This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

WIDENER LIBRARY
HX J9JL W
Digitized by Google

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

VE RI
TAS

BOUGHT WITH INCOME
FROM THE BEQUEST OF
HENRY LILLIE PIERCE
OF BOSTON

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ
ՄԱՏԵԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

Ըստ ճշգրիտ Թարգմանութեան Նախնեաց մե-
րոց՝ ՚ի հելլենականն հաւատարմագոյն բնա-
գրէ ՚ի հայկականս բարբառ ։

Նորագոյն ՚ի լոյս ընծայեալ յընտրելագոյն գրչագիր գա-
ղափարէ, համեմատութեամբ այլեւ այլ օրինակաց, հանդերձ կա-
րեւոր ծանօթութեամբք բնաբանին ։

Յաշխատասիրութեան Տն. Հ. Յովհաննու Զօհրապեան
Վրդպտի, ՚ի միաբանութենէ Մեծին Մխիթարայ Ռաբու-
նապետի եւ առաջին Աբբայի ։

Տպագրեալ հրամանաւ Տ. Տ. Ստեփաննոսի Ագոնց Ամենապատիւ
Արհիեպ̃ոսի, եւ Առաջնորդի Ուխտին ս̃յն Ղազարու ։

Բաժանեալ ՚ի Չորս Հատորս ։

ՀԱՏՈՐ ԵՐՐՈՐԴ

Յորում բովանդակին քսան եւ չորք գիրք. սկսեալ ՚ի
Սաղմոսաց մինչեւ ցԵզեկիէլ ։

1805 ՚Ի ՎԵՆԵՏԻԿ. ՌՄԾԴ.

՚Ի Գործարանի Ս̃յն Ղազարու ։

Digitized by Google

OL
44900
c 1

Astuatsashunch"

OCT 18 1900
LIBRARY

Pierce fund.

Digitized by Google

ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ

Բովանդակելոց յայս Երրորդ Հատոր։

ա. Գիրք Սաղմոսաց դաւթի . . . . 13։
բ. Առակք Սողոմոնի . . . . 141։
գ. Բանք Ժողովողին . . . . 200։
դ. Երգ երգոց . . . . 221։
ե. Իմաստութիւն Սողոմոնի . . . . 235։
զ. Գիրք Յոբայ . . . . 269։
է. Մարգարէութիւն Եսայայ . . . . . . 328։
ը. Մարգա՛՛. Ովսեայ . . . . 434։
թ. Մարգա՛՛. Ամովսայ . . . . 449։
ժ. Մարգա՛՛. Միքիայ . . . . 460։
ժա. Մարգա՛՛. Յովելայ . . . . 468։
ժբ. Մարգա՛՛. Աբդիու . . . . 473։
ժգ. Մարգա՛՛. Յովնանու . . . . 475։
ժդ. Մարգա՛՛. Նաւումայ . . . . 479։
ժե. Մարգա՛՛. Ամբակումայ . . . . . . 483։
ժզ. Մարգա՛՛. Սոփոնիայ . . . . 487։
ժէ. Մարգա՛՛. Անգեայ . . . . 492։
ժը. Մարգա՛՛. Զաքարիայ . . . . 495։
ժթ. Մարգա՛՛. Մաղաքիայ . . . . 511։
ի. Գիրք Երեմիայ մարգարէի . . . . . . 522։
իա. Թուղթ Բարուքայ . . . . 634։
իբ. Ողբք սրբոյն Երեմիայ մարգարէի . . . . 643։
իգ. Մարգարէութիւն Դանիէլի . . . . . . 657։
իդ. Մարգարէութիւն Եզեկիէլի . . . . . 702։

ԵՐԱ

Digitized by Google

Digitized by Google

ԵՐԱՆԵԼՒՈՅՆ ԵՊԻՓԱՆՈՒ

Եպիսկոպոսի Կիպրացւոյ՝ Յաղագս երգոց սաղմոսարանի:

Ոմն ինչ զոր առաջ հայրն մեր ասէին, զոր լուեալ էր նը 'ի հոգեւորէ ծերոյն՝ [illegible] 'ի [illegible], եւ [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] որ ինչ [illegible] : [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Digitized by Google

[illegible] 'ի [illegible] աստուածոյ, մինչ և ա_
ռնել 'ի [illegible] ։ Իսկ [illegible], [illegible] զինեւէ [illegible] ·
[illegible]
[illegible] · Իսկ [illegible]
[illegible] ·
[illegible] ։ Իսկ որ [illegible] · [illegible]
[illegible] և Թարգմանեցին՝ [illegible] իւրի [illegible], մինչ
[illegible], և [illegible]
[illegible] · [illegible], և [illegible]
[illegible]
[illegible] · զի [illegible] 'ի [illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible] աշխարհի ։

Իսկ աշխարհիս ՃԷ ամսոյն, ասացանէ օրհնել զամենեցուն իմ · Տանողի աշխարհիս՝ Նաթանաւնքն Գողիոթէ զոր Թարգմանեցին · Իսկ Եբրայեցին՝ Թէ Եարի է ամսոյս · Իսկ ոԱմաքա՝ անթարգման իսկ եթող · Իսկ Թեոդոտիոն՝ Թէ Գողիոթէ ։ զոր և Երանելին Դաւիթ զամենահաճոյ ընթացել ճանապարհ · և Թէ խորհրդոյ գայթագ_ ղելով, դարձեալ միանգամ արփաւծին հեթանոսաց իմացայնոցն օ_ րինաց, որ պարտէ 'ի ՃԷ ամսոյն · զի արժանն է մեզ 'ի նմանէ առնուլ փարաւոյց Իսրայելի ասաց յարդարել ոխերն դեղ · Եւ զի աշխարհիս որ Նախագոյն Թարգմանեցին Գողիոթէ զոր է՝ բոլ [illegible] յայնին ։ և արդ՝ Նշանակէ աշխար՝ Գողիոթէ · Իսկ Իա, զոր կամ զեն ։

Իսկ որ ասէն՝ Եբգ ասպնճանաց, Թէոդոտիոն՝ Եբգ աստեղէց, Իսկ ոԱմաքա և ակիւղաս՝ Եբգ ջեղ ։ և յայտնի են այսահեթանոսէն և ասպնճանք զԳերեալ ծաղողբդեանն և զօթեանայն բանակեպղ, զոր և մեբյակաց բնակիչն փոխեալ ընդ հրէիցն աղարտէ, մաքանեալ 'ի զարդերագն բարբառս հեթանոսք ծաղողեալ ընդ իւրեանս 'ի նո Նոցա գաւմարեցան, կամեցեալ անյիշապակել զնա ։ Իսկ բոլորեցանոցն իմ իսրայէլի օգնականեաց բասակնապէս, զոր և Երանելին դա_ ւիթ զյուսացեալսն 'ի տէր որ զլեատն սիոն ոչ սասանեալ յաւի_ տեան, և տէր շուրջէ զծողովրդեամբ իւրով ։ Իսկ բաղումք 'ի հրէիցն անկեալ աղարտամ բարս, ընդդիմանալով իմային հրամա_ նացն որ ասէիւրաց՝ ոչ կամէին դառնալ · Իսկ ապաշխարելն և ար_ յակեալն զաղգակիցն մաղթէին հեթանոսք յշյուլէ ձաղուտն Եէմ ։ Եւ որ աս բաբաղմաս ճեղքեցին ջեղքն, և մասանց փառն յա_ բաբաղմաս հեթանոսին, և Երկնա դաւթեան Թագաւորութեն հնա_ զանդեցան · այժմ 'ի դարձիս 'ի բաբելոնէ յասաղմպեսող հագւոյն 'ի ՃԷ ամսոյն զմաբանաւ և զմայլմունս սիրել, և ընդ մի_ միանս ձայնմաւթ՝ Երգեր Երանելին դաւիթ, ասա զի բարի կամ զի վայելուչ, զի բնակին եղբարք 'ի միասին ։

Իսկ որ անձերնագիրն ասի ըստ Եբրայեցւոց, յանդգանք ոմանք և իրահամարյակք, վերնագրեցին զդաւթին՝ Երեմիայ և անգէի և զաքարիայ անտառանեցին · և այն իսկ Եղծանն վերնագրին՝ քար_ [illegible] Վերնագրեալցն զանմշաւութէ · զի Երեմիա ոչ Երեէք վարեցա

Digitized by Google

էր գերեալըն 'ի բաբելոն. այլ դոյզն ինչ էր յետ անցանելոյ ա-
ռաջին ինչ, և յանօրէն հրէից բանադրութեանն յեփրեմայ ճանապա-
հորդեալ էր նա: և ծայրամասի աստ երեւի, թէ առ գերութեն
բաբելացւոց նորբեալ և լայսե, այլ նորին իւր գերելոյն առնելոյ
դարձելոյն երգեն, և պատմե զատ 'ի բաբելոնի պատարագանս. փան-
զի ոչ իւր ասաց լինի երգ երգս մանկանցն. այլ. ոչ գոյ 'ի ծա-
ռայութե յայտնի 'ի մէջ փրկել ոչ իշխան, ոչ մարգարէ, ոչ ա-
ռաջնորդ բնոց 'ի դառնելն: Եւ 'ի լնուլ եւթանասնամեան ամաց 'ի
բաբելոնի առ դարեհիւ արքայիւ մարգարէանալն անգէոս և
զաքարիաս:

Իսկ հնգ. սաղմոսն որ առն Իէ 'ի սաղմոսն, նա սաղմոսի և ոչ գ-
րել դեմս գտանելոյ 'ի սաղմոսարանին ասացեալ, զի ոչ 'ի ծառայ
մինչև 'ի ծաղու երէէ թագաւորելոյ, և ոչ յառաջ քան զպարտեալ
անուն նոր. և ոչ ամ թագաւոր երէէ երեքդագեօքն նմա, և ոչ
իրիեայ զմին հետինոսո: Այլ ճշմարիտ ասացեալ է զսաղմոս զՏ
մայեաց որդւոցն մեր, որ էն թագաւոր թագաւորաց և մեծ ճշմա-
րիտ, և յառաջագոյն զարդարեալ անուան նոր. և մեր փրկութե
մարդ եղեալ խնդրոյ զաւխարհ: Զորս երգէր երանելին դա-
ւիթ, մեծ զինուորեալ փառ արքայի պարգ, և զարդարութիւն փառ որդ-
ւոյ թագաւորի:

Իսկ զմին. սաղմոսն դաւիթ գրեն յորինակ արքեմ, թէ 'ի գա-
ղիար. զոր ոչ ըստ բրկայեցոյն, և ոչ յայլ թարգմանիչն, և ոչ յետ-
թանանիցն և ոչ 'ի Աքիլեանն. այլ զարգիւն 'ի բաբելոնէ յարա-
ջեաց պատարագամատոյց 'ի Լէ հրէից մարգարէանոց. զոր և բաշխ
'ի մարգարէիցն նորհաթո յեւեցին. զոր և երանելին դաւիթ եր-
գէ. և առ Եզեկ հաստատացեալ առէ, օրհնեալ Տր ած իմ, որ-
ասոյց զձեռս իմ 'ի պատերազմ, գործել մեծ զօրութեան ընդ-
դէմ սատանայական որոգայթիցն, ընդ որում ոչն է մարտ ընդ մար-
մնոյ և ընդ արեան: և զխաչանշան իմ 'ի ճակատամարտ. մատամբ
դրոշմեալ զձեռն իւրեն 'ի ճակատ մեր 'ի վախճան հակառակամար-
տին, անմարմին գաղտնապաշտ: Այսպէս սաստ զասանդատաւ զայս
'ի հարցն բանին և մտացնոյ. և այժմ զմեր իսկ զհանդ խօսել
'ի դառն և 'ի գեհենի. այժմ և յարուցեալ մեզ 'ի իրեւն մեծ փոխ
ճանապարհ զեղ և զգուշն նոր. և այժմ զգայական օրհնելի սասամ ա-
ւոց առնել, և գնալ ընդ պատարագին նոր, որ Տր մեր երեւ ծայրդ,
և մարմնոյ զաւակ իւր 'ի մահ Տր փրկողէ մերոյ, զի զանձնեան
փրկեսցէ 'ի մահուանէ: Այդ՝ ամենայն արարածք 'ի թշնամ-
ւոյն. Տր զի սատար մեզ զօրութիւն աւետարանաւ 'ի զեղա-
զանէ հակառակ երգարանին:

Իսկ 'ի ձոյն. սաղմոսին դաւիթ արքեմ յորինակ առաքելագրեալ 'ի
Աբրահամեան՝ անգիւոյ և զաքարիայ, զոր ոչ յեբրայեցւոցն և ոչ
յայլ թարգմանիչն, և ոչ յետթանանիցն և ոչ 'ի Աքիլեանն գրի:
Օրհնեալ այսանուն յորդորէ երանելին դաւիթ զանձինսն մեծ.
զոր Աբրահամին յայտ առնէ թէ՝ ամենայն. և նոր թէ օրհնեալ
անունն մեր, և օրհնեսցէ մեր 'ի խնամս իմ, զոր և անգէոս և զա-
քարիա յետ դարձին 'ի գերութենէն 'ի չինելն զտաճարն 'ի երուսաղէմ

այն,

Digitized by Google

է, եւեթ առնել նուագելին ընդ շինել զնոյն թէ, և զդրուեալն
իւր ծաղկէ։

Արդ՝ ոչ յառաջագոյն յայտ էր ընդ ինքն տարին էր պարզաբար
ամ տոմարացս, ոչ եղեալ գրել ոչ թուել և ներքնեալ լինի, այս-
պէս և երանելին տարին ներքնեալ չորրորդ հագւոյն սկսեալ 'ի յետ-
գեւ սիրգս հոգևոր նուագարանաց, որ յայտնէ զորըդայինն եղ-
խանում հօր ամենեցուն, և սկիզբն և պարծանս գալ էիցս, որ-
մոր կենդանութիւն, առաքի յառաջ ես աղբերն կենաց՝ իմաստու-
թիւն սերումն զաղկէրն անայլայելի անփոփոխելութիւն ամ. որով
ընկալաք զշնորհութիւն ամ հոգւոյն 'ի յետոյ մարմնաւորութիւն սրբոյ.
որում փառք յաւիտեանս. ամէն։

Եւ առաջ գրոց տոմարաց՝ ծի. և գրով ճլա։ և են այսոքիկ, տա-
րի՝ հէ։ տոմարին՝ է։ կորիւսյ՝ ծա։ առաքեալ՝ ծէ։ մովսէսի՝ ա։
եթեմայ (եմանայ՝) ա։ աւետարան՝ ծէ։ անանուն՝ ծէ։ առաջ
գրոյ՝ ծի։ և են անուանք որ վերնագիր ունին, և ոչ յայտնի ընդ
այլ են, մնացամայն՝ ճժ։

'Ի հինգ մասն բաժանին մանկունք եւրայեցւոց զամ տոմարացն
գիրս. իսկ հինգերորդն՝ 'ի հարիւրորդէն վեցերորդէն մինչև 'ի կա-
տարած գրոցս։ Առաջնոյ տարին ճժ. բոփ կարգ տոմարեցին ճժ։
Գիրքս տոմարաց ասացեալ է որոշողութե որ 'ի ճշմարիտ օրինակաց,
ոչ ոմանք կարծեցին՝ ընդ ամ տոմարացն՝ տարին առաջեալք, են այլ
և այլոց մարգարէից 'ի տոմարել մարգարեացեալ։ Յաղագս որոյ
ամ գիրքն եւրայեցւոց ու միայն տարին գրեն, այլ և անդրանիկ գիրք
տոմարաց անուանին։ 'Ի հինգ մասն բաժանին. են տոմարք որք
առին իւրաքանչիւր. տարեայ գրին տոմարք հէ։ 'ի տարին ը։
առաքեալ ծէ։ որդւոցն կորիւսյ ծ։ եղիթոմայ ա։ եմանայ ա։ տո-
ղոմոնի է։ անգէի և զաքարիայի զ։ առաջ անուան ծզ։ մովսէ-
սի ա։ աւետարան է։ աղոթամանց ծէ։

Ցանկ

Յօրինակի մերում գնի առաջինկայ նախադրութեան մանագրելոյ՝
Եպիփանու եպիսկոպոսի կիպրացւոյ, (զոր և ես ունիմ ըստ գրչագիրք,)
յաւելեալ լինի և այլ հատուած ինչ ծառի 'ի վեր տոմարաց, դար-
ձեալ նմին եպիփանու կիպրացւոյ մանագրեալ, որ սկսանի. Արդ
ասելայ ասէ սամուել զեզեկիել կն. զոր ըստ 'ի մերում ունէր
և այլ օրինակ մի՝ ըստ յանուն տարին քիւլիոսեայ։ Արդ մեք
զերկրորդն զայսու զանց արարեալ՝ թողաք ոչ ընդ դիպողագոյն և
համարեցաք՝ համեմատ այլոց գրոց յաւելեալ կարգել առաջնոյ ըն-
ցանկ գլխակարգութեց իւրաքանչիւր տոմարաց, առնել յայլոց
օրինակաց, որ պակասէր 'ի մերումս։ Մանաւանդ զի և արդա-
րութե ըանեցն նորա՝ ուղիմ քննողաց հաւանական իմն կարծեօ
թայ՝ նորին լինել գործ, որ զնախադրութեան և զցանկս անդրանիկ գրոց
հինգ կարգաւորաց վայելչական հմտութե յօրինեաց։

Ցանկ Դաւթայ Մարգարէութեան ։

ա. Մասն կատարոց և գործոց, և յանդիմանութէ ամպարշտաց ։
բ. Վս՟ չարչարանացն Քի, և առ ՚ի հօրէ ծննդեանն, և վս՟ կե֊ թանաւոց հաստատութեան ։
գ. Թէ փախչէր նա յաբեսաղովմայ որդւոյ իւրոյ ։
դ. Գոհանայ զԱյ, զի ազատեաց զնա ՚ի ձեռաց աբեսաղովմայ ։
ե. Աղօթք ՚ի խորոց սրտէ խօսք ընդ Այ ։
զ. Վս՟ զի հեռանդութե ծիսորական սիրոյն՝ ՚ի հրամանին Այ ՚ի վե՟ նը՟ հասնէալ, ծնեսիցէ մինչև ՚ի դրանն մահու ։
է. Վս՟ բանիցն քուսեայ, և խնդրմանն աքիտոփելայ ։
ը. Վս՟ երախայեացն Այ առ մարդկային բնութիւն, և վս՟ կործան֊ մանն սատանայի ։
թ. Մարգարէանայ վս՟ Տն մերոյ յՍի Քի, որ մահուամբն իւրով յաղթահարեաց զսատանայ ամ՟ զայր քաջ. խորտակեաց զթշնամիս մեր, և եղեւ զերծանել մահու ։
ժ. Աղօթք և վս՟ փախստեան իւրոյ ՚ի սաւուղայ ։
ժա. Յանդիմանէ զխորամանգութէ, որք կերեխանքն անկեալ զմարդն, և զընդդիմանէ և օրինաց բանս խօսին, և ընդմանայ և պատերազմողն գործ գործեն. զոր առաւել ասաէր՝ առ ՚ի որոտ զզուուն ։
ժբ. Մխտանգամ փախստոյն ՚ի սաւուղայ, յառաջ քան զնե֊ ղանչելն իւր ։
ժգ. Վս՟ ունենթներիմայ և սոսքսայայ, և զնան հրեշտակին որ կո֊ տորեաց ։
ժդ. Աղօթ զնասս և զգնհաւէս Այ գրէ. և երանէ զայնսոքիկ որ բնակեալեն ընդերամբն՝ և զպատճառան Այ յայնմ ։
ժե. Մարգարէանայ զմարդկեղեն չարչարանան Տն մերոյ յՍի Քի, և զյարութին մեռելոց, և զփրկութէ այնոցիկ՝ որ հաւատացեալ են ՚ի նա ։
ժզ. Աղօթէ մարգարէն առ Այ, և աղաչէ փրկել ՚ի ձեռաց սա֊ ւուղայ ։
ժէ. Օրհնութէ Այ, որ փրկեցաւ ՚ի ձեռաց սաւուղայ, և ՚ի ձեռաց ամ թշնամեաց իւրոց. և կոչումն հեթանոսաց և օտարանալն հրէից ։
ժը. Վս՟ արարածոցս ընծեցութէ, և վս՟ երից օրինացն, բնա֊ կանին, և օրինականին, և կատարելոյն, որ է Քի. և ՚ի խոր֊ հուրդ առաքելոցն Քի ։
ժթ. Առաքելոց ունեւներիմ թագաւ հայհոյութէ զա եզեկիա ՚ի ձեռն հասոքսայայ զօրավարին իւրոյ. իսկ եզեկիա փութեաւ ըն֊ թացաւ նը՟ ՚ի տաճարն պարանծանէր, առ՟ զի քաւեսցէ հայհոյու֊ թէն ունեւներիմայ, ընկալաւ յԱյ զհամբաւոյն որ եղև իւր ։
ի. Վս՟ կոտորածին ասորւոց, և հեռանդանալոյն եզեկիայ և յաղթելոյն և հնգերորդ ամ ՚ի կենացն խոստանալոյն ։
իա. Վս՟ չարչարանացն Քի և յարութեան, և վս՟ կոչման հեթանո֊ սաց, և փրկութէ ամ ազգաց, և զնան առաքելոցն Քի, և խոսե֊ հրէից յանդգնութէ ։
իբ. Մարգարէանայ վս՟ Տմարիտ հովուին Քի, որ եղ զանձն իւր ՚ի վերայ հօտին ։

[illegible]

[illegible]

[illegible] վեր առաքելական յաղթութիւն նշանակէ :

ԽԸ. Վասն վախճանի աշխարհի, և [illegible]

ԽԹ. Մարգարէական վասն մ[illegible], և [illegible] [illegible]ապատանին, և [illegible]

Ծ. Յանդիմանել 'ի նա[illegible] [illegible] վասն [illegible] [illegible] 'ի [illegible] :

Ծա. Թագաւոր դասէն 'ի [illegible]

[illegible]

Digitized by Google

[illegible]

Ժ. Ցնծա մեծ զեկեղեցւոյ. և մարգարէանայ զալստեան զամենայն 'ի քահանայութեան, և կը կոչման հեթանոսաց։

ԺԱ. Զհաւատացուցանել յանկիրս տարապատանաց. և զաստուածեղէնսն զաղաւաղ. և կոչէ զնշխարս հրէից՝ ածել և հրեշտակս։

ԺԲ. Մարգարէանայ կը ելեալ Յուդ 'ի քահանայն, որ առ դա֊ րձեալ արքայիւ. զի մի ածէ՝ որք հաւատային զնէր նորա, առա֊ ջնոյն ոչ զամառնէ։

ԺԳ. Ցանկայր մարգարէն տանն տն, յորժամ եղն յերկիրն աշ֊ խարհաց. և երեսն պարզ թեաւոցաց 'ի ձեռ. և մարգարէանայ դարձեալ կը ելեալ 'ի քահանայս, և տիեզերաց աւարտանելոյ։ Իսկ հրէայն զեկեղեցի կոչէ. և այնքն զմարմին քն, որ առաջի ամենե զմն արարածս։

ԺԴ. Զերկամբ երկրաց ծառայութեան մարգարէանայ. զի զնորայն ծննդոց 'ի ծառայութէ քահանայոյն, և զնեթանոս 'ի քանանացն առաքելոյ։

ԺԵ. Առաջին մարգարէն առ մի կը ծնեալ էարաց, և այլոց թագա֊ ւորց. և մարգարէանայ զննեխեղնելոց և զերուսղիմայ իրս. և յառաջ զագուն առն զնեթանոսաց հրաշք. և զկրկնամէ։

ԺԶ. Կը ենքեղեցւոյ մարգարէութէ։

ԺԷ. Թէ կոչան զնա այլազգիքն 'ի գեր. կոչեցին երկաթով և երկին 'ի ներքնամէ և 'ի սպառնալեաց քաղաքս. և որք ընդ նմանէ եղն՝ ցրուեցան 'ի նմանէ. հանէ այս յորժամ և 'ի կրկ, և մեծ 'ի քահանայս. և զամ, քնամնս մարդկան՝ ծնեալ 'ի դժոխոց։

ԺԸ. Կը բէմ երախտաւորսն մի առ դաւիթ, և զնշխարս քահեր֊ ութեան գոհանալով զմյ, երգս առանց՝ զայս տմ խնդութն նմանե։

ԺԹ. Հրէից և մն մարդկան՝ աստուածային ներգործութէ և յայտ ծնունդե ցուցանէ։

Ի. Առ է թէ որք յաւուրս առ մի, յամ երկնաւոր ծնեն ազգ զնշխարս։

ԻԱ. Կը միաանգամ գալստեանն քն, և նորոգին շնորհին. որ և ցուցանէ անեղ արարիչ, և մեզպատրողն թանձանս։

ԻԲ. Կը մարմնոյն քն խաչելութեան և յարութեան երկիր, զի մի քնութիւն անբռնելի է։

ԻԳ. Կը թշնամեաց և խոնարհեցն հրէից, որ անօրէնութիւն և զրկման։

ԻԴ. Կը յունաց թշրի, որ կործանեաց, և այլոց զնոսա։

ԻԵ. Մարգարէանայ կը շինութէ տաճարին. և կը կոչման հեթանո֊ սաց. և կը միաանգամ գալստեանն քն, և արդար դատաստանին։

ԻԶ. Կը առաջին և երկրորդ գալստեանն քն. և կը հաստատութէ երկրի, և յանդիմանութէ կռապաշտից։

ԻԷ. Մարգարէանայ դարձեալ կը միաանգամ գալստեանն քն, և արդար դատաստանին նորին. և կը դարձին հրէից։

ԻԸ. Առ է զնա հրէից 'ի քահանայն. և մարգարէանայ կը յարու֊ թեանն տն մերոյ յս քի. և կը հրէից աղաղակմունքն։

ԻԹ. Ցուցանէ զմն մարդ թէ ոչ արժան է գոհանալ և օրհնել զմն.

Լ. Մարգարէանայ դարձեալ՝ կը յունաց թշրի. և աղանդոց մի֊ աբանից՝ 'ի նեռ և 'ի մեղքին առանձնութն ասացեալ զամենեսեան։

ԼԱ. Զգեստներոյն 'ի քահանայն՝ զնեղումն յիշէ. Այլ և զնոյնս

Digitized by Google

[illegible] և [illegible]
[illegible] :

[illegible] . [illegible] . և [illegible] :

[illegible] . և [illegible]
[illegible] .

[illegible] :
[illegible] :

[illegible] , և [illegible]
[illegible] . և [illegible]
[illegible] , և [illegible] :

[illegible] , և [illegible]
[illegible] , [illegible] :

[illegible] . և [illegible]
[illegible] . և [illegible] , [illegible] :

[illegible] , [illegible]
[illegible] . [illegible] , և [illegible] . [illegible] :

[illegible] , և [illegible]
[illegible] :

[illegible] և [illegible] և [illegible]
[illegible] :

[illegible] , [illegible]
[illegible] :

[illegible] . [illegible] . [illegible]
[illegible] :

[illegible] , և [illegible] ,
[illegible] , և [illegible] , և [illegible] :

[illegible] . և [illegible]
[illegible] , և [illegible] . [illegible]
[illegible] :

[illegible] , [illegible]
[illegible] , [illegible] . և [illegible] :

[illegible] . [illegible] . [illegible]
[illegible] , [illegible] :

[illegible] :
[illegible] , և [illegible] :
[illegible]

Digitized by Google

ծնելոյ, որոց [illegible] և նոցա՝ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]։
ՃԺԸ. Զ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible], որ [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Եւ [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԺԹ. Թէ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] 'ի [illegible], [illegible]՝ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]՝ [illegible] [illegible] [illegible].
ՃԻ. Մարգարէութեան [illegible] [illegible] 'ի [illegible] 'ի [illegible]։
ՃԻԱ. Ասէ դարձեալ [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible].
ՃԻԲ. Եւ այս ցուցանէ [illegible] [illegible]։
ՃԻԳ. Թէ յետ [illegible] 'ի [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] 'ի [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]՝ [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԻԴ. Զի յետ դարձին՝ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԻԵ. Աստուածայ [illegible] [illegible] [illegible]՝ 'ի [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԻԶ. Վա՞ [illegible] [illegible] 'ի [illegible]։
ՃԻԷ. Եւ ասէ [illegible]՝ որք [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]՝ [illegible] [illegible]։
ՃԻԸ. Ցուցանէ [illegible] [illegible]՝ [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] որք 'ի [illegible] են. [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԻԹ. Աստուած՝ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] և [illegible] [illegible]։
ՃԼ. Զխոնարհութիւն [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԼԱ. Մարգարէութեան 'ի [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 'ի [illegible] [illegible]։
ՃԼԲ. Թէ յետ [illegible] 'ի [illegible] 'ի [illegible] [illegible], 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible]. որք 'ի [illegible] [illegible]։
ՃԼԳ. Ցոյց և այս 'ի [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] 'ի [illegible], [illegible] [illegible] 'ի [illegible], այլ և 'ի [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԼԴ. Ասէ [illegible] [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] 'ի [illegible]. և [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]։
ՃԼԵ. Վա՞ [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԼԶ. Զառ 'ի [illegible] [illegible] [illegible]։
ՃԼԷ. Ցետ [illegible] [illegible]՝ [illegible] [illegible]։

ՃԼԸ.

Digitized by Google

ՃԻԸ. Զանձինս Աստուածորդիս առնէ նախասահմանութեամբ։

ՃԻԹ. Հաւանեցաւ ՚ի սատանայական երանելեան դասուն, յափշտակութեամբ թէ կամի շնորհեցուցանել զնա։

ՃԼ. Դատապարտեալ է նորին երախտ ապաւինի։

ՃԼԱ. Զի յայտնի ճանաչեցաւ դասուն՝ ազգին մարմնացանէր առ զնա։

ՃԼԲ. Զի հաւանէր զնա աստուածոյ որդի էր։

ՃԼԳ. Մարգարէանայ էր դատելն ՚ի բաբելոնի, և էր յառաջ ըստ զօրութեան ՚ի նմ հրեշտ, որ և երեւի ՚ի մեռելոց յերեւելն։

ՃԼԴ. Օրհնել հրամայէ աստուածային գիր. յարմարի այս և առ հեթանոսաց խօսս։

ՃԼԵ. Դատապարտեալ յորդորէ երանելւոյ դասուն, օրհնել զմեծա֊ ցուցն զնա. զոր և ձեռնագիր սաղմոսին յայտ առնէ. քանզի ա֊ սէ, ասելով։

ՃԼԶ. Թէ չէր դասուն ՚ի բաբելոնն և շինելոյն պարսից ՚ի զօրութիւն, անձեռն և զարհուրեալ երկու աներեւոյթ նուագեին ա֊ նուշ, չինէ զմեզ, և դիտանեալ եւս ծառայեն։

ՃԼԷ. Դատապարտեալ ՚ի նոյն գերմն առնէ. նա և էր առաքելոյն քա֊ րոզութեան։

ՃԼԸ. Զամ արարածս յօրհնաբանութեան կոչէ երանելւոյ դասուն՝ զիմանալիս և զզգալիս։

ՃԼԹ. Օրհնեալ էր դասուն ՚ի բաբելոնն. նա ՚ի խորհուրդ մանկանցն։

ՃԽ. Վէ հաստատութեան օրհնութեան։

Digitized by Google

ԳԻՐՔ
ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱՒԹԻ

Սաղմոս 'ի դաւիթ. Ա։

1 ԵՐԱՆԵԱԼ Է ԱՅՐ ՈՐ ՈՉ
գնաց 'ի խորհուրդս ամպարշտաց, 'ի
ճանապարհի մեղաւորաց նա ոչ եկաց,
2 և յաթոռս ժանտից նա ոչ նստաւ։ * Այլ
յօրէնս Տն են կամք նր, և յօրէնս նր
3 խորհեսցի նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի. * և եղիցի նա որպէս
ծառ որ տնկեալ է 'ի գնացս ջուրց։ Որ զպտուղ իւր 'ի
ժամու տացէ, և տերև նորա մի թօթափեսցի. և զամ զոր
4 ինչ արասցէ յաջողեսցի նմա։ * Ո՛չ այսպէս են ամպա-
րիշտք, և ոչ այսպէս. այլ որպէս հողմ զփոշի, զի հոսէ
5 'ի վր երեսաց երկրի։ * Վս այսորիկ ոչ յարիցեն ամ-
պարիշտք 'ի դատաստան, և ոչ մեղաւորք 'ի խորհուրդս
6 արդարոց։ * Քանզի ճանաչէ Տր զճանապարհս արդա-
րոց, ճանապարհք ամպարշտաց կորիցեն։ Տառն. Վ։
'Ի

---

* Յօրինակին 'ի ձեռագիր դրոյս տպարի Ոսկանայ՝ 'ի լուսանցսն նոյ- մշտնջենաւոր նշանակի վերնագիրս Գիրքս սաղմոսաց դաւթի. յորմէ առեալ էդաք 'ի նորին՝ համեմատ այլոց նախագրեալ օրի- նակաց մերոց։

Սաղմոս. Ա. (3) Ոմանք. Ոք ծառն որ տնկ"։ (3) Ոմանք. Եւ զամենայն զոր ինչ և առնիցէ։ (4) Ոմանք. Զի հոսէ յերեսաց երկրէ։

* 'Ի վախճանի իւրաքանչիւր սաղմոսաց՝ ուր օրինակն մեր առնէ գումարութիւն տանց և գոհղայից, ոմանք իւրաքան զանց առնեն, և ոմանք պարունակ և էլ նշանակէին. ըստ էջ և տձեւն զեղծանութիւն սաղ- մոսագրոցս 'ի յաւել նախանս և 'ի յետուն և վերջ գոհղայս առանցն ձեղնակատար դրօշմամբ 'ի գլխագրութիւն նոյին յայտ առնէին։

'Ի հեբրայեցւոց գրոց երկրորդն առաջին ընդ մի համարին։

Սաղմոս. Բ.

Ընդէ՞ր խռովեցան հեթանոսք. եւ ժողովուրդք խոր 1
հեցան 'ի սնոտիս։ * Յարեան թագաւորք 2
երկրի, եւ իշխանք ժողովեցան 'ի միասին 'ի վերայ Տն եւ 'ի վր
օծելոյ նր։ * Խզեսցուք զկապանս նց, եւ ընկեսցուք 'ի 3
մէնջ զլուծ նոցա։ * Բնակեալն յերկինս ծիծաղեսցի 4
զնոքօք, եւ Տր արհամարհեսցէ զնոսա։ * Յայնժամ խօ 5
սեսցի ընդ նս բարկութեամբ իւրով, եւ սրտմտութեամբ իւրով
խռովեցուսցէ զնս։ * Ես կացի թագաւոր 'ի նմանէ, 6
'ի վերայ սիոնի լերին սրբոյ նորա՝ պատմել զհրամանս Տն։ * Տր ասաց ցիս որդի իմ ես դու, ես այսօր 7
ծնայ զքեզ։ * Խնդրեա՛ յինէն եւ տաց քեզ զհեթանոսս 8
'ի ժառանգութիւն, եւ իշխանութիւն քեզ զամ ծագս երկրի։
* Հովուեսցես զնս գաւազանաւ երկաթեաւ. որպէս 9
զանօթ բրուտի փշրեսցես զնս։ * Արդ թագաւորք՝ զայս 10
'ի միտ առէք, խրատեցարուք ամենեքեան որք դատիք
զերկիր։ * Ծառայեցէք Տն երկիւղիւ, եւ ցնծացէք ա 11
ռաջի նր դողութեամբ։ * Ընկալարուք զխրատ նր՝ զի մի 12
բարկասցի Տր, եւ կորնչիցիք 'ի ճանապարհացն արդարութէ։ * 'Ի ժամանակի որ բորբոքեսցի բարկութիւն նր։ 13
Երանի ամենեցուն՝ որք յուսացեալ են 'ի Տր։ Տունք. ժԳ։

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. 'ի ժամանակի զի փախուցեալ էր նա յերեսաց 1
Աբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ։ Գ.

Տէ՛ր՝ զի բազմացան եղեն նեղիչք իմ, բազումք յարեան 2
'ի վր իմ։ * Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ 3
ոչ է փրկութիւն սորա առ Այ իւր։ * Այլ դու Տր՝ օգ 4
նական իմ ես, փառք իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ։

* Ձայն

Սաղմ. Բ. * Վերնագիր խորագրութեան սաղմոսաց, որ առաջին նօտր տառաջեալ գրով նշան, ըստ գրչագիր օրինակի մեր նորմրագրեալ գրեալ՝ զանազանեն յաղօթական բանիցն։ 'Ի վր սաղմոսիս ասեն գնեն. Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց. երկոքեան առքա Բ մի համարի են։ (1) Օրինակ. Խորհեցան սնոտիս։ (2) Օրինակ. Եւ իշխանք ժողովեցան ժողով"։ (3) Օրինակ 'Ի վերջ փառս նշանակեն՝ Հանդիսա։ (6) Օրինակ. 'Ի վր լերին սիոնի սբյ նր 'ի պատմել ինձ։ (7) Օրինակ առաջին վերնագիր նախագէն առաջնոր. Սաղմոս 'ի Դաւիթ։ Տր ասաց ցիս . . եւ ես այսօր։ (13) Օրինակ. 'Ի ժամկի յորժամ բորբոքեսցի հուր բարկութեան նր . . յուսացեալ են 'ի նա։
Սղմ. Գ. Օրինակ առաջինակէն 'ի վերնագրի բանին անգամ խոխոնակ. Սաղմոս 'ի Դաւիթ, գնեն Սաղմոս Դաւթի։ (2) Օրինակ. Եւ բազմք յար"։ (3) Օրինակ. Փրկութիւն նր առ Այ իւր։

5 *Զայնիւ իմով առ Տէր կարդացի, լուաւ ինձ 'ի լեռնէ
6 սրբոյ իւրմէ: *Ես ննջեցի եւ 'ի քուն եղէ, զարթեայ,
7 եւ Տէր ընդունելի իմ է: *Ո՛չ երկեայց ես 'ի բիւրուց
զօրաց նոցա՝ որ շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պաշարեին
8 զիս: Արի Տէր՝ եւ փրկեա՛ զիս Ած իմ. *զի դու հարեր
զամենեսեան որք էին ընդ իս թշնամութեամբ 'ի տարապար-
9 տուց. եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեցեր *Տեառն
է փրկութիւն, 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քո: Տունք.
Ը: Պտղունք. ԻԷ:

1 'Ի կատարած օրհնութեան. Սաղմոս երգոց 'ի Դաւիթ. Դ:

2 Ի կարդալ իմում լուար ինձ Ած իմ արդարութեան,
'ի նեղութեան իմում ընդարձակեցեր ինձ. ողորմեա ինձ եւ
3 լուր աղօթից իմոց: *Որդիք մարդկան՝ մինչեւ յերբ էք
ծանրասիրտք. ընդէ՞ր սիրէք զունայնութիւն, եւ խնդրէք
4 զստութիւն: *Ծանիջիք զի սքանչելի արար Տէր զսուրբ
իւր. եւ Տէր լուիցէ ինձ 'ի կարդալ իմում առ նա:
5 *Բարկացարուք՝ եւ մի մեղանչէք. զոր խօսիք 'ի սիրտս
6 ձեր յանկողինս ձեր զղջացարուք: *Մատուցէք պա-
տարագ արդարութեան, եւ յուսացարուք 'ի Տէր: *Բա-
7 զումք ասեն թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն: *Նշանակեցաւ
առ մեզ լոյս երեսաց քոց, եւ ետուր ուրախութիւն սրտից
8 մերոց: *'Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցան:
9 *Խաղաղութեամբ յայս եւ 'ի նոյն ննջեցից եւ
10 զարթիցուք: *Զի դու Տէր միայն առանձինն յուսով քով
բնակեցուցեր զիս: Տունք. Ը:

1 'Ի կատարած վասն վիճակելոցն: Սաղմոս. Ե:

2 Զբանից իմոց ունկն դիր Տէր, եւ 'ի միտ առ զաղաղակ
3 իմ: *Նայեաց 'ի ձայն աղօթից իմոց, թագաւոր
4 իմ եւ Ած իմ: *Զի առ քեզ աղաչեմ Տէր, ընդ առաւօտս
լուիջ

---

(5) Ոմանք. Եւ լուաւ ինձ. (6) Ոմանք. Եւ Տէր ընդունօղ իմ էր: (7) Ոմանք. Ի բիւրուց զօրացն, որք.. պատեալ պաշարեալ պահէին զիս: (8) Ոմանք. Ի տարապարտուց, զատամ": (9) Ոմանք. Տէր է փր":
Սաղմ. Դ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս սաղմոս 'ի Դաւիթ: (2) Ոմանք. Լուաւ ինձ Ած.. 'ի նեղութեան իմ: (6) Ոմանք. Պատարագս արդար": (7) Ոմանք. Թէ ով ցուցանէ մեզ զբարութիւն: (8) Ոմանք. Ձիթոյ, նորքեք լցու- ցեր զմեզ: (9) Ոմանք. Խաղաղութեամբ քով յայս եւ 'ի նոյն ննջեցից եւ զարթեայց.. յուսով քո:
Սաղմ. Ե. (1) Ոմանք. Վն վիճակաց: Եւ ոմանք. Վն ժառանգաւորաց. սաղմոս 'ի Դաւիթ: (2) Ցուցմունքն զբա- նսից. Եւ 'ի միտ առ: (3) Ոմանք. Նայեաց 'ի ձայն:

լուիցես ձայնի իմում. * Է առաւօտու պատրաստ եղէց 5
յանդիման լինել քեզ։ Ո՛չ Թէ դու ած կամիս զանօ
րէնութիւն, * և ոչ բնակեն առ քեզ չարք, մի անօրէնք 6
բնակեսցեն առաջի աչաց քոց։ * Ատեցեր զամենեսեան որ 7
գործեն զանօրէնութի. կորուսանես զամենեսեան որք
խօսին սուտ։ Զայր արիւնահեղ և նենգաւոր պիղծ
առնես դու տր, * այլ ես՝ ըստ բազում ողորմութե քում 8
մտից 'ի տուն քո. երկիր պագից 'ի տաճար սուրբ քո եր-
կիւղիւ քո։ * Տր՝ առաջնորդեա՛ ինձ յարդարութե քում. 9
վս Թշնամեաց իմոց ուղի՛ղ արա առաջի իմ զճանապարհս
քո։ * Զի ոչ գոյ 'ի բերանս նց ճշմարտութի, և սիրտք 10
նց նանրաւորք են։ * Ո՛ց գերեզման բաց է կոկորդ նց. 11
լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։ Դատեա՛ զնոսա
ած զի անկցին 'ի խորհրդոց իւրեանց. ըստ բազում ամ-
պարշտութե նց մերժեա՛ զնս՝ զի դառնացուցին զքեզ։
* Ուրախ լիցին ամենեքեան որք յուսացեալ են 'ի քեզ, 12
յաւիտեան ցնծասցեն, և բնակեսցես դու 'ի նս։ Պար-
ծեսցին 'ի քեզ սիրելիք անուան քոյ, * զի օրհնեսցես 13
դու զարդարն. տր որպէս զինու հաճութե քով պսակեցեր
զմեզ։ Տուն. ժբ։

'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս վասն ութերորդին։ Սաղմոս 1
'Ի դաւիթ. Զ։

Տր՝ մի սրտմտութե քով յանդիմաներ զիս, և մի բար- 2
կութե քով խրատեր զիս։ * Ողորմեա՛ ինձ տր զի 3
հիւա՛նդ եմ ես. բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խռովեցան ոս-
կերք իմ։ * Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու տր՝ մին- 4
չև յե՞րբ։ * Դարձի՛ր տր և փրկեա՛ զանձն իմ. կեցո՛ զիս 5
տր ըստ ողորմութե քում։ * Զի ոչ ոք է որ 'ի մահու 6
յիշէ զքեզ, կամ 'ի դժոխս խոստովանեսցի առնի առ քեզ։
* Վաստակեցի ես 'ի հեծութե իմում, լուացի զամ գի- 7
շեր զմահիճս իմ. և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ
Թացի։ * Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ. մաշե- 8
ցայ ես 'ի մէջ ամ Թշնամեաց իմոց։ * 'Ի բաց կացէք յի- 9
նէն.

(5) Ոմանք. Յանդիման լինել առ քեզ։ Ն ոմանք. լինել
քեզ ած։ Ոմք Ն ոմանք. Ոչ Թէ դու այն ած ես որ կա-
միս։ (6) Ոմանք. Եւ մի անօրէնք բնաւ"։ (7) Ոմանք. Ատե-
ցեր դու զայնս". . որք խօսէին սուտ. . և զնենգաւոր
պիղծ առնէ տր։ (11) Ոմանք. Ոչ գերեզմանք բաց են
կոկորդք նց. և լեզ". . . 'ի խորհրդոց սրտից իւրեանց։
(12) Ոմանք. Ուրախ լիցին 'ի քեզ ամե"։ (13) Ոմանք. Քո
պսակեսցես զմեզ։
Սաղմ. Զ. (1) Ոմանք. Ընդ օրհնութե, վասն ու"։ (2) Ոմանք.
Մի սրտմտութե յամ"։ (6) Ոմանք. Կամ 'ի դժոխս ո՞ խոստ"։

Ա

Digitized by Google

10 նէն ամենեքեան, ոյք գործէք զանօրէնութիւն։ * Լուաւ
Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց. և Տէր
11 զխնդրուածս իմ ընկալաւ։ * Ամաչեսցեն և խռովես-
ցին յոյժ ամ թշնամիք իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն
յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին։ Տունք. Ժ։ Գործողայս. Է։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. զոր ասաց Տն վասն բանիցն Քուսեայ որդւոյ
Յեմենայ. Է։

2 Տէր ած իմ՝ ՚ի քեզ յուսացայ և փրկեա զիս, յամ հա-
3 լածչաց իմոց ապրեցո զիս։ * Գուցէ երբեք յափշ-
տակեսցէ որպ առեւծ զանձն իմ, մինչ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ,
4 և ոչ այլ ոք ապրեցուցանէ։ * Տէր ած իմ եթէ արարի
5 զայս, եթէ իցեն անօրէնութիւնք ՚ի ձեռս իմ։ * Եթէ հատու-
ցի երբեք այնոցիկ ոյք հատուցին ինձ չար. անկայց և
6 ես ՚ի թշնամեաց իմոց ընդունայն։ * Հալածեսցէ արդ
թշնամին զանձն իմ. հասցէ կալցէ յերկիր զկեանս
7 իմ, և զփառս իմ ՚ի հող բնակեցուսցէ։ * Արի Տէր բար-
կութեամբ քով, և բարձր լեր ՚ի սպառել թշնամեաց իմոց։
Զարթիր Տէր ած իմ ՚ի հրամանս քո զոր պատուիրե-
8 ցեր, * և ժողովք ժողովրդոց շուրջ եղիցին զքև։ Վա-
9 սն որոյ ՚ի բարձունս դարձ Տէր. * և Տէր դատի զժո-
ղովուրդս իւր։ Դատա՛ արա ինձ Տէր ըստ արդարութե.
10 իմում. ըստ անմեղութե իմում որ յիս։ * Կատարեսցին
չարիք ՚ի մէջ մեղաւորաց, և յաջողեսցես դու արդարոյն։
Որ քննէ զսիրտս և զերիկամունս ած արդար. յիրաւի
11 է * օգնութիւն ինձ յայ՝ որ ապրեցուցանէ զայնոսիկ, որ
12 ուղղեն սրտիւք։ * Ած դատաւոր արդար հզօր և եր-
կայնամիտ. որ ոչ ածէ զբարկութիւն իւր զօրհանապազ։
13 * Ապա թէ ոչ դառնայք առ նա՝ զսուր իւր սրեսցէ՝
14 և զաղեղն իւր լարեսցէ. * ՚ի նմա է պատրաստեալ զա-
նօթս մահու, և զնետս իւր այրեցելոցս է գործեալ։
15 * Ահաւասիկ երկնեաց զանօրէնութիւն, յղացաւ զցաւս
և

(10) Ոմանք. Լուաւ Տէր զձայն լալոյ իմոյ։
Սղմ. Է. (1) Ոմանք. Զոր ասաց Տէր վս՛ Քուսի Քուշեայ որդ-
ւոյն Յեմինեայ. Ոմք ոմանք. Վս՛ բանիցն. . Յեմինեայ։ (2) Ո-
մանք. Յուսացայ, փրկ". . և յամ հալ"։ (3) Ոմանք. Որ ապ-
րեցուցանիցէ։ (4) Ոմանք. Եթէ արարի զայս. և եթէ։
(5) Ոմանք. Եթէ հատուցից երբեք . . . անկցայց և ես։
(6) Ոմանք. Հալածեսցէ արդ . . . հասցէ և կոխեսցէ։
(7) Ոմանք. Տէր ած իմ հրամանաւն զոր պատ"։ (9) Ոմանք.
Ըստ արդարութեան քում . . իմում որ է յիս։ (11)(12) Յի-
րաւ օգնութիւն իմ յայ։ (14) Ոմանք. ՚ի նմա պատրաստ-
եալ է. կամ, ՚ի նմա պատրաստեալ է։ (15) Ոմանք. Յղեցաւ
զցաւս, և ծնաւ զանիրաւութիւն։

Digitized by Google

և ծնաւ զանօրէնութիւն: * Գուբն՝ զոր փորեաց և պե- 16
ղեաց, 'ի նոյն անկցի 'ի խորխորատ զոր և գործեաց:
* Դարձցին ցաւք 'ի գլուխ նր, 'ի վր գագաթան նր ա- 17
նօրէնութիւնք իւր իջցեն: * Խոստովան եղէց տն ըստ ար- 18
դարութե նր, սաղմոս ասացից անուան տն բարձրելոյ:

Տուն. ԺԷ:

'Ի կատարած 'ի վերայ հնձանացն. Սաղմոս 'ի Դաւիթ. Ը: 1

Տէր տէր մեր՝ զի սքանչելի է անուն քո յամ երկրի: 2
Համբարձաւ մեծվայելչութիւն քո 'ի վերոյ քան զեր-
կինս. * 'ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստընդիացաց կա- 3
տարեցեր օրհնութիւն: Վասն թշնամեաց քոց տր. զի եղծ-
ցէն թշնամին և հակառակորդն: * Տեսից զերկինս ըզ- 4
գործս մատանց քոց, զլուսին և զաստեղս զորս դու հաս-
տատեցեր: * Ո՞վ է մարդ զի յիշես դու զնա, կամ որ- 5
դի մարդոյ թէ այց ինչ արասցես դու նմա: * Փոքր 6
ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո, փառօք
և պատուով պսակեցեր զնա, * և կացուցեր զնա 'ի վր 7
ձեռակերտաց քոց: * Զամ ինչ հնազանդ արարեր 'ի 8
ներքոյ ոտից նր, զխաշն և զարջառ՝ և զամ ինչ: * Եւս 9
և զերէ վայրի, զթռչունս երկնից, զձկունս ծովուց որ
շրջին ընդ շաւիղս ծովուց: * Տր տր մեր՝ զի սքանչելի 10
է անուն քո յամ երկրի: Տուն. Թ: Գոհեղայ. ԻԷ:

'Ի կատարած. վասն գաղտնեաց որդւոյ: Սաղմոս. Թ: 1

Գոհացայց զքեն տր բոլորով սրտիւ իմով, պատ- 2
մեցից զամ սքանչելիս քո: * Ուրախ եղէց և ցըն- 3
ծացայց 'ի քեզ. սաղմոս ասացից անուան քում բարձ-
րեալ: * 'Ի դառնալ յետս թշնամեաց իմոց, տկարասցին 4
և կորիցեն յերեսաց քոց: * Արարեր զդատաստանս 5
իմ և զիրաւունս, նստար յաթոռ դատաւոր արդարու-
թե: * Սաստեցեր 'ի հեթանոսս, և կորեաւ ամպա- 6
րիշտն. զանուն նց ջնջեցեր յաւիտեանս յաւիտենից.
* և թշնամւոյն զէն պակասեաց մինչ 'ի սպառ: Զքա- 7
ղաքս

---

(16) Ոմանք. 'Ի նոյն անկցի խորխորատ զոր գործեաց:
Սղմ. Ը. (2) Ոմանք. Անուն քո 'ի վր ամ երկ": (3) Ո-
մանք. 'Ի բերանոյ.. հաստատեցեր զօրհնութի.. եղծցի
թշնամի": (5) Ոմանք. Թէ այց առնես դու նմա: (7) Ո-
մանք. 'Ի վր ամ ձեռակերտ": (9) Ոմանք. Եւ զձկունս ծո-
վու, որ շրջին.. ծովու:
Սղմ. Թ. (1) Ոմանց. Վն գաղտնեաց որդւոցն: Ոմանք
նոյնպէս. վն գաղտնեաց որդւոյն նր. սաղմոս 'ի դաւիթ:
(3) Ոմանք. Անուան տն բարձրելոյ: (5) Ոմանք. Եւ
զիրաւունս իմ: (7) Ոմանք. Մինչև խորտակ.. և կորեաւ

Digitized by Google

քաղաքս աւերեցեր, և կորեաւ յիշատակ նոցա աղաղակաւ ։
8 Այժ կայ և մնայ յաւիտեան, * պատրաստ արար զաթոռ
9 իւր 'ի դատաստանի ։ * Ինքն դատի զաշխարհս արդա-
10 րութբ, և զժողովուրդս իւր ուղղութբ ։ * Եղև Տէր ա-
պաւէն տնանկի, օգնական 'ի նեղութեան 'ի պէտս ժամանա-
11 կի ։ * Յուսասցին 'ի քեզ ամենեքեան ոյք գիտեն զա-
նուն քո. զի ոչ թողեր զայնոսիկ որ խնդրեն զքեզ Տէր ։
12 * Սաղմոս ասասցէք Տեառն որ բնակեալն է 'ի Սիոն. պատ-
13 մեցէք 'ի հեթանոսս զգործս նր ։ * 'Ի խնդրել զարիւն
14 նց' յիշեաց և ոչ մոռացաւ Տէր զաղօթս տնանկաց ։ * Ո-
ղորմեաց ինձ Տէր' և տես զխոնարհութիւն իմ 'ի թշնամեաց
15 իմոց. * ո բարձր արարեր զիս 'ի դրանց 'ի մահուանէ ։
Որպէս պատմեցից զամ օրհնութիս քո 'ի դրունս դստեր սիո-
16 նի; * ցնծասցուք 'ի փրկութե քում ։ Ընկղման հեթանոսք
յապականութե իւրեանց զոր արարին. որոգայթ՝ զոր
17 թաքուցին առցէ զոտս նց ։ * Ճանաչի Տէր առնել ըղ-
դատաստանս իւր, և 'ի գործս ձեռաց իւրեանց կալա-
18 ցին մեղաւորք ։ * Դարձցին մեղաւորք անդրէն 'ի դը-
19 ժոխս, և ամ հեթանոսք որ մոռացան զած ։ * Ո՛չ 'ի
սպառ մոռասցի Տէր զաղքատն. համբերութե տնանկաց
20 մի կորիցէ 'ի սպառ ։ * Արի Տէր՝ և մի զօրասցի մարդ ։
21 դատեսցին հեթանոսք առաջի քո ։ * Կացո Տէր օրէնս-
դիր 'ի վր նց. և ծանիցեն հեթանոսք՝ թէ մարդիկ են ։
1 * Ընդէ՞ր Տէր կայցես 'ի հեռաստանէ. անտես արարեր 'ի
2 դէպ նեղութե ժամանակի ։ * Յամբարտաւանել ամ-
բարշտին այրի աղքատ. արգելցին 'ի խորհուրդս իւ-
3 րեանց զոր և խորհեցան ։ * Զի՞ գովի մեղաւոր 'ի ցան-
4 կութ անձին իւրոյ. որ զրկէ, և նա գովի ։ * Իսկ ընդէ՞ր
բարկացոյց մեղաւորն զած, ըստ բազում բարկութե
5 իւրում եթէ ոչ խնդրէ ։ * Ոչ է ած առաջի աչաց նր.
պիղծ են ճանապարհք նր յամ ժամ ։ Բարձեալ են իրա-
ւունք յերեսաց նր, 'ի վր ամ թշնամեաց իւրոց տիրես-
6 ցէ ։ * Ասաց 'ի սրտի իւրում թէ ոչ սասանեցայց ազ-
7 գէ յազգ առանց չարի ։ * Անէծք և դառնութե և նեն-
գութե լի է բերան նր., 'ի ներքոյ լեզուի նր ցաւք և
վաս-

յիշատակք նոցաա''։ (13) Ոմանք. Տր զաղաղակ տնան-
կաց ։ (15) Ոմանք. Ո՛ բարձր արասցէ զիս 'ի դրանց մա-
հուանէ ։ (16) Ոմանք. Եւ ցնծասցուք ես 'ի փր''.. և որո-
գայթ զոր ։ (17) Ոմանք. Ճանաչի Տէր յառնել ։ (19) Ո-
մանք. Եւ համբերութե տն''։ (21) Ոմանք. Կարգեա Տէր
օրէնսդ''։ (3) Ոմանք. Գովի մեղաւորն... որ զրկէն ։
(4) 'Ի [illegible]. Իսկ ընդէր բարկացոյց մե''։ Ոմանք.
իւրում թէ ոչ քննի ։ (6) Ոմանք. Զի ասաց 'ի սրտի իւ''։
(7) Ոմանք. Անիծիւք և դառնութե և նենգութե լի նր

Digitized by Google

վաստակք։ *Նստի դարանակալ ը մեծամեծս, 'ի գաղտ- 8
նիս սպանանել զանմեղն։ *Աչք նր 'ի տնանկս հային. 9
դարանի 'ի գաղտնիս՝ ոպ առիւծ 'ի մորւոջ իւրում։
Դարանի յափշտակել զաղքատ, յափշտակել զաղքատն
եւ ձգել զնա։ *Յորոգայթ իւր խոնարհեցուսցէ զնա, 10
խոնարհեսցի եւ անկցի 'ի տիրել իւրում 'ի վր տնանկաց։
*Զի ասաց 'ի սրտի իւրում թէ մոռացաւ Ած, դարձոյց 11
զերեսս իւր զի մի տեսցէ 'ի սպառ։ *Արի տր Ած իմ 12
եւ բարձր եղիցի ձեռն քո, եւ մի մոռանար զտնանկս։ *Իսկ 13
ընդէ՞ր բարկացոյց ամպարիշտն զԱծ, զի ասաց 'ի սրտի
իւրում թէ ոչ քննի։ *Տեսանես դու զնա 'ի ցաւս, եւ 14
'ի տրտմութիւն՝ եւ հայիս. 'ի քեզ թողեալ է զաղքատն եւ
որբոյն դու ես օգնական։ *Խորտակեսցի բազուկ մե- 15
ղաւորի եւ չարի. խնդրեսցին մեղք նր եւ նա մի գտցի։
*Տր թագաւոր յաւիտեանս յաւիտենից. կորիցեն հե- 16
թանոսք յերկրէ նր։ *Զցանկութիւն տնանկաց լուար 17
տր, 'ի պատրաստութիւն սրտից նց հայեցաւ ունկն քո։
*Դատ առնել որբոյն եւ տնանկին, զի մի եւս յաւելու- 18
ցու մարդ 'ի մեծաբանել իւրում 'ի վր երկրի։

Տուն. ԼԹ։

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. Ժ։ 1

'Ի տր յուսացայ. զիարդ ասիցէք ցանձն իմ, փոխո- 2
խեաց 'ի լերինս ոպ ճնճղուկ։ *Զի ահա մեղա- 3
ւորք լարեցին զաղեղունս իւրեանց. պատրաստեալ ար-
կեն զնետս 'ի կապարճս, ձգել ընդ խաւար զայնոսիկ
որք ուղիղ են սրտիւք։ *Զի զոր դու շինեցեր՝ աւե- 4
րեցին. իսկ արդարն զի՞ արար։ *Տր 'ի տաճար սուրբ 5
իւրում. տր յերկինս յաթոռ իւրում։ Աչք նորա 'ի
տնանկս հային, արտեւանունքն նր քննեն զորդիս մարդ-
կան։ *Տր քննէ զարդարն եւ զամպարիշտն. որ սիրէ զ- 6
մեղս

(8) Ոմանք. Նստի դարանակալ ը մեծամս"։ (9) Ոմանք. Դա-
րանի 'ի գաղտնիս ոպ առիւծ։ Որ եւս ոմանք. դարանի
յափշտակել զաղ"։ եւ 'ի ձգել զնա։ (11) Ոմանք. Ասաց
'ի սրտի։ (13) Ոմանք. 'Ի սրտի իւրում թէ ոչ խնդրի։
(14) Ոմանք յաւելուածով այսպէս ունին. [illegible] Տեսա-
նես դու զցաւս, եւ զտրտմութիւն հայիս, [illegible]
'ի ձեռս քո, քեզ թողեալ է աղքատն։ (15) Ոմանք. Մեղք
նորա. եւ մի գտցին։ (17) Ոմանք. Տնանկաց լուաւ տր։
(18) Ոմանք. Զի մի եւս յաւելցի։
Սղմ. Ժ. (2) Ոմանք. Ոպ ասասցէք. կամ, ասիցէ ցանձն
իմ, փոփոխեսցի. կամ, փոփոխեցայ 'ի լերինս։ (4) Ո-
մանք. Դու շինեցեր՝ նոքա աւերեն"։ (5) Ոմանք. 'Ի տա-
ճար սբ իւր. տր... եւ արտեւանունքն նր.

Digitized by Google

7 մեղս ատեայ զանձն իւր։ * Տեղասցէ 'ի վ՜ր մեղաւորաց
որոգայթ հուր եւ ծծումբ, այս մրրիկ բաժին բաժա-
8 կի նոցա։ * Արդար է Տէր՝ զարդարութիւն սիրէ, զուղ-
ղութիւն տեսանեն երեսք նր՜։ Տունք. Է։

1 'Ի կատարած 'ի վերայ ութերորդին. Սաղմոս
Դաւթի. ԺԱ։

2 Ապրեցո զիս Տէր՝ զի նուաղեաց սբ. նուազեցին ճշ-
3 մարտութիւնք յորդւոց 'ի մարդկանէ։ * 'Ի նանիր
խօսեցաւ այր ընդ ընկերի իւրում՝ շրթամբք նենգաւորօք
4 'ի սրտէ 'ի սիրտ խօսեցաւ։ * Սատակեսցէ Տէր զամ՜ շրթունս
5 նենգաւորս, եւ զլեզուս մեծաբանս։ * Որք ասացին, զլե-
զուս մեր մեծ արասցուք, շրթունք մեր առ մեզ են,
6 եւ Տէր մեր ո՞վ է Տէր։ * Վն տառապանաց աղքատին
եւ հեծութեան տնանկի. այժմ յարեայց ասէ Տէր. եդից
7 զփրկութիւն իմ, եւ համարձակեցայց 'ի նմա։ * Բանք Տն բանք
սբ են, որպէս արծաթ ընտրեալ եւ փորձեալ յերկրէ,
8 սրբեալ եւ պարզեալ եւթնպատիկ 'ի հողոյ։ * Դու Տէր
պահեսցես զմեզ, եւ ապրեցուսցես յազգէ յայսմանէ մինչ-
9 եւ յաւիտեան։ * Շուրջանակի ամպարիշտք շրջին. ըստ
բարձրութեան քում մեծ արարեր դու զորդիս մարդ-
կան։ Տունք. Է։

1 'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԺԲ։

Մինչեւ յերբ Տէր մոռանաս զիս 'ի սպառ, մինչեւ յե՞րբ
2 դարձուցանես զերեսս քո յինէն։ * Մինչեւ յե՞րբ
դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ, եւ ցաւք սրտի իմոյ զօ-
3 րուրս։ * Մինչեւ յե՞րբ բարձրանայ թշնամին 'ի վ՜ր իմ.
4 * Նայեաց եւ լուր ինձ Տէր Ած իմ։ Լոյս տուր աչաց
5 իմոց, զի մի՛ երբեք ննջեցից 'ի մահ։ * Մի՛ ասասցէ թըշ-
նամին իմ թէ յաղթեցի նմա, կամ նեղիչք իմ ցնծաս-
6 ցեն թէ ես սասանեցայց։ * Ես յողորմութիւն քո Տէր
յուսացայ, ցնծասցէ սիրտ իմ 'ի փրկութիւն քում. օրհ-
նեցից զՏէր զբարերարն իմ։ Տունք. Զ։

'Ի

Սղմ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Վն ութերորդացն։ (2) Ոմանք. Ցորդւոց մարդկանէ։ (5) Ոմանք. Ոյք ասէին. զլե-զուս։ (7) Ոմանք. Բանք Տն են բանք սբ որպէս զարծաթ . . 'ի յերկրէ։ (8) Ոմանք. Պահեսցես զմեզ եւ ապրեցու-ցեր զմեզ յազգէ։
Սղմ. ԺԲ. (3) Այլ. Մինչեւ ցերբ բարձրաս"։ (5) Ո-մանք. Մի ասասցէ թշնամին թէ յաղթեցի։ (6) Ոմանք. Օրհնեցից զՏէր Տէր բարերար իմ։

Digitized by Google

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԺԳ: 1

Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում, թէ ոչ գոյ Աստուած:
* Ապականեցան եւ պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց.
ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն: * Տէր յերկնից նայեցաւ 2
յորդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ՞ ոք իմաստուն
որ խնդրիցէ զԱստուած: * Ամենեքեան խոտորեցան' 'ի միա- 3
սին անպիտանացան: Ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն,
եւ ոչ ոք է մինչեւ 'ի մի: * Ո՞չ ոչ ծանիցեն ամենեքեան, 4
որ գործեն զանօրէնութիւն: Որք ուտէին զժողովուրդ իմ
որպէս կերակուր հացի, * եւ առ Տէր ոչ կարդացին: Անդ 5
երկիցեն երկիւղ' ուր ոչ իցէ երկիւղ. * զի Տէր է յազգ 6
արդարոց: Զխորհուրդ աղքատի յամօթ արարէք, զի
Տէր է յոյս նորա: * Ո՛ տացէ 'ի Սիոնէ զփրկութիւն Իէլի. 'ի դար- 7
ձուցանել Տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ. ցնծասցէ
Յակոբ' եւ ուրախ եղիցի Իէլ: Տունք. Է: Փոխք. ԼԸ:

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԺԴ: 1

Տէր ո՞վ կացցէ 'ի խորանի քում, կամ ո՞վ բնակեսցէ
'ի լեառն սրբում քո: * Որ գնայ անբիծ գործէ զար- 2
դարութիւն, խօսի զճշմարտութիւն 'ի սրտի իւրում: * Որ ոչ 3
նենգաւորեաց լեզուաւ իւրով, եւ չար ընկերի իւրում
նա ոչ արար: Նախատինս 'ի մերձաւորաց նա ոչ առնու.
* արհամարհեալ է առաջի նր չարագործն: Զերկիւղածս 4
տն փառաւոր առնէ. երդնու ընկերի իւրում եւ ոչ ստէ:
* Զարծաթ իւր 'ի վաշխ ոչ ետ, կաշառ 'ի վր անմե- 5
ղաց ոչ առնու. որ զայս առնիցէ' նա մի սասանեսցի
յաւիտեան: Տունք. Է:

Սաղմոս Յարձանագիր 'ի դաւիթ. ԺԵ: 1

Պահեա զիս Տէր զի ես 'ի քեզ յուսացայ. * Ասացի Տեառն, 2
Տէր իմ ես դու, եւ բարիք իմ քեզ 'ի քէն են: * Սրբոց 3
որոց

Սղմ. ԺԳ. (1) Ոսկան. Եւ ոչ ոք է որ առնէ զբարի:
(3) Ոմանք. Եւ անպիտանացան . . . որ առնէ զբարի, եւ
չէ ոք մինչեւ ցմի: Ոսկան յայս տուն' առնելով 'ի լատինականէն
յաւելու, Գերեզման բաց է կոկորդ նց, ԵՆ: որ [illegible]
[illegible] այլ [illegible]: (4) Ոսկան. Որք ուտեն զժո-
ղովուրդ իմ: (6) Ոմանք. Զի Տէր է յարկս արդարոց.
զխորհուրդ աղքատին յամ':

Սղմ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Տէր ո կացցէ . . կամ ո բնակեսցէ:
(3) Ոմանք. Իւրում ոչ արար . . 'ի մերձաւորաց ոչ առ-
նու: (4) Ոմանք. փառաւոր առնէ, որ երդնու: (5) Ո-
մանք. 'Ի վաշխս նա ոչ ետ, եւ կաշառ 'ի վր:

Սղմ. ԺԵ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած յարձանագիր դաւ-

քոց որ են յերկրի քում․ սքանչելիս արարեր զամ կամս
4 իմ ՚ի նոսա ։ * Յաճախեցին հիւանդութիւնք նոցա․ յետ այսորիկ
արագ վաղվաղակեցին ։ Ո՛չ ժողովեցայց ՚ի ժողովս նոցա յա֊
5 րեանց, և ոչ յիշեցից զանուանս նոցա ՚ի շրթունս իմ ։ * Տէր
է բաժին ժառանգութեան իմոյ և բաժակի իմոյ․ զի դու ես
6 որ այսրէն դարձուցանես զժառանգութիւն իմ յիս ։ * Վի֊
ճակք ելին ինձ ընդ ընտիրս, և ժառանգութիւն իմ հաճոյ
7 եղև ինձ ։ * Օրհնեցից զՏէր որ իմաստուն արար զիս,
8 մինչ ՚ի գիշերի ևս խրատեցին զիս երիկամունք իմ ։ * Յա֊
ռաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամ ժամ, զի է
9 ընդ աջմէ իմմէ զի մի սասանեցայց ։ * Վն այսորիկ ու֊
րախ եղև սիրտ իմ, և ցնծացաւ լեզու իմ, ևս՝ և մար֊
10 մին իմ բնակեսցէ յուսով ։ * Զի ոչ թողցես զանձն իմ
՚ի դժոխս, և ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զապակա֊
նութիւն ։ Ցուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց, լցուցեր
զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց ՚ի քաղցրութիւն վայելչութեան
աջոյ քո մինչև ՚ի սպառ ։ Տուն․ ժա ։

1 Աղօթ․ ՚ի Դաւթի․ ԺԶ ։

Լուր տէր արդարութեան․ և նայեաց ՚ի խնդրուածս իմ․
Ունկն դիր աղօթից իմոց՝ զի ոչ շրթամբք նենգա֊
2 ւորօք ։ * Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ ելցեն, և աչք
3 իմ տեսցեն զուղղութիւն ։ * Փորձեցեր զսիրտ իմ և քննե֊
ցեր ՚ի գիշերի, փորձեցեր զիս՝ և ոչ գտաւ յիս անի֊
4 րաւութիւն ։ * Մի՛ խօսեսցի բերան իմ զգործս որդւոց
մարդկան․ վն բանից շրթանց քոց ես պահեցի զճա֊
5 նապարհս խիստս ։ * Հաստատեա՛ զշաւիղս իմ ՚ի ճա֊
6 նապարհի քում, զի մի գայթագղեսցին գնացք իմ ։ * Ես
առ քեզ տէր կարդացի՝ զի լուար ինձ դու, խոնարհեցո՛
7 առ իս զունկն քո և լուր բանից իմոց ․ * Սքանչելի ա֊
րարեր զողորմութիւնս քո․ ո՛ փրկես զայնոսիկ որ յուսա֊
8 ցեալ են ՚ի քեզ․ * յայնցանէ որ հակառակ կան աջոյ
քո ։

մա ՚ի գաւաթի ։ Պահեա՛ զիս դու իմ, զի ։ (2) ՚Ի լուսն"․ Տէր իմ ես դու, հանդերձեալ սեանց ՚ի ճնաք" ։ (2) Ոմանք․ Ըն֊ւարկաց իմ չէն քեզ ինչ պիտոյ ։ (4) Ոմանք․ Յաճախես֊ցին հիւ" ․․․ յապա վաղվաղակեցին ․․․ ՚ի ժողովս նոցա յա֊րեանց․ համ, յարեան ։ (5) Ոմանք․ Տէր բաժին ժառանգ" ։ (5) Ոսկան․ Ես անդրէն դարձ" ։ (7) Ոմանք․ Մինչ զի գի֊շերի ևս խրատեցին զիս ։ (8) Ոմանք․ Զի էր ընդ աջմէ իմմէ ։ (10) Ոմանք․ Զի ոչ թողցես դու զան" ։ (10) Ոս֊կան․ Ցուցցես ինձ․․ լցուցցես զիս ։

Սաղ․ ԺԶ․ (3) Ոմանք․ Զսիրտս իմ․ ․ և ոչ գտար յիս ա" ։ (4) Ոմանք․ Ես պահեցի զճանապարհս ։ (7) Ոմանք․ Ես փրկես զայնոսիկ, այլք ։ (8) Ոմանք․ Ընդդիմակացութեան

Digitized by Google

քո ։ Պահեա՛ զիս որպէս բիբ ական․ ՚ի հովանի թեւոց քոց ,
ծածկեսցես զիս * յերեսաց ամպարշտաց որք տառապե- 9
ցուցին զիս ։ Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին, * ՚ի ճարպս 10
իւրեանց արգելան, եւ բերանք նց խօսեցան զամբար-
տաւանութի ։ * Մերժեցին զիս եւ այժմ դարձեալ պա- 11
տեցան զինեւ․ աչս եդին խոնարհեցուցանել զիս յեր-
կիր ։ * Համարեցան ինձ որպէս առեւծ զի պատրաստ է 12
յորս , որպէս կորիւն առիւծու զի նստի դարանեալ ։
* Արի՛ տր ժամանեա՛ նց եւ խափանեա՛ զնս․ փրկեա՛ 13
զանձն իմ յամպարշտաց ՚ի սրոյ * եւ ՚ի ձեռանէ թշնամ- 14
եաց ։ Տր կորո՛ զնս յերկրէ , բաժանեա՛ եւ խափանեա՛
զնոսա ՚ի կեանս իւրեանց ։ Գաղտնեօք քովք լցան որո-
վայնք նց , յագեցան կերակրովք եւ թողին զմնացուածս
տղայոց իւրեանց ։ * Ես արդարութբ երեւեցայց երե- 15
սաց քոց․ յագեցայց յերեւել փառաց քոց ։ Տուն․ ԺԵ ։
Գոհեղայ․ ԼԲ ։

՚Ի կատարած ՚ի վերայ պատերազմաց Դաւթի ծառայի տն՝ 1
զոր խօսեցաւ ընդ տն զբանս օրհնութեան․ յաւուր յորում
փրկեաց զնա տր ՚ի ձեռաց ամ թշնամեաց , եւ ՚ի ձեռաց սաւուղայ ։
Եւ ասէ․ ԺԷ ։

Սիրեցից զքեզ տր զօրութի իմ , տր հաստատութիւն իմ 2
ապաւէն իմ եւ փրկիչ իմ ։ * Այ օգնական իմ եւ եզ 3
յուսացայ ՚ի նա․ ապաւէն իմ եղջեւր փրկութե իմոյ ըն-
կալուչ իմ է ։ * Օրհնեալ կարդացից առ տր , եւ ՚ի 4
թշնամեաց իմոց ապրեցայց ։ * Շուրջ եղեն զինեւ եր- 5
կունք մահու․ հեղեղք անօրէնութե խռովեցուցին զիս ։
* Վէրք դժոխոց պաշարեցին զիս․ ժամանեցին ինձ ո- 6
րոգայթք մահու ։ * ՚Ի նեղութե իմում ես առ տր կար- 7
դացի , եւ առ այ իմ աղաղակեցի ։ Լուաւ ինձ ՚ի տա-
ճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց , եւ աղաղակ իմ
առաջի նր մտցէ յականջս նր ։ * Խռովեցաւ եւ դողաց 8
երկիր՝ եւ հիմունք լերանց տատանեցան եւ խռովեցան՝
զի բարկացաւ ՚ի վր նց այ ։ * Ել ծուխ ՚ի բարկութե 9
նր , եւ հուր յերեսաց նր բորբոքեցաւ , եւ կայծակունք [illegible]
հա-

քոց ծածկ" ։ (10) Ոմանք․ Ես ՚ի ճարպս իւրեանց արգե-
լին ․ (11) Ոմանք․ Աչս եդին խոնարհեցուցանել զիս ։
(12) Ոմանք․ Զի պատրաստ յորս ։ (14) Ոմանք․ Եւ ՚ի ձե-
ռաց թշնամ" ։ (15) Ոմանք․ Յերեւել երեսաց փառաց քոց ։
Սղմ․ ԺԷ․ (1) Ոմանք․ Որ խօսեցաւ զօրհնութիւս զայս
յաւուր յո"․․․ ՚ի թշնամեաց իւրոց , եւ ՚ի ձեռաց սա-
ւուղի ։ (3) Ոմանք․ Փրկութե ընդունելի իմ է ։ (4) Ո-
մանք․ Կարդացից առ տր․ եւ ՚ի թշնամեաց իմոց ապրե-
ցայց ։ Որք ոմանք․ ապրեցայց զիս ; (5) Ոմանք․ Եւ ․․․ ։

10 [illegible] ՚ի նմանէ ։ * Խոնարհեցոյց զերկինս և էջ, և
11 մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նր ։ * Ել ՚ի քրովբէս և թռաւ, և
12 սլացաւ նա ՚ի թեւս հողմոց ։ * Եդ զխաւարն ՚ի ծած-
կոյթ իւր, և շուրջ զինքեան [illegible] յարկք իւր . և խաւա-
13 րային ջուրք մթին յամպս օդոց ։ * ՚Ի փայլատակմանէ նր
առաջի նր, ամպք անցուցին զկարկուտ և զկայծակունս
14 հուր ։ * Որոտաց Տէր յերկնից, և բարձրեալն ետ զձայն
15 իւր ՚ի կարկուտ և ՚ի կայծակունս հուր ։ * Առաքեաց
զնետս իւր և ցրուեաց զնս, յաճախեաց զփայլատա-
16 կունս իւր և խռովեցոյց զնս ։ * Երեւեցան աղբերք
ջուրց, և յայտնեցան հիմունք աշխարհի ։ ՚Ի սաստե-
17 լոյ սաստկութենէ Տր, և ՚ի շնչել հողմոյ բարկութե քո ։ * Առա-
քեաց ՚ի բարձանց և ընկալաւ զիս, ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց
18 բազմաց ։ * Փրկեսցէ զիս Տէր ՚ի թշնամեաց իմոց հզօ-
19 րագոյց, և յատելեաց իմոց զի հզօր եղեն քան զիս ։ * Ժա-
մանեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց . եղև Տէր հզօ-
20 րիչ իմ, * և եհան զիս յանդորր, և փրկեսցէ զիս Տէր
21 զի կամեցաւ զիս ։ * Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարու-
22 թե իմում . ըստ սրբութե իմում հատուսցէ ինձ ։ * Ես
պահեցի զճանապարհս Տն, և ոչ ամպարշտեցայց յԱյ
23 իմմէ ։ * Ամենայն իրաւունք նր առաջի իմ են . զար-
24 դարութիւն ոչ ՚ի բացէ արարի յինէն ։ * Եղէց և ես ան-
25 բիծ ընդ նմա . զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ ։ * Հա-
տուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութե իմում, ըստ սրբութե
26 ձեռաց իմոց առաջի աչաց իւրոց ։ * Ընդ սրբոյն՝ սուրբ
27 լինիցիս, ընդ առն անմեղի՝ անմեղ լինիցիս, * ընդ ընտ-
րելոյն ընտրեալ լինիցիս, և ընդ թեւրին կործանեսցես .
28 * Զի դու՝ զժողովուրդ խոնարհս կեցուցանիցես . և զաչս
29 ամբարտաւանից խոնարհեցուսցես ։ * Զի դու՝ լու-
սաւորես ճրագս զճրագ իմ Տէր . Այ իմ լոյս տուր ինձ ՚ի
30 խաւարի ։ * Քեւ փրկեսցայց ՚ի փորձութենէ, Այիւ իմով ան-
31 ցից ընդ պարիսպս ։ * Այ իմ անբիծ են ճանապարհք
քո, և բանք Տն ընտրեալ են . և պաշտպան ամենեցուն
32 որ յուսան ՚ի նա ։ * Վն զի ով է Այ բաց ՚ի Տէ, կամ
33 ով է Այ բաց յԱյ մերմէ ։ * Այ որ զգեցուցեր ինձ զօ-
34 րութի և եդիր յանբիծ ճանապարհս իմ ։ * Հաստա-
տաս

(12) Ոմանք . Եդ զխաւարն ծածկոյթ իւր ։ (14) Յօրինա-
կին . Որոտացոյց Տէր ։ (19) Ոմանք . Յաւուր չարչարանաց ։
(20) Ոմանք . Եւ փրկեաց զիս Տէր ։ (21) Ոմանք . Ըստ արդ-
արութե իմում հատուսցէ ինձ ։ (23) Ոմանք . Եւ զարդա-
րութի իւր ։ (24) Ոմանք . Եւ զգուշացայց ։ (25) Ոմանք .
Առաջի աչաց Նր ։ (27) Ոմանք . Եւ ընդ թեւրին թիւ-
րեսցիս ։ (29) Ոմանք . Լոյս տուր ինձ ՚ի խաւարի ։
(31) Ոմանք . Անբիծ են ճանապարհք նր [illegible] յուսան ։

Digitized by Google

հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուաց, և ՚ի վերայ բարձանց
կացուցեր զիս ։ * Ուսուցեր զձեռս իմ ՚ի պատերազմ, և 35
արարեր զբազուկս իմ որպէս զաղեղն հաստ ։ * Եւ ետուր ինձ 36
զպաշտպանութիւն փրկութեան քոյ ։ Աջ քո ընկալաւ զիս՝
և խրատ քո կանգնեսցէ զիս ՚ի սպառ ․ և խրատ քո ու-
սուսցէ զիս ։ * Ընդարձակեցեր զգնացս իմ ՚ի ստորեւ 37
իմով ․ և ոչ տկարացան շաւիղք իմ ։ * Հալածեցից զթշ- 38
նամիս իմ և հասից նոցա, և ոչ դարձայց ՚ի նոցանէ՝ մինչև
սպառեցից զնոսա ։ * Նեղեցից զնոսա և ոչ մի կարասցեն 39
կալ ․ և անկցին ՚ի ներքոյ ոտից իմոց ։ * Որ զգեցու- 40
ցեր ինձ զօրութիւն ՚ի պատերազմի ․ զյարուցեալսն ՚ի վե՞ր
իմ ներքոյ իմ արարեր ։ * Զթշնամիս իմ հալածականս 41
արարեր, և զատելիս իմ սատակեցեր ։ * Աղաղակեսցեն, 42
և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա ․ կարդասցեն առ Տէր և ոչ լը-
սաւ նոցա ։ * Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ ․ 43
որպէս կաւ զանհետս կոխեցից զնոսա ։ * Փրկեսցես զիս Տէր ՚ի 44
հակառակութենէ ժողովրդեան, և կացուսցես զիս գլուխ
հեթանոսաց ։ * Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի ծառայեցին 45
ինձ ․ և ՚ի լուր ականջաց լուաւ ինձ ։ * Որդիք օտարաց 46
ստեցին ինձ ․ որդիք օտարաց մաշեցան և կաղացան ՚ի
շաւղաց իւրեանց ։ * Կենդանի է Տէր և օրհնեալ է Այծ, 47
և բարձր եղիցի Այծ փրկութեան իմոյ ։ * Այծ որ խնդրէ 48
զվրէժ իմ, և հնազանդեցոյց ամենայն զժողովուրդս ընդ ինև ․
Փրկէ զիս ՚ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց ․ * յարուցեա- 49
լոց որ յարուցեալ էին ՚ի վե՞ր իմ բարձր արարեր զիս,
և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս ․ * Վա՞ այսորիկ խոս- 50
տովան եղէց քեզ ՚ի հեթանոսս, և անուան քում սաղ-
մոս ասացից ։ * Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի 51
նո՞, առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նո՞, ընդ դաւթի և
ընդ զաւակի նո՞ ազգէ մինչև յազգ ։ Տեսէք . Ծ ։
Կանոնս Գործոցս . Է ։ Սաղմոս . ԺԷ ։ Տանս . ՄՂԸ ։

Գ

(37) Ոմանք․ ՚ի ստորէ իմմէ ։ և օրինակ մի․ ՚ի ստորուստ ։
(39) Ոմանք․ Եւ մի կարասցեն կեալ ։ (40) Ոմանք․ Զգե-
ցուցեր ինձ ։ և ոմանք․ Ոզգեցուցեր ։ (41) Ոմանք․ Զթշ-
նամիս իմ․ և զատելիս իմ ։ (43) Ոմանք․ Եւ որպէս կաւ
զռեխաց ։ (45) Այլք․ Եւ ՚ի լուր ականջաց ։ (48) Ոս-
կան․ Այծ է որ խնդրէ ։ (49) Ոմանք․ Ոյք յարուցեալ
էին ՚ի վե՞ր իմ ։ (51) Ոմանք․ Մեծ արասցէ զփրկութիւն
թա՞․․․ ընդ օծելոյ իւրոյ ընդ դաւ՞ ։
* Յօրինակին մերում և էր՝ յաւարտ հարստահարեր կանոնաց երկու-
քին և օրհնութիւն սաղմոսարանին․ զորոնք զանց արարեալ սարկա-
ւագ, Ոսկան հարկէն յայլում վայրի ։

1 Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԺԸ.

2 Երկինք պատմեն զփառս Այ, և զարարածս ձեռաց
3 նր պատմէ հաստատութիւն։ * Օր աւուր բղխէ
4 զբան. և գիշեր գիշերի յայտնէ զգիտութիւն։ * Ոչ են
5 բարբառք և ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա։ * Ընդ
ամ երկիր ել բարբառ նց, մինչև ի ծագս աշխարհի են
6 խօսք նց։ * Յարեգակն եհար զխորան իւր, և ինքն որպէս
փեսայ որ ելանէ յառագաստէ իւրմէ, և ցնծայ իբրև
7 սկայ ընթանալ զճանապարհս իւր։ * Ի ծագաց երկն-
նից են ելք նր, հանգիստ նր մինչև ի ծագս նոցա.
8 և ոչ ոք է որ թաքչի ի տապոյ նր։ * Օրէնք Տն ան-
արատ են և դարձուցանեն զհոգիս. վկայութիւնք Տն հաւատ-
9 արիմ, և իմաստնացուցանեն զտղայս։ * Արդարութիւնք
Տն ուղիղ են և ուրախ առնեն զսիրտս, պատուիրանք Տն
լոյս են և լուսաւոր առնեն զաչս. Երկիւղ Տն սուրբ, և մնայ
10 յաւիտեանս։ * Դատաստանք Տն ճշմարիտք են, և արդ-
11 դարք են միասին։ * Ցանկալիք են քան զոսկի՝ և զականս պա-
տուականս բազումս, քաղցրագոյն են քան զմեղր
12 և զխորիսխ։ * Քանզի ծառայ քո պահէ զայնս, ի
13 պահելն նոցա հատուցումն բազում։ * Զյանցուածս ո իմա-
ցէ. յայտնեա ի ծածկելոց իմոց սրբեա զիս, և յօտարաց
14 խնայեա ի ծառայ քո։ * Եւ յօտարաց խնայեա ծառայի քում։ Եթէ
ոչ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ անբիծ եղէց, և սուրբ
15 եղէց ի մեղաց մեծամեծաց։ * Եղիցին բանք բերանոյ իմոյ ի հաճոյս
քեզ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն
ժամ. Տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ. Ցանկալի. ԺԸ։

1 Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԺԹ։

2 Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր նեղութեան, օգնական եղիցի
3 քեզ անուն Այ Յակոբայ։ * Առաքեսցէ քեզ Տէր
օգնութիւն ի սրբութենէ իւրմէ ի Սիոնէ, և ընկալցի զքե-
4 զքեզ։ * Յիշեսցէ Տէր զամ պատարագս քո, և զողջակէզս
5 քո ընդունելի արասցէ։ * Տացէ քեզ Տէր ըստ սրտի
6 քում, և զամ խորհուրդս քո նա կատարեսցէ։ * Ցնծաս-
ցուք

Սղմ. ԺԸ. (3) Ոմանք. Եւ գիշեր գիշերոյ յայտ՛։ (6) Ոմանք. Ընթանալով ի ճանապարհս իւր։ (8) Ոմանք. Հաւատարիմ է. և ի՛։ (9) Ոմանք. Արդարութիւնքն ուղիղ են, և ուրախ առնեն. լոյս է, և ձեռաց։ (10) Ոմանք. Դատաստանք Տն ճշմարտութիւն են, և արդարացեալք է ի միասին։ (12) Ոմանք. Ի պահելն նոցա հատ՛։ (14) Ոմանք. Եւ յօտարաց խնայեա։
Սղմ. ԺԹ. (3) Յորոց յեռանդնութենէն. Ի սրբութենէ իւրմէ ի Սիոնէն

ցուք, մեք 'ի փրկութեան քում, յանուն Տն այ մերոյ. մեք մեծք,
եղիցուք: * Լցուսցէ Տր զամ խնդրուածս քո. այժմ 7
ծանեայ՝ զի կեցոյց Տր զօծեալ իւր: Լուիցէ նմա յերկ-
նից 'ի սրբութենէ իւրմէ, 'ի զօրութիւն փրկութեան աջոյ իւ-
րոյ: * Սոքա կառօք և սոքա երիվարօք, այլ մեք զա- 8
նուն Տն այ մերոյ կարդասցուք: * Սոքա խափանեցան 9
և անկան; մեք յարեաք և ուղիղ եղաք: * Տր կեցո զ- 10
Թագաւորն և լուր մեզ, յաւուր յորում կարդասցուք
առ քեզ: Տունք. Ժ:

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. Ի: 1

Տր 'ի զօրութիւն քում ուրախ եղիցի թագաւորն. 'ի 2
փրկութիւն քում ցնծասցէ յոյժ: * Զցանկութիւն սրտի 3
նր ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր 'ի
նմանէ: * Ժամանեցեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան 4
քոյ, և եդիր 'ի գլուխ նր պսակ 'ի քարէ պատուակա-
նէ: * Կեանս խնդրեաց 'ի քէն՝ և ետուր նմա ընդ եր- 5
կայն աւուրս, յաւիտեանս յաւիտենից: * Մեծ են փառք 6
նր 'ի փրկութեան քում. զփառս և զմեծվայելչութիւն դի-
ցես 'ի վր նր: * Տացես զնա յօրհնութիւն յաւիտեանս 7
յաւիտենից. ուրախ արասցես զնա յուրախութիւն երե-
սաց քոց: * Թագաւոր յուսացաւ 'ի Տր, յողորմութենէ 8
բարձրելոյն նա մի սասանեսցի: * Գտցի ձեռն քո 'ի 9
վր թշնամեաց քոց. և աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս
քո: * Դիցես զնս որպէս հնոց 'ի հուր՝ 'ի ժամանակի ե- 10
րեսաց քոց: Տր բարկութբ իւրով խռովեցուսցէ զնս,
և հուր կերիցէ զնս: * Զպտուղ նց յերկրէ կորիցէ, և 11
զաւակ նոցա յորդւոց 'ի մարդկանէ: * Խորհեցան 'ի 12
քէն չարութբ. խորհեցան խորհուրդ զոր ոչ կարացին
հաստատել: * Արասցես զնոսա հալածեալս, 'ի մնաց- 13
ուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նց: * Բարձր լեր 14
Տր 'ի զօրութիւն քում. օրհնեսցուք, և սաղմոս ասասցուք
զօրութեան քում: Տունք. ԺԴ: Գոհըղայ. ԼԸ:

'Ի

(8) Ոմանք. Զանուն Տն այ կարդասցուք: (9) Ոմանք. Նոքա խափանեցան:

Սղմ. Ի. (2) Ոմանք. Եւ 'ի փրկութեան քում ցն": (5) Ոմանք. Յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից: (8) Ոմանք. Եւ ողորմութեն բարձրելոյն. նա մի սասանեսցի յաւիտեան: (10) Ոմանք. Որպէս հնոց հրոյ 'ի ժամա": (12) Ոմանք. Զոր ոչ կարասցեն հաստատել: (14) Ոմանք. Եւ սաղմոս ասասցուք զօրութեց քոց:

Ի կատարած. Վասն աւուրն օգնականութեան. Սաղմոս 'ի Դաւ-
թի. ԻԱ.

2 Աստուած իմ նայեաց առ իս, ընդէ՞ր թողեր զիս. Հե-
ռի են բանք 'ի փրկութենէ իմմէ՝ վասն բանից յանցանաց
3 իմոց։ *Աստուած իմ՝ 'ի տուէ կարդացի առ քեզ, և ինձ ոչ
4 լուար. 'ի գիշերի՝ և ինձ ոչ անսացեր։ *Դու 'ի սուրբս
5 բնակեալ ես, և գովեստ Իսրայէլի։ *'Ի քեզ յուսացան հարքն
6 մեր, յուսացան 'ի քեզ և փրկեցեր զնոսա։ *Առ քեզ ա-
ղաղակեցին և կեցին, 'ի քեզ յուսացան և ոչ ամաչեցին։
7 *Այլ ես որդն եմ և ոչ եմ մարդ, նախատինք մարդ-
8 կան և արհամարհանք ժողովրդեան։ *Ամենեքեան որ
տեսանէին զիս արհամարհէին զինև, խօսէին շրթամբք
9 և շարժէին զգլուխս իւրեանց։ *Յուսացաւ 'ի տէր և
10 փրկեսցէ զնա, կեցուսցէ զնա զի կամի զնա։ *Դու
ես որ հաներ զիս յարգանդէ. յոյս իմ 'ի ստեանց մօրն
11 իմոյ։ *'Ի քեզ անկեալ եմ յարգանդէ յորովայնէ մօր իմ-
12 մոյ դու ես Աստուած իմ։ *Մի՛ 'ի բացեայ առներ յինէն.
զի նեղութիւնք մերձեալ են, և ոչ ոք է որ օգնէ ինձ։
13 *Շուրջ եկին զինև զուարակք բազումք, և ցուլք պարարտք
14 պաշարեցին զիս։ *Բացին 'ի վերայ իմ զբերանս իւրե-
15 անց, որպէս առիւծ զի մռնչէ և յափշտակէ։ *Իբրև ջուր
հեղաւ և ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ. եղև սիրտ
16 իմ որպէս մոմ հալեալ 'ի մէջ որովայնի իմոյ։ *Ցամաքեցաւ
որպէս խեցեայ զօրութիւն իմ, լեզու իմ 'ի քիմս իմ կպեցաւ.
17 և 'ի հող մահու իջուցեր զիս։ *Շուրջ եկին զինև շունք
18 բազումք, և ժողովք չարաց պաշարեցին զիս։ *Ծա-
կեցին զձեռս իմ և զոտս իմ, և թուեցին զամենայն ոս-
19 կերս իմ. և նոքա հայեցան և տեսին զիս։ *Բաժանեցին-
ցան զհանդերձս իմ 'ի մէջ իւրեանց, և 'ի վերայ պատմու-
20 ճանի իմոյ արկանէին վիճակս։ *Դու տէր մի՛ հե-
ռի առներ զօգնականութիւն քո յինէն. և տես յօգնել ինձ
21 նայեաց։ *Փրկեա՛ 'ի սրոյ զանձն իմ, և 'ի ձեռաց շանց
22 զմիամօրութիւն իմ։ *Փրկեա՛ զիս 'ի բերանոյ առիւծու,
23 և յեղջերաց միեղջերուաց զխոնարհութիւն իմ։ *Պատմեցից
զանուն քո եղբարց իմոց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից

ըզ-

Այլ. բն. (1) Ոմանք. Աւուրն օգնականութեանն։ (2) Ո-
մանք. Հեռի եղէ 'ի փրկութենէ։ (4) Ոմանք. Եւս գովեստ
Իսրայէլի։ (10) Ոմանք. Որ հաներ զիս յարգանդէ։ (12) Ո-
մանք. Մի՛ 'ի բացեայ առներ յինէն։ (16) Ոմանք. Որպէս
խեցի զօրութիւն իմ։ (19) Ոմանք. Բաժանեցին զհանդերձս։
(20) Ոմանք. Մի՛ հեռի առներ զօգնութիւն. կամ, զօգնութիւն
քո յինէն։ (22) Ոմանք. Յեղջերաց միեղջերուաց։ (23) Ոմանք.
'Ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեմ։

զքեզ։ * Երկիւղածք տն օրհնեցէք զտր, ամենայն զա- 24
ւակն յակովբեան փառաւոր արասցեն զնա։ * Երկիցէ 25
'ի տնէ ամ զաւակն իղի, զի ոչ արհամարհեաց և ոչ ա-
նարգեաց տր զաղօթս աղքատիս, և ոչ դարձոյց զերեսս
իւր յինէն. այլ 'ի կարդալ իմում առ նա լուաւ ինձ։
* 'Ի քէն է գովութի իմ, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից 26
զքեզ։ Զուխտս իմ կատարեցից առաջի ամենայն եր-
կիւղածաց նր։ * Կերիցեն տնանկք և յագեսցին. օրհ- 27
նեսցեն զտր որ խնդրեն զնա։ Կեցցեն սիրտք նց յաւի-
տեանս յաւիտենից. * յիշեսցեն, և դարձցին առ տր 28
ամ ծագք երկրի։ Երկիր պագցեն նմա ամ տոհմք ա-
զանց. * զի տն է արքայութի, և նա տիրէ 'ի վրյ ամ հե- 29
թանոսաց։ * Կերան և երկիր պագին նմա ամ պա- 30
րարտք երկրի. առաջի նր անկցին ամենեքեան որ իջա-
նեն 'ի հող։ * Անձն իմ նովաւ կեայ. և զաւակ իմ ծա- 31
ռայեսցէ նմա։ * Պատմեսցի զտնէ ազգն որ գալոցն է, 32
պատմեսցեն զարդարութի ժողովրդեանն որ ծնանելոցն
իցէ զոր արար տր։ Տուն. լ̄բ̄։

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԻԲ։ 1

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։ * 'Ի 2
վայրի դալարւոջ բնակեցոյց զիս, և առ ջուրս
հանգստեան սնոյց զիս։ * Դարձոյց զանձն իմ առ իս, 3
առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութե վասն
անուան իւրոյ։ * Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուե- 4
րաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ զի դու տր ը̄ իս ես։
Ցուպ քո և գաւազան, նք մխիթարեսցեն զիս։ * Պատ- 5
րաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ընդդիմ նեղ-
չաց իմոց։ Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ քո ոմպ ա-
նապակ արբեցոյց զիս։ * Ողորմութի քո տր զհետ իմ 6
եկեսցէ զամ աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ 'ի տան
տն ընդ երկայն աւուրս։ Տուն. է̄։

Սաղ

(24) Ոմանք. Երկիւղածք տն օրհնեսցեն զնա ամենայն։
(25) Ոմանք. Ա՞մ զաւակն իէլեան.. զաղօթս աղքատին։
(26) Յօրինակին. 'Ի քէն է գոհութի իմ։ (27) Ոմանք. Որք
խնդրեն զնա։ (30) Ոմանք. Եւ երկիր պագցեն նմա ամ
պարարտք։ (32) Ոմանք. Պատմեսցի տն ազգ որ գալոց
իցէ.. զարդարութի նր.. ծնանելոցն է զոր։
Սղմ. իբ̄. (2) Ոմանք. Դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս,
և 'ի ջուրս հան"։ (3) Ոմանք. Զանձն իմ, և առաջնոր"։
(4) Ոմանք. Թէպէտ և գնացի ես։

1 Սաղմոս ՚ի դաւիթ. միաշաբաթուն. ԻԳ։

Տէ՛ր է երկիր լրիւ իւրով. աշխարհ եւ ամ՛ բնակիչք նորա։
2 * Նա հիմն ՚ի վՐ ծովուց հիմնեաց զնա, ՚ի վՐ
3 գետոց պատրաստեաց զնա։ * Ո՞վ ելցէ ՚ի լեառն Տն,
4 կամ ո՞վ կացցէ ՚ի տեղւոջ սրբութե նր։ * Որ սուրբ է ձե-
ռօք եւ անարատ սրտիւ, որ ոչ առ զնանրութիւն յանձն
իւր, եւ ոչ երդուաւ ընդ ընկերի իւրում նենգութե։
5 * Նա առցէ զօրհնութի ՚ի Տնէ, ողորմութի յԱյ փրկչէ
6 իւրմէ։ * Այս ազգ է որ խնդրէ զՏր, խնդրէ զերեսս
7 Այ յակոբայ։ * Համբարձէք իշխանք զդ-
րունս ձեր ՚ի վեր. համբարձցին դրունք յաւիտենից
8 եւ մտցէ Թագաւոր փառաց։ Հանգիստ։ * Ո՞վ է սա
Թագաւոր փառաց, Տր հզօր զօրութ իւրով, Տր հզօր
9 ՚ի պատերազմի։ * Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր
՚ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից եւ մտցէ Թա-
10 գաւոր փառաց։ * Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց, Տր
զօրութեց. սա ինքն է Թագաւոր փառաց։ Տուն. Ժ։
Փոխըղայ. Ծ։

1 ՚Ի կատարած. Սաղմոս ՚ի դաւիթ. ԻԴ։

2 Առ քեզ Տր համբարձի զանձն իմ. * Այ իմ ՚ի քեզ
3 յուսացայ՝ մի ամաչեցից, * եւ մի ծիծաղեսցին զինեւ
թշնամիք իմ։ Ամենեքեան որ համբերեն քեզ մի ամա-
4 չեսցեն, * այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութե իւր-
եանց։ Զճանապարհս քո Տր ցոյց ինձ, եւ զշաւիղս քո
5 ուսո ինձ։ * Առաջնորդեա ինձ ՚ի ճշմարտութե քում
եւ ուսո զիս, զի դու ես Այ փրկիչ իմ. եւ ես քեզ համ-
6 բերեի զօրհանապազ։ * Յիշեա Տր՝ զգթութիս քո եւ զո-
7 ղորմութիս որ են յաւիտենից։ * Զմեղս մանկութե
իմոյ եւ զանգիտութե իմոյ մի յիշեր. այլ յիշեա զիս Տր
8 ըստ ողորմութե քում՝ վն քաղցրութե քոյ, * զի քաղցր
եւ ուղիղ ես Տր։ Վն այսորիկ օրէնս տացէ նա մեղ-
9 ուցելոց ՚ի ճանապարհի, * առաջնորդեսցէ հեզոց ՚ի դա-
10 տաստանի. ուսուսցանէ հեզոց զճանապարհս քո։ * Ամ-
ենայ

Այլ. օր. (1) Ոմանք. Սաղմոս միաշաբաթւոյ դաւթի։
(4) Ոմանք. Եւ ոչ երդուաւ նենգութե ընկերի իւրում։
(5) Ոմանք. Նա առցէ զօրհնութի ՚ի Տնէ։ (10) Յօրինուածն
խոսս զօրեղայ, ապա եւ այլոց ասէ ասէ Տէր՝ զօրեղայ։
Այլ. օր. (3) Ոմանք. Ամենեքին որք համբերեն քեզ։ (5) Ո-
մանք. Քեզ համբերեի զօրհանապազ։ (6) Ոմանք. Եւ
զողորմութիս քո որ են։ (7) Ոմանք. Զմեղս մանկութե
եւ զանգիտութե իմոյ.. վն քաղցրութե քո Տր։ (9) Ո-
մանք. Եւ ուսուսցանէ հեզոց։

Digitized by Google

ճանապարհք Տն ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն են այնո-
ցիկ, որ խնդրեն զուխտս եւ զվկայութիւնս նր։ * Վս ան- 11
ուան քոյ Տր քաւեսցես զմեղս իմ զի բազում եղեն. * Ով 12
է մարդ որ երկնչի ՚ի Տնէ, օրէնսդրէ նմա ՚ի
ճանապարհին զոր եւ հաճեսցաւ։ * Անձն նր ՚ի բարութեան 13
հանգիցէ, եւ զաւակ նր ժառանգեսցէ զերկիր։ * Զօ- 14
րութիւն է Տր երկիւղածաց իւրոց, եւ զկտակարանս իւր
ուսուցանէ նց։ * Աչք իմ յամ ժամ առ Տր. եւ նա հա- 15
նէ յորոգայթէ զոտս իմ։ * Նայեաց առ իս եւ ողորմեաց 16
ինձ, զի միամօր եւ աղքատ եմ ես։ * Նեղութիւնք սրտի 17
իմոյ բազում եղեն յոյժ, եւ ՚ի վշտաց իմոց հան զիս։
* Տես զխոնարհութիւն իմ եւ զվաստակ իմ, եւ թող ինձ 18
զամ մեղս իմ։ * Տես զթշնամիս իմ զի բազում եղեն, 19
ատելութիւն զոր ՚ի նենգի ատեցին զիս։ * Պահեա զանձն 20
իմ եւ փրկեա զիս, եւ մի յամօթ եղէց զի յուսացայ ՚ի
քեզ։ * Անմեղք եւ ուղիղք կցորդ եղեն ինձ, զի ես քեզ 21
համբերի. * Փրկեա Աձ զԻէլ յամ նեղութեանց նորա։ 22

Տաղ. ԺԷ։

՚Ի կատարած. Սաղմոս ՚ի Դաւիթ ԻԵ։ 1

Դատ արա ինձ Տր՝ զի ես յանմեղութեան իմում գնա-
ցի, ՚ի Տր յուսացայ զի մի երկեայց հիւանդ։ * Փոր- 2
ձեա զիս Տր եւ քննեա զիս, փորձեա զերիկամունս իմ
եւ զսիրտ իմ։ * Ողորմութիւն քո Տր առաջի աչաց իմոց, 3
եւ հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում։ * Ոչ նստայց ես յա- 4
թոռս նանրաց, եւ ընդ անօրէնս ես ոչ մտից։ * Ատեցի 5
ես զժողովս չարաց, եւ ընդ ամպարշտաց ես ոչ նստայց։
* Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ, եւ շուրջ եղէց զսեղա- 6
նով քով Տր։ * Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քոյ, եւ պատ- 7
մել զամ սքանչելիս քո։ * Տր սիրեցի զվայելչութիւն տան 8
քոյ, եւ զտեղի յարկի փառաց քոց։ * Մի կորուսաներ 9
ընդ ամպարշտաց զանձն իմ, եւ մի ընդ արս արիւնահեղս
զկեանս իմ։ * Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են, 10
եւ աջ նց լի է կաշառօք։ * Ես յանմեղութեան իմում գնա- 11
ցի, փրկեա զիս Տր եւ ողորմեա ինձ։ * Ոտն իմ կայ- 12
ցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս մեծս օրհնեսցից զքեզ։

Տաղ. ԺԷ։

Սաղ.

---

(12) Ոմանք. ՚Ի ճանապարհի յոր եւ հաճեսցաւ։ (15) Ոմանք. Յամ ժամ առ Տր են։ (19) Ոմանք. Ատելութիւն որ ՚ի նենգի ատեն"։ (21) Ոմանք. Եւ ես քեզ համբերեցի զօրհանապազ։

Սղմ. ԻԵ. (2) Ոմանք. Եւ զսիրտս իմ։ (6) Ոսկան. Լուացից սրբութեամբ։ (9) Այլք. Մի կորուսաներ ընդ ամպարշտ"։ (9) Ոմանք. Ընդ արս արիւնահեղս։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. մինչչև օծեալ էր. ԻԶ։

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ ես յումմէ՞ երկեայց. Տէր ա-
2 պաւէն կենաց իմոց ես յումմէ՞ դողացայց։ * ՚Ի
մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմինս իմ, նեղիչք
3 իմ և թշնամիք իմ նոքա տկարացան և անկան։ * Թէ
պատրաստեսցի ՚ի վ՟ր իմ պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ
իմ. Թէ յարիցէ ՚ի վ՟ր իմ ճակատամարտ՝ առակայն և այս
4 ուխտ ՚ի քէն Տէր յուսացայց։ * Զմի խնդրեցի ՚ի Տեառնէ և
զնոյն աղաչեցից, բնակել ինձ ՚ի տան Տն զամ աւուրս կե-
նաց իմոց։ Տեսանել ինձ զվայելչութիւն Տն, և հսկել
5 ՚ի տաճարի նր. * Ծածկեսցէ զիս ՚ի խորանի իւ-
րում յաւուր չարի, Է յարկսն արար զիս ՚ի ծածկոյթ
6 խորանի իւրում։ * ՚Ի վիմի բարձր արարեր զիս, և այժմ
բարձր արար զգլուխ իմ ՚ի վ՟ր թշնամեաց իմոց։ Շուրջ
եղէցի և մատուցից ՚ի խորանի նր պատարագս օրհնութե,
7 օրհնեցից և սաղմոս ասացից Տն։ * Լուր Տէր ձայնի ի-
մում զի կարդացի առ քեզ. ողորմեա ինձ և լուր ինձ,
8 * զի քեզ ասաց սիրտ իմ, և խնդրեցին երեսք իմ, զե-
9 րեսս քո Տէր խնդրեցից։ * Մի դարձուցաներ զերեսս
քո յինէն, և մի խոտորիր բարկութեամբ ՚ի ծառայէ քումմէ։
Օգնական իմ լեր Տէր, և մի անտեսներ զիս, և մի թո-
10 ղուր զիս Այ փրկիչ իմ։ * Հայր իմ և մայր իմ թողին
11 զիս, և Տէր ընկալաւ զիս։ * Օրէնս դիր ինձ. Տէր
ի ճանապարհի քում, առաջնորդեա ինձ ՚ի շաւիղս ու-
12 ղղութե։ * Վասն թշնամեաց իմոց, մի մատներ զիս ՚ի
ձեռս նեղչաց իմոց։ Յարեան ՚ի վ՟ր իմ վկայք անիրաւք
13 և ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց։ * Հաւատամ
14 տեսանել զբարութիւնս Տն յերկրի կենդանեաց։ * Համբերեա
Տն և քաջալերեաց. զօրասցի սիրտ քո և համբերեա Տն։
Տունք. ԺԴ։ Դպրաց. ԽԴ։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ԻԷ։

Առ քեզ կարդացի Տէր իմ, մի լռեր յինէն. մի երբեք
լռեսցես յինէն. զի մի նմանեսցիմ այնոցիկ որ իջա-
նեն

Այլ. ԻԶ. (2) Ոմանք. ՚Ի մերձենալ առ իս.. զմարմինս
իմ։ (3) Ոմանք. Սակայն և յայսմիկ ՚ի քեզ Տէր։ (4) Ո-
մանք. Զմին խնդրեցի։ (5) Ոմանք. ՚Ի ծածկոյթ խորանի
իւրոյ։ (6) Ոմանք. ՚Ի վիմի բարձր արարեր։ (8) Ոմանք.
Զի քեզ ասաց սիրտ իմ։ (8) Ոմանք. Զերեսս քո Տէր
խնդրեցից։ (10) Ոմանք. Եւ Տէր իմ ընկալաւ զիս։ (11) Ո-
մանք. Եւ առաջնորդեա։ (13) Ոմանք. Տն յերկրին կեն"։
Այլ. ԻԷ. (1) ՚Ի լուս". Առ քեզ Տէր կարդացի. համա-
յայն ոմանց ՚ի բնաւ"։ (1) Ոմանք. Մի երբեք լռեր յինէն։

նեն 'ի գուբ ։ * Լուր տր ձայնի խնդրուածոց իմոց յաղ- 2
ղաչել իմ առ քեզ, 'ի համբառնալ ձեռաց իմոց 'ի տա-
ճար սուրբ քո ։ * Մի համարիր զիս ամպարշտաց զանձն 3
իմ. մի ընդ այնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն կորու-
սանէր զիս ։ Ոյք խօսէին զխաղաղութիւն ընդ ընկերս
իւրեանց, եւ չարութիւն է 'ի սիրտս նց ։ * Տուր նց տր 4
ըստ գործս նց, ըստ անօրէնութեան գնացից նց հատո
նց ։ Ըստ գործոց ձեռաց նց հատո նց զհատուցումն
նոցա նոցին ։ * Ո՛չ իմացան նոքա զգործս տն, եւ ո՛չ 'ի 5
գործս ձեռաց նր հայեցան. կործանեսցես զնս եւ այլ
մի շինեսցես ։ * Օրհնեալ է տր զի լուաւ ձայնի աղօ- 6
թից իմոց. * տր օգնական իմ եւ պաշտպան իմ ։ 'Ի նա 7
յուսացաւ սիրտ իմ, օգնեցաւ եւ զուարճացաւ մար-
մին իմ. եւ ես կամօք իմովք խոստովան եղէց նմա ։ * Տր 8
զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ, պաշտպան փրկութեան օծելոյ
իւրոյ ։ * Փրկեա զժողովուրդ քո. եւ օրհնեա զժառան- 9
գութիւն քո, հովուեա եւ բարձրացո զնս մինչեւ յաւի-
տեան ։ Տունք. ժա ։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. օրհնութեան նաւակատեաց փառաբանին. ԻԸ ։ 1

Մատուցէք տն որդիք այ, մատուցէք տն զորդիս
խոյոց ։ * Մատուցէք տն զփառս եւ զպատիւ, մա- 2
տուցէք տն զփառս անուան նր. եւ երկիր պագէք տն
'ի գաւիթ սրբութեան նր ։ * Ձայն տն 'ի վր ջուրց, եւ այ 3
փառաց որոտաց, եւ տր ինքն 'ի վերայ ջուրց բազմաց ։
* Ձայն տն զօրութեամբ, եւ ձայն տն մեծվայելչութեամբ ։ 4
* Ձայն տն փշրէ զմայրս. եւ մանրէ տր զմայրսն Լիբա- 5
նանու ։ * Մանրեսցէ զնս իբրեւ զմատաղատունկն Լիբա- 6
նանու, որ սիրելին է իբր զորդիս միեղջերուոյ ։ * Ձայն 7
տն հատանէ զբոց հրոյ. * ձայն տն շարժէ զանապատն, 8
եւ խռովեցուցանէ տր զանապատն կադէս ։ * Ձայն տն 9
հաստատէ զեղջերուս, եւ յայտնի առնէ զանտառս ։ 'Ի
տաճարի նր ամ որ ասեն զփառս նր ։ * Տր զջրհեղեղս 10
բնակեցուցանէ եւ ցածուցանէ, թագաւորեսցէ տր յաւի-
տեան ։

նմանեցեալ այնոցիկ ոյք ։ (3) Ոմանք. Եւ մի ընդ այնո-
սիկ. . Ոյք խօսին ։ (4) Ոմանք. Ըստ գործոց նց ։
Սղմ. ԻԸ. (1) Ոմանք փոխանակ վերոյասացեալ անուան զայս վերնագիր.
'Ի կատարած սաղմոս դաւթի. Յելանել եւ 'ի մտանել, եւ 'ի
հարկանել զխորանն ։ (3) Ոմանք. Եւ այ փառաց որո-
տաց ։ (4) Ոմանք. Զօրութեամբ . . . մեծվայելչութեամբ ։ (6) Ո-
մանք. Որպէս որդիս միեղջերուոյ. կամ, միեղջերուոյ . . . զբոց
'ի հրոյ ։ (8) Ոմանք. Զանապատն 'ի կադէս ։ (9) Ոմանք.
'Ի տաճարի նր ամ ոք ասէ. կամ, ամ ոյք ասէին փառս
նմա ։ (10) Ոմանք. Զջրհեղեղս նստուցանէ ։

Digitized by Google

11 տեան ։ * Տր̄ զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ, և օրհ-
նեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութեան ։ Տունք․ ժա ։

1 Սաղմոս օրհնութեան նաւակատեաց տաճարին 'ի դաւթի․ ԻԹ ։

2 Բարձր արարից զքեզ Տր̄ զի ընկալար զիս․ և ոչ ու-
3 րախ արարեր զթշնամիս իմ յիս ։ * Տր̄ ած̄ իմ
4 կարդացի առ քեզ և բժշկեցեր զիս * Տր̄ հաներ 'ի դժո-
խոց զանձն իմ, փրկեցեր զիս յայնցանէ որ իջանեն 'ի
5 գուբ ։ * Սաղմոս ասացէք տն̄ սրբք նր̄․ խոստովան ե-
6 ղերուք յիշատակի սրբութեան նր̄ ։ * Բարկութիւն է 'ի բար-
կութեան նր̄, և կեանք են 'ի կամաց նորա ։ Ընդ երեկոյս
7 հանգիցեն լալիք, առաւօտու ուրախութիւն ։ * Ես
ասացի 'ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանե-
8 ցայց յաւիտեան ։ * Տր̄ 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ
զօրութիւն, դարձուցեր զերեսս քո յինէն՝ և ես եղէ խռո-
9 վեալ ։ * Առ քեզ Տր̄ կարդացի, առ ած̄ իմ աղաչեցի․
10 * զինչ օգուտ է քեզ յարեանէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յա-
պականութիւն ։ Մի թէ հող խոստովան առնիցի առ
11 քեզ, կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւն քո ։ * Լուաւ ինձ
12 Տր̄ և ողորմեցաւ, և Տր̄ եղև ինձ օգնական ։ * Դար-
ձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, և
13 ինձ զգեցոյց զուրախութիւն ։ * Որպէս սաղմոս ասասցեն
քեզ փառք իմ․ և այլ մի զղջացայց, Տր̄ ած̄ իմ յաւի-
տեան խոստովան եղէց քեզ ։ Տունք․ ժբ ։ Դոքսղոյս․ ԼԲ ։

1 'Ի կատարած․ նահապատին գոչումն․ Սաղմոս 'ի դաւթի․ Լ ։

2 Ի քեզ Տր̄ յուսացայ մի ամաչեցից յաւիտեան, յար-
3 դարութեան քում փրկեա զիս և ապրեցո զիս ։ * Խո-
նարհեցո առ իս զունկն քո, վաղվաղակի կեցուցաներ
զիս ։ Լեր իմ ած̄ պաշտպան և տուն ապաւինի ապրե-
4 ցուցաներ զիս * զի հզօր իմ և ապաւէն իմ դու ես ։
Վս̄ անուան քո առաջնորդեսցես ինձ, և սնուցես զիս
* և

(11) Ոմանք․ Տր̄ օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութեան ։
Սղմ․ ԻԹ․ (1) Ոմանք․ Նաւակատեաց տաճարին 'ի կա-
տարած դաւթի ։ (6) Օրինակ մի․ Բարկութիւն է 'ի բա-
րութեան նր̄․․ ։ առաւօտուց եղիցի ։ (9) Ոմանք․ Ես առ
քեզ․․ առ ած̄դ իմ աղաղակեցի, զինչ օ՛՛ ։ (11) Ոմանք․ Եւ
Տր̄ եղև իմ օգնական ։ (13) Ոմանք․ Եւ այլ մի ես զղջա-
ցայց ։ Նաև ոմանք․ Եւ մի զղջաց՛՛ ։
Սղմ․ Լ․ (1) Ոմանք․ 'Ի կատարած սաղմոս դաւթի, վս̄
զարմացման ։ Իսկ ոմանք․ Սաղմոս դաւթի օրհնութեան նա-
հատակութեան ։ (2) Ոմանք․ Փրկեա և ապրեցո զիս ։
(3) Ոմանք․ 'Ի կեցուցաներ զիս ։ (4) Ոմանք․ Վասն ան-
ուան քո Տր̄ առաջնորդեսցես ինձ, և սնուսցես ։

Digitized by Google

* և հանցես զիս յորոգայթէ յայսմանէ որ թաքուցա- 5
ին ինձ։ Դու ես պաշտպան իմ տ̃ր, * և 'ի ձեռս քո յանձն 6
առնեմ զհոգի իմ։ Փրկեցեր զիս տ̃ր ա̃ծ ճշմարտութ̃ե
քում. * ատեցեր զայնոսիկ որ պահեն զերկեւղ 'ի սնո- 7
տիս։ * Ես 'ի տ̃ր յուսացայ, ցնծացայց և ուրախ եղէց 8
'ի փրկութե̃ քում։ Հայեցար 'ի խոնարհութի իմ, և փրր-
կեցեր 'ի վշտաց զանձն իմ. * և ո̃չ մատնեցեր զիս 'ի 9
ձեռս նեղչաց իմոց, և կացուցեր յանդորրու զոտս իմ։
* Ողորմեա ինձ տ̃ր զի նեղեալ եմ ես. խռովեցաւ 'ի 10
սրտմտութէ ակն իմ անձն իմ և փոր իմ։ * Պակասե- 11
ցին 'ի ցաւոց կեանք իմ, և ամք իմ յոգւոց ելանելոյ։
Աղքատացաւ 'ի տկարութէ զօրութի իմ, և ոսկերք իմ
խռովեցան։ * Քան զա̃մ թշնամիս իմ եղէ ես նախատ 12
դրացեաց իմոց՝ յոյժ ահ և երկեւղ ծանօթից իմոց։
Ամենեքեան որք տեսանէին զիս, արտաքս փախչէին յի-
նէն։ * Մոռացեալ եղէ ես ո̃չ մեռեալ 'ի սրտէ. և 13
եղէ ես ո̃չ զանօթ կորուսեալ։ * Զի լուայ ես զբամ- 14
բասանս բազմաց՝ որք շուրջ էին զինև, 'ի ժողովել ն̃ց
'ի միասին առնուլ զանձն իմ խորհեցան. * այլ ես 'ի 15
քեզ տ̃ր յուսացայ։ Ասացի դու ես ա̃ծ իմ, * և 'ի ձեռս 16
քո է ժառանգութի իմ։ Փրկեա զիս 'ի ձեռաց թշնա-
մեաց իմոց, և 'ի հալածչաց իմոց։ * Երևեցո զերեսս 17
քո 'ի ծառայս քո. ապրեցո զիս տ̃ր ըստ ողորմութե̃
քում. * տ̃ր մի յամօթ եղէց զի կարդացի առ քեզ։ Ա- 18
մաչեսցեն ամպարիշտք և իջցեն 'ի դժոխս. * և համր ե- 19
ղիցին շրթունք նենգաւորք որք խօսէին զարդարոյ զա-
նիրաւութի, յամբարտաւանութե և յանգոսնել իւր-
եանց։ * Ո̃չ զի բազում է ողորմութի քաղցրութե̃ քոյ 20
տ̃ր, զոր պահեցեր երկիւղածաց քոց։ Արարեր դու-
այնոցիկ որք յուսացեալ են 'ի քեզ, առաջի որդւոց
մարդկան։ * Ամրացուցեր զն̃ս 'ի ծածկոյթ երեսաց 21
քոց, 'ի խռովութէ մարդկան։ Ծածկեցեր զն̃ս 'ի խո-
րանի քում, 'ի հակառակութէ լեզուաց։ * Օրհնեալ 22
է տ̃ր, զի սքանչելիս արար զողորմութի իւր 'ի քաղաք

ա-

(5) Ոմանք. Զոր թաքուցին ինձ։ (7) Ոմանք. Որ պահէին զերկիւղ սնոտի։ (8) Ոմանք. Զի հայեցար 'ի խոնար"։ (10) Ոմանք. 'Ի սրտմտութէ քումմէ ակն իմ։ (11) Ոմանք. Պակասեցան 'ի ցաւոց։ (12) Յօրինակին. Նախատ դրացաց ի"։ (14) Ոմանք. Լուայ ես զբամբաս"... զինև, ժողովել նոցա։ (19) Ոմանք. Որք խօսին զարդարոյն... յամբարտաւանել և յանգոսնել։ (20) Ոմանք. Բազում արարեր զողորմութի քաղց"։ (20) Յօրինակին պակասէր. Որք յուսացեալ էն 'ի քեզ։ (21) Ոմանք. Ամրացուցես զն̃ս 'ի... ծածկեսցես զն̃ս 'ի խորա"։

Digitized by Google

23 ամուր։ * Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում, թէ ընկե-
ցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։ Վն այսորիկ լուար
24 ձայնի աղօթից իմոց, յաղաղակել իմում առ քեզ։ * Սի-
րեցէք զՏէր ամ սուրբք նր, զի զճշմարտութիւն խնդրէ Տէր, և
հատուցանէ այնոցիկ որ առաւել առնեն զամբարտաւ-
25 նութիւն։ * Քաջալերեցարո՛ւք և զօրասցին սիրտք ձեր,
ամենեքեան որ յուսացեալ էք 'ի Տէր։ Տուն. ԻԵ։

1 Իմաստութիւն 'ի Դաւիթ. ԼԱ.

Երանի ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամ
2 յանցանք նր։ * Երանի առն որում ոչ համարես-
ցի Տէր զմեղս նր, և ոչ գոյ նենգութիւն 'ի բերան նորա։
3 * Լռեցի ես և մաշեցան ամ ոսկերք իմ, առ աղաղակել
4 իմ առ Տէր զօրհանապազ * 'ի տուէ և գիշերի։ Ծան-
րացաւ ձեռն քո 'ի վերայ իմ, դարձայ 'ի թշուառութիւն
5 զի հարան յիս փուշք։ Հանգիստ։ * Զմեղս իմ ցուցից
քեզ, և զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն։ Ասա-
ցի թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, և դու թողցես զամ
6 ամպարշտութիւնս մեղաց իմոց։ Հանգիստ։ * Վասն այսո-
րիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամ սուրբք, 'ի ժամ ընդու-
նելի։ Բայց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ
7 նա ինչ ոչ մերձեսցի։ * Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղու-
թէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինև։ Ցնծութիւն իմ փըր-
8 կեա զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս։ * Իմաստուն
արարից զքեզ և խրատեցից 'ի ճանապարհ յոր և գնաս-
9 ցես, և հաստատեցից 'ի վր քո զաչս իմ։ * Մի՛ լինիք
իբր ձի և ջորի զի ոչ գոյ 'ի նոսա իմաստութիւն. 'ի
սանձս և 'ի դանդանաւանդս ձգեսցես զկզակս նց որ
10 առ քեզ ինչ ոչ մերձենան։ * Բազում տանջանք են մե-
ղաւորաց, բայց որք յուսան 'ի Տէր՝ ողորմութիւն ած շուրջ
11 եղիցի զնոքօք։ * Ուրախ եղերո՛ւք և ցնծացէք արդարք
'ի Տէր, պարծեցարո՛ւք ամենեքեան որք ուղիղ էք սր-
տիւք։ Տուն. ԺԲ։ Փոխեղյ. ԻԲ։

Սաղ

(23) Ոմանք. Յաղաղակել իմ առ քեզ։ (25) Ոմանք. Ամ. ք յուսացեալ էք 'ի։
Սղմ. ԼԱ. (1) Ոմանք. Սաղմոս իմաստութեան դաւթի։ Երանի որում թողութիւն ե"։ (2) Ոմանք. Ոչ համարի Տէր։ (4) Ոմանք. 'ի թշուառութեան իմ։ Ոմանք. 'ի թշուառութիւն իմում, զի հա"։ (5) Ոմանք. Ասացի թէ պատմեցից յինէն։ (6) Յօրինակին պակասէր. Յաղօթս կացցեն առ քեզ ամ։ (6) Ոմանք. Առ նա ինչ ոչ մերձանան։ (7) Ոսկան. Որ շուրջ եղև զինև։ (8) Ոմանք. 'ի ճանապարհի յոր և գնաս"։ (8) Յօրինակին. 'ի վերայ քո զաչս իմ։ (9) Ոմանք. Առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Digitized by Google

Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԼԲ։

Ցնծացէք արդարք 'ի Տր՝ ուղղոց վայելէ օրհնութիւն, 1
* Խոստովան եղերուք Տն օրհնութբ. տասնաղեան 2
սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացէք նմա։ * Օրհնեցէք 3
զՏր յօրհնութիւն նոր զի բարի է, սաղմոս ասացէք նմա
օրհնութբ։ * Ուղիղ են պատգամք Տն, և ամ ճանա- 4
պարհք նր հաւատովք են, * և սիրէ զողորմութիւն և զի- 5
րաւունս Տր։ Ողորմութբ Տն լի եղև երկիր, * և բանիւ 6
Տն երկինք հաստատեցան, և հոգւով բերանոյ նր ամ
զօրութիւնք նց։ * Ժողովեաց որպ 'ի տիկ զջուրս ծովու, 7
և դնէ 'ի խոր զգանձս իւր։ * Երկիցէ 'ի Տնէ ամ երկիր, 8
և 'ի նմանէ դողասցեն ամ բնակիչք աշխարհի։ * Նա 9
ասաց և եղեն, ինքն հրամայեաց՝ և հաստատեցան։ * Տր 10
ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց, անարգէ Տր զխոր-
հուրդս ժողովրդոց, և արհամարհէ Տր զխորհուրդս
իշխանաց։ * Խորհուրդ Տն յաւիտեան մնայ, խորհուրդ 11
սրտի նր ազգէ մինչև յազգ։ * Երանի ազգի որոյ Տր 12
Ած օգնական է նմա. ժողովուրդ զոր ընտրեաց 'ի ժա-
ռանգութիւն իւր։ * Յերկնից նայեցաւ Տր յամ որդիս 13
մարդկան. * 'ի պատրաստ բնակութենէ իւրմէ հայե- 14
ցաւ յամ բնակիչս աշխարհի։ * Ստեղծ առանձինն զ- 15
սիրտս նց և 'ի միտ առնու զամ գործս նց։ * Ոչ թէ 16
'ի բազում զօրս իւր ապրեսցի թագաւոր, և ոչ սկայ 'ի
բազում զօրութն իւրում։ * Սուտ է ձի 'ի փրկութն իւ- 17
րում. 'ի բազում զօրութն իւրում ոչ ապրեսցուցանէ
զհեծեալն։ * Աչք Տն 'ի վր երկիւղածաց իւրոց, և 18
որք յուսան յողորմութն նր։ * Փրկել 'ի մահուանէ զան- 19
ձինս նց. կերակրել զնս 'ի սովի։ * Անձինք մեր համ- 20
բերեսցեն Տն, զի օգնական և պաշտպան մեր է։ * 'Ի 21
նմ ուրախ եղիցին սիրտք մեր, և յանուն սբ նորա յու-
սասցուք։ * Եղիցի ողորմութն քո Տր 'ի վր մեր, որպ 22
յուսացաք 'ի քեզ։ Տառք. ժթ։

Սաղ-

Սղմ. ԼԲ. (1) Ոմանք դնեն 'ի ԼԳ սաղմոսին. Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց։ (3) Ոմանք. Յօրհնութիւն նոր բարի. սաղմոս։ (4) Ոմանք. Եւ ամ գործք նորա հաւատովք։ (7) Ոմանք. Որպ 'ի տիկս... և դնէ 'ի խորս։ (8) Ոմանք. Եւ 'ի նմանէ դողասցին։ (9) Ոմանք. Զի նա ասաց՝ և։ (11) Ոմանք. Խորհուրդք Տն յաւիտեան մնան։ (12) Ոմանք. Օգնական է նր։ (15) Ոմանք. Որ ստեղծ ա"... նց. որ 'ի միտ առ"։ (17) Ոմանք. Սուտ է ձի փրկութե իւրում։ (19) Ոմանք. Կերակրել զնս 'ի սովու։ (22) Ոմանք. Որպ յուսացաք մեք 'ի քեզ։

Digitized by Google

1 Սաղմոս ի Դաւիթ. ի ժամանակի յորժամ այլագունեաց զդէմս իւր
առաջի Աբիմելիքայ. և արձակեաց զնա, և գնաց. ԼԳ:

2 Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա
3 ի բերան իմ: * Ի Տէր պարծեսցի անձն իմ, լուի-
4 ցեն հեզք, և ուրախ եղիցին: * Մեծ արարէք զՏէր
5 ինև, և բարձր արասցուք զանուն նորա ի միասին: * Խնդ-
րեցի ի Տեառնէ և լուաւ ինձ, յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց
6 զիս: * Մատիք առ Տէր և առէք զլոյս, և երեսք ձեր մի
7 ամաչեսցեն: * Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, և Տէր
8 լուաւ սմա. յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց զսա: * Բանակե
հրեշտակաց Տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, և պա-
9 հէ զնոսա: * Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է Տէր. ե-
10 րանեալ է այր որ յուսայ ի նա: * Երկերուք ի Տեառնէ
ամենայն սուրբք նորա. զի ոչ գոյ պակասութիւն երկիւղածաց
11 նորա: * Մեծատունք աղքատացան և քաղցեան. բայց որք
խնդրեն զՏէր՝ մի պակասեսցեն ի նոցանէ ամենայն բարութիւն:
12 * Եկայք որդեակք իմ և լուարուք ինձ, և զերկիւղ Տեառն ու-
13 սուցից ձեզ: * Ո՞վ է մարդ որ կամի զկեանս, սիրէ զա-
14 ւուրս իւր տեսանել ի բարութեան: * Արգել զլեզու քո ի
15 չարութենէ. շրթունք քո մի խօսեսցին զնենգութիւն: * Խո-
տորեա ի չարէ և արա զբարի, խնդրեա զխաղաղութիւն
16 և երթ զհետ նորա: * Աչք Տեառն ի վերայ արդարոց, ա-
17 կանջք նորա ի մաղթանս նոցա: * Երեսք Տեառն ի վերայ չարա-
18 գործաց, սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա: * Կարդա-
ցին արդարքն առ Տէր՝ և Տէր լուաւ նոցա, յամենայն նեղութենէ նոցա
19 փրկեաց զնոսա: * Մերձ է Տէր առ այնոսիկ որ մնջեալ
20 են սրտիւք, և զխոնարհս հոգւով կեցուսցանէ: * Բա-
զում նեղութիւնք են արդարոց, յամենայն փրկէ զնոսա Տէր,
21 * և պահէ զամենայն ոսկերս նոցա, և մի ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:
22 * Մահ մեղաւորի չար է. բայց որ ատեայ զարդարս
23 զղջասցի: * Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից իւրոց, մի
զղջասցին ամենեքեան որք յուսացեալ են ի նա: Տունք.
ԻԳ: Գոհութիւն. Ի:

Սղմ. ԼԳ. (5) Օրինակ. Եւ յամենայն նեղութենէ իմ": (6) Օրինակ. Եւ առէք լոյս: (12) Օրինակ. Եկայք որդեակք իմ.. և ես զերկիւղ Տեառն ու": (13) Օրինակ. Տեսանել ի բարութեան: (14) Օրինակ. Եւ շրթունք քո մի խօսեսցին: (16) Օրինակ. Եւ ականջք նորա: (19) Օրինակ. Զի մերձ է Տէր առ: (21) Օրինակ. Եւ մի ի նոցանէ մի փշրեսցի: Եւ օրինակ. Եւ մի ի նոցանէ ոչ կորիցէ: (22) Օրինակ. Մահ մեղաւորին... որ ատէ: Այլ օրինակ. Որք ատեան զարդարն զղջասցին: (23) Օրինակ. Որք յուսացեալ են ի Տէր:

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԼԴ։

Դատեա՛ տր զայնոսիկ որք դատին զիս. մարտեա՛ ը 1
այնոսիկ որ մարտնչին ընդ իս։ * Ա՛ռ զզէն և զա- 2
սպար քո, և արի՛ յօգնել ինձ. * Հա՛ն զսուր քո ընդդէմ 3
հալածչաց իմոց, արգե՛լ զնս. և ասա՛ դու ցանձն իմ
թէ փրկութի քո ես եմ։ * Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին 4
որք խնդրեին զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն,
որք խորհէին ինձ չար։ * Եղիցին նոքա ոպ փոշի առաջի 5
հողմոյ. և հրեշտակ տն նեղեսցէ զնս։ * Եղիցին ճանա- 6
պարհք նց 'ի խաւար և 'ի գայթագղութի. և հրեշտակ տն
հալածեսցէ զնս։ * 'Ի նանիր թաքուցին ինձ որոգայթ 7
յապականութի իւրեանց, և 'ի նանիր նախատեցին զանձն
իմ։ * Հասցէ 'ի վր նց որոգայթ զոր ոչ գիտացին. և 8
որս զոր թաքուցին՝ առցէ զոսա նց, և յորոգայթ 'ի նոյն
անկցին։ * Այլ անձն իմ ցնծասցէ 'ի տր, ուրախ եղի- 9
ցի 'ի փրկութի նր. * և ամ ոսկերք իմ ասասցեն, տր՝ ով 10
նման է քեզ։ Ջի փրկեաս զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրի,
զաղքատն և զտնանկ յայնցանէ որ յափշտակեն զնա։
* Յարեան 'ի վր իմ վկայք չարեաց. զոր ինչ ոչ գիտէի 11
հարցանէին զիս։ * Հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ- 12
բարւոյ. անժառանգել զանձն իմ խորհեցան յորդւոց
'ի մարդկանէ։ * Ես 'ի նեղել նց քուրձ զգենուի, խո- 13
նարհ առնէի պահօք զանձն իմ, և աղօթք իմ 'ի ծոց իմ
դարձցին։ * Ոպ զեղբայր և զընկեր այնպէս հաճոյ լի- 14
նէի, ոպ սգաւոր և տրտում այնպէս խոնարհ առնէի։
* 'Ի վր իմ ուրախ եղեն և ժողովեցան, ժողովեցան յիս 15
տանջանք և ես ոչ ծանեայ. * ցրուեցան և ոչ զղջացան։ 16
Փորձեցին զիս և արհամարհեցին, արհամարհանօք կր-
ճտեցին 'ի վր իմ զատամունս իւրեանց, * տր երբ տես- 17
ցես։ 'Ի բաց արա զանձն իմ 'ի խորամանկութէ նց, և
յառիւծուց զմիամօրութիւն իմ։ * Խոստովան եղէց 18
քեզ տր յեկեղեցիս մեծս, և 'ի ժողովս բազմաց օրհնե-
ցից զքեզ։ * Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ որք 19
ատեին զիս տարապարտուց. ակնարկի՛ առնէին յիս ա-

չօք

Սղմս ԼԴ. (1) Ոմանք. Որ դատէին զիս.. որք մարտնչէին։ (3) Ոմանք. Եւ արգել զնոսա։ (4) Ոմանք. Որք խնդրեին զանձն.. որ խորհէին ինձ չար։ (8) Ոմանք. Որոգայթ զոր ոչ գիտասցեն. և որսն զոր թաքուցին։ (10) Ոմանք. Տր ո՛ նման է քեզ։ փրկել զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրին։ (11) Քաղք. Հարցանէին զիս։ (12) Ոսկան. Փոխանակ բարւոյ.. յորդւոց մարդկանէ։ (14) Ոմանք. Այնպէս հաճոյ լինէի։ (19) Ոմանք. Ատեին զիս 'ի տարապարտուց. ակնարկել առնէին զիս։

Digitized by Google

20 օք իւրեանց : * Ընդ իս զխաղաղութիւն խօսէին, և ինք-
21 եանք բարկութեամբ զնենգութիւն խորհէին : * Բացին 'ի վերա
իմ զբերանս իւրեանց, և ասացին՝ այո այո տեսին աչք
22 մեր : * Տեսեր Տէր և մի լռեր, Տէր՝ մի 'ի բացեայ առ-
23 նէր յինէն : * Զարթիր և նայեաց Տէր յիրաւունս իմ,
24 Ած իմ և Տէր իմ 'ի դատաստանս իմ : * և իրաւ. տուր ինձ
ըստ արդարութեան քում Տէր Ած իմ : Մի ուրախ եղիցին
25 յիս . Թշնամիք իմ, * և մի ասասցեն 'ի սիրտս իւրեանց
26 Թէ վաշ վաշ անձանց մերոց զի ընկլուզաք զնա : * Ամա-
չեսցեն և յամօթ լիցին որք խնդային ընդ չար իմ . զգե-
ցցին զամօթ և զանարգանս որք մեծաբանեն 'ի վերա
27 իմ : * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան,
որք կամին զարդարութիւն իմ : Ասասցեն յամ ժամ
մեծ է Ած . և որք կամին զխաղաղութիւն ծառայի քոյ :
28 * Լեզու իմ խօսեսցի զարդարութիւն քո, զօրհանապազ
զօրհնութիւն քո : Ցանկ . ԽԷ :

1 'Ի կատարած ; ծառայի Տն . Սաղմոս 'ի դաւիթ . ԼԵ :

2 Ասէ անօրէնն 'ի մեղանչել ընդ միտս իւր, թէ չիք
3 երկիւղ Աստուծոյ առաջի նոր : * Նենգեաց առաջի
4 նոր գտանել զանօրէնութիւն իւր, և ատել զնա : * Բանք
բերանոյ նոր անօրէնութիւն և նենգութիւն են : Ոչ կամեցաւ
5 նա իմանալ զբարիս ; * զանօրէնութիւն խորհեցաւ յանկող-
նի իւրում : Եկաց նա յամ ճանապարհս որ ոչ է բարի :
6 և 'ի չարէ նա ոչ ձանձրացաւ : * Տէր յերկինս է ողոր-
7 մութիւն քո ; ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս : * Արդարու-
թիւն քո իբր լերինք Ած . իրաւունք քո իբր զանդունդս բա-
զում . զմարդիկ և զանասունս կեցուսցես դու Տէր :
8 * Որպ զի բազում արարեր զողորմութիւն քո Ած . այլ որ-
9 դիք մարդկան 'ի հովանի թևոց քոց յուսասցին : * Ար-
բեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան քոյ, և զուխս փափկու-
10 թեան քո արբուսցես զնոսա : * Զի քեզ է Տէր աղբիւր կե-
11 անց, և լուսով երեսաց քոց տեսանիցեմք զլոյս : * Ձգե-
ցեր զողորմութիւն քո որք ճանաչեն զքեզ, զարդարու-
թիւն

(21) Ոմանք . Այո՛ այո՛ տեսին աչք մեր : (22) Ոմանք . Մի
'ի բացէ առնիր : (23) Ոմանք . Ոյք խնդան ընդ չար . .
որք մեծաբանեն 'ի վերայ իմ : (27) Ոմանք . Եւ որք կա-
մին խաղաղութիւն ընդ ծառայի քո : (28) Ոմանք . Զօր-
հանապազ զօրհնութիւն քո :
Սղմ. ԼԵ . (1) Ոմանք . 'Ի կատարած ծառայի Տեառն դաւ-
թի : (2) Ոմանք . Ասէ անօրէնն մեղանչել ընդ միտս .
չիք երկիւղ : (3) Ոմանք . Ցայտնեաց առաջի նորա զնա՛ :
(5) Ոմանք . Եկաց նա յամենայն ճանապարհս որ : (7) Ոմանք .
Որք իբրև բազումք : (9) Ոմանք . Արբեցին նոքա 'ի պարա՛ :

թիւն քո որ ուղիղ են սրտիւք: * Մի եկեսցէ ՚ի վերայ 12
իմ ոտն ամբարտաւանից, եւ ձեռք մեղաւորաց մի դա-
ղացուսցեն զիս: * Անդ անկցին ամենեքեան որք գոր- 13
ծեն զանօրէնութիւն, մերժեցան եւ այլ մի կարասցեն հաս-
տատել: Տունք. ԺԳ: Գոհերգոյ. Ի:

Կանոնս Գոհերգոյ. Է: Սաղմոս. ԺԶ: Տուն. ՃԽ:

Սաղմոս Դաւթի. ԼԶ: 1

Մի նախանձիր ընդ չարս. մի ընդ այնոսիկ որ գոր-
ծեն զանօրէնութիւն: * Զի որպէս խոտ վաղվաղակի ցա- 2
մաքեսցին. որպէս դալարիք խոտոյ վաղվաղակի անկցին:
* Յուսա՛ ՚ի Տէր՝ եւ արա՛ զքաղցրութիւն. բնակեա՛ յերկրի՛ 3
եւ հովուեսցիս ՚ի մեծութեան նորա: * Փափկեա՛ ՚ի Տէր՝ եւ նա 4
տացէ քեզ զխնդրուածս սրտի քոյ. * յայտնեա՛ առաջի 5
Տեառն զճանապարհս քո եւ յուսա՛ ՚ի նա: Նա արասցէ * եւ 6
հանիցէ որպէս զլոյս զարդարութիւն քո, զիրաւունս քո որպէս
զօրհասարակ: * Հնազանդ լեր Տեառն՝ եւ ծառայեա՛ նմա, 7
եւ մի նախանձիր ընդ այնոսիկ որոց աջողեալ իցեն ճա-
նապարհք իւրեանց ՚ի մարդոյ որ գործէ զանօրէնութիւն:
* Լռեա՛ ՚ի բարկութենէ եւ հանգիր ՚ի սրտմտութենէ, մի նա- 8
խանձիր ընդ չարս: * Զի չարք վաղվաղակի սատակես- 9
ցին. բայց որք համբերեն Տեառն նոքա ժառանգեսցեն զեր-
կիր: * Փոքր մի եւ այլ ոչ եւս իցէ ամպարիշտն. խնդ- 10
րեսցես զտեղի նորա եւ ոչ գտցես: * Այլ որ հեզքն են 11
նոքա ժառանգեսցեն զերկիր, եւ փափկասցին ՚ի բազում
խաղաղութեան իւրեանց: * Սպասէ մեղաւոր արդարոյ, 12
եւ կրճտէ ՚ի վերայ նորա զատամունս իւր. * այլ Տէր ծիծա- 13
ղեսցի զնովաւ: Քանզի յառաջագոյն տեսանէ, զի հա-
սեալ է օր նորա: * Սուր հանին մեղաւորք եւ լարեցին զա- 14
ղեղունս իւրեանց՝ հարկանել զաղքատ եւ զտնանկ, սպա-
նանել զայն որ խոնարհ է սրտիւ: * Սուրք նոցա մտցեն 15
՚ի սիրտս նոցա, եւ աղեղունք նոցա փշրեսցին: * Լաւ է սա- 16
կաւ

(13) Ոմանք. Մերժեցան, եւ այլ մի կարասցեն հաս":
Սղմ. ԼԶ. * Երկուք ՚ի Գրչագիր օրինակաց յայս սաղմոս ԼԶ.
տող եւ ՚ի ՃԺԸ. եւ ՃԽԶ. դրոշմեն եբրայական այբուբենս՝ Ալեփ,
բեթ, եւն. ըստ կարգի գլխոց տանց սորա: (1) Ոմանք.
Եւ մի ընդ այնոսիկ: (3) Ոմանք. Եւ հովուեսցես ՚ի մե":
(4) Յօրինակին [illegible]. Եւ նա տացէ քեզ զխնդ": (5) Ոմանք.
Զի նա արասցէ... եւ զիրա": (7) Ոմանք. Որ գործեն
զանօ": (10) Ոմանք. Փոքր մի եւս եւ այլ ոչ իցէ: (15) Ո-
մանք. Զի սուրք նոցա մտցեն: (16) Ոմանք. Սակաւիկ

կաւիկ ինչ արդարոյ քան զբազում մեծութի մեղաւո-
17 րաց, * և բազուկք ամբարշտաց խորտակեսցին ։ Հաս-
18 տատէ Տր զարդարս * և ճանաչէ զաւուրս անբծից, ժա-
19 ռանգութիւն նց յաւիտեան եղիցի ։ * Մի ամաչեսցեն
նոքա 'ի ժամանակս չարութե. այլ յաւուրս սովոյ յա-
20 գեսցին ։ * Ահա մեղաւորք կորիցեն. այլ Թշնամիք Տն
'ի փառաւորել և 'ի բարձրանալ իւրեանց պակասեսցին
21 որպ ծուխ զի պակասէ ։ * Փոխ առնու մեղաւորն և ոչ
22 հատուցանէ. այլ որ արդարն է ողորմի և տայ ։ * Ոյք
օրհնեն զՏր՝ ժառանգեսցեն զերկիր, և ոյք անիծանեն
23 սատակեսցին 'ի նմանէ ։ * 'Ի Տնէ ուղղին գնացք առն,
24 զճանապարհս նորա նա կամի յոյժ ։ * Թէպէտ և գայ-
թագղեսցի, նա մի կործանեսցի, զի Տր ձեռնկալու է
25 նր ։ * Մանուկ էի ես և ծերացայ, և ոչ տեսի զարդար
արհամարհեալ, և ոչ զզաւակ նր թէ մուրանայր հաց ։
26 * Զօրհանապազ ողորմի և տայ փոխ, զաւակ նր օրհ-
27 նեալ եղիցի յաւիտեան ։ * Խոտորեա՛ 'ի չարէ և արա՛ բա-
28 րի. բնակեսցես յաւիտեանս յաւիտենից 'ի նմա ։ * Տր
սիրէ զիրաւունս, և ոչ Է լքցէ զսուրբս իւր,
այլ յաւիտեան պահէ զնս ։ Անօրէնք հալածեսցին 'ի
29 միասին, և զաւակ ամբարշտաց սատակեսցի ։ * Այլ
արդարք ժառանգեսցեն զերկիր, և բնակեսցեն յաւի-
30 տեանս յաւիտենից 'ի նմա ։ * Բերան արդարոյ պատմէ
31 զիմաստութի, և լեզու նր խօսեսցի զիրաւունս ։ * Օ-
րէնք Այ իւրոյ են 'ի սրտի իւրում, և մի գայթագղես-
32 ցին գնացք նր ։ * Հայի մեղաւորն ընդ արդար և խնդ-
33 րէ սպանանել զնա, * այլ Տր ոչ Թողու զնա 'ի ձեռս
34 նր, և ոչ դատապարտէ զնա յորժամ դատի զնա ։ * Համ-
բեր Տն և պահեա՛ զճանապարհս նր, և բարձր արաս-
ցէ զքեզ 'ի ժառանգել զերկիր, և զսատակումն մեղա-
35 ւորաց տեսցես ։ * Տեսի զամպարիշտն վերացեալ բարձ-
36 րացեալ որպ զմայրս լիբանանու ։ * Անցի և ահա՛ ոչ
37 էր, խնդրեցի՝ և ոչ գտաւ տեղի նր ։ * Պահեա՛ զան-
մեղութի, և տես զուղղութի. զի գոն մնացուածք առն խա-
38 ղաղարարի ։ * Անօրէնք հալածեսցին 'ի միասին, և զա-
39 ւակ ամբարշտաց կորիցէ ։ * Փրկութի արդարոց 'ի Տնէ
40 է, վերակացու է նց 'ի ժամանակս նեղութե ։ * Օգնես-
ցէ

քնչք ար'' ։ (17) Ոմանք. Եւ բազուկք ամբարտաւանից ։
(19) Ոմանք. Նք 'ի Ժմկս նեղութե ։ (22) Ոմանք. Ոյք օրհ-
նեն զնա, ժա'' ։ (28) Ոմանք. Եւ զաւակք ամ''. . սատա-
կեսցին ։ (30) Ոմանք. Բերան արդարոյ խորհի զիմաստ'' ։
(33) Ոմանք. Դտպարտէ յորժամ և դատի ։ (35) Ոմանք.
Իբրև զմայրսն լիբա'' ։ (37) Բազումք. Մնացուածք առն
խաղաղ'' ։ (40) Ոմանք. Ապրեցուսցէ զնս 'ի մեղաց, և կե'' ։

Digitized by Google

ցէ նոցա Տէր եւ փրկեսցէ զնոսա. ապրեցուսցէ 'ի մեղաւորաց,
եւ կեցուսցէ զնոսա զի յուսացան 'ի նա։ Տառ. ԼԶ։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. առ 'ի յիշատակ շաբաթու. ԼԷ։ 1

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. եւ մի՛ բար- 2
կութեամբ քո խրատեր զիս։ * Զի նետք քո հարան 3
զիս, եւ յիս հաստատեցեր ձեռն քո։ * Ոչ գոյ բժշ- 4
կութիւն մարմնոյ իմոյ, յերեսաց բարկութեան քոյ։ Ոչ է խա-
ղաղութիւն ոսկերաց իմոց, յերեսաց մեղաց իմոց։ * Ա- 5
նօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, որպէս բեռն
ծանր ծանրացան 'ի վերայ իմ։ * Նեխեցան եւ փտեցան վէրք 6
իմ, յերեսաց անզգամութեան իմոյ։ * Տառապեցայ եւ խո- 7
նարհ եղէ յոյժ, զօրհանապազ տրտմեալ գնայի, * զի 8
անձն իմ լի եղեւ չարչարանօք, եւ ոչ գոյ բժշկութիւն մարմ-
նոյ իմոյ։ * Զարչարեցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ, 9
մռնչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ։ * Տէր առաջի քո է ամ 10
ցանկութիւն իմ, եւ հեծութիւն իմ 'ի քէն ոչ ծածկեցաւ։
* Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս եւ եթող զիս զօրութիւն իմ. 11
լոյս աչաց իմոց եւ այս ոչ եղեւ ընդ իս։ * Բարեկամք 12
իմ եւ մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան եւ կացին, եւ
մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն։ * Բռնադատէին զիս 13
եւ խնդրէին զանձն իմ որք խորհէին չար 'ի վերայ իմ, խօ-
սեցան զանօրէնութիւն եւ զնենգութիւն զօրհանապազ
խորհեցան։ * Այլ ես որպէս խուլ զի ոչ լսէ, որպէս համր 14
որ ոչ բանայ զբերան իւր։ * Եղէ ես որպէս մարդ որ ոչ 15
լսէ, եւ ոչ գոն խօսք 'ի բերան նորա։ * Ես 'ի քեզ Տէր յու- 16
սացայ, եւ դու լուիցես ինձ Տէր Աստուած իմ։ * Ասացի թէ 17
մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. 'ի սասանել ոտից
իմոց 'ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան։ * Ես 'ի տանջանս 18
պատրաստ եմ, եւ ցաւք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։
* Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից, եւ հոգացայց վասն մե- 19
ղաց իմոց։ * Իսկ արդ թշնամիք իմ կենդանի են, եւ զօ- 20
րացեալ եղեն քան զիս. բազում եղեն որք ատէին զիս 'ի
տարապարտուց։ * Որք հատուցին ինձ չար փոխանակ 21
բարւոյ.

Այլ. ԼԷ. (1) Ոմանք. Առ 'ի յիշատակէ չար"։ (3) Ոմանք.
Հաստատեցան ձեռք քո։ (5) Ոմանք. Ծանրացաւ 'ի վերայ
իմ։ (7) Ոմանք. Եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ։ (10) Ո-
մանք. Քո են ամ ցանկութիւնք իմ։ (12) Ոմանք. Առաջի
իմ մերձեցան եւ կացին։ (13) Ոմանք. Խորհեցան զանօ-
րէնութիւն։ (15) Ոմանք. Եւ ոչ գոյ խօսք 'ի։ (17) Ոմանք.
Մեծամեծս խորհեցան։ (20) Ոմանք. Եւ զօրացեալ են
քան զիս, եւ բազում։ Որք ասեն. Եւ բազում են որք ա-
տեն զիս տարա"։ (21) Ոմանք. Որք հատուցանէին...
զհետ արդարութեան իմոյ։ Որք ասեն. Զարախօսէին զի

ընդ բարւոյ. չար խօսէին զինէն, զի ես երթայի զհետ
22 արդարութեան: * Մի՛ թողուր զիս Տէր Աստուած իմ. և մի՛ 'ի
23 բացեայ առնիր յինէն, * հայեաց յօգնել ինձ Տէր փրկու-
թեան իմոյ. Տունք. իգ:

1 'Ի կատարած. յիդիթովմ օրհնութիւն. 'ի դաւիթ Սաղմոս. ԼԸ:

2 Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ. զի մի՛ մե-
ղայց լեզուաւ իմով: Եդի պահապան բերանոյ ի-
3 մոյ. 'ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ: * Խուլ ե-
ղէ և խոնարհեցայ. լռեցի 'ի բարութենէ՝ և ցաւք իմ նորո-
4 գեցան յիս: * Ջեռաւ սիրտ իմ 'ի փորի իմում, և 'ի
5 խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր: * Խօսեցայ լեզուաւ
իմով և ասացի. ցոյց ինձ Տէր զկատարած իմ և զթիւ
աւուրց իմոց քանի՛ են, զի գիտացից թէ որչափ ինչ
6 պակասեալ է յինէն: * Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ,
և կայր զօրութեան իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն
7 ընդունայն է ամ մարդ մեկեալ: * Այլապէս ամ 'ի պատ-
կերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի, գանձէ և ոչ
8 գիտէ ում ժողովէ: * Իսկ արդ՝ ո՞վ է համբերութիւն իմ.
թէ ոչ դու Տէր. կամ կայր զօրութեան իմոյ՝ թէ ոչ 'ի քէն.
9 * Յամ անօրէնութեանց իմոց փրկեցեր զիս, նախատինս
10 անզգամաց արարեր զիս: * Խուլ եղէ և ոչ բացի բե-
11 րան իմ, զի դու արարեր: * 'Ի բաց արա յինէն ըղ-
տանջանս իմ, զի 'ի զօրութենէ ձեռաց քոյ ես պակասեցայ:
12 * Յանդիմանութիւն վն մեղաց խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր
որպէս զսարդոստայն զանձն նր. սակայն ընդունայն է ամ
13 մարդ: Հանգիստ: * Լուր Տէր աղօթից իմոց, ունկնդիր
խնդրուածոց իմոց, արտասուաց իմոց մի՛ լռեր: Պան-
դուխտ եմ ես առաջի քո, նժդեհ և անցաւոր որպէս ամ
14 հարքն իմ: * Թո՛ղ արա ինձ զի հանգեայց մինչչև՛ երթ-
եալ իցեմ, և առաւել այլ ոչ ևս գտանիցիմ: Տունք. ժդ:

1 'Ի կատարած: Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԼԹ:

2 Համբերելով համբերի Տեառն, և նայեցաւ առ իս, * և
3 լուաւ աղօթից իմոց: Եհան զիս 'ի գբոյ տառա-
պանաց, 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ: Հաստատեաց 'ի վ[եր]այ վիմի
զոտս

նէն: (22) Ոմանք. Եւ մի՛ 'ի բացէ առնիր:
Սղմ. ԼԸ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած եդիթումայ. սաղ-
մոս: (3) Ոմանք. Լռեցի և խոնարհ՞: (3) 'Ի լռու՞. Լռե-
ցի 'ի բարկութենէ: (6) Ոմանք. Սակայն ամենայնին ընդու-
նայն է ամ: (7) Ոմանք. Սակայն 'ի զուր խռով՞: (8) Ո-
մանք. Թէ ոչ 'ի քէն է: (10) Ոմանք. Լուռ եղէ, և ոչ
բացի: (13) Ոմանք. Որպէս զամ հարքն իմ: (14) Ոմանք.
Մինչև երթեալ իցեմ, և այլ ոչ ևս գտայ՞:

Digitized by Google

զոտս իմ, և ուղղեաց զգնացս իմ։ * Արկ 'ի բերան իմ 4
օրհնութիւն նոր, օրհնութիւն Տն այ մերոյ։ Տեսցեն բա-
զումք և երկիցեն և յուսասցին 'ի Տր. * Երանի այն է այր 5
որոյ անուն Տն յոյս է նր։ Ո՛չ հայեցաւ նա 'ի նանրու-
թիւն, և ո՛չ 'ի մոլութիւն սուտ։ * Բազում արարեր դու Տր 6
Ած իմ զսքանչելիս քո. խորհրդոց քոց ո՛չ ոք է որ նը-
մանի քեզ։ Պատմեցի և խօսեցայ՝ և բազում եղեն քան
զթիւ. * ընդ զոհս և ընդ պատարագս ո՛չ հաճեցար, 7
լսելիս հաստատեցեր ինձ. զողջակէզս և զվն մեղաց
ո՛չ խնդրեցեր։ * Յայնժամ ասացի թէ ահաւասիկ գամ 8
ես, 'ի գլուխս գրոց գրեալ է վն իմ։ * Առնել զկամս 9
քո Ած իմ կամեցայ, և զօրէնս քո 'ի մէջ որովայնի ի-
մոյ։ * Աւետարանեցից զարդարութիւնս քո յեկեղեցիս 10
մեծս. ահա՛ շրթունս իմ ո՛չ արգելից 'ի քէն։ Տր դու
գիտացեր * զի զարդարութիւնս քո ո՛չ ծածկեցի 'ի սրտի 11
իմում, զճշմարտութիւն քո և զփրկութիւն քո։ Ասացի և ո՛չ
թաքուցի զողորմութիւն քո, և զճշմարտութիւն քո 'ի ժողովը-
դենէ մեծէ։ * Այլ դու Տր մի՛ հեռի առներ զգթու- 12
թիւս քո յինէն. զի ողորմութիւն քո և ճշմարտութիւն քո յամ
ժամ ընկալցին զիս։ * Շուրջ եղեն զինև չարիք որոց ո՛չ 13
էր նշ թիւ, հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ, և ես ո՛չ
կարացի տեսանել։ Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ ի-
մոյ, և սիրտ իմ եթող զիս։ * Կամեցի՛ Տր փրկել զիս, 14
և Տր յօգնել ինձ նայեաց։ * Ամաչեսցեն և յամօթ լի- 15
ցին որք խնդրէին զանձն իմ բառնալ զնա. դարձցին
յետս և ամաչեսցեն՝ որ խնդրէին ինձ չար։ * Կրեսցեն 16
զամօթ առ ժամայն վաղվաղակի, որ ասէին ինձ վա՛շ
վա՛շ։ * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ, ամենեքեան 17
որ խնդրեն զքեզ Տր։ Ասասցեն յամ ժամ մեծ է Ած,
և որք սիրեն զփրկութիւնս քո։ * Եւ աղքատ և տնանկ եմ 18
Ած խորհեաւ զիս. օգնական և պաշտպան իմ, և դու Ած
իմ մի՛ յամենար։ Տուն. իը։ Գոհղայս. ծը։

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. Խ։ 1

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկ, յաւուր չա- 2
րի փրկէ զնա Տր։ * Տր փրկէ զնա և կեցուսցէ, 3
երանելի արասցէ զնա 'ի վր երկրի, և ո՛չ մատնէ զնա 'ի
ձեռս թշնամեաց իւրոց։ * Տր օգնական է նմա 'ի մա- 4
հիճս

Սղմ. ԼԹ. (6) Ոմանք. Եւ ոչ ոք է որ նմանն է։ (10) Ոմանք. Աւետարանեցի զար''։ (11) Ոմանք. Զողորմութիւնս քո. և զճշմարտութիւնս քո։ (12) Ոմանք. Դու Տր մի։ (13) Ոմանք. Որոց ոչ գոյր նշ թիւ։ (15) Ոմանք. Որք խորհէին ինձ չար։ (18) Ոմանք. Իմ ես. և դու Տր իմ մի յապաղեր։
Սղմ. Խ. (2) Ոմանք. Յաւուր չարէ փրկէ զնա։

Digitized by Google

մահճաց ցաւոց իւրոց, զամ անկողինս նր դարձուցանէ
5 ՚ի հիւանդութեան նր: * Ես ասացի Տր ողորմեա ինձ,
6 բժշկեա զանձն իմ, եւ մեղայ քեզ: * Թշնամիք իմ ա_
սացին ինձ չար • Երբ իցէ զի մեռցի և կորիցէ անուն
7 նորա: * Մտանէր տեսանել զնանդրութիւն, խօսէր ՚ի սիրտ
իւր, ժողովէր զանօրէնութիւն յանձն իւր: Արտաքս
8 ելանէր և զնոյն խօսէր • * զինեւն շշնջէին ամ թշնամիք
9 իմ: Խորհեցան չարս ՚ի վերայ իմ, * բան անօրէնութեան ե_
դին ՚ի վր իմ: Միթէ որ ննջեցէն այլ ո՞չ եւս յաւելու_
10 ցու յառնել • * քանզի և այր խաղաղութեան իմոյ յոր ե_
ւեն յուսացայ: Որ ուտէր զհաց իմ յաճախեաց առնել
11 ինձ խաբէութիւն: * Այլ դու Տր ողորմեա ինձ կանգ_
12 նեա զիս, և հատուցից նց: * Յայսմ ծանեայ թէ հա_
ճեցար ընդ իս, զի ոչ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:
13 * Այլ զիս յանմեղութեան իմում ընկալար • հաստատեցեր
14 զիս առաջի քո յաւիտեան: * Օրհնեալ Տր ած Իսրայէ_
ղի յաւիտենից յաւիտենից • եղիցի եղիցի: Տուն • ԺԴ:

1 ՚Ի կատարած • Իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ • Սաղմոս
՚ի դաւիթ • ԽԱ:

2 Որպէս փափագէ եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս
3 փափագէ անձն իմ առ քեզ ած: * Ծարաւի է անձն
իմ առ քեզ ած հզօր և կենդանի • Երբ եկից երեւեցայց
4 երեսաց այ: * Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ՚ի
տուէ և ՚ի գիշերի, և ասեն ցիս անդէն զօրհանապազ.
5 Թէ ո՞ւր է ած քո: * Զայս ամ յիշեցի տառապէր յիս
անձն իմ • քանզի անցանէի ընդ յարկաւ սքանչե_
լեաց տան այ: ՚Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան, և ՚ի
6 ձայն բարեկենդանութեան: * Արդ՝ ընդէ՞ր տրտում ես
անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս • յուսա առ ած խոստ_
7 ովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ած է: * Անձն իմ
յիս խռովեցաւ, վն այնորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն յոր_
8 դանանու, ՚ի հերմոնէ ՚ի լեռնէ փոքուէ: * Խորք ՚ի խո_
րոց կարդայցեն առ քեզ, ՚ի ձայն սահանաց քոց: Ամ
9 զբօսանք քո, և ալիք քո անցին ՚ի վր իմ: * ՚Ի տուէ պատ_
ուիրեաց Տր զողորմութիւն իւր, գիշերի զօրհնութիւն նոր •
և

(5) Ոմանք • Զանձն իմ • մեղայ քեզ: (7) Ոմանք • Տեսա_
նէր զընդունայնութիւն • խօսէր ՚ի սրտի իւրում • և ժողովեաց
զանօրէնութիւն: (9) Ոմանք • Զի թէ որ ննջեցեն, և այլ ոչ եւս
յաւելուցու: (11) Ոմանք • Եւ ես հատուցից: (12) Ո_
մանք • Յայսմ ծանեայ: Ոմն ասէ • զի հաճեցար ընդ:
Սղմ • խա • (1) Ոմանք • Վն իմաստութեան որդ": (7) Ոմանք •
Վս այսորիկ յիշեցի • • • ՚ի հերմոնէ լեռնէ: (8) Ոմանք •
Խորք խորոց կարդ": (9) Ոմանք • Ի գիշերի զօրհնութիւն •

և աղօթք իմ առ Աստուած կենաց իմոց: * Ասացի ցԱս- 10
տուծոյ ընդունելի իմ ես. ընդէ՞ր մերժեցեր զիս, ընդէ՞ր տրտմեալ
գնամ ես ՚ի նեղել թշնամւոյ իմոյ: * ՚Ի փշրել ոսկերաց 11
իմոց նախատեցին զիս թշնամիք իմ, յասելն ցիս զօր հա-
նապազ թէ ո՞ւր է Աստուած քո: * Ընդէ՞ր ընդէ՞ր տրտմեալ ես 12
անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա՛ առ Աստուած, խոս-
տովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է: Տունք. ժԲ:

Սաղմոս Դաւթի. ԽԲ: 1

Դատ արա ինձ Աստուած, և իրաւունս արա ինձ ՚ի դատաստա-
նի իմում: Յազգէ որ ոչ է սուրբ, ՚ի մարդոյ մե-
ղաւորէ նենգաւորէ փրկեա՛ զիս: * Դու Աստուած հզօր 2
իմ ես, ընդէ՞ր մոռացար զիս, ընդէ՞ր տրտմեալ գնամ ես
՚ի նեղել թշնամւոյ իմոյ: * Առաքեա՛ զլոյս քո և 3
զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ հանցեն
զիս ՚ի լեառն սուրբ և ՚ի յարկս քո: * Մտից առաջի 4
սեղանոյ Այ, առ Աստուած որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ: * Ընդէ՞ր 5
ընդէ՞ր տրտմեալ ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս.
յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց
Աստուած է: Տունք. Է: Գոհղոյս. ԼԴ:

՚Ի կատարած. Իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ. Սաղմոս Դ- 1
աւթի. ԽԳ:

Աստուած ականջօք մերովք լուաք, զոր հարքն մեր պատ- 2
մեցին մեզ: Գործն զոր գործեցեր յաւուրս նոցա,
յաւուրսն առաջինս: * Ձեռն քո սատակեաց զհեթանոսս. 3
և զնոսա տնկեցեր. չարչարեցեր զժողովուրդս և հաներ
զնոսա: * Ոչ թէ սրով իւրեանց ժառանգեցին զերկիր, 4
և ո՛չ բազուկ նոցա թէ փրկեաց զնոսա: Այլ աջ քո՝ և բա-
զուկ քո՝ և լոյս երեսաց քոց, զի հաճեցար դու ընդ
նոսա: * Դու ես նոյն ինքն թագաւոր իմ և Աստուած իմ, որ հրա- 5
մայեցեր զփրկութիւնս Յակոբայ: * Քեւ զթշնամիս մեր 6
հարցուք, և անուամբ քով արհամարհեսցուք զյարու-
ցեալսն ՚ի վր մեր: * Ոչ թէ յաղեղն իմ յուսացայց եմ, 7
և ո՛չ սուր իմ կեցուցանէ զիս: * Այլ դու փրկեցեր 8
զմեզ ՚ի ձեռաց թշնամեաց մերոց, և զատեցիս մեր յա-
մօթ

Սաղ. ԽԲ. (3) Ոմանք. Զի նոքա առաջնորդեսցեն ինձ,
ածցեն զիս ՚ի լեառն:
Սաղ. ԽԳ. (1) Ոմանք. ՚Ի կատարած որդւոցն Կորխայ
սաղմոս իմաստութեան: (2) Ոմանք. Զգործսն զոր գործե՛՛:
(4) Ոմանք. Ժառանգեսցեն զեր՛՛: (5) Ոմանք. Թագաւոր
մեր և Աստուած մեր. հրամայեցեր փրկութեանց: (8) Ոմանք.
Փրկեցեր զմեզ ՚ի թշնամեաց մերոց:

Digitized by Google

9 միշտ ամենայն աւուրբ ։ * Աստուծով պարծեսցուք զօրհանապազ, եւ
10 անուան քում խոստովան եղիցուք յաւիտեան ։ * Բայց
արդ մերժեցեր եւ ամաչեցուցեր զմեզ. եւ ոչ ելեր տր ընդ
11 զօրս մեր ։ * Դարձուցեր զմեզ յետս քան զթշնամիս
12 մեր, եւ ատելիք մեր յափշտակեցին զմեզ ։ * Ետուր ըզ-
մեզ որպէս ոչխար 'ի զենումն, եւ ընդ հեթանոսս ցրուե-
13 ցեր զմեզ ։ * Վաճառեցեր զժողովուրդս քո առանց գը-
14 նոյ, եւ ոչ գոյ թիւ աղաղակի մերոյ. * Արարեր ըզ-
մեզ նախատինս դրացեաց մերոց. ծաղր եւ այպն կատա-
15 կանաց այնոցիկ որ շուրջ էին զմեւք ։ * Արարեր ըզ-
մեզ յառակս հեթանոսաց, 'ի շարժել գլխոյ ժողովր-
16 դոց ։ * Զօր ամ նախատինք իմ առաջի իմ են, եւ ամօթ
17 երեսաց իմոց ծածկեաց զիս ։ * 'Ի ձայնէ նախատողգէն
18 եւ չարախօսի, յերեսաց թշնամւոյն եւ հալածչի ։ * Այս
ամ եկն 'ի վ[ե]ր մեր, եւ մեք զքեզ ոչ մոռացաք եւ ոչ ստե-
19 ցաք ուխտի քում, * Եւ ոչ դարձաք յետս սրտիւք մե-
րովք ։ Դու դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանապարհաց
20 քոց, * Խոնարհ արարեր զմեզ 'ի տեղի չարչարանաց, եւ
21 ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու ։ * Թէ մոռացեալ
էաք մեք զանուն այ մերոյ, կամ ձգեալ էաք զձեռս մեր
22 յաստուածս օտարս ։ * Ապաքէն ած խնդրէ զայս. զի
նա գիտէ զգաղտնիս սրտից մերոց ։ Վասն քո մեռանիմք
զօրհանապազ, համարեցաք որպէս ոչխար 'ի սպանումն ։
23 * Զարթիր ընդէր ննջես տր. արի եւ մի մերժեր ըզ-
24 մեզ 'ի սպառ ։ * Զի՞ դարձուցանես զերեսս քո 'ի մէնջ,
25 մոռանաս զաղքատութիւն եւ զնեղութիւնս մեր ։ * Խո-
նարհ եղեն մինչեւ 'ի հող անձինք մեր. եւ յերկիր կցե-
26 ցան որովայնք մեր ։ * Արի տր օգնեա մեզ եւ փրկեա ըզ-
մեզ, վն անուան քոյ ։ Տունք . իէ ։

1 'Ի կատարած. զանազանելոց ժամանակաց, որդւոցն Կորխայ իմաս-
տութիւն. Սաղմոս վասն սիրելւոյն ։ Խդ ։

2 Բղխեաց սիրտ իմ զբան բարի, եւ ասա-
ցից զգործս իմ թագաւորի ։ Լեզու իմ որպէս
3 գրիչ արագագրի դպրի, * գեղեցիկ տեսանելով քան
զամ

---

(12) Օրինակ. Որպէս ոչխար 'ի սպանումն ։ (13) Օրինակ.
Առանց գնոց ։ (15) Օրինակ. Զմեզ առակս հեթ" ։ (19) Օ-
րինակ. Սրտիւք մերովք. դարձուցեր ։ (21) Օրինակ. Եթէ
մոռացեալ. . առ աստուածս ։ (22) Օրինակ. Որպէս ոչխար
'ի զենումն ։ (24) Օրինակ. Մոռանաս զաղքատութիւն ։
Սղմ. խդ. (1) Օրինակ. Կորխայ իմաստութիւն. երգ վն սի-
րելւոյն ։ (2) Օրինակ ։ Բղխեաց սիրտ իմ զբան բարի,
եւ ասացից. կամ, ասեմ. Արագագրիչ դպրի ։ (3) Օրինակ ։
Զքեզ որդւոց մարդկան ։ . Վասն այսորիկ օրհ" ։

Digitized by Google

զձօնս որպէս յառաջագոյն։ Սփռեսցեն ձեռքն 'ի շտեմարանս.
4 [illegible] այլ [illegible] զոհեալ մեծ յաւիտենական։ * Ա՛հ [illegible]
5 [illegible] ընդ ձեզ քո հօր, * [illegible] գերեալ քոյ։ Եւ
[illegible] ուղղեալ եւ Թագաւորին՝ ոչ [illegible] [illegible]
եւ [illegible], եւ [illegible] ձեր [illegible] այլ
6 քո։ * [illegible] քո [illegible] են հայր, եւ ժողովուրդք 'ի նէք.
7 [illegible], 'ի [illegible] Թագաւորի։ * Ա
[illegible] քո մեծ յաւիտենական յաւիտենից, զատուցանն ուղ.
8 ղութ [illegible] [illegible] քոյ։ * Սերեցեր զար.
[illegible], եւ [illegible]։ Վա՜ [illegible] ի ըղ.
[illegible] մեծ մեծ քո [illegible], [illegible] զեղ.
9 [illegible] քո։ * Զմուտս եւ տասանորդս 'ի շտեմարանս
[illegible], 'ի [illegible], [illegible]
10 [illegible] * [illegible] Թագաւորաց 'ի [illegible] քո։ [illegible]
[illegible] ընդ [illegible] ; 'ի [illegible] [illegible]
11 [illegible] եւ [illegible]։ * Եւ [illegible] եւ [illegible]
[illegible] [illegible] քո. [illegible] [illegible] քո եւ ըն.
12 [illegible] քոյ. * [illegible] Թագաւոր զերդս քոյ։
Սա [illegible] է՞ր քո՝ երկիր [illegible], եւ [illegible]
13 [illegible] երկիր [illegible]. եւ [illegible] * [illegible]
14 [illegible] ժողովրդոց։ * Ա՛ [illegible]
[illegible] Թագաւորի 'ի նէքս, 'ի [illegible]
15 * [illegible] եւ [illegible]։ Տեսցեն Թագաւորի [illegible]
16 [illegible] նմ, եւ [illegible] նմ [illegible]։ * Ածցեն
[illegible] եւ [illegible] եւ [illegible] 'ի [illegible] Թագաւորի,
17 * եւ [illegible] հայրց քոց [illegible] քո։ [illegible]
18 [illegible] ընդ [illegible] երկիր, * յերեւեսցի [illegible] քո ընդ
[illegible]։ Վա՜ [illegible] ժողովուրդք [illegible]
[illegible] քեզ, յաւիտենան՝ եւ յաւիտենից յաւիտե.
նից։ Տառն. ԺԲ։

'Ի կատարումն. [illegible] 'ի [illegible]. ԽԵ։ 1

2 ԶԻ ահա [illegible] եւ [illegible]. [illegible] 'ի մէջ նոցա.
3 [illegible] որ [illegible] յայտ։ * Վասն [illegible] եր.
[illegible] 'ի [illegible], 'ի [illegible] 'ի
4 [illegible]։ * Գործեցին եւ [illegible] նմ, [illegible]
5 [illegible] 'ի [illegible] նմ։ * Գնացք [illegible]
[illegible] [illegible], եւ [illegible]
[illegible]։

(5) Ոմանք. [illegible] եւ [illegible] քո. (8) Ոմանք. [illegible]
[illegible]։ (10) Ոմանք. 'Ի [illegible] [illegible]։
(13) Ոմանք. Մեծամեծք 'ի ժողովրդոց։ (14) Ոմանք. [illegible]
[illegible] [illegible]։ (18) Ոմանք. Եւ յերեւեսցի։
Աղմ. ԽԵ. (1) Ոմանք [illegible]. [illegible] 'ի [illegible]։ (3) Ո.
մանք. 'Ի [illegible] [illegible] (4) Ոմանք. Գործեցին եւ [illegible]

6 բնակչին։ * Ած 'ի մէջ նորա և ոչ սասանեսցի․ օգ-
7 նեսցէ նմա Ած 'ի վաղորդայնէ մինչ 'ի վաղորդայն։ * Խռո-
վեցան հեթանոսք, և խոնարհեցան թագաւորութիւնք․
8 ետ ձայն իւր բարձրեալն՝ և խաղացաւ երկիր։ * Տէր
զօրութեանց ընդ մեզ, ընդունելի է մեր Ած յակոբայ։
9 * Եկայք և տեսէք զգործս Այ, որ արար զնշանս և զարու-
10 եստս 'ի վերայ երկրի։ * Եհատ զպատերազմ 'ի ծագաց
մինչ 'ի ծագս երկրի․ զաղեղն փշրեսցէ, զզէնս խոր-
11 տակեսցէ և զասպարս այրեսցէ հրով։ * Կանխեցէք և ծա-
նիջիք զի ես եմ Ած․ բարձր եղէց 'ի հեթանոսս, և
12 բարձրացայց 'ի վերայ երկրի։ * Տէր զօրութեանց ընդ մեզ, ընդ-
ունելի է մեր Ած յակոբայ։ Տուն․ ժա։ Դադարումն․ ծը։

1 'Ի կատարած․ Վն որդւոցն կորխայ․ Սաղմոս 'ի դաւիթ․ ԽԶ։

2 Ամենայն հարէք ծափ հեթանոսք, աղաղակեցէք առ
3 Ած 'ի ձայն ցնծութ։ * Տէր բարձրեալ և ահաւո-
4 րու, թագաւոր մեծ 'ի վերայ ամ երկրի։ * Հնազանդ ա-
րար զժողովուրդս ընդ մեզ, և զհեթանոսս 'ի ներքոյ
5 ոտից մերոց։ * Ընտրեաց զմեզ իւր 'ի ժառանգութիւն,
6 զգեղեցկութիւնն յակոբայ զոր և սիրեաց։ * Համբար-
7 ձաւ Ած օրհնութ, և Տէր մեր 'ի ձայն փողոյ։ * Սաղ-
մոս ասացէք Այ մերում, սաղմոս ասացէք Թագաւո-
8 րին մերում սաղմոս ասացէք։ * Թագաւոր մեծ 'ի վերայ
9 ամ երկրի Ած է, սաղմոս ասացէք նմա օրհնութ։ * Թա-
գաւորեաց Ած 'ի վերայ հեթանոսաց․ Ած նստաւ յաթոռ
10 սրբութ իւրոյ։ * Իշխանք ժողովրդոց ժողովեցան առ
Ած աբրահամու, զի Այ զօրութիւնք երկրի յոյժ համ-
բարձան։ Տուն․ Թ։

1 Սաղմոս օրհնութ որդւոցն կորխայ․ Երկրորդ շաբաթու․ ԽԷ։

2 Մեծ է Տէր, և օրհնեալ է յոյժ, 'ի քաղաքի Այ մերոյ,
3 'ի լերան սուրբ նորա։ * Հաստատարմամբ ցնծացոյց
ցնծութ ամ երկիր․ լերինք սիովնի կողմանք հիւսիսոյ
4 քաղաք թագաւորին մեծի։ * Ած 'ի տանարս իւրում
5 յայտնի, 'ի ժամանակի ամ օգնականն լինէր նց։ * Ահա-

ւա

(6) Ոմանք․ 'Ի վաղորդայնէ մինչև 'ի վաղորդայնն։ (7) Ո-
մանք․ Եւ խոնարհեցան թագաւորութիւնք․ (8) Ոմանք․ Ըն-
կալուչ է մեր Ած յակոբայ։
Սղմ․ խզ․ (3) Ոմանք․ Զի Տէր բարձրեալ։ (4) Ոմանք․
Զժողովուրդս 'ի մեզ։ (5) Ոմանք․ Զգեղեցկութիւն յակո-
բայ։ (6) Ոմանք․ Եւ Տէր մեր 'ի ձայն փողոյ։ (8) Այլք․
Սաղմոս ասացէք նմա իմաստութ։ (10) Ոմանք․ Ա-
ծն աբրահամու։
Սղմ․ խէ․ (4) Ոմանք․ Ճանաչելի է, 'ի տունս նորա օգնականն։

Digitized by Google

ւամին Թագաւորութիւնք երկրի ժողովեցան, և անցին
'ի միասին: * Ինքեանք տեսին այնպէս և զարմացան, 6
խռովեցան սասանեցան; * Դողումն կալաւ զնոսա: * Անդ 7
երկունք որպէս ծննդական, 'ի հողմ սաստիկ փշրեսցէ զնա- 8
ւս 'ի Թարսիս: * Որպէս լուաք՝ նոյնպէս և տեսաք, 'ի 9
քաղաքի տեառն զօրութեանց 'ի քաղաքի այ մերոյ: Այ հիմնա-
րկէ նմա յաւիտեան. * Ընկալաք ած զողորմութիւն քո 'ի 10
մէջ ժողովրդեան քոյ: Հանգիստ: * Ըստ անուան քում, 11
նոյնպէս և օրհնութիւն քո ընդ ամ աշխարհս, արդարու-
թի է աջ քո: * Ուրախ եղիցի լեառն սիոն, և ցնծասս- 12
ցեն դստերք յուդայ, վն իրաւանց քոց տր: * Շրջե- 13
ցարուք զսիովնիւ պաշարեցէք զնա, և պատմեցէք զաշ-
տարակս նր: * Դիք զսիրտ ձեր 'ի մր զօրութեանց նր, 14
բաժանեցէք զապարանս նր, զի պատմեսջիք յազգ
յայլ: * Սա է ած ած մեր յաւիտեանս յաւիտենից. և 15
նա հովուեսցէ զմեզ մինչև յաւիտեան: Յաւետ. ժդ:

'Ի կատարած որդւոցն կորխայ. Սաղմոս օրհնութե՛ 'ի դաւիթ. ԽԸ: 1

Լուարուք զայս ամ ազգք, ունկնդիր լերուք ամե- 2
նեքեան որք բնակեալ էք յաշխարհի: * Ծնունդք 3
երկրի և որդիք մարդկան 'ի միասին, մեծամեծք և աղ-
քատք: * Բերան իմ խօսեսցի զիմաստութիւն, և խոր- 4
հուրդ սրտի իմոյ զհանճար: * Խոնարհեցուցից յա- 5
ռակս զունկն իմ. բացից պսակաւ օրհնութե իմոյ
բանս: * Ընդէ՞ր բնաւ երկնչիմ ես 'յաւուր չարի, զի 6
անօրէնութիւնք գնացից իմոց շուրջ եղեն զինեւ: * Յու- 7
սացեալք 'ի զօրութե իւրեանց, 'ի բազմութն մեծութե
իւրեանց պարծեսցին: * Եղբայր ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ 8
մարդ և ոչ տայ այ փրկանս, * և ոչ զգինս փրկանաց ան- 9
ձին իւրոյ: Վաստակեսցէ յաւիտեան, * և կեցցէ մինչ- 10
'ի սպառ, և ոչ տեսցէ զապականութիւն: Յորժամ տես-
ցէ թէ իմաստունք մեռանին, 'ի միասին անզգամք և
անմիտք կորիցեն, * և թողցեն օտարաց զմեծութիւն իւ- 11
րեանց: * Գերեզմանք տունք նց եղիցին յաւիտեան, և 12
յարկք նց ազգէ մինչև յազգ, և կարդասցեն անուանս
նց 'ի հողս իւրեանց: * Մարդ 'ի պատուի էր և ոչ ի- 13
մաց

---

(9) Ոմանք. Նոյնպէս և տեսաք: (11) Ոմանք. Ըստ անուան քում ած, նոյնպէս.. և արդարութե: (13) Ոմանք. Զսիովնիւ, և պաշարեցէք զնա. կամ, պաշարեցէք նմա. և պատմեցէք յաշտարակս նր:

Սղմ. ԽԸ. (7) Ոմանք. 'Ի բազմութն մեծութեց պարծես": (8) Ոմանք.. Եւ ոչ տայ այ զփրկանս իւր: (12) Ոմանք. Գերեզմանք նց տունք նց եղի"... և կարդասցեն. ան": (13)(21) Ոմանք. [illegible] և.

Digitized by Google

մնացաւ, հասարակեցաւ անասնոց անբանից և նմանեցաւ
14 նոցա: * Այս ճանապարհ է գայթագղութեան նոցին.
15 յետ այսորիկ բերանովք իւրեանց հաճեսցին: * Որպէս
խաշն ՚ի դժոխս մատնեցանին, և մահ հովուեսցէ զնոսա,
և տիրեսցեն նոցա ուղիղք ընդ առաւօտս: Օգնութիւն նոցա
մաշեսցին ՚ի դժոխս, և ՚ի փառաց իւրեանց անկցին:
16 * Բայց սակայն ած փրկեսցէ զանձն իմ ՚ի ձեռաց դժո-
17 խոց, յորժամ ընդունիցին զիս: * Մի երկնչիր յորժամ
մեծանայ մարդ, և յորժամ բազում լինին փառք տան
18 նորա: * Զի ոչ եթէ ՚ի մեռանել իւրում առցէ ընդ իւր
19 զամ, և ոչ եթէ իջցեն փառք տան նորա ընդ նմա: * Անձն
անձն նորա ՚ի կենդանի իւրում օրհնեսցի, խոստովան եղի-
20 ցի քեզ յորժամ բարի արասցես դու նմա: * Մտցէ
նա մինչև յազգս հարց իւրոց. մինչև յաւիտեան լոյս մի
21 տեսցէ: * Մարդ ՚ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հասա-
րակեցաւ անասնոց անբանից և նմանեցաւ նոցա: Տուն. Ծ.
Գործեղոյս. ԽԶ:

1 Սաղմոս ՚ի դաւիթ. ԽԹ:

Աստուած աստուածոց տէր խօսեցաւ, կոչեաց զերկիր յարևե-
2 լից մինչ ՚ի մուտս արևու: * ՚Ի սիոնէ մեծվայելչու-
3 չութե, փրկութե զեղոյ նր: * Ած մեր յայտնապէս ե-
կեսցէ, և ած մեր մի դադարեսցէ: Հուր առաջի նր
4 բորբոքեսցի, և շուրջ զնովաւ մրրիկ յոյժ: * Կոչեսցէ
զերկինս ՚ի վերուստ՝ և զերկիր ՚ի դատել զժողովուրդ
5 իւր, * Ժողովեցէք առ նմա զսուրբս իւր, և որք դնեն ըզ-
6 պատարագս ուխտից ՚ի վր սեղանոյ: * Պատմեսցեն եր-
կինք զարդարութե նր, զի ած դատաւոր է: Հանգիստ:
7 * Լուր ժողովուրդ իմ և խօսեցայց ընդ քեզ, և իէլ
8 քեզ վկայեցից. զի ած ած քո ես եմ: * Ոչ եթէ վասն
պատարագաց քոց կշտամբեմ զքեզ. զի ողջակէզք քո
9 առաջի իմ են յամ ժամ: * Ոչ ընդունիմ ՚ի տանէ քումմէ
10 զուարակս, և ոչ ՚ի հօտից քոց նոխազս: * Իմ է ամ
11 գազանս անտառի, երէ լերանց և ամ անասուն: * Գի-
տեմ ես զամ թռչունս երկնից, գեղեցկութի վայրի ընդ իս
12 է: * Թէ քաղցեայց, քեզ ինչ ոչ ասացից. զի իմ է աշ-
13 խարհ լրիւ իւրով: * Ոչ ուտեմ ես զմիս զուարակաց
14 քոց, և ոչ զարիւն նոխազաց քոց ըմպեմ: * Մատո ած
պա-

(14) Ոմանք. Ճանապարհ է նց գայթագղութեան նոցին. յետ այ": (16) Ոմանք. Յորժամ ընդունի զիս:
Սղմ. ԽԹ. (1) Ոմանք. Աստուած յաստուածոց . . . մինչև ՚ի մուտս:
(5) Ոմանք. ՚Ի վր սեղանոյ նր: (10) Ոմանք. Զի իմ է ամ գազան: (12) Յօրինակին. Թէ քաղցեայց: (12) Ոմանք. Ընդ քեզ ինչ ոչ ասեմ": (14) Ոմանք. Պատարագ օրհնու-

Digitized by Google

պատրաստեալ օրհնութեան, կատարեալ բարձրելոյն զուխտս
քո։ * Կարդասցես առ իս յաւուր նեղութեան քո, ես 15
փրկեցից զքեզ՝ և դու փառաւոր արասցես զիս։ Հայե
Դիոփ։ * Այլ մեղաւորին ասէ Ած. ընդէ՞ր դու ընդմէջ 16
բերես պատմես զարդարութիւն իմ, կամ առնուս զուխտս
իմ 'ի բերան քո։ * Զի դու ատեցեր զխրատ իմ, մեր- 17
ժեցեր և յետս ընկեցեր զբանս բերանոյ իմոյ։ * Թէ 18
տեսանէիր զգողս ընթանայիր ընդ նմա, և ընդ շնացողս
դնէիր զբաժին քո։ * Բերան քո յաճախէր զչարութիւն, 19
և լեզու քո նիւթէր զնենգութիւն։ * Նստեալ զեղբօրէ 20
քումմէ չարախօսէիր, և 'ի վերայ որդւոյ մօր քոյ դնէիր
գայթագղութիւն։ * Զայս ամ արարեր և ես լռեցի քեզ. 21
կարծեցեր անօրէնդ 'ի միտս քում, թէ և ես քեզ նմա-
նեցայց։ Այլ յանդիմանեցից և կացուցից զայս ամ ա-
ռաջի քո, * Իմացարո՛ւք ամենեքեան որոց մոռացեալ 22
իցէ զԱծ։ Գուցէ երբեք յափշտակեսցէ, և ոչ ոք իցէ
որ փրկեսցէ։ * Պատարագ օրհնութեան փառաւոր արաս- 23
ցէ զիս. և անդ է ճանապարհ ուր ցուցից նմա զփրկու-
թիւն Այ։ Տունս. իգ։

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի Դաւիթ։ * 'Ի ժամանակին զի եկն առ 1
նա Նաթան մարգարէ, յորժամ մտեալ էր նա առ Բերսաբէէ. Ծ։ 2

Ողորմեա ինձ Ած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ 3
բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։
* Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և 'ի մեղաց 4
իմոց սուրբ արա զիս։ * Զանօրէնութիւն իմ ես ինձէն 5
գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։ * Քեզ 6
միայնոյ մեղայ Տէր, և չար առաջի քո արարի։ Որպէս արդար
երեւեսցես 'ի բանս քո, և յաղթեսցես 'ի դատել քեզ։ * Ահա 7
անօրէնութեամբ յղացայ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։ * Դու 8
Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս
իմաստութեան քոյ յայտնեցեր ինձ։ * Ցօղեսցես զիս մշտկաւ 9
և սուրբ եղէց, լուասցես և քան զձիւն սպիտակ եղէց։ * Լսե- 10
լի արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն, և ցնծասցեն ոս-
կերք իմ տառապեալք։ * Դարձո զերեսս քո 'ի մեղաց 11
և

թէ, և կատարեա բարձրելոյն ուխտս զքեզ։ (15) Ո-
մանք. Կարդասցես դու առ իս։ (16) Ոմանք. Զուխտս
իմ 'ի բեր"։ (21) Ոմանք. Ես լռեցի քեզ։
Սղմ. Ծ. (2) Ոմանք. 'Ի ժամի յորժամ եկն առ նա.. առ
Բերսաբէէ կին Ուրիայ։ (6) Ոմանք. Ես զչարիս իմ ա-
ռաջի քո արար".. և յաղթեսցես 'ի դատել քում։ (8) Ո-
մանք. Զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեան քոյ ցուցեր
ինձ։ (9) Ոմանք. Լուացայց և քան զձիւն։ (10) Ոմանք.
Լսելի արա ինձ ուր զցնծ"։ (11) Ոմանք. Անօրէնութեա

12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]

[illegible] (12) [illegible]
(13) [illegible] (14) [illegible]
[illegible] (17) [illegible]
[illegible] (18) [illegible]
[illegible] (21) [illegible]
[illegible]

[illegible] (1) [illegible]
[illegible] (2) [illegible]
[illegible]
(3) [illegible]
[illegible] (5) [illegible]
(9) [illegible]

Digitized by Google

պտղալից 'ի տան Այծյ. յուսացայ յողորմութիւն Այծյ յաւի-
տեան և յաւիտեանս յաւիտենից: * Խոստովան եղէց 11
քեզ յաւիտեան զի արարեր. և համբերեցից անուան
քում, զի քաղցր ես առաջի սրբոց քոց: Տուն. Է: Փառ-
քայ. ԾԱ:

'Ի կատարած. Վասն մաղաղեթայ. Իմաստութեան 'ի Դաւթի. ԾԲ:

Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում թէ ոչ գոյ Այծ. * Ա- 1
պականեցան և պղծեցան յանօրէնութիւն իւրեանց,
և ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն: * Այծ յերկնից նայե- 3
ցաւ յորդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ ոք իմաս-
տուն որ խնդրիցէ զԱյծ: * Ամենեքեան խոտորեցան 'ի 4
միասին, և անպիտանացան: Ոչ է որ առնէ զբարի,
և չէ՛ ոք մինչև 'ի մի: * Ո՞չ ոչ ծանիցեն ամենեքեան, որ 5
գործեն զանօրէնութիւն: Որք ուտէին զժողովուրդ իմ
կերակուր հացի, * և տր. Այծ ոչ կարդացին: Անդ եր- 6
կիցեն երկեւղ ուր ոչ իցէ երկեւղ. զի Այծ ցրուեսցէ
զոսկերս մարդահաճոյից: Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին,
զի Այծ անարգեաց զնոսա: * Ո՞ տացէ 'ի Սիօնէ զփրկու- 7
թիւն. 'ի դարձուցանել Տր զգերութիւն ժողովրդեան իւ-
րոյ, ցնծասցէ Յակոբ և ուրախ եղիցի Իսրայէլ: Տուն. Ը:

'Ի կատարած. ընդ օրհնութիւնս իմաստութեան 'ի Դաւթի. * 'Ի ծանու- 1
ցանել զի եկին զիփացիքն, և ասեն ցսաւուղ՝ ահաւասիկ Դաւիթ 2
թաքուցեալ կայ առ մեզ: ԾԳ:

Այծ յանուն քում կեցո զիս, և 'ի զօրութեան քում իրա- 3
ւունս արա ինձ: * Այծ լո՛ւր աղօթից իմոց, ունկն- 4
դիր բանից բերանոյ իմոյ: * Զի օտարք յարեան 'ի վերայ 5
իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան
զԱյծ առաջի իւրեանց: * Ահա Այծ օգնական իմ, 6
և Տր ընդունելի հոգւոյ իմոյ: * 'Ի դարձուցանել զչա- 7
րիսն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեսցես զնոսա:
* Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոս- 8
տովան եղէց անուան քում Տր զի բարի է: * Յամենայ- 9
նէ նեղութենէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ ետես աչք
իմ: Տուն. Է:

'Ի

Սաղ. ԾԲ. (1) Ոմանք. Վասն մաղաղեթայ իմաստութեան.
տաղմոս դաւթի. . 'Ի սրտի իւրում թէ չիք Այծ. կամ. Թէ
չգոյ Այծ: (4) Ոմանք. Ոչ մինչև ցմի: (5) Ոմանք. Զժողո-
վուրդ իմ, որք կերակուր հացին: (6) Ոմանք. Եւ զՏր.
Այծ ոչ կարդացին:

Սաղ. ԾԳ. (7) Ոմանք. Դարձո զչարն 'ի թշնամիս իմ և
ճշմարտ": Եւ ոմանք. Դարձուցանել զպարսաւանս 'ի թշնամ":
(8) Ոմանք. Անուան քում զի բարի է:

Digitized by Google

1 Ի կատարած · ընդ օրհնութիւնս իմաստութեան · Սաղմոս Դաւ-
թի · ԾԴ:

2 Ունկնդիր լեր ած աղօթից իմոց, եւ մի անտես առներ
3 զխնդրուածս իմ: * Նայեաց առ իս եւ լուր ինձ ·
զի տրտմեցայ ես 'ի ձանձրանալ իմում եւ խռովեցայ:
4 * Ի ձայնէ թշնամւոյն եւ 'ի նեղելոյ մեղաւորի խռովե-
ցան յիս անիրաւութիւնք, բարկութեամբ ոխս պահէին ինձ:
5 * Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, եւ երկեւղ մահու անկաւ
6 'ի վրյ իմ: * Ահ եւ դողումն եկն 'ի վերայ իմ, եւ ծած-
7 կեաց զիս խաւար: * Ասէի տայր ոք ինձ թեւս որպէս զա-
8 ղաւնւոյ · զի թռուցեալ վերանայի, * հեռացեալ գաղա-
9 րէի յանապատի: * Ակն ունէի այնմ որ փրկէր զիս 'ի
կարճմտութենէ ոգւոյ, 'ի մրրկեալ ներգործութենէ:
10 * Ընկլո՛ տէր եւ բաժանեա՛ զլեզուս նոցա, զի տեսի զանօ-
11 րէնութիւն եւ զհակառակութիւն 'ի քաղաքի: * 'Ի տուէ եւ 'ի
գիշերի շուրջ եկեսցեն զպարսպաւք նորա անօրէնութիւն · չարիք
12 եւ նեղութիւն 'ի մէջ նորա · * եւ ոչ պակասեաց 'ի հրապարա-
13 կաց նորա վաշխ եւ նենգութիւն: * Զի թէ թշնամին նա-
խատեալ էր՝ համբերէի արդեւք, կամ ատելին մե-
ծամեծս խօսեալ էր 'ի վրյ իմ՝ թաքչէի արդեւք 'ի նմանէ:
14 * Իսկ դու մարդ հաւասար իմ, առաջնորդ իմ եւ ծա-
15 նօթ իմ: * Ապաքէն 'ի նոյն քաղցրացուցեր ինձ եւ քեզ
16 կերակուր, զի գնայաք միաբանութեամբ 'ի տան այ: * Ե-
կեսցէ մահ 'ի վրյ նոցա, եւ կենդանւոյն իջցեն 'ի դժոխս ·
17 զի չարութիւն է 'ի բնակութեան նոցա եւ 'ի մէջ նոցա: * Ես առ
18 ած կարդացի, եւ տէր լուաւ ինձ * յերեկոյս՝ 'ի վաղոր-
դայն 'ի հասարակ աւուր: Պատմեցի եւ ասացի եւ լուի-
19 ցէ ձայնի իմում · * փրկեսցէ խաղաղութեամբ զանձն իմ 'ի
20 մերձաւորաց իմոց, զի կարեւք հասին 'ի վրյ իմ: * Լուի-
ցէ ած եւ խոնարհ արասցէ զնոսա, որ յառաջն է քան
զյաւիտեանս: Զի ոչ գոյր նոցա փոփոխումն, եւ ոչ երկեան
21 յայ: * Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հատուցանել նոցա, եւ նոքա
22 պղծեցին զուխտ նորա: * Բաժանեցան 'ի սրտմտութէ ե-
րեսաց նորա · եւ եհաս 'ի սիրտս նոցա: Կակղեաց էին բանք
23 նոցա քան զձէթ, եւ ինքեանք էին նետք սլաք: * Ընկեա՛ 'ի
տէր

Սղմ. ԾԴ. (7) Ոմանք. Ասացի՝ տայր ոք: (9) Ոմանք. 'Ի կարճմտութենէ եւ 'ի զայրանալոյ, մրրկեալ 'ի ներգործութենէ: (14) Ոմանք. Այր զուգ մարդ: Եւ ոմանք. Իսկ արդ զուգ մարդ: (17) Ոմանք. Եւ 'ի հասարակ աւուր: (18) Ոմանք. Եւ լուիցես ձայնի իմ": (21) Յօրինակին այսպէս. Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հա": (22) Ոմանք. 'Ի սրտմտութենէ երեսաց նորա: Եւ ոմանք. Երեսաց իւրեանց... Եւ ինքեանք ոմն սլաք: (23) Ոմանք. Մատանսութեամբ ամրացուցի:

Տէր զհոգս քո և նա կերակրեսցէ զքեզ, և ոչ տայ յաւի-
տեան սասանումն արդարոյ: * Դու Աստուած իջուսցես զնոսա 24
'ի գուբ ապականութեան; արք արիւնահեղք և նենգաւո-
րք մի հասարակեսցեն զաւուրս իւրեանց. այլ ես 'ի
քեզ Տէր յուսացայ. Տունք. ԻԴ: Գործոց. ԼԸ:
Կանոն Գործոց. Է: Սաղմոս. ԺԹ: Տուն. ՃԵ:

'Ի կատարած. վասն ժողովրդեանն, որ 'ի սրբոյն հեռացեալ էին. 1
'Ի ձայնանաւէն զի կալան զնա այլազգիքն 'ի Գէթ. Յարձանագիր.
Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ԾԵ:

Ողորմեաց ինձ Աստուած զի կոխեաց զիս մարդ. զօրհանա- 2
պազ պատերազմեալ նեղեաց զիս: * Կոխեցին զիս 3
թշնամիք իմ զօրհանապազ, բազումք են որք մարտն-
չեն ընդ իս 'ի բարձանց: * 'Ի տուէ ես ոչ երկեայց զի 4
'ի Տէր յուսացայ. Աստ գովեսցեց զբանս իմ. * յԱստ յու- 5
սացայ՝ և ոչ երկեայց զի՞ արասցէ ինձ մարդ: * Զօր- 6
հանապազ զբանս իմ անարգեցին, զինեւէն էին խորհուրդք
նոցա 'ի չարութիւն: * Պանդխտութեանց եղեւցին և թաքթաքեանք 7
ըղկեշտին. Նոքա գարշապարի իմում սպասէին՝ որպէս
սպասէին անձին իմոյ: * Որպէս առաջնորդ մերժեսցես 8
զնոսա, բարկութեամբ զժողովուրդս հնազանդեցուցես:
* Աստուած զկեանս իմ պատմեցից քեզ. եդիր զարտասուս 9
իմ առաջի քո որպէս խոստացար դու ինձ: * Դարձցին 10
թշնամիք յետս իւրեանց, յաւուր յորում կարդացից
առ քեզ: Ահա ծանեայ զի Աստ իմ ես դու. * յԱստ օրհ- 11
նեցից 'ի բանս իմ, և զՏէր գովեցից 'ի խօսս իմ. յԱստ յու-
սացայ և ոչ երկեայց զի՞ արասցէ ինձ մարդ: * Յինէն 12
են ուխտք իմ, զոր տաց քեզ Աստ օրհնութեամբ: * Փրկե- 13
ցեր զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց,
զոտս իմ 'ի գայթագղութենէ. հաճոյ եղէց առաջի Աստ յեր-
կիր կենդանեաց: Տունք. ԺԳ:

'Ի

Սղմ. ԾԵ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած վասն Դաւթի վՀ ժողովրդեանն որ 'ի սրբութենէն հեռացեալ էին: Յարձանագիր 'ի Ժամի, եւն: (2) Ոմանք. Պատերազմողք նեղեցին զիս: (3) Ոմանք. Եւ բազումք են որք մարտ՛՛: (5) Ոմանք. Զի արասցէ ինձ: (7) Ոմանք. Եւ թաքթաքուսցեն զշիրս՛՛... իմում սպասեցին. կամ, սպասեսցեն, այլ և սպասէին անձին իմում: (10) Ոմանք. Թշնամիք իմ յետս .. յորում և կարդացայց առ քեզ: (12) Ոմանք. Քեզ օրհնութեամբ տաց ամ իմ: (13) Ոմանք. Եւ զոտս իմ.. յերկրին կենդանեաց:

Digitized by Google

1 ՚Ի կատարած՝ մի ապականեր․ ՚ի դաւթի արձանագիր․ ՚ի ժամանա-
կին ուր փախուցեալ էր նա յերեսաց Սաւուղայ՝ յայրն
անդ․ ԾԶ։

2 Ողորմեա ինձ Աստուած ողորմեա ինձ, զի ՚ի քեզ յուսացաւ
անձն իմ՝ ՚ի հովանի թեւոց քոց յուսացայց, մինչեւ
3 անցցէ անօրէնութիւն։ * Աղաղակեցից առ Աստուած բարձրեալ,
4 առ Աստուած բարերար իմ։ * Առաքեաց յերկնից եւ կեցոյց
զիս․ ետ ՚ի նախատինս որ կոխէին զիս։ Առաքեաց Աստուած
5 զողորմութիւն եւ զճշմարտութիւն իւր, * եւ փրկեաց զանձն իմ
՚ի միջոյ կորիւնոց՝ զի ննջեցի ես խռովեալ։ Որդւոց
մարդկան ատամունք իւրեանց զէն եւ նետք են, եւ լե-
6 զուք նոցա սուր սուսեր։ * Բարձրեալ ես դու յեր-
7 կինս Աստուած, յամենայն երկրի են փառք քո։ * Որոգայթս պատ-
րաստեցին ոտից իմոց, եւ խոնարհ արարին զանձն իմ․
փորեցին առաջի իմ խորխորատ՝ եւ անկան ինքեանք ՚ի
8 նմա։ * Պատրաստ է սիրտ իմ Աստուած, պատրաստ է սիրտ
9 իմ, օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից քեզ փառաց իմոց։ * Զար-
թիր փառք իմ զարթիր սաղմոսարան եւ օրհնութիւն, եւ ես
10 զարթեայց առաւօտուց։ * Խոստովան եղէց քեզ ՚ի ժող-
11 ովուրդս Տէր, եւ սաղմոս ասացից քեզ յազգս։ * Մեծ
եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն քո․ մինչեւ յամպս է ճշմար-
12 տութիւն քո։ * Բարձրեալ ես դու յերկինս, յամենայն երկրի
են փառք քո։ Տունք․ ԺԲ։

1 Ի կատարած․ մի ապականեր․ յարձանագիր․ Սաղմոս Դ-
աւթի․ ԾԷ։

2 Եթէ արդարեւ զարդարութիւն խօսիք, եւ ուղիղս դա-
3 տիք որդիք մարդկան։ * Քանզի եւ սիրտ ձեր ՚ի
վերայ երկրի զանօրէնութիւն գործէք յերկրի․ անիրա-
4 ւութիւն ձեռք ձեր նիւթեն։ * Օտար եղեն մեղաւորք ՚ի
5 մօրէ, խոտորեցան յարգանդէ եւ խօսեցան սուտ։ * Սրտմ-
տութիւն նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս իժի քարբի զի
խլոյ

Սաղ․ ԾԶ․ (1) Ոմանք․ ՚Ի դաւթի յարձանագիր։ (2) Ո-
մանք․ Թեւոց քոց յուսացայ։ (4) Ոմանք․ Ոյք կոխէին
զիս։ (5) Ոմանք․ Որպէս սուր սուսերի։ (6) Ոմանք․ Եւ
յամենայն երկրի։ (7) Բճշ․ Որոգայթ պատրաստա՛։ (8) Ոմանք․
Օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից քեզ փառ՛։ (10) Ոմանք․
Ասացից քեզ ՚ի հեթանոսս։ (12) ՚Ի լուսն՛․ Դու յերկինս
Աստ․ համաձայն ամենից ՚ի քնաբ՛։
Սաղ․ ԾԷ․ (2) Ոմանք․ Եթէ արդարեւ զարդարութիւն սի-
րէք, եւ ուղիղ դատիք։ (3) Ոմանք․ Գործէք յերկրի․
զանօրէնութիւն ձեռք ձեր նիւ՛։ (5) Ոմանք․ Օձի, որ-
պէս իժի եւ քարբի։

Digitized by Google

խցեալ է զականջս իւր ։ * Զի մի լուիցէ նա զձայն 6
թովչի ձայնարարի, և մի առցէ զեղ ի զեղատուէ իմաստ-
նոյ ։ * Ած փշրեսցէ զատամունս նց ի բերանս իւրեանց, 7
և զծամիս առիւծուց խորտակեսցէ տր ։ * Անարգ եղի- 8
ցին նոքա ոպ ջուր որ հեղու, ի լարել աղեղան նց տկա-
րասցին * ոպ մոմ զի հալի, և սպառեսցին ։ Անկաւ հուր 9
և ոչ տեսին զարև, * մինչև ի միտ առեալ եր փշոյ 10
իւրեանց․ ոպ դժնիկ բարկութե կենդանւոյն կլլեսցէ զնս ։
* Ուրախ եղիցի արդար յորժամ տեսցէ զհատուցումն, 11
և զձեռս իւր լուասցէ յարեան մեղաւորի ։ * Եւ ասաս- 12
ցէ մարդ, թէ արդարև գուցէ պտուղ արդարոյ, և է
ած որ դատի զնս յերկրի ։ Տունք․ Ժ ։ Գոհելոյ․ ԼԵ ։

Ի կատարած մի ապականեր․ յարձանագիր․ ի ժամանակի զի 1
առաքեաց սաւուղ պահպանել զտուն նորա, զի սպանցէ զնա ։

Սաղմոս Դաւթի․ ԾԸ ։

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց ած, յայնցանէ որ յա- 2
րուցեալ են ի վր իմ ապրեցո զիս ։ * Փրկեա զիս 3
յայնցանէ որք գործեն զանօրէնութի, յարանց արիւ-
նահեղաց ապրեցո զիս ։ * Որսալ զանձն իմ կամեցան, 4
և հասին ի վր իմ հզօրք ։ * Ո՛չ մեղք իմ և ոչ յանցանք, 5
առանց մեղաց ընթացայ և ուղիղ եղէ ։ * Զարթիր ընդ- 6
առաջ իմ և տես, դու տր զօրութեց ած Իսրլի ։ Նայեաց
և այց արա ամ հեթանոսաց, մի ողորմիր ամենեցուն
որք գործեն զանօրէնութի ։ * Դարձցին ընդ երեկոյս, 7
սովեսցին ոպ շունք և շրջեսցին զքաղաքաւ ։ * Նոքա 8
զօղանջեսցեն բերանովք իւրեանց, և սուր ի շրթունս նց ։
Իսկ արդ ով լուաւ զայս, * զի դու տր ծիծաղեսցես 9
զնոքօք, և արհամարհեսցես զամ հեթանոսս ։ * Զզօ- 10
րութի իմ առ քեզ պահեսցես, զի ած օգնական իմ է ։
* Ած իմ ողորմութի նր կանխեսցէ առ իս, * և ած իմ 11
ցուցցէ ինձ ի թշնամիս իմ ։ Մի սպանաներ զնոսա, 12
զի մի մոռասցին զժողովուրդս քո ։ Ցրուեա զնս զօ-
րութբ քով և ընկէց զնս․ զի դու ես պաշտպան իմ տր ։
* Մեղք բերանոյ նց և բանք շրթանց նց, ըմբռնեսցին նք 13
յամբարտաւանութե իւրեանց ։ Ցանիծս և ի ստութե-
նէ

(6) Ոմանք․ Եւ մի առցէ նա զեղ ։ (8) Ոմանք․ Անարգք եղի'' ։ (10) Ոմանք․ Որպէս դժնիկ բարկութբ ։ (11) Ոմանք․ Արդարն ի տր յորժամ տեսցէ զհատուցումն իւր ։
Սղմ․ ԾԸ․ (5) Ոմանք․ Ոչ մեղք և ոչ յանցանք ։ (7)(15) Ոմանք․ Ընդ երեկոյս սովեսցին․ ոպ շունք շրջեսցին զքաղ'' ։ (8) Ոմանք․ Նոքա զօղանջեսցեն բերանովք իւրեանց, և սուր է ի շր'' ։ (12) Ոմանք․ Եւ ած իմ ցոյց ինձ ։ (12) Ոմանք․ Այլ ցրուեա զնս զօրութբ ։

14 սատակեսցին, * 'ի կատարածի բարկութեան սատակեսցին, եւ
մի՛ գոցեն։ Գիտասցեն զի ած տիրէ յակոբայ, եւ ած
15 ծագաց երկրի։ * Դարձցին յերեկոյս, սովեսցին որպէս
16 շունք եւ շրջեսցին զքաղաքաւ։ * Նոքա ցրուեսցին յու-
17 տել, ապա թէ ոչ յագեսցին տրտնջեսցեն։ * Ես օրհ-
նեցից զզօրութիւն քո. ցնծացայց առաւօտուց յողոր-
18 մութեան քում։ * Եղեր ինձ պաշտպան եւ ապաւէն,
19 յաւուր նեղութեան իմոյ * օգնական։ Քեզ սաղմոս ասա-
ցից ած ապաւէն իմ, ած ողորմութեան իմոյ։ Ցանկ. ԻԱ։

1 Զատանիշելոց ժամանակաց առ ասուրէ։ * 'Ի ժամանակի զի հրձիգ
2 արար նա զՄիջագետս եւ զԱսորեստանն սոբաղայ, եւ 'ի դարձին հար-
կանէր յովաբ զեդոմ 'ի ձորն աղից երկոտասան հազար։ Յաղթանակ։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԾԹ։

3 Աստուած մերժեցեր եւ աւերեցեր զմեզ, բարկացար եւ ող-
4 որմեցար 'ի մեզ։ * Շարժեցեր զերկիր եւ խռովե-
ցուցեր զնա. բժշկեա զբեկութիւնս նորա զի սասանե-
5 ցաւ։ * Ցուցեր ժողովրդեան քում խստութիւն, եւ արբու-
6 ցեր մեզ գինի յիմարութեան։ * Ետուր երկիւղածաց
7 քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։ * Ապրեսցին
սիրելիք քո, կեցո աջով քով եւ լուր մեզ։
8 * Ած խօսեցաւ 'ի սրբութեան իւրում, բարձր եղէց բաժա-
9 նեցայց զսիկիմ, եւ զհովիտն յարկաց չափեցից։ * Իմ
է գաղաադ եւ իմ է մանասէ, եփրեմ հզօրէ գլխոյ ի-
10 մոյ։ Յուդա թագաւոր իմ, * Մովաբ աւազան յուսոյ
իմոյ։ Յեդովմ ձգեցից զկօշիկս իմ. եւ ինձ այլազգիք
11 հնազանդեսցին։ * Ո՛ տարցի զիս 'ի քաղաք ամուր, կամ
12 ո առաջնորդեսցէ ինձ մինչեւ յեդովմ։ * Ոչ ապաքէն դու
ած որ մերժեցեր զմեզ, եւ ոչ ելցես ած ընդ զօրս մեր։
13 * Տուր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութեան, զի ընդունայն է փրկու-
թիւն

(14) Ոմանք. 'Ի կատարածի բարկութեան... Գիտասցեն թէ ած տիրէ։ (17) Ոմանք. Առաւօտուց յողորմութիւն քո։ (18) Ոմանք. Զի եղեր իմ։ (19) Ոմանք. Օգնական իմ քեզ սաղ՛։
Սղմ. ԾԹ. (1) Ոմանք. Սաղմոս դաւթի. արձանագիր 'ի կատարած զատուանիշելոց ձեռն առ ուսմունս։ (2) Ոմանք. Զմիջագետս ասորւոց եւ զասորեստան եւ զսուբա... աղից ԺԲ եւ ԲԺ հազարս։ (2) Ցօրինակին. Հարկանէր մովաբ զեդոմ։ (5) Ոմանք. Քում զխստութիւն քո։ (7) Ոմանք. Աջով քո եւ լուր։ (8) Ոմանք յաւելուն. 'Ի սրբութեան իւրում. ցնծացայց, բարձր եղէց բաժ՛։ Այլ ոմանք. Բաժանեցից զսիկիմս։ (11) Ոմանք. Ո՛ տարցի զիս.. կամ ով առաջ՛։ Այլ ոմանք. Մինչեւ յեդովմ։ (12) Ոմանք. Եթէ ոչ դու ած, որ մերժեցեր. եւ ոչ ելցես ընդ զօրս մեր։

Digitized by Google

թեն մարդոյ: * Այլ Այ արասցուք զօրութի՛ւն, և նա արհամարհեսցէ 14
զայնոսիկ որ նեղեն զմեզ: Տամփ. ԺԶ:

Ի կատարած ընդ օրհնութիւն. Սաղմոս Դաւթի. Կ: 1

Լուր Ած աղօթից իմոց, և նայեաց ընդ յաղօթս իմ: 2
* Ի ծագաց երկրի կարդացի առ քեզ, մինչ ի տագնա- 3
պել սրտի իմոյ: Ի վէմ բարձր ամբարձեր զիս, առաջ-
նորդեցեր ինձ, * զի եղեր յոյս և աշտարակ հզօր երեսաց 4
թշնամւոյն: * Բնակեցայց ես ի յարկս 5
քո յաւիտեան, և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւոց
քոց: * Դու Ած լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգ- 6
ութիւն որք երկնչէին յանուանէ քումմէ: * Աւուրս յա- 7
ւուրս թագաւորի աւելցես ամս նորա, մինչև յազգս ազգաց
մինչև յազգս նր: * Կաց և մնայ յաւիտեան առաջի Այ 8
ողորմութիւն, և ճշմարտութիւն ոյք խնդրեսցեն ի նմանէ:
* Այնպէս սաղմոս ասասցից քեզ յաւիտեանս յաւիտե- 9
նից, և տաց քեզ զաղօթս իմ օրըստօրէ: Տամփ. Է:
Դարձուածս. ԽԶ:

Ի կատարած. Ի վերայ Իդիթոմայ. Սաղմոս Դաւթի. ԿԱ: 1

Բայց միայն Այ հնազանդ լեր անձն իմ, զի ի նմա- 2
նէ է ինձ փրկութիւն: * Նա է Ած իմ և փրկիչ իմ. 3
ապաւէն իմ զի մի սասանեցայց առաւել: * Մինչև յե՞րբ 4
յարձակիք ի վր մարդոյ՝ սպանանել ամենեքեան. որպէս
զորմոյ թեքելոյ՝ և զցանկոյ մերժելոյ: * Բայց միայն 5
զպատիւ իմ խորհեցան մերժել յինէն, և ընթացան ի
ծարաւ բերանով իւրեանց օրհնէին, և սրտ-
իւք իւրեանց անիծանէին: * Բայց միայն Այ հնա- 6
զանդ լեր անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ համբերութիւն:
* Նա է Ած իմ և փրկիչ իմ, ապաւէն իմ զի մի սասա- 7
նեցայց: * Յայ է զօրութիւն իմ և փառք իմ. Ած օգնու- 8
թեան իմոյ, յոյս իմ է առ Ած: * Յուսացարո՛ւք ի նա ամ 9
ժո-

---

(14) Ոմանք. Արասցուք զզօրութիւն:
Սղմ. Կ. (3) Ոմանք. Ի ծագաց երկրի: (3) Ի շնամ". Ի վիմի բարձր ա": (4) Ոմանք. Եւ իմ եղեր.. եղեր ընդ երեսաց թշնամ": (5) Ոմանք. Բնակեցայ ես ի յարկս: (7) Ոսկան. Աւուրք յազգաց: (7) Յօրինակին պակասէր. Մինչև յազգս նորա: (8) Ոմանք. Այ. զողորմութիւն և զճշմարտ": (9) Ոմանք. Սաղմոս ասացից անուան քում. յաւիտեանս յաւիտենից:
Սղմ. ԿԱ. (4) Ոմանք. Որպէս յորմոյ թեքելոյ, և ի ցանկոյ մերժել": (5) Ոմանք. Եւ սրտիւք անիծանէին: (6) Ոմանք. Բայց միայն Այ հնազանդ լեցի անձն իմ: (7) Ոմանք. Զի նա է Ած իմ: (8) Ոմանք. Յոյս իմ առ Ած է:

Digitized by Google

ժողովէք ժողովրդոց, սփռեցէք առաջի նորա զսիրտս
ձեր, զի Ած օգնական է մեր յաւիտեանս ժամանակաց:
10 Հանգիստ: * Սակայն ընդունայն են որդիք մարդկան,
սուտ են որդիք մարդկան, 'ի կշիռս խաբեբայից մեղան-
11 չեն, եւ ընկերանք յունայնութեան են 'ի միասին: * Մի յու-
սայք յանիրաւութիւն, յափշտակութիւն մի ցանկայք. մեծու-
թիւն թէ առաւել գայցէ, մի յօժարեսցին սիրտք ձեր:
12 * Մի անգամ խօսեցաւ Ած, եւ երկուս զայս լուայ: Այ
13 է զօրութիւն. * եւ քո Տր ողորմութիւն. եւ դու հատուցանես
իւրաքանչիւր ըստ գործս նր̃: Տաղ. ԺԷ:

1 Սաղմոս 'ի դաւիթ. մինչ նորա էր յանապատին Հրէաստանի. ԿԲ:

2 Ած իմ իմ եւս առ քեզ առաւօտ առնեմ. ծարաւեաց
առ քեզ հոգի իմ, քանի կարօտեալ եւս եւ մարմին իմ:
3 * Ի՛դ երկիր անապատ եւ անջուր, ուր ոչ գոյ 'ի նմա ճա-
նապարհ: Այսպէս 'ի սրբութեան երեւեցայց քեզ, տեսանե՛լ
4 զիմ զզօրութիւն քո եւ զփառս քո: * Վասն զի լաւ է իմ
ողորմութիւն քո քան զկեանս իմ, եւ շրթունք իմ գովեսցեն
5 զքեզ: * Այսպէս օրհնեսցից զքեզ 'ի կեանս իմ, եւ յա-
6 նուն քո համբարձից զձեռս իմ: * Որպէս 'ի ճարպոյ պա-
րարտութենէ լցցի անձն իմ, շրթունք իմ ցնծութեան օրհ-
7 նեսցեն զքեզ բերան իմ: * Զի թէ յիշէի զքեզ յանկող-
նի իմում, ընդ առաւօտս կանխէի խօսել ընդ քեզ:
8 * Զի եղեր իմ օգնական, 'ի հովանի թեւոց քոց ցնծա-
9 ցայց: * Զհետ գնաց քո անձն իմ, եւ զիս ընկալաւ աջ
10 քո. * Եւ նոքա 'ի նանիր խնդրեցին զանձն իմ: Մտցեն
11 'ի ներքնագոյն անդնդոց երկրի, * մատնեսցին 'ի ձեռս սրոյ,
12 եւ բաժինք աղուեսուց եղիցին: * Թագաւոր յուսասցէ
'ի Տր, գովեսցին ամենեքեան որ երդնուն նովաւ, խցց-
ցին բերանք այնոցիկ որք խօսին զանիրաւութիւն:
Տաղ. ԺԸ:

(10) Ոմանք. Եւ 'ի կշիռս խաբ": (11) Ոմանք. Եւ մեծութիւն թէ առաւել. կամ, առաւել գայցէ: (12) Ոմանք. Եւ երկուս զայս լուայ: (13) Ոմանք. Այ է զօրութիւն:
Սաղ. ԿԲ. (1) Ոմանք. Աղօթք դաւթի մինչ էր նա յանապատն Հրէաստանի": (2) Ոմանք. Ծարաւեալ է առ քեզ հո": (3) Բազ. Երկիր յանապատ անջուր, ուր... այսպէս 'ի սրբ. երեւեցայց քեզ. 'ի տեսանել զիմ զզօրութիւնս եւ զփառս": (6) Ոմանք. Եւ շրթամբք ցնծութեան: (10) Ոմանք. Նոքա նոքա 'ի նանիր խնդրեցին: (11) Ոմանք. 'Ի ձեռն սրոյ: (12) Ոմանք. Որք երդնուին նովաւ.. որ խօսին զանօրէնութիւն:

· Ի կատարած · Սաղմոս Դաւթի · ԿԳ ։ 1

Լուր Աստուած աղօթից իմոց յաղաչել իմում առ քեզ, յեր- 2
կիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ։ * Ծածկեա- 3
ցես զիս ի ժողովոյ չարաց, ի բազմութենէ գործողաց ա-
նօրէնութեան ։ * Որք սրեցին որպէս սուր զլեզուս իւրեանց, լա- 4
րեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան ։ * Զի խոցել 5
ի գաղտնիս այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք ․ * յանկարծա- 6
ծակել նետիւք զնոսա և ոչ երկիցեն ։ Որք զօրացուցին
յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան, խորհեցան թաքու-
ցանել իմն որոգայթ և ասացին ոչ տեսանէ զայս ոք ․
* Քննեցին զանօրէնութիւն, պատրաստեցան ի քննել 7
քննութեան ․ * Մատիցէ այր ի խորհուրդ սրտի իւրոյ, և 8
բարձր եղիցի Աստուած ։ * Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա, 9
տկարացան ի նոյն լեզուք իւրեանց, և խռովեցան ամե-
նեքեան որք հայէին ի նոսա ։ * Երկեան ամ մարդիկ և պատմե- 10
ցին զգործս Այ, զարարածս նորա ի միտ առին ։ * Ու- 11
րախ եղիցի արդար ի Տր, և յուսասցի ի նա ․ և պարծե-
ցին ամենեքեան որք ուղիղ են սրտիւք ։ Տունք ․
Ժ ։ Գոհանալ ․ ԺԷ ։

Ի կատարած ․ Սաղմոս ի դաւիթ ․ օրհնութիւն Երեմիայ Եզեկիէ- 1
լի՝ և ժողովրդեանն յորժամ ի պանդխտութէն կամէին ելա-
նել ․ ԿԴ ։

Քեզ վայելէ օրհնութիւն Աստուած ի Սիոն, և քեզ տացին ա- 2
ղօթք յէմ ։ * Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ 3
մարմին եկեսցէ ։ * Բանք անօրինաց զօրացան ի վ[երայ] մեր ․ 4
զամպարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես ։ * Երանի զոր 5
ընտրեցեր և ընկալար, և բնակեսցէ ի գաւիթս քո ։
Լցցուք մեք ի բարութեան տան քո, սուրբ է տաճար քո
* սքանչելի արդարութեամբ ։ Լուր մեզ Աստուած փրկիչ մեր, 6
յոյս ամ ծագաց երկրի և որ ի ծով հեռի ։ * Որ պատ- 7
րաստէ զլերինս զօրութեամբ իւրով, և զգեցեալ է զօրութիւն ։
* Որ խռովեցուցանէ զխորս ծովու, և զձայն ալեաց 8
նր ցածուցանէ ։ * Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիցեն 9
բնակ

Այլ․ ԿԳ ․ (3) Օրինակ ․ Ծածկեցեր զիս ի ժողով" ։ (8) Օ-
րինակ ․ Խորհուրդ սրտի իւրոյ ։ (9) Օրինակ ․ Լեզուք նց, և
խռովեցան ամենեքին որք հայէին ի նս ։ (10) Օրինակ ․ Մարդ
ի պատմել զգործս Այ, և զարարածս ձեռաց նր ի միտ ։
(11) Օրինակ ․ Ուրախ լինի ի Տր, և յուսասցի ի նա ։
Այլ․ ԿԴ ․ (1) Օրինակ ․ Երգ երեմիայ եզեկ" ․․․ ի պանդխտու-
թեանն կամէին ել" ։ (2) Օրինակ ․ Եւ քեզ տացին ա-
ղօթք յէմ ։ (4) Օրինակ ․ Եւ զամպարշ" ։ (5) Օրինակ ․
Զորս ընտրեցեր ընկալար ։ (9) Օրինակ ․ Խռովեսցին հեթ․

Digitized by Google

բանակեիցն երկեալ 'ի նշանաւորաց քոց: Ատամունք տատանոտք և զ
10 երկերեակս զուարճանացեն. * Հայեցայց յերկեր արբեցու-
ցեր զիս, և բարձրամ արգասեր զմեծութ նոր: Գեղեցիկ ես
ցե երկու ջուրբ. պատարատ արբարեր զկերպարանս նոր, զե
11 մեղաւեա և պատարատուան: * Զանգօս նոր արբեցուցեր.
և բարձրամ արգասեր զարմաեւս նոր: 'Ի ցօղեալ նոր զուարթ
12 եղեցե բայց նորա. * օրհնեալ պսակ տարրայ քաղցրութ
13 քոյ: Դարձիր քո լցցին պատարատուք, * պատարատա-
14 ցեն զեղեցկութիւնք անապատի: * Բռնութք ցնծութ զգեց-
ցին, և զգեցցին խոյք մաքեայ: Հովիւք բարձրամ արբա-
ցին ցորեան, առաքականեցին և օրհնեցին: Տանեփ. ԺԷ:

1 Ի չորրորդ. Մովսէս 'ի դաշտի. յորում է. ԿԵ:

2 Գ. ղեղեցկեցաք առ ոտ քոյ երեկեր. ազգման աստղերք
3 անուանեն նոր, և անեք զիսասս օրհնութ նոր: * Աստ-
ղէք այդ ամէ զի անհեղ են զործք քո. 'ի բարձրամ զօրութ
4 քում առեցին քեզ Թշնամիք քո: * Ամենայն երկիր երկ-
կիրպագցեն քեզ, սաղմոս ասասցեն քեզ, և սաղմոս ա-
5 սասցեն անուան քում: * Եկայք և տեսէք զգործս Աստու-
ածոյ զի ահեղ են խորհրդովք քան զմարդկան որդւոց մարդ-
6 կան: * Ո՛ դարձոյց զծով 'ի ցամաք, և ընդ գետս անց-
ցեն յոտանաւոր: Անդ ուրախ եղիցուք մեք 'ի նա,
7 * որ տիրէ զօրութ իւրով յաւիտենից: Աչք նր 'ի հե-
թանոս հային, որք դառնացուցին զնա մի բարձրասց-
8 ցեն յանձինս իւրեանց: * Օրհնեցէք հեթանոսք զԱծ
9 մեր, լուելի արարէք զձայն օրհնութ նր: * Այն որ եդ
զանձն իմ 'ի կենդանի, և ոչ ետ դողութի ոտից իմոց:
10 * Փորձեցեր զմեզ Աստուած և քննեցեր, որպէս և քննին ար-
11 ծաթ: * Եմուծեր զմեզ յորոգայթ՝ եդեր նեղութ 'ի թի-
12 կունս մեր, * և անցուցեր զմարդիկ 'ի վերայ գլխոց մե-
րոց: Անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր, և հաներ ըզ-
13 մեզ 'ի հանգիստ: * Մտից 'ի տուն քո պատարագօք.
14 տաց քեզ զուխտս իմ * զոր խոստացան քեզ շրթունք
15 իմ. զոր ետ բերան իմ խօսեցաւ 'ի նեղութե: * Ողջակէզս
ուղղաբերս մատուցից քեզ խնկովք և խոյովք. և քեզ
16 մատուցից զուարակս և նոխազս: * Եկայք լուարուք
ինձ

Թա՛... և քննեցէք... յերկս աստուածոց: (11) Ոմանք.
եղեցին բայց նր: (13) Յօրինակին. Պատարագացն զեղ":
Սղմ. ԿԵ. (1) Ոմանք. Վն յարութե: (5) Ոմանք. Ահեղ
է.. քան զմարդկան որդւոց մարդկան: (6) Ոմանք. Ո՛վ դար-
ձոյց.. անցցեն յոտանաւորք: (7) Ոմանք 'ի Վէրջ փոխե նզո-
վանէն՝ Հանդերձեաս: (9) Ոմանք. Այն որ եդ զան"... ոտից
մերոց: (11) Ոմանք. Եւ եդիր զնեղութի: (13) Ոմանք.
Մտից եր 'ի տուն: (16) Ոմանք. Զոր ինչ արար:

Digitized by Google

ինձ, և պատմեցից ձեզ ամենեքեան որք երկնչիք յԱյ,
որ ինչ արար անձին իմոյ։ * Առ նա բերանով իմով 17
կարդացի, և բարձր արարից զնա լեզուաւ իմով։
* Զանիրաւութիւն եթէ տեսանէի ի սրտի իմում, մի լուիցէ ինձ 18
Տր։ * Վասն այսորիկ լուաւ Ած, և նայեցաւ ի ձայն 19
խնդրուածոց իմոց։ * Օրհնեալ է Ած որ ոչ ի բացեա 20
րար զաղօթս իմ, և ոչ զողորմութիւն իւր յինէն։ Տունք. ԺԹ։

Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. Սաղմոս երգոյ. ԿԶ։ 1

Տէր ողորմեսցի մեզ և օրհնեսցէ զմեզ, երևեցո զերեսս 2
քո ի մեզ և ողորմեաց մեզ։ * Ճանաչել յերկրի զճա- 3
նապարհս քո, յամենայն ազգս զփրկութիւն քո։ * Խոստո- 4
վան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Տր, խոստովան ե-
ղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամէն։ * Ուրախ եղիցին ազգք 5
և ցնծասցեն ամենեքեան. զի դատես զժողովուրդս յուղ-
ղութիւն, և ազգաց երկրի դու առաջնորդես։ * Խոստովան 6
եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ած, գոհասցին զքէն ժո-
ղովուրդք ամէն։ * Երկիր ետ զպտուղ իւր, և օրհնեսցէ 7
զմեզ Ած Ած մեր։ * Ած մեր օրհնեսցէ զմեզ, և ի նմա- 8
նէ երկիցեն ամ ծագք երկրի։ Տունք. Է։ Գործողութիւն. ԻԷ։

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԿԷ։ 1

Յարիցէ Ած և ցրուեսցին ամ թշնամիք նր, փախի- 2
ցեն ատելիք նր յերեսաց նր։ * Որպէս պակասէ 3
ծուխ պակասեսցեն, որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ՝ այն-
պէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Այ։ * Արդարք ու- 4
րախ եղիցին՝ ցնծասցեն առաջի Այ, և զուարճասցին
ուրախութեամբ իւրեանց։ * Օրհնեցէք զԱծ և սաղմոս 5
ասացէք անուան նր. Ճանապարհ արարէք այնմիկ որ
նստի ի վերայ արևմտից՝ և Տր է անուն նր։ Ցնծասցեն
առաջի նր, և խռովեսցին յերեսաց նր։ * Որ հայրն է 6
որբոց և դատաւոր այրեաց, Ած ի տեղւոջ սրբութեան
իւրում։ * Ած բնակեցուցանէ զմիամիտս ի տան, և 7
հա-

(17) Ոմանք. Կարդացից և բարձր ար՛՛։ (18) Ոմանք. Մի՛ եթէ տեսանէի ի սրտի իմում, մի՛թէ լուեր ինձ Տր։
(20) Ոմանք. Ի բացեայ արար։
Սղմ. ԿԶ. (1) Ոմանք յաւելուն. Սաղմոս Դաւթի երգոյ։
(2) Ոմանք. Ած մեր ողորմեսցի մեզ։ (5) Ոմանք. Ուրախ եղիցին և ցնծ՛՛։ (6) Ոմանք. Ած. խոստովան եղիցին ժողովուրդք ամէն։ (8) Ոմանք. Եւ ի նմանէ երկիցեն։ Ոմանք. Զի ի նմանէ եր՛՛։
Սղմ. ԿԷ. (1) Ոմանք. Ի կատարած դաւթի սաղմոս երգոյ։ (4) Ոմանք. Եւ ցնծասց՛՛։ (5) Ոմանք. Օրհնեցէք զԱծ մեր և սաղ՛՛։ (6) Ոմանք. Սրբութեան իւրոյ։ (7) Ոմանք. Ած

Digitized by Google

հանէ զկապեալսն քաջութեամբ իւրով, նոյնպէս և զդառ-
8 նացեալս որ բնակեալ են 'ի գերեզմանս։ * Ած ընդ ե-
լանել քո առաջի ժողովրդեան քոյ. Է յանցանել քո
9 ընդ անապատ * երկիր շարժեցաւ. քանզի և երկինք
10 ցօղեցին յերեսաց այ 'ի Սինէ, առաջի այ Իլի։ * Անձրև
կամաց պատրաստեցեր Ած ժառանգութե քում. Թէ-
պէտ հիւանդացաւ՝ առաւել դու հաստատեցեր զնա,
11 * և կենդանիք քո բնակեսցեն 'ի նմա։ Պատրաստ արար
12 ես քաղցրութեամբ քով աղքատի Ած. * Տր տացէ զբան
13 որք աւետարանեն զօրութեամբ բազմաւ։ * Թագաւոր զօ-
րութեանց սիրելւոյ, գեղեցկութե տան քո բաժանել
14 յաւարի. * Թէպէտ և ննջիցէք 'ի մէջ վիճակաց. Թևք
աղաւնւոյ արծաթապատ, և Թիկնանց նորա 'ի դեղ-
15 ձոյ ոսկւոյ։ * 'Ի զատանելն երկնաւորին զԹագաւորս 'ի
16 վր նր, ձիւնեսցին 'ի Սելմոն. * Լեառն այ լեառն պա-
17 րարտ լեառն հաստատուն և լեառն պարարտ. * և ընդ է՞ր
կարծէք լերինք հաստատունք։ Լեառն ընդ որ հա-
ճեցաւ Ած բնակել 'ի նմա. քանզի և Տր իսկ բնակես-
18 ցէ 'ի նմա 'ի սպառ։ * Կառք այ բիւրաւորք հազարք
19 ուրախք, և Տր 'ի նս 'ի Սինէ սրբութե իւրում։ * Ել՝ 'ի
բարձունս գերեցեր գերութե. առ առեր պարգևս
մարդկա և ես որդւոց մարդկան. քանզի Թերահաւա-
20 տից ես բնակել մնալցի 'ի նմա։ * Տր Ած օրհնեալ և
օրհնեալ Տր զօրհանապազ, առաջնորդեսցէ մեզ Ած
21 փրկիչ մեր։ * Ած մեր Ած կենդանարար, և 'ի Տե են ել-
22 մահու։ * Բայց սակայն Ած փշրեսցէ զգլուխս Թշնա-
մեաց մերոց, և զհերքն կարճոյլս, որ գնան յանդգնու-
23 Թն իւրեանց։ * Ասաց Տր՝ 'ի Բասանայ անդրէն դար-
ձուցից, և 'ի միջոց ծովուց զսոյն 'ի ջրհոր կորուսցից։
24 * Որպէս Թացցի ոտն քո յարեան, և լեզուք շանց քոց յա-
25 րենէ Թշնամեաց քոց։ * Երևեցան գնացք քո Ած, գնա-
26 ցք այ Թագաւորին մերոյ սրբոյ։ * Կանխեցին իշ-
խանք հանդերձ զօրհնութե, 'ի մէջ դստերաց և գովեաց։
27 * Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱծ, և զՏր յաղբերացն Իլի։

Անգ.

բնակեն 'ի գերեզմանս։ (8) Այլ նոր. Յանցանելոյ քեզ յա-
նապատ։ (9) Այլ նոր. Քանզի երկինք ևս ցօղեցին. . 'ի
Սինայէ։ (10) Այլ նոր. Թէպէտ և հիւանդացաւ։ (13) Այ-
լոր. Բաժանել յաւարի։ (17) Այլ նոր. Ած բնակել 'ի
նմա։ (18) Այլ նոր. 'Ի Սինէ սրբուե իւրոյ։ (19) Այլ նոր.
Ել գերեաց զգն". . քանզի և Թերահաւա"։ (20) Այլ նոր.
Օրհնեալ օրհնեալ է Տր զօրհանապազ, և առաջնորդ"։
(22) "Ի լաւ". Եւ զհերքն կարճոյլսն. Կանխայոյն ...
փառք"։ (23) Այլ նոր. Եւ 'ի միջոց ծովուց զսէր 'ի ջրհոր
կորուսի"։ (26) Այլ. 'Ի մէջ կուսանաց և գովեաց։

Digitized by Google

* Անդ Բենիամին՝ 'ի յաղթութիւն զարմանալի, իշխանք 28
յուդայ առաջնորդք նոցա՝ իշխանք Զաբուղոնի և իշխանք
Նեփթաղիմայ: * Հրամայեա Տէր զօրութեան քում. զօրա- 29
ցո զայս զոր հաստատեցեր 'ի մեզ: * 'Ի տաճարէ քում 30
յԵրուսաղէմ, քեզ մատուսցեն թագաւորք զպատարագս: * Սաս- 31
տեա 'ի գազանս եղեգան, 'ի ժողովս զուարակաց՝ և 'ի
զուարս երինջուց: Խոտորեսցին այնոքիկ որ ընտրեալ են
արծաթով, ցրուեա զհեթանոսս և որք կամին ընդ պա-
տերազմ: * Եկեսցեն հրեշտակք յԵգիպտոսէ. Հնդիկք 32
յառաջեսցեն ձեռնտուու լիցին առ Տէր: * Թագաւորու- 33
թիւնք երկրի օրհնեցէք զՏէր, և սաղմոս ասացէք Տեառն:
Զանապաղաւորն արարէք այնմիկ, * որ նստի յերկինս երկ- 34
նից ընդ յարևելս: Ահա տացէ զձայն իւր ձայն զօրու-
թեան, և տուք փառս Տեառն: * 'Ի վերայ Իսրայէլի մեծվայելչութիւն 35
նորա, զօրութիւն նորա մինչև յամպս երկնից: * Սքանչելի է 36
Տէր 'ի մէջ սրբոց իւրոց, Տէր Իսրայէլի: Նա տացէ զօրութիւն
հաստատութիւն ժողովրդեան իւրոյ. օրհնեալ է Տէր:

Տաղ. ԿԸ:

'Ի կատարած. վասն պատանդելոյ. Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ԿԸ: 1

Կեցո զիս Տէր զի հասին ջուրք յանձն իմ, ընկղմայ ես 2
'ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ հանգիստ: * Եկի 3
ես 'ի խորս, և շեղձանք ընկղմեցին զիս: * Վաստակեցի 4
ես առ աղաղակել, կերկերեցաւ կոկորդ իմ: Նուաղե-
ցին աչք իմ, առ յուսալ ինձ առ Տէր Աստուած իմ: * Բազ- 5
մացան եղեն քան զհերս գլխոյ իմոյ, որք ատեցին զիս 'ի
տարապարտուց: Զօրացան յաղթահարիչք իմ և ատելիք
իմ 'ի նանիր. զինչ որ ոչ յափշտակեցի՝ տուժէի նոյն:
* Աստուած դու ծանեար զանզգամութիւն իմ, և յանցանք իմ 6
'ի քէն ոչ ծածկեցան: * Մի ամաչեսցեն վասն իմ որ 7
համբերեն քեզ Տէր Տէր զօրութեանց. մի պատկառեսցեն
վասն իմ, որ խնդրեն զքեզ Տէր Իսրայէլի: * Զի վասն քո համբերեցի 8
նախա-

---

(28) Ոմանք. Եւ առաջնորդք նոցա: (30) Ոմանք. 'Ի տա-
ճարէ քումմէ յԵրուսաղէմէ քեզ: (34) Ոմանք. Իւր 'ի ձայն զօ-
րութեան, և տուք զփառս Տեառն: (36) Ոմանք. Հաստատու-
թիւն ժողովրդեան իւրոյ:
Սաղմ. ԿԸ. (1) Ոմանք. Զատանցելոց ժամանակաց զատու-
թի վեր փափոխելոց: (2) Յօրինակին 'ի չարչի [illegible] զա-
ռաջի փեղկի [illegible] վասն անդնդոց, ախտարքի 'ի ներքս առա-
ջնոյ. [illegible] հանդերձ [illegible] օրհնելոյ: (2) Ոմանք.
Ուր ոչ գոյր ինձ հանգիստ: (3) Ոմանք. 'Ի խորս ծովու.
և շեղձանք ընկղմեցին զիս: (5) Ոմանք. Զոր ոչ յափշտա-
կեալ էր: Ոմանք. յափշտակեալ էի՝ տու": (8) Ոմանք.
Վասն քո համբերեցի նախատանաց:

9 նախատանաց, և ծածկեաց ամօթ զերեսս իմ։ * Օտար
10 եղէ ես եղբարց իմոց, և հիւր որդւոց մօր իմոյ։ * Նա-
խանձ տան քոյ եկեր զիս. նախատինք նախատողաց քոց
11 անկան 'ի վ(եր)այ իմ։ * Խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ,
12 և եղեն ինձ այս նախատինք. * արարի զհանդերձս իմ
13 քուրձ, և եղէ յառակ նոցա։ * Զինէն խորհէին որք
նստէին առ դրունս. զիս ասէին անօթեքն որ ըմպէին
14 զգինի։ * Ես յաղօթս կայի առ քեզ Տէր, 'ի ժամանակի
ընդունելի։ Ած 'ի բազում ողորմութե քում լուր ինձ,
15 'ի ճշմարտութե փրկութե քո։ * Ապրեցո զիս 'ի կաւոյ
զի մի ընկղմեցայց. ապրեցայց ես յատելեաց իմոց, և 'ի
16 խորոց ջուրց բազմաց։ * Մի ընկլզեն զիս պտոյտք
ջուրց, և մի ընկղմեսցեն զիս անդունդք խորոց. ջրհոր
17 մի կափուսցէ զբերան իւր 'ի վ(եր)այ իմ։ * Լուր ինձ Տէր
զի քաղցր է ողորմութի քո, ըստ բազում գթութե քոյ
18 հայեաց յիս, * և մի դարձուցաներ զերեսս քո 'ի ծառայէ
19 քումմէ. զի նեղեալ եմ ես վաղվաղակի լուր ինձ։ * Հայե-
եաց յանձն իմ և փրկեա զիս, և վասն թշնամեաց իմոց
20 ապրեցո զիս։ * Զի դու գիտես զնախատինս իմ, զա-
21 մօթ իմ և զպատկառանս իմ։ * Առաջի քո են ամենե-
քեան անձինք իմոյ. նախատանաց համբերէ սիրտ իմ և
թշուառութե։ Ակն ունէի թէ ո տրտմեսցի ընդ իս,
22 և ոչ ոք էր. և մխիթարիչ ոք ոչ գտաւ։ * Եդուն 'ի կե-
րակուր ինձ լեղի, և 'ի ծարաւ իմ արբուցին ինձ քա-
23 ցախ։ * Եղիցին սեղանք նց առաջի նց յորոգայթ, 'ի
24 հատուցումն և 'ի գայթագղութե։ * Խաւարեսցին աչք
նց զի մի տեսցեն, և զթիկունս նց հանապազ կորացո։
25 * Արկցես 'ի վ(եր)այ նց զբարկութի քո, սրտմտութե բար-
26 կութե քոյ հասցէ 'ի վ(եր)այ նց։ * Եղիցին բնակութիք նց
27 աւերակ. և 'ի յարկս նց մի ոք իցէ որ բնակիցէ։ * Զի
զոր դու հարեր հալածեցին, և 'ի վէրս ցաւոց իմոց
28 յաւելին։ * Դիր զմեղս 'ի վ(եր)այ մեղաց նց, զի մի մտցեն
29 յարդարութե քո։ * Ջնջեսցին նոքա 'ի դպրութէ քումմէ
30 կենաց, և ընդ արդարս քո մի գրեսցին։ * Աղքատ և
31 ցաւած եմ ես, փրկութե քո Ած ընկալցի զիս։ * Օրհ-
նեցից զանուն Այ իմոյ օրհնութբ, և բարձր արարից
32 զնա գոհութբ։ * Հաճոյ եղիցի Այ քան զորթ մատաղ,
որ.

---

(9) Այլուր. Ես յեղբարց իմոց։ (12) Այլուր. Յառակս նց։ (14) Այլուր. 'Ի ճշմարտութե փրկութե։ (16) Յօրինակին. Պտոյտք ջուրց։ (16) Այլուր. Եւ մի ընկլզեն զիս անդ.։ (17) Այլուր. Գթութե քում հայեաց։ (21) Այլուր. Ակնկալու էի թէ ով. կամ, որ տրտմեսցի... և մխիթարիչ ինձ ոչ գտաւ։ (26) Այլուր. Եղիցի բնակութե նց։ (31) Այլուր. Է. բարձր ա... գոհութբ։ (32) Այլուր. Զեզեկըն և

Digitized by Google

որ բերէ եղջիւրս և կճղակս ։ * Տեսցեն աղքատք և ուրա- 33
խ եղիցին, խնդրեցէք զԱծ և կեցցեն անձինք ձեր ։
* Զի լուաւ Տէր աղքատաց, և զկապեալս իւր ոչ ար- 34
համարհեաց ։ * Օրհնեսցեն զնա երկինք և երկիր, ծովք 35
և ամ որ զեռայ 'ի նմա ։ * Զի Ած փրկէ զՍիոն, և շինեսցին 36
քաղաքք Հրէաստանի. շինեսցեն բնակեսցեն և ժառան-
գեսցեն 'ի նմա ։ * Զաւակ ծառայից քոց հաստատես- 37
ցի անդ, և որք սիրեն զանուն քո բնակեսցեն 'ի նմա ։

Տաղ. ԼԷ ։

'Ի կատարած. 'Ի դաւիթ՝ առ 'ի յիշատակ փրկելոյ զիս Տն. Սաղ- 1
մոս. ԿԹ ։

Ած յօգնել ինձ նայեաց, և Տր յօգնել ինձ փութա ։ 2
* Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որ խնդրեն զանձն 3
իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար ։
* Դարձցին առ ժամայն ամաչեցեալք որ ասէին ինձ 4
վաշ վաշ ։ * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ, ամենե- 5
քեան որ խնդրեն զքեզ ։ Ասասցեն յամ ժամ մեծ է
Ած, և որք սիրեն զփրկութիւն քո ։ * Ես աղքատ և տնանկ 6
եմ Ած օգնեա ինձ. օգնական և փրկիչ իմ ես և Տր իմ
մի՛ յամենար ։ Ցանկ. Ը ։ Գոհեղայ. խէ ։

'Ի կատարած. որդւոցն յովնադաբայ՝ և առաջնոց գերութեն ։ 1
Սաղմոս 'ի դաւիթ. Հ ։

'Ի քեզ Տր յուսացայ մի՛ ամաչեցից յաւիտեան, * յար- 2
դարութեն քում փրկեա զիս և ապրեցո զիս ։ Խո-
նարհեցո առ իս զունկն քո, և կեցո զիս ։ * Լեր իմ 3
Ած պաշտպան և տեղի ամուր կեցուցանել զիս. զի հաս-
տատութի իմ և ապաւէն իմ դու ես ։ * Ած իմ փրկեա 4
զիս 'ի ձեռաց մեղաւորի, 'ի ձեռաց անօրինի և անիրա-
ւի ։ * Դու ես համբերութի իմ Տր Տր, յոյս իմ 'ի մանկ- 5
ութէ իմմէ ։ * 'Ի քեզ հաստատեցայ ես յորովայնէ, 6
յորովայնէ մօր իմոյ դու ես պաշտպան իմ, և առ 'ի քէն
է օրհնութի իմ յամ ժամ ։ * Որպէս զի նշանակ եղէ ես 7
բազ-

զկճղակս ։ (35) Ոմանք. Ծովք և ամ որ զեռա ։ (37) Ոմանք.
Բնակեսցեն 'ի նոսա ։
Սղմ. ԿԹ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած, սաղմոս դաւթի առ
'ի յիշատակ փրկել ։ (3) Ոմանք. Եւ յամօթ լիցին ամենեքին
որք խնդրեն զանձն ։ (5) Ոմանք. Ոյք խնդրեն զքեզ Տր ։
(6) Ոմանք. Եւ փրկիչ իմ ես, և դու Ած իմ մի յամենար ։
Սղմ. Հ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած սաղմոս 'ի դաւիթ,
որդւոցն յովնադաբայ, և առաջին գերութեն. Անվեր-
նագիր 'ի հեբրայեցւոց ։ (2) Ոմանք. Արդարութեամբ քով
փրկեա ։ (7) Ոմանք. Որպէս զի նշանակ եղէ ես բազմաց. Այլք

Digitized by Google

8 բազմաց, և դու օգնական իմ և հզօրեզ իմ։ * Լցցի բե-
րան իմ գովութ., ոպ. օրհնեցից զփառս քո, զօրհնա-
9 պազ զմեծվայելչութիւնս քո։ * Մի ընկենուր զիս Տէր ՚ի
ժամանակի ծերութեան, ՚ի պակասել զօրութեան իմոյ մի
10 թողուր զիս։ * Ասացին թշնամիք իմ ինձ, և որք պա-
հէին զանձն իմ, խորհեցան ՚ի միասին և ասացին։
11 * Ած եթող զնա հալածեցէք և հասէք նմա, զի ոչ
12 ոք է որ փրկէ զնա։ * Ած իմ մի հեռի առներ յինէն,
13 և ած յօգնել ինձ նայեաց։ * Ամաչեսցեն և պակա-
սեսցին որ չարախօս կային զանձնէ իմմէ, զգեցցին զա-
14 մօթ և զպատկառանս որք խնդրէին ինձ չար։ * Ես յամ-
15 ժամ յուսացայց, և յաւելից յօրհնութիւնս քո։ * Բերան
իմ պատմեսցէ զարդարութիւնս քո, զօրհնապազ զփր-
կութիւնս քո։ Ոպ ոչ թէ խարդախութեն ինչ գիտացի ես
16 գպրութե. * այլ մտի ՚ի զօրութիւնս տն, և տր յիշեցի զար-
17 դարութիւնս քո միայն։ * Ած իմ ուսուցեր զիս ՚ի մանկու-
կութենէ իմմէ, և ցարդ ես պատմեցից զարդարութիւնս
18 քո։ * Մինչև յալևորել և ՚ի ծերանալ, ած իմ մի թո-
ղուր զիս։ Մինչև պատմեսցի բազուկ քո ազգի ամենայն
19 գալոցն է։ Զզօրութիւնս քո * և զարդարութեն մինչև ՚ի
բարձունս, զոր արարեր մեծամեծս. ած ո՛ նման քեզ։
20 * Որչափ ցուցեր ինձ նեղութեն բազում և չարչարանս.
դարձեալ մխիթարեցեր զիս, և ՚ի խորոց անդնդոց երկ-
21 րէ հաներ զիս։ * Յաճախեցեր ՚ի զօրութիւն քո, դար-
ձար և մխիթարեցեր զիս, և ՚ի խորոց երկրէ միւսան-
22 գամ հաներ զիս։ * Արդ և ես խոստովան եղէց քեզ
՚ի պատարագառութեն սաղմոսաց ճշմարտութ. ած. սաղմոս
23 սացից քեզ օրհնութ. սբդ իէլի։ * Ցնծասցեն շըր-
թունք իմ յորժամ սաղմոս ասիցեմ քեզ, և անձն իմ
24 զոր և փրկեցեր։ * Եւս և լեզու իմ՝ զօրհնապազ խօ-
սեսցի զարդարութիւնս քո։ ՚Ի ժամանակի ամօ յամօթ լի-
ցին, և ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար։ Տ. իէ։

դու։ (9) Ոմանք. ՚Ի ժամանակս ծերութեան։ (12) Յօրի-նակին գիրք. Ած իմ մի հեռի առներ յի"։ (13) Ոմանք. Ամաչեսցեն և պակասեսցին որք չա"։ (14) Ոմանք. Յուսացայ, և յաւե"։ (15)(16) Ոմանք. Խարդախութիւն ինչ գիտացի զգպրութիւ. այլ մտից ՚ի զօ"։ (17) Ոմանք. Ցարդ ես պատ"։ (19) Ոմանք. Եւ զարդարութիւնս քո մինչ ՚ի բարձունս։ (20) Ոմանք. Դարձեալ և մխիթարեցեր զիս։ (21) Ոսկան. Յաճախեցեր զզօրութիւն։ (22) Ոմանք. Խոստովան եղէց քեզ տր ՚ի պատ"։ (23) Ոմանք. Սաղմոսասիցեն. կամ, սաղմոսեցից քեզ։ (24) Ոմանք. ՚Ի ժամանակի երկ յամօթ լի"... որք խնդրէին ինձ չար։

Digitized by Google

՚Ի Սողոմոն սաղմոս․ ՀԱ։ 1

Աստուած զիրաւունս քո արքային տուր, զարդարութիւն քո 2
որդւոյ թագաւորի։ Դատել զժողովուրդս քո
արդարութեամբ, եւ զաղքատս քո իրաւամբք։ * Առցեն լե- 3
րինք զխաղաղութիւն ժողովրդեան, եւ բլուրք զարդարու-
թիւն։ * Իրաւ արասցէ աղքատաց ժողովրդեան, եւ կե- 4
ցուսցէ զորդիս տնանկաց, եւ խոնարհեցուսցէ զամբաս-
տանօղս։ * Կացցէ եւ մնասցէ ընդ արեւու, յառաջ քան 5
զլուսին ազգէ մինչեւ յազգ։ * Իջցէ իբրեւ զանձրեւ ՚ի վերայ 6
գեղման, իբրեւ ցօղ զի ցօղէ յերկիր։ * Ծագեսցի յաւուրս 7
նորա արդարութիւն բազում խաղաղութիւն, մինչեւ կատարես-
ցի լուսին։ * Տիրեսցէ նա ՚ի ծովէ մինչեւ ՚ի ծով, ՚ի գե- 8
տոց մինչ ՚ի ծագս աշխարհի։ * Առաջի նորա նախ հնդիկք 9
անկցին, եւ թշնամիք նորա հող լիզիցեն։ * Թագաւորք 10
Թարսսի եւ կղզեաց պատարագս մատուսցեն նմա․ Թա-
գաւորք արաբացւոց եւ սաբայ պատարագս բերցեն նմա։
* Երկիրպագցեն նմա ամենայն թագաւորք երկրի, եւ ամենայն 11
ազգք ծառայեսցեն նմա։ * Զի փրկեաց զաղքատն ՚ի 12
հզօրէ․ զաղքատ եւ զտնանկ որոյ ոչ է իւր օգնական։
* Խնայեսցէ նա յաղքատն եւ ՚ի տնանկ, եւ զանձինս 13
տնանկաց կեցուսցէ․ * ՚Ի վաշխից չարաց փրկեսցէ զան- 14
ձինս նոցա։ Պատուական է անուն նորա առաջի նոցա․ * Կեց- 15
ցէ եւ տացի նմա յոսկւոյն արաբացւոց։ Յաղօթս կաց-
ցեն առ նա յամ ժամ, եւ զօրհանապազ օրհնեսցեն զնա։
* Եղիցի հաստատութիւն ընդ ամենայն երկիր, եւ ՚ի վերայ գլխոց 16
լերանց։ Բարձրասցի քան զԼիբանան պտուղ նորա․ Ծաղ-
կեսցի ՚ի քաղաքի իբրեւ զխոտ երկրի։ * Եղիցի անուն 17
նորա օրհնեալ յաւիտեան․ զի յառաջ քան զարեւ է անուն
նորա։ ՚Ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք երկրի, ամենայն ազինք ե-
րանիեսցեն նմա։ * Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի որ առնէ զսքան- 18
չելիս միայն․ * Եւ օրհնեալ է անուն փառաց նորա 19
յա-

Այլ․ հա․ (1) Ոմանք ունին զայս վերնագիր․ ՚Ի կատարած
սաղմոս ՚ի դաւիթ։ (2) Ոմանք․ Եւ զարդարութիւն։ (4) Յե-
բրայեցին․ Եւ կեցուսցէ զորդիս տնանկ"։ (7) Ոմանք․ Ծա-
գեսցէ յաւուրս նորա։ (8) Ոմանք․ Մինչեւ ՚ի ծագս ամ"։
(12) Ոմանք․ Զաղքատն ՚ի ձեռաց հզօրին, զաղքատն եւ
զտնանկն յայնցանէ որ ոչ էր իւր օգնական։ (14) Ո-
մանք․ ՚Ի վաշխից չարեաց․ կամ, ՚ի վաշխից եւ ՚ի չարաց։
(16) Ոմանք․ Ծաղկեսցեն ՚ի քաղաքի։ (17) Ոմանք․ Եւ
ամ ազինք։ (19) Ոմանք յաւելուն․ Յաւիտեան, լցցի փա-
ռօք նորա ամ երկիր․ եղիցի եղիցի։ Յետ սորայն ունին յաւե-
լու համար․ 20․ * Պակասեցան օրհնութիւնք ՚ի Դաւթի որդւոյ
Յեսսեայ։ որ ոչ երեւի ունէի ՚ի գրչագիրս մեր։

յաւիտեանս. եղիցի եղիցի: Տունք. Է: Գործոցս. Խռ.
կատարեալ Գործոցս. Է: Սաղմոս. ԺԷ: Տունս ՃԶ:

1 Սաղմոս Ասափայ. ՀԲ:

Իբրև զի բարի է ած Իէլի, և որք ուղիղ են սրտիւք:
2 * Բայց զի իմ փոքր մի եւս սասանեալ էին ոտք.
3 սակաւուիկ մի և գայթագղեալ էին գնացք: * Նախան-
ձեցայ ես ընդ անօրէնսն՝ զխաղաղութիւն մեղաւորաց տե
4 սանէի, * Զի ոչ գոյր վերջ մահու նոցա: Հաստատութիւն
5 էին տանջանք նոցա, * ՚ի վաստակս մարդկան չէին նոքա,
6 և ընդ մարդկան ոչ տանջեսցին: * Վն այսորիկ կալաւ
զնս ամբարտաւանութիւն. արկան զինքեանս զանօրէն-
7 ութիւն և զամբարշտութիւն իւրեանց: * Ելցէ իբր ՚ի ճարպ-
ոյ անիրաւութիւն նց. զի գնացին նոքա ընդ խորհրդոց
8 սրտից իւրեանց: * Խորհեցան և խօսեցան չարութիւն.
9 զանիրաւութիւն ՚ի բարձունս խորհեցան: * Եդին յեր-
կինս զբերանս իւրեանց, և լեզուս իւրեանց անցին
10 ընդ երկիր: * Վն այսորիկ ժողովուրդ իմ դարձցին այս-
11 րէն, և աւուրք իմ լի կատարեալ գտցին ՚ի նս: * Ասա-
ցին թէ զիարդ գիտաց ած. կամ գուցէ՞ արդեօք գի-
12 տութ առ ՚ի բարձրելոյ: * Ահա մեղաւորք են և յաջո-
13 ղեալ են նց, կամ և ունին զմեծութ աշխարհի: * Ասա-
ցի՝ ՚ի զուր ուրեմն արդարացուցի զսիրտ իմ. լուացայց
14 սրբութիւն զձեռս իմ, * և եղէ ես խոշտանգեալ զօրհա-
15 նապազ. և կշտամբանք իմ ընդ առաւօտս: * Թէ ասէի
և ասացի, թէ այսպէս պատմեցից ահաւասիկ յազգս
16 որդւոց քոց որոց և ուխտեցի: * ՚Ի միտ եդի թէ ծա-
17 նեայց և այս ջան է առաջի իմ, * մինչև մտից ՚ի սրբութի-
18 նս և ՚ի միտ առից զվախճան նց: * Սակայն վս նեն-
գութ նց [illegible] արարեր զնոսա. կործանեցեր
զնս

Սղմ. ՀԲ. (1) Ոմանք յաւելուած. ՚Ի կէտքն սաղմոսս յա"... բարի է Իէլի ած: (2) Ոմանք. Բայց իմ փոքր մի և սա"... գնացք իմ: (4) Ոմանք. Զի ոչ գոյր վր"... հաստատութիւն են: (5) Ոմանք. Եւ վաստակք մարդկան... նոքա ոչ տանջեսցին: (7) Ոմանք. Անիրաւութիւնք նց: (8) Ոմանք. Եւ խօսեցան չարութիւն.. ՚ի բարձունս խօսեցան: (10) Ոմանք. Դարձցի այսրէն... գտցի ՚ի նոսա: (11) Ոմանք. Ասացին զիարդ գի": (12) Ոմանք. Եւ աջողեալ է սոցա: (13) Ոմանք. Ասացի թէ զուր ուրեմ": (13) Ոսկան. Լուացից սրբութիւն: (15) Ոմանք. Թէ ասէի և ասէի.. անհաւատ [illegible] յազգս որդ": (18) Ոմանք. Եւ կործանեցեր զնս:

Digitized by Google

զնոսա յամբարշտութիւն իւրեանց: * Իսկ զիա՞րդ ե‐ 19
ղեն յաւեր յանկարծակի, սատակեցան պակասեցան
կորեան վս անօրէնութե իւրեանց, * եւ եղեն որպէս երազ 20
զարթուցելոյ: Տր 'ի քաղաքի քում զպատկերս նց ա‐
նարգեսցես. * զի հուր բորբոքեցաւ 'ի սրտի իմում, 21
եւ երիկամունք իմ այլայլեցան: * Ես արհամարհեալ 22
եղէ եւ ոչ գիտացի. * որպէս գրաստուն համարեցայ առա‐ 23
ջի քո, եւ ես յամ ժամ ընդ քեզ եմ: * Կալար զաջոյ ձե‐ 24
ռանէ իմմէ, 'ի խորհուրդս քո առաջնորդեցեր ինձ, եւ
փառօք ընկալար զիս: * Զի՞նչ կայ իմ բնաւ յերկինս, 25
կամ 'ի քէն զի՞նչ եւս խնդրեցից յերկրէ: * Նուաղեաց 26
սիրտ իմ եւ մարմին իմ. Ած սրտի իմոյ, բաժին իմ Ած
յաւիտեան: * Ահաւասիկ որք հեռի առնեն զանձինս 27
իւրեանց 'ի քէն կորիցեն. սատակեսցես զամենեսեան
որ ապստամբ եղեն 'ի քէն: * Ինձ մերձենալ առ Ած 28
բարի է, եւ դնել առ Տ՛ր զյոյս իմ: Պատմել զամ օրհ‐
նութիւնս քո, 'ի դրունս դստեր սիոնի: Տունք. իը:

Իմաստութիւն յասափ. ՀԳ: 1

Ընդէ՞ր մերժեցեր Ած 'ի սպառ. բարկացաւ սրտմտու‐
թիւն քո 'ի վ՛ր խաշին արօտի քոյ: * Յիշեա՛ զժողո‐ 2
վուրդ քո զոր ստացար իսկզբանէ. փրկեցեր զվիճակ
ժառանգութե քոյ: Լեառն սիոն այս զոր բնակեցեր դու
'ի սմա. * համբարձ զձեռն քո 'ի վ՛ր ամբարտաւանութե 3
նց 'ի սպառ: Որ ինչ անիրաւեցաւ թշնամին 'ի սրբու‐
թե քում, * պարծեցան ատելիք քո 'ի մէջ բարեկենդա‐ 4
նութե քոյ: * Եդին զնշանս իւրեանց 'ի նշանս. եւ ոչ 5
ծանեան զելս 'ի վերուստ: * Որպէս յանտառի 6
փայտատաք կոտորեցին զդրունս նր, 'ի միասին փայտա‐
տաք եւ մրճովք կործանեցին զնա: * Այրեցին 'ի հուր 7
զսրբութե քո. յերկրի պղծեցին զխորան անուան քոյ:
* Ասացին 'ի սիրտս իւրեանց ազգ նց 'ի միասին, եւ 8
եկայք լռեցուսցուք զամ տօնս Այ յերկրէ: * Նշանս մեր 9
ինչ

---

(19) Ոմանք. Եղեն աւեր.. կորեան վս անզգամութե. կամ, ամբարշտութե իւրեանց: (20) Ոմանք. Նց անար‐գեսցես: (21) Ոմանք. Այլագունեցին: (24) Ոմանք. Եւ փառօք քո ընկալար: (25) Ոմանք. Խնդրեցից յերկրէ: (26) Ոմանք. Բաժին Ած իմ ես յաւիտեան: (27) Ոմանք. Սատակեցեր զամենեսին. կամ, սատակեսցեն ամենեքին որք: Սղմ. ՀԳ. (1) Ոմանք. Ի կատարած սաղմոս յասափ: (2) Ոմանք. Այս է, ուր բնակեցար դու 'ի նմա: (3) Ոմանք. Որ ինչ անօրինեցաւ թշ՛: (4) Ոմանք. Բարեկեն‐դանութե իւրեանց: (6) Ոմանք. Զդրունս նց ... կոր‐ծանեցին զնա: (7) Ոմանք. Յերկիր պղծեցին:

Digitized by Google

չիք մեզ մարգարէ, և ոչ ևս գտցէ մարգարէ. և մինչև յե՞րբ
10 որ ոչ ճանաչէ: * Մինչև յե՞րբ նախատեսցէ թշնամին, բարկացուցանէ հակառակորդն զանուն սուրբ
11 քո: * Ընդէ՞ր դարձուցանես զձեռն քո, և զաջ քո 'ի
12 միջոյ ծոցոյ քումմէ 'ի սպառ: * Այլ Աստուած մեր յառաջ քան զյաւիտեանս, որ արարեր զփրկութիւն 'ի մէջ
13 երկրի: * Դու հաստատեցեր զօրութեամբ քով զծով. դու
14 խորտակեցեր զգլուխս վիշապաց 'ի վերայ ջուրց: * Դու փշրեցեր զգլուխս վիշապին, և ետուր զնա կերակուր
15 զօրացն հնդկաց: * Դու բղխեցուցեր զաղբերս և
16 զհեղեղս, դու ցամաքեցուցեր զգետս սաստկութեան: * Քո է տիւ և քո է գիշեր, զլոյս և զարեգակն դու հաստատեցեր.
17 * և դու հաստատեցեր զամ սահմանս երկրի. զամառն
18 և զձմեռն դու ստեղծեր: * Այս յուշ լիցի քեզ զի թշնամին նախատեաց զՏէր. ժողովուրդ անզգամ բար-
19 կացոյց զանուն քո: * Մի մատնեսցես գազանաց զանձն որ խոստովանի անուն քեզ, և զանձինս աղքատաց քոց
20 մի մոռանար 'ի սպառ: * Հայեաց յուխտ քո՝ զի լցան
21 տունք աղջամղջաց երկրի անօրէնութեամբ: * Մի դարձցէ տնանկին ամօթով. այլ աղքատն և տնանկն օրհնես-
22 ցեն զանուն սուրբ քո: * Արի Տէր և դատեա զդատաստանս քո. յիշեա զնախատինս որ յանզգամէն զօրհանա-
23 պազ: * Մի մոռանար զձայն պաղատանաց քոց. ամբարտաւանութեան ատելեաց քոց ելանիցէ հանապազ: Ցանկ. ԻԸ: [illegible]. ԽԷ:

1 'Ի կատարած մի ապականեր. սաղմոս Ասափու. երգ առ Ասորեստանեայս. ՀԴ:

2 Խոստովան եղիցուք առ քեզ Տէր, խոստովան եղիցուք և կարդասցուք զանուն քո: Պատմեսցուք զամ սքանչե-
3 լիս քո. * յորժամ ժամ առից՝ ես ուղիղ դատեցայց:
4 * Մաշեցաւ երկիր և ամ բնակիչք նորա, ես հաստատե-
5 ցի զսիւնս նորա: * Ասացի անօրինաց թէ մի անօրինիք. մեղաւորաց թէ մի բարձրացուցանէք զեղջիւրս ձեր:
6 * Մի համբառնայք 'ի բարձունս զեղջիւրս ձեր, և մի
7 խօսիք զԱյ անիրաւութիւն: * Զի ոչ յարևելից և ոչ յարևմտից և ոչ յանապատ լերանց. այլ Տէր դատաւոր է:

* Զայս

---

(13) Ոմանք. Խորտակեցեր զգլուխս վիշապին 'ի վերայ ջուրցն: (15) Ոմանք. Ցամաքեցուցեր զջուրս սաստ": (16) Ոմանք. Զարև դու արարեր: (21) Ոմանք. Այլ աղքատք և տնանկք օրհ":

Աղմ. ՀԴ. (1) Ոմանք. Սաղմոս օրհնութեան Ասափայ: (2) Ոմանք. Զանուն մը քո: (3) Ոմանք. Ես ուղիղս դատեցայց: (5) Ոմանք. Թէ մի բարձրէք զեղջիւրս ձեր:

* Զայս խոնարհ առնէ, եւ զայն բարձրացուցանէ. * Բա- 8
ժակ 'ի ձեռին տն գինւոյ անապակ արկեալ. եւ խոնարհ 9
հեցոյց յայսմանէ յայս։ Սակայն մրուր նր ոչ սպառե-
ցի, եւ արբցեն զնա ամ մեղաւորք երկրի։ * Եւ ես ցնծա- 10
ցայց յաւիտեան. սաղմոս ասացից այ Յակոբայ։ * Զամ 11
եղջիւրս մեղաւորաց փշրեցից, եւ բարձր եղիցի եղջիւր
արդարոյ։ Տուն. Ժ։

'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. մի ապականեր. Սաղմոս յԱսափ. 1
Երգ առ Ասորեստանեայս. ՀԵ։

Յայտնի է 'ի Հրէաստանի այ, եւ յԻսրայէլ մեծ է անուն 2
նր։ * Եղեւ խաղաղութեան տեղի նր, եւ բնակութիւն նր 3
ի Սիոն։ * Անդ խորտակեաց տր զզօրութիւն աղեղանց, 4
զզէն զսուր եւ զճակատամարտ։ * Լուսաւոր ես դու 5
զարմանալապէս լերանց յաւիտենից. * Խռովեցին ա- 6
մենեքեան որ անմիտ էին սրտիւք, ննջեցին զքունս իւ-
րեանց եւ ոչ ինչ գտին։ Ամենայն արք 'ի մեծութեան ձեռաց
իւրեանց. * 'Ի սաստէ քումմէ այ Յակոբայ ննջեցին, եւ 7
որք հեծեալ էին 'ի ձիս։ * Դու ահաւոր ես եւ ո՞վ կա- 8
րէ կալ առաջի քո. * ամ երեւեցար դու յերկնից, յայտ- 9
նի եղեւ բարկութիւն քո։ Երկիր երկեաւ եւ սարսեաց * Ի 10
յառնելն այ 'ի դատաստան. ընդ ապրեցուցանել զամ
հեզս երկրի։ * Խորհուրդք մարդկան խոստովան առ- 11
նին առ քեզ, եւ ծածկեալք խնճոյութ օրհնեսցեն ըզ-
քեզ։ * Ո՛ւխտս գիք եւ կատարեցէք տն այ մերոյ, ա- 12
մենեքեան որք շուրջ էք զնովաւ։ Մատուցէք պատա-
րագս ահաւորին. * ո՛ բառնէ զհոգիս իշխանաց, ահաւոր 13
է նա քան զամ թագաւորս երկրի։ Տուն. Ժ։

'Ի կատարած. վասն Իդիթումայ. Սաղմոս յԱսափ. ՀԶ։ 1

Ձայնիւ իմով ես առ տր կարդացի, ձայնիւ իմով 2
առ այ, եւ նայեցաւ առ իս։ * Յաւուր նեղութեան 3
իմոյ զայ խնդրեցի ձեռօք իմովք 'ի գիշերի առաջի նր
եւ ոչ խաբեցայ։ Ո՛չ կամէր մխիթարել անձն իմ, * յի- 4
շեցի զայ եւ ուրախ եղէ. հոգայի եւ նուաղէր յիս հոգի
իմ։ Հանգիստ։ * Ժամանեցին պահուց աչք իմ, խռո- 5
վէ.

(9) Ոմանք. Եւ խոնարհեցուցանէ յայսմանէ։ (9) Յօրէ-
նակին ընկեր. Եւ արբցեն զնա ամ մեղաւ"։ (10) Ոմանք. Եւ
ցնծացայց յաւիտեանս յաւիտենից սաղ"։
Սղմ. ՀԵ. (6) Ոմանք. Որք անմիտք էին սրտ".. եւ ինչ ոչ
գտին.. 'ի մեծութեան ձե"։ (7) Ոմանք. Ննջեցին որք հե-
ծեալ էին։ (8) Ոմանք. Եւ ո՞ կարէ կալ։ (13) Ոմանք.
Որ բառնէ զհոգիս։
Սղմ. ՀԶ. (4) Ոմանք. Եւ նուաղէր յիս հոգի իմ։

6 վեցայ եւ ոչ խօսեցայ . * Խորհեցայ զաւուրսն զառաջինս
7 եւ զամս յաւիտենից յիշեցի ։ * Խօսեցայ ՚ի գիշերի ընդ
8 սրտի իմում, հոգայի՝ եւ տատանէր յիս հոգի իմ ։ * Մի
թէ յաւիտենից մերժեսցէ զիս Տէր, եւ ոչ եւս յաւելու-
9 ցու ՚ի հաճել եւ եւս ։ * Կամ ՚ի սպառ արգելցէ զողոր-
մութիւն իւր յինէն, կամ կատարեսցէ զբանն իւր ազգէ
10 մինչեւ յազգ ։ * Կամ մոռասցի գթալ ած իմ եւ եւս , կամ
11 արգելցէ զգթութիւն իւր բարկութ՞ իւրով ։ * Ասացի
թէ այժմ սկսայ . այս է նորոգումն աջոյ բարձրելոյն ։
12 * Յիշեցի զգործս տն խնդրեանէ , յիշեցի զսքանչելիս
13 քո ։ * Խօսեցայ յամ գործս քո , եւ ՚ի ձեռագործս քո
14 խորհեցայց ։ * Այ ՚ի սրբութ են ճանապարհք քո . ով
15 է ած մեծ որպէս զած մեր . * Դու ես ած որ առնես զսքան-
16 չելիս ։ Ցուցեր ժողովրդեանն քում զզօրութ քո . * Փրկե-
կեցեր բազկաւ քով զժողովուրդս քո զորդիսն յակով-
17 բայ եւ յովսեփու ։ Հանգչելոց ։ * Տեսին զքեզ ջուրք ած ,
18 տեսին զքեզ ջուրք եւ երկեան , եւ խռովք խռովեցան * ՚ի
ձայնէ ջուրց բազմաց ։ Ձայն ետուն ամպք , քանզի եւ
19 նետք քո գնան * ՚ի ձայնէ որոտմանց քոյ անուոյ ։ Երեւե-
ցան փայլատակմունք քո աշխարհի , խռովեցաւ եւ դո-
20 ղաց երկիր ։ * ՚Ի ծովու են ճանապարհք քո , եւ շաւիղք
21 քո ՚ի ջուրս բազումս , եւ հետք քո ոչ եւս երեւեսցին ։ * Առաջ-
նորդեցեր որպէս զխաշն ժողովրդեան քոյ , ՚ի ձեռն Մով-
սիսի եւ Ահարոնի ։ Ցանկ . ԺԷ ։ Գոհիղայս . ԼԷ ։

1 Իմաստութիւն Ասափայ . ՀԷ ։

Ունկնդիր լերուք ժողովուրդք օրինաց իմոց , խոնարհեցուս-
2 ցէք զունկն ձեր ՚ի բանս բերանոյ իմոյ ։ * Բացից
առակօք զբերան իմ , խօսեցայց զառակս խնդրեանէ ։
3 * Որ լուաք եւ ծանեաք զայս , եւ հարքն մեր պատմե-
4 ցին մեզ ։ * Ոչ ինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յազգ յայլ .
պատմել զօրհնութիւնս տն զզօրութ եւ զսքանչելիս իւր
5 զոր արար ։ * Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ յակովբ .
եւ օրէնս եդ ՚ի իղի ։ Որպէս պատուիրեաց
6 հարցն մերոց . ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց , * զի
ծա-

---

(10) ՚Ի Հիւսէ թանոս նմանք նշանակին . (Մեծն է տաղմոսիս ։)
(11) Ոմանք . Ասացի այժմ սկսայ ։ (13) Ոմանք . Խորհե-
ցայ յամ ՚ի գործս քո ։ (15) Ոմանք . Զզօրութիւնս քո ։
(16) Ոմանք . Զժողովուրդս քո ։ (19) Ոմանք . Ձայն որո-
տմանց քո յանուոջ ։ (20) Ոմանք . Եւ հետք քո ոչ երեւեսցին ։
(21) Յօրինակին . Մովսիսի եւ Ահարոնի ։
Սղմ . ՀԷ . (1) Ոմանք ունին վերնագիր . ՚Ի կարգի սաղմոսաց
յասափ . . . Ունկնդիր լերուք ժողովուրդք իմ ։ (2) Ոմանք .
Բացից առակօք ։ (6) Ոմանք . Զի ծանիցէ յազգ յայլ ։

Digitized by Google

ծանիցեն յազգս յազգս։ Որդիք որ ծնանիցին յարիցեն և պատմե-
սցեն զայս որդւոց իւրեանց. * զի դիցեն առ Ած զյոյս 7
իւրեանց, և մի մոռասցին զգործս Այ։ Զպատուիրանս
նր խնդրելով խնդրեսցեն, * և մի եղիցին որպէս հարքն 8
իւրեանց։ Ազգ չար և դառնացօղ, ազգ որ ոչ ուղղեաց
զսիրտ իւր և ոչ հաւատարմացաւ առ Ած հոգի իւր։ * Որ- 9
դիք եփրեմի լարաձիգք և աղեղնաձիգք, յաւուր պատե-
րազմի կործանեցան։ * Ոչ կացին նոքա յուխ- 10
տի նր, և ըստ իրաւանց նր ոչ կամեցան գնալ։ * Մո- 11
ռացան զբարերարութիւնս նր, և զսքանչելիսն զոր եցոյց նց։
* Առաջի հարց նց զոր արար զսքանչելիս իւր, յերկ- 12
րին եգիպտացւոց և ՚ի դաշտին տանեոսու։ * Հերձ ըզ- 13
ծովն և անցոյց զնս, կացոյց զջուրս որպէս ՚ի տիկս։
* Առաջնորդեաց նց ամպով ՚ի տուէ, և զամ գիշեր ՚ի 14
լոյս հրոյ։ * Հերձ զվէմն յանապատի, և ետ ըմպել նց 15
ոպ ՚ի խորոց մեծէ։ * Հան զջուրն ՚ի վիմէ, և հանեաց 16
ոպ զգետս ջուրս։ * Սակայն յաւելին ՚ի մեղանչել, և 17
եւս բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի։ * Փորձեցին 18
զԱծ ՚ի սիրտս իւրեանց, ՚ի խնդրել զկերակուր անձանց
իւրեանց։ * Տրտնջեցին զԱյ և ասացին, միթէ կարօղ 19
իցէ Ած պատրաստել սեղան յանապատի։ * Քանզի 20
հարկանէր զվէմն՝ և հոսէին ջուրք, և վտակք խաղային
՚ի նմանէ. Այլ՝ հաց եւս կարասցէ տալ նա մեզ, կամ
պատրաստել սեղան ժողովրդեան իւրոյ։ * Վն այսորիկ 21
լուաւ զայս Տր և յապաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ՚ի
յակոբ, բարկութիւն ել ՚ի վր իէլի։ * Ոչ հաւատացին 22
յԱծ, և ոչ յուսացան ՚ի փրկութիւն նր։ * Հրամայեաց ետ 23
ամպոց ՚ի վերուստ և զդրունս երկնից եբաց, * և տե- 24
ղաց ՚ի նս մանանայ կերակուր։ Զհաց երկնից ետ նց.
* զհաց հրեշտակաց կերան մարդիկ. եղոյց ՚ի նս կերա- 25
կուր ՚ի լիութիւն։ * Հան զհողմ հարաւոյ, և ած զօրութ 26
իւրով զհիւսիսի։ * Տեղաց ՚ի նս միս ոպ հող, ոպ զա- 27
ւազ ծովու զթռչունս թեւաւորս։ * Անկ ՚ի մէջ բա- 28
նակի նց, և շուրջ զխորանօք նց։ * Կերան և յագեցան 29
յոյժ, զցանկութի նց ետ նց, * և ոչինչ կարօտ եղեն ՚ի 30
ցանկութենէ իւրեանց։ Մինչդեռ կերակուրքն ՚ի բերանս
իւր

(8) Ոմանք. Առ Ած զհոգի իւր։ (9) Ոմանք. Եփրեմի լարաձիգք և աղեղնաւ''։ (11) Ոմանք. Եւ զսքանչելիսն նորա զոր ե''։ (16) Ոմանք. Հանէ զջուրսն ՚ի վիմէն։ (17) Ոմանք. Սակայն յաւելին ՚ի մե''։ (20) Ոմանք. Կամ պատրաստեսցէ. Եւ ոմանք. պատրաստել։ (21) Ոմանք. Եւ բարկութիւն ել։ (22) Ոմանք. Զի ոչ հաւատացին։ (23) Ոմանք. Որ հրամայեաց ետ։ (24) Ոմանք. Եւ տեղայր. . ՚ի կեր կերակուր։ (25) Ոմանք. Եւ եղոյց ՚ի նս։

Digitized by Google

31 իւրեանց էին, * բարկութիւն յայս եւ՛ 'ի վր նց: Սպան ըզ
բազումս 'ի նցնէ, եւ զընտիր ընտիրս յիղէ սատակեաց:
32 * Յայսմ ամի մեղան եւ եւս, եւ ոչ հաւատացին սքանչե-
33 լեաց նր: * Պակասեցան յունայնութեան աւուրք նց, եւ
34 ամք նց փութապէս անցին: * Յորժամ սպանանէր զնս
խնդրէին զնա, դառնային եւ առաւօտ մանէին առ ած:
35 * Յիշեցին զի ած օգնական էր նց, ած բարձրեալ փրկ-
36 իչ էր նց: * Սիրեցին զնա բերանօք իւրեանց, եւ լեզ-
37 ուօք իւրեանց ստեցին նմա. * եւ սիրտք իւրեանց ոչ էին
38 ուղիղ ընդ նմա, եւ ոչ հաւատացին ուխտի նր: * Այլ
նա ինքն գթած էր, քաւէր զմեղս նց՝ եւ ոչ ապականէր:
Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն, եւ ոչ բորբոքէր
39 զամ սրտմտութիւն իւր: * Յիշեաց թէ մարմին են նոքա.
40 հոգի որ երթայ՝ եւ ոչ եւս դառնայ: * Քանիցս անգամ
դառնացուցին զնա յանապատի, բարկացուցին զբարձ-
41 րեալն յանջրդի: * Դարձան եւ փորձեցին զած, եւ զսուրբն
42 Իղի զայրացուցին: * Ոչ յիշեցին զձեռն նր յաւուր յո-
43 րում փրկեաց զնս 'ի ձեռաց նեղչաց նց: * Որ արար
զնշանս եւ զարուեստս իւր յերկրին եգիպտացւոց, եւ 'ի
44 դաշտին տանեոսու: * Դարձոյց յարիւն զգետս նց, եւ
45 զանձրեւս նց զի մի արբցեն: * Առաքեաց 'ի նս շանա-
46 ճանճ եւ եկեր զնս, եւ գորտս ապականեաց զնս: * Ետ
47 ժանգոյ զպտուղ նց, եւ զվաստակս նց մարախոյ: * Հար
48 կարկտիւ զայգիս նց, եւ զթզենիս նց եղեամամբ: * Մատ-
նեաց 'ի կարկուտ զանասունս նց, զստացուածս նոցա
49 հրով դառակեցաւ: * Առաքեաց 'ի նս զսրտմտութեան բար-
կութիւն իւրոյ, զսրտմտութիւն բարկութեան եւ զնեղութիւն;
Առաքեաց 'ի նոսա տանջանս 'ի ձեռն հրեշտակս չարի,
50 * դիմեցոյց 'ի նս զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ: Ոչ
խնայեաց 'ի մահուանէ զանձինս նց, եւ զանասունս
51 նց 'ի մահ մատնեաց: * Եհար զամ անդրանիկս եգիպ-
տացւոց, զսկիզբն ամ վաստակոյ նց 'ի յարկս քամայ:
52 Համփիոփ: * Հորդեաց եւ ած խաշին ժողովրդեան իւ-
53 րոյ. եւ եհան զնս որպէս հօտ յանապատ: * Առաջնորդեաց
նց յուսով, եւ ոչ երկեան, եւ զթշնամիս նց ծով ծածկ-
եաց:

---

(31) Ոմանք. Բարկութիւն այդ էջ 'ի վերայ նց.. եւ զընտիր
ընտիր Իղի ած": (37) Ոմանք. Եւ սիրտք նոցա ոչ էին:
(38) Ոմանք. Զբարկութիւն իւր, եւ ոչ բորբոքեաց զամ:
(39) Ոմանք. Նոքա. եւ ոգի որ երթայ եւ այլ ոչ դառնայ:
(46) Ոմանք. Ետ ժանգոյ զպտուղս: (47) Ոմանք. Եհար
կարկտիւ: (48) Ոմանք. Եւ զստացուածս: (49) Յօրինա-
կին գրեալ է. Բարկութեան իւրոյ, զսրտմտութիւն բարկութեան եւ զնե-
ղութիւն: (51) Ոմանք. Հար զամ անդրանիկս. ամ վաստակոյ
նց յարկս քամայ:

Digitized by Google

կեաց ։ * Եհան զնոսա 'ի լեառն սրբութեան իւրոյ. լեառն 54
այն զոր ստացաւ էր աջոյ նորա ։ Մերժեաց յերեսաց նոցա
զհեթանոսս, վիճակեցոյց 'ի նոսա զվիճակ ժառանգութեան
իւրոյ, * և բնակեցոյց 'ի յարկս նոցա զազգն Իէլ ։ * Փոր- 55
ձեցին դառնացուցին զԱծ բարձրեալ, և զվկայութիւն նորա 56
ոչ պահեցին ։ * Դարձան խոտորեցան որպէս հարքն իւր- 57
եանց, դարձան և եղեն որպէս զաղեղն թիւր ։ * Դարձան 58
բարկացուցին զնա 'ի բագինս իւրեանց, և դրօշելովք
իւրեանց նախանձ արկին նմա ։ * Լուաւ Տր և արհամ- 59
արհեաց զնոսա, և անարգեաց յոյժ զԻէլ ։ * Մերժեաց 60
յիւրմէ զխորանն 'ի Սելովմ, խորան զոր բնակեցոյց 'ի
մէջ մարդկան ։ * Մատնեաց 'ի գերութիւն զզօրութիւնս 61
նոցա, և զգեղն նոցա 'ի ձեռս թշնամեաց նոցա ։ * Արգել 'ի 62
սուր զժողովուրդ իւր, և զժառանգութիւն իւր անտես
արար ։ * Զերիտասարդս նոցա եկեր հուր, և կուսանք 63
նոցա ոչ ոք սգացաւ ։ * Քահանայք նոցա անկան 'ի 64
սուր, և զայրիս նոցա ոչ ոք էր որ լայր ։ * Զարթեաւ որպէս 65
'ի քնոյ Տր, որպէս հզօր զի թափէ զգինի ։ * Եհար յետս 66
զթշնամիս իւր, նախատինս յաւիտենից արար զնոսա ։
* Մերժեաց նա զխորանն Յովսեփու, և զազգն Եփրեմ 67
մի նա ոչ ընտրեաց ։ * Այլ ընտրեաց նա զազգն Յու- 68
դայ. լեառն Սիոնի զոր և սիրեաց ։ * Շինեաց որպէս 69
միեղջերոյ զսրբութիւն նր, յերկրի հաստատեաց զնա յա-
ւիտեան ։ * Ընտրեաց զԴաւիթ ծառայ իւր և ընկալաւ 70
զնա 'ի հօտէ խաշանց, 'ի վերջին ծննդոցն ընկալաւ զնա ։
* Հովուել զՅակոբ ծառայ իւր, և զԻէլ ժառանգութիւն 71
իւր ։ * Արածէր զնոսա իմաստութեամբ սրտի իւրոյ, յան- 72
մեղութեն ձեռաց իւրոց առաջնորդէր նոցա ։ Տանէ. հէ ։

Սաղմոս յասափ. ՀԸ ։ 1

Աստուած մտին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւն քո. աղտեղեցին
զտաճար սուրբ քո ։ Արարին զԵմ որպէս հիւղ մրգա-
պահաց. * արկին զդիակունս ծառայից քոց զկեր թռչ- 2
նոց երկնից, և զմարմինս սրբոց քոց գազանաց երկրի ։
* Հեղին զարիւնս նոցա որպէս զջուր շուրջ զԵմաւ, և ոչ ոք 3
էր որ թաղէր զնոսա ։ * Եղաք մեք նախատինք դրացեաց 4
մերոց. ծաղր և այպն կատականաց այնոցիկ որ շուրջ
են

(54) Ոմանք. Հան զնոսա.. զոր ստացաւ աջ նորա ։ (57) Ո-
մանք. Դարձեալ խոտոր" ։ (58) Ոմանք. Դարձեալ բարկ" ։
(61) Ոմանք. Զզօրութիւն նոցա, և զգեղ նոցա ։ (66) Ոմանք.
Հար յետս զթշն" ։ (68) Ոմանք. Զլեառն սիոնի ։ (70) Ո-
մանք. Եւ 'ի վերջին ծննդոց ։
Սղմ. ՀԸ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած. սաղմոս յասափ..
որ զհեւղս մր" ։ (4) Ոմանք. Եղեաք մեք նախատինս ։

Ե

Digitized by Google

5 ելին զմեզ : * Մինչեւ յերբ Տէր բարկանայցես 'ի սպառ,
6 բորբոքեսցի որպէս հուր նախանձ քո : * Հեղ զբարկութիւն
քո 'ի վերայ ազգաց որ զքեզ ոչ ճանաչեցին, 'ի վերայ թագա-
7 ւորութեանց որ զանուն քո ոչ կարդացին . * զի կերան
8 զՅակոբ, եւ զտեղի նորա աւերեցին : * Մի' յիշեր զմեղս
մեր զառաջինս, վաղվաղակի հասցեն առ մեզ ողորմութիւնք քո
9 զի աղքատացաք յոյժ : * Օգնեա մեզ Աստուած փրկիչ մեր .
վասն փառաց անուան քոյ : Տէր փրկեա զմեզ եւ քաւեա
10 զմեղս մեր վասն անուան քոյ : * Մի' երբեք ասասցեն 'ի
հեթանոսս, թէ ուր է նոցա : Այլ յայտնեսցի խնդրեսցի
'ի մէջ հեթանոսաց առաջի աչաց մերոց, առ 'ի խնդրելոյ
11 վրէժ արեան ծառայից քոց որ հեղաւ : * Մտցէ առ
առաջի քո հեծութիւն կապելոց . ըստ մեծութեան բազկի քո
12 շահեաց զորդիս սպանելոց : * Հատուսցես դրացեաց մե-
րոց եւթնպատիկ 'ի ծոցս նոցա, նախատինս զոր նախա-
13 տեցին զքեզ Տէր : * Մեք ժողովուրդք եւ խաշն արօտի
քոյ խոստովանեսցուք առ քեզ յաւիտեան, ազգէ
յազգ պատմեսցուք զօրհնութիւնս քո : Տաղն . ժէ :

1 'Ի կատարած . 'ի վերայ այլափոխելոցն վկայութիւն . Ասափու սաղ-
մոս 'ի վերայ Ասորեստանեայցն . ՀԹ :

2 Հովիւդ Իսրայէլի նայեաց, որ առաջնորդես իբրեւ զոչ-
խարս զՅովսէփ : Որ նստիս 'ի քերովբէս յայտնեաց
3 * առաջի Եփրեմի Բենիամենի եւ Մանասէի : Զարթո
4 զզօրութիւն քո, եւ եկ կեցուցանել զմեզ : * Աստուած զօրութեանց
դարձո զմեզ, երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ եւ կեցցուք :
5 * Տէր Աստուած զօրութեանց մինչեւ յերբ բարկանայցես յաղօթս ծառ-
6 այից քոց : * Ջամբեսցես զմեզ հաց արտասուաց, եւ արբ-
7 ուցեր զմեզ արտասուս չափով : * Արարեր զմեզ նա-
խատինս դրացեաց մերոց, այպն կատականաց թշնա-
8 մեաց մերոց : * Աստուած զօրութեանց դարձո զմեզ, երեւեցո
9 զերեսս քո 'ի մեզ եւ կեցցուք : * Այգի յԵգիպտոսէ փո-
10 խեցեր . հաներ զհեթանոսս եւ զնա տնկեցեր, * եւ առ-
աջնորդեցեր նմա : Հաստատեցեր զարմատս նորա եւ ե-
11 լից զերկիր . * ծածկեաց զլերինս հովանի նորա, եւ բազ-
րուն

(6) Ոմանք . Որք զքեզ ոչ ճանաչեցին : (8) Ոմանք . Ողորմութիւնք քո Տէր, զի : (9) Ոմանք . Վն մեծի փառաց անն" :
(10) Այլք . Զվրէժ արեան ծառ" : (10) Ոմանք . Ուր է Աստուած : (12) Ոմանք . 'Ի ծոցս նոցա . նախատինս իւրեանց
զոր նախատ" : (13) Ոմանք . Մեք ժողովուրդք եւ խաշն :
Սաղ . ՀԹ . (1) Ոմանք . Զատ . . . յաւանդ .
'ի վերայ եթովպացւոց : (2) Ոմանք . Որ հովուես զԻս :
(2)(3) Ոմանք . Որ նստիս 'ի քերովբէս . . յայտնեաց . . եւ եկ 'ի
ցուցանել : (9) Ոմանք . Եւ զնա տնկեցեր : (11) Ոմանք .

Digitized by Google

բարունակք նր զմայրն այ ։ * Ձգեաց զորթ իւր մինչեւ ՚ի 12
ծով, մինչեւ ՚ի գետս են շառաւեղք նր ։ * Ընդէ՞ր քա- 13
կեցեր զցանկ նր, կթեն զնա անցաւորք ճանապարհի ։
* Ապականեաց զնա խոզ անտառի, եւ երէ վայրենի արա- 14
ծեցաւ ՚ի նմա ։ * Այ զօրութեանց դարձ հայեաց յերկ- 15
նից եւ տե՛ս, այց արա այգւոյս այսմիկ * եւ զարդարեա զայն 16
զոր տնկեաց աջ քո ։ ՚Ի վր որդւոյ մարդոյ զոր զօ-
րացուցեր զնա ՚ի քեզ, * այրեցեալ ՚ի հուր, աւերեալ, 17
եւ ՚ի սաստէ քումմէ կորիցեն ։ * Եղիցի ձեռն քո ՚ի վր 18
առն, աջ քո ՚ի վր որդւոյ մարդոյ զոր զօրացուցեր
զնա ՚ի քեզ ։ * Ո՛չ եւս ՚ի բացէ եղիցուք մեք ՚ի քէն. կե- 19
ցուսցես զմեզ, եւ զանուն քո մք կարդասցուք ։
* Այ զօրութեանց դարձո զմեզ, երեւեցո զերեսս քո ՚ի 20
մեզ եւ կեցցուք ։ Տունք. ԺԸ ։

Ի կատարածն վասն հնձանաց. Սաղմոս յԱսափ. հինգշաբաթու շա- 1
բաթու. Զ ։

Ցնծացէք առ ած օգնական է մեր աղաղակեցէք առ 2
ած յակոբայ ։ * Առէք սաղմոս եւ տուք օրհնու- 3
թիւն, սաղմոս ասացէք նմա ՚ի ձայն քաղցրութե ։ * Փող 4
հարէք ՚ի գլուխս ամսոց, յաւուր նշանաւորի տօնի-
կատարաց մերոց ։ * Հրաման է այս Իէլի, եւ իրաւունք են 5
այ յակոբայ ։ * Վկայութիւն յովսեփա զոր եդ Է նմա. 6
մինչ ելանէր նա յերկրէն եգիպտացւոց. լեզու զոր ոչ
գիտէր լուաւ ։ * ՚Ի բաց արար ՚ի բեռանց զթիկունս նր, 7
եւ զձեռս նր յարգելեւ ՚ի թիոյ ծառայութե ։ * ՚Ի նեղութե 8
կարդացեր առ իս եւ փրկեցի զքեզ, լուայ քեզ ՚ի գաղտ-
նութե մրրկին, եւ փորձեցի զքեզ ՚ի վր ջրոցն հակա-
ռակութե ։ * Լո՛ւր ժողովուրդ իմ եւ վկայեցից քեզ, եւ 9
իէլ թէ լուիցես ինձ ։ * Մի՛ եւս եղիցին քեզ աստուածք 10
առժամանակք ; եւ մի երկիրպագանիցես դու աստուածոյ
օտարի ։ * Ես եմ տր ած քո որ հանի զքեզ յերկրէն 11
եգիպտացւոց, բաց զբերան քո եւ լցից զնա ։ * Իսկ ժողո- 12
վուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում, եւ իէլ յիս ինչ ոչ
նայեր_

Եւ բարունակ նր զմայրս այ ։ (17) Ոմանք. Ի հուր, եւ
աւերեալ. ՚ի սաստէ քումմէ ։ (19) Ոմանք. Ոչ եւս ՚ի բացա-
կամ, ՚ի բացեայ եղիցուք։
Սղմ. Ձ. (1) Ոմանք. ՚Ի վր հնձանաց.. Հինգերդ շաբաթու ։
(2) Ոմանք. Զի օգնական մեր է, աղա՛՛ ։ (3) Ոմանք. Առ-
էք սաղմոսք, եւ ։ (5) Ոմանք. Հրաման է այս յԻէլի ։ (7) Ո-
մանք. ՚Ի բաց արարի ՚ի բեռանց.. եւ զձեռն յորթ. կամ,
յորդ եւ ՚ի թիի ծառայելոյ ։ Ոչ ունին. Ի բաց արար ։
(8) Ոմանք. ՚Ի նեղութե կարդացեր առ իս, եւ փրկեցից
զքեզ. լուայց քեզ... եւ փորձեցից զքեզ ։

Digitized by Google

13 նայեցաւ ։ * Բարձի թողի զնս երթալ զհետ կամաց
սրտից իւրեանց, զի գնասցեն նոքա ըստ կամս անձանց
14 իւրեանց ։ * Ձի թէ ժողովրդեան իմոյ լուեալ էր ինձ,
15 կամ Իսրայէլ զճանապարհս իմ գնացեալ էր ։ * Ո՛չ զոչինչ
խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս նց, 'ի վերայ նեղչաց
16 նոցա արկեալ էր զձեռն իմ ։ * Թշնամիք Տն ստեցին
17 նմա, եղիցին ժամանակք նց յաւիտեանս ։ * Կերակրեաց
զնս 'ի պարարտութենէ ցորենոյ, 'ի վիմէ մեղր յագեցոյց
'ի նս ։ Տունք. ժէ ։

1 Սաղմոս յասափ. ՁԱ.

Աստուած եկաց 'ի ժողովս աստուածոց, եւ 'ի մէջ նց դա-
2 տէր զնս ։ * Մինչեւ յե՞րբ դատիք անիրաւութի,
3 եւ անձինս մեղաւորաց ։ * Դատ արարէք որբոյն
եւ աղքատի, իրաւունս արարէք տնանկին եւ խոնարհին ։
4 * Ապրեցուցէք զաղքատն եւ զտնանկ, 'ի ձեռաց մեղա-
5 ւորի փրկեցէք զնս ։ * Ո՛չ ճանաչեն եւ ո՛չ 'ի միտ առնուն,
'ի խաւարի գնացին, եւ շարժեցան ամ հիմունք երկրի ։
6 * Ես ասացի թէ աստուածք էք, եւ որդիք բարձ-
7 րելոյ ամենեքեան ։ * Դուք աւասիկ որպէս մարդիկ մե-
8 ռանիք, եւ որպէս մի յիշխանաց անկանիք ։ * Արի Աստուած եւ
դատեա զերկիր, զի դու ժառանգեսցես զամ հեթա-
նոսս ։ Տունք. Ը ։ Փոխղայ. ծը ։

1 Օրհնութիւն. Սաղմոս յասափ. ՁԲ.

2 Աստուած ո՞ քեզ նմանիցէ. մի լռեր եւ մի դադարեր Աստուած ։
3 * Ձի ահա թշնամիք քո գոչեցին, եւ ատելիք քո
4 համբարձին զգլուխս իւրեանց ։ * 'Ի վերայ ժողովրդեան
քո խորամանկեցին զխորհուրդ, խորհեցան 'ի վերայ սրբոց
5 քոց եւ ասացին ։ * Եկայք սատակեսցուք զնս յազգաց,
6 եւ մի յիշեսցի անուն Իսրայէլի եւս ։ * Խորհեցան միաբանու-
7 թի 'ի միասին, զքեզ ուխտ արարին ։ * Բնակք Եդով-
8 մայեցւոց եւ Իսմայելացիք, Մովաբ եւ Հագարացիք ։ * Գեբ-
աղ՝ Ամոն՝ Ամաղէկ, եւ այլազգիքն ամ բնակչօքն Տիւ-
9 րոսի ծուրաւ ։ * Նա՛ եւ Ասուր եկեալ էր ընդ նս. ամե-
10 նեքեան նոքա զօրավիգն եղեն որդւոցն Ղովտայ ։ * Արա
զնս

(14) Ոմանք. Եթէ ժողովրդեան իմոյ լու՛՛ ։ (15) Ոմանք. Զթշնամիս նց, եւ 'ի վերայ նեղչաց նց. զձեռս իմ ։ (16) Ոմանք. Եւ եղիցին ժմկք ։ (17) Ոմանք. Եւ 'ի վիմէ մեղր յագեցոյց զնս. կամ, նոցա ։

Սղմ. ՁԱ. (1) Ոմանք. 'Ի ժողովս աստուածոց ։ (7) Ոմանք. Դուք աւասիկ որպէս մարդիկ մեռանիք ։

Սղմ. ՁԲ. (1) Ոմանք. Օրհնութիւն սաղմոսաց յասափ եւ 'ի դաւիթ ։ (8) Ոմանք. Հանդերձ ծուրաւ ։ (10) Ոմանք.

Digitized by Google

զնոսա որպէս զՄադիամ, որպէս զՍիսարա, որպէս զՅաբին 'ի ծոր-
ծորան Կիսոնի ։ * Սատակեցան նոքա յԱենդովրայ, 11
և եղեն որպէս աղբ երկրի ։ * Արա զիշխանս նց որպէս զՈ- 12
րէբն, զԶէբն, զԶեբեէ, և զՍաղմանա և զամ իշխանս նց ։
* Որք ասացին՝ ժառանգեսցուք 'ի մեզ զսրբութի այ ։ 13
* Այ իմ արա զնս որպէս զանիւ, որպէս զեղէգն առաջի 14
հողմոյ ։ * Որպէս հուր զի այրէ զանտառ, որպէս բոց զի կի- 15
զու զլերինս ։ * Այնպէս հալածեսցես զնս մրրկաւ 16
քով, և բարկուԹբ քով խռովեցուսցես զնս ։ * Լից զե- 17
րեսս նց անարգանօք, և խնդրեսցեն զանուն քո Տր ։
* Ամաչեսցեն և խռովեսցին յաւիտեանս յաւիտենից, 18
և ամաԹալից կորիցեն ։ * Ծանիցեն զի անուն քո Տր 19
է, և դու միայն բարձրեալ ես 'ի վր ամենայն երկրի ։

Տաղ. ԺԶ ։

'Ի կատարած. 'ի հնձանաց. որդւոցն Կորխայ սաղմոս. ՁԳ ։ 1

Որպէս սիրելի են յարկք քո Տր զօրութեանց, * ցանկայ 2
և փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո ։ Սիրտ իմ և 3
մարմին իմ՝ ցնծացեն առ այ կենդանի ։ * Քանզի 4
ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ բոյն ուր դի-
ցէ զձագս իւր ։ Սեղանն քո Տր զօրութեանց, Թագաւոր
իմ և այ իմ ։ * Երանի ամենեցուն որ բնակեալ են 'ի 5
տան Տն, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ ։
* Երանեալ է այր որոյ օգնութի իւր 'ի քէն է. Ելս եդ 6
'ի միտս իւրում * 'ի հովիտս արտասուաց 'ի տեղւոջ յո- 7
րում ուխտեաց ։ * Զօրհնութի տացէ որ զօրէնսն եդ, 8
գնասցէ նա 'ի զօրութէ 'ի զօրութի, և երեւեսցի այ հր-
րեշտակաց 'ի սիոնի ։ * Տր այ զօրութեանց լուր աղօթից 9
իմոց, ունկն դիր այ յակոբայ ։ * Ընդունելի ես դու 10
մեր, տես այ և նայեաց յերեսս օծելոյ քոյ ։ * Վասն զի 11
լաւ է բնաւ մի օր 'ի գաւիթս քո, քան զհազարս ։ Ընտ-
րեցի ես աղբ գալ 'ի տան այ, առաւել քան զբնակե-
լ 'ի յարկս մեղաւորաց ։ * Զողորմութի և զճշմար- 12
տու-

Որպ զՅաբինա 'ի ծործորս Կի"։ (11) Ոմանք. Նոքա յԱե-
նդովրայ։ (12) Ոմանք. Եւ զԶեբն և զԶեբեէ ըզ-
Սաղմանա ։ (13) Ոմանք. Որք ասէին եկայք ժա-
ռանգեսցուք ։ (15) Ոմանք. Որպ զհուր զի այրէ զանտառս ։
Սղմ ՁԳ. (1) Ոմանք յաւելուն. Սաղմոս դաւթի ։ (2) Ո-
մանք. Իբրև զի սիրելի են յար" ։ (3) Ոմանք. Ցնծացէ
առ այ կեն" ։ (5) Ոմանք. Օրհնեսցեն զքեզ Տր ։ (7) Ո-
մանք, 'Ի հովիտս արտասուաց ։ (8) Ոմանք. Զօրհնութիւն
տացէ որ օրէնս դիցէ, գնասցէ նա զօրութէ 'ի զօ". և
երեւեսցի այ աստուածոց 'ի սիոն ։ (11) Ոմանք. Ընտրեցի
ես [illegible] աղբ ։ Այլ ոմանք. Ընդ աղբ կալ 'ի տ" (12) Ոմանք

Digitized by Google

13 տութիւն սիրէ Տէր Աստ, զշնորհս եւ զփառս տացէ։ * Տէր
ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր յայնցանէ, որ գնան
յանմեղութեն։ Տէր Աստ զօրութեանց երանեալ է այր որ
յուսայ ՚ի քեզ։ Տան. ժդ։

1 ՚Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ սաղմոս. ՁԴ։

2 Հաճեցար Տէր ընդ երկիր քո, եւ դարձուցեր զգե-
3 րութիւն Յակոբայ։ * Թողեր զանօրէնութիւն ժո-
4 ղովրդեան քոյ, ծածկեցեր զամ մեղս նց։ * Դադարեցուցեր
զամ սրտմտութիւնս քո, դարձար ՚ի բարկութենէ սրտմտութե
5 քո։ * Դարձո առ մեզ Աստ փրկիչ մեր, եւ դարձո զսր-
6 տմտութիւնս քո ՚ի մէնջ։ * Մի յաւիտեան բարկանար
մեզ Տէր, եւ մի ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ մինչեւ յազգ։
7 * Այդ դու դարձեալ կեցուցես զմեզ, ժողովուրդ քո
8 ուրախ եղիցի ՚ի քեզ։ * Ցոյց մեզ Տէր զողորմութիւնս քո,
9 եւ զփրկութիւնս քո տուր մեզ։ * Լուայց զինչ խօսի Տէր
Աստ մեր, խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան իւրոյ
եւ առ սուրբս իւր՝ եւ առ այնոսիկ որ դարձեալ են առ
10 նա սրտիւք։ * Բայց մերձ է առ երկիւղածս իւր
փրկութիւն նր, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում։
11 * Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն պատահեսցին. արդա-
12 րութիւն եւ խաղաղութիւն համբուրեսցին։ * Ճշմարտութիւն
յերկրէ բուսաւ, արդարութիւն յերկնից երեւեցաւ։
13 * Տէր տացէ զքաղցրութիւն եւ երկիր մեր տացէ զպտուղ
14 իւր. * արդարութիւն առաջի նր գնասցէ դիցէ ՚ի ճանա-
պարհի զգնացս իւր։ Տան. ժե։ Գոհութեան. իէ։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. աղօթք. ՁԵ։

Խոնարհեցո Տէր զունկն քո եւ լուր ինձ. զի աղքատ
2 եւ տնանկ եմ ես։ * Պահեա զանձն իմ զի սուրբ
եմ ես. փրկեա զծառայս քո Աստ իմ որ ՚ի քեզ յուսա-
3 ցայ։ * Ողորմեա ինձ Տէր զի առ քեզ աղաղակեցի զօր-
4 հանապազ, * ուրախ արա զանձն ծառայի քոյ. զի առ
5 քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ։ * Զի դու Տէր քաղցր եւ
ու

Սիրէ Տէր Աստ մեր։ (13) Ոմանք. Որք գնան յանմեղութեն։
Սղմ. ՁԴ. (1) Ոմանք յաւելուած. Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։
(9) Ոմանք. Լուայց զինչ խօսի Տէր ... ժողովրդեան իւրում ... առ նա սրտիւ։ (11) Ոմանք. Պատահեսցի ...
եւ խաղաղութիւն համբուրեսցին։ (13) Ոմանք. Տէր տայ զքաղցրութիւն իւր, եւ երկիր։
Սղմ. ՁԵ. (1) Ոմանք. Աղօթք Դաւթի որդւոյ Յեսսեայ։
Ուր ունին. Աղօթք Դաւթի ՚ի կատարած որդւոցն Կորխայ։ (2) Ոմանք. Պահեա զանձն իմ Աստ Տէր, փրկեա։
(4) Ոմանք. Համբարձի զաչս իմ։

ուղիղ ես. բազումողորմ առ ամենեսեան որ կարդան
առ քեզ: * Ո՛ւնկն դիր Տէր աղօթից իմոց, եւ նայեա՛ ՚ի 6
ձայն խնդրուածոց իմոց: * Յաւուր նեղութե իմոյ 7
կարդացի առ քեզ, եւ լուար ինձ: * Ոչ ոք է նման քեզ 8
յաստուածս Տէր, եւ ո՛չ ոք է ըստ գործս քո: * Զամ 9
ազգս զոր արարեր՝ եկեսցեն եւ երկիր պագցեն առա-
ջի քո, փառաւո՛ր արասցեն զանուն քո յաւիտեան:
* Մեծ ես դու Տէր եւ առնես սքանչելիս, եւ դու միայն 10
ես Աստ: * Առաջնորդեա՛ ինձ ՚ի ճանապարհի քում, եւ 11
գնացից ՚ի ճշմարտութե քում, եւ ուրախ եղիցի սիրտ
իմ՝ երկնչել յանուանէ քումմէ: * Խոստովան եղէց առ 12
քեզ Տէր Աստ իմ բոլորով սրտիւ իմով. փառաւո՛ր արա-
րից զանուն քո յաւիտեան: * Մեծ եղեւ ՚ի վ՟ իմ ողոր- 13
մութի քո, փրկեցեր զանձն իմ ՚ի դժոխոց ներքնոց Աստ:
* Անօրէնք յարեան ՚ի վ՟ իմ, եւ ժողովք հզօրաց խնդ- 14
րեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստ առաջի
իւրեանց: * Այլ դու Տէր Աստ իմ գթած ես եւ ողոր- 15
մած, երկայնամիտ բազումողորմ եւ ճշմարիտ, * նայեա՛ 16
առ իս եւ ողորմեա՛ ինձ: Տո՛ւր զօրութի ծառայի քոյ, կե-
ցո՛ զորդի աղախնոյ քոյ, * եւ արա՛ առ իս նշան բարու- 17
թե: Տեսցեն ատելիք իմ եւ ամաչեսցեն, զի դու Տէր
օգնեցեր ինձ եւ մխիթարեցեր զիս: Տանք. ծդ:

Սաղմոս օրհնութե. որդւոցն Կորխայ. ՁԶ: 1

Հիմունք նո՛ ՚ի լերինն ՚ի սբ. նո՛. * սիրէ Տէր զդրունս 2
սիոնի քան զամ յարկսն յակոբայ: * Փառաւո- 3
րեալն խօսեցաւ վ՟ քո, ահաւասիկ քաղաքդ Աստ: * Յի- 4
շեցի զռահաբ եւ զբաբելացիս որք ճանաչեն զիս. ահա
այլազգիք եւ Տիւր եւ ժողովուրդք հնդկաց՝ սոքա եղեն
անդ: * Սիոնին ասի մայր, եւ մարդ ծնաւ ՚ի նմա, եւ 5
ինքն հիմունս արկ նմա բարձրեալն: * Տէր պատմեսցէ 6
զգրովք ժողովրդեան, իշխանացս այսոցիկ որ եղեն անդ:
* Ող

(9) Ոմանք. Զամ ազգ. զոր արար''. . առաջի քո Տէր, եւ փա-
ռաւ'': (11) Ոմանք. Եւ գնացից ՚ի ճշմարտութե. եւ ու-
րախ ե''. . . յերկնչել: (13)(14) Ոմանք. Ներքնոց: Անօ
անօրէնքն յարեան. . զքեզ Աստ. առաջի: (16) Ոմանք.
Զօրութի ծառայի քում:
Սղմ. ձզ. (1) Ոմանք. ՚ի կատարած սաղմոս որդւոցն
կորխայ: (1) Այլք. ՚ի լերանն սբ. նո: (2) Ոմանք յաւելուն.
Զդրունս սիոնի առաւել քան զամ: (3) Ոմանք. Ահա-
ւասիկ քաղաքդ: (4) Ոմանք. Զռահաբ եւ զբաբելոն. . ա-
հա այլազգիք, Տիւր, ժողովուրդք հնդ'': (5) Ոմանք.
Մայր զսիոնի ասէ մարդ. . եւ ինքն իսկ հիմունս արկ
՚ի նմա բարձր'': (6) Ոմանք. Գրովք ժողովրդեան իւրոյ:

Digitized by Google

7 * Ոյք զի ուրախ լեալ են 'ի քեզ ամենեքեան · որպէս բնա-
կութի ուրախաց 'ի քեզ է: Տուն · Է:

1 'Ի կատարած · վասն մաղաղէթայ իմաստութե · զի էր պատասխա-
նի Եմնան իմաստութե Իւր · ՁԷ:

2 Տէր ած փրկութե իմոյ, 'ի տուէ կարդացի և գիշերի
3 առաջի քո: * Մտցէն աղօթք իմ առաջի քո Տր,
4 խոնարհեցո ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ: * Զի լցաւ
չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ 'ի դժոխս մերձե-
5 ցան, * և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի
6 գուբ: Եղէ ես որպէս մարդ անօգնական, * և 'ի մե-
ռեալս ազատ: Որպէս վիրաւորս, որ ննջեն 'ի գերեզմա-
նի: Զորս դու ոչ յիշեցեր, և նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ
7 մերժեցան: * Եդին զիս 'ի գուբ ներքնում, 'ի խաւարի
8 և 'ի ստուերս մահու: * Յիս հաստատեցաւ սրտմտու-
9 թի քո, զամ զբօսանս քո ածեր 'ի վր իմ: * Հեռացո ու-
բարեկամս յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւր-
10 եանց: Մատնեցայ և ոչ ելանէի, * աչք իմ տկարացան
յաղքատութե: Աղաղակեցի առ Տր զօրհանապազ, և
11 համբարձի առ քեզ զձեռս իմ: * Միթէ մեռելոց առ-
նիցես սքանչելիս, կամ բժիշկք յարուցանիցեն՝ խոստո-
12 վան առնիցեն առ քեզ: * Մի թէ պատմեսցէ ոք եր-
բեք 'ի գերեզմանի զողորմութիս քո, կամ զճշմարտու-
13 թիս քո 'ի կորստեան: * Մի թէ ծանիցեն 'ի խա-
ւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութի քո յերկիր մո-
14 ռացելոց: * Ես առ քեզ Տր աղաղակեցի, առաւօտու
15 աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ: * Ընդէ՞ր Տր մեր-
ժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն
16 * Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկութե իմմէ · 'ի
17 բարձրութե խոնարհեցայ և ապշեցայ: * Յիս հասա-
նեցաւ բարկութի քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս:
18 * Շրջեցան զինև որպէս ջուր, զօր ամ պաշարեցին զիս 'ի
19 միասին: * Հեռացի բարեկամս յինէն զբարեկամս իմ և զծա-
նօթս

(7) Յօրինակին պակասէր · Ուրախ լեալքն 'ի քեզ ամենեքեան: Այլ · ձէ · (1) Ոմանք · Սաղմոս օրհնութե որդւոցն Կորխայ, 'ի մայելեթայ իմաստութե · զի էր պատասխանի եմ'': Իսկ ոմանք · օրհնութե սաղմոսաց · · ես պատասխանի եմանն եզրայե-լացւոյ: (4) Ոմանք · Զի լցաւ չար'' · · 'ի դժոխս մերձե-ցան: (6) Ոմանք · Որպէս վիրաւորս · · 'ի գերեզմանս: զի զոր դու ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի ձե'': (10) Ոմանք · Տկարացան յաղքատ'': (11) Յօրինակին · Կամ բժիշկ յարուցանիցեն: (11) Ոմանք · Բժիշկ յարուցանէ և խոստովանեսցեն առ քեզ: (13) Այլ · Միթէ ծանիցեն 'ի: (14) Ոմանք · Առաւօտուց աղօթք իմ: (16) Ոմանք · Եւ ամբարձեցայ:

Digitized by Google

ծանօթս իմ, ի թշուառութենէ իմմէ: Տուն. ԺԹ: Պրակ. ԻԹ:

Իմաստութիւն Եթանայ յԵզրայելացւոյ. ՁԸ: 1

Ողորմութիւնս քո Տէր յաւիտեան օրհնեցից, ազգէ 2
յազգ պատմեցից զճշմարտութիւնս քո բերանով ի-
մով: * Ասացեր թէ յաւիտեան ողորմութիւն շինեսցի, 3
յերկինս պատրաստ եղիցի ճշմարտութիւն քո: * Եդի 4
ուխտ ընտրելոյ իմոյ, երդուայ Դաւթի ծառայի իմոյ:
* Յաւիտենից հաստատեցից զզաւակ քո, շինեցից ազ- 5
գէ յազգ զաթոռ քո: * Խոստովան եղիցին երկինք 6
զսքանչելիս քո Տէր, եւ ճշմարտութիւն քո յեկեղեցիս սր-
բոց: * Ո՞վ է յամպս որ հաւասարիցէ ընդ Տեառն, կամ ով նմա- 7
նիցէ Տեառն յորդիս Աստուծոյ: * Աստուած փառաւորեալ է 'ի խոր- 8
հուրդս սրբոց, մեծ եւ ահաւոր 'ի վերայ ամենեցուն
որ շուրջ են զնովաւ: * Տէր Աստուած զօրութեանց ո՞ նման է 9
քեզ. հզօր ես դու Տէր՝ եւ ճշմարտութիւն քո շուրջ են
զքեւ: * Դու տիրես զօրութեանց ծովու, եւ զխռովութիւն 10
ալեաց նորա դու ցածուցանես: * Դու խոնարհեցուցեր 11
իբրեւ զվիրաւորս զամբարտաւանս, եւ զօրութեամբ բազկի
քո ցրուեցեր զթշնամիս քո: * Քո են երկինք եւ քո է եր- 12
կիր, զաշխարհ լրիւ իւրով դու հաստատեցեր, * Զհիւ- 13
սիսս եւ զհարաւ դու արարեր, Թաբոր եւ Հերմոն յա-
նուն քո ցնծասցեն: * Քո՛ է բազուկ եւ քո՛ է զօրութիւն, 14
զօրասցի աջ քո եւ բարձր եղիցի ձեռն քո: * Արդարու- 15
թիւն եւ իրաւունս հաստատութիւն է աթոռ քո, ողոր-
մութիւն եւ ճշմարտութիւն գնասցէ առաջի երեսաց քոց:
* Երանի ժողովրդեան որ գիտէ զօրհնութիւնս քո Տէր. 16
'ի լոյս երեսաց քոց գնասցեն, * եւ յանուն քո ցնծաս- 17
ցեն զօրհանապազ, եւ յարդարութեան քում բարձր եղի-
ցին: * Պարծանք զօրութեանց նոցա դու ես, եւ 'ի կամս 18
քո բարձր եղիցի եղջիւր մեր: * 'Ի Տեառնէ է օգնութիւն 19
սրբոյն Իսրէլի՝ թագաւորին մերոյ: * Յայնժամ խօսեցար 20
տեսլեամբ ընդ որդիս քո, եւ ասացեր եդի զօգնութիւն 'ի
վերայ հզօրին, եւ բարձր արարից զընտրեալն 'ի ժողովր-
դենէ իմմէ: * Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ, իւղով սր- 21
բով իմով օծի զնա: * Ձեռն իմ ընկալցի զնա, եւ բա- 22
զուկ իմ զօրացուսցէ զնա: * Մի՛ մեղիցէ նմա թշնա- 23
մի,

Այլ. ձբ. (4) Ոմանք. Ուխտ ընտրելոց իմոց: (5) Ոմանք. Յաւիտենից հաստատեցից զզաւակ քո. եւ շինեւ": (7) Ոմանք. Եւ կամ ո՞ նմանիցէ Տեառն յորդիս Այ: (8) Ոմանք. Մեծ եւ ահաւոր 'ի վերայ ամենեցուն այլ.: (9) Ոմանք. Շուրջ է զքեւ: (15) Ոմանք. Գնասցեն առաջի երեսաց": (18) Ոմանք. Զօրութեանց նոցա դու ես Տէր, եւ 'ի: (20) Ոմանք. Զօգնութիւն իմ 'ի վերայ հզօ": (21) Ոմանք. Իւղով սրբով:

Digitized by Google

24 մի, և որդի անօրէնութեան մի չարչարեսցէ զնա ։ * Հա-
րից առաջի նր զթշնամիս նր, և զատելիս նր 'ի պար-
25 տութիւն մատնեցից ։ * Ճշմարտութիւն իմ և ողորմութիւն
իմ ընդ նմա, և յանուն իմ բարձր եղիցի եղջիւր նր ։
26 * Եդից 'ի ծովու զձեռն նր, 'ի վերայ գետոց զաջ նորա ։
27 * Նա կարդասցէ առ իս՝ Հայր իմ ես դու, ԱԾ Ընդու-
28 նող փրկութեան իմոյ ։ * Ես անդրանիկ արարից զնա,
29 և բարձր քան զամ թագաւորս երկրի ։ * Յաւիտեան
պահեցից նմա զողորմութիւն իմ, և ուխտ իմ հաւատա-
30 րիմ ընդ նմա ։ * Հաստատեցից յաւիտեանս յաւիտե-
նից զզաւակ նր, և զաթոռ նր որպ զաւուրս երկնից ։
31 * Եթէ թողցեն որդիք նր զօրէնս իմ, և յիրաւունս իմ
32 ոչ կանխեսցին զնաւ ։ * Եթէ զարդարութիւնս իմ անար-
33 գեսցեն, և զպատուիրանս իմ ոչ պահեսցեն ։ * Հարից
գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նց, տանջանօք զանիրաւ-
34 ութիւնս նց ։ * Բայց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից 'ի նո-
35 ցանէ, և ոչ ննջեցից ճշմարտութեան իմում, * և ոչ ա-
պականեցից զուխտ իմ, և զինչ որ ելանէ ընդ շրթունս
36 իմ զայն ոչ արհամարհեցից ։ * Միանգամ երդուայ 'ի
37 սրբութիւն իմ, թէ Դաւթի ես ոչ ստեցից ։ * Զաւակ
նր յաւիտեան կացցէ, և աթոռ նր որպ արեգակն առա-
38 ջի իմ ․ * որպէս լուսին որ հաստատեալ է յաւիտեան
39 վկայ հաւատարիմ յերկինս ։ * Իսկ դու մերժեցեր
40 և անարգեցեր, և ԶԾ վայր հալածեր զօծեալ քո ։ * Դարձ-
ուցեր զուխտ 'ի ծառայէ քումմէ, պղծեցեր յերկիր
41 զսրբութիւն նր ։ * Քակեցեր զամ պարիսպս նր, և եդեր
42 զամրութիւնս նր 'ի դողումն ։ * Յափշտակեցին զնա անցա-
ւորք ճանապարհի, եղև նա նախատինս դրացեաց իւրոց ։
43 * Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նր ․ ուրախ արարեր
44 զամ թշնամիս նր ։ * Դարձուցեր զօգնութիւն 'ի սրոյ նր,
45 և ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի ։ * Անարգեցեր զս-
46 րբութիւն նր, զաթոռ նր յերկիր կործանեցեր ։ * Նուազ
արարեր զաւուրս ժամանակաց նր, և հեղեր զնովաւ
47 զամօթ ։ * Մինչև յե՞րբ դարձուցանես զերեսս քո 'ի
48 սպառ, բորբոքեսցի որպ հուր բարկութիւն քո ։ * Իսկ արդ
յիշեա՛ անձն ով է իմ հաստատուն ․ միթէ 'ի զուր ինչ ստեղ-
49 ծեր զամ որդիս մարդկան ։ * Ո՞վ է մարդ որ կեցցէ
և ոչ տեսցէ զմահ, կամ փրկեսցէ զանձն իւր 'ի ձեռաց
դժո-

---

(26) Ոմանք ․ Զձեռս նորա ․ և 'ի վերայ ։ (33) Ոմանք ․
Եւ տանջանօք ։ (34) Ոմանք ․ Ճշմարտութեան իմոյ ։ (35) Ո-
մանք ․ Եւ զինչ որ ելանէր ։ (36) Ոմանք ․ 'Ի սրբութիւն իմ ։
(38) Ոմանք ․ Եւ որպէս լուսին ։ (42) Ոմանք ․ Անցաւորք ճա-
նապարհաց ։ (47) Ոմանք ․ Որպ զհուր բարկութիւն ։ (48) Ո-
մանք ․ Յիշեա՛ և տես ով է ․․․ միթէ զուր ինչ ։

դժոխոց։ * Ո՞ւր են ողորմութիւնք քո Տէր առաջինք, զոր 50
երդուար Դաւթի ճշմարտութեամբ քով։ * Յիշեա՛ զնախա- 51
տինս ծառայի քոյ, զոր ընկալայ 'ի ծոց իմ յազգաց
բազմաց։ * Զոր նախատեցին թշնամիք քո Տէր, նախա- 52
տեցին փոխանակ օծելոյ քոյ։ * Օրհնեալ Տէր յաւ- 53
իտեանս յաւիտենից. եղիցի եղիցի։ Տունք. ԾԳ։
Կանոնս Գործոյս. Է։ Սաղմոս. ՁԸ։ Տուն. ՌԽԸ։

Աղօթք 'ի Մովսէս յայր Այ. ՁԹ։ 1

Տէ՛ր ապաւէն եղեր մեզ ազգէ մինչեւ յազգ. * Մինչչեւ 2
լերինք հաստատեալ էին, մինչչեւ ստեղծեալ երկիր
էր եւ զամ աշխարհս։ Յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս
դու ես. * Եւ մի դարձուցաներ զմարդ 'ի տառապանս. եւ 3
ասացեր դարձարո՛ւք ամենայն որդիք մարդկան։ * Հա- 4
զար ամ յաչս քո իբր զօր երեկին զի անց. որպէս պահ մի
գիշերոյ. * Եւ ամք նոցա անարգութիւն եղիցին։ Ընդ առա- 5
ւօտս որպէս զխոտ բուսցին, * ընդ առաւօտս որպէս զա- 6
ւարի զուարճասցին եւ ծաղկեսցին, ընդ երեկոյս թառա-
մեսցին չորասցին եւ անկցին։ * Նուաղեցաք մեք 'ի 7
բարկութենէ քումմէ, եւ 'ի սրտմտութենէ քումմէ խռովե-
ցաք։ * Եդեր զմեղս մեր առաջի քո, եւ զյաւիտեան մեր 'ի 8
լոյս երեսաց քոց։ * Ամենայն աւուրք մեր նուաղեցան, 9
եւ 'ի բարկութենէ քումմէ խռովեցաք։ Ժամանակ ամաց
մերոց անձգացան իբր զսարդի. * Եւ թիւ աւուրց ամաց մե- 10
րոց 'ի նոյն եւթանասուն ամ։ Ապա թէ առաւել եւ
ութսուն ամ. որ ինչ աւելի քան զայն ցաւք եւ հեծու-
թիւն։ Եկն 'ի վ՛ր մեր հեզութիւն, եւ խրատեցաք. * իսկ արդ 11
ո՞ գիտասցէ զզօրութիւն բարկութեան քո, կամ յահէ քումմէ
զսրտմտութիւն քո համարեսցի։ * Այսպէս ցոյց ինձ զաջ 12
քո. եւ որ խոնարհ են սրտիւք, զիմաստութիւն քո։ * Դարձի՛ր 13
Տէր մինչեւ յե՞րբ, մխիթարեա՛ 'ի ծառայս քո։ * Լցաք առ- 14
աւօտու ողորմութեամբ քո. ցնծացաք եւ ուրախ եղաք
զամ

(50) Ոմանք. Ողորմութիւնք քո առաջինքն Տէր։ (51) Ոմանք.
Ընկալայ 'ի ծոցս իմ։
Սղմ. ՁԹ. (1) Ոմանք. Եղեր մեզ ազգէ յազգ։ (2) Ո-
մանք. Հաստատեալ էին ստեղծեր զերկիր եւ զամ։ Ո՛ւր
ոմանք. Եւ մինչչեւ ստեղծեր զերկիր։ (4) Ոմանք. Որպէս
զպահ մի գիշերոյ։ (9) Ոմանք. Եւ մեք 'ի բարկութենէ
քումմէ։ (10) Ոմանք. Եւ որ ինչ աւելի քան։ (11) Ո-
մանք. Զսրտմտութիւն քո համարեսցի։ (14) Ոմանք. Լցաք
առաւօտուց ողորմութեամբ քով։

Digitized by Google

15 զամ աւուրս կենաց մերոց: * Ուրախ եղեաք փոխանակ
աւուրցն որ խոնարհ արարեր զմեզ, և ամացն յորս տե-
16 սաք զչարչարանս: * Հայեաց Տէր ի ծառայս քո և ի գործս
17 ձեռաց քոց, և առաջնորդեա որդւոց նոց: * Եղիցի լոյս
Տն այ ի վերայ մեր: Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ ա-
րա ի մեզ Տր. զգործս ձեռաց մերոց աջողեա ի մեզ:

Տունք. ժԷ:

1 Օրհնութիւն գովութեան ի Դաւիթ. Ղ:

Որ բնակեալն է յօգնութեան բարձրելոյ, ընդ հովանեաւ
2 այ յերկնից հանգիցէ: * Ասասցէ Տն ընդունելի
3 իմ ես, ապաւէն իմ Ած, և ես յուսամ ի նա: * Նա
փրկեսցէ զքեզ յորոգայթէ որսորդին, և ի բանից խռո-
4 վութեան: * Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, ի հովանի
5 թևոց նր յուսասցես: * Որպէս զէն շուրջ եղիցին զքև
6 ճշմարտութիւն նր: * Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշե-
րի, և ոչ ի նետէ որ թռչի ի տուէ: Յիրէ որ շրջի ի
խաւարի, ի դայթակղութենէ դիւէ ի հասարակ աւուր:
7 * Անկցին ի կողմանէ քումմէ հազարք և բիւրք ընդ աջմէ
8 քումմէ, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին: * Բայց միայն
աչօք քովք հայեսցիս դու, զհատուցումն մեղաւորաց
9 տեսցես: * զի դու Տր յոյս իմ ես: Զբարձրեալն արա-
10 րեր քեզ ապաւէն: * ոչ հասցեն առ քեզ չարք, անձ-
11 կանք մի մերձեսցին ի յարկս քո: * Հրեշտակաց իւր
պատուիրեաց է վս քո, պահել զքեզ յամ ճանապարհս
12 քո: * Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի եր-
13 բեք հարցես զքարի զոտն քո: * Ի վր իժից և քարբից
գնասցես դու. առ ոտն կոխեսցես զառեւծն և զվի-
14 շապ: * Քանզի յիս յուսացաւ և փրկեցից զնա, հովա-
15 նի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ: * Կարդասցէ

առ

---

(15) Թարգմ. Յորս խոնարհ արարեր զմեզ և ա՛՛: (17) Ո-
մանք. Եւ եղիցի.. աջողեա մեզ:

Սաղ. Ղ. (1) Ոմանք. Օրհնութիւն գովութեան ի Դաւիթ:
Անվերնագիր ի Հեբր՛՛: Ո՛ր բնակեալ յօգնութեան բարձ՛՛:
(2) Ոմանք. Ասա ցՏն ընդունելող իմ ես: (3) Ոմանք. Եւ ի
բանից ի խռովութենէ: (4) Ոմանք. Թևոց նր յուսասցես:
(5) Բնգ. Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև: (6) Ոմանք.
Յերկիւղէ գիշերոյ: (7) Ոմանք. Քումմէ. և առ քեզ
ինչ: (8) Ոմանք. Նայեսցիս դու, և զհատուցումն մե՛՛:
(9) Ոմանք. Արարեր ապաւէն քեզ: (10) Ոմանք. Եւ
անկանք ոչ մերձեսց՛՛: (11) Թարգմ. Հրեշտակաց իւ-
րոց պա՛՛: (12) Ոմանք. Ի բազուկս իւրեանց բարձցեն
զքեզ.. հարցես զքարի ոտն քո: (13) Օրինակ մի. Ի վր
իժի թագաւորականի գնասցես դու, և: (15) Ոմանք.

Digitized by Google

առ իս՝ և ես լուայց նմա, և առ նմա եղէց ՚ի նեղութեան ;
Փրկեցից փառաւոր արարից զնա, * երկայն աւուրբք 16
լցուցից և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ: Տունք. ԺԶ:

Սաղմոս օրհնութեան աւուր շաբաթուց ՚ի դաւթի. ՂԱ: 1

Բարի է խոստովան լինել տեառն, սաղմոս ասել անուան 2
քում բարձրեալ: * Պատմել առաւօտու զողոր- 3
մութիւնս քո, և զճշմարտութիւնս ՚ի գիշերի: * Տասնաղեան 4
սաղմոսարանաւ, ՚ի ձայն օրհնութեան գովել: * Ուրախ 5
արարեր զիս տէր յարարածս քո, և ՚ի գործս ձեռաց քոց
ցնծացայց: * Որչափ մեծ են գործք քո տէր, և յոյժ խորին 6
են խորհուրդք քո: * Այր անզգամ զայս ոչ ծանիցէ, 7
և անմիտն զայս ոչ առնու ՚ի միտ: * ՚Ի բուսանել մե- 8
ղաւորաց որպէս խոտ, ՚ի ծաղկել ամենեցուն որ գործեն զա-
նօրէնութիւն: Սատակեսցին յաւիտեանս յաւիտենից, * և 9
դու բարձրեալ ես յաւիտեանս տէր: * Զի ահա թշնա- 10
միք քո տէր, զի ահա թշնամիք քո կորիցեն. ցրուեսցին
ամենեքեան որք գործեն զանօրէնութիւն: * Բարձր եղի- 11
ցի որպէս միեղջերւոյ եղջեւր իմ, և ծերութիւն իմ ՚ի ձէթ պա-
րարտութեան: * Ետես ակն իմ ՚ի թշնամիս իմ որ յարու- 12
ցեալ են ՚ի վերայ իմ չարութեամբ, ՚ի նոյն լուիցէ ունկն իմ:
* Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս մայրքն 13
լիբանանու բազմասցին: * Տնկեալք եղիցին ՚ի 14
տան տեառն, ՚ի գաւիթս աստուծոյ մերոյ ծաղկեսցին: * Եւս՝ և 15
բազմացեալ եղիցին ՚ի ծերութեան պարարտութեան, գիրք և
փափուկք եղիցին * ՚ի պատմել, ուղիղ է տէր աստուած մեր և 16
ոչ գոյ ՚ի նմա անիրաւութիւն: Տունք. ԺԶ: Փոխըդմն. ԽԶ:

Յօրն առաջին շաբաթու յոր հաստատեցաւ երկիր. օրհնութիւն գո-
վութեան ՚ի դաւթի. ՂԲ:

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ տէր 1
զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ: Հաստատեաց զաշ-
խարհ

կարգաց առ իս, և ես... փրկեցից և փառաւոր": (16) Ո-
մանք. Լցուցից զնա. և ցուցից նմա:
Սղմ. ՂԱ. (1) Ոմանք յաւելուն. Շաբաթու. Անվերնագիր
՚ի հեբրայեցւոց: (3) Ոմանք. Եւ զճշմարտութիւնս քո ՚ի.
(8) Ոմանք. Որպէս զխոտ.. որք գործեն: (11) Ոմանք. Որպէս
զմիեղջերւոյ: (12) Ոմանք. Եւ ՚ի նոյն լուիցէ (13) Ոմանք.
Արդարքն որպէս զար"... որպէս զմայրս լիբա": (14) Ոմանք.
Եւ ՚ի գաւիթս այ:
Սղմ. ՂԲ. * Ոմանք այսպէս ունին զվերնագիր սաղմոսիս. Օրհ-
նութիւն երգ. դաւթի յաւուր միաշաբաթու, յորժամ եր-
կիր հաստատեցաւ. Անվերնագիր ՚ի հեբրայ": (1) Ո-
մանք. Ընդ մէջ իւր կած: (1) Ոմանք. Հաստատեաց զաշ-

Digitized by Google

2 ...ն դու ես մի յաւիտենից. * պատրաստ է աթոռ քո
3 յաւիտենից յաւիտենս դու ես։ * Ամբարձին գետք ՚ի
Տէր, եւ համբարձին գետք զձայնս իւրեանց. յարիցեն
4 գետք ՚ի գնացս իւրեանց։ * ՚ի ձայնէ ջուրց բազմաց,
սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու։ Սքանչելի ես դու Տէր
5 ՚ի բարձունս, * վկայութիւնք քո եղեն յոյժ հաւատարիմք։
Տան քում վայելէ սրբութիւն Տէր, ընդ երկայն աւուրս։

Տան. Ե։

Սաղմոս ՚ի դաւիթ. չորեքշաբաթու. ՂԳ։

1 Աստուած վրէժխնդրութեանց, Տէր նոյն վրէժխնդրութեանց յայտնեցաւ։
2 * Բարձր լեր որ դատիս զերկիր, հատո փոխարէն
3 ամբարտաւանից։ * Մինչեւ յերբ մեղաւորք Տէր,
4 մինչեւ յերբ մեղաւորք պարծիցեն։ * Բարբառեսցեն
խօսեսցին զանիրաւութիւն, խօսեսցին ամենեքեան որ
5 գործեն զանօրէնութիւն։ * Զժողովուրդ քո Տէր խոնարհ
6 արարին, եւ զժառանգութիւն քո չարչարեցին։ * Զայրի
7 եւ զպանդուխտ սպանին, զորբս կոտորեցին, * եւ ասա
ցին ոչ տեսանէ զայս Տէր, եւ ոչ ՚ի միտ առնու Աստուած յակո
8 բայ։ * Խելացարուք անզգամք ժողովրդեան, եւ անմիտք
9 մինչեւ յերբ ոչ առնուք ՚ի միտ։ * Որ տնկեաց զունկն ականջաց,
ինքն ոչ լուիցէ, կամ որ ստեղծ զական, ինքն
10 ոչ տեսանիցէ։ * Որ խրատէ զազգս ոչ թէ ոչ յան
11 դիմանիցէ. եւ ուսուցանէ մարդոյ գիտութիւն։ * Տէր ճա
12 նաչէ զխորհուրդս մարդկան զի են ընդունայնք։ * Երա
նելի մարդոյ զոր խրատես դու Տէր, եւ յօրինաց քոց
13 ուսուցանես դու նմա։ * Ցածուցանել դու նմա զա
ւուրս չարութեան, մինչեւ փորեսցի խորխորատ մեղաւո
14 րին։ * Ոչ մերժէ Տէր զժողովուրդ իւր, եւ զժառանգութիւն
15 իւր ոչ անտես առնէ։ * Մինչեւ դարձցի իրաւունք
յարդարութիւն. ընդ նոցին ամենեքեան ուղղք սրտիւ
16 են։ * Ո՛վ յարիցէ ընդ իս ՚ի վերայ չարաց, կամ ո
հաստատեսցէ ինձ ՚ի վերայ այնոցիկ որ գործեն զանօրէ
նութիւն։

խարհն։ (3) Ոմն. Ամբարձին գետք Տէր, եւ։ (5) Ոմանք.
՚ի տան քում վայելէ"։
Սաղ. ՂԳ. * Ոմանք. Սաղմոս դաւթի չորրորդ շաբաթու։
Ցոյց ասէին յանդիման. Անիրաւաց ՚ի հեբրայս"։ (1) Ոմանք.
Վրէժխնդրութեանց յայտնեցաւ։ (4) Ոմանք. Բարբառեսցին խօ
սեսցին. կամ, խօսին զա". . . այլ գործեն։ (5) Ոմանք.
Զժողովուրդս քո։ (8) Ոմանք. Անզգամք ժողովրդոց. .
ոչ առնուք զայս ՚ի միտ։ (9) Ոմանք. ինքն ոչ լուիցէ։
(10) Ոմանք. Որ խրատէ զազգս . . . որ ուսուցանէ մար
դոյ գիտութիւն"։ (12) Ոմանք. Ուսուցանես դու ՚ի նմա։
(16) Ոմանք. Ո՛վ յարիցէ ընդ իս ՚ի վերայ չարաց։

Digitized by Google

նութիւն։ * Եթէ ոչ Տէր օգնեալ էր ինձ, փոքր մի եւ 17
բնակեալ էր անձն իմ 'ի դժոխս։ * Եթէ ասէի թէ 18
սասանեցան ոտք իմ, ողորմութիւն քո Տէր օգնէր
ինձ։ * Ըստ բազմութեան ցաւոց սրտի իմոյ, մխիթարութիւնք 19
քո ուրախ առնէին զանձն իմ։ * Միթէ հաւասարեսցէ 20
քեզ աթոռ անօրէնութեան, որ ստեղծանէ զվաստակս ընդ-
դէմ հրամանի։ * Որսասցեն զանձն արդարոյ, եւ զարիւն 21
անպարտ պարտաւոր առնիցեն։ * Եղեւ Տէր ապաւէն իմ, 22
Ած օգնական յուսոյ իմոյ։ * Հատուսցէ նոցա Տէր ըստ 23
անօրէնութեան նոցա, ըստ չարութեան նոցա կորուսանեսցէ զնոսա
Տէր Ած մեր։ Տունք. ԻԳ։

Օրհնութիւն գոհութեան 'ի Դաւիթ. ՂԴ։

Եկայք ցնծասցուք 'ի Տէր, աղաղակեսցուք առ Ած 1
փրկիչ մեր։ * Կանխեսցուք առաջի նորա խոստովանու- 2
թեամբ, սաղմոսիւք աղաղակեսցուք առ նա։ * Ած մեծ 3
է, Տէր թագաւոր մեծ 'ի վր ամ երկրի։ * 'Ի ձեռս նորա 4
են ամ անդնդոց երկրի, բարձրութիւնք լերանց նորա են։
* Նորա է ծով՝ եւ նա արար զնա, եւ զցամաք ձեռք նորա 5
ստեղծին։ * Եկայք երկիրպագցուք նմա, անկցուք եւ 6
լացցուք առաջի Տն արարչին մերոյ։ * Զի նա ինքն է Տէր 7
Ած մեր՝ մեք ժողովուրդք ձեռաց նորա, եւ խաշն արօտի
նորա։ * Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք, մի խստացուցա- 8
նէք զսիրտս ձեր * որպէս 'ի դառնութեան։ Յաւուրն փոր- 9
ձութեան յանապատին ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր,
քննեցին զիս եւ տեսին զգործս իմ * զքառասուն ամ։ 10
Ձանձրացայ ընդ ազգին ընդ այնմիկ եւ ասացի՝ միշտ մո-
լորեալ են սրտիւք. * եւ նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս 11
իմ։ Որպէս երդուայ 'ի բարկութեան իմում, թէ մտցեն 'ի
հանգիստ իմ։ Տունք. ԺԱ։ [illegible]. ԼԷ։

Սաղմոս Դաւթի. 'ի ժամանակին յորժամ տաճարն շինէին. ՂԵ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, օրհնեցէք զՏէր ամ 1
երկիր։ * Օրհնեցէք զՏէր եւ օրհնեցէք զանուն 2
նորա,

---

(17) Ոմանք. Եթէ ոչ Տէր.. փոքր մի եւս բնա՛"։ (18) Ոմանք. Թէ ասէի թէ սահէր։ (20) Ոմանք. Միթէ հաւասարեսցի։
Սղմ. ՂԴ. "Ոմանք յաւելուն. Անվերնագիր 'ի հեբրայոյ"։
(3) Ոմանք. Եւ Տէր թագաւոր մեծ։ (7) Ոմանք. Ժողո-վուրդք 'ի ձեռաց նորա։ (8) Ոմանք. Զձայնի նորա լուիցէք։
(9) Ոմանք. 'Ի դառնութեան. յաւուր փորձանաց յանա-պատի։ (10) Ոմանք. Տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ. եւ ասացի միշտ մոլորեալ։
Սղմ. ՂԵ. "Ոմանք. 'Ի ժամու յորում տաճարն շինէր"։ Ոմանք յաւելուն. Շինեցաւ տուն Փիղասթա. Անվերնագիր 'ի

3 նորա, աւետարանեցէք օրըստօրէ զփրկութիւն նորա։ * Պատ-
մեցէք ՚ի հեթանոսս զփառս նորա, յամենայն ժողովուրդս
4 զսքանչելիս նորա։ * Մեծ է Տէր և օրհնեալ է յոյժ, ա-
5 հաւոր է նա ՚ի վերայ ամենայն կռոց։ * Ամենայն կուռք հե-
6 թանոսաց դևք են, և Տէր զերկինս արար։ * Խոստո-
վանութիւն և վայելչութիւն է առաջի նորա, սրբութիւն և մեծ
7 վայելչութիւն ՚ի սրբութեան նորա։ * Մատուցէք Տեառն ազինք
8 ազանց, մատուցէք Տեառն զփառս և զպատիւ, * մատու-
ցէք Տեառն զփառս անուան նորա։ Առէք պատարագս և
9 մտէք ՚ի սրահս նորա, * երկիր պագէք Տեառն ՚ի գաւիթս սըր-
10 բութեան նորա. և խռովեսցի յերեսաց նորա ամենայն երկիր։ * Ասա-
ցէք ՚ի հեթանոսս թէ Տէր թագաւորեաց, հաստատեաց
զաշխարհ զի մի սասանեսցի, և դատի զժողովուրդս
11 իւր ուղղութեամբ։ * Ուրախ եղիցին երկինք՝ և ցնծասցի
12 երկիր. զուարճասցի ծով լրիւ իւրով. * ցնծասցեն
դաշտք և ամենայն որ է ՚ի նոսա։ Յայնժամ ցնծասցեն ամենայն
13 ծառք անտառի * յերեսաց Տեառն զի գայ, և գայ նա ՚ի
դատել զերկիր։ Դատի զաշխարհս արդարութեամբ, և զժո-
ղովուրդս ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով։ Տունք. ժգ։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակին յորժամ երկիրն հաստատեցաւ. ՂԶ։

Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր, ուրախ եղիցին
2 կղզիք բազումք։ * Ամպ և մէգ շուրջ է զնովաւ.
յիրաւունս և յարդարութիւն ուղղեալ է աթոռ նորա։
3 * Հուր առաջի նորա գնասցէ, այրեսցէ շուրջ զթշնամիս
4 նորա։ * Երևեցան փայլատակմունք նորա տիեզերաց, ետես
5 և սասանեցաւ երկիր։ * Լերինք որպէս մոմ հալեցան յե-
6 րեսաց Տեառն, յերեսաց Տեառն ամենայն երկրի։ * Պատմեցին եր-
կինք զարդարութիւն նորա. ետեսին ամենայն ժողովուրդք զփառս
7 նորա։ * Ամաչեսցեն ամենեքեան որ երկիրպագանեն
կռոց, և որք պարծին ՚ի դրօշեալս իւրեանց։ Երկիր-
8 պագցեն նմա ամենայն հրեշտակք նորա, * զի լուաւ և ուրախ
եղև Սիոն, և ցնծասցեն դստերք Յուդայ վասն իրաւանց
9 քոց Տէր։ * Զի դու բարձրեալ ես ՚ի վերայ ամենայն երկրի,
յոյժ

[illegible]"։ (5) Ոմանք. Այլ Տէր զերկինս արար։ (6) Ոմանք. Մեծվայելչութիւն էր ՚ի սրբութեան նորա։ (7) Ոմանք. Զփառս և զպատիւ։ (8) Ոմանք. ՚Ի սրահս նորա։ (10) Ոմանք. Հաստատեաց զաշխարհս։ (11) Ոմանք. Ուրախ լիցին երկինք։ (12) Ոմանք. Եւ ամ որ ՚ի նմա։ (13) Ոմանք. Դատի զաշխարհս արդարութեամբ. և զայլն"։

Սաղ. ՂԶ. (1) Ոմանք. Զի երկիրն հաստատեցաւ։ Ուրոյն յաւելու. Անվերնագիր ՚ի հէբրայս"։ (2) Ոմանք. Շուրջ են զնովաւ։ (5) Ոմանք. Որպէս մոմ հալեցան։ (7) Ոմանք. Ոյք երկիրպագին"... և որք պարծին ՚ի։

յոյժ բարձրացար 'ի վե՛ր ամենեցուն: * Որք սիրէք զՏէր 10
ատեցէք զչարութիւն. պահէ Տէր զանձինս սրբոց իւրոց,
'ի ձեռաց մեղաւորաց փրկեսցէ զնա: * Լոյս ծագեաց 11
արդարոց, ուղղոց սրտից եղև ուրախութիւն: * Ուրախ 12
եղերուք արդարք 'ի Տէր, խոստովանեցարուք յիշատա-
կի սրբութեան նորա: Տունք. ԺԲ:

Սաղմոս 'ի դաւիթ օրհնութեան. ՂԷ: 1

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելիս ա-
րար: Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սուրբ
իւր: * Ծանոյց Տէր զփրկութիւն իւր, առաջի ազգաց յայտ- 2
նեաց զարդարութիւն իւր: * Յիշեաց ողորմութիւն իւրում 3
Յակոբայ, ճշմարտութիւն իւրում տանն Իսրայէլի. և տեսին
ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն այս մերոյ: * Աղաղակեցէք 4
առ Տէր ամենայն երկիր, օրհնեցէք ցնծացէք և սաղմոս ասա-
ցէք: * Սաղմոս ասացէք մեր Աստուծոյ օրհնութեամբ, օրհ- 5
նութեամբ և 'ի ձայն սաղմոսաց: * 'Ի ձայն օրհնութեան կառա- 6
ծոյ փողոյ. օրհնութեամբ ցնծութեամբ և 'ի ձայն եղջեր փո-
ղոյ. և աղաղակեցէք առաջի թագաւորութեանն: * Խռո- 7
վեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք և ամ բնակիչք նր.
* և գետք ծափս հարցեն 'ի միասին ձեռամբք: * Լերինք 8
ցնծասցեն առաջի Տն, զի գայ և հասանել է Տէր 'ի դա- 9
տել զերկիր: Դատի զաշխարհս արդարութեամբ, և զժո-
ղովուրդս իւր ուղղութեամբ: Տունք. Ժ. [illegible]. ԼԷ:

Սաղմոս 'ի դաւիթ. ՂԸ:

Տէր թագաւորեաց բարկասցին ժողովուրդք, որ նստիս 1
'ի քրովբէս, սասանեսցի երկիր: * Տէր 'ի Սիոն 2
մեծ է, և բարձր է 'ի վեր ամ ժողովրդոց: * Խոստովա- 3
նեսցին անուան քում մեծի, զի ահաւոր և սուրբ է,
* և պատիւ թագաւորի զիրաւունս սիրէ: Դու պատ- 4
րաստեցեր զուղղութիւն, զիրաւունս և զարդարութիւն յա-
կովբայ դու արարեր: * Բարձր արարէք զՏէր Ած մեր. 5
երկիր պագէք պատուանդանի ոտից նր զի սուրբ է:
* Մովսէս և Ահարոն երիցունք նր. Սամուէլ է այնո- 6
րիկ որ կարդան զանուն նր: Կարդային առ Տէր և նա
լսէր

(10) Ոմանք: Մեղաւորի փրկէ զնա: (11) Ոմանք. Ուղ-
ղոց սրտից եղև:
Սաղմ. ՂԷ. (1) Ոմանք. Փրկեաց նմա աջ իւր, և. (3) Ո-
մանք. Յիշեաց զողորմութիւն իւր յակոբայ, ճշմարտութեան
իւր 'ի վերայ տանն Իսրայէլի, և տեսին: (9) Ոմանք. Զի գայ զի
հասանել է Տէր.. դատել զաշխարհ այլ'.. և զժողովուրդս.
Սաղմ. ՂԸ. (1) Ոմանք. Որ նստի 'ի քրովբէս: (3) Ոմանք.
Խոստովանեսցին անուան:

Digitized by Google

7 լինէր նոցա։ * Եւ ի սեան ամպոյ խօսէր ընդ նոսա. Պահէին
8 զվկայութիւն նորա, եւ զհրամանս զոր ետ նոցա։ * Տէր Աստուած մեր
դու լսէիր նոցա, Աստուած դու քաւիչ լինէիր, վրէժխնդիր լինէիր
9 ի վերայ ամ[ենայն] գործոց նոցա։ * Բարձրացուցէք զՏէր Աստուած մեր.
երկիր պագէք ի լերին սրբում նորա, զի սուրբ է Տէր Աստուած
մեր։ Տունք. Թ։

1 Սաղմոս խոստովանութեան ի դաւիթ. ՂԹ։

2 Աղաղակեցէք առ Տէր ամ[ենայն] երկիր, ծառայեցէք Տեառն ու-
3 րախութեամբ. * Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ. Ծանի-
ջիք զի նա է Տէր Աստուած մեր. Նա արար զմեզ եւ ոչ մեք
4 էաք, մեք ժողովուրդ եւ խաշինք արօտի նորա. * Մտէք ը[նդ]
դրունս նորա խոստովանութեամբ, եւ օրհնութեամբ ընդ սրահս
նորա։ Խոստովանեցարուք նմա, եւ օրհնեցէք զանուն նորա։
5 * Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա. մինչեւ
յազգս ազգաց է ճշմարտութիւն նորա։ Տունք. Ե։

1 Սաղմոս Դաւթի. Ճ։

Ցողորմութիւն եւ յիրաւունս օրհնեցից զքեզ Տէր. սաղ-
2 մոս ասացից * եւ ի միտ առից. Ճանապարհաւ ան-
արատ մինչեւ երբ գայցես առ իս. զի գնայի ես յանմեղութիւն
3 սրտի իմոյ ի մէջ տան իմոյ։ * Ոչ եդի առաջի աչաց
իմոց իրս անօրէնութեան. զայս առնէին զանցաւորս. ա-
4 տեցի։ Ոչ մերձեցաւ առ իս * որ թիւրն էր սրտիւ.
խոտորեալ յինէն անզգամքն, եւ ես ոչ ինչ գիտէի զա-
5 նէն։ * Որ խօսէր գաղտ զընկերէ իւրմէ, զնա հալածէ
ի բաց հալածէի. Որ ամբարտաւանն էր աչօք եւ ագահ
6 սրտիւ, ընդ նմա եւ հաց ոչ ուտէի։ * Աչք իմ ի հա-
ւատացեալս երկրի, զի նստցին նոքա ընդ իս։ Որ գնայր
7 ի ճանապարհս անարատս, նա պաշտէր զիս։ * Ոչ բնակէր
ի մէջ տան իմոյ որ առնէր զամբարտաւանութիւն. որ
խօսէր զանօրէնութիւն չէր յաջողեալ առաջի աչաց
իմոց

---

(7) Ոմանք. Պահէին զվկայութիւնս նոր։ (8) Ոմանք. Քաւ-
իչ լինէիր նոցա, վրէժխնդիր։
Սաղ. ՂԹ. (3) Ոմանք. Զմեզ, եւ ոչ մեք. մեք ժողով։
(4) Ոմանք. Եւ օրհնութեամբ ի յարկս նոր։
Սաղ. Ճ. (2) Ոմանք. Գնայցես առ իս անմեղութեամբ. խամ, յանմե-
ղութիւն սրտի իմոյ եւ ի մէջ։ (3) Ոմանք. Զիրս անիրաւ-
ութեան. այլք առնէին զանօրէնութիւնս ատեցի։ (4) Ո-
մանք. Որ թիւրն էր սրտիւ, խոտորեալ յի... եւ ես ինչ
ոչ գիտէի ամենեւին։ (5) Ոմանք. Զնա բացէի ի բաց հա...
.. Որ ամբարտաւանն էր .. եւ ոչ հաց ուտէի։ (6) Ոմանք.
ի ճանապարհս անարատս։ (7) Ոմանք. Որ խօսէր զանի-
րաւութիւն չէր աջողեալ։

Digitized by Google

իմոյ ։ * Ընդ առաւօտս սատակեցի զամենայն մեղաւորս երկ- 8
րի ․ սատակեցից ՚ի քաղաքէ Տն զամենեսեան որ գործ-
են զանօրէնութիւն ։ Տունք ․ Ը ։ Պտղունք ․ ԻԵ ։

Աղօթք աղքատի ․ իբրեւ յանձնրայր առաջի Տն հեղցէ զխնդ- 1
րուածս իւր ․ ՃԱ ։

Տէր լուր աղօթից իմոց աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ ․ 2
* Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ։ Յաւուր 3
նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո ․ յորում
աւուր կարդամ առ քեզ վաղվաղակի լուր ինձ ։ * Սպառ- 4
եցան ոպ̃ ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ ոպ̃ խռիւ
չորացան ։ * Հարաւ ոպ̃ խոտ և ցամաքեցաւ սիրտ իմ, 5
մոռացայ ուտել զհաց իմ * ՚ի ձայնէ հեծութեան իմոյ ։ 6
Կցեցաւ ոսկր իմ ՚ի մարմին իմ ․ * Նմանեցի ես հաւա- 7
լուսն յանապատի ։ Եղէ ես ոպ̃ բու յաւերակի ․ * Տքնե- 8
ցայ և եղէ ես ոպ̃ ճնճղուկ միայն ՚ի տանիս ։ * Նախա- 9
տեցին զիս թշնամիք զօրհանապազ, և գովիչք իմ ինէն
երդնուին ։ * Զմոխիր ոպ̃ հաց կերայ, և զըմպելի իմ 10
արտասուօք խառնեցի ։ * Յերեսաց բարկութեան սրտ- 11
մտութեան քո, զի դու բարձրացուցեր և խոնարհեցու-
ցեր զիս ։ * Աւուրք իմ ոպ̃ հովանի անցին, և ես ոպ̃ 12
խոտ ցամաքեցայ ։ * Դու Տէր յաւիտեան կաս, և յի- 13
շատակ քո ազգէ մինչև յազգ ։ * Դու յարուցեալ ող- 14
որմեսցիս ՚ի Սիոնի, ժամանակ ողորմելոյ նմա հասեալ
է ժամ ։ * Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նր, և 15
՚ի հողս նր գթասցին ։ * Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ 16
քումմէ ․ և ամենայն թագաւորք երկրի ՚ի փառաց քոց ։
* Շինէ Տէր զՍիոն, և երեւեսցի փառօք իւրովք ՚ի նմա ։ 17
* Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, և ոչ արհամար- 18
հեաց զխնդրուածս նոցա ։ * Գրեսցի այս յազգ այլ, 19
ժողովուրդ զոր ստացեալ է օրհնեսցէ զՏր ։ * Հայե- 20
ցաւ նա ՚ի բարձանց ՚ի սրբութենէ իւրմէ ․ Տր յերկնից
յերկիր հայեցաւ ։ * Լսել զհեծութիւն կապելոց, և ար- 21
ձակել զորդիս մահապարտաց ։ * Պատմել ՚ի Սին զա- 22
նուն

---

(8) Ոմանք ․ Սատակեցի ՚ի քաղաքէ Տն ․ կամ, ՚ի քաղաքէ Տն զամենեսին որք գործէին զանօ"։

Սաղմ ․ ՃԱ ․ (1) Ոմանք ․ Եւ առաջի Տն սփ"։ Որք ասեն ․ Աղօթից աղքատի ․ իսկզբն ։ (3) Ոմանք ․ Յօր նեղութեան իմոյ ։ (4) Ոմանք ․ Ոպ̃ խռիւ չորացաւ ։ (5) Ոմանք ․ Հարաւ ոպ̃ զխոտ, և ցամաքեցաւ սիրտ ։ (7) Ոմանք ․ Նմանեցայ ես հաւ"։ Այլք ասեն ․ Հաւալուսան անապատի ։ (9) Ոմանք ․ Թշնամիք իմ զօրհան"։ (10) Ոմանք ․ Ոպ̃ զհաց կերայ ։ (15) Ոմանք ․ Եւ ՚ի հող նր գթասցին ։ (19) Ոմանք ․ Ժողովուրդ որ ստացեալ է ։

Digitized by Google

23 նուն Տն, և զօրհնութիւնս նր յԷմ: * Ի ժողովել ժողովրդ-
24 դոց 'ի միասին, և թագաւորաց ծառայել Տն: * Պա-
տասխանի ետ նմա 'ի ճանապարհի զօրութեան իւրոյ.
25 զսակաւութիւն աւուրց իմոց պատմեա ինձ * և մի հաներ զիս
26 'ի կէս աւուրց իմոց. զի ազգէ յազգ են ամք քո: * Իսկզ-
բանէ Տր զհիմունս երկրի հաստատեցեր, և գործք ձեռ-
27 աց քոց երկինք են: * Նոքա անցանեն, և դու կաս և
մնաս յաւիտեան: Ամենեքեան որպէս զձորձս մաշեսցին.
28 որպէս վերարկուս փոխեսցես զնս և փոխեսցին: * Բայց
29 դու նոյն իսկ ես և ամք քո ոչ անցանեն. * Որդիք ծառ-
այից քոց բնակեսցեն 'ի նմա, և զաւակի նց յաւիտեան
աջողեսցի: Տունք. ԻԷ:

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ՃԲ:

1 Օրհնեա անձն իմ զՏր, և ամ ոսկերք իմ զանուն սր
2 նր: * Օրհնեա անձն իմ զՏր, և մի մոռանար զամ
3 տուրս նր: * Որ քաւէ զմեղս քո, բժշկէ զամ հիւանդ-
4 դութիւնս քո: * Որ փրկէ յապականութենէ զկեանս քո, պսա-
5 կէ զքեզ ողորմութբ և գթութբ: * Որ լնու 'ի բարու-
թենէ զցանկութի քո, նորոգեսցի որպէս արծուոյ մանկ-
6 կութիւն քո: * Առնէ ողորմութիւնս Տր, և իրաւունս ամ
7 զրկելոց: * Եցոյց Տր զճանապարհս իւր Մովսիսի, և
8 որդւոցն Իսրայէլի զկամս իւր: * Գթած ողորմած է Տր, եր-
9 կայնամիտ և բազումողորմ: * Ոչ 'ի սպառ բարկանայ
10 Տր, և ոչ յաւիտեան պահէ ոխս: * Ոչ ըստ մեղաց մերոց
արար մեզ, և ոչ ըստ անօրէնութեան մերում հատոյց մեզ:
11 * Այլ որպէս բարձր են երկինք յերկրէ, այնպէս զօրացոյց
12 Տր զողորմութի իւր 'ի վր երկիւղածաց իւրոց: * Որ-
չափ հեռի են արեւելք յարեւմտից, այնպէս հեռի արար
13 'ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր: * Որպէս գթայ հայր 'ի վր
որդւոց իւրոց, այնպէս գթասցի Տր յերկիւղածս իւր:
14 * Զի նա գիտաց զստեղծուածս մեր, և յիշեաց թէ
15 հող եմք: * Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որ
16 ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղկէ: * Շնչէ 'ի նմա հողմ և ոչ
է,

(24) Օրէնոյ Ի. Աւուրց իմոց, անուա ինձ: (25) Ոմանք. Զի ազգէ յազգ են: (27) Ոմանք. Որպէս ձորձս մաշեսցին, և այլ: (28) Ոմանք. Բայց դու նոյն ես: (29) Ոմանք. Եւ զաւակի նց յաւիտեան յաջողեսցի:
Սղմ. ՃԲ. " Ոմանք. 'Ի կարգս սաղմոս 'ի դաւ": (5) Ոմանք. Որպէս արծուոյ մանկ": (7) Ոմանք. Ծանոյց Տր զճանապարհս իւր: (9) Ոմանք. Բարկանայ մեզ Տր: (10) Ոմանք. Ըստ մեղաց մերոց արար մեզ Տր: (12) Ոմանք. Այնչափ հեռի արար: (15) Ոմանք. Որպէս զխոտոյ են աւուրք իւր, որ զծաղիկ 'ի վայրի այնպէս:

Digitized by Google

է, և ոչ եւս երևի տեղի նր։ * Բայց ողորմութի Տն յաւի- 17
տեանս յաւիտենից 'ի վր երկիւղածաց իւրոց, և ար-
դարութի նորա յորդւոց մինչև յորդիս։ * Որ պահեն 18
զուխտս նր, յիշեն զպատուիրանս նորա և առնեն զնոսա։
* Տր յերկինս պատրաստեաց աթոռ իւր, արքայութի 19
նր ամենեցուն տիրէ։ * Օրհնեցէք զՏր ամ հրեշտակք 20
նր, հզօրք զօրութբ որ առնէք զբան նր, լսել ձայնի
պատգամաց նր։ * Օրհնեցէք զՏր ամ զօրութիւնք նր, 21
պաշտօնեայք և արարօղք կամաց նր։ * Օրհնեցէք զՏր 22
ամ գործք նր, ընդ ամ տեղիս է տէրութի նր. օրհնեա
անձն իմ զՏր։ Տունք. իբ։ Գոճղայ. իը։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. 'ի վերայ աշխարհագործ արարածոց. ՃԳ։ 1

Օրհնեա անձն իմ զՏր, ՏրԱծ իմ մեծ եղեր յոյժ։
Խոստովանութի և մեծվայելչութի զգեցար, * ար- 2
կար զլոյս իբ զօթոց, ձգեցեր զերկինս իբ զխորան, * և 3
յարկար 'ի վր ջուրց զվերնայարկս նր։ Որ դնէ յամպս
զկառս իւր, և շրջի նա 'ի վր թևոց հողմոց։ * Որ ա- 4
ռնէ զհրեշտակս իւր հողմս, և զպաշտօնեայս իւր 'ի
հուր կիզիչ։ * Որ հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաս- 5
տատութե իւրոյ, զի մի սասանեսցի յաւիտեան։ * Խորք 6
իբ զզգեստ վերարկու է նր, 'ի վերայ լերանց կացցեն
ջուրք։ * 'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և 'ի ձայնէ որո- 7
տման քումմէ սարսիցեն։ * Ելանեն լերինք և իջ- 8
անեն դաշտք, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա։
* Սահման եդիր և ոչ անցանեն, և ոչ եւս դառնան 'ի 9
ծածկել զերկիր։ * Առաքեցեր զաղբերս ընդ ձո- 10
րս, 'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք։ * Արբուցանել 11
զամ գազանս վայրի, յագեսցեն ցիռք 'ի ծարաւ իւ-
րեանց։ * Ընդ թռչունք երկնից բնակեսցեն, և 'ի մէ- 12
ջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց։ * Արբուցանէ 13
զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց, 'ի պտղոյ գործոց իւ-
րոց լցցի երկիր։ * Բուսուցեր զխոտ 'ի լերինս, զդա- 14
լա-

(17) Ոմանք. Ողորմութի Տն մինչ յաւիտեանս։ (18) Ո-
մանք. Որք պահեն։ (19) Ոմանք. Տր յերկինս.. զաթոռ
իւր, և արքայութի։ (20) Ոմանք. Հզօրք զօրութեց.. 'ի
լսել. կամ, լսողք ձայնի պատ"։ (21) Ոմանք. Պաշտօնեայք
նր. կամ, պաշտօնեայք տն, և արարողք կա"։
Սղմ. ՃԳ. (2) Ոսկան. Արկեր զլոյս իբ զօ"։ (3) Ոմանք.
Եւ յարկեր 'ի վր ջուրց։ (5) Ոմանք. Հաստատեաց զեր-
կիր։ (6) Օրինակ մի. Ել նր. Նման լերանց կացցեն ջուրք։
(10) Ոմանք. 'Ի միջոյ. կամ, ընդ մէջ լերանց գնասցեն։
(11) Ոսկան. Արբուցանէ զամ գա"։ (13) Ոմանք. 'Ի
պտղոյ գործոց լցցի։ (14) Ոմանք. Բուսուցեր զխոտ ա-

Digitized by Google

ըսբէ 'ի ծառայութիւն մարդկան: Հանել հաց յերկրէ,
15 * գինի ուրախ առնէ՝ եւղ զուարթ, և հաց հաստատէ
16 զսիրտ մարդոյ: * Յագեսցին ծառքն մեծ, և մայրքն Լի-
17 բանանու զորս դու տնկեցեր: * Անդ թռչունք երկ-
նից ձագս հանիցեն, և բոյն արագլի առաջնորդ է նոցա:
18 * Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ապաւէն
19 նապաստակաց: * Արարեր զլուսին 'ի ժամանակս,
20 արեգակն ծանեաւ զմուտս իւր: * Արարեր
զխաւար և եղև գիշեր. 'ի նմա գնասցեն ամ գազանք ան-
21 տառի: * Կորիւնք առիւծուց մռնչեն յափշտակել,
22 և խնդրել յԱյ զկերակուր իւրեանց: * 'Ի ծագել արե-
23 ու ժողովեցին, և 'ի մորիս իւրեանց դադարեն: * Ելա-
նէ մարդ 'ի գործս իւր, և 'ի վաստակս ձեռաց իւրոց
24 մինչև յերեկոյ: * Որչափ զի մեծ են գործք քո Տր, զամ
ինչ իմաստութեամբ արարեր, և լցաւ երկիր ստացուածո-
25 ծովք քովք: * Այս ծով մեծ և ընդարձակ. 'ի նմա անդ
զեռուն որ ոչ գոյ թիւ, գազանք մեծամեծք և մանունք.
26 * 'Ի նմա նաւք գնան. վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ
27 նովաւ: * Ամենեքեան քեզ սպասեն, և դու տաս կե-
28 րակուր դէպ 'ի ժամու: * Տաս դու նոցա և կերակրեն,
բանաս զձեռն քո կերակրես զամենեսեան կամօք քովք:
29 * Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ և խռովին, հանես
30 զոգի 'ի նոցանէ, սպականին և 'ի հող դառնան: * Առա-
քես զոգի քո և ստանան զնն, և նորոգես զերեսս երկ-
31 րի: * Եղիցի փառք Տն յաւիտեան, Տր ուրախ եղիցի
32 յարարածս իւր: * Որ հայի յերկիր և առնէ զդողալ նմա,
33 մերձի 'ի լերինս և ծխեսցին: * Օրհնեցից զՏր 'ի կենդանու-
34 թե իմ, սաղմոս ասացից Այ իմոյ մինչև եմ ես: * Քաղցր
35 եղիցի նմա օրհնութիւն իմ, և ես ուրախ եղէց 'ի Տր: * Պա-
կասեսցին մեղաւորք յերկրէ, անօրէնքն մի ևս գտցին
'ի նմա. օրհնեա անձն իմ զՏր: Տուն. լէ:

Ա

նասնոց. դալարոյ: (16) Ոմանք. Յագեսցին ծառք ան-
տառի, և: (22) Ոմանք. 'Ի ծագել արեւուն... դադա-
րեն: (23) Ոմանք. Մինչև յերեկոյ: (24) Ոմանք. Եւ
լցաւ երկիր ստացուածովք քովք: (25) Ոմանք. Այս
ծով մեծ և ընդարձակ. 'ի նմա են սողունք. կամ, զեռունք
որոց ոչ գոյ թիւ. կենդանիք մեծամեծք և մա՛': (28) Օ-
րինակ մի. Զձեռն քո և լցուցանես զամենեսեան քաղցրութե
կամօք քովք: (29) Օրինակ մի. 'ի նցէ, և սպառին. 'ի նցէ
նուաղեսցին և 'ի հողս իւրեանց դառնան: (30) Ոմանք. Ա-
ռաքես զհոգի քո, առաքեսս: (32) Ոմանք. 'Ի լերինս՝ և
ծխին: (35) Ոմանք. Եւ անօրէնքն մի ևս գտցին 'ի նմա.

Digitized by Google

Սաղմոս. ՃԴ.

Խոստովան եղերուք Տ՟ն՝ և կարդացէք զանուն ն՟ր. 1
պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգործս ն՟ր։ * Օրհնե- 2
ցէք և սաղմոս ասացէք նմա. պատմեցէք զամ՟ն զսքանչե-
լիս ն՟ր, * և գովեցարուք յանուն ս՟ր ն՟ր։ Ուրախ եղի- 3
ցին սիրտք այնոցիկ որք խնդրեն զՏ՟ր, * խնդրեցէք զՏ՟ր 4
և հզօրք եղերուք, խնդրեցէք զերեսս ն՟ր յամ՟ն ժամ։
* Յիշեցէք զսքանչելիս ն՟ր զոր արար, զարուեստս և 5
զիրաւունս բերանոյ ն՟ր։ * Զաւակք Աբրահամու ծա- 6
ռայք ն՟ր, որդիք Յակոբայ ընտրեալք ն՟ր։ * Նա ինքն 7
է Տ՟ր Ա՟ծ մեր, յամ՟ն երկրի են իրաւունք ն՟ր։ * Յիշեաց 8
յաւիտենից զուխտ իւր, և զբանն զոր պատուիրեաց
մինչև ՚ի հազար ազգ։ * Զուխտն զոր եդ ընդ Աբրահա- 9
մու, և զերդումն իւր ընդ Իսահակայ։ * Հաստատեաց 10
առ Յակոբ զհրամանս իւր, և առ Ի՟է՟լ զուխտ իւր յա-
ւիտենից։ * Ասէ՝ քեզ տաց զերկիրն Քանանու, զվի- 11
ճակ ժառանգութեան ձերոյ։ * Զի էին նոքա թուով սա- 12
կաւ, նուազք և պանդխտացեալք ՚ի նմա։ * Անցին նոքա 13
ազգէ յազգ, ՚ի թագաւորութենէ ՚ի ժողովուրդ այլ։ * Ոչ 14
եթող մարդկան մեղանչել ն՟ց, կշտամբեաց զթագաւորս
վ՟ս ն՟ց։ * Մի մերձենայք առ օծեալս իմ, և ՚ի մարգա- 15
րէս իմ մի մեղանչէք։ * Կոչեաց սով յերկիր նոցա, 16
զամ՟ն զօրութիւն հացի եբեկ։ * Առաքեաց առաջի նոցա 17
այր, ՚ի ծառայութիւն վաճառեցաւ Յովսէփ։ * Խոնարհե- 18
ցուցին ՚ի կապանս զոտս ն՟ր, և անց ՚ի երկաթս անձն
նորա։ * Մինչև եկեսցէ բան ն՟ր, և բան Տ՟ն փորձեաց 19
զնա։ * Առաքեաց թագաւորն և ելոյծ զնա, իշխան 20
ժողովրդեան եթող զնա։ * Կացոյց զնա տէր տան իւ- 21
րոյ, իշխան ՚ի վ՟յ ամ՟ն ստացուածոց իւրոց։ * Խրատել 22
զիշխանս ն՟ց ա՟ն զինքն, և զծերս ն՟ց իմաստնացու-
ցէ։ * Եմուտ Իսրայէլ յԵգիպտոս, Յակոբ պանդխտեցաւ 23
յերկիր Քամայ։ * Աճեցոյց զժողովուրդ իւր յոյժ, և 24
զօրացոյց զնա քան զթշնամիս իւր։ * Դարձոյց զսիրտս 25
ն՟ց ատել զժողովուրդ իւր, և ՚ի նենգել զծառայս իւր։
* Առաքեաց զՄովսէս ծառայ իւր, և զԱհարոն ընտ- 26
րեալ իւր։ * Եդ ն՟ց զբանս նշանաց իւրոց, և զարուեստս 27
իւր յերկրին Քամայ։ * Առաքեաց խաւար և խաւարե- 28

ցոյց

Սղմ. ՃԴ. (8) Ոմանք. Պատուիրեաց մինչ ՚ի հազար ազգս։ (10) Օրինակ մի. Զայն հաստատեաց առ Յակոբ զհրամանս իւր։ (14) Օրինակ մի. Զթագաւորս ն՟ց։ (18) Ոմանք. Եւ անց ընդ երկաթ ան՟ձ՟։ (21) Ոմանք. Զնա տէր ՚ի վ՟յ տան իւ՟։ (23) Ոմանք. Յակոբ պանդխտեցաւ յերկրին Քամայ։ (28) Ոմանք. Առաքեաց զխաւարն և։

Digitized by Google

29 ցոյց զնոսա, զի դառնացուցին զբան նորա: * Դարձոյց յա
30 րիւն զջուրս նոցա, եւ սատակեաց զձկունս նոցա: * Եռաց
երկիր նոցա գորտս, ՚ի սենեակս թագաւորաց նոցա.
31 * Ասաց եւ եկին շանաճանճ, եւ մժղուկ ընդ ամենայն սահմանս
32 նոցա: * Ետ զանձրեւս նոցա ՚ի կարկուտ, եւ հուր բոց յեր
33 կիր նոցա բորբոքեցաւ: * Եհար զայգիս եւ զթզենիս նոցա,
34 եւ փշրեաց զամենայն ծառս սահմանաց նոցա: * Ասաց եւ եկին
35 մարախ, եւ խառնիճաղանճ որոյ ոչ գոյր թիւ: * Եկեր զամենայն
խոտ երկրի նոցա, սպառեաց զամենայն պտուղ անդաստանաց նոցա:
36 * Եհար զամենայն անդրանիկս երկրին նոցա, զսկիզբն ամենայն
37 վաստակոց նոցա: * Եհան զնոսա արծաթով եւ ոսկով, եւ ոչ
38 գոյր յազգի նոցա հիւանդ: * Ուրախ եղեւ Եգիպտոս ընդ
39 ելանելն նոցա, զի անկաւ ահ նոցա ՚ի վերայ նոցա: * Տարածեաց
ամպ հովանի ածել նոցա ՚ի տուէ, եւ հրով լուսաւորել նոցա
40 ՚ի գիշերի: * Խնդրեցին եւ եկին լորամարգիք, եւ հացիւ
41 երկնից յագեցոյց զնոսա: * Եհար զվէմ եւ բղխեցին ջուրք,
42 եւ գնացին գետք ընդ անջրդիս: * Յիշեաց զբան սուրբ
43 իւրոյ, որ ընդ Աբրահամու ծառայի իւրում: * Եհան
զժողովուրդ իւր ցնծութեամբ, եւ զընտրեալս իւր ուրա
44 խութեամբ: * Ետ նոցա զգաւառս հեթանոսաց, ՚ի վաստակս
45 ժողովրդոց ժառանգեցոյց զնոսա: * Զի պահեսցեն
զիրաւունս նորա, եւ զօրէնս նորա խնդրեսցեն: Տունք. ԽԵ:
Պտղունք. ՀԵ:

Սաղմոս. ՃԵ:

1 Խոստովան եղերուք Տեառն զի քաղցր է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութիւն նորա: * Ո՞ խօսեսցի զզօրութիւնս Տեառն,
3 լսելի արասցէ զամենայն օրհնութիւնս նորա: * Երանի որք պահ
4 են զիրաւունս, եւ առնեն զարդարութիւն յամենայն ժամ: * Յի
շեա զմեզ Տէր ընդ հաճոյս ժողովրդեան քոյ, եւ այց ա
5 րա մեզ ՚ի փրկութեան քում: * Տեսանել մեզ զքաղցրութի
ւն ընտրելոց քոց. ուրախ լինել ուրախութեան ազգի քոյ,
6 եւ պարծել մեզ ՚ի ժառանգութեան քում: * Մեղաք մեք
7 ընդ հարսն մեր, անօրինեցաք եւ յանցեաք: * Հարքն
մեր յԵգիպտոս ոչ խելացան զսքանչելիս քո, եւ ոչ յիշե
ցին զբազում ողորմութիւնս քո: Բարկացուցին զԲարձ
8 րեալն իբրեւ ելին ընդ ծով Կարմիր. * Փրկեաց զնոսա
9 վասն անուան իւրոյ զի ծանիցեն զզօրութիւն նորա: * Սաստ
եաց

---

(30) Այլուր. Եւ ՚ի շանաճանճաքս: (31) Այլուր. Եւ մժղկիս
ընդ ամ: (33) Այլուր. Հար զայգիսն եւ: (36) Այլուր. Հար զամ
անդր''. . . վաստակոց նոցա: (37) Այլուր. Հան զնոսա ոսկ'':
(41) Այլուր. Հար զվէմն: (42) Այլուր. Ծառայի իւրոյ:
(43) Այլուր. Հան զժողովուրդ իւր:
Սղմ. ՃԵ. (6) Այլուր. Մեղաք մեք եւ հարքն մեր. անօ'':

Digitized by Google

սաստեաց 'ի ծովն կարմիր և ցամաքեցաւ, առաջնորդեաց
նց ընդ անդնդովս իբր ընդ անապատ : * Փրկեաց զնս 'ի 10
ձեռաց ատելեաց նց, և փրկեաց զնս 'ի ձեռաց թշնա֊
մեաց նց : * Ծածկեաց ջուր զնեղիչս նց, և մի 'ի նցնէ 11
ոչ ապրեցաւ : * Հաւատացին 'ի բանն նր, և օրհնեցին 12
զօրհնութիւն նր : * Վաղվաղեցին և մոռացան զգործս նր, 13
և ոչ անսացին խորհրդոյ նր : * Ցանկացան ցանկութիւն 14
յանապատի, և փորձեցին զած յանջրդի : * Ետ նոցա 15
զխնդրուածս նց, առաքեաց լրութիւն յանձինս նց : * Բար֊ 16
կացուցին զմովսէս 'ի բանակի, և զահարոն սուրբ տն :
* Բացաւ երկիր և եկուլ զդաթան, և ծածկեաց զժո֊ 17
ղովն զաբիրոնի : * Հուր վառեցաւ 'ի ժողովս նց, 18
և բոց ճենճեաց զմեղաւորս, * Արարին որթ 'ի քորեբ 19
և երկիր պագին պատկերի, * և փոխեցին զփառս իւր֊ 20
եանց 'ի նմանութիւն որթու խոտակերի : * Մոռացան 21
զած կեցուցիչ իւրեանց, որ արար զմեծամեծս յեգիպ֊
տոս, * զսքանչելիս իւր յերկիրն քամայ, և զահ իւր 'ի 22
վր կարմիր ծովուն : * Ասաց սատակել զնս, եթէ ոչ 23
մովսէս ընտրեալ կայր առաջի նր : Դարձաւ առ ինքն
և անցոյց զբարկութիւն նր, զի մի սատակեսցէ զնոսա :
* Անարգեցին զերկիրն ցանկալի, և ոչ հաւատացին 24
բանի նորա : * Տրտնջեցին 'ի բանակս իւրեանց, և ոչ 25
լուան ձայնի տն : * Համբարձ զձեռն իւր 'ի վր նց, 26
հարկանել զնս յանապատի : * Ցրուեսցէ զաւակ նց ը 27
հեթանոսս․ ցրուեսցի զաւակ նց ը գաւառս : * Պղծե֊ 28
ցան նոքա 'ի բէելփեգովր, կերան զզոհեալ և զմեռել֊
ոց : * Բարկացուցին զնա 'ի գործս իւրեանց, յաճա֊ 29
խեաց 'ի վր նց բեկումն : * Ապա եկաց 'ի մէջ փենեհէս, 30
քաւեաց և արգելաւ մահ․ * համարեցաւ նմա յարդա֊ 31
րութիւն ազգէ յազգ մինչև յաւիտեան : * Բարկացուցին 32
զնա 'ի ջուրսն հակառակութեան․ չարչարեցաւ մովսէս
վս նց, * զի դառնացուցին զոգի նորա : Հրամայեաց 33
շրթամբք իւրովք, * և ոչ սատակեցին զազգսն զոր ա֊ 34
սաց

---

(10) Օրինակ․ Փրկեաց զնս 'ի ձեռաց : (12) Օրինակ․ Հաւա֊
տացին բանի նր․․ զօրհնութիւն նր : (13) Օրինակ․ Խորհրդ֊
ոց նր : (14) Օրինակ․ Ցանկացան ցանկութիւն : (15) Օ֊
րինակ․ Առաքեաց զլիութիւն : (17) Օրինակ․ Զբանակն զաբիր" :
(19) Օրինակ․ Զորթն 'ի քորեբ․ երկիր պագին պատկե֊
րին : (20) Օրինակ․ Նմանութիւն որթուն խո" : (21) Օրինակ․
Զմեծամեծս իւր յեգիպտոս : (23) Օրինակ․ Եթէ ոչ մով֊
սէս ընտրեալն․․ առաջին նց : (28) Օրինակ․ 'Ի բէլփեգովր․
զի կերան զոհեալս և զմեռելոտիս : (33) Օրինակ․ Դառ֊
նացուցին զհոգի նր : Այլ օրինակ մի․ Քրթմնջեաց շըր֊
թամբք, և ոչ սատակեաց զազգսն զոր ասաց նմա տր :

35 ասաց նց Տր: *Խառնակեցան ընդ հեթանոսս եւ ուսան
36 զգործս նց. *Ծառայեցին կռոց նց, եւ եղեւ նց 'ի գայ-
37 թակղութի: *Զոհեցին զուստերս եւ զդստերս իւր-
38 եանց դիւաց, *եւ հեղին արիւն անմեղ: Զարիւն ուս-
տերաց եւ դստերաց իւրեանց, զոր զոհեցին կռոցն Քա-
39 նանու: *Շաղախեցաւ երկիր յարիւնս նց եւ պղծեցաւ
'ի գործս նոցա, զի պոռնկեցան 'ի գնացս իւրեանց:
40 *Բարկացաւ սրտմտութբ Տր 'ի վր ժողովրդեան իւ-
41 րոյ, եւ գարշեցաւ զժառանգութի իւր յոյժ: *Մատ-
նեաց զնս 'ի ձեռս հեթանոսաց, տիրեցին նց ատելիք
42 իւրեանց *եւ Թշնամիք իւրեանց նեղեցին զնս, եւ խոնարհ
43 եղեն 'ի ներքոյ ձեռաց նց: *Բազում անգամ փրկեաց
զնս, եւ նոքա դառնացուցին զնա 'ի խորհուրդս իւր-
44 եանց, եւ կորեան յանօրէնութե իւրեանց: *Հայեցաւ
45 Տր 'ի նեղութիս նց, 'ի լսել ձայնի աղօթից նց: *Յի-
շեաց զուխտ իւր եւ զղջացաւ ըստ բազում ողորմութե
46 իւրում. *Ետ զնս 'ի գթութիս առաջի ամ գերչաց նց:
47 *Փրկեա զմեզ Տր ած մեր, եւ ժողովեա զմեզ 'ի հե-
թանոսաց: Խոստովան եղիցուք անուան քում սրբոյ,
48 եւ պարծեսցուք յօրհնութիս քո: *Օրհնեալ Տր ած
Իէլի, յաւիտենից յաւիտենից: Եւ ասասցէ ամ ժողո-
վուրդն, եղիցի եղիցի: Տուն. ԽԲ:

Կանոն Գոհելոյ. Է: Սաղմոս. ԺԷ: Տուն. ՃԺԴ:

Սաղմոս. ՃԶ:

1 Խոստովան եղերուք Տն զի քաղցր է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութի նր: *Ասասցեն փրկեալք Տն, զորս
փրկեաց 'ի ձեռաց Թշնամւոյն: Յաշխարհաց ժողովեաց
3 զնս, *յարեւելից եւ յարեւմտից 'ի հիւսիսոյ եւ
4 'ի ծովէ: *Մոլորեցան նոքա յանապատի յանջրդի ճա-
5 նապարհի, քաղաք բնակութե ոչ գտին: *Քաղցեան
եւ ծարաւեցան, եւ անձինք նոցա 'ի նոսին նուաղեցան:
6 *Աղաղակեցին առ Տր 'ի նեղութե իւրեանց, 'ի վշտաց
7 նց փրկեաց զնս: *Առաջնորդեաց նց 'ի ճանապարհ
ուղիղ, զի երթիցեն 'ի քաղաք բնակութե իւրեանց:
*Խոստ-

---

(38) Ոմանք. Եւ դստերաց նոցա, զոր: (43) Ոմանք. Նա բզմ անգամ փր՛՛: (44) Ոմանք. 'Ի լսել զձայն աղօթից: (47) Ոմանք. Փրկեա զմեզ Տր.. եւ ժողովեա զմեզ 'ի հե՛՛: Սղմ. ՃԶ. (2) Ոմանք. 'Ի ձեռաց Թշնամեաց: (4) Ոմանք. Ճանապարհ եւ քաղաք բնակութե: (5) Ոմանք. Եւ ծարաւեցին.. 'ի նոսին նուաղեցին:

Digitized by Google

* Խոստովան եղիցին նմա ողորմութիւնք նորա, սքանչելեաց 8
նորա որդւոց մարդկան: * Զի յագեցոյց զանձինս քաղ- 9
ցելոց, և զանձինս կարօտելոց լի արար բարութեամբ:
* Որք նստէին ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու, կա- 10
պեալք էին յաղքատութեան և յերկաթս: * Զի դառնա- 11
ցուցին զբանսն Այ, և զխորհուրդս բարձրելոյն բարկա-
ցուցին: * Խոնարհ եղեն ՚ի ցաւոց սրտից նոցա, ակարա- 12
ցան և ոչ ոք էր որ օգնէր նոցա: * Աղաղակեցին առ Տէր 13
՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նոցա եհան զնս: * Փրկեաց 14
զնս ՚ի խաւարէ և ՚ի ստուերաց մահու, և խզեաց զկա-
պանս նոցա: * Խոստովան եղիցին նմա ողորմութիւնք նր, սքան- 15
չելեաց նր որդւոց մարդկան: * Զի փշրեաց զդրունս 16
պղնձիս, և զնիգս երկաթիս խորտակեաց: * Օգնեաց 17
նոցա ՚ի ճանապարհի անօրէնութեանց, զի վասն մեղաց իւ-
րեանց խոնարհ եղեն յոյժ: * Յամենայն կերակրոց գար- 18
շէին սիրտք նոցա, մերձեցան մինչև ՚ի դրունս մահու:
* Աղաղակեցին առ Տէր ՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց 19
նոցա ապրեցոյց զնս: * Առաքեաց զբան իւր և բժշկեաց 20
զնս, և փրկեաց զնս յապականութենէ իւրեանց: * Խոս- 21
տովան եղիցին նմա ողորմութիւնք նր, սքանչելեաց նր որ-
դւոց մարդկան: * Մատուսցեն նմա պատարագ օրհ- 22
նութեան, և պատմեսցեն զգործս նր ցնծութեամբ: * Որք է- 23
ջանէին ՚ի ծով նաւօք, և առնէին գործս ՚ի ջուրս բա-
զումս: * Նոքա տեսին զգործս Տն, և զսքանչելիս նր 24
՚ի խորս անդնդոց: * Ասաց և յարեաւ հողմ և մրրիկ, 25
և բարձրացան ալիք նորա: * Ելանէին յերկինս և իջա- 26
նէին յանդունդս, և անձինք նց յանձինս իւրեանց մա-
շեցան: * Խռովեցան սասանեցան իբր արբեալք, և ամե- 27
նայն իմաստութիւն նց ընկղմաւ: * Աղաղակեցին առ Տէր ՚ի նե- 28
ղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նց եհան զնս: * Պատուիրեաց 29
զմրրիկն յօդ՝ և դադարեցին ալիք նր. * Ուրախ եղեն 30
զի դադարեցին, և առաջնորդեաց նց ՚ի նաւահանգիստ
կամաց իւրեանց: * Խոստովան եղիցին նմա ողորմութիւնք 31
նր, սքանչելեաց նր որդւոց մարդկան: * Բարձր արասցեն 32
զնա ՚ի ժողովս ժողովրդեան, և յաթոռս ծերոց օրհ-
նեսցեն զնա: * Զի դարձոյց զգետս ՚ի ցամաք, և ըղ- 33
ղանցս ջուրց յերկիր ծարաւուտ: * Արար զերկիրն 34
պտղաբեր

(8)(15)(21)(31) Ոմանք. Տն ողորմութիւնք նր: (9) Ոմանք. Յագեցոյց զանձինս: (11) Ոմանք. Դառնացուցին զբանսն: (12) Ոմանք. Եւ ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նց: (17) Ոմանք. Անօրէնութեան իւրեանց: (23) Ոմանք. ՚Ի ծով նաւօք, և առնէին զգործս: (27) Ոմանք. Ամ զարհուրեալս: (28) Ոմանք. ՚Ի վշտաց նոցա փրկեաց զնս: (29) Ոմանք. Պնդեաց զմրրիկն նր յօդս: (34) Բ. Տէր. Բնակչաց նց:

զերկիր պտղաբեր յաղտաղտուտս, ՚ի չարութենէ բնակչաց նորա։
35 * Արար զանապատն ՚ի ճահիճս ջուրց, և զերկիրն ծա-
36 րաւոյ ՚ի դիմունս ջուրց։ * Բնակեցոյց ՚ի նմա զքաղ-
37 ցեալս, և շինեցին քաղաքս բնակութեան իւրեանց։ * Վա-
րեցին սերմանս և տնկեցին այգիս, և արարին պտուղ արմ-
38 տեաց իւրեանց։ * Օրհնեաց զնոսա և բազմացան յոյժ,
39 և անասունք նոցա ոչ նուազեցան։ * Նուազեցան նոքա և
40 չարչարեցան, ՚ի նեղութենէ չարեաց և ՚ի ցաւոց։ * Եհեղ
արհամարհանս ՚ի վերայ իշխանաց նոցա, մոլորեցոյց զնոսա յանա-
41 պատի և ոչ ՚ի ճանապարհի։ * Օգնեաց աղքատին յաղ-
քատութենէ իւրեանց, առաւելապատկեաց իբրև զխաշինս ազգս
42 նոցա։ * Տեսցեն ուղիղք և ուրախ եղիցին, և ամենայն անօրէնութիւն
43 խցցէ զբերան իւր։ * Ո՞վ է իմաստուն որ պահեսցէ
զայս, և ՚ի միտ առցէ զողորմութիւնս Տեառն։ Ցանկ. ԽԳ։

1 Օրհնութիւն սաղմոսաց ՚ի Դաւիթ. ՃԷ։

2 Պատրաստ է սիրտ իմ Աստուած, պատրաստ է սիրտ իմ
3 օրհնեցից և սաղմոս ասացից փառօք իմովք։ * Զարթի՛ր
փառք իմ զարթի՛ր սաղմոսարան և քնար, և ես
4 զարթեայց առաւօտու։ * Խոստովան եղէց քեզ ՚ի ժո-
5 ղովուրդս Տէր, և սաղմոս ասացից քեզ յազգս։ * Մեծ
եղեն մինչև յերկինս ողորմութիւնք քո, մինչև յամպս է ճշմարտ-
6 ութիւն քո։ * Բարձր եղեր մինչև յերկինս Աստուած, յամենայն երկիր
7 են փառք քո։ * Որպէս փրկեսցին սիրելիք քո, կեցո աջով
8 քով լուր ինձ։ * Աստուած խօսեցաւ ՚ի սրբութեան իւրում,
բարձր եղէց բաժանեցից զՍիկիմ և զհովիտն
9 յարկաց չափեցից։ * Իմ է Գաղաադ և իմ է Մանասէ,
10 Եփրեմ հզօրութիւն գլխոյ իմոյ. Յուդա թագաւոր իմ, * և
Մովաբ աւազան յուսոյ իմոյ։ Յեդովմ ձգեցից զկօշ-
11 իկս իմ, և ինձ այլազգիք հնազանդ եղեն։ * Ո՞ տարցի
զիս ՚ի քաղաքն ամրութեան, կամ ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև
12 յԵդովմ։ * Ոչ դու Աստուած որ մերժեցեր զմեզ, և ոչ
13 ելանես Աստուած ընդ զօրս մեր։ * Տո՛ւր մեզ օգնութիւն ՚ի նեղութեան,
14 զի ունայն է փրկութիւն մարդոյ։ * Աստուծով արասցուք զօրութիւն,
և նա յաղթութեամբ արասցէ զթշնամիս մեր։ Ցանկ. ԺԴ։

՚Ի

(36) Օրինակ. Եւ շինեցին ՚ի քաղաքս բնակ"։ (38) Օրինակ.
Եւ անասունն նոցա ոչ նուազեցան։ (41) Օրինակ. Յաղքատ-
ութենէ առաւելապատկեաց.. ազգաց նոցա։
Սաղմ. ՃԷ. (1) Օրինակ. Օրհնութիւն սաղմոսի ՚ի դաւ"։ (3) Օ-
րինակ. Զարթեայց առաւօտուց։ (6) Օրինակ. Բարձրացիր
եր զու մինչև յերկինս, և յամ"։ (8) Օրինակ. Խօսեցաւ, զի բարձ-
րացայց բարձր եղէց բաժանեցից զմեզ։ Այլ օրինակ.
բաժանեցից։ (11) Օրինակ. Ո տարցի զիս.. մինչև յԵդով-
մայ։ Այլ օրինակ. յԵդովմ։ (12) Օրինակ. Եւ ոչ դու Աստուած։

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ՃԸ: 1

ԱԾ օրհնութեան իմոյ մի՛ լռեր, զի բերան մեղաւորի եւ 2
բերան նենգաւորի բացաւ ՚ի վր̅ իմ: Խօսեցան զի-
նէն լեզուաւք նենգաւորաւք, * եւ բանիւք ատելութեան պա- 3
շարեցին զիս: Մարտեան ընդ իս ՚ի տարապարտուց.
* փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս, այլ ես յաղօթս 4
կայի: * Հատուցին ինձ չար փոխանակ բարւոյ, 5
ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ: * Կացո՛ ՚ի վր̅ նր̅ մե- 6
ղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նր̅: * ՚Ի դատաստա- 7
նանել իւրում ելցէ դատապարտեալ, եւ աղօթք նորա ՚ի
մեղս դարձցին: * Եղիցին աւուրք նր̅ նուազ, եւ զայ- 8
ցելութն նր̅ զայն այլ առցէ: * Եղիցին որդիք նր̅ որբ 9
եւ կին նր̅ այրի. * տատանեսցին փոփոխեսցին, որդիք նր̅ 10
մուրացկան եղիցին, եւ ելցեն ՚ի բնակութէ իւրեանց: * Քննես- 11
ցէ փոխատու զամ ինչս նր̅, յափշտակեսցեն օտարք ըզ-
վաստակս նր̅: * Մի՛ գտցի որ օգնական նմա, եւ մի՛ որ 12
ողորմեսցի ՚ի վր̅ որբոց նր̅: * Եղիցին որդիք նր̅ ՚ի սա- 13
տակումն, եւ յազգի միում ջնջեսցի անուն նր̅: * Յիշեսցին 14
մեղք հօր նր̅ առաջի Տն̅. եւ մեղք մօր նր̅ մի՛ ջնջեսցին,
* եւ եղիցին առաջի Տն̅ յամ ժամ: * Սատակեսցի յերկ- 15
րէ յիշատակ նր̅. փոխանակ զի ոչ յիշեաց առնել ող- 16
որմութն: * Հալածեաց զայր աղքատ եւ զտնանկ, սպա- 17
նանել զայն որ խոնարհ է սրտիւ: * Սիրեաց զանէծս 18
եւ եկեսցէ նմա. ոչ կամեցաւ զօրհնութն, հեռի եղիցի ՚ի
նմանէ: Զգեցաւ զանէծս իբր̅ զհանդերձ, մտցէ որպէս
ջուր ՚ի փոր նր̅, իբր̅ ձէթ ընդ ոսկերս նորա: * Եղիցի 19
նմա իբր̅ հանդերձ զոր ագանի, իբր̅ գօտի որ ածէ հա-
նապազ ընդ մէջ իւր: * Այս գործ է այնոցիկ որ չա- 20
րախօս կային զինէն առ Տր̅, եւ որք խօսէին չար զանձնէ
իմմէ: * Այլ դու Տր̅ Տր̅՝ արա՛ ընդ իս վասն անուան 21
քում, զի քաղցր է ողորմութն քո, փրկեա՛ զիս * զի 22
աղքատ եւ տնանկ եմ ես: Սիրտ իմ խռովեցաւ ՚ի փորի
իմում, * եւ ես իբր̅ ստուերք ՚ի խոտորելն խոնարհ պակա- 23
սեցայ, եւ թօթափեցայ իբր̅ մարախ: * Ծունկք իմ տկա- 24
րացան ՚ի պահոց, եւ մարմին իմ այլագունեցաւ յիւղոյ:

* Եւ

Սղմ. ՃԸ. (2) Ոմանք. Լեզուաւ նենգաւորաւ: (3) Ո-
մանք. Եւ բանիւ ատելութեան: (6) Ոմանք. Կացո՛ ՚ի վր̅ նր̅
մեղաւոր": (11) Ոմանք. Փոխատուն զամ: (12) Ոմանք. Մի՛
գտցի օգնա": (13) Օրինակ մի. Եւ յազգ մի ջնջեսցի ա-
նուն նր̅: (14) Յօրինակին չիք. Մեղք հօր նր̅ առաջի
Տն̅. եւ: (19) Ոմանք. Որ ածէ հանապազ ընդ մէջ իւր:
(20) Այլք. Այս գործ է այնոցիկ որ չարքս": (21) Ո-
մանք. Եւ փրկեա՛ զիս:

Digitized by Google

25 * Եղէ ես նախատինս նց, տեսանէին զիս և շարժեցին զգլուխս
26 իւրեանց։ * Օգնեա ինձ Տէր Ած իմ, և փրկեա. զիս ըստ
27 ողորմութեան քում։ * Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է, և
28 դու Տէր արարեր զայս։ * Նոքա անիծանեն և դու օրհ-
նեսցես. որք յարուցեալ են 'ի վր իմ ամօթ կրեսցեն.
29 այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի 'ի քեզ։ * Զգեցցին զա-
մօթ որ չարախօս կային զանձնէ իմմէ, և արկցեն ընդ
30 կրկնոց զամօթ խայտառակութեան զիւրեանցս։ * Այլ ես խոս-
տովան եղէց Տէր յոյժ բերանով իմով, 'ի մէջ բազ-
31 մաց օրհնեցից զնա։ * Զի եկաց նա ընդ աջմէ տնան-
կին, փրկել զիս յայնցանէ որք հալածէին զանձն իմ։

Տանի. ԽԸ։

1 Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ՃԹ։

Ասաց Տէր ցՏէր իմ նստիր ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եդից
2 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ * Գաւազա-
ն զօրութե առաքեսցէ քեզ Տէր 'ի Սիոնէ, և տիրեսցես
3 դու 'ի մէջ թշնամեաց քոց։ * Ընդ քեզ է ինձ սկիզբն
աւուրց զօրութե 'ի լուսաւորութե սրբոց քոց յարգանդէ.
4 յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ։ * Երդուաւ Տէր
և ոչ եւս զղջասցի, թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ
5 կարգին Մելքիսեդեկի, * և Տէր ընդ աջմէ քումմէ։ Խորտա-
6 կեսցէ յաւուր բարկութե զթագաւորս. * Դատեսցէ ընդ
հեթանոսս և բազում առնէ զհարուածս, և խորտակեսցէ
7 գլուխս բազմաց յերկրի։ * Ջրհեղեղ 'ի ճանապարհի
արբուսցէ. վն այսորիկ և բարձր արասցէ զգլուխս։

Տանի. Է։ Գործոց. ԽԸ։

Ալէլուիա. ՃԺ։

1 Խոստովան եղէց քեզ Տէր բոլորով սրտիւ իմով, 'ի
2 խորհուրդս ուղղոց 'ի ժողովուրդս։ * Մեծ են գործք
3 Տն, և քննեալ են յամենայն կամս նր։ * Խոստովանութիւն և
վայելչութիւն են գործք նր. արդարութիւն նր մնայ յաւի-
4 տեանս յաւիտենից։ * Յիշատակ արար սքանչելեաց իւ-
րոց

---

(28) Ոմանք. Նոքա անիծանեսցեն. կամ, անիծանիցեն։
(29) Ոմանք. Ոյք չարախօս կային զինէն. արկցեն ընդ։
(31) Ոմանք. Ընդ աջմէ տնանկին.. որք հալածէին։
Սաղմ. ՃԹ. (3) Ոմանք. Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրն զօ-
րութե։ (6) Ոսկան. Դատեսցէ զհեթանոսս և բազում
արասցէ զհարուածս։ (6) Ոմանք. Ջրհեղեղս բազմաց
յերկրէ։ (7) Ոմանք. Ջրհեղեղ 'ի ճանապարհի արբուս-
ցէ. վն այսորիկ։ Ոսկ. ունի. արբցէ։
Սաղմ. ՃԺ. (1) Ոմանք. Ուղղոց 'ի ժողովս։ (3) Ոմանք. Խոստո-
վանութիւն և մեծվայելչութիւն են։

լոյց ուղղոց . ողորմած գթած է Տէր * կերակուր ետ 5
երկիւղածաց իւրոց։ Յիշեսցէ յաւիտենից զուխտ իւր.
* զզօրութիւն գործոց իւրոց պատմեսցէ ժողովրդեան 6
իւրոյ. * Տալ նոցա զժառանգութիւն հեթանոսաց, եւ գործք 7
ձեռաց նորա արդարութիւն եւ իրաւունք են։ * Հաւատարիմ 8
են ամենայն պատուիրանք նորա, հաստատեալ են յաւի-
տեանս յաւիտենից, արարեալ են ճշմարտութեամբ եւ ուղ-
ղութեամբ։ * Փրկութիւն առաքեաց Տէր ժողովրդեան իւ- 9
րում. պատուիրեաց յաւիտենից զուխտ իւր. սուրբ եւ
ահեղ է անուն նորա։ * Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն, 10
իմաստութիւն բարի ամենեցուն որ առնեն զնա, եւ օրհ-
նութիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։ Տաղ. Է։

Ալէլուիա. 'Ի Անգեայ մարգարէութենէն, Անգեայ եւ Զաքա-
րիայ. ՃԺԱ։

Երանեալ է այր որ երկնչի 'ի Տեառնէ, զի զպատուիրա- 1
նս նորա կամի յոյժ։ * Զօրաւոր եղիցի յերկրի զաւ- 2
ակ նորա, եւ ազգ ուղղոց օրհնեսցի։ * Փառք եւ մեծութիւն 3
են 'ի տան նորա, արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւի-
տենից։ * Ծագեաց 'ի խաւարի լոյս ուղղոց, ողորմած 4
գթած եւ արդար է Տէր։ * Քաղցր այր ողորմի եւ տայ 5
փոխ, յօրինէ զբանս իւր 'ի դատաստանի, * զի յաւիտեան 6
նա մի սասանեսցի։ * Յիշատակ յաւիտենից եղիցի ար- 7
դար, 'ի համբաւոյ չարէ նա մի երկիցէ։ Պատրաստ է
սիրտ նորա յուսալ առ Տէր։ * Հաստատեալ է սիրտ նորա 8
եւ նա մի երկիցէ, մինչեւ տեսցէ 'ի թշնամիս իւր։ * Սփռե- 9
աց եւ ետ աղքատաց. արդարութիւն նորա մնայ յաւի-
տեանս յաւիտենից, եւ եղջիւր նորա բարձր եղիցի փա-
ռօք։ * Մեղաւորն տեսցէ եւ բարկասցի, զատամունս 10
իւր կրճտեսցէ եւ հալեսցի, եւ ցանկութիւն մեղաւորաց
կորիցէ։ Տաղ. Ժ։

Ալէլուիա. ՃԺԲ։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանուն Տեառն։ 1
* Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչեւ 2
յաւիտեան։ * Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու, օրհ- 3
նեալ է անուն Տեառն։ * Բարձր է 'ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր, 4
եւ յերկինս են փառք նորա։ * Ո՛վ է ոք իբր Տէր մեր 'ի 5
բարձ-

(6) Ոմանք. Պատմեսցէ ժողովրդեանն իւրում։ (7) Ոմանք.
Տալ նոցա ժառանգ։
Սղմ. ՃԺԱ. * Ոմանք. Ալէլուիայ. վերադարձութեան Անգ-
եայ եւ զա'։ (1) Ոմանք. 'Ի Տէ. զպատուիրա'։ (7) Ոմանք.
Եղիցի արդարն. 'ի համբաւոյ չա'։
Սղմ. ՃԺԲ. (3) Ոմանք. Մինչեւ 'ի մտանել. . անուանն Տե.

6 բարձրաբնակ բնակեալ, * եւ զխոնարհս տեսանէ յերկինս
7 'ի յերկիր։ * Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ, եւ բարձրա-
8 ցուցանէ զտնանկս յաղբեաց։ * Նստուցանէ զնոսա
9 իշխանս, ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։ * Բնակե-
ցուցանէ զամուլն 'ի տան ուրախութեան, որպէս մայր որդ-
ւոց ուրախելով։ Տուն. Է։

Սաղմոս. ՃԺԳ։

1 Յելանելն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ. տանն Յակոբայ 'ի ժողո-
2 վրդենէ այլազգեաց։ * Եղեւ Հրէաստան սրբութի-
3 ւն նորա, եւ Իսրայէլ իշխանութիւն նորա։ * Ծով ետես եւ փախեաւ, եւ
4 Յորդանան ընդդէմ դարձաւ։ * Լերինք ցնծացին որպէս
5 խոյք, եւ բլուրք որպէս գառինք մաքեաց։ * Զի՞նչ է քեզ
ծով, զի՞ ետես եւ փախեար, եւ դու Յորդանան զի՞
6 դարձար ընդդէմ։ * Լերինք՝ ցնծացէք որպէս խոյք, եւ
7 բլուրք որպէս գառինք մաքեաց։ * Յերեսաց Տեառն սասանե-
8 ցաւ երկիր, յերեսաց Այ Յակոբայ։ * Որ դարձուցանէ զվէմն
'ի վտակս ջուրց, եւ զապառաժն 'ի յաղբերականս։
1 * Մի՛ մեզ Տէր մի՛ մեզ. այլ անուան քում տուր զփառս,
2 վասն ողորմութեան եւ ճշմարտութեան քում։ * Մի՛ երբեք ասաս-
3 ցեն 'ի հեթանոսս, թէ ուր է Այ նոցա։ * Այ մեր յերկ-
4 նինս եւ յերկրի, զամ զոր կամեցաւ արար։ * Կուռք
հեթանոսաց արծաթ եւ ոսկի են, ձեռագործք են որդ-
5 ւոց մարդկան։ * Բերան ունին՝ եւ ոչ խօսին, աչս ու-
6 նին՝ եւ ոչ տեսանեն։ * Ականջս ունին՝ եւ ոչ լսեն, ռունգս
7 ունին՝ եւ ոչ հոտոտին։ * Ձեռս ունին՝ եւ ոչ շօշափեն,
ոտս ունին՝ եւ ոչ գնան. եւ ոչ գոյ բարբառ 'ի կոկորդս
8 նոցա։ * Նման նոցա՝ եղիցին որք արարին զնոսա. ամենեքեան
9 որք յուսացեալ են 'ի նոսա։ * Տուն Իսրայէլի յուսացաւ 'ի Տէր,
10 օգնական ընդունելի է նոցա։ * Տուն Ահարոնի յուսա-
11 ցաւ 'ի Տէր, օգնական ընդունելի է նոցա։ * Երկիւղածք
12 Տեառն յուսացան 'ի Տէր, օգնական եւ փրկիչ է նոցա։ * Յի-
շեաց զմեզ Տէր եւ օրհնեաց զմեզ. օրհնեաց Տէր զտունն
13 Իսրայէլի. օրհնեաց Տէր զտունն Ահարոնի։ * Օրհնեաց Տէր
14 զերկիւղածս իւր, զփոքրկունս եւ զմեծամեծս։ * Յա-
15 ւելցէ 'ի մեզ Տէր, 'ի մեզ եւ յորդիս մեր։ * Օրհնեալ
. եք

---

(6) Ոմանք. Տեսանէ յերկինս եւ յերկրի։ (8) Ոմանք. Ընդ իշխանս ընդ իւր"։ (9) Ոմանք. Մայր որդւոցն ուրախ"։
Սաղմ. ՃԺԳ. (1) Բազումք. Յելանելն Իսրայէլի յԵգիպ"։ (4) Ոմանք. Իբր զխոյս.. որպէս գառինս մաքեաց"։ (6) Ոմանք. Ցնծացէք որպէս զխոյս.. որպէս գառինս։ (8) Ոմանք. Յաղբերականս։
(1) Բազումք. Վն ողորմութեան եւ ճշմարտութեան քոյ։ (6) Ոմանք. Եւ ռունգս հոտոտին։ (8) Ոմանք. Եւ ամենեքեան որ յու"։ (9)(10) Ոմանք. Տեառն։ Ուր ունին. Եւ ընդունելով է նոցա։ (15) Ոմանք.

էք դուք ՚ի Տեառնէ, որ արար զերկինս և զերկիր: * Եր- 16
կինք երկնից Տեառն են, և զերկիր ետ որդւոց մարդկան:
* Ո՛չ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զՏէր, և ո՛չ ամենեքեան 17
որ իջանեն ՚ի դժոխս: * Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք 18
զՏէր, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան: Տունք. ԻԷ: Գու-
մար. ԾԶ:

Ալէլուիա. ՃԺԴ:

Սիրեցի զի լուիցէ Տէր ձայնի աղօթից իմոց. * Խոնարհե- 1
ցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կար- 2
դացի առ նա: * Շրջեցան զինեւ երկունք մահու, և 3
վիշտք դժոխոց գտին զիս: Նեղութիւն և զանձկութիւն 4
գտի, * և զանուն Տեառն կարդացի: Ո՛ Տէր փրկեա զանձն 5
իմ. * ողորմած և արդար է Տէր Աստուած մեր, ողորմի * և պա- 6
հէ զտղայս Տէր: Ես խոնարհ եղէ և Տէր կեցոյց զիս. * դարձ 7
անձն իմ ՚ի հանգիստ քո, զի Տէր օգնեաց քեզ: * Փրկեաց 8
զանձն իմ ՚ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, զոտս
իմ ՚ի գայթագղութենէ, * հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկիր 9
կենդանեաց: Տունք. Է:

Ալէլուիա. ՃԺԵ:

Հաւատացի վասն որոյ և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ: 10
* Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամենայն մարդ 11
սուտ է: * Զի՞նչ տաց Տեառն ընդ ամենայն զոր և 12
ետ ինձ: * Բաժակ փրկութեան ընկալայց, և զանուն Տեառն 13
կարդացից: * Զուխտս իմ Տեառն տաց՝ առաջի ամենայն ժո- 14
ղովրդեան նորա: * Պատուական է առաջի Տեառն մահ սր- 15
բոց նորա. * Ո՛ Տէր ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի 16
աղախնոյ քո: * Հատեր զկապանս իմ, քեզ մատուցից 17
պատարագ օրհնութեան, և զանուն Տեառն կարդացից. * Զուխ- 18
տս իմ Տեառն տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա, * ՚ի գա- 19
ւիթս տան Տեառն, և ՚ի մէջ քո Երուսաղէմ: Տունք. Է:

Ալէլուիա. ՃԺԶ:

Օրհնեցէք զՏէր ամենայն ազգք. գովեցէք զնա ամենայն ժո- 1
ղովուրդք: * Զի հաստատեցաւ ողորմութիւն նորա ՚ի վերայ 2
մեր.

Կ՚ի Տեառնէ. այն որ արար զերկինս: (17) Ոմանք. Օրհնես-
ցեն զՏէր Տէր. և ոչ:
Սաղ. ՃԺԴ. (2) Ոմանք. Ես և ես յաւուրս իմ կարդացից
առ նա: (6) Ոմանք. Ողորմած Տէր և արդար, ողորմի, և
պահէ: (7) Ոմանք. Զի Տէր օգնեաց ինձ: (9) Ոմանք. Յերկրի-
ջին կենդանեաց:
Սաղ. ՃԺԵ. (11) Ոմանք. ՚Ի զարմանալն իմում: (13) Ո-
մանք. Զբաժակ փրկութեան:

Է

մեր. Ճշմարտութիւն Տն մնասցէ յաւիտեան: Տունք. Բ:

1 Սաղմոս. ՃԺԷ:

Խոստովան եղերուք Տն զի քաղցր է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութիւն նր: * Ասասցէ տունն Իլի զի քաղցր
3 է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր: * Ասասցէ տունն
4 Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր: * Ասասցեն
երկիւղածք Տն զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն
5 նր: * 'Ի նեղութեան կարդացի առ Տր, և լուաւ ինձ յան-
6 դորր: * Տր է իմ օգնական և ես ոչ երկեայց, զի՞ ա-
7 րասցէ ինձ մարդ: * Տր է իմ օգնական, և ես տեսից
8 'ի թշնամիս իմ: * Բարւոք է յուսալ 'ի Տր քան յուսալ 'ի
9 մարդիկ, * բարւոք է յուսալ 'ի Տր քան յուսալ յիշխանս:
10 * Ամենայն ազգք շրջեցան զինեւ, և անուամբ Տն յաղ-
11 թեցի նց: * Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս
12 'ի միասին, և անուամբ Տն վանեցի զնս: * Շրջեցան
զինեւ որպէս մեղուք, վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի
13 հուր, և անուամբ Տն մերժեցի զնոսա: * 'Ի մերժելն
դրդուեցայ և եղէ մերձ 'ի գլորել, և Տր իմ ընկալաւ
14 զիս: * Զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ Տր, և եղև ինձ 'ի
15 փրկութիւն: * Ձայն ցնծութեան փրկութեան՝ 'ի յարկս ար-
16 դարոց: * Աջ Տն արար զօրութիւն, աջ Տն բարձր արար
17 զիս, աջ Տն արար զօրութիւն: * Ո՛չ մեռայց, այլ կեցից
18 և պատմեցից զգործս Տն: * Խրատելով խրատեաց զիս
19 Տր, և 'ի մահ ոչ մատնեաց: * Բացէք ինձ զդրունս ար-
20 դարութեան զի մտից 'ի նոյն, և խոստովան եղէց Տն: * Այս
21 դուռն Տն է, և արդարք մտանեն ընդ սա: * Խոստո-
վան եղէց քեզ Տր զի լուար ինձ, և եղեր ինձ 'ի փր-
22 կութիւն: * Վէմն զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև գլ-
23 լուխ անկեան: * 'Ի Տնէ եղև այս, և է սքանչելի առա-
24 ջի աչաց մերոց: * Այսօր է զոր արար Տր, եկայք ցն-
25 ծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի սմա: * Ո՛ Տր փրկեա՛ ո՛
26 Տր առաջնորդեա. * օրհնեալ որ գալոց ես յանուն
27 Տն, և օրհնեցաք զքեզ յանուանէ Տն: * Տր Ած մեր
երևեցաւ մեզ, արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ,
28 մինչև յանկիւնս սեղանոյ: * Ած իմ ես դու խոստովան
ե-

Սղմ. ՃԺԷ. (1)(2)(3)(4) Ոմանք. Զի յաւիտեան է ողորմ՝ նր: (5) Ոմանք. 'Ի նեղութեան իմում ես առ Տր կարդա-ցի, և լու": (11) Ոմանք. Եւ անուամբ Տն մերժեցի զնս: (12) Ոմանք. Շուրջ եղեն զինեւ որպէս մեղուք: (13) Ոմանք. Եւ Տր ընկալաւ: (16) Ոմանք. Եւ աջ Տն ա": (19) Ոմանք. Ինձ զդրունս ար": (23) Ոմանք. Սքանչելի յաչս մեր: (26) Ոմանք. Որ գալոց է անուամբ Տն.. զքեզ 'ի տանէ Տն: (28) Ոմանք. Ես դու, և խոստովանեղէց.

Digitized by Google

նեցից քեզ, Ած իմ ես դու՝ և բարձր արարից զքեզ ։
Խոստովան եղէց քեզ Տր զի լուար ինձ, և եղեր ինձ
'ի փրկութիւն ։ * Խոստովան եղերուք Տն, զի քաղցր է զի 29
յաւիտեան է ողորմութիւն նր ։ Տունք . ԻԹ ։ Գոբղայս . ԺԳ ։

Սաղմոս . ՃԺԸ ։

Երանեալ են անբիծք 'ի ճանապարհի, և որք գնան 1
յօրէնս Տն ։ * Երանի որք քննեն զվկայութիւն նր, 2
բոլորով սրտիւ խնդրեսցեն զնա ։ * Ո՛չ թէ 3
որ գործեն զանօրէնութիւն, 'ի ճանապարհս նորա գնա-
ցեն ։ * Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո, 'ի պա- 4
հել ինձ յոյժ ։ * Առէ թէ յաջողեսցին ճանապարհք 5
իմ, պահել ինձ զարդարութիւնս քո ։ * Յայնժամ ես ոչ 6
ամաչէի 'ի զգուշանալ ինձ 'ի պատուիրանս քո ։ * Խոս- 7
տովան եղէց քեզ Տր յուղղութ՟ սրտի իմոյ . որպ ուսայց
զիրաւունս արդարութե քո ։ * Զիրաւունս քո պահե- 8
ցից, մի թողուր զիս մինչև 'ի սպառ ։ * Իւ ուղղեսցէ 9
երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ 'ի պահել զբանս
քո ։ * Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ, մի մեր- 10
ժեր զիս 'ի պատուիրանաց քոց ։ * 'Ի սրտի իմում թա- 11
քուցի զբանս քո, որպ զի մի մեղայց քեզ ։ * Օրհնեալ 12
ես դու Տր, ուսո ինձ զարդարութիւնս քո ։ * Շրթամբք 13
իմովք պատմեցից զամ իրաւունս բերանոյ քո ։ * 'Ի 14
ճանապարհս վկայութեց քոց զուարճացայ, որպ յամ 'ի
մեծութիւն ։ * 'Ի պատուիրանս քո հոգացայ, և զգուշա- 15
ցայ 'ի ճանապարհս քո ։ * Զիրաւունս քո խօսեցայ, և 16
ոչ մոռացայ զբանս քո ։ * Հատո ծառայի քում, զի կե- 17
ցից և պահեցից զբանս քո ։ * Զարթո՛ զաչս իմ, և նայե- 18
ցայց 'ի սքանչելիս օրինաց քոց ։ * Պանդուխտ եմ ես 19
յերկրի, մի թաքուցաներ յինէն զպատուիրանս քո ։
* Փափագեաց անձն իմ, 'ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո 20
յամ ժամ ։ * Սաստեցեր ամբարտաւանից . անիծեալ 21
որք խոտորեցան 'ի պատուիրանաց քոց ։ * 'Ի բաց արա 22
յինէն զնախատինս և զարհամարհանս, զի զվկայութիւնս
քո

(29) Ոմանք . Զի յաւիտեան է ողորմ նր ։
Սղմ . ՃԺԸ . * Ոմանք և յայս սաղմոս դրոշմեն եբրայական այբու-
բենս, որ և 'ի սաղմոս ԼԴ . գրեալ [illegible] օրինակի մեր ձեռ-
ագրաց ոմանց ։ (2) Ոմանք . Զվկայութիւնս նր ։ (3) Ոմանք . Զի
ոչ թէ որք գործեն ։ (4) Ոմանք . Պահել ինձ յոյժ ։ (5) 'Ի
[illegible]'' . 'Ի հյ՟ Առէ թէ, նշանակէ երանի թէ . համաձայն ա-
ռանց [illegible] ։ (5) Ոմանք . Յաջողեսցին էին
ինձ . . . 'ի պահել ինձ ։ (8) Ոմանք . Եւ մի թողուր զիս
մինչ ես'' ։ (10) Ոմանք . Խնդրեցից զքեզ, մի ։ (16) Ո-
մանք . Զիրաւունս քո խօսեցայց ։

Digitized by Google

23 քո խնդրեցի։ * Զի նստան իշխանք և չարախօսէին
24 զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։ * Զի
վկայութիւնք քո խնդիր իմ էին, և խորհուրդք իմ արդա-
25 րութիւն քո։ * Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող, արա կեցո զիս
26 ըստ բանի քում։ * Զճանապարհս իմ պատմեցից քեզ՝
27 և լուար ինձ. ուսո ինձ զարդարութիւն քո։ * 'Ի ճա-
նապարհս արդարութեանց քոց խրատեա զիս, և
28 քննեցից զսքանչելիս քո։ * Տրտմեցաւ անձն իմ առ 'ի
29 ձանձրանալ, հաստատեա զիս 'ի բանս քո։ * Զճանա-
պարհս մեղաց 'ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողոր-
30 մեա ինձ։ * Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի,
31 և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։ * Մերձեցայ ես 'ի
32 վկայութիւնս քո, Տէր մի յամօթ առներ զիս։ * 'Ի ճանա-
պարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ, զի անդորր ա-
33 րարեր սրտի իմոյ։ * Օրէնսդիր արա զիս Տէր 'ի ճա-
նապարհս իրաւանց քոց, և խնդրեցից զնա յամ ժամ։
34 * Իմաստնացո արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո, և պա-
35 հեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։ * Առաջնորդեա ինձ
'ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի ընդ նա հաճեցայ։
36 * Խոնարհեցո զսիրտ իմ 'ի վկայութիւնս քո, և մի յագա-
37 հութիւն։ * Դարձո զաչս իմ զի մի տեսից զունայնութիւն,
38 'ի ճանապարհս քո կեցո զիս։ * Հաստատեա ծառայի
39 քում՝ զբանս քո յերկիւղ քո։ * Հան յինէն զնախատինս
40 զոր և կարծեցի. զի դատաստանք քո քաղցր են։ * Ահա՛
ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդարութիւն քում
41 կեցո զիս։ * Եկեսցէ 'ի վ՛ր իմ ողորմութիւն քո Տէր, և
42 փրկութիւն քո ըստ բանի քում։ * Տաց պատասխանի որք
նախատեն զիս բանիւք. զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։
43 * Մի 'ի բացէ առներ 'ի բերանոյ իմմէ զբանս ճշմար-
44 տութեան մինչև յոյժ, զի յիրաւունս քո յուսացայ։ * Պա-
հեցից զօրէնս քո յամ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս
45 յաւիտենից։ * Գնայի ես յանդորրու, զի զպատուի-
46 րանս քո խնդրեցի։ * Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի
47 թագաւորաց, և ոչ ամաչէի։ * Խորհէի 'ի պատուիրանս
48 քո զոր սիրեցի։ * Ամբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս
49 քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութիւն քում։ * Յի-
50 շեա զբանս ծառայի քոյ, յոր և յուսացուցեր զիս։ * Սա՛

մխի.

---

(24) Ոմանք. Վկայութիւնք քո խօ՛... յարդարութիւն քո։
(26) Ոմանք. Պատմեցի քեզ։ (38) Ոմանք. Ծառայի քո զբանս քո։ (43) Ոմանք. 'Ի բերանոյ իմոյ զբանս։ (44) Ոմանք. Պահեցից զօրէնս քո։ (47) Ոմանք. Զոր և սիրեցի։ (48) Ոմանք. Համբարձի զձեռս... զոր և սիրեցի։ (49) Օրինակ մի. Յիշեա զբանս քո Տէ՛ր։ (50) Բազումք. Զի բանն քո կեցոյց։

Digitized by Google

մխիթարեցէ՛ զիս 'ի խոնարհութեան իմում. զի բանք քո
կեցոյց զիս ։ * Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, 51
այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ ։ * Յիշեցի զիրա- 52
ւունս քո յաւիտենից Տէր, և մխիթարեցայ ։ * Տրտմու- 53
թիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո ։
* Գովելի էին ինձ իրաւունք քո, 'ի տեղւոջ պանդխտու- 54
թեան իմոյ ։ * Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո Տէր, և պա- 55
հեցի զօրէնս քո ։ * Սա եղև ինձ ճանապարհ 'ի կեանս, 56
զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի ։ Տունք. ծէ ։

Բաժին իմ ես դու Տէր, ասացի պահել զօրէնս քո ։ 57
* Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով, ո- 58
ղորմեա ինձ ըստ բանի քում ։ * Խորհեցայ 'ի ճանա- 59
պարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ 'ի վկայութիւնս քո ։
* Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ, զի պահեցից զպատ- 60
ուիրանս քո ։ * Տոռունք մեղաց պատեցան զինև, այլ 61
զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * 'Ի մէջ գիշերի յառնէի 62
խոստովան լինել առ քեզ Տէր, վն իրաւանց և արդա-
րութեան քո ։ * Հաղորդ եմ ես ամ երկիւղածաց քոց, 63
որոց պահեալ է զպատուիրանս քո ։ * Ողորմութբ քով 64
Տր լի եղև երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ ։ * Քաղց- 65
րութիւն արարեր ընդ ծառայի քում Տէր, ըստ բանի քում ։
* Քաղցրութիւն զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի 'ի 66
պատուիրանս քո ես հաւատացի ։ * Մինչև խոնարհեալ 67
էի ես մեղայ, վն այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ ։
* Քաղցր ես դու Տէր, և քաղցրութբ քով ուսո ինձ 68
զարդարութիւնս քո ։ * Բազմացաւ յիս անիրաւութիւնք 69
ամբարտաւանից. այլ ես՝ բոլորով սրտիւ իմով քննե-
ցից զպատուիրանս քո ։ * Մածաւ որպէս կաթն սիրտք նց, 70
այլ ես զօրէնս քո խոկեցայ ։ * Բարի է ինձ զի խոնարհ 71
արարեր զիս, որպ ուսայց զարդարութիւնս քո ։ * Բարի 72
են ինձ օրէնք բերանոյ քոյ, քան զհազարս ոսկւոյ և
արծաթոյ ։ * Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս, իմաս- 73
տուն արա զիս՝ և ուսայց զպատուիրանս քո ։ * Երկիւ- 74
ղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես 'ի բանս

քո

---

(57) Ոմանք. Պահել ինձ զօրէնս ։ (59) Ոմանք. Խորհե-
ցայ 'ի ճանապարհս քո ։ (60) Ոմանք. Այլ պահեցի ըզ-
պատուէր"։ (61) Ոմանք. Պատեցին զինև, և զօրէնս քո ։
(62) Ոմանք. Խոստովան առնել առ քեզ, վն ի"։ (63) Օ-
րինակ մի. Հաղորդ արա զիս ամ երկիւղածաց քոց, որք
պահեսցեն զպատ"։ (64) Ոմանք. Ողորմութբ տն լի եղև ։
(66) Ոմանք. Եւ զխրատ և զգի"։ (68) Յօրինակին գրեալ.
Եւ քաղցրութբ քով ուսո ինձ ։ (70) Ոմանք. Մածեաւ.
չափ, մածան որպ կաթն..յօրէնս քո խոկի"։

75 քո յուսացայ: * Ծանեայ Տէր զի արդարութիւն են դա-
76 տաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս: * Եղիցի
ողորմութիւն 'ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում ծառայիս
77 քո: * Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո և կեցից, զի օրէնք
78 քո խոկք իմ էին: * Ամաչեսցեն ամբարտաւանք որ 'ի
տարապարտուց անիրաւեցան յիս, այլ ես հոգացայց
79 'ի պատուիրանս քո: * Խորտակեսցեն զիս երկիւղածք
80 քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո: * Եղիցի սիրտ
81 իմ անբիծ յարդարութիւն քում, զի մի ամաչեցից: * Կա-
րօտացաւ անձն իմ 'ի փրկութիւն քո, զի ես 'ի բանս քո
82 յուսացայ: * Մաշեցին աչք իմ բանի քում, ասացի
83 երբ մխիթարեսցէ զիս: * Եղէ ես որպէս տիկ 'ի պար-
84 զի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ: * Քանի՞ են
են աւուրք ծառայի քո, երբ արասցես ինձ իրաւունս
85 'ի հալածչաց իմոց: * Պատմեցին ինձ անօրէնք զխոր-
86 հուրդս, այլ ոչ ըստ օրէնս քո: * Ամենայն պատուի-
րանք քո ճշմարիտ են, 'ի նանիր հալածեցին զիս օգնեա
87 ինձ: * Փոքր մի ևս և կորուսանէին զիս յերկրէ. այլ
88 ես ոչ թողի զպատուիրանս քո: * Ըստ ողորմութեան քում
89 կեցո զիս, և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո: * Յա-
90 ւիտեան Տէր բան քո կայ յերկինս, * ազգէ մինչև յազգ
է ճշմարտութիւն քո: Հաստատեցեր զերկիր, կայ և մնայ:
91 * Հրամանի քում մնայ տիւ, զի ամ ծառայք քո է: * Ե-
92 թէ ոչ օրէնք քո խոկք իմ էին, կանխաւ ես արդեւք
93 կորուսեալ էի 'ի խոնարհութեան իմում: * Յաւիտեան
ոչ մոռացայց զարդարութիւնս քո, զի նոքօք կեցուցեր
94 զիս: * Քո եմ ես և կեցո զիս, զի զարդարութիւնս քո
95 խնդրեցի: * Ինձ սպասեցին մեղաւորք 'ի կորուսանել,
96 զի զվկայութիւնս քո ես 'ի միտ առի: * Յամ կատարա-
ծի տեսի զվախճան, յոյժ անդորր են ինձ պատուիրանք
97 քո: * Որպ սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ խոկք իմ
98 էին: * Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս 'ի
99 պատուիրանս քո, զի յաւիտեան իմ էին: * Քան զամ

ու-

---

(76) Ոմանք. Ողորմութիւն քո 'ի մխիթարել": (78) Ոմանք. Յիս յոյժ. այլ ես հոգացայց 'ի պատ": (81) Ոմանք. Կարօտե-ցաւ: (82) Ոմանք. Երբ մխիթարեսցես զիս: (84) Ո-մանք. Ծառայի քում: (87) Ոմանք. Փոքր մի ևս և... զիս յերկրէ: (90)(91) Ոմանք. Զերկիր, և կայ: Հրամա-նի: Ոսկ օրինակ մ. Զերկիր, և կայ 'ի հրամանի քում: Մնայ և տիւ, զի ամ ծառայք քո են: (92) Ոմանք. Կանխաւ ես արդեւք: (93) Ոմանք. Ոչ մոռացայց զար": Ոսկան. Ես ոչ մոռացայց: (95) Ոմանք. 'Ի կորուսա-նել զիս. զի: (96) Ոմանք. Անդորր են ինձ: (99) Բա-զումք. Քան զամ ուսուցիչս իմ:

Digitized by Google

ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խորհուրդ
իմ էին: * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատ- 100
ուիրանս քո քննեցի: * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րեաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո:
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդէտ 102
արարեր զիս: * Որչափ քաղցր են ՚ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ: * ՚Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնսդէտ արարեր զիս: * Ճրագ է բան քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս արայ շաւղաց իմոց: * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեցից զամ իրաւունս արդարութեան քո:
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տէր կեցո զիս ըստ բանից 107
քոում: * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեսցիս Տէր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ: * Անձն իմ ՚ի ձեռս քո յամ 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ: * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, ՚ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ: * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ: * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիս քո յաւիտեան, վն հատուցմանն:
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի: * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես ՚ի բանս քո յուսացայ: 114
* ՚Ի բաց եղերուք յինէն չարք, և քննեցից զպատուի- 115
րանս այ իմոյ: * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ: * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ: * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբ- 118
եցին յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութիւն են խոր-
հուրդք նց: * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո: * Բևե- 120
ռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ, զի ՚ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ: Տանք. կէ:

Ալե

(100) ՚Ի Եբրայ. պակաս է. Քան զծերս իմ իմաստ": (101) Ոմանք. Որպէս պահեցի զբանս: (103) Յօրինակին պակասէր. ՚Ի քիմս իմ բանք քո: (104) Օրինակ մի. Չարաց. զի դու խրատեցեր զիս յօրէնս քո: (105) Ոմանք. Ճրագ են բանք քո... և լոյս աան: (109) Ոմանք. Ես ոչ մոռացայց: (110) Ոմանք. Որոգայթ. այլ ՚ի պատուիրանաց քոց: (111) Ոմանք. Զի ցնծութիւն եղև սրտի իմում: (112) Ոմանք. Վասն հատուցմանն: (113) Ոմանք. Զանօրէնսն ատեցի: (118) Օրինակ մի. Անարգեցեր զամենեսեան [illegible]: (118) Ոմանք. Անիրաւութիւն էին խորհուրդք նց: (119) Օրինակ մի. Անցաւոր համարեցայ: (119) Ոմանք. Վն այսորիկ սիրեցի զվկայութիւնս քո:

Digitized by Google

121 Արարի իրաւունս եւ արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս ՚ի
122 ձեռս նեղչաց իմոց։ * Ընկա՛լ զծառայս քո ՚ի բարի,
123 զի մի՛ ամբարտաւանք զրկեսցեն զիս։ * Պակասեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տէր, եւ բանից արդարութեան քո։ * Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ։ * Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն ա-
126 րա զիս, եւ ծանեայց զվկայութիւնս քո։ * Ժամ է առնել
127 տեառն, խափանեցին զօրէնս քո։ * Վա՛ս այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի եւ զտպազիոն։
128 * Ամ պատուիրանք քո ուղղեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց։ * Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վա՛ս
130 այնորիկ քննեաց զնոսա անձն իմ։ * Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր եւ իմաստուն առնէ զտղայս։ * Զբերան
իմ բացի եւ առի զհոգի, ՚ի պատուիրանս քո փափա-
132 գէաց անձն իմ։ * Նայեա՛ց առ իս եւ ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւանց սիրողաց անուան քում։ * Զճանապարհս
իմ ուղի՛ղ արա ինձ ըստ բանի քում, եւ մի՛ տիրեսցեն
134 ինձ ամ մեղք։ * Փրկեա՛ զիս ՚ի զրպարտութենէ մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո։ * Երեւեցո՛ զե-
րեսս քո ՚ի ծառայս քո, եւ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։
136 * Վտակ ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ո՛չ պահեցին զօ-
137 րէնս քո։ * Արդար ես դու տէր, եւ ուղի՛ղ են դատաս-
138 տանք քո։ * Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, եւ ճշմարիտ են յոյժ։ * Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։ * Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, եւ ծառայ քո սիրեա՛ց զնա։ * Մանուկ
եմ ես եւ արհամարհեալ, եւ զարդարութիւնս քո ես ո՛չ մո-
142 ռացայ։ * Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, եւ
143 օրէնք քո ճշմարիտ են։ * Նեղութիւն եւ վիշտք գտին զիս,
144 եւ պատուիրանք քո խո՛րք իմ էին։ * Արդարութիւն են
վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստուն արա եւ կեցո՛ զիս։
145 * Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով, լո՛ւր ինձ
146 տէր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցից։ * Աղաղակեցի առ
147 քեզ եւ փրկեա՛ զիս, եւ պահեցից զվկայութիւնս քո։ * Կանխ
խե-

---

(123) Ոմանք. Արդարութեան քում։ (126) Օրինակ մի. Ժամ է յառնել տեառն, խափանեն՚։ (127) Ոմանք. Եւ զտպազիոն։ (128) Բազ՚. Զի ատեցի ես զճանապարհս չա՚։ (129) Ոմանք. Եղեն վկայութիւնք քո, վա՛ս այնորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ։ (130) Ոմանք. Քոց լուսաւորէ եւ ի՚։ (132) Ոմանք. Սիրելեաց անուան քո։ (134) Ոմանք. Մարդկան, եւ պահեցից։ (138) Ոմանք. Զի պատուիրեցեր զարդա՚։ (140) Ոմանք. Ընտրեալ է բան քո . . . սիրեաց զնոսա։ (141) Ոմանք. Այլ զարդարութիւնս քո։ (147) Ոմանք.

Digitized by Google

ուսուցչէ իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խորհ-
իմ էին ։ * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատո- 100
ւիրանս քո քննեցի ։ * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րաց արգելի զոտս իմ, ոչ զի պահեսցից զբանս քո ։
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնադիր 102
արարեր զիս ։ * Որպ զի քաղցր են 'ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ ։ * 'Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնադիր արարեր զիս ։ * Ճրագ է բան քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս տայ շաւղաց իմոց ։ * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեսցից զամ իրաւունս արդարութեան քո ։
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տէր կեցո զիս ըստ բանի 107
քում ։ * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեսցիս Տէր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ ։ * Անձն իմ 'ի ձեռս քո յամ 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ ։ * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ ։ * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վն հատուցմանն ։
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի ։ * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ ։ 114
* 'Ի բաց երթայք յինէն չարք, և քննեցից զպատուի- 115
րանս այ իմոյ ։ * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ ։ * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ ։ * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբ- 118
եալքն յարդարութեանց քոց ․ զի անիրաւութիւն էն խոր-
հուրդք նց ։ * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո ։ * Բևե- 120
ռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ, զի 'ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ ։ Տան․ կէ ։

Արա-

(100) 'Ի Եբր․ պակաս է ․ Քան զծերս էն իմաս" ։ (101) Ո-
մանք ․ Որպէս պահեսցի զբանս ։ (103) Յօրինակին պակա-
սէր ․ 'Ի քիմս էն բանք քո ։ (104) Օրինակ մի ․ Զարաց ․ զի
դու խրատեցեր զիս յօրէնս քո ։ (105) Ոմանք ․ Ճրագ
են բանք քո ․․․ և լոյս տան ։ (109) Ոմանք ․ Ես ոչ մո-
ռացայց ։ (110) Ոմանք ․ Որոգայթ ․ այլ 'ի պատուիրա-
նաց քոց ։ (111) Ոմանք ․ Զի ցնծութիւն եղև սրտի իմում ։
(112) Ոմանք ․ Վասն հատուցմանն ։ (113) Ոմանք ․ Զանօ-
րէնն ատեցի ։ (118) Օրինակ մի ․ Անարգեցին զամենեսեան
ոյք ։ (118) Ոմանք ․ Անիրաւութիւն էին խորհուրդք նց ։
(119) Օրինակ մի ․ Անցաւոր համարեցայ ։ (119) Ոմանք ․
վն այսորիկ սիրեցի զվկայութիւնս քո ։

Digitized by Google

121 Արարի իրաւունս և արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս 'ի
122 ձեռս նեղչաց իմոց : * Ընկա՛լ զծառայս քո 'ի բարի,
123 զի մի՛ ամբարտաւանք զրկեսցեն զիս : * Սպասեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տէր, և բանից արդարութեան քո : * Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ : * Ծառայ քո եմ ես, իմաստո՛ւն ա-
126 րա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո : * Ժամ է պաշ-
127 տել զՏէր, խափանեցին զօրէնս քո : * Վս̃ այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի և տպազիոն :
128 * Ամ̃ պատուիրանք քո ուղղեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց : * Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վս̃
130 այսորիկ քննեաց զնս անձն իմ : * Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր և իմաստո՛ւն առնէ զտղայս : * Զբերան
իմ բացի և առի զհոգի, 'ի պատուիրանս քո փափա-
132 քեաց անձն իմ : * Նայեա՛ առ իս և ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւանց սիրողաց անուան քում : * Զճանապարհս
իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի՛ տիրեսցէ
134 ինձ ամ̃ մեղք : * Փրկեա՛ զիս 'ի զրպարտութենէ մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո : * Երեւեցո՛ զե-
րեսս քո 'ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո :
136 * Վտակս ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ոչ պահեցին զօ-
137 րէնս քո : * Արդար ես դու տէր, և ուղիղ են դատաս-
138 տանք քո : * Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, և ճշմարիտ են յոյժ : * Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ : * Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեա՛ց զնա : * Մանուկ
եմ ես և արհամարհեալ, և զարդարութիւնս քո ես ոչ մո-
142 ռացայ : * Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, և
143 օրէնք քո ճշմարիտ են : * Նեղութիւն և վիշտք գտին զիս,
144 և պատուիրանք քո խօսք իմ էին : * Արդարութիւն են
վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստո՛ւն արա և կեցո՛ զիս :
145 * Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով, լո՛ւր ինձ
146 տէր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի : * Աղաղակեցի առ
147 քեզ և փրկեա՛ զիս, և պահեցից զվկայութիւնս քո : * Կանխ-

խե-

(123) Ոմանք. Արդարութեան քում : (126) Օրինակ մի. Ժամ է յառնել տէր, խափանեն'' : (127) Ոմանք. Եւ զտպազիոն : (128) Բազումք. Զի ատեցի ես զճանապարհս չար'' : (129) Ոմանք. Եղեն վկայութիւնք քո, վս̃ այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ : (130) Ոմանք. Քոց լուսաւորէ և ի'' : (132) Ոմանք. Սիրելեաց անուան քո : (134) Ոմանք. Մարդկան, և պահեցից : (138) Ոմանք. Զի պատուիրեցեր զարդ'' : (140) Ոմանք. Ընտրեալ է բան քո... սիրեաց զնոսա : (141) Ոմանք. Այլ զարդարութիւնս քո : (147) Ոմանք.

Digitized by Google

ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խորհ-
իմ են ։ * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատուի- 100
րանս քո քննեցի ։ * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո ։
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդրեցեր 102
առաջի զիս ։ * Որպէս զի քաղցր են 'ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ ։ * 'Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացեայ՝ ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնսդէր զիս ։ * Ճրագ է բանն քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս առաջի շաւղաց իմոց ։ * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս արդարութեան քո ։
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տէր կեցո զիս ըստ բանի 107
քում ։ * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեսցիս Տէր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ ։ * Անձն իմ 'ի ձեռս քո յամե- 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ ։ * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ ։ * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վն հատուցմանն ։
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի ։ * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ ։ 114
* 'Ի բաց եղերուք յինէն չարք, և քննեցից զպատուիրա- 115
նս Այ իմոյ ։ * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ ։ * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ ։ * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբ- 118
եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութիւն են խորհ-
հուրդք նց ։ * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո ։ * Բևե- 120
ռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ, զի 'ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ ։ Տառն. կբ ։

Աղա-

---

(100) 'Ի Եբր. պակաս է. Քան զծերս ևն իմաս": (101) Ո-
րմնն. Որպէս պահեցի զբանս ։ (103) Յօրինակին պակա-
սէր. 'Ի քիմս ևն բանք քո ։ (104) Օրինակ մի. Զարաց. զի
դու խրատեցեր զիս յօրէնս քո ։ (105) Ոմանք. Ճրագ
են բանք քո . . . և լոյս առին ։ (109) Ոմանք. Ես ոչ մո-
ռացայց ։ (110) Ոմանք. Որոգայթ. այլ 'ի պատուիրա-
նաց քոց ։ (111) Ոմանք. Զի ցնծութիւն եղև սրտի իմում ։
(112) Ոմանք. Վասն հատուցմանն ։ (113) Ոմանք. Զանօ-
րէնն ատեցի ։ (118) Օրինակ մի. Անարգեցեր զամենե-
սեանք ։ (118) Ոմանք. Անիրաւութիւն են խորհուրդք նոցա ։
(119) Օրինակ մի. Յանցաւոր համարեցայ ։ (119) Ոմանք.
Վն այսորիկ սիրեցի զվկայութիւնս քո ։

Digitized by Google

121 Արարի իրաւունս և արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս 'ի
122 ձեռս նենգաւորաց իմոց: * Ընկալ զծառայս քո 'ի բարի,
123 զի մի ամբարտաւանք զրպարտեսցեն զիս: * Սպասեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տր, և բանից արդարութեան քո: * Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ: * Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն ա-
126 րա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո: * Ժամ է պաշ-
127 տել զտր, խափանեցին զօրէնս քո: * Վս այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի և զտպազիոն:
128 * Ամ պատուիրանք քո ուղղեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց: * Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վս
130 այնորիկ քննեաց զնս անձն իմ: * Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր և իմաստուն առնէ զտղայս: * Զբերան
իմ բացի և առի զհոգի, 'ի պատուիրանս քո փափա-
132 քեաց անձն իմ: * Նայեա՛ առ իս և ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւունս սիրողաց անուան քում: * Զճանապարհս
իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի տիրեսցեն
134 ինձ ամ մեղք: * Փրկեա՛ զիս 'ի զրպարտութենէ մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո: * Երեւեցո՛ զե-
րեսս քո 'ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո:
136 * Վտակս ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ոչ պահեցին զօ-
137 րէնս քո: * Արդար ես դու տր, և ուղի՛ղ են դատաս-
138 տանք քո: * Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, և ճշմարիտ են յոյժ: * Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ: * Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զնա: * Մանուկ
եմ ես և արհամարհեալ, և զարդարութիւնս քո ես ոչ մո-
142 ռացայ: * Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, և
143 օրէնք քո ճշմարիտ են: * Նեղութիւն և վիշտք գտին զիս,
144 և պատուիրանք քո խօսք իմ էին: * Արդարութիւն են
վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստո՛ւն արա և կեցո՛ զիս:
145 * Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով, լո՛ւր ինձ
146 տր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցից: * Աղաղակեցի առ
147 քեզ և փրկեա՛ զիս, և պահեցից զվկայութիւնս քո: * Կանխ
խե-

(123) Ոմանք. Արդարութեան քում: (126) Օրինակ մի. Ժամ է յառնել տն, խափանեն': (127) Ոմանք. Եւ զտպազիոն: (128) Բազումք. Զի ատեցի ես զճանապարհս չար'': (129) Ոմանք. Եղեն վկայութիւնք քո, վս այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ: (130) Ոմանք. Քոց լուսաւորէ և ի'': (132) Ոմանք. Սիրելեաց անուան քո: (134) Ոմանք. Մարդկան, և պահեցից: (138) Ոմանք. Զի պատուիրեցեր զարդ'': (140) Ոմանք. Ընտրեալ է բան քո ... սիրեաց զնոսա: (141) Ոմանք. Այլ զարդարութիւնս քո: (147) Ոմանք.

Digitized by Google

խեցի առաւօտուն՝ աղաղակեցի, և ես 'ի բանս քո յու-
սացայ: * Կանխեցին աչք իմ առաւօտու, 'ի խօսել ինձ 148
զբանս քո: * Զձայնի իմում լուր տէր ըստ ողորմութեան 149
քում, տէր յիրաւունս քո կեցո զիս: * Մերձեցուցին 150
յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն, զի յիրաւանց քոց հե-
ռի եղեն: * Մերձ ես դու տէր, և ամ պատուիրանք 151
քո ճշմարիտ են: * Խոնարհեաց ծանեայ 'ի վկայութեանց 152
քոց, զի յաւիտեան հաստատեցեր զնա: * Տես զխո- 153
նարհութիւն իմ և փրկեա զիս, զի զօրէնս քո ես ոչ մո-
ռացայ: * Դատեա զդատաստան իմ և փրկեա զիս, և 154
ըստ բանի քում կեցո զիս: * Հեռի է մեղաւորաց փրկ- 155
կութի, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին: * Գթութիւնք քո 156
բազում են տէր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս: * Բա- 157
զում են որ հալածեն և նեղեն զիս, 'ի վկայութեանց քոց
ես ոչ խոտորեցայ: * Հայեցի յանզգամս և մաշէի, զի 158
զպատուիրանս քո ոչ պահեցին: * Տես զի զպատուի- 159
րանս քո սիրեցի, տէր ողորմութեամբ քո կեցո զիս: * Սկիզբն 160
բանից քոց ճշմարտութիւն է, յաւիտեանս են ամ իրաւունք
արդարութեան քո: * Իշխանք հալածեցին զիս 'ի նանիր, 161
և 'ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ: * Ցնծացայ ես 'ի 162
բանս քո, որպէս այն որ գտանէ աւար բազում: * Զմեղս 163
ատեցի և անարգեցի, և զօրէնս քո սիրեցի: * Եւթն 164
անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վասն իրաւանց և ար-
դարութեան քոյ: * Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ որ 165
սիրեն զօրէնս քո, և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթագղութիւն:
* Սպասեցի փրկութեան քում տէր, և զպատուիրանս քո սի- 166
րեցի: * Պահեցայ անձն իմ զվկայութիւնս քո, և սիրեաց 167
զնոսա յոյժ: * Պահեցի զպատուիրանս և զվկայութիւնս քո, 168
զի ամ ճանապարհք իմ առաջի քո են: * Մերձեցին 169
խնդրուածք իմ առաջի քո տէր, ըստ բանի քում իմաստ-
ացո արա զիս: * Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, 170
և բանիւ քով փրկեա զիս: * Բղխեսցեն շրթունք իմ 171
զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցես ինձ զարդարու-
թիւնս քո: * Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամ պատ- 172
ուիրանք քո արդարութիւն են: * Եղիցի ձեռն քո կեցու- 173
ցա-

'Ի առաւօտու: (148) Ոմանք. Աչք իմ առաւօտուց: (150) Ոմանք. Զի յօրինաց քոց հեռի եղեն: (151) Ոմանք. Եւ ամ ճանապարհք քո ճշմարտութիւն են: (154) Ոմանք. Զդատաստանս իմ: (155) Այլք. Հեռի է 'ի մեղաւորաց: (155) Ոմանք. Զիրաւունս քո ոչ խնդրեցին: (161) Ոմանք. Այլ 'ի բանից քոց երկեաւ: (163) Ոմանք. Այլ զօրէնս քո սիրեմ: (167) Ոմանք. Եւ սիրեաց զնոսա յոյժ: (168) Ոմանք. Պահեցից զպատուիրանս: (173) Բազումք. 'Ի կեցուցանել զիս:

174 ցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի: * Ցանկա-
175 ցայ փրկութեան քում Տէր, եւ օրէնք քո խօսք իմ են: * Կեց-
ցէ անձն իմ եւ օրհնեսցէ զքեզ, եւ իրաւունք քո օգնես-
176 ցեն ինձ: * Մոլորեցայ ես իբրեւ զոչխար կորուսեալ,
խնդրեա՛ զծառայս քո զի զպատուիրանս քո ես ոչ մո-
ռացայ: Տունք. ծզ:

Կանոնս Գործողայս. Է: Սաղմոս. ժզ: Տունս. յկզ:

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԺԹ:

1 Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի, եւ լուաւ ինձ,
2 * Տէր փրկեա զանձն իմ 'ի շրթանց նենգաւորաց
3 եւ 'ի լեզուէ չարէ: * Զի՞ տացի քեզ կամ զի՞ յաւելցի
4 լեզուի նենգաւոր: * Նետք հզօրի, զի սրեալ կայ-
5 ծակամբք կործանչաց: * Վայ է ինձ՝ զի ընդերկայր եղե-
ւ պանդխտութիւն իմ, բնակեցի ես 'ի վրանս Կեդարու:
6 Բազում անգամ բնակեաց անձն իմ * ընդ ատելիս,
ոյք ատէին զողջոյն: Ես էի խաղաղարար, յորժամ
խօսէի մարտնչէին ընդ իս: Տունք. է:

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻ:

1 Համբարձի զաչս իմ 'ի լերինս, ուստի եկեսցէ ինձ
2 օգնութիւն: * Օգնութիւն ինձ 'ի Տեառնէ եկեսցէ, որ ա-
3 րար զերկինս եւ զերկիր: * Մի՛ տար սասանումն ոտից
4 քոց, եւ մի՛ նիրհեսցէ պահապան քո: * Ոչ ննջէ եւ ոչ
5 'ի քուն երթայ պահապանն Իսրայէլի: * Տէր պահեսցէ զքեզ,
6 եւ Տէր ընկալցի աջով ձեռամբ իւրով: * Արեգակն 'ի
7 տուէ քեզ մի՛ մեղիցէ, եւ մի՛ լուսինն 'ի գիշերի: * Տէր
պահեսցէ զքեզ յամ չարէ, պահեսցէ Տէր զանձն քո:
8 * Տէր պահեսցէ զմուտս եւ զելս քո՝ յայսմհետէ մինչեւ յա-
ւիտեան: Տունք. ը:

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԱ:

1 Ուրախ եղէ ես ոյք ասէին ցիս, 'ի տուն Տեառն երթի-
2 ցուք մեք: * Հաստատեալ կային ոտք մեր առ դրունս
քո

---

(175) Ոմանք. Անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ:
Սղմ. ՃԺԹ. * Ոմանք 'ի Վերնագիրս սաղմոսացս յաւելուն Օրհ-
նութիւն, ասելն՝ Երգ աստիճանաց: (3) Ոմանք. Կամ զինչ
յաւելուցու: (4) Բաղ. Զի սրեալ են կայծակամբք:
(5) Ոմանք. Վայ ինձ զի... զի բնակեցայ ես 'ի:
Սղմ. ՃԻ. (3) Ոմանք. Մի՛ տար 'ի սասանութիւն: (4) Ո-
մանք. Պահապանն Իէլի: (5) Ոմանք. Աջով ձեռամբն իւ"ր:

Digitized by Google

քո Եհմ։ * Զեմ շինեալ քաղաք, և բնակութիւն նոր շուրջ 3
զինովաւ։ * Անդ ելին ազգք ազգք տն, վկայութիւնք Իէլի 4
խոստովան լինել անուան տն։ * Անդ արկեալ են ա- 5
թոռք դատաստանի, աթոռս արքեայ՝ ՚ի տան դաւթի։
* Հարցէք զողջունէ զԵմի, զլինուէ ոյք սիրեն զնա։ 6
* Եղիցի խաղաղութիւն ՚ի զօրութեան քում, շինութիւն յաշ- 7
տարակս յամուրս քո։ * Վն եղբարց և ընկերաց իմոց 8
խօսեցայ զխաղաղութէ, վն քո * և վն տան տն այ մերոյ 9
խնդրեցայք զբարութիւն քեզ։ Տաղփ. Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԲ։ 1

Առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես ՚ի
յերկինս։ * Որպէս աչք ծառայից ՚ի ձեռս տերանց 2
իւրեանց, որպէս աչք աղախնոյ ՚ի ձեռս տիկնոջ իւրոյ։
Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տէրած մեր, մինչև ո-
ղորմեսցիս ՚ի մզ մեր։ * Ողորմեա մեզ տէր ողորմեա 3
մեզ, զի բազում լցաք արհամարհանօք։ * Եւս առաւել 4
լցան անձինք մեր նախատանօք, ոյք նախատեն զմեզ
արհամարհանօք ամբարտաւանից. Տաղփ. Ե։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԳ։ 1

Եթէ ոչ տէր էր առ մեզ, ասասցէ իէլ, * եթէ ոչ տէր 2
էր առ մեզ։ Ընդ յառնել մարդկան ՚ի վր մեր,
* կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ։ Բարկանալ սրտմ- 3
տութն նց ՚ի վր մեր, * ապա և ջուրք ուրեմն ընկլու- 4
զանէին զմեզ։ * Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր, ան- 5
ցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդադարս։ * Օրհնեալ 6
է տէր, որ ոչ ետ զմեզ ՚ի յորս ատամանց նց։ * Անձինք 7
մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ, յորոգայթէ որսողաց։ Ո-
րոգայթք նց փշրեցան, և մեք ապրեցաք։ * Օգնութիւն 8
է մեր յանուն տն, որ արար զերկինս և զերկիր։
Տաղփ. Է։

Օրհ

Սղմ. ՃԻԱ. (3) Ոմանք. Շինեալ որպ քաղաք։ (4) Ոմանք.
Անդ ելանէին ազգք ազգք տն. վկայութէն։ (5) Ոմանք.
Անդ արկեալ է. կամ, էր աթոռս դտաստանի. աթոռք
առ"։ (6) Ոմանք. Եւ զլինուէ ոյք սիրեն զքր։ (9) Ո-
մանք. Զբարութիւն ՚ի քեզ։
Սղմ. ՃԻԲ. (2) Ոմանք. Ծառայի ՚ի ձեռն տն իւրոյ։
(4) Ոմանք. Որ նախատէին զմեզ, և արհամ"։
Սղմ. ՃԻԳ. (1) Ոմանք. Ասասցէ իէլ։ (3) Ոմանք. Կեն-
դանւոյն կամէին կլանել զմեզ։ ՚Ի բարկանալ սրտմտ"։
(4) Ոմանք. Ուրեմն ընկղմեցին. կամ, ընկղմէին զմեզ։
(5) Ոմանք. Ընդ ուխս անդադարս։ (8) Ոմանք. Տն. այն
որ արար զերկինս և զեր"։

1 ## Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԴ ։

Որ յուսայ 'ի Տէր նման լերինն Սիովնի, ոչ սասանեսցի
2 յաւիտեան՝ բնակեալն յԵրուսաղէմ ։ * Լերինք շուրջ են զնը-
մա, Տէր շուրջ է զժողովրդեամբ իւրով, յայսմհետէ
3 մինչեւ յաւիտեան ։ * Ոչ թողու Տէր զգաւազան մեղա-
ւորաց 'ի վիճակս արդարոց, եւ արդարք մի ձգեսցեն
4 զձեռս իւրեանց յանօրէնութիւն ։ * Բարիս արա Տէր բա-
5 րեաց, եւ այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք ։ * Իսկ զխոտո-
րեալսն յափշտակութիւնս, տարցի զնոսա Տէր ընդ այնոսիկ որք
գործեն զանօրէնութիւն. Խաղաղութիւն 'ի վերայ Իսրայէլի ։ Տուն. Է ։
Փոխերգ. Է ։

1 ## Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԵ ։

'Ի դարձուցանել Տեառն զգերութիւն Սիովնի, եւ եղաք մեք
2 մխիթարեալք ։ * Յայնժամ լցաւ բերանք մեր
խնդութեամբ, եւ լեզուք մեր ցնծութեամբ ։ Յայնժամ ասաս-
3 ցեն 'ի հեթանոսն, մեծ արար Տէր առնել ընդ նոսա, * Մեծ
արար Տէր զյառնել իւր ընդ մեզ. եւ մեք եղաք խնդու-
4 թեալք ։ * Դարձո Տէր զգերութիւնս մեր որպէս զջուրս 'ի
5 հարաւոյ, * որք վարեն արտասուօք ցնծութեամբ հնձես-
6 ցեն ։ * Երթային երթային եւ լային, որք բարձեալ տա-
նէին զսերմանիս իւրեանց ։ Գալով եկեսցեն եւ ցնծաս-
ցեն, որք առնուն բարձեալ զորայս իւրեանց ։ Տուն. Ը ։

1 ## Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԶ ։

Եթէ ոչ Տէր շինիցէ զտուն, 'ի նանիր վաստակեսցեն շի-
նօղք նորա ։ Եթէ ոչ Տէր պահիցէ զքաղաք, ընդունայն
2 տքնին պահապանք նորա ։ * 'Ի նանիր է ձեզ յառնել կան-
խաւ. արիք արիք՝ մինչեւ կէք նստեցեալ, եւ որք ուտէք
3 զհաց ցաւոց ։ * 'Ի ժամանակի ոնչ տացէ քուն սիրելեաց
իւրոց. Ժառանգութիւն Տեառն որդիք են, 'որոյ վարձք
4 իւր նա, այն է պտուղ որովայնի իւրոյ ։ * Որպէս նետք 'ի
ձեռս

Սղմ. ՃԻԴ. (1) Օրինակ. Որ յուսայ 'ի Տէր.. յաւիտեան՝ որ բնակեալն է յԵմ ։ (3) Օրինակ. Բայց արդարք մի ձգեսցեն" ։ Որ ունին. Զի արդարք մի ։ (5) Օրինակ. Զխոտորեալսն 'ի յափշտակութիւն ։

Սղմ. ՃԻԵ. (1) Օրինակ. Եւ եղեաք մեք մխիթ" ։ (2) Օրինակ. Մեծ արար Տէր զառնել իւր ընդ նս ։ (3) Օրինակ. Տէր զառնել իւր ընդ մեզ ։ (6) Օրինակ. Տանէին զսերմանիս իւրեանց ։

Սղմ. ՃԻԶ. (1) Օրինակ. Շինէ զտունն.. 'ի նանիր աշխատին պահապան" ։ (2) Օրինակ. 'Ի նանիր էր ձեզ ։ (3) Օրինակ մի. Ժառանգութիւն Տն որդիք են... պտուղ որովայնի նր ։

Digitized by Google

ձեռս հզօրի. այնպէս են որդիքն թօթափելոց։ * Ե- 5
րանի որ ելից զցանկութիւն իւր ՚ի նոցանէն. և ոչ ամա-
չեսցեն յորժամ խօսեսցին թշնամիք նց ընդ նոսա առ
դրան։ Տունք. Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԷ։ 1

Երանի ամենեցուն որք երկնչին ՚ի տնէ, և գնան ՚ի
ճանապարհս նր։ * Զվաստակս ձեռաց քոց կե- 2
րիցես, երանի է քեզ, և բարի եղիցի։ * Կին քո որպէս 3
զայգի վայելուչ յանկիւնս տան քոյ. որդիք քո որպէս նո-
րատունկ ձիթենեաց շուրջ զսեղանով քով։ * Այսպէս 4
օրհնեսցի այր մարդ որ երկնչի ՚ի տնէ. * օրհնեսցէ զ- 5
քեզ տր ՚ի սիոնէ։ Եւ տեսցես դու զբարութիւն յեմ
զամ աւուրս կենաց քոց։ * Տեսցես դու զորդիս որդ- 6
ւոց քոց, խաղաղութիւն ՚ի վր իլի։ Տունք. Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԸ։ 1

Բազում անգամ մարտեան ը իս ՚ի մանկութենէ իմմէ,
ասաց իէլ։ * Բազում անգամ մարտեան ընդ իս 2
՚ի մանկութենէ իմմէ, և ինձ ոչ յաղթեցին։ * Զթիկունս 3
իմ հարին մեղաւորք, ընդ երկար արարին զանօրէնու-
թիւս իւրեանց։ * Տր արդար է, խորտակէ զուլն մե- 4
ղաւորաց. * Ամաչեսցեն և յետս դարձցին ամենեքեան 5
որք ատեան զսիոն։ * Եղիցին նոքա որպէս զխոտ տանեաց, 6
որ մինչչև ՚ի բուսն եկեալ էր չորացաւ։ * Որոյ ոչ 7
ելից զբուռն իւր հնձօղն, և ոչ զգիրկս իւր որ զորայն
ժողովէր։ * Ոչ ասացին ամենեքեան որք անցանէին 8
առ նոքօք, թէ օրհնութիւն տն ընդ ձեզ է, և օրհնեցաք
զձեզ ՚ի տանէ տն։ Տունք. Ը։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԹ։ 1

Ի խորոց կարդացի առ քեզ տր, * տր լուր ձայնի ի- 2
մում։ Եղիցին ականջք քո, լսել զձայն աղօթից
իմոց։ * Թէ զանօրէնութիւնս իմ պահես տր տր, տր ո՛ 3
կարէ կալ առաջի քո. * զի ՚ի քէն է քաւութի։ Վասն 4
անուան քոյ համբերի տր, * համբերեր անձն իմ բանի 5
քում,

---

(5) Ոմանք. Իւր ՚ի նչէ. մի ամաչեսցեն . . առ դրանն։
Սղմ. ՃԻԷ. (3) Յօրինակին. Որդիք քո որպէս նորա՛՛։
Սղմ. ՃԻԸ. (1) Ոմանք. Իմմէ. ասասցէ իէլ։ (4) Ոմանք.
Տր արդար, և խորտա՛՛։ (6) Ոմանք. Ոպ խոտ տա՛՛ . . .
եկեալ չորացաւ։ (8) Ոմանք. Զձեզ յանուանէ տն։
Սղմ. ՃԻԹ. (2) Ոմանք. ՚Ի լսել զձայն աղօ՛՛։ Իսկ ոմանք.
Հայիլ ՚ի ձայն աղօ՛՛։ (3) Ոմանք. Թէ զանօրէնութիւնս իմ
քննես տր տր, իսկ ո՛ կարէ կալ։ (5) Ոմանք. Յուսաց

Digitized by Google

6 քում, յուսացաւ անձն իմ ՚ի Տէր : * Ի պահէ առաւօ–
7 տու մինչև ցերեկոյ, ՚ի պահու առաւօտու * յուսասցի
Իէլ ՚ի Տէր : ՚Ի Տեառնէ է ողորմութիւն և բազում ՚ի նմանէ է
8 փրկութիւն. * Եւ նա փրկէ զԻէլ յամ անօրէնութեանց նորա :

Տաղք. Է :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼ.

Տէր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, և ոչ ամբարձան աչք իմ:
Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս, և ոչ ընդ սքանչելիս
2 որք ՚ի վեր էին քան զիս : * Բայց թէ խոնարհեցայ
ես որպէս մանուկ հատուցեալ ՚ի ստեանէ մօր իւրոյ, և
դարձ նորա անդրէն ՚ի նոյն : Այլ հպարտացուցի արդեւք
զանձն իմ, այսպէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ.
3 * յուսասցէ Իէլ ՚ի Տէր յայսմհետէ մինչև յաւիտեան :

Տաղք. Ը : Գոհութեան. ԽԸ :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԱ.

2 Յիշեա Տէր զդաւիթ, և զամ հեզութիւն նորա : * Որպէս
3 երդուաւ Տեառն, և ուխտեաց Այ Յակոբայ : * Եթէ
ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոյ, եթէ ելից յանկողինս մահճ–
4 ճաց իմոց : * Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ
5 արտևանաց իմոց, * կամ հանգիստ երանաց իմոց. մինչ–
6 չև գտից զտեղի յարկի Տեառն Այ յակոբայ : * Ահա՛ լու–
աք զնմանէ յեփրաթայ, և գտաք զնա ՚ի դաշտս մայ–
7 րեաց : * Մտցուք ՚ի յարկս նորա, երկիր պագցուք ՚ի
8 տեղւոջ ուր կայցեն ոտք նորա : * Արի Տէր ՚ի հան–
9 գիստ քո, դու և կտակարանք սրբութեան քոյ : * Երէ–
ցունք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծա–
10 լով ցնծասցեն : * Վասն Դաւթի ծառայի քոյ, մի դարձու–
11 ցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ : * Երդուաւ Տէր
Դաւթի ճշմարտութիւն և ոչ ստեաց նմա, ՚ի պտղոյ որո–
12 վայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո : * Թէ պահեսցեն
որ–

ցաւ Իէլ ՚ի Տէր : (6) Ոմանք. Մինչև յերեկոյ ՚ի պահէ ա–
ռաւ՛ : (7) Ոմանք. Ողորմութիւն բազում ՚ի նմանէ : (8) Ո–
մանք. Եւ նա փրկեսցէ զԻէլ :
Սղմ. ՃԼ. (1) Ոմանք. Օրհնութիւն Դաւթի ... Որ սքան–
չելիք երևին քան զիս. (2) Ոմանք. Որպէս զմանուկ սարուցեալ ՚ի ստեն" ... Այլ թէ հպարտ" :
Սղմ. ՃԼԱ. (1) Ոմանք. Երգ Դաւթի : (2) Ոմանք. Եւ ուխտեաց Այ յա". (3) Ոմանք. Թէ ոչ մտից յարկս .. Թէ ելից :
(4) Ոմանք. Եթէ տաց : (5) Օրինակ մի. Կամ հանգիստ ե–
րանաց իմոց : (8) Ոմանք. Դու և տապանակ կտակի
սրբութեան. (11) Ոմանք. ՚Ի պտղոյ որովայնի քո նստուցից
նրլ յաթոռ նր :

Digitized by Google

որդիք քո զօրէնս իմ, և զվկայութիւնս իմ զոր ուսուցից
նոցա։ Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթո-
ռ քո։ * Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիովն, և ընտրեաց բնակել 13
'ի նմա. * ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւի- 14
տենից, 'ի սմա բնակեցայց զի հաճեցայ ընդ սա։ * Զորս 15
սորա՝ օրհնելով օրհնեցից, և զաղքատս սորա լցուցից
հացիւ։ * Քահանայից սորա զգեցուցից զփրկութիւն, 16
և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն։ * Անդ ծագեցից 17
զեղջեւր 'ի դաւիթ, պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ
իմոյ։ * Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ, այլ 'ի վերայ 18
նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ։ Տունք. ԺԷ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԲ։ 1

Ոի՜ բարի կամ զի՞ վայելուչ, զի բնակեն եղբարք 'ի
միասին։ * Որպէս եւղ զի իջանէ 'ի գլուխ և 'ի մօ- 2
րուսն Ահարոնի, 'ի մօրուսացն իջանէ 'ի գրպանս զգ-
գեստու նորա։ * Որպէս ցօղ որ ցօղէ 'ի Հերմոն; 'ի վերայ լե- 3
րին Սիովնի։ Անդ պատուիրեաց Տէր զօրհնութիւն; և
զկեանսն յաւիտենից։ Տունք. Գ։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԳ։ 1

Ահա օրհնեցէք ամ ծառայք Տն զՏր, ո՛ կայք 'ի տան
Տն 'ի գաւիթս այ մերոյ։ * 'Ի գիշերի համբարձէք 2
զձեռս ձեր 'ի սրբութիւն, և օրհնեցէք զՏր։ * Օրհնես- 3
ցէ զքեզ Տր 'ի Սիովնէ. այն որ արար զերկինս և զեր-
կիր։ Տունք. Գ։

Ալէլուիա. ՃԼԴ։ 1

Օրհնեցէք զանուն Տն, օրհնեցէք ծառայք Տն զՏր.
* Ո՛ կայք 'ի տան Տն, 'ի գաւիթս տան այ մերոյ։ 2
* Օրհնեցէք զՏր զի բարի է, սաղմոս ասասցէք անուան 3
նորա զի քաղցր է։ * Զյակոբ ընտրեաց իւր Տր, և զԻսրայէլ 4
ժառանգութիւն իւր։ * Ես ծանեայ զի մեծ է Տր, և Տր 5
մեծ

---

(13) Բ Ընթ. Բնակել 'ի նմա։ (14) Ոմանք. 'Ի սմա բնակե-
ցայց, զի։ (16) Ոմանք. Երեսնից սորա զգե"։ (18) Ո-
մանք. Ծաղկեսցի սրբութիւն իմ։
Սաղ. ՃԼԲ. (1) Ոմանք. Երգ չուաց. . Զինչ բարի կամ
. . . զի բնակեն եղ"։ (2) Ոմանք. 'Ի գրպանս զգեստուց։
(3) Ոմանք. Զի ցօղէ յանհերմոնէ . . Տր անդ պատուիրեալ
եղեւ զօրհնութիւն իւր, և։
Սաղ. ՃԼԳ. (1) Ոմանք. Երգ չուաց. . և 'ի գաւ"։ (3) Ո-
մանք. Օրհնեսցէ զքեզ Տր 'ի Սիովնէ, որ արար։
Սաղ. ՃԼԴ. (1) Ոմանք ունին Ալէլուիա. Օրհնութիւն եւս։
(2) Ոմանք. 'Ի գաւիթս այ մերոյ։

6 մեծ է քան զամ կուռս : * Զամենայն զոր ինչ կամե-
ցաւ եւ արար Տր, յերկինս եւ յերկրի, 'ի ծովս եւ յամ
7 խորս : * Հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրէ, զփայլատա-
կունս իւր յանձրեւս արար, եւ հանէ զհողմս 'ի շտեմա-
8 րանաց իւրոց : * Որ եհար զամ անդրանիկս եգիպտա-
9 ցւոց, 'ի մարդոյ մինչեւ յանասուն : * Առաքեաց զնշանս
եւ զարուեստս իւր 'ի մէջ քո Եգիպտոս, 'ի փարաւոն
10 է յամ. զօրս իւր : * Որ եհար ազգս բազումս, եւ սպան
11 զթագաւորս հզօրս : * Զսեհովն թագաւոր ամուրհաց-
ւոց, զովգ թագաւոր բիշանու, եւ զամ թագաւորու-
12 թիւս քանանացւոց : * Ետ զերկիրս նց 'ի ժառանգու-
13 թիւն, ժառանգութիւն Իլի ժողովրդեան իւրոյ : * Տր ա-
նուն քո յաւիտեան, Տր յիշատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ:
14 * Դատի Տր զժողովուրդս իւր, եւ 'ի ծառայս իւր մխի-
15 թարի : * Կուռք հեթանոսաց արծաթ եւ ոսկի են, գոր-
16 ծագործք են որդւոց մարդկան : * Բերան գոյ՝ եւ ոչ
17 խօսին, աչք են՝ եւ ոչ տեսանեն : * Ականջք են՝ եւ ոչ
18 լսեն, եւ ոչ գոյ շունչ 'ի բերանս նց : * Նման նց եղի-
ցին այք արարին զնս, եւ ամենեքեան այք յուսացեալ են
19 'ի նոսա : * Տուն Իլի օրհնեցէք զՏր . տուն Ահարոնի
20 օրհնեցէք զՏր : * Տուն Ղեւեայ օրհնեսցէ զՏր . երկիւ-
21 ղածք Տն օրհնեցէք զՏր : * Օրհնեալ է Տր 'ի Սիոնէ,
այն որ բնակեալն է յԵրմ: Տուն . Ի : Գոխեղոյ . խղ :

1 Սաղմոս . ՃԼԵ :

Խոստովան եղերուք Տն, զի քաղցր է զի յաւիտեան
2 է ողորմ նր : * Խոստովան եղերուք այ աստուա-
3 ծոց, զի յաւիտեան է ողորմ նր : * Խոստովան եղե-
4 րուք Տն տերանց, զի յաւիտեան է ողորմ նր : * Արար
զսքանչելիս մեծամեծս միայն, զի յաւիտեան է ողորմ
5 նր : * Զերկինս արար իմաստութբ իւրով, զի յաւի-
6 տեան է ողորմ նր : * Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ
7 ջուրց, զի յաւիտեան՛ : * Արար զլուսաւորս մեծամեծս
8 միայն, զի յաւ'' : * Զարեգակն արար իշխանական
9 տուընջեան, զի'' : * Զլուսին եւ զաստեղս արար իշխա-
նել

---

(6) Ոմանք . 'Ի ծով եւ յամ խորս : (7) Ոմանք . Ո հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրի : (8) Ոմանք . Եհար զամ : (10) Ոմանք . Եհար զազգս : (11) Ոմանք . Զովգ թագաւոր բաշանու, եւ զամ թագաւորս քանանու'' : (12) Ոմանք . Ետ զերկիր նոցա : (19) Ոմանք . Տունն Իլի օրհնեսցէ զՏր . տունն Ահարոնի օրհնեսցէ զՏր : (20) Ոմանք . Օրհնեալ Տր 'ի Սիոնէ որ բն'' :

Սղմ . ՃԼԵ . (1)(2)(3) Ոմանք . Ողորմութի նր : (2) Ոմանք . Այն աստուծոց :

Digitized by Google

նութեան գիշերոյ, զի յաւէ''։ * Եհար զերկիրն եգիպ- 10
տացւոց անդրանկօք իւրովք համանգերձ, զի յաւիտեան''։
* Եւ եհան զԻէլ 'ի միջոյ նոցա, զի յաւէ''։ * 'Ի ձեռն 11
բարձր՝ եւ 'ի բազուկ իւր հզօր, զի յաւէ''։ * Եհերձ ըզ- 12
ծովն մեծ եւ բաժանեաց յերկուս մասունս, զի յաւէ''։ 13
* Եւ անցոյց զԻէլ ընդ մէջ նր, զի յաւիտեան''։ * Ընկղ- 14
մեաց զփարաւոն եւ զզօրս իւր 'ի ծով կարմիր, զի յաւէ''։ 15
* Եհան զժողովուրդ իւր յանապատ, զի յաւէ''։ * Ո- 16
եհար զԹագաւորս մեծամեծս, զի''։ * Եւ սպան ըզ- 17
Թագաւորս հզօրս, զի յաւէ''։ * Զսեհոնն Թագաւորն ա- 19
մովրհացւոց, զի յաւէ''։ * Զովգ Թագաւորն բեշանու, 20
զի յաւիտեան է ։ * Եւ զերկիր նց 'ի ժառանգութիւն, զի 21
յաւէ''։ * Ժառանգութիւն Իէլի ծառայի իւրոյ, զի յաւէ''։ 22
* Յիշեաց զմեզ տր 'ի խոնարհութեան մերում, զի յաւէ''։ 23
* Եւ փրկեաց զմեզ 'ի ձեռաց Թշնամեաց մերոց, զի ։ 24
* Ո՛ տայ կերակուր ամ կենդանեաց, զի''։ * Խոստո- 25
վան եղերուք այ երկնաւորի, զի յաւէ''։ Տունք․ ԻԶ ։ 26

'Ի դաւիթ․ 'ի ձեռն Երեմիայի․ անհշան յերուսաղեմացւոց․ ՃԼԶ ։

'Ի գետս բաբելացւոց, անդ նստէաք եւ լայաք․ ընդ 1
յիշեցաք մեք անդ զսիոն ։ * 'Ի մէջ ուռեացն նց կա- 2
խեցաք զկտակարանս մեր ։ * Անդ հարցանէին զերիչք 3
մեր զբանս օրհնութե, գերեվարք մեր սախպէին զմեզ
եւ ասէին ։ Օրհնեցէք մեզ յօրհնութենէն սիոնի․ * Իսկ 4
զիարդ օրհնեսցուք զօրհնութիւնս տն յերկիր օտար ։ * Ե- 5
թէ մոռացայց զքեզ երէմ, մոռասցի զիս աջ իմ ։ * Կցես- 6
ցի լեզու իմ 'ի քիմս իմ թէ ոչ յիշեցից զքեզ, թէ ոչ
նախ նուագեցից զքեզ երէմ, սկզբն ուրախութե ի-
մոյ ։ * Յիշեա տր զորդիսն եդովմայ՝ յաւուրս երմի ։ 7
Որք ասէին՝ քակեցէք քակեցէք, մինչեւ 'ի հիմս հատա-
ցէք ։ * Դուստր բաբելացւոց թշուառական, երանի 8
որ հատուսցէ զհատուցումն քո զոր դու մեզ հատուցեր ։
* Երանի որ կալցի զմանկունս քո, եւ հար զքարի ։ 9
Տունք․ Թ ։

Սաղ

---

(10) Ոմանք․ Հար զերկիրն ե''։ (13) Ոմանք․ Հերձ ըզ-ծովն մեծ ։ (16) Ոմանք․ Եւ եհան զժողովուրդ ։ (17) Ոմանք․ Հար զազգս մեծամեծս միայն ։ (20) Բառնա․ Զովգ Թագաւոր բասանու ։ (25) Ոմանք․ Կերակուր ամ կենդանեաց ։

Սղմ․ ՃԼԶ․ * Ոմանք այսպէս ունին ձեռագիրք․ Սաղմոս դաւթի անհշան յերուսաղէմ, յերեմիա․ անմերժողաբան յերուսաղեմացւոց ։ (1) Ոմանք․ Առ գետս բաբելացւոց ։ (3)(4) Օրինակ մի․ Երգեցէք մեզ յերգոյն սիոնի․ իսկ զիարդ երգեսցուք զօրհն''։ (7) Ոմանք․ Յաւուրն երմի ։

Digitized by Google

1 Սաղմոս 'ի դաւիթ. ՃԼԷ։

Խոստովան եղեց քեզ Տէր բոլորով սրտիւ իմով, առ-
աջի հրեշտակաց սաղմոս ասացից քեզ։ Զի լու-
2 արեր զբանս բերանոյ իմոյ, * երկիր պագից 'ի տաճար
սրբոյ քո. եւ խոստովան եղեց անուան քում վասն ողորմութեան
եւ ճշմարտութեան քոյ։ Մեծ արարեր յամենայն զանուն սուրբ
3 քո. * յորժամ կարդացից առ քեզ, վաղվաղակի
լուր ինձ, եւ բազում արարեր զօրութեամբ յանձն իմ։
4 * Խոստովան եղիցին առ քեզ Տէր ամ թագաւորք երկ-
5 րի, զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, * եւ օրհնեսցեն զճա-
6 նապարհս Տեառն. Մեծ են փառք Տեառն, * բարձր է Տէր՝
զխոնարհս տեսանէ, զբարձրս 'ի հեռաստանէ ճանա-
7 չէ։ * Թէ գնացից ես 'ի մէջ նեղութեան, կեցուցանես
զիս 'ի բարկութենէ թշնամեաց. Ձգեցեր զձեռն քո եւ
8 փրկեցեր աջ քո, * եւ Տէր հատուսցէ ընդ իմ։ Տէր ողոր-
մութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես
առներ։ Տանի. Է։ Գոհութեան. Խոր։

1 'Ի կատարած. 'ի դաւիթ սաղմոս. ՃԼԸ։

2 Տէր փորձեցեր զիս եւ ծանեար զիս, * դու ծանեար
3 զնստել իմ եւ զյառնել իմ։ * 'Ի միտ առեր զխոր-
հուրդս իմ 'ի հեռաստանէ, զշաւիղս իմ եւ զվիճակս իմ
4 դու քններեր. * եւ զամ ճանապարհս իմ յառաջագոյն
5 տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն 'ի լեզուի իմում։ * Ահա
դու Տէր ծանեար զյետինս իմ եւ զառաջինս իմ, դու ստեղ-
6 ծեր զիս եւ եդիր զձեռն քո 'ի վերայ իմ։ * Սքանչելի եղեւ
գիտութիւն քո յինէն, զօրացաւ եւ ոչ հանդարտեմ նմա։
7 * Ուր երթայց ես յոգւոյ քումմէ, եւ կամ յերեսաց քոց
8 ուր փախիցեմ։ * Թէ ելանիցեմ յերկինս՝ դու անդ
9 ես. եւ թէ իջանիցեմ 'ի դժոխս՝ եւ անդր մօտ ես։ * Թէ
առնից զթեւս իմ ընդ առաւօտս, եւ բնակեցայց յեզերս
10 ծովու. * Անդ կալցի եւ անդ ձեռն քո առաջնորդեսցէ ինձ,
11 եւ աջ քո ընկալցի զիս։ * Ասացի թէ խաւար ոտնահարէ
արդեօք ծածկեսցէ զիս, կամ գիշեր փոփոխեսցի լուսոյ
12 փափկութեան իմոյ։ * Խաւարն 'ի քէն ոչ խաւարեսցի,
եւ գիշեր իբրեւ զտիւ լուսաւորեսցի, եւ խաւար նորա

եւ

Այլք. ձեռ. (3) Ոմանք. Զօրութիւն յանձն իմ։ (6) Ոմանք. Եւ բարձր է Տէր։ (7) Ոմանք. Թէ գնայցեմ եւ գնացից ես 'ի մէջ. Ոմն օրինակ մ. Կեցուցանես զիս 'ի բարկութենէ թշնամեաց. (7) Ոմանք. Եւ փրկեցեր զիս աջ քո։

Այլք. ձեռ. Է. (6) Ոմանք. Եւ ոչ համբերեմ նմա։ (8) Ոմանք. Եւ անդր մօտ ես։ (9) Ոմանք. Եւ թէ առնից զթեւս։ (12) Ոմանք. Խաւարն քեւ ոչ խաւարեսցի. . . եւ խաւ-

եւ լոյս նմ̃: * Դու ստացար զերիկամունս իմ, եւ ընկա- 13
լար զիս յորովայնէ մօր իմոյ: * Խոստովան եղէց քեզ 14
Տր զի ահեղ եւ զարմանալի ես. զարմանալի են գործք քո,
եւ անձն իմ գիտաց յոյժ: * Ո՛չ թաքեաւ ոսկր իմ 'ի 15
քէն զոր արարեր 'ի ծածուկ. եւ կազմուած իմոյ ընդ
ստորինս երկրի: * Զանգործս իմ տեսին աչք քո, եւ 16
'ի գիր քո ամենեքեան գրեսցին: 'Ի տուէ ստեղծեսցին,
եւ ոչ ոք էր որ տառապեսցէ նց̃: * Ինձ յոյժ մեծարոյ 17
եղեն բարեկամք քո Ած, եւ յոյժ զօրացան իշխանք նց̃:
* Թուեցից զնս̃ եւ քան զաւազ բազմասցին, զարթեայ 18
եւ արդ ընդ քեզ եմ: * Եթէ սպանանես զմեղաւորս 19
Ած, արք արեանց 'ի բաց եղերուք յինէն: * 'Ի հակա 20
ռակութեն եւ 'ի նախանձ, առցեն 'ի նանիրս զքաղաքս քո:
* Ոչ զատեցիս քո Տր ատեցի, այլ 'ի վերայ թշնամեաց 21
քոց մաշեցայ: * Ատելութի կատարեալ ատեցի զնս̃, 22
եւ եղեն ինձ 'ի թշնամիս: * Փորձեա զիս Ած եւ ծանի՛ր 23
զսիրտ իմ, քննեա զիս եւ ծանի՛ր զշաւիղս իմ. * Եւ տես 24
թէ իցեն անօրէնութիւնք 'ի ճանապարհս իմ, եւ առաջնոր-
դեա ինձ 'ի ճանապարհս քո յաւիտենից: Տուն. իդ̃:

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ՃԼԹ: 1

Ապրեցո զիս Տր 'ի մարդոյ չարէ, յառնէ անիրաւէ 2
փրկեա զիս: * Խորհեցան զանօրէնութի 'ի սիրտս 3
իւրեանց, զօր ամ պատրաստեցան 'ի պատերազմ: * Սրե- 4
ցին զլեզուս իւրեանց ոչ̃ զօձից, եւ թոյնք իժից 'ի ներ-
քոյ շրթանց նց̃: * Պահեա զիս Տր 'ի ձեռաց մեղաւո- 5
րի, եւ 'ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս: Խորհեցան խափա-
նել զգնացս իմ, * Թաքուցին ամբարտաւանք որոգայթ 6
ինձ: Լարս ձգեցին որոգայթ ոտից իմոց, շաւիղ գնա-
ցից իմոց եդին ինձ գայթագղութե: * Ասացի Տր Ած 7
իմ ես դու, ունկն դիր Տր ձայնի աղօթից իմոց: * Տր 8
Տր զօրութե փրկութե իմոյ, հովանի եղիր իմոյ յաւուր
պատերազմի: * Մի՛ մատներ զիս Տր 'ի ցանկութե մե- 9
ղաւորաց, խորհեցան վս̃ իմ մի՛ ընդ վայր հարկաներ
զիս:

ւար նորա ոչ̃ լոյս նմա: (14) 'Ի լուս՛՛. Եւ անձն քո սի-
րեաց յոյժ. համաձայն բազմաց 'ի բնաբ՛՛: (17) Ոսկան. Մեծա-
րու եղեն բա՛՛: (19) Ոմանք. Թէ սպանանես .. արք ա-
րեան 'ի բաց ե՛՛: (20) Օրինակ մի. Եւ 'ի նախանձ, 'ի նա-
նիր առեցին զքաղաքս քո: (21) Ոմանք. Զատեցիս քո
Տր ոչ միայն ատեցի, այլ եւ 'ի վերայ թշ՛՛: (22) Ոմանք.
Յատելութի կատարեալ.. եւ եղեն ինձ թշնամիք:
Սղմ. ՃԼԹ. (2) Ոմանք. Յառնէ յանիրաւէ փրկ՛՛: (4) Ո-
մանք. Ոչ̃ զօձի. չամ, զօձից, Թոյնք իժից: (9) Ոմանք.
Որ խորհեցան վս̃ իմ ընդվայր հարկանել զիս:

Digitized by Google

զիս: Զի մի երբեք բարձրասցին, և խորհուրդք նց՟ մի
10 կատարեսցին. *Վախճան կատարածի նց՟ վաստակ շըր-
11 թանց իւրեանց ծածկեսցէ զնս՟: *Արկցես ՚ի վր՟ նց՟
կայծակունս հրոյ, կործանեսցես զնս՟. ՚ի տառապանս
12 մի կարասցեն կեալ: *Մարդ լեզուանի մի յաջո-
ղեսցի ՚ի վր՟ երկրի. զայր մեղաւոր չարիք եւր որսաս-
13 ցեն ՚ի կորուստ: *Ծանեայ զի առնէ Տր՟ զդատաստան
14 աղքատի, և իրաւունս տնանկի: *Այլ արդարք գոհաս-
ցին զանուանէ քումմէ, բնակեսցեն ուղիղք առաջի ե-
րեսաց քոց: Տուն. ժգ:

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՃԽ.

Տր՟ կարդացի առ քեզ և լուր ինձ, նայեաց ՚ի ձայն
2 աղօթից իմոց ՚ի կարդալ իմում առ քեզ: *Ուղիղ
եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ առաջի քո. համբար-
3 ձումն ձեռաց իմոց պատարագ երեկոյի: *Դիր Տր՟
պահապան բերանոյ իմոյ. և դրունս ամուր շրթանց
4 իմոց, *և մի խոտորեսցի սիրտ իմ բանից չարութեան:
Պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս որ գործեն
5 զանօրէնութիւն. ոչ եղէց կցորդ ընտրելոց նց՟: *Խրա-
տեսցէ զիս արդարն ողորմութեամբ՝ և յանդիմանես-
6 ցէ զիս, եւղ մեղաւորի մի օծցէ զգլուխ իմ, *և աղօթք
իմ ընդ հաճոյս նոցա: Ընկլան մերձ առ վիմին դատաւո-
7 րք նց՟: *Լուիցեն զբանս իմ զի քաղցունք են: Որպէս
8 թանձրութիւն հողոյ զի պատառեալ է ՚ի վր՟ երկրի. *ցրուե-
ցան ոսկերք նց՟ մերձ ՚ի դժոխս: Առ քեզ Տր՟ Տր՟ են
9 աչք իմ, ՚ի քեզ յուսացայ մի հաներ զհոգի յինէն: *Պա-
հեա զիս յորոգայթէ որ թագուցան ինձ, ՚ի գայթագ-
10 ղութէ այլ գործեն զանօրէնութիւն: *Անկցին ՚ի գանգս
նց՟ մեղաւորք, միայն եմ ես մինչև ուր անցից: Տուն. Ժ:

Ի

(11) Ոմանք. Եւ կործանեսցես: (13) Ոմանք. Ծանեայ Տր՟ զի առնէս զդատաստան աղքատին: (14) Ոմանք. Արդարքն գոհասցեն.. և բնակեսցեն:

Սաղմ. ՃԽ. (1) Ոմանք. ՚ի կէտքն սաղմոս ՚ի դա": (2) Ոմանք. Համբարձումն ձեռ".. երեկոյիս. կամ, երեկոյին: (4) Ոմանք. Զի մի խոտորեսցի.. բանիւք չա".. ՚ի պատճառել.. և ոչ եղէց... ընտրելեաց նց՟: (5) Ոմանք. Եւ յանդիմանեսցէ.. եւղ մե": (6) Ոմանք. Եւս և աղօթք իմ ՚ի հաճոյս նց՟. կամ, նոցա: Արգելան մերձ առ վիմին: (7) Ոմանք. Լուիցեն բանից իմոց և քաղցրասցին: Հողոյ պատառեալ ՚ի վր՟ երկրի: (8) Ոմանք. Ցրուեսցին ոս" Տր՟ մի հաներ զհո": (9) Ոմանք. Այլ պահեա զիս..՚ի գայթագղութենէ գործողացն զանօ": (10) Ոմանք. Եմ ես մինչև անցից:

Digitized by Google

Իմաստութիւն 'ի Դաւթի. Աղօթք, 'ի ժամանակի զի էր նա յայրի 1
անդ. ՃԽԱ։

Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայնիւ իմով 2
զՏէր աղաչեցի։ *Սփռեմ առաջի նորա զաղօթս իմ, 3
և զնեղութիւնս իմ առաջի նորա պատմեցից։ *'Ի նուաղել 4
յինէն հոգւոյ իմոյ, դու Տէր ծանեար զշաւիղս իմ, 'ի
ճանապարհ յոր և գնայի թաքուցին ինձ որոգայթ։
*Հայէի յաջմէ և տեսանէի, և ոչ ոք էր որ ճանաչէր 5
զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ ոք էր որ խնդրէր
զանձն իմ։ *Աղաղակեցի առ քեզ Տէր և ասացի, դու 6
ես յոյս և բաժին իմ յերկիր կենդանեաց։ *Նայեաց 7
Տէր յաղօթս իմ զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո զիս
'ի հալածչաց իմոց զի հզօր եղեն քան զիս։ *Տէր հան 'ի 8
բանտէ զանձն իմ, գոհանալ զանուանէ քումմէ։ Ինձ
սպասեն արդարք քո մինչև հատուսցես ինձ։ Տուն. Է։
Գոհեղայս. ԾԷ։

Սաղմոս 'ի Դաւթի, 'ի ժամանակի զի հալածէր զնա Աբիսողոմ 1
որդի նորա. ՃԽԲ։

Տէր լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուածոց ի-
մոց ճշմարտութեամբ քով։ Լուր արդարութեամբ քով,
*և մի մտաներ ատեան ընդ ծառայի քոյ, զի ոչ արդա- 2
րանայ առաջի քո ամենայն մարդ։ *Հալածեաց թշնամին 3
զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. *Նստոյց 4
զիս 'ի խաւարի որպէս մեռեալս յաւիտենից։ Ձանձրա-
ցաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։ *Յի- 5
շեցի զաւուրս զառաջինս, խօսեցայ յամենայն 'ի գործս քո.
յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, *և համբարձի առ 6
քեզ զձեռս իմ։ Անձն իմ որպէս զերկիր ծարաւի է առ
քեզ. *Վաղվաղակի լուր ինձ Տէր զի նուաղեաց յինէն 7
հոգի իմ։ Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, նմա-
նեցայ այնոցիկ որք իջանեն 'ի գուբ։ *Լսելի արա ինձ 8
առ-

Սղմ. ՃԽԱ. (1) Ոմանք. Սաղմոս Դաւթի. 'ի ժամանա-
կի զի էր։ (3) Ոմանք. Սփռեցից առաջի։ (5) Ոմանք.
Հայէի յաջ իմ, տեսա"... և ոչոք ճանաչէր.. և ոչ գը-
տաւ խնդրող անձին իմոյ։ (6) Ոմանք. Յերկրին կեն-
դանեաց։ (8) Ոմանք. Զանձն իմ, խոստովան եղէց ան-
ուան քում։ Ինձ սպասեսցեն արդարք մինչ հատուսցի։
Սղմ. ՃԽԲ. (1) Ոմանք. Զի հալածէր զնա... Լուր ինձ
արդա"։ (2) Ոմանք. Եւ մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ
ծառայի քում.. ամենայն կենդանի։ (4) Ոմանք. Եւ նըս-
տոյց զիս։ (5) Ոմանք. Խորհեցայ յամենայն գործս քո։
(7) Ոմանք. "Նմանեցայ այնոցիկ' որ ի"։ (8) Ոմանք. Ինձ

Digitized by Google

առաւօտուց զողորմութիւնս քո, զի ես 'ի քեզ Տր յու-
սացայ: Ցո՛յց ինձ ճանապարհ յոր գնացից, զի առ քեզ
9 Տր համբարձի զանձն իմ: * Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց
իմոց Տր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի: Ուսո՛ ինձ
10 առնել զկամս քո, զի դու ես Աճ իմ: * Հոգի քո բա-
րի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ: Վն անուան քո
11 Տր կեցուսցես զիս արդարութեամբ քով, * հանցես 'ի նե-
ղութենէ զանձն իմ: Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնա-
12 միս իմ. * կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես
ծառայ քո եմ: Տուն. ԺԲ:

1 'Ի դաւիթ. առ Գողիաթ. ՃԽԳ:

Օրհնեալ Տր Աճ իմ, որ ուսուցանէ զձեռս իմ 'ի պատե-
2 րազմ, և զմատունս իմ 'ի ճակատամարտ: * Ո-
ղորմութիւն իմ և ապաւէն իմ, օգնական իմ և փրկիչ իմ.
ապաւէն իմ, և ես յուսամ 'ի նա: Ո հնազանդ առնէ
3 զժողովուրդս ընդ ինև. * Տր՝ ո՞ է մարդ, զի յայտնե-
ցար նմա, կամ որդի մարդոյ՝ թէ համարիս զնա:
4 * Մարդ նանրութեան նմանեցաւ, և աւուրք նր որպէս հովա-
5 նի անցանեն: * Տր խոնարհեցո՛ զերկինս և էջ, մերձեաց
6 'ի լերինս՝ և ծխեսցին: * Փայլատակեա՛ զփայլատա-
կունս քո և խռովեսցես զնս, առաքեա՛ զնետս քո և զդողեա
7 զնս: * Առաքեա՛ զձեռն քո 'ի բարձանց և փրկեա՛ զիս
8 'ի ջրոց բազմաց, և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց: * Ո-
րոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնանրութիւն, և աջ նց
9 աջ է մեղաց: * Աճ՝ յօրհնութիւն նոր օրհնեցից զքեզ.
տասնաղեան սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացից քեզ:
10 * Ո՛ տայցէ զփրկութիւն թագաւորաց մերոց, որ փրկե-
ցիր զԴաւիթ ծառայ իւր: 'Ի սրոյ չարէ փրկեա՛
11 զիս՝ և ապրեցո՛ զիս, * և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց:
Որոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնանրութիւն, և աջ նց
12 աջ է մեղաց: * Որոց մանկունք իւրեանց որպէս նորա-
տունկ, հաստատուն են 'ի մանկութենէ իւրեանց. դստերք
նց զարդարեալ և պաճուճեալ 'ի նմանութիւն տաճարի:
* Շտե-

զառաւօտու ողորմութիւն.. յոր և գնացից.. զանձն իմ:
(9) Ոմանք. Զի զքեզ յոյս և ապաւէն ինձ: (11) Ոմանք.
Իւ ողորմութեամբ քով:
Սղմ. ՃԽԳ. (1) Ոմանք. 'Ի կիրճ. սաղմոս 'ի դաւիթ առ Գողիադ": (2) Ոմանք. Ո հնազանդէ զժողովուրդս: (3) Ոմանք. Ով է.. Յայտնեցար դու նմա: (4) Ոմանք. Մարդ նանրոյ նմանեցաւ: (5) Ոմանք. Տր խոնարհեցո զերկինս": (6) Ոմանք. Փայլեա զփայլատակունս քո: (10)(11) Ոմանք. Ծառայ իւր 'ի սրոյ չարէ: Փրկեա զիս և ապրեցո զիս 'ի ձեռ": (12) Ոմանք. Հաստատեալ են 'ի մանկութեն,

Digitized by Google

* Շտեմարանք նոցա լի են և բղխեն ՚ի միմեանց ; խաշինք 13
նոցա բազմածինք են և բազմանան ՚ի շրջագայս իւրեանց,
* և անդէք նոցա պարարտք են ։ Ոչ գոյ խրամատուած ցան- 14
կոյ նոցա, և ոչ աղաղակ ՚ի հրապարակս նոցա ։ * Ե- 15
րանեցին ժողովրդեանն որոց այսպէս է. Նա՛ երա-
նի ժողովրդեանն որոյ Տէր Աստուած է նոցա ։ Տունք. ԺԷ ։

Օրհնութիւն Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՃԽԴ ։ 1

ալէֆ Բարձր առնեմ զքեզ Աստուած իմ և թագաւոր իմ, և օրհ-
նեմ զանուանս քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտե-
բէթ նից ։ * Զօր հանապազ օրհնեցից զքեզ, և գովեցից զա- 2
գա- նուն քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից ։ * Մեծ 3
մէղ է Տէր և օրհնեալ է յոյժ, և մեծութեան նորա ոչ գոյ չափ ։
դալէթ * Ազգք և ազգք գովեսցեն զգործս քո, և զզօրութիւնս 4
հէ քո պատմեսցեն ։ * Զմեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան 5
վաւ քոյ խօսեսցին, և զսքանչելիս քո պատմեսցեն ։ * Զզօ- 6
րութիւն ահի քոյ ասասցեն, և զմեծութիւնս քո պատմես-
զէ ցեն ։ * Զյիշատակ բազում քաղցրութեան քո բղխեսցեն, 7
խէթ և արդարութեամբ քով ցնծասցեն ։ * Գթած և ողորմած է 8
տէթ Տէր, երկայնամիտ և բազումողորմ ։ * Քաղցր է Տէր առ 9
ամենեսեան, և գթութիւնք նորա ՚ի վերայ ամենայն արարածոց իւ-
յոդ րոց ։ * Խոստովան եղիցին առ քեզ Տէր ամենայն գործք քո, 10
քաֆ և սուրբք քո օրհնեսցեն զքեզ ։ * Զփառս արքայութեան քոյ 11
լամէդ ասասցեն, և զզօրութիւնս քո պատմեսցեն ։ * Ցուցանել 12
որդւոց մարդկան զզօրութիւն քո, զփառս մեծվայելչու-
մէմ թեան արքայութեան քոյ ։ * Արքայութիւն քոյ արքայութիւն ամե- 13
նուն նայն յաւիտենից ։ և տէրութիւն քոյ ազգէ մինչև յազգ ։ Հա-
ւատարիմ է Տէր յամենայն ՚ի բանս իւր, և արդար է յամենայն ՚ի
սամ_ գործս իւր ։ * Հաստատէ Տէր զամենայն գայթագղեալս, և 14
քէխ կանգնէ զամենայն զկործանեալս ։ * Աչք ամենեցուն ՚ի քեզ 15
էյ յուսան, և դու տաս կերակուր նոցա ՚ի ժամու ։ Տաս
ֆէ դու նոցա և կերակրես, * բանաս զձեռն քո, լցուցանես 16
ծադէ ամենայն կենդանեաց քաղցրութիւն կամաց քոց ։ * Արդար է 17
Տէր յամենայն ՚ի ճանապարհս իւր, և սուրբ է յամենայն ՚ի գործս իւր ։
կոփ * Մերձ է Տէր առ ամենեսեան որք կարդան առ նա, առ- 18

առ

---

(14) Ոմանք. Եւ անդէրայք նոցա ։ (15) Ցօրհնութիւն [illegible]. Աստուած է. Նա ։ (15) Ոմանք. Աստուած իւրեանց. . Տէր Աստուած է նորա. [illegible]. (1) Ոմանք. ՚Ի կատարածն սաղմոս գոհութեան օրհնութեան ։ * Ոմանք [illegible] (7) Ոմանք. Զյիշատակ բազում քաղցր" ։ (12) Ոմանք. Զզօրութիւնս քո և զփառս մեծվայելչութեան նոր" ։ (15) Ոմանք. Աչք ամենից ՚ի քեզ հային. և դու տաս նոցա կեր" ։ (16) Ոմանք. Զձեռս քո, կերակրես զամենայն քաղցր" ։

Digitized by Google

19 ամենեցուն որք կարդան առ նա ճշմարտութբ։ * Զկամս երկ-
երկիւղածաց իւրոց առնէ Տր. աղօթից նց լուէ եւ կե-
20 ցուցանէ զնս։ * Պահէ Տր զամենեսեան որ սիրեն զնա, եւ
21 եւ զամ մեղաւորս սատակէ Տր։ * Զօրհնութի տն խօ-
սեսցի բերան իմ. օրհնեսցէ ամէն կենդանի զանուն սր
նր յաւիտեան, եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Տուն. իը։
Գործոյս. ծը։

1 Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարիայ. ՃԽԵ։

2 Օրհնեա անձն իմ զՏր. օրհնեցից զՏր 'ի կեանս իմ,
3 սաղմոս ասացից այ իմոյ մինչեւ եմ ես։ * Մի յու-
սայք յիշխանս յորդիս մարդկան, զի ոչ գոյ փրկութի
4 'ի նս։ * Ելցէ հոգի 'ի նոցանէ՝ եւ դարձցին անդրէն 'ի
հող, եւ յայնմ աւուր կորիցեն ամ խորհուրդք նոցա։
5 * Երանի ում Տր ած յակոբայ օգնական է նմա, եւ յոյս
6 նր 'ի Տր ած է։ * Որ արար զերկինս եւ զերկիր, զծով
7 եւ զամ որ է 'ի նս։ * Պահէ զճշմարտութի յաւիտեան,
8 եւ առնէ իրաւունս զրկելոց։ Տայ հաց քաղցելոց, * եւ
արձակէ զկապեալս Տր։ Տր բանայ զաչս կուրաց, եւ
9 կանգնէ զգլորեալս։ Տր սիրէ զարդարս, * Տր պահէ
զպանդխտութիւն. զորբս եւ զայրիս ընդունի Տր, եւ զճանա-
10 պարհս մեղաւորաց կորուսանէ։ * Թագաւորեսցէ Տր
1 յաւիտեան, ած քո սիոն ազգէ մինչեւ յազգ։ Տուն. ձ։

1 Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարիայ. ՃԽԶ։

Օրհնեցէք զՏր՝ զի բարի է. սաղմոսք այ մերում
2 քաղցրասցի օրհնութի։ * Շինէ զԵրմ Տր, եւ զ-
3 ցրուեալսն Իղի ժողովէ։ * Բժշկէ զբեկեալս սրտիւ, եւ
4 պատէ զամ վէրս նց։ * Թուէ զբազմութի աստեղաց,
5 եւ զամենեսեան զնս յանուանէ կոչէ։ * Մեծ է Տրն մեր
եւ մեծ է զօրութի նր, իմաստութեան նորա ոչ գոյ թուոյ։
6 * Ընդունի զհեզս Տր, եւ խոնարհ առնէ զամբարիշտս
7 մինչեւ յերկիր։ * Օրհնեցէք զՏր խոստովանու-
8 թբ, սաղմոս ասացէք նմա օրհնութբ։ * Զգեցուցիչ զեր-
կինս.

(21) Ոմանք. Ամ մարմին զանուն. Ոմն ասեն. Տեառն մնեցի։
Սաղ. ՃԽԵ. (3) Ոմանք. Եւ մի յորդիս մարդ"։ (5) Ո-
մանք. Երանի ազգի որոյ ածն յակոբայ օգնական է նմ։
(6) Ոմանք. Որ արար զերկ"։ (7) Ոմանք. Որ պահէ զճշմարտու-
թիւն յակոբայ յաւիտեան, եւ։ (8) Ոմանք. Զգլորեալս
Տր։ (9) Ոմանք. Տր սիրէ զպանդխտութիւն։
Սաղ. ՃԽԶ. (1) Ոմանք. Բարի են սաղմոսք. այ մերոյ
քաղցր եղիցի։ (4) Ոմանք. Ո թուէ զբազ"։ (5) Ոմանք.
Տր. եւ մեծ է զօ". եւ իմաստ"։ (6) Ոմանք. Առնէ զամբար-
շտս մինչեւ յերկր"։ (7) Ոմանք. Օրհնեցէք զած խոս"։ (8) Ոմ-

զերկինս ամպովք, պատրաստէ անձրեւս երկրի ։
Բուսուցանէ խոտ ՚ի լերինս, դալարի ծառայութեան մարդ-
կան ։ * Այն որ տայ անասնոց կերակուր իւրեանց. 9
ձագուց ագռաւուց որ կարդան առ նա ։ * Ո՛չ եթէ ընդ 10
զօրութիւն ձիոյ կամեսցի Տէր, եւ ո՛չ ընդ երանս առն
ոտից հաճեսցի ։ * Այլ հաճեսցի Տէր յերկիւղածս 11
իւր, եւ ընդ այնոսիկ որ յուսան յողորմութիւն նորա ։

Տունք. ժբ ։

Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարեայ. ՃԽԷ ։

Գովեա Երուսաղէմ զՏէր ։ Եւ օրհնեա՛ զԱծ քո Սիովն ։ * Զի 12
զօրացոյց զնիգս դրանց քոց, եւ օրհնեաց զորդիս 13
քո ՚ի քեզ ։ * Որ եդ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութիւն, եւ 14
ըարութեամբ ցորենոյ լցոյց զքեզ ։ * Որ առաքէ զբանն 15
իւր յերկիր, վաղվաղ ընթանայ պատգամք նր ։ * Որ տայ 16
զձիւն որպէս զասր, եւ զմէգ որպէս զմոխիր ցանեսցէ ։ * Արկանէ 17
նէ զսառն որպէս պատառս, առաջի ցրտոյ նր ո՞ կարէ կալ ։
* Առաքէ զբանն իւր եւ հալէ զնա, շնչեսցէ հողմ եւ 18
դնասցեն ջուրք ։ * Որ պատմէ զբանն իւր Յակոբայ, 19
զարդարութիւն եւ զիրաւունս Իղի ։ * Ո՛չ արարեր այնպէս 20
ամ ազգաց, եւ զիրաւունս իւր ո՛չ յայտնեաց նց ։

Տունք. Ժ. Գովեստն. ԼԲ ։

Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարեայ. ՃԽԸ ։ 1

Օրհնեցէք զՏր յերկնից, օրհնեցէք զնա ՚ի բար-
ձունս ։ * Օրհնեցէք զնա ամ հրեշտակք նր, օրհ- 2
նեցէք զնա ամ զօրութիւնք նր ։ * Օրհնեցէք զնա արե- 3
գակն եւ լուսին, օրհնեցէք զնա ամ աստեղք եւ լոյս ։
* Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից, ջուրք որ ՚ի վերոյ 4
քան զերկինս օրհնեսցեն զանուն տն ։ * Զի նա ասաց 5
եւ եղեն, հրամայեաց եւ հաստատեցան ։ * Կացոյց զնս 6
յաւե-

Ոմանք. Որ զգեցուցանէ զերկինս... պատրաստէ ՚ի ծառայութիւն. (9) Ոմանք. Որ տայ անասնոց կերակուր, ձագուց ագռաւու": (9) Յօրինակին. Ծագուց ագռաւ": (10) Ոմանք. Եւ ոչ ընդ երանս առն ։ (11) Ոմանք Տր ընդ երկիւղածս ։
Սղմ. ՃԽԷ. (14) Ոմանք. Որ եդ զսահմանս քո ։ (15) Ոմանք. Առաքէ զբանն իւր ։ (17) Ոմանք. Ով կարէ կալ ։ (18) Բազումք. Շնչեսցէ հողմն եւ ։ (18) (19) Բազումք. Ջուրք. Պատմէ զբանն իւր ։
Սղմ. ՃԽԸ. (1) Ոմանք. Զտր յերկնից... զնա ՚ի բարձունս ։ (2) Օրինակ մի. Օրհնեսցեն զնա հրեշտակք նորա. օրհնեսցեն զնա ամ զօ": (3) Ոմանք. Աստեղք եւ լոյս ։ (4) Ոմանք. Օրհնեսցեն զնա եր": (5) Ոմանք. Ասաց եւ եղեն.. եւ հաստատեցան ։ (6) Ոմանք. Յաւիտենից. ատւն

Digitized by Google

յաւիտեանս յաւիտենից, հրաման ետ և ոչ անցանէ։
7 * Օրհնեցէք զՏէր յերկրէ վիշապք, և ամենայն խորք։
8 * Հուր և կարկուտ ձիւն և սառն, հողմ և մրրիկ որ
9 առնեն զբանս նր։ * Լերինք և ամ բլուրք, ծառք պտղա-
10 բերք և ամ մայրք. * Գազանք և ամ անասունք, սո-
11 ղունք և ամ թռչունք թեւաւորք։ * Թագաւորք երկրի
և ամ ժողովուրդք, իշխանք և ամ դատաւորք երկրի։
12 * Երիտասարդք և կուսանք, ծերք և մանկունք օրհնես-
ցեն զանուն Տն։ Բարձրացաւ անուն նորա միայն,
13 * խոստովանութիւն նորա յերկինս և յերկրի։ Բարձր ա-
14 րար զեղջիւր ժողովրդեան իւրոյ, * օրհնութիւն յամ
սրբոց նր, որդւոցն Իսրլի, ժողովրդեան որ մերձ է առ նա։
Սաղմ. ՃԽԸ։

1 Ալէլուիա. Անգեայ և Զաքարիայ. ՃԽԹ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, օրհնութիւն նորա յե-
2 կեղեցիս սրբոց։ * Ուրախ եղիցի Իսրայէլ յարարիչ իւր,
որդիք Սիոնի ցնծասցեն ՚ի թագաւորն իւրեանց։
3 * Օրհնեսցեն զանուն նր օրհնութբ, սաղմոսիւք և օրհ-
4 նութբ տմբկաւ սաղմոսեսցեն նմա։ * Հաճոյ են ընդ ժող-
վուրդս իւր Տր, և բարձր առնէ զհեզս ՚ի փրկութի։
5 * Պարծեսցին սուրբք փառօք, և ցնծասցեն ՚ի հանգիստս
6 իւրեանց, * և բարձր արասցեն զԱծ ըմբռնեալք իւր-
7 եանց։ Սուրբ երկսայրիք են ՚ի ձեռս նց, * առնուլ հա-
տուցումն ՚ի հեթանոսս, յանդիմանութիւն ամ ժողո-
8 վրդոց։ * Կապել զթագաւորս նց կապանօք, զզօրա-
9 ւորս նց ձեռնակապաւ երկաթեաւ։ * Առնել ՚ի նս զդա-
տաստանն գրեալ. փառք այս են յամենայն սրբոց նր։
Սաղմ. Ծ։

մեղին եդ. որ ոչ անցցէ։ (7) Ոմանք. Վիշապք որ յամ խորս։
(8) Ոմանք. Որ առնեն զբանս նորա։ (9) Ոմանք. Եւ ամ
բարձրաւանդք. ծառք պտղաբերք և ամ մայրք։ (10) Ոմանք.
Գազանք և ամ անասունք"։ (14) Ոմանք. Յամ սրբոց նորա, յորդ-
ւոցն Իսրլի ժողովրդեան որ մերձ է։
Սաղմ. ՃԽԹ. (1) Ոմանք. Յօրհնութիւն ՚ի նոր։ (2) Ոմանք.
Ուրախ լիցի Իսրայէլ"։ (3) Ոմանք. Օրհնեսցեն զան-
ուն նորա օրհ"... սաղմոս երգեսցեն նմա։ (4) Ոմանք.
Ընդ ժողովուրդս իւր, և... արասցէ զհեզս ՚ի փրկութի։
(7) Ոմանք. Սուր երկսայրի են ՚ի ձեռս... յանդիմանութիւն
ամ ժողովրդեան։ (8) Ոմանք. ՚Ի կապել զթագ"... զզօրա-
ւորս նց ձեռնակապօք երկաթեօք։ (9) Ոմանք. Առնել
նց զատաստան ՚ի գրոց. կամ, գրեալս... են ամ սրբոց նորա։

Ալէլուիա. ՃԾ։ 1

Օրհնեցէք զԱծ ՚ի սրբութեան իւր, օրհնեցէք զնա ՚ի հաս-
տատութեան ՚ի զօրութեան իւր։ * Օրհնեցէք զնա ՚ի 2
զօրութեան իւր; գովեցէք զնա ՚ի բազում մեծութեան իւր։
* Օրհնեցէք զնա ՚ի ձայն փողոյ, օրհնեցէք զնա 3
սաղմոսիւք և օրհնութեամբ։ * Օրհնեցէք զնա ցնծութբ, 4
գովեցէք զնա ուրախութբ։ * Օրհնեցէք զնա ՚ի բարե 5
ձայնս ծնծղայս, օրհնեցէք զնա ՚ի բարբառ լսելի։ Օրհնե-
ցէք զնա ՚ի ձայն գոհութ. * Ամ հոգիք օրհնեցէք զՏր։ 6

Տասն. Դ։ Փոխեղայս. ԻԷ։

Կանոնս սաղմոսի. ՃԽԷ։ Զարթ Կանոնս Տասն ՃԼԷ։ Միա-
համուռ սաղմոսս՝ Փոխեղայս. ԾԴ։ Սաղմոս. ՃԾ։ Տասն ՚ի
սոս ՃԿԷ։

Այս սաղմոս ինքնագիր Դաւթի արտաքոյ թուոց։ ՚Ի ժամանա-
կի՝ յորժամ նա նահատակեցաւ ընդդէմ Գողիաթու, ասացելի [illegible]։

Փոքր էի ես յեղբարս իմ. և կրտսեր ՚ի տան հօր ի- 1
մոյ, արածէի զխաշինս հօր իմոյ։ * Ձեռք իմ ա- 2
րարին զսաղմոսարանս, և մատունք իմ կազմեցին զքնա-
րս օրհնութեան։ * Իսկ արդ՝ ո՞ պատմեսցէ զայս Տեառն 3
իմում, ինքն Տէր ինքն լուիցէ զինէ։ * Նա առաքեաց զհրե- 4
շտակ իւր և առ զիս ՚ի հօտից խաշանց հօր ի-
մոյ, և օծ զիս յօծութեան իւղոյ իւրոյ։ * Եղբարք իմ գե- 5
ղեցիկք և մեծամեծք, և ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա Տէր։ * Ելի 6
ես ընդ առաջ այլազգւոյն, և նզովեաց զիս կռովք նորա։
* Ես հանի զսուսեր ՚ի նմանէն և հատի զգլուխ նորին, 7
և բարձի զնախատինս յորդւոցն Իէլի։ Տասն. Է։

Կատարեցաւ Գիրք Սաղմոսացն Դաւթի։

Սաղ. ՃԾ. (1) Ոմանք. Ալէլուիա. անգէոյ և զաքա-
րիա... ՚ի հաստատութեան ՚ի զօրութեան նորա։ (2) Ոմանք.
Օրհնեցէք զՏր ՚ի զօրութիւն իւր, օրհնեցէք զՏր ՚ի բա-
զում մե։ (4) Ոմանք. Օրհնեցէք զնա ուրախութբ։
(5) Ոմանք. ՚Ի բարձր ձայնս, գովեցէք զնա ՚ի։
* Այս գրչագիր օրինակք մեր համաձայնն յանօրինակն [illegible] յաւելուր
ՃԾ սաղմոսոյ յարէն զսաղմոսս՝ Փոքր էի։ [illegible]
[illegible], [illegible] օրինակին [illegible], [illegible]։
* Ոմանք. Ձեռք իմ [illegible].. [illegible]։ (2) Ո-
մանք. Արարին սաղմոսարան.. զարծի օրհնութե։ (3) Ո-
մանք. Զայս ում ինչ, ինքնին Տէր ամե։ (4) Ոմանք. Ես
առաքեաց զՏր".. և հրեշտակ զիս։ (7) Ոմանք. Հա-
նի զսուսերն.. զգլուխ նորա։
* ՚ի [illegible] օրինակին [illegible] Կատարեցաւ, [illegible]
[illegible] օրինակաց [illegible]։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱԿԱՑ

[illegible]

Դրութիւնք առաջնոյ բանի առակացն ։

ա. [illegible]

բ. [illegible]

գ. [illegible]

դ. [illegible]

Ե. Աւելի կենաց խորհրդածէք յաղագս 'ի մարդասիրութենէ աղբերա-
ցէ, և յանձնառութենէ հաւատոյն, և յաւուր հանդերձեալ 'ի կեանս
և մի՛ հարցփորձանաւ. և երկիւղիւ Այ ապրել յաղ. և յանձնեալ գալ
թագաւորութեց:

Զ. Խորհուրդ քաջ զգուշանալ զմիտ 'ի չարեաց քահանայից խորհրդա-
կատար լինելութեան. և 'ի քաղցրանս ներքուստ կամ 'ի պատուիրանս Այ
զինել յաստուածոց, զի այնու քաղցր զգան ընթերցողին Այ:

Է. Երանի զիմաստութիւն որ եկեալ զմս. որ է Այ իմաստութիւն,
անկեալ խոնարհեալ զմարմին, և նոյն ծնեալ կենաց մարմնով. և
վերանալ առնել զիմաստութիւն նման Գալ Այ, որ իմաստութեան և հան-
ճարոյ աղբեր և հոգւոյ սուրբ շնորհաց:

Ը. Ընդունականութիւն պահել զիմաստութիւն 'ի կեանս և 'ի խոստո-
վանութեն, 'ի գնալն 'ի նստել և 'ի ննջել:

Թ. Զգաստանալ զմարմին և զհոգին զարթուն. և ալկել զամե-
նայն անձանց որ յաղթեն, կամ ընդդէմ Այ ամբարտաւանել:

Ժ. Օրհնութեան ձեռնակից առնել խորհրդոյն Այ հօր, օրհնեալ զմարմին
զհոգին. սիրել առ մեզ զիմաստութիւն, և ընդունել 'ի նման և
տեսանել:

ԺԱ. Երկիւղ կենացն խորհրդածէ 'ի բազում ժամանակաց ա-
ստուածութեանց առաջնորդ զմանկանս. և խոնարհել երկրպագել յանօրէն
գործոց խառնակութեան գնացից:

ԺԲ. Աղօթել առ զերկրին իմաստից և յաղթել չարին, և նո-
վաւ զմահ զհաստատութեան կեանս և բժշկութեան. զի որոյ և սրբու-
թեան յաղթել:

ԺԳ. Զգուշանալ 'ի մեղ ամպարիշտ զհաւատացեալս և 'ի հոգե-
ւոյ և 'ի գործոց ընդ բազում և ընդ հեթանոսաց. և մի՛ իբր
անձնով քահել ընդ չարիսն. այլ խորհուրդ կենաց զգուշանալ, և
աստուածս և գոյացս շրջանաւ. այլ թէ ոչ Այ մարմնով, կեանս
մահու ապականեալ:

ԺԴ. Խորհել սիրել կատարելապէս յերկնաւոր Այ. և թէ լինի
քաղցր և քաղցրացուցանել 'ի հարազատ աղաղակով. և 'ի սուրբ
նշանակել զգուշանալ հոգւոց և աստուածայնոց ծառայից:

ԺԵ. Աղօթքն 'ի գործաւորութեան աղօթօրինակ չարչարանաց: Իսկ
առ 'ի վերայ սրբութեան առ գործնականն և զնշան առ փառս
կանոն քաջ օրհնել. զի 'ի հրեշտակութեան աստուածային:

ԺԶ. Բամբասել զանիրաւութիւն ներգործութեան, մինչ է զգուշանալ. և
նմանող չարի գործոյն են նոր և աշխարհական հոգւոյ. անիրաւ
վնաս, նախանձ վնասի, և այլ հերձուածողն որ խաւարեցու-
ցին զանձինս:

ԺԷ. Յերկրաւոր պատուիրանաւ զգուշացուցանէ 'ի չարէ:

ԺԸ. Աղաչել խորհել զմարդիկ իմաստնանալ. և թէ զինչ
ոգւոյ բանս խօսի իմաստութեան լինի Այ ինքեան. և զի թողեն
'ի խորհրդոց որոց:

ԺԹ. Զի աղօթական մարմնոյ առաւ աննման քրիստոս ներոյ և
մաքրութեան. յաստուածային զմս 'ի հօրէ ծննդեան, որով Այ եղեն:

Ի. Պահպանել Այ մարդկութեան բանին որ ընդ կեանս իւր պատուոյ
զմեզ

զմարդիկն, յորժամ եղեւ և էհաց եւթանասնից հարցին, և ... զմիմեանս յետ 'ի խաւարին, և խոյս առ պահպանութիւն հրեից և անդամահերձանաց։ Իա. Թէ ձեռք և ... հերձուածոյ թարգմանութեանն այս, և ըստ զթարգմանութիւն զերից է 'ի հեբրայեցւոց. և ըստ նոյն կերպ, որ այժմ յետեւեալ 'ի ձեռս խաւարչական, որ առնելով յաշխարհ 'ի մէջ, որում լուծ զխոյսն 'ի խորհուրդ բժշկութեան, ըստ որում թարգմանութեանն զորին։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

Որդւոյ Դաւթի Թագաւորին Իսրայէլի յՃՃ։

ԳԼ. Ա.

2 ՃԱՆԱՉԵԼ ԶԻՄԱՍՏՈՒ- Ա
3 Թիւն և զխրատ * իմանալ զբանս հանճա-
րոյ։ ընդունել զդարձուածս բանից։
'ի միտ առնուլ զարդարութիւն ճշմարիտ,
4 և ուղղել զիրաւունս։ * Զի տացէ անմեղաց զխորագի-
5 տութիւն. մանկանց տղայոց զմիտս և զհանճար։ * Որոց
լուեալ լուիցէ իմաստունն իմաստնագոյն լիցի, իսկ որ
6 հանճարեղն իցէ՝ զառաջնորդութիւն ստասցի։ * 'ի միտ
առցէ զառակս և զբանս խորինս, զճառս իմաստնոց և
7 զառակս նց։ * Սկիզբն իմաստութե երկիւղ տն. հան-
ճար բարի ամենեցուն որ առնեն զնա։ պաշտօն բարի
առ ած՝ սկիզբն զգօնութե։ զիմաստութիւն և զխրատ ամ-
8 պարիշտք անարգեսցեն։ * Լուր որդեակ խրատու հօր քոյ,
9 և մի մերժեր զօրէնս մօր քոյ. * զի պսակ շնորհաց ըն-
կալցիս գլխով քո. և մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի քում։
10 * Որդեակ՝ մի խաբեսցեն զքեզ արք ամպարիշտք. և Բ
11 մի առաջնորդեսցես՝ * եթէ կոչեսցեն զքեզ՝ և ասիցեն. եկ
ընդ

* Թէպէտ յէբրայեցւոց բանս համ 'ի հարաւածոյ բաժանեալ է գիրս ա-
ռակաց, այլ յայտ է 'ի նախադրութենէ. առակաց նմ օրինակք մեր
ըստ առնեն 'ի միջեան սոր դրոշմել. Բան առաջին, և 'ի
Գլ. ԻԵ. Բան երկրորդ. որպէս և դէպն պահանջէր. այլ մեզ
ըներկրորդն առնին. ըստ որում և էդաք։

Գլ. ա. (1) Ոմանք. Որդւոյ դաւթի թագաւորի Իսրա
յաւորի Իլի։ Որ տեղին. Առաջին Իլի։ (5) Ոմանք. Որ
հանճարեղն է։ (9) Ոմանք. Ընկալցիս 'ի գլուխս քո, և։
(11) Ոմանք. Զքեզ՝ և ասասցեն. եկ։

ը մեզ՝ կցորդ լեր արեան. ծածկեսցուք յերկրէ զայր
արդար 'ի տարապարտուց: * Կլանեսցուք զնա կենդանւոյն 12
իբրեւ դժոխք. եւ բարձցուք զյիշատակս նորա յերկրէ. * Եւ 13
զստացուածս նորա զպատուականս ըմբռնեսցուք. լցուցուք
զտունս մեր աւարաւ: * Զվիճակ քո արկ ընդ մեզ. 14
քսակ հասարակաց ստասցուք ամենեքեան. գանձարան
'ի միասին եղիցի մեր: * Որդեակ՝ մի երթար ճանա- 15
պարհ ընդ նոսա. խոտորեա՛ զոտն քո 'ի շաւղաց նոցա: * Զի 16
ոտք նոցա 'ի չարիս ընթանան, եւ արագագոյնք են հեղուլ
զարիւն: * Զի ոչ եթէ տարապարտուց ձգեն զործիս 17
թռչնոց. * զի նոքին իսկ որ սպանութեան հաղորդք են՝ 18
գանձեն անձանց իւրեանց զչարիս: կործանումն արանց
անօրինաց չար է: * Այս ճանապարհք են ամենեցուն 19
որ գործեն զանօրէնս. զի ամպարշտութեամբ զանձինս
իւրեանց սատակեն:

Գ. * Իմաստութիւն յելս ճանապարհաց գովի, եւ 'ի հրապա- 20
րակս համարձակութիւն բերէ. * Եւ 'ի գլուխս պարսպաց 21
քարոզի, եւ առ դրունս հզօրաց յաճախէ. եւ 'ի դրունս
քաղաքաց համարձակեալ խօսի: * Յորքան ժամանակս 22
անմեղք կցեն զհետ արդարութեան, մի ամաչեսցեն: Իսկ
անմիտք ցանկացողք թշնամանաց՝ ամպարշտեալք ատե-
ցին զգիտութիւն. * Եւ պարտաւորք եղեն յանդիմա- 23
նութեանց: Ահաւասիկ մատուցից ձեզ զհօգւոյ ի-
մոյ զպատգամս. ուսուցից զբանս իմ ձեզ: * Քանզի 24
կոչէի եւ ոչ լուայք՝ յերկարէի զբանս իմ՝ եւ ոչ անսայիք:
* Այլ ապստամբ առնէիք զխորհուրդս իմ. եւ յանդիմա- 25
նութեանց իմոց ոչ անսայիք: * Այսուհետեւ՝ ես ծի- 26
ծաղեցայց զկորստեամբ ձերով. եւ ուրախ եղէց՝ յոր-
ժամ գայցէ նեղութիւն եւ պաշարումն: * Եւ յորժամ հա- 27
սանիցէ ձեզ յանկարծակի խռովութիւն, եւ կործանումն
'ի նմանութիւն մրրկի գայցէ: կամ յորժամ հասանիցէ
ձեզ տառապանումն, * Լիցի զի կարդայցէք առ իս՝ եւ ես ոչ 28
լուիցեմ ձեզ: Խնդրեսցեն զիս չարք՝ եւ ոչ գտանիցեն:
* Զի ատեցին զիմաստութիւն. եւ զերկիւղ Տն ոչ խնդրե- 29
ցին: * Եւ ոչ կամէին անսալ խորհրդոց իմոց, եւ ար- 30
համարհեցին զյանդիմանութիւնս իմ: * Այսուհետեւ կե- 31
րեն

(16) 'Ի լուսն". Եւ արագագոյնք են. համաձայն այլոց 'ի բնաբ". Զոր ևս ունիմք: 'Ի հեղուլ զարիւն: (17) Ոմանք. Զգործիս թռչնոց": (18) Ոմանք. Քանզի նոքին.. որ սպանութեն հաղորդքին, գանձ": (22) Ոմանք. Յորչափ ժամանակս: (23) Ոմանք. Յանդիմանութեան.. ուսուցից ձեզ զբանս: (26) Բազումք. Գայցէ ձեզ նեղութիւն: (27) Ոմանք. Հասցէ 'ի վը՛ ձեր տառա": (29) Օրինակ մ. Եւ զերկիւղ Տն ոչ ընտրեցին: (30) Ոմանք. Եւ ոչ կամեցան անսալ:

Digitized by Google

բեցէն զպտուղս ճանապարհաց իւրեանց. եւ իւրեանց
32 ամպարշտութեամբն յագեսցին: * Փոխանակ զի զրկէին,
զտղայս կոտորեսցեն. եւ կշտամբանութիւն զամպարիշտս սա-
33 տակեսցէ: * Իսկ որ ինձ լսէ՝ բնակեսցէ յուսով. եւ
դադարեսցէ աներկեւղ յամ չարութենէ:

ԳԼ. Բ.

1 Որդեակ՝ եթէ ընկալցես զպատգամս պատուիրանի ի-
2 մոյ ծածկեսցես յանձին քում. * Լուիցէ իմաստու-
թեան ունկն քո. եւ տարցես զսիրտ քո ՚ի հանճար. եւ
3 ուսուցանիցես զնա որդւոյ քում ՚ի խրատ: * Զի եթէ
զիմաստութիւն կոչեսցես ՚ի քեզ, եւ հանճարոյ տացես
4 զձայն քո: * Եւ եթէ խնդրեսցես զնա իբրեւ զարծաթ
5 ընտիր. եւ իբրեւ զգանձս քննեսցես զնա: * Յայնժամ
՚ի միտ առցես զերկեւղ տն, եւ զգիտութիւն այ գտցես:
6 * Զի տր տայ զիմաստութիւն. եւ յերեսաց նր գիտութիւն
7 եւ հանճար: * գանձէ ուղղոց զփրկութիւն. վերակացու
8 լինի գնացից նց: * Պահել զճանապարհս իրաւանց.
եւ զճանապարհս երկիւղածաց իւրոց անցուցանէ:
9 * Յայնժամ ՚ի միտ առցես զարդարութիւն եւ զիրաւունս.
10 եւ ուղղեսցես զամ շաւիղս բարութեան: * Զի եթէ եկեսցէ
իմաստութիւն ՚ի միտս քո. եւ զհանճար անձին քում
11 բարի համարեսցիս լինել: * Խորհուրդք բարիք պահես-
12 ցեն զքեզ. եւ միտք սուրբք պահեսցեն զքեզ: * Զի
ապրեցուսցես զքեզ ՚ի ճանապարհէ չարէ, եւ յառնէ
13 որ խօսիցի եւ ոչինչ հաւատարիմս: * Ո՛հ որոց թողեալ
իցէ զճանապարհս ուղիղս՝ գնալ ՚ի ճանապարհս խա-
14 ւարինս: * Որ ուրախ լինիցին ընդ չարիս, եւ խնդա-
15 յեն ընդ խոտորումն չարին: * Որոց թեւք են ծա-
16 ռայեղք իւրեանց, եւ կամակոր շաւիղք նց: * Հեռի
տանել զքեզ յուղւոյ ճանապարհէ, եւ օտարացուցանել
յարդարախորհրդոց: Որդեակ իմ, մի հասցեն քեզ խոր-
17 հուրդք չարք, * որոց թողեալ է զուսումն մանկու-
18 թեան. * եւ մոռացեալ զուխտն այ. Զի եդ մերձ ՚ի
մահ զտունն իւր, եւ մօտ ՚ի դժոխս՝ ընդ երկրածինս ըզ-
շաւ

(32) Օրինակ. Զրկէին զմանկունս, զտղայս կոտոր՟:
Գլ. Բ. (2) Օրինակ. Ուսուցանեսցես զնա: (3) Օրինակ. Տացես զձայն քո: (5) ՚ի լսով՟. Եւ զգիտութիւն այ գտցես. իմ՟ ... ՚ի քեզ՟. (7) Օրինակ. Եւ գանձէ ուղ՟: (9) Օրինակ. Պահել զճանապարհս արդարութ՟: (12) Օրինակ. Զի ապրեցուսցէ զքեզ: (13) Օրինակ. Որոց թողեալ են: (14) Օրինակ. Ուրախ լինին ընդ չար՟: (15) Օրինակ. Թեւք են ծառ՟: (16) Օրինակ. Որդեակ մի հասցեն քեզ

շաւիղս կենաց : * Ամենեքեան որ գնան ընդ նմա՝ ոչ դարձ- 19
ցին . այլ և՛ ի զղջումն եւս ոչ եկեսցեն : Եւ ոչ ժամանես-
ցեն՛ ի ճանապարհս ուղիղս . և ոչ հասցեն՛ ի տարեկանս
կենդանութե : * Զի եթէ գնացեալ էր՛ ի ճանապարհս 20
բարիս ; գտանէին արդեւք շաւիղս արդարութե ըն-
դարձակս : Քաղցրացեալք եղիցին բնակիչք երկրի . անմ-
եղք մնասցեն՛ ի նմա : * Զի ուղիղք բնակեսցեն յերկ- 21
րի . և անարատք մնասցեն՛ ի նմա : * Ճանապարհք ամ- 22
բարշտաց կորիցեն յերկրէ . և անօրէնք մերժեսցին՛ ի
նմանէ :

ԳԼ. Գ.

Ե Որդեակ՝ զօրէնս իմ մի մոռանար : և զբանս իմ պահ- 1
եսցէ՛ սիրտ քո : * Զի ընդերկարութե կե- 2
նաց , և ամք կենդանութե և խաղաղութե յաւելցին
քեզ : * Ողորմութե և հաւատք՛ ի քէն մի պակասես- 3
ցեն : Արկ զնա ընդ պարանոց քո , և գրեա զնա յընդար-
ձակութե սրտի քո . * և գտցես շնորհս : Եւ խորհեաց 4
զբարիս առաջի Տն և մարդկան : * Եղեր յուսացեալ՛ ի 5
Տր յամ սրտէ քումմէ . և յիմաստութե քո մի հպարտա-
նար : * Յամ ճանապարհս քո ծանիր զնա զի ուղղեսցէ 6
արասցէ զճանապարհս քո : և ոտն քո մի գայթագղես-
ցի : * Մի լինիր իմաստուն յանձն քում՝ այլ երկ- 7
նչիր՛ ի Տէ , և խոտորեա՛ յամ չարաց : * Այսպէս բժշկու- 8
թե եղիցի մարմնոյ քում . և զօրութե ոսկերաց քոց :
Զ * Պատուեա զՏր՛ ի քոց արդար վաստակոց . և հան նմա 9
պտուղ՛ ի քոց արդարութե արմտեաց : * Զի լցցին շտե- 10
մարանք քո լիութե ցորենոյ . և գինեաւ հնձանք քո ա-
ռատասցին եւ բղխեսցեն : * Որդեակ՝ մի լքանիր՛ ի խրա- 11
տու Տն , և մի լուծանիցիս յանդիմանութենէ՛ ի նմանէ :
* Զի զոր սիրէ Տր՝ խրատէ տանջէ զամենայն որդի 12
զոր ընդունի :
Է * Երանելի՛ է այր որ եգիտ զիմաստութե , և մահկա- 13
նացու՝ որ ետես զհանճար : * Զի լաւ է զվաճառումն դորա 14

դորա

(19) Ոմանք . Գնացեալ է նա ոչ դարձցին անդրէն , այլ և :
(20) Ոմանք . Գնացեալ էր նոյ՛ ի ճան" : (21) Ոմանք . Զի անմեղք բնակեսցեն յերկրի" :
ԳԼ . Գ . (1) Ոմանք . Եւ զպատուիրանս իմ պահեսցէ սիրտ քո : (2) Ոմանք . Եւ խաղաղութե յաւելցին : (6) Ոմանք . Զի ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո : (9) Ոմանք . ՚Ի քոց արդար վաստ" : (10) Ոմանք . Եւ հնձանք գինւոյ քոյ ու" : (11) Ոմանք . Եւ մի լուծանիր՛ ի նմանէ յանդ" : (14) Յօրէ-նակին այսպէս . Զի լաւ է զվաճառումն :

Digitized by Google

15 վաճառել՝ քան զգանձս ոսկւոյ և արծաթոյ։ * Պատուա_
կանագոյն է նա քան զականս պատուականս. և ոչ
ինչ է չար որ հակառակ կացցէ նմա։ Յայտնի է ամե_
նեցուն որ մերձենն 'ի նա. և ամ ինչ որ պատուական է
16 չարժէ զնա։ * Զի երկայնութիւնք և ամք կենաց յաջմէ
իւրմէ, և յահեկէ իւրմէ փառք և մեծութիւն։ 'Ի բերա_
նոյ բղխէ արդարութիւն. զօրէնս և զողորմութիւն 'ի լեզուի
17 իւրում կրէ։ * Ճանապարհք նորա ճանապարհք բարեաց,
18 և ամ շաւիղք նորա խաղաղութեամբ։ * Փայտ կենաց է ամե_
նեցուն որ պատսպարին 'ի նա, և որ յենուն 'ի նա իբրև
19 'ի տէր հաստատութեամբ։ * Ած իմաստութեամբ հիմնեաց զերկ
20 երկիր. պատրաստեաց զերկինս խորհրդով։ * Հանճա_
րով իւրով զանդունդս պատառեաց. և ամպք հոսեցին
զանձրև։

21 * Որդեակ՝ պահեա՛ զխորհուրդս իմ, և զմտածութիւն։ Ը
22 * զի կեցցէ անձն քո, և շնորհք եղիցին 'ի վզի պարանոցի
քոյ. եղիցի բժշկութիւն մարմնոյ քում, և դարման ոս_
23 կերաց քոց։ * Զի գնասցես յուսով խաղաղութեան յամ
24 ճանապարհս քո. և ոտն քո մի գայթագղեսցի։ * Զի
եթէ նստցիս՝ աներկիւղ լինիցիս. և եթէ ննջեսցես՝
25 քաղցր քնասցես։ * Ո՛չ երկիցես 'ի զարհուրանաց 'ի
վրէ հասելոց և յարշաւանաց ամպարշտաց 'ի վրէ եկե_
26 լոց։ * Զի տէր եղիցի 'ի վրէ ամ ճանապարհաց քոց. և
հաստատեսցէ զոտն քո զի մի գայթագղեսցի։
27 * Մի՛ յապաղեր բարի առնել կարօտելոյ, յորժամ Թ
28 ձեռնհաս իցես օգնել նմա։ * Մի՛ ասիցես թէ երթ
և եկեսջիր, և վաղիւ տաց. զի կարող ես լինել բարի
29 առնել. զի ոչ գիտես զինչ վաղիւն ծնանիցէ քեզ։ * Մի՛
նիւթեր բարեկամի քում չարիս՝ որ յեցեալ և յուսա_
30 ցեալ իցէ 'ի քեզ։ * Մի՛ թշնամանաներ լնկր մարդոյ
'ի տարապարտուց. զի մի չար ինչ գործեսցէ քեզ։ * Մի՛
31 ստանար նախատինս յարանց չարաց. * և մի նախանձիր
32 ընդ ճանապարհս նց։ * Զի պիղծ է առաջի տն ամ
ա_

(15) Ոմանք. Որ մերձենն առ նա։ (16) Ոմանք. 'Ի յաջմէ իւրմէ. . 'ի բերանոյ նորա բղխէ արդարա՞։ (20) Ոմանք. Եւ հանճարով իւ՞։ (21) Ոմանք. Որդեակ մի լքանիցես. կամ, լուծանիցես, պահեա զխոր՞։ (22) Ոմանք. 'Ի վերայ պարանոցի քում։ (23) Ոմանք. Եւ ոտն քո ոչ գայթագղ՞։ (24) Այլ. Եւ եթէ ննջիցես, քաղցր քուն. կամ, քաղցր 'ի քուն լիցիս։ (25) Ոմանք. Եւ ոչ երկիցես. . և յամպարշտաց արշաւանաց 'ի վրէ ե՞։ (26) Ոմանք. Զոտն քո զի մի սասանեսցի. կամ, սասանեսցես։ (28) Ոմանք. Քանզի ոչ գիտես։ (31) Ոմանք. Եւ մի նախանձիցես ընդ։ (32) Ոմանք. Քանզի պիղծ է. . . ոչ հաւանեցին։

Digitized by Google

անօրէն․ և ընդ արդարս ոչ հաղորդի։ * Անէծք Տեառն 'ի 33
տունս ամպարշտաց․ յարկք արդարոց օրհնին։ * Տէր 34
ամբարտաւանից հակառակ կայ․ և տայ շնորհս խոնար-
հաց։ * Զփառս իմաստունք ժառանգեսցեն․ իսկ ան- 35
միտք բարձրացուցին զանարգանս։

ԳԼ. Դ.

Ժ Լուարո՛ւք մանկունք զխրատ հօր․ և անսացէ՛ք ճա- 1
նաչել զիմաստութիւն։ * զի պարգևս բարեաց պար- 2
գևեցից ձեզ։ Զօրէնս իմ մի թողուք․ * զի որդի ե- 3
ղէ հաւ եմ և ես հնազանդ հօր իմոյ, և սիրեցեալ յաչս
մօր իմոյ։ * Որք ուսուցանէին զիս՝ և ասէին․ հաստա- 4
տեսցի բան մեր 'ի սրտի քում։ Պահեա՛ զպատուիրանս
իմ և կեցցես․ * ստացի՛ր զիմաստութիւն․ ստացի՛ր զհան- 5
ճար՝ և մի մոռանար։ Մի՛ արհամարհեր զպատգամս
բերանոյ իմոյ, և մի խոտորիր 'ի բանից շրթանց իմոց։
* Մի՛ թողուր զնա, և պատսպարեսցէ զքեզ․ սիրեա՛ 6
զնա՝ և պահեսցէ զքեզ։ * Սկիզբն զգօնութեան ստացի՛ր 7
զիմաստութիւն․ և յամենայն ստացուածս քո ստացի՛ր զհան-
ճար։ * Շուրջ փակեա՛ զնովաւ, և բարձրացուսցէ զքե- 8
զեզ․ մեծարեա՛ զնա՝ և գիրկս արկցէ զքեզ։ * Զի տա- 9
ցէ գլխոյ քում պսակ շնորհաց․ և պսակաւ փափկութեան
թեան վերակացու լիցի քեզ։

ԺԱ * Լո՛ւր որդեակ՝ և ընկա՛լ զբանս իմ․ և բազմասցին 10
ամք կենաց քոց․ և յաճախեսցին ճանապարհք կենաց
քոց։ * Զճանապարհս իմաստութեան ուսուցանեմ քեզ․ 11
խելամուտ առնեմ զքեզ ուղիղ շաւղաց։ * Զի եթէ 12
գնայցես՝ ոչ խափանեսցին գնացք քո․ և եթէ ընթա-
նայցես՝ ոչ վաստակեսցես։ * Բուռն հար զխրատուէ 13
իմմէ՝ և մի թողուցուս․ այլ պահեա՛ զնա անձին քում
'ի կեանս։ * 'Ի ճանապարհս ամպարշտաց մի երթայ- 14
ցես, և մի նախանձիցես ընդ ճանապարհս անօրինաց։
* և 'ի տեղւոջ ուր բնակիցեն՝ ընդ այն մի անցանիցես։ 15

Խո-

---

(35) Ոմանք․ Իսկ ամպարիշտք բարձրա՛՛։
Գլ. Դ. (1) 'Ի լուսն՛՛․ Եւ անսացէք ճանաչել զիմաստ՛՛․ համաձայն ոմանց 'ի բնաբ՛՛։ Բազումս ոմանք․ Խելամուտ զիմաստ՛՛։
(4) Ոմանք․ Ոյք ուսուցանէին․․․ պահեա՛ զբանս մեր և կեցցես։ (7) Ոմանք․ Եւ յամենայն ստացուածս քո ստացիր զհան-ճար՛՛։ (8) Բազումք․ Զի գիրկս արկցէ։ (9) Ոմանք․ Եւ պսակաւ փափկութեան վերակացու լինիցի քեզ։ (10) Ոմանք․ Զի բազմասցին․․․ և յաճախեսցեն ճա՛՛։ (11) Ոմանք․ Խելամուտ առնել զքեզ։ (13) 'Ի լուսն՛՛․ Զնա յանձին քում․ համաձայն ոմանց 'ի բնաբ՛՛։ (15) Ոմանք․ Ուր բնակիցեն, ընդ այն մի գնայցես։

Digitized by Google

16 խոտորեա՛ 'ի նոցանէ, և խորշեա՛ անտի ։ * զի ոչ ննջեն,
եթէ ոչ չար գործիցեն ։ բարձեալ է քուն նոցա՝ և ոչ
17 ննջեն ։ * որք ուտեն զկերակուրս ամպարշտութեան ։ և
18 գինւով անօրէնութեան արբենան ։ * Ճանապարհք ար-
դարոց նման լուսոյ ծագեն առաւօտուցն և լուսաւորեն,
19 մինչև առեալ լուսաւորեսցէ ։ * Ճանապարհք ամպարշ-
տաց խաւարինք. և ոչ գիտեն զիարդ գայթագղին ։
20 * Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա. և իմոց բանից մա- ձԲ
21 տո զունկն քո ։ * զի մի պակասեսցեն աղբերք քո ։ Պա-
22 հեա զնոսա 'ի սրտի քում. * զի կենդանիք են որոց գտանեն
23 զնա. և ամ մարմնոյ՝ բժշկութիւն ։ * Ամ պահպանութ.
24 պահեա զսիրտ քո. զի 'ի սոցանէ՛ են ելք կենաց ։ * Ի-
բաց արա 'ի քէն զթիւրան կամակոր. և զշրթունս անի-
25 րաւս մերժեա 'ի քէն ։ * Աչք քո ուղիղ հայեսցին. և
26 արտևանունք քո արդար ակնարկեսցեն ։ * Զշաւիղս
ուղիղս արասցես ոտից քոց, և զճանապարհս քո ուղ-
27 ղեսցես ։ * Մի՛ յաջ խոտորեսցես՝ և մի յահեակ. դարձո
զոտն քո 'ի ճանապարհէ չարէ ։ Զի զճանապարհս որ
յաջմէ են՝ գիտէ Տր. թիւր են ճանապարհք՝ որ 'ի
ձախմէ են ։ Այլ ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո, և
զճանապարհս քո խաղաղութեամբ յառաջեսցուսցէ ։

ԳԼ. Ե.

1 Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա, և իմոց բանից մա- ձԳ
2 տո զունկն քո ։ * զի պահեսցես զխորհուրդս բա-
րեաց ։ զիմաստութիւն շրթանց իմոց պատուիրեմ քեզ ։
3 Մի՛ հայիր ընդ կին չար. * զի մեղր կաթէ 'ի շրթանց
կնոջ պոռնկի, որ առ ժամանակ մի պարարէ զքիմս
4 քո. * բայց յետոյ դառնագոյն ևս գտանի քան զլեղի.
5 և սրեալ առաւել քան զսուր երկսայրի ։ * Զի ոտք
անզգամի իջուցանեն զմերձաւորս նր մահու հանդերձ
6 'ի դժոխս. * և հետք նր չեն հաստատուն ։ Զի 'ի ճա-
նա-

---

(16) Ոմանք. Եթէ ոչ չար գործեն ։ (17) Ոմանք. Եւ գի-
նեաւ անօրէն" ։ (18) Ոմանք. Այլ ճանապարհք արդա-
րոց իբրև լոյս... մինչև առեալ ծագեսցէ ։ (20) Օրինակ
մի. Եւ իմոյ պատգամաց մատո՛ զունկն քո ։ (22) Ոմանք.
Քանզի կենանք են... զնն, և ամ մարմնոյ բժշկութիւն ։
(24) Օրինակ մի. 'Ի բաց մերժեա՛ 'ի քէն զթերան ։ (27) Ո-
մանք. Մի՛ խոտորեսցիս յաջ... գիտէ Տր... այլ ինքն Տր
ուղիղ ա"... և զգնացս քո խաղաղութեամբ յա" ։
Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Եւ իմոյ բանից մատո՛ ։ (4) Ոմանք.
Դառնագոյն ևս գտցես ։ (5) Ոմանք. Վն զի ոտք անզգա-
մութեն իջուցանեն ։ (6) Ոմանք. Ոչ նր հաստատուն ։

Digitized by Google

նապարհս կենաց ոչ գնան. զեղխ են ճանապարհք նո՛ր
և ոչ յայտնիք: * Արդ որդեակ՝ լուր ինձ. և մի՛ ա- 7
պախտ առներ զբանս իմ: * Հեռի՛ արա՛ ի նմանէ զճա- 8
նապարհս քո. և մի՛ մերձենար ի դրունս տանց նր:
* Զի մի՛ մատնեսցես օտարաց զկեանս քո, և զպատ- 9
ուածս քո անողորմից: * Զի մի՛ լցցին օտարք ի զօրու- 10
թէ քումմէ. և մի՛ վաստակք քո ի տունս այլոց մտա-
նիցեն: * Եւ զղջասցիս յետոյ յորժամ մաշիցին ան- 11
դամք մարմնոյ քոյ: * Եւ ասիցես՝ թէ զիարդ ատեցի 12
զխրատ. և ի յանդիմանութեց խոտորեցաւ սիրտ իմ:
* Ո՛չ լսէի ձայնի խրատտուի իմոյ, և ուսուցչի իմոյ ոչ 13
մատուցանէի զունկն իմ: * Սակաւիկ մնաց ես և ե- 14
ղաւ էի ի մէջ ամ չարեաց, ի մէջ եկեղեցւոյ՝ և ժո-
ղովրդեան: * Արբ ջուր ի քոց ամանոց, և ի քոց ջրհո- 15
րոց աղբիւրաց: * Բղխեսցեն քեզ ջուրք քո ի քումմէ 16
աղբիւրէ, և ի քո հրապարակս գնասցեն ջուրք քո:
* Եղիցին քեզ միայնոյ լինել, և մի՛ ոք օտար հաղորդես- 17
ցէ քեզ: * Աղբիւր ջրոյ քոյ եղիցի քեզ առանձին. և 18
ուրախ լինիջիր ընդ կնոջ մանկութե քոյ: * Եղն սիրոյ՝ 19
և յաւանակ քոց շնորհաց խօսեսցի ընդ քեզ. և ի քո
իմաստութե համարեսցի և ընդ քեզ եղիցի յամ ժամ: զի
եթէ զնորա սիրովն գնայցես՝ բազմապատիկ եղիցես:
* Մի՛ յաճախեր առ օտարս. և մի՛ փարիր ի գիրկս՝ որ 20
ոչ քո իցեն: * Զի առաջի աչաց այ են ճանապարհք 21
առն. և յամ շաւիղս նր դիտէ: * Անօրէնութիւնք որսան 22
զայր, և ի տառուցս մեղաց իւրոց շաղի իւրաքանչիւր
ոք: * Մեռանի նա ընդ անխրատս՝ վն անխրատութե: 23
և ի բազմութէ կենաց իւրոց զրկեցաւ. և կորեաւ վն
անզգամութեն:

ԳԼ.

---

(7) Ոմանք. Եւ մի՛ ապախտ առնիցես: (9) Ոմանք. Զի մի՛ տայցես օտարաց զկեանս: (10) Ոմանք. Եւ մի՛ մտցեն վաստակք քո ի տունս այլոց. կամ, ի տունս օտարաց մտանիցեն: (11) Ոմանք. Եւ զղջանայցես յետոյ: (13) Ոմանք. Ոչ դնէի զունկն իմ: (14) Ոմանք. Սակաւուքն մնա ես և անկանէի ի մէջ.. ի մէջ եկեղեցեաց և ժողովոց: (16) Ոմանք. Ջուրք ի քումմէ աղբերէ: (17) Ոմանք. Եւ եղիցի քեզ միայ": (18) Ոմանք. Եւ ուրախ լեր ընդ կնոջ: (19) Ոմանք. Եւ յովանակ..ընդ քեզ. և քեզ առանձինն եղիցի յամ ժամ: (19) Այլ. Զնորա սիրովն գնայցես: (20) Ոմանք. Առ օտար, և մի՛ պատեր ի գիրկս որ..: Վն զի առաջի աչաց: (22) Ոմանք. Մեղաց շաղի իւրա": (23) Ոմանք. Կենաց իւրոց արտաքս ընկեցաւ, և կորեաւ վն անզգամութե իւրոյ:

Digitized by Google

ԳԼ. Զ.

1 Որդեակ՝ եթէ լինիցիս երաշխաւոր բարեկամի քում, ժԴ
2 մատնեսցես զձեռն քո թշնամւոյ: * Զի որոգայթ
բուռն են առն շրթունք իւր, եւ ըմբռնի բանիւ բերա-
3 նոյ իւրոյ: * Արդ՝ արա՛ որդեակ զորինչ ես պատուի-
րեմ քեզ՝ եւ կեցցես. զի անկար 'ի ձեռս չարաց վասն բա-
րեկամի քոյ: Արդ վազեա՛ եւ մի լքանիր. յորդորեա՛
4 եւ զբարեկամն զոր առեր յերաշխի: * Մի տար քուն ա-
5 չաց, եւ մի նիրհեր արտեւանաց քոց: * Զի ապրեսցիս որ-
պէս այծեամն 'ի հողպէց, եւ իբրեւ զհաւ 'ի ծուղակաց:
6 * Երթ առ մրջիւն ով վատ, եւ նախանձեաւ ընդ ճա- ժԵ
7 նապարհս նորա. եւ լեր իմաստնագոյն քան զնա: * Զի
նորա ոչ գոյ հողագործութիւն, եւ ոչ հարկապահ, եւ ոչ ընդ-
8 երամանք է: * Եւ պատրաստէ ամարանի զկերակուր,
եւ բազում համբարս գնէ 'ի հունձս: Կամ երթ առ մե-
ղուն եւ ուսի՛ր՝ զիարդ գործօն է. եւ զգործ նորա որպէս
պարկեշտութեամբ գործէ. զորոյ զվաստակս թագաւորք
եւ ռամիկք 'ի բժշկութիւն մատուցանեն: Ցանկալի է ա-
մենեցուն եւ մեծարոյ. զի թէպէտ տկար է զօրութեամբ,
9 պատուեաց զիմաստութիւն՝ եւ յարգեցաւ: * Մինչեւ յե՞րբ
յորսայսկաւ կաս ով վատ, կամ ե՞րբ 'ի քնոյ զարթի-
10 ցես: * Փոքր մի ննջեսցես. փոքր մի նստիցես. փոքր մի
նիրհեսցես. փոքր մի հանգուցանիցես զձեռն քո 'ի վՐ
11 լանջաց: * Ապա հասանիցէ 'ի վՐ քո իբրեւ զչար ուղ-
եւոր աղքատութիւն, եւ կարօտութիւն իբրեւ զձիր սուրհան-
դակ: Ապա թէ անդադաղ լինիցիս, հասանիցէ իբրեւ
զաղբեւր առատն քո, եւ կարօտութիւն իբրեւ այր մի չար
ինքնահալած:

* Այր

Գլ. Զ. (1) Ոմանք. Մատնեսցես զձեռն 'ի ձեռս թշնամ-
ւոյն: (2) Օրինակ մ. Եւ ըմբռնի շրթամբք բերանոյ:
(4) Ոմանք. Քուն աչաց քոց, եւ մի նիրհ արտեւանաց քոց:
(5) Ոմանք. Իբրեւ զայծեամն 'ի գործւոց, եւ իբրեւ զհաւ
յորոգայթից: (6) Ոմանք. Եւ լինիջիր իմաստնա": (7) Ո-
մանք յաւելուածով ասեն. Ոչ գոյ երկրագործութիւն եւ ոչ
հարկապահ, եւ ոչ այն որ պաշտպանիցէ, եւ ոչ է տերամբ:
(8) Ոմանք. Եւ պատրաստէ ամառնայնոյ.. առ մեղու..
զիարդ գործօնեայ է.. պարկեշտութեամբ է, որ զվաստակսն
թա"... ցանկալի է ամենի եւ փառաւորեալ. զի թէպէտ
է: (9) Ոմանք. Մինչեւ յե՞րբ անկեալ կաս ով: (10) Ո-
մանք. 'Ի վՐ լանջաց քոց: (11) Ոմանք. Ապա այնուհետեւ
հասանիցէ քեզ իբրեւ զչար ճանապարհորդ աղքա-
տութիւն.. եկեսցէ իբրեւ զաղբիւր.. ինքնահալած լինիցի:

Digitized by Google

ԺԶ * Այր անօրէնն և անզգամ գնայ զՃանապարհս թիւրս ։ 12
* Բանզի նոյն իսկ ակնարկէ ակամբ, և նշանակէ ո- 13
տամբ, և ուսուցանէ նշանացի մատամբք ։ * Սիրտ խո- 14
տորեալ՝ նիւթէ զչարիս․ յամ ժամանակի այնպիսին
խռովութիւն առնէ քաղաքի ։ * Վա այնորիկ յանկարծա- 15
կի հասցէ նմա կորուստ իւր․ հատուածն և մաշումն ա-
ռանց բժշկութե ։ * Զի խնդայ ընդ ամ զոր ատեաց Տէր․ 16
և խորտակի վս պղծութե անձին իւրոյ ։ * Աչք թշնա- 17
մանողք՝ լեզու անիրաւ, ձեռք՝ որ հեղուն զարիւն ար-
դար ։ * սիրտ՝ որ նիւթէ զխորհուրդս չարս ։ ոտք՝ 18
որ փութան գործել զչարիս, սատակեսցին ։ * Բորբո- 19
քէ զստութի վկայ անիրաւ, և արկանէ դրդումն ՚ի
մէջ եղբարց ։

ԺԷ * Որդեակ՝ պահեա զօրէնս հօր քոյ, և մի մերժեր զխրատ 20
մօր քոյ ։ * Ընկալ զնոսա յանձին և ՚ի գլուխ քո հանա- 21
պազ․ և արկ իբրև մանեակ ՚ի պարանոց քո․ * Յորժամ 22
շրջիցիս՝ ընդ քեզ տարջիր, և ընդ քեզ եղիցի․ յորժամ
ննջիցես՝ պահեսցէ զքեզ․ և յորժամ յառնիցես՝ խօսս-
կից լիցի քեզ ։ * Զի ճրագ է պատուիրան օրինացն՝ և 23
լոյս, և ճանապարհ կենաց՝ յանդիմանութի և խրատ ։
* Պահել զքեզ յառնականին կնոջէ․ և ՚ի չարախօսութէ 24
օտար լեզուէ ։ * Որդեակ՝ մի յաղթեսցէ քեզ ցանկու- 25
թի գեղոյ․ և մի ըմբռնիցիս աչօք քովք․ և մի յափշտա-
կեսցիս արտևանամբք նր ։ * Զի գինք կնոջ պոռնկի որ- 26
չափ նկանակի միոջ հացի ։ քանզի կին չար՝ զարանց պատ-
ուականաց զհոգիս որսայ ։ * Ծրարեսցէ՞ ոք հուր ՚ի գոգ՝ 27
և զհանդերձն ոչ այրեսցէ ։ * կամ գնասցէ՞ ոք ՚ի վերայ 28
կայծականց հրոյ, և զոտս իւր ոչ խարշեսցէ ։ * Նոյնպէս և 29
և որ մտանէ առ առնականին՝ տանից պատժի ոչ ըլցի ։
և ոչ արդարասցի ամ որ մերձենայ առ նա ։ * Ոչինչ են 30
զարմանք եթէ ըմբռնեսցի ոք ՚ի գողութե․ գողանայ՝
զի

(13) Ոմանք․ Եւ նոյն իսկ ակն․ ։ (14) Ոմանք․ Նիւթէ ըն-
չարութի ։ (15) Ոմանք․ Եւ վս այնորիկ․․․ հատուածն և
բեկումն անբժշկելի ։ (17) Ոմանք․ Հեղուն զարիւն ան-
պարտ ։ (18) Ոմանք․ Եւ սիրտ․․․ զխորհուրդս չարս․ և
ոտք որ ։ (19) Ոմանք․ Եւ արկանէ դատաստանս ՚ի մէջ ։
(21) Ոմանք․ Ընկալ զնս ՚ի գլուխ քո ։ (22) Ոմանք․ Յոր-
ժամ գնասցես՝ ընդ․․․ զի․ կամ, և յորժամ ննջե․․․
զի յորժամ յառ ։ (23) Ոմանք․ Զի պատուիրան ճրագ
է․ և օրէնք լոյս․․ յանդիմանութի խրատու ։ (24) Ո-
մանք․ Պահել զքեզ ՚ի կնոջէ առն․․ օտար լեզուէ ։
(26) Ոմանք․ Նկանակի միոջ հացի է․․․ զոգիս որսայ ։
(27) Բազումք․ Եւ զհանդերձն ոչ այր ։ (29) Ոմանք․ Ոչ
ըլցի տանից պատժոյ․․․ որ մերձենայ ՚ի նա ։

Digitized by Google

31 զի լցուսցէ զանձն իւր քաղցեալ ։ * ապա թէ ըմբռնես-
ցի, եւթնպատիկ տուժեսցի․ եւ զամ ինչս իւրոյ տուեալ
32 ապրեցուցանէ զանձն ։ * Իսկ որ շնայցէ՝ առ աղքատու-
33 թեան մտաց, կորուստ անձին իւրում ստանայ ։ * Ցաւս
եւ անարգութիւն կրէ․ եւ նախատինք նորա մի՛ կորիցեն յաւի-
34 տեան ։ * Լի՛ է նախանձու բարկութիւն առն նորա․ եւ ոչ
35 խնայեսցէ յաւուր դատաստանի ։ * Ո՛չ փոխանակեսցէ
եւ ոչ ընդ միոյ իրիք փրկանաց զթշնամութիւն․ եւ ոչ ձանձ-
րասցի բազում կաշառօք ։

Գլ. Է.

1 Որդեակ՝ պահեա՛ զբանս իմ, եւ զպատուիրանս իմ
ծածկեա՛ յանձին քում ։ Որդեակ՝ պատուեա՛ զՏէր,
եւ զօրասցիս, եւ բաց 'ի նմանէ յայլ ոքէ մի՛ երկնչիր․
2 * Որդեակ՝ պահեա՛ զպատուիրանս իմ եւ կեցցես․ եւ
3 զբանս իմ որպէս զբիբ աչաց ։ * Ցեա՛ զնոսա ընդ մատամբ
4 քո․ եւ գրեա՛ յընդարձակութիւն սրտի քոյ ։ * Ասա՛ զի-
մաստութիւն քո՛յր քեզ լինել, եւ զհանճար մտերիմ ծա-
5 նօթ․ * զի պահեսցէ զքեզ 'ի կնոջէ օտարէ եւ 'ի չարէ․
6 Յորժամ բանիւք զքեզ 'ի պատրանս արկանիցէ․ * 'ի
պատուհանէ տանն իւրոյ 'ի հրապարակս կարկառեալ․
7 * Զորս տեսանիցէ յանմիտս մանկանց, զպատանեակն անմիտ
8 յերիտասարդաց․ * որ անցանիցէ ընդ հրապարակս
9 առ անկեամբ դրանցն տանն նորա․ * եւ խօսիցի ընդ խաւար
երեկոյին․ յորժամ դադարեալ 'ի մթոց գիշերոյն է-
10 ցեն ։ * Եւ կինն ընդառաջ լինի նմա պոռնկութեան կեր-
պարանօք, որ յիմարեցուցանէ զմիտս երիտասարդաց․
11 որ ապերասան եւ պաճուճեալ ։ * Եւ 'ի տան ոչ դադարէին
ոտք

---

(31) Ոմանք. Տուժեալ փրկեսցէ զանձն իւր ։ (33) Ոմանք.
Եւ նախատինք նորա ոչ ջնջեսցին յաւիտեան ։ (35) Ոմանք.
Եւ ոչ փոխանակեսցէ... եւ ոչ ձանձրասցի ։
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Եւ զօրասցիր. կամ, զօրասցիս...
մի՛ երկնչիցիս ։ (4) Ոսկան. Ասա՛ իմաստութեան.. կոչեա՛
քեզ ծա՛ ։ (4) Ոմանք, Եւ զհանճար անձին քում ծանօթ ։
(7) Ոսկան. Եւ տեսանիցէ. (8) Ոմանք. Որ անցանիցէ..
առ անկիւնս դրանցն տանց նր ։ (9) Ոմանք. Յորժամ
դադարիցեն եւ մութ գիշերոյն իցէ ։ (10) Ոմանք. Ընդ-
առաջ լինիցի նմա պոռնկութեան զգեստիւ ։ (10) Յօրինակին Դ․
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ապրեալ եւ պաճուճեալ ։

Digitized by Google

տաք նմա։ * Ժամանակ ինչ արտաքոյ յածի և ժամանակ 12
ինչ ընդ հրապարակս առ ամենայն անկեան դարանակալ լի-
նի։ * Ապա բուռն հարկանէ համբուրեաց զնա, և լրբե- 13
նի երեսօք ասէ ցնա. * Զոհս խաղաղութեան են ինձ. 14
այսօր հատուցանեմ զուխտս իմ։ * Սմին իրի ելի ելի 15
ընդ առաջ քո. ցանկացեալ երեսաց քոց գտի զքեզ։
* Երեսակալս սփռեցի զմահիճս իմ։ Պատուականօք և 16
գորգովք եգիպտացւովք զարդարեցի։ * Քրքմով ցանեցի պատարաստ- 17
ցի զանկողինս իմ. և զտուն իմ կինամոմոնիւ խնկեցի։
* Եկ և վայելեսցուք սիրով մինչև ցառաւօտն. եկ և 18
խաղասցուք ցանկութեամբ։ * Զի ոչ է այր իմ ի տան. այլ 19
գնացեալ է ճանապարհ հեռի։ * Զքսակն արծաթոյ 20
ի ձեռին իւրում առեալ, յետ բազում ժամանակաց
Թէ՛ ուրեք դարձցի ի տուն։ * Եւ մոլորեցոյց զնա բա- 21
զում բանիւք, և խորամանկօք շրթանց իւրոց վարանեցոյց
զնա։ * Եւ նա գնաց զհետ նորա յիմարեալ՝ իբրև արջառ 22
ի սպանդանոց, և իբրև զշուն տառապեալ. * կամ իբրև զեղ- 23
ջերու հարեալ նետիւ ընդ լերդ պատառեալ։ և փութայ
իբրև զհաւ ի ծուղակս. և ոչ գիտէ թէ զոգւոյն հալա-
ծական տանի։ * Արդ որդեակ՝ լուր ինձ. և նայեաց 24
բանից բերանոյ իմոյ։ * Մի խոտորեսցի սիրտ քո ի 25
ճանապարհս նորա, և մի մոլորեսցիս ի շաւիղս նորա։ * Զի 26
զբազումս տապաստ արկեալ է նորա խոցոտելով. և ան-
թիւ են սպանեալք ի նմանէ։ * Ճանապարհք դժոխոց 27
են տուն նորա. որ իջուցանեն ի շտեմարանս մահու։

ԳԼ. Ը.

Վասն այսորիկ դու զիմաստութիւն քարոզեսցես, զի 1
հանճար հնազանդ լիցի քեզ։ * Քանզի ի վերայ 2
լերանց գլխաւորաց է, և ի մէջ շաւղաց հաստատեալ կայ.

* և

---

(12) Ոմանք. Զի ժամ ինչ... ի հրապարակս։ (15) Այլ օրին. Սմին իրի ելի ես"։ (16) Ոմանք. Զգահոյս իմ. Երկփեղ-տակօք պատուականօք լցեալ զարդարեցի։ (17) Բազ. Կինամոմոնիւ խնկեցի։ (18) Ոմանք. Մինչև յառաւօտ։ (19) Ոմանք. Ի ճանապարհ հեռի։ (20) Ոմանք. Առեալ է. յետ բազում աւուրց.. դարձցէ ի տուն իւր։ (21) Ոմանք. Զնա բազում խօսիւք։ (22) Օրինակ Գ. Շուն ի տանն։ (23) Ոմանք. Նետիւ ի լերդ պատառեալ. զլերդ պատառեալ։ (23) Ոմանք. Եւ ոչ գիտէ թէ վասն անձին իւրոյ ընթանայ։ (24) Օրինակին ոմանք. Արդ որդեակ։ (25) Բազ. Մի մոլորեսցիս ի շաւ"։ (27) Ոմանք. Որք իջուցանեն ի շտեմ"։

ԳԼ. Ը. (2) Ոմանք. Եւ ի մէջ շաւղաց հաստատեալ կայ։

Digitized by Google

3 * և 'ի դրունս հզօրաց նստի. և 'ի մուտս օրհնէ:
4 * Զձեզ աղաչեմ ով մարդիկ, և արձակեմ զբարբառս իմ. ԺԸ
5 որդւոց մարդկան: * Իմացարուք անմեղք զհնարագի-
6 տութիւն. և անխրատք դիք 'ի սիրտս ձեր: * Լուարուք ինձ,
ինձ, զի զպատուականս խօսեցայց. և բացից 'ի շրթանց
7 իմոց զուղղութիւնս: * Զի զճշմարտութիւն խորհեսցի կոկորդ
8 իմ. և պղծեալ են առաջի իմ շրթունք սուտք: * Արդա-
րութեամբ են ամ պատգամք բերանոյ իմոյ, և ոչ ինչ 'ի նո
9 ծռութիւն և ոչ թիւրութիւն: * Ամենայն ինչ ուղիղ է ի-
մացողաց. և յարդարեալ է այնոցիկ որք գտանեն զգի-
10 տութիւն: * Ընկալարուք զխրատ՝ և մի զարծաթ. և զգի-
11 տութիւն քան զոսկի ընտիր: * Լաւ է իմաստութիւն քան
զականս պատուականս. և ամ ինչ պատուական չարժէ
12 զնա: * Ես իմաստութիւն բնակեցայ 'ի խորհրդեան.
13 զխորհուրդս և զգիտութիւն կոչեցի ես: * Երկիւղ տն
ատել զանիրաւութիւն. զթշնամանս՝ և զհպարտութիւն, և
14 զճանապարհս չարաց: * Իմ է խորհուրդ և զգուշու-
15 թիւն, և իմ է հանճար և զօրութիւն: * Ինեւ թագաւորք
16 թագաւորեն, և հզօրք գրեն զարդարութիւն: * Ինեւ մե-
17 ծամեծք մեծանան, և բռնաւորք ինեւ ունին զերկիր: * Ես
որ զիս սիրեն՝ սիրեմ. և որ զիս խնդրեն՝ գտցեն զշ-
18 նորհս: * Մեծութիւն և փառք՝ իմ իսկ են. և ստացուածք
19 բազմաց և արդարութիւն: * Լաւ է զիս ստանալ՝ քան
զոսկի և զականս պատուականս. և զարդիւնս իմ քան
20 զոսկի և զարծաթ ընտիր: * 'Ի ճանապարհս արդարու-
21 թեան գնամ. և 'ի մէջ շաւղաց արդարութեան շրջիմ: * Զի
բաշխեցից սիրելեաց իմոց զինչս. և զգանձս նոցա
լցուցից բարութեամբ:
Եթէ պատմեցից ձեզ զհանապազորդս լինելոցն, և յիշեցի-
ցէ.

---

(3) Ոմանք. Եւ առ դրունս հզօ": (6) 'Ի շարս". Լուարուք ինձ զի զպար": հանճարոյն ամաց 'ի բն": (7) Ոմանք. Զճշմարտութիւն խոկայ: (8) Ոմանք. Ամ բանք բերանոյ իմոյ. և ոչինչ գոյ 'ի նոսա ծռութիւն և թիւր": (10) (11) Ոմանք յաւելուն. Եւ զգիտութիւն առաւել, քան զոսկի ընտիր: ընտրելի է հանճար քան զոսկի մաքուր: Եւ լաւ ազգոյն է իմաստութիւն քան: (12) Ոմանք. Ես իմաստութիւն բնակեցի 'ի խորհրդեան. զգիտութիւն և զհանճար կոչեցի յիս: (13) Ոմանք. Զթշնամանս և զամբարտաւանութիւն և զճանապարհս չարաց: Օրբ ասեն յաւելեալ. Զարեաց. և զնենգաւոր ատեցի իմ է: (14) Ոմանք. Եւ իմ է զօրութիւն. (18) Ոմանք. Մեծութիւն և փառք իմ են: (19) Ոմանք. Եւ արդիւնք իմ լաւագոյն են քան զարծաթ: (20) Ոմանք. Ճանապարհս ճշմարտութեան շրջիմ: (21) Ոմանք. Լցից բարութեամբ. զհանապազորդ լինելոցն, և յիշեցուցից զյաւիտենից յաւէ":

ճեցուցից որ յաւիտենիցն համարեալ են: * Տէր հաստա- 22
տեաց զիս 'ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց 'ի գործս
իւր. յառաջ քան զյաւիտեանս հաստատեաց զիս:
* Ի սկզբանէ յառաջ քան զերկիր առնել: * Եւ նախ քան 23
զանդնդոցս գործել. և նախ քան զբղխել աղբիւրաց 24
ջրոց. * յառաջ քան զլերինս հաստատել: յառաջ քան 25
զամ բլուրս ծնաւ զիս: * Տէր արար զշէնս և զանշէնս. 26
և զբարձրս բնակեալս 'ի ներքոյ երկնից: * Մինչդեռ 27
պատրաստէր զերկինս՝ ընդ նմա էի. և մինչ զատուցա-
նէր զաթոռ իւր 'ի վ՟ր հողմոց: * Եւ յորժամ զօրացու- 28
ցանէր զամպս վերինս: և յորժամ հաստատուն դնէր
զաղբերս 'ի ներքոյ երկնից: * 'Ի դնել՝ ծովու զհաս- 29
տատութիւն իւր. զի ջուրք մի անցցեն ըստ անձին նր: 'Ի
ժամանակի յորում հաստատուն դնէր զհիմունս երկ-
րի. * Ես էի առ նմա պատրաստեալ: Ես էի որով ու- 30
րախ լինէր նա հանապազ. և ցնծայի առաջի նր յամ՟
ժամ: * Յորժամ ուրախ լինէր ընդ աշխարհին բովան- 31
դակել: և ցնծայր յորդիս մարդկան: * Արդ որդեակ՝ 32
լուր ինձ: և երանելի են՝ որ զճանապարհս իմ պահե-
ցեն: * Լուարուք զիմաստութիւն և իմաստունք լերուք, 33
և մի պաշարիցիք: * Երանեալ է այր որ լուիցէ ինձ, 34
և մարդ որ զճանապարհս իմ պահիցէ: տքնիցի առ
դրունս իմ հանապազ. և պահիցէ զսեամս մտից իմոց:
* Զի ելք իմ են ելք կենաց. և պատրաստեսցի կամք 35
իմ 'ի տ՟է: * Իսկ որ յիս մեղանչեն՝ անիրաւեն յան- 36
ձինս իւրեանց. և որ ատեն զիս՝ սիրեն զմահ:

ԳԼ.

---

(22) 'Ի լուսն. Տէր ստացաւ զիս 'ի սկիզբ". համաձայնն ամենայն 'Ի թարգ": (23) Ոմանք. 'Ի սկզբանէն յառաջ քան: (24) Ոմանք. Եւ յառաջ քան զբղխել աղբերաց ջուրց: (25) Ոմանք. Եւ նախ քան.. և յառաջ քան զամենայն բլուրս ծնեալ եմ ես: (27) Ոմանք. Յորժամ պատրաստէր: (28) Ոմանք. Եւ յորժամ զօրաւոր առնէր զամպս... և յորժամ անխախտ դնէր զաղբերս": (29) Ոմանք. 'Ի դնել ծովու զզուշութիւն նր, զի.. 'ի ժամանակի յորժամ հաստատուն: (29) Այլ. Ընդ ափն նր: (30) Ոմանք. Առ նմա պատրաստեալ: (31) Ոմանք. Յորժամ զուարճացեալ էր զտիեզերս բովանդակել. և ուրախ լինէր յորդիս: (32) Ոմանք. Երանելի են.., պահեն: (33) Ոմանք. Եւ իմաստունք եղերուք: (34) Ոմանք. Երանելի է այր... որ զիմ ճանապարհս պահիցէ. որ տքնի": (35) Ոմանք. Զի ճանապարհք իմ են ճանապարհք կենաց: և այլն": Ոսկ. ասէ յաւելու. Զի որ զիս գտանիցէ՝ գտանիցէ զկեանս, և պատրաստեսցի կամք 'ի տ՟է. ճանապարհք իմ: (36) Ոմանք. Ատեն զիս՝ գտցեն զմահ:

Գլ. Թ.

1 Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, եւ կանգնեաց սիւնս Ի
2 եւթն։ * Զենն զզենլիս իւր, եւ խառնեաց ՚ի խառ-
3 նելիս զգինի իւր, եւ պատրաստեաց զսեղան իւր։ * Եւ ա-
ռաքեաց զծառայս իւր, կոչել բարձր քարոզութ՟ ՚ի
4 խառնելիս իւր՝ * եւ ասէ. Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ
5 առ իս։ Եւ ցպակասամիտսն ասէ. * եկայք կերայք ՚ի հա-
6 ցէ իմմէ, եւ արբէք զգինի իմ զոր խառնեցի ձեզ։ * Թո-
ղէք զանզգամութիւն եւ կեցջիք. խնդրեցէք զիմաստութ՟
զի ապրեսջիք։ Եւ ուղղեցէք գիտութ՟ զհանճար. եւ ու-
ղիղ ճանապարհաւ իմացութեան զխրատ։
7 * Որ խրատէ զչարս՝ առցէ անձին իւրում անարգանս. ԻԱ
8 Եւ որ յանդիմանէ զամպարիշտս՝ արատեայ զանձն։ * Մի՛
յանդիմաներ զչարս, զի մի՛ ատեսցեն զքեզ։ յանդիմա-
նեա՛ զիմաստունն, եւ սիրեսցէ զքեզ. զանմիտն, եւ յա-
9 ւելցէ առնել զքեզ։ * Տո՛ւր իմաստնոյն պատճառս՝ եւ
իմաստնագոյն եւս լիցի։ ուսուցանեա զարդարն, եւ յա-
10 ւելցէ ընդունել։ * Սկիզբն իմաստութեան՝ երկեւղ Տեառն.
եւ խորհուրդ սրբոց հանճար։ իմանալ զօրէնս՝ մտաց ա-
11 ռողջոյ է։ * Այսու օրինակաւ բազում ժամանակս
12 կեցցես. եւ յաւելցին քեզ ամք կենաց։ * Որդեակ, եթէ
թէ իմաստուն լինիցիս, անձին քում իմաստուն իցես՝
եւ ընկերաց։ եւ եթէ անզգամ իցես՝ միայն պեղեսցես
զչարիս։ Որ հաստատեալ ՚ի ստութիւն՝ նա զհողմս արածէ
եւ նոյն հալածէ զթռչունս թեւաւորս։ Զի եթող զճա-
նապարհս այգւոյ իւրոյ, եւ ՚ի շաւղաց անդոյ իւրոյ մո-
լորեալ է։ Գնայ ընդ անջրդին եւ ընդ անապատն. եւ
ընդ երկիր կարգեալ ՚ի ծարաւուտ. եւ ժողովէ ձեռօք
13 իւրովք զանպտղութիւն։ * Կին անզգամ եւ յանդուգն կա-
14 րօտ լիցի հացի. եւ որ ո՛չ գիտէ զամօթ։ * Նստաւ առ
դրունս տան իւրոյ աթոռով յայտնապէս ՚ի հրապա-
15 րակս. * եւ կոչէ զանցաւորս որ գնային ուղիղ զճա-
16 նապարհս իւրեանց։ * Որ ոք իցէ ՚ի ձէնջ առաւել ան-
միտ

Գլ. Թ. (2) Ոմանք. Եզեն զզենլիս... ՚ի խառնարանս
զգինի իւր։ (7) Ոմանք. Յանդիմանէ զամբարիշտն։
(8) Ոմանք. Իբր զանմիտն, եւ յաւել՟։ (9) Ոմանք. Ծանո՛
արդարոյն, եւ յաւել՟։ (12) Ոմանք. Անձին քում իցես
.. այնուհետեւ զհողմս արա՟.. քանզի եթող զճա՟.. գնա-
նայ ընդ անջրդիր եւ ընդ անապատ.. ՚ի ծարաւուտս։
(13) Ոմանք. Կարօտ լիցի ՚ի հացէ։ (14) Ոմանք. Առ
դուրս տան։ (15) Ոմանք. Որ գնային ուղիղ։ (16) Ոմանք.
Խոտորեսցի առ իս։

Digitized by Google

մտադրեալն՝ առ իս դարձցի։ եւ պակասամտացդ հրամայեմ
ասել, եւ ասեմ։ * Հա՛ց գաղտնի մտադրեալ կերիջիք, եւ 17
ջուր գողունի՝ անուշութեամբ արբջիք։ * Եւ ո՛չ գիտէ 18
թէ երկրածինք առ նմա կորնչին. եւ ՚ի [illegible] դժոխոց
հասանեն։ Այլ դու ՚ի բա՛ց ոստիր, եւ մի՛ յամեր ՚ի տեղ֊
ւոջ նդա. եւ մի՛ հաստատեր զակն քո ՚ի նա։ Զի այնպէս
անցցես ընդ ջուրն օտար. եւ անցանիցես ընդ գետն օ֊
տարական։ եւ ՚ի ջրոյ օտարէ ՚ի բաց լինիցիս. եւ յօտար
աղբերէ մի՛ ըմպիցես։ Զի բազում ժամանակս կեց֊
ցես. եւ յաւելցին քեզ ամք կենաց։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ։

Բան Երկրորդ։

ԳԼ. Ժ.

Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր. որդի անմիտ՝ 1
տրտմութիւն է մօր։ * Ո՛չ օգնեսցեն գանձք՝ անօրէ֊ 2
նաց. այլ փրկութիւն փրկէ ՚ի մահուանէ։ * Ո՛չ սո֊ 3
վամահ առնէ Տր զանձն արդարոյ. եւ զկեանս ամպարշ֊
տաց կործանեսցէ։ * Տնանկութիւն զայր խոնարհեցու֊ 4
ցանէ. ձեռք ժրոյ՝ մեծացուցանեն։ * Որդի խրատեալ 5
իմաստուն լիցի. եւ զանմիտն ՚ի ծառայութիւն վարեսցէ.
Ապրեցաւ ՚ի խորշակէ որդի իմաստուն. խորշակա֊
հար լինի ամարանի որդի անօրէն։ * Օրհնութիւն Տն ՚ի 6
գլուխ արդարոյ. զբերանս ամպարշտաց ծածկեսցէ
սուգ տարաժամ։ * Յիշատակ արդարոյ գովութեամբ. ա֊ 7
նուն ամպարշտաց շիջցի։ * Սիրտ իմաստուն ընկալցի 8
զպատուիրանս. եւ ցոփն շրթամբք գայթագղելով կոր֊
ծանեսցի։ * Որ գնայ իմաստութեամբ՝ գնայ յուսով. իսկ 9
որ

---

(17) Ոմանք. Եւ ջուր գողունի. կամ, գաղտնի։ (18) Ո֊
մանք. Եւ ոչ գիտէ եթէ.. եւ յատակս դժոխոց հասանէ".
Այլ ՚ի բաց վազեա, եւ մի յամեր.. ՚ի տեղւոջ նորա"։
Գլ. Ժ. (2) Ոմանք. Ոչինչ օգնեսցեն։ (3) Ոմանք. Զան֊
ձինս արդարոց. բայց զկեանս ամբարշտաց"։ (4) Ոմանք. Աղ֊
քատութիւն զայր խոնարհ"։ (4)(5) Ոմանք յաւելուն. Մեծա֊
ցուցանեն։ Որ ջանայ ստութեամբ նա արածէ զհողմս. նոյն իսկ
հետ հալածէ հաւուց թռուցելոց։ Որ ժողովէ ՚ի ներ հնձոց, որդի
իմաստուն է. այլ որ ննջէ յամարայնի որդի ապականութեան։ Որ֊
դի խրատեալ".. եւ զանմիտն ՚ի ծառայութիւն վարեսցի։ (5) Ո֊
մանք. Իմաստուն եղիցի։ (7) Ոմանք. Յիշատակ արդա֊
րոց հանդերձ գովութեամբ, եւ անուն ամպարշտի։ (8) Ո֊
մանք. Իմաստութեամբ սրտիւ ընկալցի"։ (9) Ոմանք. Որ գնայ
միամտութեամբ.. յուսալից եղիցի։

Digitized by Google

10 որ թիւրէ զճանապարհս իւր՝ յայտնի լիցի ։ * Որ ակն
նարկէ աչօք նենգութբ՝ ժողովէ արանց տրտմութիւն .
որ յանդիմանէ համարձակութբ՝ առնէ զխաղաղութիւն ։
11 * Աղբեւր կենաց յայս 'ի ձեռին արդարոյ . զբերան ամ
12 պարշտաց ծածկեսցէ կորուստ ։ * Ատելութիւն զարթուցանէ
հակառակութիւն, և զամենեսեան որ ոչ հակառակին ծած
13 կէ սէր ։ * Որ 'ի շրթանց բղխէ զիմաստութիւն . երբե
14 գաւազանաւ հարկանէ զայր անմիտ ։ * Իմաստունք
ծածկեսցեն զիմաստութիւն . բերան յանդգնելոյ մերձ է
15 'ի բեկումն ։ * Ստացուածք մեծատանց՝ քաղաք ամուր .
16 բեկումն ամպարշտաց՝ աղքատութիւն ։ * Գործք արդա
17 րոց կեանս առնեն . և պտուղք ամպարշտաց մեղս ։ * Ճա
նապարհս կենաց պահէ խր ։ Խրատ առանց յանդի
18 մանութեն՝ մոլար է ։ * Ծածկեն զթշնամութիւն շրթունք
արդարք . իսկ որ 'ի վեր հանեն զբամբասանս՝ անզգամք
19 են ։ * 'Ի շատախօսութենէ ոչ ապրեսցիս 'ի մեղաց ։ Թէ խնա
20 յեսցես 'ի շրթունս՝ իմաստնացեալ լինիցիս ։ * Արծաթ ընտ
իր է լեզու արդարոյ . սիրտ ամպարշտի նուաղեսցի ։
21 * Շրթունք արդարոց ճանաչեն զբարձրանս . և անզ
22 գամք 'ի կարօտութեան սատակեսցին ։ * Օրհնութիւն տն
'ի գլուխ արդարոց . և նոյն մեծացուցանէ, և ոչ եւս
23 յաւելու տրտմութիւն 'ի սիրտ նր ։ * Ծիծաղելով գոր
ծէ անզգամ զչար . իսկ իմաստութիւն առն նիւթէ զհան
24 ճար ։ * Ընդ կորստեան շրջի ամպարիշտն . ցանկութիւն
25 արդարոց ընդունելի է ։ * Յանցանել մրրկի՝ եղծանի
ամպարիշտն . իսկ արդարոյն խոյս տուեալ՝ կեցցէ 'յաւ
26 իտեան ։ * Որպէս աղոխ ատամանց վնասակար է՝ և
ծուխ աչաց, նոյնպէս և անօրէնութիւնք որոց վարին նո
27 վաւ ։ * Երկիւղ տն յաւելու յաւուրս . այլ ամպարշ
28 տաց նուազեսցին ։ * Յերկարէ արդարոց ուրախութիւն .
29 յոյս ամպարշտաց կորիցէ ։ * Ամրութիւն սրբոց երկեւղ
տն .

---

(10) Ոմանք . Որ ակն առնէ . . նենգութեն . . իսկ որ յանդի
գի"։ (11) Ոսկան . Յայս բերան արդարոյ ։ Այլ ոմանք .
Զբերան ամպարշտի ։ (12) Ոմանք . Ատելութիւն զարթուցանէ
զհակառ"։ (13) Ոմանք . 'Ի շրթանց իւրոց բղխէ"։ (14) 'Ի
լռու" . Ծածկեսցեն զգգայութիւն ։ (14) Ոմանք . Ծածկեն
զիմաստ" . . բերան յանդգնողին . (16) Ոմանք . Ամպարշտաց
մեղք ։ (19) Ոմանք . Շատախօս լինելով, ոչ զերծցիս 'ի
մեղաց, եթէ խնայես 'ի շրթունս քո, ի"։ (20) Ոմանք .
Լեզու իմաստնոյ ։ (21) Ոմանք . Իսկ անզգամք 'ի կա"։
(22) Ոսկան . Եւ ոչ եւս յաւելլանայ ։ (23) Ոսկան . Անզ
գամն զչարիս ։ (24) Ոմանք . 'Ի կորստեան շրջի ։ (25) Ո
մանք . 'Ի յանցանել մրր" . . . և արդարոյն ։ (27) Ոսկան .
Յաւելու զաւուրս . . . նուազեսցին ։ (29) Ոսկան . Ամ

տն. եւ բեկումն այնոցիկ՝ որք գործեն զչարիս։ * Ար֊ 30
դար՝ յաւիտեան ոչ դողասցէ. ամբարիշտք մի՛ բնա֊
կեսցեն յերկրի։ * Բերան արդարոյ բղխէ զիմաստու֊ 31
թիւն, լեզու անիրաւի սատակեսցի։ * Շրթունք արանց 32
արդարոց բղխեսցեն շնորհս. բերան ամբարշտաց կոր֊
ծանեսցի։

ԳԼ. ԺԱ.

Կշիռք նենգաւորք պիղծ են առաջի տն. կշիռ արդար 1
ընդունելի՛ է նմա։ * Յոր վայր մտանեն թշնամանք, 2
անդ են եւ անարգանք։ Բերան խոնարհաց խոկայ զի֊
մաստութիւն. * Կատարումն ուղղոց առաջնորդեսցէ նց 3
եւ գայթագղումն արհամարհողաց աւերեսցէ զնս։ * Ոչ 4
օգնեսցեն ինչք յաւուր բարկութեան. այլ արդարութիւն
փրկէ ՚ի մահուանէ։ Մեռաւ արդար՝ եւ եթող զղջումն
յոյժ. յանդուգն եւ ոտնհարութիւն լինի կորուստ ամ֊
բարշտաց։ * Արդարութիւն անբիծ ուղղէ զճանապարհս, 5
եւ յամբարշտութեան արկանէ անիրաւութիւն։ * Արդա֊ 6
րութիւն արանց ուղղոց փրկէ զնս. անմտութը կորնչին ա֊
նօրէնք։ * ՚Ի վախճանել առն արդարոյ ոչ կորնչի յոյս. 7
բայց պարծանք ամբարշտաց կորիցեն։ * Արդար՝ յոր֊ 8
սողաց փրծանի, եւ փոխանակ նր մտանէ ամբարիշտն։
* ՚Ի բերանս անօրինաց որոգայթ ընկերաց. իմաստու֊ 9
թիւն արդարոց յաջողեալ է։ * ՚Ի բարութիւն արդարոց 10
յօրինեցաւ քաղաք. եւ ՚ի կորստեան ամբարշտաց եղե
ուրախութիւն։ * Օրհնութը ուղղոց բարձրասցի քաղաք. 11
եւ բերանովք ամբարշտաց կործանեսցի։ * Արհամարհէ 12
զըն֊

րութիւն արդարոց եր"։ (29) Ոմանք. Եւ խորտակումն այ֊
նոցիկ որ։ (30) Ոմանք. Ոչ սասանեսցի, եւ ամբար"։
(31) Ոմանք. Բղխեսցէ զիմաստութիւն։ (32) Ոմանք. Կա֊
թեն շնորհս .. կործանի։
Գլ. ԺԱ. (1) Ոսկան. Կշիռ նենգաւորութեան պիղծ է։ (2) Ո֊
մանք. Ուր մտանեն .. ՚ի խօսի զիմաստութիւն։ Ոսկ՝ ՚ի լուս։
Անդ են եւ անարգութիւնք. համաձայն ամանց ՚ի բն"։ (2) Ոսկան
յաւելու. Եւ անարգութիւնք. իսկ ուր է խոնարհութիւն անդ եւ
իմաստութիւն։ բերան։ (3) Ոմանք. Կատարելութիւն ուղղոց։
(4) Ոմանք. Ոչինչ օգնեսցեն .. եւ ոտն հարութը լինի կր"։
(4) Յօրինակին. Ոչ օգնեսցեն ինչ յա"։ (5) Ոմանք. Ար֊
դարութիւն անարատի .. եւ յամբարշտութեն անկանի անի֊
րաւն։ (7) Ոմանք. Ամբարշտաց կորնչին։ (9) Ոմանք. ՚Ի բե֊
րանս ամբարշտաց որոգայթ քաղաքացեաց։ (10) Ոմանք.
Բարութեամբ արդարոց յօրինեն զքաղաքս։ Ոսկան. եւ ՚ի
կործանման"։ (11) Ոմանք. Օրհնութը ուղղոց բարձրա֊
նայ քաղաք. .կործանի։ (12) Ոմանք. Արհամարհէ զքա֊

Digitized by Google

զանձինս այր պակասամիտ․ այր իմաստուն զլռութիւն ա-
13 րէ։ * Այր երկխօս յայտնէ զխորհուրդս յատենի,
14 իսկ հաւատարիմն ողջոյն ծածկէ զնա։ * Որոց ոչ գոյ
առաջնորդութիւն՝ թօթափին իբրև զտերև․ փրկութիւն գոյ
15 'ի խորհուրդս բազմաց։ * Անզգամ՝ չարիս գործէ յոր-
ժամ խառնակիցի ընդ արդարոյ․ և ատեայ զբարբառ
16 զգուշութեան։ * Կին շնորհալից բարձր առնէ զփառս
առն իւրոյ․ և աթոռ անարգութեան՝ կին որ ատեայ զի-
րաւունս։ 'Ի մեծութիւն վատոց՝ կարօտեալ լինին․ իսկ
17 որ ժիրքն են՝ հաստատին մեծութեամբ։ * Անձին իւրում
բարի գործէ այր ողորմած, կորուսանէ զմարմին իւր՝
18 այր անողորմ։ * Ամպարիշտ՝ գործէ զգործս անիրա-
19 ւութեան․ զաւակ արդարոց՝ վարձկան ճշմարտութեան։ * Որ-
դի արդար՝ ծնանի 'ի կեանս․ հալածանք ամպարշտաց
20 'ի մահ։ * Պիղծ են տն ճանապարհք թիւրք․ ընդու-
21 նելի են նմա ամ անբիծք ճանապարհաւ։ * Որ ձեռ-
ներէց լինի տարապարտուց, առանց պատժի ոչ լիցի։
իսկ որ սերմանէ զարդարութիւն, կալցի վարձս հաւա-
22 տարիմ։ * Իբրև գինդ ոսկի 'ի քթի խոզի՝ այնպէս կնոջ
23 չարաբարոյի գեղեցկութիւն։ * Ցանկութիւն արդարոց ամ
24 բարիք․ յոյս ամպարշտի կորիցէ։ * Են որ զիւրեանց
սերմանեն՝ և բազմապատիկ առնեն, և են՝ որ յանիրա-
25 ւութէ ժողովեն՝ և կարօտանան։ * Ամ անձն օրհնեալ՝
պարզամիտ է․ և այր բարկացօղ՝ աղեղ է կերպարա-
26 նօք։ * Որ խնայէ զցորեան՝ լքցէ զնա օտարաց․ և որ
ճշգէ զցորեան՝ հրապարակաւ լիցի․ այլ օրհնութիւն
27 'ի գլուխ սփռողաց։ * Որ նիւթէ զբարիս՝ խնդրէ զշ-
նորհս բարութեան․ իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ նմա։
28 * Որ յուսայ 'ի մեծութիւն կործանեսցի․ իսկ որ ձեռա-
29 կալու լիցի արդարոց՝ նա ծաղկեսցէ։ * Որ ոչ գայցէ

ԸՂ․

ղաքակիցս այր արա''։ (13) Ոսկան․ Ծածկէ զնա։ (14) Ոս-
կանք․ Որպէս զտերև․ փրկութիւն գտանի 'ի խորհ''։ (15) Ոսկանք․
Չարն առնէ զչարիս յորժամ խառնակի ընդ։ (16) Ո-
սկանք․ Կին շնորհակալու․․ կին որ ատէ զարդարութիւն․․
վատոց կարօտ լինին։ (17) Ոսկանք․ Գործէ բարիս ողոր-
մածն։ (18) Ոսկանք․ Վարձ ճշմարտութեան։ (20) Ոսկանք․ Նմա
ամ անարատք 'ի ճանապարհս իւրեանց։ (21) Ոսկանք․ Ձեռնտու-
րեց լիցի 'ի տաս''․․ ընկալցի վարձս հաւատարիմս։ (22) Ոսկանք․
Որպէս գինդ ոս''․․ նոյնպէս կնոջ չարի գե''։ (23) Ոսկանք․ Յոյս
ամպարշտաց կորնչի։ (26) Ոսկանք․ Որ անխնայէ 'ի ցորեանն
․․ օրհնութիւն ամ 'ի գլ''։ (26) 'Ի լուս''․ 'Ի գլուխս սփռողին․
համաձայն ․․ 'Ի բնաբ''։ (28) Ոսկանք․ Ամենայնիւն կործա-
նեսցի․ իսկ որ օգնական լինի արդարոց, ծաղկեսցէ։
(29) Ոսկանք․ Եւ որ ոչ գայ ․․․ տանի։

Digitized by Google

զտունս իւրով, նա զհողմս ժառանգեսցէ. եւ ծառայես-
ցէ անմիտն իմաստնոյն։ * 'Ի պտղոյ արդարութեան բու- 30
սանի ծառ կենաց. բարձցին առժամայ անմիտք անօ-
րինաց։ * Եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ ամպարիշտն 31
եւ անօրէն ո՞ւր երեւեսցին։

ԳԼ. ԺԲ.

Որ սիրէ զխրատ՝ սիրէ զգիտութիւն. իսկ որ ատեայ 1
զյանդիմանութիւն՝ անմիտ է։ * Լաւ է որ գտանէ 2
շնորհս 'ի Տեառնէ. իսկ այր անօրէն կորիցէ։ * Ո՛չ յա- 3
ջողեսցի մարդոյ յանօրէնութենէ. արմատք արդարոց ոչ
հատցին։ * Կին ժրաջանաւոր՝ պսակ է առն իւրոյ։ Այլ 4
որպէս՝ 'ի փայտի որդն է, նոյնպէս կորուսանէ զայր
կին չարագործ։ * Խորհուրդք արդարոց իրաւունք։ 5
առաջնորդեն ամպարշտաց նենգութիւնք։ * Բանք ամ- 6
պարշտաց նենգաւորք։ բերան ուղղոց փրկեսցէ զնոսա։
* Յոր կողմ և դարձցի ամպարշտին՝ եղծանի. տունք 7
արդարոց յարակայեսցեն։ * Բերան իմաստնոյ գովի 'ի 8
մարդկանէ. իսկ խօթամտութեան արհամարհեսցի։ * Լաւ 9
է մարդոյ յանարգութեան ծառայել անձին, քան անձին
ճոխ եդեալ՝ և հաց մուրանայցէ։ * Արդար ողորմի 10
անասնոց իւրոց։ աղիք ամպարշտաց անողորմ են։ * Որ 11
գործէ զերկիր իւր՝ լցցի հացիւ. իսկ որ զհետ եր-
թան զունայնութեան՝ պակասամիտք են։ Որ անուրծէ զգի-
նեաց զեղխութեանս, թողցէ 'ի բնակութեան իւր զանարգ-
անս։ * Ցանկութիւնք ամպարշտաց՝ չարք են։ արմատք 12
բարեպաշտաց՝ հաստատունք են։ * Վասն մեղաց շրթանց 13
անկանի յորոգայթ մեղաւորն՝ և արդարն զերծանի 'ի
նմանէ։ Քաղցրահայեացն գթութեան գտցէ. իսկ պատահ-
ճէ 'ի դրունս՝ նեղէ զոգիս։ * 'Ի պտղոյ բերանոյ առն 14
լցցի անձն իւր բարութ. հատուցումն շրթանց իւրոց
հատուսցի նմա։ * Ճանապարհք անմտաց՝ ուղիղ թուին 15
առաջի նոցա։ Ունկնդիր լինի խրատու իմաստունն.
* իսկ.

---

(30) Ոմանք. Յափշտակեալ ոգիք անօ"։ Այլ ասեն. Ոգիք անօրինաց։ (31) Ոմանք. Եւ ամպարշտեան ուր երեւեսցի։ ԳԼ. ԺԲ. (1) Ոմանք. Եւ որ ատեայ։ (2) Ոսկան. Լաւ է գտանել զշնորհս։ (3) Ոմանք. Մարդոյ յանիրաւութենէ։ (4) Ոմանք. Ոչ որդն 'ի փայտի, նոյնպէս։ (5) Ոմանք. Առաջնորդեն ամպարշտաց։ (6) Ոմանք. Նենգաւորք են. . փրկէ զնս։ (7) Ոսկան. Յերկարասցին։ (10) Ոմանք. Անասնոց իւրոց։ (11) Ոմանք. Լցցի հացիւ. և որ զհետ երթայ դատարկութեան. լցցի աղքատութեամբ. . . 'ի բնակութիւն իւր անարգութեան։ (13) Ոմանք. Գթութեան զատանի. . . նեղէ զանձինս։

Digitized by Google

16 * Իսկ անմիտն առժամայն յայտնէ զբարկութիւն իւր. Թաքուցա-
17 նէ զանարգանս իւր այր խորագէտն: * Եւ պայծառ
հաւատոյն պատմէ արդարն: իսկ վկայ անօրինաց նենգաւոր
18 [illegible]: * Են՝ որ բանխօսք իւրեանց խոցեն [illegible] սրով.
19 բայց լեզուք իմաստնոց բժշկեն: * Շրթունք ճշմարտութեան
հաստատեն զվկայութիւն: վկայ վաղվաղուկ՝ ունի լեզու
20 անիրաւ: * Նենգութիւն կայ ի սրտի չարախորհին: իսկ
21 որ կամին զխաղաղութիւն ուրախ լինին: * Ո՛չ է հաճոյ
արդարոյ՝ եւ ոչ մի ինչ անիրաւ: իսկ անօրէնք լցցին
22 չարաւ: * Պիղծ են առաջի Տեառն շրթունք ստութեան. իսկ
23 որ առնէ զհաւատս ընդունելի է նմա: * Այր իմաստ-
ուն՝ աթոռ հանճարոյ. սիրտ անզգամաց պատահե-
24 ցէ նզովից: * Ձեռն ընտրելոց տիրեսցէ յաղթութեամբ.
25 նենգաւորք մատնեսցին ի յափշտակութիւն: * Բանն ահ
եղ խռովեցուցանէ զսիրտ առն արդարոյ: ուրախ
[illegible]՝ ուրախ առնէ զնա: Արդարն իմաստնացեալ սի-
րէ զանձն. խորհուրդ անօրինաց [illegible] Ճա-
26 նապարհ հաղածիչ չարեաց. * արդարոյ հասցեն բարու-
թիւնք: Ճանապարհք անօրինաց մոլորեցուսցէ զնա.
27 * Ոչ պատահեսցէ որս նենգաւորին: Ստացուած [illegible]
28 [illegible] է այր սուրբ եւ [illegible]: * Ի ճանապարհս արդ-
արութեան կեանք. ճանապարհք ոխակալաց մահ:

Գլ. ԺԳ.

1 Որդի խորագէտ հնազանդ հօր. որդի անհնազանդ՝
2 [illegible] եղիցի: * Ի պտղոյ արդարութեան կերի-
ցէ [illegible]. անձինք անօրինաց [illegible] [illegible]
3 [illegible]: * Որ խնայէ ի բերան իւր՝ պահէ զանձն. իսկ
4 որ յանդգնութեան է շրթամբք խռովէ զանձն իւր. * Ի կա-
5 [illegible] [illegible] [illegible]. ձեռք [illegible] ի [illegible]: * Զբան
անիր[illegible]

(16) Այսինքն. Ծածկէ զանարգանս իւր խորագէտն:
(17) Այսինքն. Եւ վկայութիւն ճշմարտութեան [illegible]": (18) Ոմանք.
Խոցեն [illegible] սրով: (19) Ոմանք. Շրթունք իմաստութեան
[illegible] վաղվաղուկ՝ [illegible]": Այլ օրինակ. [illegible] (20) Ա-
յսինքն. Նենգութիւն է ի սրտի չարախորհելեաց: Այլ ոմանք.
Որ առնէ զխաղ"... [illegible] (21) Այսինքն. Եւ ոչ ինչ անի-
րաւ. [illegible] չարեաց: (22) Ոմանք. Որ առնէ զհաւատարմու-
թիւնս: (23) Այսինքն. Պատահէ նզովից: (25) Այսինքն. Բանն
[illegible] [illegible]".. [illegible] իւր. [illegible] [illegible]": (27) Այ-
սինքն. [illegible] [illegible]: (28) Այսինքն. Ոխակալաց ՚ի մահ:
Գլ. ԺԳ. (1) Այսինքն. Հնազանդի է հօր: Այլ ոմանք, Հնա-
զանդի հօր: (3) Այսինքն. Որ պահպանէ ՚ի բերան իւր՝ զանձն
իւր [illegible]. իսկ որ: (5) Ոմանք. Զբանս անիրաւ՝ [illegible]"

անիրաւ՝ ատեայց արդար. իսկ ամպարիշտն ամաչեսցէ, և
ոչ գտցէ համարձակութիւն: * Արդարութիւն պահէ զան- 6
մեղս ճանապարհաւ. զամպարիշտս անզգամեցուցանեն
մեղք: * Են՝ որ մեծացուցանեն զանձինս՝ և ոչինչ ու- 7
նին, և են որ խոնարհեցուցանեն զանձինս՝ և են մե-
ծութեամբ բազմաւ: * Փրկանք անձին մարդոյ՝ մեծու- 8
թիւն. իսկ աղքատն ոչ հանդարտէ սպառնալեաց: * Լոյս 9
արդարոց՝ յամ ժամ. լոյս ամպարշտաց՝ շիջցի: Անձինք
նենգաւորք՝ մոլորեսցին 'ի մեղս. այլ արդարք՝ գթա-
ցին և ողորմեսցին: * Անզգամ թշնամանօք գործէ չա- 10
րիս. իսկ որ իրաւախոհքն են յանձինս՝ իմաստունք
են: * Մեծութիւն հապճեպ անիրաւութեամբ՝ նուազեսցի 11
ցէ. իսկ որ բարեպաշտութեամբ ժողովէ՝ բազմասցի. Լաւ
է իսկզբանն օգնել սրտիւ. քան որ խոստանայցէ խոստա-
նալ՝ * և կախեալ կայցէ յուսոյ: Սակայն ողորմի՝ է 12
սրտի դեղ: Ծառ կենաց ցանկութիւն բարեաց: * Որ ար- 13
համարհէ զիրս՝ արհամարհեսցի 'ի նմանէ. որ երկնչի
'ի պատուիրանէն՝ առողջ լիցի: Որդւոյ նենգաւորի՝
բարի ինչ մի եղիցի. ծառայի իմաստնոյ՝ յաջողեսցին
գործք իւր, և ուղղեսցին ճանապարհք նորա: * Օրէնք 14
իմաստնոյ աղբիւր կենաց. իսկ անմիտն ընդ որոգայ-
թիւ մեռցի: * Իմաստութիւն բարի՝ տայ շնորհս. և ճա- 15
նաչել զօրէնս՝ մտաց բարեաց է: Ճանապարհ արհա-
մարհողաց 'ի կորուստ: * Ամ խորագէտ՝ գործէ իմաս- 16
տութեամբ. իսկ անմիտն տարածէ յանձն իւր զչարիս:
* Թագաւոր յանդուգն՝ անկցի 'ի չարիս. և հրեշտակ 17
հաւատարիմ՝ փրկէ զնա: * Զաղքատութիւն և զանար- 18
գանս՝ 'ի բաց բառնայ խրատ. և որ պահէ զյանդիմա-
նութիւնս փառաւորեսցի: * Ցանկութիւն բարեպաշտաց 19
քաղցրացուցանեն զոգիս. գործք ամպարշտաց՝ հեռի
են 'ի գիտութենէ: * Որ գնայ ընդ իմաստունս՝ իմաս- 20
տուն եղիցի. և որ թափառի ընդ անզգամս՝ յայտնի
եղիցի: * Զմեղաւորս՝ հալածեն չարիք. և զարդարս՝ 21
հասցեն բարութիւնք: * Այր առատ՝ ժառանգեցուցա- 22
նէ

(5) Ոմանք. Եւ ոչ ունի համարձակ": (6) Ոմանք. Զանմեղս
'ի ճանապարհէ. զամպարիշտս այլոց ունին մեղք:
(7) Ոմանք. Եւ ոչինչ ոչ ունին: (8) Ոմանք. Իսկ աղքատն
ոչ հանդարտէ": (11) Ոմանք յաւելուն. Հապճեպ անօրէնու-
թեամբ... բազմասցի անձին իւրում: (12) Ոմանք. Ծառ կե-
նաց է: (13) Ոմանք. 'Ի պատուիրանէն որ... բարի ոչ
եղիցի: (15) Ոմանք: Ճանապարհք... 'ի կորուստ է:
(16) Այլք. Տարածեաց յանձն իւր: (17) Ոմանք. Անզե-
ղջի յաջողայն: (20) Ոմանք. Յայտնի լինի: (22) Ոմանք.
Այր անաղարտ ժառ": Ոմն ունի. Ժառանգեցուցեալ է:

նէ զորդեկս որդւոց. գանձի արդարոցն՝ մեծութիւն ամբարշ-
23 տաց ։ * Արդարոց՝ վայելեսցեն 'ի մեծութեան ամս բա-
24 զումս. և ամբարիշտք կորնչին վաղվաղակի ։ * Որ խնայէ
'ի գաւազանն՝ ատեայ զորդի իւր. իսկ որ սիրէ՝ խնամ-
25 մով խրատէ ։ * Արդարն յուտել իւրում յագեցուցա-
նէ զանձն իւր. և անձինք ամբարշտաց՝ կարօտեալք ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Իմաստուն կանայք՝ շինեցին տունս. իսկ անզգամն
2 ձեռօք իւրեանց կործանեսցեն ։ * Որ գնայ ուղիղ՝
երկնչի 'ի Տեառնէ. և որ խոտորեսցի 'ի Ճանապարհս իւր՝ ա-
3 նարգեսցի ։ * 'Ի բերանոյ անզգամաց՝ գաւազան թշնա-
4 մանաց. շրթունք իմաստնոց պահեսցեն զնա ։ * Ուր
ոչ գոն եզինք՝ մսուրք սուրբ են. և ուր բազում ար-
5 դիւնք են, յայտնի է եզին զօրութիւն ։ * Վկայ հաւա-
տարիմ՝ ոչ ստէ. բորբոքէ զստութիւն վկայ անիրաւ ։
6 * Խնդրեսցես զիմաստութիւն առ 'ի չարաց՝ և ոչ գտցես.
7 և զհանձար առ յիմաստնոց՝ դիւրաւ ։ * Ամենայն ինչ
հակառակ է անզգամի. զէն հանձարոյ շրթունք իմաս-
8 տունք ։ * Իմաստութիւն խորագիտաց՝ ծանիցէ զՃանա-
9 պարհս նց. անմտութիւն անզգամաց՝ մոլորութիւն ։ * Տունք
անօրինաց պիտառ... 'ի սրբութիւն. տունք ար-
10 դարոց՝ ընդունելի են նմա ։ * Սիրտ առն ընդ մտաւո-
րի՝ տրտմութիւն է անձին իւրոյ. և յորժամ ուրախ լի-
11 նի՝ չխառնի ընդ թշնամանս ։ * Տունք ամբարշտաց՝ կոր-
12 ծանեսցին. յարկք ուղղոց՝ հաստատեսցին ։ * Են Ճա-
նապարհք որ թուին մարդկան թէ ուղիղ իցեն. բայց
13 կատարածն նց երթայ յատակս դժոխոց ։ * Ընդ ուրա-
խութիւն՝ ոչ խառնի տրտմութիւն. բայց յետոյ ուրախու-
14 թիւն 'ի սուգ դառնայ ։ * Յիւրոց Ճանապարհաց յագեսցի
խստասիրտն. և 'ի խորհրդոց իւրոց ուղղեսցի այր բա-
15 րեպաշտ ։ * Անմեղն հաւատայ ամ բանի. իսկ խորագէտն
գայ

(24) Ոսկան. Իսկ որ սիրէ ։ (25) Ոմանք. Եւ անձինք...
կարօտք են ։ Ուր ոսկան. Կարօտք եղիցին ։
ԳԼ. ԺԴ. (3) Ոմանք. Գաւազան բարկութեան. շրթունք
իմաստնոց պահպանեսցեն զնա ։ (6) Ոմանք. Առ 'ի յիմաստնոց ։ (8) Ոմանք. ԶՃանապարհս նր ։ (10) Ոմանք. Ջխառնի 'ի թշնամանս ։ (11) Ոմանք. Յարկք արդարոց օրհնեսցին ։ (12) Ոսկան. Են Ճանապարհ որ թուի յաչս մարդկան թէ ուղիղ իցէ... Նորա երթայ 'ի յատակս դժ ։
(14) Ոմանք. 'Ի յիւրոց Ճանապարհաց ։ (15) Ոսկան յաւելու. Գայ 'ի զղջումն. որդւոյ նենգաւորի ոչ ինչ լինի բա-
րի. [illegible]

գայ ՚ի զղջումն ։ *Իմաստունն զարհուրեալ՝ խոտորե_ 16
ցաւ ՚ի չարէ. իսկ անզգամն յանձնապաստան խառնա_
կի ընդ անօրէնսն ։ *Բարկասիրտ՝ գործէ առանց խոր_ 17
հրդոյ. և այր իմաստուն՝ յոյժ համբերէ ։ *Բաժանեսցին 18
անզգամք ՚ի չարիս. իսկ խորագէտք զօրասցին իմաս_
տութեամբ ։ *Գայթագղեսցին չարք առաջի բարեաց. և 19
ամպարիշտք կացցեն առ դրունս արդարոց ։ *Բա_ 20
րեկամք ատեսցեն զբարեկամս աղքատս. բարեկամք
մեծատանց բազումք ։ *Որ անարգէ զաղքատն՝ մեղան_ 21
չէ. և որ ողորմի աղքատաց՝ երանելի է ։ *Մոլորեալք 22
նիւթեն չարիս. ողորմութիւն և ճշմարտութիւն նիւթեն
բարիք ։ Ոչ գիտեն ողորմութիւն և հաւատս նիւթօղք
չարեաց, ողորմութիւն և հաւատք առ նիւթօղս բարեաց ։
*Ամենայնի որ հոգայ՝ մի ինչ աւելի է իմաստութիւն. իսկ 23
անձնդիւրքն և անհոգքն՝ ՚ի կարօտութեան եղիցին ։ *Պսակ 24
իմաստնոց՝ խորագիտութիւն. և զնացք անզգամաց՝ չարութիւն ։
*Փրկէ զանձն՝ վկայ հաւատարիմ. և բորբոքէ ստութս 25
նենգաւորն ։ *Երկիւղ Տն՝ յոյս զօրութեան. և որդւոց 26
նորա թողու զհաստատութիւն կայանի ։ *Հրաման Տն 27
աղբեւր կենաց. և առնէ խոտորել յորոգայթից մա_
հու ։ *՚Ի բազմութեան զօրու՝ փառք թագաւորի. ՚ի նուազել_ 28
ժողովրդեան՝ բեկումն հզօրաց ։ *Այր երկայնամիտ՝ 29
բազմիմաստութիւն է խորհրդովք. իսկ կարճամիտն՝ յոյժ
անմիտ է ։ *Այր հեզ՝ բժիշկ է սրտի. ցեց ոսկերաց 30
սիրտ հաղած ։ *Որ զրկէ զաղքատն՝ բարկացուցա_ 31
նէ զարարիչն իւր, և որ պատուէ զնա՝ ողորմի աղքա_
տի ։ *Չարեօք հալածի մերժի ամպարիշտն, և որ յու_ 32
սայ յանձին սրբութեամբ արդար է ։ *՚Ի սիրտ առն 33
հանգչի իմաստութիւն. և ՚ի սիրտ անզգամաց ոչ ճանաչի ։
*Արդարութիւն զազգ բարձրացուցանէ. նուազեցու_ 34
ցանէ զազգս մեղք ։ *Ընդունելի է թագաւորի սպա_ 35

սա_

ալդնալին մանաւանդ նշ ։ (18) Ոսկան. Բաժանեսցեն անմիտք"։
(19) Ոսկան յաւելու. Առ դրունս արդարոց ։ Բայց Եւ_
րէյան խօսք ... ։ (20) Ոմանք. Բարե_
կամք աղքատաց ատեսցեն ։ (21) ՚Ի լուսն"։ Որ անարգէ
զաղքատն. համաձայն ... ՚ի Եբր"։ (22) Ոսկան յաւելու.
Մոլորեալք, երանելի է, որ հաւատայ ՚ի Տր՝ ողորմութիւն ... ։
(22) Ոմանք. Ողորմութիւն և ճշմարտութիւն ։ (23) Ոմանք. Մի
ինչ է. կամ, եղէ աւելի ։ (24) ՚Ի լուսն". Պսակ իմաստնոց
մեծութիւն ։ (25) Ոմանք. Փրկէ ՚ի չարէ զանձն ։ (27) Ոս_
կան. Երկիւղ Տն աղբիւր կե"։ (30) Ոմանք. Այր հեզ
երկայնամիտ բժ"։ (33) Ոմանք. ՚Ի սիրտ բարի հանգչի
... ոչ ճանաչի ։ (35) Ոմանք. Ընդունելի է ՚ի թագ. զգա_
տոյ ... ։ Ոսկ ... ։

ւանէ մը իմաստունն. և խրով շուեթութեամբ թեթևամիտ
զանձարդամա։ Բարկութիւն կորուսանէ զիմաստունս։

ԳԼ. ԺԵ.

1 Պատասխանիք ազոք՝ դարձուցանէ զսրտմտութիւն։ Բան
2 խիստ՝ յարուցանէ զբարկութիւն. * Լեզու իմաստնոց
գիտէ զբարիս։ Բերան անզգամաց պատմէ զչարիս.
3 * յամենայն տեղիս աչք են Տեառն դիտեն զբարիս և զչարս։ * Բժշ-
4 կութիւն լեզուի՝ ծառ կենաց. և որ պահէ զնա՝ լցցի
5 հոգւով։ * Անզգամն՝ անգոսնէ զխրատ հօր. որ պա-
հէ զպատուիրանս՝ խորագէտ է։ Ի յառաւելուլ արդա-
րութեան՝ զօրութիւն բազում. և ամպարիշտք արմատովք
6 յերկրէ կորիցեն։ * Տունք արդարոց զօրութիւն բազ-
7 մաւ. պտուղք ամպարշտաց կորիցեն։ * Շրթունք ի-
մաստնոց՝ կապեալ են իմաստութեամբ. սիրտք ան-
8 մտաց ոչ են անսխալք։ * Պատարագք ամպարշտաց՝
պիղծ են առաջի Տեառն։ Աղօթք ուղղոց՝ ընդունելի են
9 նմա։ * Պիղծ են առաջի Տեառն ճանապարհք ամպարշ-
տաց. իսկ որ երթայ զհետ արդարութեան՝ սիրէ զնա։
10 * Խրատ անմեղին՝ ճանաչի անցաւորաց, իսկ որ ա-
տեան զյանդիմանութիւն՝ վախճանեսցի անարգանօք։
11 * Դժոխք և կորուստ յայտնի են առաջի Տեառն. զիա՞րդ
12 ոչ և սիրտք մարդկան։ * Ոչ սիրէ անխրատն զյանդիմա-
13 նիչս իւր, և ընդ իմաստունս ոչ խօսեսցի։ * Սրտի
ուրախացելոյ երեսք ծաղկին. և ոգի որ ի տրտմութեան
14 թախծեալ շրջի։ * Սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զիմաստութիւն.
15 և բերան անխրատից՝ ստեղծանէ չարեաց։ * Յամ ժա-
մանակս աչք չարաց՝ ակնկալեն չարեաց, իսկ բարիքն՝
16 հանգարտեն յամ ժամ։ * Լաւ է փոքր բաժին երկիւ-
17 ղիւ Տեառն, քան զգանձս մեծամեծս աներկիւղութեամբ։ * Լաւ
է կոչունք բանջարեղինք՝ սիրով և շնորհիւ, քան զուա-
18 րակ ի մսրոյ թշնամութեամբ։ * Այր բարկացող՝ նիւթէ
զկռիւս. իսկ երկայնամիտն և զհանդերձեալն ցածու-
ցանէ։ Այր երկայնամիտ շիջուցանէ զդատաստանս.
19 իսկ ամպարիշտն՝ առաւել ևս զրգռէ։ * Ճանապարհք
վատաց՝ ծածկեալ են փշովք, իսկ ժրացն՝ պարզուկք են։

* Որ-

ԳԼ. ԺԵ. (2) Ոմանք. Լեզուք իմաստնոց գիտեն։ (4) Ո-
մանք. Եւ որ պահեն զնոսա։ (5) Ոմանք. Իսկ որ պահէ
զպատուիրանս։ (8) Ոմանք. Առաջի Տեառն։ (10) Ոմանք. Իսկ ոյք
ատեն զյանդիմանութիւն վախճանեսցին անարգութեամբ։ (11) Ոմ-
անք. Զիարդ և ոչ սիրտ։ (13) Բազումք. Սրտի ուրախե-
լոյ.. որ ի տրտմութեան իցէ՝ թախծի։ (13) Ոմանք. Երեսք
ծիծաղեսցին։ (16) Ոմանք. Մեծամեծս աներկիւղութեամբ։
(17) Ոմանք. Կոչնոյ կոչունք։ (19) Ոմանք. Բաղցն

Digitized by Google

* Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր. որդի անմիտ՝ 20
արհամարհէ զմայր իւր: * Միտս անմտի կարօտ է հան- 21
ճարոյ. այր իմաստուն ուղորդ գնայ: * Յապաղեն ըղ- 22
խորհուրդս՝ որ ոչ պատուեն զխորհրդակիցս: 'Ի սիրտս
խորհրդականաց հաստատի խորհուրդ: * և ոչ հնազան- 23
դի նմա անզգամ. և ոչ ասիցէ դիպօղ ինչ և բարի հա-
սարակաց: * Ճանապարհք կենաց 'ի խորհուրդս ի- 24
մաստնոց, զի խորշեսցէ 'ի դժոխոց՝ փրկեսցի: * Զտունս 25
թշնամանողաց կործանէ Տր. և հաստատէ զսահմանս
որբոց և այրեաց: * Պիղծ է առաջի Տն խորհուրդ ա- 26
նիրաւ. բանք սրբոց պարկեշտ են: * Սատակէ զանձն 27
իւր կաշառառուն. իսկ որ ատեայ զկաշառս՝ կեցցէ:
Ողորմութբ և հաւատովք սրբին մեղք. երկիւղիւ Տն
խորշի ամ ոք 'ի չարէ: * Միտք արդարոց խոկան զհա- 28
ւատս. բերան ամպարշտի պատասխանի տայ չարիս:
Ընդունելի են առաջի Տն ճանապարհք մարդոց արդա-
րոց. ձն նց և թշնամիք բարեկամք լինին: * Հեռի է 29
Ած յամպարշտաց. և աղօթից արդարոց՝ լսէ: Լաւ է
սակաւ ինչ առնուլ արդարութբ, քան զբազում ար-
դիւնս անիրաւութբ: Միտ առն խորհեսցի զճանա-
պարհս. զի յՏյ ուղղեսցին գնացք նր: * Աչք որ տեսա- 30
նեն զբարիս՝ ուրախ առնեն զսիրտ. համբաւ բարւոք
պարարէ զոսկերս: * Որ մերժէ զխրատ՝ ատեայ զանձն. 31
որ պահէ զյանդիմանութիւն՝ սիրեսցի զհանճար: * Երկ- 33
իւղ Տն խրատ և իմաստութի. և սկիզբն փառաց պա-
տասխանի արասցէ նմա:

ԳԼ. ԺԵ.

Մարդոյ իրս ինչ գտեալ 'ի սրտի. 'ի Տէ է պատասխա- 1
նի լեզուի: * Ամենայն գործք խոնարհին՝ յայտ- 2
նի են առաջի Այ. և հաստատէ զգիրս Տր: * Դարձն 3
ասա

ժիրացն: (23) Ոսկան. Եւ ոչ առասցէ զխայ'': (24) Ոմանք. Եւ խորհուրդք իմաստ'': (27) Ոմանք. Իսկ որ ատէ զկա'': (28) Ոմանք. Խորհին զհաւատս: (28) Ոսկան. Բերանք ամպարշտաց պատասխանի տան.. մարդկանց արդա'': (29) Ոմանք. Լաւ է սակաւ ինչ.. արդիւնս անիրաւութբ.. խորհի զիմաստութի. զի յՏյ: (30) Ոմանք. Համբաւ բարի պա'': Ոչ ոսկան յաւելու համար 31. Որ լուէ զյանդիմանութիւն կենաց՝ 'ի մէջ իմաստնոց յարկեսցի: (32) Ոմանք. Իսկ որ պահէ զյան'': (33) Ոսկան. Խրատ է և իմաստ'': (33) Ոմանք յաւելուն. Արասցէ նմա. առաջի նոցա խոնարհից փառք:

Գլ. ԺԵ. (1) 'Ի սրտ''. Դնել 'ի մտի. համաձայն ... (1) Ոմանք. Եւ 'ի Տէ լեզուի պատասխանի: (3) Ոս

Digitized by Google

առ Տէր զգործս քո. եւ հաստատեսցին խորհուրդք քո։
Ողջախ 'ի մեծութեան համանեցես՝ 'ի խոնարհութեան հաւ-
4 զանձն քո. եւ առաջի ՏՆ գտցես շնորհս։ * Զամ ինչ
գործէ Տէր վս իւր. իսկ ամպարիշտք յաւուր չարի կո-
5 րիցեն։ * Պիղծ է առաջի ՏՆ ամ մեծամիտ. որ ձեռ-
նամուխ լինի տարապարտուց՝ ոչ արդարասցի։ Սկիզբն
ճանապարհի բարւոյ՝ գործել զարդարութիւն. եւ ընդունե-
լիք են այ առաւել քան մատուցանել պատարագս։
6 * Որ խնդրէ զՏր՝ գտցէ զգիտութիւն արդարութեամբ համ-
բերձ. եւ որ ուղղութեամբ խնդրեն զնա՝ գտցեն զխաղա-
7 ղութիւն։ * Զի ամ գործք այ արդարութեամբ են։ ամպա-
8 րիշտ պահի աւուր չարի։ * Լաւ է սակաւուկ ինչ առ-
նուլ երկիւղիւ այ. քան զբազումս մեծամեծս անիրաւու-
9 թեամբ։ * Սիրտ առն խորհեսցի զիրաւունս, զի յայ
10 ուղղեսցին գնացք նր։ * Մարգարէութիւն 'ի շրթունս
Թագաւորի, եւ 'ի դատաստանի մի մոլորեսցի բերան
11 նր։ * Մէտ կշռոյ է արդարութիւն 'ի Տէ. եւ գործք նր
12 կշիռք արդարք։ * Գարշելի է Թագաւորի որ առնէ
զչարիս. զի արդարութեամբ հաստատի աթոռ իշխանութե
13 նր։ * Ընդունելի են Թագաւորի շրթունք արդարք.
14 զբանս ուղիղս սիրէ Տէր։ * Սրտմտութիւն Թագաւորի
հրեշտակ մահու. եւ այր իմաստուն՝ ցածուսցանէ զնա։
15 * 'Ի լոյս կենաց՝ որդի Թագաւորի. եւ ընդունելիք նր
16 իբրեւ զամպ անձրեւոյ։ * Դադարք իմաստութեան ցան-
կալի են քան զոսկի. դադարք հանճարոյ՝ ցանկալի են
17 քան զարծաթ։ * Շաւիղք կենաց խոտորին 'ի չարեաց.
երկայնութիւն կենաց ճանապարհք արդարութե։ Որ ընդունե-
նի զխրատ՝ 'ի բարիս եղիցի, եւ որ պահէ զյանդիմանու-
թիւն՝ իմաստնասցի։ Որ զգուշանայ ճանապարհաց իւր
պահէ զանձն իւր. որ սիրէ զկեանս, խնայեսցէ 'ի բե-
18 րան իւր։ * Յառաջ քան զբեկումն՝ համարին թշնա-
19 մանք. եւ նախ քան զգլորումն՝ չարախորհրդութիւնք։ * Լաւ
է հեզաբարոյութիւն խոնարհութե. քան զբաժին որ բաժա-
նէ

նակ. Մերձեցո 'ի Տէր զգործս քո։ (4) Ոմանք. Զամ
ինչ գործեաց Տէր։ (5) Ոմանք. Առաջի այ ամ.. լինի 'ի
տարապարտուց.. առնել զարդարութի։ (7) Ոսկան. Պա-
հի յաւուր չարի։ (8) Ոսկան։ Լաւ է սակաւ ինչ։ (10) Ո-
մանք. Մարգարէութի է 'ի շր"։ (11) Ոմանք. Մէտ կշռ-
ւոյ է։ (16) Ոմանք. Իմաստութիւն ընտիր քան զոսկի։
(17) Ոմանք. Խոտորին 'ի չարեաց, եւ եր"... եւ ճանա-
պարհք ար"... խնայէ 'ի բերան։ (17) Ոսկան. Ճանա-
պարհաց իւրոց՝ պահէ։ (18) Ոմանք. Համբ. քան զբեկումն
յառաջէն թշնամանք. եւ յառաջ քան զգլո"։ (18) Ոսկան.
Զգլորումն՝ չարախորհրդութի։

Digitized by Google

նել աւար ընդ Թշնամանողս ։ *Որ իմաստութեան է գիտօղ՝ 20
գտանիցէ զբարիս․ և որ յուսայ 'ի տէր՝ երանելի է ։ *Զիմ 21
աստունս և զհանճարեղս անմիտս կոչեն․ և որ քաղցր
են բանիւք՝ աւելի ևս լսիցեն ։ *Աղբեւր կենաց են 22
միտք՝ որոց ունիցին զնա․ խրատ անմտաց չար է ։ *Միտք 23
իմաստնոյ իմանան որ ինչ յիւրմէ բերանոյ․ և 'ի շրթ-
թունս իւր խորհեսցի զիրաւագիտութիւն ։ *Խորիսխ 24
մեղու՝ բանք բարիք․ և քաղցրութիւն նր բժշկութիւն հոգ- 25
ւոց ։ *Են՛ ճանապարհք որ Թուին մարդոյ Թէ ուղիղ
իցեն, և կատարած նր հայի յատակս դժոխոց ։ *Այր՝ 26
'ի վաստակս ջանայ անձին իւրում․ և բռնադատէ իւր
զկորուստ ։ իսկ Թերսն 'ի բերան իւր կրէ զկորուստ ։
*Այր անզգամ փորէ անձին իւրում չարիս․ և 'ի վերայ 27
շրթանց իւրոց գանձէ հուր ։ *Այր խորամանկ նե- 28
տայ զչարիս․ և լապտեր նենգութեան բորբոքէ չարեաց․
և քակէ զբարեկամս ։ *Այր անօրէն փորձ փորձէ առ- 29
նել զբարեկամս, և տանի զնա 'ի ճանապարհս անբա-
րիս ։ *Որ հաստատէ զաչս իւր, և խորհի զխամակոտս ։ 30
և վերձէ շրթամբք իւրովք զամ չարիս․ այնպիսին է հնոց
չարեաց ։ *Պսակ պարծանաց ծերութիւն․ և 'ի ճանա- 31
պարհս արդարութեան գտանի ։ *Լաւ է այր երկայնա- 32
միտ քան զհզօր ։ և այր որ ունի զբարկութիւն քան զառնօղ
մեծամեծս ։ և որ յաղԹէ բարկութեան․ քան որ առնուցու
զքաղաքս հզօրս ։ *Անկանին 'ի ծոց իւրեանց ամենայն 33
ինչ անիրաւաց, այլ 'ի տե ամենեցուն իրաւունք են ։

ԳԼ․ ԺԷ․

Լաւ է պատառ մի համով խաղաղութեամբ, քան զտունս 1
լի զենլեօք և բարեօք Թշնամութեամբ ։ *Ծառայ է 2
իմաստուն տիրեսցէ տերանց անմտաց․ և ընդ եղբարս
բաժ․

(20) Ոմանք․ Իմաստութեան յերս գիտակ բարեաց է, և որ յու"։ (22) Ոմանք․ Որոց ունիցին զնա ։ (23) Ոմանք․ Միտք իմաստնոց․․ յիւրմէ բերանոյ է․․ կրէ զերաւս"։ (24) Ոմանք․ Մեղու՝ են բանք բա"․․ նոցա բժշկութիւն հոգւոց ։ (25) Ոմանք․ Որ Թուին մարդկան․․ և կատարած նց ։ (26) Ոմանք․ Կրէ զկորուստ ։ (28) Ոմանք․ Խորամանկ նենԹէ զչարիս․․․ բորբոքէ զչարութիւն ։ (29) Ոմանք․ փորձ փորձէ առնել զբարեկամս․ կամ, առնել բարեկամաց ։ (30) 'Ի լուս․ Որ հաստատէ զանձն իւր ։ (30) Ոմանք․ Եւ ստհմանէ շրԹամբք իւ"։ (32) Ոմանք․ Լաւ է քան զայն որ առնու զքաղաքս հզօրս ։

Գլ․ ԺԷ․ (1) Ոմանք․․ Պատառ մի հեշտութեամբ և խաղաղութեամբ լի բազում բարեօք համեղեօք Թշնամ"։ (2) Ոմանք․․ Ծառայք իմաստունք տիրեսցեն ։ (2) Ոմանք․ Բաժանեսցէ ։

Digitized by Google

3 բազմամենայի մասն։ * Որպէս փորձի ՚ի բովս արծաթ եւ
4 ոսկի, նոյնպէս ընտրեալ զսիրտս ած։ * Չարն հնազան-
դի լեզուի անօրինաց, եւ արդար ոչ հայի ՚ի շրթունս
սուտս։ Հաւատացելոյն ամ աշխարհ ընչից լի է. ան-
5 հաւատարմին եւ ոչ դանգ մի։ * Որ կատակէ զաղքատաւ
բարկացուցանէ զարարիչ նր. եւ որ ուրախ հարկանէ կո-
րուսելոյն՝ ոչ արդարանայցէ։ Իսկ որ գթայն՝ ողորմութեան
6 գտցէ։ * Պսակ ծերոց՝ որդիք որդւոց. պարծանք որդ-
7 ւոց հարք իւրեանց։ * Ո՛չ վայել են անզգամաց շրթունք
8 հաւատարիմք. եւ ոչ արդարոյ շրթունք սուտք։ * Վարձ
շնորհաց խրատ՝ որոց կիրեն զնա. ուր ուր եւ դառնայցէ՝
9 աջողեսցի։ * Որ ծածկէ զյանցանս՝ խնդրէ զբարեկա-
մութիւն. իսկ որ ատեայ զծածկելն, զատէ զբարեկամս
10 եւ զընտանիս։ * Փշրէ զսիրտ իմաստնոյ սպառնալիք.
իսկ անզգամն թէ գանիցի եւ բազում գան ընկալցի՝ չզգայ ՚ի
11 միտս։ * Զհակառակութիւնս յարուցանէ ամ չարական։
12 Իսկ տր հրեշտակ անողորմ առաքեսցէ ՚ի վր նր։ * Անկցի
հոգ ՚ի սիրտ առն իմաստնոյ. եւ անզգամք խորհեսցին զչա-
13 րիս։ * Որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ, չար ՚ի
14 տանէ նր մի պակասեսցէ։ * Իշխանութիւն բանին՝ տայ
անիրաւին արդարութիւն. եւ առաջնորդ լինի կռուոյն՝
15 հակառակութեան եւ կռուոյ։ * Որ արդար համարի զանօ-
րէնն, եւ անիրաւ զարդարն. պիղծ եւ գարշելի են առ
16 աջի այն երկոցունց։ * Ընդէ՞ր գանձեր անզգամացն՝
ստանալ. զի իմաստութեան զիմաստութիւն անզգամն ոչ կարէ։ Որ
բարձր առնէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկումն. եւ կամա-
17 կորէ յուսմանէ, անկցի ՚ի չարիս։ * Յամ ժամանակի
բարեկամդ եղիցին քեզ. բայց եղբարք՝ ՚ի վիշտս եղիցին
18 պիտանի. զի սա այնորիկ իսկ ծնանին։ * Այր ան-
միտ կայթէ եւ խնդայ յորժամ երաշխաւոր լինի բարե-
19 կամի իւրոյ։ * Եւ մեղաւորն խնդայ ընդ կռիւ. բարձ-
րա-

չին զսիրտս։ (4) Ոմանք. Չարն հնազանդի լեզուաց անօ-
րինաց. բայց արդարն ոչ հայի։ (5) Ոմանք. Որ ծաղր
առնէ զաղքատն՝ բարկ"։ (7) Ոմանք. Ոչ յարմարին անզգ-
ամաց շր". եւ ոչ արդարոց։ (8) Ոմանք. Վարձք շնոր-
հաց խրատ՝ որոց վարեն նովաւ։ (10) Ոմանք. Փշրեն
զսիրտ իմ". իսկ անզգամն սպառնալեօք՝ ոչ զգայ։ (11) Ո-
մանք. Բայց տր հրեշտակ անողորմ առաքէ ՚ի վր նր։
(14) Ոմանք. Իշխանութիւն բանից։ (15) Ոմանք. Պիղծ են
եւ գարշելի երկոքին"։ (16) Ոմանք. Ընդէր գանձն զմտաւ"..
զի իմաստութիւն միտս ոչ կարէ.. եւ որ կամա-
կոր է յուսմանէ"։ (17) Ոմանք. Վա այնորիկ իսկ ծնանի։
(18) Ոմանք. Լինի բարեկամաց իւրոց։ (19) Բազումք.
Որ բարձրացուցանէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկ"

բարձրացուցանէ զտուն իւր՝ և խնդրէ զբեկումն։ * Եւ խստա- 20
սիրտն՝ բարեաց ոչ պատահէ։ Այր յեղյեղուկ լեզ-
ուաւ անկցի 'ի չարիս։ * Սիրտ անզգամի ցաւ է կրե- 21
լեաց իւրոց։ Ո՛չ ուրախ լինի հայր 'ի վ[երայ] որդւոյ ան-
խրատի։ Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զմայր իւր։
* Սիրտ ուրախ բարերնոյն առնէ․ առն հոգածի ցամա- 22
քին ոսկերք։ * Որ առնու կաշառս 'ի ծոց իւր անիրաւ- 23
աբար՝ ոչ աջողին ճանապարհք նորա։ Ամբարշտին խո-
տորի 'ի ճանապարհաց արդարութեան։ * Երեսք առն 24
հանճարեղի իմաստունք․ աչք անմտին զվայրս յածին։
* Բարկութիւն հօր որդին անմիտ։ և ցաւք են ծնանելեաց 25
նորա։ * Տուժել զայր արդար՝ ոչ է բարւոք․ և ոչ նենգել 26
զարդարս իշխանաց յիրաւանց վերայ։ * Որ խնայէ բանս 27
խիստ հանել՝ իմաստուն է։ այր երկայնամիտ՝ հանճա-
րեղ է։ * Զանմտին հարցելոյ՝ թէ իմաստութիւն իցէ՞ իմ- 28
և իմաստութիւն համարեսցի․ պապանձեալ և հանճարե-
ցաւ թէ իմաստուն իցէ։

ԳԼ. ԺԸ.

Պատճառս խնդրէ այր որ կամիցի քակել 'ի բարեկա- 1
մաց իւրոց․ յամ ժամանակի նախատական լիցի։ * Ո՛չ- 2
ինչ պիտոյ է իմաստութիւն պակասամտի․ զի առաւել
եւս վարի անզգամութեամբ։ * Յորժամ հասանէ ամբա- 3
րիշտ 'ի խորս չարեաց՝ արհամարհէ․ բայց զանն 'ի վ[երայ]
նորա անարգանք և նախատինք։ * Ջուր խոր է խորհուրդ 4
'ի սրտի առն․ գետ բղխեալ և աղբիւր կենաց։ * Առ- 5
նուլ ամբարշտին ոչ է բարւոք․ և ոչ զիրաւունս խո-
տորել արդարոյ 'ի դատաստանի։ * Շրթունք անզգա- 6
մի հասուցանեն զնա 'ի չարիս․ և բերան նորա յանդուգն
մահ կոչէ 'ի վ[երայ]։ * Բերան անզգամի բեկումն է նմա․ 7
Յ և

(20) Ոմանք․ Այր որ յեղյեղուկ է լեզուաւ։ (21) Ոմանք․ Անզգամի 'ի ցաւս կրելեաց։ (22) Ոմանք․ Սիրտ ուրախ բարերնոյն բարերնոյն։ (23) Ոմանք․ 'Ի ամբարշտութեան․․ 'Ի ճանապարհէ արդարութեան։ (25) Ոմանք․ Որդի անզգամ և ցաւք են ծնողի իւրոյ։ (26) Ոմանք․ Եւ ոչ զարդարացն նենգել հզօրաց 'ի վ[երայ] իրաւանց։ (28) Ոմանք․ Թէ իմաստութիւն և հանճար ․․․ իմաստուն ․․․ Ոչ ․․․ հան․ հանճարեղ լինել։

ԳԼ. ԺԸ. (1) Ոմանք․ Պատճառս գտանէ այր յորժամ կամի քակել 'ի․․ յամ ժամ նախատական եղիցի։ (3) Ոմանք․ Անզգամն հասանէ 'ի խորս չարեաց ար՛․․ 'ի վ[երայ] նորա անարգանք և թշնամանք։ (4) Ոմանք․ Խորհուրդ սրտի առն։ (5) Ոմանք․ Եւ ոչ թիւրել զիրաւունս արդարոյ։ (7) Ոմանք․ Բերան անզգամին՝ բեկումն նմին

8 և զբօսանք նշ որոգայթ անձին իւրում : * Զծոյլ հար-
9 ձանէ երկիւղ . անձինք կանանցեաց քաղցիցեն : * Որ
զանձն իւր ոչ բժշկէ 'ի գործս իւր, եղբայր է նմա որ ապա-
10 կանէ՝ որ անձին աւանէ : * 'Ի մեծութենէ զօրութեան աշտարակ
է անուն տեառն . և առ նա ընթացեալ արդարք բարձրա-
11 նան : * Ստացուածք առն մեծատան քաղաք ամուր և
12 փառք նորա մեծապէս հովանի առնեն : * Յառաջ քան ըն-
բեկումն հպարտանայ սիրտ առն . և յառաջ քան զփառս
13 [illegible] իւր կործանոյ : * Որ տայ պատասխանի քան մինչև
լսելոյ լսել ինչ՝ անզգամութիւն է նմա և նախատինք :
14 * Զբարկութիւն առն հանդարտեցուցանէ ծառայ իմաս-
15 տուն . այլ առն նեղասրտի ո՞վ ունիցի ժոյժ : * Սիրտ
խելամտաց ստանայ զհանճար . ականջք իմաստնոց խնդ-
16 րեն զխորհուրդս : * Տուրք մարդոյ ընդարձակեցու-
17 ցանեն զնա, և ընդ իշխանս նստուցանեն զնա : * Արդ-
ար՝ անձին իւրում չարախօսէ յառաջագոյն բանից իւրոց .
18 զի յորժամ սկսանի ոսոխն յանդիմանիցի . * Զհակառա-
կութիւնս ցածուցանէ լռա լռութ . և 'ի մէջ թագաւորաց
19 ընտրէ զնոսա : * Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ՝ իբրև զքա-
ղաք ամուր . և զօրացեալ բարձրացեալ իբրև զթագա-
20 ւորութիւն հաստատեալ : * 'Ի պտղոյ բերանոյ այր յա-
գեցուցանէ զորովայն իւր . և 'ի պտղոյ շրթանց իւրոց
21 յագեսցի : * Մահ և կենդանիք 'ի ձեռն լեզուի . և որ յաղ-
22 թէ նմա՝ կերիցէ զպտուղ նը : * Որ եգիտ կին բարի՝
եգիտ շնորհս . և ընկալաւ յԱյ ուրախութիւն : Որ հանէ-
նէ զկին բարի՝ հանէ զբարութիւն . և որ ունի կին շնա՝ ան-
23 միտ է և ամբարիշտ : * [illegible] և երեխ [illegible] .
24 և մեծատունն խստագոյն տայ պատասխանի : * Այր 'ի
բարեկամաց՝ ընկերաց զինեց : Լաւ է բարեկամ մերձաւոր՝
քան զեղբայր հեռաւոր :

ԳԼ.

(8) Այլք. Եւ անձինք կանանցեաց : (9) Այլք. Եղբայր
է այնորիկ որ ժանտացուցանէ զանձն իւր : (10) Այլք.
Ընթացեալ արդարք բարձ'' : (12) Այլք. Զբեկումն իւր
բարձրանայ սիրտ առն . և նախքան : (13) Այլք. Որ տայ
պատասխանի յառաջքան զլսել ինչ՝ անզգ'' : (14) Այլք.
Զարտմտութիւն առն ցածուցանէ ծա'' . . բայց առն նեղ-
զաւարտի ոչ համբերեսցէ : (17) Այլք. Յորժամ սկսա-
նիցի : (18) Այլք. Զհկճկուխս դադարեցուցանէ լռու-
լռուն : (19) Այլք. Իբրև զքաղաք ամուր և բարձր . և
հզօր է իբրև զհաստատեալ թագաւորութիւն : (20) Այլք.
Շրթանց իւրոց լցցի : (21) Ոմանք. Եւ կենդանիք 'ի ձեռն
լեզուի : (22) Այլք. Որ հանէ զկին բարի՝ հանէ զբարութիւն :

ԳԼ. ԺԹ.

Լաւ է աղքատն որ գնայ միամտութեամբ իւրով. քան անզգ- 1
ամն որ շաղփաղփաշուրթն իցէ: *Սակայն ոգի 2
առանց իմաստութեան ոչ է բարւոք, և 'ի սրաքայլէ ոտից
իւրոց մեղանչէ: *Անզգամութիւն առն՝ ապականէ զճա- 3
նապարհս նորա. և զԱյ մեղ գնէ 'ի սրտի իւրում: *Մե- 4
ծութիւն յաւելու բարեկամս բազումս. և աղքատն՝ և 'ի
բուն բարեկամէ անտի զատի: *Վկայ սուտ՝ անպարտ 5
պատուհասի ոչ լիցի: և որ մեղ գնէ ստաբանութեամբ՝ ոչ
ապրեսցի: *Բազումք պաղատին զերեսս թագաւորաց. 6
և ամ չարակամ նախատինս լինի մարդկան: *Ամենայն 7
որ ատեայ զեղբայր աղքատ, հեռի լինի և 'ի սիրոյ նմա:
Խորհուրդ բարի՝ առ որս ճանաչեն զնա, մերձենայ.
և այր իմաստուն գտցէ զնա: Որ կարի չար առնէ՝ կա-
տարէ զչարիս. և որ գրգռէ զբանս՝ ոչ ապրեսցի, մի-
նաւանդ որ վարէ զբանս որ ոչ իւր իցէ: *Որ ստա- 8
նայ զհանճար՝ սիրէ զանձն. և որ պահէ զիմաստութիւն
պահէ զբարիս: *Վկայ սուտ՝ անպարտ պատուհասի ոչ լի- 9
ցի. և որ բորբոքէ զչարութիւն՝ ընկերաց, և որ յուզէ
զչարութիւն կորիցէ: *Ո՛չ վայելէ անզգամի փափկութիւն. 10
և եթէ ծառայ սկսանիցէ հպարտութեամբ տիրել: *Այր 11
ողորմած՝ երկայնամիտ լինի. և պարծանք նմա զկերբեր-
րոյ լինելն անզգամաց: *Սպառնալիք թագաւորի՝ նման 12
են մռնչելոյ առիւծու. զուարթութիւն նորա իբրև զցօղ 'ի
վերայ դալարոյ: *Ամօթ հօր՝ որդի անմիտ. ոչ են սուրբ 13
ուխտք վարձուց վարձկանաց: *Զտուն և զստացուածս 14
բաժանեն հարք որդւոց. և 'ի Տէ պատրաստի կին առն:
*Վատութիւն ունի զկանացիս. անձն գործատուաց՝ քաղ- 15
ցեսցէ: *Որ պահէ զպատուիրանս՝ պահէ զանձն իւր, 16
որ

Գլ. ԺԹ. (2) Ոմանք. Սակայն անզգամութիւն.. չէ բար-
ւոք: Խոջոռխն. ոչ է բարի: (3) Ոմանք. Եւ զինչ պատ-
ճառս գնէ սրտի իւրոյ: (4) Ոմանք. Իսկ աղքատն...
բարեկամին զատի: (5) Ոսկան. Պատուհաս՝ ոչ եղիցի:
(5) Ոմանք. Եւ որ բամբասէ անիրաւութեամբ ոչ զերծցի:
(6) Ոմանք. Նախատ լինի: (7) Ոմանք. Եւ 'ի սիրոյն.
Հանճար բարի մերձենայ յայնոսիկ, որք գիտեն զնա.
և այր... Որ բազում չարիս առնէ՝ կատարէ զչարու-
թիւն... որ ոչ իւր իցեն: (8) Ոմանք. Սիրէ զանձն իւր:
(9) Ոմանք. Զչարութիւն կորիցէ 'ի նմանէ: (10) Ոմանք.
Հպարտութեամբ բռնանալ: (11) Ոմանք. Նորա զկիր 'ի վե-
րայ անօրինաց: (13) Ոմանք. Եւ ոչ են... 'ի վարձուց
վարձականաց: (15) Ոմանք. Եւ անձն գործատեաց: (16) Ո-
մանք. Պահէ զանձն. և որ արհամարհէ զճանապարհս.

17 ծր արհամարհէ զճանապարհս իւր՝ կորիցէ ։ * Փոխ տայ
ԱՅ որ ողորմի տնանկին, ըստ տրոց նր հատուսցէ նմա ։
18 * Խրատեա զորդի քո՝ զի այսպէս եղիցի քեզ յոյս բա-
րի. և 'ի թշնամանս մի հպարտանար անձամբ քով ։ Զի
եթէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մեռանի. բայց
19 զանձն նր փրկես 'ի մահուանէ ։ * Այր չարաբար՝ բա-
զում տուժեսցի. և եթէ ևս ժանտանայցէ՝ և զանձն
20 ևս դիցէ 'ի վնս ։ * Լուր որդեակ խրատու հօր քոյ. զի
21 իմաստնասցիս 'ի վախճանի քում ։ * Բազում խոր-
հուրդք են 'ի սրտի առն. բայց խորհուրդ ՏՆ յաւի-
22 տեան մնայ ։ * Պտուղ առն՝ ողորմութիւն իւր ։ լաւ
23 է աղքատ արդար քան զմեծատուն սուտ ։ * Երկեւղ
ՏՆ 'ի կենդանութիւն առն. իսկ աներկեղն մնասցէ
'ի տեղիս՝ ընդ որ ոչ լինի այցելութի
24 յանխնանելեաց ։ * Որ թագուցանէ զձեռս իւր 'ի ծոց իւր
25 զուր, և ոչ 'ի բերան իւր մատուցէ զնա ։ * 'Ի չարչարել
անզգամին՝ խորագիտագոյն ևս լինի անմիտն. ապա թէ
յանդիմանես զայր իմաստուն՝ 'ի միտ առցէ զհանճար ։
26 * Որդի որ անարգէ զհայր և մերժէ զմայր, ամօթ կրե
27 և նախատինս լիցի ։ * Որդի որ թողուցու պահել զխրատ
28 հօր, խորհեսցի զճառս չարեաց ։ * Որ երաշխի մանկան
զանմտի անարգէ՝ թշնամանս առնէ օրինաց ։ և բերան
29 ամպարշտաց կլանէ զդատաստանս ։ * Պատրաստին ան-
միտաց տանջանք. հարուածք և պատուհասք անզգամաց ։

ԳԼ. Ի.

1 Անառակ է գինի՝ և թշնամանօք արբեցութի. և ամե-
2 նայն որ խառնակի ընդ նմ՝ չէ իմաստուն ։ * Ո՛չ ինչ է
տարբեր սպառնալեաց թագաւորի 'ի գոչմանէ առիւծու.
և որ բարկացուցանէ զնա՝ մեղանչէ առ անձին իւրում ։
3 * Փառք են առն խոտորել 'ի հայհոյութեց. իսկ ամ
4 ենայն անզգամ ընդ այնպիսիսն շաղի ։ * Նախատեալ և նախատեալ
[illegible]

(17) Օրինակ Գ. Որ ողորմի աղքատաց ... հատուսցէ
նմա ։ (18) Ոմանք. Եւ 'ի թշնամանս նր մի ։ (19) Ոմանք.
Եւ եթէ չարաբարոյ ։ (20) Ոմանք յաւելուն. Հօր քո. և ըն-
կալ զխրատ ... զի իմաստ՛ ։ (22) Ոմանք. Պտուղ առն ողոր-
մութիւն ։ (23) Ոմանք. 'Ի տեղիս ուր ընկերցի այցելութի ։
(24) Ոմանք. 'Ի ծոց իւր [illegible] ։ (26) Ոմանք.
Զհայր և 'ի բաց մերժէ զմայր իւր, ամօթ կրեսցէ.
(28) Ոմանք. Թշնամանս առնէ իրաւանց ։
Գլ. Ի. (1) Ոմանք. Եւ ամ որ հաղորդի նմ չէ իմաս-
տուն ։ (2) Ոմանք. Թագաւորի 'ի սրտմտութե առիւ-
ծու ։ (3) Ոմանք. Ընդ այնպիսիսն շաղախի ։ (4) Ոմանք.
Ծոյլն ... յամօթոյ ։

վասն՝ ոչ ամաչէ · նախատինս և որ անարգանս յարուցանէ՝ ծանր
ամբարշտին : * Ջուր՝ խոր է խորհուրդ ի սրտի առն · և 5
այր իմաստուն քամէ զնա : * Մեծ է մարդ և պատուա- 6
ւորական՝ այր ողորմած · բայց զայր հաւատարիմ գործ
է գտանել : * Որ շրջի անարատ յարդարութեան, երանե- 7
լի որդիս թողու զկնի իւր : * Յորժամ թագաւոր ար- 8
դար նստիցի յաթոռ · ոչ դառնայցէ ընդդէմ աչաց նր
ամ չարագործ : * Ո՞վ պարծեսցի սիրտ սուրբ ունել · 9
կամ ով համարձակեսցի՝ եթէ սուրբ իցէ 'ի մեղաց :
* Կշիռ մեծ և փոքր, և չափք կրկինք, պիղծ են առաջի Տն 10
երկոքեան : և խափանեսցին նոքա, և որ առնէին զնո-
նա և 'ի գնացս իւր խափանեսցի այր : * Երկիւ- 11
ղորդ որ 'ի սրբութեան է՝ ուղիղ են ճանապարհք նորա :
* Ունկն լսէ և ակն տեսանէ · Տն գործեալ են երկո- 12
քեան : * Մի սիրեր զչար խօսել՝ զի մի սատակեսցիս · 13
բաց զաչս քո, և յագեսցիս հացիւ : * Զչարն չար ասէ՝ 14
որոյ զնոյն ստացեալ ունիցի · և մատուցեալ յառաջ ա-
պա նախճէր պարծի : * Է՛ ոսկի և բազմութիւն ականց · 15
և անօթ պատուական՝ շրթունք գիտութեան : * Զերծ 16
զհանդերձս նր, զի երաշխաւոր եղև օտարի · և 'ի կեղծաւո-
րութե գրաւեսցէ զնա : * Քաղցրացուն առն հաց ստութե, 17
և յետոյ լնուն բերան նր կոպճով : * Խորհուրդք մտօք պատ- 18
րաստեսցին, և պատերազմ իմաստութե մղեսցի : * Որ 19
յայտնէ զխորհուրդս՝ գնայ նենգութե · և ընդ պատ-
րողին շրթամբքն իւրովք՝ մի խառնակեսցիս : * Որ հայ- 20
հոյէ զհայր կամ զմայր՝ շիջցի լոյս նր · և բիբք աչաց նր
զխաւար տեսցեն : * Մասն փութացեալ յառաջինսն · 21
'ի վախճանի ոչ օրհնեսցի : * Մի ասիցես թէ առից 22
վրէժ 'ի թշնամւոյն · այլ համբերեա Տն, զի քեզ օգնական
լիցի : * Պիղծ է առաջի Տն՝ չափ կրկին · և կշիռ նեն- 23
գաւոր ոչ է բարւոք առաջի նր : * 'ի Տնէ ուղղին գնացք 24
առն · և մահկանացուն՝ զիարդ խելամուտ լիցի ճանա-
պարհաց իւրոց : * Որոգայթ է առն վաղվաղակի և յետ 25

բոյց

---

(5) Ոմանք · Խորհուրդ 'ի սրտի · · քամեսցէ զնա : (7) Ոմանք · Երանելիս թողցէ զորդիս իւր : (8) Ոմանք · Ոչ կայ ընդդէմ առաջի աչաց նր ամ : (9) Ոմանք · Ո՛վ ոք պարծի" : (11) Ոմանք · Ճանապարհք իւր : (12) Ոմանք · Տն գործած են երկոքեին : (13) Ոմանք · Մի սիրեր ըզչարախօսել, զի մի մեռցիս : (14) Ոմանք · Զչարն ասացեալ չար ասէ · · ստացեալ իցէ · · նախճէր պարծեսցի : (15) Ոմանք · Եւ բազմութիւն անդաստանաց : (16) Ոմանք · Գրաւել զնա : (20) Ոմանք · Եւ բիբք աչաց նր խաւարեսցին : (21) Ոմանք · Փութացեալ յառաջինսն : (23) Ոմանք · Եւ կշիռք նենգութե ոչ են : (25) Ոմանք · Եւ յե-

բան ընծայ խոստանալ ։ Թէ զկնի յետ ուխտելոյն զղջումն
26 լինիցի ։ * Ցրումն ամպարշտաց՝ թագաւոր իմաստուն ․
27 և արկանէ զնոսա անիւ ։ * Լոյս են շունչք մարդկան ,
28 և որ քննէ զշտեմարանս սրտի ։ * Ողորմութիւն և ճշմար-
տութիւն պահպանեն թագաւորի ․ և պատեսցեն զարդա-
29 րութբ զաթոռ նր ։ * Զարդ երիտասարդաց իմաստու-
30 թիւն ․ և փառք ծերոց ալիք ․ * Վէրք և հարուածք պա-
տահեն չարաց ․ և տանջանք ’ի շտեմարանս որովայնի ։

ԳԼ․ ԻԱ․

1 Որպէս սահանք ջրոյ ․ նոյնպէս սիրտ թագաւորի ’ի
ձեռս այ ․ ընդ որ կոյս կամի հայեցուցանել՝ դար-
2 ձուսցէ զնա ։ * Ամենայն այր երևի անձին իւրում ար-
3 դար ․ բայց ուղղէ զսիրտս տր ։ * Գործել զարդարու-
թիւն և խօսել զճշմարտութիւն, հաճոյ է առաջի այն քան
4 զզոհից զոհից ։ * Մեծամիտ է ’ի լկտութեան այր խըս-
5 տասիրտ ․ լոյս ամպարշտաց՝ մեղք ։ * Խորհուրդ
համառօտ՝ սակայն յառաջելութիւն ․ և ամ փութացող
6 սակայն ’ի նուազութիւն ։ * Որ կուտէ գանձս սուտ լե-
զուաւ՝ զհետ երթայ սնոտեաց ․ և հասանէ յորոգայթս
7 մահու ։ * Սատակումն ամպարշտաց հասցէ , զի ոչ կա-
8 մին առնել զիրաւունս ։ * Առ խոտորեալս՝ խոտորեալ
ճանապարհս առաքէ այ ․ զի սուրբ և ուղիղ են գործք
9 նր ։ * Լաւ է բնակել առ անկեան ’ի նեղուկ օթոյ , քան
’ի ծեփեալս անիրաւութբ , և ’ի տան հասարակութեան ։
10 * Անձն ամպարշտի ցանկայ չարեաց ․ և ոչ գտցէ յար-
11 մարէ ողորմութիւն ։ * ’Ի տուժել անօրինին՝ խորագէտ
գոյն լինի անմեղն ։ և իմաստութբ հանճարեղն
12 ընդունի զգիտութիւն ։ * ’Ի միտ առնու արդար զսիրտ
13 ամպարշտաց ․ և արհամարհէ զամպարիշտս չարեօք ։ * Որ
խցանէ զականջս իւր զի մի լուիցէ տկարաց ․ և նա կար-
14 դասցէ առ տր , և ոչ լուիցէ նմա ։ * Տուրք գաղտնիք՝
դարձուցանեն զբարկութիւն ․ իսկ որ խնայէ ’ի տուրս՝
սաստ

բոց ընծայ նուիրել ։ քանզի յետ ուխտելոյն զղջումն լի-
նի ։ (26) Ոմանք ․ Եւ արկանէ ’ի վր նց անիւ ։
Գլ․ իա․ (1) Ոմանք ․ Դարձուցանէ զնա ։ (3) Ոմանք ․
Առաջի տն առաւել քան ։ (5) Ոմանք ․ Սակայն յաւե-
լութիւն , և ամ ։ (6) Ոմանք ․ Որ ժողովէ զգանձս սու" ․
․ և անկանի յորոգայթս մա" ։ (7) Ոմանք ․ Վն զի ոչ կա-
մին առնել զարդարութիւն ։ (7) Օրինակն ․ Առնուլ զի-
րաւունս ։ (8) Ոմանք ․ Քանզի սուրբ և ու" ։ (10) Այլ ․
Ցանկանայ չարեաց ։ (11) Ոմանք ․ Եւ իմաստութբ հանճա-
րեղն" ։ (12) Ոմանք ․ Եւ արհամարհէ զամպարիշտս չարեօք ։
(13) Ոմանք ․ Զի մի լուիցէ տկարին ։ (14) Ոմանք ․ Իսկ

Digitized by Google

սատանին բարկութիւն յարուցանէ: * Ուրախութիւն արդա- 15
րոց առնել զիրաւունս. և սուրբ՝ պիղծ թուի չարագոր-
ծաց: * Այր մոլորեալ ՚ի ճանապարհէ արդարութեան՝ 16
՚ի ժողովս հսկայից հանգիցէ: * Այր կարօտեալ սի- 17
րէ զուրախութիւն: որ սիրէ զգինի և զձէթ ՚ի մեծութիւն:
* Զնշան լինի արդարոյն անօրէնն. և ուղղոց օր ան- 18
ցանենն զուխտիւ: * Լաւ է բնակել յանապատի՝ քան 19
ընդ կնոջ անզգամի լեզուանւոյ և բարկացողի: * Գանձ 20
ցանկալի հանգիցէ ՚ի բերան իմաստնոյ. արք ապէտք
կլցեն զնա: * Ճանապարհք արդարութեան և ողորմու- 21
թեան գտցեն զկեանս, և զարդարութիւն և զփառս: * ՚Ի 22
մի ամուր քաղաքաց ելհաս իմաստութիւն. և քանդեաց
զամրութիւնս յորս յուսացեալ էին ամպարիշտք: * Որ պահէ 23
զբերան իւր և զլեզու՝ պահէ ՚ի նեղութենէ զանձն իւր:
* Խիստն՝ և յանդուգն՝ և հպարտն՝ ժանտ կոչին. և 24
որ պահէ ոխս անօրէն է: * Ցանկութիւնք սպանանեն 25
զդատ, զի ոչ յօժարեն ձեռք նորա գործել ինչ: * Ամպա- 26
րիշտ ցանկանայ զօր աւուրս զցանկութիւն չարեաց. իսկ
արդարն ողորմի և տայ առանց խնայելոյ: * Պատա- 27
րագ ամպարշտաց պիղծ են առաջի Տն. քանզի անօ-
րէնութեամբ իսկ մատուցանեն զնա: * Վկայ սուտ՝ կորի- 28
ցէ. այր հլու՝ զգուշութեամբ խօսեսցի: * Այր ամպա- 29
րիշտ յանդգնութեամբ հարկանի ՚ի դէմ. իսկ ուղիղն ինք-
նին իմանայ զճանապարհս իւր: * Ոչ է մարդոյ իմաս- 30
տութիւն ոչ արութիւն, և ոչ խորհուրդ առ Տր: * Երի- 31
վար պատրաստի յաւուր պատերազմի. բայց ՚ի Տէ է
օգնականութիւն:

ԳԼ. ԻԲ.

Լաւ է անուն բարի քան զմեծութիւն բազում. և՛ քան 1
զարծաթ. և զոսկի շնորհ բարիք: * Մեծատունն և 2
աղքատ միմեանց պատահեցին. երկոցունց այցելուն
Տր:

որ անխայէ ՚ի: (15) Ոսկան. Ուրախութիւն արդարոյ է:
(16) Ոմանք. Հսկայից դադարեսցէ: (17) Ոսկան. Իւղ
զձէթ ՚ի մեծութիւն: (18) Ոմանք. Արդարոց անօրէնն:
(19) Ոմանք. Լաւ է բնակել: (20) Ոմանք. Հանգիցէ ՚ի
սիրտ իմաստնոց և արք: (21) Ոմանք. Զկեանս, և զու-
ղորմութիւն և զփառս": (22) Ոմանք. Ելհաս իմաստութիւն, ՚ի
քանդեաց զամրութիւնս յոր յու": (24) Ոմանք. Եւ որ ոխա-
կալ է, անօրէն է: (26) Ոմանք. Ցանկայ զամ. օր ՚ի ցան-
կութիւնս չար"... ողորմի և դթայ: (27) Ոմանք. Պատա-
րագք ամպարշ": (28) Ոմանք. Եւ այր հլու: (29) Ոմանք.
Ուղիղն ինքն իմանայ:
Գլ. ԻԲ. (2) Ոմանք. Պատահեսցին. Ոսկ. պատահեցին.

3 ամենեւ մերժեսցի իւրաքանչիւր անարգեալ զապրանքներն պատ-
ճեալ՝ հաստատութիւն խորանէ զանձն. և անմահաց ան-
4 ցեալ առ նորոգ կատարեցան : * Միտքն իմաստունն եր-
5 կեալ Տն. և մեծութիւն և փառք՝ և կեանք : * Տատասկ
և որոգայթ՝ ՚ի ճանապարհս թիւրոց, իսկ որ զգուշա
6 նայ անձին իւրում՝ մերժեսցէ ՚ի նոցանէ : * Նորոգումն
երիտասարդի ըստ ճանապարհաց իւրոց. նա՝ և յորժամ
7 ծերասցի՝ ոչ մերժեսցի ՚ի նոցանէ : * Աղքատաց տիրես-
ցեն մեծատունք, և ծառայք տերանց իւրեանց փոխ
8 տայցեն : * Որ սերմանէ զանիրաւութիւն՝ հնձեսցէ զչա-
րիս, և զհարուածս գործոց իւրոց բովանդակեսցէ :
9 * Զայր զուարթ և առատ՝ օրհնէ Տր. որ ողորմի աղքա-
տի՝ ինքն կերակրեսցի ; զի յիւրմէ հացէ ետ աղքատ-
ին : Զյաղթութիւն և զպատիւ ստանայ որ տայ կաշառ.
10 բայց զոգիս առնուցու ստացողացն : * Հան՛ զժանտն յա-
տենէ՝ և ելցէ ընդ նմա և հակառակութիւն. զի յորժամ
11 նստիցի յատենի զամենեսեան անարգէ : * Սիրէ Տր
զսիրտ սուրբ, և ընդունելի են նմա ամ անարատք :
12 Շրթամբք հովուէ թագաւոր. * և աչք Տն պահեն ըզ-
13 հանճար. և անարգանէ զբանս անօրէնն : * Պատճառս դնէ
ծոյլ և ասէ՝ առիւծ ունի զճանապարհս, և զանցս հրապա-
14 րակաց սպանողք : * Գուբ խոր է բերան անօրինի,
և ատեցեալն ՚ի Տէ անկցի ՚ի նա : Իբր ճանապարհք չարք՝
առաջի առն, և ոչ սիրէ դառնալ ՚ի նոցանէ. բայց դառ-
15 նալ պարտ է ՚ի թիւր և ՚ի չար ճանապարհէ : * Ան-
միտութիւն բորբոքեալ ՚ի սրտի երիտասարդի. գաւազան
16 և խրատ հեռի է ՚ի նմանէ : * Որ զրպարտէ զաղքատ՝
բազում առնէ իւր չարիս. և որ տայ մեծատան կարօ-
17 տանայ : * Բանից իմաստնոց մատո զունկն քո, և լուր
18 բանից իմոց. և հաստատեա՛ զսիրտ քո՝ * զի դիտասցես
զնա՝ թէ բարի են : և եթէ արկցես զնա ՚ի սրտի քում.

և

ցին. և երկն : (5) Ոմանք. Տատասկք և որոգայթք ՚ի
ճանապարհս թիւրս. և որ պահէ զանձն իւր հեռի լինի-
ցի ՚ի նոցանէ : (6) Ոմանք. Նորոգումն երիտաս" : (7) Ոմանք.
Աղքատաց տիրեսցեն : (9) Ոմանք. Քանզի յիւրմէ հացէ ետ
աղքատին... որ տայ զկաշառ. բայց սակայն զոգիս :
(10) Ոմանք. Ընդ նմա հակառ"... նստիցի ընդ ատենա-
կիցսն զամենեսին : (12) Ոմանք. Եւ անարգէ զբանս անօ" :
(13) Ոմանք. Հրապարակաց սպանանողք : (14) Ոմանք.
Անկցի ՚ի նոյն : (15) Ոմանք. ՚Ի սրտի երիտասարդի. գա" :
(16) Ոմանք. Բազում առնէ անձին իւրում չարիս. և տայ
մեծատան : (17) Ոմանք. Եւ լուր զբանս իմ. և հա" : (18) Ո-
մանք. Զի ծանիցես զնա թէ.. զնա ՚ի սիրտ քո, զուարճ-
ացուցես զհանդուցանելոյն ՚ի շրթունս :

Digitized by Google

և զուարճասցին միանգամայն 'ի շրթունս քո ։ * Զի և 19
եղիցի յոյս քո 'ի Տէր․ և ցուցցէ քեզ զճանապարհս իւր ։
* Եւ դու գրեա զնոսա յանձին քում երեքկին․ 'ի խորհ 20
հուրդս, և 'ի գիտութիւն, և 'ի հանճար ։ * Ահաւասիկ 21
ուսուցանեմ քեզ զբանս ճշմարիտս և գիտութիւն․ հնա
րաւոր լինել պատասխանի տալոյ զբանս ճշմարտութեան
որոց մատչիցին առ քեզ ։ * Մի բռնան լինիցիս տնան 22
կի, քանզի աղքատ է․ և մի անարգիցես զտնանկն 'ի
դրունս․ * զի Տէր դատի զդատաստանս նորա, և փրկես 23
ցէ անկապուտ զանձն քո ։ * Մի լինիր ընկեր առն 24
բարկացողի, և ընդ բարեկամի զայրացողի մի բնակեր ։
* գուցէ ուսանիցիս զճանապարհս նորա․ և առնուցուս 25
խեղդ ընդ անձն քո ։ * Մի տար զանձն քո յերաշխա 26
ւորութիւն ակն առնել երեսաց ։ * զի թէ ոչ ունիցիս 27
ուստի հատուցանիցես՝ և առնուցուն զանկողինս որ ընդ
կողիւք քովք կայցեն ։ * Մի փոխեր զսահմանս յաւի 28
տենականս զոր եդին հարքն քո ։ * Զայր շոյա և զգաստ 29
'ի գործ իւր՝ թագաւորաց առաջի պատրաստ է կացուցա
նել․ և ոչ կացուցանել առաջի արանց խոժոռաց ։

ԳԼ. ԻԳ.

Յորժամ նստիցիս յընթրիս ուտել 'ի սեղան հզօրաց․ 1
խելամտելով խելամուտ լեր որ ինչ առաջի դնիցի, և ապա
մեկնեսջիր զձեռն քո ։ * Գիտասջիր թէ այնպիսի ինչ 2
և քեզ պատրաստ է պատրաստել ։ այլ թէ ագահագոյն
իցես, * մի ցանկանայցես խորտկաց նորա․ զի այն իսկ 3
կցեալ երթայ զկենդանացն սուտ թէ ։ * Մի ձգտեր՝ եթէ 4
տնանկ իցես՝ ընդ մեծատան, այլ քո խորհրդով
մերժեա 'ի նմանէ ։ * Եթէ հաստատեսցես զաչս քո 5
'ի

(19) Ոմանք․ Եւ ծանուսցէ քեզ զճանապարհս ։ (20) Ոմանք․ Եւ դու գրեսցես զնա երեքկին․․ 'ի խորհուրդս․․ և 'ի հանճար, և յընդարձակութիւն սրտի քո ։ (21) Ոմանք․ Ահա ուսուցանեմ քեզ զբան ճշմարիտ․ և գիտութիւն բարի լսել․ պատասխանի տալ քեզ զբանս ճշմարտութեան այնոցիկ որ մերձենան ընդ քեզ ։ (22) Ոմանք․ Մի հարստահարեր զտնանկն․ վասն զի աղքատ է․ և մի անարգեր զտկարն 'ի դրունս ։ (23) Ոսկան․ Զանձն նորա ։
(25) Ոմանք․ Զի գուցէ ուսա՛․․ խեղդ ընդ անձին քում ։
(29) Ոմանք․ Եւ ոչ առաջի արանց խոժո՛ ։
Գլ․ ԻԳ․ (1) Ոմանք․ Յորժամ նստցիս ընթրիս ու՛ ։
(3) Ոմանք․ Վա զի այնոքիկ կցեալ են 'ի կենաց սուտ ։
(4) Ոմանք․ Մի ձգտիր թէ աղքատ ես ընդ մեծատան․ այլ քո խորհրդովդ հրաժարեա 'ի նմանէ ։ (5) Ոմանք․ Զի եթէ հաստատեսցես զաչն քո 'ի․․ Թեւս իբրեւ․ ար

Digitized by Google

'ի մի՛տ քո, ո՛չ ուրեք երևեսցի զի հանդերձեսցէ և իբր թևս
թևս որպէս զարծուոյ. և թռչիցի 'ի տուն նաւահանգստին իւ-
6 րոյ: * Մի՛ ուտեր հաց ընդ առն չարակնոյ. և մի՛ ցան-
7 կանար կերակրոց նր: * զոր օրինակ թէ մազ որ կլանէ
8 այնպէս ուտէ և ըմպէ: * Մի՛ մուծանիցես զնա առ
քեզ, և մի՛ ուտիցես զհաց քո ընդ նմա, զի նողկացու-
9 ցանէ զնա. և ապականէ զբանս քո բարիս: * Յականջս
անզգամի ամենևին մի՛ խօսիր. զի մի՛ անգոսնեսցէ զի-
10 մաստուն բանս քո: * Մի՛ փոխեր զսահմանս յաւիտե-
11 նականս. և 'ի սահմանս որբոց մի՛ մտանիցես: * զի
որ փրկէն զնո Տէր հզօր է. և դատի զդատաստանս նոց
12 ընդ քեզ: * Տո՛ւր 'ի խրատ զսիրտ քո. և զականջս քո
13 պատրաստեա՛ բանից իմաստութեան: * Մի՛ խնայեր խրա-
տել զմանուկ զի թէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ո՛չ մե-
14 ռանի: * դու հարկանես զնա գաւազանաւ, բայց զանձն
15 նր փրկես 'ի դժոխոց: * Որդեակ՝ եթէ իմաստուն
16 լինիցի սիրտ քո, ուրախ արասցես և զիմ սիրտս: * Եւ
եթէ ընդոստուցցես զշրթունս քո ընդ շրթունս իմ, մինչ-
17 թէ ուղիղ լիցես: * Մի՛ նախանձեսցի սիրտ քո ընդ մե-
ղաւորս. այլ յերկիւղ Տն կանխեսցիր զօրհանապազ:
18 * զի եթէ պահեսցես զնա, եղիցի յաւուրն քեզ. և յոյս
19 քո մի՛ մերժեսցի: * Լո՛ւր որդեակ՝ և լեր իմաստուն.
20 և ուղղեա զխորհուրդս սրտի քոյ: * Մի՛ լինիր արբե-
ցող. և մի՛ նախանձեր ընդ հանդարտակոչս մսոյ փափկե-
21 լոց: * Զի ամ արբշիռն և բոզանոցն աղքատասցին:
22 և զգեցցի պատառոտութիւն ամ քնեալն: * Լո՛ւր որդեակ
հօրն որ ծնաւ զքեզ. և մի՛ արհամարհեր զծերութիւն մօր
23 քոյ: * Զճշմարտութիւն ստացի՛ր. և մի՛ վաճառեր զիմաստ-
24 ութիւն և զխրատ՝ և զհանճար: * Բարւոք ուրախանայ
հայր արդարոյ: և 'ի մէջ որդւոյ իմաստնոյ ուրախ լինի
սիրտ

ծուոյ. . 'ի տուն մերձակայութիւն իւրոյ: (6) Ոսկան. Ընդ
առն չարակնոյ, և մի՛ ցանկար կերակրոց նր: (7) Ոս-
կան. Զի զորօրինակ եթէ ոք մազ կլանիցէ: (8) Ոս-
կան. Մի՛ մերձեցուցանես զնա, և կերիցես զհացն քո
ընդ նմա. քանզի գարշեցուցանէ զնա: (9) Ոսկան. Զի
մի՛ երբէք անգոսնես": (13) Ոսկան. Մի՛ խնայեր խրա-
տել: (14) Ոսկան. Քանզի դու հարկանես: (16) Ոսկան.
Ընդերկրութեսցես զշր". ուղիղ լսեն: (17) Ոսկան. Մի՛ նա-
խանձեսցի . . ընդ մեղաւորաց: (18) Ոսկան. Եւ յոյս քո
մի՛ մերժ": (19) Ոսկան. Եւ ուղղեսցես զխոր": (20) Ոս-
կան. Եւ մի՛ ճեմեր ընդ կանկանակօղս մսոյ և վաճառ":
(21) Ոսկան. Քանզի Տմ արբեցող և բոզանոց ազ" . . .
պատառատուն ամ: (22) Ոսկան. Հօր քո որ ծնաւ:
(24) Ոսկան. Ուրախ լինի ամենայն Տէր:

սիրտ նր: * Ուրախ լիցին հայր և մայր քո ՚ի քեզ. և 25
խնդասցէ որ ծնաւն զքեզ: * Տուր ցիս որդեակ զսիրտ 26
քո. և աչք քո զճանապարհս իմ սպասեսցեն: * Կա- 27
րաս՝ ծակ է տուն օտար. և ջրհոր նեղ օտարոտին: * Զի 28
այնպիսին վաղվաղակի սատակեսցի. և ամ անօրէն սպա-
ռեսցի: * Ո՞ւմ է վայ. ո՞ւմ խռովութիւնք. ո՞ւմ են դա- 29
տաստանք. ո՞ւմ գժընդակութիւնք և վարանք. ո՞ւմ են
ջաղջախանք տարապարտուց. ո՞յր են կապուտակ ակա-
նողիք: * Ոչ ապաքէն այնոցիկ՝ որ յամենեն ՚ի գինւոջ, 30
և գիտեն ուր գինարբուք լինիցին: * Մի՛ արբենայք 31
գինեաւ. այլ խօսեցարուք ընդ մարդս արդարս, և խօ-
սեցարուք ընդ միմեանս ՚ի հրապարակս: Ապա թէ ՚ի
տաշտս և ՚ի բաժակս արձակիցես զաչս քո, յետոյ շրջի-
ցիս մերկագոյն քան զամենդաստառն: * Եւ ՚ի վախ- 32
ճանի իբրև զօձահար տարածիցիս, և իբրև իժի թոյնք
սփռեսցին: * Աչք քո իբրև տեսանիցեն զկին օտար, 33
բերան քո յայնժամ խօսիցի զթեւրս: * Եւ անկեալ դնի- 34
ցիս ՚ի սիրտ ծովու՝ և իբրև զնաւավար ՚ի մէջ բազում
մրրկի: * Եւ ասիցես՝ թէ հարկանէին զիս՝ և ինձ ոչ 35
ցաւէր. այպն առնէին զիս՝ և ոչ գիտէի: Երբ լիցի ա-
ռաւօտ՝ զի երթայց խնդրեցից ընդ որում շրջիցիմ:

ԳԼ. ԻԴ.

Որդեակ իմ՝ մի՛ նախանձիր ընդ չարս. և մի ցանկա- 1
նայցես կալ ընդ նս: * զի սուտ խորհի սիրտ 2
նց, և ցաւս խօսին շրթունք նց: * Իմաստութբ շինի 3
տուն, և հանճարով կանգնի: * և խորհրդով լնուն շտե- 4
մարանք ամ մեծութբ պատուականաւ և բարեօք: * Լաւ 5
է իմաստուն քան զհզօր, և հանճարեղ՝ քան զայն որ ու-
նիցի դաստակերտս մեծամեծս: * Առաջնորդութբ մղի 6
պատերազմ, և օգնականութբ խորհրդականն սրտի:

* Ի-

---

(25) Ոմանք. Ուրախ լինին հայր և: (29) Ոմանք. Ո՞ւմ դա-
տաստանք. ո՞ւմ վէրք տարապարտուց: (30) Ոսկան. Որք
յամենայնն ՚ի գին". և ոյք գիտենն: (31) Ոմանք. Գինեաւ
... և ՚ի բաժակս արկանիցես զաչս.. մերկագոյն քան
զամենդխառն: (32) Բազումք. Տարածանիցիս: (33) Ո-
մանք. Իբրև տեսանիցեն զկինօտ". . խօսեսցի զթեւրս:
(34) Ոմանք. Դնիցիս իբրև ՚ի սիրտ ծովու... և իբրև
զնաւուղիղ ՚ի բազում ալէկոծութիւնս: Ոմ ոմանք. Եւ
անկեալ լինիցիս իբրև զսիրտ ծո": (35) Ոմանք. Եւ ա-
սասցես. հարկա"... և ես ոչ գիտէի. երբ լինիցի ա-
ռաւօտ... ընդ որում շրջեցայց:
Գլ. ԻԴ. (1) Ոմանք. Եւ մի ցանկասցես լինել ընդ նս:
(6) Ոմանք. Խորհականն սրտի:

Digitized by Google

7 * Իմաստութիւն և խորհուրդ բարեաց ՚ի դրունս իմաստ-
8 նոց ։ * Իմաստունք ոչ խոտորին ՚ի բերանոյ տեառն. այլ խոր-
9 հին ՚ի ժողովս իւրեանց ։ * Անխրատից պատահէ մահ.
և մեռանի անզգամ ՚ի մեղս ։ Պղծութիւն զայր ժանտա-
10 գործ ապականի աւուր չարի. * և յաւուր նեղու-
11 թեան մինչև սատակեսցի ։ * Փրկեա զորս ՚ի մահ տանին,
12 և գնեա զմահապարտս՝ և մի խնայեր ։ * Ապա թէ ա-
սիցես, թէ ոչ ճանաչեմ զնա՝ և ոչ նա զես ճանաչէ, գի-
1 տասջիր զի տէր զսիրտս ամենեցուն ճանաչէ. և որ ստեղծ
զշունչ ամենեցուն նա գիտէ զամ, և հատուցանէ իւ-
13 րաքանչիւր ըստ գործս իւր ։ * Կեր մեղր որդեակ զի բա-
14 րի է. և խորխսի՝ զի քաղցրասցի կոկորդ քո ։ * Նոյնպ-
 պէս եղիցի հանճար իմաստութեան յանձին քում ։ Զի
եթէ զգտանիցես՝ եղիցի բարեաւ վախճան քո. և
15 յոյս քո մի պակասեսցէ ։ * Մի՛ մատուցանիցես զամպա-
րշտն յարօտս արդարոց. և մի խաբիցս լրուք որովայ-
16 նի ։ * Զի եթէ եւթն անգամ անկանիցի արդարն՝ կանգ-
17 նեսցի. իսկ ամպարիշտք տկարասցին ՚ի չարիս ։ * Եթէ
կործանեսցի թշնամին քո՝ մի ոտն հարկաներ. և ՚ի գայ-
18 թակղել նորա մի հպարտանար ։ * Զի մի հայեսցի տէր,
և ոչ հաճեսցի ընդ այն. և դարձուսցէ զբարկութիւն իւր
19 ՚ի նմանէ ։ * Մի՛ խնդար ընդ չարագործս, և մի նախան-
20 ձիր ընդ մեղաւորս ։ * զի ոչ լինիցի զաւակ չարաց. ճրագ
21 ամպարշտաց շիջցի ։ * Երկիր յՍյ որդեակ՝ և ՚ի թագա-
22 ւորէ. և ՚ի միոջէ ՚ի նոցանէ մի ապստամբեսցես ։ * Զի
յանկարծակի պահանջեսցեն զամպարիշտս. և զպատու-
հաս երկոցունց ով ծանիցէ ։

1 * Որդի որ զգուշանայ բանից՝ եղիցի արտաքոյ կորըս-
2 տեան. զի ընդունելով ընկալաւ զնա ։ * Մի ինչ սուտ
թիւ ասասցի ՚ի լեզուէ թագաւորի. և ոչ ելցէ խաբէու-
3 թիւ ՚ի լեզուէ նորա ։ * Սուսեր սուր է լեզու թագաւո-
րի,

(8) Ոմանք. Ոչ խոտորին յօրինաց տեառն ։ (11) Ոմանք. Եւ գնել զմահապարտս մի խնի" ։ (11) Ոսկան. Եւ մի խնայեր ։ (12) Ոմանք. Ասիցես, ոչ գիտեմ զնա... իւրաքանչիւր ումեք ըստ գործոց իւրոց ։ (14) Ոմանք. Զի եթէ գտցես զնա եղիցի.. և յոյս քո մի պակաս" ։ (15) Ոմանք. Լրութք որովայնի ։ (16) Ոմանք. Անկցի արդարն ։ (18) Ոմանք. Զի զգուշեսցէ տէր, և ոչ հաճեսցի նմա. և դարձուսցէ զբարկութիւն իւր ՚ի նմանէ ։ (20) Ոմանք. Զի ոչ լինի զաւակ չարաց. և ճրագ ։ (21) Ոմանք. Մի ապստամբեսցես ։ (22) Ոմանք. Քանզի յանկարծակի ։
* (1) Ոմանք. Որդի որ պահէ զբան, արտաքոյ կորստեան եղիցի ։ (2) Ոմանք. Մի ինչ սուտ ասասցի... և մի խաբէութիւն ՚ի լեզուէ նր ելցէ ։ (3) Ոմանք. Եւ ոչ ճշմարտա-

Digitized by Google

րեն, եւ ոչ մարթասցեն. եւ որ նմա մատնեսցի՝ խորտակեսցի:
* Զի եթէ տեսցես զարկութիւն նր՝ յօգնիւք հանդերձ 4
տապալեսցէ զմարդիկ, եւ զհանկերս աչացն կորիցէ: եւ
այրեսցէ իբրեւ զգոյ. եւ իբրեւ զեզն եղիցի ՚ի բնկեա ագ-
ծուեաց: * Ցնծալից բանից երկնի որդեակ. եւ յորժամ 5
ընկալցիս զնա՝ ապաշաւեսցիր:

ԳԼ. Լ.

Զայս ասէ այր չհաւատացելոց այ. եթէ լռեա ե- 1
ղէց՝ զի անմտագոյն եմ քան զամենայն մարդիկ:
* եւ իմաստութիւն մարդոյ ոչ գոյ յիս: * Այ ուսոյց ինձ 2
իմաստութիւն. եւ գիտութիւն սրբոց ծանուցանէ, եւ ճա- 3
նաչեմ զսրբութիւնս: * Ո՞վ ել յերկինս՝ եւ էջ. ո՞վ ժողո- 4
վեաց զհողմս ՚ի գոգ իւր. ո՞վ պատեաց զջուրս ՚ի
ձորձս իւր. ո՞վ կալաւ զծագս երկրի: Զի՞նչ անուն է
նր. կամ զի՞նչ անուն որդւոյ նր. զի գիտասցես * Թէ 5
ամ բանք այ ընտրեալ են, եւ վերակացու է նա եր-
կիւղածաց իւրոց: * Մի յաւելուցուս ՚ի բանս նր՝ զի 6
մի յանդիմանեսցէ զքեզ, եւ սուտ լինիցիս: * Երկուս 7
ինչս խնդրեմ ՚ի քէն, մի հանցես յինէն զշնորհս մինչ-
չեւ մեռեալ իցեմ: * Զբանս զուր եւ սուտ՝ հեռի արա յինէն 8
Մեծութիւն եւ աղքատութիւն մի տար ինձ. այլ կշռեալ ինձ
կարեւորն բաւականութիւն: * Զի մի մեծացեալ՝ եւ սուտ- 9
ցեալ. եւ ասիցեմ, թէ ո՞վ տեսանիցէ զիս. կամ աղքա-
տացեալ եւ գողացեալ, եւ երդուեալ յանուն այ իմոյ:
* Մի մատներ զծառայ ՚ի ձեռս տեառն իւրոյ. զի մի 10
երբեք անիծանիցէ զքեզ՝ եւ ապականիցիս: * Ծնունդ 11
չար՝ զհայր իւր անիծանէ, եւ զմայր իւր ոչ օրհնէ:
* Ծնունդ չար՝ առ արդարս ունի զանձն իւր. եւ զել- 12
ան-

ւոր, եւ որոց մատնեսցի նմա խորտակեսցի: (4) Ոմանք. Արեւցի սրտմտութիւն նր.. եւ զոսկերս մարդկան կերիցէ: (5) Ոմանք. Եւ ընկալցիս զնա ապաշաւեսցես: Եւ ոմանք. յորժամ ընդունիցիս զնա:

Գլ. Լ. (1) Ոմանք. Այ. լռեա եղէց.. քան զամ մարդ: (3) Ոմանք. Եւ գիտութիւն սրբոց ոչ եղեւ".. եւ ճանաչեմ ըզսրբութիւն: (4) Ոմանք. Կալաւ զամ ծագս երկ": (4) Օրինակ մ. Կամ զինչ անուն որդւոց նր: (4)(5) Զի գիտասցես: Ամ բանք այ ընտրեալք. եւ պաշտպան լինի նոցա երկիւղածաց: (6) Ոմանք. Մի յաւելուր ՚ի բանս: (7) Ոմանս յաւելու. խնդրեմ ՚ի քէն տր: (8) Ոմանք. Զմեծութիւն եւ զաղքատութիւն: (9) Ոմանք. Թէ ո՞ տեսանէ զիս... յանուն ամ այ իմոյ: (11) Ոմանք. Զհայր իւր անիծանիցէ: (12) Ոմանք. Ծնունդ չար արդար համարի զանձն. եւ զելանձն իւրոյ ոչ լուացանայ:

13 անձին խրոյ մի՛ լռութեան : * Ծնունդք չար՝ ամբարտա-
ւանս առցէ ունի . և յարտեւանուանս իւր հպարտանայ :
14 * Ծնունդք չար՝ երբեք զառաւօտ ունի զառաւօտն իւր .
և զծանծիս իւր երբեք զկորոյս : մտցէ՛ և տեսցէ զեր-
կարչա երկրի, և զանձանձս 'ի մարդկանէ :

ԳԼ. ԻԴ.

23 Զայս ասեմ ձեզ իմաստնոցդ՝ ճանաչել ամօթ է երես-
[illegible] առնուլ մի՛ անմտէք : անձն առնուլ 'ի դատաստանի
24 մի՛ բարւոք : * Որ ասէ զամբարշտէն թէ արդար է՝ ա-
25 նիծեալ 'ի ժողովրդոց լիցի, և ատելի յազգաց : * Իսկ
որ յանդիմանեն՝ նոքա լաւք երևեսցին, և 'ի վերայ նոցա
26 եկեսցէ օրհնութիւն բարեաց : * Շրթունք տիրեսցեն զպա-
տասխանիս բանից բարեաց . և որ պատասխանի տայ
բանս զիմաստութիւն, պատրաստէ անձին իւրում
27 բանս հեշտալից : * Պատրաստեա՛ յելս զգործս քո .
և պատրաստեա՛ 'ի դաստակերտս քո, և գնա զկնի
28 իմ . և շինեսցես զտուն քո : * Մի՛ լինիր վկայ
29 սուտ՝ ընկերի քում . և մի՛ լայնիր շրթամբք քովք : * Մի՛
ասեր՝ թէ որպէս նա ընդ իս գնաց, և ես ընդ նմա գնա-
30 ցից . հատուցից նմա՝ որ և զրկեաց զիս : * Իբրև անդ
31 մի այր անզգամ, և իբրև այգի այր պակասամիտ : * և
եթէ թողուս զնա՝ խոպանասցի և մոլախոտ ամենայն
32 և լքանի . և քարինք որմոյ նորա յատակեսցին : * Յետոյ ասա-
ցէ՝ թէ զղջացայ ես, հայեցայ և ընտրեցի զխրատ : Մի՛ սա-
կաւ [illegible] մի՛ դժուար . [illegible] 'ի գրկս զարթի-
33 ցես : * Սակաւ մի ննջեսցես . սակաւ մի նիրհեսցես .
սակաւ մի զատագօրեսցես . սակաւ մի ընդ գրկեսցես
զձեռս քո 'ի վերայ լանջաց քոց : Եթէ զայդ առնիցես,
34 * եկեսցէ երբեք զկարօտութիւն աղքատութիւն քո . և կարօ-
տութիւն քո իբրև զարագավազ սուրհանդակ :

ԳԼ.

(13) Ոմանք . Իբր առաւօտանալոյ խաւարեալ հոգւոյ" : (14) Ո-
մանք . Իբր զաղքատս 'ի մարդկանէ :
Գլ. ԻԴ . (23) Ոմանք . Զայս ասեմ իմաստնոց : (24) Ո-
մանք . Թէ արդար եցէ, անիծեալ եղիցի : (26) Ոմանք .
Իբր որ պատասխանէ բանս : (27) Ոմանք . Իբր պատրաստ
լեր 'ի զարմանս դաստակերտս քո, և երթ զհետ իմ .
և շինեսցես . կամ, և շինեա՛ միւս" : (29) Ոմանք . Մի՛ ասեր
զիս . թէ զոր օրինակ արար նա ինձ՝ արարից նմա, և հա-
տուցից : (30) Ոմանք . Իբրև անդաստան մի է այր անզ-
գամ : (31) Ոմանք . Իբր քարինք ցանկոյ նորա բերեն : (32) Ո-
մանք . Իբր յետոյ ասացէ թէ ես զղջացայ, և հայեցայ ընտ-
րել զխրատ : (33) Ոմանք . Սակաւ մի զատագօրեսցես .
և փոքր մի ընդ գրկեսցես զձեռս" . . եթէ զայդ արասցես :

Digitized by Google

ԳԼ. Լ.

Տզրկի՝ երեք դստերք էին սիրով սիրեցեալք, և երե- 15
քեան սոքա՝ ոչ յագեցուցին զնա. և չորրորդն ոչ
լցաւ ասել շատ։ * Դժոխք՝ և կորուստ՝ և սէր կանանց՝ 16
և տարտարոսն. և երկիր՝ ոչ յագի ջրով, և ջուր և հուր՝
ոչ երբէք ասեն շատ։ * Ակն որ արհամարհէ զհայր, 17
և անարգէ զծերութի մօր. խլեսցեն զնա ագռաւք ձո-
րոց. և գէշ գէշ արասցեն զնա ձագք արծուեաց։ * Ե- 18
րեք են՝ զորս անհնարին է ինձ իմանալ, և զչորրորդն ոչ
ճանաչեմ։ * Զհետս արծուոյ թռուցելոյ. և զճանա- 19
պարհս օձի 'ի վ(երայ) վիմի. և զշաւիղս նաւի 'ի ծով գնա-
ցելոյ. և զճանապարհս առն երիտասարդի։ * Նոյնպէս 20
ևս և ճանապարհ կնոջ շնացողի. զի յորժամ գործէ ինչ
լուանայ և ասէ, թէ չիք ինչ գործեալ։ * Երիւք դողա 21
մի երկիր, և չորրորդին ոչ կարէ համբառնալ։ * Եթէ 22
ծառայ թագաւորեսցէ. և անմիտն՝ եթէ յագեսցի հա-
ցիւ. * և աղախին՝ եթէ հանէ զտիկին իւր. և կին ա- 23
տելի՝ եթէ դիպեսցի առն բարւոյ։ * Չորք են որ փոքր 24
են յերկրի. և նոքա իմաստնագոյնք են քան զիմաստունս։
* Մրջիւնն՝ որոյ ոչ գոյ զօրութի, և պատրաստէ ամա- 25
ռայնոյ զկերակուր իւր։ * Եւ ճագար՝ ազգ անհզօր, 26
որ արարին 'ի վէմս զդադարս իւրեանց։ * Առանց թա- 27
գաւորի է մարախ, և զօրաժողով լինի ելեւ 'ի միոջէ
հրամանէ օրինօք։ * Եւ սարդ՝ կռուեալ ձեռօք յորմ, 28
որ դիւրին է առ որսալ, բնակէ 'ի յարկս թագաւո-
րաց։ * Երեք են որ պարծ չքին, և չորրորդն գեղե- 29
ցիկ ճեմի։ * Կորիւն առիւծու հզօր է քան զանասունս, 30
որ ոչ դառնայ իսկ և ոչ թիկունս դարձուցանէ յանասնոց։
* և աքաղաղ՝ որ շրջի 'ի մէջ մարեաց սիգալով։ և նոխ- 31
խազ՝ առաջնորդ հօտի։ և թագաւոր՝ որ հրապարակախօս

լի-

Գլ. Լ. (15) Ոմանք. Եւ երեքեան նոքա ոչ յա՛՛։ (17) Ո-
մանք. Ակն որ ծաղր առնէ զհայր. և ա՛՛. և կերիցեն
զնա ձագք արծ՛՛։ (18) Ոմանք. Անհնարին է ինձ իմա՛՛։
(19) Ոմանք. Առն յերիտասարդութեան իւրում։ (20) Այսպէս.
Նոյնպիսի է և ճանապարհ։ (20) Ոմանք. Լուանայ և ասէ,
ոչ գործեցի չար։ Ուր օրինակ մի. թէ չիք ինչ գործեալ ա-
նօրէնս։ (23) Ոմանք. Եթէ հանիցէ զտի՛՛։ (24) Ցօրինակին
չիք. Որ փոքր են յերկրի։ Այլ ոմանք. 'ի վ(երայ) երկրի։ Իսկ
ոմանք. փոքրագոյնք են 'ի վ(երայ)։ (28) Ոմանք. Ձեռօք 'ի
յորմս։ (29) Ոմանք. Գեղեցիկ ճեմի։ (30) Ոմանք. Եւ
ոչ զթիկունս դարձուցանէ 'ի թշնամեաց։ (31) Ոմանք.
Յորժամ հրապարակախօս լինի ընդ ազգի։ Այլ ոմանք.
ըստ օրինակի թուղ 'ի Գրչեր առնէին՝ հրապարակախօս լինիս։

32 լինել 'ի մէջ ազգաց ։ * Եթէ զանձն զի՛ւրում տացես, և
33 ձեռն 'ի բերան կալցես՝ անարգեսցիս ։ * Կթեա՛
կաթն՝ և եղիցի եղ . ապա թէ կարի ճմլեսցես զպռուն_
կունս, ելանէ արիւն ։ Եւ եթէ ձգեսցես զբանս,
ելցեն դատաստանք և կռիւք ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Իմ բանք յԱյ խօսեցեալ են, հրաման թագաւորի զոր
2 խրատեաց զնա մայր իւր ։ * Զի՞ որդեակ՝ մեր բանք
են . անդրանիկդ քեզ ասեմ որդի ։ զի՞ որդեակ՝ պտուղ
3 որովայնի իմոյ . զի՞ որդեակ՝ ուխտից իմոց ։ * Մի՛ տար
կանանց զմեծութիւն քո և զմիտս քո և զկեանս՝ 'ի խոր_
հուրդս յետինս ։ խորհրդով գործեա՛ զամ, խորհրդո՛վ
4 արբ զգինի ։ * Մեծամեծքն բարկացողք են, գինի մի՛
5 արբցեն . * զի մի՛ իբրև արբցեն՝ մոռանայցեն զիմաս_
6 տութիւն, և ուղիղ ո՛չ կարիցեն դատել զտկարն ։ * Տո՛ւք
արբեցութիւն տրտմեցելոց, և գինի ըմպել՝ ցաւագնո_
7 աց . * զի արբցեն՝ և մոռասցին զաղքատութիւնս իւրե_
8 անց, և զցաւս իւրեանց ո՛չ ևս յիշեսցեն ։ * Բա՛ց ըզ_
բերան քո բանիւ Այ, և դատեա՛ զամենեսեան ողջմտու_
9 թեա՛մբ ։ * և ընտրեա՛ և արդարեա՛ զաղքատն և զտկարն .

ԳԼ. ԻԵ.

1 Առակք Սողոմոնի անյայտք . զոր գրեցին բարեկամքն Եզեկիայ
արքային Հրէաստանի ։

2 Փառք են ծածկել զբան . փառք թագաւորի՝ պա_
3 տուել զիրս ։ * Երկինք բարձունք, և երկիր՝
4 խորին . սիրտ թագաւորի անանց քննելոյ ։ * Փորձ ածես
զար_

(32) Ոմանք . Եւ ձգեսցես զձեռն քո կռուով, անարգ" ։
(33) Ոմանք . Ճմլեսցես զպտուկսն ։
Գլ. ԼԱ. (1) Ոմանք . Իմ բանք Այ խօսեցան" ։ (2) Ոմանք .
Քեզ ասեմ որդեակ ։ (5) Ոմանք . Զի մի յորժամ ըմ_
պեսցեն մի՛ . . ոչ կարասցեն դատել զտնանկն ։ (6) Օրի_
նակ մի . Ըմպել ցաւագնելոց ։ (7) Ոմանք . Մոռասցին
զաղքատութիւնս իւր" ։ (8)(9) Ոմանք յաւելուն . Ողջմտութ՛ ։
Բաց զբերան քո և դատեա՛ իրաւամբք, և ընտրեա՛ և արդարեա՛
զաղքատն և զտկարն ։
Գլ. ԻԵ. * Եբրայեց. բան կամ հատուած գրոցս աստանօր առաջի
ածանի, Թէոդոտիոն ոչ մի յօրինակաց մերոց նշանակի ինչ յառաջ
զայս, այլ և ոչ առաքինոյն ։ (1) Ոմանք . Առակք Սողոմոնի
արքայի Իլի անգիտնա" ։ Ոմն ունի . Եզեկիայի արքայի Իլի
Հրէաստ" ։ (2) Ոմանք . Ծածկել զբանս ։ (3) Ոմանք ։ Եր_
կին բարձր և երկիր խոր . սիրտ Թագի անքննելի ։ (4) Ո_

Digitized by Google

զանխտրոյծ արծաթոյ. և սրբեսցի սուրբ ամէն: * Սպանա- 5
նեմ զամպարիշտս յերեսաց Թագաւորի. և ուղղեսցի
արդարութեամբ աթոռ նորա: * Մի՛ հպարտանար առաջի 6
Թագաւորի, և մի՛ 'ի տեղիս մեծամեծաց մտանիցես. * զի 7
լաւ էցէ քեզ՝ թէ ասիցեն ոք. 'ի վեր աստ ես մտանի՛ր,
քան թէ խոնարհեցուցանիցեն առաջի հզօրի: * Զոր տեսին 8
աչք քո՝ խօսեա՛ց: մի՛ յանգուգն անկանիցիս 'ի մարտ,
զի մի՛ յետոյ զղջանայցես: Յորժամ նախատիցէ զքեզ
բարեկամ քո. * խորշ առ ետ՝ մի՛ արհամարհեր: * զու- 9
ցէ՛ նախատիցէ զքեզ բարեկամն. և թշնամութիւն և մարտ 10
քո ոչ մեկնեսցի. այլ լինիցի քեզ հանգոյն մահու: Շնորհք
և բարեկամութիւն ազատք են. հաստատեա՛ զնոսա 'ի քեզ՝
զի մի՛ նախատեալ լինիցիս. և պահեա՛ զճանապարհս քո հաշ-
տութեամբ: * Ոսկի խնձոր ընդ սարդիոն յեռեալ. այնպէս 11
է խօսել զբանս իմաստութեան: * Գինդ ոսկի՝ և սարդիոն 12
անգնագին յեռեալ. բան իմաստունն յունկնդիր
լսելիս: * Որպէս ձիւնահալք ամառնայնի՝ տօթացելոյ օգ- 13
նական է, նոյնպէս և հրեշտակ հաւատարիմ որոց ա-
ռաքեսցին զնա՝ զանձինս յուսացելոց իւրոց շահի: * Որպէս 14
հողմք և ամպք և անձրևք սաստիկք. նոյնպէս են և որ
պարծին 'ի սուտ պարգևս: * Յերկայնմտութիւն՝ յաջողու- 15
թիւն Թագաւորի, լեզու արձակ փշրէ զոսկերս: * Մեղր 16
յորժամ գտանիցես ոգձեալ՝ չափով կերիցես. զուցէ
յագիցիս՝ և փսխիցես: * Մի՛ կայցէ յաճախեր ոտիւք 17
քովք առ բարեկամ. զուցէ յագեսցի քև, և ատեսցէ զք-
եզ: * Իբրև սուսեր և աղեղ սրեալ, նոյնպէս և որ 18
վկայէ զբարեկամէ իւրմէ՝ վկայութիւն սուտ: * Ատա- 19
նապարհէք չարի և ոտք անօրինի կորիցեն յաւուր չա-
րի: * Որ հանէ զբաճկոն յաւուր ցրտոյ. նոյն քացախ՝ 20
վէրի անօգուտ է, նոյնպէս հանդէպ ցաւք մարմնոյ
տրտմեցուցանեն զսիրտ: Իբրև ցեց հանդերձի՝ և որդն
փայտի, նոյնպէս տրտմութիւն մտաւորին վնասէ սրտի առն:
* Եթէ քաղցեալ է թշնամին քո՝ կերակրեա՛ զնա. և և- 21
թէ ծարաւի՝ տո՛ւր նմա ըմպել: * Զայս իրբև առնիցես՝ 22
կայծ

ծանք. Սրբեսցի ամենայն: (7) Ոմանք. Զի լաւ է քեզ: (8) Ոմանք. Զոր ինչ տեսանի: (10) Ոմանք. Զի զուցէ նախատ''... ոչ մեկնեսցի.. և բարեկամութիւն ազատ են: (11) Ոմանք. Նոյնպէս խօսել բանս: (12) Ոմանք. 'Ի գինդ ոսկի սարդիոնս պատուական յեռեալ: (13) Ոմանք. Ո- րոց առաքեսցեն զնա: (15) Ոմանք. Յաջողութիւն Թագաւորաց: (17) Ոմանք. Մի՛ յաճախեր: (18) Ոմանք. Նոյնպէս և այր որ վկայէ: (20) Ոմանք. Եւ որ ցեց հանդ''. Նոյնպէս տրտմութիւն մտաւորաց է: (21) Ոմանք. Եթէ ծարաւի է՝ տուր ըմպել նմա: (22) Ոմանք. Իրբև առնիցես.. Կայծ

կայծականց հրոյ կուտեսս ՚ի վերայ գլխոյ նորա. և Տէր հա-
23 տուսցէ քեզ բարութիւն : * Հողմ հիւսիսոյ զամպս յա-
24 րուցանէ. և երեսք լրբեց լեզուս գրգռեն : * Լաւ է
բնակել առ անկեան տանեացն, քան ընդ կնոջ բանսար-
25 կուի ՚ի տան միում : * Որպէս ջուր ցուրտ անձին ծարաւ-
ւոյ ախորժելի է, նոյնպէս աւետիք բարեաց յերկրէ
26 հեռաւորէ : * Որպէս թէ ոք զակն աղբեր խցանիցէ.
և զելս ջրոյ ապականիցէ, նոյնպէս անվայել է ար-
27 դարոյ անկանել առաջի ամբարշտին : * Մեղր շատ ու-
տել չէ բարւոք. բայց յարգել պարտ է զբանս պա-
28 տուականս : * Որպէս քաղաք կործանեալ ՚ի պարսպաց,
նոյնպէս և այր որ ոչ խորհրդով ինչ գործիցէ :

ԳԼ. ԻԶ.

1 Որպէս ցօղ ամառնային և անձրև ՚ի հնձանս, նոյնպէս
2 ոչ յարգոյ անզգամի պատիւ : * Որպէս թռչունք և
ճնճղուկք թռանին, նոյնպէս անէծք զուր ումեք ոչ
3 հասանիցեն : * Որպէս մտրակ ձիոյ և խթան իշոյ, նոյնպէս և
4 գաւազան ազգի անօրինի : * Մի տար պատասխանի
անզգամի ըստ նորա անզգամութեան. զի մի լինիցիս նմանող
5 նմա : * Այլ տուր նմա պատասխանի ըստ անզգամութե-
6 ան : զի մի իմաստնացեալ երևեսցի յանձն իւր : * Ճա-
նապարհաց իւրոց նախատանս առնէ, որ առաքէ զբան
7 ՚ի ձեռն անմիտ հրեշտակի : * Կարճեաց զգնացս ոտից,
8 և զատանաս ՚ի բերանոյ անզգամի : * Որ զնէ քար ՚ի պար-
9 սաւանի՝ նման է նմա որ տայ պատիւ անմտի : * Փուշ
լեց ընդ ձեռն արբեցելոյ. և ծառայութիւն ՚ի ձեռն անզգա-
10 մաց : * Բազում ծփեն ծովք մարմինք անզգամաց .
11 զի խորտակեսցին յանդգնութիւնք նոցա : * Որպէս շուն յորժամ
դառն-

աւետիս ՚ի վեր . . . քեզ զբարիս : (24) Ոսկան . Լաւ ան-
կեան ՚ի տանիքեւոց : (26) Ոմանք . Եւ զելս ջրոց ապա-
կանիցէ, նոյնպէս անվայելուչ է արդար՚ : (27) Ոմանք .
Այլ յարգել պիտոյ է : (28) Ոմանք յաւելուն . ՚Ի պարսպա-
ւոյ, և անպարիսպ իբր՛ նոյնպէս :
Գլ. ԻԶ. (1) Ոմանք . Որպէս ձիւն ամառնային . . . նոյնպէս
ոչ է վայելուչ պատիւ անզգամի : (2) Ոմանք . Զուարակ
ոչ մնասցեն : (3) Զօրէնակին ձիոյ . Եւ գաւազան ազգի ան-
մտի : (4) Ոսկան . Ըստ անզգամութեան նորա : (6) Ոմանք . ՚Ի ճանապար-
հաց իւրոց նախատինս ըմպէ, որ առաքէ : (8) Ոմանք . Նման
է այնմ որ զնէ պատիւ անզգամի : (9) Ոմանք . Փուշ բուսանի
ի ձեռս արբեցողաց : (10) Ոմանք . Բազում մրրկեսցէ
մարմին ամ . . . քանզի խորտակեսցին : (11) Ոմանք . Որպէս
անզգամն ՚ի դէպ՚ս նոյնպէս և անզգամն զանօրէնութիւն անձին
իւրոյ, յարմարանել զայսմանց . . . որ առնէ ՚ի միւսոյ զմեղս :

Digitized by Google

դառնայ 'ի փսխած իւր և ատելի լինի, նոյնպէս անզ-
գամն իւրովք չարեօք յորժամ դառնայցէ անդրէն 'ի
մեղս իւր ։ Է՛ ամօթ որ ածէ զմեղս, և է ամօթ որ ածէ
զփառս և զշնորհս ։ * Տեսի այր յանձն իւր պանծացեալ 12
թէ իմաստուն իցէ ․ բայց յոյս դնել յանզգամին քան
'ի նմա ։ * Ջլա՛տ յորժամ յուղի առաքես, ասէ՝ առեւծ 13
ունի զճանապարհս, և զհրապարակս սպանօղք ։ * Ո̄պ 14
դուռնք շրջին 'ի ծղխնոջ, նոյնպէս վատ 'ի մահճս իւր ։
* Թաքուցանէ վատ զձեռս իւր 'ի ծոց իւրում, և 'ի 15
բերան իւր դանդաղէ տանել ։ * Իմաստնագոյն թուի 16
անձին իւրում վատ, քան զայն որ զմեծութեն աւետիս
բերիցէ ։ * Որպէս որ բուռն հարկանիցէ զգլան ձեռոյ, 17
նոյնպէս և մարդ որ անկանի յայլոյ դատաստան ։ * Ո̄պ 18
փորձիչք որ ընդհարկանեն բանս 'ի մարդկանէ, և որ
վաղվաղէ ընդդէմ բանից՝ նախ նա ընկճի ․ * Նոյնպէս 19
ամենեքեան որ դարանակալ լինին բարեկամաց իւ-
րեանց ․ և յորժամ յանդիմանին, ասեն՝ մեք ընդ խաղ ա-
րարաք ։ * 'Ի բազում փայտից զուարթանայ հուր ․ և 20
ուր ոչ գոյ երկմիտ՝ դադարէ կռիւ ։ * Կրակարանք 21
կայծակաց, և փայտ հրոյ ․ և այր բանսարկու առ 'ի
յուղէլ զկռիւ ։ * Բանք ստախօսապատաց կակուղ են, 22
բայց արկանեն 'ի շտեմարանս մարմնի ։ * Որ տայ ար- 23
ծաթ նենգութեամբ, իբրև ընդ խեցի համարեալ է ։ Շըր-
թունք ողորկք ծածկեն զսիրտս տրտմագինս ։ * Հըր- 24
թամբք իւրովք յայտնի առնէ ամ որ լայ զթշնամի ․ և
'ի սրտի իւրում նիւթէ զնենգութիւն ։ * Եթէ աղաչիցէ 25
զքեզ թշնամի, և 'ի ձայն բարձր աղերսիցէ՝ մի հաւա-
տար նմա ․ զի եւթն չարիք կան 'ի սրտի նորա ։ * Որ 26
խորխայթէ զթշնամութիւն, յայտ առնէ զնենգութիւն ․ սու-
զանէ զփառս իւր բանդական յատենի ։ * Որ փորէ խոր- 27
խա

---

(12) Օրինակ մի ․ Տեսի այր մի յանձն ։ (13) Ոմանք ․ Յուղի առաքեսցես ։ Ուր օրինակ մի ․ Ջլատ յորժամ ուղեւ յղեսցես, ասէ ։ (14) Ոմանք ․ Դուռնք որ շրջին ։ (16) Ոմանք ․ Որ զլրութեն աւետիս բե՛՛ ։ (17) Ոմանք ․ Բուռն հարկանէ ․․ որ անկանիցի յայլոյ դատաստանս ։ (18) Ոմանք ․ Ո̄պ թունաւորքն առաջի արկանեն զբանս մարդկան, և որ վաղվա՛՛ ։ (19) Ոմանք ․ Ընդ խաղ առնէաք ։ (20) Ոմանք յաւելուն ․ Ուր գոյ այր երկմիտ ։ (23) Ոմանք ․ Իբրև զխեցի համարեալ է ․ կամ, համարէ ․․․ շրթունք ողորկք ծած՛՛ ։ (24) Ոմանք ․ Որ լայ զթշնամին ․ կամ, զթշնամին իւր ։ (25) Ոմանք ․ Զքեզ թշնամին քո, և 'ի․․ մի հաւանիր նմա ․ զի ։ (26) Ոմանք ․ Որ ծածկէ զթշնամութիւն հաստատէ զնենգութիւն ․․ բանդական յատենի ։ (27) Ոմանք ․ Ընկերի, անկցի ինքն 'ի նոյն ։ (27) Ոմանք ․

խծրանս ընկերի իւրում՝ ինքն լցցէ զնա․ և որ գլէ վէմ
28 յանձն իւր գլեսցէ ։ * Լեզու սուտ՝ ատեայ զճշմար-
տութիւն․ բերան անդադար՝ գործէ խռովութիւնս ։

ԳԼ․ ԻԷ․

1 Մի պարծիր առ վաղիւն, զի ոչ գիտես զինչ ծնանի-
2 ցի քեզ վաղիւն ։ * Գովեսցէ զքեզ ընկերն՝ և մի
3 քո բերան, օտարն՝ և մի քո շրթունք ։ * Քար՝ ծանր
է, և աւազ դժուարբեր առ ՚ի բառնալ․ բայց բարկութ
4 անզգամի ծանրագոյն է քան զերկոսեան ։ * Անողորմ
է սրտմտութիւն, և սաստիկ է բարկութ․ այլ ոխակալն
5 և ոչ ինչ ժուժկալէ ։ * Լաւ է յայտնութիւն յանդիմա-
6 նութեան՝ քան զբարեկամութիւն ՚ի ծածուկ ։ * Լաւ են հար-
ուածք բարեկամի, քան զկամակոր համբոյրս թշնամ-
7 ւոյ ։ * Անձն յագեալ՝ զխորիսխ և զմեղր արհամարհէ․
բայց անձին կարօտելոյ և դառն իբրև դքաղցր թուի ։
8 * Որպէս թռչուն որ թռանի ՚ի բունոյ իւրմէ, նոյնպէս
և մարդ ստրկանայ՝ յորժամ օտարանայ յիւրմէ տեղ-
9 ւոյ ։ * Իւղով և խնկով և գինւով զուարճանայ սիրտ․
10 և բեկանի ՚ի տրտմութենէ անձն ։ * Զբարեկամ քո, և
զբարեկամ հայրենի մի թողուր․ և ՚ի տուն եղբօր քո
մի մտաներ թշուառացեալ ։ Լաւ է բարեկամ մերձա-
11 ւոր, քան եղբայր ՚ի հեռաստանէ բնակեալ ։ * Իմաս-
տուն լեր որդեակ՝ զի ուրախ լիցի սիրտ քո․ և դար-
12 ձո ՚ի քէն զբանս նախատանաց ։ * Խորագէտ ՚ի գալ
չարեաց ղօղեայ․ և անզգամք ընդ առաջ երթեալ ՚ի
13 տոյժս անկցին ։ * Զերծ ՚ի նմանէ զհանդերձս նր, զի
անց թշնամանաւ դերն․ քանզի նա զայլոյն ապականեր ։
14 * Որ գովէ զբարեկամ ընդ առաւօտս բարձր ձայնիւ՝
15 քան զանիծանողն ոչինչ առաւել համարեսցի ։ * Կա-
թիլ

Անձին իւրում գլեսցէ ։ (28) Ոմանք․ Եւ բերան անդա-
դար՝ առնէ խռո՛՛ ։
Գլ․ ԻԷ․ (1) Ոմանք․ Քանզի ոչ գիտես ։ (3) Ոմանք․
Ծանր է քար և դժուարաբառնալի աւազ ։ (4) ՚Ի լոռ՛՛․
Այլ նախանձ և ոչ․ համօրինակն ոմանց ՚ի բնաբ՛՛ ։ Ուր ոմանք․
Եւ ոչ ինչ ժուժէ կեալ ։ (5) Ոմանք․ Լաւ է յանդիմա-
նութիւն յայտնեալ քան զբարեկամութիւն ծածկեալ ։ (6) Ո-
մանք․ Լաւ են վէրք բարեկամի քան զկամակոր համ՛՛ ։
(7) Բազումք․ Բայց անձին կարօտելոյ՝ և ։ (8) Ոմանք․
Որ թռչի ՚ի բունոյ․․ օտարանայցէ յիւրոց տեղեաց ։
(9) Ոմանք․ Իւղով և գինեաւ և խն՛՛ ։ (10) Ոմանք․ Զեղ-
բայր ՚ի հեռաստանի բնա՛՛ ։ (11) Ոմանք․ Ուրախ եղիցի
սիրտ քո․ և ՚ի բաց դարձո ՚ի քէն զբանս թշնամանաց ։
(13) Ոմանք․ Զայլոցն ապականէ ։ (15) Ոմանք․ Եւ կէն-

Digitized by Google

Թոյլ հանէ զմարդ 'ի տանէ իւրմէ յաւուր ձմերայնոյ ·
նոյնպէս և կին անզգամ 'ի տանէ իւրմէ զայր ։ * Խիստ 16
հողմ է հիւսիսոյ · բայց անուամբ աջոյ կոչի ։ * Երկաթ 17
զերկաթ խառնէ · և այր դրդէ զերեսս ընկերի ։ * Որ 18
տնկէ թզենի՝ կերիցէ զպտուղ նր, և որ պահէ զտէր
իւր՝ պատուեսցի ։ * Որպէս ոչ են նմանք երեսք երեսաց, 19
նոյնպէս և ոչ սիրտք մարդկան սրտից նմանն են ։ * Դժոխք 20
և կորուստ՝ անյագք են · նոյնպէս և աչք՝ ապաժոյժք մար-
դոյ ։ Պիղծ է առաջի Տն որ արձակէ զաչս, և անխրատ՝
և ցած լեզուաւ ։ * Փորձ արծաթոյ և ոսկւոյ 'ի բովս · 21
և այր՝ փորձի 'ի բերանոյ գովչաց իւրոց ։ Սիրտ անօ-
րինի խնդրէ զչարիս · և սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զգիտու-
թիւն ։ * Եթէ հարկանես զանզգամ 'ի մէջ ատենի և ան- 22
պարգևս զնա · ամենևին ոչ մերժես զանզգամութիւն 'ի նմա-
նէ ։ * Խելամտութեամբ խելամուտ լինիցես անձանց խաշանց 23
քոց · և հաստատեսցես զսիրտ քո 'ի վերայ երամակաց
քոց ։ * Զի ոչ յաւիտեան է առն զօր, և զօրութիւն, և ոչ իշ- 24
խանութիւն · և ոչ աւանդեալ են նմա ազգաց յազգս ։ * Խնամ 25
կալ բանջարոյ 'ի դաշտի, և հնձեսցես խոտ, և ժողո-
վեա՛ զխոտ դաշտաց ։ * Զի եղիցին քեզ ոչխարք հանդերձ 26
բրդոյ · դալարեսցես զդաշտս՝ զի եղիցին քեզ գառինք ։
* Որդեակ՝ յինէն ունիս պատուիրանս զօրաւորս 'ի կենաց 27
տան քոյ և 'ի կենաց ծառայից քոց ։

ԳԼ. ԻԸ.

Փախուցեալ է ամբարիշտն առանց ուրուք հալածե- 1
լոյ · իսկ արդարն՝ իբրև զառիւծ յանձն ապաս-
տան է ։ * Վա՛ն մեղաց ամբարշտաց դատաստանք յարու- 2
ցին · և այր խորագէտ շիջուցանէ զնոսա ։ * Հզօրն առ 3
ամբարշտութեան իւրում զրպարտէ զաղքատս ։ Որպէս
անձրև սաստիկ և անշահ · * Նոյնպէս և որ թողուն զօ- 4
րէնս ·

անզգամ հանէ 'ի տա՛ն''.. զայր իւր ։ (17) Ոմանք · Երկաթ
զերկաթ սրէ... ընկերի իւրոյ ։ (18) 'Ի յոմն'' · Եւ որ
պահէ զտէր իւր պատուեսցի զնա · համեմայն նմին 'ի
Բնագ'' ։ (19) Ոմանք · Նոյնպէս և ոչ են նմանք սիրտք մար-
դկաց ։ (20) Ոմանք · Աչօք մարդկան · (21) Ոմանք · Եւ
սիրտ ուղիղ քննէ զգի'' · (22) Ոմանք · Եթէ ատենիս
զանզգամն 'ի մէջ ա'' ։ (23) Ոմանք · Խելամտութեամբ ծանիցես
զանձինս խաշանց քոց, և հաստատեսցես զսի'' ։ (24) Ոմանք ·
Վա զի ոչ յաւ''.. առնիցիս՝ և նմա ։ Ոչ ազգէ · ոչ յա-
ւիտենականէ ։ (27) Ոմանք · Եւ 'ի կենաց ծառայից քո ։
Գլ. ԻԸ. (1) Ոմանք · Փախուցեալ երթայ ամբա''...
բայց արդարն իբրև ։ (2) Ոմանք · Դատաստանք յարուցեն ·
շիջուցանէ զնա ։ (3) Ոմանք · Անձրև սաստիկ և անօգուտ ։ (4) Ո-

Digitized by Google

[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]

[illegible]

ցի. եւ որ զհետ երթայ դատարկութեան՝ լցցի աղքատութեամբ
* Այր հաւատարիմ օրհնեսցի յոյժ. եւ չարագործն ոչ 20
պատուհասեսցի։ Որ ոչ պատկառէ յերեսաց
արդարոց՝ չէ՛ գովելի։ * Որ ակն առնէ երեսաց անօրինաց 21
յանդգնեսցի՝ չէ՛ բարւոք։ այնպիսին պատառոյ հացի
վաճառէ զմարդ։ * Փութայ մեծանալ այր չարակն, եւ 22
ոչ գիտէ՝ թէ ողորմածն յաղթէ նմա։ * Որ յանդիմանէ 23
նէ զայր ՚ի ճանապարհս իւր, շնորհակալութիւն գտանէ
քան զնենգաւոր լեզուաւ։ * Որ մերժէ զհայր 24
կամ զմայր՝ եւ համարեսցի չմեղանչել, կցորդ է նա ա-
ռանց անօրինաց։ * Այր ագահ դատէ դատաստա- 25
նաւ. իսկ որ յուսացեալ է ՚ի Տէր՝ ընդ խնամովք կեց-
ցէ։ * Որ յուսացեալ է ՚ի յանդգնութիւն սրտի՝ նա անզգա- 26
մն է. իսկ որ գնայ իմաստութեամբ՝ ապրեսցի։ * Որ տայ 27
աղքատաց՝ ոչ կարօտասցի. իսկ որ դարձուցանէ զակն
իւր ՚ի նոցանէ՝ ՚ի բազում կարօտութեան եղիցի։ * ՚Ի տե- 28
ղիս անօրինաց հեծեն արդարք. բայց ՚ի նոցա կորըս-
տեան բազմանան արդարք։

ԳԼ. ԻԹ.

Լաւ է այր յանդիմանիչ՝ քան զայր խստապարանոց. 1
զի յանկարծակի հուր հարկեալ զնովաւ՝ չլինիցի
բժշկութիւն։ * ՚Ի գովութեան արդարոց՝ ուրախ եղիցին ժո- 2
ղովուրդք. ընդ իշխանութեամբ անօրինաց հեծեն ար-
դարք։ * Առն իմաստութեան՝ ուրախ առնէ հայր իւր. 3
իսկ որ զբօսնու արամբք, կորուսանէ զմեծութիւն։ * Թա- 4
գաւոր արդար՝ կանգնէ զաշխարհ. եւ այր անօրէն կոր-
ծանէ։ * Որ կազմէ կերուր յերեսս բարեկամի իւրոյ 5
պատրաստեսցէ հանգոյս զոտիւք իւրովք։ * Առն մեղաւո- 6
րի

(20) Ոմանք. Արդարոց, ոչ է բարւոք։ (21) Ոմանք. Յանդգնեսցի, չէ գովելի։ (22) Ոմանք. Թէ այր ողորմած զօրանայ քան զնա։ (23) Ոմանք. Զնորդ ՚ի ճանապարհս իւր.. շնորհակալութիւն ընկալցի առաւել քան զսա"։ (24) Ոմանք. Զհայր իւր կամ զմայր, եւ համարի չմեղ"։ (25) Ոմանք. ՚Ի Տէր, ՚ի խնամակալութեան եղիցի։ (26) Ոմանք. Որ յուսայ յանդգն". այնպիսին անզգամ է. (27) Ոմանք. Եւ որ տայ աղք"։ (28) Ոմանք. Եւ ՚ի նոյն կո"։ ԳԼ. ԻԹ. (1) Ոմանք. Քան զխստապարանոց. քանզի յանկարծ". հուր հարկեալ զնմանէն ոչ լինի բժշկ"։ (3) Ոմանք. Այր որ սիրէ զիմաստութիւն ուրախ առնէ զհայր իւր, եւ որ արամ"։ (5) Ոմանք. Որ պատրաստէ յերեսս բարեկամի իւրոյ որոգայթ, շուրջ արկանէ զոտս զգնացս իւրովք։ (6) Ոմանք. Մեղաւորի մեծ է որոգայթ. բայց արդարն ՚ի խնդութեան եւ յուրախ"։

Digitized by Google

ըն որոգայթ սատանայի դիցէ · իսկ արդարն՝ յուրախու-
7 թեան եւ ՚ի խնդութեան եղիցի ։ * Գիտէ արդար դատել
զաղքատս · իսկ ամբարիշտն գիտութիւն ոչ խելամտէ ։ Եւ
8 աղքատին՝ ոչ գոյ միտք խնամակալաց ։ * Արք անօ-
րէնք հրձիգ արարին զքաղաք · եւ իմաստունք դարձու-
9 ցին զբարկութիւն ։ * Այր իմաստուն դատի զազգս · եւ
այր անզգամ ՚ի բարկութեան խրատու ծաղր լինի՛ եւ ոչ ահն-
10 ունի ։ * Արք արեանց՝ ատեաւն զարդարս · իսկ ուղիղք
11 փափաքեսցեն յանձն նմա ։ * Զամ բարկութիւն իւր միան-
գամայն թափէ անզգամ · իսկ իմաստունն մասամբ համ-
12 բերէ ։ * Թագաւոր՝ որ ունկնդիր լինի բանից անիրաւու-
13 թեան, ամենայն ծառայք նորա անօրէնք են ։ * Փո-
խատուի եւ վաճառականի՝ ՚ի մի վայր հանդիպելոց, երկոցունց
14 հանդէս առնէ Տէր ։ * Թագաւոր յորժամ ճշմարտու-
թեամբ դատիցի զաղքատս, աթոռ նորա ՚ի վկայութեան հաստատես-
15 ցի ։ * Գանք եւ յանդիմանութիւնք տան իմաստութիւն · մանուկ
16 մոլորեալ՝ յամօթ առնէ զծնօղս իւր ։ * ՚Ի բազմանալ
ամբարշտաց՝ յանցանքն մեծ · իսկ արդարք ՚ի նոցա կոր-
17 ծանելն՝ զահի հարկանին ։ * Խրատեա զորդի քո՝ եւ
18 հանգուսցէ զքեզ, եւ տացէ զարդ անձին քում ։ * Ո՛չ
գտցի առաջնորդ ազգի անօրինի · իսկ որ պահէ զօ-
19 րէնսն՝ երանելի է ։ * Բանիւք ոչ խրատի ծառայ խիստ ·
20 Թէպէտ եւ իմանայցէ չլսէ յանձն կալ ։ * Յորժամ տեսա-
նիցես զայր յանդուգն բանիւք, գիտասջի՛ր զի յոյս գոյ
21 զանզգամին քան ՚ի նմա ։ * Որ փափկասուն լինի ՚ի ման-
կութենէ, ՚ի ծառայութեան մնասցէ · եւ յետոյ մորմոքեսցի
22 յանձն իւր ։ * Այր անզգամ փորէ զհակառակութիւն ։
այր հեզ՝ զարգելցէ զմեղս · եւ այր բարկացօղ փորեաց
23 մեղս ։ * Ամբարտաւանութիւն զայր նուաստ առնէ · իսկ

ըղ-

---

(7) Ոմանք · Դատել զաղքատս · իսկ ամբարշտին ոչ իմա-
նայ զդատել ։ (9) Ոմանք · Ծաղր լինի եւ ոչ ամաչէ ։ (11) Ո-
մանք · Բովանդակ զբարկութիւն իւր արտաքս բերէ անզգա-
մն ։ (12) Ոմանք · Թագաւոր որ հաւանի բանից ա՛՛ ։
(13) Ոմանք · ՚Ի մի վայր եկեալ, այցելութիւն առնէ եր-
կոցունց Տէր ։ (14) Ոմանք · Թէ որ ճշմարտութեամբ դա-
տի զաղքատս, աթոռ ։ (16) Ոմանք · Յանցանքն մեծ,
եւ ՚ի նոցա կործանմանն արդարք յերկիւղի լինին ։ (18) Ո-
մանք · Եւ ոչ գտցի առաջն՛՛ ։ (19) Ոմանք · Ոչ խրատեսցի
ծառայ խիստ · զի թէպէտ եւ իմանայ, ոչ հնազանդի ։
(20) Ոմանք · Գիտասջիր, զի յոյս գոյ ։ (21) Ոմանք · Որ
փափկանայ ՚ի մանկութենէ ծառայ լիցի, եւ յետոյ վաստա-
կեսցի յանձն իւր ։ (22) Ոմանք · Այր բարկացօղ՝ յա-
րուցանէ զհակառակութիւն · եւ այր հեզ գործարկեցոյց
զմեղս · եւ այր ոգեամնաց փորէ՛՛ ։ (23) Ոմանք · Իսկ զխո-

Digitized by Google

զխոնարհս փառաւոր առնէ տր։ * Որ բաժանակից լի- 24
նի գողոց՝ ատեայ զանձն, որք յորժամ երդումն առա-
ջի դիցի՝ լուեալ և ոչ պատմիցեն, * և առ երկիւղի և 25
ամօթոյ մարդկան յայտնիցեն և կործանեսցին. իսկ որ
յուսացեալ է 'ի տր ուրախ լիցի։ Ամպարշտութիւն առն
տայ գայթագղութիւն, և որ յուսայ 'ի տր՝ ապրեսցի։
* Բազումք որոնեն զերեսս իշխանաց. բայց 'ի տեառ- 26
նէն իրաւունք առն։ * Պիղծ է արդարոյ այր անօրէն, 27
և պիղծ է անօրինին՝ ուղիղ ճանապարհ։

ԳԼ. ԼԱ.

Կին ժրաջան եթէ գտանիցի, պատուականագոյն 10
է այնպիսին քան զականս պատուականս։ * Վստահ 11
է 'ի նա սիրտ առն իւրոյ. այնպիսին աւարաց երբեք
ոչ կարօտասցի։ * Գործակից է առն իւրում ամ՛ բա- 12
րեաց և կենաց՝ և ոչ չարեաց։ * Գտեալ ասր և կտաւ՝ 13
արար անօթս պիտանիս ձեռօք իւրովք։ * և եղև իբրև 14
զնաւ շահաբեր. 'ի հեռաստանէ ժողովէ իւր զանձս։
* Յառնէ ընդ առաւօտուց, և տայ կերակուր ընտա- 15
նեաց, և գործ նաժշտաց։ * Տեսանէ զանդ գնեսցէ՝ 16
և գնէ զնա, և 'ի պտղոյ ձեռաց իւրոց գործէ զերկիր։
* Գօտի ածեալ հաստատութեամբ ընդ մէջ իւր՝ մխեաց զբա- 17
զուկս իւր 'ի գործ, * և ճաշակեաց՝ թէ քաղցր է գոր- 18
ծել, և ոչ շիջանի ճրագ 'ի նմանէ զամ՛ գիշեր։ * Զձեռս 19
իւր ձգէ յօգուտ, և զմատունս իւր անձանձրոյթ առնէ
'ի

'նարհս կանգնէ փառօք տր։ (24) Ոմանք. Ատեայ զանձն
իւր, և եթէ երդումն առաջի դնիցի, զարհուրեալ ոչ
են պատմեսցեն։ (25) Ոմանք. Որք երկնչին և ամաչեն
'ի մարդկանէ ընկճեսցին. իսկ որ յուսացեալն են 'ի տր
ուրախ լիցին։ (26) Ոմանք. Որոնեսցեն զե"։ (27) Ո-
մանք. Արդարոյ այր անիրաւ։
Գլ. Լա. (10) Ոմանք. Եթէ ոք գտանիցէ։ (11) Ոմանք.
Սիրտ առն նր, այնպիսին բազում աւարաց ոչ կարօ"։
(12) Ոմանք. Քանզի գործակից է։ (12) Ոսկան. Եւ կե-
նակից՝ և ոչ չարաց։ (13) Ոմանք. Արար հանդերձս ազէ"։
(14) Ոմանք. Ժողովէ զմեծութիւն։ (15) Ոմանք. Յառնէ
ընդ առաւօտս։ (16) Ոմանք. Տեսեալ անդաստան գնե-
ացէ։ (17) Ոմանք. Պնդեալ է հզօրապէս զմէջ իւր։
(18) Ոմանք. Եւ ոչ շիջանի զամ՛ գիշերս ճրագ նորա։
(19) Յայսմ վայրի երեք օրինակք համաձայնին զերասն առնելն՝ ան-
ձանձրոյթ առայ 'ի լոյս։ Եւ երկու օրինակք. առա 'ի լաւսոյն.
կամ, լաւսոյ։ Իսկ օրինակ մի գրեալ զատակելն՝ անձանձրոյթ
'ի աւայքոյ. յետոյ 'ի [illegible] 'ի [illegible], և [illegible]
[illegible] գրեալ 'ի [illegible] [illegible] 'ի [illegible] առա և [illegible]։

Digitized by Google

20 'ի հէգս ։ * Զձեռս իւր ընդարձակեաց աղքատաց, և զպտուղ
21 կտաւ տարածեալ տնանկին ։ * Ո՛չինչ հոգայ 'ի տանէ կողմա_
նէ այր նորա յորժամ ուրեք յամիցէ. զի ամենեքին որ ընդ նմա_
22 են, զգեցեալ են կրկին պատմուճանս ։ * Արար առն
իւրում զերկերագս և ծիրանիս, և անձին իւրում արկանե_
23 լիս ։ * Եւ երևելի է 'ի դրունս այր նորա յորժամ նստիցի
24 'ի ժողովրդեան 'ի մէջ ծերոց և բնակչաց երկրի ։ * Կտ_
ւաւս արար և վաճառեաց, և արկանելիս քանանացւոց.
25 * Զբերան իւր եբաց զգուշիւ և խոհեմութեամբ. և կարգ եդ
26 լեզուի իւրում ։ * Զզօրութիւն և զվայելչութիւն զգեցաւ.
27 և ուրախ եղև յաւուրս յետինս ։ * Պարփակեալ են ճանա_
28 պարհք տան նորա. հաց դատարկութեան ոչ եկեր ։ * Եւ
զողորմութիւնս իւր կանգնեցին որդիք նորա և մեծացան
29 ։ Եւ այր նորա գովեաց զնա՝ և ասէ ։ * Բազում դստերք
ստացան զմեծութիւն. բազումք արարին զօրութիւն. բայց
30 դու առաւել եղեր՝ և անցուցեր զամենեքումբք ։ * Սուտ
շնորհք, և ընդունայն գեղ կնոջ ոչ գոյ 'ի նմա ։ զի
կին իմաստուն և բարեպաշտ օրհնեսցի ։ Զերկիւղ տեառն
31 նա պատուեսցէ նա. * տուք նմա 'ի պտղոյ շրթանց նորա.
և գովեսցի 'ի դրունս այր նորա ։ Զի մանկապարտէք առանց
առաջին երեսաց իւրոց երթիցեն, և ողորմեսցին յաւէտ
ատեանս յաւիտենից ։

Աւարտ Սողոմոնի. Ցանկ. ոչճ ։

և ոչխարս առնէր տաս ինչ ։ ... (20) Այլք. Զձեռս իւր
բանայ աղքատաց, և պտուղ կարկառէ տնանկաց ։
(21) Այլք. 'ի տան կողմանէ ։ (23) Այլք. Երևելի է
. . յորժամ նստցի . . 'ի մէջ ծերոց բնակչ" ։ (24) Այլք.
Եւ արկանելիս տայր ։ (27) Այլք. ...
... (28) Այլք. Եւ
... ։ (29) Այլք. Եւ անցուցեր զա_
մենեքումբք ։ (30) Այլք. ...
...
...
...
...
...

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Սա ժողովօղս յետ առակացն երկրորդ գիրք է սողոմոնի. զոր բերանովն սողոմոնի խօսի վասն ընդ մեզ հաւատացելոց ժողովելոցն, որ ժողովեցաւ զօրութեամբ բազմապատկութեան ՚ի մի հաւատոյ միաբանութիւն։ Այս ժողովօղս և եկեղեցական, որ է եկեղեցական. զի փան զնմ միայն գիրս առ ժամանակի խորհ է եկեղեցւոյ։ Զի առակացն գիրք՝ զարդարական հասակի նախակրթէ յառաքինութիւն, ազգի ազգի առակօք, և խրատականօք դարձուածովք բանից. իսկ այս գիրք՝ զանհաստատականն ՚ի սոյն՝ խորհել կատարելագոյն իմաստիւք ըստ կատարելոյ հասակին։ Եւ դիտաւորութիւն բովանդակ գրոցս զանազան դիմօք յայս հայի, թէ ամենայն է փառ աշխարհի զփառաց գերագոյն ամենայն ունայն, և ցուցանել զնմ ՚ի խոնարհ թողուլ, և յանձն ինչ ցցուցանել՝ որ ՚ի վերայ է փառ ունայնութեան։ Բայց գիտ, զի հաստատագրական առաջնոյն յամենայն՝ ապաշխարհել սողոմոնի զյանցանսն յորդ առաքինեալ. որով և ապաշխարել ընդ հարկ իմաստութեան հոգւոյն ոչ դաւթի, և ոչ վերադարձեալ յօրինակ ընդհանուր քէ. զի թէ սորա գրոցս հայեցեալ ՚ի բանս գրոցս այսորիկ, հաւատացեալս յայտնեսցէ եւ աշխարհս, և առաջնորդաց։

Գլուխք ժողովողին։

Ա. Ոչ է ընդունայն է չաւէտ ընդ արեգակամբ, այսինքն երկրաւոր, զի ոչ առք մարդկան առնէ մնացական. այլ հաստատուն է առաքինութիւն օրինական երկրի որ կայ. իսկ մարդկայինքս անկայունք, որպէս արև ծագէ և մտանէ, և մարդ ծնանի և մեռանի. և ոչ ինչ նոր է ծով, և հասանեալ է մարթն և դառնայ ՚ի հող իւր, ոչ հող ՚ի կաշկանդ իւր։

Բ. Հաստատակամացուցանէ զաստուծոյ անմեղութեանն քաղցր իմաստ զորս թուէ. թէ որպէս զայս ինչ և զայն, և ահա ունայն էն. ոչ զի չէ է զգաստ, այլ անցաւորական կամաց չար և ունայն յօժարութիւն։

Գ. Ցուցանէ առաջ զմիմեանց բարին որ է իմաստութիւն. այսինքն՝ առաքինութիւն, որ առ անմահական զանազանեալ է ոչ ըստ առժամայ. և թէ նա է իմաստուն որ զմեռօղ մերձ գտանէ զանէ հոգւոյն. իսկ որ զմեղացութիւն յարգէ որ է սուտ, ՚ի խաւարի անդի գնայ։

Դ. Ոչ է կենդանի ՚ի ցնծալ մարմնաւորաց, թէ ոչ փոյ զար յառաքինութեան. զի իմաստութիւն իբրև զանզգամ մեռանի. և ասէ միթէ զդառնալն թէ անեղծ է զայս ասել, զի իմաստնոյն չէ զարդ յառաջնորդեան, և անզգամին մատնեալ վաղի։

Ե. Ցուցանէ խորհել թէ ամենայն է փափկութիւն և ապաշխարութեան՝ զի չար է և առնէ ենէ, և փառ՝ զի թողեալ այլոց. որ թէ զմարդ

զխորհուրդ իմաստն վարէն ո՛չ գիտեմ, իմաստութիւն են չարութիւն։

Զ. Սովին նման ասպելէ ասէ և զայն որ համարի իմաստնոյն որ յառաւելութեան ճգնի, և անմիտն որ յաղախտութեան ջեռի, վասնզի առանց վճար. և չարութիւն ասէ զանիրաւ վճիռս զայս։

Է. Ընդդիմաբանեն ողորմութեան թուրք է ասպետն և յամս լինելոյ, որոց պատասխանէ թէ մեծ մարդոյն թուրն եւ առաւելութիւն, և ասպետն է աղքատաց։

Ը. Այլ թէ չար և ծանմանով զխօսի, որով ասացի առաւելութիւն և պղծելի չարութիւն. զանազան որոց անհարամանք է առաւելութիւն, և արդարոց չափ. և ծանմանելն է չար որ զմեծ խորհրդէ՝ անձ զխառնեալ մարդոյ։

Թ. Թէ այսու անուանեն մարդիկ, որ ո՛չ գիտեն զճարտ արարածոյ, որ է 'ի յառաջին 'ի թուրս վարել. և զառաքինութիւն առաքինութիւն, անձ խերակելով. որով խոստովանել թուրն երկնաւորաց խօսի և զամէ. յոր մտածանէ մեծ զհաւատն եղեն։

Ժ. Հաստատէ 'ի Պղատոնիսէ զհանդերձեալ դատաստանն արդարոց և ամպարշտաց, յորժամ ասացեալ անմահութեան. ո՛չ խնամոյ այլ պատասխան տան զիւր մարդկան, մեայն թանձր առաւել զմարդ. տան զանաստան, և ո՛չ այսր վայելել յաւիտ և թանձուել, տան զայն չար ասէ ծաղկեալ զհանեալ և զմեղեալ տան զչարութիւն կեցեալն։

ԺԱ. Ընդդէմ այսոցիկ գոլն զայժմաստութիւն տան զաստուած. մանաւանդ թէ մեանջն ոչ իցէ և ապահովեցէ. տան զորոց մանկութիւն չար ասէ զմտաբանութիւն ընկերաց առ 'ի յօգնել մեղաց յառաջ և 'ի հոգևորն։

ԺԲ. Գոլն զիմաստութիւն թէ և մանուկ և աշխար իցէ, որոյ և խորհելոյն անուրծելի տան զանձիւ ծերոյ, թէ և թողուլ է զէ, յորոյ խորհելոյն ո՛չ առնու լինին յետինք։

ԺԳ. Ուղղել ասէ զընթացս վարուց, որով մտցուք առ մեծ լինել այ. և ոչ անմտաց ազգել զի զհատուցանելն, և մի զար խօսել որդիս յերաշխ. մի լինել առխորհրդոյ խամ մեղանչել մարմնով այլ երկնչել յայ։

ԺԴ. Զանգիտանալ ընդ ներքին այ զմխողաց զընտանիս, այլ հեռանալ յանհաւատութեան շնացութիւն և յափշտակելոյ, զի Աստուած հանդերձ յանցուածոյ ուղղանալեացն ո՛չ թողէ։

ԺԵ. Զի անշահ է արծաթսիրութիւն և մեր տաղտկալ. այլ արդար թագաւորն և ողջոյն յայտն 'ի վեսանել զերկնայինս երկնայ ...ալոյն այ։

ԺԶ. Ցիմաստութիւն ասէ զսրբութիւն, զի թագաւոր պարզմտաց ... և ո՛չ ծառայութիւն որոց՝ այլ հաւատ ... տան զայն ասէ զնմանն թէ և հաւատ ամ կեցցէ. այլ իմաստունն թագաւոր ասացէ զնոյն թէ և ամբողջ իցէ. և զարմանալ ընդ անյայտութիւն այսոց անօրէն գաւակաց։

ԺԷ. Այլ թէ յայտնի երեւի ո՛չ եւ խորէ ընդդէմ ասել խամ. ...պանութեան, այլ ... խորհրդոց ...

Digitized by Google

[illegible]

Իշխանն արկցէ զնա 'ի մեղս, ողորմեսցէ զնմա, և նա թողցէ զմեղսն :

ԻԹ. Թէ և ոչ կամի՝ ապաշխարել, քաղցրացուցանել զամենայն 'ի կը-
րաւոր ոգին, և զծառայս մեղաց 'ի չքն :

Լ. Որ նենգէ տարապարտ զարդարեալս, թէ մարդ ինքեան զաղտնաւոր, և թէ անկցի կորիւն 'ի գեղեխէն՝ անօթի ոտ չարին, թէ զղջանալ՝ պրպտմունս, կամ և որ յաղթէ զխնդրանս պարտիլ :

ԼԱ. Զհաբ խորհրդով մեղկեալն որք թանձին զառաջնոյ՝ հարկանէ մարթ. իսկ իմաստասէր չարիս խնդրէ, և անմիտք չարին ներհակին :

ԼԲ. Զի անդայթ էն եղկելին և չինելոց, և 'ի չարիս մաղէն անկարգ տաղտկալիցելոյն. որք ծառծկոյն երևին զայծառք :

ԼԳ. Թէ արդարոյ յարկեացառաքինուն յիմանանան լուսք՝ և հաճ-
խորակից և գինեւէրք, արծաթասէրք և հայհոյիչք :

ԼԴ. Խորատէ ողորմածն սպառ ամենայն յանխորհրդական առաքելն ան-
հետք հալածոյ մահուան որ ընկենու զծառս զնեղ. քան զոր կանանց
ոչխարն ընդդեմ, զի անդայթ է երէն, որպէս մահուան յարգանդին՝ թէ
երկն, թէ արու :

ԼԵ. Ընդդէմ պարզէ յատահաւատ 'ի յարբանս՝ 'ի վայելչ կենդա-
նեաց յորդորէն, մարդ կործեալ զերան յարգանս. առաքինակա-
նութեան ախտաժամոյ մարմնոյ յորդորէն :

ԼԶ. Մասար այնպիսեացն անհնար դատապարտին՝ զխորագանել նախ-
քան զոր մահու և հատուցանելոյ յիշրանին, և խոստմանց ողջախոհա-
կան հրեշտակաց 'ի խոնարհել զօրութեանց, և որք յերկնային աստուա-
ծայնոց, 'ի քաջել զհրաշալեաց և մեծին հոգւոյ 'ի կոչ վերնոյն.
անտառէ կանայք ապէրդէն զերկիր, և շաղախեալսն որբանց ան-
ձին դատապարտ անհնար յանձնանոյն իբրև զմարդ մերկանս 'ի վե-
րայ թագաւոր. ծանուցին մեղօք ընդ երկիր զաւրածին, արդարոյ 'ի
հանգիստ գնան, և վարչն 'ի կոծ չարաց. զի արծաթ և ոսկի մե-
քենէ յանխորհել մարմնոյ և խոստանել կենաց և ծամանակի. և որք
զնոյն ծախուցեն հոգիք առ նա վերանան :

ԼԷ. Արդէն դատաւորին խորագին զի թէ անօգուտ իցէ շաղախ. զի
հեծեալ ապաշխարութեան փոխել սխալս մոյ գրեալ, որ ընդդարարութ-
նէ զոգին. քան զնա խնամ՝ պահելով 'ի ծաղկելոյն. և զնոյն դիւրո
անօգուտ սատանայ. այլ երկնչել յամ. զի դատապարտեալ է հա-
զարացն թարգոյ և չարի :

Digitized by Google

ԳԻՐՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Որդւոյ Դաւթի Թագաւորի Իսրայէլի յԵմ· Եկկլեսիաստէս : 1

Գլ. Ա.

Ա ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԱՅ- 2
նութեանց ասաց Ժողովողն: Ունայնութի ու-
նայնութեանց՝ ամ ինչ ընդունայնոյն է: * Զի՞նչ 3
աւելի է մարդոյ յամ վաստակս իւր զոր
տաժանի ընդ արեգակամբ: * Ազգ երթայ և ազգ գայ՝ 4
և երկիր յաւիտեան կայ: * Ծագէ արեգակն՝ և մտա- 5
նէ արեգակն և 'ի տեղի իւր ձգի: * 'Ի ծագել իւրում 6
ելանէ ընդ հարաւ, և պատի ը̃ հիւսիսի, պատելով
պատի: գնայ հողմ, և 'ի շրջանս իւր դառնայ հողմ:
* Ամենայն ուղխք 'ի ծով գնան, և ծով ոչ լնու: 'ի տե- 7
ղի յոր ուղխք գնան՝ անդ նոքին դառնան 'ի գնալ: * Ամ 8
բանք ջանիւ, և ոչ կարասցէ այր խօսել: ոչ յագեսցի
ակն տեսանելով, և ոչ լցցի ունկն լսելով: * Զի՞նչ է 9
որ եղեն, նոյն ինքն որ լինելոցն է. և զի՞նչ է որ ա-
րարեալն՝ նոյն ինքն որ առնելոցն է: * Եւ ոչ է ամ 10
նորաժամոյն ընդ արեգակամբ. զի զոր խօսեսցի ոք՝ և ա-
սիցէ՝ ահաւասիկ այս նոր է, վաղ իսկ եղեալ է 'ի յաւի-
տենից եղելոցն՝ նախ քան զմեզ: * Ո՛չ գոյ յիշատակ ա- 11
ռաջնոցն. նա և ոչ վերջնոցն որ լինելոց են. ոչ գոյ յի-
շատակ նց ընդ լինելոցն 'ի վախճանի:
Բ * Ե՛ս եկկլեսիաստէս եղէ Թագաւոր 'ի վ̃ր Իղի յԵմ * և 12
ետու զմիտս իմ խնդրել և խորհել իմաստութ̃. վ̃ր ամ 13
որ

Գլ. ա. (1) Օրինակ յաւելլուն. Դաւթի Թգաւորի, ասողա-
նի որդւոյն Իղի յԵմ. Եկկլեսիաստէս: (2) Օրինակ. Ամ ինչ
ունայն է: (3) Օրինակ. Յամ 'ի վաստակս.. 'ի ներքոյ ա-
րեգական: (4) Օրինակ. Եւ երկիր յաւիտեան: (6) Բա-
ղդատ. Եւ պատէ զհիւսիսով: (8) Օրինակ. Եւ ոչինչ կա-
րասցէ այր: (9) Օրինակ. Որ եղև, նոյն որ լինելոց է..
նոյն ինքն է որ առ՛՛: (10) Օրինակ. Եւ ոչինչ գոյ նոր ժա-
մանակն 'ի ներքոյ արեգական... ահա այս նոր է, յա-
ռաջագոյն իսկ եղեալ է յաւէ՛՛: (11) Օրինակ. Բայց և ոչ
'ի վախճանի եղելոցն, ոչ գոյ նց յիշատակ համեգերձ ե-
ղելովքն 'ի վերջինսն: (12) Օրինակ. Ես ժողովող եղէ Թա-
գաւոր: (13) Օրինակ. Խնդրել և քննել իմաստութ̃ վ̃ր

որ եղեալ են ընդ արեգակամբ։ Զի զբաղումն չար ետ
14 ած որդւոց մարդկան զբաղել ընդ արեգակամբ։ * Տե-
սի ես զամ արարածս որ արարեալ են 'ի ներքոյ արե-
գական. եւ ահա ամ ինչ ունայնութիւն է եւ յօժարութիւն
15 ոգւոյ։ * Թիւրեալն՝ ոչ կարասցէ զարդարել, եւ պա-
16 կասեալն՝ ոչ կարասցէ 'ի թիւ անկանել։ * Խօսեցայ
'ի սրտի իմում թէ ասացի. ես մեծացայ քան զամենե-
սեան որ եղեն յառաջ քան զիս յԵմ։ Եւ ետու զսիրտ
իմ գիտել զիմաստութիւն եւ զգիտութիւն. եւ յառակս յիմաս-
տութիւն քան զամենեսեան, որ յառաջ եղեն քան զիս
17 յԵմ։ * Եւ սիրտ իմ ետես բազում իմաստութիւն՝ եւ գի-
տութիւն. զառակս եւ զիմաստութիւն գիտացի ես. զի այս
18 կայն եւ այս յօժարութիւն ոգւոյ է. * Զի բազմութիւն իմաս-
տութեան բազմութիւն գիտութեան. եւ որ յաւելուցու 'ի գիտութիւն.
յաւելցէ 'ի ցաւս։

ԳԼ. Բ.

1 Ասացի ես 'ի սրտի իմում. եկ եւ փորձեցից զքեզ յու-
րախութիւն. եւ տեսցես 'ի բարութիւն։ եւ ահա եւ այս
2 ինչ ունայնութիւն է։ * Ծաղու ասացի զբօսանս. եւ
3 ուրախութեան զի՞ գործես զայդ։ * Եւ խորհեցայ թէ
սիրտ իմ ձգեսցէ իբրեւ զգինի զմարմին իմ։ եւ սիրտ իմ
առաջնորդեսց իմաստութեամբ. եւ զօրանալ յուրախութիւն.
մինչեւ տեսից որ իցէ բարին որդւոց մարդկան զոր ա-
րասցեն 'ի ներքոյ արեգական, 'ի թիւ աւուրց կենաց
4 իւրեանց։ * Մեծացուցի զիմ արարս, շինեցի ինձ տ-
5 ունս, տնկեցի ինձ այգիս։ * Արարի ինձ պարտ-
էզս եւ դրախտս, եւ տնկեցի 'ի նոսա փայտս ամենապտուղս։
6 * Արարի ինձ աւազանս ջրոց արբուցանել 'ի նոցանէ
զան-

ամ եղեւնոյ 'ի ներքոյ արեգ"․․ զբաղել 'ի նմ. (14) Ոմանք. Տեսի մանկաւանսյն զամ արարածս զարարեալս 'ի ներքոյ երկնից։ (15) Ոմանք. Ոչ կարասցէ զարդ. առնել։ (16) Ոմանք. 'Ի սրտի իմում ասել թէ ահա մեծա"․․ եւ յառակաց յիմաս"։ (17)(18) Ոմանք. Զառակս եւ զհանճարս ծանեայ. զի առակայն եւ այս յօժարութ է ոգւոյ. Վն զի 'ի բազում իմաստութեն յոլովութիւն գիտութե. եւ որ յաւելու 'ի գիտութիւն յաւելու 'ի ցաւս։

Գլ. Բ. (1) Ոմանք. Ասացի ընդ սիրտ իմում․․ եւ այս ունայնութիւն է։ (2) Ոմանք. Ծաղուն ասացի․․ զինչ առնես զայդ։ Այլք ասեն. Եւ զուարճութեան։ (3) Ոմանք. Եւ այլ սրտի թէ սիրտ իմ․․ եւ առաջնորդեսցէ իմաստ"․ ․․ եւ զօրանալ։ (5) Ոմանք. Փայտս ամենապտղաբերս։ (6) Ոմանք. Արարի 'ի ներքս ինձ աւազանս ջրոյ, առնել 'ի նոցանէ անտառս զաւակաբերս ծառոց։

Digitized by Google

զծառաստանն մայրեաց ։ * Ստացայ ծառայս և ա- 7
ղախնայս՝ և ընդոծինք եղեն ինձ. և ստացուածք անդե-
ոց և հօտից բազում եղեն ինձ քան զամենեսեան որ
յառաջ եղեն քան զիս յԵրուսաղէմ ։ * Ժողովեցի ինձ ար- 8
ծաթ և ոսկի. և ստացուածս բազմաց զԹագաւորաց
և զգաւառաց ։ Արարի ինձ զարուեստս և երգեցիկս՝ արս
և կանայս, և զփափկութիւնս որդւոց մարդկան ։ Արա-
րի ինձ մատռուակապետս՝ արս և կանայս ։ * Եւ մեծացայ 9
առաւել քան զամենեսեան որ յառաջ եղեն քան զիս յԵրուսաղէմ,
նաև իմաստութիւն յաւելաւ ինձ ։ * Եւ զամէն զոր խնդ- 10
րեցին աչք իմ, ոչ զրկեցի ՚ի նոցանէն, և ոչ արգե-
լի զսիրտ իմ յամենայն ուրախութենէ ։ Զի սիրտ իմ ուրախ
եղև յամենայն վաստակս իմ. և այս եղև բաժին իմ յամենայն վաս-
տակոց իմոց ։ * Եւ հայեցայ ես յամենայն արարս իմ զոր ա- 11
րարին ձեռք իմ, և ՚ի վաստակս զոր վաստակեցայ առ-
նել, և ահա ամենայն ընդունայնութիւն է և յօժարութիւն ոգւոյ.
և ոչինչ է առաւելութիւն ՚ի ներքոյ արեգականն ։
Դ. * Եւ հայեցայ ես տեսանել զիմաստութիւն, և զցնորս. 12
և զանզգամութիւն, կենէ ով է մարդ որ երթիցէ զհետ
խորհրդոյն զոր ինչ արար ։ * Եւ տեսի ես եթէ է ա- 13
ռաւելութիւն իմաստութեան քան զանմտութիւն. որպէս է առա-
ւելութիւն լուսոյ քան զխաւարի. * Իմաստնոյն աչք իւր 14
՚ի գլուխ իւրում, և որ անմիտն է՝ ընդ խաւար գնայ.
Դ. Եւ գիտացի ես եթէ պատահումն մի պատահեսցէ ամենե-
ցունց նոցա ։ * Եւ ասացի ես ՚ի սրտի իմում. եթէ որպէս պա- 15
տահումն անզգամին՝ և ինձ պատահեսցէ նոյն. և ընդ-
էր իմաստնացայ ։ Եւ առաւելորդս խօսեցայ ՚ի սրտի իմ-
ում. զի և այս ընդունայնութիւն է ։ զի անզգամն ՚ի յա-
ւելորդաց խօսի ։ * Վա զի ոչ գոյ յիշատակ իմաստ- 16
նոյն ընդ անզգամի յաւիտեան. զի որպէս երբէք յա-
ւուրցն որ գալոց են ամենայն մոռացեալ են ։ և զիարդ մե-
ռանիցի իմաստունն ընդ անզգամին ։

* Եւ

(7) Ոմանք. Քան զամենեսին եղեալսն յԵրուսաղէմ քան զիս ։ (8) Ո-
մանք. Բաղձանս քան զԹագաւորաց ։ (9) Ոմանք. Քան զամենայն և
զերուաղէմ յԵմ ։ (10) Ոմանք. Եւ զամէն ինչ զոր խնդր"... ոչ
զրկեցայ ՚ի նմէ.. և այն եղև ։ (11) Ոմանք. Զոր ջանա-
ցայ առնել. և ահա ամենայն սնոտի է և ։ (12) Ոմանք. Քանզի
զի ով է մարդ որ երթայցէ զհետ խորհրդոց իւրոց ։
(14) Ոսկան. Աչք ՚ի գլխոյ իւրում ։ (14) Ոմանք. Եւ ծա-
նեայ զի մի դիպուած է յամենին ՚ի նմա ։ Ոսկ ՚ի լուսո". ՚ի վե-
գիտացի. նշանակին ասացի. ծանեայ ։ (15) Ոմանք. Թէ
որպէս դիպուած է անմտին, և ինձ դիպեսցի.. զի և այն
խակ... վա զի անմտին յաւելորդայն խօ" ։ (16) Ոմանք.
Քանզի ոչ գոյ.. ընդ անմտին.. վա զի անդէն. քան, առ.

17 [illegible] Ե
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible] Զ
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible] Է
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. Գ.

1 [illegible] Ը
2 [illegible]

[illegible]
(17) [illegible]
[illegible]
[illegible] (18) [illegible]
[illegible] (19) [illegible]
[illegible]
(21) [illegible]
[illegible] (22) [illegible]
[illegible] (23) [illegible]
[illegible] (24) [illegible]
[illegible]
(26) [illegible]
[illegible]
ԳԼ. Գ. (1) [illegible]

Digitized by Google

ռանելոյ։ Ժամանակ տնկելոյ, եւ ժամանակ խլելոյ
զտնկեալն։ * Ժամանակ սպանանելոյ, եւ ժամանակ 3
բժշկելոյ։ Ժամանակ քակելոյ, եւ ժամանակ շինելոյ։
* Ժամանակ լալոյ, եւ ժամանակ ծիծաղելոյ։ Ժամա- 4
նակ կոծելոյ, եւ ժամանակ կաքաւելոյ։ * Ժամանակ 5
ցրելոյ քարինս, եւ ժամանակ ժողովելոյ քարինս։ Ժա-
մանակ գիրկս արկանելոյ, եւ ժամանակ հեռանալոյ ՚ի
գիրկս արկանելոյ։ * Ժամանակ խնդրելոյ, եւ ժամա- 6
նակ կորուսանելոյ։ Ժամանակ պահելոյ, եւ ժամանակ
արտաքս հանելոյ։ * Ժամանակ պատառելոյ, եւ ժամա- 7
նակ կարկատելոյ։ Ժամանակ լռելոյ, եւ ժամանակ խօ-
սելոյ։ * Ժամանակ սիրելոյ, եւ ժամանակ ատելոյ։ Ժա- 8
մանակ պատերազմի, եւ ժամանակ խաղաղութե։ * Ա՛րդ 9
զի՞նչ առաւելութիւն է, այնմ որ առնէ որով ինքն ջանայ։
Թ * Տեսի ես զամ զբաղումն զոր ետ ած որդւոց մարդ- 10
կան զբաղել ՚ի նմա։ * Զամենայն ինչ զոր գործեաց՝ 11
բարի է ՚ի ժամանակի իւրում։ Նա՝ եւ զամ յաւիտեանս
ետ ՚ի սիրտս նց. զի մի գտցէ մարդ զարարածն զոր ա-
րար ած ՚ի սկզբանէ մինչ ՚ի կատարած։ * Գիտացի՝ թէ 12
ոչ գոյ բարի ՚ի նս՝ եթէ ոչ ուրախ լինել՝ եւ գործել բա-
րիս ՚ի կեանս իւրում. * քանզի ամ մարդ՝ որ ուտիցէ 13
եւ ըմպիցէ, եւ տեսանիցէ բարի յամ վաստակս իւր, այն
պարգեւ ած է։ * Գիտացի՝ թէ զամ զոր արար ած՝ այն 14
կայ յաւիտեան. ՚ի նա ոչինչ յաւելուլ, եւ ՚ի նմանէ ոչինչ
գոյ պակասեցուցանել։ Եւ արար ած, զի երկիցեն յե-
րեսաց նը։ * Որ ինչ եղեն այն ահա կայ, եւ որ ինչ լի- 15
նելոցն էր՝ ահա եղեւ. եւ ած խնդրեսցէ զհալածեալն։
Ժ * Դարձեալ տեսի ՚ի ներքոյ արեգական տեղի դատաս- 16
տանի՝ եւ անդ ամպարշտ. եւ տեղի արդարոյ՝ եւ անդ բա-
րեպաշտ։ * Եւ ասացի ես ՚ի սրտի իմում, թէ զարդարն 17
եւ

---

(2) Ոմանք. Զտնկեալսն։ (5) Ոմանք. Ժամանակ հզելոյ
զքարինս։ (9) Ոմանք. Եւ զինչ առաւելութիւն է արարո-
ղին. յորս ինքն ջա՛՛։ (10) Ոմանք. Տեսի զհամանգամայն
զբաղմունս։ (11) Ոմանք. Զամ ինչ արար ած բարի ՚ի
ժմի իւրեանց. եւ սակայն զամ յաւ՛՛. . . նա զի մի գտցէ . .
մինչեւ ՚ի կատարած։ (12) Ոմանք. Ծանեայ զի ոչինչ է
բարի ՚ի նս. բայց ուրախ լինել եւ գործել զբա՛՛։ (13) Ո-
մանք. Եւ սակայն ամ մարդ որ ուտէ . . զբարիս յամ ՚ի
վաստակս իւրում, այն տուրք ած են։ (14) Ոմանք. Զի
զամ . . այնպիսի կան յաւիտեանս. ՚ի նա ոչինչ գոյ յա-
ւել՛՛. կամ, ՚ի յայնս ոչինչ է յաւել՛՛. . . ոչինչ գոյ ՚ի բաց
բառնալ։ (15) Ոմանք. Որ լինելոցն էր արդէն իսկ ե-
ղեւ. եւ որում լինելոյն պարտ էր ահա եղեւ, եւ ած խնդ՛՛։
(17) Ոմանք. Եւ ասացի անդ սրտի իմում. . մի զի ժմի

Digitized by Google

և զամբարիշտն դատի ած. զի ժամանակ է ամենայն իրաց
18 և ՝ի վերայ ամ. արարածոց ժամ և ժամանակ : * Ընդ ա-
սացի ես ՝ի սրտի իմում վս խօսից որդւոց մարդկան՝ ե-
թէ դատի զնս ած. և զի ցուցցէ եթէ նոքա անասունք
19 են : * Սակայն և ՝ի մէջ նց պատահմունք է որդւոց մարդ-
կան : և պատահմունք է անասնոց, և պատահումն յամենե-
սին ՝ի նս : Որպէս մահ սորա՝ նոյնպէս և մահ նր : և շունչ
է յամենեսին : և զի՞նչ աւելորդութիւն եղև մարդոյ քան
20 զանասունս, և ոչինչ. զի ամ. ինչ ունայնութիւն է : * Ամե-
նայն ՝ի մի տեղի երթայ. ամ. եղև ՝ի հողոյ, և ամ. դառ-
21 նայ ՝ի հող : * Եւ ո՞վ գիտէ զոգի որդւոց մարդկան՝ թէ
ելանիցէ ՝ի վեր, և զշունչ անասնոց՝ թէ իջանիցէ ՝ի խոնարհ
22 յերկիր : * Եւ տեսի զի ոչ գոյ բարի, բայց թէ ուրախ
լիցի մարդ յարարածս իւր. զի այն է բաժին նր : զի ո՞վ
ածիցէ զնա տեսանել զայն ինչ որ յետ նր լինիցի :

ԳԼ. Դ.

1 Դարձայ և տեսի ես զամ. զրպարտութիւնս որ լինին
ընդ արեգակամբ, և ահա արտասուք զրպարտե-
լոցն. և ոչ էր որ մխիթարէր զնս. և ՝ի ձեռաց զրպարտո-
2 ղաց նց բռնութիւնք : * Եւ գովեցի ես զամ. մեռեալսն որ
յառաջագոյն մեռան. քան զկենդանիսն՝ որ ցայժմ կեն-
3 դանի իցեն : * Եւ քան զնոսա զերկոսին լաւ այն է որ
չև ևս իցէ լեալ. որ ոչ եւտես զամ. արարածն չար որ ա-
4 րարաւ ՝ի ներքոյ արեգական : * Եւ տեսի ես զամ. վաս-
տակս, և զամ. շահութիւն արարածոցն. զի նախանձ առն
՝ի մերձաւորէ իւրմէ : սակայն և այն ունայնութիւն է և
5 յօժարութիւն ոգւոյ : * Անզգամն բուռն եհար զգրկաց
իւրոց, և եկեր զմարմին իւր :

* Լաւ

. . ժամ է և ձայն : (18) Ոմանք. Եթէ որոշէ զնս ած և ցուցանել թէ անասունք են նոքա : (19) Ոմանք. Եւ նց սակայն դիպուած է որդւոց մարդկան. և դիպուած անասնոց դիպուած է նց. . և հոգի է յամենեսին, և զինչ աւելորդ մարդ. քան զանասունս և ոչինչ. վս զի : (20) Ոմանք. Ամենայն ինչ ՝ի մի . . . դառնայ անդրէն ՝ի հող : (21) Ոմանք. Եւ ո՞վ գիտէ զհոգիս . . եթէ ելանիցեն ՝ի վեր : (22) Ոմանք. Զի ոչինչ գոյ բարի, բայց ուրախ լինել մարդոյ յարարածն իւր. քանզի . . ածցէ զնա տեսանել որ ինչ լինիցի յետ նր :

ԳԼ. Դ. (1) Ոմանք. Եւ դարձեալ տեսի [illegible] զամ. . որ լինէին ընդ արև : (2) Ոմանք. Եւ գովեցի առհասարակ զմեռեալսն . . . որ կենդանի են ինքեանք մինչև ցայժմ : (3) Ոմանք. Եւ լաւագոյն քան զնս զերկոսեան, որ չև ևս է լեալ : (4) Ոմանք. Եւ զամ. արութիւն արարա-

ԺԱ * Լաւ է բուռն մի հանգստութեամբ, քան զլիութիւն երկուց 6
բռանց՝ վաստակով և յօժարութեամբ ոգւոյ: * Դարձայ ես 7
և տեսի ընդունայնութիւն ՚ի ներքոյ արեգական: * Գոյ 8
մի է, և ոչ երկրորդ. և որդի և եղբայր ոչ գոյ նորա. և ոչ է
վախճան ամ վաստակոց նորա. և աչք նորա ոչ յագին
մեծութեամբ: Եւ արդ՝ ում վաստակեմ ես, և զրկեմ զանձն
իմ ՚ի բարութենէ. զի և այն ընդունայնութիւն է՝ և զբաղ-
մունս չար: * Լաւ են երկու քան զմի, որոց գոյ վարձք 9
բարի ՚ի վաստակս նոցա: * Զի եթէ գլորեսցին մին՝ կանգ- 10
նեսցէ զնա ընկեր իւր. և վայ միում յորժամ գլորեսցի,
և ոչ գուցէ միւս՝ որ յարուցանիցէ զնա: * Զի եթէ 11
ննջեսցեն երկու՝ ջեռուցանեն զմիմեանս. և մին՝ զիարդ
ջեռնուցու: * Եւ եթէ բռնադատեսցի մին՝ երկուքն կայցեն 12
ընդդէմ նորա: և դերասան երեքկին՝ ոչ վաղվաղակի խզ-
եսցի:

ԺԲ * Լաւ է մանուկ աղքատ և իմաստուն՝ քան զթագաւոր 13
ծեր և անմիտ: որ ոչ գիտացաւ հայել ևս * Եթէ ՚ի տա- 14
նէ կապանաց ելանիցէ թագաւորել: Նա և ՚ի թագաւորու-
թեան իւրում եղև աղքատ: * Տեսի ես զամ կենդանիս 15
որ գնան ՚ի ներքոյ արեգական, հանդերձ երիտասար-
դաւն երկրորդաւ որ յարիցէ փոխանակ նորա: * Ո՛չ գոյ 16
կատարումն ամ ժողովրդեանն, ամենեցուն որք եղեն
յառաջ քան զնա: Նա և յետինքն ոչ լինին ուրախ ՚ի մի-
նա. զի և այն ևս ունայնութիւն է և յօժարութիւն ոգւոյ:

ԺԳ * Զգուշասցիր ոտից քոց յորժամ երթայցես ՚ի տուն այ: 17
և մերձ լեր ՚ի լսել. * քանզի պատուական է քան զը- 18
տուքս անզգամաց՝ զոհ քո. զի ոչ են նոքա գիտակ թէ չ են
առնելոյ բարիս:

ԳԼ.

ծոյն, զի նոյն ինքն նախանձ: (6) Ոմանք. Բարի է լիու-
թիւն բռան միոյ հանգստ"... ջանիւ և յօժար": (8) Ոմանք.
Եւ զրկեմ զանձն իմ ՚ի բարութէ: (10) Ոսկան. Եւ վայ
միոյն եթէ գլորի": (11) Ոմանք. Իսկ մին զիարդ: (12) Ո-
մանք. Երկուքն կալցեն զդէմ նորա. և առասան երեք-
կուղ, ոչ վաղ": Ոսկան. երեքկուղի ոչ վաղ": (13) Ո-
մանք. Որ ոչ ևս իմացաւ հայել: (14) Ոսկան. ՚Ի տանէ
կապանաց ելցէ այլ ամն առ ՚ի թագաւորել: Ոսկ. ոմանք.
զի և ՚ի թագաւորութեն: (15) Ոմանք. Տեսի միանգամայն
զամ կենդանիս որ շրջին ՚ի ներ".. որ յաւնելոցն է փո-
խանակ նր: (16) Ոմանք. Ո՛չ գոյ վախճան ամ ժո"...
զի և այն սնոտի է և յօժա": (17) Ոմանք. Զգոյշ լեր ո-
տից քոց որում երթաս ՚ի.. և մերձ լիցին ՚ի: (18) Ո-
սկան. Զի լաւագոյն է հնազանդութի քան զտուրս անզ":
(18) Ոմանք. Այ զի ոչ են գիտակ բարի առնելոյ:

ԳԼ. Ե.

1 Մ[illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]

ԳԼ. Ե. (1) Ոմանք. [illegible] (2) Ոմանք. [illegible] (3) Ոմանք. [illegible] (4) Ոմանք. [illegible] (5) Ոմանք. [illegible] (6) Ոմանք. [illegible] (7) Ոմանք. [illegible] (8) Ոմանք. [illegible] (9) Ոմանք. [illegible] (9) Ոմանք. [illegible] (10) Ոմանք. [illegible] (11) Ոմանք.

Digitized by Google

է ծառայի՝ եթէ սակաւ և եթէ շատ կերիցէ. և որում
յագելն մեծանալով՝ չէ՛ նմա համարձակ ՚ի քուն մտանելոյ։
ԺԶ * Է խստութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգականն. մեծու- 12
թիւն պահեալ ստացողի իւր ՚ի նմանէ չարեաց իւրոցն. * և 13
կորիցէ մեծութիւն նորա՝ և նա ՚ի պարապման չարի է։ Ծնաւ
որդի՝ և ոչ գոյ ՚ի ձեռին նորա և ոչինչ։ * Որպէս ել յորո- 14
վայնէ մօր իւրոյ մերկ, դառնայ երթալ՝ որպէս և եկեալն
էր՝ և ոչինչ առցէ ՚ի վաստակոյ իւրմէ, եթէ երթիցէ
՚ի ձեռին իւրում։ * Նա և այս խիստ ախտ չար է, զի որպէս 15
եկն՝ նոյնպէս և երթիցէ. և զի՞նչ օգուտ իցէ նմա ՚ի
վաստակոց, անհուն զոր ջանայ ՚ի հողմոյ։ * Զի ամ ա- 16
ւուրք նորա խաւար և սուգ. և ՚ի բազում սրտմտութեան և
՚ի հիւանդութեան և ՚ի բարկութեան։ * Ահաւասիկ զոր 17
տեսի ես՝ բարի է ուտելն և ըմպելն, և տեսանել զբա-
րութիւն յամ վաստակս իւր զոր ջանասցէ ընդ արեգա-
կամբ ՚ի թիւ աւուրց կենաց իւրոց զոր ետ նմա Աստ-
ուած, զի այն է բաժին նորա։ * Քանզի ամ մարդ՝ որում ետ 18
նմա Աստ մեծութիւն և ինչս, և իշխան արար զնա ուտել
՚ի նոցանէ. և առնուլ զբաժին իւր. և ուրախ լինել ՚ի
վաստակս իւր. այն պարգև Այ է։ * Զի ոչ բազում 19
աւուրս յիշեսցէ զկենաց իւրոց. զի Աստ զբաղեցուցա-
նէ զնա ուրախութեամբ սրտի իւրոյ։

ԳԼ. Զ.

Է՛ չարութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգականն, և բա- 1
զում է յոյժ ՚ի մէջ մարդոյ։ * Այր մի որում տա- 2
ցէ Աստ մեծութիւնս և ինչս և փառս. և ոչինչ պակաս ի-
ցէ անձին իւրում յամէ որում ցանկանայցէ. և ոչ տա-
ցէ

Եւ որ յագի. մեծատուն"։ (12) Ոմանք. Է հիւանդութիւն զոր տեսի ՚ի ներ"։ (13) Ոմանք. Եւ ոչինչ գոյ ՚ի ձե"։ (14) Ոմանք. Եւ ոչ էլ.. դարձցի երթալ որպէս և եկն.. եթէ երթայցէ ՚ի ձե"։ (15) Ոմանք. Մանաւանդ և այն ախտ չար է. զի զորօրինակ եկն.... օգուտ է նմա ՚ի վաստակոցն զոր։ (16) Ոմանք. ՚ի խաւարի և ՚ի սուգ, և սրտմտութ բազմաւ, և հիւանդութ և ցասմամբ։ (17) Ոմանք. Ահա զոր տեսի ես զբարին՝ որ է բարի, ուտելն և ըմ"... յամ ՚ի վաստակսն իւրում զոր ջանայ ՚ի ներքոյ արեգականն.. մի զի այն է։ (18) Ոմանք. Որոյ ետ Աստ զմեծութիւն։ (18) Ոմանք. Ուտել ՚ի նմանէ... ՚ի վաստակսն իւրում։ (19) Ոմանք. Զի ոչ յիշեսցէ զբազում աւուրս կենաց իւրոց, զի Աստ զբաղեցուցանէ զնա։
Գլ. Զ. (1) Ոմանք. Եւ բազում է ՚ի մէջ մարդկան։ (2) Ոմանք. Եւ ոչ տացէ նմա Աստ իշխանութիւն ուտել ՚ի նմանէ. քանզի այր օտար"։

ներքէ զնա նա իշխան ուտել 'ի նմանէ . զի այր օտար
կերիցէ զնա : Եւ այս ընդունայնութիւն է՝ եւ ախտ չար :
3 * Եթէ ծնցի այր հարիւր , եւ ամս բազումս կեցցէ . եւ
ըստ բազում եղիցին աւուրք ամաց նորա . եւ անձն նորա ոչ
յագեսցի 'ի բարեաց անտի , եւ գերեզման եւս ոչ գտցի
4 նմա . Ես ասացի թէ լաւ է քան զնա վիժածն : * զի
ունայնութեամբ եկն՝ եւ խաւարաւ գնաց , եւ 'ի խաւարի ա-
5 նուն նորա ծածկեսցի : * Քանզի զարեւ ոչ ետես՝ եւ ոչ գի-
6 տաց , զի՞նչ է հանգիստ սորա քան զնորա : * Եւ եթէ
եկեաց նա զհազար ամաց կրկին , եւ զբարութիւն ինչ ոչ ե-
7 տես՝ միթէ ոչ երթայցէ նա 'ի մի տեղի : * Ամենայն
ջան մարդոյ 'ի բերան իւր , եւ սակայն անձն նորա ոչ յա-
8 գեսցի : * Զի՞նչ առաւելութիւն է իմաստնոյն քան զան-
միտն , զի աղքատն գիտէ երթալ առաջի կենաց իւ-
9 րոց : * Լաւ է տեսիլ աչաց քան զգնացեալն ոգւով :
սակայն եւ այն ունայնութիւն է՝ եւ յօժարութիւն ոգւոյ :
10 * Որ ինչ եղեն՝ աւասիկ անուն կոչեցեալ է նմա . եւ յայտնի եղեւ
եղեւ որպիսի ինչ է մարդ . եւ ոչ կարիցէ դատել ընդ հզօ-
11 րին քան զնա : * Զի են բազում բանք՝ որ յաճախեն
զընդունայնութիւն :

Գլ. Է.

1 Ո ինչ առաւելութիւն է մարդոյ : Զի ո՞ գիտէ զինչ
բարի է մարդոյ 'ի կենդանութեան իւրում 'ի թիւ աւուրց
կենաց ընդունայնութեան նորա . եւ արար զայն 'ի ստուեր :
Զի ո՞վ է որ պատմեսցէ մարդոյն՝ զինչ լինելոց է զկնի
2 նորա ընդ արեգակամբ : * Բարի է անուն բարի՝ քան
զի-

---

(3) Ոմանք յաւելուն 'ի լուսն". Այր հարիւր զաւակ : (3) Ո-
մանք . Աւուրք կենաց նորա . . 'ի բարութենէն . եւ գերեզման
ոչ եւս գտցի նմա : (4) Ոմանք . Անուն նորա ծածկեսցաւ :
(5) Ոմանք . Քանզի զարեգակն ոչ ետես եւ ոչ ծանեաւ :
(6) Ոմանք . Զհազար ամաց շրջանս եւ այլն": (8) Ոմանք .
Վա զի զինչ առաւել". . . քանզի աղքատն գիտէ երթալ :
(9) Ոմանք . Բարի է տեսանել ա". . . եւ այն անօրէն է եւ յօ" :
(10) Ոմանք . Ահա անդէն կոչեցաւ անուն նորա ; եւ յայտ
նի եղեւ որ ինչ է մարդ . եւ ոչ կարասցէ դատել ընդ այս
հզօրին : (10) 'ի լուսն". Հզօրին քան զինքն . հանդերձ ո-
մանց 'ի բնաբ": (11) Ոմանք . Վա զի են բանք բազումք՝ որ
բազմացուցանեն զընդունայնութիւն :
Գլ. Է . (1) Ոմանք . Զ ինչ է առաւե". . . քանզի ով գի-
տէ . . զթիւ աւուրց կե". . . զոր արար զնա 'ի ստուերի :
Զի ով պատմեսցէ մարդոյն եթէ զինչ լինիցի զկնի
նորա ներքոյ արեգ"+ (2) 'ի լուսն". 'ի Լէ՞ Քան զողորմութիւն ,
նշանակէ՝ քան զեւղ մարմնոյ : Ոմանք . քան զիւղ բարիս :

Digitized by Google

զաղորմանէ բարի. և օր մահուան իւրոյ՝ քան զօր ծնն-
դեան իւրոյ։
ԺԲ * Բարի է երթալ 'ի տուն սգոյ՝ քան երթալ 'ի տուն 3
ուրախութեան, զի այն կնիքն է կատարած ամ մարդոյ.
և որ կենդանին է՝ տացէ բարութիւն 'ի սիրտ իւր։ * Լաւ 4
է սրտմտութիւն քան զծաղր. զի չարութեամբ երեսաց զուար-
թասցի սիրտ։ * Սիրտ իմաստնոց 'ի տան սգոյ, և սիրտ 5
անմտաց 'ի տան ուրախութեան։ * Լաւ է լսել զսաստուհաս 6
իմաստնոյ, քան լսել մարդոյ զերգս անմտաց։ * Զի 7
որպէս ձայն փշոց 'ի ներքոյ կաթսայի՝ այնպէս ծաղր ան-
մտաց. սակայն և այն ընդունայնութիւն է։ * Զրպարտութիւն 8
ծփեցուցանէ զիմաստունն. և կորուսանէ զսիրտ ազ-
նուութեան նր։ * Բարի է կատարած բանից՝ քան զսկիզբն 9
իւրեանց։ բարի է երկայնմիտն՝ քան զհպարտացեալն
հոգւով։ * Մի փութար յոգի քո բարկանալ, զի բար- 10
կութիւն 'ի ծոց անզգամաց հանգչի։
ԺԳ * Մի ասիցես զինչ գործեցաւ. զի աւուրքն առաջինք 11
լաւ էին քան զաւուրս զայս. զի ոչ իմաստութեամբ հար-
ցեր դու այդորիկ։ * Բարի է իմաստութիւն ընդ ժառան- 12
գութեան, և յաւելուած որոց տեսանեն զարեգակն. * Զի 13
ընդ հովանեաւ նր իմաստութիւն է իբրև զհովանի արծա-
թոյ։ Եւ առաւելութիւն գիտութեան իմաստութիւն կենդա-
նացուսցէ զայն որ առ 'ի նմանէ։ * Տես զգործս այ 14
զի ո՛վ է այն որ կարող լինիցի զարդարել զոր նա ծռեաց
զարիցէ։ * Յաւուր բարութեան կեցջիր 'ի բարիս. և տես 15
յաւուր չարութեան։ Տես սակայն նմին միաբան։ Զայն
արար այ վն խօսից՝ զի մի գտցէ մարդ զինի իւր՝ և
մի ինչ։

* Զամ

(3) Ոմանք. Լաւ է երթալ 'ի տուն.. վն զի այն է կատար
..տացէ բարի 'ի սիրտ։ (4) Ոմանք. Բարի է սրտմտութիւն..
..զի 'ի չարութեն երեսաց։ (5) Ոմանք. Սիրտ իմաստնոց..
և սիրտ անզգամաց 'ի տան։ (6) Ոմանք. Լսել զսաստ...
..իս իմաստ։ (7) Ոմանք. Այնպէս է ծաղր.. և այն սնոտի
է։ (8) Ոմանք. Վն զի զրպարտութիւն ապականեցուցանէ զիմաստ".
..զսիրտ ազնուութեն նր։ (9) Ոմանք. Բարի է վախճան
բանից։ (10) Ոմանք. Վն զի բարկութի.. անզգամաց
զաղդարկէ։ (11) Ոմանք. Մի ասեր թէ զինչ եղև.. թէ
զի եղեն քան զայսոսիկ. վն զի ոչ։ (12) Ոմանք. Հան-
դերձ ժառանգութեն, և առաւելութեն, որոց տես"։
(13) Ոմանք. Քանզի ընդ հովանեաւ նր է ի".. զայն առ
'ի նմանէ։ (14) Ոմանք. Տես զարարածս այ. վն զի ով կա-
րէ զարդարել զոր նա եղծցէ զնա։ (15) Ոմանք. Զա-
րութեն։ Ահա և այս միաբանէ ընդ այսմ. արար այ
զայն վն խօսից. զի ոչ գտանիցէ.. իւր՝ և ոչինչ։

16 * Զանձն քեզ անձուկ յաւուրս ատելութեան [illegible] . եւ մի՛ որդւոց ի Ի
կորուսանել յառագաստ [illegible] իւրում , եւ մի անմաքրութեան որ
17 կայ չարութեամբ իւրով : * Մի՛ կարծր արդար լինիր , եւ
18 մի [illegible] [illegible] զի մի [illegible] : * Մի՛
անմաքրութեան կարծր , եւ մի լինիր [illegible] զի մի [illegible]
19 ժամ [illegible] : * Բարի է թէ ի կողմն այսորիկ լինիցիս . սակայն եւ այսմիկ մի՛ [illegible] զձեռն քո . զի որ
20 երկնչի յայն ամենայն ընդ [illegible] : * Իմաստութիւն օգնեսցէ ի-
21 մաստնոյն քան զտասն իշխանս որ իցեն ՚ի քաղաքի : * Զի
մարդ ոչ գոյ ՚ի վերայ երկրի՝ որ գործէ զբարիս , եւ ոչ
22 մեղանչիցէ : * Սակայն յամ բանս զոր խօսիցին ամբարշտք մի՛ դներ ՚ի սիրտ քում : Զի մի՛ լուիցես զծառայ
23 նորա ՚ի ծառայէ քումմէ՝ որ զքեզ անիծանիցէ : * Զի բազում անգամ չարաչարեսցէ ընդ քեզ , եւ ՚ի բազում
[illegible] չարչարեսցէ զսիրտ քո . սակայն եւ դու մի՛ ա-
նիծաներ այլոց :
24 * Զայս ամ փորձեցի ես իմաստութեամբ , եւ ասացի թէ ԻԱ
25 իմաստնացայց . եւ նա հեռացաւ յինէն , * հեռագոյն քան
[illegible] էրն . եւ զխորութիւն խորոց ով կարասցէ գտանել :
26 * Շրջեցայ ես եւ սիրտ իմ , ծանուցանել նա եւ խորհել
եւ խնդրել զիմաստութիւն եւ զհամարս . գիտել զանմաքրութիւն զուրախութեան եւ զխռովութիւն : * Եւ գտի ես
27 զնա . եւ [illegible] թէ դառն է քան զմահ կնոջն հանդերձ .
որ է որս եւ թակարդ սրտի նորա , եւ կապանք ՚ի ձեռս նորա :
Բարին առաջի երեսաց նոյ զերծցի ՚ի նմանէ , եւ որ մե-
28 ղաւորն է ըմբռնեսցի ՚ի նմա : * Ահա զայս ամ գտի ա-
սէ

(16) [illegible] . Մի խանդասցես անձն քո զամ յաւուրսն" . . . որ կայ [illegible] ՚ի չարութեան իւրում : (17) Ոմանք . Զի մի երբեք խոտորեցիս : (18) Ոմանք . Անմաքրութեամբ յայժ . . զի մի մե-
ռանիցիս առն" : (19) Ոմանք . Բարի է քեզ եթէ [illegible] նեցուկս յայսմանէ . սակայն եւ այսմի մի՛ [illegible] զձեռն" . . .
[illegible] զի երկիւղածն յայն ամենայնէ : Որ ՚ի [illegible] [illegible] [illegible] սակայն եւ այսու : (21) Ոմանք . Ոչ գոյ արդար ՚ի
վերայ երկրի՝ որ արարցէ բարի : (22) Ոմանք . Սակայն զամ . . որ զքեզ անիծիցէ : (23) ՚Ի [illegible]" . Բազում անգամ չա-
րախօսեսցէ զքեզ . [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] : Որ [illegible]
[illegible] . Չարախօսեսցի ընդ քեզ , եւ բազում անգամ [illegible]
[illegible] չարչար" : (24) Ոմանք . Եւ ասացի թէ իմաստու-
նացայց : (25) Ոմանք . Հեռագոյն քան որ էրն . եւ
խորք խորոց ոչ գտցեն զնա : (26) Ոմանք . Եւ գիտել
զանմաքրութիւն զանխրատութեան : (27) Ոմանք . Եւ գտի զնա
զառնագոյն քան զմահ . . որս եւ ուռկանաց . . եւ յա-
ջողութիւն ըմբռնեսցի ՚ի նմա : (28) Ոմանք . Զի մի՛ մնալ
զասանել զիմորհուրդն :

ասէ Եկլեսիաստէս. մի միոյ գտանել խորհրդոյս; * զոր 29
խնդրեաց անձն իմ, և ոչ գտի. այր մի ՚ի հազարաց գտի,
բայց կին՝ ամենեւին ոչ:
ԻԲ * Այս արդ զայս գտի. զոր արար Աստուած զմարդն ուղիղ. 30
և նոքա խնդրեցին զխորհուրդս չարութեան: Ով գիտէ
զիմաստունս՝ և ով գիտէ զմեկնութիւն բանից:

ԳԼ. Ը.

Իմաստութիւն առն լուսաւոր առնէ զերեսս իւր. և 1
որ ժպիրհն է երեսօք իւրովք ատելի լիցի:
ԻԳ * Բերանոյ թագաւորի զգոյշ լեր, և ՚ի բանս երդման 2
այդ մի վաղվաղեսցես: * Յերեսաց նորա գնասցես, և մի 3
կացցես ՚ի բանի չարի. զի զամ զորինչ կամիցի՝ արասցէ: ;
ցէ: * Իբրև զթագաւոր իշխանութեամբ խօսի. և ով կարէ 4
ասել ցնա՝ թէ զինչ գործեցեր: * Որ պահէ զպատուիրան, 5
ոչ գիտասցէ զբան չարութեան. և ժամանակի իրա-
ւանց ծանուցէ սիրտ իմաստնոյ: * Զի ամ իրաց ժա- 6
մանակ է և իրաւունք. զի գիտութիւն մարդոյն բազում
է ՚ի վերայ նորա: * Քանզի ոչ գիտէ զինչ լինելոց է. զի որպէս 7
ինչ լինելոց իցէ ով պատմեսցէ նմա: * Ոչ է մարդ 8
իշխան ոգւոյ՝ արգելուլ զոգի, և ոչ գոյ իշխանութիւն ՚ի
յաւուր մահուան. և ոչ գոյ հրեշտակութիւն յաւուր
պատերազմի. և ոչ ապրեցուցանէ ամբարշտութիւն զըն-
մերձաւորս իւր:
ԻԴ * Զամ զայս տեսի, և ետու զսիրտ իմ յամ արարածս 9
որ արարեալ են ՚ի ներքոյ արեգական. որում մի ան-
գամ իշխան եղև մարդն ՚ի վերայ մարդոյ չարչարել զնա:
* Եւ ապա տեսի ես ամպարշտս մեռեալս ՚ի գերեզ- 10
մանս. և ՚ի սրբոյ տեղւոյ գնացին, և գովեցան ՚ի քա-
ղաքի

---

(29) Ոմանք. Եւ այր՝ մի ՚ի հազարս: (30) Ոմանք. Սակայն զայս ահա գտի. զի արար Աստուած: (30) Ոսկան. Ով գի-տէ զիմաստութիւնս:

Գլ. Ը. (1) Ոմանք. Իմաստութիւն մարդոյ լու՛՛.. և ժպիրհն ե-րեսօք իւրովք լինի ատելի: (2) Ոմանք. Երդմանն մի փու-թասցես: (3) Ոմանք. Մի կայցես ՚ի չար բանի: (4) Ո-մանք. Եւ իբրև զթա՛՛... և ով ասասցէ ցնա թէ զինչ գործես. կամ, առնես: (6) Ոմանք. Վա զի ամ իրաց է ժա՛՛. .. վա զի աղխութիւն մարդոյ բազում: (7) Ոմանք. Զի ոչ գոյ է որ գիտէ եթէ զինչ է որ լինելոցն է. վա զի որպէս լի-նիցին ով պա՛՛: (8) Ոմանք. Եւ ոչ գոյ պատուհասաւորու-թեան յաւուր պատերազմի: (9) Ոմանք. Եւ զայս ամ տեսի միանգամայն և ետու.. որոյ իշխան եղև: (10) Ոմանք. Եւ յայնժամ տեսի զամբարշտսն ՚ի գերեզմանս ա-ծեալս.. վա զի այնպէս արարին:

գովեցին. զի այսպէս արարին. Նաեւ այն ընդունայ-
11 նութիւն է: * Զի ոչ գոյ ընդդէմ դատաւոր յայնցանէ որ
վաղվաղակի գործեն չար. վն այնորիկ համարձակե-
ցան սիրտք որդւոց մարդկան յանձինս իւրեանց գոր-
12 ծել չար: * Որ մեղաւն արար զչարիս, յայսմհետէ՝ և
՚ի վաղնջուց: քանզի գիտեմ և ես զինչ է բարին երկիւ-
13 ղածաց այ, զի երկնչիցին նոքա յերեսաց նր: * Եւ բա-
րի ինչ ոչ եղիցի ամպարշտին. ոչ յերկարեսցէ աւուրս
ընդ հովանեաւ որ ոչ իցէ երկիւղած յայ:
14 * Գոյ ընդունայնութիւն որ եղեալ է ՚ի վր երկրի: զի ԽԵ
են արդարք՝ որոց համանեն առ նս գործք ամպարշ-
տաց. և են ամպարշտք՝ զի հասանեն նց իբրև զգործս
արդարոց: և ասացի ես թէ սակայն և այն ընդունայ-
15 նութիւն է: * Եւ գովեցի ես զուրախութիւն. զի ոչ է բա-
րի մարդկան ՚ի ներքոյ արեգական, բայց յուտելոյ և
յըմպելոյ և յուրախ լինելոյ. և այն երթիցէ ընդ նմա
՚ի վաստակս նորա զաւուրս կենաց իւրոց, որչափ ետ նմա
16 այ ՚ի ներքոյ արեգական: * Յոր միանգամ ետու ըզ-
սիրտ իմ գիտել զիմաստութիւն, և տեսանել զզբաղմունս
որ արարեալ է ՚ի վր երկրի, զի ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի
17 քուն յաչս նր ոչ է տեսանել: * Եւ տեսի ես զամ ա-
րարածս այ. զի ոչ կարասցէ մարդ գտանել զարարածն
որ արարեալ է ՚ի ներքոյ արեգական. որչափ ջանասցի մարդ
խնդրել՝ և ոչ գտցէ: քանզի որչափ ասասցէ իմաստունն
գիտել՝ ոչ կարասցէ գտանել:

Գլ.

(11) Ոմանք. Քզի ոչ գոյ ընդդէմ.. իւրեանց առնել զչա-
րիս: (12) Ոմանք. Արար զչար յայնմ հետէ և ՚ի վաղուց
ժամուց.. զի երկիցեն յերեսաց նր: (13) Ոմանք. Եւ ոչինչ
գոյ բարի ամպարշտին, և ոչ. աւուրս իբրև ... հովանեաւ
նր որ ոչ է երկիւղած յերեսաց այ: (14) Ոմանք. Է ընդ-
ունայն".. վն զի են արդարք.. առ նս իբրև գործս ամ-
պարշտաց.. որոց հասանեն առ նս իբրև զգործս ար":
Ոմանք, Որոց համանեն չարիք. իբրև զգործս ամ"
.. հասանեն այնպէս իբրև զգոր": (15) Ոմանք. Եւ գո-
վեցի միանգամայն զուրախութիւն. վն զի ոչինչ է բարի
մարդոյ.. բայց ուտելն և ըմպելն և ուրախ լինելն..
ընդ նմա ՚ի վաստակոց իւրոց յաւուրս կե".. զոր ետ
նմա այ: (16) Ոմանք: Զմիտս իմ ծանուցել զի"... որ ե-
ղեալ են ՚ի վր երկ": (17) Ոմանք. Վն զի ոչ կարասս"...
գտանել ինչ միանգամայն զարարածս այ որք արարեալ
են ՚ի ներքոյ. որչ միանգամ ջանասցէ մարդ.. քանզի
որչափ ասասցէ իմաստունն:

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

Ո ւ զամ[էն] զայս եդի 'ի սիրտ իմ. եւ սիրտ իմ տեսանէր 1
զայս ամ[էն]։ Որք արդարքն եւ իմաստունքն, եւ գործք
նոցա 'ի ձեռս այյ. քանզի զսէր եւ զատելութիւն ոչ գիտէ
մարդն։ * Ամենայն ինչ առաջի երեսաց նոցա է. եւ ու- 2
նայնութիւն է յամէն։ Պատահումն է յարդարումն եւ յամբարշտա-
ւորումն, 'ի բարին եւ 'ի չարին, 'ի սրբութեան եւ 'ի պղծութեան, որ
մատուցանէ պատարագ՝ եւ որ ոչն մատուցանէ։ Որպ որ
բարին՝ եւ այդ որ մեղաւորն. այդ որ երդնուն՝ եւ այդ որ
յերդմանէն երկնչիցի է։ * Այս է որ չարն է յամէն՝ 3
որ արարեալն է ընդ արեգակամբ. զի պատահումն է
յամենայնի։

ԻԶ Քանզի սիրտ որդւոց մարդկան լի՛ եղեւ չարութեամբ. եւ
շրջագայութիւն 'ի սիրտս նոցա 'ի կենդանութեան իւրեանց. եւ
զկնի նոցա առ մեռեալսն։ * Քանզի ո՛վ էն՝ որ հաղոր- 4
դեսցի առ ամ[էն] կենդանիսն։ զի՛ յայս թէ շուն որ կեն-
դանի է՝ լաւ է քան զառիւծ մեռեալ։ * Քանզի որ 5
կենդանիքն են՝ գիտեն նոքա թէ մեռանելոց են. եւ
մեռեալքն ոչ են գիտակ եւ ոչ ինչ։ Եւ ոչ եւս գոյ նոց
վարձք՝ զի մոռացաւ յիշատակ նոց. * եւ սէր նոց՝ եւ 6
ատելութիւն նոց՝ եւ նախանձ նոց՝ անհետ կորեաւ. եւ բաժին
նոց ոչ գոյ նոց յաւիտեան յամէն յայնմիկ՝ որ արարեալ
են ընդ արեգակամբ։ * Եկ կեր ուրախութեամբ զհաց քո՛ 7
եւ արբ սրտիւ զուարճութեամբ զգինի քո. զի արդէն
հաճեցաւ Աճ ընդ գործս քո։ * Յամ ժամ եղիցին 8
հանդերձք քո սպիտակ, եւ եւղ 'ի գլխոյ քում մի պակա-
սեսցէ։ * Եւ տես կենաւ ընդ կնոջ քո՝ զոր սիրեցեր 9
զամ

ԳԼ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ սիրտ իմ տեսանէր զայս ամ. Զի որք
արդարքն. եւ գործք իւրեանց 'ի ձեռս են այյ. քանզի զսէր
եւ զատելութիւն։ (2) Ոմանք. Եւ ընդ ունայնութիւն
է յամենայնի։ Պատահումն է արդարոյն եւ ամբարշտին,
բարւոյն եւ չարին, սրբոյն եւ պղծոյն, այնմ որ զոհիցէ
եւ որ ոչն զոհիցէ։ Որպ բարին՝ եւ այդ յանցաւորն. այդ որ
երդնուցու՝ եւ այդ որ երկնչիցի յերդմանէն։ (3) Ոմանք.
Այս է չար յամէն որ արարեալ է 'ի ներքոյ արեգական,
զի պատահմունք են յամենայն... այսոյն չարութիւն... 'ի
կեանս իւրեանց։ (4) Ոմանք. Ով զի ով էն՝ որ։ (5) Ո-
մանք. Քանզի կենդանիքն գիտեն թէ մե"։ (6) Ոմանք.
Եւ սէր նոց եւ ատելութիւն նոց. այլ եւ նախանձ նոց յայնմ.
հետէ կորեաւ.. են 'ի ներքոյ արեգական։ (7) Ոմանք.
Զի հաճեցան իսկ.. 'ի գործս քո։ (8) Ոմանք. Յամ ժա-
մանակի եղիցին հանդերձք քո։ (9) Ոմանք. Ընդ արեգա-
կամբ մինչեւ յաւուրս վախճանի.. 'ի կեանս քում, եւ 'ի

զամ աւուրս կենաց ընդունայնութեան քոյ, որ տուեալ
է քեզ ընդ արեգակամբ զամ աւուրս ունայնութեան քոյ:
Զի այն է բաժին քո ' ի կեանս քո, եւ ' ի վաստակս զոր
10 վաստակես ' ի ներքոյ արեգական: * Զամ ինչ որ ինչ
գտցէ ձեռն քո գործել, որչափ ' ի կարի քում իցէ զօր.
ձեռնիր. զի ոչ է խորհուրդ եւ գիտութիւն եւ իմաստութիւն
' ի դժոխս յորում դու երթալոց ես:
11 * Դարձայ եւ տեսի ' ի ներքոյ արեգական, զի ոչ թեթեւ-
թեւոց են ընթացքը, եւ ոչ զօրաւորաց պատերազմն, եւ
ոչ իմաստնոց հաց, եւ ոչ հանճարեղաց մեծութիւն, եւ ոչ
գիտնոց շնորհք: Զի ժամանակ է, եւ պատահար պա-
12 տահէ ամենեցուն նոցա: * Քանզի ոչ գիտէ մարդ զմահ
զժամանակ իւր: Որպէս ձկունք որսայցեն ցանցիւք չա-
րեաց, եւ որպէս թռչունք որսայցին ' ի ծուղակս. նոյնպէս
հարկանին յորոգայթս որդիք մարդկան ' ի ժամանակի
չարի՛. յորժամ հասանիցէ ' ի վ(երայ) նոցա յանկարծակի:
13 * Սակայն եւ զայս իմաստութիւն տեսի ' ի ներքոյ արե-
14 գական, եւ մեծ թուեցաւ ինձ: * Քաղաք փոքր՝ եւ իցեն ' ի
նմա արք սակաւք՝ եւ գայցէ ' ի վ(երայ) նո(րա) թագաւոր մեծ՝
եւ պաշարիցէ զնա, եւ շինիցէ ' ի վ(երայ) նո(րա) պատնէշս մեծա-
15 մեծս: * Եւ գտցէ ' ի նմա այր մի աղքատ իմաստուն՝ եւ
ապրեցուսցանիցէ զքաղաքն իմաստութեամբ իւրով. եւ մարդ
16 ոչ յիշեսցէ զայրն զայն աղքատ: * Եւ ասացի ես՝ բարւոք
է իմաստութիւն քան զզօրութիւն. եւ իմաստութիւն աղքատին
17 արհամարհեալ է, եւ բանք նր(ա) ոչ լինին լսելի: * Բանք
իմաստնոց ' ի հանգիստ լսին՝ քան զաղաղակ իշխանաց անզգա-
18 մութեան: * Բարի է իմաստութիւն քան զանօթս պատե-
րազ.

վաստակոց քոց զոր շահաս' ի ներքոյ արեւ'": (10) Ոմանք.
Զամ' որ ինչ գտանիցէ ' ի ձեռն քո առնել, որպէս է
զօրութիւն քո արա՛. զի ոչ է գործ եւ խորհուրդ: Ուր
[illegible]. եւ իմաստութիւն եղիցին ' ի դժոխս, յոր: (11) Ո-
մանք. Վասն զի ժամք եւ դիպուածք պատահեն ամենեցուն:
(12) Ց[illegible] [illegible]. Քանզի ոչ գիտէ մարդ զժամա-
նակ իւր. Որպէս ձկունք որ": (12) Ոմանք. Ցանցիւք չա-
րեաց, եւ որպէս թռչունք ըմբռնեսցին ' ի ծուղակս, նոյն-
պէս [illegible] [illegible] յորս": ' ի չար ժամու: Ոմանք. Ցան-
ցիւք [illegible]: (13) Ոմանք. իմաստութիւն տեսի ' ի ներ-
քոյ արեգական, եւ է մեծ: (14) Ոմանք. Փոքր, եւ արք
' ի նմա սակաւք... եւ պաշարիցէ զնա, եւ կառուցանիցէ
շուրջ պատնէշս մեծ": (15) Ոմանք. Եւ գտանիցէ ' ի նմա
այր աղքատ եւ իմաստուն". . [illegible] [illegible] [illegible]": (16) Ոմանք.
Եւ իմաստութիւն աղքատին: (18) Ցայսմ վայրի [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

բազմի. և յանցաւոր մի կորուսանէ զօրութիւն բազմաց։
ԻԸ Լաւ է իմաստութիւն քան զզէն պատերազմի. և ՚ի մեղաւ-
չէ մի միայն կորուսանէ զբարութիւն բազումս։

Գլ. Ժ.

Ճանճք մեռեալք զաղբաւացուցանեն զիւղ անու- 1
շութեան։ Պատուական է սակաւ ինչ իմաստու-
թիւն, քան զմեծ փառս անմտութեան։ * Սիրտ իմաստնոյ 2
յաջակողմն իւր, և սիրտ անմտի ՚ի ձախակողմն իւր։
* Քանզի և ՚ի ճանապարհի յորժամ գնայցէ անմիտն, 3
սիրտ նր̄ կարօտեսցի. և զորինչ խորհի՝ ամ անմտութիւն է։
* Եթէ հոգի իշխանին ելցէ ՚ի վր̄ քո՝ մի թողուր զտե- 4
ղի քո. զի բժշկութիւն դադարեցուսցէ զմեղս մեծամեծս։
ԻԹ * Է՛ չարութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգական որպէս ելեալ 5
յակամայ կամս երեսաց իշխանին։ * Տուաւ ան- 6
միտն ՚ի բարձրութիւնս մեծամեծս. և մեծատունք ՚ի խո-
նարհութեան նստցին։ * Տեսի ես զծառայս հեծեալս ՚ի 7
ձիս, և իշխանս զի գնային իբրև զծառայս յերկրի։
Լ * Որ փորէ խորխորատ՝ ՚ի նմին անկցի, և որ քակէ ցան- 8
գանս՝ հարցէ զնա օձ։ * Եւ որ բառնայ քարինս՝ նե- 9
ղիցի չարչարեսցի, և որ պատառէ փայտ՝ նովին վտանգես-
ցի։ * Եթէ անկցի երկաթն՝ և նա երեսս խռովեսցէ զե- 10
րեսս իւր. և զօրութիւնս զօրացուսցէ, և է՛ առաւե-
լութիւն քաջ իմաստութեան։
ԼԱ * Եթէ հարցէ օձ ՚ի թովելն, ոչ ինչ է առաւելութիւն թով- 11
չին։ * Բանք բերանոյ իմաստնոյ շնորհք. և շրթունք 12
անմտին ընկղմեսցեն զնա։ * Սկիզբն բանից բերանոյ նորա 13
անմտութիւն. և վախճան նր̄ ծուփ չարութ։ * Եւ որ ան- 14
միտն է յաճախէ զբանս։
ԼԲ Ո՛չ գիտէ մարդ զինչ եղեալ է՝ և զինչ լինելոց է, զի
զինի նր̄ ով պատմեսցէ նմա։ * Վաստակ անմտին չարչա- 15
րեսցէ զնա. որ ոչ գիտաց երթալ ՚ի քաղաք։ * Վայ 16
քեզ

չափանց ճարտի։ Ոմանք ունին զայս և այլ ասմին. այսինքն՝ Բազում է իմաստութիւն քան, եւն. և ոմանք յաւ գրեթէ՝ Լաւ են մասնաւոր քան, եւն։

Գլ. Ժ. (1) Ոմանք.. Սակաւ ինչ իմաստութիւն։ (3) Ոմանք. Սիրտ նր̄ պակասեսցի. (5) Ոմանք. Արեգական. իբրև առակաւորք իշխեն յերկրի։ (9) Ի շարս". Եւ որ բառնայ քարինս... ՚ի նոսա"։ (9) Ոմանք. Քարինս. վտանգեսցի նեղեսցի, և որ հերձանէ փայտս վտանգեսցի ՚ի նոսին։ (12) Ոմանք. Եւ շրթունք անմտին։ (13) Ոմանք. Բերանոյ նր̄ անմտութիւն է. և վերջինք բերա-նոյ նր̄ յանդուգն չար։ (14) Ոմանք. Եւ անմիտն բազմա-ցուցանէ զբանս։ (15) Ոմանք. Բանս անմտին չարչարէ։

քեզ քաղաք որոյ թագաւոր քո մանուկ է, և իշխանք
17 քո ընդ առաւօտս ուտեն ։ * Երանի քեզ երկիր, որոյ
թագաւոր քո որդի ազատի է, և իշխանք քո ՚ի ժամանա-
կի ուտեն զօրութեամբ՝ և ոչ ամաչեսցեն ։
18 * ՚Ի վատութիւն խոնարհեսցին հեծանաձգութիւնք. և ՚ի Լդ
19 դատարկութեան ձեռաց կաթեսցէ տունն ։ * ՚Ի ծաղր առ-
նեն զհաց, և գինի և եւղ ուրախ առնեն զկենդանիսն.
20 և արծաթոյ հնազանդեսցի ամ ինչ ։ * Մանաւանդ և ՚ի միտս քում
մի անիծաներ թագաւորն, և ՚ի շտեմարանս սենեկաց
քոց մի անիծաներ մեծին. զի թռչունք երկնից հասու-
ցանեն զբարբառ քո, և որոց թևք են պատմեսցեն զբանս քո ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Արձակեա զհաց քո ՚ի վ(երայ) ջուրց, զի ՚ի բազմութեան ա- Լզ
2 ւուրց գտցես զնա ։ * Տուր բաժին եւթանց՝
և ութից. զի ոչ գիտես զինչ չարութիւն է ՚ի վերայ
3 երկրի ։ * Թէ լցցին ամպք անձրևով՝ ՚ի վ(երայ) երկրի հե-
ղուն ։ Եթէ անկցի փայտն ՚ի հարաւ՝ և կամ ՚ի հիւսիս.
4 ՚ի տեղւոջ՝ ուր անկցի փայտն անդ կայցէ ։ * Որ պահէ
զհողմս՝ ոչ սերմանիցէ. և որ հայի ընդ ամպս՝ ոչ հնձիցէ.
5 զի. * որպէս ոչ է ոք որ գիտէ զինչ է ճանապարհ հող-
մոյ։ Իբրև զոսկերս յորովայնի յղւոյ, նոյնպէս ոչ գի-
տասցես զգործս Աստուծոյ որ ինչ առնիցէ նա զամ ։
6 * Ընդ առաւօտս սերմանեսջիր զսերմն քո, և ընդ
երեկոյս մի դադարեսցէ ձեռն քո. զի ոչ գիտես՝ որ պատա-
հեսցի. այս թէ այն, կամ թէ երկոքեանն ՚ի միասին՝ բա-
րի իւիք է ։
7 * Քաղցր է լոյս. և բարի աչացն տեսանել զարեգակն. Լե
8 կամք. * զի թէ ամս բազումս կեցցէ մարդ, և յամենայն ՚ի նոս
ու-

---

(17) Ոմանք. Երանի է քեզ եր"... որդի ազատի իցէ ։
(18) Ոսկան. Եւ ՚ի դատարկութենէ ձե"։ (19) ՚Ի չա". ՚Ի
ծաղր առնեն զհաց. համաձայն ... ՚ի ... ։ Ոմն ...
Ծաղր առնեն զհաց.. հնազանդեսցի ամ ։ (20) Ո-
մանք. Եւ յշտեմարանս.. մի նզովեսցես զմեծն. զի զի
թռ".. և որ ունի թևս պատմէ զբանս քո ։
ԳԼ. ԺԱ. (1) Ոմանք. ՚Ի վ(երայ) երեսաց ջրոց, զի ՚ի բազ-
մութեան աւ"։ (2) Ոմանք. Վզ զի ոչ գիտես զինչ լինելոց
չար ՚ի վ(երայ) երկրի ։ (3) Բազումք. Եւ եթէ անկցի փայտն.
(4) Ոմանք. Եւ որ հայի յամպս ։ (5) Ոմանք. Յորս ոչ գոյ
գիտութիւն եթէ զինչ է ճանապ"... իբրև ոսկերք յորովայ-
նի յղւոյ ։ (6) Ոմանք. Սերմանեսցես զսերմն քո.. եթէ որ
պատահեսցի. այս.. և թէ երկոքին ՚ի միասին բարիք են.
(7) Ոմանք. Եւ բարի է աչաց տեսանել զարեգակն ։
(8) Ոմանք. Եւ յամս ՚ի նոսա ուրախ լինիցի ։ (8) Ոսկան.

Digitized by Google

ուրախ լիցի. և յիշեսցէ նա զաւուրս խաւարի, զի
բազում եղիցին. ամենայն որ գալոցն էր ունայնութիւն
է։ * Ուրախ լեր երիտասարդ ՝ի մանկութեան քում. և 9
զուարճացուսցէ զսիրտ քո յաւուրս մանկութեան քոյ։
ԼԶ Եւ գնա՛ դու ՝ի ճանապարհս սրտի քո անբիծ, և ՝ի տես-
իլ աչաց քոց. և գիտասջիր թէ վասն այսր ամենայնի ածցէ
զքեզ Աստուած ՝ի դատաստան։ * Եւ ՝ի բաց արասջիր զբարկութիւն 10
՝ի սրտէ քումմէ, և անցո զչարութիւն ՝ի մարմնոյ քումմէ.
զի մանկութիւն և անմտութիւն ունայնութիւն է։

ԳԼ. ԺԲ.

Եւ յիշեա՛ դու զայն որ հաստատեացն զքեզ յա- 1
ւուրս մանկութեան քոյ. մինչչև հասեալ իցեն ա-
ւուրք չարութեան, և հասցեն ամք յորս ասասցես թէ ոչ են
կամք իմ ՝ի դոսա։ * Մինչչև խաւարեալ իցեն արե- 2
գակն՝ և լոյս՝ և լուսին՝ և աստեղք, և դարձցին ամպք
զկնի անձրևաց։ * Յաւուր յորում շարժեսցին պահա- 3
պանք տանն, և թիւրեսցին արք զօրութեան. և դադար-
եսցեն աղօրիք զի նուազեցան. և խաւարեսցին որք
տեսանեն ընդ ծակս։ * Եւ փակեսցեն զդրունս ՝ի հր- 4
ապարակս ՝ի տկարութեան ձայնի աղօրւոյն, և յարիցեն
՝ի ձայն հաւուն, և նկուն լիցին դստերք երգոց։ * Եւ 5
՝ի բարձունս հայեսցին, և սարսափ ՝ի ճանապարհին.
և ծաղկեսցի նշենին, և թանձրասցի մարախն, և ցրուե-
սցի կապարն. զի գնաց մարդ ՝ի տուն յաւիտենի-
ից, և շուրջ եկին կոծողք ՝ի հրապարակս։ * Մինչչև 6
կործանեալ իցէ լար արծաթոյն. և խորտակեալ մա-
նեակ ոսկւոյն. և մանրեալ սափորն յաղբերն, և ընկղ-
մեալ անիւն ՝ի գուբն։ * Եւ դարձցի հողն յերկիր ուր 7
և էրն, և հոգին դարձցի առ Ած որ ետ զնա։
ԼԵ * Ունայնութիւն ունայնութեանց ասաց Ժողովողն, ամենայն ինչ 8

ըն-

Որ գալոցն է՝ անցաւոր է։ (9) Ոմանք. Եւ զուարճացուս-
ցէ զսիրտ քո յաւուր մանկութեան.. ՝ի ճանապարհս սրտի
քո անարատ. հմմ, անարատաբար և ՝ի տես՛... և ածցէ
եթէ վն այսր։ (10) Ոմանք. Եւ հեռացո զչարութիւն ՝ի
մարմնոյ.. վն զի մանկութիւն։

Գլ. ԺԲ. (1) Ոմանք. Եւ յիշեա զարարիչն քո յաւուրս
մանկութեան քո. մինչչև հասանելոց իցեն.. և հասցեն
ամք յորս ասիցես ոչ են։ (2) Ոմանք. Խաւարեալ
իցէ.. զկնի անձրևաց։ (3) Բազումք. Արք զօրութեանց, և դա-
դարեսցեն աղօրք՝։ (4) Ոմանք. Եւ նկուն եղիցին ամ՛
դստերք երգ՛։ (5) Ոմանք. Եւ ՝ի բարձանց տեսցեն, և
սարսափ՝... կապարն. վն զի գնաց.. և շրջեցան կոծողք։
(7) Ոմանք. Եւ հողն դարձցի։ (8) Ոմանք. Ամ՛ ինչ ուն-

9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible]

Ի վախճանի ամենայն գրքին · Կատարեցաւ Եկլեսիաստես :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳՈՑ ԵՐԳՈՑՆ

[illegible]

ԵՐԳ

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ
ՈՐ Է
ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ։
Ասացեալ Սողոմոնի Արքայի Իւր։

ԳԼ. Ա.

Հարսն ասէ։

1 ՀԱՄԲՈՒՐԵՍՑԷ ԶԻՍ Ի
համբուրից բերանոյ իւրոյ. զի բարի են
2 ստինք քո քան զգինի, * և հոտ իւղոց քոց
քան զամենայն խունկս։ Իւ՛ղ անոյշ հեղեալ է
3 անուն քո. վա այսորիկ օրիորդք սիրեցին զքեզ, * և
ձգեցին զքեզ։ Զհետ հոտոյ իւղոց քոց ընթասցուք
մեք։ Օրիորդացն պարիկ հարսանն էր փեսային՝ զի ինքն շնորհեաց
նմա։ Տարաւ զիս արքայ 'ի սենեակ իւր։ Հարսինն պար-
տէր օրիորդացն. Եւ նոքա ասեն։ Ցնծասցուք՝ և ուրախ
լիցուք մեք 'ի քեզ. և սիրեսցուք զստինս քո քան զգի-
նի։ Օրիորդքն հարսինն բարբառին զանուն փեսային։ Ուղ-
4 ղութիւն սիրեաց զքեզ։ Հարսնն ասէ։ * Սևացեալ եմ ես և
գեղեցիկ դստերք Երուսաղեմի, իբրև զվրանսն կեդարու, և իբրև
5 զխորանսն Սողոմոնի։ * Մի՛ հայիք ընդ իս, զի ես սևա-
ցեալ թխացայ։ Քանզի խեթիւ հայեցաւ ընդ իս արե-
գակն։ Որդիք մօր իմոյ մարտեան ընդ իս, և եդին զիս
պա-

---

* Ամենայն Գրչագիր օրինակք զՏիտղոսս Գրոցս ասեն հանգոյն
գրոյս, բայց յերկուս ոչ գտանի. Երգ երգոց Հարսն ասէ առ
զՓեսայն. Համբուրեսցէ։
Ցայսպարբերութեան գծից 'ի գիրս երգոց՝ որ առանձին 'ի միջոյ
թարգմանութեան փոխանի, յաւէ Գրչագիր օրինակս առ 'ի զանազանու-
թիւն բանի բանիցն՝ նշանակեալ են գծեալ. որ 'ի գաղափարութիւն
ըստ պատշաճի նշանակ առաջնոյ գրոյ եղաւ։
Գլ. Ա. (1) Օրինակ. Վա զի բարի են։ (2) Ոմանք. Իւղ
թափեալ է անուն քո. վա այսորիկ։ (3) Ոմանք. Եւ ձգե-
ցին զքեզ յետեւ։ Զհետ քո 'ի հոտ իւղոց քոց...
և ուրախ լիցուք 'ի քեզ. սիրեա''.. Օրիորդքն փեսային
բարբառեցին զանուն հարսինն։ (4) Ոմանք. Իբրև ըզ-
վրանսն։ (5) Ոմանք. Մի՛ հայիք յիս, զի ես եմ սևա-
ցեալ. վա զի խեթիւ հայեցաւ յիս արեգակն... պա-
հապան այգեստանին. չամ, յայգեստանի։

Digitized by Google

պահանջման սոյլեսատանի : զի զայգին իմ ոչ պահեցի :
Հարսնն ցփեսայն ասէ : * Պատմեա՛ ինձ զոր սիրեաց անձն 6
իմ. ուր հովուես, ուր հանգուցանես ՚ի միջօրէի. գու-
ցէ լինիցիմ իբրև զընկեցեալն յերամակս ընկերաց քոց:
Փեսայն ցհարսնն ասէ. * Եթէ ոչ ճանաչես զանձն քո գե- 7
ղեցիկդ ՚ի կանայս. ել դու զհետ գարշապարաց հօ-
տից, և արածեա զուլս քո ՚ի վրանս հովուաց : * Երիվա- 8
րացն իմոց ՚ի կառսն փարաւոնի նմանեցուցի զքեզ
մերձաւորդ իմ: Օրէնսդիրն [illegible] ասէ : * Քանզի գե- 9
ղեցկացան ծնօտք քո իբրև զտատրակի. պարանոց քո
իբրև զմանեակս : * Նմանութիւնս ոսկւոյ արասցուք քեզ՝ 10
հանդերձ կիտուածովք արծաթոյ, * մինչև արքայ ՚ի 11
գիրկս իւր ընկալցի զքեզ : Հարսնն ցիւր անձն, և ցփե-
սայն ասէ: Նարդոս իմ ետ զհոտ իւր. * Ծրար ստաշխինի 12
է եղբօրորդին իմ ինձ. ՚ի մէջ ստեանց իմոց հանգիցէ.
* Ողկոյզ նոճոյ է եղբօրորդին իմ ինձ ՚ի մէջ այգեաց 13
անդ էնգադդայ : Փեսայն ցհարսնն ասէ : * Ահաւա- 14
սիկ կաս գեղեցիկ մերձաւոր իմ. ահաւասիկ կաս գե-
ղեցիկ. աչք քո աղաւնիք : Հարսնն ցփեսայն ասէ : * Ահա- 15
ւասիկ կաս բարեձևեալ եղբօրորդեակ իմ. այլ և գեղե-
ցիկ առ դահոյս մեր հովանաւորք : * Գերանք տանց մե- 16
րոց մայրիք. զարդաւանդակք մեր նոճիք :

ԳԼ. Բ.

Փեսայն ցիւր անձն և ցհարսնն ասէ :

Ես ծաղիկ դաշտաց՝ շուշան հովտաց. * Իբրև շու- 1
շան ՚ի մէջ փշոց. այնպէս մերձաւորդ իմ ՚ի մէջ 2
դստերց

(6) Օրինակ. Մի՛ գուցէ լինիցիմ իբրև զընկեցեալն ՚ի հօտս ընկերաց": (7) Օրինակ. Ել դու զհետ ... և արածեսցես զուլս: Այլ [illegible] յաւելու. Պատմեմ քեզ փեսայն ասէ. Զհետ... (8) Օրինակ. Ձիոյն իմոյ ՚ի կառսն ... նմանեցուցի զքեզ. (10) Օրինակ. Նմանութիւնս ոսկւոյ ... քեզ հանդերձ, կիտ": և [illegible]. Արասցուք զքեզ՝ հան": (11) Օրինակ. Մ[illegible] [illegible] ՚ի գիրկս ընկալցի: Նարդոս իմ [illegible] զհոտ: (12) Օրինակ. Ծրարս ստաշխինի եղբօր": (13) Օրինակ. Ողկոյզ [illegible] եղբօր"... [illegible] էնգադդայ: (14) Օրինակ. Ահաւասիկ ես գեղեց"... [illegible] ես գեղեց": Այլ օրինակ. Ահաւասիկ... աչք քո աղաւնեայ: (15) Օրինակ. Ահաւասիկ ես գեղեցիկ եղբօրորդի իմ և [illegible]. առ [illegible] մեր հովանաւորք: (16) Օրինակ. Զարդաւանդակք մեր նոճիք: Այլ օրինակ. նոճիք:
Գլ. Բ. (1) Օրինակ. Փեսայն ցհարսնն [illegible] [illegible] [illegible] ասէ: (2) Օրինակ. Որպէս շուշան... այնպէս է քոյր իմ.

3 դստերաց ։ Հարսնն ընկերացն ասէ ։ * Իբրեւ խնձորի 'ի
փայտս անտառի, այնպէս եղբօրորդին իմ 'ի մէջ ուս-
տերաց ։ Ընդ հովանեաւ նորա ցանկացայ նստել՝ եւ նստայ․
եւ պտուղ նորա քաղցր է 'ի կոկորդի իմում ։ Ցօրիորդսն
4 հարսնն ասէ ։ * Մուծէք զիս 'ի տուն գինւոյ, կարգե-
5 ցէք 'ի վերայ իմ զսէր ․ * Հաստատեցէք զիս իւղով ․ կուտե-
6 ցէք յինձ խնձոր ․ զի խանդակաթ եմ ես սիրով ։ * Ձախն
նորա ընդ գլխով իմով ․ եւ աջ նորա պատեսցէ զինեւ ։ Հարսնն
7 յօրիորդսն ասէ ։ * Երդմնեցուցանեմ զձեզ դստերք Երուսաղեմի
'ի զօրութիւնս եւ յուժգնութիւնս անդաստանի, եթէ յառ-
նիցէք՝ զարթուցանիցէք զսէրն մինչեւ կամեսցի ։ Լուաւ ձայն
8 փեսային եւ ասէ ։ * Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ, ահաւասիկ
սա եկն վազէր ասէր 'ի վերայ լերանց՝ խաղացեալ 'ի
9 վերայ բլրոց ։ * Նման է եղբօրորդին իմ այծեման կամ
որթուց եղանց 'ի վերայ լերանց բեթելայ ։ Հարսնն նշդեայ
առ օրիորդսն զփեսայէն, եւ ասէ ։ Ահաւասիկ սա եկաց
յայնկոյս որմոյն մերոյ, կարկառեալ ընդ պատուհանս ․
10 հայեցեալ ընդ վանդակապատն ։ * Պատասխանի տայ
եղբօրորդին իմ ինձ՝ եւ ասէ, արի եկ մերձաւոր իմ ․
11 գեղեցիկ իմ, աղաւնի իմ ։ * Զի ահա ձմեռն անց ․
12 անձրեւք անցին եւ գնացեալ մեկնեցան ․ * Ծաղիկք երեւե-
ցան յերկրի մերում ․ ժամանակ եհաս յատանելոյ՝ ձայն
13 տատրակի լուելի եղեւ յերկրի մերում ։ * Թզենի ար-
ձակեաց զբողբոջ իւր ․ որթք մեր ծաղկեալք ետուն
զհոտ իւրեանց ։ Արի եկ մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ,
14 * աղաւնի իմ՝ եւ եկ դու աղաւնեակ իմ ընդ հովանեաւ
վիմին առ պատուարաւ պարսպին ։ Երեւեցո ինձ զե-
րեսս

'ի մէջ դս''։ (3) Ոմանք․ Որպէս խնձոր 'ի փայտս անտառա-
ւոց ։ Եւ ոմանք․ Իբրեւ զխնձոր 'ի մէջ ծառոց անտառի
․ ընդ հովանեաւ նորա փափաքեցի եւ նստայ ։ (5) Ոմանք․
Զուարճացուցէք զիս խնձորս, վասն զի խանդակաթեալ եմ ես
սիրոյ ․ կամ, սիրով եմ ես ։ (6) Ոմանք․ Ահեակ նորա 'ի վերայ
գլխոյ իմոյ, եւ աջ նորա պատեսցէ ։ Եւ ոմանք․ գլխովս իմով,
եւ աջ նորա ընդգրկեսցէ զիս ։ (7) Ոմանք․ Երդմնեցուցանեմ
զձեզ դս''․ ․ եթէ յառնիցէք ․ ․ զսէրն իմ մինչեւ կամեսցի ։
(8) Ոմանք․ Լուեալ ձայն ․ ․ Եղբօրորդւոյ իմոյ առ դրա-
նն ․ ահա սա եկն վազելով 'ի վերայ լերանց խայտալով
'ի վերայ բլրոց ։ (9) Ոմանք․ Սա եկաց՝ յետուստ ։ կամ, զկնի
որմոյն մերոյ ․ յառեալ ընդ պատուհանս''։ (11) Ոմանք․ Վա
զի ահա ձմեռն եանց ․ անձրեւք հեռացան եւ գնացին իւր-
եանց ։ (13) Ոմանք․ Թզենի ընծիւղեաց զբողբոջ իւր․
այգիք մեր ծաղկեցին եւ ետուն զհոտս իւ''։ (14) Ոմ-
անք․ Եկ 'ի հովանի վիմին մերձ առ նախապարսպին ․
ցոյց ինձ զերեսս քո ․ եւ լուր ինձ զձայն քո ․ զի ձայն

տեսիլ քո, եւ լուր ինձ արա զբարբառ քո. զի բարբառ
քո քաղցր է՝ եւ տեսիլ քո գեղեցիկ: Ցօրհնութիւն ինքեան
ասէ զայս ինչ: * Կալարուք մեզ աղուեսուսն մանրիկանս 15
զապականիչս այգեաց. եւ որթք մեր ծաղկեալ են: Հարսն
ասէ զայս ինչ: * Եղբօրորդին իմ ինձ՝ եւ ես նմա որ հով- 16
ուէն 'ի մէջ շուշանաց՝ * մինչեւ տիւն լուսաւորեսցի 17
եւ ստուերքն շարժեսցին: Դարձիր նմանեաց դու եղ-
բօրորդի իմ այծեման կամ որթուց եղանց 'ի վերայ
լերանց խնկաբերաց:

ԳԼ. Գ.

Յանկողնի իմում 'ի գիշերի խնդրեցի զոր սիրեաց 1
անձն իմ, խնդրեցի զնա՝ եւ ոչ գտի. կոչեցի՝ եւ ոչ
ետ ինձ ձայն: * Յարեայց եւ շրջեցայց ընդ քաղաքն ընդ 2
փողոցս եւ ընդ հրապարակս՝ եւ խնդրեցից զոր սիրեաց
անձն իմ: Խնդրեցի զնա՝ եւ ոչ գտի. կոչեցի զնա՝ եւ ոչ
ետ ինձ ձայն: * Գտին զիս պահապանքն որ շրջէին ընդ 3
քաղաքն: Հարսն ցպահապանսն ասէ: Մի՞թէ զոր սիրեաց
անձն իմ տեսէք: * Իբրեւ սակաւ մի անցի ես նոցա, գտի 4
զոր սիրեաց անձն իմ: Գրկեալ ըմբռնեալ ասէ: Կալայ զնա,
եւ ոչ թողի զնա, մինչեւ տարայց զնա 'ի տուն մօր
իմոյ, եւ 'ի սենեակ յղացելոյն զիս: Զօրհնութիւն երդմնե-
ցուցանէ նորին մտօք հարսն: * Երդմնեցուցի զձեզ 5
դստերք Երուսաղէմի 'ի զօրութիւնս եւ 'ի հաստատութիւնս անդաստանի,
եթէ յարուցանիցէք զարթուցանիցէք զսէր մինչեւ կամեսցի: Փես-
այն ընդ հարսին ասէ: * Ո՞վ է սա որ ելանէ յանապատ 6
ապատէ՝ իբրեւ զծուխ ծառոյ խնկելոյ, զմուռս
եւ կնդրուկ յամ փոշւոյ իւղագործաց: Օրհնողն ասէ զ-
այս ինչ: * Ահա դահոյք Սողոմոնի. վաթսուն սպառ- 7
ազէն

քո քաղցր է եւ գեղեցիկ քո դէմք": (15) 'Ի լատ. Աղուեսս մանրիկունս: (15) Ոմանք. Աղուեսուսն փոքունս. կամ փոքրիկունս... եւ զի այգիք մեր ծաղկեալ են: (16) Ոմանք. Որ հովուէն 'ի շուշանս: (17) Ոմանք. Տիւն շնչեսցէ. կամ, նուաղեսցէ. եւ շարժեսցին սա": (17) 'Ի լատ. 'Ի վէթ լերանց հովտաց:

ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Կոչեցի զնա եւ ոչ լուաւ ինձ: (2) Ոմանք. Յարեայց եւ շրջեցայց ընդ քաղաքն 'ի փողոցս եւ 'ի հրապ": (3) Ոմանք. Պահապանքն պարսպացն որ: Հարսն ասէ ցպահապանսն քաղաքին: (4) Ոմանք. 'Իբրեւ փոքր ինչ անցի ընդ նոս.. Ասէ հարսն... մինչեւ մուծից զնա 'ի տուն: (5) Ոմանք. Երդմնեցուցանեմ զձեզ... փոքր.. զօրութիւնս եւ յուժգնութիւնս անդաստանի, եթէ յարուցանիցէք (6) Ոմանք. Որ ելանէ յանապատէ իբրեւ զծուխ ծառոյ խնկելոյ զմուռս. յամ փոշւոյ եւ վաճառականաց. (7) ...

8 զաւրաւորք շուրջ զնովաւ 'ի զաւրացն Իսրլի. * ամենեքեան
ծանաւթ ունելով սուսերս ուսեալք պատերազմի, այր իւրաքանչիւր
9 սուր յերանս իւր յարհաւրաց գիշերոյ : * Անկողին իւր գա-
10 հաւորակ արքայ Սողոմոն 'ի փայտից Լիբանանու : * Ըղ-
սիւնս նորա արար արծաթիս, զյենարանս նորա ոսկի, և զձե-
ղուն նորա ծիրանի, զմէջ նորա ականակապ. սարսափեալ
11 դստերն 'ի դստերացն Երուսաղէմի : * Ելէք հայեցարուք դստերք
Սիոնի յարքայն Սողոմոն 'ի պսակին որով պսակեաց զնա
մայր իւր յաւուր փեսայութեան իւրոյ, և յաւուր ուրախ-
ութեան սրտի իւրոյ :

ԳԼ. Դ.

Փեսայն ասէ :

1 Ահաւասիկ եղեր գեղեցիկ մերձաւոր իմ, ահաւասիկ
եղեր գեղեցիկ. աչք քո աղաւնիք արտաքոյ 'ի լռութենէ
քումմէ : Վարսք քո իբրեւ երամակս այծից որք երեւե-
2 ցան 'ի Գաղաադու : * Ատամունք քո իբրեւ երամակս
կտրելոց որք ելանեն 'ի լուացմանէ : ամենեքեան երկուո-
3 րեկք, և ամուլ ոչ գոյ 'ի նոս : * Իբրեւ զթել որդան
եա շրթունք քո, և խօսք քո գեղեցիկք : Իբրեւ զկեղեւ
4 նռան այտք քո արտաքոյ 'ի լռութենէ քումմէ : * Իբրեւ զաշ-
տարակն Դաւթի պարանոց քո՝ որ շինեալ է 'ի Թալ-
պիովթ. հազար վահանք կախեալ են զնովաւ, և ամ
5 նետք զաւրաւորաց : * Երկու ստինք քո իբրեւ երկու
ուլք երկուորեակք այծեման, որ արածիցին 'ի մէջ շու-
6 շանաց, * մինչեւ տիւն շնչեսցէ, և ստուերքն շարժես-
ցին : Գնացից ես ինձէն 'ի լեառն զմռսենեաց, և 'ի

ԲԼ-

նաւ. Վաթսուն զօրաւորք շուրջ զնովաւ 'ի զօրաւո-
րացն Իսրլի : (8) Ոմանք. Ամենեքեան ունէին սուր ուսեալք
զպատերազմ.. զսուր իւր 'ի վերայ երանաց իւրոյ 'ի զարհուրա-
նաց գիշերոյ : (10) Ոմանք. Զսիւնսն արար արծաթե-
ղէն. և զյենարան. կամ, զկառավանդս՝ ոսկեղէնս, և զնստա-
րանս ծիրանի. և զմէջն ականակապ 'ի սէր դստե-
րացն Եմի : (11) Ոմանք. Ելէք և տեսէք դստերք Եմի..
զպսակին որով պս'... ուրախութեան սրտի նորա :
Գլ. Դ. (1) Ոմանք. Ահա ես գեղեցիկ մեր''... ահա ես
գեղեցիկ.. իբրեւ զերամակս այծից : (3) Ոմանք. Իբրեւ
լար կարմիր են շր''... իբրեւ կեղեւ նռան այտք քո ա-
ռանց լռութեան քո : (4) Ոմանք. Կախեալ են 'ի նմա, և
ամ աղեղունք զօրաւորաց : (5) Ոմանք. Ուլս այծեման
որք արածէին 'ի շուշանս : (6) 'Ի լուս''. Մինչեւ տիւն պայ-
ծառասցի : Այլ ոմանք. Մինչեւ տիւն ծագեսցէ.. գնա-
ցից ես առանձին 'ի լեառն զմռսոյ և 'ի :

Digitized by Google

բլուրն կնդրկի։ * Ամենևին գեղեցիկ ես մերձաւոր 7
իմ, և արատ ինչ ոչ գոյ ՚ի քեզ։ * Եկ ՚ի Լիբանանէ 8
հարսն, եկ այսր ՚ի Լիբանանէ։ եկեսցես և անցցես ՚ի
գլխոյ հաւատոց՝ ՚ի կատարէ Սանիրայ և Հերմոնի, ՚ի
մայրեաց առիւծուց, և ՚ի լերանց ընձուց։ * Սրտա- 9
կալ արարեր զմեզ քոյր մեր հարսն. սրտակալ արա-
րեր զմեզ միով ակամբ քով, և միով քառամանեկաւ պա-
րանոցի քոյ։ * Քանզի գեղեցկացան ստինք քո քոյր իմ 10
հարսն. քանզի գեղեցկացան ստինք քո ՚ի գինւոյ, և
հոտ հանդերձից քոց քան զամ խունկս։ * Մեղր կա- 11
թեցուցանեն շրթունք քո քոյր իմ հարսն. մեղր և կաթն
՚ի ներքոյ լեզուի քոյ, և հոտ հանդերձից քոց իբրև ըզ-
հոտ կնդրկի։ * Պարտէզ փակեալ քոյր իմ հարսն, պար- 12
տէզ փակեալ և աղբեւր կնքեալ։ * Պատգամաւորութիւնք 13
քո դրախտ նռնենեաց հանդերձ պտղովք մրգաբերաց։
Կիպրոս հանդերձ նարդոսիւ։ * Նարդոս և քրքում, 14
խունկեղէգն և կինամոմոն, հանդերձ ամ ծառօք Լի-
բանանու։ Զմուռս և հալուէ, հանդերձ ամ գլխա-
ւոր խնկօք։ * Աղբեւր բուրաստանաց և ակն ջրոյ կեն- 15
դանւոյ՝ բղխեալ ՚ի Լիբանանէ։ * Արի հիւսիսի և եկ 16
հարաւ, շնչեա ՚ի պարտէզ իմ, և բուրեսցին խունկք իմ։

ԳԼ. Ե.

Հարսնն աղաչէ զի իջցէ փեսայն նոր։

Իջցէ եղբօրորդի իմ ՚ի պարտէզ իւր և կերիցէ զպը- 1
տուղս ծառոց իւրոց։ Փեսայն ցհարսն ասէ։ Մտի ՚ի
պարտէզ իմ քոյր իմ հարսն, կթեցի զմուռս իմ հան-
դերձ խնկօք իմովք. կերայ զհաց իմ մեղու իմով. ար-
բի

(8) Ոմանք. Եկ ՚ի Լիբանանէ։ եկեսցես. . ՚ի սկզբանէ հաւատոյ։ ՚ի գլխոյ. կմ. ՚ի գլխոյ սանիրայ. . ՚ի մայրեաց առիւծուց և ՚ի լերանց ընձուց։ (9) Ոմանք. Օրինորդք ասեն. Սըրտացուցեր զմեզ քոյր իմ հարսն. սրտացուցեր զմեզ միով . . և միով քառամանեկաւ պարանոցաւ քով։ (10) Ոմանք. Փեսայն ասէ ցհարսն. քանզի գեղեցկացան ստ"։ (13) Ոմանք. Առաքումն քո դրախտ. . պտղովք ծառոց. ծաղիկ հանդերձ։ Ուրեմն ՚ի յուսանց մերոյ նշանակէ՝ ծաղիկ։ (14) Ոմանք. Եւ քրքում, եղէգն և կինամոմոն հանդերձ ամ փայտիւք Լիբա". . . հանդերձ ամ առաջինն. կամ, ընտիր եւղովքն։ (15) Ոմանք. Աղբեւր պարտիզաց. ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ և հոսեցելոյ ՚ի Լիբա"։ (16) Ոմանք. Հարսն ասէ. Արի հիւս"։

ԳԼ. Ե. (1) Ոմանք. Զպտուղ մրգաբերաց իւրոց. . Մտի ՚ի պարտէզ իմ. . զհաց իմ մեղրով իմով. . եղբօրորդի

ըն զգինի իմ կաթամբ իմով։ Կերայք մերձաւորք իմ
2 և արբէք, և արբեցարուք եղբօրորդիք իմ։ *Ես ննջեմ,
և սիրտ իմ արթուն կայ։ Հարանն պքոյ ըմբռնոյին բախել
պղատանն։ Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ բախէ ՚ի դրանն։
Փէտոյն ասէ։ Բա՛ց ինձ քո՛յր իմ, մերձաւո՛ր իմ, աղաւ-
նի՛ իմ, կատարելա՛լ իմ. զի գլուխ իմ լցաւ ցօղով, և
3 վարսք իմ ՚ի շաղից գիշերոյ։ Հարանն ասէ պայս էնչ։ *Մեր-
կացայ զպատմուճան իմ, զիա՞րդ ագանիցիմ զնա. լը-
4 ւացի զոտս իմ, զիա՞րդ աղտեղացուցից զնոսա։ *Եղբօր-
որդին իմ ձգեաց զձեռն իւր ընդ պատուհանն, և ո-
5 րովայն իմ խռովեցաւ ՚ի նմա։ *Յարեայ ես ՚ի բանալ
եղբօրորդւոյ իմոյ։ Ձեռք իմ կաթեցուցին զմուռս.
6 և մատունք իմ զմուռս լցեալս *՚ի վերայ ձեռաց փակա-
պանկին։ Բացի ես եղբօրորդւոյ իմոյ. եղբօրորդի իմ
անց, և ոգի իմ ել ընդ բանի նորա։ Խնդրեցի զնա՝ և ոչ
7 գտի. կոչեցի զնա՝ և ոչ ետ ինձ ձայն։ *Գտին զիս պա-
հապանքն որ շրջէին ՚ի քաղաքին։ Հարին և վիրաւորե-
ցին զիս. հանին յինէն զքօղայն իմ պահապանք պարս-
8 պացն։ *Երդմնեցուցից զձեզ դստերք Եմի՝ ՚ի զօրու-
թիւս և ՚ի հաստատութիւս ագարակի, եթէ գտանիցէք
զեղբօրորդին իմ պատմեսջիք նմա, եթէ կաթոգին եմ
ես ՚ի սէր քո։ [illegible] պահապանք պարսպացն հարցա-
9 նէին զնա։ *Զի՞նչ է եղբօրորդին քո յեղբօրորդեաց՝
գեղեցիկդ ՚ի կանայս. զի՞նչ է եղբօրորդին քո յեղբօրոր-
դեաց, զի այդպէս երդմնեցուցեր զմեզ։ Հարանն նշան
10 փոյ ըմբռնողութեան զինչ ոք էր։ *Եղբօրորդին իմ սպի-
11 տակ է և կարմիր՝ ընտրեալ ՚ի բիւրուց։ *Գլուխ նորա
յակւոյ կեփազեայ. վարսք նորա կուանոյք սեաւ իբրև
զագ-

եակք իմ։ (2) Ոմանք. Արթուն է.. բաղխել զդրունսն, ասէ. Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ առ դրանն. կամ, բաղխէ զդրունսն.. մի՛ զի գլուխ իմ լի եղև ցօղով. և վարսք իմ առարափով գիշերոյ։ (3) Ոմանք. Զիա՞րդ զգեցայց զնա .. զիա՞րդ աղտեղացուցանեմ զնոսա։ (4) Ոմանք. Եղբօրոր-դի իմ յառեաց զձեռն իւր ընդ ծակոյն։ Ոմն ասէ. ընդ ծակոյթն։ (5) Ոմանք. Եւ մատունք իմ լցան զմուռսովք։ (6) ՚Ի լատ". ՚Ի վերայ դրանց փականակին. համաձայն ասեն Դ. Բնաբ"։ Ոմն ևս ասէ. կոչեցի զնա յանուանէ, և ոչ լուաւ ինձ։ (7) Ոմանք. Պահապանք պարապացն որ շր"... առին զքօղայն իմ յինէն։ (8) Ոմանք. Երդ-մնեցուցանեմ զձեզ դս"... ՚ի զօրութիւս և յուժգնու-թիւս անդաստանի, եթէ գտա".. եթէ խանդակաթ եմ ՚ի սէր. կամ, կաթոգի եմ ես։ (9) Ոմանք. Յեղբօրոր-դիս, գեղեցիկդ ՚ի .. զի այդպէս երդմնեցուցանես ըզ-մեզ։ (10) Ոմանք. Զի՞նչ ոչ նշան, և ասէ։

Digitized by Google

ղադուաւ ։ * Աչք նորա իբրեւ զաղաւնիս ՚ի վերայ լրութեան 12
ջրոց, լուացեալ կաթամբ, նստեալ ՚ի վերայ ջրոց լրու-
թեան ։ * Ծնօտք նորա իբրեւ զսրուակս խնկոց բուրեն զանու- 13
շահոտութիւն իւղագործաց ։ շրթունք նորա շուշանք՝ բու-
րեն զմուռս լիաւն ։ * Ձեռք նորա ոսկիք ճախարակեալք՝ 14
լցեալ ակամբք թարսսայ ։ որովայն նորա տախտակ փղոս-
կրեայ ականակապ յականց շափիղայ ։ * Սրունք նորա 15
սիւնք մարմարեայք հաստատեալք ՚ի վերայ ոսկեաց խարս-
խաց ։ Տեսիլ նորա որպ զընտրեալ գեղեցկափայտից լիբանանու ։
* Կոկորդ նորա լի քաղցրութեամբ . և ամենեքին ցանկալիք ։ 16
Այս է եղբօրորդին իմ, և այն է մերձաւոր իմ՝ դստերք
Եմ ։ Հարցանեն դստերքն Երուսաղեմի և . այս ինքն է՝
հարսին ։ * Յո՞ գնաց եղբօրորդին քո գեղեցիկդ 17
՚ի կանայս . յոր կողմն դիմեաց եղբօրորդին քո՝ և խնդ-
րեսցուք և մեք զնա ընդ քեզ ։

ԳԼ. Զ.

Պատասխանի տայ հարսնն և ասէ ։

Եղբօրորդին իմ էջ ՚ի պարտէզ իւր ՚ի տաշտս խնկոց . 1
հովուել ՚ի բուրաստանս՝ և ժողովել շուշանս ։ * Ես 2
եղբօրորդւոյ իմոյ՝ և եղբօրորդին իմ ինձ որ հովուէն
՚ի մէջ շուշանաց ։ Փեսայն ընդ հարսն ասէ ։ * Բարեհաճեալն ես 3
մերձաւոր իմ իբրեւ զհաճութիւն, գեղեցիկ իբրեւ զԵմ
զարմանալի յօրինեալ ։ * Դարձո զաչս քո յինէն, զի 4
զի դոքա սրարբեցուցին զիս ։ Վարսք քո իբրեւ զերա-
մակս

---

(12) Ոմանք . Զաղաւնիս լուացեալ . . ՚ի վերայ լրութեան ջուրց ։
(13) Ոմանք . Խնկոց իւղեփեցաց բուրեալք զանուշահո-
տութիւնս" . . բղխեն զմուռս ։ (14) Ոմանք . Ձեռք Թախարա-
կեալք ոսկեղէնք նմանագունակք լցեալք ՚ի Թարշշայ . . ա-
կանակապ ՚ի քարանց շա"։ (15) Ոմանք . Սիւնք կճեայք
հաստ" . . ՚ի վերայ ոսկի . կամ, ոսկեղէն խարսխաց ։ տեսանելն
իբրեւ լիբանանու ընտրեալ իբրեւ զմայրս ։ (16) Ոմանք .
Այն է եղբօրորդեակն իմ ։ (17) Ոմանք . Ուր գնաց եղ-
բօրորդին . . ուր դիմեաց ։

ԳԼ . Զ . (1) Ոմանք . Պատասխանի տուեալ ասէ . . և ժո-
ղովել ՚ի շուշանս ։ (1) Օրինակ մի յաւելու . Եւ ժողովել
շուշանս յամ ծաղկանց մայրեօ . Ոչ գտեր ՚ի մէջ ծլոց . այն-
պէս է եղբօրորդին իմ ՚ի մէջ դստերաց ։ Եւ այլ"։ (3) Ոմանք .
Փեսայն ընդ հարսին ասէ . Գեղեցիկ ես մերձաւոր իմ
իբրեւ զանուշահոտութիւն . գեղեցիկ ես իբրեւ զԵմ որպէս
հիացումն կարգեալ ։ (4) Ոմանք . Զաչս քո առաջի իմ . .
այծեաց որք երեւեցանն ։ (4) ՚Ի լուսն" . Վասն զի դոքա ընդ-
տառուցին զիս . համաձայն այլոց ՚ի ճառէ"։

Digitized by Google

5 մակս այծից որք երեւեցան ՚ի գաղաադէ: * Ատամունք
քո իբրեւ զերամակս կտրելոց որք ելանեն ՚ի լուալեաց.
ամենեքին երկուորիք են, եւ անծնունդ ոչ գոյ ՚ի նոսա:
6 * Իբրեւ զթել կարմիր շրթունք քո, եւ խօսք քո գեղե-
ցիկք: իբրեւ կեղեւ նռան այտք քո՝ բաց ՚ի լռութենէդ քում
7 մէ: * Վաթսուն են թագուհիք, եւ ութսուն հարճք.
8 եւ օրիորդք որոց ոչ գոյ թիւ: * Մի է աղաւնի իմ կա-
տարեալ իմ մի է մօր իւրոյ ընտրեալ ծնողի իւրոյ:
տեսին զնա դստերք՝ եւ երանեցին նմա. թագուհիքն եւ
հարճք գովեցին զնա: Դուստերքն եւ թագուհիք փեսին զհարսնն,
9 եւ երանեցին նմա: * Ո՞վ է սա որ երեւեալս է իբրեւ զա-
ռաւօտ, գեղեցիկ իբրեւ զլուսին, ընտիր իբրեւ զարե-
10 գակն. զարմանալի յօրինեալ: Փեսայն ցհարսնն ասէ: * ՚Ի
պարտէզ ընկուզեաց իջի հայել յարդիւնս ձորակացն.
տեսանել թէ ծաղկեալ իցէ որթ, թէ ծաղկեալ իցէ
նուռն, թէ ծաղկեալ իցեն նռնենիք: Հարսնն ցփեսայն ասէ:
11 * Անդ տաց զստինս իմ քեզ, ոչ ծանեաւ անձն իմ.
եդ զիս իբրեւ զկառս ամինադաբայ: Դուստերքն եւ թա-
12 գուհիքն ցհարսնն ասեն: * Դարձիր սողոմացիդ դար-
ձիր, դարձիր եւ տեսցուք մեք ՚ի քեզ:

ԳԼ. Է.

Ցդուստերքն եւ թագուհիքն փեսայն զայս ինչ ասէ:

1 Ո՞ինչ տեսանէք յսողոմացիդ որ գնացեալ գայ իբրեւ
զգունդս բանակաց. Ջրղի գեղեցկացան գնացք քո
կօշկօք դստեր ամինադաբայ: Ձեւ բարձից քոց նման
2 է ուլանց յեռելոց գործոյ ճարտարի: * Պորտ քո թա-
կոյկ ճախարակեալ անպակաս ՚ի գինւոյ խառնելոյ: որո-
3 վայն քո՝ իբրեւ զշեղջ ցորենոյ պատեալ շուշանաւ: * Եր-
կու

(5) Ոմանք. Եւ անորդի ոչ գոյ ՚ի նոսա: (6) Ոմանք. Իբրեւ լար կարմիր են շր": (7) Ոմանք. Եւ օրիորդացն ոչ գոյ թիւ: (9) Ոմանք. Եւ թագուհիքն երանի տան.. ոմն զլու-սին.. զարեգակն իբրեւ զհիացումն կարգեալ: (10) Ո-մանք. Փեսայն ընդ հարսնն ասէ.. իջի հայել ՚ի յարմնկա-ռախից: Ոմանք յոմանս պակասի, Որթ եւ Նուռն: (11) Ոմանք. Ու գիտաց անձն իմ: (12) Ոմանք. Դարձիր դարձիր սոմնացիդ, դարձ:

Գլ. Է. (1) Ոմանք. Զինչ տեսանիցէք ՚ի սոմնացին որ եկեալ է իբրեւ զպարս բանակաց. զի գեղեց". . դստեր Նադաբայ: Յարմարումն բարձից քոց նմանունք ուլան յեռելոց գործոյ ձեռաց արուեստաւորի: (2) Ոմանք. Ոչ նուազեալ ՚ի գինւոյ խառնելեաց.. ոմն զշեղջ: (3) Ո-մանք յաւելուն. Ամենայն որ արածին ՚ի շուշանս.

Digitized by Google

կու ստինք քո՝ իբրեւ երկուս ուլս երկուորիս այծե- 4
ման։ * պարանոցդ քո՝ իբրեւ աշտարակ փղոսկրեայ։ Աչք
քո՝ իբրեւ զծովակն եսեբոնի՝ ի դրունս դստերաց բազ-
մաց։ Ռնգունք քո՝ իբրեւ զաշտարակն Լիբանանու, որ
դիտէ հանդէպ դամասկոսի։ * Գլուխ քո՝ ի վերայ քո 5
իբրեւ զկարմեղոս։ Եւ հեւսք գլխոյ քոյ իբրեւ զծիրանի
իբրեւ զթագաւոր, թագ՝ ի գլուխ յասպարէսս։ * Քա- 6
նի՛ գեղեցկացար՝ եւ քանի՛ քաղցրացար, սէր՝ ի փափ-
կութեան քում։ * Նմանեցաւ մեծութիւն քո արմաւենւոյ, 7
եւ ստինք քո ողկուզաց։ * Ասացի՝ թէ ելից յարմա- 8
ւենին, բուռն հարից զբարձրութեանց նր։ Եւ եղիցին
ստինք քո իբրեւ զողկոյզս որթոյ. եւ հոտ ռնգամց քոց
իբրեւ զխնձոր. * եւ կոկորդ քո իբրեւ զգինի անուշ։ Եր- 9
թեալ զհետ եղբօրորդւոյ իմոյ յուղղութիւն, բաւական-
նեալ շրթամբք իմովք՝ եւ ատամամբք։ * Ես եղբօրորդ- 10
ւոյ իմոյ՝ եւ առ իս դարձ նր։ * Եկ եղբօրորդի իմ ել- 11
ցուք յագարակս, ագցուք՝ ի շէնս եւ՝ ի պարտէզս. * կան- 12
խեսցուք յայգիս։ Տեսցուք թէ ծաղկեալ իցէ որթ, թէ
ծաղկեալ իցէ նուռն, թէ ծաղկեալ իցէ նռնենի. անդ
տաց զստինս իմ քեզ։ * Մանրագորք ետուն զհոտ 13
իւրեանց. եւ առ դուրս մեր ամենայն մրգաբերք։ Զնոր
առ հնով, զոր ետ ինձ մայր իմ, պահեցի քեզ եղբօ-
րորդի իմ։

ԳԼ. Ը.

Ո՛վ տայր քեզ եղբօրորդի իմ դիեալ զստինս մօր ի- 1
մոյ։ Գտեալ արտաքոյ՝ համբուրեցից զքեզ, եւ ոչ
անարգանեսցեն զիս։ * Առեալ ածից զքեզ՝ ի տուն մօր 2
իմոյ՝ եւ՝ ի սենեակ յղացելոյն զիս։ արբուցից քեզ՝ ի գինե-
ւոյ իւղազարծաց, յօշարակէ նռնենեաց իմոց։ * Ձախ 3
նր

---

(4) Ոմանք. իբրեւ զծովն եսեբոնի.. որ դիտէ՝ ի դէմս. կամ ընդդէմ դամասկոսի։ (5) Ոմանք. Որք զծիրանի թագաւորի թագ՝ ի գլուխ յընթացս ասպարիզաց։ (6) Ոմանք. Քանզի գեղեցկացար, եւ զի հեշտացար եղեր, սէր ՝ի փափ"։ (8) Բազումք. Ասացի ելից՝ ի մէջ արմաւենւոյն. կամ, ՝ի վեր յարմաւենին, կալայց զբարձրութէ նր։ (9) Ոմանք յաւելուն. իբրեւ զգինի անուշ. հոտ խնձորոց շրթունքն քո, եւ համ գինւոյ՝ ի կոկորդի քում. Եւ երթեալ ընդ եղբօրորդւոյ իմոյ յուղղութի բաւականն լեալ շր"։ (11) Ոմանք. Ելցուք յանդաստան. հանգիցուք՝ ի գեօղս։ (12) Ոմանք. Ծաղկեալ իցեն նռնենիք։ (13) Ոմանք. Նոր առ հնովն, զոր։

Գլ. Ը. (1) Բազումք. Ո՛վ տայէ քեզ.. դիեալ զստինս։ (3) Ոմանք. Աջեակ նորա ընդ գլխ".. պարուրեսցէ զինեւ։

4 նորա ընդ գլխով իմով, և աջ նորա պատեսցէ զինեւ։ * Երդմնե-
ցուցից զձեզ դստերք Երուսաղեմի 'ի զօրութիւնս և 'ի հաստատու-
թիւնս անդաստանի, եթէ յարուցանիցէք զարթուցանիցէք զսէրն
5 մինչեւ կամեսցի։ Դստերքն և [illegible] ասեն։ * Ո՛վ է
սա որ ելանէ սպիտակացեալ. յենու զայս յեղբօրոր-
դւոյ իւր։ Փեսայն ցհարսն ասէ։ 'Ի ներքոյ խնձորւոյն
զարթուցի զքեզ. անդ երկնեաց զքեզ մայր քո. անդ
6 երկնեաց որ ծնաւն զքեզ։ * Դիր զիս իբրեւ զկնիք 'ի
սրտի քում, և իբրեւ զմատանի յաջոյ ձեռին քում. զի սաստիկ
է իբրեւ զմահ սէր, և խիստ իբրեւ զդժոխս նախանձ։ Թե-
7 ւեք նորա իբրեւ զթեւս բոցոյ հրոյ։ * Ջուրք բազումք
ոչ կարասցեն զսէր շիջուցանել. և գետք ոչ արգելցեն
զնա։ Եթէ տացէ այր զամ զկեանս իւր ընդ սիրոյ, անա-
8 րգանօք անարգանեսցեն զնա։ * Քոյր մեր փոքրիկ է, և
ստինք ոչ գոյ նորա. զինչ արասցուք քեռ մերում յաւուր
9 յորում պատմեսցի նմա։ * Եթէ պարիսպ իցէ՝ շինես-
ցուք 'ի վերայ նորա մահարձանս արծաթիս։ եթէ դուռն ի-
ցէ՝ յօրինեսցուք 'ի նմա տախտակս եղեւնափայտեայս։
10 Հարսն համարձակի և ասէ։ * Ես եմ պարիսպ՝ և ստինք
իմ իբրեւ զաշտարակս, ես էի յաչս նորա որ գտանիցէ
11 զխաղաղութիւն։ * Այգի եղեւ սողոմոնի 'ի բեեղամովն.
Ետ զայգին իւր ցապահապանս. բերցէ այր իւրաքան-
12 չիւր ընդ պտղոյ նորա հազարս արծաթոյ։ * Այգի իմ
իմն առաջի իմ. հազարքն սողոմոնի, և երկերիւր պա-
13 հապանաց որ պահեն զպտուղ նորա։ Հարսն ասէ։ * Որ
նստիս 'ի պարտէզս ընկերք անսան քեզ. լսելի արա ինձ
14 զբարբառ քո։ * Փախիր եղբօրորդի իմ, և նմանեաց
այծեման. կամ որթուց եղանց 'ի վերայ լերանց խնկ-
աբերաց։

* Ա.

---

(4) Ոմանք. Երդմնեցուցի զձեզ.. 'ի զօրութիւնս և յուժգ-
նութիւնս անդաստանի։ Ուր ասէն. Երդմնեցուցանեմ։
(5) Ոմանք. Ո՞վ է սա որ ելանէ սպիտակացեալ, յեցեալ յեղբօ"։
.. 'ի ներքոյ խնձորոյ զարթուցից զքեզ։ (6) Ոմանք. 'Ի
վերայ սրտի քո. իբրեւ զմատանի 'ի վերայ բազկի քո. վզի զի
հզօր է իբրեւ զմահ.. Թեւք նորա իբրեւ զթեւս բոցոյ հրոյ։
(7) Ոմանք. Ոչ կարեն շիջուցանել զսէր.. եթէ տացէ
մարդ զամ զկեանս իւր 'ի սէր, արհամարհանօք անարգա-
նեսցեն։ (8) Ոմանք. Զեղբօրորդին ասեն. քոյր մեր փոքր,
և ստինս ոչ ունի. զինչ ա"։ (9) Ոմանք. 'Ի վերայ նորա մարմա-
հրգս արծաթեղէնս.. 'ի նմա տախտակս մայրս։ (10) Ո-
մանք. Էի 'ի յաչս նորա իբրեւ գտեալ խաղաղութիւն։ (11) Ո-
մանք. Այգի բաղալամնէր 'ի պտուղս իւրմէ հազարս։
(12) Ոմանք. Եւ երկերիւրքն որոց պահեն զպտ"։ (13) Ո-
մանք. Զձայն քո լսելի արա ինձ։

* Այլուստ իմն գրեալ 'ի սմին երգոյ :

Օրհներգն Աստուածածնին ասէն :

Գոհացաք զի մարմին զօրացուցանէ զմանկունս պարծ- 1
րացուցէ 'ի շառաւարանս իւր : Թագաւոր մեր 'ի
գանձոյս մեր : Իբրև արմաւ ոսկեզէն զգմռսակց լացին
տաշտք մեր : * Դարձցի Թագաւորն անզրէն 'ի մանկու- 2
թիւն · * Սերելէն 'ի ստնեակս մեր · երգեսցուք զերգն : 3
Փեսայն ասէ · * Ե՛ս իսկ եմ 'ի սարդմասարանեին · երգեցից 4
ընդ ընկերս իմ : երգեսցուք և ուրախ լիցուք : Հարսն
Նորոգաբեղբեն Աւգերորդին ասէն : * Թագաւոր մերկեր · Թէ 5
ոյեր է ծամծեեցաք 'ի տեսչենէ · աչք մեր յիմաստոցք : * Տէր 6
արարաք զմեզ · հաստատեաց զմեզ , պատրաստեաց ըզ-
մեզ յարգանդէ · գեղեցիկդ 'ի կանայս · մայր քո ծնցի
մարմին անարատակ : Այս նոյն՝ յայտնի տեսչութէ , զի
այսպէս ասէ :

Երգ Երգոց :

---

* Ոմանք զայս օրինակաւ զմեկնութիւնս գայս · Այլուստ իմն , և՛ն : անընդմիջապէս յետ 14 համարոյն Նախորդին գլխոյ՝ այսպէս ունին անունն մերում Բարգմանութեան յաւելուածոյ երգոյս · Եւ մեկնութեան գխօսացի զի մարմին զօրացուցանէ : Իսկ այլ ոմանք այսպէս ամբին զմեկնութիւն · Այլրում զանազան բանս այս խմբագրութեան :

(1) Ոմանք զայս ասէին · Գոհացաք , և՛ն · և օրինակին զբանն այսպէս : Բարձրացաք Թագաւոր մեր յերանեալս" : (1) 'ի բան'· Զի մարմին զօրացուցանէ զմանկունս" : համաձայնն ամենայ : (3) Ոմանք · 'ի ստնեակ իւր · Երգեսցուք զերգն : (4) Ոմանք · Եմ երգ սարդմասարանեին : (4)(5) Ոմանք 'ի Գ յարեն այսպէս · Եւ ուրախ լիցուք 'ի Թագաւոր մերկեր , և երգեսցուք օրհնութիւն նմա · Թէպէտ և ծամ" : (5) Ոմանք Աչք մեր յիմաստութք : (6) Ոմանք · Տէր արար և հաստատեաց զմեզ : (6) Ոմանք · Ծնցի մարմին անարատ : Այս նոյն յայտնեաց տեսչ" : Իսկ ոմանք · Ծնցի մարմին առ նոյն անարատ յայտնի տեսչութէ , զի այսպէս ասեն և կայր այս օրհնութիւն օրհնութեանց :

'Ի վախճանի ոմանք · Կատարեցաւ Երգ երգոցն :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

[illegible]

Դպրութիւն Իմաստութեան Սողոմոնի։

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

ձեւ եբեւէ խորհրդածութեան՝ յանդգնաբար ապաշխարեն, այլ եւ այլ օրինակօք ողջախոհութեան զատանայնութեան առաջի կենաց :

Է. Զի արդարք անձնասաստ զգաստանալ. եւ մեղաւորք անձանց դատարկեալ փախչելով լքելոցն ::

Ը. Զի ասացին եւ սրբազգածոյն փառաւոր կայ 'ի մէջ մեծամեծաց :

Թ. Գովելով համեմատեալ առաքինութեան, եւ յարդարութեան 'ի նոյն եւ զանձ սա 'ի նմանէ :

Ժ. Իմաստութիւն զխնամակալութիւն ասէ, որում եւ այլ առաքինութիւնք հետեւին. եւ քննախօսելով առաջ յայսմ առնէ զնոյն պարտ է խնդրել զայն. զի նա խիստ է առաջել գիտութիւն. յորմէ եւ զինքն իմաստութեան ասէ առաջնոյն :

ԺԱ. Ցայս ասելով եւ իմաստութեան՝ Աստուծոյ ... արժանի հոգւոյ 'ի հօրէ անձին ... ներգործութեան :

ԺԲ. Զի սիրելի է այս եւ զգաստանալի է առ մարդիկ որ արդարացեալ իմաստութիւն, հանդերձ արդարութեամբ արդարութեան եւ ժուժկալութեան :

ԺԳ. Աստուածոյ խնդրել ասացեալ, որ եւ յերկրորդում խօսից առաքինութեան դրոշմ. եւ թէ հոգւոյն մեծ որ 'ի բարձրոյ իմաստութեան մարդիկ ճշմարիտ յոյժն :

ԺԴ. Պատմութիւն Աստուծոյ ներգործութեան հոգւոյն ... յաղագս մարմնոյ 'ի ... եւ 'ի ... որ ...

ԺԵ. Զի ... յանդգնաբար անկանելի ... միայն ... այլ ... եւ ... որ ... անձնեալ, եւ թէ ոչ կարողութեան ... այլ ... ներգործութեան ... զինքն ... ողջախոհութեան :

ԺԶ. Թէ եւ ... ներգործութեան ... Աստուծոյ ... եւ ... յայս ... թէ ... այլ ... 'ի նմանէ :

ԺԷ. Բանիւ զանձնեալ ... եւ ... եւ ... զօրութեան ... :

ԺԸ. Թէ ... 'ի ... :

ԺԹ. Աստուածոյ ... , եւ ... :

Ի. Քանզի այս ... եւ ... եւ ... , եւ ... , ... 'ի ... , եւ ... :

ԻԱ. Թէ ... 'ի ... :

ԻԲ. Զի ... , ... , եւ ... 'ի ... :

ԻԳ. Թէ ... . զի եւ ... եւ ... :

ԻՄԱՍ

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ԳԼ. Ա.

1 ՍԻՐԵՑԷ՛Ք ԶԱՐԴԱՐՈՒԱ-
ԹԻՒՆ՝ որք դատիք զերկիր։ Խորհեցարուք
զՏէ բարութեամբ. և միամտութեամբ սրտիւ խնդրե-
2 ցէք զնա։ * Զի գտանի այնոցիկ որ ոչ
փորձեն զնա. և երևի որոց ոչ թերահաւատեն 'ի նմա-
3 նէ։ * Զի խորհուրդք թիւրք անջատեն յԱյ. և զօրու-
4 թիւն փորձ՝ յանդիմանէ զանզգամս։ * Զի յանձն չարար-
ուեստ՝ իմաստութիւն ոչ մտցէ, և ոչ բնակէ 'ի մարմնի
5 վարեցելոյ մեղօք։ * Զի Սբ հոգին իմաստութեան փախի-
ցէ 'ի նենգութենէ. և մերժեսցի 'ի խորհրդոց անմտաց,
և յանդիմանեսցի 'ի հասանել 'ի վր անիրաւութեանց։
6 * Զի մարդասէր հոգին իմաստութեան՝ ոչ արդարացուս-
ցանէ զհայհոյիչն 'ի շրթանց իւրոց. զի երիկամանց նորա
է վկայ Այ, և սրտի նորա տեսանող ճշմարիտ. և լեզուի
7 նորա ունկնդիր։ * Զի հոգի Տն ելից զտիեզերս, և որ
8 ունի զամ՝ ունի զգիտութիւն բարբառոյ։ * Վսն այնորիկ՝
և որ չզղջիցէն զանիրաւս ոչ ծածկեսցի. և ոչ իրաւունքն
9 առ նախատանաց կշտամբութեան անցցեն։ * Զի խորհր-
դոց ամպարշտաց՝ հարց և փորձ եղիցի. և բանից նո-
րա լուր՝ առ Տր հասցէ 'ի կշտամբութիւն անօրէնութեանց նորա։
10 * Զի ունկն նախանձաւորութեան լսէ զամ. և զշշնջիւն
11 քրթմնջանաց՝ ոչ ծածկեսցի։ * Այսուհետև զգոյշ լե-
րուք

---

*Ամենայն գրչագիրք օրինակք համաձայն մերումս ունին զճշգրիտ բնս, բայց 'ի միում որ յառաջեալ. Իմաստութիւն Սողոմոնի և այլ փոյթ հեղինակին։ Որք ունին լոկ զայս. Գիրք իմաստութեան։ Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Եւ միամտութեամբ սրտի։ (4) Ոմանք, իմաստութիւն ոչ մտանէ։ (4) Օրինակ մի. 'ի մարմնի վարելոյ մեղօք։ (5) Ոմանք. Եւ հեռասցի 'ի խորհրդոց անմտաց։ (6) Ոմանք. Զհայհոյիչս շրթանց իւրեանց. նորա վկայէ Այ, և սր։ (8) Ոմանք. Առ նախատանաց կշտամբութեան անկցին։ (9) Ոմանք. Ամպարշտաց հարցափորձ լիցի. առ Այ հասցէ. զի կշտամբութիւն անօրէնութեանց նորա է։ (10) Ոմանք. Ոչ ծածկի։ (11) Ոմանք. Յանօգուտ քրթմնջենէ. զի շշնջիւն գաղտնի. զանձն իւր։

Digitized by Google

րուք յանօգուտ քրթմնջանէ. եւ 'ի բամբասանաց խնայե_
ցէք զլեզու: զի շշնջիւնք գաղտնի դատարկ ոչ անցցէ,
եւ բերան ստախօս սպանանէ զանձն:
Բ. * Մի՛ ցանկայք մահու մոլորութեամբ կենաց ձերոց. եւ 12
մի՛ ձգէք յանձինս զսատակումն գործովք ձեռաց ձե_
րոց: * Զի Ած զմահ ոչ արար, եւ ոչ խնդայ ընդ կո_ 13
րուստ կենդանեաց: * Քանզի հաստատեաց 'ի լինել 14
զամ. եւ 'ի փրկութիւն են գործք աշխարհի. Չիք 'ի նմ
դեղ սատակման. եւ ոչ թագաւորութիւն դժոխոց 'ի վեր
երկրի. * զի արդարութիւն անմահ է: * Իսկ ամպարիշտք 15
ձեռօք եւ բանիւք կոչեցին զնա առ ինքեանս: բարե_ 16
կամ համարեցան զնա, եւ հալեցան, եւ դաշինս կռեցին
ընդ նմա. զի արժանի իսկ են բաժանորդք նմա լինել:

ԳԼ. Բ.

Ասացին յանձինս խորհեանց զանուղղս եւ ասեն. 1
Սակաւ եւ ցաւալից են կեանք մեր, եւ ոչ գոյ բժշ_
կութիւն 'ի վախճանի մարդոյ. եւ չերեւեցաւ որ դարձաւ
'ի դժոխոց: * Զի յանկարծակի եղեաք. եւ յետ այսո_ 2
րիկ լինիցիմք իբրեւ զչեղեալս: Զի իբրեւ զծուխ է շունչ
յռնգունս մեր, եւ իբրեւ զկայծակն բան 'ի շարժման
սրտի մերում: * Յորոյ շիջանելն մոխիր լինի մար_ 3
մինն. եւ ոգին սփռի իբրեւ զօդ թեթեւ: * Եւ անուն մեր 4
մոռասցի ժամանակաւ. եւ ոչ ոք յիշատակեսցէ զգործս
մեր: Անցցեն կեանք մեր իբրեւ զհետս ամպոյ, եւ իբրեւ
զշամանդաղ ցրուեսցին հալածեալք 'ի ճառագայթից
արեգական, եւ 'ի տապոյ նորա ծանրացեալք: * Զի անցք 5
ստուերի են կեանք մեր, եւ չիք խափան վախճանի մերոյ_
կանս, զի կնքեցաւ եւ ոչ ոք դարձուցանէ: * Արդ եկայք 6
եւ վայելեսցուք 'ի բարութիւնս որ կանս. եւ վարեսցուք
արարածովքս զգաստեալք իբրեւ 'ի մանկութեան: * Գինւովս 7
գինեաւք եւ անոյշ իւղովք լցցուք. եւ մի անցցէ առ մեզ
ծա_

---

(12) Օրինակ մի. Յանձինս ձեր զառ": (14) Ոմանք. Դժո_
խոց 'ի ներքոյ երկրի: (15) Ոմանք յաւելուն. Զի արդա_
րութիւն մշտնջենաւոր եւ անմահ է: (16) Ոմանք. Բաժանա_
կից լինել նմա:
Գլ. Բ. (1) Ոմանք. Եւ ոչ գոյր բժիշկ".. եւ ոչ երեւեցաւ:
(2) Ոմանք. Իսկ եղեաք, եւ յետ այնորիկ.. իբրեւ զչե_
ղեալս.. 'ի յռունգունս.. բանն 'ի շարժումն սրտից մե_
րոց: (3) Ոմանք. Յորոյ 'ի շիջանելն.. մարմինն. եւ ոգի
հողմախառն լինի. եւ ոգին: Այլ օրինակ մի. Յորոյ իջա_
նելն: (4) Օրինակ մի. Հալեալ 'ի տապոյ": (5) Ոմանք.
Վախճանի մարդոյ.. եւ ոչ ոք է որ դարձուցէ: (6) Ո_
մանք. 'Ի բարութիւնս որ կան.. զգաստեալ իբրեւ 'ի մանկ

8 ծաղիկ գարնայնոյ ։ *Բոլորիւք վարդից պսակեսցուք
9 մինչչև թառամեալ իցեն ։ *Մի՛ ոք ամենեքին լիցի ան-
մասն 'ի մեծամեծար ուրախութեանս մերում ․ յամ ամենայն
թողցուք զնշանակ ուրախութեան ։ զի այն է բաժին մեր,
10 և այն վիճակ ։ *Բռնադատեսցուք զաղքատն անիրաւ-
ութեամբ ․ մի խնայեսցուք յայրին ․ մի խորշեսցուք 'ի բազ-
11 մամեայ ալեաց ծերոյն ։ *Եւ օրէնս արդարութեան
բանութիւն մեր եղիցի ։ զի տկարութիւն անպիտան յանդի-
12 մանի ։ *Դարանակալ լիցուք արդարոյն զի դժուարին
եղև մեզ ․ և հակառակ կայ գործոց մերոց ։ և նախատ-
ախնս զմեզ զյանցանս օրինացն ․ և բամբասէ զմեզ
13 զմեղս մանկութեան մերոյ ։ *Խոստանայ ունել զգիտութիւն
14 այ, և որդի այ զանձն իւր անուանէ ։ *և եղև 'ի յանդ-
15 իմանութիւն մտաց մերոց ։ *Ծանր է մեզ և տեսանելն
զնա ․ զի աննման են այլոց կեանք նր՝ և այլայլ են շա-
16 ւիղք նր ։ *'Ի գարշութիւն համարեցաք նմա ․ և խորշի
'ի ճանապարհաց մերոց՝ իբրև 'ի պղծութենէ ։ երանէ
զվախճան արդարոց ․ և հպարտացեալ՝ կոչէ հայր զած ։
17 *Տեսցուք թէ ճշմարիտ իցեն բանք նր ․ և փորձես-
18 ցուք զվախճան նորա ։ *Եթէ իցէ արդարն որդի այ՝
պաշտպանեսցէ նմա ․ և փրկեսցէ զնա ած 'ի ձեռաց հա-
19 կառակորդաց ։ *Թշնամանօք և գանիւք խոշտանգես-
ցուք զնա ։ Եթէ լինիցի՞ այցելութիւն նմա ․ զի զլռումն առ-
ցուք զհեզութիւն նր, և խեղամուտ լիցուք անոխակալու-
20 թեն նր ։ *Մահու խայտառակաւ դատեսցուք զնա ։
եթէ լինիցի՞ այցելութիւն նմա 'ի բանից իւրոց ։
21 *Զայս խորհեցան և խաբեցան ․ զի կուրացոյց զնոսա Գ
22 չարութիւն իւրեանց ; *և ոչ ծանեան զխորհուրդս այ, և
ոչ վարձուց ակնկալան սրբութեան ․ և ոչ ընտրեցին զպա-
տիւ

կութեն ։ (8) Ոմանք ․ Բոլորիւք վարդիւք պս''։ (9) Ո-
մանք ․ Անմասն լիցի 'ի մեծ ու''․ կամ, 'ի մեծամեծ ու-
րա''․ ․ և այն վիճակ մեր ։ (10) Ոմանք ․ Եւ բռնադատես-
ցուք զանաւագն ․ կամ, զաղքատն անիրա''․ ․ և մի խնայ-
եսցուք 'ի բազմաժամանակեայ ալեաց ծերոցն ։ (11) Ո-
մանք ․ Եւ օրինադրութիւն բռնութեան մեր ։ (12) Ոմանք ․
Եւ հակառակ եկաց գոր''․ ․ ․ և բամբասէ զմեզ մեղօք
մանն''։ (13) Ոմանք ․ Եւ որդի այ զանձն ։ (14) Ոմանք ․ Եւ
եղև յանդիմանս''։ (15) Ոմանք ․ Զի աննմանի են այլոց ։
(16) Ոմանք ․ Որպէս 'ի պղծութենէ ․ ․ երանէ զվախճան մար-
դոյ ․ ․ հայր կոչէ զած ։ (18) Ոմանք ․ Եթէ իցէ արդարն
որդի այ ։ (19) Ի հայկական պակասի ․ Զնա, եթէ լինիցի առ
ցեղութիւն նմա ․ զի զլասփ ։ (19) Ոմանք ․ Եւ խեղամուտ լի-
ցուք անոխակալութեն նր ։ (20) Ոմանք ։ Այցելութիւն նր
'ի բանից իւրոց ։

Digitized by Google

տիւ ոգւոց անարատից ։ * Զի նա հաստատեաց զմարդն 23
յանեղծութի, և 'ի պատկեր իւրոյ բարերարութեն արար
զնա ։ * Նախանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշ_ 24
խարհ ։ * և փորձեն զնա որ նորա վիճակին սակի են ։ 25

ԳԼ. Գ.

Բայց ոգիք արդարոց 'ի ձեռին այ են, և ոչ մերձես_ 1
ցի 'ի նոսա մահ ։ * Թուեցան յաչս անզգամաց թէ 2
մեռան, և համարեցան չարչարանք ելք նց * և գնալն 3
'ի մէնջ բեկումն. բայց նոքա են 'ի խաղաղութե ։ * Զի 4
թէպէտ և յաչս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նց լի
է անմահութե ։ * Եւ սակաւիկ ինչ խրատեալք և բար_ 5
մեալք, գտցեն զմեծ բարութի ։ զի այ փորձեաց զնս,
և եգիտ զնոսա իւր արժանիս ։ * Իբրև զոսկի 'ի բովս 6
քննեաց զնս, և իբրև զողջակէզ զոհի ընկալաւ զնս ։
'Ի ժամանակի այցելութե իւրեանց * պայծառասցին, 7
և իբրև կայծակն ընդ եղէգն ընթասցին ։ * Դատես_ 8
ցին զազգս՝ և ընկալցին զժողովուրդս. և թագաւորես_
ցէ նոցա տր յաւիտեան ։ * Յուսացեալքն 'ի նա՝ իմաս_ 9
ցին զճշմարտութի. և հաւատարիմք՝ սիրով ակնկալցին
նմա ։ զի շնորհք և ողորմութի 'ի վր սրբոց նր, և այցե_
լութի 'ի վր ընտրելոց նր ։ * Իսկ ամպարիշտք ըստ խորհր_ 10
դոց իւրեանց ընկալցին զպատիժս. որ անփոյթ արա_
րին զիրաւանց, և եղեն ապստամբք 'ի տէ ։ * Զի որ 11
զիմաստութի և զխրատ անարգէ՝ թշուառական է, և
ընդունայն է յոյս նց. և վաստակք նց անօգուտք, և
անպիտան գործք նց ։ * կանայք նց անմիտք, և չար_ 12
բար մանկունք նց. * և անիծեալ ծնունդք նց ։
Դ. * Զի երանելի է ամուլն անարատ՝ որ ոչ գիտաց զան_ 13
կողինս յանցանաց. ընկալցի պտուղ յայցելութե ոգւոց ։
* Եւ ներքինին՝ որ ոչ գործեաց ձեռօք զանօրէնութի, 14
և ոչ խորհեցաւ զտէ չարութի. տացի նմա շնորհ ընտ_
րիր ըստ հաւատոցն, և վիճակ ցանկալի 'ի տաճարի
տն ։ * Զի ըստ վաստակոց բարեաց պտուղ փառաւոր 15
է. և արմատ անսխալ իմաստութեն ։ * Որդիք շնացե_ 16
լոց

---

(23) Օրինակ. Զմարդն յանեղծութի. կամ, յանմահութե, և'ի ։
(24)(25) Օրինակ. Յաշխարհս. զի փորձեն զնա որ նորքին ։
ԳԼ. Գ. (2) Օրինակ. Յաչս մարդկան թէ մե՛՛ ։ (4) 'Ի
չար՛՛. Յաչս մարդկան տանջեսցին. համայնոյն ոմանց 'ի բն՛՛ ։
(5) Օրինակ. Խրատեալ, գտցեն մեծ բարերարութե ։ (6) Օ_
րինակ. Եւ ուր զողջակէզս զո՛՛ . . . և 'ի ժամի այ՛՛ ։ (7) Օ_
րինակ. Ընդ եղէգն ընթասցին ։ (8) Այլ. Եւ կալ_
ցին զժողովուրդս ։ (13) Օրինակ. Զի երանելի է ամուլն. .
պտուղ այցելութե ։ (15) Օրինակ. Զի ըստ վաստակոց ։ (16) Օ_

Digitized by Google

Եւ թերակատարք եղիցին. և զաւակ անօրէն անկո-
17 ղոյ սատակեսցի: * Եթէ երկայնակեացք եղիցին՝ յոչ
ինչ համարեսցին, և անարգանք 'ի վախճանի ծերութեան
18 նոցա: * Եւ եթէ արագ սատակեսցին՝ ոչ կայցէ յոյս,
19 և ոչ յաւուրն յանդիմանութեան մխիթարութիւն: * Զի
ազգի անիրաւի չարաչար կատարած:

ԳԼ. Դ.

1 Լաւ է անզաւակութիւն համբերած քաղցութ̄. քանզի ան-
մահութիւն է յիշատակ նորա. զի և յայտ Աստուծոյ՝ և 'ի
2 մարդկանէ: * 'Ի հայել նմա՝ նմանող լինին նմա, և 'ի մեկ-
նել նորա՝ անձկանան առ նա. և 'ի յաւիտեան պսակա-
ւորս ճեմեցուցանէ. անթառամ նահատակութեան պա-
3 տերազմի յաղթել: * Բազմածնունդ բազմութիւն ամ-
պարշտաց անպիտան լիցի. և 'ի փուշ շառաւեղաց մի
տացէ արմատս 'ի խոր. և մի արմատս և հիմն խախուտ
4 հաստատեսցի: * Զի թէպէտ և առ ժամանակ
մի պարկեսցէ, սակայն զարզնդողական կանգնեալն 'ի
հողմոյ շարժեսցի. և 'ի բռնութենէ հողմոյ արմատացի
5 խլեսցի: * Բեկանեսցին շուրջ զնովաւ շառաւիղք թե-
րակատարք, և պտուղ նոց անպիտան տարաժամ 'ի կե-
6 րակուր, և յոչինչ պիտանացու: * Զի յանօրէն ան-
կողնոց որդիք ծնեալք՝ վկայք են չարեաց ծնողաց իւ-
րեանց 'ի հարցափորձի իւրեանց:
7 * Իսկ արդարն՝ եթէ հասցէ 'ի վախճանել՝ 'ի հանգս- Ե
8 տեան եղիցի: * Զի ծերութիւն պատուական՝ ոչ բազ-
մաժամանակեայն է, և ոչ որ թուով ամացն չափիցի.

պղ

Ոմանք. Անօրէն ընկողնոյ. կամ, անկողնոյ: Ոսկ. ասեն.
անկողնեաց: (17) Ոմանք. Եւ եթէ երկայնամակեացք լինի-
ցին.. և անարգեսցի.. ծերութ̄ նր̄: (19) 'Ի բազ''. Ազգի
անօրինի չա''. համաձայն ոմանց 'ի Բնաբ'':
ԳԼ. Դ. (1) Յօրինակին. Լաւ է անզաւակութ̄ համբերած:
(1) Ոմանք. Զի անմահութի̄ է.. զի յայտ Աստ'': (2) Օ-
րինակ մի. 'Ի հայել նմա աննմանող լինին նմա և 'ի մեկնել
նր̄ անձկան առ նա.. և յաւիտեան.. յաղթել: (2) 'Ի
բազ''. Անձկանայ: (3) Ոմանք. Անպիտան լիցին.. մի
տացէ արմատս 'ի խոր. և հիմն խախուտ մի հաստա-
տեսցի: (4) Օրինակ մի. Առ ժամանակ մի պարկեսցէ,
սակայն զարզնդողութիւն կան: Դառնգաւալեալն 'ի հողմոց
շարժ'': Ոսկ. այլ. օրինակ մի. Սակայն զարզնդողութիւն կանգնող'':
Եւ այլ. զարզանդութիւն զանդողեալն: (5) Ոմանք. Շուրջ
շառաւիղքն թերա'': (6) Ոմանք. Զի անօրէն ընկողնաց
ծնեալ որդիք: (7) Ոմանք. 'Ի հանգստեան լիցի: (8) Ո-
մանք. Խնամատար մտացն են:

Digitized by Google

այլ ալիք՝ խոհեմութիւն մարդոյ են. * և հասակ ծերութեան 9
կեանքն անարատ։ * Զի հաճոյ եղեւ այ սիրեցաւ, և 10
կենդանութեան 'ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ։ * Յափշտ- 11
ակեցաւ՝ զի մի չարութիւն խեղդեսցէ զխոհեմութիւն
նր, կամ նենգութիւն պատրեսցէ զանձն նր։ * Զի չարա- 12
նութիւն անզգամութեան շլացուցանէ զբարիս. և յածումն
ցանկութեան խռովէ միտս անմեղս։ * Կատարեալ 'ի 13
սակաւուն ելից ժամանակս երկայնս։ * զի ցանկալի 14
էր տն անձն նր. վս այնորիկ ստապնեցաւ 'ի միջոյ
չարեաց։ Իսկ ժողովուրդք տեսին՝ և ոչ խելացան. և ոչ
եդին 'ի միտ այսպիսի ինչ. * եթէ իրաւունք այս 'ի վր 15
սրբոց իւրոց, և այցելութիւն 'ի վր ընտրելոց նր։ * Դատ- 16
ապարտէ արդարն հանգուցեալ զամբարշտաց կենդա-
նիս, և մանկութիւն վաղվաղակի վախճանեալ՝ զբազմա-
մեայ ծերութիւն անիրաւի։ * Զի տեսցեն զվախճան ի- 17
մաստնոյ, և ոչ իմասցեն՝ զինչ խորհեցաւ վս նր. և առ
ինչ՞ ամրացուցանէ զնա տր։ * Տեսցեն և անգոսնեսցեն 18
զնա. այլ զնոսա տր ծիծաղեսցի։ * Եւ եղիցին յետ 19
այնորիկ 'ի կործանումն անարգութեան և 'ի թշնամանս՝
ընդ մեռեալսն յաւիտենից։ Զի պայթուսցէ զնոսա
անշշունչս ուռուցեալս. և շարժեսցէ զնս 'ի հիմանց.
և մինչև 'ի սպառ խոպանասցին, և եղիցին 'ի ցաւս. և
յիշատակ նց կորիցէ։ * Հասցեն 'ի մթերս մեղաց իւր- 20
եանց ապշեալ եղեալ. և կշտամբեսցեն զնս յանդիմանու-
նօրէնութիւնք իւրեանց։

ԳԼ. Ե.

Զ Յայնժամ կացցէ արդարն բազում համարձակութեամբ 1
հանդէպ նեղչաց իւրոց. Եւ որոց անարգանէին զվաս-
տակս նր, * տեսեալ զնա՝ խռովեսցին ահագնապէս 2
երկիւղիւ. և զարհուրեսցին 'ի վր սքանչելի փրկութեն
նր։ * Եւ զղջասցին 'ի միտս իւրեանց. և առ նեղութեն 3
ան-

---

(11) Ոմանք. Շեղեսցէ զխոհեմութիւն իւր։ (12) Ոմանք.
Զի չարութիւն անզգամութեան. . և յածումն ցանկութեան։
(14) Ոմանք. Զի ցանկալի էր տն. . 'ի միտ այսպիսի ինչ։
(17) Ոմանք. Զվախճան իմաստնոց։ (17) Օրինակ մի. Եւ
առ 'ի մեղ զգուշացուցանէ տր։ (19) Ոմանք. Եւ եղիցին
յետ այսորիկ։ (19) Ոսկան. Եւ մեռեալս յաւիտենից։
(19) Յօրինակին 'ի Բնաբանի. Անշ ձայնս, զերեալ, 'ի լատինն
նշանակի 'ի ձգլ [illegible]. Ի. առանց անշշունչս. կամ, անշ-
շունչս. համաձայն այլոց։ (20) Ոմանք. Մեղաց իւրեանց
առաջանեալք։
Գլ. Ե. (1) Ոսկան. Բազմաւ համարձակութեամբ։ (3) Ո-
մանք. Հանեցեն յոգւոց և ասասցեն.

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

---

(6) [illegible] (7) [illegible] (10) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] 14 [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible]

զինն զարդարութիւն վայելչութեան, և զԹագն գեղեցկութեան
'ի ձեռանէ տն. զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա, և
բազկաւ իւրով վերակացու լիցի նց: * Առցէ սպա_ 18
ռազինութիւն զնախանձ իւր. և վառեսցէ զարարածս առ
'ի խնդրել վրէժ [illegible] 'ի թշնամեաց: * Զգեցցի զրահս 19
զարդարութիւն, և դիցէ սաղաւարտ զդատաստանն անկեղ_
ծոր: * Առցէ վահան զսրբութիւն անպարտելի: * և սրեսցէ 20
զխստութիւն բարկութեան 'ի սուսեր. և պատերազմեսցի ընդ նմա 21
ընդ նմա և աշխարհս առ անզգամս: * Գնասցեն նետք 22
կայծակք փայլատակմանց, և իբրև 'ի լայնալիճ աղեղա_
նէ յամպոցն սլասցին 'ի նշաւակս: * և 'ի քարընկէց 23
բարկութեան Թափեսցի լի կարկուտ: Զայրասցի
'ի վր նց ջուր ծովու, և գետք ողողեսցեն անխնայ:
* 'Ի դիմի հարցի նց հողմ զօրութեան, և իբրև մրրիկ 24
հոսեսցէ զնս: Աւերեսցէ զամ երկիր անօրէնութիւն. և
խարդախութիւն կործանեսցէ զաթոռս բռնաւորաց:

ԳԼ. Զ.

Լուարուք Թագաւորք, և 'ի միտ առէք. ուսարուք 2
դատաւորք ծագաց երկրի: * Ունկն դիք որ ու_ 3
նիք զբազմութիւն, և պարծիք եք 'ի վր ամբոխից ազ_
գաց: * Զի 'ի տէ տուաւ ձեզ հզօրութիւն, և իշխա_ 4
նութիւն 'ի բարձրելոյն. որ պահանջեսցէ զգործս ձեր,
և քննեսցէ զխորհուրդս: * Զի սպասաւորք էք նորա 5
Թագաւորութեան, և ոչ դատեցիք ուղիղ. և ոչ պահե_
ցէք զօրէնս նր, և ոչ գնացէք ըստ կամաց այ. * ահեղ_ 6
և արագ պատուհաս հասցէ 'ի վր ձեր: Զի դատաստան ան_
նողորմ իշխանաց լինի. * այլ ամենայն ներելի ողորմու_ 7
թե է: Հզօրք հզօրապէս պատժեսցին. * զի ոչ առ_ 8
նու

ընդ"... վերակացու եղիցի: (18) Ոմանք. Զարարածս
իւր առ 'ի խնդր": (20) Ի չառ": Զսրբութե անխափանելի. հա_
[illegible] 'ի բն": (22) Ոմանք. 'Ի փայլատակմանց [illegible] 'ի
լայնալիճ աղեղանէ [illegible]": (23) [illegible]. Սլասցեն յանխնայ
[illegible]: (24) Ոմանք. Կործանէ զաթոռս բռնաւորաց:
Գլ. Զ. Երկու օրինակք և եթ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]. 1. "[illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]_
[illegible] [illegible] [illegible]: Զոր [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. "[illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible]. և
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: (4) Ոմանք. Որ պահանջեսցէ_
ցէ... և քննեսցէ: (5) Ոմանք. Զի սպասաւորք էք նորա
Թագաւորութեան, և ոչ [illegible] [illegible]. և զի ոչ պահե_
ցէք: (6) Ոմանք. Ահեղ և [illegible] հասցէ: (7) Ոմանք.
Այլ [illegible] [illegible] ներելի ողորմութե: [illegible] [illegible] [illegible]":
(8) Ոմանք. Զի ոչ [illegible] [illegible] [illegible]"... և [illegible]

[illegible] ամենեցունց տէրն ; և ոչ խորշէ 'ի մեծութենէ .
զի զփոքր և զմեծ ինքն արար . և զնոյն օրինակ խնամ
9 տանի ամենեցուն : * Բայց 'ի վերայ զօրաւորաց՝ զօրաւոր
քննութիւն հասանէ :
10 * Արդ առ ձեզ ով բռնաւորք են բանք իմ . զի ուսանի-
11 ցէք զիմաստութիւն , և մի վրիպիցիք : * Զի որք պահես-
ցեն սրբութեամբ զսրբութիւն՝ սրբեսցին . և որք ուսանին զնոսա՝
12 գտցեն պատասխանատուութիւն : * Արդ ցանկացարուք
13 բանից իմոց . փափագեցարուք՝ և խրատեսջիք : * Լու-
սաւոր և անթառամ է իմաստութիւն , և դիւրաւ երևի
14 սիրողաց իւրոց , և գտանի խնդրողաց իւրոց : * Հա-
սանէ առ ցանկացողս իւր , առ յառաջագոյն ծանուցանե-
15 լոյ : * Որ կանխեսցէ առ նա՝ ոչ վաստակեսցի . զի գտ-
16 ցէ զնա առ դրունս իւր : * Խորհել և զնմա-
նէ՝ կատարեալ խոհեմութիւն է . և որ տքնի
17 վասն նր՝ վաղվաղակի անհոգ լիցի : * Զի [illegible]
խնդրել զարժանաւորս իւր . և 'ի շաւիղս երևի նոցա՝
քաղցրութեամբ , և յամ հնարագիտութեամբ պատահէ նոցա :
18 * Զի սկիզբն նր ճշմարիտ ցանկութիւն խրատու է . * և
19 խնամ խրատու՝ սէր . և պահպանութիւն օրինաց նորա՝
[illegible] . [illegible] օրինաց՝ հաստատութիւն անեղծու-
20 թեն : * Իսկ անեղծութիւն մերձաւոր լինել առնէ այ .
21 * և ցանկութիւն իմաստութեան՝ տանի յարքայութիւն : * Արդ
22 եթէ ցանկայք աթոռոց և գաւազանաց իշխանութեան
բանից ժողովրդոց՝ պատուեսջիք զիմաստութիւն , զի յա-
ւիտեան թագաւորեսջիք :
24 * Իսկ եթէ զի՞նչ է իմաստութիւն , և ո՞րպէս եղև՝ պատմե-
ցից , և ոչ թաքուցից 'ի ձէնջ զխորհուրդս . այլ խնդ-
րեալ սկզբանց քննեցից , և ածից յայտ զգիտութիւն նր :
25 Եւ ոչ [illegible] 'ի ճշմարտութենէ . * և ոչ նախան-
ձու

խնամ տանի ամէն : (9) Ոմանք . Զօրաւորսն քննութիւն հասանէ : (10) Ոմանք . Ո՛վ բռնաւորք են բանք իմ . զի ուսանիցիք : (11) Ոմանք . Զպատասխանատուութիւն . կամ , զպատասխանատուութիւն : (12) Ոմանք . Փափագեցէք և խրատեսջիք : (14) Ոմանք . Եւ հասանէ . . առ 'ի յառաջագոյն : (15) Ոմանք . Ոչ վաստակեսցի . . առ դրունս իւր : (17) Ոմանք . Զի [illegible] . . . երևի նոցա [illegible] : (18) Ոմանք . Զի սկիզբն նր ճշմարիտ ցանկութիւն է խրատու [illegible] : (19) Ոմանք . Օրինաց նր [illegible] : (20) Ոմանք . Մերձաւոր առնէ այ : (21) Ոմանք . Տանի յարքայութիւն : (22) Ոմանք . Բանից ժողովրդեան : [illegible] 23 [illegible] (24) Ոմանք . Արարածոց պատմեցից և ածից 'ի յայտ [illegible] . . . 'ի ճշմարտութենէ նորա : (25) Ոմանք . Ո[illegible]

Digitized by Google

ծոյս մաշեալ զնախանձ ընդ նմա. զի այն՝ ոչ հաղորդի Է
իմաստութեան: * Բազմութիւն իմաստնոց՝ փրկութիւն աշ- 26
խարհի. և թագաւոր հանճարեղ՝ հաստատութիւն ժողո-
վրդոց: * Արդ ուսանիցիք խրատեցարուք բանիւք իմովք՝ 27
և օգտեցարուք:

ԳԼ. Է.

Եմ եմ և ես մարդ մահկանացու հանգոյն ամենե- 1
ցուն. և ծնունդ հողածնի նախաստեղծին: Եւ
յորովայնի մօր նկարեցայ մարմին, * և տասնամսեայ 2
ժամանակաւ՝ մածեալ արեամբ 'ի սերմանէ առն և 'ի
ցանկութենէ ընդ 'ի մէջ հասելոյ: * Եւ ես եղեալ՝ զհա- 3
սարակաց օդն ձգեցի յիս. և 'ի նոյն 'ի նմանաչարչար եր-
կիր անկայ: Զառաջին բարբառն զնմանն ամենեցուն
նմին զուգութեան լացեալ, * 'ի խանձարուրս սնայ և 'ի հոգս: 4
* Ոչ ոք 'ի թագաւորաց այլազգ ինչ սկիզբն կալաւ ծը- 5
նելոյ: * Մի մուտ է ամենեցուն յաշխարհ՝ և մի ել 6
հաւասարակաց: * Վասն այսորիկ խնդրեցի աղօթիւք, 7
և տուաւ ինձ հանճար. կոչեցի՝ և եկն ինձ հոգի իմաս-
տութեան: * Եւ նախադասեցի զնա քան զիշխա- 8
նութիւն և զաթոռս: Եւ զմեծութիւն ոչինչ համարեցայ
առ նա համեմատութեամբ: * Ոչ նմանեցուցի նմա զան- 9
գին ականակիտս. զի ամ ոսկի առ նովաւ՝ իբրև աւա-
զաւ մի սակաւ, և իբրև կաւ համարեսցի արծաթ ա-
ռաջի նորա: * Քան զառողջութիւն և զգեղեցկութիւն՝ սիրե- 10
ցի զնա, և ընտրեցի զնա նախ փոխանակ լուսոյ ունել.
զի անշէջ է լոյսն որ 'ի նմանէ է: * Եւ եկին ինձ բա- 11
րութիւնք միանգամայն ընդ նմա, և անթիւ մեծութիւնք 'ի
ձեռին նորա: * Ուրախ եղէ ընդ ամենեսին որոց առաջ- 12
նորդէ իմաստութիւն. բայց գիտէի ոչ զնա՝ թէ ծնօղ-
ք է սոցա: * Առանց նենգութեան ուսայ, և առանց նա- 13
խանձու բաշխեցից: զմեծութիւն նորա ոչ թագուցից, * զի 14
անպակաս գանձ է նա մարդկան: Որով որք վարեցան՝
առ ած առաքեցին զբարեկամութիւն, մի առ 'ի խրատուէ
պարգևացն ընծայեցան: * Բայց ինձ տացէ ած ասել 15
բան

հաղորդ լինի ընդ ի: (26) Ոմանք. Փրկութիւն աշխարհի:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Հողածնին նախաստեղծին: (3) Ո-
մանք. Ցնա ձգեցի և 'ի նոյն նմանամբեր երկիր ան՝. ա-
մնայն զուգութեան: (4) Ոմանք. 'Ի խանձարուրս ծնայ: (5) Ո-
մանք. Եւ ոչ ոք 'ի թագաւորաց այլազգ սկիզբն: (7) Ո-
մանք. Խնդրեցի աղօթիւք 'ի մնէ: (8) Ոմանք. Ոչինչ
համարեցայ առ նա համեմատութեամբ: (9) Ոմանք. Ոչ առ կաւ
մի սակաւ. և այլքս: (10) Ոչ յոյս. Լոյսն որ 'ի նմանէն է:
(11) Ոչ յոյս. Մեծութիւն 'ի ձեռն նորա: (15) Ոմանք. Իմաս-

Digitized by Google

ըստ մտաց, և խորհել արժանաւոր ըստ տուելոց աստուածա-
լոց : զի նա եւ իմաստութեան առաջնորդ է, և իմաստնո-
16 նոց ուղղիչ : * Զի 'ի ձեռին նորա եմք, և մեք՝ և բանք
17 մեր, և ամ հանճարք՝ և գործոց խելամտութիւն : * Զի
նա ետ ինձ զանսուտ գիտութիւն եղելոց, գիտել զկար-
հաստատութիւն աշխարհի, և զազդեցութիւն բնութեանց :
18 * զսկիզբն և զկատարած և զմէջ ժամանակաց . զշրջա-
19 նաց փոփոխումն, և զշրջել ժամանակաց : * Զտարեաց
20 բոլորմունս, և զաստեղաց դիրս : * զբարս անասնոց .
և զզայրացմունս գազանաց . զհողմոց բռնութիւնս, և ըզ-
խորհուրդս մարդկան . զայլևայլութիւնս տնկոց, և զզօրութիւնս
21 արմատոց . * որ ինչ ծածուկ՝ և որ ինչ յայտնի՝ գիտացի :
Զի ամենեցուն ճարտարապետն ուսոյց ինձ իմաստու- ծԱ
22 թիւն : * Զի գոյ 'ի նմա հոգի իմաստուն . սուրբ . միածին .
բազմամասնեայ . նուրբ . դիւրաշարժ . պայծառ . անարատ .
յայտնի . անվնաս . բարեսէր . երագ . անարգել . բա-
23 րերար . * մարդասէր . հաստատուն . զգուշաւոր . ան-
հոգ . ամենազօր . ամենատեսող : և ամ հոգւոց թափա-
24 կան . մտաւորաց, սրբոց, նրբից : * Քան զամ շար-
ժուածս շարժնագոյն է իմաստութիւն . թափանցէ և ընդ ամե-
25 նէ ընդ ամ վա յստակութեան : * Քանզի շնչումն է Այ
զօրութեան, և ծագումն ճշմարիտ փառաց ամենակալին .
26 վա այսորիկ և ոչ մի ինչ աղտեղեալ խառնի 'ի նա : * Քանզի
զի նշոյլ է մշտնջենաւոր լուսոյն, և հայելի անարատ
27 Այ ազդեցութեան . և պատկեր առատութեան նր : * Մի է
և ամն կարող . կայ յինքեան՝ և զամ նորոգէ . և ըստ
ազգաց յոգիս սուրբս փոխանցի . բարեկամս Այ և մարգա-
րէս յօրինադրէ :
28 * Ոչ զոք սիրէ Այ՝ բայց զայն որ ընդ իմաստութեան բնա- ծԲ
29 կիցէ : * Զի գեղեցկագոյն է նա քան զարեգակն, և
քան զամենայն դիրս աստեղաց : ընդ լուսոյ համեմա-
30 տեալ՝ առաւել գտանի . * զի զնա գիշեր փոխանակէ .
բայց իմաստութեան ոչ յաղթէ չարութիւն :

Գլ.

տութիւն առաջնորդէ : (18) Բնագրն . Զշրջմանց փո-
փոխմունս : (19) Բնագր . Զտարերաց բոլորմունս :
(20) 'Ի լուսն . Եւ զխորհուրդս մարդկան . Եմնայոյն անհնդ
[illegible] (21) Բնագր . Որ ինչ 'ի ծածուկ : Բայց ուրուն . Զոր
ինչ ծածուկ, և զոր ինչ : (22) Բնագր . Սրբար . անարգե-
լել : (24) Բնագր . Քան զամ շարժումն շարժնագոյն է իմ :
(26) Բնագր . Եւ պատկեր բարերարութեան նր : (27) Բ-
նագր . Եւ յինքն կալով . և զամենեսեան նորոգէ . . հո-
գիս սրբոյս փոխանցի . . և մարգարէս առնէ : (28) Բնագր . Որ
ընդ իմաստութեանն կեցցէ : (30) Բնագր . Քանզի զնա
գիշեր փոխանակէ :

Digitized by Google

Գլ. Ը.

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]

Գլ. Է. (1) Ոմանք. Զօրէ 'ի ծագաց մինչև 'ի ծագս: (3) Ոմանք. [illegible] (4) Ոմանք. [illegible] (5) Ոմանք. [illegible] (7) Ոմանք. [illegible] (9) Ոմանք. [illegible] (10) Ոմանք. [illegible] (13) Ոմանք. [illegible] (14) Ոմանք. [illegible] (15) Ոմանք. [illegible] (16) Ոմ-

[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. Թ.

1 Ա[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]

[illegible] (16) [illegible] (18) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible]

ԳԼ. Թ. (1) [illegible] (4) [illegible] (6) [illegible] (8) [illegible] (9) [illegible]

Digitized by Google

եւ յորժամ առնէիր զաշխարհս. և ճանաչէր զինչ հա-
ճոյ իցէ յաչս քո, և զինչ ուղիղ 'ի պատուիրանս քո :
* Առաքեա զդա 'ի սրբութեանց երկնից, և յաթոռոյ փա- 10
ռաց քոց առաքեսցես զդա. զի եկեալ վաստակեսցէ ըն-
դ իս, և գիտասցեմ զինչ հաճոյ իցէ առաջի քո : * Քանզի 11
գիտէ նա զամ, և խելամուտ է. և առաջնորդեսցէ ինձ
'ի գործս իմ զգաստութբ : Եւ պահեսցէ զիս փառօք
իւրովք, * և եղիցին ընդունելի գործք իմ : և դատե- 12
ցայց զժողովուրդս քո արդարութեամբ. և եղէց արժանի
աթոռոյ հօր իմոյ : * Զի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտասցէ զխ- 13
որհուրդս այ, կամ ո՞վ ածիցէ զմտաւ թէ զինչ կա-
միցի տր : * Զի խորհուրդք մահկանացուաց՝ զանգի- 14
տողք են, և զաղփաղփունք հնարագիտութիւնք մեր : * Զի 15
մարմին եղծանելի՝ ծանրացուցանէ զոգի, և հակէ հո-
ղեղէն յարկս զմիտս բազմահոգս : * Եւ հազիւ նկա- 16
տեմք զերկրաւորս, և որ ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխա-
տութբ գտանեմք : Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննեսցէ :
* և զխորհուրդս քո ո՞վ գիտաց՝ եթէ ոչ դու ետուր 17
իմաստութիւն, և առաքեցեր զՍուրբ Հոգիդ քո 'ի բարձանց :
* Եւ այսպէս ուղղեցան շաւիղք երկրաւորացս, և զճանա- 18
պարհս քո ուսան մարդիկ. և իմաստութեամբ քո փրկեցան :

Գլ. Ժ.

ԺԴ. Սա զնախաստեղծն զհայրն աշխարհի զմիայն հաստա- 1
տեալ պահեաց, * և փրկեաց զնա 'ի յանցանաց իւ- 2
րոց. և ետ նմա զօրութիւն ունելոյ զամ : * Մերժեցաւ 3
'ի նմանէ անիրաւն իւրով բարկութբ, ընդ եղբայրսպա-
ման սրտմտութեամբ կորեաւ : * Վն որոյ և զհեղեղեալ 4
երկիր միւսանգամ փրկեաց իմաստութիւն՝ չնչին փայ-
տիւն արդարոյն նաւավարեալ : * Նոյն և 'ի միաբանու- 5
թեան չարութեան ազգացն շփոթելոց, ծանեաւ զարդարն՝
և պահեաց զնա անարատ այ : և 'ի վր որդւոյն գթու-
թեանն պահեաց զհզօրն : * Նա զարդարն 'ի կորստական 6
ամպարշտաց փախուցեալ փրկեաց յիջանել հրոյն ըղ-
հինգ

գիտէր : Ոմն ունին. և իմաստութիւն քո : (10) Ոմանք. Առա-
քեա զնա 'ի սբ". և յաթոռոյ փառաց քոց արձակեա
զնա, զի եկեալ գաղգաս": (12) Ոմանք. Եւ ընդունելի ընդու-
նելի : (13) Ոմանք. Որ գիտասցէ : (14) Բ՟ճ. Եւ զաղ-
փաղփուն հնա": (17) Ոմանք. Զհոգիդ քո սբ 'ի բարձ".
(18) Բազումք. Եւ զհաճոյս քո ուսան մարդիկ :
Գլ. Ժ. (1) Ոմանք. Նա զնախաստեղծն հայրն : (2) Ո-
մանք. Զօրութիւն ունելոյ ամի. և այլք. Ունելոյ զամ :
(4) Ոմանք. Արդարոյն նաւավարեալ : (5) Ոմանք. Եւ
'ի վր որդւոյն : (6) Ոմանք. 'Ի կորստական ամպարշտա-

7 հնգից քաղաքացն : * Որ 'ի վկայութեն չարութեն ծխեալ
կայ խոպանացեալ , և անկատար ժամանակաց տունկք
մնացորդքն : անհաւատ ոգւոյն յիշատակ հաստատեալ
8 զարձանն աղի : * Զի որոց զիմաստութիւն զանց արա-
րեալ՝ ոչ միայն վնասեցան առ 'ի չճանաչելոյ զբարիս ,
այլ և զանմտութեն յիշատակ թողին յաշխարհի : զի որովք
9 յանցեանն մի կարասցեն ծածկել : * Իմաստութիւն զոյս
10 զպաշտօնեայս իւր փրկեաց 'ի ցաւոց : * Նա փախուցեալ 'ի
բարկութենէ եղբօրն՝ առաջնորդեաց արդարոյն 'ի շաւիղս
ուղիղս : եցոյց նմա զարքայութիւն այ , և ետ զգիտութիւն
սրբոց : Յաջողեաց նմա ջանս 'ի վաստակս իւրոց · և
11 բազմացոյց զաշխատս նր · * Յագահութեն բռնաւորաց
12 նր պաշտպանեցաւ նմա , և մեծացոյց զնա · * և պահեաց
'ի թշնամեաց : Եւ 'ի դարանակալաց նր զգուշացոյց ,
և 'ի զօրաւոր պատերազմի առաջի զնա յաղթող : Զի գի-
տասցէ թէ քան զամ ինչ զօրաւոր է աստուածպաշտութիւն ·
13 * Նա զարդարն վաճառեալ ոչ եթող 'ի մեղանաց · այլ
14 'ի մեղաց փրկեաց զնա : ընդ նմա էջ 'ի գուբ , * և 'ի կա-
պանս ոչ եթող զնա 'ի մեկնելն : Մինչև եբեր նմա զգա-
ւազան թագաւորութեն , և իշխանութիւն 'ի վր բռնաւորաց
նր : Ստութիւն եցոյց զբամբասողս նր , և ետ նմա զփառսն
15 յաւիտենականս : * Նա զժողովուրդն սուրբ , և զազգն
16 անարատ փրկեաց յազգէ նեղչաց : * Եմուտ յոգի ծա-
ռայի տն , և ընդդէմ կացին թագաւորաց ահաւո-
17 րաց՝ սքանչելեօք և նշանօք : * Հատուցեալ սրբոցն զվարձս
վաստակոց նց · առաջնորդեաց նոցա ընդ ճանապարհս
զարմանալիս : եղև նց հովանի 'ի տուէ՝ և բոց աստեղաց 'ի
18 գիշերի : * Անցոյց զնս ընդ ծովն կարմիր , և առաջնո-
19 զնս ընդ ջուրս բազումս : * Զթշնամիս նց ընկղմեաց :
20 և 'ի խորոց անդնդոց եհան զնս 'ի վեր : * Վա այնորիկ
արդարքն կողոպտեցին զամբարիշտս , և օրհնեցին տր
զանուն քո սբ : և զձեռն քո որ մարտնչէր 'ի վր նոցա՝
21 օրհնեցին միաբանութեն : * Զի իմաստութիւն եբաց զբե-
րանս համրոց , և զլեզուս տղայոց եդ պարզախօսս :

ԳԼ.

Օրինակ : (7) Ոմանք · Որք 'ի վկայութեն չարութեն · ծխ-
խեալն , խոպանացեալք : Ոմն օրինակ · որ է 'ի վկայութեն
չար : (8) Ոմանք · Զի որոց զիմաստութեն զանց արարեալ ,
ոչ միայն վնասեցան · · զբարիսն · · թողին յիշատակ յերկ-
րի : (10) Ոմանք · Այ , և զգիտութեն սրբոց · առաջնորդ-
եաց նմա շաւիղս 'ի վաստակս : (12) Ոմանք · Եւ պահեաց
զնա : (15) Ոմանք · Եւ զազգն անարատ · հանդերձ
[illegible] 'ի գուբ : (16) Ոմանք · Եւ եմուտ յոգի : (19) Ո-
մանք · Եւ 'ի խորս անդնդոց ած : (21) Ոմանք · Եդեաց
զլեզուս · տղայոց եւս պարզ խօսել :

ԳԼ. ԺԱ.

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible]
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
ԺԲ [illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]

[illegible] (6) [illegible]
(7)(8) [illegible]
[illegible]
(9) [illegible] (10) [illegible]
[illegible] (11) [illegible]
[illegible] (15) [illegible]
[illegible] (16) [illegible]
[illegible] (17) [illegible]
[illegible] (19) [illegible]
[illegible]

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]

ԳԼ. ԺԲ.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]

[illegible]

թէ ընկալցի ծառայից այ. որ առ 'ի քէն քան զնա ա-
ռաւել պատուական էր երկիրն : * Այլ և 'ի նոսա իբրև 8
'ի մարդիկ խնայեցեր : Առաքեցեր կարապետս զօրու-
քոյ զկրիճսն՝ զի զնա առ սակաւ սակաւ սատակես-
ցեն. * ոչ անկարացեալ 'ի պատերազմի, տալ զամբա- 9
րիշտս ընդ ձեռամբ արդարոց : կամ անհնարին գազա-
նօք, կամ բանիւ միանգամայն հատանօղս խորտակել.
* Այլ առ սակաւ սակաւ դատելովն տայիր տեղի ա- 10
պաշխարութեն : Ո՛չ անգիտացեալ թէ չար է ծնունդ նց.
և բնաւորեալ չարութիւն նց : և ոչ փոխեսցի խորհուրդք նց
յաւիտեան. * զի զաւակ անիծեալ էր ի սկզբանէ : Ո՛չ 11
եւ թէ երկուցեալ յինչ յումեքէ՝ յորոց վր մեղանչէին,
ձեռնհասեր զներելն : * Քանզի ո՞վ ասիցէ ցքեզ՝ թէ զի՞նչ 12
գործեցեր : և կամ ո՞վ է որ ընդդէմ դատաստանի քում դա-
տաստանի քում. և ո՞ կշտամբեսցէ զքեզ յաղագս կո-
րուսելոց՝ զոր դու արարեր : կամ ո՞վ դայցէ ընդ քեզ
'ի հակառակութիւն 'ի վրէժխնդրութիւն մարդոց անիրա-
ւաց : * Քանզի և ոչ ած այլ գոյ բաց 'ի քէն որում 13
փոյթ իցէ վն ամենեցուն : զի յայտ արասցես՝ թէ ոչ ա-
րապարտուց դատեցեր : * Եւ ոչ թագաւոր կամ բռնա- 14
նաւոր՝ բաւական զանձն 'ի մէջ բերել ընդդէմ քո՝ վն
որոց տանջեցեր : * Քանզի արդա՛ր ես՝ և արդարութեամբ 15
վարես զամ : զայն որ պարտն իցէ տանջելոյ՝ տանջե-
ցեր, օտա՛ր համարեալ 'ի քումմէ զօրութենէ : * Զի քո 16
զօրութեան սկիզբն է արդարութեն, և տէրել ամենեցուն
խնայել տայ քեզ յամ : * Ցուցանես զօրութն 'ի վերայ 17
թերահաւատիցն՝ կատարեալ զօրութբ, և զյանդուգն որ
ոչ ճանաչէին զզօրութն քո՝ յանդիմանես : * Դու որ 18
տէր

ծարոց՝ Եւ զնոսա, և ն. : Զի արքայաբար, և ն. ոմանք զայս.
Որք ծնողութե անկարօտ էին ծնողք մանկանցն, զորդիս
անօգնականս մահուամբ գերեալ զենուին : Եւ ոչ որք էր
որ օգնէր առաքապաշտ սպանանել մանկանցն : (7) Ո-
մանք. Որ առ 'ի քէն քան զնա պատուականն էր եր":
Ոչ ոսկին. որ առ 'ի քէն : (8) Ոմանք. Այլ 'ի նմա անգ 'ի
մարդկիկ ... առաքեցեր կարապետս : (9) Ոմանք. Կամ
բանիւ միայն հա": (10) Ոմանք. Թէ չար է անպիտանութ
նց, և ընդաբոյս չարութն նոցին : (11) Ոմանք. Յորոց
վերայ մեղանչէին : (12) Ոմանք. Մարդոց անօրինաց :
(13) Ոմանք. Քանզի ոչ այլ ած գոյ .. թէ ոչ 'ի սարապ-
արտ": (14) Ոմանք. Կարասցէ ընդդէմ քո, վն որոց տանջ-
ջեցերն : (15) Ոմանք. Օտար համարելով 'ի : (16) Ո-
մանք. Եւ տէրել քո ամէն : (17) Ոմանք. Ցուցանես զօ-
րութն 'ի վր անհաւատիցն : (18) Ոմանք. Դու տէրես զօ-
րութբ.. և բազում խնայութբ կառավարես.. պետ է քեզ

ընկեցեալ զօրութեամբ՝ հեղձուցեալ գտանէր, և բազում խնամ-
մութեամբ զպատճառս զմեղ. քանզի մահ է առ ըստ յոր-
19 ժամ կամեցեալ կարող լինել: * Ոռոգեցեր զծագումն զ-
քո. այսպիսի գործովք՝ թէ պատիւ է արդարոյն լինել
մարդասէր: Եւ բարեյոյս արարեր զորդիս քո, զի տաս
20 'ի մեղաց ապաշխարութիւն: * Զի եթէ զթշնամիս
ծառայից քոց՝ և զմահապարտս այնչափ ներելով պատու-
հեցեր՝ և փրկեցեր. տալով ժամանակս և տեղիս՝ ո-
21 րովք զերծանիցեն 'ի չարեաց: * Արդ որչափ ճշմարտու-
թեամբ դատեցար զորդիս քո, որոց ընդ հարանց երդմունս և
22 դաշինս արարեր բարեաց ուխտից: * Արդ զմեզ
խրատելով՝ զթշնամիս մեր բիւրապատիկ տանջես: Զի զքո
բարերարութիւն յուշ առնելով հոգայցուք, և դատելով՝
ակն կալցուք ողորմութեան:
23 * Ուստի և զայնոսիկ որ յանմտութեան կեանս կեցին առ_ ժե
24 բարեպաշտութեան՝ իւրեանց զարշութեամբ տանջեցեր: * Քանզի
զի և մոլորութեան ճանապարհօք երկայնագոյնս մոլորե-
ցան: աստուածս համարելով, զորս և յանասունս թշ-
նամեացն անարգագոյն էին, զորէն տղայոց անմտաց խա-
25 բեալք: * Վա այնորիկ իբրև մանկտւոյ անմտաց դա-
26 տաստան ընդ խաղ արձակեցեր: * Իսկ որ նովաւ խա-
ղալով ատեանն ոչ խրատեցան, զարժանաւորն այ դա-
27 տաստանն կրեցին: * Զի որովք նեղեալք 'ի չարչա-
րելն զայրանային, նոքիմբք զորս աստուածս համա-
րէին՝ տանջեցին: Տեսեալ զայն որ յառաջն ուրանային՝
ծանեան զի այն ճշմարիտ է: Ուստի և նշանակ դատա-
պարտութեան եկն 'ի վերայ նոցա:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ունայն էին ամ մարդիկ բնութեամբ յորս էր
անգիտութիւն: և յերևելի բարութեանց ոչ կա-
րացին գիտել զայն որ էրն, և ոչ 'ի գործս հայեցեալ-
ծան-

յորժամ կամիս կաս": (19) Ոմանք. Զծագմնուրդն այս-
այսպէս զոր"... արդարոցն լինել: (21) Ոմանք. Իսկ որ-
չափ ճշմարտութեամբ դատեցեր զորդիս քո: (22) Ոմանք. Բիւ-
րապատիկս տանջ"... ակն կալցուք հանդերձեալ ողոր-
մութեան: (23) Ոմանք. Կեանսն կեցին. կամ, էին: (24) Ո-
րինակ Ջ. Քանզի և մոլորութեան ճանապարհաւ երկայն":
(24) Ոմանք. Մոլորեցան: համարելով աստուածս համա-
րելով, զորս և յանասունս թշնամեացն անարգագոյնս:
(24) Ոմանք. Անմտաց խաբեալք: (25) Ոմանք. Որպէս ման-
կտւոյ անմտաց դատաստան": (26) Ոմանք. Զարժանաւո-
րապէս դատաստան": (27) Ոմանք. Զայն զոր յառաջն ու":
Գլ. ժգ. (1) Ոմանք. Ամ մարդիկ բնութեամբ... և ոչ

Digitized by Google

[illegible] 2
[illegible]
[illegible] 1
[illegible] 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] * Ապա թէ ընդ [illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]

[illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible]

քայ, և խելքանմանութիւն խնամոտութեան աղաւաղեալ զնա.
14 Եւ նմանեցուցանէ զնա պատկերի մարդոյ՝ * կամ անասնոյ
նայ վատթարի ձևացուցանէ զնա. ծեփելով բառով, և
կարմրացուցանէ սնդրափոշի ղեղով նկ. և զամ խոշորութիւնս
15 նկ. ծեփելով հողով: * Եւ արար նմա տուն ըստ նմին
16 արժանի. և եդ զնա առ որմ հաստատեալ երկաթով, * և
զգուշացաւ նմա զի մի կործանեսցի: Գիտեր՝ թէ և իւր
բնաւ անձին օգնել ոչ կարէ. քանզի է պատկեր՝ և
17 կարօտ է օգնականութեան: * Եւ վասն ստացուածոյ, և
ամուսնոյ և սանուցանորդ իւրոց՝ մաղթեալ աղաչէ առ
18 անշնչն. * ամաչէ՝ և ոչ ամաչէ: Եւ վասն առողջութեան՝
զտկարն կարդայ. և վասն կենաց՝ զմեռեալն աղաչէ.
և զի՝ ի թիկունս հասանիցէ՝ զատարկագոյնն մաղթէ:
19 * Եւ վասն ճանապարհորդութեան՝ զայն որ և ոտն յառաջե
չկարէ փոխել, և ընչաւէտութեան՝ և գործոց և ձեռաց
յաջողութեան, յանդորդացուցանողէն ձեռաց՝ զաղդաստու
թիւն խնդրէ:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Դարձեալ եթէ՝ ի նաւ ելեալ որ՝ ընդ ալեաց ալէկոծ
կամիցի ճանապարհորդել, առ փայտն որ քան
2 զնաւն փտեալ է տկարագոյն է՝ աղաղակէ: * Զի զայն
թէպէտ և ցանկութիւն շահից հնարեցաւ՝ և ճարտարարու
3 եստ իմաստութեան կազմեաց, * սակայն քո հայր՝ վարէ
նախախնամութիւնդ. զի ետուր և՝ ի ծովու ճանապարհ, և՝ ի
4 մէջ ալեաց շաւիղ զգուշաւոր: * Ցուցեր աղաղակեալ՝ թէ
յամենայն կարող ես փրկել՝ թէպէտ և առանց ճարտարութե
5 ան՝ որ ելանիցէ ՚ի ծով: * Քանզի կամիս զի մի դատարկ
կացցեն գործք իմաստութեան. վասն այնորիկ չնչին փայտի
հաւատան մարդիկ զանձինս իւրեանց. և անցեալ ընդ
6 ալիսն զոյգն լաստիւն ապրեցան: * Քանզի և ի սկզբա
նէ՝ ի կորնչել ամբարտաւան հսկայիցն, յոյս աշխարհի
՚ի լաստանաւոյ ապաւինեալ, եթող աշխարհի զաւակ
7 ծննդոց քո ձեռամբդ նաւապետեալ: * Զի օրհնեալ
8 է փայտն որով լինի արդարութիւն: * Եւ ձեռագործն
ա

քուաթէ զարծայն. (13)(14) Ոմանք. Եւ պատկերի մարդ-ոյ.. վատթարի ձևացուցանէ նմանեցուց զնա.. և զամ խոշորութիւնս նորա. (15) Ոմանք. Ըստ նորին արժանի, և զնա առ որմն. (17) Ոմանք. Շնչէ աստուածին. (19) Ոմանք. Եւ վասն ընչաւէտութեան և գործոց ձեռաց կարգաւորութեան. Գլ. ԺԴ. (3) Ոմանք. Շաւիղս զգուշաւորս. (5) Ոմանք. Զի մի դատարկ կացցեն գործք. (5) Ոմանք. Առ այնորիկ և փայտի. (6) Ոմանք. Եթող յաշխարհի.. զա ձեռամբդ նաւապետեալ. (8) Ոմանք. Զի նա արար, և ապականացն

[illegible]

ղու. վշտի կամ բռնութեան ծառայէին մարդիկ, որք՝ զանհա-
22 ղորդական անունն՝ քարանց և փայտից եդին ։ * Եւ
այն ոչ եղև բաւական նոցա 'ի մոլորելոյ յԱյ գիտու-
թեան. այլ մինչ 'ի մեծի պատերազմի անգիտութեան կեցեալ
23 զայնպիսի չարիս խաղաղութիւն անուանեցին ։ * Կամ զոր-
դեկոտորս նուէրս. կամ զգաղտնի խորհուրդս. կամ
24 զմոլեգնս յայլոց կրօնից անստամբութիւս բերելով ։ * Ոչ
զկենաց, և ոչ զամուսնութեան տակաւին սուրբ պահեն ։
Այլ զընկեր՝ կամ դաւաճանելով սպանանէ, կամ զաղտա-
25 պեղս տրտմեցուցանէ ։ * Եւ ամ ինչ խառն 'ի խուռն.
արիւն, և սպանութիւն. գողութիւն, և նենգութիւն. ապակա-
նութիւն. անհաւատութիւն. խռովութիւն. երդմնստութիւն.
26 աղմկութիւն. * բարեաց երախտեաց անյիշատակութիւն.
անձանց աղտեղութիւն. ծննդեան փոփոխումն. ամուսնութեանց
27 անկարգութիւն. շնութիւն. գիջութիւն ։ * Զի անուան կռոցն
և պաշտօն՝ ամ չարի սկիզբն, և պատճառք, և կատա-
28 րած է ։ * Կամ թէ ուրախ եղեալ՝ մոլին. կամ թէ
մարգարէանան՝ սուտ. կամ թէ կեան անիրաւութ.
29 կամ թէ 'ի սոյն երդումն վաղվաղակի ։ * Զի յանշունչ
կուռսն յուսացեալք՝ երդնուն սուտ, և պատժիլ ոչ
30 ակնկալեն ։ * Այլ երկոքեան յիրաւի եկեսցեն 'ի վր
նոցա. զի չարաչար խորհեցան զԱյ, ունկնդիր լեալ
կռոցն, և սուտ երդուան 'ի կեղծն՝ արհամարհելով
31 զսրբութիւն ։ * Զի ոչ թէ երդնլեացն զօրութիւն, այլ մե-
ղուցելոցն դատաստան հանէ ընդ գլուխ զանիրաւացն
յանցանս ։

Գ.Լ.

(22) Ոմանք. Այլ մինչ 'ի մեծի .. անգիտութեան կային, զայսպիսի չարիս ։ (23) Ոմանք. Զմոլեգնին այլոց կրօ" ։ (24) 'Ի շար". 'ի Լի՝ Տրտմեցուցանէ, Ոչ՝ անկէ՝ Թախանձ-մեցուցանէ ։ (24) Ոմանք. Սուրբ տակաւին պահէին. այլ զընկեր. կամ դաւաճանելով սպանանէ, կամ զաղտապէս. Թախանձէր" ։ Եւ ոմանք. կամ զաղտաստեա թախանձ՝ ։ Փոխ այլ ոմանք. զաղտնաբար յոյժ յակամէ ցուցանէ ։ Եւ օրէնակ մի՝ Եւ ընդ աղտաղոտ. զաղտամեաց յանկարծ ցուցանէ ։ (25) Ոմանք. Խռովութիւն, երդմնստութիւն. հին, երդմնութ ։ (26) Ոմանք. Շնութիւն և գիջութիւն ։ (27) Ոմանք. Կռոցն պաշտօն ամ չարի սկիզբն և պատճառ ։ (28) Ոմկան. Մարգարէանան սուտ թ ։ (29) Ոմանք. Զի եթէ յանշունչ կուռսն .. ակն ոչ ունին ։ (30) Ոմանք. Արհամարհելով զսրբութիւնս ։ (31) Ոմանք. Զի ոչ եթէ երդմնեցելոցն. հին, երդնլեացն զօրութիւն .. հանէր ընդ գլուխ զանիրաւացն զյանցանս ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԵ.

Իսկ դու Ած մեր՝ քաղցր և ճշմարիտ, երկայնամիտ, 1
ԺԹ և ողորմութեամբ կառավարես զամ։ * Զի թէ մեղան- 2
չեմք՝ քո եմք. քանզի գիտեմք զզօրութիւն քո։ բայց ոչ
մեղիցուք՝ քանզի գիտեմք եթէ 'ի քում համարանի եմք.
* Զի և ճանաչելն իսկ զքեզ՝ բովանդակ արդարութիւն 3
է, և գիտելն զզօրութիւն քո՝ արմատ անմահութեան։ * Զի 4
ոչ մոլորեցոյց զմեզ մարդկան չարարուեստ հնարագի-
տութիւն, և ոչ ստուերագրացն անպտուղ աշխատու-
թիւն. պատկեր մեքենագործ՝ այլ ապէս գունովք։ * Որոց 5
տեսիլն՝ անմտաց 'ի ցանկութիւն գայ. փափագէ պատկե-
րի մեռելոյ անշունչ տեսլեան։ * Չարեաց արուես- 6
տագէտք՝ արժանի այնպիսի յուսոյ. և որք գործեն,
և որք փափագեն, և որք պաշտեն։ * Քանզի և բրուտ 7
լմեալ զկակուղ կաւն գնէ 'ի վ̅ր գրգան, և ստեղծանէ
անօթ՝ առ իւրաքանչիւր ումեք սպասու մերոյ. սա-
կայն անդստին 'ի կաւոյ ստեղծ։ կամ թէ սրբութեանց
ինչ սպասաւորութեան անօթս, կամ թէ գործոյից, կամ
թէ ամենևին նոցին հակառակ ըստ նմին օրինակի. և
'ի նոցանէ ըստ իւրաքանչիւր ումեք են պէտքն։ դա-
տաւոր կաւագործ է և վշտահան։ * Զի զուր 'ի նմին 8
կաւոյ աստուած ստեղծանէ։ Որ յառաջ քան զփոքր
մի յերկրէ ստեղծեալ՝ յետ սակաւ միոյ 'ի նոյն երթայ
ուստի առաւ, և զպարտս ոգւոյ պահանջեալ։ * Այլ 9
կայ 'ի նմա հոգ՝ ոչ զի աշխատելոցն է, և ոչ զի սակաւ-
ամանաժամ կեանս ունի. այլ զի ընդ ոսկերիչս և ընդ
արծաթագործս հակառակի, և պղնձագործաց նմանէ.
և փառս համարի, զի զգարշելիսն ստեղծանէ։ * Մո- 10
խիր է սիրտ նր, և հող արհամարհեալ յոյս նր. և քան
զկաւն անարգագոյն կեանք նորա։ * Զի ոչ ծանեաւ 11
զստեղծիչն իւր, և ոչ զայն որ շնչեաց 'ի նա զշունչն ազ-
գե-

Գլ. ԺԵ. (1) Ոմանք. Բայց դու Ած մեր.. և երկայնամիտ ողորմ”։ (2) Ոմանք. Եթէ 'ի քում համարի եմք։ (3) Ոմանք. Բովանդակ արդա”։ (4) Ոմանք. Չարաչար արուեստ... պատկերք մեքենայագործք։ (5) Ոմանք. Պատկերի մեռելոյ։ (7) Երկու օրինակք համաձայն իւրեանց. Եւ բրուտ մալեալ զկա”։ (7) Ոմանք. Անօթս ինչ 'ի սպասաւորութեան.. կաւագործն է և։ (7) Ոսկան. Եւ 'ի նմէ իւրաքանչիւր։ (8) Ոմանք. Զի 'ի զուր.. յերկրէ եղեալ .. 'ի նոյն երթայ ուստի առեալ։ (9) Ոմանք. Եւ ընդ արծաթագործս հակառակի, և պղնձաստեղծաց նմանի։ (11) Ոմանք. Զշունչն ազդեցուցիչ, և որ փչեաց 'ի նա ոգի կենդանական։

Digitized by Google

փչեցուցին · և որ փչեացն 'ի նա հոգի կենդանական ։
12 * Այլ խաղ համարեցան զկենդանութիւն մեր · և զկեանս՝
տօնավաճառ շահեկից ։ զի պարտ է ասեն՝ ուստի և իցէ,
13 թէ չարեօք և 'ի չարեաց իցէ, շահել ինչ ։ * Եւ նա քան
զամենեսին առաւել գիտէ թէ մեղանչէ · 'ի հողեղէն
14 նիւթոյ զխեցեղէն անօթս և զդրօշեալս գործէ ։ * Եւ
ամենեքին անմտագոյնք և խաւարեալք են քան զանձն տղայոյ
15 թշնամիք ժողովրդեան քոյ բռնադատեցին զնա · * զի
զամ կուռս հեթանոսաց աստուածս համարեցան ։ ո-
րոց ոչ աչաց պիտանութիւն կայ 'ի տեսանել, և ոչ ականջք
առ 'ի լսել, և՛ ոչ ռնգունք առ 'ի ձգելոյ զօդ, և ոչ մա-
տունք ձեռաց առ 'ի շօշափելոյ, և ոտք նոցա դանդաղեալ
16 ցգնալ 'ի գնալոյ ։ * Քանզի մարդ արար զնա, և ոգի
մուրացիկ ստեղծ զնա ։ Ոչ ոք 'ի մարդկանէ կարող է
17 ստեղծանել նմանութեամբ իւր · * քանզի մահկանացու է ·
և զմեռեալ գործ գործէ անօրէն ձեռօք · զի ինքն լաւ
է քան զպաշտամունսն իւր · յորոց ինքն կենդանի է՝ և
18 նոքա ոչ երբէք ։ * Նա և զգազանս զատելիս պաշ-
19 տեն, և այն է անհնարին անմտութիւն ։ * Զի թէ ըստ
ակնկալ կենդանեաց՝ վատթարագոյնք գազանքն ։ ոչ ունին ցան-
կալի, այնպիսիք զերծեցինքն 'ի կերպարանս անաս-
նոցն իւրեանց ։
Բայց զի վրիժեցան յոյժ գովութենէն, և 'ի նորին օրհնութենէն ։ Ի

ԳԼ. ԺԶ.

1 Վասն այնորիկ · ըստ նոցին նմանութեան արժանապէս
տանջեցան · և մեծ բազմութեամբ ճճեաց զանազանեց
2 նոցին ։ * Փոխանակ այնր տանջանաց զխրախեցեր ժո-
ղովրդեան քում · 'ի ցանկութիւն ախորժանաց՝ նորաձեւական
3 կերակուր պատրաստեցեր զլորամարգին ։ * Զի նոքա
ցանկացեալք կերակրոյ զուգերեսն որ առաքեցաւ նոցա,
և 'ի կարեւոր կերակրոյ ցանկութենէն արգելցին ։ և նոքա
առ սակաւ մի կարօտացեալք 'ի նոր ճաշակման վայե-
լեսցեն

---

(12) Ոմանք · Թէպէտ և 'ի չարեաց է ։ (13) Ոմանք · Զի
'ի հողեղէն նիւթոյ · · անօթս գործեալ կազմէ ։ (14) Ո-
մանք · Անմտագոյնք են և խուլք · · · տղայոց ։ (15) Ո-
մանք · Զի և զամ կուռս ազգաց · · · որոց և ոչ աչաց ։
(16) Ոմանք · Եւ ոչ ոք մարդ կարող է ։ (19) Ոմանք · Ըստ
ակնկալ կենդանեաց · կամ , կենդանեաց , վատթարագոյնք գազան-
ներգելն · · այլպիսի զերծեցինքն 'ի կերպարանս նոցին ։
Բայց զի վրիժեցան յոյժ գովութենէն և 'ի նոա ։
ԳԼ · ԺԶ · (1) Ոմանք · Ըստ նոցին նմանութեան արժանա-
պէս տանջեցան ։ (3) Ոմանք · Կերակրոյ զուգաւո-
րութիւն որ առաքեցաւ նոցա · · առ սակաւ կարօտացեալք ։

Digitized by Google

ւեցին ։ * Զի պարտ էր 'ի վր՟ նոցա անհրաժեշտ կարծ- 4
ւութեանն գալ ․ քանզի բռնանայրն ։ և սոցա ցուցանել
միայն , թէ որպէս նոցա թշնամիքն սատակեցին ։ * Քանզի 5
նոցա յորժամ անհնարին բարկութե՟ն գազանացն եհաս 'ի
վր՟ հարուածովք կամակոր օձիցն սատակէին ։ * Ոչ 6
մինչ 'ի սպառ յամենայն բարկութիւն , այլ 'ի խրատ առ
սակաւ մի խռովեցան ․ զի նշանակ փրկութեան ունիցին ․
առ 'ի յիշելոյ զպատուիրանս օրինաց քոց ։ * Զի որ 7
դառնայրն՝ ոչ վն՟ այնր զոր տեսանէրն ապրէր , այլ
վն՟ քո որ ամենեցուն փրկիչդ ես ։ * Եւ այնու հաւա- 8
նեցուցեր զթշնամիսն մեր , եթէ դու ես որ փրկես 'յամե-
նայն չարէ ։ * Զի զոմանս մարախոյք և մժղկունք կոտորեցին հար- 9
ուածք ․ և ոչ գտաւ բժշկութի՟ անձանց նոցա ․ զի արժա-
նի էին յայնպիսեացն սատակելոյ ։ * Բայց որդւոց քոց՝ 10
և ոչ թունաւոր վիշապացն յաղթեցին ժանիքք ․ և ողոր-
մութի՟ քո անդրդարձեալ՝ և փրկեաց զնո֊ ։ * Զի 'ի յի- 11
շատակ բանից քոց անդրէն պատուհասէին և վաղվաղա-
կի փրկէին ։ զի մի 'ի խոր մոռացումն անկանիցին ․
և անպատասխանատուք լինիցին 'ի քումմէ բարերարութենէդ ։
* Քանզի ոչ դեղք՝ և ոչ սպեղանիք բժշկեցին զնո֊ ․ 12
այլ քո Տէր բանդ որ զամ՟ բժշկէ ։ * Քանզի կենաց և 13
մահու դու ունիս իշխանութի՟ , իջուցանես 'ի դժոխս՝
և հանես ։ * Այլ մարդ սպանանէ չարութե՟ իւրով ․ և 14
ելեալ ոգին՝ անդրէն ոչ դառնայ ․ և ոչ պարապանի շունչն
դրաւեալ ։ * քանզի 'ի քումմէ ձեռանէ փախչել ան- 15
հնարին է ։ * Ուրացեալն զքեզ ամպարշտացն , բազ- 16
զօրութե՟ բազկի քոյ տանջեցան ։ Նոր անձրևօք կարկ-
տի , և անհրաժեշտ շառաչմամբք հալածեալք , և հրով
ծախեցալք ․ * և որ էրն նորանշան սքանչելին էր ։ Զի 17
յամենաշիջոյց ջուրն առաւել զօրանայր հուրն ․ զի մր-
տամարտիկ արդարոց է աշխարհ ։ * Երբեմն ընտանեա- 18
նայր

(4) Ոմանք ․ Կարօտութեցն գալ ․ ․ և սոցա ցուցանել միայն
թէ ո՛րպ թշնամիքն սատակեսցին ։ (5) Ոմանք ․ Քզի յորժամ
նոցա անհնա՛ ․ ․ ․ և հարուա՛ ։ (6) Ոմանք ․ Ոչ մինչև իսպառ
յամենայ բարկութե՟ քո ։ (8) Ոմանք ․ Հաւանեցուցանէր
զթշնամիս ։ (9) Ոմանք ․ Արժանի էին այնպիսեացն սատա-
կմանք ։ (10) Ոմանք ․ Եւ ոչ թունաւորաց վիշապաց յաղ-
թեն՛ ․ ․ ․ անհրաժեշտ և բժշկեաց զնոսա ։ (11) Ոմանք ․
Զի 'ի յիշատակս բանից քոց անդէն ․ ․ մոռացումն ան-
կանէին ․ ․ 'ի քումմէ օգնականութենէդ ։ (12) Ոմանք ․ Եւ
ոչ սպեղանեաց դեղք բժշկէին ։ (14) Ոմանք ․ Եւ ոչ կալ-
պարանի շունչն դրաւեալ ։ (16) Ոմանք ․ Ուրանալն զքեզ
ամպարշտացն ։ (17) Ոմանք ․ Ամենաշիջոյց ջուրն առաւել
զօրանայր զօրութե՟ ․ զի մարտիկ արդարոց է ։

նայիր բոցն, զի մի այրեսցէ զարձակեալ գազանսն 'ի վե
ամպարշտաց․ այլ նոքա հայեցեալ տեսանիցեն, թէ Այ
19 դատաստանաւն խուճապին․ * Եւ երբեմն 'ի մէջ ջրոյն
առաւել քան զզօրութիւն հրոյ բորբոքէր, զի զմեղա-
20 ւորական երկրին զարդիւնսն ապականեսցէ․ * Ընդ ո-
րոյ՝ կերակուր հրեշտակաց ջամբեցեր ժողովրդեան
քում, և պատրաստական հացն յերկնից ետուր նոցա
է առանց ջանալոյ․ Առ ամ ցանկութիւն բաւական, և առ
21 ամ հանդերձանս ճաշակաց․ * Զի քո գոյաւորութիւ-
նդ քո որդիսն եցոյց զքաղցրութիւն ըստ մատուցանե-
լոյ ցանկութեան արբանեկեալ․ առ որ ինչ ոք և կա-
22 մէր՝ խառնէր․ * Ձիւն և սառն կային ընդդէմ հրոյ՝
և ոչ հալէին․ զի ծանիցուք թէ զպտուղ թշնամեացն
ապականէր․ հուրն բորբոքեալ ընդ կարկուտ, և փայ-
23 լատակեալ 'ի մէջ ջրոյ․ * Եւ այն դարձեալ՝ զի ար-
դարք կերակրեսցին, և զիւր զօրութիւն մոռանայցէ․
24 * Զի քո արարածք քեզ արարչիդ արբանեկէ․ և սաստ-
կանայ 'ի տանջանս անիրաւաց․ և օրհնի 'ի բարերարու-
25 թիւն փոխանակ 'ի քեզ յուսացելոց․ * Վա այնորիկ և
յայնժամ յամ ինչ փոխեալ ամենակերակրիչ պարգևիդ
քում լինէր սպասաւոր, առ 'ի կամս քոյոցն կարօտե-
26 լոց․ * Զի ուսանիցին որդիքն քո զոր դու սիրեցեր
Տր․ զի ոչ եթէ արմտիք արմտեաց կերակրեն զմարդ․
27 այլ քո բանդ զհաւատացեալսն 'ի քեզ պահէ․ * Զի որ
'ի հրոյն ոչ ապականէր վայրապար, 'ի դոյզն ճառա-
28 գայթից արեգականն ջեռեալ հալէր․ * Ոչ զի յայտ
լիցի՝ թէ պարտ է կանխել նախ քան զարեգակն 'ի
գոհութիւն քո, և յառաջ քան զծագել լուսոյ յանդիմա-
29 նիլ քեզ․ * Զի յոյս անշնորհակալին իբրև զսառն ձմե-
րայնոյ հալեսցի, և ծորեսցէ իբրև զջուր անպիտան․

ԳԼ․

(19) Ոմանք․ Զմեղաւորականն երկիրն ապականել"։ (20) Ո-
մանք․ Ընդ որոց զկերան"։ (21) (22) Ոմանք․ Առ որ ինչ
և կամէր ոք։ Խառն ձիւն և սառն կային․․ 'ի մէջ ջրոց։
(24) Ոմանք․ Արբանեկեն․ և սաստկանան 'ի տանջ"․․․
և օրհնէր բարերարութեամբ փոխանակ 'ի քեզ յուսացելոց։
(25) Ոմանք․ Յամ ինչ փոփոխեալ․․ պարգևիդ քո լի-
նէր․․ քոյոցն կարօտելոյ։ (26) Օրինակին․․ Զի ոչ ե-
թէ արդարք արմտեաց։ (26) Ոմանք․ Եթէ ոչ արմտիք
․․ այլ քո բանն․ (27) Ոմանք․ Վայրապար 'ի դոյզն ճա-
ռագայթէ արեգականն ջեռուցեալ հալէր։ (28) Ոմանք․
Յայտնի լիցի․․ կանխել 'ի գոհութիւն քեզ․ և յառաջ քան
զծագել լուսոյ յանդիմանել քեզ։ (29) Ոմանք․․ Զի յոյս
անշնորհակալին իբրև սառն․․ և ծորեսցի որպէս զջուր։

Digitized by Google

Գլ. ԺԷ.

ԻԱ Զի մեծամեծ են դատաստանք քո և դժուարպատ- 1
մումք. վն այնորիկ անձինք անխրատք մոլորե-
ցան: * Կարծեցին բռնադատել զազգն սուրբ՝ անօրէնք: 2
կապեալք խաւարի, և կաշկանդեալք երկայն գիշերոյ:
արգելեալք ընդ յարկօք փախստականք 'ի յաւիտենա-
կան տեսչութենէն անկեալ դնէին: * Զի գողեալ համա- 3
րէին ընդ գաղտնեօք մեղաց. ընդ անձանձանչ յիմարու-
թեն ասպարապատ ցրուեցան, անհնարինս յիմարեալք
և խուճապեալք և խռովեալք: * Քանզի և ոչ՝ որ ու- 4
նէր զնա մութն, աներկեւղս պահէաց. զի բոմբիւնք
շուրջ զնոքօք պաշարեալ սրաբեկուցանէին, և ցնորք
անժպիտք խոժոռադիմացն երևէին: * Եւ հրոյ և ոչ 5
մի ինչ բռնութն կարաց լուսաւորել. և ոչ խարուկածին
բորբոքեալ բոցք հանդարտէին ըղջացուցանել զխաւար
գիշերն: * Բայց միայն երևէր նց ինքնակաց խարոյկ 6
լի երկիւղիւ. զարհուրեալք յաներևոյթ տեսլենէն
այնորիկ, համարէին չար՝ քան զոր տեսանէինն: * 'Ի 7
դիւթական արուեստի խաբէութիւս անկանէին, և 'ի
խորհուրդս ամբարհաւաճութն. կշտամբութն թշնամա-
նալեց: * Զի որք խոստանային զարհաւիրս և զխռո- 8
վութիւս հալածել յանձնէ ախտացելոց, նոքա զծաղ-
րալից երկեւղն ախտանային: * Զի թէպէտ և ոչինչ 9
նորանշան զարհուրեցուցանէր, ճճեաց անցիւ, և սող-
նոց շնչմամբ խուճապեալք և դողացեալք սատակէին:
և յանուրեք յանփախուստ օդն հայելոյ ուրանային:
* Զի երկչոտին՝ առանձին իմն չարութն ինքեամբ վը- 10
կայէ դատապարտեալ. միշտ կանխէ զանհնարինս նե-
ղեալ 'ի խղճէ մտաց: * Քանզի ոչ ինչ է երկիւղ՝ եթէ 11
ոչ մատնութն մտացն օգնականութն: * Մինչդեռ 'ի 12
ներքս է, սակաւ ինչ է ակնկալութն, և բազում հա-
մարի զանգիտութեցն. որ ածէ 'ի վն զպատճառս տան-

ջա-

Գլ. ԺԷ. (1) Ոմանք. Անձինք անխրատեց: (2) Ոմանք. Կապեալք 'ի խաւարի: (3) Ոմանք. Յիմարութե ասա-պատախն.. և խուճապիւք խռովեալք: (4) Ոմանք. Որ ունէր զնա մթութն.. զի բոմբիւնք գիշերականք շուրջ զնոքօք պատեալս սրբեցուցանէին. կամ, պաշարեալ որ սրբեցուցանէին. և ցնորք անժպիտք. կամ, և ցնորք ան-ժպիտք խոժոռադէմք": (7) Ոմանք. Արուեստին 'ի խաբէ". և 'ի խորհուրդս ամբարտաւանութե կշտամբէին թշնամ": (8) Ոմանք. Յանձնէ ախտացելոյ: (9) Ոմանք. Ճճեաց անցիւք, և սողնոց շնչմամբք.. օդն անդրէն հայելոյ: (9) Ոսկան. Եւ յանուրեք փախուստ: (11) Ոմանք. Օգ-

13 ջանացն ։ * Եւ նոքա զասատիկ զանհնարին զգիշերն ,
և յանմատոյցից մթից գժոխոցն հասելոց 'ի վր՝ զնոյն
14 քուն ննջեցին ։ * Է՛ր զի նշանօք ցնորեցին պակչէին .
և էր զի ոգւոցն մատնութք լքանէին . զի յանկարծա-
15 քէն և յանկարծուստ մածանէր ահն 'ի վր ։ * Այսպա
այն զի և որդ և էր՝ ա՛նդ յանգէր , և պահէր յաներկաթ
16 բա՛նտն արգելեալ ։ * Եթէ հողագո՛րծ էր , և եթէ հո-
վիւ , և եթէ անապատական աշխատութեցն գործաւոր՝
17 ըմբռնեալ յանլոյծ տագնապ հասանէր ։ * Քանզի միով
խաւարային շղթայիւ ամենեքեան կապեցան ։ եթէ
հո՛ղմ շնչէր , և եթէ թանձրախիտ ոստոց քաղցրաձայն
հաւուց բարբառ հնչէր . եթէ յորդուն ջրոց հոսելոց
18 թռնութբ . * և եթէ թոմբիւնք սպառնալեաց վիմաց հո-
լովելոց . և եթէ ընթա՛ցք աներևոյթք անասնոց կայթռ-
ռելոց . և եթէ բարբառ ահագին գազանաց գոչելոց ,
կամ անդրէն յանձն բեկելոյ՝ 'ի քարանձաւա՛ց լերանց
ձայնից արձագանգաց , լքո՛յց զնս զարհուրեցուցեալ ։
19 * Զի ամ աշխարհ պայծառացեալ լուսով լուսաւո-
20 րէր , և անխափան գործով կայր պնդակազմ ։ * Բայց
միայն 'ի վր նոցա տարածանէր ծանր գիշեր , օրինակ
խաւարին որ յաջորդելոց է զնոսա . նոքեանք նոքեանց
իսկ ծանրագոյնք էին քան զխաւար ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Բայց սրբոց քոց լոյս մեծ էր զորոց զբարբառն լսէին ,
և զկերպարանսն ոչ տեսանէին ։ զի և նոքա որ զայս-
2 պիսի չարչարանս կրեցին՝ երանէին ։ * Եւ զի ոչ վնա-
սէին յառաջագոյն զրկեալքն՝ գոհանային . և զն ան-
3 ցանելոյ աղաչէին ։ * Ընդ որոյ սիւն բոցոյ առաջնոր-
դէր

նականութեց ։ (13) Ոմանք . Եւ նոքա զանհնարին գի-
շերն յանմատուցից մթից գժոխոց գործոցն վերահաս-
ելոց զնոյն ։ (14) Օրինակ Գ . Մածանէր ահն 'ի վր ։
(15) Ոմանք . Այսպա զխարդ և էր անդ անկանէր , աներ-
կաթ բանդարգելեալ ։ (16) Ոմանք . Եւ կամ եթէ անա-
պա" ։ (17) Ոմանք . Եթէ հողմ հնչէր . և եթէ 'ի թանձ-
րա" . . . հոսելով թռնութբ ։ (18) Ոմանք . Եւ եթէ ըն-
թացք անե" . . . գազանաց գոչելոց , և եթէ թոմբիւն
սպառնալեաց վիմաց հո" ։ (19) Ոսկան . Պայծառացու-
ցեալ լու" ։ (20) Ոմանք . Յօրինակ խաւարին որ յաջոր-
դելոց էր զնս ։
Գլ . ԺԸ . (1) Ոմանք . Զբարբառն միայն լսէին . . . որ
զայնպիսի չարչա" ։ (2) Ոմանք . Զի և ոչ վնասէին . . և
զն անցելոյն աղաչէին ։ (3) Ոմանք . Ընդ որով սիւն բո-
ցոյ առաջնորդ լինէր անծանօթ ։

գէր անծանօթ ճանապարհին։ զարեգակն անմեղս ե-
տուր առատ ասպնջականութեան։ * Քանզի արժանի 4
իսկ էին նոքա զրկելոյ ՚ի լուսոյ, եւ արգելլոյ ՚ի խա-
ւարի. որք արգելականս պահէին զորդիս քո։ որովք
հանդերձեալ էր անեղծ օրինացն լոյս կենաց աշխարհի
պարգեւել։

ԺԸ * Զի խորհեալ էին նոքա զտղայս սրբոցն կոտորել. 5
եւ ընդ միոյ մանկան ընկեցելոյ եղելոյ եւ ապրելոյ, ՚ի յան-
դիմանութիւն զնոյն զբազմութիւն որդւոցն կորուսեր եւ
սատակեցեր, եւ առհասարակ կորուսեր ՚ի ջուրս սաս-
տիկս։ * Այն գիշեր յառաջագոյն ծանօթ եղեւ հարցն մե- 6
րոց. զի հաստատութեամբ անսեալ, յերդմանսն յոր հա-
ւատացին՝ խրախուսեսցին լինիցին։ * Ակնկալութիւն եղեւ 7
ժողովրդեան քում արդարոցն փրկութիւն, եւ թշնամեացն
կորուստ։ * Զի որով պատժեցեր զհակառակորդսն, 8
նովին զմեզ առ քեզ կոչեցեալ փառաւորեցեր։ * Զի 9
գաղտ զոհէին որդիքն սրբոց, եւ զբարութեան օրէնս
միաբանութեամբ ուխտէին։ ըստ նմին օրինակի բարութեանց
եւ վտանգաց սրբոցն հաղորդակից լինել։ անդ հայրն՝ քաղց-
րացուցանէին զօրհնութիւն։ * Նա անմիաբան հակառակ 10
ձայնառու էր անմիաբան բարբառ թշնամեացն. եւ ձայն
ողորմ եղանէր մանկանցն սգացելոց։ * Զնոյն օրինակ 11
ծառայք հանդերձ տէրամբք տանջեալ, եւ ռամիկն թա-
գաւորաւն միոյն չարչարեալ։ * Առհասարակ ամենե- 12
քեան միով անուամբ մահու ունէին մեռեալս անհամարս.
զի եւ թաղելոյ անգամ չէին բաւական կենդանիքն։
քանզի ՚ի միում վայրկենի պատուականն ազգն նոցա սա-
տակէր։ * Զի ամենեւին չհաւատային վասն կախարդութեանցն, 13
բայց ՚ի սատակելոյ անդրանկացն՝ խոստովանեցին ժո-
ղովուրդ քո լինել։ * Մինչդեռ խաղաղութեան պատեալ 14
էր զամ, եւ այն ինչ գիշերն իւրով երագութեամբ ընդ մի-
ջէր։ * Ամենազօր բանն քո յերկնից յաթոռոց արքու- 15
նեաց

---

(4) Ոմանք. Վա՛ զի արժանի իսկ.. պահեցին զորդիսն քո.. անեղծ օրինացն լոյս կենաց աշխարհի պարգեւել. կամ, պահել։ (5) Ոմանք. Զբազմութիւն որդւոցն սատակեցեր, եւ առ հնարս։ (8) Ոմանք. Նովիմբք զմեզ առ քեզ կոչեցեալ։ (9) Ոմանք. Եւ զբարութեան օրինակն միա՛... հաղորդակից լինէին։ (9) Երկու օրինակք. Անդ՝ հայր քաղցրացուցանէին զօրհնութիւն։ Ոսկ. ունին. Անդ հարքն քաղցր"։ (11) Ոմանք. Եւ ռամիկն ընդ թագաւորին։ Ոմանք. Եւ խառնիճաղանջն թագաւորին զնոյն չար"։ (12) Ոմանք. Զի եւ թաղել անգամ։ (13) Ոմանք. Զի ամենեւին հաւատային։ (14) Ոմանք. Մինչդեռ խաղաղ լռութիւն. կամ, խաղաղութիւն ինչ պատեալ"... իւրով արագութեամբ։ (15) Ոմանք. Յաթո-

Digitized by Google

նեաց սատանայի պատերազմօղ՝ ի մէջ սատանայական երկրին.
16 հնազանդեր : * Սուսեր պողովատեայ զանազան հրամանք-
քո բերեալ ; և 'ի մէջ անցեալ զամենեսին ընդ սիրտ մահ-
ուանմի : անդ՝ առ երկնիւք ձերեր, և այսր յերկիր հա-
17 սանէր : * Ցայժմ վարդապետաւ չորք անհնարին ե-
րազոց խռովեցուցանելին զնա, և արհաւիրք անկարծք
18 'ի վր հասանէին : * Եւ այլոց ևս ուր անկեալ կխա-
նայ, մի որոյ պատահմանց մեռանէր՝ յայս առնէր :
19 * Զի երազոցն խռովեցուցեալ զնա, զնոյն յառաջա-
գոյն զուշակէին. զի մի յանդգնոյ մի որոյ չարաչարին
20 սանդզեալ կործանեսցին : * Սատանայ և յարգարան եր-
կինս փորձ մահու, և ապականութեան բազմութեան եղև յա-
նապատին. այլ ոչ ընդ երկնից կալաւ բարկութիւն քո :
21 * Զի մռլթացեալ այլն անդրանոն՝ մատեաւ յառաջ 'ի
կուրս՝ իւրով պաշտամամբ զկնուն. աղօթիւք և խնկօք
ուղերձեալ զբարութեան. եկաց ընդդէմ բարկութեան, և
22 արար վախճան հարուածոցն. * յայս արարեալ թէ քո
ծառայ է. Յաղթեաց բազում ամբոխին, ոչ զօրութեամբ
մարմնոյ՝ և ոչ զինուց ազդեցութեամբ. այլ բանիւ զառա-
ջինս հնազանդեցոյ : Զերդմունս և զդաշինս հարցն յի-
23 շատակեալ * զերդմնակից զխականացն անկելոց առ մի-
ջամտիւ՝ կացեալ 'ի մէջ դադարեցոյց զբարկութիւն : եհերձ
24 ճանապարհ ընդ մէջ կենդանեաց և մեռելոց : * Քանզի
'ի գետնաւոր հանդերձին էր ամ զարդն, և փառք հարցն
'ի չորեքկարգեան ականց քանդակեալս, և մեծութիւն
25 քո թագ 'ի վր գլխոյ նոյ : * Յայնց խորշեցաւ սատա-
նայ ; և 'ի նոցունց զարհուրեցաւ. զի բառնային էր
մահուն փորձ բարկութեան :

ԳԼ. ՃԺԹ.

1 Բանից անմարթալեացն մինչև 'ի պատան եհաս 'ի վր ա-
նօրէն դատաստանին. քանզի գիտէր զնա և զհան-
դերձ

նայ.. 'ի մէջ սատանայական երկր. (16) Ոմանք. Քո հրա-
մանօք : (17) Ոմանք. Անկարծք անկանէին 'ի վր : (18) Ո-
մանք. Մի որոց պատահման մեռանէին, յայս առ" : (19) Ոմանք.
խռովեցուցանելին զնա.. սանդզեալ կործանեսցին : (20) Ո-
մանք. Բազմ եղև յանապատի.. կալաւ բարկութիւն : (21) Ո-
մանք. Մատեաւ յառաջակողմն : Եւ ոմանք. մատուցեալ 'ի
կուրս.. և խնկօք ուղերձեալ : (22) Ոմանք. Եթէ ծառայ
քո յաղթեաց բազմ ամբոխից : (23) Ոմանք. Դխականացն
անկելոց.. և եհերձ ճանապարհ 'ի մէջ կեն" : (24) Ցոյցն ամենայն
քանզի ըստ գետնաւորն : Ոմք ոմանք. 'Ի գետնաւոր հան-
դերձին էր.. 'ի վր թագն գլխոյ նո. կամ, գլխոյ նոյ :
(25) Ոմանք. Յայնցանէ խորշեցաւ.. ; և 'ի նոցունց զար"

Digitized by Google

գերձեալսն ։ * զի և նոքա դարձցին 'ի գնալ, և տագ- 2
նապաւ յուղարկեալ զնա՝ հալածեցեն զղջացեալք ։
* Զի մինչդեռ տակաւին 'ի ձեռս իւրեանց ունէին զդ- 3
սուգս իւրեանց, և ճչէին առ գերեզմանօք մեռելոցն.
մեւս ևս անմտութե խորհուրդ յինքեանս կորզէին. և
զորս աղաչէինն և հանէին, նոցին ոպ̃ փախստէից հե-
տամուտ լինէին ։ * Զի ձգէր զնա արժանն յայնր վախ- 4
ճանի տագնապ. և զանցելոց անցիցն ընդ նմ անյիշա-
տակութե 'ի միտս արկանէին, զի զմնացելոց տանջա-
նաց լցցեն զպատիժս ։ * և քո ժողովուրդ զնորասքանչ 5
ճանապարհ գնասցէ, և նոքա նորանշան մահ գտանի-
ցեն ։ * Զի ամ արարածք յիւրաքանչիւր կարգի վերս- 6
տին նորոգեր՝ արքանեկեալ քոց հրամանաց ։ Զի որոց
որդիքն անվնաս պահէին, * ամպն ծածկեացէ զբա- 7
նակն ։ Զի 'ի ջրոյն ցամաքութե որ 'ի ներքոյ կայր՝ յա-
տակք երկրին երևէին. և 'ի կարմիր ծովուն ճանապարհ
անխափան՝ և դաշտ ծաղկաբեր 'ի պտուտից բռնութեն ։
* Վասն որոյ միաբանութ անցանէին որ քով ձեռամբդ 8
ծածկեալ էին, տեսեալ զգործս սքանչելիս ։ * Զի իբրև 9
զձիս ճարակեցան, և իբրև զգառինս խայտացին, օրհ-
նել զքեզ տէր որ փրկեցեր զնս ։ * Քանզի յիշէին տա- 10
կաւին զիրսն որ 'ի պանդխտութե իւրեանց, թէ զիա՞րդ
փոխանակ ծննդեան անասնոց՝ բղխեաց երկիր նոցա
մուն ։ Եւ փոխանակ ջրականացն բղխեաց գետն բազ-
մութե գորտոց ։ * Այլ յետոյ տեսին և նոր ծնունդ 11
թռչնոյ, յորժամ ցանկութբ տենչացեալք խնդրեցին
խորտիկս կերակրոյ ։ * Զի 'ի մխիթարութե եւ նց լո- 12
րամարգ 'ի ծովէ, և պատուհասք 'ի վր մեղաւորաց հասին ։
ոչ առանց յառաջագոյն եղելոց նշանացն բռնութ հրա-
ցան բարկութեցն ։

ԺԹ Քանզի յիրաւի չարչարեցան ըստ իւրեանց չարութեն,
զի

Գլ. ԺԸ. (2) Ոմանք. Զի նոքա դարձցին.. յղարկեալ ։
(3) Ոմանք. Յինքեանս կորզեցին ։ (4) Ոմանք. 'Ի միտս
արկանէր զի զանցելոց տանջանաց լց"։ (5) Ոմանք. Ճա-
նապարհ գնասցեն ։ (6) Ոմանք. Ամ արարած յիւրա-
քանչիւր կարգէ.. արքանեկեալ քոյոց հրամա"։ (6) Ոս-
կան. Զի քո որդիք պահեսցին անվնաս ։ (7) Ոմանք.
Զի 'ի ջրոցն ցամա".. և 'ի կարմիր ծովէն ։ (8) Ոմանք.
Որ քոյով ձեռամբ ։ (8) Ոսկան. Տեսեալ զգործս քո
սքանչելիս ։ (9) Ոմանք. Զի ոչ ձիս ճարակեցան ։
(10) Ոմանք. Բազմութե գորտոց ։ (11) Ոմանք. Տեսին
նոր ծնունդ թռչնոց.. խնդրէին խորտիկս կերակրոց ։
(12) Ոմանք. Լորամարգին 'ի ծովէն.. բռնութե հրաշ-
րեաց բարկութեց ։

Digitized by Google

13 զի չարաչար տառապեցան հնարիւքն ։ * Զի սաստիկ
զանձնամօթս եկեալս չընդունէին . և նոքա զերախտա-
14 ւոր հիւրս ծառայեցուցանէին ։ * Եւ ոչ այնչափ միայն,
այլ և այցելութիւն եղիցի նոցա . քանզի ատելութեամբ ընդու-
15 նէին զօտարս ։ * Բայց նոքա խնդութեամբ ոսնիցն ընկա-
լեալք, ընդ փաղուց ընդ նոցին արդարոցն վայելէին.
16 անհնարին ցաւօք չարչարեցին զնա ։ * Հարին շլացու-
թեամբ իբրև զայնոսիկ որ առ դրունս արդարոյն . յորժամ
անծանօթ ամբոխ խաւարաւն պատեցան, իւրաքանչիւր ոք
17 զիւրոյ դրանց ելս խնդրէր ։ * Զի մի ըստ բնութեան պատ-
շաճեալք, իբրև սաղմոսարանաւ իւրաքանչիւր յարդա-
րեալ ձայնիւք . զիւրաքանչիւր անուն նուագէին, յամե-
նայն՝ ի նմին ձայնի հաստատեալք . զոր է ճշմարտիւ
18 կարծել յեղելոցն տեսլենէ ։ * Զի ցամաքայինքն ՚ի
19 ջուրս փոխէին, և լողականքն յերկիր գնայինն ։ * Հուր
ջրոյ յաղթէր իւրով զօրութեամբ , և ջուր՝ զիւր շիջուցիչ
20 բնութիւն մոռանայր ։ * Եւ բոցք՝ դարձեալ զդիւրա-
ծախ անասնոցն զմարմինս ոչ թառամեցուցանէին ՚ի
շրջելն իւրեանց . և ոչ հալէին զսառնականսն զդիւրա-
հալ զազգ անուշակ կերակրոյն ։ Զի յամենայն բարձրացու-
ցեր զժողովուրդ քո և փառաւորեցեր . և ոչ անտես ա-
րարեր յամենայն ժամանակի, և յամենայն տեղիս քոյով պաշտպա-
նութեամբ տէր ։

Կատարեցաւ իմաստութիւն Սողոմոնի ։

---

(13) Ոմանք . Զանձնամօթ եկեալսն ոչ ընդունէին ։ (14) Ո-
մանք . Եւ ոչ այսչափ միայն ։ (15) Ոմանք . Խնդութեամբ ասնա-
կից ընկալեալ . . զի անհնարին ցաւ" ։ (16) Բնէ . Հարան
շլացութեամբ ։ Որոց օրինակ է . շլութեամբ . . անհրաց խաւարաւն
ծածկեցան . կուրացեալք խաւարաւն զելս դրանցն
խնդրէին ։ (17) Ոմանք . Բնականութեամբ պատշաճեալք ըստ
սաղմոսարանաւ իւրաքանչիւր ձայնիւ յարմարեալք զիւ-
րա" . . ճշմարտիւ կարծել ։ (18) Ոմանք . ՚Ի ջուրսն փոխփոխե-
էին, և լողականք, կամ, լողականք յերկիր ։ (20) Ոմանք .
Անուշակ կերակրոց . . քով պաշտպանա" ։
Ցատարք գրոցս Իմաստութեան յօրինակի Զորամ ասանց վախճանա-
կան բանին՝ Կատարեցաւ, ԾԻ . անփոփոխ յորին երեւա առա-
ջնագոյն ընթերցողոյն՝ Անտեղին Հռովմայ ՚ի ամա , ԾԻ ։ Ի
Թարգմանութեանս այս բաղդատեք ։ զորս ունի և այլ օրինակ
մի ։ Այլ յայտ կայցէ զանց արարեալ մեր զորոց , ինչեղաց ամենայ
տեղեաց բանին Կատարեցաւ , ԾԻ . առեալ ՚ի համաձայ-
նութիւն Բարսամ գրչագրաց . ՚ի նոյն և ՚ի նոյն օրինակ մի զմեր՝
Կատարեցաւ առաւել սաղմոսիւ ։

ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈԲԱՅ

[illegible]

[illegible]

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 ԱՅՐ ՈՄՆ ԷՐ ՅԱՒՍԻՏԻԴ
աշխարհին որում անուն էր Յոբ։ Եւ էր
այրն այն ճշմարիտ, անարատ, արդար,
աստուածապաշտ, մեկնեալ յամէն իրաց չարու-
2 [illegible]։ * Եղեն նր ուստերք եւթն՝ եւ դստերք ե-
3 րեք։ * Եւ էին խաշինք նր՝ եւթն հազար ոչխար. ուղտք երեք
հազարք. լուծք եզանց հինգ հարիւր։ Եւ էշք մատակք
արօտականք հինգ հարիւր։ Եւ սպասք բազում յոյժ.
եւ գործք մեծամեծք էին նր ՚ի վր երկրի։ Եւ էր այրն
4 այն ազնուական քան զամ արեւելեայսն։ * Միաբանեալ
գային որդիքն նր առ միմեանս, առնէին խրախճանութի
[illegible]. [illegible]
5 իւրեանց ուտել եւ ըմպել ընդ նմ։ * Եւ [illegible]
[illegible]

---

* [illegible]

* [illegible] Յոբայ Գիրք։

Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Էր յաւսիտիդ աշխարհին։ (2)(3) Ոմանք. Եւ եղեն նր ուստերք.. եւ խաշինք նր էին ոչխար. ուղտք։ (4) Ոմանք. Միաբանեալ կային որդիքն նորա։ (5) Ոմանք. [illegible] ուստերք [illegible] նոցա. [illegible]։ (5) Այլ. Վս մեղաց ընդ [illegible] նց։

երջանէին աւուրք խրախճանութեան, առաքէր Յոբ՝ եւ սրբէր
զնոսա. յառնէր ընդ առաւօտս մատուցանէր վասն նոցա
զոհս ըստ թուոյ նոցա, եւ զուարակ մի մի վասն մեղաց
նոցա. քանզի ասէր Յոբ՝ թէ գուցէ որդիքն իմ ՚ի միտս
իւրեանց խորհեցան չարութիւն զԱյ. այսպէս առնէր Յոբ
զամ աւուրս նոցա։
*Եւ եղեւ իբրեւ օր այս՝ եւ ահա եկին հրեշտակքն Այ կալ 6
առաջի Տն. եկն եւ սատանայ ընդ նս յածեալ ընդ եր-
կիր եւ շրջեալ ՚ի նմա։ *Եւ ասէ Տր ցսատանայ՝ դու 7
ուստի՞ գաս։ պատասխանի ետ սատանայ Տն, եւ ասէ.
շրջեալ ընդ երկիր եւ յածեալ ՚ի ներքոյ երկնից՝ եկեալ
կամ։ *Եւ ասէ ցնա Տր. նայեցա՞ր միտք քով ՚ի ծա- 8
ռայ իմ ընդ Յոբ. զի ոչ գոյ իբրեւ զնա ՚ի վ[երա] երկրի, այր
անարատ՝ ճշմարիտ՝ աստուածապաշտ՝ մեկնեալ յամ իրաց չա-
րաց։ *Ե՛տ պատասխանի սատանայ, եւ ասէ ընդդէմ 9
Տն. միթէ ձրի՞ պաշտիցէ Յոբ զԱծ։ *Ո՞չ դու ամրա- 10
ցուցեր զարտաքինն նր եւ զներքինն տան նր, եւ որ ինչ
միանգամ արտաքոյ շուրջ զնովաւ է. զգործս ձեռաց
նր օրհնեցեր, եւ զանասունս նր բազմացուցեր ՚ի վերայ
երկրի։ *Բայց ո՛չ ապաքէն առաքեա՞ զձեռն քո, եւ 11
մերձ յամ ինչս նր. եթէ ո՛չ յերեսս քո օրհնեսցէ
զքեզ։ *Յայնժամ ասէ Տր ցսատանայ. ահա զամ ինչս 12
նր տամ ՚ի ձեռս քո, բայց ՚ի նա մի մերձենայցես։ Եւ
ել սատանայ յերեսաց Տն։ *Եւ էր իբրեւ օրս այս. 13
ուստերքն Յոբայ եւ դստերք նր՝ ուտէին եւ ըմպէին գի-
նի ՚ի տան եղբօրն երիցու իւրեանց։ *Եւ ահա հրեշ- 14
տակ եկն առ Յոբ՝ եւ ասէ ցնա. լծորդքն եզանցն վա-
րէին, եւ էշքն մատակք արածէին առ նոքօք։ *Եւ եկին 15
գերեվարք եւ գերեցին զնս, եւ զծառայսն կոտորեցին
սրով. ես միայն ապրեցայ՝ եկի պատմել քեզ։ *Եւ մինչ 16
դեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն առ Յոբ՝ եւ ասէ ցՅոբ.
հուր անկաւ յերկնից՝ եւ այրեաց զհօտսն, եւ զհովիւսն
բնաւ նոյնպէս սպառեաց եկեր. ես միայն մնացեալ՝ եկի պատ-
մել քեզ։ *Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն՝ 17
եւ ասէ ցՅոբ. առաջնորդաւորք ասպատակեցին ՚ի մեզ
երեքեան առաջի ք եւ պատեցան զուղտովքն՝ եւ գերեցին զնս.
եւ զծառայսն կոտորեցին սրով. ես միայն ապրեցայ՝ եկի
պատմ-

(6) Ոմանք. Եւ իբրեւ եղեւ զօրս զայս, եկին հր''. յանդիման
կալ լինել եւ շր''։ (7) Ոմանք. Եւ ասէ Տր է սատանայ. ուս-
տի՞։ Որք ստորեւ. Եւ ասէ Տն։ (8) Յօրինակին. Ընդ ծա-
ռայիս ընդ Յոբ։ (8) Օրինակ մ. Ընդդէմ ծառայի իմոյ
յոբայ, զի։ (9) ՚Ի լուսն''. Եւ ասէ առաջի Տն. հանդերձեալ
ամէն ՚ի քեզ''։ (11) ՚Ի բնագրին դ. Բայց ոչ ապաքէն առաքեա''։
(17) Ոմանք. Եկին առ Յոբ եւ ասէ ցՅոբ։

18 պատմել քեզ ։ * Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝ այլ հրեշ-
տակ գայր և ասէր ցՅոբ. Մինչդեռ ուստերքն քո, և
դստերք ուտէին և ըմպէին առ երիցու եղբօրն իւր-
19 եանց՝ * յանկարծակի հողմն մեծ եկն յանապատէ՝ և ե-
հար զչորեսին անկիւնս տանն, և անկաւ տունն ՚ի վր
որդւոցն քոց՝ և վախճանեցան. և ես միայն ապրեցայ՝ եկի
20 պատմել քեզ ։ * Ապա յարուցեալ Յոբ՝ պատառեաց
զհանդերձս իւր, և կտրեաց զվարսս գլխոյ իւրոյ. և
21 անկեալ ՚ի գետնի երկիր եպագ Տն, * և ասէ. Մերկ
ելի ես յորովայնէ մօր իմոյ, և մերկանդամ դառ-
22 նայց անդրէն ։ * Տր ետ՝ և Տր առ. որպէս Տն հաճոյ
թուեցաւ՝ նոյնպէս և եղև. եղիցի անուն Տն օրհնեալ ։
23 * Եւ յայսմ ամի անցս որ անցին ընդ նա՝ ոչ մեղաւ Յոբ
առաջի Տն, և ոչ ետ անզգամութիւն Այ ։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղև իբրև օրն այն. և եկին հրեշտակք Այ կալ
առաջի Այ. եկն և սատանայ ՚ի մէջ նց * ընդ նա
2 կալ * առաջի Տն ։ * Եւ ասէ Տր ցսատանայ. Ուստի՞ գաս
։ Յայնժամ ասէ սատանայ առաջի Տն. անցեալ
3 ՚ի ներքոյ երկնից՝ և շրջեցայ ընդ ամ, եկեալ կամ ։ * Եւ
ասէ Տր ցսատանայ. Նայեցարն հայեցար ընդ ծառայ
իմ ընդ Յոբ. զի ոչ գոյ իբրև զնա ՚ի վր երկրի, այր
ճշմարիտ անարատ, աստուածապաշտ, մեկնեալ յամ չարու-
թենէ. և տակաւին կայ յանմեղութե. և դու տարապարտուց
4 խնդրեցեր կորուսանել զինչս նր ։ * Կրկնեաց անդրէն
սատանայ՝ և ասէ ցՏր. Մորթ ընդ մորթոյ, և որ ինչ
5 էցէ մարդոյ ընդ անձին իւրոյ տուժեսցի ։ * Այլ արդ թէ
ոչ՝ առաքեա զձեռն քո, և մերձ զոսկերօք և զմարմն
6 նորա. եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեսցէ զքեզ ։ * Եւ
ասէ Տր ցսատանայ. Ահա մատնեմ զնա քեզ, բայց
7 միայն զոգի նր պահեսջիր ։ * Եւ ել սատանայ յերե-
սաց Տն. և եհար զՅոբ չարաչար կեղովն յոտից մինչև
8 ցգլուխ ։ * Եւ առեալ խեցի քերէր զթարախն. և նստէր
յաղբեւս արտաքոյ քաղաքին ։ Եւ իբրև բազում ժա-
9 մանակք անցանէին ՚ի վր ։ * ասէ ցնա կին իւր. Մինչև
յերբ

---

(21) Ոմանք. Եւ մերկ անդամ դարձայց անդր ։ (22) Ո-
մանք. Եւ յայսմ ամ անցս ։

Գլ. Բ. (1) ՚Ի լուսն". ՚Ի Լբ՝ կալ առաջի, նախանձէր, ամ.
պնդանայեցեալ ։ (1) Ոմանք. Կալ առաջի Տն. եկն և սա".
.. ՚ի մէջ նց կալ առա" ։ (3) Ոմանք. Ընդ ծառայ իմ յոբ
.. այր արդար ճշմարիտ աստուածապաշտ.. աստուածապաշտութ
խնդրեցեր ։ (7) Ոմանք. Ել սատանայ ։ (8) Ոմանք. Եւ նստէր
արտաքոյ յաղբեւս.. բազմաժամ ժամանակս անց" ։ (9) Ոմանք ։

ցե՞րբ ժուժկալեալ ասիցես՝ թէ ահա համբերեցից սա-
կաւ մի՝ սակաւ ինչ ժամանակ ակն կալեալ յուսոյ փրկ-
ութեան իմոյ: Ահաւասիկ ապականեալ է յիշատակ քո
'ի վր երկրի. ուստերք քո եւ դստերք՝ իմոյ որովայնի
երկունք եւ երկունք. յորս տարապարտուց վաստակեցի աշ-
խատութեամբ: Դու նստիս 'ի զազրութեան որդանց նեխա-
օթագայցեալ բացօթեայն. եւ ես մոլորեալ եւ հարկանիմ.
տնէն 'ի տանէ, եւ տեղւոյ 'ի տեղւոջէ. ակնունելով թէ երբ
մտանիցէ արեգակն՝ զի հանգեայց 'ի տառապանաց եւ
ցաւոց՝ որ այժմ պատեալ են զինեւ. Այլ՝ ասա բան ինչ
'ի Տր, եւ վախճանեսցես: * Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ աս- 10
է. Իբրեւ զմի 'ի կանանց անզգամաց խօսեցար: Եթէ
զբարիսն ընկալաք 'ի ձեռանէ Տն՝ չարեացս ոչ համբեր-
իցեմք: Եւ յայսմ ամի որ ինչ անցք անցին ընդ նա,
ոչ մեղաւ Յոբ շրթամբք իւրովք առաջի Տն. եւ ոչ ետ
անզգամութիւն այ: * Եւ լուեալ երից բարեկամացն զչա- 11
րիսն զամ որ հասին 'ի վր նր, եկին յիւրաքանչիւր աշ-
խարհէ առ նա: Եղիփազ արքայ Թեմանացւոց. Բաղ-
դատ բռնաւոր սաւքեցւոց. Սոփար արքայ Մինեցւոց:
եւ եկին առ նա միաբան մխիթարել եւ տեսանել զնա:
* Եւ տեսեալ զնա 'ի բացուստ՝ ոչ ծանեան: Եւ բարձ- 12
րեալ մեծաձայն լացին. եւ պատառեցին իւրաքանչիւր
զիւր զպատմուճան իւր, եւ ցանեցին հող 'ի վր գլխոց
իւրեանց ընդ երկինս հայելով: * Եւ նստան շուրջ 13
զնովաւ յերկիրն զեւթն օր եւ զեւթն գիշեր: եւ ոչ ոք 'ի
նոցանէ խօսեցաւ ընդ նմա բան. քանզի տեսանէին զան-
հնարին հարուածն եւ զմեծամեծս յոյժ:

ԳԼ. Գ.

Յետ այսր ուրեմն յոբ եբաց զբերան իւր, եւ ա- 1
նէծ զօրն իւր, * եւ ասէ: 2
* Կորիցէ՛ օրն յորում ես ծնայ, եւ գիշերն յորում ասա- 3
ցին թէ ահա արու: * Խաւարեսցի գիշերն այն, եւ մի 4
խնդրեսցէ զնա Տր 'ի վերուստ: Մի եկեսցէ 'ի վր նո-
րա լոյս.

Համբերեցից սակաւուն սակաւիկ ինչ ժա"... վաստակեցի
տառապանօք... օթեվանեալ բացօթեայն: Ոսկ. աւսն.
օթագայեալ: (9) Բղդ. յաւելուած. 'ի տառապանաց իմոց.
եւ 'ի ցաւոց իմոց, որ.. բան ինչ առ Տր: (10) Ոմանք.. Որ
ինչ անցքն ընդ նա: (11) 'Ի բաղդատ. պակասի. Եւ տեսանել
զնա: (12) Ոսկան. Ջղաձայնութեամբ իւրեանց: (12) 'Ի
բղդ. պակասի. Ընդ երկինս հայելով: (13) Յոմանս գիրս.
Շուրջ զնովաւ յերկրի զեւթն աւուրս եւ զեւթն գի":
ԳԼ. Գ. (1) Բաղդատ. Եւ ապա ուրեմն յոբ ե": (4) Ոս-
կան. Եւ մի եկեսցէ 'ի վերայ նորա:

Digitized by Google

5 լոյս ։ * Ըմբռնեսցէ զնա խաւար՝ և մառախուղ մահու ։ Եւ
6 եկեսցէ ՚ի վերայ նորա մէգ ։ * Անիծեալ լիցի օրն այն և գի-
շերն ։ և տարցի զնա խաւար ։ մի՛ եղիցի յաւուրս տա-
7 րւոյ, և մի՛ թուեսցի յաւուրս ամսոց ։ * Այլ գիշերն
այն եղիցի ՚ի ցաւս, և մի՛ եկեսցէ ՚ի վերայ նորա ուրախութիւն
8 և մի՛ ցնծութիւն ։ * Այլ նզովեսցէ զնա որ նզովելոցն է
զօրն զայն ։ որ պատրաստն ածելոցն իսկ է զկէտ մեծ վիշապն ։
9 * Խաւարեսցին աստեղք գիշերոյն այնորիկ, սպասես-
ցէ, և ՚ի լոյս մի՛ հասցէ, և մի՛ տեսցէ զարուսեակն ծա-
10 գեալ ։ * Զի ոչ փակեաց զդրունս արգանդի մօր ի-
11 մոյ, զի թերևս մերժէր զցաւս յաչաց իմոց ։ * Իսկ
ընդէ՞ր յորովայնի ոչ վախճանեցայ. այլ ել յարգան-
12 դէ և ոչ անդէն վաղվաղակի կորեայ ։ * Ընդէ՞ր դիպե-
ցան ինձ ծնունդք, կամ ընդէ՞ր դիեցի ես զստինս մօր
13 իմոյ ։ * Զի այժմ հանդարտեալ դադարէի, և ննջե-
14 ցեալ հանգչէի * ընդ թագաւորս և ընդ խորհրդականս
15 երկրի՝ որք հպարտացեալ էին ՚ի սուրս իւրեանց ։ * Կամ
ընդ իշխանս որոց բազում էր ոսկի, որք լցին զտունս
16 իւրեանց արծաթով ։ * Կամ իբրև զանցուցեալն, որ
ելանէ յարգանդէ մօր իւրոյ, կամ իբրև զտղայս որ ոչ
17 տեսին զլոյս ։ * Անդ ամպարիշտք որ բորբոքեցին
զսրտմտութիւն բարկութեան ։ Անդ հանգեան աշխատեալքն
18 մարմնով, * ՚ի միասին յաւիտենականք՝ որք ոչ լուան
19 զձայն հարկահանի ։ * Փոքր և մեծ անդ են, և ծառայ
20 աներկիւղ ՚ի տեառնէ իւրմէ ։ * Իսկ ընդէ՞ր տուեալ իցէ
անձանց դառնացելոց լոյս, և կեանս ցաւագնելոց ոգ-
21 ւոցն ։ * որ ցանկան մահու, և ոչ գտանեն ։ փորեն
22 իբրև զգանձս, * և խնդալից լինին եթէ գտանիցեն ։
23 Մահ՝ * մարդոյ հանգիստ է, յորմէ ճանապարհն թա-
24 քուցեալ է. զի փակեաց զնովաւ Տէր ։ * Յառաջ
քան զկերակուրս իմ հեծութիւն եհաս, արտասուք և
25 տրտմութիւն պաշարեալ են զիս ։ * Զի երկեւղն յորմէ խիթայի եկն
26 ՚ի վերայ իմ, և յորմէ կասկածէի պատահեաց ինձ ։ * Ոչ
խաղ-

---

(5) Ոսկան. Եւ ստուեր մահու, և եկեսցէ ։ (7) Ոմանք. Ուրախութիւն և ցնծութիւն ։ (9) Ոմանք. Սպասեսցէ և ՚ի լոյս մի՛ եկեսցէ ։ (12) Ոմանք. Դիպեցաւ ինձ ծնունդք. և ընդէ՞ր դիեցի ես զստինս ։ (14) Ոմանք. Էին ՚ի սուսերս իւրեանց ։ (17) Ոմանք. Ամպարիշտք բորբոքեցին ։ (20) Ոմանք. Իցէ դառնացելոց լոյս ։ (22) Ոմանք. Լինին իբրև գտանիցեն ։ Ոսկան. եթէ գտանիցեն ըղձանս ։ (23) ՚Ի բնագրին պակասի. Հանգիստ է, յորմէ ճանապարհն թաքուցեալ ՚է նմանէ ։ (23) ՚Ի լուս՛. ՚Ի վերայ՝ ճանապարհն, նշանակի՝ ժամանակին ։ Եւ ՚ի վր՛ զի փակեաց զնովաւ, նշանակի. պէս. ոչ իմացելոյ նմա ։ (26) Այլք. Ոչ

խաղաղեցայ ո՛չ հանդարտեցի՝ ո՛չ հանգեայ. քանզի եկն
՚ի վերայ իմ բարկութի՛ն։

ԳԼ. Դ.

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմանացւոյ ասէ։ 1

Միթէ բազում անգամ լսեալ իցեն քո բանք աշխա- 2
տութե՛, և զօրութ բանից քոց ո՛ հանդարտեսցէ։
* Զի եթէ խրատեցեր դու զբազումս, և զձեռս տկա- 3
րի միսիթարեցեր։ * Եւ զհիւանդացեալս կանգնեցեր 4
բանիւք, և ծնկաց կթուցելոց քաջալերութի՛ զգեցու-
ցեր։ * Եւ արդ եկին հասին ՚ի վ՛ր քո ցաւք. սակայն 5
դու վաղվաղեցեր։ * Ո՛չ ապաքէն երկիւղդ քո անզգա- 6
մութի՛ է. և կասկածդ քո, և անչարութի՛ ճանապարհի
քո։ * Արդ յիշեա՛ ո՞վ որ սուրբ էր՝ կորեաւ, կամ 7
ճշմարիտք արմատաքի՛ն երբեք խլեցան։ * Զորօրինակ 8
տեսի զայնոսիկ որ զանպատեհն արօրագիր առնեն.
որ սերմանեն զնա՝ ցաւս հնձեսցեն ՚ի նոցանէ։ * ՚Ի 9
հրամանէ տն կորիցեն. ՚ի հոգւոյ բարկութե նր սատա-
կեսցին։ * Զօրութի առիւծու, ձայն մատակ առիւ- 10
ծու, պերճութի վիշապաց՝ շիջա՛ւ։ * Մրջիւնառեւծն 11
սատակեցաւ առ ՚ի չգոյէ կերակրոյ. կորիւնք առիւ-
ծու լքին զմիմեանս։ * Եթէ էր ասացեալ բան ճշմա- 12
րիտ եղեալ ՚ի խօսս քո, ո՛չ ինչ յայդպիսեաց չար պա-
տահէր քեզ։ Որպէս ո՛չ ընդունիցին ունկն իմ հրա-
շակերտս ՚ի նմանէ, * արհաւիրք և տեսիլունք գիշերա- 13
կանք։ Հասանեալ ա՛հ ՚ի վ՛ր մարդկան, * զողումն և դողա- 14
կումն պատահեցին ինձ. և մեծապէս զոսկերս իմ շար-
ժեցին։ * Եւ եկն հողմն ՚ի վ՛ր երեսաց իմոց. քարմնե- 15
ցին հերք իմ և մարմինք։ * Կանգնեցայ՝ և ո՛չ գիտացի. 16
տեսի և ո՛չ էին կերպարանք առաջի աչաց իմոց, բայց
միայն օդ և լսուածիւն լսէի։ * Իսկ արդ՝ միթէ սուրբ 17
մինիցի մարդ առաջի տն, կամ ՚ի գործոց իւրոց անա-
րատ այր։ * Եթէ ծառայից իւրոց ո՛չ հաւատայցէ, և 18
զհրեշտակաց խոտորնագոյնս ինչ իմացաւ։ * Իսկ արդ 19
զբնակեալս ՚ի տունս կաւեղէնս, յորոց և մենք իսկ ՚ի
նմին

խաղաղեցայ ոչ դադարեցի։ Ոսկ ոմանք. խաղաղացայ։ (26) ՚Ի լուս". Եւ եկն ՚ի վերայ իմ։

Գլ. Դ. (2) Այլք. Բազում անգամ լսեալ իցեն. կամ, լսեալ էցէ։ (2) Ոմանք. Եւ զօրութ բանից։ (4) Ոմանք. Եւ ծնգաց։ (6) ՚Ի լուս". ՚Ի միւս՝ կասկածդ. նշանակի, յոյսդ։ (6) Ոմանք. Եւ չարութ ճա"։ (7) Ոմանք. Ո՛ որ էր սուրբ, և կորեաւ։ (11) Ոմանք. Եւ ՚ի չգոյէ կերակրոյ կորիւնք առիւ"։ (11) Ոմանք. Կորիւնք առիւծուց.

Digitized by Google

20 Նմին կաւոյ եմք։ Եհար զնո ըստ օրինակի ցեցոյ. * Ի
յառաւօտէ մինչեւ յերեկոյ ոչ եւս եղեն։ Քանզի անձամբ
21 անձին օգնել ոչ կարէին, կորեան։ * Փչեաց 'ի նոսա
եւ ցամաքեցան. սատակեցան քանզի ոչ էր 'ի նոսա ի-
մաստութիւն։

ԳԼ. Ե.

1 Արդ աղաղակեա, թէ ոք լուիցէ քեզ ձայն, կամ
2 թէ զոք 'ի հրեշտակաց սրբոց տեսցես։ * Քանզի
եւ զանմիտ սպանանէ բարկութիւն, եւ զմոլորեալն մե-
3 ռուցանէ նախանձ։ * Ես տեսի անզգամաց ար-
մատս ձգեալ, այլ վաղվաղակի հարան յարկք նոցա։
4 * Հեռի լիցին որդիք նոցա 'ի փրկութենէ. կողկողեսցին
5 առ դրունս վատթարաց, եւ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ։ * Զի
զոր նոքայն ժողովեցին՝ արդարք կերիցեն, եւ նոքա ա-
եղեցին ապրեալք 'ի չարեաց. ծծեսցի զօրութիւն նոցա։
6 * Զի ոչ ելթէ յերկրէ ելանիցէ աշխատութիւն, եւ ոչ 'ի լե-
7 ռանց բուսանիցին ցաւք։ * Այլ մարդ աշխատութեան
8 ծնանի. ձագք անգղուց 'ի բարձրունս թռչին։ * Բայց
սակայն ես խնդրեցից 'ի Տէ, եւ զՏէր զամենեցուն ի-
9 շխան կարդացից։ * Որ առնէ զմեծամեծս եւ զանքնինս,
10 եւ զփառաւորս եւ զհրաշալիս որոց ոչ գոյ թիւ։ * Որ
տայ անձրեւ յերկիր, առաքէ զջուրս 'ի ներքոյ երկնից։
11 * Որ առնէ զխոնարհս 'ի բարձունս, եւ կանգնէ զկո-
12 րուսեալս։ * Եւ փոփոխէ զխորհուրդս խորամանկաց,
13 եւ ոչ գործեսցեն ձեռք նոցա զճշմարտութիւն։ * Որ հասա-
նէ իմաստնոց հանճարով, եւ զխորհուրդս բազմախի-
14 թաց յիմարեցոյց։ * 'Ի տուէ պատահիցէ նոցա խաւար,
եւ 'ի միջօրէի իբրեւ 'ի գիշերի խարխափեսցեն։ Սատա-
15 կեսցին պատերազմաւ. * եւ տկարն ապրեսցի 'ի ձե-
16 ռանէ հզօրին։ * Եղիցի յոյս տկարի. բերան անիրա-
17 ւի խցցի։ * Երանելի է մարդ զոր յանդիմանեաց Տէր
'ի վերայ երկրի. եւ 'ի խրատուէ ամենակալին մի հրաժա-
18 րեսցես։ * Զի նա ցաւեցուցանէ, եւ միւսանգամ անդր-
19 ըէն հաստատէ. եհար՝ եւ ձեռք նորա բժշկեսցեն։ * Վե-
ցից 'ի վշտաց փրկեսցէ զքեզ, եւ յեւթներորդումն ոչ
20 մերձեսցի առ քեզ չար։ * 'Ի սովի՝ փրկեսցէ զքեզ 'ի
մահուանէ։ 'Ի պատերազմի 'ի ձեռաց երկաթոյ արձա-
կեսցէ.

ԳԼ. Ե. (1) Ոմանք. Եթէ ոք տացէ քեզ։ (6) Բազումք. Բուսանիցին ցաւք։ (8) (9) Ոմանք. Եւ զՏէր ամենայն իշ-
խան կար՞.. եւ զանքննելիս։ (10) Ոմանք. Առաքէ ջուր 'ի
ներք՞։ (12) Ոմանք. Ձեռք նոցա զճշմարտութիւն։ (14) Ոմանք.
Եւ 'ի միջօրէի.. խարխափեսցին։ (17) Ի բազումս պակա-
սի. Տէր 'ի վերայ երկրի։ (20) Ոմանք. 'Ի սովու փրկեսցէ

Digitized by Google

փրկեսցէ զքեզ ։ * 'Ի տանջանաց լեզուի՝ ծածկեսցէ ըզ- 21
քեզ. և մի երկիցես 'ի չարեաց եկելոց 'ի վր քո ։ * զա- 22
նիրաւս և զանօրէնս արհամարհեսցես ։ 'Ի գազանաց
վայրենեաց մի՛ երկիցես ։ * զի ընդ քարինս վայրի դա- 23
շինք քո. և գազանք վայրենիք խաղաղասցին ընդ քեզ ։
* Ապա գիտասցես թէ խաղաղութիւն է տան քո, և բնա- 24
կութիւն յարկի քոյ մի վրիպեսցի ։ * Եւ ծանիցես զի բա- 25
զում է զաւակ քո ։ և որդիք քո եղիցին իբրև զբանջար
վայրի ։ * Եւ երթիցես 'ի գերեզման իբրև զցորեան հա- 26
սեալ 'ի ժամանակի հնձելոյ, կամ իբրև զշեղջ կալոյ 'ի
ժամանակի ամփոփելոյ ։ * Ահաւասիկ զայս՝ մյաղես 27
քննեցաք. այս է զոր լուաք ։ բայց դու գիտասջիր
յանձն քո զինչ գործեցեր ։

ԳԼ. Զ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ։ 1

Բ ԵԹէ կշռելով ոք կշռէր զբարկութիւն իմ. և զցաւս 2
իմ միանգամայն բառնայր 'ի լուծ կշռոց, * քան 3
զաւազ ծովու ծանրագոյն լինէր ։ Նա՝ ուրեմն բանք
իմ անզգամք են ։ * Զի նետք տն 'ի մարմնի իմում, և 4
սրտմտութիւն նց ծծէ զարիւն իմ ։ յորժամ սկսանիմ խօ-
սել կատեն զիս ։ * Իսկ արդ՝ զիմրդ, միթէ տարապար- 5
տուց խանչիցէ ցիռ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ ։
կամ թէ գոչիցէ՞ եզն առ մսուր՝ յորժամ ունիցի զկե-
րակուր ։ * կամ ուտիցի՞ հաց առանց աղի. կամ դու- 6
ցէ՞ համ 'ի բանս ունայնս ։ * Սա՝ ոչ կարէ հանգա- 7
նել անձն իմ. զի շարաւով տեսանեմ զկերակուր իմ՝
իբրև զհոտ առիւծու ։ * Զի եթէ տացէ՝ և եկեսցեն 8
իս խնդրուածք իմ, և զյոյս իմ տացէ տր ։ * Սկսա- 9
տր խոցոտել զիս. բայց 'ի սպառ մի սպանցէ զիս ։ * Եղի- 10
ցի ինձ քաղաքն իմ գերեզման՝ յորոյ վր պարսպացն
ցատկէի, և 'ի նա ոչ խնայեցից. զի ոչ ստեա արարից ըզ-
բանս սրբոյն այ իմոյ ։ * Զի զինչ է զօրութիւն իմ եթէ 11
համբերիցեմ. կամ զինչ ժամանակ՝ զի հանդարտես-
ցէ

(23) 'Ի բնաբ՝ պակասի. Զի ընդ քարինս վայրի դաշինք քո.
և գազանք ։ (23) Յօրինակին. Խաղաղասցին ՀԸ. քեզ ։ (24) Ո-
մանք. Եթէ խաղաղութիւն է տան քում ։ (26) Ոմանք. 'Ի
ժամանակի հնձոց, և կամ իբրև զշեղջ կալոյ ։ (27) Ո-
մանք. Յանձն քո զինչ գործեցես ։
ԳԼ. Զ. (4) Բազումք յաւելուն. 'Ի մարմնի իմում են ։
(7) Ոսկան. Նա ոչ կարէ հանգչել"։ (7) Ոմանք. Զի շա-
րաւ տեսանեմ ։ (8) 'Ի լուսն". Եւ եկեսցեն ինձ խնդիր".
խօսնոյս ոմանց 'ի բնաբ"։ (11) Ոմանք. Իմ թէ համբերեցից.

12 ցէ անձն իմ ։ * Մինչ զօրութիւն վիմաց իցէ զօրութ
իմ, կամ մարմինք իմ պղնձիք ։ կամ թէ ոչ 'ի նա ա-
13 պաւինեի ։ Արդ օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, * և
ողորմութիւն հրաժարեաց յինէն ։ այցելութիւն Տն անտես
14 արար զիս ։ * Ոչ հայեցան յիս մերձաւորք իմ ։ * իբր
15 զվտակ պակասեալ, և իբրև զալիս անցին զինև ։ * Որք
16 տարակէին յինէն, արդ ահաւասիկ հասին 'ի վերայ իմ ։
17 * Իբրև զձիւն կամ իբրև զսառն պաղեալ որ հալեցաւ 'ի
հասանելոյ ջերմութեան, և ոչ ճանաչեցի թէ ով էր ։
18 * Նոյնպէս և ես լքայ յամենեցունց, կորեայ և անտուն
19 կացայ ։ * Տեսէք զճանապարհս թեմանացւոց որք 'ի շա-
20 ւիղս սաբայ հայիք ։ * և ամօթ կրեսցեն յուսացեալքն
21 'ի քաղաքս և յինչս ։ * Դա՝ և դուք աւադիկ անողորմ
հասէք 'ի վերայ իմ ։ հայեցեալ 'ի վէրս իմ՝ երկերուք ։
22 * Արդ ես զձեզ ինչ խնդրեցի ։ * կամ ձերոյ զօրու-
23 թեան կարօտեալ իցեմ ապրեցուցանել զիս 'ի թշնա-
24 մեաց ։ կամ 'ի ձեռաց հզօրաց փրկել զիս ։ * Ուսուցէք
զիս՝ և ես լռեցից ։ և եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, արա-
25 րէք զիս խելամուտ ։ * Այլ ուրեմն խոտան են բանք
ճշմարտի ։ քանզի ոչ եթէ 'ի ձէնջ խնդրեմ զօրութիւն ։
26 * Եւ ոչ կշտամբանք բանից ձերոց լռեցուցանեն զիս ։
27 և ոչ բարբառոյ բանից ձերոց անսացից ։ * Բայց զի
իբրև 'ի վր որբոյ յարուցեալ էք 'ի վր իմ ։ և խաղա-
28 ցեալ էք 'ի վր բարեկամի ձերոյ ։ * Բայց արդ հայե-
ցեալ յերեսս ձեր ոչ ստեցից ։ Նստարուք, և մի ինչ
29 լիցի անիրաւութիւն 'ի դատաստանի ։ * և դարձեալ իրա-
30 ւանց ուշ ունիցիք ։ * Ջի ոչ գոյ 'ի լեզուի իմում անի-
րաւութիւն ։ կամ կոկորդ իմ ոչ խոկայցէ յիմաստութիւն ։

ԳԼ. Է.

1 Ոչ ապաքէն իբրև զփորձութիւն են կեանք մարդոյ 'ի
վերայ երկրի, և իբրև զաւուրեայ վարձք վարձկանի
2 կեանք նր ։ * Կամ իբրև զծառայ երկուցեալ 'ի տեառնէ
իւրմէ՝ և գտեալ ընդ հովանեաւ, և իբրև զվարձկան
3 որ սպասիցէ վարձուց իւրոց ։ * Նոյնպէս և ես սպաս-
եցի ամսոց ունայնաց ։ Գիշերք ցաւալիցն տուեալ են
ինձ ։

---

(15) Այլ ։ Իբրև զվտակ պակաս" ։ (16) Բաղդատ ։ Արդ ահաւասիկ հասին 'ի ։ (19) Ոմանք ։ Թեմանացւոց ։ ։ սաբայ հայէիք ։ (27) 'Ի լուս" ։ 'Ի վր՝ խաղացեալ էք, նշանի, ուր հարկանէք ։ (28) Ոմանք ։ Նստարուք դուք ։ և մի ինչ լիցի անիրաւութիւն ։ և դարձեալ ։ (30) Ոմանք ։ Ոչ խոկայցէ յիմաստ" ։ Որ ուղիղն ։ յիմաստութիւն ։
Գլ. Է. (1) Ոմանք ։ Վարձս վարձկանի կեանք ։ (3) Ոմանք ։ Սպասեցից ամսոց ։ ։ ցաւալիցն տուեալ են ։

Digitized by Google

ինձ ։ * Եթէ ննջեցից՝ ասեմ երբ իցէ տիւ ։ և եթէ յառ- 4
նիցեմ՝ դարձեալ թէ երբ իցէ երեկ ։ լի ցաւօք լինիմ
յերեկորեայ մինչև ցառաւօտ ։ * Թաւալին մարմինք 5
իմ զաղջութե̃ որդանց ։ մաշեցի զկոշտս երկրի առ 'ի
զթարախս քերելոյ ։ * Եւ կեանք իմ թեթևագոյնք են 6
քան զխօսս, և կորեան յունայնութե յուսոյ ։ * Յիշեա 7
զի փուք են կեանք իմ, և ոչ դարձցի ակն իմ 'ի տեսա-
նել զբարի ։ * և ոչ հայեսցի յիս ակն տեսողի ։ Աչք 8
քո յիս՝ և ես ոչ ևս իցեմ, * իբրև զամպ ընջեալ յերկ- 9
նից ։ Զի եթէ իջանիցէ մարդ 'ի դժոխս, ոչ ևս ելցէ ։
* և ոչ դարձցի 'ի տուն իւր ։ և ոչ ևս ծանիցէ զնա տե- 10
ղի իւր ։ * Այսուհետև ոչ ևս խնայեցից 'ի բերան իմ ։ 11
խօսեցայց մինչև իցեմ 'ի վիշտս ։ բացից զդառնութի
անձին իմոյ տագնապեալս ։ * Միթէ ծով իցեմ կամ 12
վիշապ՝ զի կարգեցեր զինև պահ ։ * Ասացի թէ մխի- 13
թարեսցէ զիս մահիճք իմ ։ վճարեցից յինքեան զբանս
յանկողնի իմում ։ * Զարհուրեցուցանես զիս երազովք 14
և տեսլեամբք հարկանես զիս ։ * Թափես զոգի յանձնէ 15
իմմէ, և 'ի մարմնոյ զշունչ իմ ։ և 'ի մահուանէ զկեանս
իմ ։ * զի ոչ եթէ յաւիտեան կեամ, եթէ երկայնամտիս 16
եղէց ։ 'Ի բաց կաց յինէն՝ զի ընդունայն են կեանք իմ ։
* Զի զի՞նչ է մարդ զի մեծացուցեր զնա, կամ զի հայի- 17
ցես 'ի նա միտս ։ * Կամ այցելութի առնիցես նմա մինչև 18
ցառաւօտ ։ և 'ի հանգիստ դատիցես զնա ։ * Մինչև 19
յերբ ոչ թողուցուս զիս, և ոչ ընդարձակեսցես ինձ ։
մինչև ցաւովք կլանիցեմ զտաղտուկս իմ ։ * Զի թէ մե- 20
ղայ՝ զի՞նչ կարիցեմ առնել քեզ, որ գիտես զմիտս
մարդկան ։ Ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ, և իցեմ քեզ բեռն ։
* և ընդէ՞ր ոչ արարեր մոռացութի անօրէնութե իմոյ՝ 21
և սրբութի մեղաց իմոց ։ Արդ աւա յերկիր դառնայ-
ցեմ կանխեալ, և այլ ոչ ևս իցեմ ։

ԳԼ ։

---

(4) Ոմանք ։ Առնիցեմ թէ երբ իցէ երեկոյ ։ ։ մինչև յառա-
ւօտ ։ (5) Ոմանք ։ իմ 'ի ղաղջութե որդանց ։ (7) Օրինակ
Գ ։ 'Ի տեսանելոյ զբարի ։ (8) Ոմանք ։ Եւ ոչ ևս իցեմ ։
(11) 'Ի լուս՛՛ ։ Բացից զբերան իմ դառնութե̃ ։ (11) Ո-
մանք ։ Իմոյ տագնապեալ ։ (12) Ոսկան ։ Զինև պահս ։
(13) Այլք ։ Վճարեցից զինէն զբանս յանձ՛՛ ։ (13) Ոմանք ։
Զբանս իմ յանկողնի ։ (15) Ոմանք ։ Զոգի իմ 'ի յանձնէ
իմմէ, և 'ի մահուա՛՛ ։ Այլ օրինակ Գ ։ Թափեալ կենդա-
նութի յանձնէ իմմէ ։ (16) Ոմանք ։ Զի ոչ յաւիտեան ։
(19) Ոմանք ։ Կլանիցեմ զտաղտուս ։ կամ, զտաղտուկս իմ ։
(20) Ոմանք ։ Զմտս մարդ ։ ։ ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ ։
Այլ յօրինակին Գրի՝ ասոսխ ։ (21) 'Ի լուսն՛՛ ։ 'Ի կէտ՝ կանխեալ,
նշանակի, քանզի առաւաստ է ։

ԳԼ. Ը.

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ ասէ:

2 Մինչև ցե՞րբ խօսիցիս զայդ. և ոգի մեծաբանութեան
3 'ի բերան քո: *Միթէ անիրաւ դատիցի Տէր.
4 կամ որ զամենայն արարն պղտորեսցէ՞ զիրաւունս: *Եթէ որ-
դիքն քո մեղան առաջի նորա, առաքեաց 'ի ձեռս նոցա զանօ-
5 րէնութիւն նոցա: *Բայց դու կանխեա՛ առ Տէր ամենա-
6 կալ աղօթիւք. *եթէ սուրբ և ճշմարիտ էիցես՝ աղօ-
թից քոց լուիցէ: Դարձուսցէ քեզ զկայեանն արդարու-
7 թեան. *և լինիցին առաջինքն քո սակաւք, և վերջինքն
8 քո անբաւք: *Բայց այժմ հարց զազգն առաջին, և
9 քննեա ըստ ազգի հարցն: *Զի երեկեանք եմք, և
ոչ գիտեմք. քանզի ստուեր են կեանք մեր 'ի վերայ երկ-
10 րի: *Կամ թէ ոչ նոքին խրատեսցեն զքեզ. պատ-
11 մեսցեն և 'ի սրտէ հանցեն զբանս: *Միթէ կանաչա-
նայ պրտու առանց ջրոյ. կամ բարձրանայցէ՞ կնիւն
12 առանց ըմպելւոյ: *Մինչդեռ անդէն 'ի վերայ արմա-
տոց իւրոց է՝ ոչ հնձեսցի. յառաջ քան զամենայն խոտ
13 բանջար եթէ ոչ սնոցանի՝ ոչ ցամաքեսցի: *Այդ այն-
պէս եղիցի վախճան ամենեցուն որ մոռանայցեն զՏէր.
14 զի յոյս ամպարշտի կորիցէ: *Անշէն լիցի տուն նորա.
15 անցցէ իբրև սարդոստայն յարկ նորա: *Թէպէտ և հաս-
տատեսցէ զտուն իւր՝ մի կացցէ յարկանել ձեռն նորա,
16 մի հաստատեսցի: *Զի խոնաւութեան յարեգականն
17 է. և 'ի նեխոցէ նորա ելցէ շառաւիղ իւր: *'Ի վերայ կու-
տոյ քարանց ննջեսցէ, և 'ի մէջ մանրախճեաց քարանց
18 կեցցէ: *Եթէ ընկլցէ զնա տեղին ստեսցէ: Ո՞չ տե-
19 սեր այդպիսի ինչ. *զի կործանումն ամպարշտի այս-
20 պիսի է. և յերկրէ այլ բուսցի: *Զի Տէր ոչ մերժէ
զանմեղն. զամենայն պատարագ ամպարշտի ոչ ընկալցի:
21 *Բերանք ճշմարտից լցցին ծաղու, և շրթունք նոցա
22 գոհութեամբ: *Թշնամիք նոցա զգեցցին զամօթ. յարկք ամ-
պարշտի ոչ ևս իցեն:

ԳԼ.

ԳԼ. Ը. (2) Ոմանք. 'Ի բերան քում: (4) Ոմանք. Մեղան առաջի նորա: (6) Ոմանք. Եւ դարձուսցէ զքեզ յարկն արդար՛՛: (7) Յօրինակին պակասէր. Առաջինքն քո սակաւք, և վերջինքն քո, անբաւք: (9) Ոմանք. Զի երեկեանք եմք: (10) Ոմանք. Եւ պատմեսցեն: (11) Ոմանք. Եւ կամ բարձ՛՛: (12) Ոմանք. Յառաջ քան զամ. բանջար ոչ ցամաքեսցի: (14) Յօրինակին. Իբրև սարդոստայն: (16) Ոմանք. Յարեգակնէ է: (16) Յօրինակին. Ելցէ շաւիղ իւր: (18) Ոմանք. Այնպիսի ինչ: (20) Ոմանք. Զի Տէր ոչ

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ : 1

Ճշմարտիւ գիտեմ թէ այդ՝ այդպէս իցէ. քանզի 2
զիարդ լինիցի մարդ արդար առաջի Տն : * Զի 3
եթէ կամիցի դատել ընդ նմա՝ ոչ լուիցէ նմա. զի և
մի բան հազար բանի պատասխանի ոչ տացէ : * Զի 4
իմաստուն է մտօք՝ զօրաւոր և մեծ : Ո՞ խստացաւ ընդ-
դէմ նր, և համբերեաց : * Որ հնացուցանէ զլերինս 5
և ոչ գիտեն. որ տապալէ զնս բարկութբ : * Որ շար- 6
ժէ զառ 'ի ներքոյս երկնից 'ի հիմանց, և սիւնք նորա
դողան : * Որ ասէ արեգական և ոչ ծագէ, և ընդդէմ 7
աստեղաց կնքէ : * Որ ձգեաց զերկինս միայն, և շրջի 8
'ի վերայ ծովու իբրև յատակի : * Որ արար զբազմաս- 9
տեղսն, և զգիշերավարն, և զայգն, և զշտեմարանս հա-
րաւոյ : * Որ առնէ զմեծամեծս և զանքննելիս, և զփա- 10
ռաւորս և զհրաշակերտս որոց ոչ գոյ թիւ : * Եթէ 11
վերասցի քան զիս՝ ոչ տեսից. և եթէ անցցէ առ իմև՝
և ոչ այնպէս գիտացից : * Եւ եթէ սատակեսցէ՝ ո՞ 12
դարձուսցէ, կամ ո՞ ասիցէ ցնա թէ զի՞նչ արարեր :
* Զի նա դարձաւ 'ի բարկութենէ, և 'ի նմանէ սասան- 13
ցին կէտք որ 'ի ներքոյ երկնից : * Իսկ թէ լուիցէ ինձ, 14
և խրատեցուցանիցէ զբանս իմ : * Եթէ իցեմ արդար՝ 15
ոչ լուիցէ ինձ. և զդատաստան նր աղաչեցից : * Եւ 16
եթէ կարդացից և անսասցէ՝ չհաւատամ թէ լուաւ
իսկ ինձ, * և ոչ միգով սատակեսցէ զիս : Բազում են 17
հարուածք զոր արար ինձ տարապարտուց. * և ոչ տայ 18
ինձ հանգչել. և լցոյց զիս դառնութբ. * քանզի հզօր 19
է՝ բռնանայ : Իսկ արդ ո՞ իցէ, որ դատաստանի նորա
կացցէ հակառակ : * Իսկ եթէ իցեմ ես արդար՝ բե- 20
րան իմ ամպարշտեսցէ. և եթէ իցեմ անարատ՝
կամակոր գտանիցիմ : * Զի եթէ ամպարշտեցի յանձն 21
իմ՝ ոչ գիտեմ. բայց զի բառնան յինէն կեանք իմ :
* Վասն որոյ ասացի, թէ զմեծն և զհզօրն կորուսանէ 22
բարկութիւն : * Զի չարք յանհնարին մահու կորիցեն. 23
այլ արդարք ծաղր լինին. * զի մատնին 'ի ձեռս ամ- 24

պա

մերժեսցէ . . ոչ ընկալցի տէր :

Գլ. Թ. (2) Ոմանք. Այդպէս է . . առաջի տն : (6) Ո-
մանք. Զառ 'ի ներքոյ երկնից : (14) Բազումք. Իցէ եթէ
լուիցէ ինձ, կամ իրաւացու" : (17) Ոմանք. Սատակեսցէ.
զի բազում են : (18) Ոմանք. Զի լցոյց զիս դառնու" :
(19) Ոմանք. Ո՞ է, որ դատաստանի : (21) Ոսկան. Զի եթէ
ամպարշտեցի անձն իմ : (21) Ոմանք. Բառնանան յերկրէ կե" :

Digitized by Google

պարշտաց: Զերեսս դատաւորաց նորա ծածկեսցէ. և ե-
25 թէ ոչ նա է՝ ո՞վ իցէ: * Այլ իմ կեանք թեթևագոյն են
26 քան զսուրհանդակ. փախեան և ոչ երևեցան: * Եւ
կամ թէ իցեն նաւաց հետք ճանապարհի, և կամ արծ-
27 ուոյ թռուցելոյ որ խնդրիցէ զկերակուր: * Եթէ ա-
սիցեմ եթէ խօսեցայց՝ մոռանամ. զերեսս ՚ի վայր ար-
28 կեալ հեծեծեցից: * Շարժեալ եմ ամ անդամօք ի-
29 մովք. զի գիտեմ զի անպարտ զիս ոչ թողուցուս: * Ո-
30 րովհետև ամպարշտեմ՝ ընդէ՞ր ոչ մեռայ: * Եթէ լուա-
31 ցայց ձեռամբ, և սրբեցայց ձեռօք սրբեցելովք. * սաստ-
կապէս աղտով ընկղմեցեր զիս. զազրացոյց զիս պատմու-
32 ճան իմ: * Զի ոչ ես իբրև զքեզ մարդ՝ ընդ որում դա-
տեցայց, եթէ համարակ եկեսցուք ՚ի դատաստան:
33 * Իսկ յանկարծ զմիջնորդ, և յանդիմանիչ և լսել
34 ՚ի մէջ երկոցունց: * ՚Ի բաց արասցէ յինէն զգաւա-
35 զանն, և ահ նորա զիս մի զարհուրեցուսցէ: * Եւ մի եր-
կեայց՝ այլ խօսեցայց: Նա և ոչ այնպէս ես գիտեմ,
աշխատեալ անձամբ իմով:

ԳԼ. Ժ.

1 Հեծեծելով հատուցից ՚ի նա զբանս իմ. խօսեցայց
2 զդառնութիւն անձին թախծեալ: * Եւ ասացից՝ Տէր
մի ուսուցաներ զիս ամպարշտել. և ընդէ՞ր այսպէս
3 դատեցեր զիս: * Կամ թէ բարւո՞ք թուիցի քեզ թէ
անիրաւիցեմ. զի մերժեցեր զգործս ձեռաց քոց, և ՚ի
4 խորհուրդս ամպարշտաց հայեցար: * Մի թէ որպէս
հայի՞ այր՝ հայեցիս. կամ ոչ տեսանիցէ՞ մարդ՝ տեսա-
5 նիցես: * Կամ թէ կեանք քո իբրև զմարդ. * զի [illegible]
6 խնդրեցեր զանօրէնութիւնս իմ, և զմեղս իմ քննեցեր:
7 * Գիտես զի ոչ ամպարշտեցայ. այլ ո՞վ է որ ՚ի ձեռաց
8 քոց հանիցէ: * Ձեռք քո արարին զիս և ստեղծին. և
9 ապա շրջեցար հարկեր զիս: * Յիշեա՛ զի կաւ ստեղծեր
10 զիս, և յերկիր միւսանգամ դարձուցանես զիս: * Կամ
թէ ոչ իբրև զկաթն կթեցեր զիս. և մածուցեր զիս
11 իբրև զպանիր: * Մորթ՝ և միս զգեցուցեր ինձ. ոս-
12 կերօք և ջլօք հիւսեր զիս: * Զկեանս և զողորմութիւն ե-
դեր

---

(30) Ոսկան. Եթէ լուացայց ձեռամբ, և սրբեցայց ձեռամբ սր": (32) Ոմանք. Զի ոչ էր իբրև զքեզ մարդ: (35) Ոմանք յաւելուն. Այլ խօսեցայց: Զանձրանայ անձն իմ ՚ի կենաց իմոց: Նա և ոչ այնպէս գիտեմ:

ԳԼ. Ժ. (2) Յօրինակին. Մի ուսուցաներ զիս ամ": (3) Ոմանք. Թէ անիրաւեցայց: (4) Ոմանք. ոչ հայեցի այր: (6) Ոմանք. Խնդրեցես զանօրէն": (6) Ոսկան. Եւ զմեղս իմ քննեցես: (11) ՚Ի լուս". Եւ ջլօք հանեցեր զիս:

գէր 'ի վ[ր]ա իմ. այցելութիւն քո պահեաց զոգի իմ: * Զայս 13
ամ ունելով 'ի քեզ. գիտեմ զի յամենայն կարող ես, և ոչինչ
անկարանայ քեզ: * Թէ և մեղանչեմ՝ պահես զիս. և 14
յանօրէնութենէ անպարտ ոչ արարեր զիս: * Եթէ ամ 15
պարշտեցայց՝ վայ է ինձ. և եթէ արդարացայց՝ ոչ
կարեմ համբառնալ 'ի վեր, զի լի եմ անարգանօք: * Որսա- 16
ցեալ եմ իբրև զառեւծ 'ի սպանումն: Դարձեալ կրկ-
նեալ չարաչար սատակես զիս. * Նորոգես 'ի վ[ր]ա իմ 17
զհարուածս իմ: Բարկութեամբ մեծաւ ձեռնարկեր յիս.
և ածեր 'ի վ[ր]ա իմ հէն: * Ընդէ՞ր հաներ զիս յորովայ- 18
նէ, և ոչ անդէն մեռայ. և ական չէր տեսեալ զիս, * և 19
իբրև զչեղեալ լինէի: Ընդէ՞ր յորովայնդէ 'ի գերեզման
ոչ վճարեցայ: * Կամ թէ ոչ սակաւ իցէ ժամանակ կե- 20
նաց իմոց: Թո՛յլ տուր ինձ սակաւիկ մի հանգչել, * մինչչև 21
երթեալ իցեմ՝ ուստի ոչ դառնայցեմ: Յերկիր խաւա-
րին և մթին. * յերկիր աղջամղջին յաւիտենականի, ուր 22
ոչ գոյ լոյս, և ոչ տեսանել զկեանս մարդկան:

ԳԼ. ԺԱ.

Կրկնեալ անդրէն Սովփարայ Մինեցւոյ ասէ: 1

Որ շատ խօսի՝ ապաքէն ընդ նմին և լուիցէ. կամ որ 2
խօսօղն իցէ՝ կարիցէ՞ բանիւք արդարանալ: * Օրհ- 3
նեալ է ծնունդ կանանց սակաւակեաց: Մի՛ զբա-
զում բանիւք անկանիր. զի ոչ գոյ որ տայցէ քեզ պա-
տասխանի: * Մի՛ ասեր թէ սուրբ եմ գործովք, և 4
անպարտ առաջի նորա: * Այլ թէ զիա՞րդ Տր խօսեսցի 5
ընդ քեզ, և բացցէ զշրթունս իւր ընդ քեզ: * Ապա 6
պատմեսցէ քեզ զօրութիւն իմաստութեան, զի կրկին եղի-
ցի քան զքոյն. և ապա գիտասցես՝ թէ արժանի ըստ
որոց մեղա՛ր անց ընդ քեզ 'ի տեառնէ: * Եթէ զհետս Տն 7
գտանիցես, կամ 'ի վերջինսն հասանիցես զոր արար
ամենակալն: * Բարձր են երկինք՝ և զի՞ գործիցես. 8
խո՛ր են դժոխք՝ և դու զի՞ խելամտեսցես. * Երկայն 9
է չափ երկրի. լայն է ծով: * Եւ եթէ տապալեսցէ 10
զամ, ո՛վ ասասցէ ցնա թէ զի՞նչ գործեցեր: * Ինքն 11
գիտէ զգործս անօրինաց. տեսեալ զանարժանս ոչ ա-
րասցէ անտես: * Բայց մարդ 'ի խօսել ընդ վայր, զօ- 12
զի

(13) Ոմանք. Զի ամենայնիւ կարող ես: (14) 'Ի լուս". Պահեա՛ զիս: (17) Ոմանք. Ձեռն արկեր յիս: (18) Ոմանք. Եւ ոչ անդրէն մեռայ: (19) Ոսկան. Եւ իբրև զհեղեալ լինէի: (20) Ոմանք. Սակաւ մի հանգչել:
Գլ. ԺԱ. (2) Ոմանք. Ապաքէն ըստ նմին և լուի": (3) Ոմանք. Որ տացէ պատասխանի: (12) Ոմանք. 'Ի խօսել

զի բանիւք ։ այր կանանցածին՝ համանգոյն է ցռկոյ անա-
13 պատականի ։ * Իսկ եթէ դու սուրբ եդիր զսիրտ քո ․
14 ամբարձեալ առ նա զձեռս քո ։ * Ապա թէ իցէ 'ի ձեռ-
նին քում անօրէնութիւն, հեռի արա զայն 'ի քէն ․ և ա-
15 նօրէնութիւն 'ի յարկի քում մի՛ ագցի ։ * Ապա ծագես-
ցեն երեսք քո իբրև զջուր յստակ ։ մերկասցես զաղտե-
16 ղութիւն՝ և ոչ երկիցես ․ * և մոռասցես զաշխատութիւն իբրև
17 զալիս անցեալս, և ոչ զարհուրեսցես ։ * Աղօթք քո
իբրև զարուսեակն ։ 'ի միջօրէի ծագեսցեն քեզ կեանք ․
փանահացեալ լիցիս՝ զի կայ քո յոյս ․ 'ի հոգւոց և 'ի
18 տառապանաց երևեսցի քեզ խաղաղութիւն ։ * Հանգստանաս-
19 ցես՝ և ոչ ոք իցէ որ պատերազմեսցի ընդ քեզ ։ * Դարձ-
ցին բազումք՝ և աղաչեսցեն զքեզ ։ փրկութիւն պակա-
20 սեսցէ 'ի նոցանէ, * զի յոյս նոցա կորուստ է անձանց իւ-
րեանց ․ աչք ամպարշտաց հալեսցին ։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Պատասխանի ետ Յոբ և ասէ ։

2 Որդ և դուք միայն իցէք ․ կամ ընդ ձեզ վախճանի՞ ի-
3 մաստութիւն ։ * Եւ իմ սիրտ իբրև զձերդ
4 է ։ * Զի այր արդար և անարատ, եղև 'ի կատականս ։
5 * 'Ի ժամանակի սահմանեալ պատրաստեցաւ ։ կործա-
նեալ յօտարէ, զտուն իւր եւս աւերեալս յանօրէ-
6 նաց ։ * Սակայն մի ոք որ չար իցէ՝ յուսասցի անպարտ
լինել ։ Քանզի որ միանգամ բարկացուցանեն զՏէր, մի թէ
7 ոչ լինիցի նոցա խնդրելոց ։ * Բայց արդ հարց զչորքոտա-
նիս՝ եթէ ասիցեն քեզ ․ զթռչունս երկնից՝ եթէ պատ-
8 մեսցեն քեզ ։ * Խօսեաց երկրի, եթէ խելամուտ արաս-
9 ցէ զքեզ, և կամ պատմեսցեն քեզ ձկունք ծովու ։ * Ո՞վ
է որ ոչ գիտաց այսու ամենայնիւ թէ ձեռն Տն արար զայսո-
* Եւ

զօղի բանիւք ։ (14) Ոմանք ․ Ապա եթէ 'ի ձեռին քում է անօ՛․ (14) Ոմանք ․ Եւ անիրաւութիւն 'ի յարկի ։ (16) Ոմանք ․ Իբրև զալիս անցեալ ։ (17) Ոմանք ․ Լինիցիս, զի կայ քեզ յոյս 'ի հոգւոյ ․ կամ, 'ի հոգւոց ։ (20) Ոմանք ․ Կորուստ է ․ աչք ամբարշտաց հալեսցին ։

Գլ. ԺԲ. (4) Ոմանք ․ Եղէ 'ի կատականս ։ (5) Ոմանք ․ 'Ի ժամանակի սահմա՛։ (5) Յօրինակին ․ Զտուն իւր եւեա աւերեալս ։ (6) Ոմանք ․ Բարկացուցանիցեն զՏէր, եթէ ոչ լինիցի ․ (7) Ոմանք ․ Հարց զչորքոտանիս ․ ․ զթռչունս երկնից ։ Ոսկ ոմանք ․ Եւ թռչնոց երկնից ․ և ցուցցեն քեզ ։ (7)(8) 'Ի լուսն․ Եւ թէ ասիցեն ․ ․ և թէ պատմեսցեն ․ ․ և թէ խելամուտ ։ (9) Ոմանք ․ Այսու ամենայնիւ եթէ ձեռն ։

* Եւ եթէ ոչ 'ի ձեռին նորա իցէ շունչ ամ կենդանեաց, 10
և ոգի ամ մարդոյ։ * Զի միտք զբանս քննեն, և քիմք 11
զկերակուրս ճաշակեն։ * Բազում ժամանակաւ իմաստ- 12
ութիւն, և 'ի բազում կենաս հանճար։ * 'Ի նմանէ է 13
իմաստութիւն և զօրութիւն. նորա է խորհուրդ և հանճար։
* Եթէ կործանեսցէ՝ ո՞ շինեսցէ. և եթէ փակեսցէ 14
ընդդէմ մարդկան՝ ո՞ բանայցէ։ * Եթէ արգելցէ զջ- 15
ջուրս, ցամաքեցուցանէ զերկիր. և եթէ թողցէ՝
կորոյս զնա կործանելով։ * 'Ի նմանէ է զօրութիւն և ու- 16
ժութիւն. նր է հանճար և իմաստութիւն։ * Վարէ զխորհրդա- 17
կանս 'ի գերութիւն. և զդատաւորս երկրի յիմարեցուցանէ։
* Նստուցանէ զթագաւորս յաթոռս, և ածէ գօտի զ- 18
մէջ նց։ * Առաքէ զքահանայս 'ի գերութիւն. և զզօրա- 19
ւորս երկրի կործանեաց։ * Փոփոխէ զշրթունս հաւա- 20
※ տարմաց. և զհանճար ծերոց ծանեաւ։ * Հեղու ա- 21
※ նարգութիւն 'ի վր իշխանաց. և զխոնարհս բժշկեաց։
* Յայտնէ զխորս խաւարի, և եհան 'ի լոյս զստուերս 22
մահու։ * Մոլորեցուցանէ զազգս՝ և կորուսանէ զնս. 23
սփռէ զազգս՝ և առաջնորդէ նց։ * Փոփոխէ զսիրտս 24
իշխանաց երկրի. մոլորեցոյց զնս 'ի ճանապարհս զոր
ոչ գիտէին։ * Շօշափեսցեն զխաւար և ոչ զլոյս. մո- 25
լորեսցին իբրև զարբեալ։

ԳԼ. ԺԳ.

Ահա զայս ամ տեսին աչք իմ, և լուան ականջք իմ։ 1
* Եւ գիտեմ ես որչափ և դուք իմաստունք էք. և 2
ոչ եմ անմտագոյն քան զձեզ։ * Բայց սակայն ես ընդ 3
Տն խօսեցայց. յանդիմանեսցայց առաջի նր, եթէ կա-
մեսցի։ * Բայց դուք ինձ բժիշկք մեղանչականք էք. և 4
ողջացուցիչք չարեաց ամենեքեան։ * Եղիցի ձեզ համ- 5
բառնալ՝ և համարեսցի ձեզ յիմաստութիւն։ * Լուա- 6
րուք զյանդիմանութիւն բերանոյ իմոյ, և զդատաստանի
շրթանց իմոց անսացէք։ * Ո՞չ առաջի Տն խօ- 7
սիցիք, և յանդիման նր նենգաւոր բարբառիցիք։ * Կամ 8
թէ թանգուցանիցէք. զի դուք ամենեքեան դատաւորք
եղիջիք։ * Զի բարւոք է եթէ քննեսցէ զձեզ։ Զի 9
եթէ զամ արարեալ յաւելուցուք 'ի նա, * ոչինչ ա- 10
կաւ կշտամբեսցէ զձեզ։ Եւ եթէ 'ի ծածուկ աչառա-
ցիք. * ոչ ապաքէն արհաւիրք նր զարհուրեցուցանեն 11
զձեզ.

---

(15) Ոմանք. Աւերեսցէ զերկիր։ (21) Ոմանք. Եւ հեղու ա-
նարգութիւն։ (24) Ոմանք. Ճանապարհս զոր ոչ գիտէին։
ԳԼ. ԺԳ. (2) Ոմանք. Որչափ և դուք գիտէք։ (7) Ոմանք.
Առաջի այլ խօսիցիք։ (10) Օրինակ մի. Կշտամբեսցէ
զնա։ (11) Ոմանք. Զարհուրեցուցանիցեն զձեզ։

Digitized by Google

12 զձեզ · եւ ահ նորա անկցի 'ի վերայ ձեր : * Եւ դարձուսցէ
պերճութիւնք ձեր հաւասար մոխրոյ, եւ մարմին կաւե-
13 ղէն : * Կարկեցարո՛ւք զի խօսեցայց ես, եւ հանգեայց 'ի
14 սրտմտութենէ : * Առեալ զմարմինս իմ յատամունս իմ,
15 եւ զոգի իմ եդից 'ի ձեռին իմում : * Եթէ արկցէ ըզ-
ձեռն իւր զինեւ հզօրն, քանզի եւ սկսեալ իսկ է : եթէ
16 ոչ խօսեցայց եւ յանդիմանեցայց առաջի նր : * Եւ այն
գխեցացի ինձ 'ի փրկութեան · քանզի ոչ մտցէ առաջի նր
17 նենգութիւն : * Լուարո՛ւք լուարո՛ւք բանից իմոց, զի
18 պատմեցից ձեզ լուելու : * Զի ահաւասիկ մերձեւոր
եմ 'ի դատաստանս իմ, եւ գիտեմ զի արդար երեւեցայց
19 եմ : * Զի ո՞վ է ատախն իմ որ պատասխանեսցէ ինձ ·
20 զխա՛րդ կարկեցայց՝ եւ պակասեցայց : * Երկո՛ւ ինչք ապի-
առյ են ինձ · եւ յայնժամ յերեսաց քոց ես ոչ թաքեայց :
21 * Զձեռն քո 'ի բաց արա յինէն, եւ ահ քո զիս մի զար-
22 հուրեցուսցէ : * Եւ ապա կոչեսցես զիս՝ եւ ես լուայց
քեզ · եւ եթէ խօսեսցիս՝ եւ ես տաց քեզ պատասխանի :
23 * Քանի՛ ինչ են մեղք եւ անօրէնութիւնք · ուսո՛ ինձ՝ քա-
24 նիօն իցէ · * ընդէ՞ր թաքուցանես յինէն : Համարեցիս
25 զիս քեզ ոսոխ · * կամ թէ 'ի հողմաշարժ տերեւոյ երկն-
չիցիս, կամ իբրեւ հողմակոծ խոտոյ կայցես ինձ հա-
25 կառակ : * Զի գրեցեր զինեւ չարիս, եւ արկեր զինեւ
27 զմեղս մանկութե : * Եդիր զոտս իմ 'ի պաշարման ·
պահեցեր զամ զգործս իմ · եւ յարմատս ոտից իմոց հա-
28 սեր : * որ իբրեւ զտիկ հնացեալ են, կամ իբրեւ զձորձ
ցեցակեր :

ԳԼ. ԺԴ.

1 Ո՛ է այր կանանածին սակաւաւորեան է՝ եւ լի՛ բար-
2 կութեամբ : * Որ իբրեւ զծաղիկ ծաղկեալ թօթափե-
3 ցաւ · խոյս ետ իբրեւ ստուեր եւ մի կացցէ : * Ո՛չ ապա-
քէն եւ այնմ համարս տանիցես, եւ նմա մտանել
4 'ի դատաստան առաջի քո : * Իսկ արդ ո՞վ իցէ սուրբ
յաղտոյ, այլ եւ ոչ ոք · Թէպէտ եւ միոյ աւուր իցեն կեանք
5 նորա 'ի վերայ երկրի : * Համարեալ են ամիսք նր առ 'ի
նմա

(13) Ոմանք · Կարկեցարուք եւ խօսեցայց'' : (15) Յօրինակին գրեալ · Քանզի եւ սկսեալ իսկ է : (19) Ոսկան · Ոսոխն իմ, եկեսցէ · զխարդ : (19) Յօրինակին · Զխարդ կարգեցայց եւ : (20) Ոսկան · Երկու ինչ ակնոտյ են : (23) Բաղդ · Եւ անօրէնութիւնք իմ, ուսո ինձ քանիօն իցեն : (24) Ոսկան յաւելու · Ընդէ՞ր զերեսս քո թաքուցանես յի'' : (27) Ոմանք · Եդիր զոտս, կամ, զոտն իմ 'ի պաշարման · պահեցեր զամ զգործ'' : (28) Ոմանք · Կամ թէ իբրեւ զձորձս :
Գլ. ԺԴ · (5) Ոմանք · 'Ի ժամ եղեր՝ եւ ոչ :

նմանէ. ժամանակ եդիր՝ և ոչ անցցէ: * 'Ի բաց լեր 'ի 6
նմանէ՝ զի դադարեսցէ և հաճեսցէ զկեանս իբրև ըղ-
վարձկան: * Զի գոյ յոյս ծառոյ անդրէն. զի թէ հատցի 7
և կտրեսցի՝ միւսանգամ ծաղկեսցէ, և շառաւիղ նորա մի
պակասեսցէ: * Եթէ ծերասցի յերկրի արմատ նորա՝ և 8
'ի քարի վախճանեսցի բուն նորա, * 'ի հոտոյ ջրոյ ծաղ- 9
կեսցի, և արասցէ հունձս իբրև զնորատունկ: * Բայց 10
այր վախճանեցաւ գնաց. անկեալ մարդ և ոչ ևս իցէ:
* Զի ժամանակաւ անօսրի ծով, և գետք աւերեալ ցա- 11
մաքեսցին: * և մարդ ննջեաց՝ և ոչ յարիցէ. Մինչև եր- 12
կինք իցեն ոչ կարկատեսցին, և ոչ զարթիցեն 'ի քնոյ
իւրեանց: * Երանի թէ 'ի դժոխս պահէիր զիս, և թա- 13
քուցանէիր զիս մինչև անցանիցէ բարկութիւն քո. և ժա-
մանակէիր ինձ ժամանակ յորում առնէիր ինձ յիշա-
տակ: * Եթէ մեռանիցի մարդ կեցցէ, վախճանեցաւ 14
զաւուրս կենաց իւրոց: Սպասեցից մինչ միւսանգամ
լինիցիմ. * ապա կոչեսցես զիս, և ես տաց քեզ պա- 15
տասխանի: Զգործս ձեռաց քոց մի մերժեր: * Թուե- 16
ցեր զգնացս իմ, և մի անցցէ ինչ զքև 'ի մեղաց իմոց:
* Կնքեցեր զանօրէնութիւնս իմ 'ի քսակի. և նշանակե- 17
※ ցեր թէ ակամայ ինչ յանցեայ: * Սակայն և լեառն որ 18
փլանելոց է, փլցի. և վէմ հնացի 'ի տեղւոջէ իւրմէ:
※ * Զքարինս ողորկեցին ջուրք, և ողողեցին ջուրք ըղ- 19
զաշտս թանձրութեան երկրի: Եւ զակնկալութիւն մարդոյ
կորուսեր. * մերժեցեր զնա 'ի սպառ, և գնաց. հաս- 20
տատեցեր 'ի վերայ նորա զերեսս՝ և արձակեցեր: * Թէպէտ 21
և բազում որդիք լինիցին նորա՝ ոչ գիտէ. և եթէ սա-
կաւք առնիցին՝ ոչ ճանաչէ: * այլ մարմինք նորա ախտա- 22
ցան 'ի վերայ իւր, և ոգի նորա սգացաւ զինքն:

ԳԼ. ԺԵ.

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազ Թեմանացի ասէ: 1

Ապաքէն հանճարեղն ոգւով իմաստութեան տացէ՞ պա- 2
տասխանի. և լնուցու աշխատութեամբ որովայնի. * յան- 3
դի-

(7) 'Ի բՀ՟ն պակասի. Յոյս ծառոյ անդրէն: (10) 'Ի լուս՟. նշանակի հարցական ոլորակաւ. Վախճանեցաւ գնաց. համաձայն օրինաց 'ի բնաբ՟: (11) Ոմանք. Եւ գետ.. ցամաքեսցէ: (11) 'Ի լուս՟. Աւերեալ ցամաքեսցին: (14) Ոմանք. Մինչև միւսանգամ լինիցիմ: (15) Ոմանք. Ապա կոչեսցիս, և ես: (18) Ոմանք. Որ փլանելոցն իցէ: (19)(20) 'Ի լուս՟. նշանակի հարցականաւ. Մարդոյ կորուսեր: 'Ի սպառ. և գնաց: (22) Ոմանք. Ախտացան, և ոգի նորա սգացաւ:
ԳԼ. ԺԵ. (3) Ոմանք. Յանդիմանեալ բանիւք՝ որ ոչ են՟:

Digitized by Google

զխնդնել բանիւք որ ոչ իցէ արժան, բանիւք որ ոչ իցէ
4 յօգուտ: * Զորրայ և դու զերկիւղ մերժեցեր, և զաւ-
5 մանեցեր առաջի Տեառն զայսպիսի բանս: * Պարտաւորե-
ցար բանիւք բերանոյ քոյ, և ոչ քննեցեր զբանս հզօ-
6 րաց: * Կշտամբեսցէ զքեզ քո բերան՝ և ոչ ես, շրթ-
7 թունք քո հակառակ քեզ վկայեսցեն: * Իսկ արդ՝ զի՞-
արդ. միթէ առաջի՞ն քան զմարդիկ ծնեալ իցես. կամ
8 յառաջ քան զբլուրս հաստատեցար: * Կամ զհրաման
9 Տեառն լուա՞ր: Եթէ 'ի քեզ եհաս իմաստութիւն: * Զի՞նչ է,
զոր դու գիտիցես, և մեք ոչ գիտիցեմք: կամ զի՞նչ
10 դու իմանայցես՝ և ոչ մեք: * Դաւն 'ի մեզ ծեր և հին *
11 աւուրց գոյ և երիցագոյն քան զհայրն քո աւուրբք: * Սա- *
կաւս քան զոր մեղարն տանջեցար, և առաւել մեծա-
12 պանս խօսեցար: * Ընդէ՞ր յանդգնեցաւ սիրտ քո, կամ *
13 ընդէ՞ր լկնեցան աչք քո: * Զի թափեցեր զսրտմտութի
առաջի Տն, և հաներ 'ի բերանոյ քումմէ զբանս այդ-
14 պիսիս: * Ո՞վ ոք իցէ մարդ որ եղև անարատ. կամ ո՞
15 ոք կանանցածին լինելոց է արդար: * Զի եթէ սրբոց
ոչ հաւատայ, և երկինք ոչ են անարատ առաջի նորա.
16 * Թող թէ այր գարշ և անսուրբ, որ ըմպէ զանօրէնու-
17 թիւն հանգոյն ըմպելւոյ: * Պատմեցի՛ց քեզ, յոր լո՛ւր
18 ինձ. զորինչ տեսի պատմեցի՛ց քեզ. * զոր իմաստունք
19 ասեն, և ոչ թաքուցին հարքն իւրեանց: * Նոցա միայն
20 տուաւ երկիր, և ոչ եկն օտարածին 'ի վ՛ր նց: * Ամ
կեանք ամպարշտի հոգալովք. ամք թուով տուեալ են
21 հզօրի, * և ահ նորա յականջս նորա: Յորժամ համարիցի
22 թէ 'ի խաղաղութեան իցէ, եկեսցէ կործանումն նորա: * Մի՛
հաւատասցէ դառնալ 'ի խաւարէ, զի հրամայեալ է
23 արդէն 'ի ձեռս երկաթոյ: * Կարգեալ է 'ի կերակուր
անդեղաց. գիտէ 'ի միտս իւր թէ մնալո՛ց է 'ի կործա-
24 նումն: Օրն մթին զարհուրեցուսցէ զնա. * անձկու-
թիւն և նեղութիւն հասցէ նմա: իբրև զօրավար յառաջակաց
25 կործանեալ: * Զի ամբարձ ձեռս ընդդէմ Տն, և ա-
26 ռաջի Տն ամենակալին ընդվզեցաւ: * Ընթացաւ առա- *
ջի

(9) Ոմանք. Զոր գիտես, և մեք ոչ գիտեմք": (11) Ոմանք. Քան զոր մեղարն: (13) Ոմանք. Զսրտմտութիւն քո առաջի .. զբանս այսպիսիս: (14) Ոմանք. Լինելոց իցէ արդար: (15) Ոսկան. Զի եթէ սրբոց ոչ հաւ": (16) Ոմանք. Այր գարշելի և ան": (17) 'Ի բազում օրինակս. Քեզ յոր լո՛ւր: (18) Ոմանք. Եւ ոչ թաքուցին հարց իւրեանց: (20) Ոմանք. Ամպարշտի հոգալովք: (21) Ոմանք. Կործանումն 'ի վ՛ր նորա: (22) Ոմանք. Մի՛ համարեսցի դառնալ 'ի խաւ": (25) Ոմանք. Ամբարձ զձեռն ընդդէմ: (25) Ոսկան. Եւ առաջի ամենակալին ընդվզէր":

Digitized by Google

※ Ընդ նր հպարտութիւն, թանձրութեամբ վահանի իւրոյ ※ ։ Զի 27
ծածկեաց զերեսս իւր ճարպով իւրով, եւ արար երիզ
մսոյ յաղդերս իւրում։ ※ Բնակեսցէ ՚ի քաղաքս աւե- 28
րակս, եւ մտցէ ՚ի տունս անբնակս։ զոր նոքա պատրաստ-
եցին՝ այլք տարցին։ ※ Մի մեծասցի, եւ մի մնասցեն 29
ինչք նր, եւ մի արկցէ յերկիր ստուեր, ※ եւ մի ապրես- 30
ցէ ՚ի խաւարէ։ Զբողբոջ նր թառամեցուսցէ հողմ.
թօթափեսցի ծաղիկ նորա. ※ Մի հաւատասցէ՝ թէ 31
համբերեսցէ. ունայնք պատահեսցեն նմա։ ※ Կորուստ 32
նորա անժամանակ հասցէ, եւ շառաւիղ նր մի քաջասցէ։
※ Իբրեւ զխակ խաղողոյ անժամանակ կթեսցի. թօթափես- 33
ցի իբրեւ զծաղիկ ձիթենւոյ։ ※ Զի վկայութիւն ամպարշ- 34
տաց մահ է. հուր այրեսցէ զտունս կաշառառուաց։
※ Յղասցի ցաւս, զկնիկեսցին նմա ունայնք. որովայն 35
նր կրեսցէ զնենգութիւն։

ԳԼ. ԺԶ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ։ 1

Եւ Լուայ այսպիսի նոյն բազումս. մխիթարիչք չարեաց 2
ամենեքեան էք։ ※ Իսկ արդ՝ միթէ կարգ իցէ բանից ընդ- 3
նեց հողմոյ. կամ թէ թախանձեսցէ ոք զքեզ, զի տա-
ցես պատասխանի։ ※ Իբր ես ընդ ձեզ խօսեցայց՝ եթէ 4
հնազանդեալ էր անձն ձեր ընդ իմում անձին։ ※ Ապա՝ զձեզ- 5
ցուցից եւ ես զձեզ բանիւք. շարժեցից եւ ես իբրեւ ընդ
ձեզ զգլուխ իմ։ ※ Թերեւս լիցի զօրութիւն ՚ի բերան իմ. 6
զշարժումն շրթանց իմոց ոչ խնայեցից։ ※ Զի եթէ խօ- 7
սեցայց՝ ոչ ցաւեսցեն վէրք իմ, եւ եթէ
※ լռեցից, նուազագոյն իմն վիրաւորեցայց։ ※ Արդ յոգն- 8
ացուցանէ զիս, փտեալ՝ ընդ ամենայն յանդիմանութեամբ։ ※ Եւ բռնացաւ 9
※ հարկաւոր զինեան ՚ի վկայութիւն եղեւ ինձ։ Եւ յարեաւ յիս
ստութիւն իմ. ընդդէմ իմ պատասխանի ետ
※ նա։ ※ Բարկութեամբ զսլացաւ կործանեաց զիս. կրճտեաց 10
՚ի վր իմ զատամունս։ Նետք հինից նր խոցեցին ՚ի
վր իմ. սրով աչաց խայթեաց ՚ի վր իմ։ ※ Ատրաքարեալ 11
եհար զիս ՚ի ծունկս։ միաբանեալ ամպարշտեցին ՚ի
վր

(27) Օրինակ. Ծածկեաց ճարպով իւրով։ (29) Ոմանք. Եւ մի յարկցէ յերկիր։ (31) Ոմանք. Եթէ համբերեսցէ։ (34) Ոմանք. Ամպարշտաց մահ է։ (35) Ոմանք. Յղասցի ցաւս։
Գլ. ԺԶ. (2) Բազմ. Այսպիսի նոյն բազումս։ (3) Ոմանք. Բանից հողմոյ։ (6) Ոմանք. ՚Ի բերան իմում։ (10) Ոմանք. Հինից նորա խոցեցին ՚ի վր իմ, սրով աչաց։ (11) ՚Ի յուն. ՚Ի ծունկս, նշանակէ, ծնօտս. զոր ասէ ՚ի օրինակ մի այսպէս ունի. Ատրաքարեալ եհար զինս ԺԵ

12 վէ իմ։ * Փախուցին մտանելոյ զիս մր 'ի մահու անկերպա-
13 ւորն, և 'ի մէջ անկարգութեանց ընկեց զիս ։ * Մերկացեալ 'ի
խաղաղութենէ եմ, չարչարանաց զիս ։ ամպոյ զնացին և-
14 մոց փրկութեանց զիս ։ Կարգեցին զիս երբեմն զգեստ ։ * ապա-
կանեցին զիս ոտիցք ։ Յանխնայ խոցոտեցին զերիկամունս
15 իմ․ և հեղ յերկիր զմաղձ իմ ։ * կործանեցին զիս հար-
ուածովք 'ի վերայ հարուածոց ։ Յարձակեցան 'ի վր
16 իմ զօրաւորք ։ * կարեցին քուրձ ընդ մորթ իմ ։ Զօ-
17 րութիւն իմ յերկիր ձգեաց ։ * խառնեցաւ փոր իմ 'ի լալոյ ։
18 և 'ի վր արտեւանանց իմոց ստուերք մահու ։ * Անի-
րաւութիւն ինչ ոչ էր 'ի ձեռին իմում․ աղօթք իմ սուրբ
19 են ։ * Երկիր՝ մի ծածկեր զարիւն մարմնոյ իմոյ, և
20 մի լիցի տեղի աղաղակի իմոյ ։ * Եւ արդ ահա յերկինս
21 է վկայն իմ, և խրատողն իմ 'ի բարձունս ։ * Հաս-
ցեն խնդրուածք իմ առ Տր, և յանդիման նր կաթե-
22 ցուսցէ ակն իմ ։ * Եղիցի յանդիմանութիւն առն առա-
23 ջի Տն, և որդւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում ։ * Ամք
թուով հասին իմ․ Է ճանապարհ անդարձ գնացից ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Ուխտ ողմանկեր կորնչիմ․ կարօտիմ զերեսդեմանէ՝ և ոչ հա-
2 սանեմ ։ * Տեսանեմ աշխատանաւ՝ և զինչ գործե-
3 ցէ ։ Գողացան ստացք զառացուածս իմ ։ * ոչ է նա *
4 ընդ ձեռին իմում կատարեսցի ։ * Զի զնիրս իւրեանց *
թողուցին յանսպառ է․ մի այսորիկ մի բարձրացու-
5 ցէ զնն ։ * Մասին իւրում պատմեսցէ զչարութիւն ։
6 ոչ իմ 'ի վր որդւոց հայեցան ։ * եդիր զիս բամբա-
7 սանս ազգաց, եղէ նց ծաղր ։ * Ըղձացան 'ի բարկութե-
ան իմ․ զի աղաղակեալ եմ մեծամեծս յանկանեցուցանեց ։
8 * Զարմանք կալան զհզօրսն 'ի վերայ այսոցիկ․ ար-
9 դար 'ի վր անօրինին յարիցէ ։ * Կալցի հաւատարիմն
զիւր ճանապարհ․ սուրբն ձեռօք առցէ քաջալերութիւն ։
10 * Բայց արդ՝ ամէ դուք եկայք յարեցարուք ամենե-
11 քեան․ քանզի ոչ գտանեմ 'ի ձեզ ճշմարտութիւն ։ * Աւուրք
իմ անցին շառաչիւն․ պայթեցին երակք սրտի իմոյ ։
12 * Զգիշեր՝ ածին ետուեն․ լոյս մերձեալ յերեսաց խա- *
ւար

(12) Ոմանք․ Տր 'ի ձեռս անօրինին ։ (16) Ոմանք․ Կարկե-
ցին քուրձ ընդ մորթ ։ (17) Ոմանք․ 'Ի վր արտեւանանց
իմոց ։ (23) Ոմանք․ Անդարձ գնացի․ կամ, գնացից ։
Գլ․ ԺԷ․ (1) Ոմանք․ Կարօտ եմ զերեսդէմս ։ (4) Ոմանք․
Մի՛ բարձրացուսցես ։ (5) Ոմանք․ 'Ի մասին իւրում․
Եւ ոմանք․ 'Ի միասին պատմեսցէ ։ (6) Ոմանք․ 'Ի բամբա-
սանս ազգաց ։ (9) Ոմանք․ Կալցէ հաւատարիմն ։ (10) Ո-
մանք․ Գտանիցեմ 'ի ձեզ ճշմարտութիւն ։ (12) Ոմանք․ Տե-

Digitized by Google

ւարի ։ * Զի եթէ համբերեցից՝ դժոխք են տուն իմ․ 13
՚ի միգի տարածեալ են անկողինք իմ։ * Զմահ կոչեցի 14
լինել հայր, մայր և քոյր ինձ՝ զեռն ։ * Արդ ուր է յոյս 15
իմ․ կամ թէ զբարութիս իմ տեսանիցեմ։ * Կամ թէ 16
ընդ ինեւ ՚ի դժոխս իջանիցեն․ կամ թէ միաբանգա-
մայն ՚ի հող իջանիցեմք ։

ԳԼ․ ԺԸ․

Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ առնէ ։ 1

Մինչև յե՞րբ ոչ դադարիցես․ հանդարտեա՛, զի մեք 2
խօսեսցուք ։ * Ընդէ՞ր իբրև զչորքոտանիս լռեալ 3
եմք առաջի քո, * և դու մխեալ ես բարկութե՞ ։ Իսկ 4
արդ եթէ դու մեռանիցիս՝ անշէ՞ն մնայցէ առ ՚ի ներ-
քոյ երկնից, կամ թէ և լերինք ՚ի հիմանէ տապալես-
ցին ։ * Եւ լոյս ամպարշտաց շիջանիցի, և ոչ պատա- 5
հեսցէ նց բոց ։ * Եւ լոյս նր խաւար ՚ի յարկի իւրում, 6
և ճրագ ՚ի վր նորա շիջցի ։ * Որսասցեն յետինք զինչս 7
նր․ սխալեալ են խորհուրդք նր ։ * Անկցի ոտն նորա 8
յորոգայթ, և շաղեսցի ՚ի թակարդի ։ * Եկեսցեն ՚ի 9
վր նր որոգայթք․ զօրացուսցէ ՚ի վր նր զծարաւեալս ։
* Զի թաքուցեալ են յերկրի տուտունք նր, և կալանք 10
նր շուրջանակի ՚ի վր շաւղաց նորա ։ * Սատակեսցեն 11
զնա ցաւք շուրջանակի․ բազումք զտիւք նր պատե-
ցին * ՚ի նեղութեն սովոյ ։ Պատրաստեալ է նմա կոր- 12
ծանումն ահագին․ կերիցէ կնիք ոտից նր ։ * Կերիցէ 13
մահատարաժամ զգեղեցկութ նր ․ * վարեսցի բժշկութե 14
՚ի յարկաց նր ։ հասցէ նմա պատգամաւոր պատուհաս
արքունի ։ * Եւ բնակեսցէ իբրև ՚ի գիշերի ՚ի յարկի 15
իւրում․ ցրուեսցին վայելչութիւնք նր ծծմբով ։ * ՚Ի 16
ներքուստ արմատք նր ցամաքեսցին, և ՚ի վերուստ անկ-
ցին հունձք նր ։ * Յիշատակ նր կորիցէ յերկրէ, և ոչ 17
գոյցէ

եղիցին ինձ․ լոյս ։ (13) Այլ․ Զի եթէ համբերից՝ դժ"։
(15) Այլ․ Ո՞ւր է յոյս իմ։
Գլ․ ԺԸ․ (2) Ոմանք․ Զի և մեք խօսեսցուք․ կամ, խօսե-
ցուք ։ (4) Ոմանք․ Յանշէն մնասցէ․․ ՚ի հիմանէ տապա-
լեսցին ։ (5) Ոմանք․ Շիջցի, և ոչ պատահիցէ ։ (6) Ոմանք․
Խաւարի յարկի իւրում․ և ճրագ ՚ի վր շիջցի ։ (8) Ոմանք․
Եւ շաղախեսցի ՚ի թակար"։ (10) Ոմանք․ Եւ կալանք նր
՚ի վր շաւղաց ։ (12) ՚Ի լուս"․ ՚Ի նէ՝ Կերիցեն, և ն․ նշա-
նակի, կորիցեն կնանք նր ։ (12) Ոմանք․ Կերիցեն նորա
կնիք ոտից նր ։ (13) Ոմանք․ Կերիցէ մահ զգեղեցկութիս ։
(15) Բղ"․ Բնակեսցէ ՚ի յարկի նր ՚ի գիշերի իւրում․
ցրեսցին վայել"։ (16) Ոմանք․ Ցամաքեսցին ։

Digitized by Google

18 վարեսցի անուն նորա առ երեսօք արտաքնովք։ * Մերժես- ※
ցեն զնա ՚ի լուսոյ ՚ի խաւար. և մի եղիցի նմա ծանօթ
19 ՚ի ժողովրդեան իւրում։ * Մի լիցի ապրեալ ՚ի նորա-
քոյ երկնից տուն նորա. այլ ՚ի նորայն կեցցեն օտարք։
20 * Հեծեծեսցեն ՚ի վերայ նորա յետինքն. զարմացմունս կալցեն
21 զառաջինսն։ * Թէ այս են տունք անիրաւաց, և այս տե-
ղի այնոցիկ որք զԱյ ոչ ճանաչեն։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ։

2 ՄԻՆՉԵՒ յե՞րբ աշխատ առնէք զանձն իմ, և խախտէք Զ
3 զիս բանիւք. * Բայց գիտասջիք զի Տէր արար ինձ
այսպէս։ Բամբասէք զիս՝ և ոչ ամաչէք յարձակեալ ՚ի
4 վերայ իմ։ * Այո, արդարև՝ ես մոլորեցայ և յիս հանգու-
ցեալ է մոլորութիւն. խօսել բան զոր ոչ է արժան։
և բանք իմ մոլորեալ են՝ և ոչ են ՚ի դէպ ժամանակի։ ※
5 * Թողցուք զայդ որ յիմ վերայ մեծամեծաբանեալ էք, և յար-
6 ձակեալ էք ՚ի վերայ իմ նախատանօք։ * Արդ գիտասջիք՝
զի Տէր է որ խռովեաց, և ամուրս ՚ի վերայ իմ բարձրա-
7 ցոյց։ * Ես ահա ծաղր լինիմ նախատանօք, և ոչ խօ-
սեցայց. աղաղակեցից՝ և ոչ ուստեք իցէ դատաստան։
8 * Շուրջ պատեալ եմ, և ոչ կարացից անցանել. եդ ՚ի
9 վերայ երեսաց իմոց խաւար։ * Զփառս իմ յինէն մերկացոյց
10 եհան զպսակ ՚ի գլխոյ իմմէ։ * Պատառեաց
11 շուրջ զինեւ՝ և գնացի. եհատ իբրև զծառ զյոյս իմ։ * Եւ
չարաչար բարկութեամբ վարեցաւ ընդ իս. համարեցաւ
12 զիս իբրև զթշնամի։ * Միաբանեալ հասին ՚ի վերայ իմ
հէնք նորա. զճանապարհս իմ պաշարեցին դարանակալք։
13 * Հեռի եղեն յինէն եղբարք իմ. ծանեան զօտարս քան
14 զիս։ * Բարեկամք իմ անողորմք եղեն. անգոսնեցին
մերձաւորք իմ, և ծանօթք իմ մոռացան զանուն իմ։
15 * Դրացիք տան իմոյ և աղախնայք իմ օտար համարե- ※
16 ցան զիս. այլազգի թուէի առաջի նոցա։ * Զծառայ իմ
17 կոչեցի՝ և ոչ լուաւ. բերան իմ աղաչէր՝ * և աղերսէի
18 զկին իմ։ Կոչէի որդւոցն հարճից իմոց. * և
նո-

(19) Օրինակ. Այլ ՚ի նորայն կեցցեն։ (20) Օրինակ. Հեծե-
ծեսցեն ՚ի վերայ նորա. և կալցեն։
ԳԼ. ԺԹ. (1) Ոսկան. Մինչև յե՞րբ ա՞չ։ (3) Օրինակ. Յար-
ձակել ՚ի վերայ իմ։ (4) Օրինակ. Բան՝ զոր չէ արժան.
(5) Ոսկան յաւելու. Եւ յարձակեալ էք ՚ի վերայ իմ՝ և յանդ-
իմանեալ էք նախատս։ (7) Օրինակ. Աղաղակեցի, և ոչ ուստեք
(14) Բազումք. Անգոսնեցին զիս մերձաւորք։ (17) Օրինակ.
Եւ աղերսէի զկին իմ։

Digitized by Google

նոքա յաւիտեան ուղղացան զիս · յորժամ յամենայն, բազմ
բազմեն զիս ։ * Դարշեցան յինէն նախանձք իմ · և զօրս 19
ես սերմէի յարքեան 'ի վր իմ ։ * Փառացան մարմինք իմ 20
ընդ մորթով իմով, և զոսկերս իմ ունէի յասառամունս ։
* Ողորմեցարուք ինձ, ողորմեցարուք ինձ ո բարեկամք · 21
զի ձեռն տեառն մերձեցաւ յիս ։ * Ընդէ՞ր հալածէք դուք զիս 22
իբրև զՏէր, և մարմնովք իմովք չյագէք յագեալ ։ * Ո՛ 23
տայր ինձ գրել զբանս իմ, և հանել զնոսա 'ի մատեան
յաւիտեան ։ * գրչաւ երկաթեաւ 'ի կապարի, կամ 'ի 24
վէմս քանդակեալ առ 'ի վկայութի ։ * Քանզի գիտեմ 25
զի մշտնջենաւոր է որ լուծանելոցն է զիս յերկրի՝ յա-
րուցանել * զմորթ իմ որ կրեաց զայս ամ ։ 'Ի Տե կատա- 26
րեցաւ ինձ այս · * զոր ես անձին իմում իրազեկ եմ ։ 27
զոր աչք իմ տեսին՝ և ոչ այլ ոք · ամ ինչ վախճանեցաւ
'ի ծոց իմ ։ * Ապա թէ ասիցէք՝ զի՞նչ խօսեսցուք ա- 28
ռաջի նր, և արմատ բանից գտցուք 'ի նմա · * երկերուք 29
և դուք 'ի ծածկելոց ։ Զի բարկութի 'ի վր անօրինաց
եկեսցէ, և ապա գիտասցեն թէ ուր է նիւթ նց ։

ԳԼ. Ի.

Կրկնելով անդրէն Սոփարայ Մինեցւոյ ասէ ։ 1

Ո՛չ այդպէս կարծէի խօսել քեզ ընդդէմ մեր զայդ ։ 2
ոչ ապաքէն իմաստնագոյնք իցէք քան զիս ։ * Խրա- 3
տուս անհնարութեան իմոյ լուայց, և ոգի յիմաստութէ պա-
րասցէ ինձ պատասխանի ։ * Միթէ զայդ յայժմ հե- 4
տէ՞ գիտացեր · այլ յորմէ հետէ եդաւ մարդ 'ի վերայ
երկրի ։ * Զի ուրախութի ամպարշտաց բեկումն ան- 5
կարծին, և խնդութի անօրինաց կորուստ ։ * Եթէ ելա- 6
նիցեն յերկինս պատմուճանք նց, և զոհք նց յամպս մեր-
ձեսցին ։ * Յորժամ համարեսցի թէ հաստատեալ իցէ՝ 7
յայնժամ 'ի սպառ կորիցէ · և որ գիտէին զնա՝ ասաս-
ցեն թէ ուր է ։ * Իբրև զերազ թռուցեալ ոչ գտցի, 8
թռեաւ իբրև զանուրջ գիշերական ։ * Ակն որ հայեցաւ 9
'ի նա՝ ոչ յաւելցէ, և ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր ։ * Զոր- 10
դիս նց սատակեսցեն վատթարք · ձեռք նց բորբոքես-
ցեն

(19) Ոմանք · Եւ զօր ես ոք" ։ (23) Ոմանք · Եւ հանել զնա-
սա 'ի մատեան 'ի յաւիտեան ։ (24)(25) 'Ի բազում գիրս ·
Քանդակել առ 'ի վկայութի ։ Քանզի գի" ։ (25) Ոմանք · Գի-
տեմ եթէ մշտնջ" ։ Այլ ասէ · Յերկրէ յարուցանել զմորթ
իմ որ կրեաց զամ ։ (29) Ոմանք · Եւ դուք 'ի ծածկելոյ ։
Գլ · Ի · (1) Յօրինակին · Սոփերայ Մինեցւոյ ։ (3) Ոմանք ·
Եւ հոգի յիմաստ" ։ (8) Ոմանք · Իբրև զերազ թռուցեալ
ոչ ։ (9) Ոմանք · Զնա 'ի տեղի իւր ։

Digitized by Google

11 ցինն ցաւուկս ։ * Ոսկերք նր լցեալք են մանկութբ նր, և
12 ընդ նմին 'ի հող ննջեսցեն ։ * Եթէ քաղցրասցի 'ի բե-
րան նր չարութիւն, թաքուսցէ զայն 'ի ներքոյ լեզուի
13 իւրոյ ։ * Խնայեսցէ 'ի նա, և մի թողցէ զնա. և ժողո-
14 վեսցէ զնա 'ի մէջ կոկորդի իւրոյ. * և մի կարասցէ օգ-
15 նել անձին իւրում ։ լեղի իժի 'ի փորի իւրում ։ * Մե-
ծութիւն անիրաւութեան ժողովեալ՝ փսխեսցի. 'ի տանէ նր
16 հորդեսցէ զնա հրեշտակ ։ * Զսրտմտութիւն վիշապաց
17 ծծեսցէ. սպանցէ զնա լեզու օձի ։ * Մի տեսցէ ըզ-
կիթ արօտականաց, և մի զարօտս մեղու և կոգւոյ ։
18 * 'Ի զուր և 'ի տարապարտուց վաստակեցաւ 'ի մեծու-
թիւն՝ ուստի ոչ ճաշակեսցէ, իբրև զխեճապ ինչ զանծամ
19 և զանկատոր ։ * Զի զբաղում տկարաց տունս խորտա-
կեաց, և զյարկս յափշտակեաց և ոչ հաստատեաց ։
20 * Չիք փրկութիւն ստացուածոց նր, 'ի ցանկութն իւրում
21 ոչ ապրեսցի. * և մի լիցին մթերք կերակրոց նորա ։
22 Վասն այնորիկ մի ծաղկեսցեն բարութիւնք նր. * յոր-
ժամ համարեսցի թէ անցեալ իցէ՝ նեղեսցի ։ Ամ-
23 ենայն հասցէ 'ի վր նր. * Թէ զեղցէ լնուցու որո-
վայն նր ։ Առաքեսցէ 'ի վր նր զբարկութիւն բարկու-
24 թե. արկցէ զնովաւ ցաւս ։ * և մի ապրեսցի 'ի ձեռա-
25 նէ երկաթոյ ։ Խոցոտեսցէ զնա աղեղն պղնձի. * անցցէ
ընդ մարմինս նր նետ ։ Աստեղք շրջեսցին 'ի յարկս նր՝
26 արհաւիրք 'ի վր նր ։ * Ամենայն խաւար նմա մնաս-
ցէ. կերիցէ զնա հուր անշէջ ։ Չարչարեսցէ եկամուտ
27 զտուն նր. * յայտնեսցեն երկինք զանօրէնութիւն նր.
28 յարիցէ 'ի վր նր երկիր ։ * Քակեսցէ կորուստ ըզ-
տուն նր 'ի սպառ. հասցէ 'ի վր նորա օր բարկութեն ։
29 * Այս բաժին է մարդոյ ամպարշտի առ 'ի տեառնէ. և այս
ստացուածք ընչից նր՝ յայցելուէն ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ։

2 Լուարուք՝ լուարուք բանից իմոց ։ Երանի թէ մի
3 ւ լինէր 'ի ձէնջ այդ մխիթարութիւն ։ * Կրեցէք ինձ
և ես խօսեցայց, եթէ ոչ այպանիցէք զբանիւք իմովք ։
4 * Իսկ արդ չէ՞ իմ կշտամբանքս 'ի մարդկանէ իցեն. և
5 կամ ընդէ՞ր ոչ բարկանայցեմ ։ * Հայեցեալ ընդ իս զար-
մա-

(11) 'Ի լուսն". Յագեցան մանկութեամբ. համաձայն ոմանց ըն-
թեռց" ։ (13) Ոմանք. Մի խնայեսցէ 'ի նա, և մի ։ (21) Ո-
մանք. Մի ծաղկեսցին ։ (26) Յօրինակին գրեալ. Ամ խա-
ւար նմա ։ (29) Ոմանք. Ընչից նր յայցելութենէ ։
ԳԼ. ԻԱ. (4) Ոմանք. 'Ի մարդկանէ ինչ իցէ ։

Digitized by Google

ծանեայք, եդեալ ձեռն 'ի ծնօտի: * Եթէ յուշ լինիցի 6
իմ, ապականեցայց. զի ունին ցաւք զմարմինս իմ:
* Ընդէ՞ր բնաւ ամպարիշտք կենդանի կացեն, հնացեալք 7
եւ 'ի մեծութեան են: * Սերմանք նոցա ըստ միտս. եւ որդիք 8
նոցա առաջի աչաց: * Տունք նոցա աշխարհեալք. եւ երկեւղ 9
եւ ոչ ուստեք. եւ գանձնանք 'ի Տեառնէ չե՛ն 'ի վերայ նոցա: * Արջ- 10
առ նոցա ոչ վրիպեցաւ 'ի ծննդենէ. ապրեցաւ յղի նոցա՝
եւ ոչ վրիպեցաւ. * եւ կան իբրեւ զխաշինս յաւիտենից 11
կանգ: Մանկունք նոցա խաղան առաջի, * առեալ սաղ- 12
մոսարան եւ քնար. եւ ուրախ լինին ձայնիւ երգոց: * Կա- 13
տարեցին 'ի բարութեան զկեանս իւրեանց, հանգստեամբ
ննջեցին 'ի դժոխս: * Եւ ասէ ցՏէր՝ 'ի բաց կաց յինէն, 14
զճանապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ: * Զի՞նչ շահ է՝ 15
զի ծառայեսցուք նմա, կամ զի՞նչ օգուտ՝ զի հանդի-
պեսցուք նմա: * 'Ի ձեռս նոցա են բարութիւնք. եւ 'ի 16
գործս ամպարշտաց ոչ հայի: * Սակայն եւ ճրագ ամ- 17
պարշտաց շիջցի. եկեսցէ 'ի վերայ նոցա կործանումն. եր-
կունք կալցին զնոսա 'ի բարկութենէ: * Եղիցին իբրեւ յարդ 18
առաջի հողմոյ, կամ իբրեւ փոշի զոր տարաւ մրրիկ:
* Պակասեսցեն զորդիս ինչք նորա. հատուսցէ նմա, եւ 19
ծանիցէ: * Տեսցեն աչք նորա զկործանումն իւր, եւ 'ի 20
Տեառնէ մի՛ ապրեսցի: * Զի կամք նորա 'ի տան իւրում ընդ 21
իւր, եւ զթիւ ամսոց նորա բաժանեսցեն: * Ոչ ապաքէն՝ 22
Տէր է որ ուսուցանէ զհանճար եւ զգիտութիւն, զի ինքն
քննէ զիմաստունս: * Այսպիսին մեռցի 'ի սատակու- 23
թեան ամբողջութեան իւրում. անհոգ իւր բարեկեցիկն եւ
յաջողեալն: * Փորն նորա լի է ճարպով. ուղեղ նորա շեղու- 24
ցէ: * Եւս վախճանեսցի 'ի դառնութեան անձին, ոչ ինչ 25
կերեալ 'ի բարութենէ: * Առհասարակ ննջեսցեն յերկրի. 26
երր ծածկեաց զնոսա: * Եւ արդ գիտեմ՝ զի յանդգնու- 27
թեամբ հասեալ էք 'ի վերայ իմ: * Արդ ասացէք՝ թէ ուր 28
է տուն իշխանին. եւ ո՞ւր է յարկ բնակութեան ամպարշ-
տաց: * Հարցէք զանցաւորս ճանապարհի, եւ զնշանս 29
նոցա մի՛ օտարացուցանէք: * Զի յօր կործանման աւուր 30
պահի. յօր բարկութեան իւրոյ վարեսցի: * Ո՛ պատմեսցէ 31
յանդիման նորա զճանապարհս նորա. եւ զարժէ՞ ինքն գոր-
ծեաց՝

---

(15) Ոմանք. Եւ զի՞նչ օգուտ: (17) Ոմանք. 'Ի վերայ նոցա
կործանումն: (19) Ոմանք. Հատուսցէ նմա եւ ծանիցէ:
(21) Ոմանք. Եւ զթիւ ամսոց նորա բաժանեսցին:
(23) Ոմանք. Բարեկեցիկն եւ յաջողեալն: (24) Ոմանք.
Ուղեղ. փոխ. ուղեղ նորա: (26) Ոսկան. Երր ծածկեսցէ
զնոսա: (27) Ոմանք. Արդ գիտեմ: (28) Ոսկ. Արդ ա-
սացէք թէ ուր է: (30) Ոմանք. Աւուր չարին: (31) Ո-
մանք. Ո՛ պատմեսցէ. զճանապարհս նորա:

Digitized by Google

32 ծերոց՝ ո՞ հատուսցէ նմա : * Եւ ինքն 'ի գերեզմանս տա- ※
33 նայց, և 'ի տապանի տքնեցաւ : * Եւ քաղցրացան նմա ※
խիճք հեղեղատի : Եւ զհետ նր ամ մարդ գնասցէ, և ※
34 յառաջ քան զնա անթիւք : * Եւ զիարդ մխիթարեցէք
զիս ունայնս. և ինձ ձեւք դադարելոյ ոչինչ է :

ԳԼ. ԻԲ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյ ասէ :

2 Ո՛չ ապաքէն տր է՝ որ ուսուցանէ զիմաստութիւն և
3 զհանճար : * Իսկ արդ զի՞մ փոյթ է տն, եթէ դու
էիր անարատ գործովք քովք. կամ զի՞նչ օգուտ է թէ
4 պարզեսցես զճանապարհս քո : * Կամ հայհոյելո՞վ ինչ
զքեզ յանդիմանեսցէ՞ զքեզ, և մտանիցէ՞ ընդ քեզ 'ի
5 դատաստան : * Ոչ ապաքէն չարութիւն քո բազում է,
6 և անթիւ են մեղք քո : * Գրաւեցեր դու զեղբարս քո
7 տարապարտուց, և զզգեստ մերկոց զերծեր : * Ջուր
ծարաւեաց ոչ արբուցեր, և զհաց քաղցելոց հատեր :
8 * Ա՛կն առեր երեսաց ումանց, և բնակեցուցեր զնոսա
9 յերկրի : * Արձակեցեր զայրիս ունայնս, և զորբս չար-
10 չարեցեր : * Եւ արդ պատեցան զքեւ որոգայթք, և
11 տագնապեցոյց զքեզ պատերազմ անհնարին : * Լոյսն
քո քեզ խաւար դիպեցաւ, և 'ի քուն ծածկեաց ըզ-
12 քեզ ջուր : * Միթէ որ 'ի բարձունս նայի ոչ տեսա- ※
նիցէ. նա աստանիկ զզգածեալսն ամբարտաւանութբ̃ ※
13 խոնարհեցոյց : * Եւ ասացեր թէ զի՞մ ծանեաւ հզօրն.
14 կամ թէ 'ի մէգի՞ դատեսցի : * Ա՛մպ ծածկութիւն նր, և
15 ոչ երեւեսցի. և ընդ ծի՞ր երկնից շրջեսցի : * Մի՞ զշա-
ւիղս յաւիտենականս պահեսցէ, զորս կոխեցին արք
16 անգամք՝ * որք յափշտակեցան տարաժամ : Գետ ըղ-
17 ձեալ հիմունք նց. * Որք ասէին զի՞ արասցէ մեզ տր,
18 կամ զի՞նչ ածցէ 'ի վր̃ մեր ամենակալն : * Եւ նա ե-
լից զտունս նց բարութբ̃. բայց խորհուրդ ամպարշ-
19 տաց հեռի է 'ի նմանէ : * Տեսեալ արդարոց ծիծա-
20 ղեցան. անպարտքն՝ և արհամարհեաց : * Եթէ չե՞րա-
պաւ

(32) Այլ. Եւ ինքն 'ի գերեզմանս գնասցէ : (33) Ոմանք. Քաղցրացուցան նմա : (34) Ոմանք յաւելուն. Մխիթարեցէք զիս բանիւք ունայնս :
ԳԼ. ԻԲ. (3) Ոմանք. Իսկ զի՞ փոյթ է տն.. զի՞նչ օգուտ եթէ պարզեսցես" : (7) Բազումք. Այլ և զհաց քաղցելոց : (14) Ոմանք. 'Ի բարձունս նայեցի չտեսանիցէ : (15) Ոմանք. Մի՞թէ զշաւիղս յաւէ՞ : (15) Ոմանք. Յաւիտենականս՝ պահեսցես զորս կոխեցին : (16) Ոմանք. Գետ բազմեկեալ զհիմունս նց :

Digitized by Google

պակասեսցի հաստատութիւն նոցա · և զմնացորդս նոցա կերի-
ցէ հուր ։ * Եղիցի աղէ՝ լեր խիստ եթէ ժուժկալես- 21
ցես ։ Եւ եթէ պտուղ քո եղիցի 'ի բարութիւն · * Ըն- 22
կալ 'ի բերանոյ նորա զհաւանութիւն, և առ զբանս նորա 'ի սրտի
քո ։ * Եւ եթէ դարձցիս՝ և խոնարհեցուսցես զանձն 23
քո առաջի Տն, հեռի արարեր 'ի յարկէ քումմ զանի-
※ րաւութիւն ։ * Նստցիս յամրութեան վիմի, և իբրև 'ի վէմ ձո- 24
※ րոյն սոփերայ ։ * Եւ եղիցի ամենակալն օգնական 25
քեզ 'ի թշնամեաց · և յստակ հատուսցէ քեզ իբրև զար-
ծաթ զտեալ ։ * Ապա համարձակեսցիս առաջի Տն · 26
հայեցեալ յերկինս զուարթութեամբ ։ * Յաղօթել քում 27
առ նա լուիցէ քեզ · տացէ քեզ հատուցանել զաղօթս
քո ։ * դարձուսցէ քեզ զայրին արդարութեան · և 'ի ճա- 28
նապարհս քո եղիցի լոյս ։ * Զի խոնարհեցուցեր զանձն, 29
և ասասցես թէ ամբարտաւանեցի ։ Եւ զխոնարհս ա-
չօք՝ կեցուսցէ ։ * և փրկեսցէ զանմեղն, և սրբես- 30
ցիս սրբութեամբ ձեռաց քոց ։

ԳԼ. ԻԳ.

Կրկնէր անդրէն Յոբայ ասէ ։ 1

Այո՛ և ես գիտեմ զի 'ի ձեռանէ իմմէ է յանդիմանու- 2
թիւն իմ ։ և ձեռն նորա ծանրացաւ 'ի վերայ հեծութեան
իմոյ ։ * Իսկ ո՞վ ծանուսցէ եթէ գտից զնա, և հասանիցեմ 3
նմա 'ի սպառ ։ * Եւ ասացից առաջի նորա զիրաւունս · 4
լցից զբերան իմ յանդիմանութեամբ ։ * Ծանեայց զբա- 5
նս զոր ընդդէմ խօսիցի · իմացայց եւ այն զոր
ինձն պատմեսցէ ։ * Եւ բազում զօրութեամբ եկեսցէ 'ի 6
վերայ իմ · եթէ զպատուհաս իւր 'ի գործ ոչ արկանիցէ ։
※ * Զի ճշմարտութիւն և յանդիմանութիւն 'ի նմանէ է · հան- 7
※ ցէ 'ի սպառ զիրաւունս իմ ։ * Եթէ յառաջագոյն եր- 8
※ թայցէ՝ ոչ ևս իցեմ · և զկնի ելանիցէ զիս գիտիցեմ ։ * Զձախ- 9
※ այնորիկ որ արարն զնա՝ ոչ կալայ · և եթէ արկցէ զաջ
իւր զինև՝ անկայն և այնուհետև ոչ տեսից ։ * Զի գիտէն 10
գիտէ զճանապարհս իմ, և քննեաց զիս իբրև զոսկի ։
* Հասից 'ի պատուիրանս նորա · զճանապարհս նորա պա- 11
հե-

---

(21) Ոմանք · Պտուղ քո եղիցի 'ի բարութիւն ։ Ոմն ունի · Եղիցի բարութիւն ։ (22) Բազումք · Զբանս նորա 'ի սիրտ քո ։ (23) Բազումք · Ի յարկէ քումմէ զանիրաւութիւն ։ (24) Ոսկան · Յամրութեան վիմի ։ (26) Բազումք · Հայեցեալ յերկինս ։ (28) Ոմանք · Դարձուսցէ զքեզ յարկին · կամ, յարկն արդար ։ (30) Ոմանք · Եւ սրբեսցիս ձեռամբ քով ։ Գլ. ԻԳ · (3) Ոմանք · Իսկ արդ ո՞ ծանուսցէ ։ (8) Ոմանք · Յառաջագոյն երթայց՝ ոչ ես ։ (10) Ոմանք · Որ գիտէ ։

12 ելից եւ ոչ եւս թիւրեցայց։ * Զպատուիրանաց նորա ոչ
անցից՝ զի մի մեռանիցիմ. ՚ի ծոց իմ թագուցից զբանս
13 նորա։ * Ապա թէ նա այնպէս դատեցաւ, ո՞ է որ
ընդդէմ դառնայցէ նմա. զի զոր ինքն կամեցաւ եւ ա-
14 րար։ * Վա՛սն այնորիկ առ նմա փութացայց. խրատեալ
15 զնորին հոգացայց։ * Ի վե՛ր այսորիկ յերեսաց նորա *
տագնապեցայց, եւ ՚ի միտ առից եւ զարհուրեցայց ՚ի նմա-
16 նէ։ * Զի Տէր հիւանդացոյց զսիրտ իմ, եւ ամենակալն *
17 տագնապեաց զիս։ * Զի ոչ գիտէի թէ գայցէ ՚ի վե՛ր
իմ խաւար. առաջի երեսաց իմոց ծածկեաց մէգ։

ԳԼ. ԻԴ.

1 Ընդէ՞ր զՏէր մոռացան ամպարշտութիւնք. * եւ ամպա-
2 րիշտք անցին ըստ սահման։ Զհօտ հանդերձ հով-
3 ւաւ յափշտակեցին. * զէշ որբոյն վարեցին, եւ զեզն
4 այրւոյն գրաւեցին։ * Խոտորեցուցին զտկարս ՚ի ճա-
նապարհէ արդարութեան. առհասարակ թաքեցուցին ըզ-
5 հեզս երկրի. * գնացեալ իբրեւ զցիռս ՚ի վայրի։ Վա՛ *
իմ ծախեցին զգործ իւրեանց. քաղցրացաւ նմա հաց ՚ի
6 մանկտիս։ * Զանդ ոհաս որ ոչ իւրեանց էր՝ հնձեցին.
տկարք զայգիս ամպարշտաց անհոյն եւ անվարձ գործե-
7 ցին։ * Զբազում մերկս ննջեցուցին առանց հանդեր-
8 ձից. զզգեստ անձանց նոցա գերծին։ * ՚Ի ցօղոյ լերանց
տամկանային. քանզի ոչ գոյր նոցա յարկ. առկէին զվիմերանց
9 ընդ վիմաւ։ * Յափշտակեցին զորբն ՚ի ստեանց, եւ զան-
10 կեալն տառապեցուցին։ * Զմերկս ննջեցուցին առանց
հանդերձի անիրաւութեամբ. հասին զհաց քաղցելոց։
11 * Յանձուկս դարանակալ եղեն, ՚ի տառապանաց.
12 զճանապարհս արդարութեան ոչ գիտացին։ * Որք ՚ի քա-
ղաքաց եւ ՚ի տանց իւրեանց զիջեցան, անձինք տղայոց
մեծամեծս հեծեծեցին. եւ նա այժմ այցելութիւն ընդէ՞ր
13 ոչ առնիցէ։ * Յերկրի էին նոքա՝ եւ ոչ ծանեան. զճա-
նապարհս արդարութեան ոչ գիտացին, եւ ընդ շաւիղս
14 նորա ոչ գնացին։ * Ծանուցեալ զգործս նոցա մատնեաց
15 զնոսա ՚ի խաւար. եւ զցայգ եղիցին իբրեւ գողք։ * Եւ
աչք շնացողին պահեսցեն զխաւար. եւ ասիցէ թէ ոչ *
զա-

(12) Ոմանք. ՚Ի ծոց իմ թագուցի զբանս։ (13) Ոմանք.
Ապա եթէ. կամ, ապա եթէ նա։ (14) Ոմանք. Վա՛ս այսո-
րիկ առ նմա.. զնորին հոգացայց։
Գլ. ԻԴ. (1) Այլք. Մոռացան ամպարշտութիւնք։ (5) Ո-
մանք. Զգործս իւրեանց։ (8) Ոմանք. Առկէին զվիմերանս
ընդ վէմ"։ (9) Ոմանք. Եւ զանկեալն տառապեալն"։ (10) Ոմանք.
Ննջեցուցին տառապեալս"։ (12) Ոմանք. Մեծամեծս հե-
ծեծին։ (14) Ոմանք. Եղիցին իբրեւ գող։ (15) Ոմանք. Եւ

Digitized by Google

զանկանիցէ զիս ակն · և քող արկ զերեսաց իւրոց : * Փո- 16
※ րեաց ընդ մութ զտունս իւր · 'ի տուէ կնքեցին զանձինս ,
※ և ոչ ծանեան զլոյս : * Եւ եթէ միանգամայն առաւօտ 17
※ նոցա 'ի ստուերս մահու է , և եթէ 'ի մէջ ատենագաւ
զխռովութիւն ստուերաց մահու · * Թեթեւագոյն է 'ի վր 18
※ ջուրցն երեսաց : Կործանեսցի մասն նց 'ի վր երկրի ·
Երեւեսցին տունկ նց 'ի վր ցամաք երկրի : * Զի զանմեղս 19
նոցեկ որբոյն յափշտակեցին · ընդդէմ յիշատակեսցան
նման մեղք : Իբրև զմառախուղ ցօղոյ երեւեսցի անյայտ · * Հա- 20
տուսցի նման որպէս արարն : Խորտակեսցի ամ անիրաւ
Հանգոյն փայտի անբժշկականի : * Զի ամլոյն բարի ոչ 21
արար , և ամուրւոյն ոչ ողորմեցաւ · * Սրտմտութք կոր- 22
ծանեաց զտկարս : Եւ թէպէտ և յարիցէ , մի հաւա-
տասցէ կենաց իւրոց : * Հիւանդացեալ՝ և մի ակնկա- 23
լցի ողջանալոյ , այլ անկցի ախտիւ · զի զբազումս
զամբարտաւանս բարձրութ նը : * Թառամեցաւ իբրև ըղ- 24
բամոլոր 'ի տօթի · կամ իբրև զհասկ ինքնին անկեալ 'ի
ցօղուն : * Ապա թէ իցէ ոք որ ասիցէ զինէն սուտ խօ- 25
սել , դնիցէ զբանս իմ յոչինչ :

ԳԼ. ԻԵ.

Կրկնեաց անդրէն Բաղդատայ Սաւքեցւոյ ասէ : 1

Զինչ առաջ առաւել իցէ իցէ ահն նա 'ի նմանէ · որ ա- 2
նէ զամ իւր 'ի բարձունս : * Մի թէ ոք կարծիցէ 3
թէ դադարեսցէ յապստամբութենէ հինիցն նը · յոյց վր ոչ եկեսցէ
դարանակալութիւն ատ. 'ի նմանէ : * Զիարդ զի լինիցի մարդ 4
արդար առաջի տն · կամ ով սրբեսցէ զանձն իւր 'ի կա-
նանցին ծնեալ : * Զի եթէ լուսնի հրամայեսցէ · և ոչ 5
ծագէ · և աստեղք ոչ են սուրբ առաջի նը : * Ապա թէ 6
մարդ նեխ · և որդի մարդոյ որդն :

ԳԼ.

այլք ճանաչել ոչիք տպարկեցին զխաւար , եթէ ոչ զանկա-
նիցէ զիս : (17) Ոմանք . Զի միանգամայն առաւօտ նց
ստուերք մահու է , եթէ 'ի մէջ ամենայն զխռովն : (18) Ո-
մանք . Նշխարաւորս ԳՐԷՆ . Զի զանդաստանոցինկ զորբոցն : (19) Ոմ-
անք . Ընդդէմ յափշտակեցան նման մեղք : (20) Ոմանք .
Նման զոր ինչ արարն : (24) Ոմանք . Անկեալ 'ի ցօղոյ :
Գլ . ԻԵ . (2) Բազումք . Իսկ առաւել ինչ իցէ : (3) Ոմանք .
Եթէ դադարեսցէ . . հինիցն : (4) Ոմանք . Արդար մարդ . . կամ
ոչ սրբեսցէ զանձն :

ԳԼ. ԻԶ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ:

2 Ո՞ւմ մօտեցիր, կամ ո՞ւմ օգնական լինելոց ես դու. Ո՞չ է Թ
ապաքէն այնմ որոյ բազում է զօրութիւն, և որոյ
3 հզօր է բազուկ իւր: * Ընդ ո՞ւմ խորհրդականից լինեցիր.
4 ո՞չ ընդ այնմ որոյ ամենայն իմաստութիւն է: * Զի՞ւր ցուցեր
թիցես, եթէ ո՞չ որոյ մեծ է զօրութիւն. ո՞ւմ պատասխանի
5 տաս բանի. և ո՞ւմ շունչ ել 'ի քէն: * Մի թէ սկիզբ ծնան
6 ելցեն 'ի ներքոյ ջուրց, և 'ի դրացեաց նորա: * Մերկ
են գժոխք առաջի նորա՝ և ոչ ինչ զծածկոյթ կորստեան:
7 Ձգեալ զհիւսիսային զոչինչ. * կախեալ զերկիր 'ի վերայ
8 ոչնչի: * Ծրարէ զջուրս յամպս իւր, և ոչ պատառեցաւ ※
9 ամպ ներքոյ նորա: * Որ ունի զերեսս աթոռոյ, ※
10 թաւալեցուցանէ նովաւ զամպ իւր: * Հրաման պատուեաց ※
զերեսս ջուրց՝ մինչ 'ի կատարումն լուսոյ ընդ խաւարի: ※
11 * Սիւնք երկնից թռեան և զարհուրեցան 'ի սաստէ
12 նորա. * Զօրութեամբ հանդարտեցոյց զծով, իմաստութեամբ նորա
13 տապալեցաւ է հանդարտարանն: * Աղխք երկնից սարսա-
փեն 'ի նմանէ: Հրամանաւ իւրով սպան զվիշապն ապա-
14 տամբ: * Ահա այս է մասն ճանապարհաց նորա: Եւ զմա-
կաւնն զշշնջիւն բանից նորա լուիցուք նմա. զզօրութիւն
որոտման նորա ո՞ գիտէ, յորժամ առնիցէ:

ԳԼ. ԻԷ.

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ զառակն իւր ասէ:

2 Կենդանի է Տէր որ այսպէս դատեաց զիս. և ամե- ժ
3 նակալն որ դառնացոյց զանձն իմ: * Եթէ առ նմին
կայցէ յիս շունչ իմ. և հոգի Աստուծոյ շուրջ զքթամբ յունչ-
4 գացն. * ոչ խօսեսցին շրթունք իմ անօրէնութիւն, և ոչ
5 անձն իմ խորհեսցի անիրաւութիւն: * Մի՛ լիցի ինձ ար-
դար զձեզ ասել մինչև մեռանիցիմ. զի ոչ փոխեցից
6 զանմեղութիւն իմ: * Արդարութեան առնեալ և ոչ մեկ-
նեցայց. զի ոչ գիտեմ զանձին գործեալ զանօրէնութիւն:
7 * Այլ այն թէ և եղին թշնամիք իմ իբրև զկործանումն
ամբարշտաց, և յարուցեալք յիս 'ի վերայ իմ իբրև զկորուստ
8 անօրինաց: * Եւ զի՞նչ է յոյս ամբարշտին զի յեցեալ
կայ.

Գլ. ԻԶ. (3) Ոմանք. Որոյ ամենայն իմաստութիւն է: (8) Ոմանք. Զջուր յամպս իւր: (9) Ոմանք. Թաւալեցուցանէ զհո-վան: (13) Բազումք: Աղխք երկնից սարսին:
Գլ. ԻԷ. (5) Ոմանք. Մի՛ լինիցի ինձ. (6) Ոմանք Զան-ձին իմ գործեալ: (8) Ոմանք. 'Ի տէր, թէ յեցեալ սպասիցէ:

կայցէ · վստահացեալ 'ի տէր թէ ապրիցէ՞ · * կամ թէ 9
խնդրուածոց նորա լուիցէ տէր : Եթէ 'ի հասանել 'ի վերայ
նորա տագնապի , * ոչ ունիցի համարձակութիւն առաջի նորա · 10
կամ 'ի կարդալ նորա առ նա , լուիցէ՞ նմա : * Այլ արդ 11
ասացից ձեզ զինչ է 'ի ձեռին տն , և որ ինչ յամենակա-
լին , ոչ ստեցից : * Ահաւասիկ ամենեքին դուք գիտէք · 12
զի սնոտիս զսնոտուովք պատէք : * Այս մասն է մար- 13
դոյ ամպարշտի 'ի տէ · ստացուած հզօրաց եկեսցէ 'ի
վերայ նորա յամենակալէն : * Ջի եթէ բազում ծնանիցին 14
նմա որդիք , 'ի սպանումն եղիցին ; և եթէ յերիտասար-
դութեան հասցեն՝ մուրացիկ լինիցին : * Եւ որ զնոցայն 15
ելեալն մահու ամենայն վախճանեսցին : այրեաց նոցա մի ոք ո-
ղորմեսցի : * Եւ եթէ ժողովեսցէ իբրև զհող զարծաթ , 16
և համբաւոյն կաւոյ պատրաստեսցէ զոսկի , * զայն ամ 17
արդարքն առասցեն , և զինչս նորա ճշմարիտք կալցին :
* Եղև տուն նորա իբրև ցեց , և իբրև զսարդոստայն : 18
※ * Մեծատունն ննջեաց , և ոչ ևս յաւելցէ յառնել · զաչս 19
※ իւր եբաց՝ և ոչ ևս իցէ : * Պատահեսցեն նմա իբրև 20
※ զջուր ցաւք · գիշերի ծածկեաց զնա մութ : * Առցէ 21
զնա խորշակ և գնասցէ · * և հանեսցէ զնա 'ի տեղւոջէ 22
իւրմէ · * և ընկեսցէ զնա՝ և մի խնայեսցէ · 'ի ձեռանէ 23
※ նորա փախստիւ փախիցէ : Ծափս զծափս հարցէ 'ի վերայ
※ նորա , և քարշեսցէ զնա 'ի տեղւոջէ իւրմէ :

ԳԼ. ԻԸ.

Ուր է տեղի արծաթոյ՝ ուստի ելանէ , և տեղի ոսկւոյ 1
ուստի կզկզի : * Երկաթ 'ի հողոյ ելանէ , և պղինձ 2
※ հանդոյն քարի տաշի : * Կարգ եդ խաւարի · և զամ 3
վախճան ինքն քննարարէ , զքար և զխաւար՝ և զստուերս
※ մահու · * զխրամ հեղեղատի 'ի փոշւոյ : Եւ որ մոռա- 4
նան զճանապարհս արդարութեան՝ տկարասցին 'ի մարդ-
※ կանէ : * Երկիր՝ 'ի նմանէ ելցէ հաց , և 'ի ներքոյ նո- 5
※ րա իբրև զհուր շրջեցաւ : * Տեղի շափիւղայի քարինք նորա և 6
հող նորա ոսկի : * Շաւիղ է զոր ոչ ծանեաւ թռչուն , 7
և ոչ դիտեաց զնա ակն անգղոյ : * և ոչ կոխեցին զնա 8
որդիք ամբարտաւանից : ոչ անց 'ի նա առեւծ : * Յա- 9
պաղ

(9) Ոմանք · Լուիցէ տէր : (10) Յօրինուածին դիւրէ · 'ի կար-
դալ նորա առ նա , լուիցէ՞ : (11) Ոմանք · Եւ որ իցէ ամե-
նակալին : (12) Ոմանք · Ահաւադիկ ամեքին · · զի սնոտի
սնոտաւովք պատ'' : (13) Ոմանք · Եկեսցէ 'ի վերայ նոցա : (14) Ո-
մանք · Յերիտասարդութեան հասանիցեն : (18) Ոմանք · Եւ
եղև տուն նորա իբրև ցեց : (20) Բազումք · Պատահեսցեն նմա :
Գլ. ԻԸ · (5) Ոմանք · Երկիր , և 'ի նմանէ ելցէ : (6) Ո-
մանք · Տեղի է · շափիւղա քարինք նորա :

պատուածին Հզեաց զմեռան իւր • տապալեալս զլերինս 'ի
10 հիմանց : * Զակոյս գետոց պատառեաց : զամ պատ_
11 ուական եւաես ակն իմ : * Զխորս գետոց յայտնեաց •
12 եւ եցոյց զզօրութիւն իւր 'ի լոյս : * Իսկ իմաստութիւն ուս_
13 տի՞ գտաւ , կամ զի՞նչ տեղի իցէ հանճարոյ : * Ո՛չ գի_
տէ մարդ զճանապարհս նորա եւ ոչ գտաւ 'ի մէջ մարդ_
14 կան : * Անդունդք ասացին թէ չէ՛ առ իս , եւ ծով ա_
15 սաց թէ չէ՛ ընդ իմ : * Ո՛չ տացի դրուական ընդ նմա ,
16 եւ ոչ կշռեսցի արծաթ ընդ գնոց նորա : * Եւ ոչ բաղդեսցի
ընդ ոսկւոյն սոփերայ • ընդ եղնգանն պատուականի՛
17 եւ ընդ շափիղայի : * Ո՛չ զուգեսցի ընդ նմա ոսկի եւ ա_
18 պակի • եւ 'ի գինս նորա անօթք ոսկեղէնք : * Բարձրութիւնք
եւ խորութիւնք ոչ յիշեսցին : եւ ձգեաց զիմաստութիւն քան
19 զներքնագոյնս : * Ո՛չ հաւասարեսցէ նմա տպազիոնն
20 եթեովպացւոց • ընդ ոսկւոյ սրբոյ ոչ բաղդեսցի : * Իսկ
իմաստութիւն ուստի՞ գտաւ , եւ զի՞նչ իցէ տեղի հանճա_
21 րոյ : * Ղօղեալ է 'ի մարդկանէ , եւ 'ի թռչնոց երկնից
22 ծածկեցաւ : * Կորուստ եւ մահ ասացին • լուաք զհա_
23 ռաւորութիւն նորա : * Եւ Տէր գիտաց ընծայեցոյց զճա_
24 նապարհս նորա : * Քանզի ինքն դիտէ զտեղի նորա , եւ ինքն
տեսանէ զամ առ 'ի ներքոյ երկնից : Քանզի ինքն գի_
25 տէ զամ * զոր արար յերկիր , զկշիռ հողմոյ , եւ զչափ
26 ջրոց զոր արար : * Ինքն եւես եւ համարեցաւ • եւ ըղ_
27 ճանապարհ նորա արձակմանց բարբառոյ : * Յայնժամ
եւես զնա՝ եւ պատմեաց զնմանէ : Պատրաստեաց քըն_
28 նեաց , * եւ ասէ ցմարդ • ահա Աձպաշտութիւն է իմաս_
տութիւն , եւ մեկնել 'ի չարեաց է հանճար :

ԳԼ. ԻԹ.

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառաջին խորհուրդ առակ :

2 Ո՛ տայր զիս ըստ ամսոց աւուրցն առաջնոց , յորս Աձ
3 պահէր զիս : * Յորժամ լուսաւոր էր ճրագ
նորա 'ի վերայ գլխոյ իմոյ : Յորժամ լուսով նորա գնայի 'ի խաւ_
4 արի : * Յորժամ կայի զուարճացեալ 'ի ճանապարհի :

Յոր_

---

(10) Ոմանք • Զակոյս գետոց պա՛ … զամ զպատուա_
կան : (10) 'Ի լուս՛ • 'Ի կէտ ակն իմ • Նշանակի , առ • այսինքն
ամփոփեալ : ակն նորա : (11) Ոսկան • Զզօրութիւն իւր լոյս :
(15) Ոմանք • Ընդ գնոյ նորա : (18) Բաղդատ • Քան զներք_
նագոյնս : (19) Ոսկան • Ընդ ոսկւոյ սոփերայ ոչ բաղդե_
սցի : (23) Ոմանք • Զճանապարհս նորա : (24) Ոմանք • Զամ
զառ 'ի ներքոյ : (26) Ոմանք • Բարբառոց :
Գլ • ԻԹ • (1) Ոմանք • Յառակս իւր , ասէ : (4) Ոմանք •
Յորժամ կայր զուարճացեալ 'ի ճանապարհս :

Digitized by Google

Յորժամ էր՝ այցելութիւն առնէր տան իմում։ * Յոր- 5
ժամ զգածեալն էի մեծութեամբ, եւ շուրջ զինեւ ծառայքն։
* Յորժամ թանային ճանապարհք իմ կոգւով, եւ լեառ- 6
նայինքն լերինք իմ կաթամբ։ * Յորժամ ելանէի ընդ- 7
առաւօտս 'ի քաղաքն, եւ արկանէր 'ի հրապարակս ա-
թոռ իմ։ * Տեսանէին զիս երիտասարդք՝ եւ թաքչէին. 8
եւ ծերք՝ եւ յոտն կային։ * Ծերք դադարէին 'ի խօսե- 9
լոյ, եւ դնէին մատունս 'ի վ(ե)ր բերանոյ իւրեանց։ * Ոյք 10
լսէին զինէն՝ երանէին զիս. եւ լեզուք նց 'ի քիմս իւ-
րեանց կցեցան։ * Զի ունկն որ լսէր՝ երանի տայր ինձ. 11
եւ ակն որ տեսանէր՝ խոնարհէր յինէն։ * Զի փրկեցի զաղ- 12
քատն 'ի ձեռանէ հզօրին. եւ որբոյ որոյ ոչ էր օգնա-
կան՝ օգնեցի։ * Օրհնութիւն կորուսելոյն 'ի վ(ե)ր իմ ե- 13
կեսցէ. եւ բերան այրւոյն զիս օրհնեաց։ * Զարդարութիւն 14
զգեցեալ էի, եւ արկեալ զիրաւունս հանգոյն կրկնո-
ցի։ * Ակն էի կուրաց, եւ ոտք կաղաց։ * Հայր էի տկա- 15
րաց։ Դատաստան զոր ոչ գիտէի՝ քննէի։ * Խոր- 16
տակէի զկզակս անօրինաց, եւ 'ի միջոյ ժանեաց նոցա 17
կորզէի զյափշտակութիւն։ * Ասէի՝ թերեւս հասակս իմ 18
ծերասցի, եւ իբրեւ զծառ արմաւոյ բազում ժամանակս
կեցից։ * Արմատ ընդարձակեալ 'ի վ(ե)ր ջրոց, եւ ցօղ 19
հանգիցէ 'ի վ(ե)ր հնձոց իմոց։ * Կարծիքն իմ ընդունայն 20
եղին ինձ. գործիք իմ եւ աղեղն իմ 'ի ձեռին նր գնաց։
* Յինէն լսեալ ունային, եւ կարկէին 'ի խորհրդեան 21
իմում։ * 'Ի բանս իմ ոչ յաւելուին։ Խնդալից լինէին 22
յորժամ խօսէի ընդ նս։ * Իբրեւ զերկիր ծարաւի որ 23
սպասիցէ անձրեւի՝ եւ նոքա իմոց խօսից։ * Եթէ ծի- 24
ծաղէի ընդ նս, ոչ հաւատային. եւ լոյս երեսաց իմոց
ոչ նուաղէր։ * Ընտրէի զճանապարհս նց, եւ նստէի 25
իշխան. եւ բնակէի իբրեւ զթագաւոր 'ի մէջ զօրակա-
նաց։ Զոր օրինակ գրգանօքն մխիթարէի։

ԳԼ. Լ.

Արդ ծիծաղեն զինեւ յետինք։ Արդ խրատեն զիս 'ի 1
մասանց, զորոց արհամարհէի զհարս նց. զոր ոչ
հա-

(5) Ոմանք. Զգածեալն էի 'ի մեծութեան։ (8) Ոմանք. Ծերքն
յոտն կային։ (9) Ոմանք. Ծերք՝ եւ դադարէին ։ ։ 'ի
վերայ բերանոյ իւ(րեանց)։ (14) Ոմանք. Զի զարդարութիւն
զգեցեալ էի։ (18) Ոմանք. Իբրեւ զծառ արմաւոյ. կամ՝
արմաւենի։ (19) Ոմանք. 'Ի վ(ե)ր ջրոյ. ։ 'ի վ(ե)ր հնձոց իմոց։
(20) Ոմանք. Ընդունայնեսցին ինձ, եւ աղեղն իմ 'ի ձեռին
նր գնաց։ (23) Օրինակ մի. Այնպէս եւ նոքա իմոց խօ-
սից։ (25) Ոմանք. Զթագաւոր 'ի մէջ նց։
ԳԼ. Լ. (1) Ոմանք. Զորս ոչ համարէի ։ ։ հաւատայր իւր

Համարէի լինել հաւասար շանց արօտականաց իմոց :
2 * Նաեւ զօրութիւն ձեռաց նց ընդէ՞ր է ինձ : 'ի վ̅ր նց ※
3 կորեաւ վախճան . * 'ի կարօտութե եւ 'ի սովի անծնունդ . ※
Որ փախուցեալն երեկ յանջրդեւոյ , յանձկութէ եւ 'ի թշ- ※
4 ուառութէ : * Որք պատէին խարշափուն բանջարով . ※
որոց բանջարն իւր էր կերակուր : Անարգք եւ արհա- ※
5 մարհեալք կարօտեալք յամ բարութէ , * որք եւ զար-
մատս փայտից ծամէին 'ի սաստիկ սովոյ : Յարեան 'ի
6 վ̅ր իմ գողք . * որոց տունք իւրեանց էին ծակք վէ-
7 մաց , 'ի մէջ 'արծաղանգաց գոչէսցեն . * որք ընդ խու-
8 սամբք վայրենեաց բնակեալ էին : * Որդիք անզգամաց
9 եւ անուանարկաց , եւ չիքեալ փառք յերկրէ : * Արդ քնար
10 եմ ես նց , եւ զիս ունին բանբասանս : * Գարշեցան յի-
նէն մեկնեալք 'ի հեռաստանէ . եւ յերեսաց իմոց թուք
11 ոչ խնայեին : * Զի բացեալ զկապարճս իւր խոցոտեաց ※
12 զիս , եւ սանձս երեսաց իմ արարեալ : * Յարեան 'ի
վ̅ր աջոյ շառաւեղք : զոտս իւր ձգեաց՝ եւ ճանապարհս
13 արար 'ի վ̅ր իմ : * Ընդ շաւիղս կորստեան նց չեկեցան ※
շաւիղք իմ : Մերկացոյց զպատմուճան իմ . նետիւք
14 իւրովք խոցոտեաց զիս : * մատուցեալ որպէս կամի :
15 Ցաւօք վարեալ եմ . * դարձեալ են յիս ցաւք : Գնա-
ցին յինէն յոյս իմ որպէս զհողմ , եւ որպէս զմէգ փրկութի իմ :
16 * եւ արդ զինեւ զեղցի անձն իմ : Ունին զիս աւուրք ※
17 ցաւոց . * գիշերի ոսկերք իմ խարշեցան , եւ ջիլք իմ
18 լուծեալ են : * Բազմութ զօրութե ձեռն արկ զպատ-
մուճանաւ իմով , եւ որպէս զծածկոյթ պատմուճանի է-
19 մոյ շուրջ կալաւ զիս : * Համարի զիս համանգոյն կաւոյ .
20 'ի հող եւ 'ի մոխիր է բաժին իմ : * Աղաղակեցի առ քեզ՝ ※
21 եւ ոչ լսեցեր ինձ . կացին եւ հայեցան յիս : * Յարձակե- ※
22 ցար ինձ անողորմ , հզօր ձեռամբ հարեր զիս : * Կալ- ※
23 գեցեր զիս 'ի ցաւս , եւ ընկեցեր զիս 'ի փրկութէ : * Գի-
տեմ զի մահ սատակեսցէ զիս . զի բնակութի ամ մահ-
կա

շանց արօտաս" : (2) Այլք . Նոցա ընդէ՞ր էր ինձ : (3) Ո-
մանք . 'Ի կարօտութե եւ 'ի սովի : Ոսկան . Եւ 'ի սով
անծնունդ : (4) Ոմանք . Որոց բանջար իւրն էր : (4) Յո-
ընական օրինակ . Եւ արհամարհեալք կորեաւ յամ բա" :
(4) Ոսկան . Ամ բարութե : (6) Ոմանք . 'Ի մէջ արծաղան-
գաց : (8) Ոմանք . Եւ անուն անարգաց , եւ չիքե" : Որ
Եբրա օրինակն համաձայն Եբրայ : Եւ անուն արհամարհաց եւ
չիքեալ փառք յերկրէ : (9) Ոսկան . Ունին 'ի բամբասս" :
(10) Ոմանք . Մեկնեալք 'ի հեռաստանէ : (11) Այլք . Ե-
րեսաց իմոց : (13) Ոմանք . Շփոթեցան շաւիղք իմ :
(14) Ոմանք . Մատուցեալ յիս ուր եւ կամ" : (20) Բազումք . Եւ
ոչ լսեցեր ինձ : (20) Ոսկան . Կացի , եւ ոչ հայեցար յիս

Digitized by Google

խանդացուք երկիր է: * Եղիցի թէ կարեմ զանձն իմ 24
վարձել, կամ աղաչել զոք՝ եւ առնել ինձ զայս: * Ես 25
ես ՚ի վերայ ամենայն տկարի լացի. եւ հեծեծեցի տեսա-
նելի զայր ՚ի վիշտս, * եւ ունէի ՚ի բարութիւն: Եւ ահաւասիկ 26
եկին պատահեցին ինձ աւուրք աւուրք չարեաց: * Որովայն 27
բովանդակ իմ եռայ, եւ ոչ դադարեսցէ. ժամանեցին ինձ
աւուրք աղքատութեան: * Հեծեծելով գնացի առանց 28
բանականի: կացի ՚ի մէջ եկեղեցւոյ աղաղակեցի:
* Եղբայր եղէ համբարուաց, եւ ընկեր ջայլամանց: 29
* Մորթ իմ սեւացաւ առաւել քան զառաջինն, եւ ոսկերք իմ ՚ի 30
տօթոյ: * Դարձաւ ՚ի սուգ քնար իմ, եւ սիրտ իմ եղեւ 31
իմ ՚ի լալիւն:

ԳԼ. ԼԱ.

* Ուխտ եդի ընդ աչս իմ եւ ոչ հայեցայ ՚ի կոյս: * Եւ 1
բաժանեսցէ զոր ՚ի վերուստ, եւ ժառանգութիւն զոր 2
* ամենակալին ՚ի բարձանց: * Ոչ ապաքէն կորուստ անօ- 3
* րինին, եւ տարագրութիւն այնոցիկ որ գործեն զանօրէ-
* նութիւն: * Ոչ ապաքէն ինքն տեսցէ զճանապարհս իմ. 4
եւ զամ գնացս իմ թուեսցէ: * Եթէ գնացեալ իցեմ 5
ընդ այլասերսս, եթէ վաստակեալ իցեն ոտք իմ ՚ի նենգու-
թիւն: * Զի կացի եմ ՚ի կշիռ արդարութեան, եւ գիտէ 6
տէր զանմեղութիւն իմ: * Եթէ խոտորեցաւ ոտն իմ ՚ի ճա- 7
նապարհէ, եթէ զհետ աչաց սիրտ իմ գնաց, եւ
թէ հպեցայ ձեռաց իմոց ՚ի կաշառս: * Սերմանեսցեն այլք 8
մանեկցին՝ եւ ես արմատախիլ եղէց յերկրէ:
* Եթէ գնաց սիրտ իմ զհետ կնոջ առն այլոյ, եթէ 9
դարանակալ եղէ առ դրունս նորա: * Հաճոյ լինիցի 10
հարճից եւ կին իմ այլում. եւ մանկունք իմ խոնարհեսց-
ցեն: * Զի սրտմտութիւն անծայր բարկութեան եւ պղծեն 11
զկին առն: * Հուր վառեալ է յամ անդամս նորա. զի ուր 12
կոյս հասցէ յարմատոց խլեսցէ: * Եթէ խոտեցի եւ
բեր զիրաւունս ծառայի կամ աղախնոյ դատեսցին առ
իս յատեան: * Եւ զի՞նչ գործեցից եթէ հարցանել առ- 13
արասցէ ինձ տէր. եւ եթէ այցելութիւն, զի՞նչ պատաս- 14
խանի տայցեմ: * Ոչ ապաքէն որպէս եղէ յարգանդի՝ եւ 15
նոքա եղեն, ՚ի նմին որովայնի եղաք: * Իսկ տկարաց 16
բաց.

(26) Ոմանք. Եւ ունէի ՚ի բարութիւն: (27) Ոմանք. Որո-
վայն իմ եռայց: Ոչ լռեն. մտաւ. և ոչ: (31) Ոմանք.
՚Ի սուգ քնար իմ. սիրտ իմ:
Գլ. ԼԱ. (1) Ոմանք. Եւ ոչ հայեցայց ՚ի կոյս: (12) Այլ.
Յարմատոց խլեսցէ: (13) Ոմանք. Եւ եթէ խոտեցի.
մատուցեալ առ իս յատեան: (14) Ոմանք. Եւ եթէ
զի՞նչ պատասխանի տայցեմ: (15) Ոմանք. Որպէս եղէ

րոց աղքատաց ինչ էին, ոչ արգելուք երբեք վճարեցի : Զաչս
17 այրւոյ ոչ կողկողեցուցի : * Եթէ կերայ արգելուք ըղ-
18 պատառ իմ միայն՝ և որբոյն ոչ կարկառեցի : * Զի 'ի
մանկութէ իմմէ սնուցի իբրև զհայր, և յորովայնէ մօր
19 իմոյ առաջնորդեցի : * Եթէ արարի անտես զմերկն
20 կորուսեալ՝ և ոչ զգեցուցի : * Եթէ ոչ օրհնեցին զիս
տկարք . և 'ի կտրոց խաշանց իմոց ջեռան թիկունք նց .
21 * Եթէ վերացուցի ձեռն 'ի վ՛ր որբոյն՝ յուսացեալ
22 թէ բազում է իմ օգնականութի . * ապա թափեսցի
յանրակէ ուս իմ, և բազուկ իմ յարմկանէ իմմէ խոր-
23 տակեսցի : * Զի ահ տն կալաւ զիս, և առաջի նր ոչ
24 համբերեցի : * Եթէ կարգեցի զոսկի 'ի հող իմ . և
25 թէ յականս պատուականս յուսացայ : * Եթէ ուրախ
եղէ 'ի բազում մեծութն եկելոց ինձ . եթէ 'ի վերայ
26 անթիւոց եդի զձեռն իմ : * Կամ թէ ոչ տեսանիցեմք
զարեգակն լուսաւորիչ նուազեալ, և զլուսին մաշեալ .
27 * և ոչ 'ի նոցանէ : Եթէ խաբեցաւ գաղտ սիրտ իմ . ե-
թէ ձեռն եդեալ 'ի վերայ բերանոյ իմոյ համբուրեցի :
28 * Ապա այն 'ի մեծ անօրէնութի համարեսցի ինձ, զի
ստեցի առաջի տն բարձրելոյ . 'ի նմանէ է զօրութի և
29 կար, իմաստութի և հանճար : * Եթէ ոտնհար եղէ 'ի
վ՛ր զլորման թշնամւոյ իմոյ, և ասացի 'ի սրտի իմում
30 թէ՝ վա՜շ . * ապա լուիցէ ունկն իմ զանէծս իմ . զզուե-
31 ցայց, ապա և ես 'ի ժողովրդենէ իմմէ զարշեալ : * Ե-
թէ ասասցէին զինէն բազում անգամ աղախնայք իմ, ա-
սիր մեզ յագել 'ի մարմնոց նր . զի յոյժ քաղցր էի նց :
32 * Արտաքոյ ոչ ագանէր օտար, զի դուռն իմ բաց էր
33 ամ եկելոց : * Եթէ թաքուցի զմեղս իմ ակամայ մե-
34 ղուցեալ . * զի ոչ ամաչէի 'ի բազմամբոխ ամբոխէ, առ
'ի չպատմելոյ առաջի նոցա : Եթէ արձակեցի երբեք
35 զտկարն՝ ունայն զոգով ելանել 'ի դրաց իմոց : * Ո՞ տա-
ցէ ինձ լսել. եթէ ձեռն տն չէր զարհուրեցուցեալ :
36 Կամ թէ մուրհակ՝ զոր ունէի զումեքէ, * իբրև զպսակ
37 'ի վերայ ուսոց եդեալ ընթեռնուի : * և ոչ պատառէի
զայն

յարգանդ" : (21) Ոմանք . Բազում է իմ օգնութի : (23) Ո-
մանք . Ոչ համբերեցից : (25) Ոմանք . 'Ի բազում մե-
ծութի եկելոց : (25) Յօրինակին . Եթէ 'ի վ՛ր անաւթոց
եդի զձեռն : (26) Ոմանք . Ոչ տեսանիցեմ զարեգակն :
(27) Ոմանք . Ու եթէ խաբեցաւ գաղտ : (28) Ոմանք . Ա-
պա և այն 'ի մեծ ա"...աւէ ցիս առաջի տն բարձ" :
(28) 'Ի Եբրայեցին պակասի . Բարձրելոյ . 'Ի նմանէ է զօրութի
և կար, իմաստութի և հանճար : (31) Ոմանք . 'Ի մարմնոյ նր :
(32) Ոմանք . Ամ եկելոյ : (34) Ոմանք . Առ 'ի չպատմել
առաջի : (35) Ոմանք . Եթէ ձեռամբ տն չէր :

Digitized by Google

վայն և անդրեն դարձուցանէի, ոչինչ առեալ 'ի պար-
տականէն։ * Եթէ հեծեաց երբէք երկիր վ՟ս իմ. և 38
թէ ակօսք նո՟ր լացին առ հասարակ։ * և եթէ զզօրութի 39
նո՟ր կերայ միայն առանց գնոց։ Եթէ զանձն տեառն երկ-
րին զայրացուցեալ տրտմեցուցի։ * առա փոխանակ 40
ցորենոյ բուսցի եղինձ, և փոխանակ գարւոյ՝ մորենի։

ԳԼ. ԼԲ.

Եւ դադարեաց Յոբ 'ի խօսից։ Լռեցին և երեքին բարեկամք 1
նր՟ այնուհետև 'ի խօսելոյ ընդդէմ յոբայ. քանզի էր յոբ՝ ար-
դար առաջի նոցա։

Եւ բարկացաւ Եղիուս Բարաքիելի Բուզացի, յազ- 2
գականութենէ Արամայ՝ աշխարհին աւսոտացւոց. բար-
կացաւ յոբայ յոյժ. զի երևեցոյց զանձն արդար առա-
ջի տն՟։ * Եւ 'ի վ՟ր երեցունց բարեկամացն բարկացաւ 3
յոյժ, զի ոչ կարացին տալ պատասխանի ընդդէմ յո-
բայ. և եդեալ զնա լինել ամպարիշտ։ * Եւ Եղիուս 4
համբերեաց 'ի տալոյ պատասխանի յոբայ. զի ծերա-
※ գոյն քան զնա էին աւուրբք։ * Եւ ետես Եղիուս է- 5
※ թէ ոչ գոյ պատասխանի 'ի բերան երեցունց արանցն,
և սրտմտեցաւ բարկութի նր՟։ * Կլինեալ անդրէն Եղիու- 6
սոյ Բարաքիելի Բուզացւոյ՝ ասէ՝։ Մանուկ եմ ես ժամա-
նակաւ, և դուք էք ծերագոյնք. վասն որոյ լռեալ եղէ,
երկուցեալ պատմել զանձին իմոյ զիմաստութի։ * Ասա- 7
ցի թէ բազմաժամանակեայք էցեն որ խօսիցին, և բա-
զում ամօք գիտիցեն զիմաստութի։ * Եւ ոչ այնպէս. 8
այլ ոգի է մարդկան, և շունչ ամենակալի է որ ուսու-
ցանէ։ * Ո՛չ բազմաժամանակեայք են իմաստունք, և 9
ոչ ծերք գիտեն զիրաւունս։ * Վ՟ս որոյ ասացի՝ լուա- 10
※ րուք ինձ, և պատմեցից ձեզ զոր գիտեմ։ * ունկնդիր 11
բանից իմոց. Ասացից ձեզ լու՛ի լու, մինչև քննիցէք
※ զբանս * Թէ ձեզ չափ իմանայցեմ։ Եւ ահա ոչ էր որ 12
յան-

---

(38) Ոմանք. Եւ եթէ ակօսք նր՟։ (39) Ոմանք. Երկրին
զայրացուցի։ առա,
Գլ. ԼԲ. (2) Ոմանք. Եւ բարկացեալ Եղիուս բարա-
քիել։ (2) Յօրինակին. Բարաքիէլի բուզացի. այլ 'ի
յոյն". Նշանակի համաձայն այլոց բուզացի, քան որում և Զ՟ք կ-
դաք։ (3) Ոմանք. Եւ 'ի վերայ երեցունց բա"... և եդին
լինել զնա ամպա"։ (6) Ոմանք. Պատմել ձեզ զանձին։
(7) Ոմանք. Թէ բազում ժամանակեայքն որ խօսի"։
(10) Ոմանք. Ասացի ձեզ լու"... զոր գիտեմս։ (11) Ո-
մանք. Ունկնդիր լերուք բանից ի"։ (12) Ոմանք. Եւ ձեւք
չափ իմանայցեմ. և ահա ոչ էր որ յանդի"։

Digitized by Google

յանդիմանիչ զյոբ, և ոչոք պատասխանի բանից նո-
13 ՚ի ձէնջ: * Զի մի ասիցէք, գտաք զիմաստութիւն ՚ի տէր. *
14 յաւելեալք. * և մին միում համարձակեցէք խօսել
15 բանս այսպիսիս: * Զարհուրեցան՝ և ոչ ևս ետուն պա-
16 տասխանի. հնացուցին յինքեանց զբանս: * Համբերե-
ցին և ոչ խօսեցան. զի կացին և ոչ ետուն պատասխա-
17 նի: * Կրկնեաց անդրէն եղիուս և ասէ: Դարձեալ խօ-
18 սեցայց * զի լի եմ բանիւք. քանզի սատակէ զիս ոգի
19 որովայնի. * և որովայն իմ իբրև զտիկ քաղցուի կա-
պեալ եռայ, կամ իբրև զփուքս դարբնաց ռուռուցեալ:
20 * Խօսեցայց զի հանգեայց. բացեալ զշրթունս իմ: * և
21 ՚ի մարդոյ ոչ ամաչեցից, և ՚ի մարդկանէ ոչ պատկառե-
22 ցից: * Քանզի ոչ գիտեմ աչառել երեսաց. ապա թէ
ոչ՝ և զիս ցեց կերիցէ:

ԳԼ. ԼԳ.

1 Բայց այժմ լուր յոբ՝ լուր զբանս իմ, և ունկն դիր
2 խօսից իմոց: * Ահաւասիկ բացի զբերան իմ, և
3 խօսեցաւ լեզու իմ: * Սուրբ է սիրտ իմ բանիւք. և
4 միտք շրթանց իմոց յստակ իմասցի: * Հոգի տեառն
է՞ն է որ արար զիս՝ և շունչ ամենակալի է որ ուսու-
5 ցանէ զիս: * Եթէ կարող ես տուր ինձ առ այս պա-
6 տասխանի. ապա թէ ոչ՝ համբերեա ինձ. * կաց ընդ իս՝
և ես ընդ քեզ: ՚Ի կաւոյ կազմեալ ես և դու իբրև զիս.
7 անդրստին կազմեալ եմք: * Արդ՝ մի ահ իմ զարհու-
րեցուսցէ զքեզ, և մի ձեռն իմ ծանրասցի ՚ի վ(ե)ր(այ) քո:
8 * Սակայն խօսեցար յականջս իմ, և զձայնս բանից
9 քոց լուայ: * զի ասացեր թէ սուրբ եմ, և ոչ մեղայ.
10 անարատ եմ զի ոչ անօրինեցի: * Մեղադրութեան եգիտ
11 զինէն, համարեցաւ զիս իբրև զհակառակորդ: * Եդ
՚ի կոճեղ զոտն իմ. պահեաց զամ ճանապարհս իմ:
12 * Զիարդ ասես թէ արդար եմ, և ոչ լուաւ ինձ. զի
13 յաւիտենական է որ ՚ի վ(ե)ր(այ) մարդկան է: * Եւ ասես՝
թէ ընդէ՞ր տակաւին դատաստանի իմում ոչ լուաւ:
ամ

---

(13) Ոմանք. ՚Ի տէ յաւելեալք: (14) Ոմանք. Համարձա-
կեցէք խօսել բանս այսպիսիս: (15) Ոմանք. Հնացուցին
զինքեանս: (17) Ոմանք. Եղիուսայ բուզացւոյ ասէ:
(19) Ոմանք. իբրև զտիկ քաղցուի.. զփուքս դարբնի ու":
(22) Ոմանք. Աչառեալ երեսաց:
Գլ. ԼԳ. (1) Ոմանք. Եւ ունկնդիր լեր խօսից: (3) Ո-
մանք. Յստակս իմասցի: (5) Ոմանք. Կարող ես, ապա
տուր ինձ: (6) Բազումք. Կաց ընդ իս՝ և ես ընդ քեզ:
(9) Ոմանք. Ոչ անօրինեցայ: (13) Ոմանք. Եթէ ընդէր
դատաստանի: (13)(14) Ոմանք այսպէս ունին. զինքապարտ

նմ բանի * 'ի մտածմունս գիշերի խօսեսցի նր ։ և յերկրորդ- 14
դումն երազով, * կամ զբաղմամբ գիշերականաւ․ յոր- 15
ժամ անկանիցին արհաւիրք անհնարինք 'ի վր մարդ-
կան՝ ննջմամբ յանկողնի․ * յայնժամ յայտնեն միտք 16
մարդկան ։ Այնպիսի տեսլեամբ ահի զարհուրեցոյց
զնս ։ * դարձուցանել զմարդ յանիրաւութէ, և զմար- 17
մին նր փրկեաց 'ի կործանմանէ ։ * Խնայեաց զանձն նր 18
'ի մահուանէ, չանկանել նմա 'ի պատերազմի ։ * Դար- 19
ձեալ կշտամբեաց զնա հիւանդութբ անկողնի․ և բզ-
բաղմակոյտ ոսկերաց նր ընդարմացոյց ։ * նմ ուտելի 20
կերակրոյ ոչ կարասցէ ախն ուտել․ և անձն նր ցան-
կասցի կերակրոյ, * մինչև նեխեսցին մարմինք նր, և 21
ցուցցէ զոսկերս նր ունայն ։ * Մերձեցաւ 'ի մահ անձն 22
նր, և կեանք նր 'ի դժոխս ։ * Եթէ իցեն հազար հրեշ- 23
տակք մահաբերք, մի 'ի նցնէ զնա մի խոցեսցէ ։ * Եթէ 24
խմասցի սրտիւ իւրով դառնալ առ տր ։ Պատմեսցէ
մարդ զմեղս իւր, և ցուցցէ զանմտութն իւր ։ պահպա-
պանեսցէ առ 'ի չանկանելոյ նմա 'ի մահ ։ * Նորոգես- 25
ցէ զմարմին նր իբրև զծեփ որմոյ, և ոսկերք նր լցցին
ուղղով ։ Փափկացուսցէ զմարմին նր իբրև զտղայոյ․
հաստատեսցէ զնա երիտասարդացեալ 'ի մէջ մարդ-
կան ։ * Յաղաչել իւրում առ տր ընդունելի եղիցի 26
նմա․ մտցէ լուրջ երեսօք դաւանութբ, հատուցէ
մարդկան զարդարութի ։ * Ապա մեղադիր լիցի մարդ՝ 27
ինքն ցինքն ասիցէ․ թէ զորպիսիս վճարէի, և ոչ ար-
* ժանի ըստ որոց մեղայն պատժեաց զիս ։ * Փրկեաց 28
զանձն իմ զի մի մտցէ յապականութի, և կեանք իմ
* տեսցեն զլոյս ։ * Ահա զայս նմ գործէ հզօրն․ երիս 29
ճանապարհս ընդ առն ։ * Այլ փրկեաց զանձն իմ 'ի 30
* մահուանէ․ զի կեանք իմ 'ի լոյս օրհնեսցեն զնա ։
* Ունկնդիր լեր և լուր ինձ, կարկեաց և ես խօսե- 31
* ցայց ։ * Եթէ գուցէ բան՝ տուր ինձ պատասխանի․ 32
* քանզի կամիմ թէ արդարասցիս ։ * Ապա թէ ոչ՝ լուր 33
ինձ դու, կարկեաց՝ և ուսուցից քեզ զիմաստութի ։

ԳԼ․

ԺԴ բանիւ՝ Ոչ լուաւ նմ բանի ։ 'Ի մտածմունս գիշերի խօ-
սեսցի ։ (15) Ոմանք․ Յորժամ արկանիցին արհաւ․․ ննջմ-
մամբք յանկողինս ։ (16) Ոմանք․ Տեսլեամբք ահի զար՞ ։
(20) Օրինակ մի․ Ուտելի կերակուր․․ կերակրոյ ։ (24) Ո-
մանք․ Պատմեսցէ մարդոյ զմե՞ ։ (26) Ոմանք․ Դաւանու-
թբ ։ (27) Ոմանք․ Ինքն յինքն ասասցէ․ թէ զորպիսիս
վճարեցի ։ (27) Օրինակ մի․ Եւ ոչ ըստ արժանի ընդդ-
րոց պատժեաց զիս ։ (32) Ոմանք յաւելուն․ Տուր ինձ
պատասխանի, խօսեաց․ քանզի կամիմ ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԼԴ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուս ասէ։

2 Լուարուք ինձ իմաստունք, ունկնդիր լերուք հան- *
3 ճարեղք։ * Զի ունկն զբանս քննէ, և կոկորդ ըզ-
4 կերակուրս ճաշակէ։ * Ընտրեսցուք մեզ դատաստան. *
5 և գիտասցուք 'ի միջի մերում թէ բարի է։ * Զի ա-
սաց Յոբ թէ արդար եմ ես, և Տր զընկէց զիրաւունս
6 իմ, * և ստեաց դատաստանի իմում. բռնութ է նետս *
7 իմ առանց անիրաւութ։ * Ո՞վ է այր իբրև զՅոբ՝ որ ըմպէ
8 զարհամարհանս իբրև զջուր։ * Ոչ մեղուցեալ՝ և ոչ
ամպարշտեալ, կամ հաղորդեալ ճանապարհի որոց
9 գործեն զանօրէնութիւն, գնալ ընդ ամպարշտաց։ * Մի՛
ասիցես չիք այցելութիւն 'ի վր առն, և այցելութ նմա
10 'ի Տէ։ * Վն որոյ հանճարեղք սրտիւք լուարուք ինձ։
Մի՛ լիցի ինձ ամպարշտել առաջի Տն, և առաջի ամե-
11 նակալին աղմկել զիրաւունս։ * Այլ հատուցէ մար-
դոյ ըստ իւրաքանչիւր գործոց նց, և 'ի ճանապարհի
12 առն գտցէ զնա։ * Համարիցես զՏէ անկարգս ինչ
առնել. կամ թէ ամենակալն պղտորիցէ զիրաւունս։
13 * Ո՛ արար զերկիր. ո՞ է որ արար զա 'ի ներքոյ երկ-
14 նից, և զամ որ 'ի միջոցի։ * Եթէ կամեսցի պնդել և
15 զհոգւոյ առ ինքեան արգելուլ. * վախճանեսցի ամ մար-
մին առհասարակ, և ամ մարդիկ 'ի հող դարձցի ուստի
16 և ստեղծաւ։ * Այլ թէ ոչ խրատեսցիս, լուր զայս՝
17 ունկնդիր բարբառոյ բանից իմոց։ * Եթէ դու ևս
համարիցիս զայն որ ատեայ զանիրաւութիւն, և կորու-
սանէ զչարիս։ արդարն յաւիտենական կեանն։ Ամպարիշտ
18 է * որ ասէ թագաւորի թէ անիրաւ ես։ ամպարշտա-
19 գոյն քան զիշխանս, * որ ոչ պատկառեաց 'ի պատուա-
կան երեսաց։ և ոչ գիտաց պատիւ դնել և մեծարել
20 զերեսս նց։ * Ընդունայն լիցի նց աղաղակելն և աղա-
չել

ԳԼ. ԼԴ. (1) Ոմանք. Եւ ունկնդիր լերուք։ (5) Ոմանք. Եւ Տր ընկէց զիրաւունս։ (7) Ոմանք. Ո՞վ իցէ իբրև զՅոբ։ (9) 'Ի Եբր. Չիք այցելութ 'ի Տր առն, և այցելութ նմա։ (12) Ոմանք. Համարեսցի զՏէ։ (13) Ոմանք. Որ արար զերկիր, ով է.. զա 'ի ներքոյ երկ"։ (15) Ոմանք. Եւ ամ մարդ 'ի հող դարձցի ուստի առեալ"։ (16) Ոմանք. Խրատեսցիս.. բանից. եթէ։ (17) Ոմանք. Որ ատեայ զանձն".. և կորուսանէ զչարս. արդար յաւիտենականն է։ (18) Ոմանք. Թէ անօրէն ես։ (19) Յօրինակին գրեալ. Ոչ պատկառեաց 'ի պարթաւական երեսաց. և ոչ։ (19) Ոմանք յաւելուն. Պատիւ դնել որոց, և այլն"։ (20) Ոմանք. Եւ աղաչել զայս

Digitized by Google

չէր պայլս․ զի վարեցան անօրէնութեամբ խոտորեցուցա-
նէր զտկարս։ * Զի ինքն է տեսող գործոց մարդկան․ 21
※ և ոչ ինչ իցէ որ ոչ 'ի նմանէ, զոր գործեցին։ * Եւ չիք 22
※ տեղի թաքչելոյ այնոցիկ՝ որ գործեն զանօրէնութիւն․
* զի ոչ եւս դիցէ 'ի վր անձն․ քանզի Տր զամենեսեան 23
տեսանէ։ * Որ հասանէ անքննականաց, փառաւորաց 24
※ և հրաշալեաց՝ որոց ոչ գոյ թիւ։ * Որ ծանուցանէ զնո- 25
գործս նց, և դարձուցանէ 'ի գիշեր․ և խոնարհեցին։
* Շիջոյց զամպարիշտս․ մանաւանդ եղեն առաջի նորա 26
※ նամեաց իւրեանց։ * Զի խոտորեցան յօրինաց այ, 27
※ և զիրաւունս նր ոչ ծանեան։ * Ածել զաղաղակ զաղա- 28
զակ անաւթից․ և զձայն աղքատաց լուիցէ։ * Եւ ինքն 29
տայցէ լռութիւն, և ո պատժեսցէ զնա․ և ծածկեսցէ զե-
րեսս՝ և ո տեսանիցէ զնա։ և ազգաց և մարդկան միան-
գամայն։ * Թագաւորեցուցանէ զայր կեղծաւոր՝ վա 30
※ խստութեան ժողովրդեան։ * Զի որ ասէ ընդդէմ հզօ- 31
րին՝ թէ առի և զբաւեցի առանց քո։ * Եթէ առանց՝ 32
ցոյց ինձ․ և եթէ անիրաւութիւն արարի, այլ ոչ յաւե-
※ լից։ * Մի թէ 'ի քէն ոք պահանջեսցէ զայն, զի մերժես․ 33
զի դու ընտրեսցես՝ և ոչ ես․ և եթէ գիտացես ինչ՝ խօսեաց։
* Վն որոյ հանճարեղք սրտիւք խօսեսցին զայս․ և այր 34
իմաստուն լուաւ զայս։ * Բայց յոբ՝ ոչ իմաստութեամբ 35
խօսեցաւ, և բանք նր ոչ են հանճարով։ * Բայց ուս- 36
ցայն ուսիր յոբ․ և մի տայցես տակաւին պատասխանի
※ իբրև զանզգամ․ * զի մի յաւելուցուք 'ի մեղս մերս․ և 37
անօրէնութիւն համարեսցի մեզ 'ի բազում բանս խօս-
սելոյ առաջի տն։

ԳԼ․

ւ․ 'ի խոտորեցուցանել զիրաւունս։ (21) Ոմանք․ 'ի նմանէ զոր գործեցին։ (24) Օրինակ մի․ Փառաւորաց և հրա"։ (25) Ոմանք․ Եւ դարձուցանէ 'ի գիշերի։ (27) Ոմանք․ Զի խոտորեցան յօրինաց այ։ (28) Ոմանք․ Ածէ զձայն։ (30) Ոմանք․ Վն խստասրտութե։ և ոմանք․ վն խրատութե ժողովրդեան։ (31) Յօրինակին 'ի բնաբանն [illegible] Զի 'ո'ր ասէ ընդդէմ հզ"․ և 'ի լուս"ն [illegible] (32) Ոմանք․ Առանց ես յաւելից․ (33) Ոմանք․ 'Ի քէն ոք պահանջեսցէ։ (33) 'Ի լուս"․ Զի մերժեսդ․ [illegible] (34) Օրինակ մի․ Հանճարեղք սրտից իմ"։ (36) Ոմանք․ Եւ մի տայցես պատասխանի բանս իբրև զանզգամս։ (37) Ոմանք․ Զի մի յաւելուցուք 'ի մեղս․․․ համարեսցի մեզ 'ի ձեռ։ (37) Ոմանք․ խօսելոյ առաջի այ։

ԳԼ. ԼԵ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուայ ասէ։

2 Զի՞նչ իրաւունս համարեցար զայդ. դու ո՞վ ես զի
3 ասես թէ արդար եմ առաջի Տն. * Եւ կամ ասես
4 թէ մեղայ, զի՞նչ արարից։ * Ես տաց քեզ պատասխա-
5 խանի, եւ երեցունց բարեկամացդ քոց։ * Հայեաց յեր-
կինս եւ տես. նկատեա զամպս՝ որչափ բարձր են ՚ի քէն։
6 * Եթէ մեղար՝ զի՞նչ գործեսցես, եւ եթէ բազում ա-
7 նօրինեսցես՝ զի՞նչ կարօղ ես առնել։ * Արդ եթէ ար- *
դար իցես՝ զի՞նչ տայցես նմա, կամ զի՞նչ առցէ ՚ի ձե- *
8 ռաց քոց։ * Առն նմանւոյ քեզ անօրէնութիւն քո, եւ *
9 որդւոյ մարդոյ արդարութիւն քո։ * ՚Ի բազմութենէ զրպար- *
10 տելոյ աղաղակեսցեն՝ ՚ի բազկէ բազմաց։ * Եւ ոչ ասաց՝
թէ ուր է Ած որ արար զայս։ Որ պահէ զպահս գի-
11 շերականս. * որ մեկնէ զիս ՚ի չորքոտանեաց երկրի՝ եւ
12 ՚ի թռչնոց երկնից։ * Անդ աղաղակեսցեն՝ եւ մի լուի-
ցեն. զի այն պատասխանի ՚ի հպարտութենէ չարեաց է.
13 * զի զանիրաւութիւն տեսանել Տր ոչ կամի։ Զի ինքն
ամենակալն՝ տեսանօղ է այնոցիկ՝ որ կատարեն զանօ-
14 րէնութիւն, եւ փրկեսցէ զիս։ * Դատեաց առաջի նրա, *
15 եթէ կարասցես գովել զնա որպէս է։ * Եւ արդ քանզի
չէ որ կրեաց զբարկութիւն նրա, եւ ոչ որ գիտաց զյան- *
16 ցանս իւր յոյժ։ * Այսպէս ունայն Յոբ՝ զբերան բանայ ըն- *
դունայն իւր, եւ ծանրացուցանէ անգիտութեամբ զբանս։

ԳԼ. ԼԶ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուայ ասէ։

2 Սպասեա ինձ սակաւիկ մի, զի ուսուցից քեզ.
զոր դու ոչ գիտես. զի սակաւիկ գոյ յիս բանք.
3 * առեալ ՚ի հեռաստանէ զհանճար իմ։ Արդարեամբք
4 զիրաւունս իմ խօսեցայց * ճշմարտութեամբ, եւ ոչ անիրաւ
բանիւ

Գլ. ԼԵ. (3) Օրինակ. Եւ կամ ասիցես. զինչ եւ արա-
րից։ (4) Օրինակ. Եւ երեցունց բարեկի՝։ (8) Օրինակ. Առն
նմանւոյ քեզ անօրէնութիւն՝։ (8) Յօրինակին պակաս. Եւ որդւոյ
մարդոյ արդարութիւն՝։ (9) Բ. Հին իսկն. Զրպարտելով աղա-
ղակեսցեն. աղաղակեսցեն ՚ի բազկէ։ (10) Օրինակ. Թէ
ուր է Ած Տր որ արար զիս։ (11) Օրինակ. Որ մեկնեաց
զիս։ (12) Օրինակ. Եւ մի լուիցեն, եւ ՚ի հպարտութենէ։
(14) Օրինակ. Որպ եւ են։
Գլ. ԼԶ. (2) Ի Յունարէն պակաս. Սպասեա. կամ, զքեզ, ուր դու
ոչ գիտես. զի սակաւիկ գոն յիս։ (4) Օրինակ. Եւ ոչ ա-

Digitized by Google

բանս տարապարտուց խօսեցայք։ * Գոհանամ զի դուք ոչ 5
մերժէք զանձն զիմ։ Հայր է զօրութ. * ՚Ի վերայ անմաքրոյ 6
ոք ոչ կենդանացաւ աղէ. և երկսուն տարէ աւուրն։
* Ո՛չ արկցէ զայս ևս յորդոր։ և որ զաւակն առա 7
ջին ն՚ց զնա Սեգղամորս է յանձոռ. և նաւաւորէ զն՚ ՚ի 8
սպաս՝ և բարձրացցեն։ * Եւ շարք կտացեալ ձեռա 8
կտաք՝ վարտկեցցեն տուանշք անանկութեան։ * Եւ 9
պարտկեալ ն՚ց զզարծս ն՚ց, և զանցանս ն՚ց՝ թէ զոր
ցանէ։ * Եւ արգարոյն լուեալ, և առաքեալ՝ զի զարժ 10
ցեն յանկարծութէ։ * Եթէ լուիցեն՝ և ծառայեսցեն, 11
նմա, կատարեսցեն զաւուրս իւրեանց ՚ի բարութէ, և
զամս իւրեանց ՚ի վայելչութեան։ * Բայց զամպարշտս 12
ոչ կեցուսցէ. զի ոչ կամեցան ճանաչել զնա. և
զի խրատեալ և անհնազանդք էին։ * Կեղծաւորքսրտ 13
տիւք զորդեսցեն զբարկութի. ոչ զաղաղեսցեն զի կա
պեաց զն՚ս։ * Մեռցի յերիտասարդութե անձն ն՚ց. և 14
կեանք ն՚ց խոցոտեալք ՚ի հրեշտակաց։ * Փոխանակ զի 15
նեղեցին զտկարն և զանզօրն։ Եւ իրաւունս հեզոց
հանցէ. * և զերծեալ զաղք ՚ի նեղութեան. Ա՛ռ 16
դունդք որոյ տարածաւ՚ն ՚ի յերկրոյ հար. և եկ սեղան
քո լի պարարտութ։ * Մի՛ պակասեսցեն երաւունք 17
արդարոց. արտամանն ՚ի վ՚ր անպարշտաց հասցէ, * վ՚ս 18
անպարշտութե կաշառաց՝ զոր ընկալանէին անիրաւու
թե։ * Մի՛ թիւրեսցեն զանց մարդ կամակարութե 19
խնդրուածոց՝ յաջողան ՚ի մ՚շտ երեկն տկարք։ Եւ զամ
զօրաւորս զօրութե. * մի՛ ձգեսցես ՚ի գիշերի նեղանեալ 20
ժողովրդոց փոխանակ ն՚ց։ * այլ զգոյշ լեր. զուցէ 21
գործեսցես զանիրաւութեն։ Քանզի զնա փրկեցեր յաղ
քատուԷ։ * ահա Հզօրն զօրասցուսցէ զօրութ իւրով։ 22
Քանզի ո՛վ է իբրև զնա զօրաւոր. * կամ ո՛վ է որ քննէ 23
զգործս ն՚ր. կամ ո՛վ է որ ասիցէ. անիրաւս գործեաց
զոր

նիրաւութ տարապարտուց իմն"։ (6) Բ՚դ՚շ. Զսխալս. կամ
զի զանձն անպարշտի ոչ։ (7) ՚Ի ծնծն ա՚նի. Եւ որ զաւակ
առաջին ն՚ց ընդ Ժա"։ (8) Ոմանք. Եւ հաւաքեալք ձեռնակա
տաք վարտկեսցին. տուանշք անանկութ։ Այլք ասեն. ձեռա
նակապաք վարեսցեն։ (10) Ոմանք. Եւ արդարոյն լուա
ցէ. և առաց զի։ (11) Ոմանք. իւրեանց ՚ի բարութեան։
(12) Ոմանք. Զի և խրատեալք։ (13) Ոմանք. Եւ կեղ
ծաւորք։ (14) Ոմանք. Յերիտասարդութե անձն։ (16) Ոմ
անք. Եւ անդունդք։ (17) Ոմանք. Մի՛ պակասեսցեն և
բարութիւք արդարոց։ (18) Ոմանք. Կաշառաց։ (19) ՚Ի
շար". Մի թէ օրհնեսցեն զանց մարդ կա"։ Այլ ոմանք.
մեկնաբանեսցեն զնա մարդ կամակարութե (20) Ոմանք.
Մի՛ ձգեսցես գիշերի նեղս"։

24 զոր պարծեայ ։ * Յիշեա՛ զի մեծամեծ են գործք նր,
25 զոր օրհնեն արք արդարք ։ * Ա՛մ մարդ տեսանէ ինքեամբ, *
26 որչափ խոցոտեալ են մարդիկ ։ * Ահա հզօրն սաստիկ
27 է, եւ ոչ գիտասցուք ։ Թիւ ամաց նր անհամար ։ * Թուեալ *
են նմա շիթք անձրեւի, եւ զեղցին անձրեւով յամպս ։
28 * Բղխեսցեն հնացեալք ։ հովանեցոյց զամպս 'ի վերայ
անթիւ մարդկան, միգացին 'ի վր բազում մարդկան ։
ժամանակ եդ անասնոց ․ եւ գիտեն զկարգ ծննդեան ։ *
'Ի վր այսր ամե ոչ իցեն զարմացեալ միտք քո, ոչ տար- *
ակուսի սիրտ քո 'ի մարմնի քում․ զի արար զմեծամեծս *
զոր ոչ գիտեմք ։ Հրաման տայ ձեան թէ լեր 'ի վերայ *
երկրի ․ եւ ձմերայնոյ անձրեւաց զօրութիւն իւրեանց ։
'Ի ձեռն ամ մարդոյ կնքէ, զի ծանիցէ ամ մարդ զիւր *
29 տկարութիւն ։ * Եթէ իմանայցես զտարածանել ամպոց, *
30 զհաւասարութիւն խորանի նր ։ * Ահա ձգէ 'ի վր նր ծա-
31 նապարհաւ, զարմանալս ծովու ծածկեաց ։ * Զի նոքօք
դատեսցի զժողովուրդս ։ տացէ կերակուր զօրացե-
32 լոյն ։ * 'Ի ձեռս ծածկեաց զլոյս ․ եւ ետ պատուէր վր
33 նր պատահելոյ ։ * Պատմեսցէ զնա բարեկամաց իւ- *
րոց, եւ զատայցուածոց եւ զանիրաւութէ ։

ԳԼ․ ԼԷ․

1 Աւ 'ի վր այսորիկ խռովեցաւ սիրտ իմ, եւ ծփեաց
2 'ի տեղւոջէ իւրմէ ։ * Լուր լուր զբարկութե *
3 սրտմտութե տն ․ եւ խորհուրդ 'ի բերանոյ նր ելցէ ։ * 'Ի *
ներքոյ ամ երկնից իշխանութի նր ․ եւ լոյս նր 'ի վր ծա- *
4 գաց երկրի ։ * Զկնի նր գոչեսցէ բարբառ ․ որոտասցէ
ձայնիւ բարձրութե իւրոյ ․ եւ ոչ փոխանակեսցէ զնս ․ *
5 զի լուիցէ որոտացեալ ձայն իւր ․ եւ որոտասցէ հզօրն զզար-
մանալիս բարբառով իւրով ։ Արար մեծամեծս՝ զոր ոչ գի- *
6 տեմք ։ * Հրաման տայ ձեան թէ լեր յերկրի ․ եւ ձմե- *
րայն

---

(27) Ոմանք ․ Անձրեւաց ․ կամ, անձրեւ յամպս ։ (28) Ո-
մանք ․ Հովանեացոյց զամպս ․ ․ միգացին 'ի վերայ բզմ ։
(28) Ոմանք ․ Գիտեն զկարգ ժամանակաւն ․ ․ ոչ են զայս'' ․
․ ․ եւ ձմերայնոյ անձրեւաց ․ ․ եւ ձեռնին ամ ։ (29) Ոմանք ․
Զտարածել ամպոց եւ զհաւ'' ։ (30) Ոմանք ․ Եւ ահա ձգէ ․ ․,
եւ զարմանալ ծովու ։ (31) Օրինակ մի ․ Զի դատեսցի նո-
քօք ժողովուրդս ։ (32) Ոմանք ․ Վր նր պատահելոյ ։ (33) Ո-
մանք ․ Պատմեսցէ զնա բարեկամաց եւ զատայց'' ։
Գլ․ ԼԷ․ (2) Ոմանք ․ Լուր լուր 'ի բարկութե սրտ'' ․ ․ ․,
եւ խորհուրդ 'ի բերանոյ նր ։ (3) Ոմանք ․ Նորա 'ի ծա-
գաց երկրի ։ (4) Ոմանք ․ Ձայն իւր բարձրութե իւ'' ։
(5) Այլք ․ Արար մեծամեծս՝ զոր ոչ ։ (6) Ոմանք ․ Թէ եղ 'ի
վր երկրի, եւ ձմերայնոյ անձրեւաց զօրութիւն իւրեանց ։

Digitized by Google

րայնոյ անձրեւաց ընդ զօրութեան խաւարանց ։ * 'Ի ձեռւըն 7
ամ մարդոյ կնքէ, զի ծանիցէ ամ մարդ զիւր տկարու-
※ թիւն ։ * Մտին գազանք 'ի դադարս, զօղեցին 'ի խշտիս ։ 8
* 'Ի շտեմարանաց եղանեն ցօղք, և 'ի բարձուանդակաց 9
※ ցուրտ ։ * և 'ի շնչելոյ հզօրին տայցէ սառնամանիս ։ Յեղ- 10
յեղու զջուրս որպէս և կամի ։ * և զընտիր ամպ ցանեսցէ ։ 11
※ Ցրուեսցէ ամպ զլոյս նորա ։ * և ինքն դարձուսցէ զշրջանակս ։ 12
Որ կամեցաւ՝ ետ գործ նոցա ։ և զամ ինչ զոր հրա-
մայեսցէ նոցա ։ տեսցէ կարգեալ են առ 'ի նմանէ 'ի վրյ
երկրի ։ * եթէ 'ի խրատ, և եթէ յերկիւղ, եթէ յողոր- 13
մութեան գտցեն զնա ։ * Ունկն դիր այսմիկ յոբ՝ կաց և 14
խրատեաց զզօրութիւն տն ։ * Գիտեմք զի ած եդ զգործս 15
իւր ։ լոյս արար խաւարի ։ * Գիտէ զբնութիւն ամպոց ։ 16
※ արհաւիրք են յանցանք չարագործաց ։ * Եւ քո՞ զգեստ 17
※ պատմուճան հանդարտեալ կայ 'ի վրյ երկրի ։ 'Ի հարա-
ւոյ * հաստատեսցես ընդ նմա 'ի հնութիւնս, զօրացու- 18
ցանել խորհ զտեսիլ եղեմանն ։ * Բայց ընդէ՞ր խնդ՝ ա- 19
※ ղէ՞ ուսո զնա ։ զի՞ ոչ առատացուք նմա, և դադարեսցուք
※ 'ի բազում խօսելոյ ։ * Միթէ մատեան կամ դպիր 20
մերձ կայցէ առ իս, զի զմարդիկան զբեալ լռեցուցից ։
* Ոչ ամենեցուն է լոյս տեսանելի ։ փայլածու է 'ի 21
հնութիւնս, որպէս որ 'ի նմանէն 'ի վերայ ամպոց ։ * 'Ի հիւ- 22
սիսոյ ամպք ոսկեծամանչ ։ 'ի վր այսոցիկ մեծ են փառք
և պատիւ ամենակալին ։ * և ոչ գտանեմք զայլ որ նմա- 23
նեսցէ զօրութեան նր ։ որ զարդարն դատի ոչ համարիցիս
լսել նմա ։ * Վասն որոյ երկիցեն 'ի նմանէ մարդիկ, եր- 24
կիցեն 'ի նմանէ և իմաստունք սրտիւք ։

ԳԼ.

---

(6) 'Ի լուսո'' ։ Ընդ զօրութեամբ նոցա ։ համանչյալ տեսիլ 'ի բնոյն'' ։
(9) Ոմանք ։ Ի շտեմարանաց եղանեն ցուրք, և 'ի բարձ-
րաւանդակաց ։ կամ, բարձրուան'' ։ (10) Ոմանք ։ Եւ 'ի
շնչել հզօրին ։ Այլ ոմանք ։ Սառնամանիս ։ (11) Ոմանք ։
Եւ զընտիր ամպս ցա''... ցրուէ զամպ լոյս նր ։ (12) Ո-
մանք ։ Եւ ինքն դարձուցանէ շրջա''... և զամ զոր ինչ
հրա'' ։ (13) Ոմանք ։ Եւ եթէ յերկիւղ ։ կամ, յերկիր իւր ։
եթէ յողորմութեան գտցէ զնա ։ (14) Բազումք ։ Եւ խրա-
տեա զզօրութիւն ։ (15) Բազումք ։ Լոյս արար 'ի խաւարի ։
(17) Ոմանք ։ Զգեստ պատմուճան հան'' ։ (18) Ոմանք ։ Հաս-
տատեսցես ընդ նմա ։ (19) Ոմանք ։ 'Ի բազում խօսելոյ ։
(20) Ոմանք ։ Զի զմարդիկան զբեալ ։ կամ, զբեալ լռեցից
առ 'ի հաստատութեան ։ (21) Ոմանք ։ Ոչ ամենեցուն է լոյս տե-
սանելի ։ փայլածու է 'ի հնութիւնս ։ (21) 'Ի չ... '' ։ 'ի վր 'ի
հնութիւնս, նշանակէ ։ այլ ։ հաստատութեան ։ (23) Ոմանք ։
Եւ ոչ որք գտանեմք զայլ որ նմանի զօր'' ։ (24) Ոմանք ։
Երկիցեն և 'ի նմանէ իմաստ'' ։

ԳԼ. ԼԸ.

1 Յետ դադարելոյ Եղիուայ ՚ի խօսելոյ, ասէ Տէր յոյժ ՚ի մրրկին և յամպոյ:

2 Ո՞վ է դա՝ որ թագուցանէ յինէն զխորհուրդս, ժողո- ԺԲ
վեալ զբանս ՚ի սրտի. և համարի յինէն թագու-
3 ցանել: * Պնդեա՛ իբրև այր զմէջ քո, հարցից զքեզ՝ և
4 տո՛ւր ինձ պատասխանի: * Ո՞ւր էիր մինչ ես հիմունս
արկանէի երկրի: պատմեա՛ ինձ եթէ խելամուտ ես
5 հանճարոյ: * Ո՞վ եդ չափս դորա թէ գիտիցես. կամ
6 ո՞վ արկ ՚ի վ(եր)այ դորա լար: * Յի՞ր վերայ հաստատեցան
աղիւսք դորա: ո՞վ է որ արկ զվէմն անկեան ՚ի դմա:
7 * Յորժամ եղեն աստեղք ծերք, ամ(ենայն) հրեշտակք աստուա-
ծոց օրհնեցին զիս մեծաձայն. և ամ(ենայն) հրեշտակք իմ գո- ※
8 վեցին: * Փակեցի զծով դրամբք, յորժամ ծնաւ յորո- ※
9 վայնէ մօր իւրոյ ելանել: * Եդի նմա զամպ ՚ի հան-
10 դերձ, և զմառախուղ նմա ՚ի խանձարուրս: * Եդի
11 նմա սահմանս՝ եդեալ փականս և դրունս: * Ասացի՝
մինչ վայր եկեսցես՝ և այլ մի անցանիցես, այլ այդ-
12 րէն ՚ի քեզ խորտակեսցին ալիք քո: * Եթէ առ քե՞
կարգեցի զլոյսն առաւօտին: Արուսեակն եւեթ գը-
13 կարգ իւր * հասանել ՚ի վ(եր)այ թևոց երկրի: թօթափել
14 զամբարշտս ՚ի նմանէ: * Կամ թէ քո առեալ զհող-
կաւ՝ ստեղծեր կենդանի՝ և խօսուն եդիր զնա յերկ-
15 րի: * Եւ մերժեցե՞ր զլոյսն յամբարշտաց, զբազուկս
16 ամբարտաւանից խորտակեցե՞ր: * Համարձակ եկեսց յակն
17 ծովու, և ընդ հետս անդնդոց շրջեցա՞ր: * Բացանիցե՞ն
քեզ ահիւ դրունք մահու: դռնապանք դժոխոց ՚ի
18 տեսանել զքեզ սարսափեցի՞ն: * Խելամուտ եղեր լայ-
նութեան որ ՚ի ներքոյ երկնից ես: պատմեա՛ ինձ ո՞ր
19 չափ իցէ: * Զի՞նչ երկիր իցէ յորում լոյսն ագանիցի,
20 կամ ո՞րչ տեղի խաւարի: * Տանիցե՞ս զիս ՚ի սահմանս
21 նց. եթէ խելամուտ իցես շաւղաց նց: * Գիտէիր գե-
տա-

Գլխ. ԼԸ. (1) Ոմանք. Եղիուայ ՚ի խօսելոյն. (2) Ոմանք. Ո՞վ է դա՛՛.. զխորհուրդս ժողովել: (4) Ոմանք. Խելամուտ իցես հան՛՛: (7) ՚Ի բնա՛՛. ՚Ի վ(եր)այ ծերք, նշանակէ՝ ցերեկ ըստ եբրայ. և այլ բազ յօրինակաց: (11) Յօրինակին ամենայն. Եկեսցես, և այլ մի անցանիցես. այլ: (11) Ոմանք. Այլ անդրէն ՚ի: (12) Ոմանք. Զլոյսն առաւօտու: (15) ՚Ի բնա՛՛. ոչ որոշ բառս՝ մերժեցե՞ր. խորտակեցե՞ր. նշանակէ շրջելս, մերժեցեր. խորտակեցեր: համաձայն այլոց: (17) Ոմանք. Եւ բացանալ"... տեսանել զքեզ սարսափեցին: (21) Ոմանք. Բաւղութեա իցեն:

տեսցե՞ս՝ և ընդ այն ժամանակս իսկ ծնեալ իցես. և թիւ
ամաւուրց քոց բազմաւոր իցէ: *Երթեալ իցես 'ի շտեմա- 22
րանս ձեան: և զգանձս կարկտոյ տեսեալ իցես: *Համ- 23
բարեալ կայցէ քեզ 'ի ժամանակս թշնամեաց, յօր մար-
տի և պատերազմի: *Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն. կամ 24
սփռեսցի հարաւ 'ի ներքոյ երկնից: *Ո՞ պատրաստեաց 25
զհոսանս սաստիկս անձրևաց, և զճանապարհս ամպրո-
պաց տեղեալ յերկիր *ուր ոչ գոյ մարդ յանապատա 26
յանմարդի, *յագեցուցանել զանկոխն և զանշէն, և 27
բղխեցուցանել զբոյս դալարւոյ: *Ո՞ է հայր անձրևի, 28
և ո՞վ է որ ծնաւ զշաղս ցօղոյ: *Յո՞յր արգանդէ ելանէ 29
սառն, և զեղեամն ո՞ ծնաւ յերկինս՝ *որ իջանէ իբրև 30
զջուր ծորեալ: և զերեսս երկնից ո՞ հալեաց: *Խե- 31
լամուտ իցես կարգի բազմաստեղաց. և քօ բացեալ ի-
ցէ զպատրուակ հայկին: *Կամ բանայցես զմազարովթն 32
'ի ժամանակի իւրում: և զգիշերավարն 'ի վերայ վար-
սից իւրոց ածիցես ընդ նմ: *Գիտիցես զշրջանակս 33
երկնից, կամ առհասարակ զլեալսն 'ի ներքոյ երկնից:
*Կոչիցես զամպ բարբառով. և դողութբ մծ սաստկի 34
ջրով լուիցէ քեզ: *Արձակիցես շանթս՝ և գնայցեն. 35
և ասիցեն ցքեզ թէ զի՞նչ է: *Ո՞վ ետ կանանց իմաս- 36
տութիւն ոստայնանկութե՝ կամ հանճար նկարակերտու-
թե: *Ո՞ թուէ զամպս իմաստութբ, և զերկինս յերկիր 37
խոնարհեցոյց: *և հեղեալ կայ իբրև զհող փոշի. մա- 38
ծուցի զնա իբրև զվիմաւ խորանարդ: *Որսայցես առ- 39
իւծուց կերակուր. և զանձինս վիշապաց յագեցու-
ցանիցես: *Սարսեցին 'ի խշտիս իւրեանց, և նստիցեն 40
դարանակալք 'ի մայրիս: *Ո՞ պատրաստեաց ագռաւ- 41
ուց կերակուր՝ զի ձագք նր առ տր աղաղակիցեն.
մոլորեալք խնդրեն կերակուր:

ԳԼ.

(24) Բազմք. Կամ սփռեսցի: (25) Ոմանք. Սաստիկս անձ-
րևոյ: (25) 'Ի շարս. 'Ի Հբ՝ ամպրոպաց, նշանակէ՝ հողմոց:
Բազումք. ամպրոպաց տեղեաց յեր": (27) Ոմանք. Եւ
զանշէնն. զբոյսս գա": (28) Ոմանք. Որ ծնաւ զշաւիղս
ցօղոյ: (29) Օրինակ մ. Եւ զեղեամն ո ծնաւ յարգանդ:
(30) Ոմանք. Ջուր իջանէ իբրև: (32) 'Ի շարս. 'Ի Հբ՝ Զմա-
զարովթն, նշանակէ՝ աստ. ելանիցէ այլն: (32) Ոմանք.
Ածիցես ը նմա: (33) Ոմանք. Զշրջանս երկնից: (35) Ո-
մանք. Արձակեսցես զշանթս և գնասցեն: (38) Ոմանք.
Իբրև զփոշի.. իբրև վիմաւ խո": (40) Ոմանք. Սարսե-
ցին 'ի հշտիս իւրեանց, և նստցին: (41) Բազմք. Զի
ձագք նր աղաղակեցին առ տր.

ԳԼ. ԼԹ.

1 Եթէ գիտիցես զժամանակ ծննդեան յամուրայ քա-
2 րանձաւաց: զգուշանայցես երկանց եղանց: * Թը-
ուիցես լիով զամիսս ծննդեան նց. լուծանիցես զեր- ※
3 կունս նց: * Սնուցանիցես զմանկունս նց առանց եր- ※
4 կիւղի: Արձակիցես 'ի նոցանէ զերկունս: * Փրծանիցին
որդիք նց: բազմանայցեն 'ի ծննդեան իւրեանց. ելա- ※
5 նիցեն՝ և անդրէն ոչ կրկնիցին: * Ո՞ եթող զցիռ՝ ա-
6 զատացեալ: Մի՞ եղոյծ զկապանս նր: * Եդ 'ի նմա կա- ※
պանս զառապարս, և բնակութիւն նմա զաղտաղտուկս:
7 * Ծաղր առնէ զբազմամբոխ քաղաքաց, և զբամբասանս
8 հարկահանաց ոչ լսէ. * դիտէ զլերինս արօտի իւրոյ.
9 և զհետս ամ դալարոյ շրջի խնդրել: * Եթէ կամիցի
քեզ միեղջերուն ծառայել, կամ հանգչել առ մսու-
10 քո. * կապիցես սամետիւք լուծ նմա, կամ ձգիցէ՞ ա-
11 կօս 'ի դաշտի քում: * Յուսայցես 'ի նա՝ զի բազում
է զօրութիւն նր. և թողուցուս 'ի նա զամ գործս քո:
12 * Հաւատասցես եթէ հատուցանիցէ քեզ զսերմանիս. ※
13 և ամփոփիցէ զկալ քո: * Թեւք թռուցելոց նեղա- ※
14 սաց: եթէ յղասցի՞ ասիդն և նեեսայն: * Զի արկցէ ※
15 յերկիր զձուս իւր, և ջեռուսցէ զհողով. * և մոռա-
ցաւ թէ ոտք ցրուիցէ. և գազանք անապատի կոխես-
16 ցեն: * Ուծացաւ յորդւոց իւրոց՝ իբրև ոչ յիւրմէ: 'Ի ※
17 զուր վաստակեցաւ առանց երկիւղի. * զի լռեցոյց ած ※
'ի նմանէ զիմաստութիւն, և ոչ ետ նմա բաժին 'ի հան-
18 ճարոյ: * 'Ի ժամանակի բարձրասցի 'ի բարձունս. ծաղր ※
առ-

ԳԼ. ԼԹ. (1) Ոմանք. Զժամանակս ծննդեան: (1) 'Ի լուսն. 'Ի վերայ՝ Յամուրաց, նշանակի՝ այլ. այծքաղաց: (3) Բազումք. Արձակեսցես 'ի նոցանէ: (4) Ոմանք. Բազմանայցեն 'ի ծնունդս իւ... ոչ կրկնեսցին: Այլ ոմանք. բազմասցին 'ի ծն: (5) Ոմանք. Ո՞վ է որ եթող զցիռ ազատ... ո՞ եղոյծ: (6) Ոմանք. Եդ նմա. կամ, 'ի նմա կայանս զառա... և զբնակութիս: (8) Ոմանք. Եւ զհետս ամ դալարոյ: (9) Ոմանք. Միեղջերուի. կամ, միեղջերուրին ծառայել: (10) Ոմանք. Կապեսցես սամետաւք զլուծ 'ի նմա. կամ ձգիցի ակօս: (11) Ոմանք. Յուսասցես 'ի նա: (12) Ոմանք. Հաւատայցես եթէ.. քեզ զսերմանիս: (13) Ոմանք. Թեւք թռուցելոյ: (13) Օրինակ մի. Թռուցելոցն է եղասաց, եթէ յղասցի սաիդն և նէ: (14) Ոմանք. Եւ ջեռուսցէ ընդ հողով: (15) Ոմանք յունականծով ... Եւ մոռացաւ եթէ ցրուեսցէ.. կոխեսցեն զձուս նորա: (16) Ոմանք. Որպէս ոչ յիւրմէ: (17) Ոմանք. 'Ի նմանէ զիմաստուի: (18) Ոմանք. Ծաղր

առնէ զերիվարս եւ զհեծելով նր ։ * Եթէ դու տու- 19
ցեր ձիոյ զօրուն, եւ զգեցուցեր զպահ ընդ պարանո-
ցաւ նր · * արկեր զնովաւ սպառազինութն, եւ փառս 20
ռնգաց նր զյանդգնութն ։ * Ոտնոյ 'ի դաշտի՝ եւ գամփր 21
հատանէ · ելանէ 'ի դիմաց զօրուն ։ * 'Ի պատահել նե- 22
տից՝ արհամարհէ, եւ ոչ դարձցի յերկաթոյ ։ * 'Ի վր 23
նր շողայն աղեղն եւ սուսեր, եւ շարժումն վահանի եւ նի-
զակի · * եւ բարկութե տապականէ զերկիր ։ Եւ ոչ հա- 24
ւատայ՝ մինչեւ փող արկանիցի · * եւ երբեւ փող հարկա- 25
նի՝ նա վաշ վաշ կարդայ ։ 'Ի հեռաստանէ առնու զհոտ
պատերազմի՝ վազս առնելով եւ փռնչելով ։ * Եթէ 'ի 26
քումմէ իմաստութե՞ նե կայ բազէ տարածեալ զթեւս ·
անշարժ դիտել ընդ հարաւ ։ * Կամ թէ քո՞ հրամանաւ 27
վերանայ արծուի ։ եւ անգղ 'ի վր բունոյ իւրոյ նստեալ
դադարիցէ * 'ի քարանձաւս վիմաց եւ 'ի ծածուկս՝ * անդ 28
կայ եւ խնդրէ զկերակուր ։ 'Ի հեռաստանէ դիտեն աչք 29
իւր · * եւ ձագք նր արեամբ թաթաւին ։ ուր ուրեք են 30
ցե՞ գէշ՝ անդր վաղվաղակի գտանին ։ * Եւ պատաս- 31
խանի ետ Տր Տծ յոբայ՝ եւ ասէ ։ * Միթէ զդատաս- 32
տան ընդ Ամենակալին թիւրիցէ՞ · եւ յանդիմանիցէ՞ զԱծ ·
եւ տայցէ՞ նմա պատասխանի ։

* Կրկնեալ անդրէն յոբայ՝ ասէ ցՏր ։ 33

* Զի՞ ես տակաւին դատիցիմ, խրատեալ եւ յանդի- 34
մանեալ · 'ի Տէ լսեմ զայսպիսի բանս ։ զի ես ոչինչ
մի եմ, զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի, բայց եթէ
ափ եդեալ 'ի բերան լռեցից ։ * Մի անգամ խօսեցայ՝ եւ յերկ- 35
րորդումն ոչ յաւելից ։

ԳԼ.

արհամարհէ զերիվարս ։ (19) Ոմանք · Զգեցուցեր զպարանո-
ցաւ նորա ։ (20) Ոմանք ։ Արկեր զսպառազինութիւն, եւ
զփառս ։ (21) Յօրինակին 'ի Բնաբանի գրեալ · Եւ [illegible]
(22) Ոմանք · Պատահելով նետից՝ արհամարհեաց, եւ ոչ
դարձցի յերկաթէ ։ (24) Այլ · Մինչեւ փող հարկա-
նիցի ։ (25) Ոմանք · Եւ երբեւ փող հարկանիցի · · · առ-
նու զհոտ պատերազմի, վազս առնելով եւ ։ (26) Ոմանք ·
'Ի քումմէ զօրութէ՞ նե կայ բազէ · · անշարժ դիտէ ընդ ։
(27) Ոմանք · Կամ թէ քով հրամանաւ · · · եւ անգղ 'ի
վերայ ։ (28) Ոսկին · Վիմաց, եւ 'ի ծածուկս ։ (29) Ոմանք ·
Եւ խնդրէ զկերակուր ։ (30) Ոմանք · Անդ վաղվաղակի
գտանի ։ (32) Ոմանք · Եւ յանդիմանեսցէ ։ (34) Ոմանք ·
'Ի Տէ լսեցի զայսպիսի ։ (34) Ոսկին · Զի ես ոչինչ
եմ · զի՞նչ ։ (35) Ոմանք · Մի անգամ խօսեցայ · եւ ։

Digitized by Google

Գլ. Խ.

1 Դարձեալ կրկնեալ Տն յամպոյն՝ ասէ Յոբ:

2 Ո՛չ այդպէս՝ այլ պնդեա՛ իբրև այր զմէջ քո. ես հար-
3 ցից՝ և դու տո՛ւր ինձ պատասխանի: * Մի՛ զբե-
կեսցես զդատաստան իմ. և մի՛ համարիր այլ ինչ ընդ-
դէմ արարեալ պն. քեզ յայտնութիւն. բայց եթէ զի երևես-
4 ցիս արդար: * Եթէ բազո՛ւկ առ բազուկ իցէ քո Տն:
5 եթէ բարբառո՛վ հանգոյն նմա որոտասցես: * Առ դ ա-
ռէ առ բարձրութիւն. և զօրութիւն և փառս և պատիւ զգե-
6 ցցի՛ր: * Առաքեա՛ զհրեշտակս բարկութեա՛, և զամե՛ն *
7 հպարտս խոնարհեցո՛ և զհի՛ռ զամբարտաւանս: * Փտեա՛
8 վաղվաղակի զամբարշտաս: * և ծածկեա՛ յերկրի բացէ
'ի բաց առ հասարակ. և լի՛ց զերեսս նց անարգանօք:
9 * Իսկ յանձին կալայց արդարեւ եթէ կարող փրկել աջ
10 քո: * Իսկ այդ քո առաջի՛ է, զի գազանք երկրա-
11 ջար խոտ ճարակին: * Ահաւասիկ ուժ իւր զմիջով իւ-
12 րով, և զօրութիւն զպորտիւ որովայնի իւրոյ: * Կանգ-
նեաց զատուն իւր իբրև զնոճ. ջիլք իւր զմիջամէջք
13 պատեալ. * կողք իւր պղնձիք. և ողն իւր ձոյլ երկա-
14 թոյ: * Նա է սկիզբն արարածոց Տն, արարեալ խա-
15 ղալիք հրեշտակաց նր: * Հասեալ 'ի լե՛ռն առապար լե-
ռին. արար խնդութիւն չորքոտանեաց 'ի տարտարոսն:
16 * Ընդ ամեն ամենայն ծառովք նիրհէ, առ պրտուով և ե-
17 ղեգամբք և կնիւնով: * Հովանեցանեն ընդ նովաւ ծառք
18 մեծամեծք հանդերձ ոստովք՝ և ձողք հացենեաց: * Եւ- *
թէ լինիցի հեղեղ՝ ոչ զգասցէ: յանձնապաստան է,
19 զի թէ յորդանան դիմեսցէ 'ի վր նր, * յականակապէս *
իւր ըմբռնեսցի զնա. 'ի խուսափել նր ծակեսցեն զռնգունս
20 նր: * Կարասցես ածել զվիշապն կարթիւ. փաթեսցես *
21 պախուրց շուրջ զռնգաւ նր: * Եթէ կապեսցես [illegible]
'ի

Գլ. Խ. (2) Ոմանք. Իբրև այր զմէջ: (3) Ոմանք. Զդա-
տաստան իմ. . այլ այդ արարեալ: (8) Ոմանք. Բացէայ
'ի բաց առ հասարակ: (9) Բ[illegible]. Թէ կարող է փրկել:
(10) Ոմանք. Առաջի իցէ. . խոտ ճարակին: (11) Ո-
մանք. Ահաւասիկ ուժ. . զպորտով որովայնի: (12) Ոմ-
անք. Կանգնեաց զատուն իւր: (12) Ոմանք. Եւ ջիլք իւր
զմիջովք պատեալ: (14) Ոմանք. Արարեալ 'ի խաղալիկ
հրեշ": (17) Ոմանք. Հովանեցան ընդ նովաւ. . և ձողք
հացենոյ: (18) Բազումք. Հեղեղ՝ ոչ զգասցէ: (18) Ոմանք.
Դիմեսցէ 'ի բերան նր: (19) Ոմանք. Եւ 'ի խուսափել
նորա ծակեսցես զռնգունս": (20) Ոմանք. Պախուրց շուրջ
զռնգաւ նորա: Ոմն ունի. պախուրց:

Digitized by Google

՚ի քիթս նր. անցուցանիցե՞ս զօղ զանձաւանդ ընդ կզակս
նր: * Խօսեսցի՞ ընդ քեզ հեզութե՛. եւ կակուղ բարբառ- 22
ով. դնիցէ՞ ընդ քեզ ուխտ. * Նուաճեսցե՞ս զնա ծառայ 23
յաւիտենական: * Խաղասցե՞ս ընդ նմա իբրեւ ընդ հաւ- 24
ու. եւ կապեսցե՞ս զնա իբրեւ զձագ կաքաւոյ: * Կերակուր 25
լինիցի՞ն նմա ազգք, եւ բաժանեսցեն զնա ազգք փիւ-
նիկեցւոց: * Ա՞մ նաւամատոյցք ՚ի մի վայր ժողովեսցին, 26
ոչ բարձցեն թեփ մի ՚ի ագեաց նր, եւ ՚ի նաւս ձկնորսաց
խաղամն նր: * Դնիցես զձեռն քո ՚ի վր նր: յիշեա՛ 27
պատերազմ որ լինելոց է ՚ի մարմնի նր, եւ
այլ ոչ եւս լինիցի: * Ո՛չ տեսեր զնա, եւ ոչ ՚ի վր բա- 28
նիցն ասացելոց զարմանայցես:

ԳԼ. ԽԱ.

Ո՞չ երկնչիցես՝ զի եւ ինձ պատրաստեալ է. քանզի ո՞վ 1
իցէ որ ինձ հակառակ կայցէ. կամ ո՞վ իցէ որ ինձ
ընդդէմ դառնայցէ՝ եւ հանդարտեսցէ: * Եթէ ամ առ 2
՚ի ներքոյ երկնից իմ է: * ոչ լռեցից վս նորա. եւ բան 3
հզօրին ողորմեսցի զհաւասարակն նր: * Ո՞ յայտնեսցէ 4
զպատմուճանակ երեսաց նր. եւ ընդ առիւծ պատանեաց նր
ո՞ մտանիցէ: * զդրունս երեսաց նր ո՞ բանայցէ: Շուրջ 5
զատամամբքն նր ահ: * փոր նր վահանք պղնձիք, յօդք 6
նր իբրեւ զզմելի զմայլախազ՝ * մի զմիոյ կցեալ, եւ օդ 7
ոչ անցցէ ընդ նա: Այր զեղբայր զհետ երթիցէ. * զմի- 8
մեանս կալցին, եւ մի մեկնեսցին: * ՚ի փռնչելոյ նորա 9
փայլատակումն հատանիցի. աչք նր իբրեւ զարուսեակ առա-
ւօտին: * ՚ի բերանոյ նր լամպարք բորբոքեալք, եւ հալ- 10
ատանին անկանին շանթք հրոյ: * Ընդ ռնգունս նորա 11
ծուխ ելանէ հնոցի հրոյ կայծականց: * Անձն նորա 12
կայծակունք, եւ բոց ՚ի բերանոյ նր ելանէ: * ՚ի պարանոցի 13
նր բնակէ զօրութիւն. առաջի նր կորուստ ընթա-
նայ: * Անդամք մարմնոյ նր մածեալ են. եթէ արկցէ ՚ի 14
վր

---

(22) Այլք. Խօսեսցի ընդ քեզ հնազանդութե՛. եւ կամ՛:
(23) Ոմանք. Եւ նուաճեցուցես զնա: (24) Ոմանք. Խա-
ղասցես ընդ նմա իբրեւ հաւու. եւ կապեսցես զնա:
Որ ասէն. իբրեւ ընդ հաւու: (25) Ոմանք. Կերակրես-
ցին զնովաւ: (25) ՚Ի լուս՛. Եւ բաժանեսցին զնա:
(26) Ոմանք. Ամենայն նաւապատուզակն: (27) Ոմանք. Յի-
շատակել զպատերազմն որ լինելոց է ՚ի մարմնի նր:
Գլ. խա. (1) Ոմանք. Հակառակ կացցէ: (2) Ոմանք.
Իմ են: (3) Ոմանք. Եթէ ոչ լռեցից վս. զհաւասարակն նր:
(4) Ոմանք. Ո՞վ յայտնեսցէ: (7) Ոմանք. Մի ի միոյ կց-
եալ: (10) Ոմանք. Լամպարք բորբոք՛: (12) Ոմանք. Եւ
անձն նր կայծակ՛: (14) ՚Ի լուս՛: Եթէ արկցէ: Ոչ մնայցէ

Digitized by Google

15 [illegible] ։ * զի [illegible] է իւրն
[illegible]
16 [illegible] ։ * ՚Ի [illegible]
17 և [illegible] ։ * [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible] ։ * Ո՛չ [illegible]
[illegible] ։
20 * Եւ [illegible] իբրև [illegible] ։ [illegible]
21 առնէ զշարժումն հրալից ։ * Անկողինք նորա [illegible]
սրեալք ։ Համ ոսկի ծովու ընդ նովաւ իբրև զկաւ ան-
22 բաւ ։ * Եռացուցանէ զանդունդս իբրև զպղնձի ։
23 Համարի զծով իբրև զոչինչ ։ * և զտարտարոսն անդնդոց
իբրև զգերի մի ։ Համարեցաւ զանդունդս իւր [illegible]
24 լի ։ * Եւ չիք ինչ յերկրի՝ որ նման է նմա ․ արարեալ
25 խաղալիկ հրեշտակաց իմոց ։ * Զամ բարձրն տեսա-
նէ ․ և ինքն է թագաւոր ամի՝ որ ՚ի ջուրսն են ։

ԳԼ. ԽԲ.

[illegible] ։

2 Պ[illegible] ։
3 * Ո՞վ է որ [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible] ։ * Ա[illegible]
5 [illegible] ։ * ՚Ի [illegible]
[illegible]
6 [illegible] ։ * [illegible] ․ և [illegible]
[illegible] ։

7 * Եւ եղև յետ խօսելոյ [illegible] Յոբայ,
Ասէ [illegible] ։

Մեղար դու, և երկոքին բարեկամք քո ․ զի ոչ խօսեցա-
րուք առաջի իմ ճշմարիտ, և ոչ ինչ իբրև զծառայ իմ
8 Յոբ ։ * Բայց [illegible] և [illegible]
[illegible],

[illegible] ։ (15) Ո-
մանք ․ [illegible] ։ (17) Ոմանք ․ [illegible]
[illegible] ։ (21) Ոմանք ․
Անկողինք [illegible] ․ (24) Ոմանք ․ [illegible] որ նման է [illegible] ։
(25) Ոմանք [illegible] ։
[illegible] ․ (2) Ոմանք ․ [illegible] ։ (3) Ոմանք ․ ՚Ի
[illegible] որ ոչ [illegible] ։
(5) Ա[illegible] ․ ՚Ի [illegible] ։ (5) Ոմանք ․ [illegible] ՚Ի [illegible]
[illegible] ։ (7) Ոմանք ․ Ասէ [illegible] ։

եւթն, և երթիցէ առ ծառայ իմ Յոբ. և արասցէ ողջաջակէզս վն ձեր. և Յոբ ծառայ իմ արասցէ աղօթս վն
ձեր։ Զի թէ ոչ նմա ակն առնէալ էր, և եթէ ոչ վն նր
էր, կորուսանալ էր իմ արդեւք զձեզ. զի ո՛չ խօսեցարուք ճշմարտութի զծառայէ իմմէ զՅոբայ։ * Եւ գնաց 9
Եղիփազ Թեմնացի, և Բաղդատ Սաւքեցի, և Սովփար
Մինեցի. և արարին որպէս հրամայեաց նց տր. և եթող
զմեղս նց վն Յոբայ։ * Եւ տր աճեցոյց զՅոբ. և յաղ 10
թել նր աղօթս ՚ի վր բարեկամացն՝ եթող զմեղս նոցա։
Եւ ետ տր կրկին քան որչափ ինչ էին յառաջագոյն Յոբայ ՚ի յանձանէ։ * Եւ լուան ամ եղբարք նր և քորք 11
նր զամ անցսն՝ որ անցին ընդ նա, և եկին առ նա, և
ամենեքին ոյք յառաջագոյն գիտէին զնա. կերան և արբին առ նմա. և մխիթարեցին զնա, և զարմացան ՚ի վր
ամի զոր ած ՚ի վր նր տր։ և ետուն նմա իւրաքանչիւր
մէն մի որոջ, և չորեքդրամեան մի ոսկի անգիր։ * Եւ 12
տր օրհնեաց զվերջինն Յոբայ քան զառաջինն։ և էին
խաշինք նր՝ ոչխարք բեւր, և չորեքհարեւր. ուղտք վեց
հազարք. լուծք եզանց հազար. էշք մատակք արօտականք հազար։ * Եւ ծնան նմա ուստերք եւթն, և դս 13
տերք երեք։ * Եւ կոչեաց զառաջինն Աւր. և զերկ 14
րորդն Կասիա. և զերրորդն Ամալթեղջեւր։ * Եւ ոչ 15
գտան համեմատ դստերացն Յոբայ ազնուագոյնք ՚ի նեքոյ երկնից։ և ետ նց ժառանգութի ընդ եղբարս իւեանց։ * Եւ եկաց յետ հարուածոցն ամս հարեւր և եւ 16
* թանասուն։ և ամ ամք զոր եկաց՝ երկերիւր քառա
* սուն և ութ։ և ետես Յոբ զորդիս իւր՝ և զորդիս որդւոց իւրոց ազգ չորրորդ։ Եւ վախճանեցաւ Յոբ ծերացեալ և լցեալ աւուրբք։ Եւ գրեալ է նմա յառնել
ընդ որս տր յարուցանէ։
* Սա թարգմանի յասորի գրոց։ Բնակէր յերկրին Աւ 17
սայ. ՚ի սահմանս Եդովմայեցւոց և Արաբացւոց։ Յառաջ

---

(11) Օրինակ մի. Եւ լուան ամ բարեկամք նր զամենայն անցսն՝ որ։ (11) Ոմանք. Զամ անցսն զոր անցին ընդ։ (12) Ոմանք. Բեւր և չորեք հազար։ (14) Ոմանք. Եւ զերրորդն Ամաղթեղջիւր։ (15) Ոմանք. Ազնուականագոյնք ՚ի ներ''... ժառանգութիւն ընդ եղ''։ (16) Բազումք յաւելուն. Եւ եկաց յետ յետ հարուածոցն։ (16) Ոմանք. Ամք զոր եկեաց։ [illegible] օրինակ մի՝ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Եւ գրեալ է նմա յառնել ընդ որս տր յարուցանէ։ Այլ բաց ՚ի նմանէ ամ օրինակք՝ համաձայն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Սա թարգմանի, և՛ [illegible] [illegible] [illegible]։ (17) Ոմանք. Բնակէր յերկրին [illegible]ացւոց։ (17) Ոմանք յաւելուն. Բառա

Digitized by Google

անմ՝ էր անուն նր Յոբաբ· և առեալ կին Արաբացի,
ծնաւ որդի որում անուն էր Ենովմ: Եւ էր հայր նորա
Զարեհ, որդի որդւոյն Եսաւայ· և մայր նր Բոսորացի:
ամ զի լինել նմա հինգերորդ յԱբրահամէ: Եւ այս են
Թագաւորքն որ թագաւորեցին յԵդոմ: առաջին Բաղակ
Բէովրայ· և անուն քաղաքի նր Դենաբայ: յետ Բաղա-
կայ Յոբաբ՝ որ կոչեցաւ Յոբ: յետ նր Ասովմ, որ էր դա-
տաւոր յերկրէն Թեմանացւոց: յետ նր Ադադ որդի Բա-
րադայ, որ կոտորեաց զՄադիամ 'ի դաշտին Մովաբայ·
և անուն քաղաքի նր Գեթեմ: Եւ որ եկին առ նա բա-
րեկամքն· Եղիփազ՝ յորդւոցն Եսաւայ՝ արքայ Թեմանաց-
ւոց· Բաղդատ բռնաւոր Սաւքեցւոց· Սոփար արքայ
Մինեցւոց:

Կատարեցաւ գիրք Յոբայ:

Բասկի որում և նա Եղև Իշխան աշխարհին· ամ զի լինել:
(17) Ոմանք· Ասովմ, որ էր դատաւոր յերկրէն Թեմա-
նացւոց... որ կոտորեաց զՄադիամ 'ի դաշտին... բռն-
ղաղ բռնաւոր Սաւքեցւոց:
'Ի Վերջաւորի ոմանք: Կատարեցաւ գիրքս Յոբայ· և ո-
մանք· Կատարեցաւ Յոբ:
* Երկու նորագոյն օրինակք [illegible] [illegible] յաւելեալ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և Գրոցն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Այլ 'ի [illegible]:

Digitized by Google

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ԵՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Նախախնամողն 'ի մարգարէս Եսայեաս՝ 'ի յայտնի ժամանակին եւ ընծեռաւ մարգարէն այն, յառաջագոյն Ոզիա սկսեալ մինչեւ յաւուրս բարեպաշտին Եզեկիայ․ Էր որոց յաջորդն Եսայեայ մե՛ծ նշանն եղեւ յարեգակն՝ որ եւ զետեղեալն զարմանալեաց։ Սա ինքն եւս խաղաղագոյն ընդդէմ արձակեցելոց այս, ո՛չ էր քաղաքն Երուսաղէմ 'ի նաւագու աւխառ, այլ մերձեալ ժամանակօք, եւ յառաջ յայտնեաց թէ ամենեցուն խորհրդոց մարգարէութեան ծառայութեանց։ Որպէս եւ ընդդէմ այլոց ճառեաց զժիրս մարգարէութեան իւրոց Գրեաց յօգուտ լսողաց․ որ եւ զօրացեալ հոգւովն մեծ որով քարոզէր՝ համարձակագոյն քան զայլս զծանուցեալն յանդիմանէր, եւ յայտնի քարոզէր ընդանդէկելեւ խորհրդոյն Քրիստոսի։ Որ եւ Էր ... ժամանակին 'ի ակիզբն գրոց իւրոց նախ նշանակէ ... Էր զկուզկս լուրեաց, եւ ազատութեան զաւակէր երկրին․ ո՛չ յայնժամ հրէից եւ եթ, այլ եւ այժմ մե՛զ ... ժողովրդեան․ զաւակ եկեղեցւոյ յառաջաւորութեամբ, եւ խաղաղութեան զհաւատն, եւ զեկեղեցւոյ խաղաղութիւն։ Վա՛յ զայս խաղաղանացն, եւ 'ի դէմս այլազգեաց զարդարարսն զանգիտական։ թագաւորէ 'ի խաղաղն զծնանելն քէ․ եւ ընդ այնր զհրէից խաւարն ըննել զանն հրէից։ ազատանայ ճշմարիտ ազգաւաւ զլորդաւութեն․ եւ եկեղեցի էր ծննդեանն թն 'ի զանկէն յեկեղեցւոյ։ եւ 'ի դէմս այլազգեաց ազատանայ օկզէնաւորին։ Նախաբարէ զյառաջեալն յեգիպ-տոս, եւ երանէ զանձոզն զաւակ յետ։ զորս զընզէկիայէ․ եւ մարգարէանայ զյաճախանէ․ եւ առա այլովք Հռովմ թշնամանէ զերա-ելեաց առ հրէայս, որոց խորհուրդն 'ի նոր կտակէն։ Եւ առա 'ի գիրս իւր մարգարէս նշանէ զտեղեկանս թն իւրոյ, նախատելով յհրէաւոյն, հեթեւ, ազգախեալ, խաղաղանեալ, եւ ո՛չ փախուցեալ․ եւ քանզի էր խաւլին եւ մահուան քն, թէ նա էր անսգայութեան վերայ 'ի մահ վարդեցաւ․ եւ զյաղաղն՝ թէ ծր կաղ որբեւ քա 'ի Սիոնայ անդ․ եւ զհամբառնալն՝ թէ դէմոյ գայ յերկնից․ եւ զհանդերձեալն գալուստն․ եւ զնորոց աշխարհեն․ եւ զմէջն աւուրն (տն) կոչէ 'ի նոյն յէմ, եւ զանվճար պատիժս Տիրոջնացն, այլ եւ աստուծոյ եղեւ։ Եւ է ժամանակ մարգարէութեան Եսայեայ ինքն ամս ղէ․ կամ աւելի։

Գլուխք գրոց Եսայեայ Մարգարէի ․

Ա․ Մեղադրութիւն զՀրէից, եւ գուշակութիւն Լերանցն որ Տեառն հաստատեսցին․ հրաժեշտ 'ի զարդարութեանց, եւ խորար փրկութեան առաքինութիւն։

Բ․ Մարգարէութիւն զեկեղեցւոյ եւ խաղաղութեան որ լինելոց էր։

Գ․ Ամբաստանութիւն զՀրէից, եւ մարգարէութիւն զաւերման քաղաքին։

Դ․ Ամբաստանութիւն կանանց նոցա, եւ ամբարտաւանութեան։

Ե․

Է. [illegible] իւր՝ [illegible]։

Ը. [illegible] և [illegible]։ և [illegible] [illegible] որ [illegible] [illegible]։

Թ. [illegible]։

Ժ. Տեառն [illegible], [illegible]։

ԺԱ. [illegible] և [illegible] և [illegible] ՚ի [illegible], [illegible]։ [illegible] ՚ի [illegible], և [illegible]։

ԺԲ. Մարգարէութիւն [illegible] այնոցիկ որ ՚ի նմա էին հաւատացելոց, և [illegible]։

ԺԳ. Վա [illegible] և [illegible], և [illegible]։

ԺԴ. Վա այնոցիկ որ ՚ի նմա էին հաւատացելոց, և վա [illegible]։

ԺԵ. Վա ՚ի [illegible], և վա [illegible] հաւատացելոց [illegible]։

ԺԶ. Ս[illegible] [illegible]։

ԺԷ. [illegible] մարգարէիցն [illegible]։

ԺԸ. Կորուստ [illegible]։

ԺԹ. [illegible] մարգարէութիւն, և ՚ի [illegible]։

Ի. Կորուստ [illegible], և իւր [illegible] և [illegible]։

ԻԱ. Կորուստ [illegible], և [illegible], և [illegible] ՚ի [illegible] որ հաւատացին էին ՚ի նա։

ԻԲ. [illegible] ՚ի [illegible] եգիպտացւոց և եթովպացւոց։

ԻԳ. ՚Ի [illegible] ՚ի [illegible]։

ԻԴ. Կորուստ [illegible], և [illegible] ՚ի [illegible]։ և [illegible]։ [illegible] ՚ի [illegible]։

ԻԵ. Կորուստ [illegible], և [illegible], և [illegible]։

ԻԶ. ՚Ի [illegible], և [illegible]։ և [illegible] ՚ի [illegible], և [illegible] ՚ի նմա հաւատացելոց [illegible]։ և [illegible]։

ԻԷ. ՚Ի [illegible]։ և [illegible], և [illegible], [illegible], և [illegible]։ [illegible], [illegible] ՚ի [illegible], [illegible]։

ԻԸ. [illegible], [illegible] և [illegible]

Digitized by Google

հաստատուն և խորագէ․ նա զի ՚ի և ամենեցունց՝ մի յամենայն է մնացին, յայսմիկ են վերջնոց է եկն․ և ՚ի տարաձայնութենէ մեղաւորաց նմին զհանդերձեալ դատաստան․ միջոցի յեփերեանց, և զաւշակէ զմտաց հեթանոսաց ։

ԻԷ․ ՚Ի ընդունելութիւն էր որ ՚ի սենեկակերտաց՝ նմա զեղծ ընդունել ՚ի վեր հատուցանելոյն ։

ԻԸ․ Պատուհասի լինել, զի եթէպէս յայս աշխարհ և յետինդատաստանին տարաձայն եղև․ խոնարհ զօրութիւնն նմա լարէք և յերկրի ընթացն մարգարէից ՚ի նմին Աստուծոյ եկեղեցւոյ և հանդերձեալ ատենին ։

ԻԹ․ ՚Ի դէմս եկեղեցւոյ Քրիստոսի հեթանոսաց ՚ի վեր, և Քրիստոսի և ընկերացն էր ։

Լ․ Առաջին Քրիստոսի առաքելական ազգքնապետաց, և ընդունելին որ բնութիւն ընկերացն էր ։

ԼԱ․ Վասն Քրիստոսի հրէից և հաստատուն եկեղեցւոյ․ և նմին խոստ զինի հրէից զերութիւն Քրիստոսի մեղացն էր․ և հեթանոսաց օրհնեալ մեղաց՝ որոց խոստանալ զնորութիւն ։

ԼԲ․ Պարծանս զհաւատոց առաքելոց և զերծոյ, և զմաքրութեան հանդերձեալ ատենին․ և ըստ հանելոյ պատերի հրէից, և զանձնութիւն եկեղեցւոյ ։

ԼԳ․ Սենեկակերտաց և եկեղեցւոյ պատմութիւն ։

ԼԴ․ Ըստ ամենայն Քրիստոսի մարգարէութիւն Քրիստոս յայտնեաց խորհրդոյն, և Քրիստոս այնոցիկ որ ՚ի վեր նոյն հատուցանելոյ ։

ԼԵ․ ՚Ի հաւատ Քրիստոսի հրէից և գալստեանն նոր, զայս զգուշին ցուցանէ․ և ամենայն ընդ զխաղաղութիւն իւր․ և յերկրապա- գէ զերկրաւորս որ առ ծառայութեան ։

ԼԶ․ ՚Ի յայտնութիւն հրէից մարգարէից Քրիստոս եկեղեցական հաս- տատութիւն, և կոչումն փրկութեան ։

ԼԷ․ Վասն Քրիստոսի մարգարէութիւն, և Քրիստոսի հաստատութեան ՚ի նոր ։ և առաջ իւր այն՝ թէ ՚ի խոստումն բան ծագելոյ ։

ԼԸ․ Նախատակ զինել Քրիստոս մեղաց․ և թէ Քրիստոս պատանեկանելոյ եկեղեցւոյ նորին նոյն լարէք ։

ԼԹ․ Առաջնոյ ընդունելութիւն որ յեփերեանց և ՚ի ծառայ նորոգ առա- քել, և զոր ՚ի փոփոխեալ և Քրիստոսի ընդունելոց․ և զի առանց զորոց ընկերաց զնոյն․ և յայտնապէս զաւետ պատգամն, և Քրիստոս ՚ի վեր հատուցանելոյ ։

Խ․ Յանդիմանութիւն կոչումն փրկութեան, և ընծայութիւն այլ զերու- թեան, որ զի զօրութիւն և հաստատել զմարգարէութիւն, և կոչել զերկիր ։ և զի ած է վեր՝ յոր նորոգին կոչել․ և զի նոր երկին նոր ծառայ, որ և կոչէ յաղագս խոստումն ։

ԽԱ․ Կորուստ ձեռնելոյ, և յանդիմանութիւն հրէիցն խոստա- ցեալ․ և զինուորեալ մարգարէութիւն․ յորում Քրիստոս, զի յարգանդէ կոչեցաւ՝ նա, որ և բայց հեթանոսաց ։ Եւ եւս զնախանձ ՚ի հաղ- թանակն ։

ԽԲ․ Մարգարէութիւն Քրիստոսի, և մեկնութիւն էր․ որ ընդ- դէմ խօսեցաւ յեկեղեցւոյ ։

ԽԳ․ Վասն առաքելոց, և Քրիստոսի մարգարէութիւն ։

ԽԴ․

ծգ. Ոչ է՞ր պարծանաւորձութեանցն, և չարչարանացն, և յարա-ւելին, և յանձնխոսութե հաստատուցելոցն 'ի նա :

ծդ. Ոչ եկեղեցւոյ, և ոչ էր իշխեցոյն հեթանոսաց. ամենա-կարողութե խոնարհութեան հրեշտակաց. հրաժեշտ 'ի պահոց նոցա, և այլոց ընդունելի պահոց օրինաց : ամենակարողութե նենգաւոր գոր-ծոց և խորհրդոց նոցա. և պատրաստ որ կայ և 'ի հանդերձեալն, և առաւել լուսաւորելոցն 'ի քեզ :

ծե. Ոչ իշխանելոյ մեր հոգւոյն 'ի քեզ, և բժշկութեանցն որ հոգւոց և մարմնոց լինելոց են 'ի նմանէ. և ոչ առաքելոցն և հաստատ-ելոց պահելոց 'ի քեզ. և ոչ առաջին և երկրորդ գալստեանն :

ծզ. Նկարագրութեան ընդունելութեան երկու յեր պարզին. և ըստ հա-նելոյ զլուսաւորութեանն, և յերկիրն ընծայանացն է մարգարէականաց :

ծէ. Գոհութե քեզ որ հնծան էհար. և 'ի մարգարէին իբրև 'ի ծաղկանցն խոստովանութե և ողբոց. և 'ի քեզ յանդիմանու-թե անհնարինութե նոցա. և 'ի նոյն ընդունելութե հաստատոյե-լոյ, թէ գործ այնոցիկ. և ամենակարողութե պահելոցն խոնարհ-ութե, և ողորմութե :

ծը. Ոչ առ 'ի հրեշտակաց հաստատուցելոց 'ի քեզ միայն օրհնութե, այլ ոչ ևս մի կարեան ամ հրեշտակ, և ամենակարողութե ամենակարողին :

Ծ. Խորագ հեղութե 'ի յաւիտ ..., և իսկ բարեխօսի, և առաւել էք, և գովաբանեցին քեզ, և ոչ հանդերձեալ լինելոցն :

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ԳԼ. Ա.

Տեսիլ Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ. զոր ետես 'ի վերայ Հրէաստանի, 1
եւ 'ի վերայ Երուսաղէմի. 'ի թագաւորութեան Ոզիայ՝ եւ Յովաթամայ՝ եւ Աքա-
զու՝ եւ Եզեկիայ, որք թագաւորեցին Հրէաստանի։

Ա. ԼՈՒՐ ԵՐԿԻՆՔ ԵՒ ՈՒՆԿՆ 2
դիր երկիր՝ զի Տէր խօսեցաւ։ Որդիս ծը-
նայ եւ բարձրացուցի, եւ նոքա զիս անար-
գեցին։ * Ծանեաւ եզն զստացիչ իւր, 3
եւ էշ զմսուր տեառն իւրոյ. եւ Իսրայէլ զիս
ոչ ծանեաւ, եւ ժողովուրդ իմ զիս 'ի միտ ոչ առ։ * Վայ 4
ազգին մեղաւորի. ժողովուրդ որ լի է մեղօք, սերմն
ժանտ, որդիք անօրէնք. Թողէք զՏէր եւ բարկացուցէք
զՍուրբն Իսրայէլի։ օտարացան եւ յետս կացին։ * Զի՞ եւս յաւե- 5
լուք վէրս յանօրէնութիւն։ Ամ֊ գլուխ 'ի ցաւս, եւ ամ֊
սիրտ 'ի տրտմութիւն։ * յոտից մինչեւ ցգլուխ՝ չիք 'ի նմա 6
առողջութիւն. ոչ վէրք՝ ոչ այտուցմն, ոչ հարուածք խայ-
թեալք. չիք սպեղանի 'ի վր դնել, ոչ ձէթ՝ եւ ոչ
պատուճան։ * Երկիր ձեր՝ աւերակ. քաղաքք ձեր՝ հըր- 7
ձիգք. զաշխարհն ձեր առաջի ձեր օտարք կերիցեն, աւե-
րեալ եւ կործանեալ յազգաց օտարաց։ * Լքեալ թող- 8
ցի դուստր Սիոնի իբրեւ զտաղաւար յայգւոջ. եւ իբրեւ
զհովանի մրգապահաց 'ի մէջ սեխենեաց. եւ իբրեւ զքա-
ղաք պաշարեալ։ * Եւ եթէ ոչ Տն զօրութեանց թողեալ 9
էր

---

* Ոմանք ունին վերնագիր. Եսայի Մարգարէ։ եւ ոմանք. Մարգարէութիւն Եսայեայ։

Գլ. Ա. (1) Բազումք. Որ թագաւորեցին։ (3) Ոմանք. Ծանեաւ եզն զստացիչ իւր։ (4) Ոսկան. Վայ ազգի մե-ղաւ''... Թողին զՏէր, եւ բարկացուցին զՍուրբն Իսրայէլի։ (5) Ո-մանք. Վէրս յանօրէնութիւն։ (6) Աձնոյն օրինակ համա-ձայն Թրգմնի ունին՝ Ո՛չ վէրք, ոչ այտուցմն, ոչ հարուած". Որք ունին բառս զայսն 'ի բնաբանին եւ 'ի լուսանցսն նշանա-կեն։ (6) Ոմանք. Խայթեալք։ (8) Ոմանք. 'Ի մէջ սեխ-ենեաց։ եւ այլ քաղաք պաշարեալ։

էր մեզ զաւակ՝ իբրեւ զՍոդոմ լինէաք, եւ զԳոմորայ նմա-
10 նէաք: * Լուարուք զբանն Տեառն իշխանք Սոդոմացւոց.
11 ունկն դիք օրինաց այ ժողովուրդք Գոմորացւոց: * Զի՞
կայ՝ իմ եւ յաճախութեանց զոհիցդ ձերոց՝ ասէ Տէր. յա-
գեցեալ եմ ողջակիզացդ խոյոց ձերոց. եւ զճարպս գառանց,
12 եւ զարիւն ցլուց եւ նոխազաց ոչ կամիմ: * Եւ ոչ թէ գայ-
ցէք յանդիման լինել ինձ: Ո՞վ խնդրեաց զայդ ՚ի
13 ձեռաց ձերոց: կոխել զգաւիթս իմ մի յաւելուք: * Եւ-
թէ մատուցանիցէք ինձ նաշիհ՝ զուր է: եւ խունկք ձեր
պիղծ են ինձ. զգլխամուտս ամսոց ձերոց՝ եւ զշաբաթս՝ եւ
14 զօրն մեծ՝ ոչ առնուցում յանձն: * զպահս եւ զդատարկու-
թիւն, եւ զամսագլուխս ձեր, եւ զտօնս ձեր ատեաց անձն
իմ: Յագեցայ եմ ձերք, ոչ եւս ներեցից մեղաց ձերոց:
15 * յորժամ համբառնայցէք զձեռս ձեր՝ դարձուցից զե-
րեսս իմ ՚ի ձէնջ. եւ եթէ յաճախիցէք յաղօթս՝ ոչ լուայց
16 ձեզ. զի ձեռք ձեր լի են արեամբ: * Լուացարուք,
սրբեցարուք. ընկեցէք զչարիս ձեր յանձանց ձերոց
առաջի աչաց իմոց: դադարեցէք ՚ի չարեաց ձերոց:
17 * ուսարուք զբարիս գործել: խնդրեցէք զիրաւունս.
փրկեցէք զզրկեալն. դատ արարէք որբոյն, եւ տուք ի-
18 րաւունս այրւոյն: * Եւ եկայք խօսեցարուք ընդ մի-
մեանս՝ ասէ Տէր. եւ եթէ իցեն մեղք ձեր իբրեւ զձամ-
ծախարիթ՝ իբրեւ զձիւն սպիտակ արարից. եւ եթէ ի-
ցեն իբրեւ զորդան կարմիր՝ իբրեւ զասր սպիտակ արարից:
19 * Եւ եթէ կամաւ լուիջիք ինձ՝ զբարութիւնս
20 երկրի կերիջիք. * ապա թէ ոչ կամիցիք լսել ինձ, սուր
21 կերիցէ զձեզ. բերան Տեառն խօսեցաւ զայս: * Զի-
արդ եղեւ պոռնիկ քաղաքն հաւատարիմ Սիոն, լի իրա-
ւամբք՝ յորում արդարութիւն հանգուցեալ էր, եւ արդ՝
22 սպանողք են: * Արծաթ ձեր անպիտան. վաճառականք
23 ձեր խառնեն ջուր ՚ի գինի: * իշխանք ձեր ապստամբք,
զողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վճարս ագահեն.
որբոց իրաւունս ոչ առնեն, եւ դատաստանի այրեաց՝
24 ունկն ոչ դնեն: * Վա՛յ այդպիսեաց ասէ Տէր Տէր
զօրութեանց հզօրն Իղի. վայ ձեզ հզօրքդ Իղի, զի ոչ եւս
դադարեսցէ բարկութիւն իմ ՚ի հակառակորդաց իմոց.
25 եւ զդատաստանս դատեցայց զթշնամեաց իմ: * Եւ ար-
կից զձեռն իմ ՚ի վերայ քո. եւ ածից զքեզ եռանդեան ՚ի սըր-
բու

(11) Ոմանք. Եւ զճարպս գառանց: (12) Օրինակ մի. Եւ թէ ոչ գայցէք յանդիման: (12) Ոմանք. Ո՞վ խնդրեաց... մի յաւելուցէք: (18) Ոմանք. Եւ եկայք խօսեցարուք ընդ միմ... որպէս ասէ: (18) Օրինակ մի. Իբրեւ զձամճարա-կարմիր: (23) Ոմանք. Եւ ՚ի դատաստանի այրեացն: (24) Ոմանք. Վա՛յ այդպիսեաց ասացեալ: (25) Յօրինակ միում. Եւ

բութիւն անպարտամբութեանց, և զանպարտամբսն կորուսից. և
բարձից 'ի քէն զամ անօրէնս. և զամ ամբարտաւանս
խոնարհեցուցից։ *Եւ կացուցից 'ի վրյ քո դատաւորս 26
իբրև զառաջինն, և զխորհրդականս քո որպէս իսկզբանն։
և ապա կոչեսցիս դու քաղաք արդարութեան՝ մայր քա-
ղաքաց հաւատարիմ Սիոն։ *Զի իրաւամբք և ողորմու- 27
թբ փրկեսցի գերութիւն նր, և ողորմութբ։ *Եւ խոր- 28
տակեսցին անօրէնք և մեղաւորք 'ի միասին. և այք թո-
ղին զՏր՝ վախճանեսցին 'ի միասին։ *Քանզի արդ՝ ա- 29
մաչեսցեն 'ի կուռս իւրեանց ընդ որս ինքեանք հաճեալ
էին. և զղջասցին զամօթ 'ի դրօշեալս իւրեանց զորս
ինքեանք արարին։ և ամաչեսցեն 'ի պարտէզս իւ-
րեանց զորս ցանկացան։ *Զի եղիցին իբրև զբևեկնի 30
տերևաթափ, և իբրև զդրախտ որոյ ոչ գուցէ ջուր։
*Եւ եղիցի զօրութիւն նց իբրև զծղօտ վշոյ. և գործք 31
նց իբրև զկայծակունս հրոյ. և այրեսցին անօրէնք և
մեղաւորք 'ի միասին. և ոչ ոք իցէ որ շիջուսցանիցէ։

ԳԼ. Բ.

Բանն որ եղև առ Եսայի որդի Ամովսայ՝ 'ի վերայ Հրէաստանի 1
և 'ի վերայ Եմի։

Բ Զի եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լերանն Տն. և 2
տունն Այ 'ի վրյ գլխոց լերանց. և բարձրասցի 'ի
վրյ բլրոց. և եկեսցեն 'ի նա ամ հեթանոսք։ *Եւ եր- 3
թիցեն ժողովուրդք բազումք, և ասասցեն. Եկայք ել-
ցուք 'ի լեառն Տն և 'ի տուն Այ յակովբայ. և պատմես-
ցէ մեզ զճանապարհս իւր, և գնասցուք ընդ նա։ Զի
'ի Սիոնէ ելցեն օրէնք, և բան Տն յԵմէ։ *Եւ դատեսցէ 4
'ի մէջ հեթանոսաց, և յանդիմանեսցէ զժողովուրդս
բազումս։ Եւ կոփեսցեն զսուսերս իւրեանց 'ի խոփս.
և զնիզակս իւրեանց 'ի մանգաղս։ և ոչ առնուցու ազգ
յազգի վրյ սուր. և ոչ եւս ուսանիցին տալ պատերազմ։
Գ *Եւ արդ դու տունդ յակովբայ՝ եկայք երթիցուք 'ի 5
լոյս Տն։ *Քանզի եթող նա զժողովուրդ իւր զտունն 6
յակովբայ. զի լցաւ իբրև զառաջինն աշխարհ նց հը-
մայ

ածից փէք եռանդն 'ի սր". . Ն. զանպարտամբսդ կորուսից. . Ն. զա-
մենայն ամբարտաւանս խոնարհեցուցից։ (25) 'Ի լուս". Եւ զան-
հաւանս կորուսից։ (27) Ոմանք. Զի իրաւամբք և ողոր-
մութբ փրկեսցին գերիք քո։ Եւ խորտակեսցին". (30) Ոմանք.
Զի եղիցի իբրև զբևեկն 'ի տերևաթափութեան։
ԳԼ. Բ. (2) Օրինակ մի. Եւ եղիցի յաւուրս։ (3) Ոմանք.
Եկայք երթիցուք 'ի լեառն Տն։ (4) Յօրինակին. Եւ ոչ
առնու առ յազգի։ Այլ օրինակ. Եւ ոչ եւս ուսանիցեն։

Digitized by Google

հմայիւք իբրև զայլազգեաց, և որդիք բազումք՝ այլազ-
7 գիք ծնան նոցա։ * Լցաւ աշխարհն նոցա ոսկւով և արծա-
թով՝ և ոչ էր թիւ գանձուց նոցա։ լցաւ երկիր նոցա ե-
8 րիվարօք՝ և ոչ էր թիւ կառաց նոցա։ * Լցաւ երկիր նոցա
գարշելեօք գործոց ձեռաց իւրեանց, և երկիր պագին
9 որոց արարին մատունք նոցա։ * Խոնարհեցաւ մարդ, և
10 յերկիր կործանեցաւ այր. և ոչ ներեցից նոցա։ * Եւ
արդ եկայք մտէք ընդ վիմաւք, և թաքերուք յերկիր
յերեսաց ահի Տ̄ն, և ՚ի փառաց զօրութ̄ն նր̄. յորժամ
11 յարիցէ վանել զերկիր։ * Զի աչք Տ̄ն բարձունք են,
և մարդ տառապեալ։ և խոնարհեսցի բարձրութիւն մարդ-
12 կան, և բարձրասցի Տէր միայն յաւուր յայնմիկ։ * Զի
օր Տ̄ն զօրութեանց ՚ի վ̄ր ամ̄ հպարտից և ամբարտաւա-
նից, և ՚ի վ̄ր ամ̄ բարձրացելոց և վերացելոց, և խո-
13 նարհեսցին։ * Եւ ՚ի վ̄ր ամ̄ մայրից Լիբանանու բարձ-
րացելոց և վերացելոց. և ՚ի վ̄ր ամ̄ ծառոց կաղնեաց
14 Բասանու։ * և ՚ի վ̄ր ամ̄ լերանց բարձանց։ և ՚ի վերայ
15 ամ̄ բլրոց բարձրացելոց։ * Եւ ՚ի վ̄ր ամ̄ աշտարակաց
բարձրացելոց։ և ՚ի վ̄ր ամ̄ պարսպաց բարձրացելոց։
16 * և ՚ի վ̄ր ամ̄ նաւաց ծովու։ և ՚ի վ̄ր ամ̄ հանդերձից գե-
17 ղեցկութեան նաւաց։ * Եւ խոնարհեսցի ամ̄ մարդ, և
անկցի հպարտութիւն մարդկան. և բարձրասցի Տէր միայն
18 յաւուր յայնմիկ։ * Եւ զձեռագործս իւրեանց զամ̄
19 տարցեն * Թաքուսցեն յայրս և ՚ի ծերպս վիմաց՝ և ՚ի
սորս երկրի, յերեսաց ահի Տ̄ն և ՚ի փառաց զօրութ-
20 եան նորա, յորժամ յարիցէ վանել զերկիր։ * Զի յաւուր
յայնմիկ հանցէ մարդ զգարշելիս իւր զարծաթեղէնս
և զոսկեղէնս զոր արարին, երկիր պագանել սնոտեաց
21 և չղջիկանց. * մտանել ՚ի ծակս վիմի հաստատնոյ՝ և
՚ի ծերպս վիմաց. յերեսաց ահի Տ̄ն՝ և ՚ի փառաց զօրու-
22 թեն նր̄, յորժամ յարիցէ վանել զերկիր։ * Լաւէլ ձեզ
՚ի մարդոյն յորում ոգի շունչ յռնգունս նր̄. զի ընդ-
մէ՞ ունէք համարեցեալ նա։

ԳԼ. Գ.

1 Ահաւասիկ Տէր Տէր զօրութեանց բարձցէ ՚ի Հրէաստանէ
և յԵրուսաղէմէ զայր հզօր՝ և զկին զօրաւոր, զզօրութիւն հա-
2 ցի, և զզօրութիւն ջրոյ։ * զհսկայն և զզօրաւորն, և զայր
պատերազմող, և զդատաւոր, և զմարգարէ, և զգուշակ,
և

---

(10) Օրինակ մի. Եւ թաքեցարուք յերկիր։ (13) ՚Ի լուս՛՛. Բարձրացելոց և վերացելոց. համաձայն եբրայեց ՚ի բնաբ՛՛։
(16) Ոսկան. Ամենայն նաւուց... գեղեցկութեան նաւուց։
(22) Օրինակ մի. Լուէլ ձեզ ՚ի մարդոյն։
ԳԼ. Գ. (2) Ոսկան. Եւ զհսկայն և զզօրաւորն, և զայր։

յիսնապետս. * և զսքանչելի խորհրդականս, 3
և զիմաստուն ճարտարապետս, և զհանճարեղս ունկն-
դիրս։ * Եւ կացուցից 'ի վերայ նոցա մանկտիս իշխանս. 4
և խաղեբաղիզք տիրեսցեն նոցա։ * Եւ անկցի ժողովուրդն՝ 5
այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում։ ընդ հարցի
մանուկն ընդ ծերոյն, և անարգն ընդ պատուականին։
* Զի բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ իւրմէ, կամ 6
զընտանեաց հօր իւրոյ. և ասիցէ. հանդերձք գոն քո,
լե՛ր մեր իշխան. և կերակուր մեր ընդ քեւ լիցի։ * Տա- 7
ցէ պատասխանի յաւուր յայնմիկ՝ և ասասցէ. ոչ եղէց
իշխան, զի ոչ գոյ 'ի տան իմում հաց՝ և ոչ հանդերձք.
և ոչ եղէց իշխան ժողովրդեանս այսմիկ։ * Զի լքաւ Երուսա- 8
ղէմ, և Հրէաստան կործանեցաւ. և լեզուք նոցա անօրէ-
նութեամբ 'ի տէր ապստամբեցին։ * Վն որոյ խոնարհեցան 9
փառք նոցա, և ամօթ երեսաց նոցա ծածկեաց զնոսա. զի զանձանց
փառաց նոցա թշնամանեցին. և զմեղս իւրեանց իբրեւ զսո-
դոմայեցւոցն պատմեցին և յայտ արարին։ Վայ անձանց
նոցա զի խորհեցան խորհուրդ չար ասելով՝ * և ասեն. 10
կապեսցուք զարդարն՝ զի դժնդակ է մեզ։ Այսու-
հետեւ զպտուղս գործոց իւրեանց կերիցեն։ * Վայ ա- 11
նօրինին։ չարիք ըստ գործոց ձեռաց իւրոց անցցեն ը-
նդ նա։ * Ժողովուրդ իմ՝ հարկահանք ձեր ճապաղա- 12
նեն զձեզ, և պահանջօղք տիրեն ձեզ։ ժողովուրդ իմ
որ երանեցին զձեզ՝ խաբեն զձեզ, և զշաւիղս ոտից ձե-
րոց խռովեցուցանեն։ * Այլ արդ հասցէ տէր 'ի դա- 13
տաստան, և կացուսցէ յատեան զժողովուրդ իւր. * Ինք- 14
նին տէր 'ի դատ եկեսցէ ընդ ծերս ժողովրդեան իւրոյ՝
և ընդ իշխանս նոցա։ դուք զի՞ հրկիզ արարէք զայգի իմ,
և յափշտակութիւն տնանկին է 'ի տունս ձեր։ * Դուք 15
զի՞ զրկէք զժողովուրդ իմ, և զերեսս տնանկաց լի՛ ա-
նէք ամօթով, ասէ տէր տէր զօրութեանց։

Դ * Ա՛յսպէս ասէ տէր։ փոխանակ զի հպարտացան դըս- 16
տերք Սիոնի, և գնացին 'ի բարձր պարանոց. յօնիւքն
ակնարկելին, և 'ի գնացս իւրեանց քարշէին զատօրոս
իւրեանց, և ոտիւքն կաքաւէին։ * Եւ խոնարհեցուս- 17
ցէ տէր զիշխանս դստեր Սիոնի, և մերկասցէ տէր զզարդ
նոց * յաւուր յայնմիկ։ և հանցէ տէր զփառս հանդեր- 18
ձից.

(3) Բաղդատ. Եւ զզգամնհէլսն խորհրդականս։ (7) Ոմանք.
Եւ ասիցէ. ոչ եղէց քեզ. կամ, ձեզ իշխան։ (9) 'Ի Եբ-
րայեցւոց գրեալ. Ծածկեաց զնս. զի զանձն փառաց նց թշնա-
մանեցին. և զմեղս։ (11) Ոմանք. իւրոց անցցանեն ընդ նա։
(13) Այլք. Եւ կացուսցէ յատենի զժողովուրդ իւր։
(14) Յօրինակին. Դուք զի՞ հրկէզ ա՛։ (16) Բաղդատ. Եւ
յօնիւք ակնարկելովք։ (18)(19) Ոմանք. Եւ զզարդուճանս

Digitized by Google

19 ձից նց, և զպայծառութիւնս նոցա։ * և զհեւլա, զծամա-
20 կալս, և զապարանջանս, * և զմանեակս, և զզարդ երե-
սաց նց, և զպայծառութիւնս զարդուց փառաց նց, և զբա-
զպանս, և զապարանջանս, և զմեհեանսս, և զգինդս.
21 * և զմատանիս, և զկշռապանակս նոցա, զգինդս. և
22 զծնօտանոցս։ * Զերկրածիրանին, և զծիրանածիրանին,
23 զառանձին արկանելի, և զերեսլի լակոնացին։ * զբե-
հեզս, և զերկնագոյն, և զկարմիր շղարշասփիւռն, և զբո-
24 ճակալսն, և զոսկեճամուկն, և զոսկէտառուն։ * Եւ
եղիցի փոխանակ հոտոյն անուշից՝ փոշի. և փոխանակ
կամարացն՝ չուանս գօտի. և փոխանակ ոսկեզարդու
գլխոյն կնդակութիւն վա գործոց քոց. և փոխանակ ոսկե-
25 հուռ գեղեցկութեանդ՝ քուրձ զգեցցիս։ * Եւ որդիք քո սի-
րելիք զոր սիրես՝ սրով անկցին. և հզօրք ձեր սրով անկ-
26 ցին։ * և թշուառասցին, և սուգ զգեցցին տապանա-
կք զարդուց ձերոց։ և մնասցես միայն, և յերկիր կործա-
նեսցիս։

ԳԼ. Դ.

1 Եւ բռնան հարկանեցեն եւթն կին զառնն միոյ՝ և
ասասցեն. զհաց զմեր կերիցուք՝ և զհանդերձ զմեր
զգեցցուք. բայց միայն անուն քո կոչեսցի ՚ի վ ր մեր.
2 բարձ ՚ի մէնջ զնախատինս մեր։ * Յաւուր յայնմիկ ծա-
գեսցէ ած խորհրդովք փառօք ի վերայ երկրի, բարձ-
3 րացուցանել և փառաւոր առնել զմնացորդս ի-ի։ * Եւ ե-
ղիցի մնացորդքն սիոնի, և մնացորդքն ենի սուրբք կոչես-
4 ցին՝ ամենեքեան որ գրեցան յենմ ՚ի կեանս։ * Զի լը-
ւասցէ տր զաղտն ուստերաց և դստերաց սիոնի և
զեժի. և զարիւնս ՚ի բաց արկցէ ՚ի միջոյ նց հոգւով
5 դատաստանաց, և հոգւով այրման։ * Եւ եկեսցէ և
հաս

նց, և զհեւլա, և զծամակալս։ (20) ՚ի լատ". ՚ի Հբ՝ և զբա-
զպանս՝ սպասաւորութեան զարդ". Նշանակէ այն՝ թէ մեհեն քերեալ
էր. Իբր աէ՝ ՚ի գաղափարէն յորմէ էր օրինակեալ՝ զառաջինն
զպայծառութիւնս գրեալ, յետոյ մեհեն ՚ի բաց փերեալ ՚Բնանի".
յետագայսն է զպայծառութիւնս. բայց պարտ ոչինչ և այլ օրինակ)
Վ. Եւ ըստ Եբր. Թէոդոտիոնի ՚ի համեմատ գրչագրաց՝ նորոյ՝ առանց մինչեւ
զպայծառութիւնս, և ասէ՝ զազատութիւնս։ (21) Ասէ՝
Եւ զծնօտանոցս։ (22) Ասէ. Եւ զծիրանածիրանին. զառա-
նձին արկանելին. կամ, արկանելիս։ (24) Բառովս. Եւ
փոխանակ ոսկի զարդու գլխոյն։ (25) Ասէ. Եւ որ-
դիք քո գեղեցիկ զոր սիրես։
Գլ. Դ. (1) Ասէ. Եւ առասցեն. զհաց զմեր.. և զհանդերձ
զմեր։ (2) Որպէս. խորհրդովք և փառօք իւ"։ (3) Ասէ.
Որ գրեցան յենմ ՚ի կեանս։ (5) ՚Ի բազումս գրչագիրս. Եւ

հասցէ ամպ, և եղիցի ամ՛ տեսիլ լերինն Սիոնի, և ամ՛ նր
շուրջ զնովաւ իցէ՝ հովանի ամպոյ 'ի տուէ. իբրև ըղ- :
ծուխ և զլոյս հրոյ բորբոքելոյ 'ի գիշերի. ամ՛ փառօք
ծածկեսցի: * Եւ եղիցի հովանի 'ի տօթոյ, և յարկ 6
ծածկութեան 'ի խստութէ անձրևոյ:

Գլ. Ե.

Երգեցից սիրելւոյ այգւոյ իմոյ զերգս սիրելւոյն նորա: 1

Ե Այգի եղև սիրելւոյն յանկեան. 'ի տեղւոջ պարար-
տութեան: * Ցանգով պատեցի՝ ամրութ պարսպեցի 2
ձողաբամբ զարդարեցի. և տնկեցի որթ սորեկ: աշտա-
րակ շինեցի 'ի միջի նր. և գուբ հնձանի փորեցի 'ի նմա. :
և մնացի զի բերցէ խաղող, և եբեր փուշ: * Եւ այժմ 3
արք յուդայ և բնակիչք Եմի. դատ արարէք ընդ իս և
ընդ այգի իմ: * զինչ ինչ առնել էր այգւոյ իմում, և ես 4
ոչ արարի նմա. մնացի զի բերցէ խաղող՝ և եբեր փուշ:
* Եւ արդ՝ ես ինձէն պատմեցից զինչ արարից ընդ այգի 5
իմ. քակեցից զցանգ նր, և եղիցի յափշտակութի. կոր-
ծանեցից զպարիսպս նր, և եղիցի 'ի կոխումն: * Եւ 6
թողից զայգի իմ. և մի յատցի, և մի բրեսցի. և բու-
սցի 'ի նմա փուշ իբրև 'ի խոպանի: և պատուէր տաց ամպ-
ոց իմոց զի մի տեղասցեն յայգի իմ: * Զի այգի տն 7
զօրութեանց՝ տունն Իսրայելի է. և մարդն յուդայ նորատունկ
սիրելի. մնացի զի արասցէ իրաւունս՝ և արար անօրէնու-
թիւն, և ոչ արդարութի այլ աղաղակ:
Զ * Վայ այնոցիկ որ յարեն տուն 'ի տուն, և անդաստ- 8
ան անդաստանի մերձեցուցանեն, զի զընկերին հանիցեն:
միթէ միայն բնակելոց իցէք յերկրի: * Այս լուանի 9
ակջ եղև յականջս տն զօրութեանց այդ ամ: Զի եթէ և-
ղիցին տունք բազումք, սակայն յաւէր դարձցին. և
եթէ մեծամեծք և գեղեցիկք իցեն, ոչ ոք իցէ որ բնա-
կիցէ 'ի նս: * Զի ուր գործիցեն տասն լծուծք եզանց, 10
եղի-

ծածկեսցէ, և հասցէ ամպ և ե'': (5) Ոսկան. Որ զշուրջ զնո'': (5) Ոմանք. Եւ իբրև ըղծուխ: (6) Ոսկան. Եւ հովանի 'ի տօթոյ: (6) Այլք. 'ի խստութէ և յանձրևոյ:

Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Երգեցից սիրեցելոյ... զերգս սիրեցելոյ նր: Այլ ոմանք. զերգս սիրելւոյն... սիրեցելոյն յանկեան տեղւոջ: (2) 'Ի Ճաշոցն ոսկան. Փակեցի, ամրութբ պարսպեցի ձողա'': (2) Ոսկան. Զի բերցէ խաղող: (4) Ոմանք. Այգւոյ իմոյ: (6) Ոմանք. Զի մի տեղասցեն: (8) Ոմանք. Անդաստանս մերձեցուցանեն: (9) Ոմանք. Ոչ ոք իցեն, որ բնակիցեն. կամ, բնակեսցէ 'ի նս: (10) Ոմանք. Զի ուր գործեսցեն.

եղեգն անդ սափոր մի. և որ սերմանիցէ արդուս վեց,
11 ժողովեսցէ գրիւս երիս: * Վայ այնոցիկ որ յառնեն ընդ
առաւօտս՝ և զհետ լինին ցքայլն. որ երեկանան 'ի նմին.
12 զի գինին խակ անդէն զնոսին այրէ: * Փողովք և Թըմբը-
կաւ և քնարաւ, և երգովք զգինին ըմպեն. և 'ի գործս
տն ոչ հային, և զգործս ձեռաց նր ոչ առնուն 'ի միտ:
13 * Այսուհետև 'ի գերութի մատնեցաւ ժողովուրդ իմ,
վն չճանաչելոյ նց զտր. և բազում եղեն դիակունք նց
14 վն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյ: * Եւ լայնեցին դը-
ժոխք զանձինս իւրեանց՝ և բացին զբերանս իւրեանց՝
զի մի դադարեսցեն: և իջցեն փառաւորք՝ և մեծա-
մեծք, և մեծատունք և ժանտագործք նց, և զուարճա-
15 ցեալն 'ի նմա: * Եւ խոնարհեսցի մարդ, և անարգես-
16 ցի այր: և աչք ամբարտաւանաց խոնարհեսցին: * և բարձ-
րասցի տր զօրութեց իրաւամբք, և ած սբ փառաւորես-
17 ցի արդարութբ: * Եւ արածեսցին յափշտակեալքն
իբրև ցուլք. և զաւերակս մնացելոցն գառինք կերի-
18 ցեն: * Վայ այնոցիկ ոյք ձգեն զմեղս իւրեանց իբրև
երկայն պարանաւ. և իբրև փոկով լծոյ երինջոց զանօ-
19 րէնութիս: * Ոյք ասեն թէ վաղվաղակի մերձեսցի զոր
առնելոցն իցէ՝ զի տեսցուք. և եկեսցէ խորհուրդ սըր-
20 բոյն ինի՝ զի գիտասցուք: * Վայ այնոցիկ ոյք ասիցեն
զչարն բարի, և զբարին չար. ոյք դնիցեն զլոյսն խաւար,
և զխաւար լոյս. ոյք դնիցեն զդառն քաղցր, և զքաղցրն
21 դառն: * Վայ այնոցիկ որ զանձինս առ իմաստունս
ունիցին, և յաչս անձանց իւրեանց խորհրդականս:
22 * Վայ հզօրաց ձերոց որ ըմպեն զգինին, և իշխանացդ
23 որ խառնեն զօղին. * որ արդարացուցանեն զամպա-
րիշտն վն կաշառոյ, և զիրաւունս զողանան զարդա-
24 րոյն: * Վն այնորիկ որպէս վառի եղէգն 'ի կայծականց
հրոյ, այնպէս այրեսցին 'ի բորբոքեալ բոցոյ: և ար-
մատ նց իբրև զփոշի եղիցի. և ծաղիկ նց իբրև զփոշի
ելանիցէ: զի ոչ կամեցան զօրէնս տն զօրութեց, այլ
25 դրդուեցին և զբանս սրբոյն ինի: * Եւ բարկացաւ
սրտ

(11) Ոմանք. Ոյք յառնեն... որ երեկանանն... անդէն խակ զնոսին: (13) Ոմանք. Վն ոչ ճանաչելոյ նց: (13) Օրինակ մի. Վն սովահացի և ծա'': (14) 'Ի շատ''. Եւ ժանտագործք նր. համաձայն սմանց 'ի Եբրայ'': (14) Ոսկան. Նոցա, զուարճացեալքն 'ի նմա: (16) Բազումք. Եւ սրբեալ ած փառաւորեսցի: (18) Ոմանք Եւ իբրև լծոյ երինջոյ: (21) Ոմանք. Անձանց իւրեանց խորհրդականք: (23) Ոմանք. Զամպարիշտս վն կա'': (24) Ոսկան. 'Ի բորբոքեալ բոցոյ: (24) Բազումք. Այլ և դրդուեցին և զբանս: (25) Այլ. Եւ բարկացաւ սրտմտութի տն զօրութեց:

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ե [illegible] 26
[illegible]
[illegible] 27
[illegible]
[illegible]
[illegible] 28
[illegible]
[illegible]
[illegible] 29
[illegible]
[illegible]
[illegible] 30
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. Զ.

Ը [illegible] 1
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7

[illegible]

[illegible]
(26) [illegible]
[illegible] (29) [illegible]
[illegible]
Գլ. Զ. (1) [illegible] (6) [illegible]
[illegible] (7) [illegible]

ցաւ այդ՝ ՚ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւնս քո,
8 և զմեղս քո սրբեսցէ՛ ՚ի քէն: * Եւ լուայ զբարբառ Տեառն
որ ասէր. զո՞ առաքեցից * և կամ ո՞վ երթիցէ առ այն
ժողովուրդ: և ասեմ, ահաւասիկ եմ՝ առաքեա զիս:
9 * Եւ ասէ, Երթ և ասա ցժողովուրդդ ցայդ. լսելով
լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ գի-
10 տասջիք: * Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդո-
րիկ, և ականջօք իւրեանց ծանուանս լուան. և զաչս իւ-
րեանց կափուցին զի մի՛ երբեք տեսանիցեն աչօք, և
լուիցեն ականջօք, և իմանայցեն սրտիւք, և դարձցին
11 և բժշկեցից զնա: * Եւ ասեմ. մինչև յե՞րբ Տէր: և ա-
սէ՝ մինչև աւերեսցին քաղաքք ՚ի բնակչաց, և տունք առ
12 ՚ի չգոյէ մարդկան. և մնասցէ երկիրդ աւերակ: * Եւ
յետ այսորիկ յերկարեսցէ Տէր մարդկան, և բազմա-
13 ցին մնացեալքն յերկրի: * Ասկայն և ՚ի նմանէ տասա-
նորդեսցէ. և դարձեալ եղիցին ՚ի գերութիւն և յափշ-
տակութիւն, իբրև զբեւեկնի տերեւաթափ, և իբրև զկաղ-
նի թօթափեալ յիւրաքանչիւր պատենից * զաւակն
սբ սրբութեան նր:

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղև յաւուրս Աքազու յովաթամայ որդւոյ Ո. Թ-
զեայ՝ թագաւորին Հրէաստանի. ել Հռասին ար-
քայ Արամայ, և Փակէէ որդի Հռոմելեայ արքայի Իսրա-
՚ի մերձ Եմի, ամել ընդ նմա պատերազմ. և ոչ կարացին
2 պաշարել զնա: * Աղդ եղև ՚ի տուն Դաւթի՝ և ասէ,
միաբանեաց Արամ Է Եփրեմայ. և զարհուրեցաւ անձն
նր, և անձն ժողովրդեան նորա, որպէս յորժամ շարժեսցի
3 յանտառի ծառ մի ՚ի հողմոյ: * Եւ ասէ Տէր ցԵսայի.
ել ընդ առաջ Աքազու՝ դու և մնացեալ որդին քո Յա-
սուբ, յաւազանին վերին ճանապարհի ագա-
4 րակին թափչի: * և ասասցես ցնա. զգոյշ լեր՝ հան-
գստեան, և մի՛ երկնչիր. և մի՛ զարհուրեսցի անձն քո
յերկուց փայտից խանձողացն ծխելոց. զի յորժամ
հասանիցէ բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ, դարձեալ
5 բժշկեցից: և որդին Արամայ՝ և որդին Ռոմելեայ: * զի
խորհեցան խորհուրդ չար * Եփրեմ և որդին Ռոմելեայ
6 զքէն՝ և ասեն: * Ելցուք ՚ի Հրէաստան՝ խօսեսցուք Է
նս,

---

(8) Ոմանք. Եւ կամ ո՞ երթիցէ: (10) Ոմանք. Եւ զաս-
նայցեն, և բժշ՛՛: (12) Ոմանք. Եւ յետ այնորիկ յերկա՛՛.
..և բազմասցին մնացեալքն երկրի: (13) ՚Ի Բօլոնեան օրին.
իբրև զբեւեկնի փլեալթափ. և: (13) Օրինակ մի. Եւ իբ-
րև զկաղնին... զաւակն սբ սրբութեան նր:
Գլ. Է. (2) Ոմանք. Շարժեցի յանտառի ծառ ՚ի հողմոյ:

Digitized by Google

նդ, դարձուսցուք զնա առ մեզ. և կացուսցուք նմա
թագաւոր զորդին տաբէլայ: *Այսպէս ասէ Տէր զօ- 7
րութեց. մի կացցէ խորհուրդն այն, և մի եղիցի: *այլ 8
գլուխ արամայ դամասկոս, և գլուխ դամասկոսի ռե-
ասին. և այլևս վաթսուն և հինգ ամ, և պակասես-
ցէ թագաւորութիւն եփրեմի 'ի ժողովրդենէ անտի:
*Եւ գլուխ եփրեմայ սամարիա, և գլուխ սամարիայ 9
որդին ռոմելեայ: և եթէ ոչ հաւատայցէք, և ոչ 'ի միտ
առնուցուք: *Եւ յաւել Տր խօսել ընդ աքազու՝ և ա- 10
սէ. *խնդրեա՛ դու քեզ նշան 'ի Տէ. այ քումմէ 'ի խո- 11
րունս կամ 'ի բարձրունս: *Եւ ասէ աքազ. ոչ խնդ- 12
րեցից՝ և ոչ փորձեցից զՏր: *Եւ ասէ՝ արդ լուարո՛ւք 13
տուն դաւթի. թեթե՞ւ ինչ թուիցի ձեզ աշխատութի
հատուցանել մարդկան. և զիա՞րդ հատուցանէք աշխա-
տութի Տն: *Վս այդորիկ տացէ ձեզ Տր ինքնին նշան: 14
Ահա կոյսն յղասցի՝ և ծնցի որդի, և կոչեսցեն զանուն
նր Էմմանուէլ: *եւղ և մեղր կերիցէ. մինչև ինչ ի- 15
ցէ ծանուցեալ նր. կամ ախորժեալ յառաջագոյն ըն-
չարութի, ընտրեսցէ զբարին: *Վս այնորիկ մինչև ծա- 16
նուցեալ իցէ մանկանն զբարի կամ զչար, անարգեսցէ
զչարն՝ և ընտրեսցէ զբարին: և մնասցէ երկիրդ՝ յոր-
մէ դուդ կասկածես յերեսաց երկուց թագաւորացն:
*Այլ ածցէ Տծ 'ի վր քո, և 'ի վր ժողովրդեան քոյ, 17
և 'ի վր տան հօր քոյ աւուրս՝ որչև և ոչ եկեալ, յոր-
մէ օրէ եհան եփրեմ 'ի հրէաստանէ զարքայն ասորես-
տանեայց: *Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ շարժեսցէ Տր 18
զճանճիւռնն որ տիրեսցէ յայնկոյս գետոյն եգիպտաց-
ւոց, և զճիպատացն որ է յերկրին ասորեստանեայց:
*Եւ եկեսցեն ամենեքեան, և հանգիցեն 'ի ձորս եր- 19
րերդ, և 'ի ծերպս վիմաց, և յայրս, և յամ փապարս,
և յամ փայտս: *Յաւուր յայնմիկ գերծցէ Տր սրով 20
մեծաւ և արբեցելով, յայնկոյս գետոյն թագաւորին
ասորեստանեայց, զգլուխ և զմազ ոտից, և զմօրուսն
արքեսցէ: *Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բուծցէ մարդ 21
երինջ մի յարջառոց, և մաքիս երկուս. *և եղիցի ※'ի 22
բազմութենէ կաթինն՝ կերիցէ եւղ. զի եւղ և մեղր կե-
րիցէ ամ որ մնացեալ իցէ յերկրին: *Եւ եղիցի յա- 23
ւուր

(8) Ոսկան. Վաթսուն և եօթն ամ: (8) Ոմանք. Եւ ապա պակասեսցէ թագաւորութիւն եփրեմայ: (9) Ոսկան. Եփրեմայ սամարիա: (14) Ոմանք. Ահա կոյս յղասցի: (16) Ոմանք. Վս այսորիկ մինչև: (18) Ոմանք. Ճճանճիւռնն որ տիրեսցէ: (18) Յօրինակին. Ճճիպառեացն որ էր: (20) Ոմանք. Եւ արբեցելով. որ է յայնկոյս: Ոսկան. Եւ արբեցելով. որ է: (23) Այլ: Եւ եղիցի յաւուր

աւուր յայնժամիկ ամ տեղի՝ ուր իցէ հազար որթ՝ հազար
24 կշռոյ սկեղ. խոպանասցի և 'ի փուշ դարձցի։ * Նե-
տովք և աղեղնաւորօք մտանիցեն անդր. Զի խոպանա-
25 ցեալ և փշաբեր եղիցի ամ երկիր, * և ամ լեառնն ա-
րօրադիր առօտաբեկ լիցի. և մի հասցէ անդր երկեւղ.
զի եղիցի 'ի խոտայանկն և 'ի փշոյ՝ յարօտ զուարին և 'ի կո-
խան եզին։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, առ դու քեզ տոմս մի նոր մեծ.
և գրեսցես 'ի նմա՝ գրչաւ առն ճարտարի, արագ-
արագ զաւար հարկանել՝ և վաղվաղակի զաւարս առ-
2 նուլ. քանզի հասեալ է։ * Եւ վկայս կացուցես ինձ
առս հաւատարիմս, զՈւրիա քահանայ՝ և զԶաքարիա
3 որդի Բարաքեայ։ * Եւ մերձեցայ առ կինն իմ մար-
գարէ, և յղացաւ և ծնաւ որդի։ և ասէ ցիս Տէր, կո-
չեա՛ զանուն նր արագարագ կապտեսջիր՝ և վաղվաղա-
4 կի աւար հարկանիջիր։ * քանզի մինչև ծանուցեալ ի-
ցէ մանկանն կոչել զհայր կամ զմայր, առցէ զզօրութ
Դամասկոսի, և զաւար Սամարիայ, յանդիման Թագա-
5 ւորին Ասորեստանեայց։ * Եւ յաւել ևս խօսել ընդ իս
6 Տր՝ և ասէ. * փոխանակ զի ոչ ախորժեաց ժողովուրդ-
այդ զջուրն Սելովմայ՝ որ գնայ խաղաղ. * այլ կամեցաւ
ունել իւրեանց Թագաւոր զՌասին՝ զորդին Ռոմե-
7 լեայ։ * Վն այդորիկ ահաւադիկ ածցէ Տր 'ի վր ձեր
զջուր գետոյն զհզօրն և զյորդ՝ զարքայն Ասորեստա-
նի և զփառս նր։ Եւ ելցէ և հասցէ յամ ձորս ձեր,
8 և շրջեսցի 'ի վր պարսպաց ձերոց։ * և հանցէ յերկ-
րէդ Հրէաստանէ զայր որ կարօղ իցէ ամբառնալ ըզ-
գլուխ իւր, և զզօրաւորն որ կարիցէ գործել ինչ. և
9 եղիցի բանակ նր լնուլ զլայնութ երկրիդ. քո։ * Ընդ
մեզ Ած՝ գիտասջիք հեթանոսք՝ և պարտեցարո՛ւք. լսե-
լի՛ արարէք մինչև 'ի ծագս երկրի. հզօրացեալք պար-
տեցարուք։ Զի թէպէտ և դարձեալ զօրանայցէք՝ դար-
10 ձեալ 'ի պարտութ մատնեսջիք։ * Եւ զոր խորհուրդ
և

յայնժամիկ՝ եղիցի ամ տե՛՛։ (25) Ոմանք. Անդ երկեւղ։
ԳԼ. Ը. (1) 'Ի շուտ՛՛. 'Ի Վերոյ՝ տոմս, նշանակէ՝ քարտէս։
(1) Ոմանք. Զի հասեալ է։ (4) Յոմանս պակասի.Ման-
կանն կոչել զհայր կամ զմայր։ (5) Ոմանք. Եւ յաւել ևս
Տր խօսել։ (6) Բ՟մք. Թագաւոր զՌասիմ։ (7) Ոմանք.
Վն այնորիկ ահաւա՛՛... և զյորդն՝ զարքայն Ասորես-
տանեայց։ (8) Ոմանք. Յերկրէդ Հրէաստանի... զլայ-
նութ երկրիդ։ (9) Ոմանք. 'Ի պարտութե մատնիցիք։
(10) Ոմանք. Եւ խորհիջիք՝ ցրեսցէ Տր.. մի հաստատես-

Digitized by Google

և խորհեցիք՝ ցրուեսցէ Տէր ․ և զոր բանն և խօսեցիք՝ մի
հաստատեսցի առ ձեզ ․ քանզի Է մեզ Տէր ած ։ * Այս- 11
պէս ասէ Տէր առ այնոսիկ որ զօրութբ ձեռին նր ընդ-
դէմ դառնան ըստ գնացից Ճանապարհի ժողովրդեանս
այսորիկ ․ և ասեն * Թէ ոչ երբէք խօսեցին խստութն ։ 12
զի ամ զորինչ խօսի ժողովուրդդ այդ՝ խստութիւն է ։
և յերկիւղէ նց մի երկնչիցիք, և մի խռովիջիք ։ * Զտր 13
զօրութեց զնոյն Սբ արարէք, և նա եղիցի քեզ յերկեւղ ։
և եթէ 'ի նա յուսացեալ իցես, * եղիցի քեզ 'ի սրբու- 14
թին ։ և ոտն քո զքարի ոչ հարկանիցի, և գայթագղու-
թն քեզ ոչ պատահիցէ ։ Բայց տուն յակոբու յորո-
գայթ և 'ի Ծործորս դարանակալաց նստի ։ * Վն այնո- 15
րիկ տկարասցին 'ի նմա բազումք ․ անկցին և խորտա-
կեսցին ․ և մերձեսցին 'ի պաշարումն * մարդիկ որ 'ի
շինութն իցեն ։ * Յայնժամ ժամանակի յայտնեսցին որ 16
կնքեցեն զօրէնս, զի մի ոք ուսանիցի, * և ասիցէ ․ կա- 17
ցից մնացից Այ որ դարձոյց զերեսս իւր 'ի տանէն յա-
կոբու, և եղէց յուսացեալ 'ի նա ։ * Ահաւասիկ ես 18
և մանկունք իմ զոր ետ ինձ ած ․ և եղիցին նշանք և
արուեստք 'ի վր տանն Իղի, 'ի սաբաւովթ տնէ՝ որ բը-
նակեալ է 'ի լերին սիոնի ։ * Եւ եթէ ասիցեն ցձեզ ․ 19
խնդրեցէք զվհուկս և զգետնակոչս և զբախոսս, և զո-
րովայնակոչս ․ ոչ իբրև զազգ ոք որ յԱյ իւրմէ խնդրի-
ցէ ։ Զի՞նչ խնդրիցեն վն կենդանեաց 'ի մեռելոց ան-
տի ։ * Զի զօրէնս յօգնականութն ետ ․ զի ասիցեն թէ 20
ոչ իբրև զբանս զայս, վն որոյ չէք կաշառս տալ վասն
նր ։ * Եւ եկեսցէ 'ի վր ձեր սով խստութե ․ և եղիցի 21
իբրև քաղցիցէք՝ տրտմեսջիք, և հայհոյեսջիք զիշխանն
և զաշխարհ ։ Եւ ամբարձցեն զաչս իւրեանց յերկինս
'ի վեր՝ * և հայեսցին յերկիր 'ի խոնարհ, և ահա կարօ- 22
տութն և տառապանք՝ և խաւար, նեղութն և անձկութն
և մութ ․ զի ոչ ոք կարիցէ տեսանել ․ և որ իցէ 'ի նե-
ղութեն՝ մի նուաղեսցի մինչև 'ի ժամանակն ։

ԳԼ․

ցի ձեզ ․ ․ Տէր ած է ։ (11) 'Ի լուս՛՛ ․ Որ զօրութբն ձեռինն ։
Այլ օրինակ ․ Որ զօրութն ձեռինն ընդդէմ դառնան
ըստ գնացից Ճանապարհաց ժողովրդեանս այսմիկ ։
(12) Ոմանք ․ Զի զամենայն զոր ինչ խօ՛՛ ։ (13) Ոմանք ․ Մի
արասջիք, և նա եղիցի ձեզ երկիւղ ։ (13)(14) Ոսկան ․
Յուսացեալ իցէք ․ եղիցի ձեզ 'ի սր՛՛ ։ (15) Ոմանք ․ Տկա-
րասցին 'ի նմա բազումք ․ ․ մարդիկ որ 'ի Թշուառութն
իցեն ։ (20) Ոմանք ․ Յօգնութն ետ ․ ․ ․ չէք կաշառելով վն
նր ։ (21) Ոմանք ․ Սով խստութե ։ (21) 'Ի լուս՛՛ ․ Զիշխանն
և զաշ՛՛ ․ համաձայն Քաղդէից 'ի բնաբ՛՛ ։ (22) Բազումք ․ Մի
նուաղեսցէ ․ կամ, նուաղիցէ ։

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

1 Զայս նախ զայդ արբ, վաղվաղակի հնա արա. Եր- Ժ
կիր Զաբուղոնի՝ եւ երկիր Նեփթաղիմի՝ ճանա-
պարհ ծովու. եւ այլք որ բնակեալ էք զծովեզերբդ,
եւ յայն կոյս Յորդանանու. Գալիլեա հեթանոսաց, կող-
2 մանք Հրէաստանի: * Ժողովուրդ որ գնայր ընդ խա-
ւար՝ տեսէ լոյս մեծ. եւ որ բնակեալ էք յաշխարհի եւ
3 'ի ստուերս մահու, լոյս ծագեսցէ ձեզ: * Զմեծ մասն
ժողովրդեանդ զոր իջուցեր յուրախութիւն քո. եւ ուրախ
եղիցին առաջի քո որպէս ուրախ լինիցին 'ի հունձս, եւ որպէս
4 որ բաժանիցեն զաւար: * Զի վերացաւ 'ի նոցանէ լուծն՝
որ կայր 'ի վերայ, եւ գաւազանն որ 'ի վերայ պարանոցի նոցա:
Զի զգաւազանն պահանջողաց մերժեաց՝ որպէս յաւուրն
5 Մադիանու: * Զի զամենայն պատմուճան եւ զհանդերձ ժողո-
վեալ նենգութեամբ, տուգանօք տուժեսցին: Այլ նոքա
6 կամեսցին թէ հրձիգ լեալ էին: * Զի մանուկ ծնաւ մեզ,
որդի տուաւ մեզ: որոյ իշխանութիւն իւր եղեւ 'ի վերայ
ուսոց իւրոց. եւ անուանեսցի անուն նորա Հրեշտակ մեծի
խորհրդոյ. սքանչելի խորհրդական. Աստուած. հզօր. իշխան.
7 հայր հանդերձելոյ աշխարհին: * Եւ ես ածից զխա-
ղաղութիւն 'ի վերայ իշխանաց նորա, եւ առողջութիւն նմա. մեծ
է իշխանութիւն նորա, եւ խաղաղութեան նորա չիք սահման: Յա-
թոռն Դաւթի նստցի, եւ զարքայութիւն նորա յաջողեսցէ.
եւ զօրացուսցէ զնա իրաւամբք եւ արդարութեամբ յայսմհե-
տէ եւ յաւիտեանս ժամանակաց. Նախանձ Տեառն զօրութեանց
8 արասցէ զայս: * Մահ առաքեաց Տէր 'ի վերայ Յակով-
9 բայ, եկն եհաս 'ի վերայ Իսրայէլի: * Եւ ծանիցեն ամենայն ժողո-
վուրդն եփրեմեան՝ եւ որ նստէին 'ի Սամարիա: որ հը-
պարտութեամբ եւ ամբարտաւանութեամբ սրտից խօսեցան՝ եւ աս-
10 են. * Աղիւսք անկան, այլ եկայք վէմս տաշեսցուք.
զժանտս եւ զեղեւնափայտս հարցուք, եւ շինեսցուք մեզ
11 աշտարակս: * Եւ կործանեսցէ Տէր զյարուցեալսն 'ի
վերայ լերինն Սիովնի, եւ զթշնամիս Յուդայ ցրուեսցէ:
12 * զԱսորեստան յարեւելից արեւու, եւ զՅոյնս 'ի մտից ա-
րեւու. որք ուտէին զԻսրայէլ բերանալիր ամենայն բերանով: 'Ի
վերայ

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ այլքդ որ բնակեալդ էք զծով":
(2) Ոմանք. Լոյս ծագեսցէ 'ի ձեզ: (3) Ոմանք. Եւ որպէս
բաժանիցեն զաւ": (4)(5) Ոմանք. 'Ի վերայ պարանոցաց.
զի.. որպէս յաւուրն Մադիանու. զամենայն պատ": (6) Օրինակ
մի՝ ունի համաձայն յունին. Զի մանուկ ծնաւ մեզ, որ":
(9) Ոմանք. Եւ որ նստէին 'ի Սամա": (10) Ոմանք. Մեզ
աշտարակս: (11) Ոմանք. Եւ զթշնամիսն իւր ցրուեսցէ:
(12) Ոմանք. Ոչ դարձաւ բարկութիւն, այլ:

Digitized by Google

վ̃ի այսր ամի ոչ դարձաւ բարկութիւն նր̃, այլ տակա-
ւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։ * Եւ ժողովուրդն ոչ 13
դարձաւ՝ մինչև վիրաւորեցաւ. և զՏր̃ * զօրութեանց ոչ
խնդրեցին։ * Եւ բարձ Տր̃ յԻսրայէլէ զգլուխ և զագին, 14
զմեծն և զփոքր 'ի միում աւուր։ * Զծերն և զակնա- 15
ռուն՝ այն առաջին է. և զմարգարէն որ զանօրէնու-
թիւնս ուսուցանէր՝ այն վերջին է։ * Եւ եղիցին որ երանեսցեն 16
ժողովրդեանս այսմիկ՝ մոլորեալք. և մոլորեցուցանի-
ցեն. որպէս զի կլանիցեն զդոսա և այսպէս յայտնեսցին։ * Վս̃ 17
այսորիկ 'ի վ̃ի երիտասարդաց նց̃ ոչ եղիցի ուրախ Տր̃.
և որբոց նց̃ և այրեաց մի ողորմեսցի. զի ամենեքին ա-
նօրէնք են և չարք, և ամ̃ բերան խօսի զանիրաւութիւն։
'Ի վ̃ի այսր ամի ոչ դարձաւ բարկութիւն, այլ տակա-
ւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։ * Եւ վառեսցի իբրև 18
զհուր անօրէնութիւն, և իբրև զսէզ ցամաքեալ այրեսցի
'ի հրոյ, և վառեսցի յանտառս մայրեաց. և շուրջ զամե-
նայնիւք նց̃ հուր ճարակեսցի։ * Վս̃ սրտմտութեան բար- 19
կութեան Տն̃ հրձիգ լիցի երկիրն ամ̃. և եղիցի ժողովուրդն
այրեցեալ իբրև 'ի հրոյ։ Այր՝ եղբօր իւրում մի ողոր-
մեսցի։ * այլ խոտորեսցի յաջակողմն իւր սովեսցի, 20
և կերիցէ զձախակողմն իւր, և մի յագեսցի. մարդ՝ ու-
տելով զմարմինս բազկաց իւրոց. զի կերիցէ մանասէ
զեփրեմ։ և եփրեմ զմանասէ. * և 'ի միասին պաշարես- 21
ցեն զյուդայ։ 'Ի վ̃ի այսր ամի ոչ դարձաւ բարկու-
թիւն, այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։

ԳԼ. Ժ.

Վայ այնոցիկ որ գրեն զչարիս, գրելով գրեն զչա- 1
րիս իւրեանց։ * Խոտորեն զդատաստանս աղքա- 2
տաց, և զիրաւունս տնանկաց ժողովրդեան իմոյ յափշ-
տակեն. զի լինիցի նց̃՝ այրին 'ի յափշտակութիւն, և որբն
յաւար։ * և զի՞նչ գործեսցեն յաւուրն այցելութեան։ 3
Զի նեղութիւն ձեր 'ի հեռաստանէ եկեսցէ. և առ ո՞
փախուցեալ օգնականեսջիք 'ի յաղթահարութենէ։ և ո՞ւր թո-
ղուցուք զփառս ձեր. * Եթէ ոչ մատնեսցի 'ի գերու- 4
թիւն.

---

(14) Ոմանք. Եւ եբարձ Տր̃ յԻսրայէլէ։ (15) Ոմանք. Իբր զակնառուսն, այս առաջին է. և զմարգարէն որ զօրէնսն ուսուցանէր։ (16) Ոմանք. Եւ եղիցին որ երա՛՛։ (16) 'Ի բաղդատն այսպէս. Զդոսա. ի տողս յայտնեսցին։ (17) Ոմանք. Խօսի զանօրէնութիւն։ (17) Ոմանք. Բարկութիւն նր̃։ (18) Ոմանք. Այրեսցի 'ի հուր։ (21) Ոմանք. Ոչ դարձցի բարկութիւն նր̃։

Գլ. Ժ. (4) Յօրինակին. 'Ի գերութիւն. և 'ի բաց առաջնոյն լուծի մասն՛՛։ (4) Ոմանք. Եւ 'ի ներքոյ սպանելոց։

Digitized by Google

Թէ՛ և ներքոյ սպանելոցն մեռանիցին։ 'Ի վ͞ր այսր
ամենայնի ոչ դարձաւ բարկութիւն․ այլ տակաւին ձեռն իւր
բարձրացեալ է։

5 * Վայ Ասորեստանեայցն․ գաւազան բարկութեան և սրտմտ- Ա
6 տութեան իմոյ 'ի ձեռս նց։ * զի զբարկութիւն իմ յազգն
անօրէն առաքեցից․ և իմում ժողովրդեան հրամա-
յեցից առնուլ զաւար և զյափշտակութիւն։ կոխան առնել
7 զքաղաքս, և դնել զնս 'ի հող։ * Իսկ նա ոչ այնպէս
ած զմտաւ, և ոչ այնպէս համարեցաւ յանձին․ այլ
8 դարձցի զմիտս իւր սատակել զազգս ոչ սակաւս։ * Եւ
եթէ ասիցեն ցնա․ դու միայն լիցես իշխան․ ասիցէ․
9 * ոչ առի զաշխարհն որ 'ի վեր է քան զբաբելոնն, և
զքաղանէ ուր աշտարակն շինեցաւ։ Առի և զարաբիա,
10 և զդամասկոս, և զսամարիա։ * որպ զնոսայն առի ձե-
ռամբ իմով, նոյնպէս առից և զամ իշխանութիւնս։ Ող-
11 բացէք զդրօշեալսն որ յեմ և 'ի սամարիա։ * զի զորօրի-
նակ արարի ընդ սամարիա՝ և ընդ ձեռագործս իւր,
12 նոյնպէս արարից ընդ եէմ՝ և ընդ կուռս իւր․ * Եւ
եղիցի յորժամ կատարեսցէ տր առնել զամ ինչ 'ի լե-
րինն սիոնի և յեմ, ածցէ 'ի վ͞ր մեծամտին բարկութե․
'ի վերայ իշխանին ասորեստանեայց, և 'ի վ͞ր հպարտա-
13 ցեալ փառաւորաց աչաց նր։ * Քանզի ասաց թէ զօ-
րութե͞ իմով արարից, և իմաստութե͞ խորհրդոց իմոց
բարձից զսահմանս ազգաց․ և առից աւար զզօրութե͞ն
14 նց։ շարժեցից զքաղաքս բնակեալս։ * հասից 'ի վերայ
ամ աշխարհաց ձեռամբ իմով իբրև 'ի վ͞ր բունոյ, և
բարձից իբրև զձուս մնացեալս․ և ոչ ոք իցէ որ ապ-
րեսցէ յինէն, և ոչ որ ընդդէմ դառնայցէ ինձ ※ ; և բա-
15 նայցէ զբերան իւր՝ և ճիչ հանիցէ։ * Այսպէս ասէ
տր․ միթէ մեծանայցէ՞ փայտատ առանց փայտահարի,
կամ բարձրանայցէ՞ սղոց առանց ուրուք ձգելոյ․ նոյն-
պէս թէ զգաւազան ոք կամ զփայտ ինչ առնուցու․ նա
16 և ոչ այնպէս։ * Այլ առաքեսցէ տր զօրութեանց 'ի պատիւ
քո անարգանս, և 'ի փառս քո հուր վառեալ բորբո-
17 քեսցի։ * Եւ եղիցի լոյսն իղի 'ի հուր․ և սրբեսցէ զնա
հրով

(5)(6) Ոմանք․ Վայ Ասորեստանեայցն․․․ 'ի ձեռաց․ [illegible] ։ (8)(9) Ոմանք․ Միայն ես իշխան․ ասասցէ․․․ 'ի վեր [illegible] ։ (12) Ոմանք․ Ածցէ և 'ի վ͞ր մեծամ․․․ [illegible] աչաց նր․ (13) Յօրինակին 'ի Բաբելոնի [illegible] խորհրդոց իմոց․ [illegible] ։ (13) Ոմանք․ Աւար զզօրութիւն։ Որ [illegible] ։ (14) Ոմանք․ Որ ապրեսցէ յի"։ (15) Ոմանք․ Նոյնպէս և թէ [illegible] ։ (17) [illegible]

հրով բորբոքելով , և կերիցէ իբրև զխոտ զանտառսն :
Յաւուր յայնմիկ * շիջցին լերինք և բլուրք և անտառք . 18
և կերիցէ 'ի շնչոյ մինչև 'ի մարմինս : և եղիցի փախստական
իբրև զայն որ [illegible] 'ի բորբոքեալ բոցոյ : * Եւ 19
մնացեալքն 'ի նոցանէ Թուով եղիցին , և մանուկ մի
գրեսցէ զնոսա :
ԺԲ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ոչ ևս յաւելցին մնացորդքն 20
Իսրայէլի և ապրեալքն Յակոբայ . և ոչ ևս ապաստան լինել-
ցին 'ի զրկողսն իւրեանց . այլ եղիցին ապաստան յԱստ-
ուած Սրբոյն Իսրայէլի ճշմարտութեամբ : * Եւ եղիցին մնացեալքն Յակոբ- 21
այ յԱստուած զօրացելոյ : * Եւ թէպէտ եղիցի ժողովուրդն Իս- 22
րայէլի իբրև զաւազ ծովու , սակայն նշխարք մնացելոցն 'ի
նոցանէ . զի բան մի [illegible] և համառօտ արդարութեամբ .
* զի բանի համառօտ արասցէ Տէր զօրութեանց ընդ ամենայն տիե- 23
զերս : * Այս այսպէս ասէ Տէր Տէր զօրութեանց . 24
Մի երկնչիր ժողովուրդ իմ որ բնակեալ ես 'ի Սիոն
յԱսորեստանեայց . զի [illegible] հարկանելոց զքեզ գաւազ-
անաւ . [illegible] 'ի վերայ քո [illegible]
[illegible] : * զի փոքր մի 25
ևս [illegible] . բայց սրտմտութիւն իմ 'ի վերայ
խորհրդոց նոցա : * Եւ յարուսցէ Տէր [illegible] 'ի վերայ նոցա 26
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible] . և սրտմտութիւն [illegible]
որ յերկիրն Եգիպտացւոց : * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ 27
բարձցի [illegible] 'ի [illegible] . և լուծ նորա 'ի պարանոցէ
[illegible] : * Քանզի 28
[illegible] 'ի [illegible] , և անցցէ 'ի [illegible] . և
'ի [illegible] : * Եւ անցցէ ընդ [illegible] 29
և հասցէ 'ի [illegible] [illegible]
[illegible] : * [illegible] 30
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible] : * [illegible] 31
[illegible] 'ի [illegible] : * [illegible] 'ի [illegible] 32
[illegible]

[illegible] (18) [illegible] . 'ի շնչոյ մինչև 'ի : (20) [illegible] . [illegible] : (22) [illegible] . Եթէ եղիցի ժողովուրդն Իսրայէլի [illegible] : [illegible] : (24) [illegible] . [illegible] (25) [illegible] . [illegible] : (27) [illegible] . Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ . [illegible] : [illegible] . Եւ լուծ 'ի [illegible] : (29) [illegible] . [illegible] : (30) [illegible] . [illegible] : (31) [illegible] . [illegible] : [illegible] 'ի [illegible] : (32) [illegible] . [illegible]

զմարդիկն ամենայն ձեռամբ լեառն դստերն Սիով-
33 նի, և բլուրքն որ յԵրուսաղէմ։ * Զի ահաւասիկ Տէր, Տէր զօ-
րութեանց խռովեցուսցէ զփառաւորսն զօրութեամբ. և
բարձրացեալքն ամբարտաւանութեամբ խորտակեսցին։
34 * և անկցին բարձրաւանդքն սրով. և Լիբանան բարձրաւանդովք
իւրովք կործանեսցի։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ ելցէ գաւազան յարմատոյն Յեսսեայ. և ել- ԺԳ
2 ցէ ծաղիկ յարմատոյ անտի։ * Եւ հանգիցէ ՚ի վե-
րայ նորա Հոգին Այ. Հոգի իմաստութեան և հանճարոյ. Հոգի
խորհրդոյ և զօրութեան. Հոգի գիտութեան և աստուածպաշտութեան։
3 * Եւ լցցէ զնա Հոգի երկիւղին Այ։ Ոչ ՚ի կարծ դատես-
4 ցի, և ոչ ըստ խօսից յանդիմանեսցէ։ * Այլ արասցէ
իրաւունս տնանկին, և յանդիմանեսցէ զհնազանդս երկ-
րի։ և հարցէ զերկիր բանիւ բերանոյ իւրոյ. և հոգ-
5 ւով շրթանց իւրոց սատակեսցէ զամբարիշտն։ * Եւ
եղիցի արդարութեամբ ածեալ ընդ մէջ իւր, և ճշմարտու-
6 թեամբ պատեալ զկողս իւր։ * Եւ ճարակեսցին գայլ ընդ
գառինս. և ինձ առ ուլս հանգիցէ. և որթ, և ցուլ, և
առեւծ ՚ի միասին ճարակեսցին։ և մանուկ մի տղայ
7 արածեսցէ զնոսա. * Եզն և արջ ՚ի միասին ճարակեսցին. և
միմեանց ձագք նոցա եղիցին։ և առեւծ իբրև զեզն
8 յարդ կերիցէ։ * Եւ մանուկ տղայ ՚ի ծակ իժից և
9 ՚ի բոյն ծնընդոց իժից արկցէ զձեռն իւր. * և ոչ վնա-
սեսցեն. և ոչ կարասցեն կորուսանել զոք ՚ի լերինն սրբու-
թեան իմոյ. զի լցաւ երկիր ամ՝ գիտութեամբ Տն՝ իբրև զջ-
10 ուրս բազումս որ ծածկեն զծովս։ * Եւ եղիցի յաւ-
ուր յայնմիկ արմատն Յեսսեայ, և որ կանգնելոց է՝
իշխան հեթանոսաց. և ՚ի նա հեթանոսք յուսասցին։ և
11 եղիցի հանգիստ նր պատուով։ * Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ, յաւելցէ Տէր ցուցանել զձեռն իւր. նախանձ
ձեռն ածել մնացորդաց ժողովրդեան իւրոյ որ մնա-
ցեալ իցեն յԱսորեստանեայց՝ և յԵգիպտացւոց՝ և ՚ի
Բաբելացւոց՝ և յԵթովպացւոց՝ և յԵղամացւոց՝ և յա-
րեգն արեւու՝ և յԱրաբացւոց *, և ՚ի կղզեաց ծովու.
* Եւ

[illegible] լեռնանն զձեռն [illegible]։ [illegible]. Լեռանն դստերն
Սիովնի. և բլուրք [illegible]։ (33)(34) [illegible]
[illegible]. խորտակեսցին. [illegible]. և անկցին։
Գլ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Եւ բղխեսցէ գաւազանն յար՞։
(3) Օրինակ մի. Ոչ ՚ի կարծիս դատեսցէ։ (6) Ոմանք. Եւ
ճարակեսցին գայլ.. և ինձ առ ուլս.. ճարակեսցին։
(9) Ոմանք. Եւ ոչ մի կարասցեն։ (10) Այլք. Հեթանոսաց, ՚ի
նա յու՞. (11) Ոմանք. Եւ յԵթովպացւոց և յԵղամացւոց՝

[illegible] 12
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԺԲ.

[illegible] 1
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]

ԳԼ. ԺԳ.

[illegible] 1

ԺԴ [illegible] 2
[illegible]

(12) [illegible] (14) [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible]

ԳԼ. ԺԲ. (1) [illegible] (2) [illegible] (5) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible]

ԳԼ. ԺԳ. (2) [illegible]

3 Մեծամեծքս բացցեն իշխանք , * և Ես առաց հրամանն հրաւէ-
րեալք են՝ և ես ածից զնոս • զինեալք գան սկայք յա-
գեցուցանել զսրտմտութիւն իմ • խնդալ՝ գան միանգա-
4 մայն , և թշնամանեն ։ * Ձայն ազգաց բազմաց 'ի լե-
րինս՝ 'ի նմանութիւն ազգաց բազմաց ։ ձայն թագա-
ւորաց և ազգաց միաբանութեան ժողովելոց ։ Տէր զօրութեանց
5 հրամայեաց ազգի պատերազմողի , * գալ յերկրէ հե-
ռաւորէ 'ի ծագաց հիմանց երկնից ։ Տէր է զի-
6 նուորք իւր ապականել զամենայն աշխարհս ։ * Ող-
բացէք զի մերձ է օր Տն , և բեկումն յԱյ հասանէ ։
7 * Վասն այսորիկ ամ ձեռք լքցին ; և ամ անձն մարդոյ
8 զարհուրեսցի ։ * Խռովեսցին հրեշտակք , և երկունք կալ-
ցին զնս իբրև զկանանց ծննդականաց ։ Զարմասցին այր
ընդ ընկերի՝ և զարհուրեսցին • և զդէմս իւրեանց 'ի բո-
9 ցագոյն դարձուցեն ։ * Զի ահաւասիկ օր Տն
հասանէ է անհնարին լի բարկութբ՝ ոխակալութբ սրտ-
մտութբ • առնել զտիեզերս անապատ , և զմեղաւորս
10 սատակել 'ի նմանէ ։ * Զի աստեղք երկնից հայկեան
հանդերձ , և ամ զարդուն երկնից լոյս մի տացեն • և
խաւարեսցի արեգակն 'ի ծագել իւրում , և լուսին մի
11 տացէ զլոյս իւր ։ * Եւ հրաման տաց ընդ ամ տիեզերս
զչարիս , և ամպարշտաց զմեղս իւրեանց • և կորուսից
զհպարտութիւն զանօրինաց , և զամբարտաւանու-
12 թիւն խոնարհեցուցից ։ * Եւ եղիցին միացեալքն պատ-
ուականք առաւել քան զոսկի անհուր • և մարդն պատ-
13 ուական եղիցի քան զականս սոփերայ ։ * Զի երկինք
զայրասցին , և երկիր սասանեսցի 'ի հիմանց իւրոց ,
վս սրտմտութեան բարկութեան Տն զօրութեանց • յաւուր յորում
14 հասանել իցէ սրտմտութիւն նր ։ * Եւ եղիցին միացեալքն
իբրև զայծեամն փախուցեալ , և իբրև զոչխարս մոլո-
րեալ • և ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ ։ զի մարդն անդրէն
'ի ժողովուրդ իւր դարձցի , և այր իւրաքանչիւր յեր-
15 կիր իւր հալածեսցի ։ * Զի որ ըմբռնեսցի՝ 'ի պար-
տութեն մատնեսցի , և ժողովեալքն 'ի սուր անկցին ։
16 * Եւ զորդիս նց՝ առաջի նց սատակեսցեն , և զտունս
նց աւար հարկանիցեն , և զկանայս նց խայտառակես-
ցեն ։

զինեալք հսկայք մեծամեծք • 'Ի վերայ լերինն մառախղուտ ամբարձէք նշ" ։ (4) Ոմանք • Թագաւորաց ազգաց միաբանութեան ժո" ։ (8) Ոմանք • 'Ի բոցագոյնս դարձ" ։ (9) Ոմանք • Զի ահաւասիկ օր Տն հասանելոց է ։ Եւ ոմանք • Օր Տն հասանելոց է ։ (9) 'Ի զայրոյթ • 'Ի չէ՟ անհնարին , նշանակէ՝ անբժշկական ։ (10) Ոմանք • Մի տացեն • տացէ՝ տայցէ ։ (12) Բազմացեալք յանդգնեալք • Քան զականս պատուականս սափիրայ ։ (14) Ոմանք • Եւ իբրև զոչխարս մոլորեալ ։

ցէն: * Ահաւասիկ յարուցանեմ ՚ի վ՟ր ձեր զՄարս՝ որ 17
ոչինչ համարին զարծաթ և զոսկի: * Զաղեղունս ե- 18
րիտասարդաց խորտակեսցեն, և որդւոցն ձերոց ո-
ղորմեսցին, և ՚ի մանկունս ձեր ոչ խնայեսցէ ակն ն՟ց:
* Եւ եղիցի Բաբելոն որ փառաւորն կոչի ՚ի Թագա- 19
ւորէն Քաղդէացւոց. որպէս կործանեաց Ած զՍոդոմ և
զԳոմոր: * Եւ ոչ բնակեսցէ յաւիտեանս ժամանակաց. 20
և մի՛ մտցեն ՚ի նմա յազգս բազումս, և մի՛ եւս անցցեն
ընդ նա արաբացիք. և հովիւք մի՛ հանգիցեն ՚ի նմա:
* Այլ անդ հանգիցեն գազանք վայրենիք. և լցցին 21
տունք ն՟ց աղաղակաւ. և անդ հանգիցեն համբարուք,
և անդ դևք կաքաւեսցեն. * և յուշկապարիկք բնա- 22
կեսցեն ՚ի նմա, և ոզնիք ձագս հանցեն յապարանս ն՟ց:

ԳԼ. ԺԴ.

Վաղվաղակի հասանել և գայ, և ոչ անագանեսցի. * Եւ 1
աւուրք ն՟ց մի՛ յերկարեսցին: Եւ ողորմեսցի Տ՟ր
Յակոբայ, և ընտրեսցէ միւսանգամ զԻՂ. և հանգի-
ցեն յերկրի իւրեանց: և յաւելցի պանդուխտն ՚ի տունն
Յակոբայ: * Ընկալցին զն՟ս հեթանոսք, և ածցեն ՚ի 2
տեղիս իւրեանց՝ և ժառանգեսցեն: և բազմասցին յերկ-
րին Այ ՚ի ծառայս և յաղախնայս: և եղիցին գերիք գե-
րեվարք ն՟ց, և անկցին ՚ի ծառայութիւն որ տիրէին ն՟ց:
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, հանգուսցէ զքեզ Տ՟ր ՚ի 3
ցաւոց և ՚ի սրտմտութենէ քումմէ. և ՚ի ծառայութենէ խստու-
թենէ զոր ծառայեցեր ն՟ց: * Եւ առցես զողբս զայս ՚ի 4
վ՟ր Թագաւորին Բաբելացւոց, և ասասցես յաւուր
յայնմիկ. զիա՞րդ դադարեաց կայ պահանջօղն, հան-
գեաւ տագնապողն: * Զի խորտակեաց Տ՟ր զլուծ մե- 5
ղաւորացն՝ զլուծ իշխանացն. * Հարեալ զազգս 6
սրտմտութ. անհնարին հարուածովք բարկութ. յանխնա-
նայ: * Հանգեաւ յուսով երկիր ամ՟, և գոչէ ուրախու- 7
թբ: * Եւ փայտքն լիբանանու ուրախ եղեն քեզ: 8
և մայրքն լիբանանու ասեն. Թէ յորմէ հետէ դու ննջե-
ցեր՝ ոչ ելին ՚ի մեզ փայտահատք: * Դժոխք ՚ի 9
ներքուստ դառնացան ՚ի պատահել քեզ. կանգնեցան
միանգամայն հսկայքն ամ՟ որ լեալ էին իշխանք երկրի.
որ յարուցին յաթոռոց իւրեանց զամ՟ Թագաւորս ազ-
գաց:

---

(20) Ոմանք. Եւ ոչ ևս բնակեսցէ յաւիտեանս ժամանա-
կաց և մի՛ մտցեն ՚ի նա ազգք բազումք:
ԳԼ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Հասանել գայ, ոչ անյապ": (3) Օրի-
նակ մի. ՚ի ցաւոց և ՚ի սրտմտութենէ խստութեան զոր ծա".
(6) Ոմանք. Հարուածովք յանխնայ: (8) Ոմանք. Եւ փայտք
լիբանանու ուրախ ե": (9) Ոմանք. Իշխանք յերկրի:

Digitized by Google

10 գաց ։ * Ամենեքեան պատասխանի տացեն քեզ՝ և ա-
սասցեն · և դու իբրև զմեզ ըմբռնեցար, և ընդ մեզ
11 համարեցար ։ * Իջին ՚ի դժոխս փառք քո, և բազում
ուրախութիւն քո ։ ՚Ի ներքոյ քոյ մէջս տարածեսցեն, և
12 ՚ի վ̃ր քո որդն յարկցի ։ * Զիարդ անկաւ յերկնից ա-
րուսեակն՝ որ ընդ առաւօտն ծագէր · անկաւ յերկիր,
13 խորտակեցաւ՝ որ առաքէր առ ա̃մ ազգս ։ * Դու ա-
սէիր ՚ի միտ քում · ելից յերկինս, ՚ի վերոյ քան զաս-
տեղս երկնից արկից զաթոռ իմ · նստայց ՚ի լերինն
14 բարձու, ՚ի վ̃ր լերանց բարձանց հիւսւսոյ ։ * Ելից ՚ի
15 վեր քան զամպս, եղէց նմանօղ բարձրելոյն ։ * Արդ՝
16 ահաւադիկ ՚ի դժոխս իջցես և ՚ի հիմունս երկրի ։ * որք
տեսանիցեն զքեզ՝ զարմասցին ՚ի վ̃ր քո և ասասցեն ·
այս այն այր է որ զայրացուցանէր զերկիր, շարժէր
17 զթագաւորս ։ * որ առնէր զա̃մ տիեզերս աւերակ, և
քակէր զքաղաքս նց̃ · զգերեաց զերեդարձ ոչ արար ։
18 * Ա̃մ թագաւորք ազգաց ննջեցին պատուով · այր իւ-
19 րաքանչիւր ՚ի տան իւրում ։ * և դու անկցիս ՚ի վերայ
լերանց իբրև զմեռեալ · գարշելի ՚ի մէջ բազում դիա-
կանց կոտորելոց սրով՝ իջելոց ՚ի դժոխս ։ Իբրև զձորձս
20 արեամբ թաթաւեալ որ ոչ իցէ սուրբ · * Նոյնպէս և
դու ոչ սրբեսցիս · զի ապականեցեր զերկիր իմ, և զժ-
ժողովուրդ իմ կոտորեցեր · մի՛ մնասցես յաւիտեանս
21 ժամանակաց ։ Զաւակ չար * պատրաստեա՛ զորդիս քո
՚ի սպանումն վ̃ս մեղաց հարց իւրեանց · զի մի՛ յարի-
ցեն և ժառանգեսցեն զերկիր, և լցցեն զերկիր պա-
22 տերազմօք ։ * Յարեայց ՚ի վ̃ր նց̃ ասէ տ̃ր սաբաւովթ ·
և կորուսից զանուանս նց̃՝ և զզարմ և զզաւակ ։ Այս-
պէս ասէ տ̃ր զօրութ̃ց · արարից զբաբելոնի աւերակ,
23 * զի բնակեսցեն ՚ի նմա ոզնիք · և եղիցի յոչինչ ։ և ա-
րարից զնա խորխորատ տղմոյ ՚ի կորուստ ։ Այսպէս
24 ասէ տ̃ր զօրութ̃ց · * զոր օրինակ ասացի՝ այնպէս եղի-
25 ցի · և որպ̃ խորհեալ եմ՝ * այն կացցէ · սատակել զասո-
րեստանեայս յերկրի իմում և ՚ի վ̃ր լերանց իմոց ։ և
եղիցին ՚ի կոխումն · և բարձցի ՚ի ձէնջ լուծ նց̃, և գո-
26 ռոզութի̃ն նց̃ ՚ի պարանոցէ ձերմէ վերասցի ։ * Այս
խորհուրդ է զոր խորհեցաւ տ̃ր ՚ի վ̃ր ա̃մ տիեզերաց ·

և

(11) Օրինակ մի · Որդն յարկցեն ։ (13) Ոմանք · Դու ասէիր ՚ի սրտի քում ։ (15) Ոմանք · Արդ՝ աւասիկ ։ (19) Ոմանք · ՚Ի մէջ դիականց ։ (21) Ոմանք · Վ̃ս մեղաց հօրդ իւրեանց ։ (22) Ոմանք · Եւ կորուսից զանուն նոցա . . . և արարից ։ Ոմանք ունին · Եւ զզաւակ՝ ասէ տ̃ր զօրութ̃ց ։ (23) Ոմանք · Զնա ՚ի խորխորատ տղմոյ ։ (24) Ոմանք · Այսպէս եղիցի ։ (25) Ոմանք · Զասորեստանեայս յերկրի իւրում ։

Digitized by Google

եւ այս ձեռն բարձրացեալ 'ի վերայ ամենայն ազգաց։ * Զի զոր 27
Տէր Աստուած խորհեցաւ, ո՞վ իցէ որ զայն ցրիցէ. եւ զբարձ-
րացեալ ձեռն նորա՝ ո՞վ իցէ որ դարձուցանիցէ։ Յամին յո- 28
րում մեռաւ Աքազ արքայ, եղեւ պատգամս այս 'ի վերայ այլազգեացն։
ԺԵ * Մի՛ ուրախ լինիք ամենայն այլազգիք, եթէ խորտակեցաւ 29
լուծ հարկանողացն ձերոց. զի 'ի զաւակէ օձին ելցեն
ծնունդք իժից, եւ 'ի ծնունդոց նոցա ելցեն օձք թեւաւորք։
* Եւ բուծցին աղքատք նոքաւ, եւ տկար մարդիկ 'ի 30
խաղաղութեան բնակեսցեն. եւ սատակեսցեն 'ի սովոյ զզա-
ւակ քո, եւ զմնացորդս քո սատակեսցէ։ * Ողբացէ՛ք 31
դրունք քաղաքաց. ձայն արկցեն քաղաքք խռովեալք
ամենայն այլազգիք. ծուխ եկն 'ի հիւսիսոյ, եւ ոչ է գտանի-
ցի։ * Եւ զի՞նչ տայցեն պատասխանի թագաւորք ազ- 32
գաց. զի Տէր հաստատեաց զՍիովն, եւ նովաւ
փրկեսցին խոնարհք ժողովրդեանն։

ԳԼ. ԺԵ.

Պատգամ 'ի վերայ Մովաբացւոց։ 1

ԺԶ Գիշերի սատակեսցի Մովաբացին. գիշերի կործա-
նեսցի պարիսպ Մովաբացւոցն։ * Սուգ առէք 2
յանձինս, զի կորեաւ Դեդեբոն՝ ուր էր մեհեանն ձե-
րոյ. անդր ելանիցէք լալ 'ի Նաբաւ Մովաբացւոց։ Ող-
բացէք զի ամենայն գլուխ 'ի կնդութեան, եւ ամենայն բազուկք կոտո-
րեալք։ * 'ի հրապարակս նորա քուրձ զգեցարուք, եւ 3
'ի վերայ տանեաց նորա կոծեցարուք, եւ 'ի փողոցս նորա ողբա-
ցէք լալով։ * Զի գոչեաց Եսեբոն, եւ Եղեաղէ. մինչեւ 4
յԱսսա լսելի եղեն ձայնք նոցա։ Վասն այսորիկ երկանց Մո-
վաբացւոցն գոչէ, եւ անձն իւր ծանիցէ։ * Սիրտ Մովա- 5
բացւոցն գոչէ յանձն իւր մինչեւ 'ի Սեգովր։ Քանզի եր-
ինջ եռամեայ է։ Եւ ընդ ելսն Լուհիթայ լալով ելցեն
առ քեզ։ 'ի ճանապարհն Արոնիմայ, գոչէ բեկումն եւ
շարժումն։ * Ջուրն Նեմերիմայ ապականեսցի եւ ցամա- 6
քեսցի. եւ խոտ նորա նուազեսցէ. եւ դալար՝ անդ մի՛
գտցի։

---

(28) Օրինակ. Աքազ արքայ։ (29) Ոսկան.— Եւ 'ի ծնընդենէ
ելցեն օձք։ (30) Օրինակ. Եւ սատակեսցէ սովով զզա-
ւակ քո։ Որ ոսկան. Եւ սատակեսցի սովու զաւակ քո։
(31) Օրինակ. Ձայն արկցեն... զի ծուխ եկն 'ի հիւսիսոյ։
(32) Ոսկան. Փրկեսցի խոնարհ ժող.։
Գլ. ԺԵ. (1) Օրինակ. 'ի գիշերի սատակեսցի"... պարիսպ
Մովաբացւոցն։ (2) Ոսկան. Լալ 'ի Նաբաւ Մովաբայ"։
(3) Օրինակ յաւելուն. Եւ 'ի փողոցս նորա ամենեքեան ողբա"։
(4) Օրինակ. Մինչեւ յԱսսա... վասն այսորիկ երկանց։ (4) Ոս-
կան. Եւ անձն իւր ծանիցի։

7 պայրի: * Միթէ և այժմիկ ապրեսցին. եկեսցէ 'ի վերայ ա-
8 ձորոյ 'ի հիւսիսոյ զԱրաբացիս, և առցեն զնա: * Զի եկեղ-
ցաւ բարբառ սահմանաւն Մովաբացւոցն ընդ բոլոր կող-
մանս նորա. և աղաղակ նորա մինչև 'ի Գաղղայիմ եղեւ՝ աղաղակ
9 նորա: * Եւ ջուրն Ռեմմովնայ լցցի արեամբ. զի ածից 'ի
վերայ Ռեմմովնայ զԱրաբացիս, և բարձից զզաւակն Մովա-
բու և զԱրիէլ, և զմնացորդսն Ադամայ; առաքեսցից
իբրև սողունս ընդ երկիր:

ԳԼ. ԺԶ.

1 Միթէ ապառաժ անապատ իցէ լեառն դստեր Սիո-
2 նի: * Եւ եղիցի իբրև հաւու թռուցելոյ ձագ. նմա-
3 ցեալ դստեր Մովաբացւոց: * Բազում առնէ և զան առա-
ջոյն ասելոյ խորհուրդ առնելոյ յաւէտ սուգս նմա. հա-
4 լածական 'ի միջօրէի իբրև ընդ խաւարի փախիցեն: * Զար-
հուրեցան, և ոչ վարեցայ. զի պանդխտեցին առ քեզ
փախստականքն Մովաբու. եղիցին ձեզ ապաւէն յերե-
սաց հալածչի. զի բարձաւ ընկեր 'ի միջոյ քոյ, և իշ-
խանն կորեաւ որ կոխէր զերկիր:
5 * Եւ ուղղեսցի ողորմութեամբ աթոռ, և նստցի 'ի վերայ նորա ճշ-
մարտութեամբ 'ի յարկան Դաւթի. դատեսցի՝ և խնդրես-
ցէ զիրաւունս, և փութասցի առնել զարդարութիւն:
6 * Լուաք զամբարտաւանութիւն Մովաբու՝ զի հպարտա-
ցեալ էր յոյժ. հպարտութիւն նորա և ամբարտաւանութիւն և զամ-
բարտաւանութիւն քո բարձի 'ի քէն: Ոչ այնպէս որպէս
7 գուշակութիւնն քո: * Եւ ոչ այնպէս ողբասցէ 'ի Մովաբ:
Զի 'ի Մովաբ ողբասցեն ամենեքեան զայնոսիկ որ բնա-
կեալ են 'ի Դէսեմոն. մրմնջեսցեն՝ և ոչ պատկառես-
8 ցեն: * Դաշտք Եսեբոնայ սգասցին, և այգիքն Սե-
բամայ որ կլանէին զազգս: Կոխեցէք զայգիս նոցա մինչև
յԱզէր՝ և մի հասանիցէք. մոլորեցարուք յանապատի: Առա-
9 քեալք նորա Հեշոն, քանզի անցին ընդ ծով: * Վա այսո-
րիկ

(8) Ոմանք. Մովաբացւոց ընդ բոլոր գաւառսն Մովաբացւոյն:
(9) Ոմանք. Եւ զմնացորդսն ադամայ: Եւ ոմանք. երդովմայ
առաքեսցից ոմն սողունս:

Գլ. ԺԶ. (2) Ոմանք. Եւ եղիցի իբրև հաւու: (4) Ո-
մանք. Ոչ վարեցայ. և եկեղեցին: (5) Եւ ... 'ի վերայ
Դաւթի, խնդրել զիրաւ՝ հաստատել զարդարս 'ի Դաւթի: (6) Ո-
մանք. Եւ ամբարտաւանութիւն քո բարձցի 'ի քէն: (7) Ո-
մանք. Եւ ոչ այնպէս որպէս ողբասցեն 'ի Մովաբ... բնա-
կեալ են 'ի Դէսեմոն. մրմնջեսցեն՝ և ոչ պատկառես-
ցեն: (8) Ոմանք. Եւ այգիքն Սեբամայ... մինչև յԱ-
զէր. և մի խառնիցէք. կամ, խառնեցէք. մոլորե... ան-
ցին ընդ ծով: (9) Ոմանք. Լացեք իբրև պտուղն յայգե-

ընկ լացուցից իբրեւ զլալիւնն Յազերայ զայգին Սեբա-
մայ : Եւ զծառաստանսն քո կործանեաց Եսեբոն եւ Եղե-
ալէ : զի զհնձանս քո եւ զկթութս քո կոխեցից, եւ ամե-
նեքեան կործանեսցին : * Եւ բարձցի ուրախութիւն եւ 10
ցնծութիւն յայգեաց, եւ յայգեստանս քում ուրախութիւն
մի լիցի . եւ մի կոխեսցեն գինի 'ի հնձանս քո, բարձցի
պտղաբերութիւն : * Վա՜յ այսորիկ որովայնն իմ 'ի վերայ Մովա- 11
բու իբրեւ զքնար հնչեսցէ . եւ ընդ իմ իբրեւ զպարիսպ
նորոգեցեր : * Եւ եղիցի քեզ այն յամօթ . զի աշխատ 12
եղեւ Մովաբ 'ի մեհեանս իւր . եւ մտցէ ուխտագործ 'ի
ձեռագործս իւր . եւ մի կարասցեն փրկել զնա : * Այս 13
բան է զոր խօսեցաւ Տէր 'ի վերայ Մովաբու : * Եւ այժմ 14
ասացեալ խօսեցաւ Տէր : Յերիս ամս ըստ ամաց վար-
ձկանի անարգեսցին փառքն Մովաբու յամենայն 'ի բազում մե-
ծութեան իւրում . եւ մնասցէ սակաւամնացք եւ ոչ պատուականք :

Գլ. ԺԷ.

Պատգամ 'ի վերայ Դամասկոսի : 1

ԺԸ Ահաւասիկ Դամասկոս բարձցի 'ի քաղաքաց, եւ եղի-
ցի 'ի կործանումն : * Լքեալ յաւիտեան 'ի մէջ 2
արօտս հօտից, եւ 'ի հանգստեան անդուոց . եւ ոչ ոք ի-
ցէ որ հալածիցէ : * Եւ ոչ եւս եղիցի ամուր ապաւէ- 3
նանն Եփրեմի . եւ ոչ եւս կացցէ թագաւորութիւն 'ի Դա-
մասկոս, եւ ոչ մնասցեն մնացորդք Ասորւոց . զի ոչ լա-
ւ են քան զորդիսն Իսրայէլի եւ զփառս նոցա : Այսպէս ա-
սէ Տէր զօրութեանց . * Եղիցի յաւուր յայնմիկ պակասեսցեն 4
փառացն Յակոբայ, եւ յաղթանդամութիւն փառաց նորա շար-
ժեսցի : * Եւ եղիցի որպէս զի ժողովիցէ որայ կանգուն 5
'ի գերկս իւր, եւ շեղջեսցէ հասկաքաղ զհասկն նորա : Եւ եղիցի
որպէս քաղիցէ ոք հասկ 'ի ձորին Հաստատուն . * Եւ մնաս- 6
ցէ 'ի նմա խաղողն : եւ կամ իբրեւ զպտուղ ձիթենեաց եր-
կուս կամ երիս 'ի բարձրուն ծայրից, կամ չորս կամ
հինգ յոստոց մնասցեն : Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի .
* յաւուր յայնմիկ յուսացեալ եղիցի մարդն յարարիչ 7
իւր .

ըստ զայգին Սաբամայ . կամ, Սեբամայ . զծառաստանսն
քո . . . եւ Եղեալէ : (11) Ոմանք . Վա՜յ այնորիկ որովայնն :
(12) Բազումք . Եւ մի կարասցեն փրկել զնա : (14) Ո-
մանք . Յերիս ամս ըստ : (14) 'Ի լուսն" . Ըստ ամաց վարձ-
կանի անարգ" . համաձայնեն բազմաց 'ի բնագիրն" :
Գլ . ԺԷ . (2) Ոմանք . Լքեալ յաւիտեան . . անդուոց :
(5) Ոմանք . Զի ժողովեսցէ որայ : (6) Ոմանք . Կամ երկու
. . կամ չորս կամ հինգ : (7) Ոմանք . Յուսացեալ լիցի
մարդն յարարիչ :

8 իւր․ և աչք նորա ՚ի սուրբն Իէլի հայեսցին։ * Եւ մի ևս յու-
սացեալ եղիցին ՚ի սեղանս, և մի ՚ի գործս ձեռաց իւր-
եանց՝ զոր արարին մատունք նոցա։ այլ եղիցին յուսա-
ցեալ՝ ՚ի սուրբն Իէլի․ և ոչ ևս հայեսցին յանտառս իւրեանց,
9 և ոչ ՚ի գարշելիս իւրեանց։ * Յաւուր յայնմիկ եղի-
ցին քաղաքք քո լքեալք․ զոր օրինակ լքին Ամուրհա-
ցիքն և Խեւացիքն յերեսաց որդւոցն Իէլի, և եղիցին ա-
10 ւերակք․ * Վասն զի թողեր զԱծ փրկիչ քո, և զՏր
զօրութեան քո ոչ յիշեցեր։ Վն այսորիկ տնկեսցես տունկ
11 անհաւատս, և սերմն անհաւատս։ * յաւուր յորում տնկ-
եսցես, մոլորեսցիս։ Ընդ առաւօտս եթէ սերմանես-
ցես, ծաղկեսցէ յաւուրն։ յաւուր յորում ժառանգե-
ցուցես՝ որպէս հայր որ թողուցու ժառանգութիւն որդ-
12 ւոց իւրոց։ * Վայ բազմութեան ազգաց բազմաց․ իբրև
զծով ալեաց կուտակելոյ այնպէս խռովեսջիք․ և թի-
13 կունք ազգաց բազմաց իբրև զջուր գոչեսցեն։ * Իբրև
զջուրս բազումս ազգք բազումք․ իբրև ջուրց բազմաց
բռնութիւն հոսանաց․ և վանեսցէ զնա, և բացուստ ՚ի
բաց հալածեսցէ։ Իբրև զփոշի յարդի հոսեալ յերե-
սաց հողմոյ, և իբրև զփոշի անուոյ ՚ի փոթորկէ մըր-
14 կեալ։ * Ընդ երեկոյս սուգ եղիցի․ յառաջ քան զա-
ռաւօտն և այլ ոչ ևս եղիցի։ այս է բաժին աւարառու-
աց ձերոց, և ժառանգութիւն որ զձեզ ժառանգեցին։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Վայ երկրին ՚ի Թևս նաւացն յայնկոյս գետոյն Եթով-
2 պացւոց։ * Որ առաքէր պատգամաւորս ընդ ծով,
և Թղթեայս մատենագրութեամբ ՚ի վր ջուրցն մատենանիւք։ զի
երթիցեն հրեշտակք երագունք յազգ հպարտացեալ
յազգ օտար և ՚ի չար։ զի ոչ ևս որ լիցի քան զնա անդր,
3 յազգ անյոյս և ՚ի կոխեալ։ * Եւ այժմ գետք ամենայն եր-
կրին իբրև զաշխարհ բնակեալ․ բնակեսցէ աշխարհն նոցա
իբրև զնշան ՚ի լեռնէ բարձրէ, և իբրև զձայն փողոյ լսե-
4 լի եղիցի։ * Զի այսպէս ասաց ցիս Տր․ զգուշութիւն ե-
ղիցի յիմում քաղաքի՝ իբրև զլոյս տօթագին ՚ի միջօրէի,
5 և իբրև զամպ ցօղագին յաւուրս ամառնային։ * Յա-
ռաջ

(8) Օրինակ․ ՚ի սեղանս իւրեանց, և մի ՚ի գործս։ (10) Օ-
րինակ․ Եւ զՏր Ած զօրութեանց քո․ [illegible] այսորիկ։ (11) Օ-
րինակ․ Յաւուր ժառանգեսցես, որպէս հայր որ թողուցու։
(13) Օրինակ․ Եւ իբրև զջուրս բազ․․ և վանեսցէ զնա
[illegible] իբրև զփոշի յարդի։ (13) Օրինակ․ Եւ ՚ի բաց հա-
լածեսցէ։

Գլ. ԺԸ. (2) Օրինակ․ Յազգ անօրէն հպարտացեալ։ (4) Օ-
րինակ․ Տօթագին ՚ի միջօրէի։ (5) Օրինակ․ [illegible]

Digitized by Google

ռաջ քան զհունձս յորժամ բովանդակեսցի ծաղիկն. եւ
ագուռիդ ծաղկեսցէ ծաղիկն ազոխացեալ. եւ հատանիցէ
զոստս մանր ողկուզացն մանգաղաւ, եւ զուռոյն կոտո-
րեսցէ եւ ՚ի բաց հատանիցէ: * Եւ թողուցու միանգամայն 6
թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի. եւ ժողովեսցին ՚ի
վր̄ նց̄ թռչունք երկնից, եւ ամ̄ գազանք երկրի հասա-
նիցեն ՚ի վր̄ նց̄: * ՚Ի ժամանակի յայնմիկ մատուսցին 7
պատարագք Տն̄ զօրութեանց ՚ի նեղեալ եւ ՚ի խոնարհ ժո-
ղովրդենէ. եւ ՚ի մեծէ ժողովրդենէ յայսմհետէ եւ յա-
ւիտենից ժամանակաց. ազգ յուսացեալ եւ կոխեալ՝ որ
է ՚ի կողմն գետոյ աշխարհի նց̄, ՚ի տեղւոջ ուր անուն
Տն̄ զօրութեանց կոչեցաւ ՚ի վր̄ լերինն Սիովնի:

ԳԼ. ԺԹ.

Տեսիլ Եգիպտացւոց.

ԺԹ Ահաւասիկ Տր̄ նստեալ ՚ի վր̄ թեթեւ ամպոյ, եկես- 1
ցէ յԵգիպտոս: եւ շարժեսցին ձեռագործք Եգիպ-
տացւոց յերեսաց նր̄. եւ սիրտք նց̄ լքցին ՚ի նս̄: * Եւ 2
յարիցեն Եգիպտացիքն ՚ի վր̄ Եգիպտացւոցն, եւ տա-
ցեն պատերազմ այր ընդ եղբօր, եւ այր ընդ ընկերի.
քաղաք ընդ քաղաքի, եւ օրէնք ընդ օրէնս: * Եւ խռո- 3
վեսցի ոգի Եգիպտացւոցն յանձինս իւրեանց. եւ ըզ-
խորհուրդ նց̄ ցրեսցէ: եւ հարցանիցեն զդիսն իւրեանց
եւ զպատկերս իւրեանց, եւ զգետնախօսս՝ եւ զվհուկս:
* Եւ մատնեցից զԵգիպտացիս ՚ի ձեռս արանց տերանց 4
խստասրտաց. եւ թագաւորք խստասիրտք տիրեսցեն
նց̄: Այսպէս ասէ Տր̄ զօրութեան: * Եւ արբցեն Եգիպ- 5
տացիքն զջուրն ծովափնեայս. քանզի գետն նուա-
զեսցէ, եւ ցամաքեսցի: * Եւ պակասեսցեն գետքն եւ 6
ջրագնացք գետոյն, եւ ցամաքեսցին ամ̄ ժողովք ջուրցն.
եւ յամ̄ մարգագետինս, եւ յամ̄ ամուրս եղեգանն եւ պապե-
ւոյ եւ ՚ի լեառնամարգս: * ամ̄ կանաչ որ շուրջ զգե- 7
տովն

կեսցի ծաղիկն .. կտրեսցէ եւ ՚ի բաց հանիցէ: (6) Ոմանք.
Եւ ժողովեսցին ՚ի վր̄ նց̄: (7) Յօրինակին. ՚Ի ձգեալ
եւ ՚ի խոնարհ ժողո": (7) Ոմանք. ՚Ի ժամանակին յայնմիկ
.. յայսմ հետէ եւ յաւիտենից ժամանակաց, ազգ ան-
յոյս եւ կոխեալ .. աշխարհին նց̄.
ԳԼ. ԺԹ. (3) Օրինակ մի. Եւ խռովեսցին ոգիքն Եգիպ-
տացւոց"... եւ զվհուկս: (3) Ոմանք. Եւ զխորհուրդս նց̄:
(4) Ոմանք. Եւ մատնեցից զԵգիպտոս ՚ի ձեռս .. եւ թա-
գաւորք խիստք տիրեն"... ասէ Տր̄ զօրութեանց: (6) Ո-
մանք. Եւ պակասեսցէ գետն .. եւ ցամաքեսցի ամ̄ ժո-
ղովք .. եւ յամուրս եղէ": (7) Ոմանք. Ջրոյ կանաչն.

Digitized by Google

ամենայն եղէգն, և ամ սերմանեալքն որ ընդ գետոյն չորով վա-
8 րեալ եղեն հողմահարք ցամաքեսցին ։ * Եւ սգասցեն ձկնորսքն, և յոգւոց հանեսցեն ամ կարթընկէցք գե-
տոյն․ և ցանցորդքն և ուռկանաւորքն սուգ առցեն ։
9 * Ամաչեսցեն և կասկածեսցեն քաղաքականք, և որ
10 գործեն զբեհեզն ։ * և եղիցին ճարտարքն ամ ի տա-
ռապանս․ և ամ սարաշինագործք նոյն սգասցին, և ցա-
11 ւեսցեն սիրտք իւրեանց ։ * Եւ յիմարեսցին իշխանքն
տանեոյ․ իմաստունք խորհրդականք թագաւորին․ և
յիմարեսցին խորհուրդք նոյա ։ զիարդ ասիցէք ցարքայն՝
թէ որդիք իմաստնոց եմք մեք, և որդիք թագաւորաց
12 որ ի սկզբանէն էին ։ * Արդ՝ ուր են իմաստունքն քո․
պատմեսցեն քեզ և ասասցեն զինչ խորհուրդ խորհե-
13 ցաւ Տէր զօրութեանց 'ի վերայ եգիպտոսի ։ * Յիմարեցան իշ-
խանք տանեոյ, և բարձրացան իշխանքն մեմփեացւոց․
և մոլորեցուսցեն զեգիպտոսի ըստ ազգաց ազգաց
14 իւրեանց ։ * Քանզի Տէր խառնեաց նոցա ոգի մոլորութե,
և մոլորեցուցին զեգիպտոս յամ 'ի գործս իւրեանց․
15 որպէս մոլորիցի արբեալ՝ և որ փսխիցէ ։ * Եւ ոչ ևս ե-
ղիցի եգիպտացւոցն գործ՝ որ գլուխ և որ յետս․ որ
16 սկզբանն և որ 'ի կատարածի ։ * Յաւուր յայնմիկ ե-
ղիցին եգիպտացիք իբրև զկանայս երկիւղածս և զար-
հուրեալս յերեսաց ձեռին Տն զօրութեանց՝ զոր արկցէ
17 ի վերայ նց ։ * Եւ եղիցի երկիրն հրէաստանի 'ի
խրատու եգիպտացւոցն․ և ամ որ անուանեսցէ զնա
նոցա երկիւղիւն ասէ ; զարհուրեսցին վս խորհրդեանն զոր
18 խորհեցաւ Տէր զօրութեանց 'ի վերայ նց ։ * Յաւուր յայնմիկ
եղիցին հինգ քաղաք յերկրին եգիպտացւոց՝ որ խօսի-
ցին զքանանացւոց լեզուն, և երդնուցուն յանուն Տն
19 զօրութեանց․ քաղաքն ասեդեկ կոչեսցի մի քաղաքն ։ * Յա-
ւուր յայնմիկ եղիցի սեղան Տն յերկրին եգիպտացւոց,
20 և արձան կանգնեսցի Տն 'ի սահմանս նր ։ * և եղիցի 'ի
նշան յաւիտենից Տն յերկրին եգիպտացւոց ։ Զի աղա-
ղակեսցեն առ Տէր վս նեղչացն իւրեանց․ և առաքեսցէ
նց Տէր այր մի որ փրկեսցէ զնս, և դատաստանս արա-
21 րեսցէ զնս ։ * Եւ ծանիցէ Տէր եգիպտացւոցն․ և ծա-
նիցեն եգիպտացիքն զՏր յաւուր յայնմիկ ։ և մատուս-
ցեն զոհս և պատարագս, և ուխտեսցեն ուխտս Տն՝ և կա-
տա-

հողմահարք ցամաքեսցին ։ (11) Ոմանք․ Եւ յիմարասցին իշխանք ։ (13) Ոմանք․ Պակասեցան իշխանք տանա-
նեա, և հպարտացան իշխ"։ (13) Ոմանք․ Եւ մոլորեցու-
ցին զեգիպ"։ (14) Բազ․ Յամ գործս իւր ։ (17) Ոմանք․
Վս խորհրդոյն զոր ։ (17) Ոմանք․ Տր զօրութեանց 'ի վերայ նց ։
(19) Ոմանք․ Քաղաքաքաղաքն կոչեսցի մի քաղաքն ։

Digitized by Google

տարեսցեն ։ * Եւ հարցէ Տէր զԵգիպտացիսն մեծամեծ 22
հարուածովք, և բժշկելով բժշկեսցէ զնոսա ։ և դարձ-
ցին առ Տէր՝ և լուիցէ նոցա՝ և բժշկեսցէ զնոսա ։ * Յաւուր 23
յայնմիկ եղիցին ճանապարհ Եգիպտացւոց առ Ասո-
րեստանեայս . և մտցեն Ասորեստանեայքն յԵգիպտոս ,
և Եգիպտացիքն երթիցեն առ Ասորեստանեայս . և ծա-
ռայեսցեն Եգիպտացիքն Ասորեստանեայցն ։ * Յաւուր 24
յայնմիկ եղիցի երրորդ Իէլ ՚ի մէջ Եգիպտացւոց և ՚ի
մէջ Ասորեստանեայցն . օրհնեալ յերկրին * զոր օրհ- 25
նեաց Տէր զօրութեանց , և ասէ . օրհնեալ եղիցի ժողովուրդ
իմ որ յԵգիպտոս , և որ յԱսորեստանեայսն , և ժառան-
գութիւն իմ Իէլ ։

ԳԼ. Ի.

Յամին յորում եկն Թանաթան յԱզովտոս՝ ՚ի ժամանակին յոր- 1
ժամ առաքեաց զնա Սարգոն արքայ Ասորեստանեայց . և էր պատերազմ
ընդ Ազովտոսի , և առ զնա ։ * Յայնժամ խօսեցաւ Տէր ընդ Ե- 2
սայեայ որդւոյ Ամովսայ՝ և ասէ ։

Ի Երթ և ՚ի բաց հան զքուրձդ ՚ի մէջոյ քումմէ . և զկօշիկ
ղհողաթափս յոտից քոց ։ և արար այնպէս . և գը-
նայր մերկ և բոկ ։ * Եւ ասէ Տէր . զոր օրինակ գնայ ծա- 3
ռայ իմ Եսայի մերկ և բոկ , այսպէս զերիս ամս եղի-
ցին նշանք և արուեստք Եգիպտացւոց , և Եթեովպաց-
ւոց ։ * Եւ ՚ի միտ առցեն՝ թէ այսպէս տարցի արքայն 4
Ասորեստանեայց ՚ի գերութիւն զԵգիպտացիսն՝ և զԵթե-
ովպացիսն , զերիտասարդս և զծերս՝ մերկս և բոկս
խայտառակեալ զամօթ Եգիպտացւոց ։ * Եւ ամաչես- 5
ցեն ՚ի պարտութեն մատնեալ Եգիպտացիքն ՚ի վ[ե]րայ Եթե-
ովպացւոց , յորս յուսացեալ էին Եգիպտացիքն , որք
էին նոցա փառք ։ * Եւ ասասցեն բնակիչք կղզւոյդ այդո- 6
րիկ յաւուր յայնմիկ . ահաւասիկ մեք յուսացեալ էաք
ապաստան լինել ՚ի նոսա յօգնականութիւն . և նոքա ոչ
կարասցին ապրեցուցանել՝ և ոչ զանձինս իւրեանց յար-
քային Ասորեստանեայց . և մեք զիարդ ապրեսցուք ։

ԳԼ.

---

(23) Այլ . Եղիցի ճանապարհ եգիպ՛՛ ։ (24) Ոմանք . Եւ եղիցի երկրորդ Իսրայէլի ՚ի մէջ . (25) Ոմանք . Եւ որ յԱսորեստանեայսն ։

ԳԼ . Ի . (1) Ոմանք . Մանաթան յազովտոս . ՚ի ժամանակին զի արձա՛՛ ։ (4) Ոմանք . ՚ի գերութիւն զեգիպտաց՛՛ ։ (4) Օրինակին . Եւ բոկս խայտառակեալ զա՛՛ ։ (5) Ոմանք . Յոր յուսացեալ էին ։ (6) Ոմանք . Կղզւոյդ այդմիկ . . լինել ՚ի նոսա ապաստան , լինել յօգնականութիւն . . ապրեցուցանել զանձինս իւրեանց . Ոսկ նոյն . Լինել ՚ի նոցա օգնա՛՛ ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԱ.

Տեսիլ անապատին 'ի ծովէ:

1 Իբրեւ մրրիկ ընդ անապատ անցցէ, յանապատէ ե- ԻԱ
2 կեալ յերկրէ: Ահաւոր է տեսիլն, * և խստութիւն
պատմեցաւ ինձ. որ արհամարհելոցն է՝ արհամարհէ,
և որ անօրինելոցն է՝ անօրինէ: 'Ի վր իմ հասին Ելա-
մացիք, և հրեշտակք պարսից գան 'ի վր իմ. արդ հե-
3 ծեծից՝ և մխիթարեցից զանձն իմ: * Վն այսորիկ լցաւ
մէջ իմ դողութք, և երկունք կալան զիս իբրև զծննդա-
կանի. անգեցայ՝ զի մի լուայց, փութացայ՝ զի մի տե-
4 սից: * Սիրտ իմ զարմացաւ 'ի մոլորութէ, և անօրէնութի
զեռ ընկղմեր զիս. անձն իմ եկաց 'ի դողութե: գինեաւ
5 զգեստաւորութիւն քո. * պատրաստեա սեղան, կեր արբ.
6 արիք իշխանք պատրաստեցէք վահանս: * Զի այսպէս
ասաց ցիս Տր. գնա՛ դու անձամբ անձին դէտ ըլ-
7 նիջիր, և զոր ինչ տեսանիցես պատմեսջիր: * Եւ տե-
սի հեծեալս երկուս. հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի
ուղտու. լուեալ լուր բազում * ունկնդրութե: Եւ կո-
8 չեա զՈւրիա 'ի դիտանոցդ, ասէ Տր: * Եւ կացի զամենայն
9 տուընջեան՝ և զգիշերն ամ 'ի վր բանակին. * և տեսի զի
գայր նա հեծեալ երկձի: պատասխանի ետ և ասէ.
անկաւ կործանեցաւ բաբելոն, և ամ պատկերք նր
10 և ձեռագործք իւր կործանեցան յերկիր: * Լուարուք
մնացորդք և ցաւագնեալք. լուարուք զոր լուայ 'ի Տէ
զօրութեց, զոր Ած Իլի պատմեաց մեզ:
11 * Տեսիլ Եդոմայեցւոց: Առ իս կոչեա 'ի սէիր ըետևէ. պա- ԻԲ
12 հեցէք զմահհարձանս: * պահեցից Ը առաւօտն և զգայր:
եթէ խնդրիցես, խնդրեսջիր և առ իս բնակեսջիր:
13 * Ահամ 'ի վր արաբացւոց: Ընդ երեկոյս ննջեսցես յան
14 տառի Դեդանայարհին գողգանիմ: * Բերէք ջուր ընդ-
առաջ ծարաւեաց բնակիչք Թեմանու: Հացիւ ընդ ա-
15 ռաջ եկէք փախուցելոց: * Վն բազմութե սպանելոցն,
մա-

Գրչ. նխ. (1) Ոմանք. Տեսիլ անապատին ծովու: (2) Ո-
մանք. Եւ որ անիրաւելոցն է անիրաւէ. . արդ հեծեծե-
ցից: (2) 'Ի լուսն". Ելամացիք: Ոմ ամանք. Էլիմացիք:
(3) Ոմանք. Վն այնորիկ լցան: (4) Ոմանս. Գինեաւ զգե-
աստուն": (5) Ոմանք. Պատրաստեցէք զվահանս: (6) Յօրէն
նախին պակասէ. Զի այսպէս ասաց ցիս: (9) Ոմանք.
կործանեցան յերկիր: (11) Ոմանս. Առ իս կոչեա 'ի:
(12) Ոմանք. Եթէ խնդրեսջիր: (13) Ոմանք. 'Ի յանտառի
'ի Դեդանայարհին գողգանիմ: Ոմ ոմանս. դեգանիմ: (15) Ո-
մանք. Վն բազմութե սպանանելոցն:

Digitized by Google

եւ վասն բազմութեան մոլորելոցն. եւ վասն բազմութեան սրոյն. եւ
վասն բազմութեան աղեղանցն լարելոց, եւ վասն բազմութեան ան-
կելոցն ՚ի պատերազմի: * Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր. 16
Ամ մի եւս իբրեւ զտարի վարձկանի, եւ պակասեսցեն փառք
որդւոցն Կեդարու: * Եւ մնացորդք աղեղնաւորաց կա- 17
րողաց որդւոցն Կեդարու եղիցին սակաւաւորք.
զի Տէր ած Իէլի խօսեցաւ:

ԳԼ. ԻԲ.

Պատգամ ձորոյն Սիոնի. 1

Ո՞ր դու. զի՞ ընդ քեզ. զի՞ ելէք զամ այժմ ամե-
նեքեան ՚ի տանիս նանրութեան: * Լցաւ քաղաքդ 2
գուժկանօք, * քաղաքդ ուրախացելոց: վիրաւորք քո ոչ
վիրաւորք սուսերի, եւ ոչ դիակունք քո՝ զինակոծեալք պա-
տերազմաց: * Ամենայն իշխանք քո փախստեայք, եւ կալա- 3
նաւորք քո կապեալք սաստկապէս. եւ հզօրք քո առ-
տարանի կապեցան, բայց ՚ի բաց փախստականք: * Վա 4
այսորիկ ասացի, Թո՛յլ տուք ինձ լացից դառնապէս.
մի՛ բռնադատէք մխիթարել զիս ՚ի վ[երայ] բեկման դստեր
ազգի իմոյ: * Զի օր խռովութեան եւ կործանման եւ կոխե- 5
լոյ եւ մոլորութեան ՚ի Տեառնէ զօրութեանց ՚ի ձորն Սիոնի: Մո-
լորին եւ փոքր առ հասարակ մոլորեալք զամենայնն ՚ի վ[եր] լե-
րանց: * Իսկ եղամացիք առին կապարճս, հեծեալք 6
յերիվարս. եւ ժողովք ճակատելոց: * Եւ ընտիր ընտիր 7
ձորք քո լցցին կառօք, եւ հեծեալք երիվարաց խցցեն
զդրունս քո: * Եւ կործանեսցեն զդրունս յուդայ. 8
եւ տեսցեն յաւուր յայնմիկ զընտիր ընտիր պալատանս քա-
ղաքին: * Եւ յայտնեսցեն զծածուկս տանցն Դաւ- 9
թի: Եւ տեսին զի բազումք էին: Եւ զի դարձու-
ցին զջուրն հնութեան ՚ի քաղաքն: * Եւ զի քակեցին զտու- 10
նս Երուսաղէմի յամրութիւն պարսպաց քաղաքին: * Եւ 11
արարէք ձեզ ջուր ՚ի մէջ երկուց պարսպաց, ներքոյ
ջրոյն քան զհինն լճակին. եւ ոչ հայեցարուք յայն որ ա-
րարն զնա ՚ի սկզբանէ, եւ զհաստիչ նր ՚ի հեռաստ ոչ
ծանեաք: * Եւ կոչեաց Տէր սաբաւովթ յաւուր յայն- 12
միկ լալումն եւ կոծումն եւ ողջոյնացումն եւ գերծումն, եւ

զգա

(16) Օրինակ. Իբրեւ զտարի վարձկանի: (17) Օրինակ. Եղի-
ցին սակաւաւորք. զի Տէր:

ԳԼ. ԻԲ. (1) Օրինակ. Զի ելէք զամ այժմ: (5) Օրինակ.
Առ հասարակ զամենայնն: (6) Օրինակ. Իսկ եղամացի-
ւոցն. կամ, եղամիտացւոցն առեալ: (11) Օրինակ. ՚ի ներքոյ
ջրոյն քան զհինն: (12) Յոմանս պակասի. Եւ կոծումն
եւ ողջոյնացումն եւ գերծումն, եւ զղջումն:

Digitized by Google

13 զգածուածս քրձի: * Եւ նոքա առարին ուրախութիւն և
ցնծութիւն. սպանանէին զուարակս և զենուին ոչխարս,
զի կերիցեն միս՝ և արբցեն գինի. և ասասցեն՝ կերի-
14 ցուք և արբցուք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք: * Եւ այն
յայտնեալ կայ յականջս Տեառն զօրութեանց, զի ոչ թողցուի
ձեզ մեղքդ այդոքիկ՝ մինչև մեռանիցիք ※ ասէ Տէր զօ-
15 րութեանց: * Այսպէս ասէ Տէր Տէր սաբաւովթ: գնա
դու և մուտ ՚ի դիւանն անդր առ Սոմնաս հանդերձա-
16 պետ, և ասասցես նմա: * Զի՞ եկեալ ես այսր. և զի՞նչ
խնդիր է քո աստ. զի փորեցեր դու քեզ աստ գերեզ-
17 ման, և նկարեր քեզ յարկ ՚ի վիմի: * Ահաւասիկ Տէր
զօրութեանց հանցէ՛ և սատակեսցէ զքեզ այր դու, և
18 հանցէ զպատմուճան քո. * և զպսակդ փառաց քոց.
և ընկեսցէ զքեզ յերկիրն մեծ և յանչափ, և անդ մե-
ռանիցիս: և արկցէ զկառսն քո զգեղեցիկս յանար-
19 գութիւն, և զտունդ իշխանութեան քոյ ՚ի կոխումն: * Եւ
մերժեսցի՛ր ՚ի պետութենէ քումմէ, և ՚ի հաստատութենէ
20 քումմէ: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ կոչեցից զծա-
21 ռայ իմ զԵղիակիմ զքեղկեայ, * և զգեցուցից նմա ըզ-
պատմուճանդ քո, և տաց նմա զպսակդ քո ձոխութ՟ն,
և տաց ՚ի ձեռս նորա զհազարապետութիւնդ քո. և եղիցի
22 իբրև հայր բնակչացդ Եմի և բնակչացդ յուդայ: * Եւ
տաց զփականս դաւթի նմա. իշխեսցէ, և ոչ ոք իցէ որ
23 նմա ընդդէմ դառնայցէ: * Եւ կացուցից զնա իշխան
՚ի հաւատարիմ տեղւոջ, և նստցի յաթոռ փառաց տան
24 հօր իւրոյ: * Եւ եղիցին ՚ի նա յուսացեալք ամ փա-
ռաւորք տան հօր իւրոյ, ՚ի փոքրկանց մինչև ՚ի մեծա-
մեծս: և զամ անօթս ՚ի փոքունց մինչև յանօթս ապա-
կենեայ: բացցէ՝ և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ, և փակիցէ՝
և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ. և եղիցին կախեալ զնմանէն,
25 * յաւուր յայնմիկ: Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. շար-
ժեսցի մարդ հաստատուն ՚ի հաստատուն տեղւոջէ.
անկցի և կործանեսցի. ※ և բարձցին փառք նորա ՚ի նմա-
նէն. զի Տէր խօսեցաւ:

ԳԼ.

(14) Ոմանք. Զի ոչ թողութիւն ձեզ: (15) Ոմանք. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. գնա: (16) Ոմանք. Եկեալ ես այսր դու.. և արարեր դու քեզ յարկ: (17) Ոմանք. Ահաւասիկ Տէր զօ'': (17)(18) Ոմանք. Եւ հանցէ զպսակդ քո. և զպատմուճան փառաց քոց: (19) Ոմանք. Եւ մերժես-ցիս ՚ի պետ՟ն (21) Ոմանք. Զպսակդ քո ձոխութ՟ն: (23) Ոմանք. Եւ եղիցի յաթոռ փառ'': (24) Ոմանք. Մինչև ցմե-ծամեծս.. և փակեսցէ՝ և ոչ ոք.. կախեալք զնմանէ: (25) Ոմանք. Փառք նոյ ՚ի նմանէ:

ԳԼ. ԻԳ.

Պատգամ տիւրոսի: 1

ԻԳ Ողբացէք նաւք կարքեդոնացւոց, զի կորեան և ոչ
եւս գալցեն յերկրէն կիտացւոց. վարեցան 'ի գե-
րութի: * Ո՞ւմ նմանեցան բնակիչք կղզւոյ այդորիկ: 2
վաճառականք փիւնիկեցւոց որ անցանէին ընդ ծով, 'ի
ջուրս բազումս. * զաւակ գնողեցն իբրև զարգեւն ա- 3
մարայնոյ ամփոփելոյ վաճառականք ազգացն: * Յա- 4
մօթ լեր սիդոն՝ ասէ ծով. և զօրութի ծովու ասացէ,
ոչ երկնեցի, և ոչ ծնայ, և ոչ սնուցի երիտասարդս,
և ոչ բարձրացուցի կուսանս: * Իսկ յորժամ լուր լի- 5
ցի, յերկիրն եգիպտացւոց, ցաւք կալցին զնա վասն
տիւրոսի: * Երթայք 'ի կարքեդոն. ողբացէք բնակիչք 6
կղզւոյդ այդորիկ: * Ո՞չ այդ իսկ էր ամբարտաւանու- 7
※ թիւն ձեր խնդութեան, մինչև մանաւանդ էր նա. և վարեա-
※ ցի նա յոտից իւրոց 'ի պանդխտութի հեռաւոր: * Իսկ 8
ո՞ խորհեցաւ զայս 'ի վր տիւրոսի. միթէ 'ի վայր ինչ
ոք էր՝ կամ տկար ոք. նա՝ վաճառականք նր փառա-
ւորք ※ իշխանացւոց, և առաջնորդք նր իշխանք երկրի:
* Տր զօրութեց խորհեցաւ քակել զնա ամբարտաւա- 9
նութի փառաւորաց. և անարգել զամ պատուականն 'ի
վր երկրի: * Գործեա զերկիր քո, զի այսու- 10
հետև ոչ եւս գան նաւք 'ի կարքեդոնայ: * և ձեռն քո ո՛չ 11
եւս զօրասցի 'ի վր ծովու. որ զայրացուցանէիր զթա-
գաւորս: Տր զօրութեց հրամայեաց վր քանանու՝ կո-
րուսանել զզօրութի նր: * Եւ ասասցեն՝ եթէ այսու- 12
հետև մի ևս յաւելուցուք թշնամանել և զրկել զդուս-
տր սիդոնի. այլ յառն կաց՝ և անց ընդ ծով. և
թէպետ և գնասցես 'ի կիտացիս, և ոչ անդ լիցի քեզ
հանգիստ: * Եւ եթէ յերկիրն քաղդէացւոց. աւերեալ 13
և այն աւերեալ է յասորեստանեայց. և անդ դա՛ւլ և
※ դարպաս քեզ ոչ զօրանիցէ: Արև զհիմն նորա սինեմ.
կանգնեաց զմահարձանս նորա, և յարոյց զաշտարակս
※ նր. անդ անկաւ կործանեցաւ պարիսպ նր: * Ողբա- 14
ցէք նաւք կարքեդոնացւոց, զի կործանեցաւ ամրութի ձեր:
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, լքեալ լիցի տիւրոս ամս 15
եւ-

Գլ. ԻԳ. (1) Ոմանք. Կարքեդոնացւոց. վարեցան 'ի գերութի: (1) 'Ի չուն". 'ի Հր կիտացւոց, նստեցին՝ 'ի տա-
նէ տասպրակեցին: (3) Օրինակ ի. Զաւակ գնողացն: (5) Ոմանք. Լուր լիցի յերկրին եգիպտոսի, ցաւք կալ-
ցին զնա: (11) Ոմանք. Որ զայրացուցանէր: (12) Ոմանք.
Եւ գնասցես 'ի կիտացիս: (15) Ոմանք. Իբրև զժամանակս

Digitized by Google

եւթանասուն իբրև զժամանակ թագաւորի միոյ, և
իբրև զժամանակ կենաց մարդոյ միոյ։ Եւ յետ ամացն
եւթանասնից եղիցի Տիւրոս իբրև երգ պոռնկի միոյ։
16 * Ա՛ռ քնար, յածեա՛ց, կործեա՛ց քաղաք պոռն-
կութե՛, քաղց հար. յաճախեա՛ երգել լինել քո յիշատակ
17 մնասցէ։ * Եւ եղիցի յետ ամացն եւթանասնից, այց
արասցէ Տր Տիւրոսի. և միւսանգամ անդրէն ՚ի նոյն
յառաջին կարգն հաստատեսցի։ Եւ եղիցի ՚ի նմա վա-
ճառ ամ թագաւորաց աշխարհաց ※ ընդ ամ երեսս երկ-
18 րի։ * Եւ եղիցի վարձ վաճառի նր Տն նուիրեալ։ ոչ
անձանց իւրեանց ժողովեսցեն, այլ բնակելոցն առաջի Տն
եղիցին ամ վաճառք նր, ուտել ըմպել՝ և ուրախ լինել
՚ի նշան յիշատակաց առաջի Տն։

ԳԼ. ԻԴ.

1 Ահաւադիկ Տր ապականեսցէ զաշխարհս. և աւե- ԻԴ
րեսցէ զնա, և տապալեսցէ զատակս նր. և ցրուես-
2 ցէ զբնակեալսն ՚ի նմա։ * Եւ եղիցի ժողովուրդն իբրև
զքահանայն, և ծառայն իբրև զտէրն, և աղախինն իբրև
զտիկինն։ Եւ եղիցի գնօղն իբրև զվաճառականն, և փո-
խատուն իբրև զփոխառուն, և պարտապանն իբրև ըզ-
3 պարտատէրն։ * Ապականելով ապականեսցի երկիր ※,
և յափշտակութ՟ յափշտակեսցի երկիր. զի բերան Տն
4 խօսեցաւ զայս։ * Սուգ առ՝ կործանեցաւ երկիր ※.
կործանեցան և ապականեցան տիեզերք։ սուգ առին
5 բարձունք երկրի։ * Քանզի երկիր անօրինեցաւ բնակ-
չօք իւրովք. վս զի անցին զօրինօքն Տն, և կոխեցին
6 զհրամանս նր ※, և ցրեցին զուխտն յաւիտենից։ * Վս
այսորիկ նզովք կերիցեն զերկիր. զի մեղան բնակիչք
նր։ Վս այսորիկ տնանկք եղիցին բնակիչք նր, և մնաս-
7 ցեն մարդք սակաւաւորք։ * Սուգ առցէ գինի, սուգ
առցէ այգի. յոգւոց հանիցեն ամ խրախճանք յանձինս
8 իւրեանց։ * Լռեցին ուրախութիւնք թմբկաց; լռեցին
հպարտութիւնք և մեծութիւնք ամպարշտաց. լռեցին ձայնք
9 քնարաց։ * յամօթ եղեն և ոչ ըմպեցին զգինի. դառնա-
10 ցաւ ցքի ըմպելեաց։ * Աւերեցան ամ քաղաքք. դը-
րունք տաղաւարնից կարկեսցին, զի մի ոք եր որ մտանէր։

* Ողբ-

Թագաւորք․․ և յետ եւթանասնիցն եղիցի Տուր իբրև
(16) Ոմանք. Յաճախեա՛ յերգել։ (17) Ոմանք. Այց ա-
րասցէ Տն Տիւրոսի։ (18) Ոմանք. Ուտել և ըմպել և ու՛՛։
Գլ. ԻԴ. (1) Ոմանք. Եւ տապալեսցէ զլայնութիւն նր։ (4) Ոմա-
նք. Սուգ եառ և կործեցաւ երկիր։ (5) Այլք. Եւ փո-
խեցին զհրամանս Տն։ (6) Ոմանք. Վս այսորիկ տնանկք
․․․ մարդիկ սակաւաւորք։ (10) Ոմանք. Քաղաքք ամ։

Digitized by Google

*Ողբասցեն 'ի վՃ գինւոյ ընդ ամ տեղիս · լռեսցի ամ 11
ուրախութի · պակասեսցաւ ուրախութի երկրի ։ *Լքցին 12
քաղաքք աւերակք , և աւերակք մնացեալք կորիցեն ։
*Այս ամ եղիցի յերկրի 'ի մէջ հեթանոսաց ։ Զոր օրի- 13
նակ եթէ ձիթաքաղ ոք ձաղկանիցէ զձիթենիս , այնպէս ճռա-
քաղ արասցեն զնոսա · և եթէ դադարեսցեն կութք ,
*նոքա մեծաձայն աղաղակեսցեն ։ Իսկ մնացեալքն 14
յերկրի՝ ուրախ լինիցին միանգամայն փառացն Տն , և
խռովեսցին ջուրք ծովու ։ *Վս այսորիկ փառք Տն 'ի 15
կղզիս ծովու , և անուն Տն փառաւոր եղիցի ։ Տր ած
Իղի · *'ի ծագաց երկրի արուեստս լուաք · յոյս բարե- 16
պաշտին , և ասիցեն ※ խորհուրդ իմ ինձ · խորհուրդ իմ
ինձ և իմոցն ։ վայ արհամարհողաց որ արհամարհեն ,
և արհամարհանօք արհամարհեցեն զօրէնս ։ *Ահ , գուբ , 17
և որոգայթ 'ի վՃ ձեր բնակիչք երկրի ։ *Եւ եղիցի 18
որ փախիցէ յահէ անտի՝ անկցի 'ի գուբն · և որ ելա-
նիցէ 'ի գբոյն , ըմբռնեսցի յորոգայթն ։ Զի պատու-
հանք բացան յերկնից , շարժեսցին հիմունք երկրի ։
*Խռովութեամբ խռովեսցի երկիր , և տարակուսելով տա- 19
րակուսեսցի երկիր · խոնարհեցաւ ։ *Շարժելով շար- 20
ժեսցի երկիր , իբրև զապաւար մրգապահաց · իբրև
զարբեալն և զխաղաղ , գլորեսցի և մի կարասցէ կանգ-
նել · զի սաստկացաւ 'ի վՃ նր անօրէնութի ։ *Եւ ե- 21
ղիցի յաւուր յայնմիկ , ածցէ ած 'ի վՃ զարդուն երկ-
նից զձեռն իւր · և 'ի վերայ թագաւորաց երկրի՝ որ 'ի
վՃ երկրի ։ *Եւ ժողովեսցեն զժողովս նր 'ի կապանս , 22
և պաշարեսցեն յամուրս · և յետ բազում ազգաց այցե-
լութի եղիցի նց ։ *Եւ հալեսցի աղիւսն , և կործանես- 23
ցի պարիսպն · զի թագաւորեսցէ տր 'ի լերին սիովնի
և յԵմ , և առաջի ծերոց փառաւորեսցի ։

ԳԼ· ԻԵ·

Տր ած իմ փառաւոր արարից զքեզ · օրհնեցից զա- 1
նուն քո , զի արարեր սքանչելի իրս , զխորհուրդն
առաջին ճշմարիտ ։ *Այս ամէն · զի եդիր զքաղաքս 'ի 2
հող

---

(11) Ոմանք յաւելուն · Պակասեցաւ ամենայն ուրախութի ։
(13)(14) Ոմանք · Կութք նր · մեծաձայն աղաղ'' ։ (14) Ոսկան ·
Ուրախ լեցին միանգամայն 'ի փառսն տն ։ (15) Ոմանք ·
Եւ անուն Տն փառաւորեսցի ։ (16) Ոմանք միանգամ գրեն ·
Խորհուրդ իմ ինձ ։ (18) Ոմանք · Յանցան երկնից , և
շարժ'' ։ (19) Ոմանք · Խռովելով խռովեսցի ։ (20) Ոսկան
ընդ միում օրինակի · իբրև զարբեցեալն և որ խաղէ ։ (22) Ո-
մանք · Եւ յետ բազում ժամանակաց այցելութի եղի''
Գլ· ԻԵ· (2) Ոմանք · Քաղաքս անպարսպաց ։

հաստատութիւնս, եւ զքաղաքս ամուրս 'ի կործանումն հի-
մանց նոցա. քաղաքք ամբարշտաց յաւիտենից մի՛ շինես-
3 ցին : * Վն այսորիկ օրհնեսցեն զքեզ ժողովուրդ աղ-
քատ, եւ քաղաքք մարդկան զրկելոց օրհնեսցեն զքեզ.
4 * Զի եղեր ամ քաղաքի խոնարհի օգնական, եւ տրտմե-
լոց վն կարօտութեան յարկ ապաւէնի. 'ի մարդկանց չա-
5 րաց փրկեսցես զնս : * Ապաւէնի ծարաւելոց եւ ոգի
մարդկան զրկելոց. * Իբրեւ մարդկանց թալկացելոց՝ ծա-
րաւեաց 'ի Սիոն. 'ի մարդկանց ամբարշտաց որոց մատ-
6 նեցեր զմեզ : * Եւ արասցէ Տր սաբաւովթ ամ հեթա-
նոսաց 'ի լերինս յայսմիկ. արբցեն ուրախութիւն, արբ-
7 ցեն գինի. օծցին իւղով 'ի մրրոյ պատրաստելոյ. * Եւ ըն-
կլցին 'ի լերինս յայսմիկ : Պատմեա զայս ամ հեթանո-
8 սաց. զի այս խորհուրդ է 'ի վր ամ ազգաց. * Զօրա-
ցաւ մահ եւ եկուլ. եւ դարձեալ եհան ած զամ արտասուս
յամ երեսաց, եւ զնախատինս ժողովրդեանն եբարձ
յամ երկրէ. զի բերան Տն խօսեցաւ : զատանին հոգե- *
նեան ամենայն, եւ զքաղաքացիս հզօրաց խոնարհեցուսցէ :
9 * Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ Տր ած մեր
յոր յուսացեալ էաք, եւ ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է
Տր, եւ սպասէաք սմա. եւ ցնծասցուք՝ եւ ուրախ եղի-
10 ցուք 'ի փրկութեան մերում : * Եւ տացէ մեզ հանգիստ ած
'ի լերինս յայսմիկ. եւ լլկեսցի կոխան մովաբացին, զոր օրի-
11 նակ կոխիցէ ակեղեայ կառամարտականօք. * Եւ հանդուցանի-
ցէ զձեռս իւր. որպէս եւ նա խոնարհեցոյց զնա 'ի կորու-
ստեան. եւ խոնարհեցուսցէ զամբարտաւանութիւն նր, յոր արկա-
12 նէր զձեռս իւր : * Եւ զբարձրութիւն ապաստանի պարսպա-
ւաց քոց խոնարհեցուսցէ. եւ իջցէ մինչեւ 'ի յատակս :

ԳԼ. ԻԶ.

1 Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին
Հրէաստանի. Ահաւասիկ քաղաք զօրացեալ եւ
փրկութիւն մեր. կանգնեսցէ պարիսպ եւ պատուար :
2 * Բացէք զդրունս ձեր, եւ մտցէ ժողովուրդ որ պահէ
3 զարդարութիւն : * Եւ պահէ զճշմարտութիւն. վերակա-
ցու ճշմարտութեան. եւ պահէ զխաղաղութիւն. խաղաղու-
թիւն :

---

(3) Ոմանք. Վն այսորիկ պաշտեն" : (6) Օրինակ մի. 'Ի մրրոյ
մարդկելոյ : (7) Օրինակ մի. Եւ ընկալցին 'ի լե" : (7) Ոմ-
անք. 'Ի վր ամ հեթանոսաց : (8) Յօրինակին. Զի բերան
Տն կատարեսցէ : (11) 'Ի Յու". Զաւառացայց. կոխանացն
փոխ 'ի ...": (11) Ոմանք. Եւ նա թշուառացայց զնա..
արկանէր զձեռն իւր : (12) Ոմանք. Մինչեւ յատակս :
Գլ. ԻԶ. (1) Ոմանք. Քաղաքս զօրացեալ է 'ի փրկութ
մեր.. պարիսպս եւ. (3) Ոմանք. Եւ վերակացու է ճշ".

Digitized by Google

ԹԷ ։ * Զի 'ի քեզ յուսով յուսացայց Տէր մինչև յաւի- 4
տեան ։ * Որ խոնարհեցուցեր իջուցեր զբնակիչս բար- 5
ձանց ։ զքաղաքս հզօրս կործանեսցես, և իջուսցես
զնա մինչև 'ի յատակս ։ * Կոխեսցեն զնոսա ոտք հե- 6
զոց և խոնարհաց, գնացք անանկաց ։ * Ճանապարհք 7
բարեպաշտաց ուղիղ են · զնուրեալ և պատրաստեալ
են ճանապարհք ածապաշտաց ։ * Զի ճանապարհք 8
Տն իրաւունք են · յուսացաք յանուն քո՝ և 'ի յիշա-
տակս ցանկութե̃ ոգւոց որում ցանկացաւ անձն մեր ։
* Գիշերոյ կանխէ հոգի իմ առ քեզ Ած, զի լոյս են 9
հրամանք քո 'ի վերայ երկրի · զարդարութի ուսարուք
բնակիչք երկրի ։ * զի կորնեցաւ ամպարիշտն ։ և Ած 10
որ ոչ ուսանի զարդարութի յերկրի, ոչ արասցէ ճշմար-
տութի ։ բարձցի ամպարիշտն, զի մի տեսցէ զփառս Տն ։
* Տր բազուկ քո բարձր, և ոչ ծանեան · ծանիցեն՝ և 11
ամաչեսցեն, և նախանձ առցէ զժողովուրդն անխրատ ։
և այժմ հուր զհակառակորդս կերիցէ ։ * Տր Ած մեր 12
տուր մեզ զխաղաղութի, զամ ինչ հատուցեր մեզ ։ * Տր 13
Ած մեր ստացիր զմեզ · Տր՝ բաց 'ի քէն զայլոք ոչ գի-
տեմք, և զանուն քո անուանեմք ։ * Իսկ մեռեալքն՝ ըզ- 14
կեանս ոչ տեսանիցեն, և բժիշկք ոչ յարուսցեն ։ Վն
այսորիկ ածեր սատակեցեր և կորուսեր զամ արու նց ։
* յաւել նց Տր չարիս, յաւել չարիս 'ի վր փառաւո- 15
րաց երկրի · յերկարեցեր զամ ծագաց երկրի ։ * Տր 'ի 16
նեղութ՝ յիշեցաք զքեզ, զի փոքր նեղութ է խրատ քո
մեզ ։ * և որպէս որ երկնիցէ մերձ 'ի ծնանել, և առ ցաւս 17
իւր ճչիցէ · այնպէս եղեաք սիրելւոյն քում ։ Վասն
երկիւղի քոյ Տր, * յղացաք՝ երկնեցաք՝ և ծնաք զհոգի 18
փրկութ քոյ · արարաք 'ի վր երկրի ։ Ո՛չ եւս կործանես-
ցուք մեք, այլ կործանեսցին բնակիչք երկրի ։ * Յա- 19
րիցեն մեռեալք՝ և կանգնեսցին որ կան 'ի գերեզ-
մանս, և ուրախ եղիցին յերկրի, զի ցօղ որ 'ի քէն է՝
բժշկութ է նց ։ բայց երկիր ամպարշտաց կործանեսցի ։
* Դնա ժողովուրդ իմ՝ մուտ 'ի շտեմարանս քո · փակեա 20
զդուրս քո · Թաքիր առ ժամանակ մի, մինչև անցցէ
բարկութի Տն ։ * Զի ահաւասիկ Տր 'ի սրբութ իւրմէ 21
ած-

(4) Ոմանք · Յուսացայք մինչև յյաւիտեան ։ (5) Ոմանք · Մինչև յատակս ։ (7) Ոմանք · Ածապաշտաց ։ (9) Ոմանք · 'Ի գիշերաց կան" ։ (10) Ոմանք · Մի տեսցէ զփառսն Տեառն ։ (14) Ոմանք · Զկեանս ոչ տեսցեն և ։ (16) Ոմանք · Զի փոքր մի նեղութ ։ (19) Ոմանք · Մեռեալք քո, և կանգնեսցին ։ (19) Ոմանք · Ուրախ լիցին յերկրի, զի ցօղ -- · երկիր ամպարշտաց սատակեսցի ։ (20) Ոմանք · Փակեա զդրունս քո ։ (20) Յօրինակին · Առ ժամանակ մինչ

ամպէ բարկութեան ՚ի վր̄ բնակչաց երկրի․ և յայտնեսցէ
երկիր զարիւն իւր, և ոչ ծածկեսցէ զսպանեալսն։

ԳԼ. ԻԷ.

1 Յաւուր յայնմիկ ածցէ տր̄ զսուրն սուրբ և զմեծ ԻԷ
և զհզօր ՚ի վերայ վիշապ օձին փախուցելոյ, և ՚ի վր̄
վիշապ օձին կամակորի․ և սպանցէ զվիշապն * ՚ի մէջ
2 ծովուն * յաւուր յայնմիկ։ Այգի վայելուչ ցանկալի
3 տերել ՚ի վր̄ նր̄։ * Ե՛ս քաղաք ամուր․ քաղաք զուր
պաշարեալ․ արբուցից զնա զմի առցի ՚ի գիշերի, և ՚ի
4 տուէ կործանեսցի պարիսպ նր̄։ * Ձի չէր որ ոչ ձեռ
նամուխ լինէր ՚ի նա․ ո՞ դիցէ զիս պահել զխոտ արտոյ
յօդապահի․ վն̄ այսր պատերազմողի անարգեսցի զնա
պարուհեան։ Վն̄ այսորիկ արար տր̄ զամ ինչ զոր կար
5 գեաց․ այրեցայք առէ․ * բողոքեսցեն բնակիչք նր̄․ ա
6 բասցուք ընդ նմա խաղաղութեան։ * Փողովեալք որդիք
յակոբայ նորատունկ բղխեսցեն։ Ծաղկեսցէ իէլ, և
7 լցցին աշխարհք պտղով նր̄։ * Միթէ ըստ նմին եհար,
նա այնպէս վիրաւորեսցի․ կամ ըստ նմին սպան, այն
8 պէս սատակեսցի։ * պատերազմաւ և նախատանօք ար
ձակեսցէ զնա։ ոչ դու էիր որ խորհէիր խստացեալ
9 մտօք սպանանել զնա օդով բարկութեան։ * Վն̄ այսո
րիկ բարձցի անօրէնութիւն յակոբայ․ և այս է օրհնութիւն
նր̄, յորժամ բարձից ՚ի նմանէ զմեղս նր̄։ ՚ի ժամանա
կի յորում մանրեսցես իբրև զփոշի մանր զամ քարինս
մեհենաց քոց․ և մի ևս մնասցեն գործք պաշտամանցն
10 նց։ * Այլ կոտորեսցեն իբրև զմայր ՚ի փայտահարաց։
և որ շէնն մնասցէ՝ եղիցի իբրև զհօտ մնացեալ, և իբ
րև զխաշն լքեալ․ և եղիցի բազում ժամանակս յարօտս
11 երէոց․ և անդ հանգիցեն։ * և յետ բազում ժամանա
կաց ոչ գտցի ՚ի նմա դալար, զի ցամաքեցաւ։ Կա
նայք՝ որ դիմեալ գայք ՚ի հանդիսէ յառաջ մատիք․ զի
ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յորում գոյ իմաստութն։ վն̄ այ
նո

Գլ․ ԻԷ․ (1) Ոմանք․ Ածցէ տր̄ զսուրն։ (3) Ոմանք․ Կոր
ծանեսցի պարիսպն։ (4) Օրինակ մ․ Ձի ոչ էր որ և ո
տուք ձեռնամուխ լինէր ՚ի նա։ (7) Ոմանք․ Նոյն սպան,
նա այնպէս սատակեսցի։ (8) Ոմանք․ Հոգւով բարկութեան։
(9) Ոմանք․ Վն̄ այնորիկ բարձցի․․ յորում մանրեսցեն
զամ քարինս մեհենիցն քոց։ (10) Յօրինակին․ Այլ
խոտորեսցեն իբրև։ (10) Ոմանք․ Կոտորեսցեն իբրև
զմայրի փայտահարաց․․ և ըստ խաշն լքեալ․ և եղիցին
․․․ յարօտս երէոց։ (10) Ոսկան․ Եւ եղիցին ՚ի բազում
ժամանակս։ (11) Ոսկան․ Ո՛վ կանայք՝ որք դիմեալ։
(11) Ոմանք․ Յորս գոյ իմաստութիւն վն̄ այսորիկ մեղ․

Digitized by Google

Չօրինէ մի. զի ժամանեալ 'ի նոսա ած որ արարին զնոսա. մի. որ
ստեղծն զնա ողորմեսցի նմա: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմ 12
մին, արգելէ արկցէ տր 'ի վտակս գետոյն մինչև 'ի կող-
մանս ռինոկորուրայ. բայց դուք մի մի ժողովեցէք
զորդիսն Իէլի: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ հարցեն փող 13
ուապահով. և եկեսցեն ցրուեալքն յերկրէն ասորես-
տանեայց, և կորուսեալքն յերկիրն եգիպտացւոց. և
երկիր պագցեն տն 'ի վերայ լերին սրբոյ յեմ:

ԳԼ. ԻԸ.

Այս 'ի պսակն հպարտութեան վարձկանացդ եփրեմի: 1
ծաղիկն թոթափեալ 'ի փառաց 'ի վր գլխոյ լե-
րինն թանձրացելոյ, որ արբեալք էք և ոչ 'ի գինւոյ:
* Ահաւասիկ սաստիկ և խիստ բարկութիւն տն, իբրև 2
զկարկուտ իջեալ՝ և ոչ գոյցէ յարկ. և իբրև զբռնութիւն
հեղեղաց ջուրց բազմաց որ ողողէ զերկիր. և արար-
ցէ հանգիստ երկրի ձեռօք: * Եւ կոխեսցի պսակն 3
հպարտութեան վարձկանացդ եփրեմի: * և եղիցի ծաղիկն 4
յաւուր թոթափեալ 'ի փառաց անկեալ 'ի վր գլխոյ լե-
րինն բարձու, իբրև զկանխահասութիւն թզոյ. զոր տեսեալ
ուրուք մինչչև 'ի ձեռն առեալ՝ կամիցի կլանել: * Յա- 5
ւուր յայնմիկ եղիցի տր զօրութեանց՝ պսակ յուսոյ զար-
դեալ 'ի փառս մնացելոց ժողովրդեանն, * զի մնաս- 6
ցեն ոգւով դատաստանի. և դատաստանաւ և զօրու-
թեամբ արգելուցու 'ի ծուլութէ: * Զի նոքա գինեաւ 7
մոլորեալ են, մոլորեցան վն ցքեոյն. քահանայն և մար-
գարէ յիմարեցան վն ցքեոյ, ընկղմեցան վն գինւոյ.
դանդաչեցին յարբեցութէ ցքոյն. մոլորեցան՝ զի այն
ինքն է յիմարութի: * Նզովք կերիցեն զխորհուրդն 8
զայն. զի այն խորհուրդ 'ի յագահութէ է: * Ո՞ւմ պատ- 9
մեսցուք զչարիսն, ո՞ւմ գոյժ տացուք. անջատելոցն 'ի
կաթանէ, հատուցելոցն 'ի ստենէ: * Նեղութիւնք 'ի վր 10
նե-

և մի որ ստեղծն: (12) Այսինքն. Ռինոկորայ: Եւ այսինքն. ռինոկորուրայ: Իսկ ունին. ռինոսուրկորայ: (13) Այսինքն. Յերկրին ասորեստանեայց... և կորուսեալքն յերկրին. կամ, յերկրէն եգիպտացւոց":

Գլ. ԻԸ. (1) Այսինքն. Վայ 'ի պսակն փափկութեան վարձկանացդ: (2) Այսինքն: Որ ողողէր. կամ, ողողեալ զերկիր.. երկրի ձեռօք և ոտիւք: (3) Այսինքն. Վարձկանացդ եփրեմի: (4) Այսինքն. Եւ իբրև զկանխահասութիւն: (7) Այսինքն. Քահանայք և մարգարէք յիմարեցան": (8) Այսինքն. Կերիցեն զխորհուրդն. զի այն խորհուրդ յագահ": (9) Այսինքն. Պատմեսցուք զչարիսն. կամ, զչարիսն զայն... զանջատելոցն 'ի կաթանէ, զհատուցելոցն 'ի:

նեղութեանց ։ ընկա՛լ, ընկա՛լ կասկածանս 'ի վ[ր] կասկա-
ծանաց ։ Փոքր մի եւս. փոքր մի եւս վասն անարգա-
11 նութե̃ շրթանց, * յօտար լեզուս խօսեսցին ընդ ժողո-
12 վրդեանդ ընդ այդմիկ ։ * եւ ասիցեն ցդա ։ Թէ այս
է հանգիստ քաղցելոյն, եւ այս բեկումն ։ եւ ոչ կամեցան
13 լսել ։ * Եւ եղիցի նց բանն տն՝ նեղութիւնք 'ի վ[ր] նեղու-
թեանց ։ ընկա՛լ, ընկա՛լ կասկածանս 'ի վ[ր] կասկածանաց ։
Փոքր մի եւս. փոքր մի եւս՝ մինչ գնասցեն, եւ յետս
ընդ դէմ կործանեսցին ։ եւ խորտակեսցին եւ չարչարես-
ցին եւ սատակեսցին ։
14 * Վ[ն] այսորիկ լուարուք զբանն տն արք նեղեալք, իշ- ԻԶ
15 խանք ժողովրդեանդ այդորիկ յԵ[ր]մ ։ * Զի ասացէք՝ ե-
դաք ուխտ ընդ դժոխս, եւ ընդ մահու դաշինս կապե-
ցաք ։ մրրիկ փոթորկեալ եթէ յարիցէ՝ ոչ եկեսցէ 'ի
վ[ր] մեր ։ զի եդաք սուտ զյոյսն մեր, եւ ստութ[բ] ծած-
16 կեսցուք ։ * Վ[ն] այսորիկ այսպէս ասէ տ[ր] տ[ր] ։ Ահա-
ւասիկ ես դնեմ 'ի հիմունս սիոնի վէմ բազմապատիկ ։
ընտիր գլուխ անկեան, զպատուականն 'ի հիմունս
17 ն[ր] ։ եւ որ հաւատասցէ 'ի նա՝ մի ամաչեսցէ ։ * Եւ եդից
զիրաւունս 'ի յոյս, եւ զողորմութի[ւ]ն իմ 'ի կշիռս ։ եւ դուք
յուսացեալք էիք ունայն 'ի ստութե̃, թէ ոչ հասցէ առ
18 մեզ մրրիկն ։ * եւ ոչ բարձցէ զուխտն մեր՝ որ ընդ մա-
հուն է ։ Յոյսն ձեր որ 'ի դժոխս է մի հաստատեսցի ։ զի
մրրիկ փոթորկեալ եթէ գայցէ 'ի վ[ր], եղիջիք նմա 'ի
19 կոխումն ։ * Զի յորժամ անցանիցէ՝ առցէ զձեզ ։ յա-
ռաւօտէ յառաւօտ անցցէ ։ 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի եղիցի
20 կասկած չարեաց ։ Ուսարո՛ւք լսել նեղեալքդ ։ * Մար-
տնչել եմ ոչ կարեմք ։ բայց եւ ակարացաք 'ի ժողովելն մե-
21 րում * իբրեւ զլեառն ամբարշտաց ։ Յարիցէ տ[ր] իբրեւ
'ի ձորն գաբաւոնացւոց լի բարկութ[բ] ։ գործեսցէ զգործ
իւր զգործ դառնութե̃ ։ զի սրտմտութե̃ նորա օտարաբար
22 գործեսցէ, եւ դառնութե̃ ն[ր] օտարաբար հասցէ ։ * Եւ
դուք

---

(11) Ոմանք ։ խօսեսցին ը ժողովրդեանդ ընդ 'այդորիկ ։
(12) Ոմանք ։ Եթէ այս է հանգիստ . . եւ այս բեկումն ։
(13) Ոմանք ։ Բանն տն նեղութե̃ 'ի վ[ր] . . մինչեւ գնասցեն ։
(14) Բազմք ։ Եւ իշխանք ժողո" ։ (15) Ոմանք ։ Զի ասա-
ցէք եթէ եդաք ։ (15) Ոսկան ։ Եւ ստութ[բ] ծածկեսցուք ։
(16) Ոմանք ։ Վ[ն] այսորիկ ։ կամ, վ[ն] այդորիկ . . ընտիր
գլուխ անկեան պատուականս ։ (17) Օրինակ մ ։ Զիրա-
ւունս 'ի յոյս, եւ զողորմութի[ւ]ն իմ 'ի կշիռս ։ (18) Ոմանք ։
Եւ յոյսն ձեր որ 'ի ։ Ոսկան ։ եւ զյոյսն ։ (21) Ոմանք ։
Յարիցէ տ[ր] 'ի ձորն գաբաւո" . . . գործեսցէ զգործ ։
(22) Ոմանք ։ Հաստատեալս եւ համառօտեալս լուայ 'ի
տ[ն]է զօրութեանց, զոր ։

Digitized by Google

զուռք մի ցնծայք , և մի զօրասցին նեղութիւնք մեր ․ զի
իրս հաստատեալս և համառօտս լուսոյ 'ի մեզ ․ Քանզի զբա-
բանից զոր ասեմ լսեցէք 'ի մի տեղ կերպ ․ * Ո՛վ տայր գրել 23
և լուսարձակ բարբառոյ իմոյ ․ առաւօտեան և լուսարձակ
բանից իմոց ․ * մինչև զօրն տա՛մ հեռիկեալ ․ որ հեղեղեն , 24
կամ թէ ներքին յառաջադրոյն ցամքեցէ , մինչև զի բերին
զործեալ էցէ ․ * Ո՛չ ապաքէն նախ կամեցէ զօրհնեալ մի 25
և ուստի ներքինանէ փոքր մի արձակեցէք և չամանակ ․ և ուստի
ներքինանեացէ զօրէն և զօրին կորեալ և համարր 'ի յաւի-
տենս իւր ․ * Եւ խորամանկեցիս զու խրատանք այդ քարե 26
և ուրախ եղիցիս ․ * զի ոչ եկեալ խառնիւ․ մեզ արար ամբի 27
զերդն , և ոչ զանխու կամաւորութեան ամենայն 'ի մի՛ ջամա-
նոյն ․ այլ զաւաղանաւ թռանի արձակեցէ , * և չամանակ 28
հացիւ ուստի ․ Զի ոչ եկեալ յաւիտեան բարեկամութեան
մերզ , և ոչ ձայն զաւանութեան իմոյ կախեցէ զմեզ ․ * Եւ 29
ուստի նշանք եղեն 'ի սարսափման մեր ․ ապա խորհեցարուք՝
բարձէք 'ի ձեռն զընդդանոյն մխիթարութեան մեր ․

ԳԼ․ ԺԹ․

Մ ո՞յ քերդ արկէք զաղաք ․ * արկէք զոր զաւաթիւն արար
անշարեաց , զի տօնքն ամբարտաւանեցին ․ մեղանչեցին տա-
մուխս և կերպայք ամ յանէ ․ և կերկեիք մանկամբ զան-
զերձ ․ * Զի ներգեցիք զարկէք , և եղիցի զօրութիւն և
մեծութիւն նո՛ր ինձ ․ * և պաշարեցից զմեզ՝ որք և զօր- 3
ութեան , և ամէն զդե պատանեաց ․ և կամեցից չուրջ զնե
աշխարհակս ․ * Եւ խռովարհեցանին յերկիր բանք քո , և 4
պատգամք քո Ը զկարին մեցեն ․ և եղիցի երբեք զերանին
ձայնից բարբառ քո , և 'ի յառաջս բարբառոյն քո անկա-
րացի ․ * Եւ եղիցի երբեք զփոխե ամենայն մեծութեան 5
պարշարաց ․ * և երբեք զուեալ մանկանց բազմութեան զօրու-
թեան քոյ ․ * Եւ եղիցի որչափ յանկան թշնամութեամբ 'ի սա- 6
բաւոթեն ամէն այցելուն չարչարանք և որոտմունք և մե-
ծամեծն բարբառով , մինչև փոխեցիւ և քոյ հրոյ
որ ուտիցէ ․ * Եւ եղիցի՝ ուր ոք զի սեռանիցէ երկին 7
'ի սահմանեան զենքրոյ , մեծութիւն ամ հեթանոսաց զօրա-
ձայն ․

(25) Ոմանք ․ Այսպէս ներքինանեացէ փոքր մի ․ (27) Ոմանք ․
Դիտաւորութեան թռթռանի ար" ․
ԳԼ․ ԺԹ․ (1) Յօրինուածն 'ի խարգի բնականի զաղարել եղանակ
մրցման" ․ Նշանակի 'ի մեջ երկուց զենակ ․ Զի տօնքն ամբարտաւա-
նեցին ․ զոր և քոյ 'ի վերջն՝ ամենայն ամ փըրկութիւն ․ (4) Ոմանք ․ Եւ ե-
ղիցեն երբեք զերանիս" ․ (4) Ոմանք ․ Եւ յառաջնաւորութեան բար-
բառոյն քո ․ (5) Օրինակ մ ․ Եւ եղիցի երբեք զփոխե ամենայն
մեծութեան ․ և երբեք զզուեալ մանկանց ․ (7) Ոմանք ․ Ուր զի
սեռանիցէ ոք երկին ․ և որ նշանակեալն զենքն ․ (7) 'Ի յուսա

Digitized by Google

ճռնչելոց ՚ի վր Սիոն. և ամ ժողովրդեանն ՚ի վր նր, և որք
8 նեղեսցեն զնա: * Եւ եղիցին որպ որք յերազի քաղցեալ
ուտիցեն և ըմպիցեն. և իբրև յառնիցեն՝ զուր է ունայն է:
և զոր օրինակ ծարաւի ոք ըմպէ յերազի և ըմպիցէ. և
յառնիցէ՝ և զարմեալ ծարաւեսցի, ՚ի զուր յուսացաւ
անձն նր. այնպէս եղիցի մեծութիւն ամ հեթանոսաց.
որ զօրաժողով եղեն ՚ի վր Սիոն՝ և ՚ի վր լերինն սիոնի:
9 * Զարմացարուք, յիմարեցարուք, թմբրեցարուք, և
աստանէլ թմբրեցարուք. արբեցարուք ոչ ՚ի գինւոյ և
10 ոչ ՚ի ցքոյ: * Զի արբոյց զձեզ Տէր ոգի յիմարութեան. և
կուրասցէ զաչս ձեր՝ և զմարգարէից ձերոց, և զիշխանաց
11 ձերոց, և զծածկատեսացն ձերոց: * Եւ եղիցին ձեզ
պատգամքս այս ամ երկու զբանս թղթոյ կնքելոյ. զոր
երբեք տայցեն ցայր մի գրագէտ՝ և ասիցեն ցնա, ընթեր-
ցիր զայդ: և ասիցէ՝ ոչ կարեմ ընթեռնուլ զի կնքեալ
12 է: * Եւ տայցի նոյն գիր ՚ի ձեռս առն՝ որ ոչ գիտիցէ
գիրս, և ասասցեն ցնա՝ ընթերցջիր զայդ. և ասիցէ՝ ոչ
13 գիտեմ զգրութիւն: * Եւ ասէ Տէր. մերձ է առ իս ժո-
ղովուրդս այս բերանով իւրով, և շրթամբք իւրեանց
պատուեն զիս. և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկու-
սի են յինէն. զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն զպատ-
14 ուէրս մարդկան՝ և զվարդապետութիւնս: * Վն այնորիկ
ահաւասիկ ես յաւելից փոփոխել զժողովուրդդ զայդ.
և փոփոխեցից զդոսա: և կորուսից զիմաստութիւն ի-
մաստնոց, և զխորհուրդս խորհրդականաց արհամար-
15 հեցից: * Վայ այնոցիկ՝ որ խորհին խորհուրդս խոր-
րին՝ և ոչ Տեառն. վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս
ծածուկս. և եղիցին ընդ խաւար գործք նց, և ասի-
ցեն թէ ո՞ տեսանիցէ զմեզ, և ո՞ գիտասցէ զինչ գոր-
16 ծեմք: * Ոչ ապաքէն իբրև զկաւ բրտի համարեալ է-
ջիք. միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր, թէ
ոչ

՚ի վր՝ Սիոն, նշանակէ՝ սիմ. Արիէլի: (9) Ոմանք. Եւ ա-
ստանէլ թմբրեցարուք, որ արբեալ էք, և ոչ ՚ի գինւ-
ւոյ, և ոչ ՚ի ցքոյ: (10) Ոմանք. Հոգի յիմարութեան:
(11) Բազումք. Իբրև զբանս: (11) Ոմանք. Եւ տայցեն
ընթերցջիր զայդ. և ասասցէ: (12) Ոմանք. ՚Ի ձեռն առն
... և ասիցեն ցնա: (13) Ոմանք. Եւ ասէ ցիս Տէր... և
սիրտք իւրեանց հեռ: (14) Ոմանք. Վն այսորիկ ահաւա-
սիկ ես յաւելից փոխել.. և փոխեցից զդոսա: (15) Ա-
ղեքսանդր. Վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդ չար առ
աստուծոյ: վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս ծա-
ծուկս: (15) Ոմանք. Եւ ասասցեն թէ ո՞ տեսանէ զմեզ,
և ո՞ գիտասցէ զինչ: (16) Ոմանք յաւելուն. Յարարչէ իւր,
թէ ոչ դու իմաստութեամբ:

ոչ դու զիս ստեղծեր. կամ արարածն ցարարիչն թէ
ոչ իմաստութեամբ արարեր զիս:
ԻԷ * Ոչ եւս յետ սակաւ ժամանակի, եւ դարձցի Լիբանան իբրեւ 17
զլեառն Քերմեղ. եւ Քերմեղ յանտառս համարեսցի: * Եւ 18
լուիցեն յաւուր յայնմիկ խուլք զբանս գրոցն այնորիկ.
եւ որք ՚ի խաւարին եւ ՚ի մէգին իցեն, տեսցեն աչք կու-
րացելոցն: * Եւ ցնծասցեն աղքատք յաղագս Տն ուրա- 19
խութեամբ, եւ անյոյսքն ՚ի մարդկանէ լցցին ուրախութեամբ:
* Պակասեաց անօրէնն, եւ կորեաւ ամբարտաւանն. եւ 20
սատակեցան անօրէնք ՚ի չարիս, * եւ որք առնէին մեղան- 21
չել մարդկան բանիւք. եւ յանդիմանողացն դնէին ՚ի
գրաւս գայթագղութեան, եւ խոտորեցին անիրաւութեամբ զի-
րաւունս: * Վս այսորիկ այսպէս ասէ Տր ՚ի վՀ տանն 22
Յակոբայ զոր ընտրեաց յԱբրահամէ. ոչ այժմ եւս
ամաչեսցէ Յակոբ, եւ ոչ այժմ զերեսս այլայլեսցէ
Իղի: * այլ յորժամ տեսցեն որդիք նոցա զգործս իմ. վս 23
իմ սրբեսցեն զանուն իմ, եւ սրբեսցեն զսուրբն Յա-
կոբայ, եւ երկիցեն յԱյն Իղի: * Եւ ծանիցեն մոլո- 24
րեալք հոգւով զիմաստութիւն. եւ տրտնջօղք ուսցին լսել
հնազանդութիւն. եւ լեզուք թոթովանօք ուսցին խօսել
զխաղաղութիւն:

ԳԼ. Լ.

ԻԸ Այսպէս ասէ Տր. վայ ձեզ որդիք ապստամբք, որ 1
խորհեցայք խորհուրդս եւ ոչ ինեւ, եւ դաշինս կապե-
ցէք՝ եւ ոչ իմով հոգւով. յաւելուլ մեղս ՚ի վՀ մեղաց:
* Որ գնայք իջանել յԵգիպտոս, եւ զինեւ ոչ 2
հարցանէիք. զօրանալ օգնականութեամբ ՚ի փարաւոնէ, եւ
թիկունս առնել զԵգիպտացւոց: * Եւ եղիցի ձեզ թիկ- 3
կունք փարաւոնի յամօթ, եւ յուսացեալքդ յԵգիպտացիս
նախատինս: * Զի են յԵգիպտոս առաջնորդք իշխանք հրեշ- 4
տակք չարք: * զուր լինելոց աշխատութիւն առ ժողովուրդ որ ոչ 5
լինի նոցա շահ յօգնականութիւն. ոչ յօգուտ, այլ յա-
մօթ եւ ՚ի նախատինս:
* Տեսիլ չորքոտանեաց յանապատի, ՚ի նեղութեան եւ յանձկութեան: 6
Առիւծ, եւ կորիւն առիւծու. եւ ՚ի նոցանէն իժք, եւ
կա

---

(17) Ոմանք. Յետ սակաւու ժամէ: (19) Ցօրինակին գրեալ է.
Եւ անյոյսքն: (23) Բազ. Որդիք նոցա զգործս:
Գլ. Լ. (1) Ոմանք. Զի խորհեցայք խորհուրդ: (2) Բազ-
մաց. Զեգիպտացիսն: (3) Բազումք. Եւ եղիցին ձեզ
թի՛: (5) Բազումք. Ոչ լինելոյ զոյս: (6) Ոմանք. Չոր-
քոտանեաց անապատի: (6) Ոմանք. ՚Ի նեղութեան եւ յանձ-
կութեան՝ յորս են առիւծք եւ կորիւնք: (6) Ոմանք.
Թռուցիկք, որ բարձեալ են ընչիւք իւրեանց.. որ ոչ լինի նոց

կորիւնք իժից։ Թռչունք ամպարձակաւ բերեն էշոց ըղ-
ջամնձս իւրեանց, և ըցեռաւ ուղտուց զմեծութիւն իւր-
եանց. առ ազգ մի՛ որ ոչինչ օգուտ լինիցի նոյ յօգնա-
7 կանութիւն, այլ յամօթ և 'ի նախատինս։ * Եգիպտա-
ցիքն որ զուր և տարապարտ օգնիցեն ձեզ. պատմեա՛
8 նոյ եթէ 'ի զուր է այդ մխիթարութիւն ձեր։ * Արդ
նստիր՝ և գրեա 'ի տախտակի և 'ի գիրս. զի եղիցի այդ
9 յաւուրս իւրում և 'ի ժամանակս յաւիտենից։ * Թէ ժո-
ղովուրդ անհաւան է, և որդիք սուտք. և ոչ կամեցան
10 լսել զօրէնս Այ։ * Որք ասէին ցմարգարէսն՝ Թէ մի՛
պատմէք մեզ. այլ խօսեցարո՛ւք ընդ մեզ, և պատմեցէք
11 մեզ այլ մոլորութիւն։ * և դարձուցէք զմեզ 'ի ճանա-
պարհէդ յայդմանէ, և 'ի բաց արարէք 'ի մէնջ զշաւիղդ
12 դայդ. և հանէք 'ի մէնջ զօրէնս Այ Իլի։ * Վն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր՝ Սբն Իլի. փոխանակ զի անարգեցէք
դուք զբանդ զայդոսիկ, և յուսացարուք 'ի ստութիւն
անօրէն. և զի տրտնջեցէք՝ և յուսացարուք 'ի բանդ
13 յայդ։ * Վն այնորիկ եղիցին ձեզ մեղքդ այդոքիկ 'ի
նմանս՝ իբրև զպարիսպ կործանեալ առ ժամայն անկեալ
քաղաքի ամրոյ, որոյ յանկարծակի հասանիցէ կոր-
14 ծանումն։ * Եւ կործանումն նր եղիցի իբրև զբեկումն
խեցեղէն անօթոյ բրտի՝ մանր խորտակելոյ, զի մի՛ ոք
գտանիցէ 'ի նմանէ որով հուր բառնայցէ՝ կամ որով
15 մարթիցէ առնուլ սակաւ մի ջուր։ * Զի այսպէս ա-
սէ Տր Տր Սբն Իլի. յորժամ դարձցիս և յոգոց հանի-
ցես, յայնժամ կեցցես, և գիտասցես՝ Թէ ո՛ւր իցես։
Զի յուսացեալ էիր դու 'ի սնոտիսն, սնոտի եղև և զօ-
16 րութիւն ձեր։ և ոչ կամէիք լսել. * այլ ասէիք, երիվա-
րօ՛ք մերովք փախիցո՛ւք. վն այսորիկ փախստականք լի-
նիցիք։ և ասիցէք՝ երագ երիվարօք մերովք փախիցուք.
վն այնորիկ երագագո՛յնք քան զձեզ եղիցին որ հալա-
17 ծեսցեն զձեզ։ * Զի 'ի միոջէ բարբառոյ հազարք փախի-
ցեն, և 'ի բարբառոյ հնգից բազմութիւնք փախիցեն. մինչև
մնասջիք իբրև զձող ցցեալ 'ի վն լերին, և իբրև զկո-
Թող

յօգնա՛՛։ Ոսկ ունի. Եւ 'ի նոցանէ են իժք։ (7) Ոմանք. Թէ զուր է այդ մխի՛՛։ (8) Ոմանք. Յաւուրս իւրում։ (9) Ոմանք. Սուտք, որ ոչ կամին՛՛։ (10) Ոմանք. Այլ խօսեցարո՛ւք մեզ, և։ (12) Ոսկան. Այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր Սբն։ (13) 'Ի Եբրայեցւոյն Դիոն. Այդոքիկ 'ի նմանս, իբրև։ (13) Ոսկան. Քաղաքի ամրացելոյ։ (14) Ոսկան. Խորտակեցելոյ... մարթիցէ առնուլ։ (15) Յօրինակին. Յորժամ դարձիցես և յոգոց հանիս՛՛։ (16) Ոմանք. Վն այնորիկ փախստա՛՛... և ասէիք Թէ երագ երի՛՛... վն այսորիկ երագա՛՛։ (17) Ոմանք. Ցցեալ 'ի լերին... 'ի վն բլրոյ

Digitized by Google

Թո՛ղ կանգնեալ 'ի վ[ե]ր բլրոյ ։ * Եւ դարձեալ կանխես- 18
ցէ Տր գթալ 'ի ձեզ, և վ[ասն] այսորիկ բարձրասցի ողոր-
մել ձեզ ։ զի դատաւոր Տր Ած մեր է ։ Երանի ամե-
նեցուն որք սպասեն նմա ։ * զի Ժողովուրդ Սբ 'ի Սիոն 19
բնակեսցէ ։ և Երէմ լալով ելաց՝ եթէ ողորմեա՛ց ինձ ։ ո-
ղորմեսցի քեզ ։ ձայնի աղաղակի քում իբրև ետես՝ և
լուաւ քեզ ։ * Եւ տացէ քեզ Տր հա՛ց նեղութեան՝ և ջուր 20
կարօտանաց ։ և ո՛չ ևս մերձեսցին 'ի քեզ որ մոլորեցու-
ցանէին զքեզ ։ զի աչք քո տեսցեն 'ի մոլորեցուցիչսն
քո, * և ականջք քո լուիցեն բանս զհետս մոլորեցուց- 21
չացն քոց ։ որք ասէին եթէ այս է ճանապարհ, և գը-
նացէք ըստ սա, կամ թէ յա՛ջ կամ թէ յահեակ ։ * Եւ 22
զարշեցուսցես զկուռսն զարծաթապատս և զոսկի-
պատս ։ մանրեսցես զնս և հոսեսցես իբրև զջուր դաշ-
տանաց, և իբրև զա՛ղբ մերժեսցես զնս ։ * Յայնժամ 23
եղիցի անձրև սերմանեաց երկրին քում, և հա՛ց ար-
դեանց երկրի քոյ եղիցի յագուրդ և 'ի պարարտ ։ և ճա-
րակեսցին խաշինք քո յաւուր յայնմիկ 'ի տեղւոջ պա-
րարտութե և յանդորրու ։ * զուարակք ձեր և եզինք 24
որ գործեն զերկիր՝ կերիցեն յա՛րդ խառնեալ ընդ գա-
րի, հոսեալ 'ի կալոյ ։ * Եւ եղիցի 'ի վ[ե]ր ամ[ենայն] լերանց 25
բարձանց, և 'ի վ[ե]ր ամ[ենայն] բլրոց բարձրաւանդակաց ջուր
բղխեալ յաւուր յայնմիկ ։ յորժամ կորիցեն բազումք ։
և կործանեսցին աշտարակք ։ * Եւ եղիցի լոյսն լուսնի 26
իբրև զլոյս արեգական, և լոյսն արեգական եւթնպա-
տիկ եղիցի՝ իբրև զլոյս աւուրցն եւթանց ։ Յաւուր
յայնմիկ բժշկեսցէ Տր զբեկումն ժողովրդեան իւրոյ,
և զցաւս վիրաց քոց բժշկեսցէ ։ * Ահաւասիկ անուն 27
Տն գա՛յ յամայր ամս, յետ բազում ժամանակաց ։ վա-
ռեալ բարկութբ՝ և լի փառօք ։ բանք շրթանց նր, և
բանք բերանոյ նր լի բարկութբ ։ և բարկութի սրտ-
մտութեն նր իբրև զհուր կերիցէ ։ * և հոգի նր իբրև 28
զջուր ձորալից պարանոցաթա՛ղ յորդեսցէ ։ Եւ բա-
ժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վ[ասն] սնոտի մոլորու-
թեան ։ և հալածեսցէ զնս մոլորութիւն, և հասցէ նց
յան

(18) Ոմանք ։ Եւ վ[ասն] այնորիկ բարձ՟ ։ (19) Ոմանք յաւելուա-
ծով այսպէս ասեն ։ Եւ Երէմ լալով ո՛չ ելաց թէ ողոր՟ ․․․
ողորմեսցի քեզ ։ և լուիցէ ձայնի աղա՟ ։ (20) Ոմանք ։ Եւ
տացէ ձեզ Տր հաց ։ (20) Յօրինակին ։ Աչք քո տես՟ ։
(22) Ոմանք ։ Որպէս ջուր դաշտանաց ։ և իբրև զաղբս ։
(23) Օրինակ մի ընդ այնպէս ։ Յագուրդ և 'ի պարարտ ։
և ճարակեսցին խա՟ ։ (25) Ոմանք ։ Բարձրաւանդակաց ։
(26) Ոմանք ։ Յաւուր յորում բժշկեսցէ Տր ։ (28) Յօրի-
նակին. նշնի ։ Եւ հասցէ նց նց յանդիմանն ։

Digitized by Google

29 յանդիմանն նոցին ։ * Մի՛ թէ հանապազ պարտ իցէ ձեզ
ուրախութբ մտանել 'ի սրբութիւնս իմ. յամ ժամ տօնիւք
և ուրախութեբ և փողովք մտանել 'ի լեառն տն՝ ※ առ
30 ած իսրլի ։ * Եւ լսելի արասցէ զփառս բարբառոյ
իւրոյ, և զբարկութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ բարկութբ
և սրտմտութեբ և բոցով որ ուտիցէ. և սաստիկ բար-
կութեբ հրացանից, և ջրով, և կարկտիւ միանգամայն
31 հոսելով բռնութբ ։ * Զի 'ի բարբառոյ տն ընկճեսցին
ասորեստանեայք. հարուածովքն զոր հարկանիցէ զնո ։
32 * Եւ եղիցի նմա շուրջ յօգնականաց իւրոց՝ յոր կողմ
և յուսացեալ իցէ ։ զի նոքա փողովք և թմբկաւ՝ ※ և
այնպէս պատերազմաւ փոխփոխ մարտիցեն ընդ նմա ։
և դու ոչ յառաջագոյն քան զաւուրսն պահանջիցին ։
33 * Իսկ արդ և քեզ պատրաստեալ իցէ թագաւորել 'ի
վր ձորոյն խորոյ. փայտ դիզեալ, հուր և փայտակոյտ
բազում վառեալ, սրտմտութիւն տն իբրև զձոր, լի ծծըմ-
բով բորբոքեալ ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Վայ որք իջանեն յեգիպտոս վն օգնականութե. որ
'ի հեծեալս և 'ի կառս յուսացեալ իցեն՝ թէ բա-
զումք են, և բազմութե երիվարաց յոյժ. և ոչ էին յու-
2 սացեալ 'ի սրբն իլի, և զած ոչ խնդրեցին ։ * Եւ նա
իմաստուն էր՝ և ածէր 'ի վր նց չարիս. և բան նր ոչ
անարգեսցի ։ և յարիցէ 'ի վր տանց մարդոց չարաց,
3 և 'ի վր սնոտի յուսոյն նց ։ * Ցայր եգիպտացի՝ և ոչ
յած. 'ի մարմինս երիվարաց՝ և ոչ գոյր օգնականութի.
այլ տր արկցէ 'ի վր նց զձեռն իւր, և տաժանեսցին
օգնականքն, և կործանեսցին օգնեալքն 'ի նոցանէն.
4 և առհասարակ ամենեքեան սատակեսցին ։ * Զի այս-
պէս ասաց ցիս տր. թէ զոր օրինակ գոչեսցէ առեւծ
և կորիւն առիւծու յորս յոր հասանիցէ, կոչեսցէ 'ի
վր՝ և լցցէ զլերինս բարբառով իւրով. և 'ի պարտու-
թին մատնեսցին, և 'ի սաստկութենէ սրտմտութե նր հա-
լեսցին ։ Այնպէս իջցէ տր զօրութեց 'ի լեառն սիոնի,
5 և 'ի վր լերանց դորա. * իբրև զթռչունս թռուցեալս,
այնպէս հովանի լիցի տր զօրութեց 'ի վր երմ ։ 'ի թի-
6 կունս իջցէ . օգնեսցէ և փրկեսցէ և կեցուսցէ ։ * Դար-
ձա-

(32) Ոմանք. Շուրջ յօգնականութե. յոր կողմն և.. փո-
փոխ մարտիցեն.. և դու յառաջագոյն.. պահանջեսցիս ։
Գլ. Լա. (1) Ոմանք. Եւ որ 'ի կառս և 'ի հեծեալս յու-
սա՛ ։ (2) Ոմանք. Եւ վասն սնոտի յուսոյն ։ (3) Ոմանք.
Եւ ոչ գոյ օգնակա՛ ։ (4) Ոմանք. Այսպէս իջցէ տր..
'ի լեառնն սիոն ։ (5) Ոմանք. Հովանի եղիցի ։

Digitized by Google

Թա՛գ կանգնեալ 'ի վ՞ բլրոց ։ * Եւ դարձեալ կամե- 18
ցէ տծ գթալ 'ի ձեզ, և վ՞ այսորիկ բարձրասցի ողոր-
մել ձեզ ․ զի դատաւոր տր տծ մեր է ։ Երանի ամե-
նեցուն որք սպասեն նմա ։ * զի ժողովուրդ որ 'ի սիոն 19
բնակեսցէ ։ և եէմ լալով ելաց՝ ասէ ողորմեա՛ց ինձ ։ ո-
ղորմեսցի քեզ ։ ձայնի աղաղակի քում իբրև ետես՝ և
լուաւ քեզ ։ * Եւ տացէ քեզ տր հա՛ց նեղութե՝ և ջուր 20
կարօտանաց ․ և ո՛չ ևս մերձեսցին 'ի քեզ որ մոլորեցու-
ցանէին զքեզ ․ զի աչք քո տեսցեն 'ի մոլորեցուցիչսն
քո, * և ականջք քո լուիցեն բանս զհետ մոլորեցուց- 21
չացն քոց ․ որք ասէին եթէ այս է ճանապարհ, և գը-
նասցո՛ւք 'ի սա, կամ թէ յաջ կամ թէ յահեակ ։ * Եւ 22
զարշեցուսցես զկուռսն զարծաթապատս և զոսկեպա-
տեալս ․ մանրեսցես զնս և հոսեսցես իբրև զջուր դաշ-
տանաց, և իբրև զա՛ղբ մերժեսցես զնս ։ * Յայնժամ 23
եղիցի անձրև սերմանեաց երկրին քում, և հա՛ց ար-
դեանց երկրի քոյ եղիցի յագո՛ւրդ և 'ի պարարտ ։ և ճա-
րակեսցեն խաշինք քո յաւուր յայնմիկ 'ի տեղւոջ պա-
րարտութե և յանդորրու ։ * զուարակք ձեր և եզինք 24
որ գործեն զերկիր՝ կերիցեն յարդ խառնեալ ընդ գա-
րի, հոսեալ 'ի կալոյ ։ * Եւ եղիցի 'ի վ՞ ամ լերանց 25
բարձանց, և 'ի վ՞ ամ բլրոց բարձրաւանդակաց ջուր
բղխեալ յաւուր յայնմիկ ․ յորժամ կորիցեն բազումք,
և կործանեսցին աշտարակք ։ * Եւ եղիցի լոյսն լուսնի 26
իբրև զլոյս արեգական, և լոյսն արեգական եւթնպա-
տիկ եղիցի՝ իբրև զլոյս աւուրցն եւթանց ։ Յաւուր
յայնմիկ բժշկեսցէ տր զբեկումն ժողովրդեան իւրոյ,
և զցաւս վիրաց քոց բժշկեսցէ ։ * Ահաւասիկ անուն 27
տն գա՛յ յամենայն ամս, յետ բազում ժամանակաց ․ վա-
ռեալ բարկութե՛ և լի՛ փառօք ։ բանք շրթանց նր, և
բանք բերանոյ նր լի՛ բարկութե ․ և բարկութի սրտ-
մտութեն նր իբրև զհուր կերիցէ ։ * և հոգի նր իբրև 28
զջուր ձորալիր պարանոցաթա՛ց յորդեսցէ ։ Եւ բա-
ժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վ՞ սնոտի մոլորու-
թեն ․ և հալածեսցէ զնս մոլորութեն, և հասցէ նս
յան-

---

(18) Ոմանք ․ Եւ վ՞ այնորիկ բարձ՛՛ ։ (19) Ոմանք յաւելու-
ծով, ոյցոլեր ասնին ․ Եւ եէմ լալով ո՛չ ելաց թէ ողոր՛՛ ․․․
ողորմեսցի քեզ, ― լուիցէ ձայնի աղա՛՛ ։ (20) Ոմանք ․ Եւ
տացէ ձեզ տր հաց ։ (20) Յօրինակին ․ Աչք քո տես՛՛ ։
(22) Ոմանք ․ Որպէս ջուր դաշտանաց ․ և իբրև զաղբս ։
(23) Օրինակ մի ընդ ասնանց ․ Յագուրդ և 'ի պարարտ ․
և ճարակեսցին խա՛՛ ։ (25) Ոմանք ․ Բարձրաւանդակաց ։
(26) Ոմանք ․ Յաւուր յորում բժշկեսցէ տր ։ (28) Յօրի-
նակին. հինի ․ Եւ հասցէ նս նս յանդիման ։

Digitized by Google

29 յանդիմանն նոյին : * Մի թէ հանապազ պարտ իցէ ձեզ
ուրախութեամբ մտանել 'ի սրբութիւն իմ. յամ ժամ տօնիւք
և ուրախութեամբ և փողովք մտանել 'ի լեառն Տն՝ * առ
30 Ած Իէլի : * Եւ լսելի արասցէ զփառս բարբառոյ
իւրոյ, և զցասումն բազկի իւրոյ ցուսցէ բարկութեամբ
և սրտմտութեամբ և բոցով որ ուտիցէ. և սաստիկ բար-
կութեամբ հրացանից, և ջրով, և կարկտիւ միանգամայն
31 հոսելով բռնութեամբ : * Զի 'ի բարբառոյ Տն ընկճեսցին
Ասորեստանեայք. հարուածովքն զոր հարկանիցէ զնա :
32 * Եւ եղիցի նմա շուրջ յօգնականաց իւրոց՝ յոր կողմ
և յուսացեալ իցէ : զի նոքա փողովք և թմբկաւ՝ * և
ամենայն պատերազմաւ փոփոխս մարտիցեն ընդ նմա :
և դու ոչ յառաջագոյն քան զաւուրսն պահանջիցիս :
33 * Նախ արդ և քեզ պատրաստեալ իցէ թագաւորել 'ի
վր ձորոյն խորոյ. փայտ դիզեալ, հուր և փայտակոյտ
բազում վառեալ, սրտմտութեն Տն իբրև զձոր, լի ծծըմ-
բով բորբոքեալ :

ԳԼ. ԼԱ.

1 Վայ որք իջանեն յեգիպտոս վս օգնականութեն. որ
'ի հեծեալս և 'ի կառս յուսացեալ իցեն՝ թէ բա-
զումք են, և բազմութեն երիվարաց յոյժ. և ոչ էին յու-
2 սացեալ 'ի սրբն Իէլի, և զԱծ ոչ խնդրեցին : * Եւ նա
իմաստութեն էր՝ և ածէր 'ի վր նց չարիս. և բան նր ոչ
անարգեսցի : և յարիցէ 'ի վր տանց մարդոց չարաց,
3 և 'ի վր սնոտի յուսոյն նց : * Ձայր եգիպտացի՝ և ոչ
յԱծ. 'ի մարմինս երիվարաց՝ և ոչ գոյր օգնականութիւն.
այլ Տր արկցէ 'ի վր նց զձեռն իւր, և տաժանեսցին
օգնականքն, և կործանեսցին օգնեալքն 'ի նոցանէն.
4 և առհասարակ ամենեքեան սատակեսցին : * Զի այս-
պէս ասաց ցիս Տր. թէ զոր օրինակ գոչեսցէ առեւծ
և կորիւն առեւծու յորս յոր հասանիցէ, կաւչեսցէ 'ի
վր, և լցցէ զլերինս բարբառով իւրով. և 'ի պարտու-
թեն մատնեսցին, և 'ի սաստկութեն սրտմտութեն նր հա-
լեսցին : Այնպէս իջցէ Տր զօրութեանց 'ի լեառն սիոնի,
5 և 'ի վր լերանց դորա. * իբրև զթռչունս թռուցեալս,
այնպէս հովանի լիցի Տր զօրութեանց 'ի վր Երմի : 'ի թի-
6 կունս իջցէ. օգնեսցէ և փրկեսցէ և կեցուսցէ : * Դարձա-

Հա-

(32) Ոմանք. Շուրջ յօգնականութեն. յոր կողմն և.. փո-
փոխս մարտիցեն.. և դու յառաջագոյն.. պահանջեսցես :
Գլ. ԼԱ. (1) Ոմանք. Եւ որ 'ի կառս և 'ի հեծեալս յու-
սան" : (2) Ոմանք. Եւ վասն սնոտի յուսոյն : (3) Ոմանք.
Եւ ոչ գոյ օգնական" : (4) Ոմանք. Այսպէս իջցէ Տր..
'ի լերանց սիոն : (5) Ոմանք. Հովանի եղիցի :

Digitized by Google

Դարձարուք դուք խորհիք խորհուրդս խորինս, և զանօրէնս՝
որդիք Իէլի։ * Զի յաւուր յայնմիկ բարձցեն մարդիկ 7
զձեռագործս իւրեանց զարծաթեղէնս և զոսկեղէնս՝
զոր արարին ձեռք նց մեղս։ * Եւ անկցի Ասորեստա 8
նեայն, ոչ սրով առն, և ոչ սուր մարդոյ կերիցէ զնա.
և ՚ի փախուստ դարձցի՝ ոչ յերեսաց սուսերի. և երի
տասարդք նր ՚ի պարտութի մատնեսցին։ * Եւ եղիցին 9
վիմարգելք իբրև զորմարգելս. և ՚ի պարտութեն մատ
նեսցին. և որ փախիցէ, ըմբռնեսցի։

ԻԹ Այսպէս ասէ Տր. երանի որ ունիցի զաւակ ՚ի Սիոնի,
և ընտանեակք իցեն նր յԵմ։

ԳԼ. ԼԲ.

Ո՜ի ահաւասիկ թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, 1
և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն։ * Եւ եղիցի 2
մարդն որ թաքուցանիցէ զբանս իւր, թաքիցէ իբրև
՚ի ջուրցն սաստկութէ։ Եւ եղիցի Սիոն իբրև զգետ
յորդեալ փառաւոր ՚ի ծարաւուտ երկրի։ * Եւ ոչ ևս 3
եղիցին յուսացեալ ՚ի մարդիկ. այլ տացեն զականջս
առ ՚ի լսել, * և սիրտք տկարաց անսասցեն ՚ի լսել. և 4
լեզուք թոթովք՝ արագարագ ուսցին խօսել զխաղա
ղութի։ * Եւ ոչ ևս ասասցեն ցյիմարն լինել նմա իշխան։ 5
և ոչ ևս ասասցեն պաշտօնեայքքո՝ թէ լռեա լեր։ * Քանզի 6
զի յիմարն յիմարութի խօսեսցի, և սիրտ նր զնանրութի
խորհեսցի. կատարել զանօրէնութի, և խօսել առ Տծ
զհայհոյութի. ցրուել զանձինս քաղցեալս, և զանձինս
ծարաւեալս՝ ունայնս արձակել։ * Զի խորհուրդք չա 7
րաց՝ անօրէնս խորհին. ապականել զտնանկս բանիւք
անիրաւութե, և ցրուել զբանս տնանկաց ՚ի դատաս
տանի։ * Իսկ ուղիղք իմաստունս խորհեցան, և խոր 8
հուրդն այն կայ՝ մնայ։ * Կանայք մեծատունք, արիք 9
և լուարուք բարբառոյ իմոյ. և դստերք կասկածանաց
լուարուք զբանս իմ։ * Յուշ լիցին ձեզ աւուրքն տա 10
րեկանաց ցաւովք և կասկածանօք. Նուաղեսցին կութք.

դա

---

(7) Ոսկին. Ձեռք նոցա ՚ի մեղս։ (9) Օրինակ մի. Վիմար գելովք իբրև զորմարգելաւս։

Գլ. ԼԲ. (2) Ոմանք. Եւ երևեսցի Սիոն. կամ, ՚ի Սիոն իբրև։ (3) Ոմանք. Տայցեն զականջս ՚ի լսել։ (4) Ոմանք. Անսասցեն ՚ի լսել։ (5) Ոմանք. Զնանրութիս խօսը՝։ (6) ՚Ի յոռ". խօսել առ Տծ զմոլորութի. համաձայն բաղդաց ՚ի Եբր"։ (7) Ոմանք [illegible] կրկնեն Սիրտն. Բանիւք անիրաւութե. ցրուել զանձինս քաղցեալս, և զանձինս ծարա ւեալս ունայնս արձակել։ և ցրուել։ (8) Ոմանք. Իսկ ու ղիղքն իմաստունս խմացան, և խոր"։

11 զաղաղակեցին սերմանք, և այլ ոչ եւս եկեսցեն: * Զար-
հուրեցարուք բարեկեցիկք. տրտմեցարուք յանձնա-
պաստանքդ. մերկացարուք՝ կողապատեցարուք՝ քրձով-
12 զանձք երերուք: * կոծեցարուք 'ի վ̃ր արդեանց, վ̃ս
13 անդոյցն ցանկալեաց, և վ̃ս այգեացն պտղոց: * Ցեր-
կիր ժողովրդեան իմոյ փուշ և խոտ բուսցի. և յամ-
ենայն տանց ուրախութիւն բարձցի: քաղաքին մեծացե-
14 լոյ * տաճարանք լքեալք. զմեծութիւն քաղաքին լքցեն
և զտունս ցանկալիս. և եղիցին աւանք քո մինչև յաւի-
15 տենից: ուրախութիւն ցռուց և հովուաց: * Մինչև
եկեսցէ 'ի վ̃ր ձեր հոգի 'ի բարձանց: և եղիցի յանա-
16 պատն քերմէլ, և քերմէլ յանտառ համարեսցի: * և հանգ-
չեսցեն իրաւունք յանապատի, և արդարութիւն 'ի քեր-
17 մէլ բնակեսցէ: * Եւ եղիցին գործք արդարութեան խա-
ղաղութիւն. և կալցի արդարութիւն զհանգիստ. և յուսա-
18 ցեալք եղիցին մինչև յաւիտեան: * Եւ բնակեսցէ ժո-
ղովուրդ իմ 'ի քաղաքին խաղաղութեան, և բնակեսցէ յու-
19 սով, և հանգիցեն մեծութեամբ: * այլ կարկուտ եթէ իջ-
ջանիցէ, ոչ 'ի ձեր վ̃ր եկեսցէ: Եւ եղիցին որ բնակես-
ցեն յանտառին, յանհոգս իբրև զայնոսիկ որք կեցեն
20 'ի դաշտի: * Երանի է որ սերմանիցեն ընդ ամ ջրով, ուր
եզն և էշ կոխիցեն:

ԳԼ. ԼԳ.

1 Վայ այնոցիկ որ թշուառացուցանեն զձեզ. բայց
զձեզ ոչ ոք կարէ թշուառացուցանել: և որ արհ-
համարհէին՝ ոչ զձեզ արհամարհեցեն. զի մատնեսցին 'ի
ըմբռնեալք որ զձեզն արհամարհէին. և իբրև ցեց 'ի վ̃ր
ձորձոյ՝ նոյնպէս մատնեսցին 'ի պարտութիւն:
2 * Տ̃ր ողորմեաց մեզ՝ զի 'ի քեզ յուսացաք. եղև զա- Լ
ւակ անհաւանից 'ի կորուստ. այլ մեր փրկութիւն 'ի
3 ժամանակի նեղութեան: * Վ̃ս բարբառոյ ահի
քոյ յիմարեցան ժողովուրդք. և յերկիւղէ քումմէ ցրո-
4 ւեցան հեթանոսք: * Եւ արդ ժողովեսցի կապուտ
ձեր մեծի և փոքու. որպէս որ զի ժողովեսցէ զմարախ
5 իբրև 'ի զրոյց, նոյնպէս այնպէս մանկունք զձեզ: * Ս̃ր է
որ

---

(12) Ոմանք. կոծեցարուք 'ի վ̃ր ստեանց, և վ̃ս անդաստ. հոմ. անդաստոց: (13) Ոմանք. Ցերկիր ժողովր": (15) Ոմանք: Եւ եղիցի անապատն 'ի քերմէլ: (17) Ոմանք. Զհանգիստ... մինչև յաւիտեան: (19) Ոմանք. Եւ եղիցին որ բնակեսցեն.. որք կեցցեն 'ի դաշտի:

Գլ. ԼԳ. (1) Ոմանք. Թշուառացուցանիցեն զձեզ.. ոչ զձեզ արհամարհէ. համ, արհամարհեսցեն.. 'ի վ̃ր ձորձոյ. (4) Օրինակ մ. ժողովեսցէ զմարախ իբրև 'ի զօրաց:

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible] 17
[illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]

---

(6) Ոմանք [illegible] (6) Ոմանք [illegible]
[illegible] (7) Ոմանք [illegible]
[illegible] (12) Ոմանք [illegible]
[illegible] (13) Ոմանք [illegible]
[illegible] (14) Ոմանք [illegible]
(15) Ոմանք [illegible]
[illegible] (16) [illegible]
[illegible] (17) [illegible]
[illegible]
(18) [illegible] (19) [illegible]
[illegible]

[illegible] ։
20 * Ահաւասիկ [illegible] քաղաքն [illegible] մերոյ . [illegible] ԼՍ
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible] ։ * Տր [illegible]
[illegible]
23 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ։ [illegible]
24 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
[illegible] ։

ԳԼ. ԼԴ.

1 Մ[illegible] ԼԲ
[illegible]
2 [illegible] ։ * Զի [illegible]
[illegible]
3 [illegible] * [illegible]
[illegible]
4 * [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible] ։ * Զի [illegible]
[illegible]
6 [illegible] ։ * Ս[illegible]
[illegible]
[illegible] ։ Զի [illegible]
7 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible] ։
8 [illegible] ։ * Զի [illegible]
[illegible] ։
9 * [illegible] ։
10 [illegible] * [illegible]

(20) [illegible] ։ Զի [illegible]
ԳԼ. ԼԴ. (1) [illegible] ։ (6) Ո[illegible]
[illegible] (7) Ո[illegible]
[illegible] (9) Ո[illegible]
[illegible] ։ (10) Ո[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible]

Գ Լ. ԼԵ.

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]

[illegible] (11) [illegible]
[illegible] (12) [illegible]
(13) [illegible]
[illegible] (15) [illegible]
[illegible] (16) [illegible]
(17) [illegible]
Գլ. ԼԵ. (2) [illegible]
[illegible] (7) [illegible]
[illegible] (7) [illegible]

յականաղբերս աղբերք ջրոց 'ի ծարաւուտ երկրին : Անդ
եղիցի ուրախութիւն հաւուց, եւ մացառուտք խաշանց .
8 անդ մարգագետինք եւ խաղս : * Անդ եղիցին ճանա-
պարհ մաքրեալ, եւ ճանապարհ սուրբ կոչեսցի . մի
անցցէ ընդ նա պիղծ, եւ մի եղիցի անդ ճանապարհ
պղծոյ . այլ ցրուեալքն գնասցեն ընդ նա՝ եւ մի մոլո-
9 րեսցին : * Մի եղիցի անդ առիւծ, եւ մի 'ի գազանաց
չարաց ընդ այն մի անցանիցէ . եւ մի ամենեւին գտցի 'ի
նմա . այլ ընդ նա գնասցեն փրկեալքն եւ ժողովեալքն
10 'ի տն : * Դարձցին՝ եւ եկեսցեն 'ի Սիոն ցնծութ՟ եւ
ուրախութեամբ յաւիտենից 'ի վ՟ր գլխոց նց . զի 'ի վերայ
գլխոց նց օրհնութի եւ ցնծութի, եւ ուրախութի հասցէ
նց . մերժեցան ցաւք՝ եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք :

ԳԼ. ԼԶ.

1 Եւ եղեւ 'ի չորեքտասաներորդի ամի թագաւորութեն ԼԳ.
եզեկիայ, ել սենեքերիմ արքայ ասորեստանեայց
2 'ի վ՟ր ամուր քաղաքացն հրէաստանի, եւ առ զնս : * Եւ
առաքեաց արքայն ասորեստանեայց զռափսակ 'ի լա-
քիսայ յեմ առ արքայն եզեկիայ զօրօք բազմօք . եւ եկն
եկաց 'ի վ՟ր ջրմղի վերնոյ աւազանին 'ի ճանապարհի
3 ագարակին թափչաց : * Եւ ել առ նա եղիակիմ քել-
կեայ որ հազարապետն էր, եւ սոմնաս՝ հրովարտակաց
4 դպիր, եւ յովաք ասափայ՝ յիշատակաց դպիր : * Եւ աս-
աց ցնս ռափսակ . երթայք ասացէք եզեկիայ, այսպէս
ասէ մեծ արքայն ասորեստանեայց, յո՞ յուսացեալ ես
5 դու . * միթէ խորհրդով կամ բանիւ շրթանց պատե-
րազմ մարթիցի . եւ արդ՝ յո՞ յուսացեալ իցես զի ոչ
6 հնազանդիս ինձ : * Ահաւասիկ յուսացեալ ես 'ի ցուպն
եղեգնեայ՝ 'ի ջախջախս յեգիպտացին . յոր թէ յենուցու
ոք՝ խորտակի եւ ընդ ձեռս եկանէ . այնպէս է փարա-
ւոն արքայն եգիպտացւոց, եւ ամենեքեան որ յուսա-
7 ցեալ են 'ի նա : * Իսկ եթէ ասիցէք, եթէ 'ի տր տծ *
մեր յուսացեալ եմք . ոչ ապաքէն նա է՝ զո՞ր օրոյ քա-
կեաց եզեկիա զբարձունս եւ զսեղանս նց . եւ պատուէր *
ետ

Որ ոմանք . յաւազակս : (8) Բոլոր . Անդ եղիցի ճանա՛՛ . . եւ մի անցցէ . . . ճանապարհ պղծոց : (10) Ոմանք . Եւ դարձցին եւ եկեսցեն . . 'ի վ՟ր գլխոց նց ցնծութի օրհն՛՛ : (10) Ոմանք . Եւ ուրախութի հասցեն նց :
ԳԼ. ԼԶ. (2) Ոմանք . 'Ի լաքիսայէ յեմ . . 'ի վ՟ր ջրմղի 'ի վերնոյ աւա՛՛ : (5) Ոմանք . Բանիւք շրթանց . . մարթես-ցէ . . յո՞ յուսացեալ ես զի ոչ : (6) Ոմանք . Ահաւասիկ յուսաս՛՛ . . . 'ի ջախջախս եգիպտացին : (6) Ոմանք . Այնպէս է եւ փարաւոն ար՛՛ :

* եա Հրէաստանի՝ և Եմի, առաջի նոր սեղանոյս միայն եր-
կիր պագանել: * Այլ արդ՝ եկայք խառնեցարուք ը-
տեառն իմում արքային Ասորեստանեայց. և տաց ձեզ
երկուս հազարս երիվարաց, եթէ կարիցէք տալ հե-
ծեալս ի վր նց: * Եւ զիա՞րդ կարիցէք ի դէմ հար-
կանել միում յաշխարհակալաց ծառայից տեառն իմոյ,
որք յուսացեալ էք յեգիպտոս ի հեծեալս և յերիվարս
նց: * Իսկ արդ մեք առանց տն եկեալ եմք յերկիրս 10
յայս տալ ընդ սմա պատերազմ. տր ասաց ցիս, Ել
յերկիրն յայն, և ապականեա զնա: * Եւ ասէ ցնա Ե- 11
ղիակիմ, և Սոմնաս, և Յովաք. խօսեաց ընդ ծառայս
քո ասորերէն՝ զի լսեմք, և մի խօսիր ընդ մեզ հրէա-
րէն. և ընդէ՞ր խօսիս յականջս մարդկանս որ անկեալ
կան զպարսպաւս: * Ասէ ցնա Ռափսակ. միթէ առ 12
տէրն ձեր՝ կամ առ ձեզ առաքեաց զիս տէր իմ խօսել
զբանս զայսոսիկ. ոչ ապաքէն առ մարդիկդ որ նստին
ի վերայ պարսպիդ. զի մի ուտիցեն զաղբ և ըմպիցեն
զմէզս իւրեանց ձեւք հանդերձ: * Յոտն եկաց Ռափ- 13
սակ՝ և աղաղակեաց ի ձայն մեծ հրէարէն՝ և ասէ. Լը-
ւարուք զպատգամս թագաւորին մեծի արքային Աստ-
րեստանեայց: * Այսպէս ասէ արքայ. մի պատրես- 14
ցէ զձեզ Եզեկիա բանիւք՝ որովք ոչ կարէ փրկել ըզ-
ձեզ: * Եւ մի խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա՝ թէ ած փրկ- 15
կեսցէ զձեզ, և ոչ մատնեսցի քաղաքս ի ձեռս թագա-
ւորին Ասորեստանեայց: * մի անսայք Եզեկիայ: Այս- 16
պէս ասէ արքայն Ասորեստանեայց. եթէ կամիցիք դի-
րել անձանց, եկայք ելէք առ իս. և կերիջիք իւրա-
քանչիւր զայգի իւր և զթզենի, և արբջիք ջուր ի ջրհո-
րոց ձերոց: * մինչև եկից և տարայց զձեզ յերկիրն՝ որ 17
իբրև զերկիրս ձեր է. երկիր ցորենոյ և գինւոյ, հա-
ցաւէտ և գինաւէտ: * Մի խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա՝ և 18
ասասցէ թէ ած փրկէ զձեզ. միթէ փրկեցի՞ն աստ-
ուածք ազգացն զիւրաքանչիւր երկիր ի ձեռաց ար-
քային Ասորեստանեայց: * Ո՞ւր է աստուած Եմա- 19
թայն՝ և Արփաթայ. և ո՞ւր է աստուած քաղաքին Սե-
փառ.

---

(8) Ի լուս'. Եկայք խոնարհեցարուք ընդ տեառն: (9) Բռնադ. Հարկանել միում ումեք: Ն օրինակ. մի ումեք յաշ''... յուսացեալ եդ էք: (11) Օրինակ. Եւ ասեն ցնա .. ընդ ծառայս քո .. ընդ մեզ հրեերէն .. և ընդէր խօսիցիս: (15) Օրինակ. Եւ մի ասասցէ ցձեզ Եզեկիա, եթէ ած .. և ոչ մատնի քաղաքդ ի: (16) Օրինակ. Եթէ կամիք դիւրել: (17) Օրինակ. Հացաւէտ և այգաւէտ: (18) Օրինակ. Ի ձեռաց թագաւորին ասորեստանեաց: (19) Օրինակ. Փրկել զշամրին ի ձեռաց:

փրկութիւն․ զի՞նչ կարացի՞ն փրկել զաշխարհս ՚ի ձեռ-
20 աց իմոց ։ ✱ Ո՞ ոք յաստուածոց ազգացն այնոցիկ
կարաց փրկել զերկիր իւր ՚ի ձեռաց իմոց, զի և Տէր
21 Ած փրկեսցէ զԵմ ՚ի ձեռաց իմոց ։ ✱ Լռեալ եղեն և
ոչինչ ետուն պատասխանի, վասն հրամանի Թագաւորին
22 չտալ պատասխանի ։ ✱ Եւ եմուտ եղիակիմ քեղկեայ որ
հազարապետն էր՝ և սոմնաս հրովարտակաց դպիր՝ և
յովաք ասափայ յիշատակաց դպիր առ եզեկիա՝ զձորձս
պատառեալ, և պատմեցին նմա զբանս ռափսակայ ։

ԳԼ. ԼԷ.

1 Եւ եղև իբրև լուաւ եզեկիա արքայ, պատառեաց
զպատմուճան իւր՝ և քուրձ զգեցաւ, և եմուտ ՚ի տունն
2 Տն ։ ✱ Եւ առաքեաց զեղիակիմ հազարապետն, և զ-
սոմնաս հրովարտակաց դպիր, և զծերս ՚ի քահանայից
անտի քրձազգածս առ եսայի մարգարէ որդի ամով-
3 սայ ։ ✱ Եւ ասէ ցնա․ այսպէս ասէ եզեկիա՝ այսօր է
օր նեղութեան և նախատանաց, և կշտամբութեան և բարկու-
թեան․ յորում աւուր հասեալ են երկունք ծննդականի
4 և ոչ կարէ ծնանել ։ ✱ Լուիցէ Տր Ած քո զբանս ռափ-
սակայ, զոր առաքեաց արքայն ասորեստանեայց տէրն
նորա նախատել զԱծ կենդանի․ և նախատել բանիւք
զորս լուաւ Տր Ած քո ։ և արդ խնդրեսցես ՚ի Տէ Ած
5 քումմէ վասն մնացելոցս այսոցիկ ։ ✱ Եւ եկին ծառայքն
6 եզեկիայի արքայի առ եսայի ։ ✱ և ասէ ցնոսա եսայի․
այսպէս ասասջիք ցտէրն ձեր․ Այսպէս ասէ Տր․ մի եր-
կիցես ՚ի բանիցն զոր լուար, որովք նախատեցին զիս
7 հրեշտակք արքային ասորեստանեայց ։ ✱ Ահաւասիկ
ես արկանեմ ՚ի նա ոգի խռովութեան․ և լուեալ համբաւ
դարձցի յաշխարհն իւր, և անկցի ՚ի սուր յերկրի իւրում ։
8 ✱ Եւ դարձեալ անդրէն ռափսակ եհաս առ արքայն
ասորեստանեայց, զի պաշարեալ էր զղոբնան․ և լուաւ
9 թէ արքայն ասորեստանեայց չուեաց ՚ի լաքիսայ ։ ✱ Եւ
ել թարակ արքայ եթովպացւոց պաշարել զնա․ և
դար

(20) Ոմանք․ Ո՞րք յաստուածոց․․ և Տէր Ածն փր"։ Ոս-
կան․ Ո՞ յաստուածոց ազ։ (21) Օրինակ մ․ Չտալ ինչ
պատասխանի ։
Գլ․ ԼԷ․ (2) Այլ․ Զեղիակիմ զհազարապետն ։ (2) Ո-
մանք, ՚Ի քահանայիցն քրձազգեցեալս ։ (3) Ոմանք․ Եւ ա-
սեն ցնա․ այսպէս ։ (4) Ոսկան․ Տր իւր նախատել զԱծ ։
(5) Ոմանք․ Եզեկիայ արքայի ։ (7) Բիբլ․ Արկանեմ ես
՚ի նա ։ (8) Ոմանք․ Եհաս արքային ասորես"․․ և լուաւ
արքային ասորես"․ թէ չուեաց ՚է ։ (8) Ոսկան․ Զլոբնայ ։
(9) Ոսկան յաւելու․ Եւ լուաւ զթարակայ թագաւորէ եթով-

Digitized by Google

դարձաւ անդրէն: Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Եզե-
կիա՝ և ասէ. * Այսպէս ասասջիք ցԵզեկիա արքայ Հրէ- 10
աստանի. մի խաբեսցէ զքեզ Ած յոր դու յուսա-
ցեալ ես. և ասիցես՝ թէ ոչ մատնեսցի Եմ ի ձեռս ար-
քային Ասորեստանեայց: * Արդ՝ ահա չիցէ լուեալ 11
քո՝ զորինչ արարին թագաւորքն Ասորեստանեայց ընդ-
ամ երկիր, որպէս սատակեցին զնա. իսկ արդ դու ապրե-
լոց իցես: * Միթէ ապրեցուցին աստուածքն ազգացն 12
զայնոսիկ զորս կորուսին հարքն իմ, զԳոզան և զԽառ-
ան և զՀռափէթ, որ են յերկրին Եմաթայ: * Ո՞ւր են 13
թագաւորք Եմաթայն և Արփաթայ. և ո՞ւր են թագա-
ւորք քաղաքին Սեփարուիմ, Անայն և Գաւայ: * Եւ 14
առ Եզեկիա զհրովարտակն ի ձեռաց հրեշտակացն, ըն-
թերցաւ, և եմուտ ի տունն Տն, և տարածեաց առաջի
Տն: * Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առ Տր՝ և ասէ: * Տէր 15
զօրութեանց. Ած Իլի՝ որ նստիս ի քերովբէս. դու ես 16
Ած միայն՝ ամ թագաւորութեանց աշխարհի. դու արա-
րեր զերկինս և զերկիր: * Խոնարհեցո Տէր զունկն քո՝ 17
և լուր. բաց Տէր զաչս քո, նայեաց Տէր. լուր Տէր, և
տես զպատգամսն զոր առաքեաց Սենեքերիմ արքայ ա-
սորեստանեայց նախատել զԱծ կենդանի: * Եւ ար- 18
դարեւ աւերեցին թագաւորքն Ասորեստանի զաշխարհս
ամ և զերկիր նց. * և հրձիգ արարին զկուռս նոցա. 19
քանզի չէին Ածք, այլ ձեռագործք մարդկան, փայ-
տեղէնք և քարեղէնք, և կորուսին զնս: * Բայց արդ 20
Տէր Ած մեր՝ ապրեցո զմեզ ի ձեռաց նր. զի ծանիցեն
ամ թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ դու միայն ես Ած:
* Եւ առաքեցաւ Եսայի որդի Ամովսայ առ Եզեկիա 21
և ասէ ցնա. այսպէս ասէ Տէր Ած Իլի. լուայ աղօթիցն
զոր աղաչեցեր առ իս՝ վս Սենեքերիմայ արքային Ասո-
րեստանեայց: * Արդ այս բանն է զոր խօսեցաւ վս նր 22
Ած: Անգոսնեաց արհամարհեաց զքեզ կոյս դուստր Սիով-
նի. գլուխս շարժեաց ի վր քո դուստր Եմի: * Զո՞ նախատ- 23
եցեր և դրդուեցեր, և առ ո՞ բարձրացուցեր զբար-
բառ քո. և ոչ ամբարձեր զաչս ի բարձունս ի սուրբն Իլի:

* Զի

պատերազմ առնելով. ընդ Թարակայ: (12) Ոմանք. Ապրեցուցին
զնս աստուածք"... և զՌափան.. և որք են յերկրին Թեմաթայ:
(13) Ոմանք. Անայ և Աւայ: (16) Ոմանք. Դու ես միայն
Ած: (16) Ոմանք. Ամենայն թագաւորութեանց աշխարհի"...
զերկիր և: (19) Ոմանք. Քանզի ոչ էին աստուածք:
(21) Օրինակ մի. Աղօթիցն զոր աղօթեցեր առ իս: (22) Ո-
մանք յաւելուն. Արհամարհեաց զքեզ կոյս դուստր.. շար-
ժեաց ի վր քո դուստր Եմի: (23) Ոմանք. Եւ ամբարձեր
զաչս քո ի: (23) Բազումք յաւելուն. Զաչս քո ի բարձ":

Digitized by Google

24 * զի՞ ՚ի ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏէր : Դու ա-
սացեր թէ բազմութեամբ կառաց իմոց ելից ՚ի բարձրաւանդ
լերանց , եւ ՚ի ծագս Լիբանանու . եւ կոտորեցից զբարձ-
րութիւն մայրից նորա , եւ զգեղեցկութիւն նոճից նորա : Եւ մտից
25 ՚ի բարձրութիւն կողմանց անտառին : * Եւ արկից կամուրջ ,
26 եւ աւերեցից զջուրս եւ զամենայն ժողովս ջուրցն : * Չիցէ՞
լուեալ քո զոր յառաջագոյն արարի ես յաւուրցն ա-
ռաջնոց . զոր կարգեցի եւ այժմ յայտնեցի աւերել ըն-
27 հեթանոսս յամուրս իւրեանց : * Եւ զբնակիչս քաղաքաց
յերաքանչիւր ամրոցաց , Թողի ՚ի ձեռաց՝ եւ ցամաքե-
ցան . եւ եղեն իբրեւ զխոտ ցամաքեալ ՚ի վերայ տանեաց՝ եւ
28 իբրեւ զսէզ չորացեալ : * Արդ զկայս հանգստեան քոյ ,
եւ զելս եւ զմուտս ճանապարհաց քոց ես գիտեմ .
29 * Եւ սրտմտութիւն քո զոր սրտմտեցեր , եւ դառնութիւն քո
ել առաջի իմ . եւ արկից մարապան ՚ի քթունս քո , եւ
զանդրանաւոր ՚ի կզակս քո . եւ դարձուցից զքեզ ընդ
30 նոյն ճանապարհ ընդ որ եկիր : * Այլ քեզ այս նշան եղի-
ցի նշան . կերիջիք այս ամ զսերմանեալսն , եւ յամին եւս
կերիջիք զինքնաբոյսն . եւ յամին երրորդում սերմանեսջի-
ջիք եւ հնձեսջիք , տնկեսջիք այգիս՝ եւ կերիջիք զպտուղ
31 նոցա : * Եւ եղիցին մնացորդքն հրէաստանի արձակեսցեն
32 արմատս ՚ի խոնարհ , եւ տաւ պտուղ ՚ի վեր : * զի յԵմ
եղիցին մնացեալք , եւ ՚ի լեռնէն սիովնի ապրեալք : զի
33 նախանձ Տն զօրութեանց արասցէ զայս : * Վն այսորիկ այս-
պէս ասէ Տր ՚ի վՐ Թագաւորին ասորեստանեաց . մի
մտցէ ՚ի քաղաքս յայս , եւ մի նետս արկցէ ՚ի վՐ դորա .
եւ մի փակեսցէ զդա վահանօք , եւ մի պաշարեսցէ զդա
34 պատնիշօք . * այլ ճանապարհ ընդ որ եկն ընդ նոյն
դարձցի , եւ ՚ի քաղաքն յայն մի մտցէ : Այսպէս ասէ
35 Տր . * Ապաւինեցայց եղէց քաղաքիդ այդմիկ ապրեցու-
36 ցանել զդա , վն իմ եւ վն դաւթի ծառայի իմոյ : * Եւ
ել հրեշտակ Տն , եւ սատակեաց ՚ի բանակին անդր ասո-
րեստանեայցն՝ հարիւր ութսուն եւ հինգ հազար : Եւ

յա-

---

(24)(25) Յօրինակին բառքս՝ ելից , կոտորեցից , արկից , աւերեցից , ըստ ներքին նշանակին . աներեւոյթ ինն բառս ՚ի նոցանէ գծիւր ցան . եւ առանց՝ ելի , կոտորեցի , եւն . զոր դրած առնին ոմանք : (26) Ոմանք . Եւ այժմ յայտնեցայ : (29) Օրինակ օրինակ . Եւ արկից մարապատան ՚ի քթունս քո : Ոմանք . մարապատանս ՚ի քթունս քո : (30) ՚ի լուսանց . ՚Ի միւսոյ՝ զինքնաբոյսն , նշանակէ՝ սերմ . ինքնաբոյս : (30) Ոմանք . Զպտուղ նոյ : (31) Ոմանք . Արձակեսցեն արմատս : (33) Բնէ յունական , Մի մտցէ նա ՚ի քաղաքս : (34) Ոմանք . Եւ ՚ի քաղաքս յայս մի մտ" : (36) Ոմանք . ՚Ի բանակին ասորւոց" . . . հարիւր եւ ութսուն :

յարուցեալ էր առաւօտուն՝ գտանէին զայն ամենայն մարմինս մեռեալս :
* Եւ դարձաւ անտի՝ գնաց Սենեքերիմ արքայն Ա- 37
սորեստանեայց , բնակեաց 'ի Նինուէ : * Եւ մինչդեռ 38
երկիր պագանէր 'ի տան Նասրաքայ կռոյ իւ-
րոց , Ադրամելէք եւ Սարասար որդիք նորա սպանին զնա
սրով , եւ ինքեանք զերծան փախստական 'ի Հայս : Եւ թա-
գաւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա :

ԳԼ. ԼԸ.

Եւ եղեւ 'ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդացաւ Եզե- 1
կիայ մինչեւ 'ի մահ : Եւ եկն առ նա Եսայի որդի Ա-
մովսայ՝ եւ ասէ ցնա . Այսպէս ասէ Տէր . Հրաման տուր
վասն տան քոյ՝ զի մեռանիս եւ ոչ կեաս : * Եւ դարձոյց 2
Եզեկիա զերեսս իւր յորմն անդր , յաղօթս եկաց * եւ 3
ասէ՝ ո Տէր , յիշեա զիս Տէր զի գնացի առաջի քո ար-
դարութեամբ եւ Ճշմարտութեամբ սրտիւ , եւ զհաճոյս առաջի
քո արարի : Եւ եղաց Եզեկիա լալեաւ մեծ : * Եւ եղեւ 4
բան Տեառն առ Եսայի՝ եւ ասէ . * Երթ՝ եւ ասա Եզեկիայ . 5
Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո . Լուայ բարբա-
ռոյ աղօթից քոց , եւ տեսի զարտասուս քո . Ահաւասիկ
յաւելցից 'ի ժամանակս քո ամս հնգետասան : * Եւ 'ի 6
ձեռաց արքային Ասորեստանեայց ապրեցուցից զքեզ
եւ զքաղաքդ զայդ . եւ վերակացու եղեց քաղաքիդ այդ-
միկ : * Եւ այս լիցի նշան 'ի Տեառնէ , թէ առնիցէ Տէր զբա- 7
նիդ զայդ զոր խօսեցաւ : * Ահաւասիկ ես դարձու- 8
ցանեմ զստուեր աստիճանացդ , ընդ որ իջեալ է շուք ,
զտասն աստիճանաւ տանն քոյ . եւ դարձուցից զշուք ըն-
դառաջ տասնեքումեան աստիճանօքն : Եւ ելեալ շուքն զտասնեքումեան
աստիճանօքն՝ ընդ որ իջեալ էր առաւօտուն :
* Աղօթք Եզեկիայ արքային Հրէաստանի 'ի ժամանակին յորում հի- 9
ւանդացաւ՝ եւ յարեաւ 'ի հիւանդութենէ իւրմէ : * Ես ասացի 10
'ի միջօրեայ աւուրց իմոց գնացից 'ի դրունս դժոխոց :
Թողից զմնացորդս ամաց իմոց : * ասացի թէ ոչ եւս տե- 11
սից զփրկութիւն Այ 'ի վերայ երկրի , եւ ոչ եւս տեսից զմարդն
բնակիչս երկրի : * Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմ- 12
մէ . . .

---

(37) Բնակեաց . Եւ բնակէր 'ի Նինուէ : (38) Ոմանք .
Ասորդան կոչի նոցա :
Գլ. ԼԸ. (2) Այլ . Զերեսս իւր յորմն . կամ . յորմն
անդր : (3) Բազումք . Արդարութեամբ եւ Ճշմարտութեամբ սրտիւ :
(5) Ոսկան . Ահաւասիկ յաւելում : (8) Ոմանք . Ահաւա-
սիկ ես դարձ՛՛ . . ընդ որ իջանէ շուք զտասն . . ընդ որ
իջանէր առաւօտուն : (9) Ոմանք . Հիւանդացաւ՝ եւ զօրա-
ցաւ 'ի հիւանդ՛՛ : (10) Ոմանք . Աւուրց իմոց՝ 'ի դրունս
դժոխոց . Թողից զմնացորդս՛՛ : (12) Յազգատոհմէ 'ի Բնաբանին

[illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԼԹ.

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible]

ԳԼ. ԼԹ. (1) [illegible]

* Եւ ուրախ եղեւ Եզեկիա 'ի նոսա. եւ եցոյց նոցա զտունս 2
գանձուց, եւ զխնկոց, եւ զիւղոց, եւ զոսկւոյ, եւ զարծա-
թոյ. եւ զամենայն տունս անօթոց գանձուց, եւ զամեն ինչ որ էր
'ի գանձս իւր. եւ ոչինչ էր զոր ոչ եցոյց նոցա Եզեկիա 'ի
տան իւրում, յամենայն իշխանութեան իւրում: * Եւ եկն Ե- 3
սայի մարգարէ առ արքայն Եզեկիա եւ ասէ ցնա. զի՞նչ
ասեն արքն այդոքիկ, եւ ուստի՞ եկեալ են առ քեզ: Եւ
ասէ Եզեկիա, յերկրէ հեռաստանէ եկին առ իս 'ի Բա-
բելոնէ: * Եւ ասէ Եսայի. զի՞նչ տեսին 'ի տան քում: 4
Եւ ասէ Եզեկիա. զամենայն ինչ որ 'ի տան իմում էր՝ տեսին.
եւ ոչինչ էր 'ի տան իմում զոր ոչ տեսին. այլ եւ զգանձս
իմ զիմ: * Եւ ասէ ցնա Եսայի. լո՛ւր զպատգամս 5
Տն զօրութեանց: * Ահա եկեսցեն աւուրք, եւ առնուցուն 6
զամենայն որ 'ի տան քում է, եւ զոր ինչ միանգամ ժո-
ղովեցին հարքն քո մինչեւ ցայսօր. տարցին 'ի Բաբելոն.
եւ մի ինչ անհնարին թողցուն: * Այլ ասաց Տէր, թէ 7
եւ յորդւոցդ քոց որ ելանիցեն 'ի քէն՝ զորս դու ծնա-
նիցես, տարցին եւ արասցեն ներքինիս 'ի տան թագա-
ւորին Բաբելացւոց: * Եւ ասէ Եզեկիա ցԵսայի. բա- 8
րի է բանն Տն զոր խօսեցաւ. եղիցի արդարութիւն եւ
խաղաղութիւն յաւուրս իմ:

ԳԼ. Խ.

ԼԸ. Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ, աս- 1
ասէ Տէր: * Քահանայք խօսեցարուք 'ի սիրտ Երուսաղէմի 2
եւ մխիթարեցէք զդա, զի լի եղեւ տառապանօք: Թո-
ղեալ լիցին գանք մեղաց իւրոց, զի ընկալաւ 'ի ձեռանէ
Տն կրկին պատուհասս մեղաց իւրոց: * Ձայն բար- 3
բառոյ յանապատի. պատրաստեցէք զճանապարհս
Տն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս Այ մերոյ: * Ամ ձոր 4
լցցի, եւ ամ լեռն եւ բլուր խոնարհեսցին. եւ եղիցին
ամ դժուարինք 'ի դիւրինս, եւ առապարքն 'ի դաշտս:
* Եւ երեւեսցին փառքն Տն. եւ տեսցէ ամ մարմին զփր- 5
կութիւն Այ, զի Տր խօսեցաւ: * Ձայն որ ասէ՝ աղա- 6
ղակեա: Եւ ասեմ, զի՞նչ աղաղակեցից: Ամ մարմին խոտ
է, եւ ամ փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ: * Ցա- 7
մաքեցաւ խոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկ նորա. զի հողմ
Տն շնչեաց 'ի նա: արդարեւ խոտ է ժողովուրդս այս:
* Ցամաքեցաւ խոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն. եւ բանն 8
Տն մնայ յաւիտեան:

* Ի՛վ

(2) Ոմանք. Եցոյց զտունս նաքովթայ գանձուց.. անօ-
թոց գանձու.. եւ յամ իշխանութեան իւրում: (6) Ոմանք.
Զամ ինչս որ 'ի տանս.. եւ զոր միանգամ:
ԳԼ. Խ. (6) Օրինակ մի. Զի՞նչ աղաղակեցից: աղաղակեա՝ ասէ:

9 * Ի վերայ լերին բարձու՝ աւետարանիչդ Սիովնի. Խ
բարձրացո՛ զօրութեամբ զբարբառ քո աւետարանիչդ Եմի.
բարձրացուցէք, մի՛ երկնչիք. ասա՛ ցքաղաքս Յուդայ.
10 * Ահաւասիկ Տր Տէր՝ ահաւասիկ Տր, Տր գայ զօ-
րութեամբ և բազուկն տէրութեամբ իւրով. ահաւասիկ վարձք
11 իւր ընդ իւր, և գործք առաջի նորա: * Իբրև հովիւ մի
հովուեսցէ զխաշինս իւր. և բազկաւ իւրով ժողովես-
ցէ զգառինս, և ՚ի ծոց իւր կրեսցէ զնոսա, և մխիթար
12 լեսցի յղեաց: * Ո՞ չափեաց ափով իւրով զջուրս, և զեր-
կինս թզաւ, և զերկիր ամ՝ բռնաւ: ո՞ կշռեաց զլերինս
13 կշռով, և զբլուրս կշռորդով: * Ո՞ գիտաց զմիտս Տն,
և ո՞ եղև նորա խորհրդակից՝ եթէ խելամտեալ արասցէ
14 զնա: * Կամ ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ՝ և արար զնա խելա-
մուտ. կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաստան՝ և զճանապարհ
իմաստութե. կամ ո՞ ետ նմա փոխ յառաջագոյն՝ և հա-
15 տուցանիցէ նմա: * Եթէ ամենայն հեթանոսք իբրև
զկաթիլ մի ՚ի դուլէ են, և իբրև զծէս մի ՚ի կշռոց հա-
16 մարեցան, և իբրև շիթք ՚ի բերանոյ համարեսցին: * Ե-
թէ լիբանան՝ չէ բաւական յայրումն, և ամ չորքոտա-
17 նիք չեն բաւական յողջակէզս. * և ամ հեթանոսք ոչինչ
18 են, և յոչինչ համարեցան նմա: * Արդ ո՞ւմ նմանե-
ցուցէք զՏր, և որո՞ւմ նմանութե նմանեցուցէք զնա:
19 * միթէ պատկեր կոփեաց զնա հիւսն, կամ ոսկերիչ
ձուլեաց զնա ոսկի՝ և պատեաց զնա ոսկւով, ՚ի նմա-
20 նութե պատկերի կերպարանեաց զնա: * Զփայտ անփ-
տուտ ընտրեաց հիւսն, և իմաստութե հնարս խնդրե-
21 զի մարթ կանգնեսցէ զնա զի մի շարժեսցի: * Ո՛չ լսէք
և ոչ իմանայք, և ոչ պատմեցաւ ձեզ իսկզբանէ. ոչ
22 գիտացէք թէ ո հաստատեաց զհիմունս երկրի: * Որ
ունի զծիր երկրի, և բնակիչք նր իբրև զմարախ: որ
կանգնեաց զերկինս իբրև զկամար, և ձգեաց իբրև ըզ-
23 խորան. և հաստատեաց զերկիր բնակել ՚ի նմա: * որ
տայ զիշխանս յոչինչ իշխանութե, և զերկիր իբրև զոչինչ
24 արար: * Զի ոչ սերմանեսցեն՝ և ոչ տնկեսցեն, և ոչ
հաստատեսցի յերկրի արմատ նց. շնչեաց ՚ի նս՝ և ցա-
25 մաքեցան. և փոթորիկ իբրև զխոզան առցէ զնս: * Արդ՝
ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս, և բարձրացայց ասէ սրբն Տէր.

* Համբ

(9) Ոմանք. Ասա՛ ցքաղաքսդ յու": (10) Ոմանք. Ահա-
ւասիկ վարձք իւր: (14) Ոմանք. Եւ զճանապարհս իմ-
աստ"... և հատուցանիցի նմա: (19) Ոմանք. Ոսկերիչ
ձուլեաց ոսկի: (22) Ոմանք. Զերկինս որպէս կամար:
(24) Բազումք. Եւ փոթորիկ իբրև զխոտս: (25) ՚Ի բազ":
Եւ բարձրացայց ասէ սրբն Տէր. [illegible]
Ոչ [illegible]

Digitized by Google

* Համբարձէք ՚ի բարձունս զաչս ձեր, և տեսէք ո՞ 26
հաստատեաց զայս ամ. ո՞ հանէ ըստ թուոյ զզ. նոյ, և զամենե-
սեան յանուանէ կոչէ. բազում փառօք և սաստկութ.
զօրութե, և մի ինչ՝ ոչ ծածկեցաւ ՚ի քէն։ * Մի՞ ա- 27
սիցես յակոբ, և զի՞նչ խօսեցար իէլ. թէ ծածկեցան
ճանապարհք իմ յայ, և ած իմ եբարձ զիրաւունս իմ,
և մեկնեցաւ։ * Նա և այժմ ո՞չ ծանեաւ։ Եթէ չէ՞ր լը- 28
ւեալ՝ Այ յաւիտենական. ած որ հաստատեաց զծագս
երկրի. ո՞չ քաղցիցէ, և ո՞չ վաստակեսցի. և չի՛ք քննու-
թե իմաստութե նր։ * տայ քաղցելոց զօրութի, և անցա- 29
ւոց ղորմութե։ * Քաղցիցեն երիտասարդք, և վաս- 30
տակեսցին մանկունք. և ընտիրք անզօրք եղիցին։ * բայց 31
որ սպասեն այ, նորոգեսցին զօրութբ. նորափետուր
զարդարեսցին իբրև զարծուիս. ընթասցին, և մի վաս-
տակեսցին. գնասցեն՝ և մի քաղցիցեն։

ԳԼ. ԽԱ.

Նորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի իշխանք նորոգես- 1
ցեն զօրութբ. մերձեսցին խօսեսցին միանգամայն,
և ապա զիրաւունս պատմեսցեն։ * Ո՞ զարթոյց յարևե- 2
լից զարդարութի, և կոչեաց զնա զհետ իւր. երթիցէ
և տացէ հասուցումն յանդիման հեթանոսաց. զարհու-
րեցուսցէ զթագաւորս, և տացէ հողոյ զսուսերս նց. և
իբրև զխուիւ մերժեսցէ զնետս նց։ * Եւ արտասցէ զնս 3
փախստականս. և անցցէ խաղաղութբ զճանապարհս
ոտից իւրոց։ արդ՝ ասիցէք թէ ո՞չ գայցէ։ * ո՞ ար- 4
դեաց՝ և արար զայս ամ. կոչեաց զնա՝ որ կոչէրն յազ-
գացն առաջնոց։ Ե՛ս եմ առաջին, և ես նոյն եմ առ
յապայ։ * Տեսին զիս հեթանոսք՝ և երկեան. և պակ- 5
ուցին ամ ծագք երկրի։ մերձեցան և եկին ՚ի միասին։
* Եդին ՚ի մտի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի և ընդ եղբօր 6
օգնականն լինել։ և ասիցեն. * Քաջալերեսցէ հիւսն ըզ- 7
դարբին, կռել կոփել ուռն հարկանել։ և ասիցէ նպաստ
բարի եղև ինձ։ և բևեռեսցին զնս բևեռօք, և դիցեն ՚ի
զետեղի, և ո՛չ շարժեսցին։ * Բայց դու իէլ ծառայ իմ, 8
յակոբ՝ զոր ընտրեցի. զաւակդ աբրահամու՝ զոր սի-
րեցի։ * որում օգնական եղէ ՚ի ծագաց երկրի. և ՚ի 9
դիտաց նր կոչեցի զքեզ, և ասացի թէ ծառայ իմ ես
դու։

---

(26) Ոմանք. Եւ ոչ մի ինչ ծած"։ (28) Ոմանք. Եւ ոչ վաս-
տակեսցէ։ (31) Ոմանք. Ընթասցեն և մի վաստակեսցեն.
Գլ. խա. (6) Ոմանք. Իւրաքանչիւր ընկերի և եղբօր
օգնել"։ (7) Ոմանք. Եւ բևեռեսցեն զնս.. և դնիցեն ՚ի
զետեղի։ (9) Ոմանք. Որում օգնականդ եղէ.. և ոչ թո-
ղի զքեզ։ (9) Յօրինակին գրեալ էր. Եւ ընտրեցի զքեզ։

Digitized by Google

10 դու. և ընտրեցի զքեզ, և ոչ թողեցի զքեզ։ *Մի երկն-
չիր՝ զի ընդ քեզ եմ. մի խաբիր՝ զի ես եմ Ած քո, որ
զօրացուցի զքեզ. և օգնեցի քեզ, և զգուշացայ քեզ
11 աջով արդարութեան իմոյ։ *Ահաւասիկ ամաչեսցեն՝ և
պատկառեսցեն ամ հակառակորդք քո, և եղիցին որպէս
12 իբրև զչեղեալս. և կորիցեն ամ դատախազք քո։ *Խնդ-
րեսցես զնս, և ոչ գտցես զմարդն որ թշնամանիցեն
զքեզ. և եղիցին իբրև զչեղեալս պատերազմողք քո։
13 *Զի ես եմ Տր Ած քո, որ ունիմ զաջոյ ձեռանէ քում-
մէ։ որ ասեմ ցքեզ՝ թէ մի երկնչիր. ես օգնեցից քեզ։
14 *Մի երկնչիր, որդնդ յակոբեան զածածդ իէլական.
Ես օգնեցի քեզ ասէ Տր՝ որ փրկելոցն է զքեզ Սբն իէլի։
15 *Ահաւասիկ արարի զքեզ իբրև զանիւս նորս սղոցաձև ԼԶ
կամնասայլից. կասեսցես զլերինս, և մանրեսցես բլ-
16 բլուրս. և արասցես զնս իբրև զփոշի, *և հոսեսցես.
հողմք առցեն զնս, և մրրիկք ցրուեսցեն։ Բայց դու
17 ուրախ լիցիս՝ ի Տր՝ ի սրբութիւնս իէլի։ *և ցնծասցեն
տնանկք և կարօտեալք որ խնդրէին ջուր, և ոչ գտա-
նէին. և լեզուք նց ի ծարաւոյ ցամաքէին։ Ես Տր Ած
18 լուայց նց, Ած իէլի, և ոչ թողից զնս։ *Այլ բացից
գետս ի վր լերանց, և ի մէջ դաշտաց աղբերս։ ա-
րարից զանապատն ի ճահիճս ջուրց, և զերկիրն ծարա-
19 ւուտ ի վտակս։ *և բղխեցուցից յանջուր երկիրն ըզ-
մայրն, և զտօսախն, զմուրտն, և զնոճն, և զսօսն.
զսարդն, և զսարոյն. և զկաղամախն, զդրին, և զփայտն
20 իւղոյ։ *Զի տեսցեն և գիտասցեն և ծանիցեն և խելա-
ցին՝ ի միասին՝ թէ ձեռն Տն արար զայս ամ, և Սբն
21 իէլի հաստատեաց։ *Մերձեալ են իրաւունք ձեր՝ ա-
սէ Տր Ած. մերձեալ են իրաւունք ձեր՝ ասէ թագա-
22 ւորն յակոբայ։ *Մերձեսցին և պատմեսցեն ձեզ որ
ինչ անցք անցանելոց իցեն։ Եւ կամ զառաջինսն թէ
զինչ էին՝ ասացէք. ի միտ դիցուք, և գիտասցուք զինչ
23 առաջինն կամ զինչ առ յապայ։ *Ասացէք մեզ. պատ-
մե-

(12) Ոմանք. Զմարդս որ թշնամանեցին զքեզ։ (13) Ո-
մանք. Ես օգնեցի քեզ։ (14) Երեք օրինակք հանդերձ [illegible]
[illegible], [illegible] ունին. Որդ ընդ յակոբեան զածա-
ածդ իէլեան։ Իսկ ոմանք. Որ ընդ յակոբեան զածածդ։
(15) Ոմանք. Ահաւասիկ արարից զքեզ.. սղոցաձև
կամն։ (16) Ցօրինակին ՚ի [illegible] [illegible]. Ուրախ լի-
ցիս Տր ՚ի սրբութիւնս. ՚Ի [illegible] [illegible] [illegible] Տր. հան-
դերձ [illegible] [illegible] օրինակի։ Որ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] է-
[illegible] ՚ի Տր։ (17) Ոմանք. ՚Ի ծարաւոյ ցամաքեսցին։ Եւ։
(22) Բազ. Եւ թէ զինչ էին ասացէք.. և զինչ առ յապայ։
(23) Ոմանք. ՚Ի վախճանին. լինիցի.. Թէ աստուածք էք։

Digitized by Google

մոցէք մեզ որ ինչ 'ի վախճանի լինիցի, և գիտասցուք
եթէ աստուածք իցէք՝ բարի արարէք, չար արարէք.
զի տեսցուք * միանգամայն և զարմասցուք՝ թէ ուստի
իցէք դուք, * և ուստի գործած ձեր: զի յերկրէ պիղծս 24
ընտրեցին զձեզ: * Բայց ես զարթուցից զհիւսիսայինն, 25
և զարևելեայն. կոչեսցին յանուն իմ. եկեսցեն իշխանք.
և եղիցի իբրև կաւ բրուտի զոր բրուտն կոխէ՝ այնպէս կոխե-
ցին: * Ո՞ պատմեսցէ զայն՝ որ 'ի սկզբանէն է, զի գի- 26
տասցուք. և զկնի յառաջագոյն, և ասասցուք թէ
ճշմարիտ է: չիք որ ասէ յառաջագոյն, և ոչ որ լսէ
զբանս ձեր: * Սկիզբն արարից զՍիոն, և զԵմ մխի- 27
թարեցից 'ի ճանապարհի: * Զի 'ի հեթանոսաց աստ- 28
ւածն ոչ ոք է, և 'ի կռոց նոցա ոչ ոք է որ պատմէ. և ե-
թէ հարցից ես զնա թէ ուստի էք, ոչ տացեն ինձ
պատասխանի. * Զի ընդունայնք են որ առնեն զձեզ, 29
և ունայն են որ մոլորեցուցանեն զձեզ:

ԳԼ. ԽԲ.

Ան Յակոբ ծառայ իմ, օգնական եղէց նմա. Իսրայէլ ընտ- 1
րեալ իմ զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զհոգի իմ
'ի վ[երայ] ն[որա], և իրաւունս հեթանոսաց հանցէ: * Մի՛ ա- 2
ղաղակեսցէ և մի՛ մռնչեսցի, և մի՛ ոք լուիցէ արտաքոյ
զբարբառ նո[րա]: * Զեղէգն ջախջախեալ մի՛ բեկցէ, և զպ- 3
ատրոյգն առկայծեալ մի՛ շիջուսցէ: * Այլ հանցէ 4
'ի ճշմարտութիւն զիրաւունս: Ծագեսցէ՝ և մի՛ խորտա-
կեսցի. մինչև դիցէ յերկրի զդատաստան, և յանուն նո[րա]
հեթանոսք յուսասցին: * Այսպէս ասէ Տէր Ած՝ որ 5
արար զերկինս և հաստատեաց զնոսա, որ հաստատեաց
զերկիր և որ 'ի նմա. որ ետ շունչ ժողովրդեան որ 'ի վերայ
նո[րա]. և ոգի անցելոց որ կոխեն զնա: * Ես Տէր Ած կո- 6
չեցի զքեզ արդարութ[եամ]բ. կալայց զձեռանէ քում-
մէ՝ և զօրացուցից զքեզ, և ետու զքեզ յուխտ ազգին
և 'ի լոյս հեթանոսաց: * բանալ զաչս կուրաց. հանել 7
զկապեալս 'ի բանդէ և 'ի տանէ կապանաց որ նստէին
'ի խաւարի: * Ես Տէր Ած՝ այս է անուն իմ. զփառս իմ 8

այլ.

(24) Այլ. Եւ ուստի գործուած ձեր: (25) Ոմանք.
Բայց ես զարթուցանեմ: (26) Ոմանք. Ի սկզբանէն,
զի: (28) Ոմանք. Ո՛չ տացեն ինձ պատ՛՛:
ԳԼ. ԽԲ. (1) Ոմանք. Եւ Իսրայէլ ընտրեալ իմ: (1) Ոմանք.
Եւ իրաւունս հեթանոսաց պատմեսցէ, բայց [illegible]
այլ [illegible]: (4) Ոմանք. Մինչև դիցէ յերկրի
զդա՛՛: (5) Ոմանք. Եւ որ ետ շունչ ժողովրդեան: և ոմանք.
և ետ շունչ.. և ոգի անցից: (6) Օրինակ մ. Կալայց զձե-
ռանէ քումմէ (6) Ոմանք. Յուխտ ազգի, և 'ի լոյս:

Digitized by Google

9 այլում ոչ տաց, և ոչ զգովութիւն իմ դրօշելոց: * Որ
ինչ ՚ի սկզբանն էն էր, այն եկն եհաս, և զնորս ես պատ-
10 մեցից ձեզ. և մինչև պատմեալ՝ ցուցաւ ձեզ: * Օրհ-
նեցէք զՏէր օրհնութիւն նոր. զի իշխանութիւն նր ՚ի բարձ-
ձանց փառաւորի, և անուն նր ՚ի ծագաց երկրի: որք
11 իջանէքն ՚ի ծով նաւուք, կղզիք և բնակիչք նց: * Ու-
րախ եղիցի անապատն և աւանք նր՝ բանակք և բնա-
կիչք կեդարու. ուրախ եղիցին բնակիչք վիմին: ՚ի
12 գլխոց լերանց գոչեսցեն՝ * տացեն զփառս այ. և զքա-
13 ջութի նր կղզիք պատմեսցեն: * Տր այծ զօրութեց ելցէ-
ցէ, և հարցէ զպատերազմ. յարուսցէ զնախանձ, և
14 գոչեսցէ ՚ի վր թշնամեաց իւրոց զօրութք: * Լռեալ ե-
ղէ ՚ի սկզբանէ, միթէ միշտ լռեցից և անսայցեմ. ժուժ-
կալեցի իբրև զծննդական. աւրդ զարհուրեցուցից և
15 ցամաքեցուցից միանգամայն: * Զլերինս և զբլուրս
յաւարեսցես, և զամ խոտ նց ցամաքեցուցից: եդից
16 զգետս ՚ի կղզիս, և զճահճս ցամաքեցուցից: * Առաջ-
նորդեցից կուրաց ընդ ճանապարհ զոր ոչ գիտէին.
և ընդ շաւիղս՝ զոր ոչ ճանաչէին՝ գնացուցից զնս: ա-
րարից նց զխաւարն ՚ի լոյս, և զդժուարինն ՚ի դիւ-
րինս: Զայս բանս արարից ա՛ նս, և ոչ թողից զնս:
17 * դարձցին նոքա դարձան յետին յետս:
Ամաչեսցեն ամօթ մեծ՝ որք յուսացեալ էք ՚ի դրօ- ԼԸ
շեալս. և ասէք ձուլածոյս, թէ ածք մեր էք դուք:
18 * խուլք՝ լուարուք, և կոյրք հայեցարուք տեսանել:
19 * և ո՞վ է կոյրն՝ եթէ ոչ ծառայքն իմ. և ո՞վ են խուլքն՝
եթէ ոչ որ տիրեն նց: Ո՞վ է կոյրն՝ եթէ ոչ հեռա- *
20 ցեալքն. և կուրացան ծառայքն այ: * տեսէք բազում
անգամ, և ոչ զգուշացարուք. բաց են ակ ձեր՝ և ոչ
21 լուարուք: * Տր այծ կամեցաւ՝ զի արդարասցի՝ և բարձ-
22 րասցուսցէ զօրհնութիւն: * և տեսի զի եղև ժողովուրդն
յափշտակեալ և յաւար մատնեալ: յամ ՚ի շտեմարանս
որոգայթից, և յամ տապարանս միանգամայն՝ ուր և թա-
քուցին զնս. եղեն ՚ի յափշտակութիւն, և ոչ ոք էր որ
փրկէր զնս. յաւար՝ և ոչ ոք էր որ ասէր թէ տուր ՚ի
23 դարձ: * Ո՞վ է ՚ի ձէնջ որ ունկնդիր լինիցի այսմ
ամի,

---

(10) Ոմանք. Օրհնեցէք զՏէր յօրհն՞... որք իջանեն ՚ի ծով նաւօք: (11) Այլք. Եւ աւանք նր՝ հանգրուանք՝ և բնակիչք: [illegible] ՚ի լռու՞: (14) Ոմանք. Իբրև զծննդականն: (16) Ոմանք. Զոր ոչ գիտէին, գնացուցից՞... և զդժուարինս ՚ի դիւ՞: (17) Ոմանք. Թէ աստուածք մեր դուք էք: (20) Բազումք. Բաց էին ականջք ձեր, և ոչ լուա՞: (21) Ոմանք. Տր այծ կամի զի արդա՞: Ոսկ այլք. Զի արդարացուսցէ՝ և:

Digitized by Google

ծախի․ և 'ի միա աւուրցու օրհնեալ յաւիտեան պահեսցի իցէ։
* Ո՛վ եւ յանփորձութեն պակասեալք, և զինչ աւարտա- 24
ռաց, ոչ ապաքէն են ած՝ որում մեղանն, և ոչ կամե-
ցան զնա լու ընդ ձեռնապարհս նորա, և ոչ լսել օրինաց նորա։
* Եւ ած 'ի վերայ նոցա զարամութեն բարկութեն իւրոյ․ և 25
պատերազմ զնա պատերազմ, և շուրջ զնովաւ հրձիգք․
և ոչ գիտացին իւրաքանչիւրոք 'ի նոցանէն, և ոչ եդին
'ի մտի։

ԳԼ. ԽԳ.

ԼԹ Իւ արդ՝ ողորմեա տէր ած որ տիրես զամենայն յա- 1
կողմ, և որ ստեղծ զամենայն ինչ։ մի՛ երկնչիր զի փրկե-
ցեր զմեզ, և կոչեցեր զմեզ զանուամբ քո՝ թէ իմ ես դու։
* Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս՝ ընդ քեզ եմ, և գետք 2
զքեզ մի ողողեսցեն։ և եթէ անցանիցես ընդ հուր՝ մի
այրեսցիս, և բոց նո՛ր զքեզ մի կիզցէ։ * Զի ես եմ տէր 3
ած քո սուրբն իսր որ փրկեմ զքեզ։ արարի փոխանակ քո
զեգիպտոս և զեթեովպիա․ և զսաւենն քեզ փոխանակ
կեցի։ * Ուստի և պատուական իսկ եղեր, և սաստիկ 4
իմ փառաւորեցար․ և ես սիրեցի զքեզ։ և տաց զմարդ-
կինս փոխանակ քո, և զիշխանս փոխանակ գլխոյ քոյ։
* Մի երկնչիր՝ զի ընդ քեզ եմ․ յարևելից ածից զզա- 5
ւակ քո, և յարևմտից ժողովեցից զքեզ։ * Ասացից 6
հիւսիսոյ՝ ած․ և հարաւոյ՝ թէ մի արգելուր․ ածէք
զորդիս իմ 'ի հեռաստանէ, և զդստերս իմ 'ի ծագաց
երկրէ։ * և զամենեսեան որ միանգամ կոչեցեալ են յա- 7
նուն իմ։ Զի փառօք իմովք հաստատեցի զնա, և
ստեղծի զնա, և արարի զնա։ * և հանի զժողովուրդն 8
կոյր։ և թէպէտ և աչք են, այլ այն նոյնպէս կոյրք
եղեն են, և խլեալ են ականջք իւրեանց։ * ամենայն 9
ազգք ժողովեցան 'ի միասին, և իշխանք ժողովեսցին 'ի
նոցանէ։ ո՞ պատմեսցէ զայս․ եւ կամ որինչ իսկզբանէն
էր, ո՞ լսել տացէ ձեզ։ ածցեն զվկայս իւրեանց՝ և
արդարասցին․ լուիցեն և ասասցեն զճշմարիտն։ * Եղե- 10
րուք ինձ վկայք, և ես ձեզ վկայ՝ ասէ տէր ած․ և ծա-
ռայ իմ զոր ընտրեցի․ զի գիտասջիք և հաւատասջիք
ինձ․ և 'ի միտ առնուցուք՝ թէ ես եմ։ Յառաջ քան զիս
ոչ

(24) Ոմանք․ Ո՞վ երգ յանփորձս․․ ոչ ապաքէն ած․․ զնոյն
զճանապարհս նորա։ (25) 'Ի լուս․ Եւ պատերազմ զնա
պատերազմ․ համօրէնն բոցմունք 'ի մտի։
Գլ․ խգ․ (1) Յոմանս պակասի․ Թէ իմ ես դու։ (3) Օրի-
նակ մի․ Եւ զսաւենն քեզ փոխանակ կեցի։ (6) Բազմաց
յաւելուած․ Զորդիս իմ յերկրէ հեռաստանէ։ (8) Ոմանք․
Եւ թէպէտ աչք են։ (9) Ոմանք․ Ո՞ պատմեսցէ զայս․ և այլն։

11 ոչ եղեւ այլ ած, և յետ իմ ոչ եղիցի։ *Ես եմ ած՝ և
12 չիք որ բաց յինէն որ փրկեսցէ։ *Պատմեցի և փրկեցի.
նախատեցի՝ և ոչ ք էր՝ ի միջի ձերում օտար. դուք էք
13 ինձ խել վկայք ինձ. *և ես տր ած յաւիտենից, և ես եմ.
և ոչ ոք իցէ որ ի ձեռաց իմոց հանիցէ. և արարից, և
14 ոչ ոք իցէ որ դարձուցանիցէ։ *Այսպէս ասէ տր ած,
որ փրկելոցն է զձեզ՝ սբն իլի։ վն ձեր առաքեցից ի
բաբելոն, և ընդոստուցից փախստականս զամենեսեան.
15 և քաղդեացիքն նաւովք պաշարեսցին։ *Ես տր ած սբն
16 ձեր, որ յայտ արարի ձեզ զթագաւորն իլի։ *Այս-
պէս ասէ տր որ արար ճանապարհ ընդ ծով, և ի ջուրս
17 սաստիկս շաւիղս։ *որ հանէ զկառս և զերիվարս, և
զաղօր զօրս ստուարս. այլ ննջեսցեն և ոչ յարիցեն.
18 շիջան իբրև զպատրոյգ շիջեալ։ *Մի յիշէք զառա-
19 ջինսն, և զհինսն մի ածէք զմտաւ։ *զի ես արարից նոր
զորինչ, որ այժմ յայտնեսցի և ծանիցէք. և արարից
ճանապարհ ընդ անապատ, և յերկիր անջրդի գետս
20 բղխեցուցից. *Օրհնեսցեն զիս գազանք անապատի.
համբարուք և դստերք ջայլամանց. զի ետու ես ջուր յա-
նապատ, և գետս յերկիր անջրդի. արբուցանել զազգն
21 իմ ընտրեալ։ *և զժողովուրդն իմ զոր ստացայ, պատմել
22 մեզ զքաջութիւնս իմ։ *Ոչ այժմ կոչեցի զքեզ յա-
23 կոբ և ոչ աշխատ արարի զքեզ իսրլ։ *ոչ մատուցեր
ինձ խաշինս ողջակիզաց քոց, և ոչ զոհիւք քովք փա-
ռաւորեցեր զիս։ ոչ ծառայեցեր ինձ պատարագօք
քովք, և ոչ աշխատ արարի զքեզ ի ծախս կնդրկաց
24 քոց. *ոչ գնեցեր ինձ խունկս արծաթոյ, և ոչ ցան-
կացայ ճարպոյ զոհից քոց. այլ կի մեղս քո և յանօրէ-
25 նութիւն քո վերակացու եղեր քեզ։ *Ես եմ. Ես եմ նոյն
որ ջնջեմ զանօրէնութիւնս քո վն իմ, և զմեղս քո այլ ոչ
26 ես յիշեցից։ *Բայց քեզ յուշ լիցի քեզ՝ և *ընդ մե-
միմեանս դատեսցուք։ ասա դու նախ զանօրէնութիւնս քո,
27 զի արդարասցիս։ *Հարքն ձեր նախ մեղան, և իշ-
28 խանքն ձեր անօրինեցան յիս։ *և պղծեցին իշխանքն
զսրբութիւնս իմ. և մատնեցի ի կորուստ զյակոբ, և
զիսրլ ի նախատինս։

ԳԻ.

(13) Ոմանք. Եւ ոչ ոք է, որ ի։ (14) Ոմանք. Վն ձեր առաքեցից ի։ (14) Բոլոր. Փախստականս զամենեսին։ (19) Ոմանք. Եւ յերկիր անջրդի։ (19) Ի լուս. Գետս բղխեցուցից։ համաձայն ամենց ի եբրայ։ (20) Ոմանք. Եւ գետս յերկիր։ (23) Ոմանք. Ինձ ողջակէզս խաշանց քոց... ի ծախս կնդրկաց։ (24) Ոմանք. Վերակացու եղե քեզ։ (26) Ի բազումս ոմանս. Բայց քեզ յուշ լիցի ինձ։ (26) Ոմանք. Եւ ընդ միմեանս դատեսցուք։

ԳԼ. ԽԴ.

Բայց արդ լուր Յակոբ ծառայ իմ, եւ Իսրայէլ զոր ընտրե- 1
ցի ես: * Այսպէս ասէ Տէր Այ որ արարն զքեզ, 2
եւ որ ստեղծ զքեզ յորովայնէ, եւ տակաւին օգնական
նորա զգեցո: Մի երկնչիր ծառայ իմ Յակոբ՝ եւ սիրե-
լի Իսրայէլ իմ զոր ընտրեցի: Զի ես տաց ջուր 'ի ծա- 3
րաւ՝ որոց գնան յանջրդին. եդից զհոգի իմ 'ի վր զա-
ւակի քո՝ եւ զօրհնութիւնս իմ 'ի վր որդւոց քոց: * Եւ 4
ծաւալեսցին իբրեւ զխոտ ջուրբք. եւ որպէս ուռի 'ի մէջ
ջրոց գնացից: * Սա ասասցէ՝ Այ իմ եմ ես. եւ միւսն 5
խոստովանեսցի պարծեսցի յանուն Այ Յակոբայ. եւ միւսն գրեսցէ .
հանցէ ձեռամբ իւրով՝ Թէ Այ եմ ես. եւ յանուն Իէլ
խոստովանեսցի պարծեսցի:

ԽԵ * Այսպէս ասէ Տէր Թագաւորն Իէլի, եւ որ փրկեացն 6
զնա Այ զօրութեանց. ես առաջին՝ եւ ես առյաւիտեան, բաց
յինէն այլ ոչ գոյ Այ: * Ո՞վ է իբրեւ զիս, յառնել կաց- 7
ցէ, ձայն տացէ. պատմեսցէ եւ պատրաստեսցէ ինձ՝ :
յորմէ հետէ արարի զմարդն յաւիտենից. եւ որ գալոց
իցէ, մինչչեւ եկեալ իցէ պատմեսցեն ձեզ: * Մի 8
զարհուրիցիք եւ մի պատկառէք. ոչ ապաքէն 'ի սկզբանէ .
ունկնդիր արարի՝ եւ պատմեցի ձեզ: Վկայք ձեր եք դուք :
ինձ, եթէ գոյ՞ այլ Այ բաց յինէն: Եւ յայնժամ իսկ ;
ստեղծիչքն ամենեքին. * որ քանդակէին եւ դրօշէին զնոսա 9
ունայն. որ առնէին զբաղձանս իւրեանց, որք ոչ օգ-
նեսցեն նց. * եւ վկայք նոքա են նց, զի ոչ տեսանեն եւ ոչ
* իմանան. Զի ամաչեսցեն * որ ստեղծանէին զաստուածս, 10
* եւ ձուլէին զդրօշեալս յանօգուտս. * եւ ամենեքեան որ հաղ- 11
որդեսցին նոցա: Այլ ամաչեսցեն ամենեքեան որ քան- :
դակեսցեն կռոցս, եւ զդրոշմն զանօգուտն. եւ ամենեքին
ժողովեալ առասցեն եկեսցեն՝ չարաչարեսցեն, խռովեսցին 'ի միասին .
կանգնեսցին ամենեքեան՝ յանդգնութեան կացցեն 'ի
միասին. ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին առհասարակ: :
* Զի թերեւս հերան զերկաթ կոփ. ստեղծ զործոյ. եւ 12
կոփեսցեն նովաւ. գործով զգործեաց եւ զդրօշեաց զնա. եւ
զօրութիւն բազկի իւրոյ կազմեսցեն զնա. քաղցեսցէ եւ
տկարասցի, եւ ոչ արբցէ ջուր: * Ընտրեաց հերան 13
փայտ.

Գրչ. Խմ. (2) Ոմանք. Այսպէս Տէր Այ քո. որ արարն զքեզ.
եւ ստեղծ զքեզ յորովայնէ: (3) Ոմանք. Տաց զջուր 'ի
ծարաւս: (4) Ոմանք. Եւ իբրեւ զուռ 'ի մէջ ջրոց:
(5) Ոմանք. Մի էին ասասցէ.... եւ միւսն եւս զգիր հանցէ:
(7) Ոմանք. Մինչեւ եկեալ իցեն պատմ: (11) Ոմանք. Եւ
ամենեքին որ հաղորդք իցեն նոցա: (12) Ոմանք. Զի թերեւս
հերան հերան: (13) Ոմանք. Եւ մինչդեռ դարձեալ. եւ ա

փութով. Հալածել կշտեաց զնա՝ և դրօշեաց 'ի նմանութեն
պատկերին. զդրոշմ կարգեաց զնա, և մեծացոյց զնա սր-
բոհնովլ, և տարաւ 'ի պատկերս տան, և 'ի զամբակ գեղեցկութե-
14 նաց մարդոյ. հաստատեաց զնա 'ի տան իւրում: *Զայն
փայտս զոր եհատան. զմայրին՝ կամ զսօսին, զկաղնին
կամ զբեւեկն. զոր տնկեաց Տէր՝ և աճեցոյց անձրեւ,
15 *զի եղև մարդկան այրել. առեալ 'ի նմանէ այրեաց
և ջեռաւ. և 'ի կիզուլ այրեաց հաց. և զկէսն արար աստուա-
ծս. և երկիր պագանէ նմա: և զոր իւրաքանչիւր պատկերս գոր-
16 ծեաց, անկեալ առաւել այնմ երկիր պագանէ: *Զա-
րոյ զկէսն այրեաց 'ի խարուկի, և եփեաց կայծակամբք
նր հաց՝ և խորովեաց միս. կերաւ և յագեցաւ և ջե-
17 ռաւ, և ասէ՝ հա՛ճ ինձ զի ջեռայ՝ և տեսի զհուրն: *Եւ
զկէսն արար յաստուած դրօշեալ, և խոնարհեալ եր-
կիր պագանէ նմա. յաղօթս կայ առ նա՝ և ասէ. փրկեա
18 զիս զի Ած իմ ես դու: *Ո՛չ առին 'ի միտ իմանալ, զի
շլացան տեսանել աչօք իւրեանց, և իմանալ սրտիւք
19 իւրեանց: *Եւ ոչ ածին զմտաւ, զի ոչ ծանեան խորհրդո-
ւք՝ թէ զկէս փայտին այրեցին 'ի հուր, և 'ի վր կայ-
ծականց նր հայց արարին, և միս խորովեցին՝ և կերան. և
զկէսն 'ի նմանէ արարին պատկեր՝ և երկիր պագանեն
20 նմա: *Գիտասջիր զի մոխիր է սիրտ նց, և մոլորեալ
են. և ոչ ոք 'ի նոցանէ կարէ փրկել զանձինս նց: տե-
սէք և ոչ ասացէք՝ թէ խաբէութիւն է 'ի ձեռս ձեր:
21 *Յո՛ւշ լիցի քեզ այդ յակոբ, և իէլ, զի ծառայ իմ
ես դու. ինձ ստեղծի զքեզ 'ի ծառայութիւն. և իէլ՝ մի
22 մոռանար զիս: *զի ահաւասիկ ջնջեցից իբրև զամպ
զանօրէնութիւս քո, և իբրև զմէգ զմեղս քո. դարձ առ
23 իս՝ և փրկեցից զքեզ: *Ուրախ եղիցին երկինք՝ զի ո-
ղորմեցաւ Ած իլի: փող հարէք հիմունք երկրի. գոչե-
ցէք լերինք զուարճութիւն, բլուրք և ամ ծառք որ 'ի
նոսա. զի փրկեաց Տր զյակոբ, և իէլ փառաւորես-
24 ցի: *Այսպէս ասէ Տր որ փրկեացն զքեզ, և ստեղծ
զքեզ յորովայնէ. Ես եմ Տր որ առնեմ, կատարեմ
զամ. ձգեցի զերկինս միայն, և հաստատեցի զերկիր:
25 *Ո՞ այլ ցրեաց զնշանս վհկաց, և զգուշութիւնս 'ի
սրտ

րանք զնա 'ի պատամ": (15) Ոմանք. Մարդկան յայրել..
արար պատկերս: (17) Ոմանք. Արար աստուած դր".
..երկիր պագանէ նմա: (18) Ցօրինակին ոչ էր. Աչք
իւրեանց, 'և իմանալ սրտիւ իւրեանց: (20) Ոմանք. Կա-
րող է փրկել զանձինս նց.. խաբէութէ էր 'ի ձեռս մեր:
(22) Ոմանք. Ահաւասիկ ջնջեցի. կամ, ջնջեմ իբրև:
(23) Ոմանք. Ուրախ լերուք երկինք: (24) Ոմանք. Որ
առնեմ և կատարեմ: (25) Ոմանք. Վհկաց..ևամ զգուշ-

Digitized by Google

սրտից ։ և՛ դարձուցանէ զիմաստունս յետս, և զխոր-
հուրդս նոցա յիմարեցուցանէ ։ * Եւ հաստատէ զբանս ծա- 26
ռայից իւրոց. և զխորհուրդս հրեշտակաց իւրոց ճշմա-
րտեցուցանէ ։ Ե՛ս եմ որ ասեմ ցԵմ թէ բնակեսջիր.
և ցքաղաքս Հրէաստանի՝ թէ շինեսջիք վերստին, և զա-
ւերակս նորա կանգնեցից ։ * Որ ասեմ ցանդնդոց թէ 27
աւերեսջիր, և զգետս նոր ցամաքեցուցից ։ * որ ասեմ 28
ցԿիւրոս թէ իմաստնասջիր, և զամ կամս իմ արասցէս ։
որ ասեմ ցԵմ թէ շինեսջիր, և զտաճարն իմ սուրբ՝
հաստատեցից ։

ԳԼ. ԽԵ.

Այսպէս ասէ Տէր Աստուած ցօծեալն իմ ցԿիւրոս, զորոյ 1
կալայ զաջոյ ձեռանէ նորա հնազանդեցուցանել ա-
ռաջի նորա զազգս, և զզօրութիւն թագաւորաց խորտակե-
ցից, և բացից առաջի նորա զդրունս, և քաղաքք մի փա-
կեսցին ։ * Ես երթայց առաջի քո. զլերինս հարթե- 2
ցից. զդրունս պղնձիս խորտակեցից, և զնիգս երկա-
թիս փշրեցից ։ * Եւ տաց քեզ զգանձս խաւարինս, և 3
զաւանդս աներեւոյթս բացից քեզ. զի ծանիցես թէ ես
եմ Տէր Աստուած, որ կոչեցի զանուն քո՝ Աստուած Իսրայէլի ։ * Վասն 4
յակոբայ ծառայի իմոյ, և Իսրայէլի ընտրելոյ իմոյ. ես կո-
չեցից զքեզ զանուն քո՝ և ընկալայց զքեզ. և դու զիս
ոչ ծանեար՝ * եթէ ես Տէր Աստուած, և չիք այլ ոք ։ * և ծա- 5
նիցեն յարեւելից և յարեւմտից թէ չիք ոք բաց յինէն ։ 6
* Ե՛ս եմ որ հաստատեցի զլոյս՝ և արարի զխաւար. 7
ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն՝ և հաստատեմ զչար ։
ես եմ Տէր Աստուած՝ որ առնեմ զայս ամ ։ * Ուրախ եղիցին 8
երկինք ՚ի վերուստ, և ամպք ցօղեսցեն զարդարութիւն ։
բղխեսցէ երկիր զողորմութիւն, և զարդարութիւն առհասա-
րակ բղխեսցէ ։ Ե՛ս եմ Տէր որ հաստատեցի զքեզ իբրեւ
զկաւ իմն ։ * Մանրեցի զքեզ իբրեւ զկաւ բրուտի ։ միթէ 9
զՏրն

ձու"։ (26) Ոմանք. Զբանս ծառայի իւրոյ. . Թէ շինես-
ջիր վերստին ։ (27) Ոմանք. Եւ զգետս նոր թէ ցամաքեսցի"։
ԳԼ. ԽԵ. (1) Ոմանք. Յօծեալն իւր ցԿիւրոս ։ (2) Ո-
մանք. Եւ զդրունս պղնձիս ։ (4) Ոմանք. Ընտրելոյ. ես
կոչեցի քեզ ։ (5) Ոմանք. Ես եմ Տէր Աստ, և չիք ։ (6) Յու-
նարէն պակասի այս համար. "Եւ ծանիցեն յար"։ Իսկ ասելոյն զհա-
մարն 5 . և 6 . ասէ այսպէս. Եւ չիք այլ ոք ։ "Ես Տէր՝ և
ոչ գոյ այլ. [illegible] ոչ գոյ Աստ. [illegible] և ոչ ծա-
նեար զիս ։ "Զի գիտասցեն [illegible] յարեւելից և [illegible] յարեւ-
մտից՝ [illegible] այլ ոք ոչ գոյ ։ Ես եմ Տէր Աստ և չիք
այլ ոք ։ "Ես եմ որ հաստատ"։ (8) Ոմանք. Ուրախ լիցին
երկինք ։ (9) Ոմանք. Հերկէ որ հերկէն . . այսպէս ասէ Տր

զիրն եմ հերկիցէ որ հերկէն զերկիր : Միթէ ասիցէ
կաւն ցբրուտն՝ զի՞ կաս՝ զի՞ ոչ գործես ※ չիք քո ձեռք :
Միթէ ասիցէ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր թէ ընդէ՞ր
10 այսպէս ստեղծեր զիս : * Վա՜յ որ ասիցէ ցհայր իւր
թէ ընդէ՞ր ծնար զիս ; և ցմայր իւր՝ թէ ընդէ՞ր երկ-
11 նեցեր զիս : * Զի այսպէս ասէ Տր Տծ սուրբն Իղի, որ
արար զայնս որ յառաջին գալոց են . հարցէք զիս վասն
որդւոցն իմոց և դստերաց . և վս գործոց ձեռաց իմոց
12 պատուէր տուք ինձ : * Ես արարի զերկիր և զմարդն
'ի վր նր . Ես ձեռամբ իմով հաստատեցի զերկինս . Ես
13 եմ աստեղաց ետու հրաման : * Ես յարուցի զնա արդ-
արութեամբ թագաւոր, և եմ ճանապարհք նորա ուղիղ
են . նա շինեսցէ զքաղաքն իմ, և զգերութիւն ժողովրդեան
իմոյ դարձուսցէ . ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք՝ ասէ
14 Տր զօրութեանց : * Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց . վաս-
տակք եղև երկիրն եգիպտացւոց . և վաճառք եթովպաց-
ւոց : և սաբայեցիք արք մեծամեծք առ քեզ անցցեն,
և քեզ ծառայեսցեն , և զկնի քո շղթայեսցին՝ կապեալք
ձեռնակապօք ※ և առ քեզ եկեսցեն, և քեզ երկիր պագա-
նեսցեն, և 'ի քեզ ուխտապահ լինիցին . զի 'ի քեզ Տծ
15 գոյ . և ասասցեն թէ ոչ գոյ այլ Տծ բաց 'ի քէն : * զի
16 դու ես Տծ՝ և մեք ոչ գիտէաք . Տծ Իղի փրկիչ : * Ամա-
չեսցեն՝ և յամօթ լիցին ամ հակառակորդք քո . և գն-
17 ասցեն ամօթով : Նորոգեցարուք առ իս կղզիք . * զի
Իէլ փրկեալ է զփրկութիւն յաւիտենից . մի ամաչեսցեն՝
18 և մի ևս յամօթ լիցին մինչև յաւիտեան : * Զի այս-
պէս ասէ Տր որ արար զերկինս . Տծ՝ որ հաստատեաց
զերկիր և արար զնա . նա է որ սահմանեաց զնա . և 'ի
զուր ինչ ոչ արար զնա , այլ 'ի բնակութիւն ստեղծ զնա :
19 Ես եմ Տր՝ և չիք այլ ոք : * ոչ 'ի ծածուկ ինչ խօսեցայ՝
և ոչ 'ի տեղւոջ խաւարին երկրի . չասացի ցզաւակն
յակոբայ թէ սնոտի խնդրեսջիք : Ես եմ . Ես եմ Տր
որ խօսիմ զարդարութիւն՝ և պատմեմ զճշմարտութիւն :
20 * Ժողովեցարուք և եկայք՝ խորհեցարուք 'ի միասին
առ-

ծեր զիս : (10) Ոմանք . Վա՜յ որ ասէ ցհայր . . կամ ցմայր
իւր : (13) Ոսկան . Ես յարուցից զնա : (14) Ոմանք . Եւ
վաճառականք եթիոպացւոց և սաբայեցիք . . երկիր
պագցեն . . ուխտապահք լիցին : (15) 'Ի Եբրայեցւոց այսպէս .
Զի դու ես Տծ : (16) Ոմանք . Ամ հակառակորդք նր :
(16) Ոսկան յաւելու . Եւ գնասցեն ամօթով ճարտարապետք
մոլորութեանց : (17) 'Ի լատ՛՛ . Փրկեցաւ զփրկութիւն յաւիտ՛՛ :
համաձայն եօթանց 'ի եբրա՛՛ : (18) Ոմանք . Զերկինս . ասէ
Տծ , որ հաս՛՛ . . . սա է որ սահմանեաց զնա , և ոչ 'ի
զուր ինչ արար : (20) Ոմանք . Եւ եկա՛ յաղօթս : (20) Ոս-

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] 24
[illegible] 25
[illegible]
[illegible] 26
[illegible]

ԳԼ. ԽԴ.

[illegible] 1
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]

(21) [illegible] (23) [illegible] (26) [illegible]

ԳԼ. ԽԴ. (1) [illegible] (2) [illegible] (6) [illegible] (7) [illegible] (8) [illegible]

գոց հանէք . ապաշխարեցէք մոլորեալքդ . դարձարուք
9 սրտիւք, * և յիշեցէք զառաջինն գործսն յաւիտենից ։
10 զի ես եմ ած, և չիք այլ բաց յինէն, * որ պատմիցէ
յառաջագոյն զվերջինսն՝ մինչչև եղեալ իցեն, և միան-
գամայն կատարեցին . և ասացի Թէ ամ խորհուրդք
11 իմ հաստատեսցին, և զամ զոր կամիմ արարից ։ * Կո-
չեմ յարևելից Թռչունս, և յերկրէ հեռաստանէ՝ վս ո-
րոյ խորհեցայն, խօսեցայ և ածի, հաստատեցի և արա-
12 րի . ածի զնա՝ և յաջողեցի զճանապարհս նր ։ * Լուա-
րուք ինձ կորուսեալքդ սրտիւք՝ հեռացեալքդ յարդա-
13 րուԹենէ . * Մերձեցուցից զարդարուԹի իմ * և այլ ոչ
հեռասցի . և զճանապարհս և զփրկուԹի իմ ոչ յամեցու-
ցից . ետու 'ի Սիոն զփրկուԹի Իէլի 'ի փառաւորուԹի ։ *

ԳԼ. ԽԷ.

1 Իջ՛ նիստ յերկրի օրիորդ դուստր Բաբելացւոց ։ Նիստ Ա
'ի գետնի, զի չիք աԹոռ ։ Մտ 'ի խաւար դուստր
Քաղդէացւոց . և ոչ ևս յաւելցուս կոչել զքեզ և փա-
2 փուկ ։ * Առ երկան, աղա ալեւր . ընկեա զքօղ քո,
քերծեա զալիս քո ։ բաց զսրունս քո, անց ընդ գետ ։
3 * յայտնեսցի ամօԹ քո, և երևեսցին նախատինք քո .
զի բարձից 'ի քէն զիրաւունս քո ։ Ո՛չ ևս մատնեսցի
4 զքեզ մարդկան . * որ փրկեացն զքեզ, Տր զօրուԹե-
5 անց է անուն նր Սբ Իէլի ։ * Նիստ Թախծեալ՝ զղջացեալ .
մտ 'ի խաւար դուստր Քաղդէացւոց . ոչ ևս կոչես-
6 ցես զօրուԹի Թագաւորաց ։ * Ես բարկացեալ էի 'ի վր
ժողովրդեան իմոյ . զի աղտեղեցին զժառանգուԹի իմ ։
Ես մատնեցի զնա 'ի ձեռս քո, և դու ոչ արարեր 'ի վր
7 նր ողորմուԹի ։ Ծանրացուցեր զլուծ ծերոց յոյժ ։ * և
ասացեր՝ յաւիտեան կացից իշխան . ոչ եդիր երբեք
8 զայս 'ի միտ քում, և ոչ յիշեցեր զվախճանն ։ * Եւ արդ
լուր զայս փափկասուն, որ նստէիր յանձնապաստան .
և ասէիր 'ի սրտի քում Թէ ես եմ, և չիք այլ իմ ընկեր ։
9 ոչ նստայց յայրուԹի, և ոչ ծանիցեայ զորբուԹի ։ * Եկ-
եսցեն հասցեն յանկարծակի 'ի վր քո երկոքեան սոքա
'ի միում աւուր . այրուԹի, և անզաւակուԹի . եկեսցէ
յանկարծակի 'ի վր քո՝ վս դիւԹուԹեանց քոց, և վս
10 զօրացեալ կախարդուԹեանց քոց ։ * և վս վստահուԹե-
քո

---

(10) Ոմանք . Որ պատմեսցի յառաջ"։ (10) Ոմանք . Եւ զամ
զոր կամ"։ (13) Ոմանք . Մերձեցուցի զարդարուԹի"։
ԳԼ. ԽԷ. (1) Բնաբանք . Քաղդէացւոց . ոչ ևս ։ (6) Ո-
մանք . Մատնեցի զնա 'ի ձեռս . . 'ի վր նց ողորմուԹի ։
(7) Ոմանք . Ոչ երբեք եդիր զայս 'ի սրտի քում"։ (8) Ոմ-
անք . Ես և ոչ նստայց զայրուԹի . (10) Ոմանք . Եւ չիք

Digitized by Google

զպարսաւորութեանց քոց: զի ասացեր՝ թէ ես եմ, եւ չիք այլ իմ
ընկեր: զայս գիտասցես, զի աստուածացեալ ՚ի միտս.
եւ պոռնկութիւն քո յանդգնեցոյց զքեզ. զի ասացեր ՚ի սրտի
քում, ես եմ, եւ չիք այլ իմ ընկեր: * Եւ հասցէ ՚ի վերայ 11
քո կորուստ՝ զոր ոչ գիտասցես, խորխորատ՝ եւ անկա-
ցիս ՚ի նա. եւ եկեսցէ ՚ի վերայ քո թշուառութիւն, եւ ոչ կա-
րասցես սուրբ լինել: եւ եկեսցէ ՚ի վերայ քո յանկարծա-
կի կորուստ, եւ ոչ ծանիցես: * Կաց՝ այժմ դու այժմ 12
՚ի գիտութիւնս քո, եւ ՚ի բազում կախարդութիւնս քում,
զոր ուսար ՚ի մանկութենէ քումմէ. եթէ կարասցես ինչ
օգնել: * Եթէ կարասցես կազդուրել. զի աշխատե- 13
ցար ՚ի խորհուրդս քո: Յարիցեն եւ ապրեցուսցեն զքեզ
երկնից աստեղագէտքն որ հայէինն զաստեղս երկնից.
պատմեսցեն քեզ զինչ գալոց է ՚ի վերայ քո: * Ահա ա- 14
մենեքեան իբրեւ զխոտ ՚ի հուր այրեսցին, եւ ոչ
ապրեցուսցեն զանձինս իւրեանց ՚ի բոցոյ անտի. զի
ունիս ՚ի վերայ կայծակունս հրոյ, նստել առաջի նոցա.
նմանակութիւն: * Այսպէս եղեն ՚ի վաճառս քո ՚ի մանկ- 15
կութենէ քումմէ. այլ բայց ամենայն մոլորեցան. եւ քեզ
ոչ եղիցի փրկութիւն:

ԳԼ. ԽԸ.

Լուարուք զայս տունդ Յակոբայ՝ անուանեալքդ յա- 1
նուն Իսրայէլի. ծնեալքդ ՚ի զաւակէ Յուդայ. որ երդ-
նուք յանուն տեառն Իսրայէլի, որ յիշատակէք ոչ ճշմարտ-
ութեամբ՝ եւ ոչ արդարութեամբ: * Որ կոչեցեալքդ յանուն 2
քաղաքին սրբոյ, եւ հաստատեալ համարիք յանուն Աստուծոյ
Իսրայէլի. Տէր զօրութեանց անուն նորա: * զառաջինսն առաջագոյն 3
պատմեցի. ելին ՚ի բերանոյ իմմէ, եւ լուր եղեն. յանկարծ
կատարեցի զնոսա. եւ եկին եհաս: * Գիտեմ զի խիստ ես, 4
եւ ջիլք երկաթիք պարանոց քո. եւ ճակատ քո պղնձի:
* պատմեցի քեզ զառաջինսն, եւ մինչեւ հասանէր եր ա- 5
ռաջ լսելի արարի քեզ: մի երբեք ասիցես թէ կուռքն
իմ արարին, եւ մի ասիցես թէ դրօշեալքն եւ ձուլածոյքն
պատուիրեցին

այլ. որ իմ ընդ... ստանալով զայս ՚ի միտս... յանդգնե-
ցոյց զքեզ. եւ ասացեր ՚ի: (12) Ոմանք. Կախարդութիւնս
քո զոր ու... թէ կարասցես ինչ օգնել: (13) Ոմանք.
Եթէ կարասցես կազդուրել... ՚ի խորհրդոց քոց ... դարձոյց
զքեզ ՚ի ձեռաց քո: (14) Բաղդատ. Ահաւասիկ ամենեքեան.
(15) Ոմանք. յանկարծակի. Վաճառականք եղեն քեզ խաբեբայք. ոմ. ՚ի մանկ-
կութենէ քո:

Գլ. ԽԸ. (1) Ոմանք. Անուանեալքդ... ծնեալքդ ՚ի զա-
ւակէ յուդայ: (2) Յաշխարհին Իսրայէլի. Տէր ... : (3) Ո-
մանք. Ելեալ ՚ի բերանոյ իմմէ: (5) Ոմանք. Պատմեցի քեզ.

6 [illegible] * [illegible]
[illegible]
7 [illegible] * [illegible]
[illegible]
8 Մի [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible] * [illegible]
[illegible]
10 [illegible] * [illegible]
[illegible]
11 [illegible] * [illegible]
[illegible]
12 [illegible] * [illegible]
13 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 * [illegible]
[illegible]
15 [illegible] * [illegible]
[illegible]
16 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible] * [illegible]
[illegible]
18 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(8) Ոմանք․ [illegible] (9) Ոմանք․ [illegible] (10) Ոմանք․ [illegible] (11) Ոմանք․ [illegible] (13) [illegible] (14) Ոմանք․ [illegible] (14) [illegible] (17) [illegible] (17) Ոմանք․ [illegible] (20) Ոմանք․ [illegible]

կեաց Տէր զծառայս իւր զյակոբ։ * Եւ եթէ ծարաւ- 21
եսցեն յանապատին, հանցէ նոցա ջուր 'ի վիմէ. վէմ
պատառեսցի, ջուրք բղխեսցեն, և արբցէ ժողովուրդ
իմ։ Ոչ գոյ ուրախութիւն ամբարշտաց, ասէ Տէր։

ԳԼ. ԽԹ.

Լուարո՛ւք ինձ կղզիք, և ուշ դի՛ք հեթանոսք։ յետ 1
բազում ժամանակաց հաստատեսցի այդ. ասէ Տէր։
Յարգանդէ կոչեաց զիս, և յորովայնէ մօր իմոյ կար-
դացաւ անուն իմ։ * Եդ զբերան իմ իբրև զսուսեր սուր, 2
և ընդ հովանեաւ ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս։ Եդ զիս
իբրև զնետ ընտիր, և 'ի կապարճի իւրում թաքոյց զիս։
* Եւ ասէ ցիս. ծառայ իմ ես դու Իէլ, և 'ի քեզ փա- 3
ռաւորեցայց։ * Եւ ասեմ, զո՛ւր ուրեմն վաստակեցի 4
տարապարտուց, յոչինչ ետու զզօրութիւն իմ։ վն այսո-
րիկ իրաւունք իմ 'ի Տէ, և վաստակ իմ առաջի այ ի-
մոյ։ * Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տէր որ ստեղծ զիս յորո- 5
վայնէ ծառայ իւր, ժողովել զյակոբ և զԻէլ առ ինքն.
և ժողովեցայց և փառաւորեցայց առաջի Տն. և Աձ իմ
է ինձ զօրութիւն։ * Եւ ասէ ցիս. Մեծ է քեզ այդ. կո- 6
չել զքեզ ծառայ իմ. հաստատել զազգսն յակոբայ՝ և
զցրուեալսն Իէլի դարձուցանել։ Ահաւասիկ եդի ըզ-
քեզ յուխտ ազգի և 'ի լոյս հեթանոսաց, լինել փըր-
կութիւն մինչև 'ի ծագս երկրի։ * Այսպէս ասէ Տէր որ 7
փրկեաց զքեզ Աձ Իէլի. սրբեցէք զայն որ խոտէ զանձն
իւր, զպղծեալսն յազգաց 'ի ծառայիցն իշխանաց։
Թագաւորք տեսցեն զնա՝ և յառնել կացցեն. իշխանք՝ և
երկիրպագցեն նմա վն Տն. զի հաւատարիմ է սբն Իէլ
և որ ընտրեաց զքեզ։ * Այսպէս ասէ Տէր ցԻէլ, 'ի ժա- 8
մանակի ընդունելութեան լուայ քեզ, և յաւուր փրկութ
օգնեցի քեզ. և ստեղծի զքեզ, և ետու զքեզ յուխտ
հեթանոսաց հաստատել զերկիր, և ժառանգեցուցա-
նել զժառանգութիւնս աւերակս։ * Ասել կապելոց՝ ելէ- 9
քի՛ք, և որ 'ի խաւարի են՝ ելէ՛ք յայտնեցարո՛ւք։
Յամ ճանապարհս արածեսցին, և յամ շաւիղս ճա-
րակք նց։ * Ոչ քաղցեսցեն և ոչ ծարաւեսցին, և ոչ խոր- 10
շակահար լիցին յարևու. այլ որ ողորմելոցն է մխի-
թա.

---

(21) Օրինակ. Ոչ գոյ խնդութիւն ամբարշտաց, ասէ։
Գլ. ԽԹ. (4) Օրինակ. 'ի տարապարտուց.. վն այնորիկ
իրաւ"... և վաստակք իմ։ (6) Օրինակ. Կոչել զքեզ ծա-
ռայ իմ, հաստատել զազգն յակոբայ.. ահաւասիկ է"։
(7) Օրինակ. Իսրայէլի, որ ընտրեացն։ (8) Օրինակ։ Փրկ-
կութեան ստեղծի զքեզ և օգնե"... աւերակս։ (10) Օրինակ.
Այլ ողորմելոյն իցէ.. և ընդ աղբերակունս ածցէ զնա։

Digitized by Google

11 թարեսցէ զնս, եւ ընդ աղբերս ջուրց ածցէ զնս : * Եւ
եդից զամ՟ լերինս 'ի ճանապարհ, եւ զամ՟ շաւիղս յա-
12 րահետս նց : * Ահաւասիկ սոքա եկեսցեն 'ի հեռաստա- ※
նէ, սոքա 'ի հիւսիսոյ եւ 'ի ծովէ, եւ սոքա յերկրէ ※
13 պարսից : * Ուրախ լերուք երկինք՝ եւ ցնծասցէ եր-
կիր . դադարեսցեն լերինք ցնծութի, եւ բլուրք արդա-
րութի . զի ողորմեցաւ ած ժողովրդեան իւրում, եւ
14 զխոնարհս ժողովրդեան իւրոյ մխիթարեաց : * Բայց
15 ասաց Սիովն . եթող զիս տր եւ մոռացաւ զիս ած : * Մի
թէ մոռանայցէ կին զմանուկ իւր, կամ թէ ոչ գթա-
ցի 'ի ծնունդս որովայնի իւրոյ : եւ եթէ մոռանայցէ
զայն կին՝ սակայն ես ոչ մոռացայց զքեզ ասէ տր :
16 * Ահաւասիկ 'ի վր ձեռաց իմոց նկարեցի զպարիսպ
17 քո . եւ առաջի իմ ես դու յամ ժամ : * Եւ արագ շինես-
ցիս յայնցանէ որ քակեցին զքեզ, եւ որ աւերեցին ըզ-
18 քեզ 'ի քէն 'ի բաց մերժեսցին : * Ամբարձ շուրջ զա-
չս քո, եւ տես զամենեսին . զի ահաւասիկ ժողովե-
ցան եւ եկին առ քեզ : կենդանի եմ ես ասէ տր . զի
զամենեսին զնս իբրեւ զպատմուճան զգեցցիս, եւ արկ-
19 ցես զնս զքեւ իբրեւ զզարդ հարսին : * Զի աւերակքն
եւ ապականեալքն՝ եւ կործանեալքն քո, արդ նեղեսցին
'ի բնակչացն իւրեանց : եւ հեռասցին 'ի քէն՝ որ կլա-
20 նէին զքեզ : * Զի ասասցեն յականջս քո որդիքն քո
զորս կորուսեր . նեղ է մեզ տեղիս, ընդարձակեա՛ մեզ
21 զի բնակեսցուք : * Եւ ասասցես 'ի սիրտ քում . ո՛ ծը-
նաւ ինձ զսոսա . զի ես անզաւակ եւ այրի էի ※, պան-
դուխտ եւ արտաքսեալ . եւ զսոսա ո՛ սնոյց, զի ես
22 միայն մնացեալ էի, եւ սոքա ո՛ւր էին : * Այսպէս ասէ
տ՛ր տր . ահաւասիկ ամբառնամ զձեռս իմ 'ի վր ազ-
գաց, եւ 'ի կղզիս կանգնեցից զնշան իմ . եւ ածցեն զոր-
դիս քո 'ի ծոցս իւրեանց, եւ զդստերս քո 'ի վր ուսոց
23 իւրեանց բարձեալ բերցեն : * Եւ եղիցին թագա-
ւորք դայեակք քո, եւ կանայք նց մանկահաւք քո . 'ի
վր երեսաց երկիր պագանիցեն քեզ, եւ զհող ո-
տից քոց լիզեսցեն . եւ ծանիցես թէ ես եմ տր . եւ ոչ
ա-

(11) 'Ի լուս''. Ցարոտս նոցին . համաձայն այլոց 'ի բնաբ'' :
(13) Օրինակ Գ . Դադարեսցեն երկինք զցնծ'' : (13) Ոսկան .
Զի ողորմեցաւ տր ժողո'' : (15) Ոսկան . Կամ ոչ գթասցէ . .
մոռանայցէ զաւակս կին : (16) Ոսկան . Զպարիսպս քո .
(18) Բասլոս . Զի ահաւասիկ ժողովեն'' : (18) Ցերենդ-
եան . Զամենեսին իբրեւ զնն իբրեւ զպատմուճան : (19) Ոս-
կան . Զի աւերեալքն եւ ապա'' : (20) Ոսկան . Զոր կո-
րուսեր : (23) 'Ի լուս''. Եւ իշխանք նց մանկակալք . համա-
ձայն այլոց 'ի բնաբ'' : (23) Ոսկան . Ոչ ամաչեսցեն ինձ

Digitized by Google

ամաչեսցեն որք սպասեն ինձ։ * Միթէ հանիցէ՞ ոք 24
զկողոպուտ սկայի. կամ վարիցէ՞ ոք անիրաւապարտուց
գերի՝ և ապրիցի՞։ * Այսպէս ասէ Տէր. եթէ ոք վա- 25
րեսցէ զսկայ գերի, առցէ զաւար նորա. և քաջ առեալ՝ որ
առնուցու զաւար սկայի։ Այլ ես զդատաստանն իմ
դատեցայց, և զորդիս իմ փրկեցից։ * և կերիցեն նե- 26
ղիչք քո զմարմինս իւրեանց. և արբցեն իբրև զգինի
նոր զարիւնս իւրեանց՝ և արբեսցին. և ծանիցէ ամ
մարմին եթէ ես եմ Տէր՝ որ փրկեցի զքեզ, և օգնեցի
քեզ և զօրացուցի զյակոբ։

ԳԼ. Ծ.

Այսպէս ասէ Տէր. ո՞ւր է թուղթն ապահարզանի 1
որով արձակեցի զմայրն ձեր. կամ ո՞ւր է զրաւա-
կան վաճառականացն, որով վաճառեցի զձեզ։ այլ ՚ի
մեղս ձեր վաճառեցայք. և վս անօրէնութեանց ձերոց
արձակեցի զմայրն ձեր։ * Զի եկի, և ո՛չ գոյր մարդ. 2
կոչեցի՝ և ո՛չ ոք էր որ լսէր։ միթէ ո՞չ կարէ փրկել ձեռն
իմ. կամ ո՞չ զօրեմ ապրեցուցանել։ ահա կշտամբու-
թեամբ իմով աւերեցի զծով, և զգետս ապականեցից. և ցա-
մաքեսցին ձկունք նոցա ՚ի ջուրցն պակասութենէ. և մեռ-
ցին ՚ի ծարաւոյ։ * զգեցուցից զերկինս խաւարաւ, և 3
իբրև զքուրձ արարից զհանդերձ նորա։ * Տէր Տէր տայ 4
ինձ լեզու խրատու, զի գիտացից խօսել ՚ի ժամու ըն-
բանն։ պատրաստեաց զիս ընդ առաւօտս։ յաւել ինձ
ունկն ՚ի լսել։ * և խրատ Տն բանայ զականջս իմ։ և 5
ես ո՛չ խստանամ և ո՛չ ընդդէմ դառնամ։ * Զթիկունս 6
իմ ետու ՚ի հարուածս, և զծնօտս իմ յապտակս. և զե-
րեսս իմ ո՛չ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս թքանելոյ։
* Եւ Տր Տր եղև իմ օգնական. վս այնորիկ ո՛չ ամաչե- 7
ցի, այլ արարի զդէմս իմ իբրև զվէմ հաստատուն։ Եւ
գիտացի թէ ո՛չ ամաչեցից։ * զի մերձ է որ արդարա- 8
ցուցանէ զիս։ ո՞վ է ոսոխն իմ, եկեսցէ և կացցէ ՚ի
մէջ. և ո՞վ է որ դատի զիս, մերձեսցի առ իս։ * զի 9
ահաւասիկ Տր Տր օգնական է ինձ, ո՞վ է որ չարչա-
րիցէ զիս։ Ահաւադիկ դուք ամենեքեան իբրև ըղ-
ձորձս

(24) Ոմանք. Կամ թէ վարիցէ՞ ոք։ (25) Ոմանք. Վարիցէ
զհսկայ գերի՝ առցէ և զաւար նորա։ (26) Ոմանք. Թէ ես
եմ Տէր Տէր, որ փր"... և օգնեցի և զօրացուցի զյա"։
Գլ. Ծ. (2) Ոմանք. Կամ ո՛չ հզօրեմ ապրե"... աւերե-
ցից զծով։ (6) Ոմանք. Ոչ դարձուցից յամօթոյ։ (7) Ոս-
կան. Վս այսորիկ ոչ ամա"։ (7) Ոմանք. Ոչ ամաչեցից,
այլ արարից։ (9) Ոմանք. Ահաւասիկ դուք այքին... և
ցեց մեծամեծս կերիցէ զձեզ։

Digitized by Google

10 ձո՛րձս հնասջիք, և ցեց մեզանէս կերիցէ զձեզ։ * Ո՞վ
իցէ 'ի մէնջ որ երկնչի 'ի Տէ, լուիցէ ձայն ծառայի
նր. որ գնային ընդ խաւարն՝ և ոչ գոյր նց լոյս. յու_
11 սացարուք յանուն Տն և խոստովանեցարուք յԱծ։ * Ահա_
ւադիկ դուք ամենեքեան հուրբ՝ վառեալ պարտեսջիք
իբրև 'ի բոցոյ. գնասջիք 'ի լոյս հրո՛յ ձերոյ, և բորբո_
քեսջիք բոցով։ Վն իմ եղև ձեզ այդ, և 'ի տրտմութե
ննջեսջիք։

ԳԼ. ԾԱ.

1 Լուարո՛ւք ինձ որ հալածէքդ զիրաւունս՝ և խնդրէք
զՏր։ Նայեցարո՛ւք 'ի վէմն հաստատուն յորմէ կո_
փեցարուք, և 'ի գո՛ւբ հորոյն յորմէ փորեցարուք։
2 * Նայեցարո՛ւք յԱբրահամ հայրն ձեր, և 'ի Սառա որ
երկնեացն զձեզ. զի մի էր՝ և կոչեցի զնա. և օրհնեցի
3 զնա, և սիրեցի զնա և բազմացուցի զնա։ * Եւ արդ
մխիթարեցից զքեզ Սիոն, և մխիթարեցից զամ զա_
ւերակս նր. և արարից զամ աւերակս նր իբրև զդրախտ,
և զհօտս արևմտից իբրև զդրախտ Տն. ուրախութի և
ցնծութի գտցեն 'ի նմա, խոստովանութի և ձայն օրհնութե։
4 * Լուարո՛ւք ինձ՝ լուարո՛ւք ինձ ժողովուրդ, և թա_ ԽԲ
գաւորք ունկնդիր լերուք ինձ. զի օրէնք յինէն ել_
5 ցեն, և դատաստան իմ 'ի լոյս հեթանոսաց։ * Արագ
արա՛գ մերձեսցի արդարութի իմ, և ելցէ իբրև զլոյս
փրկութի իմ. 'ի բազուկ իմ հեթանոսք յուսասցին.
ինձ կղզիք սպասեալ մնան, և 'ի բազուկ իմ յուսա_
6 ցին։ * Ամբարձէք յերկինս զաչս ձեր, և հայեցարո՛ւք
յերկիր 'ի խոնարհ. զի երկինք իբրև զծո՛ւխ հաստա_
տեալ են, և երկիր իբրև զձո՛րձս մաշեսցի. և բնակիչք
նր իբրև զնոյնս կորիցեն։ այլ փրկութի իմ յաւիտեան
7 կացցէ, և արդարութի իմ մի պակասեսցէ։ * Լուարո՛ւք
ինձ

---

(10) Ոմանք. Որ երկնչիցի 'ի Տէ։ (11) Ոմանք. Ամենեքեան
իբրև հուրբ վառեալ պատրաստեսջիք։ Ու՛ր օրինակ մի.
ամենեքեան հուր վառեալ.. 'ի տրտմութե ննջեսջիք։
Գլ. ԾԱ. (1) 'Ի լուսն": Որ զհետ երթայք իրաւանց. հա_
մաձայն ոմանց 'ի բնաբ": (1) Ասպանօր օրինակին մեր ընդ այլ մա_
ման հնագոյնի՝ Թերեւս ձեռագրաց ունէր. Եւ 'ի գուբ հրոյն։
Եւ այլ երկու օրինակք. Եւ 'ի գուբ խորոյն։ Իսկ համաձայն
ըստ օրինակի, հորոյն. ըստ որում և պարզած ճաւէրաս մեզ
տէր։ (2) Յօրինակին ունէր. Եւ օրհնեցի զնա, և սիրեցի
զնա, և բազ": (3) Ոմանք. Գտցին 'ի նմա։ (4) 'Ի բազումս
ունէր. Լուարուք ինձ ժողովուրդ, և թագաւորք։ (6) Ոմանք.
Ամբարձէք 'ի յերկինս.. իբրև զնոյն կորի".. մի պա_
կասեսցի։ (7) Ոմանք. Եւ որոյ օրէնք իմ.., և բազմա_

Digitized by Google

ինձ որ գիտէք զիրաւունս, ժողովուրդ իմ՝ որոյ օրէնքն
իմ ՚ի սիրտս ձեր։ Մի՛ երկնչիք ՚ի նախատանաց մարդ-
կան. և բամբասանաց նոցա զձեզ յանձին մի՛ առնուցուք։
8 * զի իբրեւ ձորձք ընդ ժամանակաւ մաշեսցին, և իբրեւ
զասր որ ուտիցի ՚ի ցեցոյ։ բայց արդարութիւն իմ յաւի-
տեան կայցէ, և փրկութիւն ազգաց յազգս։ * Զարթի՛ր 9
զարթի՛ր Երուսաղէմ, և զգեցիր զզօրութիւն բազկի քո. զար-
թի՛ր իբրեւ յաւուրցն իսկզբանէ, իբրեւ յազգացն յա-
ւիտենից։ Ո՞չ դու այն ես որ մաշեցեր զլայնութիւն,
վանեցեր զվիշապն։ * ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր ըզ- 10
ծովն, զբազմութիւն ջուրցն անդնդոց. որ արարեր ըզ-
խորս ծովուն ճանապարհս անցից փրկելոցն եւ զերծե-
լոց։ * Զի ՚ի ձեռն Տեառն դարձցին, և եկեսցեն ՚ի սիոն 11
ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յաւիտենից։ զի ՚ի վերայ գլխոց
նոցա օրհնութիւն, և ուրախութիւն հասցէ նոցա։ Մերժեցան
ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք։ * Ե՛ս եմ, ես եմ * 12
Տէրն որ մխիթարեցի զքեզ։ Ծանի՛ր զինչ էր ես. և
երկեար ՚ի մահկանացու մարդոյ, և յորդւոց մարդոյ
որ իբրեւ զխոտ չորասցին։ * Եւ մոռացար զՏէր զա- 13
րարիչ քո. որ արար զերկինս և հաստատեաց զերկիր։
և երկնչէիր միշտ զամ աւուրս յերեսաց սրտմտութեան
նեղչին քոյ՝ որպէս խորհեցաւ ընկենուլ զքեզ։ Եւ արդ ո՞ւր
է սրտմտութիւն նեղչին քոյ։ * Զի ՚ի փրկութեան քում ոչ 14
կարօտասցի կեալ. և ոչ յամեսցէ, և ոչ սատանիցէ զքեզ
յապականութիւն, և ոչ պակասեսցէ հացն քո։ * Ես 15
եմ Տէր Աստուած քո՝ որ խռովեմ զծով, և գոչեցուցանեմ
զալիս նր. Տէր սաբաւովթ անուն է իմ։ * Եդից ըզ- 16
բանս իմ ՚ի բերան քո, և ընդ հովանեաւ ձեռին իմոյ
ծածկեցից զքեզ. որով կանգնեցի զերկինս, և արկի
զհիմունս երկրի. և ասացի ցսիոն, ժողովուրդ իմ ես
դու։ * Զարթի՛ր զարթի՛ր արի կաց Երուսաղէմ, որ արբեր 17
՚ի ձեռանէ Տն զբաժակն բարկութեան նր. զբաժակն կոր-
ծանմանն, զբաժակն սրտմտութեան, զոր արբեր՝ և սպառ-
եցեր։ * Եւ ոչ ոք էր. որ մխիթարէր զքեզ յամ որդ- 18
ւոցն քոց զոր ծնար։ և ոչ ոք էր որ ձեռնատու լինէր քեզ
յամ որդւոցն քոց զորս բարձրացուցեր։ * Երկոքեան ինչ 19
հանդիպեցին քեզ. և ո՞վ է որ տրտմեսցի ընդ քեզ՝

կոր.

առնուցուք նոցա զձեզ մի՛ պատուհասեսցեն։ (8) Բագարէ · Եւ փրկու-
թիւն իմ ազգաց յազգս։ (12) Ոմանք · ՚ի մահկանացու
մարդոյ։ (13) Օրինակ մ · Զինչ զքեզ։ (14) Բագարէ ·
Ո՛չ կարօտասցէ կալ։ (15) Ոմանք · Զի ես եմ Տէր Աստ. քո.
որ։ (17) Ոմանք · Եւ արի կաց Երուս։ (17) Բագարէ · Զար
արբեր և թափեցեր։ (18) Ցօրինակին · Եւ ոչ ոք է որ
մխիթարէր։ (19) Ոմանք · Եւ ով որ մխիթարեսցէ զքեզ։

կործանումն եւ բեկումն, սով եւ սուր. եւ ո՞ է որ մխի-
20 թարիցէ զքեզ։ *Որդիք քո տարակուսեալք՝ որ ննջեն
'ի գլուխ ամ՟ ճանապարհաց, իբրեւ զճակնդեղ կիսաեփեայց.
21 լի են 'ի բարկութենէ տն. լուծեալք 'ի տէ այ։ *Վն
այնորիկ լուր տառապեալդ՝ որ արբեալդ ես եւ ոչ 'ի
22 գինւոյ։ *Այսպէս ասէ տէր տն որ դատի զժողովուրդ
իւր. ահաւասիկ 'ի բաց առի 'ի ձեռանէ քումմէ զբաժակն
կործանմանն, զբաժակն սրտմտութեան իմոյ.
23 եւ ոչ եւս յաւելցես ըմպել զնա։ *Եւ տաց 'ի ձեռս մտա
անարգացն քոց, եւ 'ի ձեռս այնոցիկ որ տառապեցու-
ցին զքեզ. որք ասէին ցանձն քո, խոնարհեա՛ց՝ թող
անցցուք։ Եւ եդիր հաւասար երկրի զմէջ քո, արտա-
քոյ անցաւորաց քոց։

ԳԼ. ԾԲ.

1 Զարթի՛ր զարթի՛ր Սիովն. զգեցի՛ր զզօրութիւն քո
Սիովն. եւ դու զգեցի՛ր զփառս քո Երուսաղէմ քաղաքդ
սուրբ։ զի ոչ եւս յաւելցէ անցանել ընդ քեզ պիղծք եւ
2 անթլփատք։ *Թօթափեա՛ զփոշիդ, յարի՛ նստ եւ նիստ
Երուսաղէմ։ Լո՛յծ զկապ պարանոցի քոյ դստերդ դուստր Սիով-
3 նի։ *Զի այսպէս ասէ տէր. ձրի՛ վաճառեցայք, եւ ոչ
4 արծաթով փրկեսջիք։ *Այսպէս ասէ տէր. յերկիրն
եգիպտացւոց էջ ժողովուրդ իմ զառաջինն՝ բնակել
անդ նժդեհութ. եւ յասորեստան բռնութ. վարեցան։
5 *Եւ արդ՝ ընդէ՞ր էք աստ։ Այսպէս ասէ տէր. զի՞ վա-
րեցաւ ժողովուրդն իմ ձրի. զարմացեալ էին եւ լային։
Այսպէս ասէ տէր. վն ձեր անուն իմ հայհոյի
6 'ի մէջ հեթանոսաց։ *Վն այնորիկ ծանիցէ ժո-
ղովուրդ իմ զանուն իմ յաւուր յայնմիկ. թէ ես նոյն
եմ որ խօսէին, եւ արդ եկի հասի։
7 *Իբրեւ զի գեղեցկեցին 'ի վ՟ր լերանց ոտք աւետարանչին խա-
ղաղութեան, իբրեւ աւետարանչի բա-
րութեանց. 'զի լսելի արարից զփրկութիւն քո. ասելով ցՍիովն
8 թէ թագաւորեսցէ քեզ տն։ *Զի ձայն պահապանաց
քոց

(20) Ոմանք. Լի են 'ի բարկութէ տն. (21) Ոմանք. Վն այսո-
րիկ լուր։ Ոչ ունին 'ի լուս". Լուր այսմ տառապեալդ։
(22) Բազումք. Ահաւասիկ 'ի բաց առ․ (23) Բազումք յաւելլումն
Եւ տաց զնա 'ի ձեռս։ (23) Ոմանք. Եւ եդիր. կամ, եդից
հաւասար․․ արտաքոյ անցաւորաց։
ԳԼ. ԾԲ. (1) Ոմանք. Եւ զգեցիր զզօրութ. (1) Ոմանք.
Երուսաղէմ քաղաքդ սրբոյ։ (4) Ոմանք. Զառաջինն բնակել
պանդխտութ. (5) Բազումք գրեն առանց հարցականի. զարմացէք.
Զի վարեցաւ ժողովուրդ իմ ձրի. (6) Ոմանք. Եմ նոյն
որ խօսէի. (7) Ոմանք. Համբաւաւորի խաղաղութեան։

Digitized by Google

քոյ բարձրացան, և ՚ի նմին բարբառ ուրախարանս ցըն-
ծասցեն. զի դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակ յո-
րում ողորմեսցի Տէր Սիոնի: *Լերինք գոչեսցեն ու- 9
րախօքն համբերեալ Եմի զցնծութիւն. զի ողորմեցաւ նմա
Տէր, և փրկեաց զԵմ: *Եւ յայտնի արասցէ Տէր զբա- 10
զուկ իւր սբ առաջի ամ ազգաց: և տեսցեն ամ ծագք
երկրի զփրկութիւն այ մերոյ: *Ի բաց կացէք, ՚ի բաց 11
կացէք. ելէք այտի, և ՚ի պիղծս մի մերձենայք. ե-
լէք ՚ի միջոյ նց, և մեկնեցարուք՝ որ բարձեալ բերէք
զսպաս տն: *Զի ոչ խռովութբ ելջիք, և ոչ փախս- 12
տեամբ գնասջիք. զի առաջի ձեր տր ինքնին գնասցէ,
և որ ժողովէն զձեզ տծ իլի:
ԽԴ *Ահաւասիկ ՚ի միտ առցէ մանուկ իմ. վերասցի և 13
բարձրասցի և փառաւորեսցի յոյժ: *Զոր օրինակ զար- 14
մասցին բազումք ՚ի վր քո, այնպէս անշքեսցի տեսիլ
քո ՚ի մարդկանէ, և փառք քո յորդւոց ՚ի մարդկանէ:
*Այնպէս զարմասցին ազգք բազումք ՚ի վր քո, և 15
կարկեսցեն թագաւորք զբերանս իւրեանց. զի որոց
ոչ պատմեցաւ վս նր՝ տեսցեն, և որոց չիցէ լուեալ՝ ի-
մասցին:

ԳԼ. ԾԳ.

Տէ՛ր ո՞ հաւատաց լրոյ մերում, և բազուկ տն ում 1
յայտնեցաւ: *Պատմեցաք առաջի նր իբրև զմա- 2
նուկ, իբրև զարմատ ՚ի ծարաւուտ երկրի: ոչ գոյր
նր տեսիլ և ոչ փառք. տեսաք մեք զնա՝ և ոչ գոյր նր
տեսիլ՝ և ոչ գեղեցկութիւն: *այլ տեսիլ նորա անարգ- 3
նուաստեալ քան զամ որդւոց մարդկան: Այր մի ՚ի
հարուածս, և գիտէ համբերել ցաւոց: զի դարձու-
ցեալ զերեսս իւր անարգեցաւ, և ոչինչ համարեցաւ:
*Նա զմեղս մեր բառնայ՝ և վս մեր չարչարի. և մեք 4
համարեցաք զնա ՚ի ցաւս և ՚ի հարուածս և ՚ի չարչա-
րանս [illegible]: *Նա [illegible] վիրաւորեցաւ վս մեղաց 5
մերոց. և պատռեցաւ վս մերոց անօրէնութեանց. խրատ
խաղ-

(9) Ոսկան. Երեմի զփրկութիւն. զի ողորմեսցի: (10) Ոսկ. [illegible]
յայտնեսցէ տր զբազուկ: (11) Ոմանք. [illegible]
մեկնեցարուք: (12) Ոմանք. Եւ ոչ փախստեամբ գնաս-
ջիք: (13) Օրինակ մի. Ահաւասիկ ՚ի միտ առցէ: (14) Ոս-
կան. Յորդւոց մարդկանէ: (15) [illegible]
աւուր. համաձայն բազմաց ՚ի բնաբ: [illegible]
ԳԼ. ԾԳ. (3) Ոսկան. Զերեսս [illegible]
համարիլ: (4) Յօրինակին միւսեր. [illegible]
և ՚ի չարչա: (5) Յօրինակին ՚ի յետ [illegible]
մերոյ անօրէն: ՚ի ցաւս: [illegible]

խաղաղութեան մերոյ ՚ի նմա, և նր̃ վիրօքն բժշկեցաք.
6 * Ամենեքեան իբրև ոչխարք մոլորեալք. այր ՚ի ճա-
նապարհի իւրում մոլորեցաւ, և տր̃ մատնեաց զնա ա-
7 ռ մեղս մեր: * և նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան իւր:
իբրև ոչխար ՚ի սպանդ վարեցաւ. իբրև որոջ առաջի
կտրչի անմռունչ կայ. այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:
8 * Առ խոնարհութե՛ նր̃ դատաստան նր̃ բարձաւ. և
զազգատոհմն նորա ո՛ պատմեսցէ. զի բառնան յերկրէ
կեանք նր̃. յանօրէնութեց ժողովրդեան իմոյ ՚ի մահ
9 վարեցաւ: * Եւ տաց զչարս փոխանակ գերեզմանի նր̃,
և զմեծամեծս փոխանակ մահու նր̃. զի անօրէնութի
10 ոչ գործեաց, և ոչ գտաւ նենգութի ՚ի բերան նր̃: * և
տր̃ կամի սրբել զնա ՚ի վիրաց անտի: Եթէ տայջիք զվս̃
մեղացն, անձինք ձեր տեսցեն զզաւակ երկայնակեաց:
և կամի տր̃ ՚ի ձեռս նր̃ բառնալ ՚ի ցաւոց անձին նորա:
11 * ցուցանել նմա լոյս՝ և ստեղծանել իմաստութ̃: արդա-
րացուցանել զարդարն՝ որ մատուցեալն ծառայեաց բազ-
12 մաց, և զմեղս նց̃ նա՛ վերացուսցէ: * Վս̃ այնորիկ նա՛
ժառանգեսցէ զբազումս, և զաւար հզօրաց բաշխես-
ցէ. փոխանակ զի ՚ի մահ մատնեցաւ անձն նր̃, և ընդ
անօրէնս համարեցաւ: և նա զմեղս բազմաց վերացոյց՝
և վս̃ անօրէնութեց նց̃ մատնեցաւ:

ԳԼ. ԾԴ.

1 Ուրախ լեր ամուլ որ ոչ ծնանէիր. գոչեա՛ և աղա- ԽԵ
ղակեա՛ որ ոչդ երկնէիր. զի բազում են որդիք
անդրկին՝ առաւել քան զարամբւոյն: Քանզի ասաց
2 տր̃: * ընդարձակեա՛ զտեղի խորանաց քոց, և զվրահից
քոց. կանգնեա՛, և մի՛ խնայեսցես. երկայնեա՛ զպարա-
3 ւանդակս քո. հաստատեա՛ զցիցս քո: * յաջ և յահեակ
թռուսջիր, և զաւակ քո զհեթանոսս ժառանգեսցէ:
4 և զքաղաքս աւերեալս շինեսցես: * Մի՛ երկնչիցիս զի
յամօթ արարին զքեզ. մի՛ պատկառեսցես զի նախա-
տեցին զքեզ. զի զամօթն յաւիտենից մոռասցիս, և
5 նախատինք այրութե քոյ ոչ ևս յուշ լիցին քեզ: * Զի
տր̃ է որ առնէ քեզ զայդ. տր̃ սաբաւովթ անուն է նր̃.
և որ փրկեացն զքեզ նոյն ա̃ծ իսրայէլի ա̃մ երկրի կոչեսցի:
6 * Ո՛չ եթէ իբրև զկին միլքեալ տարակուսեալ կոչեաց
քզ.

---

(7) Ոմանք. Եւ իբրև որոջ առաջի: (9) Ոմանք. Զի անօրէ-
նութի ինչ ոչ գոր": (10) Ոմանք. Տեսցեն զաւակ եր". .
՚ի ձեռն նր̃ բառ": (12) Ոմանք. Վս̃ այսորիկ նա ժա":
Գլ. ԾԴ. (2) ՚Ի լուսն". Զտեղի խորանի քո. համաձայն ոմանց
՚Ի բնաբ": (2) Ոմանք. Եւ մի՛ խնայեր. կամ, և մի՛ անխնայ-
եար: (3) Ոմանք. Յաջ յահեակ թռուսջիր:

զքեզ Տէր. և ո՛չ իբրև զկին մի ատեցեալ 'ի մանկութենէ՝
ասաց Աստուած, * առ ժամանակ մի թողի զքեզ. և ո- 7
ղորմութեամբ մեծաւ ողորմեցայց քեզ: * Առ փոքր մի ցաս- 8
մամբ դարձուցի զերեսս իմ 'ի քէն, և ողորմութեամբ յա-
ւիտենից ողորմեցայց քեզ. ասաց որ փրկեացն զքեզ
Տէր: * Ի ջրոյն հեղեղէ առ Նոյիւ՝ այս է ինձ, և 9
որպէս երդուայն նմա 'ի ժամանակին յայնմիկ չբարկանալ
երկրի, նոյնպէս և ոչ քեզ: * և ոչ սպառնալեօք իմովք 10
շարժել զլերինս, և փոփոխել զբլուրս. ոչ ողորմութիւն
իմ պակասեսցէ 'ի քէն, և ոչ ուխտ խաղաղութեան քոյ
անցցէ: Ասաց Տէր: * Հաշտեցայ ընդ քեզ տառա- 11
պեալդ և խախտեալ, մինչև մխիթարեցիր: աՀաւա-
սիկ պատրաստեալ եմ կարկեհան զքարինս քո, և զհի-
մունս քո շափիղա: * և կանգնեցից զաշտարակս քո 12
յասպիս, և զդրունս քո յականց վանեայց. և զամենայն
շուրջ զքև պարիսպ յընտիր ընտիր ականց պատուա-
կանաց: * և զամ որդիս քո փրկեալս յՏյ, և 'ի բազ- 13
ում խաղաղութեան մանկունք քո: * և արդարութեամբ շինես- 14
ցիս: 'Ի բաց լեր յանիրաւութենէ, և ոչ երկիցես. և
դողումն 'ի քէն ոչ մերձեսցի: * Ահաւասիկ եկեսցեն առ 15
քեզ վասն իմ մերձեսցին. և առ քեզ ապաւինեսցին,
և զքեզ ապաստան արասցեն: * Ահաւասիկ ես հաս- 16
տատեցի զքեզ. ոչ որպէս դարբին մի որ փչէ զկայծա-
կունս արծարծանէ և յանուն քերէ անօթս 'ի գործ,
այլ ես հաստատեցի զքեզ ոչ 'ի կորուստ ապականութեան:
* Ամենայն անօթ ձեւացեալ 'ի քեզ ոչ աջողեսցի. և 17
զամ բարբառ որ յարիցէ 'ի վերայ քո 'ի դատաստանի,
պարտեսցես. և սա է ժառանգութիւն 'ի նմին: Զի այս
ժառանգութիւն պաշտօնէից Տն. և դուք եղիջիք ինձ արդա-
րութիւն՝ ասէ Տէր:

ԳԼ. ԾԵ.

Ով որ ծարաւիք էք՝ երթիջիք 'ի ջուր. և որ ոչ ունիք 1
ոչ ունիք արծաթ, երթայք գնեցէք. և կերիջիք
առանց արծաթոյ՝ և գնոց գինւոյ: * և զճարպ ընդու- 2
նի:

---

(9) Ոմանք. Այս է ինձ, առ երդուայն: (10) Ոմանք. Պա-
կասեսցէ 'ի քէն. . խաղաղութեան քո անցանիցէ: (11) Ոմանք.
Ահաւասիկ պատ": (13) Բազ. Որդիս քո խրատեալս
յԱյ: (14) Ոմանք. 'Ի բաց լեր յանիրաւութենէ անտի: (15) Ոմանք.
Զի ահաւասիկ եկեսցեն: (15) Այլ օրինակ. Եւ առ քեզ
ապաւինեսցին, և զքեզ ապաստան: (16) Օրինակ. Ոչ
դարբնի որ փչէ: (17) Ոմանք. Եւ դուք եղիջիք ինձ:
ԳԼ. ԾԵ. (1) Ոմանք. Որ ծարաւիք էք. . առանց ար-
ծաթոյ և գնոց գինոյ: (2) Ոմանք. Զեր ոչ յագեցուցանէ

ընդէ՞ր իմն զինէք արծաթոյ՝ եւ ոչ հացի. եւ զվաստակս
ձեր ոչ 'ի յագուրդ. Լուարո՛ւք ինձ՝ եւ կերիջիք զբա-
3 րութիւն. եւ վայելեսցեն 'ի բարութեան անձինք ձեր. * Ունկն-
դիր լերուք ականջօք ձերովք՝ զհետ երթայք ճանա-
պարհաց իմոց. Լուարո՛ւք ինձ, եւ կեցցեն 'ի բարութեան
անձինք ձեր. եւ ուխտեցից ընդ ձեզ ուխտ յաւիտենական
4 զողորմութիւնն Դաւթի զհաւատարիմս. * Ահաւասիկ 'ի
վկայութիւն հեթանոսաց ետու զնա. իշխան եւ հրամանատար
5 ազգաց. * Ազգք որ ոչ գիտէին զքեզ, կարդասցեն առ
քեզ. եւ ժողովուրդք որ զքեզ ոչ ճանաչէին՝ առ քեզ ապաւ-
ինեսցին. վասն Տեառն Աստուծոյ քո սրբոյն Իսրայելի. զի փառա-
6 ւորեաց զքեզ. * Խնդրեցէք զՏէր. եւ յորժամ
գտանիցէք զնա, կարդացէք առ նա. եւ իբրեւ մերձենայ-
7 ցէ առ ձեզ, * Թողցէ ամբարիշտն զճանապարհս իւր,
եւ այր անօրէն զխորհուրդս իւր. եւ դարձցի առ Տէր եւ
գտցէ զողորմութիւն. եւ առ նա Աստուած մեր՝ զի բազմապատիկ
8 թողցէ զանօրէնութիւնս ձեր. * Զի ոչ են խորհուրդք
իմ իբրեւ զխորհուրդս ձեր, եւ ոչ ճանապարհք իմ իբ-
9 րեւ զճանապարհս ձեր՝ ասէ Տէր. * Այլ որչափ հեռի են
երկինք յերկրէ. այնչափ հեռի են ճանապարհք իմ 'ի
ճանապարհաց ձերոց, եւ խորհուրդք իմ 'ի խորհրդոց
10 ձերոց. * Զոր օրինակ եթէ իջանիցէ անձրեւ կամ ձիւն
յերկնից, եւ անդրէն ոչ դառնայ մինչեւ արբուսցէ զեր-
կիր, ծնցի եւ բղխեսցէ. եւ տացէ սերմն սերմանողին՝ եւ
11 հաց 'ի կերակուր. * Այնպէս եղիցի բանն իմ, որ ելա-
նէ 'ի բերանոյ իմմէ. մի դարձցի դատարկ՝ մինչեւ կատա-
րեսցէ զոր ինչ կամեցայ. եւ յաջողեսցէ զճանապարհս
12 քո, եւ զճանապարհս իմ պատուհասեսցէ. * Զի ուրախութեամբ
ելջիք, եւ ցնծութեամբ ուսանիցիք. զի լերինք եւ բլուրք կայ-
տեսցեն ընդդէմ ձեր ուրախութեամբ. եւ ամ ծառք անտառի
13 ծափս հարցեն ոստովք իւրեանց. * Եւ փոխանակ ցրդւոյն
նոճ բուսցի, եւ փոխանակ դժնկին՝ մուրտ ելցէ. եւ եղի-
ցի Տեառն յանուն եւ 'ի նշան յաւիտենից, եւ ոչ պակասեսցէ:

ԳԼ. ԾԶ.

1 Այսպէս ասէ Տէր, զիրաւունս պահեցէք՝ եւ արարէք զարդարութիւն. զի մերձեալ հասանել է փրկութիւն
2 իմ, եւ յայտնելոց է ողորմութիւն իմ: * Երանի այն որ

առ-

(3) Ոմանք. Զհետ երթայք ճանապարհաց իմոց: (4) Ոմանք. Ահաւասիկ 'ի վկայութիւն: (5) Ոմանք. Զի փառաւորեաց զքեզ: (12) Ոմանք. Կայտառեսցեն ընդդէմ ձեր ուրախ. ... ոստովք իւրեանց: (13) Ոմանք. Նշան. Յաւիտենից, եւ ոչ պակասեսցէ:
ԳԼ. ԾԶ. (2) Ոմանք. Որ կալցէ 'ի նոսին. պահեսցէ:

Digitized by Google

առնիցէ զայն, և մարդոյ որ կալցէ 'ի նմին. և պահիցէ
զշաբաթս իմ և մի՛ պղծիցէ, և պահիցէ զձեռս իւր յան-
նելոյ զանիրաւութիւն: * Մի՛ ասիցէ օտարազգին որ ե- 3
կեալ յեցեալ իցէ 'ի Տէր, եթէ մերժելով մերժէ զիս
Տէր 'ի ժողովրդենէ իւրմէ. և մի՛ ասիցէ ներքինին՝ թէ
ես եմ փայտ չոր: * Այսպէս ասէ Տէր ցներքինիսն որ 4
պահիցեն զպահպանութիւնս իմ, և ընտրեսցեն զոր կա-
միմ, և կալցեն յուխտին իմում: * տաց նց 'ի տան ի- 5
մում, և ընդ յարկաւ իմով տեղի անուանի, առաւել
քան զուստերաց և զդստերաց. և անուն յաւիտենա-
կան տաց նց՝ և մի՛ պակասեսցէ: * Եւ զայլազգիսն որ 6
եկեալ յեցեալ իցեն 'ի Տէր՝ ծառայել նմա, և սիրել
զանուն Տն, լինել նմա 'ի ծառայս և յաղախնայս. և
զամ ոք պահիցեն զշաբաթս իմ՝ և ո՛չ պղծիցեն, և կալ-
ցեն յուխտին իմում: * Տարայց զնս 'ի լեառն սրբու- 7
թե իմոյ. և ուրախ արարից զնս 'ի տան աղօթից իմոց:
ողջակէզք նց և պատարագք նց ընդունելի եղիցին 'ի
վր սեղանոյ իմոյ: զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի
ամ հեթանոսաց: * Ասաց Տր Տր, որ ժողովէ զցրը- 8
ուեալսն Իղի, եթէ ժողովեցից 'ի վր նր ժողովս ամ
գազանաց անապատի: * Եկա՛յք կերա՛յք ամ գազանք 9
անապատի: * Տեսէ՛ք զի կուրացան ամենեքին, և ո՛չ 10
գիտեն զհանճար. ամենեքին իբրև շունք համրացեալք
որ ո՛չ կարիցեն հաջել: յերազանան յանկողինս իւ-
րեանց. սիրեն զնիրհել: * Իբրև շո՛ւնք լիրբք եղեն յան- 11
ձինս իւրեանց՝ որ ո՛չ գիտեն զյագուրդ. և են չարք՝ և
ո՛չ ճանաչեն զհանճար: ամենեքին ըստ իւրաքանչիւր
ճանապարհաց իւրեանց գնացին*: * Եկա՛յք առցուք 12
* գինի, և գինեհարեսցուք արբեցութե. և եղիցի այս-
պէս օրն մեր զոհ մեծ առաւել յոյժ:

ԳԼ. ԾԷ.

Տեսէ՛ք զիարդ կորեաւ արդարն, և չի՛ք ոք որ առ- 1
նու 'ի սրտի. և արք արդարք բառնան, և ո՛չ ոք հայի.
զի յերեսաց անիրաւութե բառնայ արդար: * Եղիցի 2
խաղաղութիւն գերեզմանն նորա, զի բարձաւ 'ի միջոյ:
* Բայց

---

(3) Ոմանք. Մի՛ ասասցէ.. մերժելով մերժեսցէ զիս..
և մի՛ ասասցէ: (5) 'Ի լառն". Եւ ընդ պարսպաւ իմով տե-
ղի. համանշանելի բարձրոց 'ի բեռոց": (6) Ոմանք. Եւ զամենեսին
ոյք պահիցեն զշա"... և կալցեն յուխ": (7) Ոմանք. Ընդ-
ունելի լիցին 'ի վերայ: (8) Ոմանք. Ասէ Տէր Տէր, որ:
(9) Ոմանք. Ամ գազանք անապատի: (10) Ոմանք: Որպէս
շունք համրացեալք (12) Ոսկան. Զոհ մեծ առաւել յոյժ:
Գլ. ԾԷ. (2) Բազումք. Զի բարձաւ 'ի միջոյ:

3 * Բայց մատիք յառաջ՝ որդիք անօրէնք․ որդիք պոռն-
4 կորդիք․ որդիք շնութեան։ * Իւ պերճացարուք, կամ
յոյր վր̅ բացէք զբերանս ձեր, կամ առ ո՞ արձակեցէք
զլեզուս ձեր․ ո՞չ դուք որդիք կորստեան էք՝ զաւակ
5 անօրէնութեան։ * որ անկեալ աղաչէիք զկուռս ձեր 'ի
ներքոյ անտառախիտ ծառոց․ զոհէիք զուստերս ձեր
6 'ի խորաձորս 'ի մէջ գլխոց վիմաց, * և 'ի կողմանս ձո-
րոցն։ Այն է բաժին քո՝ և նոյն վիճակ քո․ նոցա հե-
ղեր նուէրս, և նոցին մատուցեր զոհս։ 'ի վր̅ այսր ամե̅
7 ո՞չ բարկանայցեմ ասէ Տ̅ր։ * 'Ի լերինն մեծի և բար-
ձու՝ անդ է անկողին քո․ և անդր ելեր զոհել զոհս։
8 * և յետոյ դրանդեաց դրանց քոց հաստատեցեր զյի-
շատակս քո։ կարծէիր եթէ յինէն 'ի բաց կայցես՝ ա-
ւելի ինչ գտանիցես։ Լայնեցեր զանկողինս քո, և ա-
9 ծածկեցեր զքեզ առ նոքօք․ սիրեցեր զհոմանիս քո, * և
բազմացուցեր զպոռնկութիւնս քո առ նո̅ս։ և զբազումս
'ի հեռաւորաց արարեր քեզ, և առաքեցեր զհրեշտակս
արտաքոյ սահմանաց քոց։ Նկուն եղեր և իջեր 'ի դը-
10 ժոխս։ * աշխատեցար 'ի բազում ճանապարհորդութիւնս
քո․ և ո՛չ ասէիր թէ արդ հանգեայց, զի զայն առ ու-
ժի գործէիր․ վասն այնորիկ ո՛չ հնազանդեցար ինձ։
11 * Յումէ՞ զանգիտեալ զարհուրեցար․ զի ստեցեր ինձ՝
և ո՛չ յիշեցեր զիս՝ և ո՛չ ածեր զմտաւ՝ և ո՛չ եդիր 'ի սըր-
տի քում։ և ես տեսի զքեզ՝ և անտես արարի։ Ես այն
եմ որ յաւիտենից եմ, և դու յինէն ո՛չ զանգիտեցեր։
12 * Արդ ես պատմեցից զարդարութիւն իմ՝ և զչարիսն քո,
13 որք ո՛չ օգնեսցեն քեզ * յորժամ աղաղակիցես․ և ո՛չ
ապրեցուսցեն զքեզ 'ի նեղութեան քում․ զի զամենե-
սեան զն̅ս հողմք առցեն և մրրիկք բաժանեսցեն։ Իսկ
որ յիս յուսացեալ են՝ ստասցին զերկիր, և ժառան-
14 գեսցեն զլեառն սրբութեան իմոյ։ * և ասասցեն․ հորդե-
ցէք առաջի ն̅ր զճանապարհս, և 'ի բաց արարէք զխոչ
15 և զխութ 'ի ճանապարհէ ժողովրդեան իմոյ։ * Այս-
պէս ասէ բարձրեալն՝ որ 'ի բարձունս բնակեալ է յա-
ւիտեան, ս̅բն 'ի մէջ սրբոց․ որոյ անունն բարձրեալ
է՝ և 'ի սուրբս հանգուցեալ․ որ տայ երկայնմտութիւն
տարակուսելոց, և կեանս այնոցիկ՝ որ մաշեալ են սըր-
16 տիւք։ * և ո՛չ յաւիտեան խնդրեցից վրէժս 'ի ձէնջ, և
ո՛չ

---

(3) Բմք յաւելուած․ Բայց դուք մատիք յառաջ։ (5) Բմք․ Զոհէիք զորդիս ձեր 'ի խո''։ (6) Ոմանք․ Եւ նոցին մա-
տուցէք զոհս․ 'ի վր̅ այդր ամե̅։ (7) Ոմանք․ Եւ անդ
ելեր զո''։ (8) Ոմանք․ Թէ յինէն 'ի բաց կացցես։ (10) Ո-
մանք․ Եւ աշխատեցար։ (12) Ոմանք․ Որք ոչ օգնեցին
քեզ։ (16) Ոմանք․ Եւ ոչ յաւիտեանս խնդ''․ և ոչ ցանկ

Digitized by Google

ոչ յամենայն բարկացայց ձեզ. զի հոգի յինէն ելցէ, և զամե-
նայն շունչ ես արարի: * Վասն մեղաց առ սակաւ մի տրտմե- 17
ցուցի զնա. հարի զնա՝ և դարձուցի զերեսս իմ 'ի նմա-
նէ. և տրտմեցաւ և գնաց թախծեալ առաջի իմ զճա-
նապարհս իւր: * Զճանապարհս նորա տեսի, և 18
բժշկեցի զնա. մխիթարեցի զնա, և ետու նմա մխիթա-
րութիւն ճշմարտութեան. և սգաւորաց նորա * Հաստատեցի 19
պտուղ. խաղաղութիւն 'ի վերայ խաղաղութեան հեռաւորաց և
մերձաւորաց, ասէ Տէր: և ես բժշկեցից զնոսա: * Այլ 20
անօրէնքն իբրև զծով ծփեսցին, և հանգիստ մի գտցեն.
և կոծեսցեն ջուրք նորա 'ի կոխանս և 'ի կաւ: * Ոչ գոյ խա- 21
ղաղութիւն ամբարշտաց՝ ասէ Տէր:

ԳԼ. ԾԸ.

Գոչեա՛ զօրութեամբ, և մի խնայեսցես. բարձրացո՛ իբրև 1
զփողոյ զբարբառ քո. պատմեա ժողովրդեան իմում զ-
մեղս նոցա, և տանն Յակոբայ զանօրէնութիւնս նոցա:
* Զիս օր ըստ օրէ խնդրեն՝ և ճանաչել զճանապարհս 2
իմ ցանկան, իբրև ժողովուրդ որոյ զարդարութիւն գոր-
ծեալ իցէ, և զիրաւունս Աստուծոյ իւրոյ չիցէ թողեալ. արդ
խնդրեն յինէն զիրաւունս արդարութեան: Աստուծոյ մեր-
ձենալ ցանկան, * և ասեն. զի՞ է զի պահեցաք մեք՝ և 3
դու ոչ տեսեր. խոնարհեցուցաք զանձինս մեր՝ և դու
ոչ գիտացեր: Զի յաւուրս պահոց ձերոց գտանեք
զկամս ձեր կատարել. և կսկծեցուցանէք զամենեսեան
որ ընդ ձեռամբ ձերով են: * 'Ի հակառակութիւնս և 'ի 4
կռիւս պահէք, և հարկանէք զանաւագն. խոկ. զի՞նչ պա-
հոյ են ինձ այնպիսւոյ աւուր պահք. զալ բաղդել ձեր
ահիւ, և ինձ ոչ լսել ձեզ: * Ոչ զայսպիսի պահս ընտ- 5
րեցի, և ոչ զօր յորում կարկամեցուցանէ մարդ զանձն
իւր: Զի եթէ կորացուսցես իբրև զանուր զպարանոց
քո, և քուրձ և մոխիր 'ի ներքոյ տարածանիցես. առ-
նոյն և ոչ զայն կոչեսցի պահս՝ և օր ընդունելի: * Ոչ 6
զայնպիսի պահս ընտրեցի՝ ասէ Տէր: Այլ լո՛յծ զկա-
պան

բար՛՛: (17) Ոսկան. Աղաղէի իմ 'ի ճանապարհս իւր: (18) Ոս-
կան. Ետու մխիթարեցի զնա: (19) Ոսկան. Զպտուղ խա-
ղաղութեան 'ի վերայ խաղաղութեան:
ԳԼ. ԾԸ. (1) Օրինակ մի՝ ընդ ոսկանայ. Եւ մի խնայեսցես:
(2) Ոսկան. Իբրև փողոյ զբարբառ՛՛. . : ժողովրդեան իմոյ
զմեղս՛՛: (3) Ի լուսանց. Գտանիցեն կամս ձեր եւ՛՛: (4) Ոս-
կան. Զի՞նչ պահեայ են ինձ: (4) Ոսկան. Բողոքել ձեզ
ահիւ: (5) Ոսկան. Ո՛չ զայնպիսի պահս . . . 'ի ներքոյ քո
տարածես՛՛. . զայն կոչեսցես պահս: (5) Ի լուս՛՛. Եթէ կո-
րացուսցես . . . կոխեսցես 'ի ներքոյ: (6) Յօրինակս ոմ-

ձեան անիրաւութեան . քակեա՛ զխարդախութիւն բռնութեան
վաճառաց քոց : արձակեա՛ զբեկեալսն թողութեամբ , և զամ-
7 մենայն գիր անիրաւութեան պատառեա՛ : * Բեկեա՛ քաղցե-
լոց զհաց քո , և զաղքատս անյարկս տար 'ի տուն քո .
եթէ տեսանիցես զմերկն՝ զգեցուցանիցես , և յընտա-
8 նեաց զաւակի քոյ՝ զանձն մի արհամարհիցես : * Յայնժամ
ծագեսցի վաղվաղակի լոյս քո , և բժշկութիւն քեզ վաղվա-
ղակի հասցէ . և գնասցէ առաջի քո արդարութիւն քո , և
9 փառքն Այ զքեզ փակեսցեն : * Յայնժամ կարդասցես ,
և Այ լուիցէ քեզ . և մինչդեռ խօսիցիս , ասասցէ թէ
ահաւասիկ . հասանեմ : Եւ եթէ մերժեսցես զա-
'ի քէն զկնճիռն և զձեռնամբարձութիւն և զբանս տրտնջ-
10 ման . * և տացես քաղցելոց զհաց քո սրտի մտօք , և
զանձինս կարօտեալս յագեցուցանիցես : Յայնժամ ծա-
գեսցէ 'ի խաւարի լոյս քո , և խաւարն քո իբրև զմիջօ-
11 րեայ : * և եղիցի Այ քո ընդ քեզ յամ ժամ . և լցցի ըստ
ցանկութեան անձին քո , և ոսկերք քո պարարտասցին . և
եղիցես իբրև զպարտէզ ջրարբի , և իբրև զաղբերաբղխո-
12 ւն ջուր ոչ պակասեսցէ : * Եւ շինեսցին աւերակք քո
յաւիտենից , և եղիցին հիմունք քո մշտնջենաւորք ազ-
գաց յազգս . կանգնեսցիս և կոչեսցիս խրամանապարիսպ *
ցանկոց . և զընդմիջնաշաւիղս նոցա դադարեցուսցես :
13 * Եթէ դարձուսցես զոտն քո յառնելոյ զկամս քո յա-
ւուրն սրբում . և կոչեսցես զշաբաթս փափկականս
ընծայս Այ , և փառաւորեալս . և ոչ համբառնայցես զոտն քո
'ի գործ , և ոչ խօսեսցիս բան 'ի բարկութեան բերանով
14 քով . * և եղիցես յուսացեալ 'ի Տր : Եւ հանցէ զքեզ
'ի բարութիւնս երկրին , և ջամբեսցէ քեզ զժառանգութիւն
յակոբայ հօր քոյ . զի բերան Տն խօսեցաւ զայս :

ԳԼ . ԾԹ .

1 Միթէ ոչ կարող է ձեռն Տն փրկել , կամ ծանրա-
2 ցո՞յց ինչ զունկն իւր՝ զի մի լուիցէ : * այլ մեղք
ձեր որոշեն 'ի մէջ ձեր՝ և 'ի մէջ Այ : և վասն անօրէնու-
թեանց ձերոց դարձոյց զերեսս իւր 'ի ձէնջ՝ զի մի ողոր-
մեա

հաց . Զխարդախութիւն բռնաւորաց վա՛ : (7) Ոմանք . Տեսա-
նիցես զմերկն : (9) Ոմանք . Եւ մինչդեռ խօսեսցիս . .
Հասանեմ . . զկնճիռն և զձեռնամբարկութիւն՝ և զբանս :
(11) Այլք . Ըստ ցանկութ անձին քո : (11) Ոմանք . Եւ
եղիցի , կամ , եղիցին իբրև զպարտէզ . . ոչ պակասիցէ :
(12) Ոմանք . Մշտնջենաւորք յազգս ազգաց . . ցանկոց ,
և զընդմիջաշաւիղս նց դա՛ : (13) Ոմանք . Եւ կոչեսցես
զշաբաթս . . բարկութիւն՝ բերանով քով :
ԳԼ . ԾԹ . (1) Ոմանք . Զի թէ ոչ իցէ . (2) Բայց . Այլ

Digitized by Google

մասյն։ * Զի ձեռք ձեր պղծեալ են արեամբ. և մա- 3
տունք ձեր 'ի մեղս։ շրթունք ձեր խօսեցան զանօրէ-
նութիւն, և լեզուք ձեր խորհին զանիրաւութիւն։ * Չիք 4
ոք որ խօսի զարդարութիւն, և ոչ գոն իրաւունք ճշմար-
տութեան։ յուսացեալ են 'ի սնոտիս, և խօսին զունայ-
նութիւն. զի յղանան զցաւս, և ծնանին զանօրէնութիւն։
* Զձուս քարբից ծակեցին, և զոստայնս սարդից ան- 5
կանէին. և որ կամիցի ուտել 'ի նոցանէն, ծակեալ բաց՝
եգիտ ջուր, և 'ի նմին քարբ։ * Ոստայնք նց ոչ ձորձ 6
եղիցին, և ոչ զգեցցին 'ի գործոց ձեռաց իւրեանց.
քանզի գործք նց գործք անօրէնութե են, և գործք ա-
նօրէնութե 'ի ձեռս նց։ * Ոտք նց 'ի չարիս ընթանան, 7
փութանակի հեղուլ զարիւն անպարտ։ խորհուրդք նց
խորհուրդք անզգամաց. բեկումն և թշուառութի 'ի
ճանապարհս նց։ * և զճանապարհս խաղաղութե ոչ ծա- 8
նեան, և ոչ գոն իրաւունք 'ի ճանապարհս նց. զի շա-
ւիղք նց ընդ որ գնան խոտորեալ են, և ոչ ծանեան
զխաղաղութի։ * Վս այնորիկ հեռացաւ 'ի նոցանէ ի- 9
րաւունք, և ոչ հասցէ առ նս արդարութի։ մնացեալ
ակնկալէին լուսոյ՝ եղև նց խաւար. և մնացեալ առա-
ւօտին նմա, ընդ մէգ շրջեցան։ * շօշափեսցեն զորմն 10
իբրև կոյրք, և իբրև զանաչս խարխափեսցեն։ և ան-
կանիցին 'ի միջօրէի իբրև 'ի հասարակ գիշերի։ և իբրև
որհասականք ընդ սուգս հառաչեսցեն։ * և իբրև արջ և 11
իբրև աղաւնիս առհասարակ ստիցեն։ կացցուք մնա-
ցուք իրաւանց՝ և ոչ էր. փրկութե՝ և հեռացաւ 'ի մէնջ։
* Զի բազում են անօրէնութիւնք մեր առաջի քո, և մեղք 12
մեր հակառակ կացին մեզ. զի անօրէնութիւնք մեր 'ի
մէջ են, և զանիրաւութիւնս մեր՝ մեք ծանեաք զնոսա։
* Ամբարշտեցաք և ստեցաք մն, և դարձաք յետս յԱյ 13
մերմէ։ խօսեցաք զանիրաւութի և հեստեցաք։ յղացաք՝
և որոճացաք 'ի սրտիս մեր զբանս անիրաւութե։ * յետս 14
հարաք զիրաւունս, և արդարութի հեռացաւ 'ի մէնջ։
Զի սպառեցաւ 'ի ճանապարհաց նց ճշմարտութի, և
ընդ ուղորդն ոչ կարացին գնալ։ * և արդարութի բար- 15
ձաւ 'ի նոցանէ. մերժեցին զմիտս իւրեանց յիմանա-
լոյ։

մեղքն ձեր։ (3) Ոմանք. խօսեցին զանօրէնութի։ (4) Ոմանք.
Չիք որ խօսի։ (5) Ոմանք. Եւ զոստայնս սարդից անկա-
նէին։ (6) Ոմանք. Եւ գործք անիրաւութե 'ի ձեռս նց։
(8) Ոմանք. Եւ զճանապարհս խաղաղութե։ (10) Ոմանք. [illegible]
[illegible]. [illegible], [illegible]. և [illegible], [illegible]. [illegible]
[illegible]։ (11) Բ. իբրև աղաւնիս և։ (12) Ոմանք. Իրաւանց.
և ոչ էր փրկութի, և հեռաւ"։ Ոմանք. Եւ ոչ էր, և
փրկութի հեռաւ"։ (13) Ոմանք. Եւ որոճացաք 'ի սրտից։

Digitized by Google

լոյ: Ետես Տէր՝ եւ ոչ հաճեցաւ, զի ոչ գոյին իրաւունք:
16 * Հայեցաւ՝ եւ ոչ գոյր մարդ. ետես՝ եւ ոչ գոյր որ օգ-
նական լինէր: եւ հատոյց նոցա բազկաւ իւրով, եւ ըստ ո-
17 ղորմութեան իւրում հաստատեաց: * Եւ զգեցաւ իբրեւ
զրահս զարդարութիւն. եւ եդ ՚ի գլուխ իւր իբրեւ զսա-
ղաւարտ զփրկութիւն, եւ արկաւ զիւրեւ հանդերձ եւ պատ-
մուճան վրէժխնդրութեան՝ հատուցանել զհատուցումն.
18 * եւ նախատինս հակառակորդաց * եւ կղզեաց հատուցա-
19 նել զհատուցումն: * Եւ երկիցեն յարեւմտից յանուա-
նէ Տեառն, եւ յարեւելից ՚ի փառաւորեալ անուանէ նորա: զի
եկեսցէ իբրեւ գետ բռնութեամբ բարկութիւն ՚ի Տեառնէ. հա-
20 սցէ սրտմտութեամբ: * Եկեսցէ ՚ի սիոնէ փրկիչ, եւ դար-
21 ձուսցէ զամպարշտութիւնս յակոբայ՝ ասէ Տէր: * Եւ այս
նոցա որ յինէն ուխտ՝ ասէ Տէր: Հոգին իմ որ է ՚ի քեզ,
եւ բանք զոր ետու ՚ի բերան քո, մի պակասեսցէ ՚ի բե-
րանոյ քումմէ, եւ ՚ի բերանոյ զաւակի քոյ. եւ ՚ի բերա-
նոյ զաւակէ զաւակի քոյ՝ ասէ Տէր, յայսմհետէ մինչեւ
յաւիտեան:

ԳԼ. Կ.

1 Լուսաւորեաց՝ լուսաւորեաց Երուսաղէմ, զի հասեալ է
2 լոյս քո, եւ փառք Տեառն ՚ի վերայ քո ծագեցին: * Զի
ահա խաւար ծածկեսցէ զերկիր, եւ մառախուղ զհեթա-
նոսս. բայց ՚ի քեզ Տէր յայտնեսցի, եւ փառք նորա ՚ի քեզ
3 երեւեսցին: * Եւ գնասցեն թագաւորք ՚ի լոյս քո, եւ
4 հեթանոսք ՚ի ծագել լուսոյ քոյ: * Համբարձ շուրջ
զաչս քո, եւ տես ժողովեալ առ քեզ զամ մանկունս
քո. զի եկին հասին ՚ի հեռաստանէ որդիք քո, եւ դըս-
5 տերք քո ՚ի վերայ ուսոց նոցա բարձեալ բերիցին: * Յայն-
ժամ տեսցես եւ խնդասցես. երկիցես եւ զարհուրես-
ցիս ՚ի սրտի քում. զի փոխեսցի ՚ի քեզ մեծութիւն ծո-
6 վու, եւ ազգաց՝ եւ ժողովրդոց: * Եկեսցեն ՚ի քեզ ե-
րամակք ուղտուց, եւ ծածկեսցեն զքեզ ուղտերամակք
Մադիանու եւ Գեփայ: ամենեքեան ՚ի Սաբայ եկեսցեն,
բերել՝ ոսկի եւ կնդրուկ՝ եւ ակունս պատուականս. եւ
7 զփրկութիւն Տեառն աւետեն զաւետիս: * Եւ ամ խաշինք
կէ-

(17) Բնաբ. Եւ եդ ՚ի գլուխ իբրեւ զսա": (20) Ոմանք. Եւ
եկեսցէ ՚ի սիոնէ փր": (21) Յօրինակին՝ զինի ուխտ՝ ասէ,
[illegible] ՚ի ներքո
ԷԷԷԷ Տէր. հանդոյցն այլոց: (21) Ոմանք. Մի՛ է պակասեսցեն
՚ի բե": (21) Ոսկան. Եւ ՚ի բերանոյ զաւակի զաւակի քո:
ԳԼ. Կ. (4) Ոմանք. Զի եկին հասին առ քեզ ՚ի հեռաստա-
նա"... եւ դստերք քո ՚ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ
բերիցեն: (6) Ոսկան. Ամենքն ՚ի Սաբայէ եկեսցեն": (7) Ո-

կեդարու ժողովեսցին առ քեզ, և խոյքն Նաբէովթայ
ածցին և մատուսցին ընդունելի պատարագ ՚ի վր̃ սե-
ղանոյ իմոյ. և տուն աղօթից իմոց փառաւորեսցի։
*Ո՞վ են սոքա որ իբրև զամպս թռուցեալ են, և իբրև 8
զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ իս։ *Ինձ 9
ակն ունին կղզիք և նաւք Թարսսի, յառաջագոյն ա-
ծել զորդիս քո ՚ի հեռաստանէ. զարծաթն և զոսկի ը̃
իւրեանս՝ վս̃ անուան Տն̃ սրբոյն, և վասն սրբոյն Իլ̃ի
փառաւորելոյ։ *Եւ շինեսցեն որդիք այլազգեաց ըզ- 10
պարիսպս քո, և թագաւորք նց̃ ընծայեսցին քեզ։ զի
վս̃ բարկութեան իմոյ հարի զքեզ, և վս̃ ողորմութեան իմոյ
սիրեցի զքեզ։ *Եւ բացցին դրունք քո հանապա- 11
զորդ ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի. և մի փակեսցին, կրել ՚ի
քեզ զզօրութիւն ազգաց. և զթագաւորս իւրեանց ածի-
ցեն առ քեզ։ *Զի ազգք և թագաւորք որ քեզ ոչ ծա- 12
ռայեսցեն՝ կորիցեն, և ազգքն աւերելով աւերեսցին։
*Եւ փառքն լիբանանու առ քեզ եկեսցեն. սարդիւն 13
և սաւսիւ, և նոճով և մայրիւ՝ առհասարակ փառաւո-
րել զտեղի սրբութեան իմոյ ※. և զտեղի ոտից իմոց
փառաւորեսցի։ *Եւ եկեսցեն առ քեզ զարհուրեալք 14
※ որդիք նեղչացն քոց՝ զայրացուցչաց, երկիր պագցեն
※ հետոյ ոտից քոց, ամենեքին որ զարհուրեցուցանէին
զքեզ. և կոչեսցիս քաղաք Տն̃ սրբոյն Իլ̃ի։ *Վա՜յ զի ե- 15
ղեր դու լքեալ և ատեցեալ, և ոչ ոք էր որ օգնէր քեզ։
Եւ արարից զքեզ յուրախութիւն յաւիտենական. ցնծութիւն
ազգաց յազգս։ *Եւ դիեսցես զկաթն հեթանոսաց, 16
և զմեծութիւն թագաւորաց կերիցես։ և ծանիցես թէ
ես եմ Տր̃, որ ապրեցուցանեմ և փրկեմ զքեզ Ած̃ Իլ̃ի։
*Եւ փոխանակ պղնձոյն՝ բերից քեզ ոսկի, և փոխա- 17
նակ երկաթոյն՝ բերից քեզ արծաթ, և փոխանակ փայ-
տի՝ բերից քեզ պղինձ, և փոխանակ քարի՝ տաց քեզ
երկաթ։ և տաց զիշխանս քո ՚ի խաղաղութիւն և զայցե-
լուս քո յարդարութիւն։ *Եւ ոչ ևս լուիցի անիրաւութիւն 18
յերկրի քում. և ոչ բեկումն և թշուառութիւն ՚ի սահ-
մանս

ժանք. Եւ մատուսցեն ընդունելի պատարագք։ (8) ՚Ի լուս". ՚Ի Հր՝ Ով. փոխանակ երկիցս՝ հարցական Ուղղական նշանա-կի, համաձայն ոմանց։ (9) Ոմանք. Եւ նաւք Թարշշի։ (10) Ո-մանք. Զպարիսպս քո.. ընծայեսցեն քեզ։ (11) Ոմանք. Հանապազօրդ ՚ի տուէ և ՚ի.. ածցեն առ քեզ։ (13) Ոռ-կան. Նոճիւն և մայրիւ։ (14) Բզ̃մք. Նեղչացն քոց և զարհուրեցուցչաց, և երկիր պագցեն հետոց ոտից... քաղաք Տն̃ սիոն սբ̃յն Իլ̃ի։ (15) Ոմանք. Եւ ցնծութիւն ազ". (18) Այլք. Եւ ոչ ևս լուիցի անիրաւութիւն յերկիր"... այլ կոչեսցին փրկութիւն պարիսպք։

սահմանս քո․ այլ կոչեսցին 'ի փրկութիւն պարիսպք քո, և
19 դրունք քո ցնծութիւն։ *Եւ ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն
'ի լոյս տունջեան, և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ
լոյս 'ի գիշերի․ այլ եղիցի քեզ Տր լոյս յաւիտենական,
20 և փառք քո Ած։ *Ո՛չ մտցէ քեզ արեգակն, և լուսին
'ի քէն ոչ պակասեսցէ․ զի եղիցի քեզ Տր լոյս յաւի-
21 տենական։ Եւ կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ։ *Եւ
ժողովուրդ քո ամենեքին արդար, և յաւիտեանս ժա-
ռանգեսցեն զերկիր։ Եւ պահել զնորատունկ գործոց
22 ձեռաց իւրեանց 'ի փառս։ *Սակաւաւորն հազարա-
ւոր եղիցի, և կրտսերն յազգ մեծ։ զի ես Տր ընդ ժա-
մանակս ժամանակս ժողովեցից զնս։

ԳԼ․ ԿԱ․

1 Հոգի Տն 'ի վր իմ, վն որոյ և օծ զիս։ Աւետ[ա]րանել աղքատաց առաքեաց զիս․ բժշկել ըզ-
բեկեալս սրտիւք․ քարոզել գերեաց զթողութիւն, և
2 կուրաց տեսանել։ *Կոչել ամ Տն ընդունելի։ *և օր
հատուցմանն Այ մերոյ։ Մխիթարել զամ սգաւորս։
3 *տալ սգաւորաց Սիոնի փառս․ փոխանակ մոխրոյն՝
օծումն ուրախութեան․ և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝
փոխանակ ոգւոյն վհատութեան։ Եւ կոչեսցին նոքա
4 ազգք արդարութեան՝ տունկ Տն 'ի փառս։ *Եւ շինեսցեն
զաւերակս յաւիտենից, և զյառաջագոյն աւերեալսն
կանգնեսցեն․ և նորոգեսցեն զքաղաքս աւերեալս ազ-
5 գաց մինչև յազգս։ *Եւ եկեսցեն օտարածինք հովիւք
խաշանց քոց․ և այլազգիք մաճկալք և այգեգործք
6 քո։ *Բայց դուք քահանայք Տն կոչեսջիք․ պաշտօ-
նեայք Այ մերոյ անուանեսջիք․ զզօրութիւն ազգաց կե-
7 րիջիք, և մեծութբ նց զարմանալի լինիջիք։ *Փոխանակ
ամօթոյ ձերոյ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անար-
գանաց ձերոց ցնծութիւն․ և այսպէս զերկիրն յերկրոր-
դում ժառանգեսցեն․ և ուրախութիւն յաւիտենից 'ի
8 վր գլխոց նց։ *Զի ես եմ Տր որ սիրեմ զարդարու-
թիւն, և ատեմ զյափշտակութիւն յանիրաւութենէ․ տաց
զվաստակս նց արդարոց, և ուխտ յաւիտենից ուխտե-
9 ցից ընդ նս։ *Եւ ծանիցի 'ի մէջ ազգաց զաւակն նց․
և

(20) Այլ․ 'Ի քէն մի՛ պակասեսցէ․ և եղիցի քեզ Տր լոյս։ (21) Ոմանք․ Զերկիր․ պահել զնորա"։
Գլ․ կա․ (3) Ոմանք․ Փոխանակ ոգւոյն վհատութեան։ Որ օրինակ մի․ փոխանակ ոգւոցն վհա"։ (5) Յօրինակին․ Մաճկալք և այգե"։ (6) Ոմանք․ Տն կոչեսջիք և պաշտօնեայք։ (8) Ոմանք․ Եւ ատեմ զյափշտակութիւն․․ և տաց զվաս"։ (9) Ոմանք․ Զաւակ նց․․․ զնս՝ և ասիցեն

Digitized by Google

եւ ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովրդոց ։ ամենեքին որ տե-
սանիցեն՝ ծանիցեն զնոսա՝ թէ սերմն են զաւակ օրհ-
նեալ յԱյ ։ եւ ուրախութեամբ ուրախ եղիցին 'ի Տր ։ * Ցնծ- 10
ասցէ անձն իմ 'ի Տր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկու-
թեան՝ եւ պատմուճան ուրախութեան ։ իբրեւ փեսայի եդ
ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն զարդու զարդարեաց զիս ։
* Եւ իբրեւ երկիր որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, եւ 11
իբրեւ դալարակեր որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր ։ այն-
պէս ծագեսցէ Տր զարդարութիւն իւր, եւ զցնծութիւն ա-
ռաջի ամ ազգաց ։

ԳԼ. ԿԲ.

Վասն սիոնի ոչ լռեցից, եւ վն Երմի ոչ ներեցից ։ մինչեւ 1
ծագեսցէ իբրեւ զլոյս արդարութիւն նր, եւ փրկութիւն
նր իբրեւ փայլակն՝ վառեսցի ։ * Եւ տեսցեն ամ հեթա- 2
նոսք զարդարութիւն քո, եւ թագաւորք զփառս քո ։ եւ
կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տր անուանեսցէ ։ * Եւ 3
եղիցես պսակ վայելչութեան 'ի ձեռին Տն, եւ թագ ար-
քայութեան 'ի ձեռին Այ քոյ ։ * եւ ոչ եւս կոչեսցիս լքեալ, 4
եւ երկիրն քո ոչ եւս կոչեսցի աւերակ ։ Զի քեզ անուն
կոչեսցին կամք իմ, եւ երկրին քում շինութիւն բնակու-
թեան ։ զի հաճեսցի Տր ընդ քեզ, եւ երկիրն քո բնակես-
ցի 'ի բնակութիւն ։ * Զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ 5
ընդ կուսի՝ այնպէս բնակեսցեն որդիք քո 'ի քեզ ։ եւ
եղիցի զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին,
այնպէս ուրախ լիցի Տր 'ի քեզ ։ * Եւ 'ի վր պարիս- 6
պացն քոց Երմ՝ պահապանս կացուցից, զօրն ողջոյն
եւ զգիշերն ամ. որ մինչեւ ցայգ՝ մի դադարեսցեն յիշել
զՏր ։ * Զի ոչ գոյ նման քեզ, եթէ ուղղեսցէ եւ արասցէ 7
զԵրմ 'ի պարծանս 'ի վր երկրի ։ * Երդուաւ Տր 'ի 8
փառս իւր՝ եւ 'ի զօրութիւն բազկի իւրոյ, եթէ ոչ տաց
զցորեան քո եւ զկերակուր 'ի ձեռս թշնամեաց քոց ։ եւ
ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո յորում վաստա-
կեցեր ։ * Այլ որ ամբարեսցենն կերիցեն զնոսա՝ եւ 9
օրհ.

Թէ սերմն են ։ (11) Ոմանք. Այնպէս ծագեսցուսցէ Տր զար՛՛ ։ Ուր ոմանք. ծագեսցուսցէ Տր զարդա՛՛ ։

ԳԼ. ԿԲ. (2) Բազումք. Եւ տեսցեն հեթանոսք ։ (5) Բազումք. Զոր օրինակ բնակէ երիտաս՛՛ ։ (5) Ոմանք. Զոր օրինակ բնակի փեսայ առ ։ (6) Յօրինակին չունէր զԵրուսաղեմի բառն, կայ, եւ առնէր՝ պահապանս կացուցի, հանապազ ձայնից ։ (6) Ոմանք. Եւ զգիշերն ողջոյն, որ մինչեւ ցայգ մի դա՛՛ ։ Ուր օրինակ մի ըստ ոմանց. որ մինչեւ յայգ մի ։ (7) Ոմանք. Ոչ գոյ նման քեզ.. եւ արասցէ Երմ պարծանս ։ (9) Ոմանք. Այլ ուր ամբարեսցեն կերիցեն զնո

Digitized by Google

օրհնեսցեն զՏէր. և որ ժողովեցինն զնա, արբցեն 'ի
10 սրահս սրբութեան իմոյ: * Երթայք մտէք ընդ դրունս
իմ, կազմեցէք զճանապարհս՝ հորդեցէք զշաւիղս:
գործեցէք ճանապարհս ժողովրդեան իմոյ, և զքարինս
'ի ճանապարհէն անտի 'ի բաց ընկեցէք. առէք նշան 'ի
11 հեթանոսս: * Զի ահաւասիկ Տէր լսելի արար մինչև 'ի ծագս
երկրի: Ասացէք դստեր Սիոնի, ահաւասիկ փրկիչ
քո հասանէ գայ՝ և ունի զվարձս իւր ընդ իւր. և գործք
12 իւր առաջի երեսաց իւրոց: * Եւ կոչեսցէ զնա ժողո-
վուրդ սուրբ՝ փրկեալ 'ի Տեառնէ. և դու կոչեսցիս խնդրե-
ցեալ քաղաք՝ և ոչ լքեալ:

ԳԼ. ԿԳ.

1 Ով այս ով է որ դիմեալ գայ յԵդովմայ, կարմրու- ԽԷ
թեան ձորձոց իւրոց 'ի Բոսորայ, գեղեցիկ պատմու-
ճանաւ և բռնութեամբ զօրութեամբ: Ես խօսիմ արդարութիւն և
2 իրաւունս փրկութեան: * Վասն էր կարմիր են ձորձք քո,
և հանդերձք իբրև հնձանահարի, լցեալ հնձանի կոխե-
3 լոյ: * Հնձան հարի միայն, և 'ի հեթանոսաց ոչ ոք էր
ընդ իս. կոխեցի զնոսա սրտմտութեամբ՝ և ճմլեցի զնոսա բար-
կութեամբ՝ և իջուցի յերկիր. և զամ հանդերձս իմ թաթա-
4 ւեցի: * Զի հասեալ էր 'ի վերայ նոցա օր հատուցման, և
5 ամ փրկութեան եկեալ հասեալ: * Հայեցայ՝ և ոչ ոք էր
որ օգնէր. զմտաւ ածի՝ և ոչ ոք էր որ 'ի թիկունս հա-
սանէր: փրկեաց զնոսա բազուկ իմ. և սրտմտութիւն իմ
6 միայն զդէմ կալաւ: * Կոխեցի զնոսա բարկութեամբ իմով,
և զենի զնոսա սրտմտութեամբ իմով, և իջուցի զնոսա յերկիր:
7 * Զողորմութիւնս Տեառն յիշեցի, զքաջութիւնս Տեառն յուշ արա- ԽԸ
րից. յամի զոր հատուցանէ մեզ Տէր: Տէր դատաւոր
բարեաց տանն Իսրայէլի, որ ածէ 'ի վերայ նոցա ողորմու-
8 թեան իւրում և ըստ բազում արդարութեան իւրոյ: * Եւ ա-
սաց՝ ոչ ժողովուրդ իմ են որդիքն իմ, և ոչ անար-
9 գեսցեն զիս. և եղև նոցա 'ի փրկութիւն * յամ նեղութե-
նոց: Ոչ պատգամաւոր ոք և ոչ հրեշտակ, այլ ինքնին
Տէր փրկեաց զնոսա. վասն սիրելոյ զնոսա և խնայելոյ 'ի նոսա
ինքնին փրկեաց զնոսա. և վերացոյց և բարձրացոյց զամ
10 աւուրս յաւիտենից: * Բայց նոքա հեստեցին, և բար-
կա-

.. և որ ժողովեցին զնա, արբցեն 'ի սրահս սր": (11) Բոնչամե. Եւ գործ իւր առաջի:

ԳԼ. ԿԳ. (2) Ոսկան. Եւ հանդերձք քո իբրև հնձա": (3) Այլ. Հանդերձս իմ թաթաւեցի: (4) Ոմանք. 'Ի վերայ նոցա օր հա": (7) Ոսկան. Զողորմութիւն Տն յիշեցից: (7) Ոմանք. Զոր ինչ հատուցանէ.. ողորմութեան իւրոյ: (9) Ոմանք. Եւ վերացոյց զնոսա, և բարձ": (10) Յայլ օրին. Ի..

Digitized by Google

կացուցին զհովիւ ոչխարաց իւրոց. և զարձանս. նոյն Տէր 'ի Եգիպտա-
մուտն. նմանեաց Տէր եւ ընդ նոսա աղաւաղեաց: * և յիշեաց 11
զաւուրսն յաւիտենից, [illegible] և զծառայութիւն
իւր: Ո՛ւր է եհան յերկրէ զհովիւն հօտից. ուր է որ եդ
'ի նոսա զհոգին սուրբ: * որ [illegible] զձեռն [illegible] 12
և բազուկ փառաց իւր յաղթահարեաց զջուրսն առաջի
երեսաց նոցա, առնել իւր անուն յաւիտենական: * Ածէ 13
զնոյն զնա ընդ անդնդովք իբրև զձի ընդ անապատ. * Եւ 14
իբրև զգրաստ ընդ դաշտ. և ոչ վաստակեցին. Էջ
հոգի Տն, և առաջնորդեաց նոցա: այնպէս առեր զժո-
ղովուրդն քո առնել քեզ անուն փառաց: * Եւ արդ 15
դարձ 'ի յերկնից՝ և տես 'ի տաճարէ սրբոյ քումմէ՝ և
'ի փառաց քոց. ո՞ւր է նախանձ քո և զօրութիւն. ո՞ւր է
բազում ողորմութիւն գթութեան քոց, որով համբերեր մեզ:
* Զի դու ես հայր. զի Աբրահամ ոչ գիտաց զմեզ, և 16
Իսրայէլ ոչ ծանեաւ զմեզ. այլ դու Տէր հայր մեր փրկեա
զմեզ, զի իսկզբանէ անուն քո է 'ի վերայ մեր: * Զմէ՞ մո- 17
լորեցուցեր զմեզ Տէր 'ի ճանապարհաց քոց. խստացու-
ցեր զսիրտ մեր չերկնչել 'ի քէն: դարձ վա ծառայից
քոց. դարձ վա ազգաց ժառանգութեան քոյ: * զուցէ 18
ոչ ժառանգեսցեմք զլեառն սրբութեան քոյ: հակառա-
կորդք մեր նեղեցին զմեզ՝ և կոխեցին զսրբութիւն քո:
* Եղաք իբրև զառաջինն՝ յորժամ ոչն տիրէիր մեր, և 19
ոչ կոչեցաւ էր անուն քո 'ի վերայ մեր:

ԳԼ. ԿԴ.

Եթէ բանայցես զերկինս՝ դողումն կալցի 'ի քէն լե- 1
րինք: * և հալեսցին իբրև զմոմ առաջի հրոյ. 2
և այրեսցէ հուր զհակառակորդս քո. և յայտնի լիցի
անուն քո ընդ թշնամիս քոյ. և յերեսաց քոց հեթա-
նոսք խռովեսցին: * յորժամ առնիցես զփառաւորու- 3
թիւնս, դողումն կալցի 'ի քէն զլերինս: * Յաւիտենից 4
ոչ լուաք, և ոչ աչք մեր տեսին այլ Աստծ բաց 'ի քէն.
և զգործս քո զոր առնիցես այնոցիկ որ ակն ունին ո-
ղորմութեան քում: * զի ընդառաջ լինիցի այնոցիկ որ առ- 5
նեն զարդարութիւն, և զճանապարհս քո յիշեսցեն: Ահա դ-
ու

նոցա զնա ընդ անդնդ: (11) Ոմանք. 'ի նոսա զհոգին սուրբ:
(12) Ոմանք. Եւ 'ի բազուկ փառաց իւրոց: (13) Ոմանք. Իբրև
զձի ընդ անապատ: (14) Բազ. Էջ հոգի 'ի Տեառնէ: (15) Ոմանք.
Դարձ յերկնից.. և զօրութիւն քո: (16) Բազումք յաւելուն.
Զի դու ես Տէր.. այլ դու Տէր հայր մեր: (17) Բազումք.
Խստացուցեր զսիրտս մեր: (19) Ոմանք. Իբրև զառաջինն
յորժամ ոչ տիրէիր 'ի մեզ. և այլն.
ԳԼ. ԿԴ. (4) Ոմանք. Եւ ոչ աչք տեսին. այլ Աստ. մեր այլ:

Digitized by Google

ահա դու բարկացար և մեք մեղաք ։ Վասն այնորիկ մոլոր-
6 եցաք ։ * և եղաք իբրև զպիղծս ամենեքեան ․ իբրև
զհանդերձ դաշտանաւորաց ամ արդարութիւնք մեր ․ և թօ-
թափեցաք իբրև զտերև ամենեքին մեք վասն անօրէնու-
7 թեանց մերոց ․ հողմն վարեսցէ զմեզ ։ * Եւ ոչ ոք էր
որ կարդայր զանուն քո, և ոչ որ յիշէր ապաստա-
նել զքեզ ․ զի դարձուցեր զերեսս քո ՝ի մէնջ, և
8 մատնեցեր զմեզ մեղաց մերոց ։ * Եւ արդ Տէր՝ հայր
մեր դու ես ․ մեք կաւ, և դու ստեղծիչ մեր ․ և գործք
9 ձեռաց քոց ամենեքեան մեք ։ * Մի բարկանար մեզ Տէր
յոյժ, և մի ՝ի ժամանակի յիշեր զմեղս մեր ։ Եւ արդ
10 հայեաց Տէր ․ զի ժողովուրդ քո եմք, * և քաղաք սրբու-
թեան քո եղև անապատ ․ իբրև զանապատ եղև Եմ ․
11 * յանէծս մատնեցաւ տունն սրբութեան մերոյ ․ և փառացն
զոր օրհնեցին հարքն մեր՝ եղև հրձիգ, և ամ փառաւ-
12 որութիւն մեր կործանեցաւ ։ * Եւ ՝ի վերայ այսր ամենայ-
նի համբերեր Տէր, և լռեցեր ․ և խոնարհեցուցեր զմեզ
մինչև յոյժ ։

ԳԼ. ԿԵ.

1 Յայտնի եղէ այնոցիկ որ զինէն ոչ հարցանէին ․ գտ-
այ այնոցիկ որ զիս ոչ խնդրէին ․ ասացի՝ աւա-
սիկ եմ, ազգին ցուցի որ զանուն իմ ոչ կարդացին ։
2 * Զօր հանապազ ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդն
անհաւան և հակառակող ․ որ գնային զճանապարհս որ
3 ոչ էր բարւոք, այլ զհետ մեղացն իւրեանց ։ * Ժողո-
վուրդս այս որ բարկացուցանէր զիս ․ առաջի իմ զօր
հանապազ զոհէին՝ ՝ի պարտէզս իւրեանց, և արկանէին
4 խունկս յաղիւսս իւրեանց ․ * գերեզմանս, որք ննջեն ՝ի
յերազս իւրեանց ։ Եւ յայրս կարկամեալ ննջեն մի-
նչև ուտեն․ որք ուտէին զխոզի միս և զարգանակ
5 զոհից, և ամ անօթք նոցա պղծեալ են ։ * որք ասեն
՝ի բաց կաց յինէն՝ մի մերձենար յիս զի սուրբ եմ ։
Այս է ծուխ բարկութեան իմոյ՝ յորում հուր բորբոքեալ
6 է զամ աւուրս ։ * Ահաւասիկ գրեալ է առաջի իմ ․
7 ոչ լռեցից՝ մինչև հատուցից ՝ի ծոցս նոցա * զմեղս նոցա ․ և
հարց

(6) Օրինակ մի ըստ ասորականին ․ Իբրև զհանդերձս դաշտանաւորաց
արարեալ ։ (7) Այլ օրինակ ․ Եւ որ ոչ յիշեսցէ ։ (11) Այլ օրինակ ․ տունն
սրբութեան քո ։ (12) Այլ օրինակ ․ խոնարհեցուցեր զմեզ յոյժ ։
Գլ․ ԿԵ․ (1) Այլ օրինակ ․ Ասացից ․ աւասիկ եմ ։ (2) Այլ օրինակ ․
Ձգեցից զձեռս իմ առ ․ (3) Եբր․ Առաջի իմ հանա-
պազ զոհէին ․ ․ յաղիւսս իւրեանց ։ (4) Այլ օրինակ ․ Գերեզմանս
որք ննջեն յերազս ։ (4) Այլ ․ Կարկամեալ ննջէին ։
(7) Այլ օրինակ ․ Եւ զմեղս հարցն իւրեանց ։

Digitized by Google

զմեղս հարցն նոցա ՚ի միասին՝ ասէ Տէր։ Որք արկանէին
խունկս ՚ի վր̃ լերանց, և ՚ի վր̃ բլրոց նախատեցին
զիս. հատուցից զգործս նոցա * յառաջագոյն ՚ի ծոցս նց̃։
ԽԹ * Այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եթէ գտանիցի ճիռ 8
՚ի մէջ ողկուզոյ, և ասիցեն. մի՛ ապականեր զդա, զի
օրհնութիւն Տն̃ ՚ի դմա. այնպէս արարից վասն ծառայիցն
իմոց, վասն որոյ ոչ կորուսից զամենեսեան։ * Եւ հանից 9
զզաւակ յակոբայ և յուդայ, և ժառանգեսցեն զլեառն
սրբութեան իմոյ. և ժառանգեսցեն ընտրեալք իմ և ծա-
ռայք իմ. և բնակեսցեն ՚ի նմա։ * Եւ եղիցի յանտառ 10
ուտն մակաղատեղիք հօտից, և ձորն աքովրայ հան-
գիստ անդէոց ժողովրդեան իմոյ որ խնդրեցին զիս։
* Այլ դուք որ թողէք զիս, և մոռացարուք զլեառն 11
սրբութեան իմոյ։ և կազմէք գիւաց սեղան, և խառնէք
խառնելոյս բախտից։ * Ես մատնեցից զձեզ ՚ի սուր, 12
և ամենեքեան կոտորելովք. զի կոչեցի զձեզ՝ և ոչ լու-
արուք. խօսեցայ՝ և ստնգանեցէք. և արարէք չար
առաջի իմ. և զոր ոչ կամէի՝ ընտրեցէք։ * Վասն այսո- 13
րիկ այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ
կերիցեն, և դուք քաղցիջիք. ահաւասիկ որ ծառայեն
ինձ արբցեն, և դուք ծարաւեսջիք. ահաւասիկ որ
ծառայեն ինձ, ուրախ լիցին, և դուք ամաչեսջիք։ * Ա- 14
հաւասիկ որ ծառայեն ինձ ցնծասցեն ուրախութեամբ
սրտից, և դուք աղաղակեսջիք առ ցաւս սրտից ձերոց,
և առ բեկմանէ հոգւոց ձերոց ողբասջիք։ * զի թողջիք 15
զանուն ձեր ՚ի յագուրդ ընտրելոց իմոց, և զձեզ Տէր
սատակեսցէ։ Եւ ծառայիցն իմոց կոչեսցի անուն նոր.
* որ օրհնեսցի ՚ի վր̃ երկրի. զի օրհնեսցեն զԱծ̃ ճշ- 16
մարիտ. և որ երդնուցուն ՚ի վր̃ երկրի՝ երդուիցեն
յԱծ̃ ճշմարիտ։ զի մոռասցին զնեղութիւնս առաջինս, և
ոչ եւս անկցի ՚ի սիրտս նց̃։ * Զի եղիցին երկինք նոր և 17
երկիր նոր, և ոչ եւս յիշեսցեն զառաջինսն. և ոչ եւս
անկցի ՚ի սիրտս նոցա։ * այլ ուրախութիւն և ցնծութիւն 18
գտ-

(8) Ոմանք. ՚ի մէջ ողկուզոյ։ և ոմանք. ողկուզոյ։ (9) Ոմանք. Զզաւակ ՚ի յակոբայ։ (10) Այլք. Եւ եղիցին յանտառութիւն։ (10) Բազումք. Եւ ձորն նաքովրայ հանգիստ անդէոց. կամ, անդեաց։ (11) Ոմանք. Այլ դուք թողէք զիս, և։ (13)(14) Ոմանք ՚ի լուսանցս նշանակեն. Որք ծառայեն ինձ։ (14) Ոմանք. Եւ առ բեկմանէ հոգւոց։ (15) Բազումք. Իմոց կոչեսցի անուան նր̃։ (16) Ոմանք. Օրհնեսցեն զԱծ̃ ճշմարիտ... երդնուցուն յԱծ̃ ճշմարիտ։ (16) Բազումք. Զնեղութիւն առաջին. և ոչ և անկանիցի ՚ի սիրտս։ (17) Ոմանք. Զառաջինն. և ոչ անկցի ՚ի։ (18) Ոմանք. Եւ ցնծութիւն գտցեն ՚ի նմա։

Digitized by Google

[illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

ԳԼ. ԼԱ.

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

---

(19) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible]

ԳԼ. ԼԱ. (1) [illegible] (2) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (3) [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ծ [illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]

---

(4) [illegible] (5) [illegible] (7) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible]

հատուցանել սրտմտութեամբ վրէժխնդրութիւն իւր , և սաստիւ
16 հրոյ զպարհամարհանս իւր ։ * Զի 'ի հուր Տն դատես֊
ցի երկիր ամ․ և 'ի սուր նր ամ մարմին ։ բազումք եղի֊
17 ցին վիրաւորք 'ի Տէ , * որ սրբէին և մաքրէին 'ի պար֊
տէզս և 'ի սրահս խուրանաց ։ որ ուտէին միս խոզենի՝ և
զգարշելիս՝ և զմուկնն , 'ի միասին սատակեսցին նոքա՝
18 ասէ Տր ։ * Եւ ես զգործս նց և զխորհուրդս նց գի֊
տեմ ։ Գամ ժողովել զամ ազգս և զլեզուս ․ եկեսցեն
19 և տեսցեն զփառս իմ ։ * և Թողից 'ի վ՛ր նց նշան ։ Եւ
առաքեցից 'ի նոցանէ փրկեալս յազգս ․ 'ի Թարսիս , և
'ի փուդ , և 'ի լուդ , և 'ի մոսոք , և 'ի Թոբէլ , և յելլա֊
դա , և 'ի կղզիս հեռաւորս՝ որոց չիցէ լուեալ զանուն
իմ , և ոչ ևս տեսեալ զփառս իմ ․ և պատմեսցեն զփառս
20 իմ և զանուն իմ 'ի մէջ ազգաց ։ * և ածցեն զեղբարս
ձեր յամ ազգաց պատարագ Տն ․ հեծեալս կառօք՝
հանդերձ պալարակաւ երիվարօք հովանոցօք 'ի սուրբ
քաղաքն Երմ , ասէ Տր ։ Որպէս մատուցին ինձ որդիքն
21 Իղի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տուն Տն ։ * և
'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս և 'ի ղևտացիս՝ ասէ
22 Տր ։ * Զոր օրինակ երկինք նոր՝ և երկիր , զոր եսն առ֊
նեմ կալ առաջի իմ , ասէ Տր ․ նոյնպէս կացցէ զաւակն
23 ձեր ։ * Եւ եղիցի ամիս յամսոյ՝ և շաբաթ 'ի շաբաթէ ․
եկեսցէ ամ մարմին երկիր պագանել առաջի իմ յԵմ՝
24 ասէ Տր ամծ ։ * Եւ ելցեն՝ և տեսցեն զոսկերս մարդ֊
կան առ իս յանցուցելոց ․ զի որդն նց ոչ վախճանես֊
ցի , և հուր նց ոչ շիջցի ։ և եղիցին 'ի տեսիլ ամենայն
մսեղեաց ։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Եսայեայ ։

---

(16) Օրինակ մի ․ Զի հրով Տն դատեսցի" ։ (19) Այլ ․ Եւ 'ի մոսոք և 'ի թիր" ։ (19) Ոմանք ․ Եւ ոչ տեսեալ զփառ" ։ (20) Ոմանք ․ երիվարօք և հովանոցօք ։ (22) Ոմանք յառա֊ջեան ․ Եւ երկիր նոր զոր ։ (24) Օրինակ մի ․ Եւ եղիցի տես֊սիլ ամծ ։ [illegible] Կատարեցաւ Եսայի Մարգարէ ։

* [illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑՆ

[illegible]

կռանս, 'ի դէմս մեր, որ սա էր 'ի հնումն զպատմիչեանն բէկ, եւ 'ի նորումս պէեթանոս:

Բ. Եւ ամուլն' ուրախացեալ ատար խաւարին քո' բանիս, թէ մայր որդեգրին 'ի մեծութէ:

Գ. Եւ միքիա' ցուցանէ պարէշ ծննդեանն քո, թէ գոռ բէթղահէմ, 'ի քէն եւլոյն ինչ իշխան:

Դ. Եւ յովէլ' զէջս հոգւոյն ոք, 'ի վերնատանն:

Ե. Եւ աբդիոս' 'ի դէմս երուծայեցւոց զխործմանան հալածանօք դիւոց:

Զ. Եւ յովնան' խղճմտին եւ եւլէոս 'ի խորոց' զերեքօրեայ յարութեան քո:

Է. Եւ նաւում' զպարոպութէ ատեաթեցւոց. եւ 'ի դէմս նինուէի զխործմանան դժոխոց:

Ը. Եւ ամբակում' զքո գալստեանն քո, եւ հատապոսն ատրդարացեալոց. եւ զքո քո 'ի մէջ աստուածոց խաւարոյ:

Թ. Սոփոնիա' զքո յարութեան քո, եւ համբարձմանն 'ի նա:

Ժ. Անգէոս' յետ դարձին 'ի բաբելոնէ զքո շինուած տաճարին' 'ի խորհուրդ եկեղեցւոյ, եւ զքո միւսանգամ գալստեանն քո, եւ անշարժ արքայութեան:

ԺԱ. Զաքարիա' զքո 'ի յովանակի նստելոյն քո, եւ զքո լուսաւոր նոյն ատոր:

ԺԲ. Մաղաքիա' զքո առաջին գալստեանն քո, թէ յանկարծակի գայ Տէրն 'ի տաճարն. եւ զքո երկրորդին' թէ ով կա ծածկելոցն:

Գլուխք Ոսկէ Սարգարէի:

Ա. Տղամայր ատեալ էին զաւանէք, եւ զորդիս որ ծնանիցին' աստուածնել յեզրայել. եւ ոչ ծաղկեալ էմ եւ շաղարձեալ:

Բ. Պատուհասէ ղծողղնորդն զքո պատանէ, եւ կանխաւ գուշակէ զխորտապն, եւ դիւրաքէն ինչ յետ կորսդեանն: Իսկ ոտոմ դեցեց նոցա սաւոք' հանդերձ գաղանօք անապատի, եւ խօսեցացղ պէտք ինչ հաստաղուր մարթէ 'ի հաստատութեանն քո ամենայն:

Գ. Հրամնն ատենս ատնել էին զան, այնա զաւեքն հրէապատի յայտնէ:

Դ. Պատուհասէ ղծողղնորդն եւ պտահանայն զքո բէմ եւ մեծամեծ մեղաց. բամբասէ զնո յարբեցուէ, եւ 'ի շնութէ եւ 'ի ցասումն:

Ե. Պատուհասէ զի բարցին յայս ազգս, եւ յատուրէապանեայն ապատապաւն եղէն, եւ յեզեկիղապայեան պանծայեն. եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զպատիժս:

Զ. Ասէ թէ պատերազմս ծախայա եկեալ. եւ լալինաէ յոգ գոսապ ղաջողութէ:

Է. Ցուցանէ զծ զեար խնամս սա էձեւլոցիս, եւ զնոցա ապակադատութիւն առ նա. եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զնիզս:

Digitized by Google

Գլուխք Ամովսայ Մարգարէի։

ա. Օտարերկրութիւն դամասկոսի, գազայ, տիւրոսի, եդոմայեցւոց, ամոնացւոց, մովաբացւոց, յուդայ, իսրայէլի համարի. Եւ յառաջագոյն ասէ զշարժումն որ էր ըստ միում ամի առաջ հերոդ էին նոցա։

բ. Զերախտիսն որ եղեն յԱյս՝ բանք. Եւ զնոցա յարձակմանութիւն և զարհամարհութիւն և զհարուածսն որ պատահեցին նոցա։

գ. Զկանանցն ամարեաց՝ յանցանս ինչ և յանցեալ կամք բամբասէ. և յառաջագոյն գուշակէ զաւերն և զպատժեալն եւ զբազմութեան նոցա. զի բազում մարդասպանք հարան, և չդարձան ապաշխարութեամբ։

դ. Պատուհասէ զինքն զի ընդ յանդիմանութիւն իւրեանց զանխա-կաց զինեցին. և խրատէ զառանց առ ած։ Աղաղակեալ և անհնա-զանդեցին նոցա. վասն զի զնոցայն առ թէ զոյն որ զանձին առանց ուշ։ Իսկ աւանդ զայն 'ի հանդերձեալ դատաստանն ասէին. այլ այնքան իսկ անձին բազմաց յանձանութիւն ըստ չէր դարձուցանէ։

ե. Հրաժեշտ 'ի զօրաց նոցա, 'ի զոհից և 'ի պաշտամանց. առաջ-առաջնորդացն աւելնոյ. զի մանաւանդ իսկ. վասն զի կարգաւ առաջ-առաջնոյն իւրեանց կատարեալ ասէն թէ մարդկէ յերկինս։ Արդ-ղջնանն իսկ զորս մարդացեալ ընդ զծառայութեան. վասն զի ոչ էր առանց մարդացանէ, այլ միայն նզովեալ հրեշտակաց խա-րանն. բայց ասա զամ ծաղրողականն ասէ. և բամբասէ զնոյն-չափ խափանութիւն յաղագս բազմաց զանձն։

զ. Մարգարէն և դարդարանս և արտամունքն՝ զնոցա բանն նոցա մարգարէանաց։ Եւ զնոյնս զամ առաջնորդ բնակողին. ընտրեալն զմարգարէն և հալածէ. Իսկ նա և նոր մարգարէա-նայ չարիս և ծաղրողականն։

է. Տեսանէ գործ կատարած, և այնու չարութիւն նոցա նշա-նակէ։

ը. Զանօրէնութիւն և զանիրաւութիւն հասարակ, և զհանդերձեալ սովն բաժանեալ որ հասանելոց է նոցա՝ բանականն։ Արդ արհամար 'ի միջօրէի. զլուրն բանիցն ժամանակէն բնական, և զնոցա դարձուցանէ 'ի նա։

Գլուխք Միքեայ Մարգարէի։

ա. Օհանդերձեալ աւերն սամարիայ և զնոյն յառաջագոյն գու-շակէ. և զպատժեալսն յամենայն յանէ 'ի նոյն և զերկրն նոցա 'ի բաբելոնէ։

բ. Պարծանաց՝ և անիրաւութիւն զինուորաց ծաղրողականն. և զառաջնորդս և զնոցա մարգարէս։

գ. Զիշխանաց՝ որ հասարակ ընդ 'ի խոր ձեռ, և զմի նորոց կար-կարանց. վասն զի առաջին օրէնքն 'ի սիոնայ ելանէ. և առ 'ի նմին. և զմի խոր խաղաղութիւն։

Digitized by Google

Ե. Զաւերն որ Քաղդեայն հասանելոց էին հրէից՝ յառաջագոյն գուշակէ ։
Զ. Վասն մարգարէոց ծնծղականն ... և հատուցանելոց 'ի նոսա ։ և եղելոցն առ ժողովրդեան յանցանաց. զորս պատուէր առնելով զ... ... ժողովրդեան աղերսեցին ։
Է. Ողորմութեան ընդ ծածկեցելոյն խոցոյ, և համար երանելեաց նոր. և հրաժեշտ 'ի ... ։ Այնքայր մարգարէն զինուորեալն ... և ... 'ի կատարածն յետ ... յարուցեալ ... և ... զկարգն գոյ լոյս կոչելու ։

Գլուխք Յովէլայ Մարգարէի ։

ա. Օ... պահոց նշանակէ, վճռելն առ, և խրատ ... հաղորդեցուցանել ... ։
բ. Զեկն առաքելութեանցն գուշակէ. և յետ այնորիկ դիմելոց ... թէ ինչ մարգարէանայ ։
գ. Զդեղ ընկալոցն որ առաքելոցն ընդունելոց էր գուշակէ. մարգարէանայ և զհօրութ ... որ եղև յետ եկեղ 'ի բաց ... ։ Որպէս և այլազգաց ... 'ի ... ... ինչ նշանակէ ։

Գլուխք Աբդիու Մարգարէի ։

ա. Օ... եդովմայեցւոց ... յառաջագոյն գուշակէ, Եւ յաղթելոյ նոցա 'ի Սեիրայ ... ընդ այն ... եղելոյ ։

Գլուխք Յովնանու Մարգարէի ։

ա. Յովնանու մարգարէն, և փախուստ 'ի Թարսիս. և ... 'ի ... ։ և ... 'ի ... և ... և ... ։

Գլուխք Նաւումայ Մարգարէի ։

ա. Սասանումն ... ։
բ. Վասն ... գուշակէ, յանկարծ և ... 'ի ... և ... և ... ։

Գլուխք Ամբակումայ Մարգարէի ։

ա. Օ... ։ ... գուշակէ ։
բ. Վասն հրէից ... և ... 'ի ... ։

տոր ։ մարգարէանայ եւ ընդդէմ բաբելացւոց ։ եւ աղաղակէ յետ հատուցման կեցցէ սնոտի կայ ։ Բայց ձեռն մարգարէին ծանուցանէ ծաղկեցուցանել եւ յանդիմանել (եւ խրատել) եւ նենգաւորել ։

գ. Կայ եւ յաղթեն անէծխաւոր մարգարէութիւն եւ ս ։

Գլուխք Աբդիաւյ Մարգարէի ։

ա. Սպառնայ Եդովմայ պատուհասիւ Տեառն, նախերգանք փառաց նոյն աւուր ։

բ. Ըստ ձեռին պատուհաս մեղքերոյ եւ անօրէնութեանց ։ յաղթել եւ դիմադարձութիւն կործանեալ, եւ տայ փրկութիւն տաճար Սիովնի ։

գ. Վա՜ զաւակի այնոցիկ՝ որ ’ի սէ բերին հատուցումն ։ խաւար ։

Յառաջաբան Անգէի Մարգարէի ։

ա. Սա յետ եկեալ ’ի Բաբելոնէ մարգարէանայ, եւ յորդորէ զժողովուրդն ։ զի շինեսցեն զտունն Տեառն յանդիման անօրէն շինողաց եւ զպատնէշն շինուածոց անուանեալ աւանին ։ Սպառնայ եւ սրով ամբարշտաց ։ Խօսի ձեռն ’ի Զօրաբաբէլ պատճառին ։ եւ զօրաւոր զօրութեամբ շարժեսցէ զերկինս՝ զոր ’ի հնգհարիւրեակ կեղծին սուրբ պատուոյ՝ սնոտի կայ ։

Գլուխք Զաքարիայ Մարգարէի ։

ա. Սա ևս յետ եկեալ ’ի Բաբելոնէ մարգարէանայ ։ եւ յիշեցուցանէ նոցա զհերս հարցն խորհրդոց եւ զդառնութիւն առ երեսն ։ եւ խրատէ զի ’ի նմին կալ ։ Յայտնէ հրեշտակին զօրն ձի եւ ծաղկաւորեալ զտեղիս, եւ յարկս ավերից զոր ծառայեցուցին զն ։ Բայց եղջերաց խափանաց պատմութիւնն ի յերկիրն ’ի Սիոն յերկիր, առաքելութեանց, բարեկարգ, քահանայից, եւ յայտ ։ խոյացեալ սատարածին ասացեալ է ։ եւ զի որդին որդի՝ անօրինաց ։

բ. Վա՜ հատուցանելն ’ի նմ ։ փրկանք եւ շինեալ յաւերակներաց, եւ ըղձականութիւն ։ եւ զայս որոնի պարապել՝ բնակելով եւ մնալ պատերն կալ ։

գ ։ Յայտնեալ փրկանք զՏէր ։ ասացեալ այն ինչ եկեալ էր ’ի Գեհեան՝ Աստուծոյ՝ քահանայ էր Աստուծոյ եւ բարձրեալ ։ Զի ել ընդ ժողովուրդն ժողովեաց նոցա զՏէրութիւն անձինն զնա հաստատեաց ։ պարզեալ անդրադարձ եւ սուրբ է նա ։ եւ է քրիստոնեա ։

դ. Հրամայէ աւանդել ընդ եւ գործել զպատ յաւիտենին ։ եւ զի ասաստուածաւ այն եւ ոչ է ամենայն եւ ’ի նմ աստուածն ոգով, եւ մարմնի աւանդ ։

ե. Մեծագործ հզօրութիւն տաճարին Եղիաքայ ։ հրաշալիքն արար

[illegible]

Է. Զատուցին [illegible] մարգարէանայ էր, և [illegible]

[illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

[illegible]

Գրեանք Սամուէլայ Մարգարէի.

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

[illegible]

Digitized by Google

ԳԻՐՔ ՏԵՍԼԵԱՆՑ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԷԱՅ

ԳԼ. Ա.

Բան Տն որ եղեւ առ Ովսէէ որդի Բէերայ. Յաւուրս Ոզիայ, և 1
յՈվաթամու, և Աքազու, և Եզեկիայ՝ թագաւորաց Յուդայ. և
յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ թագաւորի Իսրլի։

Ա ՍԿԻԶԲՆ ԲԱՆԻՑ ՏԵԱՌՆ 2
առ Ովսէէ։ Եւ ասէ Տէր ցՈվսէէ. գնա
առ դու քեզ կին պոռնկութե, և որդիս
պոռնկութեն. զի պոռնկելով պոռնկեսցի երկիր 'ի Տէ։ * Եւ չոգաւ առ զԳո- 3
մեր՝ դուստր Դաբելայիմայ։ և յղացաւ՝ և ծնաւ նմա
որդի։ * Եւ ասէ ցնա Տէր. կոչեա զանուն նր Յեզրայէլ։ 4
քանզի սակաւիկ մեւս ևս խնդրեցից զարիւնն Յեզրայէլի
'ի տանէն Յէուայ։ և դադարեցուցից զթագաւորութի
տանն Իսրլի։ * և եղիցի յաւուր յայնմիկ խորտակեցից 5
զաղեղն Իսրլի 'ի ծործորն Յեզրայէլի։ * Յղացաւ միւսան- 6
գամ, և ծնաւ դուստր։ և ասէ ցնա. կոչեա զանուն նր
Չողորմեալ. զի ոչ ևս յաւելից ողորմել տանն Իսրլի. այլ
ընդդէմ կացից նց հակառակութբ։ * Բայց որդւոցն 7
Յուդայ ողորմեցայց, և փրկեցից զնս Տէր Ած իւրեանց.

և

---

* Յամենայն՝ վերնագիրս այս. Գիրք տեսլեանց, դնի 'ի սկիզբն նախադրութեն։ Եւ այս օրինակս 'ի վերնագիր երկոտասանիցս դնին, Ովսէէ մարգարէ. Ամովս մարգարէ. ևն։ Գլ. ա. (2) Օրինակ մի 'ի բաց թողեալ զվերնագիր տողին համառօտ՝ այսպէս սկիզբն առնէ մարգարէութեանս. Եւ եղև բանն Տն առ Ովսէէ. և ասէ Տէր ցՈվսէէ գնա առ դու առ քեզ կին։ (2) 'Ի բազումս պակասի. Կին պոռնկութեն, և որդիս պոռնկութեն։ (3) Բազմք. Եւ չոգաւ և առ զԳոմեր դուստր։ (4) Ցօրինակին. Եւ ասէ ցնա Տէր։ (4) Աստ. Յեզրայէլ... յեզրայէլի։ (4) Ոմանք. 'ի տանէն յա[illegible]ւայ. և թագաւորեցուցից զթագաւորութեն։ (6) Ոմանք. Ընդդէմ կացից սոցա։

Digitized by Google

և ոչ փրկեցից զնոսա աղեղամբ, և ոչ սրով, և ոչ պատե-
րազմաւ. ոչ կառօք, և ոչ երիվարօք, և ոչ հեծելօք։
8 Եւ ընկեց 'ի ստենէ զԱնողորմելին։ Դարձեալ յղա-
9 ցաւ և ծնաւ որդի։ Եւ ասէ՝ կոչեա զանուն նր՝ ոչ
Ժողովուրդ իմ. զի դուք չէք Ժողովուրդ իմ. և ես ոչ
10 ինչ եմ ձեր։ Եւ էր թիւ որդւոցն Իէլի իբրև զաւազ
ծովու անչափ և անթիւ։ և եղիցի 'ի տեղւոջ յորում
ասացաւ՝ ոչ ժողովուրդ իմ դուք, անդ կոչեսցին նոքա
11 որդիք այ կենդանւոյ։ Եւ ժողովեսցին որդիքն յու-
դայ և որդիքն Իէլի 'ի միասին. և դիցեն իւրեանց իշ-
խանութիւն մի. և ելցեն յերկրէ անտի. զի մեծ է օրն
յեզրայէլի։

Գլ. Բ.

1 Ասացէք ցեղբայր ձեր՝ Ժողովուրդ իմ. և ցքոյրն ձե- Բ
2 Ողորմեալ։ Դատեցարուք ընդ մօրն ձերում, դա-
տեցարուք։ զի այն ոչ է իմ կին, և ես ոչ եմ այր նր.
և բարձից զպոռնկութիւն նր յերեսաց իմոց, և զշնութ
3 նր 'ի միջոյ ստեանց իւրոց։ Զի արարից զնա մերկ,
և կացուցից զնա ըստ աւուրց ծննդեան իւրոյ. և ե-
դից զնա իբրև զանապատ, և կարգեցից զնա իբրև զեր-
4 կիր անջրդի, և սպանից զնա 'ի ծարաւոյ։ Եւ որդւոց
5 նր ոչ ողորմեցայց, զի որդիք պոռնկութեան են։ Զի
պոռնկեցաւ մայր նց, և յամօթ արար որ
ծնաւ զնս։ զի ասաց՝ երթայց զհետ հոմանեաց ի-
մոց, որք տային ինձ զհաց իմ և զջուր, և զհանդերձ,
և զկտաւ իմ, և զգինի իմ, և զձէթ իմ, և զամ ինչ որ
6 պիտոյ է ինձ։ Վասն այնորիկ ես փակեցից զճանա-
պարհս նր պատնիշօք, և առաջնորդեցից զճանապարհս
7 նր, և զշաւիղս իւր մի գտցէ։ Եւ ընթասցի զհետ հո-
մանեաց իւրոց, և մի հասցէ նց. խնդրեսցէ զնս՝ և մի
գտցէ զնս։ և ասասցէ՝ երթայց և դարձայց առ այրն
8 իմ առաջին, զի յայնժամ բարւոք էր ինձ քան այժմ։ Եւ
նա ոչ գիտաց՝ թէ ես ետու նմա զցորեան, և զգի-
նին, և զձէթն, և բազմացուցի նմա արծաթ։ և նա ա-
րար արծաթեղէնս, և ոսկեղէնս յանուն բահաղու։
9 Վն այնորիկ դարձուցից՝ և առից զցորեանն իմ 'ի
ժամանակի իւրում՝ և զգինին իմ, և զձէթն 'ի ժամա-
նա-

(7) Ոմանք. Եւ ոչ կառօք։ (10) Ոմանք յաւելուն. իբրև
զաւազ առ ափն ծովու։
Գլ. Բ. (1) Բազումք. Եւ ցքոյրն ձեր ողորմեալ։ (2) Այլք.
Զի նա ոչէ իմ կին։ (2) Ոմանք. 'Ի միջոյ ստեանց իւրոց։
(5) Ոմանք. Որք տային ինձ։ (9) Ոմանք. Վն այնորիկ
դար... զի մի ծածկեսցէ զաւակութիւն իւր։

Digitized by Google

նակի իւրեանց. և զերծից 'ի նմանէ զհանդերձ իմ, և
զկտաւ իմ. զի մի ծածկեսցէ զծանօթականս իւր: * Եւ 10
արդ յայտնեցից զպղծութիւն նր առաջի հոմանեաց իւ-
րոց. և ոչ ոք հանիցէ զնա 'ի ձեռաց իմոց: * և դարձու- 11
ցից զամ բարեկենդանութիւն նր, և զտօնս նր, և զամ-
սագլուխս նր, և զշաբաթս նր, և զամ վաճառս նր:
* և ապականեսցից զայգիս նր՝ և զթզենիս նորա. զոր 12
միանգամ ասաց՝ թէ կապէնք իմ են այս՝ զոր ետուն
ինձ հոմանիքն իմ. և եդից զայն 'ի վկայութիւն: և կերի-
ցեն զայն գազանք անապատի՝ և թռչունք երկնից՝ և
սողունք երկրի: * Եւ խնդրեցից 'ի նմանէ վրէժ զա- 13
ւուրցն բահաղիմայ՝ յորս զոհէր նց: դնէր զխունկս, և
արկանէր զքառասմանեակս իւր, և երթայր զհետ հո-
մանեաց իւրոց. և զիս մոռացեալ էր՝ ասէ տր: * Վս 14
այնորիկ ահաւասիկ ես մոլորեցից զնա, և կարգե-
ցից զնա իբրև զանապատ. և խօսեցայց 'ի սիրտ նորա:
* և տաց նմա զստացուածս իւր անտի. և զծործորն 15
աքորայ՝ բանալ զմիտս նր. և խոնարհեսցի անդ ըստ
աւուրց տղայութեան իւրոյ, և ըստ աւուրց ելանելոյ նր
յերկրէն եգիպտացւոց: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ 16
ասէ տր. կոչեսցէ զիս այր իմ, և ոչ կոչեսցէ զիս բա-
հաղիմ: * և բարձից զանուանս բահաղիմայ 'ի բերանոյ 17
նր. և մի ևս յիշեսցին անուանք նց: * Եւ եդից նց 18
ուխտ յաւուր յայնմիկ հանդերձ գազանօք անապատի՝
և թռչնովք երկնից՝ և սողնօք երկրի. և զաղեղն, և զսու-
սեր, և զճակատամարտ խորտակեցից յերկրէ. և
բնակեցուցից զքեզ յուսով: * և խօսեցայց զքեզ ինձ 19
յաւիտեան. և խօսեցայց զքեզ ինձ արդարութբ՝ և
իրաւամբք՝ և ողորմութբ՝ և գթութբ: * և խօսեցայց 20
զքեզ ինձ հաւատովք. և ծանիցես զտր: * Եւ եղիցի 21
յաւուր յայնմիկ՝ ասէ տր. լուայց ես երկնից. և եր-
կինք լուիցեն երկրի: * և երկիր լուիցէ ցորենոյ և 22
գինւոյ և ձիթոյ, և նոքա լուիցեն յեզրայելի: * և սեր- 23
մանեցից զնա ինձ 'ի վրս երկրի: Եւ ողորմեցայց չո-
ղորմելոյն: * և ասացից ոչ ժողովրդեան իմ, ժողովուրդ 24
իմ ես դու. և նա ասասցէ, տր այ իմ ես դու:

Գլ.

(11) Ոմանք. Եւ զամսագլուխս նր: (12) Օրինակ 4. Զոր միանգամ ասաց՝ եթէ կա'': Ոսկ. օրին. Աւրանքեկ զոր ետուն: (13) Ոմանք. Եւ արկանէր զքառասմանեակն իւր: (14) Ոմանք. Եւ խօսեցայց 'ի սրտի նր: (15) Ոմանք. Եւ զծործորն Նաքորայ: (16) Ոմանք. Կոչեսցէ զիս այր իմ, և ոչ: (17) Ոմանք. Յիշեսցի անուանք նց: (23) Ոմանք. 'Ի վրս երկրիդ: (24) Ոմանք. Եւ նա ասէ, տր այ իմ:

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

1 Եւ ասէ ցիս Տէր դարձեալ. ասէ՝ Երթ դու և սի- Դ
րեա՛ կին մի որ սիրիցէ զչարութիւն և իցէ շնացող: որպէս
սիրեաց Տէր զորդիսն Իղի, և նոքա հայեցին յաստուածս
2 օտարս, և սիրեցին կարկանդակս չամչեղինս: * Եւ վարձե-
ցայ ես հնգետասան արծաթոյ, և քոռի միոջ գարւոյ
3 և մարիւ միոջ գինւոյ: * և ասեմ ցնա. աւուրս բա-
զումս նստցիս դու ինձ՝ և ոչ պոռնկեսցիս, և ոչ եղ-
4 իցիս առն այլում: * Զի աւուրս բազումս նստցին
որդիքն Իղի առանց թագաւորի՝ և առանց իշխանի՝ և
առանց պատարագաց՝ և առանց սեղանոյ՝ և առանց
5 քահանայութեան՝ և առանց յայտնութեանց: * Եւ յետ այնո-
րիկ դարձցին որդիքն Իղի, և խնդրեսցեն զՏէր Ած իւր-
եանց, և զԴաւիթ արքայ իւրեանց. և զարմասցին ի Տէր՝
և ի բարութիւնս նր յաւուրս կատարածի:

ԳԼ. Դ.

1 Լուարուք զբանս Տն որդիքդ Իղի. զի դատաստան է Տն Դ
ընդ բնակիչս երկրի. զի ոչ գոյ ի նմա ճշմարտու-
թիւն, և ոչ ողորմութիւն, և ոչ գիտութիւն Այ ի վր երկրի:
2 * Անէծք և սուտ և սպանութիւն, և գողութիւն և շնութիւն
հեղեալ ի վր երկրի. և արիւն ընդ արեան խառնեն:
3 * Վս այնորիկ սուգ առցէ երկիր. և նուաղեսցի ամ
բնակչօք իւրովք, և գազանօք անդաստանի, և սողնովք
երկրի, և թռչնովք երկնից. և ձկունք ծովու պակա-
4 սեսցին: * զի ոչ ոք իցէ որ դատիցի՝ և ոչ այն որ յանդ-
իմանեսցէ: Բայց ժողովուրդ իմ իբրև զքահանայն
5 հակառակօղ: * և տկարասցին ի տուէ. և տկարասցի
և մարգարէն ընդ քեզ: գիշերոյ նմանեցուցի զմայրն
6 քո: * նմանեցաւ ժողովուրդ իմ այնմիկ՝ յորում ոչ
գոյր գիտութիւն: Զի դու զգիտութիւն մերժեցեր, մերժե-
ցից և ես զքեզ զի մի քահանայասցես ինձ: և մոռա-
7 ցար զօրէնս Այ քոյ, մոռացայց և ես զորդիսն քո: * Ըստ
բազմութեան իւրեանց՝ նոյնպէս և մեղան ինձ. զփառս նց
8 յանարգութիւն հատուցից: * զմեղս ժողովրդեան իմոյ
կե-

ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Եւ սիրեն կարկանդակս չամչ": (2) Ո-
մանք յաւելուն. Եւ քոռ հնգետասան": (5) Ոմանք. Եւ ի բարձ-
րութիւնս նր յաւուրս կատարածի:
ԳԼ. Դ. (1) Ոմանք. Լուարուք զբանս Տն որ"... ոչ գոյ
ճշմարտութիւն, ոչ ողոր": (3) Ոմանք. Վս այսորիկ սուգ
առ": (4) Ի յոյն". Որ յանդիմանիցէ. հանդոյն քահանայ
ի Բնաբ": (6) Ոմանք. Զի մի ևս քահանայասցես: (8) Ո-
մանք. Եւ անիրաւութիւնս իւրեանց առ":

Digitized by Google

կերիցեն, և անօրէնութեանց իւրեանց առցեն զանձինս
իւրեանց : * Եւ եղիցի որպէս ժողովուրդն՝ նոյնպէս և 9
քահանայն : և խնդրեցից վրէժ 'ի նմանէ • ըստ ճանա-
պարհաց նր և ըստ խորհրդոց նորա հատուցից նմա :
* Կերիցեն՝ և մի՛ յագեսցին • պոռնկեսցին՝ և մի՛ յաջո- 10
ղեսցին • զի զՏր թողին , անխտիր լինել 'ի պոռնկու-
թիւն : * և զգինի և զարբեցութիւն ընկալաւ սիրտ ժողովր- 11
դեան իմոյ : * 'Ի քուեայս հարցանէին՝ և գաւազանօք 12
նր պատմէին նմա : այսուիկ պոռնկութեան մոլորեցան , և
պոռնկեցան յԱյ իւրեանց : * 'Ի գլուխս լերանց զոհէին՝ 13
և 'ի վր բլրոց զենուին , 'ի ներքոյ կաղնեաց՝ և կաղա-
մախեաց՝ և վարսաւոր ծառոց • զի հաճոյ թուէր հո-
վանին : Վասն այնորիկ պոռնկեսցին դստերք ձեր , և
շնասցին հարսունք ձեր : * և ոչ արարից այց դստերաց 14
ձերոց՝ յորժամ պոռնկեսցին , և հարսանց ձերոց՝ յոր-
ժամ շնասցին • զի նոքա ընդ պոռնիկս թաթաւէին ,
և ընդ նուիրեալսն զոհէին • և ժողովուրդն քո որ ոչ
իմանայր զայն՝ խառնակէր ընդ պոռնիկս : * Բայց դու 15
Իէղ մի՛ տգէտ լինիր • և յուդա՝ մի՛ մտանէք 'ի գաղգա-
ղա , և մի՛ ելանէք 'ի տունն Օնայ • և մի՛ երդնուցուք 'ի
Տր կենդանի : * Զի իբրև երինջ ցնծացեալ խնծեաց Իէղ : 16
արդ՝ արածեսցէ զնս Տր իբրև զգառն յանդորրու :
* Հաղորդ կռոց եփրեմ • եդ անձին իւրում գայթագ- 17
ղութ • ցանկացան կռոցն քանանացւոց • անհնարին սի-
րեցին զգինի՝ թողեք նմա : * Պոռնկեցան պոռնկու- 18
թիւն • սիրեցին զանարգութիւն 'ի հպարտութենէ նր : * Մրրիկ 19
հողմոյ շնչեսցէ 'ի թևս նր • և ամաչեսցեն 'ի սեղանոց
իւրեանց :

ԳԼ. Ե.

Լուարո՛ւք զայս քահանայք , և անսացէք տունդ Իէղի • 1
և տուն թագաւորին ունկնդիր լերուք : քանզի
ընդ ձեզ է դատաստան • զի որոգայթ եղերուք դիտա-
նոցին , և իբրև զվարմ ձգեալ 'ի գլուխս դահաւանդի՝
* զոր

---

(12) Ոմանք • 'Ի քուեայս հարցանէին , և գաւազանօք
պատմ" • • այսու պոռնկութ մոլորեցան : (13) Ոմանք • Եւ
կաղամախեաց • • զի հաճոյ լինէր հովանին : (14) Յօրինակին
'Ի բնաբանն պակասէր՝ և 'ի լուս" • նշանակի 'ի մէջ բերել • Եւ ժո-
ղովուրդն քո որ ոչ իմանայր : Ուր ոմանք • քո ոչ իմա-
նայր :(15) Ոմանք • Եւ մի երդնուք 'ի Տր կեն" : (16) Ո-
մանք • Արածեսցէ զնս իբրև զխաշն յանդորրու :(17) Ո-
մանք • Եդ յանձին իւրում գայթագղութի կռոցն քա-
նանացւոց : (19) Ոմանք • 'Ի սեղանոյ իւրեանց :
Գլ. Ե. (1) 'Ի լուս" • 'ի ներ՝ դահաւանդի , նշանակի՝ սաւրի

Digitized by Google

2 * զայր ոսկւոյ զոր յինքն հաստատեցին: Ե՛ս եմ խոստանալը
3 ձեր: * Ես ծննդեան զեփրեմ, և իէլ ոչ է 'ի բացեայ
յինէն. քանզի այժմ պոռնկեցաւ եփրեմ, և պղծեցաւ
4 իէլ: * Ո՛չ ետուն զխորհուրդս իւրեանց դառնալ առ
ած իւրեանց. զի այս պոռնկութեան է 'ի նմա. և զՏէր ոչ
5 ծանեան: * Եւ խոնարհեսցի հպարտութիւն իէլի յերեսս
նր. և իէլ և եփրեմ տկարասցին յանօրէնութիւնս իւր
6 եանց. տկարասցի և յուդայ ընդ նմ: * Յորժամ և
պատարագօք երթիցեն խնդրել զՏէր, և մի գտցեն զնա.
7 զի խոյս ետ 'ի նոցանէ: * զի զՏէր թողին. քանզի որ
դիք օտարք ծնան նց. արդ՝ այժմ կերիցէ զնս երեւիլ,
և զվիճակս նց:
8 * Փող հարէք 'ի վր բլրոց. գոչեցէք 'ի վր բարձանց. Ե
քարոզ կարդացէք 'ի տուն ոնայ. թէ յիմարեցաւ բե
9 նիամին, * և եփրեմ եղև յապականութիւն: յաւուրս յան
դիմանութեան 'ի մէջ ազգաց ծնի ցուցի զճշմարտութիւ
10 թիւն: * Եղեն իշխանք յուդայ՝ իբրեւ որ փոփոխեն զսահ
մանս. 'ի վր նոցա հեղից իբրեւ զջուր զբարկութիւն իմ:
11 * Զրկեաց եփրեմ զոսոխ իւր, և կոխեաց զիրաւունս.
12 զի սկսաւ երթալ զհետ ունայնաց: * Եւ ես իբրեւ ըղ
խունկ եղէց եփրեմի, և իբրեւ զխայթոց տանն յուդայ:
13 * Ետես եփրեմ զախտ իւր, և յուդա զցաւս իւր. և
գնաց եփրեմ առ ասորեստանեայս, և առաքեաց հր
եշտակս առ արքայն յարեմայ. և նա ոչ կարաց փրկել
14 զձեզ, և ոչ հանգուցանել զձեզ 'ի ցաւոց: * Զի
ես եմ իբրեւ յովազ 'ի վր եփրեմի, և իբրեւ զառիւծ 'ի
վր տանն յուդայ. և յարձակեցայց և յափշտակեցից
15 զնս. առից, և ոչ իցէ որ փրկեսցէ: * գնացից և դար
ձայց 'ի տեղի իմ, մինչև ապականեսցին: Եւ խնդրեսցեն
զերեսս իմ

ԳԼ. Ժ.

1 'Ի նեղութեան իւրեանց: կանխեսցեն առ իս և ասաս
ցեն. Դարձցուք և երթիցուք առ տր ած մեր,
2 * զի նա եհար զմեզ՝ և նոյն բժշկեսցէ. վիրաւորեաց՝
3 և պատեսցէ զմեզ: * և ողջացուսցէ զմեզ՝ յետ երկուց
ա

րան: (3) Յօրինակին. Ես ծննդ զեփրեմ. և իէլ: (3) Ո
մանք. Ո՛չ է 'ի բացէ յինէն: (4) Օրինակ մ. Զի այս 'ի
պոռնկութիւն է 'ի նմ: (6) Ոմանք. Եւ ոչ գտցեն զնա..
'ի նոցանէն: (8) 'Ի չա". 'ի վր 'ի վերայ բլրոց, նշանակէ՝
'ի հաւատոց: այլ ոմանք այսպէս ասեն 'ի բնաբանն. փող հա
րէք 'ի հաւատոյ 'ի վր բլրոց: (9) Ոմանք. 'Ի մէջ ծնի ցուցի
զճշմ": (14) 'Ի չա". իբրեւ յովազ. համօրէն ամենց 'ի բն":
Գլ. Ժ. (3) Ոմանք. Ցաւեցուսցէ և կապեսցէ աւուրբք:

Digitized by Google

առաւօտուց, և յաւուրն երրորդի յարիցուք և կեցցուք ա- 3
ռաջի նր, և ծանիցուք և զհետ երթիցուք ճանաչել
զՏր. իբրև զառաւօտ պատրաստական գտցուք զնա.
և եկեսցէ մեզ իբրև զանձրև կանուխ և զանձրև անագան եր-
կրի : * Զի՞նչ արարից ընդ քեզ Եփրեմ, և կամ զի՞նչ 4
արարից ընդ քեզ Յուդա. զի ողորմութիւն ձեր իբրև
զամպ առաւօտեան, և իբրև զցօղ առաւօտու որ ան-
ցանէ : * Վս այնորիկ հնձեցի զմարգարէս ձեր, և կո- 5
տորեցի զնոսա բանիւ բերանոյ իմոյ. և իրաւունք իմ
իբրև զլոյս ծագեսցեն : * Զի ողորմութիւն կամիմ, և 6
ոչ զպատարագս. և գիտութիւն այ քան զողջակէզս : * և 7
նոքա եղեն իբրև զմարդ որ անցանէ զուխտիւ : անդ
արհամարհեցին զիս * Գաղաադ, քաղաք որ առնէ ուն- 8
այնս, և խռովէ զջուրս : * և զօրութիւն քո իբրև զառն 9
աւազակի : Թաքուցին քահանայք զճանապարհս. սպա-
նին զՍիկիմ, զի զանօրէնութիւն գործեցին * 'ի տանն Իէլի : 10
Տեսի զարհաւիրս. անդ պոռնկեցաւ Եփրեմ, և պղ-
ծեցաւ Իէլ : * և Յուդա սկիզբն արար կթոց. 'ի դար- 11
ձուցանել իմ զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ

ԳԼ. Է.

'Ի բժշկել իմոմ զԻէլ : և յայտնեսցին չարիքն Եփրե- 1
մայ և չարիքն Սամարիայ, զի արարին ստութիւն. գող
մտցէ առ նա, և աւազակ մերկացուցէ 'ի ճանապարհս
նր : * զի մրմնջեցեն 'ի միասին, ոչ մրմնջեն 'ի միտս 2
իւրեանց : զամ չարիս նց յիշեցի : արդ՝ պաշարեցին
զնս խորհուրդք նց. յանդիման երեսաց իմոց եղեն :
* Չարեօք իւրեանց ուրախ արարին զթագաւորն, և 3
ստութբ իւրեանց զիշխանս : * Ամենեքին շնացեալք, 4
իբրև զթոնիր վառեալ յեփել, բորբոքեալ 'ի բոցոյ՝ և
'ի զանգուածոյ ճարպոյ. մինչև խմորեսցին նոյն * ա- 5
ւուրք թագաւորաց ձերոց : սկսան իշխանք զայրանալ
'ի գինւոյ. և ձգեցին զձեռս իւրեանց 'ի ժանտագործս :

* զի

---

(4) Ոմանք. Իբրև զամպ վաղորդայնոյ : (7) 'Ի լուս".
Անդ արհամարհ": համաձայն այլոց 'ի բնաբ": (7)(8) Ոմանք.
Արհամարհեցին զիս : Գաղաադ քաղաք : (9) Ոմանք.
Քահանայք զճանապարհս : (10) Ոմանք. Անդ պոռնկե-
ցաւ Եփրեմ :
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Եւ յայտնեսցին չարիքն : (2) Ոմանք.
Մրմնջեցեն 'ի սիրտս իւրեանց". չարիս նց յիշեցի : արդ՝ պա-
շարեցին զնոսա խորհուրդք": (3) Ոմանք. Ուրախ արարին զթագաւորս :
(4) Ոմանք. Մինչև խմորեսցի նոյն : Եւ այլք. խմորե-
ցին ընդ նոյն. (5) 'Ի լուս". Զօր թագաւորացն. համաձայն
այլոց 'ի բն": Ոմանք. սկսան իշխանք զայրանալ 'ի գինւոյ

6 * Զի բազմացեալ [illegible] ի վերայ երկրի [illegible] անթիւ [illegible]
[illegible] : Ատամունք նորա [illegible] [illegible] [illegible]
7 [illegible] եւ [illegible] երկրի [illegible] [illegible] : * Ամենեքին [illegible]
[illegible] երկրի [illegible] [illegible] , եւ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] , եւ ոչ ոք էր ՚ի [illegible]
8 որ [illegible] [illegible] . * [illegible] ընդ [illegible] [illegible]
9 [illegible] . եւ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible] նոր՝ եւ [illegible] ոչ [illegible] : [illegible]
10 [illegible] նոր , եւ [illegible] ոչ [illegible] : * եւ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] նոր : եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ,
11 եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible] էր [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ոչ [illegible] [illegible] . [illegible]
12 [illegible] , եւ [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible] ՚ի մ[illegible] նոր [illegible] , եւ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] : եւ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] նոր :
13 * [illegible] նոր զի [illegible] [illegible] . եւ [illegible] [illegible] զի [illegible]
[illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] [illegible] եւ [illegible] [illegible]
14 [illegible] [illegible] , * եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] նոր : [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . եւ ՚ի մ[illegible] [illegible] եւ [illegible]
15 [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] * եւ [illegible] [illegible] [illegible]
16 [illegible] նոր . եւ ՚ի մ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible] , եւ [illegible] երկրի [illegible] [illegible] : [illegible] ՚ի
[illegible] [illegible] նոր , [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . զի [illegible] [illegible] նոր [illegible] [illegible] :

ԳԼ. Բ.

1 Ի [illegible] նոր երկրի [illegible] , եւ երկրի [illegible] ՚ի [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible] զի [illegible] [illegible] [illegible] ,
2 եւ [illegible] [illegible] : * Ա[illegible] [illegible] ,
3 [illegible] [illegible] [illegible] . * զի [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] . [illegible]
4 [illegible] [illegible] : * Ա[illegible] [illegible] եւ ոչ
[illegible] . [illegible] եւ ոչ [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible]
եւ

---

(7) [illegible] . [illegible] [illegible] նոր [illegible] : (8) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] : (8) ՚Ի [illegible]՝ . [illegible] ոչ
[illegible] . [illegible] [illegible] ՚ի [illegible]" : (9) Ո[illegible] . [illegible]
նոր [illegible] : (12) Ո[illegible] . [illegible] նոր : (14) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] : (15) ՚Ի [illegible]" . [illegible] ոչ [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] ՚ի [illegible]" : (16) Ո[illegible] . [illegible] եւ
[illegible] . եւ [illegible] երկրի [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible]
ԳԼ. Բ. (1) Ո[illegible] . ՚Ի [illegible] նոր երկրի . . [illegible] ՚ի [illegible]
[illegible] : (3) ՚Ի [illegible]" . [illegible] ՚ի [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] ՚ի [illegible]" . [illegible] [illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] Ո[illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] .

Digitized by Google

և զոսկի արծաթն իւրեանց կռուս զի սատակեսցին:
* Խորտակեաց զորթն քո Սամարիա. բարկացաւ սրտմտու- 5
թիւն իմ ՚ի վ͞ր նոցա. մինչև յե՞րբ ոչ կարասցեն սրբել յԻ͞էլ:
* և զայն հիւսն գործեաց՝ և ոչ է Ա͞ծ. քանզի մոլորեցու- 6
ցանէր է որթն քո Սամարիա: * զի խորշակահարս սերմա- 7
նեցին, և կործանումն նոցա ընկալցի զայն: Որայ նոցա ոչ
արասցէ զօրութիւն խմորոյ. թէ և առնիցէ զայն՝ օտարք
կերիցեն: * Ընկղմեցաւ Իէլ, արդ այժմ եղև ՚ի մէջ ազ- 8
գաց իբրև զանօթ անպիտան: * զի ելին նոքա առ Ասո- 9
րեստանեայս: Զաւարթացաւ առանձինն Եփրեմ, սի-
րեաց զպարգևս. * Վասն այնորիկ մատնեսցին ՚ի մէջ ազ- 10
գաց: Բայց այժմ ընկալայց զնոսա՝ և դադարեսցեն սակաւ
մի յօծանելոյ թագաւորս և իշխանս: * Զի յաճախեաց 11
Եփրեմ սեղանս. և եղեն նմա ՚ի մեղս սեղանքն սիրե-
ցեալք: * Գրեցից ՚ի վերայ նոցա բազմութիւն. և կրօնք նոցա 12
յօտարս համարեցան: * Սեղանքն սիրեցեալք: զի 13
թէպէտ և զոհեսցեն զոհս, և ուտիցեն զմիսն՝ Տէր ոչ
ընկալցի զայն: արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս նոցա, և զա-
նօրէնութեանց նոցա վրէժ խնդրեսցէ: զի նոքա յԵգիպտոս
դարձան, և ՚ի մէջ Ասորեստանեայց պղծութիւնս կերի-
ցեն: * Մոռացաւ Իէլ զարարիչն իւր, և շինեցին մե- 14
հեանս. և յաճախեաց Յուդայ քաղաքս պարսպաւորս.
և առաքեցից հուր ՚ի քաղաքս նորա, և կերիցէ զհի-
մունս նոցա:

ԳԼ. Թ.

Մի խնդար Իէլ, և մի ուրախ լինիր իբրև ժողովուրդք 1
երկրի. զի պոռնկեցար յԱյն քումմէ: սիրեցեր
զկաշառս ՚ի վ͞ր ամ͞ն կալոց ցորենոյ: * Կալք և հնձանք 2
զնոսա ոչ ծանեան, և գինի ստեաց նոցա: * Ոչ բնակեցին 3
յերկրի Տ͞ն. բնակեցաւ Եփրեմ յԵգիպտոս. և ՚ի մէջ
Ասորեստանեայց պիղծս կերիցեն: * Ոչ նուիրեցին 4
Տ͞ն գինի, և ոչ քաղցրացուցին նմա. զոհք նոցա իբրև ըզ-
հաց սգոյ եղիցի նոցա. ամենեքեան որ ուտիցեն ՚ի նմա-
նէ պղծեսցին. զի հացն իւրեանց անձանց իւրեանց
եղիցի, և մի մտցէ ՚ի տուն Տ͞ն: * Զինչ գործիցէք յաւ- 5
ուրս

---

(5) Ոմանք. Իմ ՚ի վերայ նոցա ... ոչ կարասցեն սրբել զԻ͞էլ: (6) Ոմանք. Եւ ոչ Ա͞ծ. քանզի մոլորեցուցիչ էր որթն: (9) Ոմանք. Զաւարճացաւ առանձինն Եփրեմ: (12) Ոմանք. Գրեցից ՚ի վ͞ր նոցա բազմ՟: (13) Օրինակ մի. Եւ ուտիցեն զմիսն, Տէր ոչ .. վրէժս խնդրեսցէ: (14) Ոմանք. Հուր ՚ի քաղաքս նոցա:

ԳԼ. Թ. (3) Ոմանք. Ոչ բնակեցին յերկրի Տ͞ն: (4) Ոմանք. Որք ուտիցեն ՚ի նոցանէ պղծ՟: (5) Ոմանք. Յաւուր

6 ուրս տարեկանի՝ և յաւուրս տօնի Տն։ * Վն այսորիկ
ահա գնասցեն 'ի թշուառութենէ եգիպտացւոց. և ըն
կալցի զնս Մեմփիս, և թաղեսցէ զնս Մաքմաս։ զար
ծաթ նց կորուստ ժառանգեսցէ, և յարկս նց փուշ
7 բուսցի։ * Հասեալ են աւուրք վրէժխնդրութե քոյ.
հասեալ են աւուրք հատուցման քոյ. և չարչարեսցի
Իէլ իբրև զմարգարէ յիմարեալ, իբրև զայր մի այսա
հար. 'ի բազմութէ անիրաւութեց քոց յաճախեաց մոլե
8 րութի։ * Դէտ է եփրեմ ընդ այ մարգարէ՝ որոգայթ
գայթագղութե յամ ճանապարհս նր. մոլեղութի 'ի տան
9 այ անկեցին։ * ապականեցան ըստ աւուրցն բարձանց.
յիշեսցէ զանօրէնութիս նց, և վրէժ խնդրեսցէ մեղաց
10 նց։ * Իբրև զխաղող յանապատի գտի զԻէլ. և իբրև
զպտուղ 'ի թզենւոջ վաղահասունս տեսի զհարս նց։
նոքա մտին 'ի բեելփեգովր, և օտարացան յամօթ իւր
11 եանց. և եղեն գարշելիքն իբրև զսիրեցեալս։ * Եփրեմ
իբրև զհաւ թռեաւ և փառք նց 'ի տոկոսեաց՝ և յեր
12 կանց՝ և յղութեց։ * Թէպէտ և սնուսցեն զորդիս իւր
եանց, անզաւակեսցին 'ի մարդկանէ. քանզի վայ է նց։
13 մարմին իմ 'ի նոցանէ։ * Զեփրեմ որպ տեսի՝ յորս կա
ցուցին յանդիման զորդիս իւրեանց. և սկսաւ եփրեմ
14 հանել 'ի կոտորումն զորդիս իւր։ * Տուր նոցա տր.
զինչ տացես նց. տուր նց արգանդս անորդիս, և ստինս
15 ցամաքեալս։ * Ամ չարիք նց 'ի գաղգաղա. զի անդ
ատեցի զնս վս չարութե գնացից նց։ 'ի տանէ իմմէ
մերժեցից զնս, և ոչ ևս յաւելից սիրել զնս։ Ամ իշ
16 խանք նց ապստամբք։ * Աշխատացան արմատք եփրե
մայ. չորացան և պտուղ ոչ ևս տացեն։ զի թէպէտ և
ծնցին՝ անզաւակեցից զցանկալիս որովայնից նոցա։
17 * Մերժեսցէ զնս այծ՝ զի ոչ լուան նմա, և եղիցին
մոլորականք 'ի մէջ ազգաց։

ԳԼ. Ժ.

1 Որթ ողկուզաւոր պտղալից Իէլ. ըստ բազմութե
պտղոց նր յաճախեաց սեղանս. ըստ պտղաբերու
2 թե երկրի իւրեանց կանգնեցին արձանս։ * Բաժա
նե

տարեկանի։ (6) Ոմանք. Եւ ընկալցին զնս Մեմփիս...
զարծաթ նց 'ի կորուստ ժառանգեսցէ. և 'ի յարկս նց։
(7) Ոմանք. Հասեալ են աւուրք վրէժ"։ (8) Ոմանք. Դէտ
եփրեմ ընդ այ։ (10) Ոմանք. Զպտուղ թզենւոջ վաղա"։
(11) Ոմանք. 'Ի տոկոսաց և յերկանց յղութեց։ (12) Ոմանք.
Մարմին իմ 'ի նցէ է։ (13) Ոմանք. Զի եփրեմ որպ տե
սից յորս։ (15) Ոմանք. Եւ անդ ատեցի զնս վս. չարութե։
Գլ. Ժ. (1) Ոմանք. Պտղոց նց յաճա"... ըստ բարութե

Digitized by Google

նոցին զսեղանս իւրեանց, արդ. ապականեսցին: Նա
կործանեսցէ զսեղանս նց. թշուառասցին արձանք նց:
* Քանզի այժմ ասասցեն. ոչ գոյ մեր թագաւոր՝ զի 3
'ի Տէ ոչ երկեաք. այլ թագաւորս մեզ զի՞ առնիցէ: * Ե- 4
թէ բանս խօսեսցին՝ պատճառանս սուտս են. ուխտես-
ցեն ուխտ: եւ բուսցին իբրեւ զսէզ իրաւունք 'ի կորդ ա-
գարակի, * որթոյն տանն Ովնայ: Եւ երկիցեն պան- 5
դխտեալք բնակիչք Սամարիոյ. զի սուգ առ ժողովուրդ
նր 'ի վր նր. եւ որպէս դառնացուցին զնա, ուրախ լիցին
'ի վր փառաց նր. զի գերեցաւն 'ի նմանէն: * Եւ զնա 6
յԱսորեստանեայս կապեսցեն տարցին պատարագս ար-
քայիս Յարիմայ: կաշառօք ընկալցի զԵփրեմ. ամաչես-
ցէ Իէլ 'ի խորհուրդս իւր: * Մերժեաց Սամարիա զթա- 7
գաւոր իւր՝ իբրեւ զփրփուր 'ի վերայ ջրոյ: * Եւ բարձցին 8
մեհեանքն Ովնայ՝ մեղքն Իէլի: փուշ եւ տատասկ բուսցի
'ի սեղանս նց. եւ ասասցեն լերանց թէ անկերուք 'ի
վր մեր, եւ բլրոցն թէ ծածկեցէք զմեզ: * Յորմէհետէ- 9
տէ բարձունքն են՝ մեղաւ Իէլ. անդ կացին զանխլի, եւ
մի հասցէ նց 'ի բարձունսն: * պատերազմ եկն, 'ի վր 10
որդւոցն անօրէնութեանց խրատել զնա. եւ ժողովեսցին
'ի վր նց ազգք, խրատել զնս 'ի վր երկուց անիրաւու-
թեանց նց: * Եփրեմ երինջ կիրթ՝ սիրել զհակառակու- 11
թիւն. բայց ես հասից 'ի վր գեղոյ պարանոցի նր: Ե-
լից 'ի վր Եփրեմի, եւ անփոյթ արարից զՅուդայ.
եւ զօրասցի 'ի վր նր Յակոբ: * Սերմանեսցէք ձեզ յար- 12
դարութիւն, եւ հնձեսցէք պտուղ կենաց: լուսաւոր արա-
րէք ձեզ լոյս գիտութեան. խնդրեցէք զՏր՝ մինչեւ եկես-
ցեն ձեզ արդիւնք արդարութեան: * Զի՞մ խոխլեցէք զամ- 13
պարշտութիւն, եւ զանօրէնութիւն նր գտցէք, եւ կերայք
պտուղ ստութեան. զի յուսացար 'ի կառս քո 'ի բազմութիւն
զօրութեան քոյ: * Եւ յարիցէ կորուստ 'ի վր ժողովր- 14
դեան քոյ. եւ ամ պարսպաւորքն քո կործանեսցին: Իբրեւ
իշխան Սաղմանայ 'ի տանէն Յերոբովամայ յաւուրս պատե-
րազ-

երկրին իւրեանց: (5) Ոմանք. Ցամն ոմնոց եղիցի սգան": (6) Ոմանք. Կապեսցեն տարցին: (9) Ոմանք. Բարձունք ե-ղեն՝ մեղաւ: (10) Ոմանք. 'Ի վր երկուց անօրէնութեանց: (11) Ոմանք. Սիրէ զհակառակութիւն. եւ անփոյթ արա-րից զՅուդայ. (12) Ոսկան. Ձեզ յարդարութիւն. եւ այ-նքան արդար": (12) Ոմանք. Եկեսցէ առ ձեզ արդիւնս արդարութեան: (13) 'Ի լուս". 'Ի Ընդէ՞ր՝ խոխլեցէք, նշանա-կէ՝ լռեցէք: (13) Ոմանք. Եւ զանօրէնութիւն նր գտցէք, եւ կեր": (13) Ոսկան. 'Ի կառս քո 'ի բազմութիւն քո: (14) Ոմանք. 'Ի տանէն Յերոբովամայ. եւ ոմանք. Յերոբովա-մայ. իսկ Ոսկան. Յերոբովամու:

Digitized by Google

բաղխին՝ զմայր առ որդիս հարկին. *Նոյնպէս արարից
ձեզ տունդ Իսրայէլի. յերեսաց չարեաց ձերոց ընկեցան

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ընդ առաւօտս. ընկեցաւ Թագաւորն Իսրայէլի:
Քանզի տղայ էր Իսրայէլ, և ես սիրեցի զնա, և յԵգիպտո-
2 սէ կոչեցի զորդիս նորա: *Որպէս կոչեցի զնոսա՝ նոյնպէս
մերժեցան յերեսաց իմոց. նոքա Բահաղիմայ զոհէին,
3 և դրօշելոց խունկս արկանէին: *Եւ ես խափանեցի
զԵփրեմ, և ընկալայ զնա ՚ի վերայ բազկաց իմոց. և ոչ գի-
4 տացին թէ բժշկեմ զնոսա *յապականութենէ մարդկան:
Ձգեցի զնոսա կապանօք սիրոյ իմոյ. և եղէց նոցա ածի-
ցէ որ ապտակ ՚ի ծնօտս նորա. հայեցայց ՚ի նա՝ և յաղ-
5 թեցից նմա: *Բնակեաց Եփրեմ յԵգիպտոս. և Աս-
րեստանեայն թագաւոր նմա. զի ոչ կամեցան դառ-
6 նալ: *Եւ տկարացաւ սուր ՚ի քաղաքս իւր, և դադա-
րեաց ՚ի ձեռս նորա, և կերիցեն ՚ի խորհրդոց իւրեանց.
7 *Եւ ժողովուրդ նորա կախեալ կայցէ զբնակութենէ նորա.
և Աստուած ՚ի վերայ պատուականաց նորա բարկասցի, և ոչ բարձ-
8 րացուսցէ զնոսա: *Զի՞նչ անցուցից ընդ քեզ Եփրեմ.
այլ պաշտպան լինիցիմ քեզ Իսրայէլ. զի՞նչ անցուցից ընդ
քեզ. եդից զքեզ իբրև զԱդամա՝ և իբրև զՍեբոյիմ.
9 Դարձաւ սիրտ իմ ՚ի նոյն. յուզեցաւ խնամք իմ: *Եւ
ոչ արարից ըստ բարկութեան սրտմտութեան իմոյ: և ոչ թո-
ղից ջնջել զԵփրեմ: Զի Աստուած եմ ես՝ և ոչ մարդ, ՚ի միջի
10 ձերում սուրբ. և ոչ մտից ՚ի քաղաք: *Այլ զհետ Տեառն գնա-
ցից: Իբրև առեւծ մռնչեսցէ. զի ինքն մռնչեսցէ, և
11 յիմարեցուսցէ զորդիս ջրոց: *Թռեսցին եկեսցեն
իբրև զհաւ յԵգիպտոսէ, և իբրև զաղաւնիս յերկրէն
Ասորեստանեայց. և պատսպարեցուցից զնոսա ՚ի տունս
12 իւրեանց՝ ասէ Տէր: *Պաշարեաց զիս ստութեամբ Եփրեմ.
և

Գլ. ԺԱ. (1) Ոսկան ներքոյ լուսանցին. Թարգմանութեան հա-
մեմատ համաձայնին՝ գրէ. Եւ յԵգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ:
(2) Օրինակ. Որպէս կոչէի զնոսա նոյնպէս: (3) Ի լուսանց. Եւ
ես ոտս զԵփրեմ. համաձայն ոմանց ՚ի բնաբ: (4) Բազումք.
Որպէս որ ածիցէ ապտակ: (6) Ոսկան. Եւ կերիցեն
՚ի խորհրդոց: (7) Օրինակ. Եւ ոչ բարձրացուսցէ զնա:
(8) Ոսկան այսպէս կցկցէ. զի՞նչ անցուցից. Եփ. գրէ՝
լինիցիմ քեզ Իսրայէլ: (8) Յօրինակին՝ լինէր երկու առ ինքեան
և իմ, անկանէին յամենայն քեզ. բայց ըստ բովանդակ օրինակաց, բայց
սրտով խոսով: (9) Յօրինակին պակասէր. Սրտմտութեան իմոյ, և
ոչ թողից ջնջել զԵփրեմ: (9) Օրինակ. Ոչ մտից ՚ի քաղաքս:
(10) Ոսկան. Այլ զհետ գնացից: (11) Օրինակ. Իբրև զաղ-
աւնի յերկրէ: (12) Օրինակ. Շրջեաց զնով Տէր:

եւ ամբարշտութեամբ տունն Ի՟էլի եւ Յուդայ։ այժմ ծանեաւ
զնա Ա՟ծ, եւ ժողովուրդ սուրբ կոչեսցի Ա՟յ։

ԳԼ. ԺԲ.

Այլ Եփրեմ այս չար՝ զհողմ եղեւ խորշակի։ զօրհանապա- 1
զ զնանրութիւն եւ զսնոտիս յաճախէաց։ Եդ ուխտ
ընդ ասորեստանեայս՝ եւ եւղ յԵգիպտոս տանէր։ * Եւ 2
դատաստան Տ՟ն ընդ Յուդայ. խնդրել վրէժ ՚ի Յակով-
բայ։ ըստ ճանապարհաց նր եւ ըստ գնացից նր հատուցա-
նէ նմա։ * Յարգանդի խաբեաց զեղբայր իւր, եւ յաշ- 3
խատութեան իւր զօրացաւ առ Ա՟ծ։ * Եւ ժուժկալեաց 4
ընդ հրեշտակին, եւ զօրացաւ։ Լացին եւ խնդրեցին զիս,
եւ ՚ի տան իմում գտին զիս. անդ պատմեցաւ նմա. * Եւ 5
Տր Ա՟ծ ամենակալ եղիցի յիշատակ նմա։ * Եւ դու յԱ՟ծ 6
քո դարձցիս. ողորմութիւն եւ իրաւունս պահեսցես. եւ
մերձեսցիս առ Տր Ա՟ծ քո յամ ժամ։ * Կշիռք անիրա- 7
ւութեան ՚ի ձեռս քանանու, եւ սիրեաց յաղթահարել։ * Եւ 8
ասաց Եփրեմ, մեծացայ գտի հանգիստ անձին իմոյ։
Ամ վաստակք նր մի գտցին նմա, զի վս անօրէնութեց
յանցեաւ։ * Բայց ես Տր Ա՟ծ քո որ հանի զքեզ յերկ- 9
րէն եգիպտացւոց, դարձեալ բնակեցուցից զքեզ ՚ի
խորանս՝ ըստ աւուրցն տօնից։ * Եւ խօսեցայց ընդ մար- 10
գարէսն։ Եւ ես տեսիլս յաճախեցից, եւ ՚ի ձեռս մար-
գարէից նմանեցայց։ * Եթէ ոչ գաղաադ էր, ապա 11
սուտ էին ՚ի գաղաադացւոց իշխանքն որ զոհէին. եւ սեղանք
նց իբրեւ զկրիայս ՚ի կորդ ագարակի։ * Եւ փախեաւ Յա- 12
կովբ ՚ի դաշտն ասորւոց. եւ ծառայեաց Ի՟էլ վս կնոջ,
եւ ՚ի ձեռն կնոջ զգուշացաւ։ * Եւ ՚ի ձեռն մարգարէին 13
եհան Տր զԻ՟էլ յերկրէն եգիպտացւոց, եւ մարգարէիւ
պահեցաւ։ * Բարկացոյց զիս Ի՟էլ եւ դառնացոյց, եւ ա- 14
րիւն նր ՚ի վերայ նորա հեղցի։ զնախատինս նորա հա-
տուսցէ նմա Տր

Գլ.

Գլ. ԺԲ. (2) Ոմանք. Խնդրել վրէժ յակովբայ. ըստ ճա-
նապարհաց նր . . հատուցի նմա։ (4) Ոմանք. Լացին եւ
խնդրեցին։ (6) Ոմանք. Եւ մերձեցի առ Տր։ (7) Ոսկան.
Կշիռք անօրէնութեն։ (8) Ոմանք. Մեծացայց, գտի հանգ".
. . մի գտցի նմա, զի վս անիրաւութեց։ (10) Օրինակ մի.
Եւ ՚ի ձեռն մարգարէից իմ խօսեցայց։ (11) Օրինակ մի.
Ապա [illegible] էին գաղղադացւոց իշխանքն որ։ (13) Ոմանք.
՚Ի ձեռն մարգարէի եհան։ (14) Ոմանք. Եւ արիւն նր
հեղցի։ (14) Յօրինակին [illegible]՝ [illegible]՝ այսպէս։ Հատուսցէ նմա
Տր ըստ բանիցն եփրեմայ։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ըստ բանիցն Եփրեմայ. իրաւունս առ նա ետ Իղի.
2 և եդ զայն ՚ի բահաղու՝ և մեռաւ ։ * Եւ արդ զաւ-
ձեալ յաւելլին ՚ի մեղանչել. և արարին իւրեանց ձու-
լածոյս յարծաթոյ իւրեանց ՚ի նմանութիւն պատկերի
կռոց. գործ ճարտարաց ուսուցել նց ։ և նոքա ասեն
3 զոհեցէք մարդիկ, զի պակասեցին որթք ։ * Վն այսո-
րիկ եղիցին իբրև զամպ առաւօտու, և իբրև զցօղ վա-
ղորդայնոյ որ անցանէ. և իբրև զփոշի հոսեալ ՚ի կա-
4 լոյ, և իբրև զծուխ ՚ի պատուհանից ։ * Ես եմ Տր Ած
քո, որ հաստատեցի զերկինս, և հաստատեցի զեր-
կիր, որոյ ձեռք հաստատեցին զզօրս երկնից, և
ոչ ցուցի քեզ երթալ զհետ նց. և ես հանի զքեզ յերկ-
րէն եգիպտացւոց. և Ած բաց յինէն ոչ ծանիցես, և
5 փրկիչ ոչ գոյ բաց յինէն ։ * Ես հովուեցի զքեզ յանա-
6 պատի յանջրդի երկրի, * ըստ արօտից նց յագեցան և ըղ-
մայլեցան, և հպարտացան սրտիւք իւրեանց. Վն այսո-
7 րիկ մոռացան զիս ։ * Եւ ես եղէց նց իբրև զյովազ.
8 և իբրև զինձ ՚ի ճանապարհին ասորեստանեայց ։ * Պա-
տահեցից նց իբրև արջ քաղցեալ, և պատառեցից զը-
ռագաստ սրտից նց. և կերիցեն զնս կորիւնք անտա-
9 ռի. և գազանք վայրի կեղեքեսցեն զնս ։ * Յապականու-
10 թեան քում Իղ ո՞վ իցէ որ օգնիցէ քեզ ։ * Ո՞ւր է
թագաւորն քո, նա փրկեսցէ զքեզ. յամ քաղաքս քո
իրաւ արասցէ քեզ ։ զորմէ ասացերն թէ տո՛ւր ինձ
11 թագաւոր և իշխան ։ * և ետու քեզ թագաւոր բար-
12 կութեամբ իմով, և կորուսի սրտմտութեամբ իմով ։ * Ծրարեա
անիրաւութեանց Եփրեմ. և ծածկեալ կան մեղք նորա.
13 * Երկունք իբրև ծննդականի հասցեն նմա. դա է որ-
դին քո իմաստուն. վասն այնորիկ այժմիկ չկարասցէ
14 հանդարտել ՚ի բեկման որդւոց ։ * ՚Ի ձեռաց դժոխոց
ապրեցուցից զնս. և ՚ի մահուանէ փրկեցից զնս ։ Ո՞ւր
է յաղթութիւն քո մահ. ո՞ւր է խայթոցք քո դժոխք ։

Մխ.

Գլ. ԺԳ. (1) Ոմանք. Բանիցն եփրեմայ, իրաւունս առն իսյ Իղի ։ (1) Յօրինակին ՚ի [illegible] դարձի [illegible] ՚ի [illegible] ՚ի [illegible] և առնել, առ նա իսյ Իղի. համաձայն այլոց ։ (4) Ոմանք յաւելուն. Զզօրս երկնից, և [illegible], և ոչ ցուց ։ (4) Ոմանք. Եւ ոչ ցուցից քեզ երթալ ։ (5) Ոմանն. Ես հովուեցի ըզ-քեզ յա՛՛ ։ (6) Ոմանք. Եւ յագեցան . . . հպարտացան սիրտք իւրեանց ։ (8) Ոմանք. Զառագաստս սրտից նց ։ (12) Ոմանք. Անիրաւութեանց է եփրեմ ։ (13) Ոմանն. Վն այնորիկ այժմիկ ։ (14) Ոմանն. Խայթոց քո դժոխք ։

Մխիթարութիւն ծածկեալ է յաչաց իմոց. * Քանզի նա 15
'ի մէջ եղբարց զատուսցէ: Ածցէ 'ի վր նր Տր հողմ
խորշակի յանապատէ. և ցամաքեցուսցէ զերակս նր.
և աւերեսցէ զաղբերս նր: Նա ցամաքեցուսցէ զեր-
կիր նր, և զամ անօթս նր ցանկալիս:

Գ Լ. ԺԴ.

Ապականեսցի Սամարիա՝ զի ընդդէմ կացին Աստուծոյ իւ- 1
րոյ: 'Ի սուր անկցին. և տղայք նոցա զետնի
հարցին, և յղիք նր պատառեսցին: * Դարձիր Իսրայէլ առ Տր 2
ած քո. զի տկարացար յանօրէնութիւնս քո: * Առէք ընդ 3
ձեզ բանս՝ և դարձարուք առ Տր ած ձեր. և ասասջիք
ցնա. կարող ես թողուլ զմեղս մեր զի մի առնուցուք
անիրաւութիւն, այլ ընդունիցիք զբարիս. և հատուս-
ցուք զպտուղ շրթանց մերոց. և փայլեսցեն 'ի բարու-
թիւն սիրտք ձեր: * Ասորեստանեայն ոչ փրկէ զմեզ, և 4
յերիվարս ոչ հեծցուք. և մի ևս ասասցուք աստուածս
մեզ զձեռագործս մեր: զի որ 'ի քեզդ է՝ ողորմեսցի
որբոց: * Բժշկեսցից զբնակութիւս նց. և սիրեսցից զնս 5
հաւմօրէն. զի դարձաւ բարկութիւն իմ 'ի նոցանէ: * Եւ 6
եղեց իբրև զցօղ նոցա. և ծաղկեսցէ իբրև զշուշան. և
արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զԼիբանան: * արձակես- 7
ցին ոստք նր, և եղիցին իբրև զձիթենի պտղալից. և
բուրեսցէ հոտ նորա իբրև զկնդրկի: * Դարձցին և 8
նստցին ընդ յարկաւ նր, կեցցեն և հաստատեսցին ցո-
րենով. և ծաղկեսցէ իբրև զորթ յիշատակ նր, և իբրև
զգինի Լիբանանու եղիցի * Եփրեմայ: Զի՞ ևս կայ նր 9
և կռոց, ես խոնարհեցուցի զնա, և ես զօրացուցից
զնա. ես իբրև զայգի պտղալից՝ յինէն գտաւ պտուղ
'ի քեզ: * Ո՞վ է իմաստուն՝ և իմասցի զայս. հանճա- 10
րեղ՝ և ծանիցէ զայս: զի ուղիղ են ճանապարհք Տն.
և արդարք գնասցեն ընդ նս. և ամպարիշտք տկարաս-
ցին 'ի նոսա:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ովսէայ:

---

(15) Ոմանք. Քանզի նա 'ի մէջ եղբարց.. ածցէ 'ի վր նր Տր:

Գլ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Եւ տղայք նր.. և յղիք նոցա պատառեսցին: (4) Ոմանք. Աստուածս ձեռագործս: (6) 'Ի լուս". Եղիցի իբրև զցօղ. համաձայն ամենայն 'ի բնաբ": (6) Ոմանք. Զարմատս իւր: (7) Բնագիրն. Եւ եղիցի իբրև զձիթենի": (8) Ոմանք. Եւ հաստատեսցեն ցորեն". (9) Ոմանք. Եւ ես զօրացուցի զնա: (10) Ոմանք. Գնասցեն 'ի նս, և այլն":

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Պատգամք ամովսայ որ եղեն յակկարիմ Թեկուայ, զորս ետես 'ի վերայ Եմի. Յաւուրս Ոզիայ արքային Հրէաստանի, եւ յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ արքային Իէլի։ Երկամ ամօք յառաջ քան զշարժումն. եւ ասէ։

2 ՏԷՐ 'Ի ՍԻՈՎՆԷ ԲԱՐԲԱՌԵ Ա
ցաւ, եւ յԵմէ ետ զձայն իւր. եւ սուգ ա-
ռին արօտք հովուաց. եւ ցամաքեցան բար-
3 ձունք կարմեղայ։ * Եւ ասէ տէր 'ի վ̃ր ե-
րեցն անօրէնութեանցն դամասկեայ, եւ 'ի վ̃ր չորիցն' ոչ
դարձայց 'ի նմանէ. փոխանակ զի կորէին զյղիս գա-
4 ղաադացւոց սղոցօք երկաթեօք։ * Եւ առաքեցից հուր
'ի տունն ազայելի, եւ կերիցէ զհիմունս որդւոյ ադե-
5 րայ։ * Եւ խորտակեցից զնիգս դամասկեայ. եւ սատակե-
ցից զբնակիչս դաշտացն աւնայ. եւ կոտորեցից զազգն
յարանց խառանու. եւ գերեսցի ընտիր ժողովուրդն
6 ասորւոց' ասէ տէր։ * Այսպէս ասէ տէր, 'ի վ̃ր երից
ամպարշտութեանցն գազայ, եւ 'ի վ̃ր չորիցն' ոչ դարձայց
'ի նոցանէն. փոխանակ զի գերեցին զգերութիւն սողոմո-
7 նի արգելուլ յեդովմ։ * Եւ առաքեցից հուր 'ի վերայ
8 պարսպացն գազայ, եւ կերիցէ զհիմունս նր։ * Եւ սա-
տակեցից զբնակիչս յազովտայ, եւ բարձցի ազգն յաս-
կաղոնէ. եւ ածից զձեռն իմ 'ի վ̃ր ակկարոնի, եւ կո-
9 րիցեն մնացորդք այլազգեացն' ասէ տէր տէր։ * Այս-
պէս ասէ տէր. 'ի վ̃ր երից ամպարշտութեանցն ծուրայ, եւ
'ի վ̃ր չորիցն' ոչ դարձայց 'ի նմանէ. փոխանակ զի ար-
գելին զգերութիւն սողոմոնի յեդովմ, եւ ոչ յիշեցին զուխտ
10 եղբարց։ * Եւ առաքեցից հուր 'ի վ̃ր պարսպացն ծու-
11 րայ, եւ կերիցէ զհիմունս նր։ * Այսպէս ասէ տէր. 'ի
վ̃ր երից ամպարշտութեանցն եդովմայ, եւ 'ի վ̃ր չորիցն' ոչ
դարձայց 'ի նոցանէ. փոխանակ զի հալածեաց սրով
զեղբայր իւր, եւ ապականեաց զեղբայր յերկրի. եւ
յա-

Դւղ. ա. (1) Ոմանք. Պատգամ ամովսայ։ (1) Ոմանք. Երկու ամօք։ (4) Յօրինակին. Զհիմունս որդւոյ ադերայ։ (5) Ոմանք. Դաշտացն ոնայ։ Եւ ոմանք, աւնանայ, եւ կոտորեցից զազգս արանց խառան։ (5) Այլ ոմանց օրինակ. Զնիգս դամասկեայ։

յափշտակեաց 'ի վկայութիւն զսասանումն իւր. և զսրտ-
մտութիւն իւր պահեաց 'ի հակառակութիւն: * Եւ առա- 12
քեցից հուր 'ի Թեման, և կերիցէ հուր զհիմունս պարս-
պաց նր̃: * Այսպէս ասէ տր̃. 'ի վր̃ երից ամպարշտու- 13
թեց որդւոցն Ամոնայ, և 'ի վր̃ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի
նցնէ: փոխանակ զի հերձոյին զյղիս գաղաադացւոց,
զի ընդարձակեսցեն զսահմանս իւրեանց: * Բորբո- 14
քեցից հուր 'ի վր̃ պարսպացն Հռաբայ, և կերիցէ զհի-
մունս նր̃ աղաղակաւ յաւուր պատերազմի. և շարժես-
ցի յաւուր վախճանի իւրոյ: * և գնասցեն 'ի գերութ(իւն) 15
թագաւորք նց̃. քուրմք նց̃՝ և իշխանք նց̃ 'ի միասին,
ասէ տր̃ տր̃:

ԳԼ. Բ.

Այսպէս ասէ տր̃. 'ի վր̃ երից ամպարշտութեցն Մո- 1
վաբու, և 'ի վր̃ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նմանէն:
փոխանակ զի այրեցին զոսկերս թագաւորացն եդով-
մայեցւոց 'ի մոխիր: * Առաքեցից հուր 'ի վր̃ Մովա- 2
բու, և կերիցէ հուր զհիմունս քաղաքաց նր̃. և մեռ-
ցի 'ի տկարութե Մովաբ, աղաղակաւ և ձայնիւ փողոյ:
* և սատակեցից զդատաւոր 'ի նմանէ, և զամ̃ իշխանս 3
նորա կոտորեցից ընդ նմին՝ ասէ տր̃: * Այսպէս ասէ 4
տր̃. 'ի վր̃ երից ամպարշտութեց որդւոցն յուդայ, և 'ի
վր̃ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նմանէն: փոխանակ զի մեր-
ժեցին զօրէնս տն̃, և զհրամանս նր̃ ոչ պահեցին. և
մոլորեցուցին զնս̃ սնոտիքն իւրեանց զոր արարին, զո-
րոց զհետ գնացին հարքն նց̃: * Առաքեցից հուր 'ի 5
վր̃ հրէաստանի՝ և կերիցէ զհիմունս Եմի: * Այս- 6
պէս ասէ տր̃. 'ի վր̃ երից ամպարշտութեցն Իղի, և 'ի
վր̃ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նմանէ: փոխանակ զի վաճա-
ռեցին զարդարն արծաթոյ, և զաղքատն ընդ կօշկաց:
* որ կոխեն զհող երկրի. և կռփէին զգլուխս աղքա- 7
տաց, և զճանապարհս խոնարհաց թիւրէին: և հայր
և որդի առ մի աղջիկ մտանէին, զի պղծեսցեն զանուն
այ իւրեանց: * Եւ զհանդերձս իւրեանց առագաստս ձգէին 8
ընդ սեղանով՝ և ընդ սեղանն. և գինի զրպարտութեց
արբանէին 'ի տան աստուծոյ իւրեանց: * Բայց ես բարձ- 9
ի զամովրհացին յերեսաց նր̃. որոյ բարձրութի իւր
մայրց

---

(13) Բազումք. Հերձուին զյղիս:
Գլ. Բ. (2) Ոմանք. Աղաղակաւ ձայնիւ փողոյ: (5) Ոմանք.
Հուր 'ի հրէաստանի: (7) Ոմանք. Եւ կռփէին... թիւ-
րէին... մտանէին: (8) Ոմանք. Առագաստս ձգէին... և ընդ
սեղանս... 'ի տան այ իւրեանց: (9) Ոմանք. Զամովր-
հացին յերեսաց նց̃: (9) Ոմանք. Եւ հզօր է իբրև զկաղնի:

բարձրութիւն մայրի, և հզօր էր իբրև զկաղնի. և բարձի
զպտուղ նորա 'ի վերուստ, և զարմատս նորա 'ի ներքուստ։
10 Եւ ես հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, և շրջե-
ցուցի զձեզ յանապատի ամս քառասուն՝ ժառանգեցու-
11 ցանել զերկիրն Ամովրհացւոց։ Եւ առի յորդւոց ձե-
րոց 'ի մարգարէս, և յերիտասարդաց ձերոց յուխտա-
12 ւորս. միթէ ոչ եղեն այդ որդիք Իլի՝ ասէ Տէր։ Եւ
արբուցանէիք ուխտաւորացն խմոց ըմպել գինի, և մար-
13 գարէիցն պատուիրէիք զի մի մարգարէանայցին։ Վն
այսորիկ ահաւասիկ ես հոլովեցուցանեմ 'ի ներքոյ
14 ձեր՝ զոր օրինակ հոլովի սայլ լի օրանաւ։ Եւ կորիցէ
փախուստ յընթացողէն. և որ զօրաւորն իցէ մի զօրա-
ցի 'ի զօրութեան իւրում, և պատերազմողն մի ապրեցուսցէ
15 զանձն իւր։ Եւ աղեղնաւորն՝ մի կացցէ ընդդէմ։
Եւ որ արագն իցէ ոտիւք՝ մի ապրեսցի, և հեծեալն՝ մի
16 ապրեցուսցէ զանձն իւր։ Եւ մի գտցէ սիրտ իւր 'ի զօ-
րութեան։ մերկն հալածեսցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր։

ԳԼ. Գ.

1 Լուարուք զպատգամս զայս զոր խօսեցաւ Տէր 'ի վերայ
ձեր տունդ Իղի. և 'ի վերայ ամ ազգաց զորս հանի Բ
2 յերկրէն Եգիպտացւոց։ Բայց զձեզ ընտրեցի յամ
ազգաց երկրի. վն այսորիկ 'ի ձէնջ խնդրեցից զվրէժ
3 ամ մեղաց ձերոց։ Թէ գնասցե՞ն ամենեքին երկու
4 'ի միասին, թէ ոչ ծանուցեն զմիմեանս։ Եթէ գո-
չիցէ՞ առիւծ յանտառէ՝ և ոչ իցէ որս արարեալ նր։
Եթէ տայցէ՞ կորիւն առիւծու զձայն իւր 'ի մայրւոյ
5 իւրմէ, և ոչ ինչ իցէ յափշտակեալ նր։ Եթէ անկա-
նիցի՞ թռչուն 'ի գետնի առանց որսողի. եթէ ճայ-
թիցէ՞ որոգայթ 'ի վ~ երկրի՝ և ոչ ինչ իցէ ըմբռնեալ։
6 Եթէ հարկանիցի՞ փող 'ի քաղաքի, և ազգն ոչ խռո-
վեսցի։ Եթէ իցէ՞ն չարիք 'ի քաղաքի՝ և Տն չիցէ արա-
րեալ։

---

(10) Ոմանք. Եւ ես հանի զձեզ յանապատէ ամս քառ"։
Այլ ոմանք. Եւ ածի զձեզ յանապատի ամս։ (11) Ոմանք.
Միթէ ոչ իցէ այդ որ"։ Այլ ոմանք. Ոչ իցէ այդպէս որ"։
(12) 'Ի ճառընտիրս պակասի։ Խմոց ըմպել գինի։ (13) Ոմանք.
Վն այսորիկ ահաւասիկ.. հոլովիցի սայլ լի օրա"։
(13) Օրինակն. Հոլովի սայլի աւրանաւ։ (14) Ոմանք.
Եւ կորիցես փախուստ։ (15) Օրինակն ոմանք. Արագն
իցէ ոտիւք՝ մի։ (15) 'Ի ճառընտիրս ոչ է. Մի ապրեցուս-
ցէ զանձն իւր։ (16) Ոմանք. Սիրտ իւր 'ի զօրութեան։
Գլ. Գ. (2) Ոմանք. Յամ յազգաց երկրի։ (3) Ոմանք.
Միթէ գնասցեն ամենեքեան"։ (4) Ոմանք. Գոչիցէ առիւծ
յանտառէ, և ոչ։

Digitized by Google

րեալ ։ * Վա՛յ այնոցիկ ոչ արարացէ Տէր ամ կէս ինչ, և- 7
թէ ոչ յայտնեսցէ զխորատ ծառայից իւրոց մարգա-
րէից ։ * Առեւծ գոչեսցէ՝ և ո՞վ իցէ որ ոչ սարսիցէ ։ Տր̄ 8
ած խօսեցաւ՝ և ո՞վ իցէ որ ոչ մարգարէանայցէ ։ * Պատ- 9
մեցէք 'ի գաւառս ասորեստանեայց. և 'ի գաւառս եգի-
պտոսի եգիպտացւոց, և ասացէք՝ ժողովեցարո՛ւք 'ի լեառն
շամրինի, և տեսէք սքանչելիս բազումս 'ի մէջ նր̄. և
զբռնութիւն 'ի մէջ նր̄ ։ * և ոչ ծանեաւ զլինելոց եղեալն 10
իւր՝ ասէ Տր̄. որ գանձէին անօրէնութիւն և թշուառու-
թիւն 'ի գաւառս իւրեանց ։ * Վա՛յ այնորիկ այսպէս ասէ 11
Տր̄ ած ցախուրոս, երկիրդ որ շուրջ զքև՛ է՝ աւերես-
ցի. և խորտակեսցի 'ի քէն ամ զօրութիւն քո, և յափշտ-
ակեսցին գաւառք քո ։ * Զի այսպէս ասէ Տր̄. զոր 12
օրինակ թէ կորուսցէ թափիւր հովիւ 'ի բերանոյ առիւ-
ծու՝ աքեանցս երկուս, կամ բլթակ մի ունկան. այն-
պէս զերծցին որդիքն Իլի որ բնակեալ են 'ի սամա-
րիա, դիմյանդիման ազգին, և 'ի մէջ դամասկացւոց ։
* Քահանայք լուարուք և վկայեցէք ձեզ տանդ յակով- 13
բայ՝ ասէ Տր̄ ամենակալ ։ * Զի յաւուր յայնմիկ յոր- 14
ժամ խնդրեցից զվրէժ ամպարշտութեանցն Իլի 'ի նմանէ.
առից վրէժ և զսեղանոյն բեթելայ. և փշրեսցին եղ-
ջեւրք սեղանոյն՝ և անկցին յերկիր ։ * Եւ խորտակե- 15
ցից զապարանս թեւաւորս, 'ի վր̄ ամառնայնոցն ապա-
րանիցն. և սատակեսցին ապարանքն փղոսկրեայք.
և բազում և այլ ապարանք անկցին՝ ասէ Տր̄ ։

ԳԼ. Դ.

Գ Լուարո՛ւք զբանս զայս երինջք բասանու՝ որ էք 'ի լե- 1
րինս շամրինի. որ զրկէք զաղքատս, և առ ոտն հար-
կանէք զտնանկս. որ ասէիք ցտեարս ձեր՝ մատուցէ՛ք
մեզ գինի զի արբցուք ։ * Երդնու Տր̄ 'ի սրբութիւն իւր. 2
եթէ ահա աւուրք եկեսցեն 'ի վր̄ ձեր, և առցեն ըզ-
ձեզ զինուք, և զդուստր որ ը̄ ձեզդ են արկցեն 'ի սանս ջե-
ռուցեալս ։ * և ելանիցէք մերկք միմեանց դէմ ը̄դէմ, 3
և ընկանիցիք 'ի լերինն ռեմմանայ՝ ասէ Տր̄ ։ * Մտէք 4
'ի բեթէլ՝ և ամպարշտեցայք, և 'ի գաղգաղա յաճախե-
ցէք ամպարշտել. և մատուցէք զզոհս ձեր ընդ առա-
ւօտս,

---

(7) Ոմանք. Վայ այսորիկ ոչ արարացէ.. զխորատ ծառ"։ (8) Ո-
մանք. Առեւծ գոչեսցէ ։ (11) Ոմանք. Վայ այսորիկ այս-
պէս ։ (12) Օրինակ ն. Եթէ արարացէ թափիւր.. աքեանցս
երկուս ։ (12) Ոմանք. Որ բնակեալ են 'ի շամրին ։ (14) Յօ-
րինակին հինէր. Յայնմիկ յորժամ խնդրեցից զվրէժ ։
ԳԼ. Դ. (3) Յօրինակին. Եւ ելանիցէք մերկք միմեանց
ընդդէմ ։ (4) Ոմանք. 'Ի բեթէլ՝ և ամպարշտեցարուք ։

5 ւռոռս ; և յերկիր 'ածուր զխոստովանորդս ձեր : * Ընթեր-
նոյին օրէնս արտաքոյ, և կոչէին` խոստովանութիւնս :
պատմեցէք թէ զայս սիրեցին որդիքն Իսլի` ասէ Տր :
6 * Եւ ես արկի զձեզ ցաւ ատամանց յամ՛ քաղաքս ձեր,
և կարօտութիւն հացի յամ՛ տեղիս ձեր. և ոչ դարձարուք
7 առ իս` ասէ Տր : * Եւ արգելի 'ի ձէնջ զանձրև` երիւք
ամսօք յառաջ քան զկութս. 'ի մի քաղաք տեղացից, և
'ի միւս քաղաք ոչ տեղացից. մի վիճակ թացից` և 'ի
8 միւսն յորում ոչ տեղացից` ցամաքեսցի : * Եւ ժողո-
վեսցին երկու և երեք քաղաք 'ի մի քաղաք ըմպել ջուր,
և մի յագեսցին. և ոչ դարձարուք առ իս` ասէ Տր :
9 * Հարի զձեզ տապով, և արկի զձեզ դալուկն : և
յանձախեցէք 'ի պարտէզս ձեր, և յայգիս և 'ի թզենիս
ձեր` և 'ի ձիթենիս. և եկեր թրթուր : սակայն և այն-
10 պէս ոչ դարձարուք առ իս` ասէ Տր : * Առաքեցի 'ի
վր՞ ձեր մահ 'ի ճանապարհին Եգիպտացւոց, և կոտո-
րեցի սրով զերիտասարդս ձեր հանդերձ գերութ՞ ե-
րիվարաց ձերոց. և ծախեցի զբանակս ձեր հրով բար-
կութ՞ իմոյ : սակայն և այնպէս ոչ դարձարուք առ իս`
11 ասէ Տր : * Կործանեցի զձեզ` որպ՞ կործանեաց Ած զՍո-
դոմ և զԳոմոր. և եղերուք իբրև զխանձող զերծեալ
'ի հրոյ : սակայն և այնպէս ոչ դարձարուք առ իս` ա-
12 սէ Տր : * Վն՞ այնորիկ այսպէս արարից զքեզ Իէլ :
բայց զի այսպէս առնելոց եմ քեզ` պատրաստեա՛ կար-
13 դալ զանուն Տն Այ քոյ Իէլի : * Զի ահաւասիկ ես եմ
որ հաստատեմ զերկինս, և հաստատեմ զհողմս : և պատ-
մեմ 'ի մէջ մարդկան զօծեալ իւր. առնէ առաւօտ և
մէգ, և ելանէ 'ի վր՞ բարձանց երկրի. Տր Ած ամենա-
կալ անուն է նր :

ԳԼ. Ե.

1 Լուարուք զբանս զայս զոր ես առից 'ի վր՞ ձեր ողբս : Դ
Անկաւ տունդ` Իէլի, և ոչ ևս յաւելցուցանէ յառնել :
2 * Կոյսն Իէլի կործանեցաւ յերկրի իւրում, և չիք ոք որ
կանգ.

---

(5) Ոմանք. Ընթեռնուին.. Թէ զայս սիրեցին որդիքն :
(6) Օրինակ մի. Ցաւք ատամանց. Որք ունին. ցաւս ա-
տամանց : (7) Ոմանք. Երեք ամսովք : (9) Օրինակ մի. Եւ
'ի թզենիս ձեր և 'ի թթենիս, և եկեր.. սակայն և ոչ
այնպէս : (9) Ոսկան յաւելու. Եւ 'ի ձիթենիս ձեր. և
զթզենիս ձեր եկեր թր" : (10) Ոմանք. Առաքեցից 'ի վր՞
ձեր մահ : (12) Ոմանք. Այնպէս արարից զքեզ. բայց
զի այնպէս առնելոց եմ : (13) Ոսկան. Զի ահաւասիկ
որ հաստատէ զերկինս, և հաստատէ զհողմս :
ԳԼ. Ե. (1) 'Ի լուս". Լուարուք զբանս Տն Այ զոր.

Digitized by Google

կանգնեցի զնա ։ * Քանզի այսպէս ասէ Տէր Տէր ՚ի քա- 3
ղաքէ յորմէ ելանէին հազարք՝ մնասցէ հարիւր , և յոր-
մէ ելանէին հարիւր՝ մնասցէ տասն տանդ Իէլի ։ * Քանզի 4
զի այսպէս ասէ Տէր առ տունդ Իէլի . խնդրեցէք զիս
և կեցջիք ։ * և մի խնդրէք զԲեթէլ , և ՚ի Գաղգաղա մի 5
մտանիցէք , և ՚ի Ջրհորն երդման մի ելանիցէք . զի Գաղգա-
ղա գերելով գերեսցի , և Բեթէլ եղիցի իբրև զչեղեալ ։
* Խնդրեցէք զՏէր և կեցջիք . զի մի բորբոքեսցի իբրև 6
զհուր տունն Յովսեփայ՝ և կերիցէ զնա . և ոչ ոք իցէ
որ շիջուցանիցէ ։ * Որ առնէ ՚ի բարձունս իրաւունս , 7
և արդարութիւն եդ յերկրի ։ * Որ առնէ զամ և նորոգէ , 8
և դարձուցանէ յայգ զստուերս մահու , և զտիւ ՚ի գի-
շեր մթացուցանէ ։ որ կոչէ զջուրս ծովու՝ և հեղու ՚ի
վ[երայ] երեսաց երկրի . Տէր ամենակալ անուն է նմա ։ * Որ 9
բաշխէ զբեկումն ՚ի վ[երայ] զօրութ[եան] , և ածէ զթշուառութիւն
՚ի վ[երայ] ամրոցաց ։ * Ատեցին ՚ի դրունս զյանդիմանիչս , 10
և զբանս սուրբս պղծելի արարին ։ * Վասն այնորիկ փո- 11
խանակ զի կոփէիք զաղքատս , և կաշառս ընտրելս առ-
նուիք ՚ի նոցանէն . ապարանս զարդարեալս շինես-
ջիք՝ և մի բնակեսջիք ՚ի նոսա ։ այգիս ցանկալիս տնկես-
ջիք՝ և զգինի նոցա մի արբջիք ։ * Զի գիտացի ես զբազումս 12
ամպարշտութիւնս ձեր . և սաստիկ են մեղք ձեր ։ Ա-
ռնուն կոխէիք զարդարսն առնլով փոխանակս , և խոտո-
րեցուցանէիք զաղքատն ՚ի դրունս ։ * Վասն այնորիկ որ 13
իմաստունն է՝ ՚ի ժամանակին յայնմիկ լռեսցէ . զի ժա-
մանակն չար է ։ * Խնդրեցէք զբարի և մի զչար՝ զի 14
կեցջիք , և եղիցի ընդ ձեզ Տէր Ած ամենակալ ։ զոր օրի-
նակ ասացէքն՝ * Ատեցէք զչարս , և սիրեցէք զբա- 15
րիս ։ Հաստատեցէք զիրաւունս ՚ի դրունս ձեր , զի
ողորմեսցի Տէր Ած մնացորդաց Յովսեփայ ։ * Վասն այդո- 16
րիկ այսպէս ասէ Տէր Ած ամենակալ . յամ հրապարակս
կոծ , և յամ ճանապարհս ասասցեն վայ վայ ։ կոչեսցեն
մշակս ՚ի սուգ և ՚ի կոծ և ՚ի ձայնարկուս ։ * և յամ ճա- 17
նապարհս կոծ . քանզի անցից ընդ մէջ քո՝ ասէ Տէր ։
* Վայ որ ցանկայ աւուրն Տն . զի՞ է այդ ձեր և աւուր 18
Տն . և նա խաւար է , և ոչ լոյս ։ * Զոր օրինակ թէ փա- 19
խիցէ մարդ յերեսաց առիւծու , և պատահեսցէ նմա
արջ ,

համաձայն մերոյ ՚ի բնագր՝՝ ։ (3) Ոմանք . Ցասմն՝ տասն Իէլի ։
(6) Ոմանք յաւելուն . Եւ կերիցեն զնա ... շիջուցանիցէ
տանն Իէլի ։ (8) Ոմանք . Եւ զտիւ ՚ի գիշերի մթացուցանէ ։
(8) Բազումք . Եւ հեղու ՚ի վ[երայ] երեսաց երկրի ։ (11) Ոմանք . Կո-
փէիք զաղքատն . . ընտրելս առնուիք . . և զգինի նոցա
մի ։ (12) Ոմանք . Առնլով փոխանս՝՝ ։ (14) Ոմանք . Խնդ-
րեցէք զբարիս ։ (18) Ոմանք . Որ ցանկանայ աւուրն Տն ։

Digitized by Google

արջ, և փախուցեալ 'ի տուն՝ և յեցուսցէ զձեռս իւր
20 յորմն, և հարկանիցէ զնա օձ։ * Ո՞չ ապաքէն խաւար է
օր Տեառն՝ և ոչ լոյս. աղջամուղջ ինն՝ և ոչ գոյ 'ի նմա ճաճանչ։
21 * Ատեցի մերժեցի զտօնս ձեր, և 'ի տարեկանս ձեր Ե
22 ոչ հոտոտեցայց. * զի թէ մատուցանիցէք զողջակէզս և
զզոհս ձեր՝ ոչ ընկալայց, և յերևելիս փրկութեանց ձե-
23 րոց ես ոչ հայեցայց։ * 'Ի բաց արա յինէն զձայն եր-
24 գոց քոց. և զձայնս սաղմոսաց քոց ես ոչ լուայց։ * և
յորդեսցէ իբրև զջուր իրաւունք, և արդարութիւն իբրև
25 զհեղեղ անհուն։ * Միթէ զոհս ինչ և զոհս մատուցէք
26 ինձ յանապատի անդ զքառասուն ամ տունդ Իսրայէլի։ * և
առէք զխորանն Մողոքայ՝ և զաստղ աստուածոյն ձերոյ
27 զՀռեմփայ, զպատկերս նոցա զոր արարէք ձեզ։ * Եւ
փոխեցից զձեզ անդր քան զԴամասկոս՝ ասէ Տէր, Աստուած
ամենակալ անուն է նորա։

ԳԼ. Զ.

1 Վայ որ անարգանեն զՍիոն, և յուսացեալ իցեն 'ի
լեառն Շամրնի։ կթեցին զիշխանութիւնս ազգաց, և
2 մտին 'ի նա տունդ Իսրայէլի։ * Անցէք ամենեքին 'ի Քաղանէ՝
և տեսէք. և անցէք անտի 'ի մեծն Եմաթ հռոմայ, և
իջէք 'ի Գեթ այլազգեաց, զօրաւորս քան զամ թագաւորութիւնս
այսոսիկ, եթէ իցեն մեծ սահմանք նոցա քան զսահմանս
3 ձեր։ * Որ գայք յօր չարեաց. որ մերձենայք հա-
4 սանել 'ի շաբաթս ստութեանց։ * Որ ննջէքդ 'ի գահոյս
փղոսկրեայս, և փափկանայք յանկողինս ձեր. և ուտէք
5 ուլս 'ի հօտից, և որթս զեներցիկս յանդեաց։ * Որ կայթէք
հարկանելով ընդ ձայն սաղմոսաց. զորս իբրև հաստատունս
6 համարեցայք՝ և ոչ անցաւորս։ * Եւ ըմպէք զտարզտեալ
գինի. և անոյշ իւղով օծանիք. և ոչ ցաւէիք ձեզ վասն
7 բեկմանն Յովսեփու։ * Վն այսորիկ այժմ 'ի գերութիւն
գնասցեն յիշխանաց բռնաւորաց, և հատցի խնջոյք
8 ձիոց երիվարացն Եփրեմայ։ * Զի երդուաւ Տէր յանձն
իւր. և ասէ Տէր Տէր զօրութեանց՝ թէ գարշեցուցից զամ
հը-

---

(22) Օրին. Զի եթէ մատուցանիցէք զող։ (23) Օրէ-
նակ ձ. փրկութեանց, ես ոչ հաճեցայց։ (25) Օրին. Անդ
քառասուն ամ։ (26) Օրին. Եւ առէք զխորանն Մողո-
քայ. և զաստղ աստուածոյն ձերոյ զՀռեմփ։ (27) Օրին. Ասէ
Տէր, ամենակալ է անուն։
Գլ. Զ. (1) Օրին. Կթէ զիշխանութիւնս ազգաց։ (2) 'Ի
չոսն. Անցէք ամէքին 'ի քաղանէ. և անցէք անդի 'ի Եմաթ։
(2) Օրին. 'Ի մեծն Եմաթայ հռոմայ. . քան զթագաւորութիւն
զայսոսիկ։ (5) Օրին. Կայթեն հարկանելով ընդ ձայն սաղմո-
սաց։ (8) Օրին. Եւ ասէ Տէր Տէր զօրութեանց. Զարհուրեալ

Digitized by Google

հպարտութիւնս Յակոբայ. եւ զաշխարհս նորա ատեցի։ եւ
բարձից զքաղաքս նորա համ բնակչօքն։ *Եւ եղիցի եթէ 9
մնասցեն տասն այր՝ 'ի տան միում, եւ մեռանիցին. *Եւ 10
մնասցորդքն առնուցուն զընտանիս իւրեանց, եւ ճգնեսցին
հանել զոսկերս նոցա 'ի տանէ անտի. եւ ասասցեն ցայնո-
սիկ որք կայցեն առաջի տանն. եթէ այլ եւս մնաց ընդ
քեզ։ *Եւ նա ասասցէ՝ թէ ոչ. եւ մի ասասցես թէ 11
լռեա լեր. վն անուանելոյ է՝ զի ոչ անուանեսցեն զանուն
Տն։ *Զի ահաւասիկ Տէր հրամայէ, եւ հարցէ 12
զմեծ տապարաւն կործանմամբք, եւ զփոքր տապարաւն
պատառմամբք։ *Իցէ՞ թէ արշաւեսցեն երիվարք ընդ 13
վէմս, կամ հանդարտեսցեն 'ի մէջ մատակաց. զի դուք
դարձուցէք զիրաւունս 'ի դառնութիւն, եւ զպտուղ արդարու-
թեան 'ի դառնութիւն։ *Եւ ուրախ լինէիք յոչինչ բանս. 14
Որք ասէիք՝ եթէ ոչ զօրութեամբ մերով եղեւ մեզ եղջերք։
*Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես յարուցից 'ի վերայ ձեր 15
տուն Իսրայէլի՝ ասէ Տէր զօրութեանց, ազգ մի՝ որ նեղեսցեն
զձեզ՝ զի մի եւս մտանիցէք յԵմաթ, եւ մինչեւ 'ի հեղեղատն
արեւմտից։

ԳԼ. Է.

Զ Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. եւ ահա ծնունդ մարախոյ 1
գայր ընդ առաւօտս. եւ ահա ջորեակ մի գագ
Գոգայ արքայ։ *Եւ եղիցի եթէ վախճանեսցէ ուտել զխոտ երկ- 2
րին. Եւ ասեմ՝ Տէր Տէր խնայեա. քաւեա. ո՞վ իցէ որ
կանգնեսցէ զՅակոբ, զի սակաւաւոր է։ *Ապաշաւեա 3
Տէր 'ի վերայ այդորիկ. եւ այդ եւս մի լիցի՝ ասէ Տէր։ *Այս- 4
պէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. եւ ահա կոչէր զդատաստան
հրով Տէր Տէր. եւ եկեր զանդունդս բազումս, եւ եկեր զբա-
ժինն։ *Եւ ասեմ՝ Տէր Տէր դադարեա դու. քաւեա. ո՞վ 5
է որ յարուսցանէ զՅակոբ, զի սակաւաւոր է։ *Ա- 6
պաշաւեաց Տէր 'ի վերայ այդորիկ. եւ այդ եւս մի լիցի՝ ա-
սէ Տէր։ *Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. եւ ահա այր մի 7
կայր

նոյն համ բնակչօք"։ (10) Ոսկան. Եւ ճգնեսցին հանել զոս"։
(11) Օրինակ. Ասասցէ՝ եթէ ոչ. մի ասասցէ լռեա լեր։
(13) Օրինակ. Արշաւեսցեն երիվարք"... եւ կամ հանդարտեսցեն"։
(14) Օրինակ. Որք ասէիք՝ եթէ ոչ։ (15) 'Ի լուսն". Ահա-
ւասիկ ես յարուցից". համաձայն ընդոց 'ի Բնաբ"։ (15) Օրինակ.
Ասէ Տէր ամ զօրութեանց.. որ նեղեսցեն զձեզ։
Գլ. Է. (2) Օրինակ. Ոչ կանգնեսցէ զՅակոբ։ (3)(6) Ոս-
կան. Ապաշաւեաց Տէր 'ի վերայ. (3) Օրինակ. 'Ի վերայ այդո-
րիկ. եւ այդ մի եւս լիցի։ (4) Օրինակ. Եւ եկեր ընդ-
խոտս անդնդոց, եւ եկեր զբաժին"։ (5) Օրինակ. Ով յարուսցանի-
ցէ զդա"։ (6) Օրինակ. Մի լիցի ասէ Տէր Տէր։ (7) Այսպէս

կանգնեալ ՚ի վերայ ադամանդեայ պարսպի, և ՚ի ձեռին նո-
8 րա ադամանդ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. զի՞նչ տեսանես
Ամովս։ Եւ ասեմ, ադամանդ։ Եւ ասէ ցիս Տէր. ահա-
ւասիկ ես հաստատեցից ադամանդ ՚ի մէջ ժողովրդեան
9 իմոյ Իսրայէլի, և ոչ ևս յաւելից անցուցանել զնովաւ։ * Եւ
ապականեսցին բագինք կատակութեան, և մեհեանք Իսրա-
յէլի աւերեսցին. և յարեայց ՚ի վերայ տանն Յերոբովամայ
10 սրով։ * Եւ առաքեաց Ամասիա քուրմ Բեթելայ առ
Յերոբովամ արքայ Իսրայէլի՝ և ասէ. Ժողովս կուտէ ՚ի վերայ
քո Ամովս ՚ի մէջ տանս Իսրայէլի, և երկիրս ոչ կարէ հան-
11 դուրժել ամենայն բանից նորա։ * Զի այսպէս ասէ Ամովս.
Յերոբովամ սրով վախճանեսցի, և Իսրայէլ գերելով գե-
12 րեսցի յերկրէ իւրմէ։ * Եւ ասէ Ամասիա ցԱմովս.
տեսանող՝ գնա՛ անկիր, գնա՛ յերկիրն Հրէաստանի.
13 անդ կեաց՝ և անդ մարգարէասջիր։ * ՚Ի Բեթէլ մի՛
ևս յաւելուցուս մարգարէանալ՝ զի սրբութիւն թագաւո-
14 րաց է, և տուն թագաւորութեան։ * Պատասխանի ետ
Ամովս՝ և ասէ ցԱմասիա. ես ոչ մարգարէ էի՝ և ոչ
15 որդի մարգարէի, այլ հովիւ էի, և թութ քաղէի։ * Եւ
առ զիս Տէր ՚ի հօտից, և ասէ ցիս Տէր. գնա՛ դու և մար-
16 գարէա՛ ՚ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի։ * Եւ արդ՝
լո՛ւր զպատգամս Տեառն. դու ասես մի մարգարէանար
՚ի վերայ Իսրայէլի. և մի ժողովս ժողովեր ՚ի վերայ տանն Յակով-
17 բայ։ * Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. կին քո
՚ի քաղաքի դի պոռնկեսցի. և ուստերք քո և դստերք քո
՚ի սուր անկցին. և երկիր քո լարապարանիւ բաժանես-
ցի. և դու յերկրի պղծում վախճանեսցիս. և Իսրայէլ գե-
րելով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։

ԳԼ. Ը.

1 Այսպէս երեւեցոյց ինձ Տէր Տէր, և ահա գործի հաւա-
2 քելոյ։ * Եւ ասէ՝ զի՞նչ տեսանես Ամովս։ Եւ ասեմ՝
գործի հաւաքելոյ։ Եւ ասէ ցիս Տէր, հասեալ է վախ-
ճան ՚ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. և ոչ ևս յաւելից
3 անցուցանել զնովաւ։ * Եւ ողբասցեն յարկք տաճարին
յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր. բազումք անկանիցին, և
4 յամենայն տեղիս արկից լռութիւն։ * Լուարո՛ւք զայս, որք
նեղէք զաղքատս ընդ առաւօտս, և զրկէք զաղքատս
յեր-

Ադամանդեայ ... ադամանդ։ (11) Ոմանք. Զի այսպէս ասէ Ամովս։ (13) Ոմանք. Մի ևս յաւելուցուր մարգ՛՛։
(16) Ոմանք. ՚Ի վերայ տանն յերոբովամայ։ (17) Ոմանք. Դու յերկրի ՚ի պղծութեան վախճան՛՛։
Գլ. Ը. (2) Ոմանք. Յաւելից անցուցանել զնովաւ։
(4) Ոմանք. Զրկէք զաղքատս յերկրէ։

Digitized by Google

յերկնից կողմանց։ * Եւ ասէիք՝ ե՞րբ անցցէ ամիսն և շահեսցուք 5
ցորեան, և շաբաթն՝ և բացցուք զշտեմարանս, և առնել զչափ
փոքր, և մեծացուցանել զկշիռ, և առնել կշիռս անիրաւու-
թեան։ * ստանալ արծաթով զաղքատս, և զտնանկս ՚ի 6
դիմաց կօշկաց. և յամենայն ՚ի վաճառաց մերոց շահեսցուք։
* Երդնու Տէր ՚ի վերայ հպարտութեան Յակոբայ. Թէ ոչ 7
մոռասցին ՚ի յաղթութիւն ամ գործք ձեր։ * Եւ ՚ի վերայ այսորիկ 8
խռովեսցի երկիր. սուգ առցէ ամ բնակիչք նորա. և
ելցէ իբրև զգետ վախճան նորա, և իջցէ իբրև զգետն Ե-
գիպտացւոց։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ասէ Տէր Տէր՝ 9
մտցէ արեգակն ՚ի միջօրէի, և խաւարեսցի յերկրի լոյս
՚ի տուէ։ * Եւ դարձուցից ՚ի սուգ զտօնս ձեր, և զամ 10
երգս ձեր յողբս. և ածից ՚ի վերայ ամ մէջ քուրձ.
և ՚ի վերայ ամ գլխոյ կնդութիւն. և արարից զնա իբրև սուգ
սիրելւոյ, և որոց ընդ նմա իբրև զօր ցաւոց։
* Ահա աւուրք գան ասէ Տէր Տէր. և առաքեցից սով 11
յերկիր. ոչ սով հացի, և ոչ ծարաւ ջրոյ. այլ սով
լսելոյ զբանն Տն։ * Եւ խռովեսցին ջուրք ՚ի ծովէ մին- 12
չև ՚ի ծով, և ՚ի հիւսիսոյ մինչև յարևելս. ընթասցին
խնդրել զբանն Տն, և մի գտցեն։ * Յաւուր յայնմիկ 13
նուաղեսցին կուսանք գեղեցիկք և երիտասարդք ՚ի ծարաւոյ.
* որք երդնուցուն ՚ի քաւութիւն Սամարիայ, և ասեն՝ կենդա- 14
նի է աստուածն քո Դան, և կենդանի է աստուածն
քո Բերսաբէէ. և կործանեսցին, և մի ևս կանգնեսցին։

ԳԼ. Թ.

Տեսի զՏէր զի կայր ՚ի վերայ սեղանոյն՝ և ասէ. Հարկանել 1
զսեղանն՝ և շարժեսցին դրանդքն. և կոտորեա՛ [illegible]
՚ի գլուխս ամենեցուն. և զմնացորդս նց սրով կոտորե-
ցից. և մի ապրեսցէ ՚ի նոցանէն փախստական. և մի
զերծցի ՚ի նոցանէ ապրեալն։ * Զի եթէ ծածկեսցին ՚ի 2
դժոխս, անտի ձեռն իմ կորզեսցէ զնս. և եթէ ելանի-
ցեն յերկինս, և անտի իջուցից զնս. և եթէ թաքիցեն
՚ի գագաթան կարմեղայ, և անտի յուզեցից և առից զնս։
* Եւ եթէ ընկղմեսցին յաչաց իմոց ՚ի խորս ծովու, և 3
անդ հրամայեցից վիշապին խածանել զնս։ * Եւ եթէ գը- 4
նասցեն ՚ի գերութիւն առաջի թշնամեաց իւրեանց, և անդ
հրամայեցից սրոյ՝ և սատակեսցէ զնս։ Եւ հաստատե-
ցից

(5) Ոմանք. Անցցէ ամիս, և շահեսցուք, և շաբաթն՝ և բաց-
ցուք։ (6) Ոմանք. Եւ զտնանկս... և յամ վաճառաց։
(9) Ոմանք. ՚Ի միջօրէի, և խաւարեսցի յերկրի։ (14) Ո-
մանք. Որք երդնուին։
ԳԼ. Թ. (1) Ոմանք. Հարկանել... և կոտորեա՛ յառաջ ՚ի
գլուխս։ (4) Ոմանք. Եւ եթէ գնասցեն ՚ի գերութիւն։

Digitized by Google

ցից 'ի վ՛ր նոցա զաչս իմ 'ի չարութիւն և ոչ 'ի բարութիւն:
5 * Եւ Տէր Տէր ամենակալ, որ մերձենայ յերկիր և շարժէ
զնա, և սուգ առցեն ամ՛ բնակիչք նորա. և ելցէ իբրև
գետ վախճան նորա, և իջցէ իբրև զգետն Եգիպտացւոց:
6 * Որ շինէ յերկինս զհամբառնալ իւր, և զաւետիս իւր
յերկիր հաստատէ. որ կոչէ զջուրս ծովու՝ և հեղու
զնա 'ի վ՛ր երեսաց երկրի. Տէր ամենակալ անուն է նորա:
7 * Ոչ ապաքէն իբրև զորդիս Եթովպացւոց էք դուք
ինձ որդիք Իլի՝ ասէ Տէր: ոչ զԻլ հանի յերկրէն Եգիպ-
տացւոց, և զայլազգիս 'ի Գամրաց, և զասորիս 'ի բոթ-
8 րայ: * Ահաւասիկ աչք Տէառն 'ի վ՛ր թագաւորութեանց մե-
ղաւորաց. և բարձից զդա յերեսաց երկրէ: սակայն 'ի
9 սպառ ոչ ընջեցից զտունն Յակոբու՝ ասէ Տէր: * Զի ի-
ահաւասիկ ես հրամայեմ ասէ, և ցրուեցից զձեզ ընդ
ամ՛ ազգս տունն Իլի. զոր օրինակ հոսի հոսեաւ, և ոչ
10 անկցի մանրուած նորա յերկիր: * Սրով վախճանեսցին
ամ՛ մեղաւորք ժողովրդեան իմոյ. որք ասեն՝ ոչ մեր-
11 ձեսցին և ոչ հասցեն 'ի վ՛ր մեր չարիք: * Յաւուր յայն-
միկ կանգնեցից զխորանն Դաւթի զանկեալն, և կառու-
ցից զկործանեալս նորա. և զյաւերակեալս նորա վերստին
կանգնեցից. և շինեցից զնա ըստ աւուրցն յաւիտենից:
12 * Որպէս զի խնդրեսցեն զիս մնացորդք մարդկան. և
ամ՛ ազգք յորոց վ՛ր կոչեցեալ է անուն իմ. ասէ Տէր՝ որ
13 առնէ զայս: * Ահա աւուրք գան ասէ Տէր, և հասցեն
կալք կթոց, և խայծեսցի խաղող 'ի հասարակս. և
բղխեսցեն լերինք զքաղցրութիւն, և ամ՛ բլուրք անտառա-
14 ւորք եղիցին: * Եւ դարձուցից զգերութիւն ժողովրդ-
եան իմոյ Իլի, և շինեսցեն զքաղաքս ապականեալս
և բնակեսցեն. և տնկեսցեն այգիս, և արբցեն զգինի
15 նոցա: արասցեն պարտէզս՝ և կերիցեն զպտուղ նոցա: * Եւ
տնկեցից զնա յերկրի իւրեանց. և մի ևս մերժեսցին
յերկրէ իւրեանց, զոր ետու ես նոցա՝ ասէ Տէր Տէր ա-
մենակալ:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ամովսայ:

ՄԱՐ.

(5) Ոմանք. Եւ ելցէ իբրև զգետն եգիպտացւոց": (6) Ոմանք.
Յերկրի հաստատեալ: (7) Ոմանք. Եւ զայլազգիս 'ի գամ-
րայ: (9) Ոմանք. Եւ ցրուեցից ընդ ամ՛ ազգս զտունն
Իլի: (10) Ոմանք. Եւ հասցեն 'ի վ՛ր մեր: (12) Ոմանք.
Եւ ամ՛ ազգ յորոյ վ՛ր:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

Եւ եղեւ բան Տն առ Միքիէ Մորասթացի. Յաւուրս յովաթամայ, եւ 1
աքազու, եւ եզեկիայ՝ թագաւորաց յուդայ: Զոր ետես ՚ի վերայ
շամրինի եւ ՚ի վերայ Եմի:

Ա Լ ՈՒԱՐՈ՛ՒՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ 2
ամ. եւ ունկն դիցէ երկիր՝ եւ ամ բնակիչք
նորա: եւ եղիցի Տր Աձ ՚ի մէջ ձեր ՚ի
վկայութի. Տր ՚ի տանէ սրբոյ իւրմէ: * Զի ահաւասիկ 3
խաղասցէ ՚ի տեղւոջէ իւրմէ. իջցէ եւ հասցէ ՚ի վերայ
բարձանց երկրի. * եւ շարժեսցին լերինք ՚ի ներքոյ նր. 4
եւ ձորք հալեսցին իբրեւ զմոմ առաջի հրոյ, եւ իբրեւ զջուր
հոսեալ ընդ զառիվայր: * Վն ամպարշտութեանցն յակով- 5
բայ է այն ամ, եւ վն մեղաց տանն իէլի: Իսկ որդ մեղ
է ամպարշտութեին յակովբայ՞ թէ ոչ շամրին, եւ մեղ է
մեղք տանն յուդայ՝ եթէ ոչ եէմ: * Եւ եդից զշամրին 6
իբրեւ զպատպարար մրգաստանաց ագարակի, եւ ՚ի տունկս
այգւոյ: եւ կործանեցից ՚ի խորխորատ զքարինս նորա, եւ
զհիմունս նր մերկացուցից: * Եւ զամ դրօշեալս նր 7
կոտորեսցեն, եւ զամ արձանս նր այրեսցեն հրով. եւ
զամ կուռս նորա արարից յապականութի, զի ՚ի կա-
պինաց պոռնկութե ժողովեաց, եւ ՚ի կապինաց պոռն-
կութե ամփոփեաց: * Վն այնորիկ կոծեսցի եւ ողբաս- 8
ցի, եւ գնասցէ մերկ եւ բոկ. եւ արասցէ կոծ իբրեւ զվի-
շապաց, եւ սուգ իբրեւ զդստերաց հաւբարաց: * Զի 9
սաստկացան հարուածք նր. քանզի հասին մինչեւ ՚ի յու-
դայ, եւ մերձեցան մինչեւ ՚ի դրունս ժողովրդեան իմոյ
եւ յեմ: * Որ ՚ի գէթ էք՝ մի մեծաբանէք. եւ որ յակ- 10
կարանդ էք՝ մի նորոգէք ՚ի տանէ զկատակութի. հող
՚ի

Գլ. ա. (1) Ոմանք. Առ միքիա մաւրասթացի: (5) Բա-
զումք. Վն ամպարշտութեն յակովբու է: (6) Օրինակ մի.
Եւ եդից զշամրին: (6) Ոմանք. Եւ զհիմունս նր մեր-
կացից: (7) Ոմանք. ՚Ի կապենաց պոռնկութե: (8) Ոմ-
կան. Հաւբարուհեաց: (9) Ոմանք. Ժողովրդեան իմոյ յեմ:
(10) Ոմանք. Եւ որ յակկարեմդ էք. . հող ՚ի գլուխ լե-
ռաց ՚ի վն կատակութեց ձերոց:

Digitized by Google

11 'ի գլուխ լերուք 'ի վր̄ բնակութե̄ ձերոյ։ *Բնակեալն
բարութե̄ ո՛չ ել 'ի քաղաքաց իւրոց․ բնակիչք սենա-
րայ կո՛ծ առէք 'ի վր̄ տանն որ մե՛րձ է առ նա․ բարձ-
12 ցէ՛ 'ի ձէնջ զհարուածս ցաւոց։ *Ո՛վ արար սկիզբն
բարեաց բնակելոյն 'ի մէջ ցաւոց․ զի իջին չարիք 'ի
13 տե̄ 'ի վր̄ դրանցն Եմի։ *Շաչիւն կառաց՝ և դղրդիւն
երիվարաց․ բնակիչք Լաքիսայ, նա է առաջնորդ մե-
ղաց դստեր Սիոնի․ զի 'ի քեզ գտան ամպարշտութիւնք
14 Իղի։ *Վս̄ այնորիկ տացէ արձակեալս մինչև 'ի ժա-
ռանգութի̄ գեթայ, զտունս ունայնս, 'ի նանի՛ր եղեն
15 թագաւորացն Իղի։ *մինչև ցժառանգիչս քո ածցեն
բնակիչդ Լաքիսայ ժառանգութ̄․ մինչև յՈդողամ հաս-
16 ցէ փառք դստեր Սիոնի։ *Գերծի՛ր և կտրեա՛ 'ի վերայ
փափուկ որդւոցն քոց։ լայնեա՛ զկորուստ քո իբր զար-
ծուոյ՝ զի գերեցան 'ի քէն։

ԳԼ. Բ.

1 Եղեն խորհել զվաստակս, և գործեն զչարիս յան-
կողինս իւրեանց․ և ընդ այգ ընդ լուսն զնոյն կա-
տարէին․ զի ո՛չ ամբարձին զձեռս իւրեանց առ ա̄ծ։
2 *Ցանկային անդոց, և յափշտակէին զորբս, և զտունս
բռնադատէին։ յափշտակէին զայր՝ և զտուն նր̄, զայր՝
3 և զժառանգութի̄ նր̄։ *Վս̄ այնորիկ ա՛յսպէս ասէ տր̄․
Ահաւասիկ ես խորհիմ 'ի վր̄ ազգիդ այդորիկ չարիս՝
ուստի ո՛չ համբառնայցէք զպարանոցս ձեր, և ո՛չ գնայ-
4 ցէք կանգուն յանկարծակի․ զի ժամանակ չա՛ր է։ *Յա-
ւուր յայնմիկ առից 'ի վր̄ ձեր առակ․ ողբասցեն ո՛ղբս
ձայնիւ՝ և ասասցեն, Թշուառութե̄՝ թշուառացաք։
մասն ժողովրդեան իմոյ լարո՛վ չափեցաւ․ և ո՛չ ոք էր
որ արգելուր զնա դարձուցանել։ անդք մեր բաժանե-
5 ցան․ *վս̄ այնորիկ ո՛չ ոք իցէ որ արկանիցէ լարաբա-
6 ժին 'ի վիճակ։ Յեկեղեցւոջ տն̄ *մի՛ լայք արտասու-
օք, և մի՛ արտասուեսցեն 'ի վերայ այդորիկ․ զի ո՛չ
7 մերժեսցէ զնախատինս։ *Որ ասաց՝ թէ տուն Իղի
բարկացո՛յց զոգի տն̄․ եթէ այս գնացք նր̄ իցեն, ո՛չ
են բարւոք բանք նր̄ ընդ նմա․ և ո՛չ ուղիղ գնացեալ
8 է առաջի իմ ժողովուրդ իմ։ *'ի թշնամութե̄ հակառա-
կեցաւ ընդդէմ խաղաղութե̄ իւրոյ։ Զմորթ նր̄ մոր-
թեա

---

(13) Ոմանք․ Բնակիչ Լաքիսայ, նա։ (15) Ոմանք․ Մինչև 'ի ժառանգիչսն քո ածցեն բնակիչքդ․․ մինչև 'ի յոդո"։
ԳԼ. Բ. (3) Ոմանք․ Վս̄ այսորիկ ա՛յսպէս․․ կանգուն, զի ժամն չար է։ (3) Յօրինակին գրեալ էր․ Ահաւասիկ նա խորհիմ 'ի վր̄։ (4) Ոմանք․ 'Ի վր̄ ձեր առակս․ ողբասցեն։ (5) Ոմանք․ Լարաբաժին վի"։ (7) Ոմանք․ Որ ասացն եթէ տուն։

թեանցն բարեկամաց զայս, զգեստուն ապաստերութեանց: *Ա- 9
ռաջնորդք առաջնորդք ժողովրդեան իմոյ մերժեսցին ՚ի
տանց փափկութեանց իւրեանց. վասն չարութեան գնացից իւր-
եանց մերժեցան: Մերձեցարուք ՚ի լերինս յաւիտենա-
կանս: *Յառնե կաց. եւ գնա՛, զի ոչ է քոյ քեզ այդր հանգ- 10
իստ: Վասն պղծութեան ապականեցայք ապականութեամբ.
*Հալածեցայք առանց ուրուք հալածելոյ: Ա՛ռ առաւօ- 11
տաւն՝ կաթեցուց ՚ի քեզ գինի եւ արբեցութիւն. եւ եղե-
ւ ՚ի կաթեցուցանող ժողովրդեանս այսմիկ: *Ժո- 12
ղովելով ժողովեսցի Յակոբ ամենայն հանդերձ, եւ
ընդունելով ընկալայց զմնացորդս Իսրայելի. եւ ՚ի միասին ա-
րարից զդարձ նոցա: Իբրեւ ոչխարս ՚ի նեղութեան. իբրեւ
հօտս ՚ի մէջ մակաղատեղւոյ իւրեանց. վազեսցեն ՚ի մարդ-
կանէ ընդ նոսա, *զի առաջի երեսաց նոցա խորտակեսց- 13
ցին. եւ անցին ընդ դուռն, եւ ելին ընդ նա: Ել եւ թագա-
ւորն առաջի երեսաց նոցա. եւ Տր առաջնորդեսցէ նոցա:

ԳԼ. Գ.

Բ Եւ ասացէ. լուարուք իշխանք տանն Յակոբայ, եւ 1
մնացորդք տանն Իսրայէլի: Ո՞չ ձեզ է գիտել զիրա-
ւունս. *որ ատեայք զբարիս, եւ խնդրէք զչարիս. 2
զկորզեայք զմորթ նոցա ՚ի նոցանէ. եւ զմարմինս նոցա յոսկե-
րաց իւրեանց: *Զոր օրինակ կերան զմարմինս ժողո- 3
վրդեան իմոյ, եւ զմորթ նոցա մորթեցին ՚ի նոցանէ. եւ
զոսկերս նոց փշրեցին. եւ յօշեցին զմարմինս նոց իբրեւ ՚ի
կաթսայս, եւ զմիս նոց իբրեւ ՚ի սանան: *Աղաղակեսցեն 4
առ Տր՝ եւ ոչ լուիցէ նոց. եւ դարձուսցէ
զերեսս իւր ՚ի նոցանէ ՚ի ժամանակին յայնմիկ. փո-
խանակ զի չարացուցին զնաւ ՚ի գործս իւրեանց: *Այս- 5
պէս ասէ Տէր ՚ի վր մարգարէիցդ որ մոլորեցուցանեն
զժողովուրդ իմ. որ խածանեն ատամամբք իւրեանց,
եւ քարոզեն նմա զխաղաղութիւն. եւ ոչ տուաւ ՚ի բերան
նոց. եւ յարուցին ՚ի վր նոց պատերազմ: *Վս այսորիկ 6
գիշեր լինիցի ձեզ ՚ի տեսլենէ. եւ խաւարեսցի ձեզ ՚ի հմա-
յութէ. մտցէ արեգակն ՚ի վր մարգարէիցդ, եւ խաւարեսցի
՚ի վր նոց տիւ: *Եւ ամաչեսցեն երազատեսքն, եւ 7
ծաղր լինիցին հմայքն. եւ բամբասեսցեն զնոսա ամենե-
քեան.

(9) Ոմանք. Գնացից իւրեանց մերժեցին: (10) Օրէ-
նակն. Զի ոչ զայս քեզ այդր: (11) Ոմանք. Կաթեցուց
՚ի քեզ գի՛ն: (12) Յերկուսին ... Զդարձ նոց: Իբրե-
... ՚ի նեղութե: (13) Ոմանք. Առաջի երեսաց նոց խորա՛:
Գլ. Գ. (2) ՚ի բերան մի. ՚ի նոցէ. և զմարմին նոցա յոսկե-
րաց իւրեանց: (3) Ոմանք. Իբրեւ ՚ի պղնձաման: (6) Ոմանք.
Եւ մտցէ արեգակն:

8 դիմաց. զի ոչ իցէ որ լուիցէ նոցա ։ * Բայց ես լցից հոգ-
ւով զօրութեամբ Տն, դատաստանաւ և զօրութեամբ. պատ-
մել յակոբայ զամպարշտութիւնս նր, և Իսլի զմեղս նր ։
9 * Լուարուք զայս առաջնորդք տանդ յակոբայ, և մնա-
ցորդք տանդ Իսլի. որ անարգէք զիրաւունս, և թիւ-
10 րէք զամ ուղղութիւն ։ * որ շինէք զսիոն արեամբ, և զԵմ
11 անիրաւութեամբ ։ * Առաջնորդք նր կաշառօք դատէին.
և քահանայք նր վարձուք պատասխանէին. և մար-
գարէք նր արծաթով պատգամս գուշակէին. և ՚ի Տր
յուսային ասելով և ասէին, ոչ ապաքէն Տր ընդ մեզ է՝
12 և ոչ եկեսցէ ՚ի վր մեր չարիք ։ * Վս այդորիկ ՚ի ձեր
սակս, սիոն արօրադաշտ լիցի, և Եմ եղիցի դաշտավար
մրգապահաց, և լեառն տանն յանտառ մայրեաց ։

Գլ. Դ.

1 Եւ եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լերանն Տն. պատրաստեալ ՚ի գլուխս լերանց ։ և բարձրասցի
՚ի վր բլրոց, և փութասցին ՚ի նա ժողովուրդք բա-
2 զումք ։ * Եւ երթիցեն ազգք բազումք և ասիցեն. եկայք
ելցուք ՚ի լեառն Տն՝ և ՚ի տուն Այ յակոբայ, և ցուց-
ցեն մեզ զճանապարհս նր՝ և գնասցուք ՚ի շաւիղս նր ։
3 Զի ՚ի սիոնէ ելցէ օրէնք, և բան Տն յԵմէ ։ * Եւ դա-
տեսցի ՚ի մէջ ժողովրդոց բազմաց, և յանդիմանեսցէ
զազգս հզօրս մինչև ցհեռաւորս. և կոտորեսցեն զսու-
սերս իւրեանց ՚ի խոփս, և զնիզակս իւրեանց ՚ի
մանգաղս ։ և ոչ ևս առցէ ազգ յազգի վր սուր. և
4 ոչ ևս ուսանիցին պատերազմել ։ * Եւ հանգիցէ իւ-
րաքանչիւր ընդ որթով իւրով և ընդ թզենեաւ իւ-
րով, և ոչ իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ. զի բերան
5 Տն ամենակալի խօսեցաւ զայս ։ * Զի ամ ժողովուրդք
գնասցեն իւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհս իւրեանց. այլ
մեք գնասցուք յանուն Տն Այ մերոյ յաւիտեան և առ
6 յաւիտեան ։ * Յաւուր յայնմիկ ասէ Տր, ժողովեցից զխա-
ւանեալն, և զմերժեալն ընդունեցայց՝ և զորս մերժե-
7 ցին ։ * և արարից զխեղեալն ՚ի մնացորդս, և զմերժեալն

յազգ

(8) Ոսկան. Հոգւոյ զօրութ ։ (8) Յօրինակին պակասէր. Եւ զօրութ. պատմել յակոբայ ։ (8) Ոսկան. Եւ Իսլի զմեղս նր ։ (9) Ոսկան. Տանն յակոբայ.. տանն Իսլի ։ (11) Ոսկան. Կաշառօք դատէին.. արծաթով պատասխանի գուշակութիւն, ՚ի Տր ապ՛ ։ (12) Ոսկան. Վս այդորիկ ՚ի ձեր սա՛ ։
Գլ. Դ. (1) Յօրինակին. Պատրաստեալ ՚ի գլուխս լե՛ ։ (2) Ոսկան. Եկայք, և ելցուք ։ (3) Ոսկան. Եղիցի արմատեր (4) Ոսկան. Իւրաքանչիւրոք ընդ որթով ։ (7) Ոսկան. Մինչև յաւիտեան ։

յազգս հզօր. և թագաւորեսցէ Տէր ՚ի վր նց ՚ի լերինն
Սիոնի յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։
Դ. * Եւ դու աշտարակ հօտի, մթին դուստր Սիոնի, ՚ի 8
վր քո եկեսցէ և մտցէ առաջին իշխանութիւն թագաւո-
րութեն ՚ի բաբելոնէ դստեր Եմի։ * Եւ արդ ընդէ՞ր 9
ծանեար զչար. միթէ թագաւոր ո՛չ գոյր քո, կամ թէ
խորհրդականն քո կորեա՞ւ. զի ստացան երկունք քեզ
իբրև զծննդականի։ * Երկներ և զօրացիր, և մերձեա՛ 10
դուստր Սիոնի իբրև զծննդական։ Զի այժմ ելցես ՚ի
քաղաքէ, և բնակեցուցից զքեզ ՚ի դաշտի. և հասցես
մինչև ՚ի բաբելոն. և անտի փրկեսցէ զքեզ՝ և անտի
ապրեցուսցէ զքեզ Տր ած քո ՚ի ձեռաց թշնամեաց
քոց։ * Եւ արդ ժողովեցան ՚ի վր քո ազգք բազումք. 11
որք ասէին՝ եկայք ոտնհար լիցուք, և տեսցեն աչք մեր
՚ի վր Սիոնի։ * Եւ նոքա ո՛չ գիտացին զխորհուրդ Տն, 12
և ո՛չ ՚ի միտ առին զկամս նր։ զի ժողովեաց զնս իբրև
զօրան ՚ի կալ. * կանգնեա՛ց և կա՛ս զնս դուստր Սիո- 13
նի։ Զի զեղջիւրս քո արարից երկաթիս, և զկճղակս
քո պղնձիս. և մանրեսցես զժողովուրդս բազումս, և
փշրեսցես նոքօք զազգս. և մատուսցես Տն զբազմութի
նց, և զզօրութիւն նց Տն ամենակալի։

ԳԼ. Ե.

Արդ պաշարեսցի դուստրն յանդգամ. զի նեղութիւն կալ 1
եդեաց ՚ի վերայ ձեր. գաւազանաւ հարցեն զծնօտս
ազգաց Իէլի։
Ե * Եւ դու Բեթղեհէմ տուն Եփրաթայ սակաւաւոր՝ 2
իցես լինել ՚ի հազարաւորս յուդայ։ ՚Ի քէն ելցէ ինձ
լինել իշխան Իէլի. և ելք նր իսկզբանէ աւուրց աշխար-
հի։ * Վն այնորիկ տացէ զնս մինչև ՚ի ժամանակ ծննդ- 3
ականին. ծնցի՝ և մնացորդք եղբարց նր դարձցին առ
որդիսն Իէլի։ * Եւ կացցէ, և տեսցէ և հովուեսցէ հօ- 4
տի իւրոյ զօրութ Տն, և ՚ի փառս անուան Տն Այ իւր-
եանց հաստատեսցին։ Զի այժմ մեծասցին մինչև ՚ի
ծագս երկրի. * և եղիցի նմա խաղաղութիւն. յորժամ ե- 5
կեսցէ Ասորեստանեայն յերկիր ձեր՝ և յորժամ հաս-
ցէ

(10) Բ՛ձ՛ն. Եւ մերձեաց դուստր։ (13) Ոմանք. Եւ կանգ-
նեաց և կաց. և զզօրութիւն նց Տն ամ երկրի։
ԳԼ. Ե. (2) Օրինակ Գ. ՚Ի քէն ելցէ ինձ իշխան Իէլի։
(3) Ոմանք. Եւ մնացորդք եղբարց նց։ (5) Ոմանք. Եւ
եղիցի ՚ի նմա խաղաղ"։ (5) Յօրինակին՝ [illegible]
[illegible]
[illegible] ՚ի [illegible]"։ Ո[illegible] Գ՝ ՚ի [illegible]
[illegible]

ցէ յաշխարհ ձեր : յարուսցէ 'ի վ՟ր ն՟ր եւթն հովիւ՝ և
6 ութ վարիչ մարդկան : * և հովուեսցեն զասորեստա-
նեայն սրով . և զերկիրն նեբրովթայ 'ի պատնիշի իւ-
րում: և փրկեսցէ զքեզ յասորեստանւոյն՝ յորժամ ե-
կեսցէ յերկիր ձեր . և յորժամ հասցէ 'ի վ՟ր սահմանաց
7 ձերոց : * Եւ եղիցի մնացորդքն յակոբայ 'ի հեթանոսս
'ի մէջ ազգաց բազմաց՝ իբրև զցօղ անկեալ 'ի տ՟նէ , և
իբրև զգառինս 'ի վ՟ր սիզոյ , ո՟չ զի ժողովեսցէ և մի
8 մի . և մի մնասցէ 'ի մէջ որդւոց մարդկան : * Եւ եղի-
ցին մնացորդքն յակոբայ 'ի հեթանոսս 'ի մէջ ազգաց
բազմաց իբրև զառեւծ 'ի մէջ խաշին յանտառի, և իբրև
զկորիւն առիւծու՝ 'ի մէջ հօտից խաշանց . զոր օրինակ
յորժամ անցեալ զատուցանիցէ և յափշտակիցէ՝ և ոչ
9 ոք իցէ որ թափիցէ : * Բարձրասցի ձեռն քո 'ի վ՟ր
10 նեղչաց քոց , և ամ՟ թշնամիք քո սատակեսցին : * Եւ ե-
ղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ տ՟ր . սատակեցից զերիվարս
11 քո 'ի միջոյ քումմէ , և կորուսից զկառս քո . * և սատա-
կեցից զքաղաքս երկրի քոյ , և բարձից զամ՟ ամուրս
քո . և բարձից զամ՟ կախարդութիւ քո 'ի ձեռաց քոց .
12 և հարցուկք ոչ եղիցին 'ի քեզ : * Ջնջեցից զդրօշեալս
քո , և զարձանս քո 'ի միջոյ քումմէ . և ոչ ևս երկիր-
13 պագցես գործոց ձեռաց քոց : * և կոտորեցից զան-
տառս 'ի միջոյ քումմէ , և ապականեցից զքաղաքս քո ,
14 * և արարից բարկութ՟բ և սրտմտութ՟բ վրէժխնդրութ՟ն
'ի մէջ ազգաց : փոխանակ զի ոչ լուան :

ԳԼ. Զ.

1 Լուարուք զայս զոր ասաց տ՟ր . արի և դատեաց ընդ Զ
2 լերինս , և բլուրք լուիցեն ձայնի քում : * Լուա-
րուք բլուրք զդատաստան տ՟ն , և ձորք և հիմունք երկ-
րի . զի դատաստան է տ՟ն ընդ ժողովրդեան իւրում .
3 և ընդ Իսրայէլի յանդիմանեսցի : * Ժողովուրդ իմ զի՞ արա-
րի քեզ , կամ իւ տրտմեցուցի զքեզ , կամ իւ նեղեցի
4 զքեզ . տուր ինձ պատասխանի : * Փոխանակ զի հանի
զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց , և 'ի տանէ ծառայութ՟ն
փրկեցի զքեզ . և առաքեցի առաջի քո զմովսէս և զա-
5 հարոն և զմարիամ : * Ժողովուրդ իմ յիշեա՛ զինչ խոր-
հե-

ութս անդէն , վարիչ տաճիչ մարդկան : (5) Ոսկան . Հինգ
հովիւս և ութն վարիչս մարդկան : (7) Ոմանք . Եւ եղի-
ցի մնացորդքն յա՟ . . . ո՟չ զի մի ժողովեսցի . և մի մի :
(7) Ոսկան . Եւ իբրև կաթիլ 'ի վ՟ր սիզոյ , ո՟չ զի մի ժո-
ղովեսցի 'ի մի , և մի մնասցէ : (8) Ոմանք . 'Ի մէջ խաշին
անտառի : (12) Ոմանք . Եւ ջնջեցից զդրօշեալս :
Գլ. Զ. (2) Բազումք . Եւ ձորք և հիմունք երկրի : (5) Ո-

Digitized by Google

հեցաւ ընդ քո Բաղակ թագաւոր Մովաբացւոց. և զի՞նչ
ետ նմա պատասխանի Բաղաամ որդի Բէովրայ, 'ի Սի-
ձաւկայն մինչև ցԳաղգաղ. զի ծանիցէ արդարութիւն տն:
* Ի՞ւ կանխեսցից առ տր. աղաւթեսցի՞ց յած իմ բարձ- 6
րելոյ, եթէ կանխեսցից առ նա ողջակիզաւք, և որթովք
տարևորաւք: * եթէ իցէ՝ ընկալցի՞ տր ը հազարաւորս 7
խոյոց, կամ ընդ բիւրաւորս նոխազաց պարարտոց.
եթէ տաց զանդրանիկս իմ վս ամպարշտութեց, և
զպտուղ մեջոյ իմոյ վս մեղաց անձին իմոյ: * Պատմե- 8
ցաւ քեզ ով մարդ՝ զի՞նչ է բարի, կամ զի՞նչ խնդրէ
'ի քէն տր. բայց առնել զիրաւունս, և սիրել զողոր-
մութի. և պատրաստ լինել երթալոյ զկնի տն այ քո:
* Ձայն տն 'ի վր քաղաքի կոչեսցի, և ապրեցուսցէ զեր- 9
կիւղածս անուան նր: Լուր ազգ, ո՛ հանդերձեսցէ :
զքաղաք, * եթէ ոչ հուր, և տուն անօրինի որ գանձէ 10
զգանձս անօրէնս, և հպարտութք անիրաւութե: * Եւ 11
իցէ՞ թէ արդարասցի կշռաւոք անօրէնն, և պայու-
սակաւ կշռոց նենգութե. * ուստի զտունս իւրեանց 12
լցին ամպարշտութեք. և բնակիչք նր խօսեցան անի-
րաւութի. և լեզուք նց մեծաբանեցին 'ի բերանս իւ-
րեանց: * Եւ ես հարի զքեզ ապականութբ վս մեղաց 13
քոց: * Դու կերիցես և մի յագեսցիս. և մերժեցի՛ ըզ- 14
քեզ. և ըմբռնեսցիս՝ և մի ապրեսցիս. և որ միանգամ
ապրեսցին 'ի սուր մատնեսցին: * Դու սերմանեսցես՝ 15
և ոչ հնձեսցես: դու կթեսցես ձէթ՝ և մի օծցիս իւ-
ղով. և գինի՝ և մի արբցես գինի: * Եւ ապականես- 16
ցին անօրէնք ժողովրդեան իմոյ, և տան գործք տանն
Աքաաբու: և գնացէք ըստ խորհրդոց նր. զի մատնե-
ցից զձեզ յապականութի, և զբնակիչս քո 'ի շչինն, և
զնախատինս ժողովրդոց ընկալջիք:

ԳԼ. Է.

Վայ ինձ, զի եղէ իբրև զհաւաքաւղ 'ի հունձս, և 1
իբրև զճռաքաւղ 'ի կութս. և ոչ գոյր ողկոյզ յա-
ռաջին բերոյն ուտել: * Վա՜յ անձին իմում. 2
զի

ձանք. 'Ի Սիձաւկայն մինչև ցԳաղգաղայ: (6) Ոմանք. Եւ
կանխեսցից առ տր: (7) Ոսկան. Միթէ իցէ՝ ընկալցի տր
..միթէ տաց զանդրանի'': (8) Ոմանք. Եւ կամ զինչ..առ-
նել իրաւունս: (9) Ոսկան. 'Ի վերայ քաղաքի գոչեսցի:
(10) Ոմանք. Եւ հպարտութք անիրաւութե: (14) Ոսկան:
կերիցես, և մի յագեսցիս..որ միանգամ: (15) Ոմանք.
Եւ մի հնձեսցես..իւղով. և մի արբցես գինի:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Վայ է ինձ..'ի կութս. ոչ գոյր
ող'': (1) Ոսկան. Յառաջնոյ բերոյն: (2) Ոմանք. [illegible]

Digitized by Google

դի կորեաւ երկիւղած յերկրէ. և ոչ գոյ ուղիղ 'ի մէջ
մարդկան. ամենեքին արեամբ դատին. իւրաքանչիւր
3 զընկեր իւր նեղելով նեղեն: * զձեռս իւրեանց պատ-
րաստեն 'ի չար: Իշխանն խնդրէ, և դատաւորն խօսի
4 բանս խաղաղութե ըստ ցանկութե անձին իւրոյ: * և
հանից զբարութի նց իբրև զցեց որ ուտէ և շրջի 'ի վր
կանոնի յաւուր պչելութե: Վայ վայ, վրէժխնդրու-
5 թիք քո եկին հասին. արդ եղիցին լալիք նց: * Մի
հաւատայք սիրելեաց, և մի յուսայք յիշխանս. և յամ-
6 կողնակցէ քումմէ զգուշ լեր պատմել ինչ նմա: * Զի
որդի անարգէ զհայր, և դուստր յարիցէ 'ի վր մօր
իւրոյ. նու 'ի վր սկեսրի իւրոյ, և թշնամիք առն' ըն-
7 տանիք իւր: * Այլ ես 'ի տր ակն կալայց. սպասեցից
8 այ փրկչի իմոյ, և լուիցէ ինձ տր այ իմ: * Մի ոտն-
հար լինիր ինձ թշնամի իմ. զի գլորեցայ' միւսանգամ
կանգնեցայց. զի թէ նստայց 'ի խաւարի' տր է իմ
9 լոյս: * Բարկութե տն համբերեցից' զի մեղայ նմա,
մինչև արդարացուսցէ զդատաստան իմ, և արասցէ ինձ
իրաւունս, և հանցէ զիս 'ի լոյս. և տեսից զարդարու-
10 թի նր: * Եւ տեսցէ զիս թշնամին իմ, և ծածկեսցէ
զնա ամօթ. որ ասէր ցիս ուր է տր այ քո. աչք իմ
տեսցեն 'ի նա. արդ եղիցի կոխան իբրև զկաւ 'ի ճա-
11 նապարհի: * Օր ծեփոյ աղիւսոյ, և ջնջումն քո եղի-
12 ցի օրն այն. մերժեսցէ զիրաւունս քո օրն այն: * Եւ
քաղաքք քո եկեսցեն 'ի պաշարումն' և յաւար տարեալ-
տանեսցին. և քաղաքք քո ամուրք' 'ի բաժինս, 'ի ծո-
րայ մինչև ցգետն, և 'ի ծովէ մինչև ցծով, և 'ի լեռնէ
13 մինչև ցլեառն: * և եղիցի երկիրն յապականութի համ-
14 գերձ բնակչօքն իւրովք 'ի պտղոյ գործոց նց: * Արա-
ծեա զժողովուրդ քո գաւազանաւ ցեղինդ քոյ, և ըզ-
խաշինս ժառանգութե քոյ որ բնակեալ են առանձինն
յանտառի' 'ի մէջ կարմելայ. արածեսցին 'ի բասան,
15 և 'ի գաղաադ ըստ աւուրցն յաւիտենից: * Եւ ըստ ա-
ւուրց ելիցն քոյ յերկրէն եգիպտացւոց, ցուցից նց
16 սքանչելիս: * տեսցեն հեթանոսք' և ամաչեսցեն յամ-
զօրութե իւրեանց. դիցեն զձեռս 'ի վր բերանոց իւր-
17 եանց, և ականջք նց խլասցին: * Լիզեսցեն զհող իբրև
օձք որ սողին ընդ երկիր. խռովեսցին 'ի պաշարման
իւրեանց, և 'ի տէ այ մերմէ զարհուրեսցին, և երկի-
ցեն

նեղելով նե": (9) Ոմանք. Բարկութե տն համբերից.. և
արասցէ ինձ իրաւունս: (10) Ոմանք. Եւ տեսցէ թշնա-
մին իմ: (11) Ոմանք. Օր ծեփելոյ աղիւսոյ: (12) Յա-
ըմանէն. Եւ քաղաքք քո ամուրք: (12) Ոմանք. Եւ 'ի ծո-
վէ մինչև 'ի ծով: (16) Այլք. Եւ ականջք նց խլասցին:

Digitized by Google

ցեն ՚ի քեզ։ *Ո՞վ է ած իբրև զքեզ որ բառնայ զա֊ 18
նօրէնութիւս, և զանց առնէ զանիրաւութեամբ մնացորդաց
երկրի ժառանգութեան իւրոյ. և ո՛չ ունի ՚ի վկայութիւն
զբարկութիւն իւր, զի կամեցող ողորմութեան է։ *Դարձցի 19
և գթասցի ՚ի մեզ. և ընկղմեսցէ զմեղս մեր, և ընկենու֊
ցէ ՚ի խորս ծովու զամ զանօրէնութիւնս մեր։ *Տացէ 20
ճշմարտութիւն յակոբայ, ողորմութիւն աբրահամու. որպէս
երդուար հարցն մերոց՝ ըստ աւուրցն առաջնոց։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Միքիայ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԵԼԱՅ

ԳԼ. Ա.

Պատգամ Տն որ եղեւ առ Յովէլ Բաթուելի Յաւէլ 1
Յաւուրս եղկելեաց։

Ա ԼՈՒԱՐՈՒ՛Ք ԶԱՅՍ ԾԵՐՔ, 2
և ունկն դիք ամ բնակիչք երկրի. եթէ ե֊
ղեալ է այսպիսի ինչ յաւուրս ձեր, կամ
յաւուրս հարցն ձերոց։ *Պատմեցէք զայս 3
որդւոց ձերոց. և որդիք ձեր որդւոց իւրեանց. և որ֊
դիք նց յազգ այլ։ *Զմնացորդս թրթրոյ եկեր մա֊ 4
րախ, և զմնացորդս մարախոյ՝ եկեր ջորեակ, և զմնա֊
ցորդս ջորեկի եկեր երեւիլ։ *Սթափեցարո՛ւք արբեալք 5
՚ի գինւոյ, և լացէք և զգացարո՛ւք ամենեքեան որ ըմ֊
պէք գինի ցարբեանալ։ զի բարձաւ ՚ի բերանոյ ձերմէ
ուրախութիւն և խնդութիւն։ *Զի ազգ մի ել յերկիր իմ 6
հզօր և անթիւ. ատամունք նր ատամունք առիւծու,
և ժանիք նր կորեան առիւծու։ *Արար զորթ իմ 7
յապականութիւն, և զթզենիս իմ ՚ի խորտակումն. յու֊
զելով յուզեաց և ընկէց զնա, և լնկեցոյց զուռս նր։
*Ողբա՛յ առ իս իբրև զհարսն քրձազգած ՚ի վր առն իւ֊ 8
րոյ.

(18) Ոմանք. Որ բառնաս զանօրէնութիւս, և զանց առնես
.. Երկրի ՚ի ժառանգութեան իւրոյ, և ոչ ունի վկայութեան։
ԳԼ. Ա. (1) ՚Ի բաղումս չկի. Յաւուրս եղկելեաց։ յօ
օրինակին մեր միայն յաւելու նաւայն էէ՝ Յովէլի Յաւուրս։
փոխ ուխտն առնի. Առ յովէլ որդի բաթուէլի։ (5) Ոմանք.
Լացէք և սգացարո՛ւք ա՟։ (8) Ոմանք. Իբրև զքրձա֊

Digitized by Google

9 ըոյ խմուածոյ: * Բարձաւ զոհք և սպանդք 'ի տանէ Տն.
10 սուգ առէք քահանայք, պաշտօնեայք սեղանոյ. * զի
թշուառացան դաշտք: սուգ առցէ երկիր՝ զի թշուա-
ռացաւ ցորեան, ցամաքեցաւ գինի, նուաղեաց ձէթ:
11 * Ողբացէք մշակք ստացուածոց 'ի վերայ ցորենոյ՝ և
12 գարւոյ. զի կորեան կութք յագարակէ: * ցամաքե-
ցաւ որթ, նուաղեաց թուզ՝ և նուռն. և արմաւ՝ և
խնձոր, և ամ փայտ ագարակի ցամաքեցաւ. զի յամօթ
13 արարին զուրախութիւն որդիք մարդկան՝ * քրձազգածք
եղերուք: կոծեցարուք քահանայք. սուգ առէք պաշ-
տօնեայք սեղանոյ. մտէք ննջեցէք խորգով պաշտօ-
նեայք այ. զի պակասեցին 'ի տանէ այ ձերոյ զոհք և
14 սպանդք: * Սրբեցէք պահս՝ քարոզեցէք պաղատանս.
ժողովեցէք զծերս ամ բնակիչք երկրիդ 'ի տուն այ ձե-
15 րոյ, և աղաղակեցէք առ Տր սրտի մտօք: * Վայ ինձ.
վայ ինձ. վայ ինձ յաւուր յայնմիկ. զի մերձ է օր Տն.
16 իբրև թշուառութիւն 'ի թշուառութենէ հասցէ * առաջի ա-
չաց ձերոց: պակասեցան կերակուրք 'ի տանէ այ ձե-
17 րոյ, ուրախութիւն և խնդութիւն: * Խայտացին երինջք 'ի
մսուրս իւրեանց. ապականեցան գանձք. աւերե-
18 ցան շտեմարանք՝ զի խորշակահար եղև ցորեան: * զի՞նչ
համբարեսցուք 'ի նմա: լացին գաւառք անդեոց, զի ոչ գոյր
19 նց արօտ՝ և հօտք խաշանց ապականեցան: * Առ քեզ Տր
աղաղակեցից՝ զի հուր սատակեաց զգեղեցկութիւն ա-
20 նապատի, և բոց ծախեաց զամ փայտս ագարակի: * և
երէ վայրի 'ի քեզ հայեցաւ. զի ցամաքեցան վտակք
ջուրց, և հուր եկեր զգեղեցկութիւնս անապատի:

ԳԼ. Բ.

1 Փող հարէք 'ի Սիոն. քարոզ կարդացէք 'ի լերին սր-　Բ
բութեան իմոյ. ժողովեսցին ամ բնակիչք երկրի.
2 զի հասեալ է օր Տն. զի մերձ է * օր խաւարի և մգի.
օր ամպոյ և մառախղոյ: իբրև առաւօտ տարածեսցի 'ի
վր լերանց զօր բազում և հզօր. նման նմա ոչ եղև յա-
ւիտենից, և զհետ նորա ոչ ևս յաւելցի լինել ազգաց
3 մինչև յազգս: * Առաջի նր հուր ծախիչ, և զկնի նորա
բոց բորբոքեալ: իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրդ

ա-

դեաց 'ի վերայ: (15) Ոսկան. իբրև 'ի թշուառութիւն 'ի թշուառութենէ: (18) Ոմանք. Զի՞նչ ամբարեսցուք 'ի նմա. լացին գաւառք անդեոց և հօտք 'ի խաշանց: Ուր ոսկան. անդեոց: (19) Ոմանք. Առ քեզ Տր աղաղակեցի: (20) Բազմաւք. Զգեղեցկութիւն անապատի":

ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Եւ ժողովեսցին ամ: (2) Ոմանք. Նման նր ոչ եղև: (3) Օրինակ մի. Առաջին նր հուր:

Digitized by Google

առաջի նր, և զկնի նր դաշտ ապականութեան. և ապրեալ
ոչ լիցի 'ի նմանէն: * Իբրև զտեսիլ երիվարաց տեսիլ 4
նր. իբրև զհեծեալս արշաւեսցեն: * և իբրև զբարբառ 5
կառաց 'ի վր̃ գլխոց լերանց աստապատակեսցեն. իբրև
զձայն բոցոյ հրոյ որ ուտիցէ զեղէգն. իբրև զօր բա
զում և հզօր պատրաստեալ 'ի պատերազմ: * Յերե 6
սաց նր խորտակեսցին ազգք, և ամ դէմք իբրև զայրե
ցած պուտան: * Իբրև զպատերազմօղս յարձակեսցին. և իբրև 7
զարս պատերազմօղս ելցեն 'ի վերայ պարսպաց: Իւրա
քանչիւր զիւր ճանապարհ գնասցեն, և մի խոտորես
ցին 'ի շաւղաց իւրեանց: * այր յեղբօրէ և յընկերէ իւր 8
մէ մի զատցի: Ծանրացեալք զինուք իւրեանց գնաս
ցեն, և նետիւք իւրեանց անկցին և մի վախճանեսցին.
* Հասցեն 'ի վր̃ քաղաքին, և ընթասցեն 'ի վր̃ պարըս 9
պաց. ելցեն յապարանս, և մտցեն ընդ պատուհանս
իբրև զգողս: * Յերեսաց նր խռովեսցի երկիր, և եր 10
կինք շարժեսցին. արեգակն և լուսին խաւարեսցին,
և աստեղք ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց: * Եւ տր տա 11
ցէ զձայն իւր առաջի երեսաց զօրութե իւրոյ. զի բա
զում է յոյժ բանակ նր, և հզօր գործ պատգամաց
նր. զի մեծ է օր տն, մեծ և երևելի յոյժ. և ով իցէ
նմա բաւական: * Եւ արդ ասէ տր ած ձեր. դարձա 12
րո՛ւք առ իս յամ սրտէ ձերմէ, պահօք և լալով և կոծե
լով: * Պատառեցէք զսիրտս ձեր՝ և մի զհանդերձս, և 13
դարձարո՛ւք առ տր ած ձեր. զի ողորմած և գթած է,
երկայնամիտ և բազմողորմ. և զղջանայ 'ի վր̃ չա
րեաց մարդկան: * ո՞ գիտէ եթէ դարձցի՝ և ապաշխա 14
րեսցէ, և թողցէ զկնի իւր օրհնութի. և զոհս և սպանդ
տն այ մերում: * Փո՛ղ հարէք 'ի Սիոն. սրբեցէք պահս. 15
քարոզեցէք պաղատանս: * Ժողովեցէք զժողովուրդն: 16
սրբեցէք զեկեղեցի. ընտրեցէք զծերս. ժողովեցէք
զտղայս ստնդիացս: Ելցէ փեսայ 'ի սենեկէ իւրմէ, և
հարսն յառագաստէ: * Ընդ աստիճանս և ընդ սեղանն 17
լացցեն քահանայք և պաշտօնեայք տն, և ասասցեն.
Խնայեա՛ տր 'ի ժողովուրդս քո, և մի տար զժառան
գութի քո 'ի նախատինս անկանել 'ի վր̃ նր ազգաց. զի
մի ասասցեն 'ի հեթանոսս՝ թէ ո՞ւր է ած նց: * Եւ 18
նախանձեցաւ տր ընդ երկրի իւրոյ. և խնայեաց 'ի ժո
ղո

(5) Ոմանք. Որ ուտէ զեղէգն, և իբրև զօր: (6) Ոմանք.
Յերեսաց նց խոր": (7) Ոմանք. Իբրև զպատերազմօղս. — Իւ
րաքանչիւր ճանապարհս գնասցեն": (12) Ոմանք. Լալով և կո
ծով: (13) Ոմանք. Որ զղջանայ 'ի վր̃ չարեաց: ո՞ գիտէ:
(15) Ոմանք. Քարոզ կարդացէք պաղատանս: (17) Ո
մանք. Ընդ աշտարակաւ և ... սեղանն.. զժառանգութին քո:

Digitized by Google

19 զժողովուրդ իւր ։ * և պատասխանի ետ Տէր ժողովրդեան
իւրոյ՝ և ասէ ․ Ահաւասիկ ես առաքեմ՝ ՝ի ձեզ զցորեան
և զգինի և զեւղ, և լցջիք ՝ի նոցանէն ․ և ոչ ևս տաց ըզ-
20 ձեզ ՝ի նախատինս ազգաց ։ * և զհիւսիսայինն հալա-
ծեցից ՝ի ձէնջ, և մերժեցից զնա յերկիր անջուր ․ և
ապականեցից զերեսս նորա ՝ի ծովն առաջին, և զվերջս նորա
՝ի ծովն վերջին ․ և ելցէ չարութիւն նորա, և բուրեսցէ հոտ
21 նորա ․ զի մեծացան գործք նորա ։ * Քաջալերեաց երկիր ․
խնդա և ուրախ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել իւր քեզ ։
22 * քաջալերեամ երէ վայրի, զի դալարացան դաշտք ա-
նապատի ․ զի ծառ՝ ետ զպտուղ իւր ․ որթ և թզենի
23 ետուն զզօրութ իւրեանց ։ * Որդիք սիոնի, ցնծացէք
և ուրախ լերուք ՝ի Տէր Աստուած ձեր ․ զի ետ ձեզ Տէր կերա-
կուր արդարութ ։ և տեղասցէ ձեզ անձրև կանուխ և
24 անագան իբրև զառաջինն ։ * և լցցին կալք ցորենոյ ․
25 և զեղցին հնձանք գինւոյ և իւղոյ ։ * Եւ հատուցից
ձեզ փոխանակ՝ ամացն յորս եկեր մարախն՝ և ջորեխն՝
26 և թրթուրն, զօր իմ մեծ զոր առաքեցի ՝ի վր ձեր ։ * և
ուտելով կերիջիք՝ և յագեսջիք, և օրհնեսջիք զանուն
Տն այ ձերոյ՝ որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս ․ և մի ևս
27 ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան ։ * Եւ ծանիջիք
թէ ՝ի մէջ Իսրլի եմ ես ։ և ես Տէր Աստուած ձեր, և չիք այլ բաց
յինէն ․ և ոչ ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան ։
28 * Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից յոգւոյ իմոյ ՝ի վերայ Գ․
ամ մարմնոյ ․ և մարգարէասցին ուստերք ձեր, և դըստ-
երք ձեր ․ և ծերք ձեր երազովք երազեսցին, և երի-
29 տասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն ։ * Եւ ՝ի վր ծառայից
իմոց, և ՝ի վր աղախնաց իմոց յաւուրսն յայնոսիկ հե-
30 ղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարէասցին ։ * Եւ տաց նշանս
յերկինս ՝ի վեր, և նշանս յերկիր ՝ի խոնարհ, արիւն և
31 հուր և մրրիկ ծխոյ ։ * արեգակն դարձցի ՝ի խաւար և
լուսին յարիւն, մինչև եկեալ իցէ օր Տն մեծ և երևե-
32 լին ։ * և եղիցի ամ որ կարդասցէ զանուն Տն կեցցէ ։
Զի ՝ի լեառն սիոն և յեմ եղիցի ապրեալն՝ որպէս և ասաց
Տէր ․ և աւետարանեալ զորս Տէր կոչեսցէ առ ինքն ։

Գև․

---

(21) Բղ՟մ+ ․ Զառնել իւր ընդ քեզ ։ (22) Ոմանք ․ Դաշտք
յանապատի ։ (23) Ոմանք ․ Որդիք սիոնի, խնդացէք և
ու՟ ։ (25) Ոսկան ․ Զեզ ամացն փոխանակ ։ (28) Ոմանք ․
Եւ եղիցի յետ այնորիկ հեղից յոգւոյ իմմէ ։ (28) Ոս-
կան ․ Երազովք երազեսցին ։ (30) ՝Ի Բաղդ․ պակասի ․
Եւ նշանս յերկիր ՝ի խո՟ ։ (31) Ոսկան ․ Օր Տն մեծ և ե-
րևելի ։ (32) Ոմանք ․ Եւ աւետարանեալ զորս ։

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Զի ահաւասիկ ես յաւուրսն յայնոսիկ եւ 'ի ժամա- 1
նակին յայնմիկ՝ դարձուցից զգերութիւն Հրէաս-
տանի եւ զԵմի : * Եւ ժողովեցից զամ ազգս, եւ իջուցից 2
զնս 'ի ձորն յովսափաթու. եւ դատեցայց զնս անդ. վն
ժողովրդեան իմոյ՝ եւ ժառանգութեան իմոյ Իէլի. որ ցրուե-
ցան ընդ ամ ազգս, եւ զերկիր իմ բաժանեցին, * եւ 'ի 3
վ՛ի ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկանէին : եւ ետուն ըզ-
պատանեակս կաքաւս պոռնկաց, եւ զաղջկունս վաճա-
ռէին ընդ գինւոյ՝ եւ ըմպէին : * Եւ դուք եւս տակա- 4
ւին ինձ Տիւր եւ Ծայդան՝ եւ ամ գաւառք այլազգեաց.
միթէ հատուցմունս ինչ հատուցանիցէք ինձ, կամ ոխս
պահիցէք ինձ. վաղվաղակի տագնապաւ հատուցից զ-
հատուցումն ձեր 'ի գլուխս ձեր : * Փոխանակ զի զար- 5
ծաթն իմ եւ զոսկին առէք, եւ զընտիր ընտիրսն եւ զգե-
ղեցիկ անօթսն տարայք 'ի մեհեանս ձեր : * Եւ զորդիսն 6
յուդայ՝ եւ զորդիսն Եմի վաճառեցէք որդւոցն յունաց.
զի մերժեցէք զնս 'ի սահմանաց իւրեանց : * Արդ՝ ես 7
կանգնեցից զնս 'ի տեղւոջէ՝ ուր վաճառեցէք զնոսա
անդր, եւ հատուցից զհատուցումն ձեր 'ի գլուխս ձեր :
* Եւ մատնեցից զուստերս ձեր՝ եւ զդստերս ձեր 'ի ձեռս 8
որդւոցն յուդայ, եւ վաճառեսցեն զնս 'ի գերութիւն յազգ
հեռաւոր բազմական. զի տր խօսեցաւ : * Քարոզ կար- 9
դացէք զայդ յազգս. ժամ առէք մարտի, զարթուցէք
զպատերազմօղս. ժողովեցարուք եւ ելէք ամ արք պա-
տերազմի. * Կոտորեցէք զխոփս ձեր 'ի սուսերս, եւ զգե- 10
ղերանդիս ձեր 'ի գեղարդունս : Տկարն խրախուսես-
ցի թէ հզօր եմ ես : * Ժողովեցարուք եւ մտէք ազգք 11
ամ շուրջանակի անդր գումարեցարուք. հանդարտն
պատերազմօղ եղիցի : * Զարթիցեն եւ ելցեն ամ ազգք 12
'ի ձորն յովսափաթու. զի անդ նստայց դատել զամ
ազգս շուրջանակի : * Արկէք մանգաղ՝ զի հասեալ են 13
հունձք. մտէք կոխեցէք զի լցեալ են հնձանք՝ եւ զե-
ղուն գուռք. զի բազմացան չարիք նց : * Ձայնք հնչե- 14
ցին 'ի ձորն դատաստանի. զի մերձ է օր տն 'ի ձորն դա-
տաստանի : * Արեգակն եւ լուսին խաւարեսցին, եւ աս- 15
տեղք ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց : * Եւ տր 'ի սիոնէ 16

գո-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք յաւելուն. Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ յորժամ դարձուց": (5) Ոմանք. Եւ զընտիր ընտիրս եւ զգեղ": (7) Ոմանք. Ուր վաճառեցէք զնս անդր: Այլք ասեն. զնս անդ: (8) Ոմանք. Յազգս հեռաւոր: Այլք ասեն. Հեռաւոր եւ բազմական: (9) Ոմանք. Ամ արք պատերազմօղք: (13) Ոմանք. Զի լցեալ է հնձանն:

գոչեսցէ, և յԵմէ տացէ զձայն իւր. և շարժեսցին եր-
17 կինք և երկիր: * այլ Տէր խնայեսցէ 'ի ժողովուրդ իւր՝
18 և զօրացուսցէ զորդիսն Իէլի: * և ծանիջիք թէ ես եմ
Տր Ած որ բնակեալ եմ 'ի Սիոն լերին սրբում իմոյ: և
եղիցի Եմ սուրբ, և այլազգիք ոչ եւս անցցեն ընդ նա:
19 * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բղխեսցեն լերինք զքաղց-
րութիւն, և բլուրք յորդեսցեն զկաթն, և ամ աղբեւրք
յուդայ բղխեսցեն ջուրս: Եւ աղբեւր 'ի տանէ Տն
20 ելցէ, և արբուսցէ զձորն վիճակաց: * Եգիպտոս յա-
պականութիւն եղիցի, և Եդոմ 'ի դաշտ ապականութեան,
յանիրաւութեանց որդւոցն յուդայ. փոխանակ զի հե-
21 ղին արիւն արդար 'ի մէջ իւրեանց: * Բայց հրէաս-
22 տան յաւիտեան բնակեսցէ, և Եմ ազգաց յազգս: * և
խնդրեսցեց զարիւն նց, և ոչ արարից անպարտ: և Տէր
բնակեսցէ 'ի Սիոն:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Յովէլայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱԲԴԻՈՒ

1 Տեսիլ Աբդիու որ էր յառաջ քան զԵլիա մարգարէացեալն յա-
ւուրս Աքաաբու:

ԱՅՍՊԷՍ ԱՍԷ ՏԷՐ ԶԵԴՈՄ.
լուր լուայ 'ի Տնէ. և պատգամաւորս առաքեաց
'ի հեթանոսս: արիք և յարիցուք 'ի վր նր
2 'ի պատերազմ: * Ահա սակաւաւոր ետու
3 զքեզ յազգս. և անարգեալ ես դու յոյժ: * Հպարտու-
թիւն սրտի քո բարձրացոյց զքեզ բնակեալ 'ի ծակս վի-
մաց: բարձրացուցանել զբնակութիւն իւր, և ասել 'ի
4 սրտի իւրում ով իջուսցէ զիս յերկիր: * Եթէ բարձ-
րասցիս իբրև զարծուի, և եթէ 'ի մէջ աստեղաց դի-
5 ցես զբոյն քո, և անտի իջուսցից զքեզ ասէ Տէր: * Ե-
թէ

(18) Ոմանք. 'Ի Սիոնի 'ի լերին սր": (18) Բազումք. Եւ այլազգիքն այլ ոչ եւս: (19) 'Ի յոս": Եւ ամ եղանեւրքն յու-դայ. համաձայնք ոմանց 'ի Բնաբ":

* Ոմանք առանց յառաջաբանիս՝ որ եղև, կԾ. ունին լոկ՝ Տե-սիլ Աբդիու: (1) Ոմանք. Լուր լուայք 'ի Տնէ... 'ի վր նց 'ի պատերազմ: Ոմանք ունին. Լուր լուաւ 'ի Տնէ: (2) Ոմանք. Ահաւասիկ սակաւաւոր: (4) Ոմանք. Եթէ բարձրաս

թէ գողոց մտանէին առ քեզ՝ կամ աւազակաց գիշե-
րոյ՝ ուր և էր՝ դնէիր. և ոչ առնուին զողողմունսն բա-
ւական իւրեանց: Եւ եթէ կթօղք մտանէին 'ի քեզ,
և ոչ եթէ ճիռ մի ոչ թողուին: * Զիարդ քննեցաւ Ե- 6
սաւ՝ և ըմբռնեցան ծածուկք նորա: * Մինչև 'ի սահմանս 7
առաքեցին զքեզ. ամ արք ուխտի քոյ զօրացան ընդ-
դէմ քո. զօրացան 'ի վ[երայ] քո արք խաղաղութեան քոյ. վա-
րեցին զքեզ. և ոչ գոյր խմաստութիւն 'ի նոսա: * Յաւուր 8
յայնմիկ, ասէ Տր. կորուսից զիմաստութիւն յերկրէն Ե-
դովմայ, և զհանճար 'ի լեռնէն Եսաւայ: * Եւ զարհուրես- 9
ցին պատերազմողք քո որ 'ի Թեմանու. զի բարձցի
մարդ 'ի լեռնէն Եսաւայ, * վասն սպանմանն և անօրէնու- 10
թեան եղբօրն յակոբայ: Ծածկեսցէ զքեզ ամօթ, և
բարձցիս յաւիտեան, * յօրէ յորմէ կացեր հակառակ, 11
յաւուրն գերելոյ այլազգեաց զզօրութիւն նորա: և օտարք
մտին ընդ դրունս նորա. և 'ի վ[երայ] Եմի վիճակս արկանէին.
և դու էիր իբրև զմի 'ի նոցանէն: * Եւ մի անցցես 12
զաւուրբ եղբօրն քոյ յաւուրն օտարաց, և մի ոտնհար լի-
ցիս որդւոցն յուդայ յաւուրս կորստեան նոցա. և մի մե-
ծաբանեսցես յաւուր նեղութեան: * Եւ մի մտանիցես ընդ- 13
դրունս ժողովրդոց յաւուր ցաւոց նոցա. և մի անցցես
զժողովս նոցա յաւուր սատակման նոցա. և մի 'ի վերայ հար-
կանիցես զօրութեան նոցա յաւուր կորստեան նոցա: * Եւ մի 14
ամբառնայցես զնիզակս նոցա սատակել զապրեալսն 'ի նոցանէ.
և մի պաշարեսցես զփախստականս նոցա յաւուր նեղութեան
նոցա: * Զի մերձ է օր Տն 'ի վ[երայ] ամ ազգաց: Զոր օրինակ 15
արարեր դու՝ եղիցի քեզ. և հատուցումն քո հատուս-
ցի 'ի գլուխ քո: * Զի զոր օրինակ արբեր 'ի վ[երայ] լերին 16
սրբութեան իմոյ, արբցեն ամ ազգք գինի. արբցեն և
իջցեն, և եղիցին իբրև չեղեալք: * Բայց 'ի լերանն 17
Սիոնի եղիցի փրկութիւն, և եղիցի սուրբ. և ժառանգես-
ցեն տունն յակոբայ զժառանգութիւնս իւրեանց: * Եւ 18
եղիցի տունն յակոբայ հուր, և տունն յովսեփայ բոց,
և տունն Եսաւայ եղէգն. վառեսցին զնոսա և կերի-
ցեն զնոսա. և մի մնասցէ կրակակիզ տանն Եսաւայ. զի
Տր խօսեցաւ: * Եւ ժառանգեսցեն նագեբացիքն ըզ- 19
լեռնն

ցին իբրև: (5) Ոմանք. Ուր և էր՝ դնէիր: (6) Յօմանս
օրինակս. Քննեցաւ Եսաւ: (7) Բազումք. Վարանեցին ըզ-
քեզ. ոչ գոյր խմաստ": (10) Ոմանք. Եւ անօրէնութեան
եղբօրն յակոբայ: Որք ունին. Եղբօր քո յակ": (13) Ո-
մանք. Ժողովրդոց յաւուր աւարոց նոցա: (14) Ոմանք.
Զապրեալսն 'ի նոցանէ: (17) Ոմանք. Եւ ժառանգեսցէ
... զժառանգութիւնս իւր: (19) Յօմանս օրինակս. Զլերանն
Եսաւայ և զդաշտն Փղշտէ:

Digitized by Google

լերինն Եսաւայ, եւ ահաբեկեսցեն զայլազգիս. եւ ժառանգ
եսցեն զլեառն Եփրեմայ, եւ զդաշտն Սամարիայ. եւ զԲե-
20 նիամին, եւ զԳաղաադացւոց։ * Եւ գերութիւն սկզբան
այսր որդւոցն Իսրայէլի քանանացւոց մինչեւ 'ի
Սարեփթա. եւ գերութիւն Երուսաղէմի մինչեւ յԵփրաթա. եւ ժառ-
21 անգեսցեն զքաղաքսն հարաւոյ։ * Եւ ելցեն ապրեցուցեալք
'ի լեռնէն Սիովնի՝ առնուլ վրէժ 'ի լեռնէն Եսաւայ։ եւ
եղիցի Տեառն արքայութիւն։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւնն Աբդիու։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼ. Ա.

Որ եղեւ յաւուրս Ոզիայ։

1 ԵՒ ԵՂԵՒ ԲԱՆ ՏԵԱՌՆ ԱՌ
2 յովնան ամաթեայ՝ եւ ասէ։ * արի՛ եւ գնա՛
'ի Նինուէ քաղաք մեծ, եւ քարոզեսջի՛ր անդ.
3 զի ել աղաղակ չարութեան նր առ իս։ * Եւ
յարեաւ յովնան փախչել 'ի Թարսիս յերեսաց տն։ էջ
'ի յոպպէ եւ եգիտ նաւ որ երթայր 'ի Թարսիս. ետ
գինս՝ եւ եմուտ 'ի նա նաւել ընդ նոսա 'ի Թարսիս յերե-
4 սաց տն։ * Եւ տր յարոյց հողմ 'ի ծովուն՝ եւ եղեւ մրրիկ
մեծ 'ի ծովուն։ եւ նաւն 'ի վտանգի կայր 'ի խորտակել։
5 * Եւ երկեան նաւավարքն երկեւղ մեծ, եւ աղաղակէին
առ իւրաքանչիւր աստուածս իւր։ եւ ընկեցին զկարա-
սին որ էր 'ի նաւին 'ի ծով անդր՝ զի թեթեւասցուսցեն
յինքեանց։ Եւ յովնան իջեալ 'ի խորշ մի նաւին՝ ննջէր
6 եւ խորդայր։ * մատեաւ առ նա նաւապետն՝ եւ ասէ.
զի՞նչ է այդ՝ զի խորդաս. արի՛ կարդա՛ զԱծ քո. զա.
7 թերեւս ապրեցուսցէ զմեզ Աճ՝ եւ մի՛ կորիցուք։ * Եւ
աս

---

* 'Ի լուս". 'Ի Հբ՝ Ոզիայ, նշանակի՝ Ամաւղու։ այլ եւ ոմանք
... Ոզիայ, Ամաւղու։ իսկ ոմանք Յորովամ ...
ամին ...։

Գլ. ա. (1) Ոմանք յաւելու. Առ յովնան որդի ամաթեայ։
(4) 'Ի բազում օրինակս. 'Ի ծովուն՝ եւ եղեւ մրրիկ մեծ 'ի ծովուն։
(5) Ոմանք. Երկեան ... առ իւրաքանչիւր Աստուած իւր
...։ (5) Ցածուցանել ... Զկարասին որ էր 'ի նաւին։
(6) Ոմանք. Արի եւ կարդա։ (7) Ոմանք. Արկցուք վի

ասէին իւրաքանչիւր ցընկեր իւր. եկայք արկցուք վի-
ճակս՝ եւ գիտասցուք, վասն որոյ է չարիքս այս ի վերայ
մեր։ Արկին վիճակս՝ եւ ել վիճակն յՈվնան։ * Եւ ա- 8
սեն ցնա. պատմեա մեզ, վասն էր են չարիքս այս մեզ.
զի՞նչ արուեստ է քո. ուստի՞ գաս՝ կամ յո՞ երթաս.
յորմէ՞ աշխարհէ ես՝ կամ յորմէ՞ ժողովրդենէ։ * Ասէ 9
ցնա. ծառայ Տեառն եմ ես, եւ զՏէր Աստուած երկնից պաշտեմ
որ արար զծով եւ զցամաքն։ * Եւ երկեան արքն երկեւղ 10
մեծ։ եւ ասեն ցնա. զի՞նչ գործեցեր զայդ։ Զի գիտա-
ցին թէ յերեսաց Տեառն փախուցեալ էր, քանզի պատ-
մեաց նոցա։ * Եւ ասեն ցնա. զի՞նչ արասցուք քեզ՝ եւ դա- 11
դարեսցէ ծովս ի մէնջ։ Զի ծովն առաւել եւս խռովեալ
էր՝ եւ յարուցանէր մրրիկս ի վերայ նոցա։ * Եւ ասէ ցնոսա 12
Յովնան. առէ՛ք ընկեցէ՛ք զիս ի ծով՝ եւ դադարեսցէ
ի ձէնջ ծովս։ Զի գիտեմ ես եթէ վասն իմ է մրրիկս այս
մեծ ի վերայ ձեր։ * Եւ ջանային արքն դարձուցանել 13
զնաւն ի ցամաք՝ եւ ոչ կարէին. զի ծովն եւս քան զեւս
խռովէր եւ ստահակէր ի վերայ նոցա։ * Աղաղակեցին առ 14
Տէր՝ եւ ասեն, քաւ լիցի Տէր. մի կորիցուք վասն անձին
առնս այսորիկ. մի՛ ածեր ի վերայ մեր արիւն արդար. զի
դու Տէր որպէս կամեցար՝ եւ արարեր։ * Եւ առին զՅով- 15
նան եւ ընկեցին ի ծով. եւ դադարեաց ծովն ի խռո-
վութենէ իւրմէ։ * Եւ երկեան արքն երկեւղ մեծ ի Տեառնէ։ 16
զենին զոհս Տեառն՝ եւ ուխտեցին ուխտս։

ԳԼ. Բ.

Եւ հրամայեաց Տէր կիտոսի մեծի կլանել զՅովնան։ 1
Եւ էր Յովնան ի փոր կիտոսին զերիս տիւս եւ զերիս
գիշերս։ * Եւ եկաց Յովնան յաղօթս առ Տէր Աստուած ի փոր 2
կիտոսին. * եւ ասէ. ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ 3
Տէր Աստուած իմ. եւ լուար ինձ յորովայնէ դժոխոց աղաղակի
իմում. լուար Տէր ձայնի իմում։ * Ընկեցեր զիս ի խորս 4
սրտից ծովու, եւ գետք պաշարեցին զիս։ Ամենայն զբօսանք
քո եւ ալիք քո անցին ի վերայ իմ. * եւ ասացի թէ մերժե- 5
ցայ յաչաց քոց։ արդ՝ յաւել թէ յաւելից հայել ի տա-
ճար սուրբ քո։ * Հեղձամ ջուրք մինչեւ յոգիս. ան- 6
դունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։ Ընդմէջ գլուխ
իմ

ճակս՝ եւ տեսցուք։ (8) 'ի յոյն". Չարիքս այս մեծ. նա-
մանայն աղբիւր 'ի բնաբ": (8) Յօմնա այլ. Զի՞նչ արուեստ
է քո։ (11) Ոմանք. Առաւել եւս խռովէր։ (14) Բռնադատ.
Եւ մի ածեր 'ի վ(երայ) մեր։ (16) Յօրինակ ի ձեռին. Զենին զոհս Տեառն։
ԳԼ. Բ. (2) Ոմանք. Առ Տէր Աստուած 'ի փորոյ կիտոսին։ (4) Ո-
մանք. Եւ ընկեցեր զիս։ (6) Ոմանք. Հեղձաւ ջուրք մին-
չեւ յոգիս։

7 իմ * ընդ փապարս լերանց։ Իջի յերկիր որոյ նիգք նորա
աղխք յաւիտենից, ելցէ յապականութենէ կեանք իմ։
8 * Առ քեզ Տէր Աստուած իմ 'ի նուաղել հոգւոյ իմոյ կարդա-
ցի, զՏէր յիշեցի. և եկեսցէ աղօթք իմ 'ի տաճար սուրբ
9 քո։ * Որ պահէին զունայնութիւն և զսուտ զողորմու-
10 թիւն իւրեանց թողին։ * այլ ես 'ի ձայն օրհնութեան և
խոստովանութեան՝ մատուցից քեզ պատարագ զոր ուխտե-
11 ցի, և հատուցից փրկութեան Տեառն։ * Եւ հրամայեցաւ 'ի
Տեառնէ կիտոսին ձկանն՝ և ելոյծ զնա 'ի ցամաք։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ եղև բան Տեառն առ յՈվնան երկրորդ անգամ՝ և աս-
2 ասէ. * արի՛ գնա 'ի Նինուէ քաղաք մեծ, և քարո-
զեսջի՛ր 'ի նմա ըստ առաջին քարոզութեանն զոր խօսեցայ
3 առ քեզ։ * Յարեաւ յՈվնան և գնաց 'ի Նինուէ, որպէս
խօսեցաւ ընդ նմա Տէր։ և Նինուէ էր քաղաք մեծ Աստուծոյ
4 իբրև գնացս երից աւուրց ճանապարհի։ * Եւ սկսաւ
յՈվնան մտանել 'ի քաղաքն իբրև աւուր միոյ գնացս ճա-
նապարհի. քարոզեաց և ասէ, այլ ևս երեք աւուրք՝ և
5 Նինուէ կործանեսցի։ * Եւ հաւատացին արքն Նինուէա-
ցիք յԱստուած, և քարոզեցին պահս՝ և զգեցան քուրձ 'ի մե-
6 ծամեծաց մինչև ցփոքունս իւրեանց։ * Եհաս բանն
առ թագաւորն Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւր-
մէ՝ և մերկացաւ զպատմուճանն իւր. զգեցաւ քուրձ՝ և
7 նստաւ 'ի վ̄ր մոխրոյ։ * Եւ քարոզեցաւ և պատմեցաւ
'ի Նինուէ, 'ի թագաւորէն և 'ի մեծամեծաց իւրոց. թէ
մարդ և անասուն՝ խաշն և արջառ՝ մի՛ ինչ ճաշակեսցեն՝
8 և մի՛ ճարակեսցին, և մի՛ ջուր արբցեն։ * Եւ զգեցան
քուրձ մարդ և անասուն, և աղաղակեցին առ Աստուած սաստ-
կագոյնս. և դարձան յիւրաքանչիւր ճանապարհաց իւ-
րեանց չարաց, և յանօրէնութենէ որ 'ի ձեռս իւրեանց։
9 * Եւ ասէին՝ ո՞ գիտէ ապաշխարեսցէ Աստուած և դարձցի 'ի բար-
10 կութենէ սրտմտութեան իւրոյ, և մի՛ կորիցուք։ * Եւ ետես
Աստուած զգործս նոցա, զի դարձան իւրաքանչիւր 'ի ճանա-
պարհաց իւրեանց չարաց. և զղջացաւ Աստուած 'ի վ̄ր չա-
րեացն՝ զոր խօսեցաւ առնել նոցա՝ և ոչ արար։

ԳԼ.

(9) Ոմանք. Որ պահէին զունայն"... զողորմութիւն իւրե"։
ԳԼ. Գ. (2) Ոմանք. Արի և գնա 'ի .. և քարոզեսջիր
'ի նմա։ (2) Ոսկան. Ըստ առաջնոյ քարո"։ (3) Ոմանք.
Որպէս և խօսեցաւ ընդ .. երից աւուրց ճանապարհ։
(4) Ոմանք. Աւուր միոյ ճանապարհի։ (8) Ոմանք. Եւ
դարձան իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց.... և յանի-
րաւութենէ որ 'ի ձեռս։

ԳԼ. Դ.

Եւ տրտմեցաւ Յովնան տրտմութիւն մեծ՝ և խռովեցաւ։ 1
Եւ եկաց յաղօթս առ Տէր Աստուած՝ և ասէ. Ո՛վ Տէր՝ ոչ 2
այս այն բանքն էին իմ մինչ էի անդէն յերկրին իմում.
վասն այնորիկ աճապարեցի փախչել ի Թարշիշ. զի գի-
տէի թէ ողորմած ես դու՝ և գթած, երկայնամիտ և
բազմողորմ, և զղջանաս ի վերայ չարեաց։ Եւ արդ՝ Տէր 3
Տէր՝ առ զանձն իմ յինէն. զի լաւ է ինձ մեռանել՝ քան
թէ կեցեալ կենդանւոյ։ Եւ ասէ Տէր ցՅովնան՝ թէ ար- 4
դարև յոյժ տրտմեցար դու։ Եւ ել Յովնան ի քաղա- 5
քէ անտի. և նստաւ յանդիման քաղաքին, և արար իւր
հովանի, և նստաւ ընդ հովանեաւն. մինչև տեսանիցէ
թէ զի՞նչ լինիցի քաղաքին։ Եւ հրամայեաց Տէր Աստուած դդմե- 6
նւոյն, և ել ի վերայ գլխոյն Յովնանու՝ լինել նմա հո-
վանի ի վերայ գլխոյ նորա. զովացուցանել զնա ի տառա-
պանաց իւրոց. և ուրախ եղև Յովնան ի վերայ դդմենւոյն
այնր ուրախութիւն մեծ։ Եւ հրամայեաց Տէր Աստուած որդանն՝ 7
առաւօտուն ի վաղիւն անդր. եհար զդդմենին՝ և չո-
րացաւ։ Եւ եղև ի ծագել արեգական՝ հրամայեաց Տէր 8
հողմոյ խորշակի տապախառնի, և տապեաց արեգակն ընդ
գլուխն Յովնանու. և կծկէր ի տառապանս և զանձն իւր
նեղէր. և ասէր՝ լաւ է ինձ մեռանել քան կեալ
կենդանւոյս։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցՅովնան. Թէ արդարև 9
յոյժ տրտմեցար դու ի վերայ դդմենւոյդ. և ասէ՝ յոյժ
տրտմեցայ ես մինչև ցմահ։ Եւ ասէ Տէր, դու խնա- 10
յեցեր ի դդմենիդ՝ յոր ոչ երկեր ինչ աշխատ, և ոչ
սնուցեր զնա. որ գիշերի եղև, և միւս գիշերի կորեաւ։
Եւ ես ո՞չ խնայեցից ի Նինուէ քաղաքն մեծ. յորում 11
են աւելի քան զերկոտասան բիւր մարդիկ որ ոչ
ծանեան զաջ և զահեակ իւրեանց, և անասունս բազումս։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Յովնանու.

ՄԱՐ.

ԳԼ. Դ. (2) Ոմանք. Այս են բանք իմ. (5) Ոմանք. Թէ զինչ լինիցի ի քաղաքին. (6) Ոմանք. Լինել հովանի ի վը. (6) Ոմանց. Դդմենւոյն յուրախութիւն. (8) Ոմանք. Եւ հրամայեաց Տէր... և ասէր՝ թէ լաւ էր. (9) Բազմ. Յոյժ տրտմեցայ ես մինչև". (10) Ոմանք. Յոր ոչ երկեր ինչ աշխատ... որ գիշերի եղև, և միւս գիշերի կորեաւ". Եւ ոմանք. Որ ի միւս գիշերի եղև, և ի միւս գիշերի կորեաւ".

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒՈՒՄԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Առած Նինուէի։ Գիրք տեսլեան Նաւումայ Եղկեսացւոյ։

2 ԱՍՏՈՒԱԾ ՆԱԽԱՆՁՈՏ Ա
և վրէժխնդիր Տէր, վրէժխնդիր է Տէր բար-
կութեամբ. և խնդրէ Տէր վրէժ 'ի հակառա-
կորդաց իւրոց. և բառնայ ինքն զթշնա-
3 միս իւր։ * Տէր երկայնամիտ՝ և մեծ է զօրութիւն Նորա. և
արդարացուցանելով ոչ արդարացուսցէ Տէր. վախ-
ճանաւ և շարժմամբ է ճանապարհ Նորա. հողմ երիվար
4 Նորա, և ամպք փոշի ոտից Նորա։ * Սաստէ ծովու՝ և ցա-
մաքեցուցանէ զնա. և զամ գետս աւերէ։ Նուաղեաց
Բասանացին և Կարմեղոս. և ամ ծաղիկք Լիբանանու
5 պակասեցին։ * Լերինք շարժեցան 'ի Նմանէ, և բլուրք
սասանեցան. խախտեցաւ երկիր յերեսաց Նորա, և հա-
6 մօրէն ամ բնակիչք Նորա։ * Առաջի բարկութեան Նորա ո՞ հան-
դարտեսցէ; և ո՞ կայցէ ընդդէմ բարկութեան սրտմտութեան
Նորա։ սրտմտութիւն Նորա հալէ զիշխանութիւնս. և վէմք խոր-
7 տակեցան 'ի Նմանէ։ * Քաղցր է Տէր որոց սպասեն Նմա
8 յաւուր նեղութեան. և ճանաչէ զերկիւղածս իւր։ * և
հեղեղաւ ճանապարհաց արասցէ վախճան յարուցելոց
9 'ի վերայ. և զթշնամիս Նորա խաւար հալածեսցէ։ * Զինչ
խորհիք զՏէրէ, կատարած ինքն արասցէ. և ոչ խնդրես-
10 ցէ կրկին զնոյն վրէժխնդրութեան 'ի նեղութեան։ * Զի մինչ-
'ի հիմն իւրեանց խոպանասցին։ իբրև զգեղձ պատեալ
11 կերիցի. և իբրև զեղէգն լի երաշտութեամբ։ * 'Ի քէն ելցէ
12 խորհուրդ զՏէրէ, չարիս խորհել հակառակութեամբ։ * Այս-
պէս ասէ Տէր 'ի վերայ իշխանաց ջուրց բազմաց՝ այնպէս
13 զատուսցին. և լուր քո ոչ ևս լուիցի։ * Եւ արդ խոր-
տակեցից զգաւազան Նորա 'ի քէն, և զկապանս քո խզե-
ցից։

---

* [illegible]
[illegible]
ԳԼ. Ա. (1) Յօրինակին. Եղկեսացւոյ։ (2) Օրին. Եւ վրէժխնդիր է Տէր բարկութեամբ. և խնդրէ Տէր զվրէժ։ (3) Օրինակ. Հողմք երիվար է Նորա։ Այլ օրին. Հողմք երիվարք Նորա։ (4) Օրինակ. Լիբանանու պակասեցին։ (6) Օրինակ. Եւ ո՞ կայցէ [illegible] (8) Օրինակ. Յարուցելոց 'ի վերայ Նորա։

ցեց: * Եւ պատուիրեսցէ վն քո Տէր. եւ ոչ եւս սերմանեսցի 14
յանուանէ քումմէ: 'Ի տանէ Այ քումմէ՝ Ընկեցից
զդրօշեալս, եւ զձուլածոյսն արարից 'ի գերեզմանս քո:
Բ * Զի ահա Երագ են 'ի վր լերանց ոտք աւետարանչին, 15
եւ որ պատմէ զխաղաղութիւն: Տօնեա՛ զտօնս քո Յու-
դա. հատո՛ զուխտս քո. զի ոչ եւս յաւելցեն անցանել
'ի հնութիւն: վախճանեցաւ՝ մաշեցաւ եւ բարձաւ:

ԳԼ. Բ.

Ելանէ նա որ փչէ ընդ երեսս քո, եւ ապրեցուցա- 1
նէ 'ի նեղութենէ: զիտեա՛ ճանապարհ, պնդեա՛
զմէջ. զօրացի՛ր զօրութեամբ յոյժ: * Զի դարձոյց Տէր զհպար- 2
տութիւն յակոբայ՝ որպէս զհպարտութիւն Իսրայէլի: Զի թօ-
թափելով թօթափեցին զնոսա, եւ զոստս նոցա ապականե-
ցին * Զզէն զօրութեան նոցա 'ի մարդկանէ. զարս հզօրս որ 3
խաղացին ընդ հրոյ. երասանակք կառաց նոցա խռովես-
ցին հեծելովք 'ի ճանապարհս. * Եւ խռովեսցին 'ի հրա- 4
պարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ զլամպարաց հրոյ, եւ իբրեւ
զփայլատակունս յայսկոյս եւ յայնկոյս ընթանային: * Յիշես- 5
ցեն մեծամեծք նոցա՝ եւ փախիցեն 'ի տուէ: եւ կասեսցեն
'ի ճանապարհս իւրեանց. եւ փութասցեն 'ի պարիսպս,
եւ պատրաստեսցեն զպատսպարան իւրեանց: * Դրունք 6
քաղաքաց բացան. եւ կործանեցան արքունիքն: * Եւ բա- 7
ռացուածք յայտնեցան: Նոքա ելանէին, եւ նաժիշտք նո-
րա ածէին զայինս, իբրեւ զաղաւնիս 'ի սրտից իւրեանց մըտ-
չէին: * Եւ Նինուէ իբրեւ զնաւ ջուրց աւազանի. եւ 8
նոքա փախուցեալ 'ի բաց՝ եւ ոչ կային զանգի, եւ ոչ էր
որ հայէր: * յափշտակեցին զարծաթ. յափշտակեցին 9
զոսկի. եւ ոչ գոյր չափ զարդու նոցա: ծանրացան քան
զամենայն սպասք նոցա ցանկալիք: * Թօթափումն եւ ձգտումն 10
եւ սոսկումն սրտի՝ եւ լքումն ծնգաց. եւ երկունք 'ի վր
ամ

---

(14) Ոմանք. Եւ պատուիրեսցէ վն քո: (14) 'Ի լուս". Եւ ոչ եւս յիշեսցի յանուանէ: Ոմանք. Եւ ոչ եւս սերմանեսցէ յանուն": (15) Ոմանք. Ոտք աւետարանչաց 'ի վր լերանց.. Հատո՛ զուխտս քո.. յաւելցին յանցանել 'ի հնութիւն. վախճանեաւ մաշէ":

ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Որ փչէր ընդ երեսս: (2) 'Ի լուս". Զի դարձոյց Տէր զկարգն յակոբայ": (3) Ոմանք յաւելուն. Զի զէն զօրութեան նոցա 'ի մարդկանէ".. որ խաղացին Է հրոյ .. կառաց նոցա յասպար պատրաստութիւն նոցա. խռովեսցին: (4) 'Ի լուս". Եւ շարժեսցին 'ի հրապարակս: Ոմանք. Եւ խառնեսցին 'ի հրապարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ լամպարաց հրոյ: (5) Ոմանք. Եւ պատրաստեսցեն զապաւն": (10) Ոմանք. Եւ ձգտումն եւ սոսկումն:

Digitized by Google

ւոյն միջոյ · և երեսք ամենեցուն իբրև զայրեցած պու-
11 տան ։ * Ո՞ւր են մայրիք առիւծուցն և որսք կորեւանց
նց · ուր չոգաւ առեւծն մտանել, կորիւն առիւծուն՝
12 և ոչ ոք էր որ զարհուրեցուցանէր ։ * Առեւծ՝ որսա-
ցաւ բաւական կորեւանց իւրոց, և հեղձոյց կորեւանց
իւրոց · և ելից զմայրիս իւր որսով, և զբնակութիւն իւր
13 յափշտակութեամբ ։ * Ահաւասիկ ես ՚ի վր քո՝ ասէ տր
ամենակալ, և այրեցից ծխով զբազմութիւն քո՝ և կերի-
ցէ սուր զառեւծս քո · և բարձից յերկրէ զորս քո · և
ոչ ևս լուիցին գործք քո ։

ԳԼ. Գ.

1 Ո՜ քաղաք արեանց, ամենևին սուտ՝ լի անիրաւու- Գ
2 թեամբ · որոյ ընթացի որսդ ։ * Ձայն հարուածոյ,
ձայն շարժման անուոյ, շաչիւն կառաց, շահատակիւն
3 հեծելոց * փայլիւն զինու, շողալ սուսերի · թաւա-
լագլոր խաղալ վիրաւորաց, և ոչ գոյր չափ ազգացն ։
4 և տկարացին ՚ի մարմինս իւրեանց * ՚ի բազում պոռն-
կութէ ։ Պոռնիկ գեղապանծ · գլուխ կախարդաց, որ
վաճառէր զազգս ՚ի պոռնկութեն իւրում, և զտոհմս
5 կախարդանօք իւրովք ։ * Ահաւասիկ ես ՚ի վր քո՝ ա-
սէ տր ած ամենակալ · և յայտնեցից զյետոյս քո, և
արկից զերեսօք քովք · և ցուցից ազգաց զամօթ քո,
6 և թագաւորութեանց զանարգանս քո ։ * և ընկեցից ՚ի վր
քո զպղծութիւնս և զաղտեղութիւնս քո · և արարից զքեզ
7 խայտառակ ։ * Եւ եղիցի ամ որ տեսանիցէ զքեզ՝ զե-
ջանիցէ և ասասցէ · եղուկ դու նինուէ, ով իցէ որ
հեծիցէ վս քո · ուստի խնդրեսցուք քեզ մխիթարու-
8 թիւն ։ * Պատրաստեա բաժին՝ կազմեա լար վիճակդ ա-
մոնայ · որ բնակեալ է ՚ի մէջ գետոց, և ջուրք շուրջ
զնովաւ · որոյ ակիզբն ծով՝ և ջուրք պարիսպ նորա ։
9 * Եթովպացիք և եգիպտոս զօրութիւն նր, և չիք չափ
փախստեան նր · և լիբեացիք եղեն օգնականք նորա ։
10 * Սակայն և նա յողջոյղեալ գերի գնայցէ · և զտղայս
նր զքարի հարցեն, ի սկզբան ճանապարհաց նր · և ՚ի
վր

(11) Ոմանք · Եւ ոչ ոք էր որ երկեցուցանէր ։ (13) Ոմ-
նան · Զորս քո ։ Ուր օրինակ մի · Զօրս քո ։
Գլ. Գ. (1) Ոմանք · Ով քաղաք արեանց ։ (2) Ոմանք ·
Ձայն հարուածոց ։ (2) Ոմանք · Շարժման անուոց ։
(3) Ոմանք · Չափ ազգաց նորա ։ (7) Ոմանք · Տեսանիցէ
զքեզ՝ խզանիցէ և ասիցէ ։ (8) ՚Ի լուսն'' · Վիճակդ ա-
մոնայ · համաձայն եբրայ ՚ի բնաբ'' ։ (8) Ոմանք · Պարիսպ
նր ։ (10) Ոմանք · Գերի գնասցէ, և զտղայս նց ։ (10) Օ-
րինակ մի · Մեծամեծք նր ՚ի ձեռս կապանօք կապեցցին ։

Digitized by Google

վրի ամ պատուականաց նր վիճակս արկանիցեն : և ամ
մեծամեծք նր ձեռնակապովք կապեսցին : * Եւ դու 11
արբցես և յիմարեսցիս . և խնդրեսցես քեզ ոտնկայ 'ի
թշնամեաց քոց : * և ամ ամուրք քո իբրև զշխարակ թզ- 12
ղոյ, որ թէ շարժեսցի՝ անկցի 'ի բերան ուտողաց :
* Ահա ազգք քո իբրև զկանայս են 'ի քեզ . թշնամեաց 13
քոց բացցին բանալով դրունք երկրին քոյ, և կերիցէ
հուր զնիգս քո : * Արկ քեզ ջուր պաշարման, և պնդեա 14
զնոյն զամուրս քո . մուտ 'ի կաւ՝ և կոխեա ընդ յարդի,
և պնդեա քան զաղիւս : * անդ կերիցէ զքեզ հուր, 15
և սատակեսցէ զքեզ սուր . և կերիցէ զքեզ իբրև բզ-
մարախ, և ծարաւեսցի իբրև զջորեակ : * Բազմացու- 16
ցեր զվաճառս քո իբրև զաստեղս երկնից : զկեանս ըզ-
բեռն՝ և թռեաւ, * խաղաց իբրև զբրուխ . և խառնիճ- 17
ճաղանճն քո իբրև զմարախ մածեալ զպատնիշով յաւուր
ցրտոյ : ծագեաց արև՝ և խաղաց, և ոչ ծանեաւ զտե-
ղի իւր : Վայ նց : * Նիրհեցին հովիւք քո . թագաւորն 18
ասորեստանեայց կոտորեաց զզօրս քո . չուեաց ազգ
քո 'ի լերինս, և ոչ եր որ ժողովէր : * Թարախեցաւ 19
վէրք քո, և ոչ էր բժշկութիւն բեկման քում . ամենեքին
որ լուան զլուր քո՝ ծափս հարցեն 'ի վերայ բեկման
քոյ . զանզի յո՞ր վերայ ոչ շրջաւ չարութիւն քո հա-
նապազ :

Կատարումն Մարգարէութեանն Նաւումայ :

ՄԱՐ.

---

(11) Ոմանք . Եւ դու արբեսցես և յիմա՞ ․ ․ ․ 'ի թշնա-
մեաց : (12) Ոմանք . Որ թէ շարժեսցին անկանիցին 'ի
բե՞ : (12) Ոմանք . 'Ի բերան ուտողաց : (14) Ոմանք . Աց
'ի քեզ ջուր : (15) Այլք . Եւ ծանրասցի իբրև զջորեակ :
(17) Ոմանք . Ցրտաւուրս ցրտոյ : ծագեաց արև, խաղաց՝
և ծանեաւ զտեղի իւր : (18) Օրինակ մի . Չուեաց ազգ
քո : (19) Ոմանք . Ծափս հարցեն 'ի վր քո :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Բեռն զոր ետես Ամբակում մարգարէ։

2 ՄԻՆՉԵՒ ՅԵ՞ՐԲ ՏԷՐ ԱՂԱ-Ա-
ղաղակեցից, և ոչ լուիցես. գոչեցից առ քեզ՝
3 զրկեալ՝ և ոչ փրկիցես։ * Ընդէ՞ր ցուցեր
ինձ աշխատութիւնս և վաստակս, տեսանել
զթշուառութիւն և զամբարշտութիւն։ Առաջի իմ եղև դա-
4 տաստան, և առնոյր դատաւորն կաշառս։ * Վասն այնո-
րիկ ցրուեցան օրէնք, և իրաւունք ՚ի գլուխ ոչ ելա-
նէին. զի ամբարիշտն յաղթահարէ զարդարն. վասն այնո-
5 րիկ ելանէր դատաստանն թեւր։ * Տեսէք արհամար-
հոտք՝ և հայեցարո՛ւք, և զարմացարո՛ւք զարմանս՝ և
եղծարո՛ւք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, ո-
րում ոչ հաւատայցէք՝ թէպէտ և ոք պատմեսցէ ձեզ։
6 * Զի ահա ես զարթուցանեմ զՔաղդէացիս, զազգ
դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի ժա-
7 ռանգել զխորանս որ ոչ իւր են։ * Ահեղ և երևելի և
դատաստան նորա յանձնէ իւրմէ եղիցի. և առն իւր
8 յինքենէ ելցէ։ * Վաղվաղեսցեն առաւել քան զընձուս երի-
վարք նոցա. երագագոյնք քան զգայլս արաբացւոց։ Արշա-
ւեսցեն հեծեալքն նոցա, և դիմեսցեն ՚ի հեռաստա-
նէ. և թռիցեն իբրև զարծուի յօժարութեամբ ՚ի կե-
9 րակուր։ * Կատարած ամբարշտաց հասցէ՝ դարձելոցն
ընդդէմ երեսաց նոցա։ կուտեսցէ զգերի իբրև զաւազ։
10 * և ինքն ընդ թագաւորս փափկասցի. և բռնաւորք
խաղալիկք նորա։ և ինքն ընդ ամ ամուրս խաղասցէ
11 զառցէ. և կուտեսցէ հողակոյտս, և կալցի զնա։ * Յայն-
ժամ փոխեսցին միտք նորա, անցցէ և հաշտեսցի. այս զօ-
12 րութիւն այն իմոյ է։ * Ոչ ապաքէն դու ես յաւիտենից
Տէր Աստուած իմ. և ոչ մեռանիցուք՝ Տէր ՚ի դատաստան եդեր
զնա.

Գլ. ա. (5) Ոմանք. Յորում ոչ հաւատայցէք. , պատմեսցէ ձեզ։ (6) Ոմանք. Զազգ դառն և զերագ։ (7) Ոմանք. Եւ դատաստան իւր.. և առն նորա յինքն"։ (8) Ցէ- հեւն ... Զարծուիս յօժարումն ՚ի մի։ (9) Ի բնաւ. Ընդդէմ երեսաց նոցա. հանդէպ ... (10) Ոմանք. Հողակոյտս. և ընկալցի զնա։ (11) Ոմանք. Այս զօրութիւն իմոյ է.

զնա. և սաստեսցէ զիս յանդիմանել զխրատ նր: * Սբ է 13
աչն քո 'ի տեսանելոյ զչարիս, և հայել յաշխատութիւն
ոչ կարասցես: Զի՞ հայեսցիս յարհամարհոտս և լռես_
ցանիցես, 'ի կլանել ամպարշտի զարդարն: * և առնե 14
ցես զմարդիկ իբրև զձկունս ծովու. և իբրև զսողունս
որոց ոչ գոյ առաջնորդ: * զվախճան կարթիւ կոր_ 15
զեաց, և ձգեաց զնա ցանցիւ իւրով. և ժողովեաց զնա
ուռկանօք իւրովք: Վն այնորիկ ուրախ եղիցի և ցըն_
ծասցէ սիրտ նր. * և վն նորին զոհեսցէ ուռկանին իւ_ 16
րում, և խունկս ծխեսցէ ցանցին իւրում. զի նոքօք
պարարեաց զբաժին իւր, և կերակուր իւր ընտիր:
* վն այնորիկ սփռեսցէ զցանցն իւր, և միշտ կոտորել 17
զազգս ոչ խնայեսցէ:

ԳԼ. Բ.

Բ 'Ի պահպանութեան իմում կացից, և ելից 'ի վէմ. և դիտե_ 1
ցից տեսանել զինչ խօսիցի ընդ իս, և զինչ տացէ
պատասխանի յանդիմանութեան իմոյ: * Պատասխանի ետ 2
ինձ տր՝ և ասէ. գրեա զտեսիլդ, դրոշմ յայտնապէս 'ի
տախտակս. զի որ ընթեռնու՝ հասարակաց ընթեռնու_
ցու: * զի տակաւին տեսիլդ 'ի ժամանակս է: և ծագես_ 3
ցէ 'ի կատարած՝ և ոչ 'ի սնոտիս: Բայց եթէ անագանես_
ցի՝ համբեր նմա. զի որ գալոցն է եկեսցէ՝ և ոչ անա_
գանեսցի: * և եթէ երկմտեսցի ոք՝ ոչ հաճեսցի ընդ 4
նմա անձն իմ: Զի արդարն իմ 'ի հաւատոց իմոց կեց_
ցէ: * այլ կարծօղն և արհամարհօղն՝ այր ամբարտա_ 5
ւան է՝ և ոչինչ վճարեսցէ: Որ ընդարձակեաց իբրև
զդժոխս զանձն իւր, և նմանող եղև իբրև զմահ. և ժո_
ղովեաց առ ինքն զամ հեթանոսս, և զազգս ամ յինքն
ամփոփեսցէ: * Ոչ ապաքէն զայս ամ առակ՝ զնմանէ 6
առասցեն. և զնա առակսն յօդ և ասասցեն: Վայ որ
յաճախէ անձին իւրում որ ոչ իւր իցէ. և մինչև ցե՞րբ
ծանրացուցանէ զանուր իւր ծանրութբ: * զի յանկար_ 7
ծա

(13) 'Ի լուս". Եւ հայել յերկունս ոչ կարաս": (13) Ոսկ. Յարհամարհոտս՝ և լռեսցես, 'ի կլ": (15) Բնբ. Զվախճանն կար": (16) Յօրինակին պակասէր. Եւ կերակուր իւր ընտիր: (17) Ոսկ. Սփռեաց զցանց իւր: (17) Յօրինակին պակասէր. Կոտորել զազգս ոչ խնայ":
Գլ. Բ. (1) Օրինակ մի. Վն պահպա իմում: (1) Ոսկ. Զինչ խօսեսցի.. յանդիմանութիւն իմում: Ոսկ. պատաս. իւրում: (3) Ոսկ. Եւ ոչ յունայնութիւն: Բայց թէ անարգեսցի համբեր նմա: (4) Ոսկ. Ընդ այն անձն իմ. զի արդարն 'ի հաւատոց կեցցէ: (5) Ոսկ. Եւ ժողովեսցէ առ ինքն: (7) Ոսկ. Եւ յանկարծակի յարեն":

Digitized by Google

Ծանիցեն յարիցեն կերիչք նր, և զարթիցեն դաւաճանք
8 նր. և եղիցես նց յափշտակութն: * Զի դու կողոպ-
տեցեր զազգս բազումս, և զքեզ կողոպտեսցեն ամ
մնացորդք ժողովրդոց՝ վս արեանց մարդկան, և ամ-
9 պարշտութե երկրի և քաղաքի՝ և ամ բնակչացն նր: * Վայ
որ ագահէ զագահութն չար՝ տան իւրոյ, դնել 'ի բար-
10 ձունս զբոյն իւր, կորզել 'ի ձեռաց չարաց: * Խորհե-
ցար զամօթ տան քոյ. սպառեցեր զազգս բազումս.
11 և յանցեաւ անձն քո: * զի քար 'ի հիմանէ աղաղակես-
12 ցէ. և որդն 'ի փայտէ գոչեսցէ զայդ: * Վայ որ շինէ
զքաղաքս արեամբ, և պատրաստէ զքաղաքս անիրաւու-
13 թբ: * Ոչ այս ամ 'ի տե ամենակալէ է. և պակասես-
ցեն ժողովուրդք բազումք 'ի հրոյ, և ազգք բազումք
14 նուաղեսցին: * զի լցցի երկիր գիտութբ փառաց տն
15 իբրև ջուրս բազումս որ ծածկեն զծովս: * Վայ որ
արբուցանէ ընկերի իւրում հրապոյրս պղտորս. և ար-
16 բուցանէ զի հայեսցի յայրս նց: * Յագեցարուք անար-
գանաց 'ի փառաց, արբ և դու, շարժեաց և դողա:
Պաշարեաց զքեզ բաժակ աջոյ տն. և ժողովեցաւ ա-
17 նարգութն 'ի վր փառաց քոց: * զի ամպարշտութն Լի-
բանանու ծածկեսցէ զքեզ, և թշուառութն գազանաց
զարհուրեցուսցէ զքեզ. վս արեանց մարդկան և ամ-
պարշտութն երկրի և քաղաքի՝ և ամ բնակչաց նորա:
18 * Զինչ օգուտ է դրօշեալ զի դրօշեցին զնա. ձուլե-
ծին զնա ձուլածոյ, երևոյթ սուտ: զի յուսացաւ որ
ստեղծն 'ի ստեղծուածն իւր առնել իւր կուռս անխօ-
19 սուս: * Վայ որ ասէ ցփայտ՝ սթափեաց և զարթիր,
և ցքարն՝ թէ բարձրացիր, և նա է երևոյթ առաջնոյ.
և նա 'է կռած արծաթոյ և ոսկւոյ, և ամենևին շունչ
20 ոչ գոյ 'ի նմ: * Այլ տր 'ի տաճարի սրբութե իւրում.
և երկիցէ յերեսաց նր ամ երկիր:

ԳԼ. Գ.

1 Աղօթք Ամբակումայ մարգարէի երգով:

2 Տր՝ զլուր քո լուայ և երկեայ: տր՝ հայեցայ 'ի գործս Գ
քո՝ և զարհուրեցայ: 'Ի մէջ երկուց կենդանեաց ծա-
նի-

---

(13) Ոմանք. Ոչ այդ ամ. . և պակասեսցեն ժո": (14) Ո-
մանք. Զի լցաւ երկիր. . իբրև ջուր բազմաց որ ծած-
կե զծովս: (15) Ոմանք. Զի հայեսցի յայրս նց. (17) Ո-
մանք. Եւ ամպարշտութեց երկ": (19) Ոմանք. Որ ասէ
ցփայտս՝ թափեաց և զարթ". . . և նա է կռածոյ արծաթոյ և
ոսկ": (20) Ոմանք. Սրբութե իւրոյ:
ԳԼ. Գ. (2) Ոմանք. Ժամանակի. . զողորմութն յիշեսցես.

Digitized by Google

նեցես ։ 'ի միաբանել անձանց յայտնեսցիս ։ 'ի հասանել
ժամանակին երևեսցիս ։ 'ի խռովել անձին իմոյ 'ի բարկութենէ՝ ողորմութեան յիշեսցես ։ * Ած 'ի Թեմանայ 3
եկեսցէ, և սուրբն 'ի հովանաւոր և յանտառախիտ լեռնէ ։ Հանգիստ ։ Ծածկեսցէն երկինս փառք նորա, օրհնութեամբ նորա լի եղև երկիր ։ * Ճառագայթք նորա իբրև 4
զլոյս եղիցին, և եղջիւրք 'ի ձեռին նորա ։ * և հաստա 5
տեաց զսէր սաստիկ զօրութեան իւրոյ ։ Առաջի երեսաց
նորա գնասցէ բան. և ելցէ 'ի դաշտս զհետ նորա ։ * եկաց՝ 6
և շարժեցաւ երկիր, հայեցաւ՝ և հալեցան ազգք ։ Լեռինք խորտակեցան բռնութեամբ, և բլուրք յաւիտենականք հալեցան ։ Զգնացս նորա յաւիտենականս * փոխա 7
նակ աշխատութեանց տեսի ։ խորանք եթովպացւոց զարհուրեցան. և խորանք երկրին Մադիանու ։ * Մի թէ 8
գետոց բարկացեալ իցես Տր. կամ սրտմտութիւն քո 'ի վր գետոց, կամ սաստկութիւն քո 'ի վր ծովու ։ զի ելցես յերիվարս քո, և հեծելութիւն քո փրկութիւն է ։ * Լարելով 9
լարեսցես զաղեղն քո 'ի վր իշխանութեան ասէ Տր ։ գետոց պատառեսցի երկիր. * տեսցեն զքեզ ազգք՝ և 10
երկնչեսցին. որ ցանես զջուրս գնացից ։ Ետ անդդունդք զձայնս իւրեանց, զբարձրութիւն սաստկութեան
իւրեանց ։ * բարձաւ արեգակն, և լուսին եկաց 'ի կարգ 11
ի իւրում ։ գնասցեն նետք քո 'ի լոյս, 'ի փայլիւն փայլատակաց զինուց քոց ։ * Սպառնալեօք նուաղեցու 12
ցես զերկիր. և բարկութեամբ զխճուսցես զազգս ։ * Ելեր 13
'ի փրկութիւն ժողովրդեան քոյ՝ փրկել զօծեալս քոյ.
արկեր զգլուխ անօրինաց մահ. զարթուցեր զկապանս
մինչև ցպարանոցս 'ի սպառ ։ Հանգիստ ։ * Խորտակե 14
ցեր ապշութեամբ զգլուխս բռնաւորաց. դառնասցին 'ի
նմին. արձակեսցեն զերասանակս իւրեանց իբրև զաղքատն զաղքատակեր ։ * Հաներ 'ի ծով զերիվարս քո, պղ 15
տորել զջուրս բազումս ։ * զգուշացայ և զարհուրե 16
ցաւ սիրտ իմ 'ի ձայնէ աղօթից շրթանց իմոց ։ Եմուտ
դողումն յոսկերս իմ. և խռովեցաւ փոր իմ 'ի ներքուստ ։
Հանգեայց յաւուր նեղութեան, ելանել ինձ 'ի ժողովուրդ
պանդխտութեան իմոյ ։ * Զի թզենին ոչ տացէ զպտուղ 17
իւր,

(5) Ոսկան. Եւ անդ հաստատեաց զսէր ։ (6) Ոմանք. Եւ եկաց և շարժեաց"... զգնացս նր յաւիտենականս. փո". (8) Ոմանք. Կամ՝ սաստկութիւնք քո ։ (9) Ոմանք. Գետոց պատառեսցէ ։ (11) Ցօրինակին զաւրական. Փայլատակմանց զինուց քոց ։ (13) Ոմանք. Արկեր զգլուխ անօրինաց ։ (13) Ոմանք յաւելուած. Զարթուցեր զապարանս զկապանս մինչ" ։ (14) 'Ի լուս". Խորտակեցեր ապշութեամբ. Համաձայն ոմանց Ի բնագ" ։ (15) Ոմանք. Պղտորեցեր զջուրս բազ" ։ (17) Ո.

Digitized by Google

իւր, և մի՛ եղիցի ծնունդ որթոյ. ստեսցէ գործ ձիթեն-
ւոյ, և դաշտք մի՛ արասցեն զկերակուր։ պակասեսցեն
18 հօտք ՚ի կերակրոյ, և ոչ եղիցին եզինք ՚ի մսուրս։ * Այլ
ես ՚ի Տէր ցնծացայց, և ուրախ եղէց յԱծ փրկիչ իմ։
19 * Տէր Աստուած զօրութիւն իմ, և կարգեսցէ զոտս իմ ՚ի վախ-
ճան. և հանիցէ զիս ՚ի բարձունս յաղթել երգով նորա։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ամբակումայ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Բանն որ եղև առ Սոփոնիա Քուսեայ, որդւոյ Գոդողիայ, Ամորեայ՝ Եզեկիայ՝ Յաւուրս Յովսիայ որդւոյ Ամոնայ արքայի Յուդայ։

2 ՊԱԿԱՍԵԼՈՎ ՊԱԿԱՍԵՍՑԷ Ա-
3 մ յերեսաց երկրէ՝ ասէ Տէր։ * Պակա-
սեսցէ մարդ և անասուն։ պակասեսցեն
թռչունք երկնից, և ձկունք ծովու. և տկա-
րասցին ամպարիշտք. և բարձից զանօրէնս յերեսաց
4 երկրէ՝ ասէ Տէր։ * Եւ ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վ(ե)ր յու-
դայ, և ՚ի վ(ե)ր ամ բնակչաց Եմի. և բարձից ՚ի տեղւո-
ջէդ յայդմանէ զանուն Բահաղու։ և զանուն քրմացն
5 հանդերձ քահանայիւքն, * որ երկիր պագանեն ՚ի տա-
նիս զօրութեանց երկնից. և որք երդնուին յանուն Տն՝
6 արքային իւրեանց, և որք խոտորեցին ՚ի Տէ. * և որք
7 ոչ խնդրեցին զՏր. և որք ոչ ՚ի Տն կցորդ լինէին։ * Երկե-
րուք յերեսաց Տն Այ. զի մերձ է օր Տն. զի պատ-
րաստեաց Տր զզոհս իւր, և հրաւիրեաց զկոչնականս
8 իւր։ * և եղիցի յաւուր զոհի Տն՝ խնդրեցից զվրէժ
յիշխանաց՝ և ՚ի տանէ Թագաւորին, և յամէ որ զգե-
ցեալ

Տանէ. Պակասեսցին հօտք ՚ի կերակրոյ։ (19) Ոմանք. ՚Ի բարձունս յաղթել երգով նորա։

Գլ. Ա. (1) Եբրայեցւ. Բան Տն որ եղև.. Քուսեայ որդւոյ Գոդողիայ։ Այլ օրինակ. որդի Քուսեայ.. որդւոյ Ամորայ որդւոյ Եզեկիայ։ (4) Ոմանք. Եւ զանունս քրմացն։ Այլ օրինակ. Եւ զանուանս քր՞։ (6) Ոմանք. ՚Ի Տն կցորդ էին։ (8) Յօրինակին գրեր. Յիշխանաց՝ և ՚ի տանէ։

ցեալ են զհանդերձս օտարս ։ * Եւ խնդրեցից վրէժ 9
յայտնապէս յամենեցունց առաջի դրանդեացն յաւուր
յայնմիկ․ որք լնուին զտուն Տն իւրեանց ամպարշ-
տութեամբ և նենգութեամբ ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ա- 10
սէ Տր․ ձայն աղաղակի՛ ի դրանէ խոցանելեացն, և ողբոց
յերկրորդ դրանէն․ և բեկումն մեծ՛ ի բլրոց ։ * Ող- 11
բացէք բնակիչք կոտորելոց․ զի նմանեցաւ ամ ժողո-
վուրդդ քանանացւոց ։ սատակեցան ամենեքեան որ
հպարտացեալ էին արծաթով ։ * Եւ եղիցի յաւուր 12
յայնմիկ՝ քննեցից զԵմ ճրագաւ, և խնդրեցից վրէժ
յարանցն որ արհամարհեցին զպահպանութիւն իւրեանց ։
որ ասէին՛ ի սիրտս իւրեանց․ ոչ բարի ինչ առնէ Տր․
և ոչ չար ։ * Եւ եղիցի զօրութիւն նց ՛ի յափշտակութիւն, 13
և տունք նց յապականութիւն ։ շինեսցեն տունս և մի բնա-
կեսցեն՛ ի նոսա․ տնկեսցեն այգիս և մի արբցեն զգինի
նց ։ * Զի մերձ է օր Տն մեծն, մերձ է և արագ յոյժ ։ 14
ձայն աւուր Տն խիստ և դառն ։ կարգեալ զօրաւոր ։
* օր բարկութեան օրն այն․ օր նեղութեան և վտանգի․ օր 15
թշուառութեան և ապականութեան․ օր խաւարի և մգի․
օր ամպոյ և մառախղոյ ։ * օր փողոյ և աղաղակի՛ ի վր 16
ամուր քաղաքաց, և՛ ի վր անկեանց բարձանց ։ * Եւ 17
նեղեցից զմարդիկ, և գնասցեն իբրև կոյրք․ զի Տն
մեղան, և տացին զանուն նր՛ ի վր անաստեաց․ որք ոչինչ
կարասցեն օգնել նց ։ և հեղցէ զարիւն նց իբրև զհո-
ղ, և զմարմինս նց իբրև զաղբ ։ * Արծաթ նց և ոս- 18
կի մի կարասցեն փրկել զնս յաւուր բարկութեան Տն․
և հրով նախանձու նր մաշեսցի ամ երկիր ։ զի վախ-
ճան և տագնապ արասցէ՛ ի վր ամ բնակչաց երկրի ։

Գլ․ Բ ։

Ժողովեցարուք և խնդրեցէք ազգք անխրատք ։ * մինչ- 1
չև եղեալ իցէք իբրև զծաղիկ անցաւոր, մինչչև 2
եկեալ իցէ օր բարկութեան սրտմտութեան Տն ։ * Խնդրե- 3
ցէք զՏր ամ խոնարհք երկրի ։ իրաւունս արարէք և
զարդարութիւն խնդրեցէք․ և տուք պատասխանի նց,
զի ծածկեսջիք յաւուր բարկութեան Տն ։
Բ * Զի Գազա յափշտակեալ լիցի․ և Ասկաղոն յապակա- 4
նութիւն․ և Ազովտոս՛ ի միջօրէի կործանեսցի և Ակկա-
րոն

(11) ՛Ի լռոս" ։ Սատակեսցին ամենեքեան․ համաձայն ոմանց ՛ի բնաբ" ։ (11) Ոմանք․ Որ հպարտացեալ են ։ (13) Ոմանք․ Զօրութիւն նց՛ ի յափշ"․․․ և մի բնակեսցեն՛ ի նս ։ (14) Ոմանք․ Մերձ և արագ ։ (17) Ոմանք․ Ոչինչ կարասցեն օգ" ։ (18) Ոմանք․ Մի կարասցէ փրկել ։
Գլ․ Բ․ (4) Ոմանք․ ՛Ի միջօրէի կոր"․․ յարմատոց խլեա" ։

Digitized by Google

5 րոն յարմատոյ խլեսցի։ * Վա՛յ որ բնակեալդ էք 'ի վի-
ճակս ծովու բնակիչք կրետացւոց։ Պատգամ տն 'ի
վր ձեր քանան՝ երկիր այլազգեաց. և կորուսից զձ-
6 ձեզ 'ի բնակութէ։ * և եղիցի կրետ՝ ճարակք հօտից,
7 և գոմք խաշանց։ * Եւ եղիցի վիճակ ծովուն մնացոր-
դացն տանն յուդայ, և 'ի նոսա ճարակեսցին. և 'ի տունս
ասկաղոնայ առ ծթ դադարեսցեն յերեսաց որդւոցն
յուդայ. զի եհաս է նց յայց տր ած իւրեանց. և դար-
8 ձցց զգերութն նց։ * Լուայ զնախատինս մովաբու,
և զհայհոյանս որդւոցն ամոնայ որովք նախատէին զժո-
ղովուրդ իմ, և մեծաբանէին 'ի վր սահմանաց իմոց։
9 * Վն այնորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ տր ած զօրութց՝
ած ինի. զի մովաբ՝ իբրև սոդոմ եղիցի, և որդիքն ա-
մոնայ իբրև գոմոր. և դամասկոս լքեալ իբրև զդէզ-
կալոյ՝ և ապականեալ յաւիտեան։ Մնացորդք ժողովր-
դեան իմոյ յափշտակեսցեն զնս, և մնացորդք ազգի ի-
10 մոյ ժառանգեսցեն զնս։ * Եւ այս նց փոխանակ հը-
պարտութն նց. զի նախատեցին և մեծաբանեցին 'ի
11 վր տն ամենակալի։ * Երևեսցի տր 'ի վր նց, և սա-
տակեսցէ զամ աստուածս ազգաց. և երկիր պագցեն
նմա իւրաքանչիւր 'ի տեղւոջէ իւրեանց՝ ամ կղզիք ազ-
12 գաց։ * Եւ դուք եթովպացիք հարեալք սուսերի ի-
13 մոյ էք։ * և ձգեսցէ զձեռն իւր 'ի վր հիւսիսոյ, և սա-
տակեսցէ զասորեստանեայն, և եդից զնինուէ յապա-
14 կանութն. անջրդի իբրև զանապատ։ * և արածեսցին
'ի մէջ նր հօտք և ամ գազանք երկրի, և զեանատեւձք՝
և ոզնիք 'ի յարկս նր բնակեսցեն. և գազանք գոչեսցեն
'ի նկուղս նր. և ագռաւք 'ի դրունս նր. քանզի իբրև
15 զմայրի է բարձրութն նր։ * Այս քաղաք վրիժագործ
բնակեալ յուսով. որ ասէր 'ի սրտի իւրում, Ես եմ,
և ոչ ևս ոք էցէ յետ իմ։ զիարդ եղև յապականութն
ճարակ գազանաց. ամ որ անցանիցէ ընդ նա, շչեսցէ
և շարժեսցէ զձեռս իւր։

ԳԼ.

---

(6) Ոմանք. Եւ եղիցի կրետացիս ճարակ հօտից։ (7) Ոմանք. Եւ 'ի տունս ասկաղոնացւոց։ (9) Ոմանք. Ասէ տր զօրութեց . . . և մնացորդք ժողովր"։ (10) Ոսկան յաւելու. Եւ նոցա եկեսցէ փոխանակ հպ"։ (10) Ոմանք. 'ի վր տն ած ամենակալս"։ (12) Ոմանք. Հարեալք սուսերաւ իմով։ (13) Ոմանք. Եւ անջրդի իբրև։ (14) Ոմանք. Գոչեսցեն 'ի նկուղս նր։ (14) 'Ի լատ". Եւ ագռաւք 'ի դրունս նր. հանձնաջոյն ածանց 'ի բնակ"։ (15) Ոմանք. Եւ ոչ ոք ևս էցէ յետ իմ։

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Ով երևելիդ փրկեալ քաղաք յաղաւնին. * ոչ լուաւ 1
ձայնի, և ոչ ընկալաւ զխրատ. 'ի Տր ոչ յուսացաւ, 2
և առ Այ իւր ոչ մերձեցաւ: * Իշխանք նորա իբրև առիւ- 3
ծունք գոչեցեն, և դատաւորք նր իբրև գայլք արա-
բացւոց, որ ոչ թողուն ինչ 'ի վաղիւ: * Մարգարէք 4
նր այսահարք, արհամարհողք. քահանայք նր պղծեն
զսրբութիւն, և անաւրէնեն յօրէնս: * Այլ Տր արդար 5
է 'ի միջի նր, և ոչ արասցէ անիրաւութիւն: ընդ առա-
ւօտս կանխաւ տացէ զիրաւունս իւր 'ի լոյս, և ոչ թա-
քիցէ. և ոչ ծանիցէ զանիրաւութիւն 'ի պահանջել: * և 6
ոչ 'ի սպառ զանօրէնութիւնս. ապականութբ կործանես-
ցէ զամբարտաւանս: Ապականեցան անկիւնք նց. ա-
ւերեցից զճանապարհս նր, ամենևին մի ևս գնալ ընդ
նս: պակասեսցին քաղաքք նց առ 'ի չգոյէ բնակչաց:
* Ասացի թէ երկերուք յինէն՝ և ընկալարուք զխրատ. 7
և ոչ սատակեսջիք յերեսաց նր ըստ Այի որչափ ինչ ա-
ծից վրէժ 'ի նմանէ: Պատրաստեա՛ կանխեաց ընդ ա-
ռաւօտս. ապականեցան Այ ձիրք նր. * վն այդորիկ 8
սպասեա՛ ինձ՝ ասէ Տր՝ յաւուր յարութեան իմոյ 'ի վը-
կայութիւն: Զի դատաստանք իմ 'ի վր ազգաց ժողովել
զթագաւորս, 'ի հեղուլ 'ի վր նց զբարկութիւն իմ, զԱմ
բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ. զի հրով նախանձու ի-
մոյ մաշեսցի Այ երկիր: * Զի յայնժամ դարձուցից 'ի 9
վր ժողովրդոց լեզու յազգս նց, 'ի կարդալ ամենե-
ցուն զանուն Տն, 'ի ծառայել նց նմա ընդ միով լծով:
* 'Ի գետոյն եթեւովպացւոց ընկալայց զնս ընդ ցրու- 10
ւեալսն, մատուցանիցեն ինձ պատարագ: * Յաւուր 11
յայնմիկ ոչ ամաչեսցես յԱմ գործոց քոց, որովք ամ
պարշտեցեր առ իս. զի յայնժամ զերծից 'ի քէն զպա-
րութիւն ամբարտաւանութեան քոյ, և ոչ ևս յաւելցես մե-
ծաբանել 'ի վր լերին սրբութեան իմոյ: * Թողից քեզ 12
ժո-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Ո՛հ երևելիդ փրկ": (1) 'Ի լուս". Փրկեալ քաղաք աղաւնի. համաձայն ոմանց 'ի բն": (2) Ո-մանք. Եւ առ Այ իւր ոչ մեր": (3) Ոմանք. Իշխանք նր 'ի նմա իբրև ... որ ոչ թողին ինչ 'ի վաղիւ: (4) Ո-մանք. Պղծեսցեն զսրբութիւն: (5) Ոմանք: Զանիրաւութիւն պահանջել: (6) Ոմանք. Եւ ոչ խաղաղ զանիրաւութիւն. ա-պականեա"... աւերեցից զճանապարհս նց.. պակասեսցին քաղաքք նց: (7) Ոմանք. Կանխել ընդ առաւօտս ապա-կանեցան Այ ձիրք: (8) Ոմանք. Ժողովել զթագաւորս .. և զԱմ բարկութիւն: (10) Ոմանք. Ինձ պատրգս: (12) Ո-կան. Եւ թողից քեզ ժողովուրդ:

Digitized by Google

ժողովուրդ հեզ և խոնարհ, և երկիցեն յանուանէ Տն
13 * մնացորդք Իէլի։ և ոչ արասցեն անիրաւութիւն, և ոչ
խօսեսցին սնոտիս. և ոչ գտցի՛ ՚ի բերան նոցա լեզու նեն-
գաւոր. զի նոքա արածեսցեն և մակաղեսցին. և ոչ ոք
իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ զնոսա։
14 * Ուրախ լեր յոյժ դուստր Սիովնի, և քարոզեա Եղմ. Գո-
ւրախ լեր՝ և զուարճացի՛ր յամ սրտէ քումմէ դուստր
15 Եղմի։ * զի եհան ՚ի քէն Տր զուրջ զանիրաւութիւս. փրկ-
կեաց զքեզ Տր ՚ի ձեռաց թշնամեաց քոց. թագաւոր
16 Իէլի Տր ՚ի միջի քում, և ոչ ևս տեսցես զչարիս։ * ՚Ի
ժամանակին յայնմիկ ասէ Տր ցԵրմ. քաջալերեաց Սիովն՝
17 մի՛ լքցին ձեռք քո։ * Տր Ած ՚ի քեզ է հզօրն, և փրկ-
կեսցէ զքեզ. ածցէ ՚ի վերայ քո ուրախութիւն, և նորոգես-
ցէ զքեզ սիրով իւրով. և ուրախ լիցի ՚ի քեզ զուար-
18 ճութեամբ իբրև յաւուր տօնի։ * և ժողովեցից զմանրեալսն
19 քո։ Վայ որ նախատիցէ զնա։ * Ահաւասիկ ես առ-
նեմ ընդ քեզ ՚ի ժամանակին յայնմիկ. և փրկեցից զճըն-
շեալն, և զմերժեալն ընկալայց. և արարից զնոսա ՚ի
20 պարծանս, և անուանիս ընդ ամ երկիր։ * Եւ ամաչ-
եսցեն ՚ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից
ձեզ, և ՚ի ժամանակի յորժամ ընկալայց զձեզ. զի տաց
զձեզ անուանիս և ՚ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս
երկրի. ՚ի դարձուցանել իմ զգերութիւն ձեր առաջի
ձեր՝ ասէ Տր։

Կատարումն Մարգարէութեան Սոփոնեայ։

(13) Ոսկան. Իսրայէլի ոչ արասցեն զանիրաւութիւն։
(13) Բ. Ձեռ. Զի նոքա արածեսցին։ (16) Ոսկան. ՚Ի ժա-
մանակի յայնմիկ։ (17) Ոսկան. ՚Ի վերայ քո ուրախութեամբ։
(20) Ոսկան. Անուանիս ՚ի պարծանս։

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Ո՛վ երեւելիդ փրկեալ քաղաք յաղաւնի. * ոչ լուաւ 1
ձայնի, եւ ոչ ընկալաւ զխրատ. ՚ի տէր ոչ յուսացաւ, 2
եւ առ ած ոչ մերձեցաւ: * Իշխանք նորա իբրեւ առեւ- 3
ծունք գոչեցեալ, եւ դատաւորք նր իբրեւ գայլք արա-
բացւոց, որ ոչ թողուն ինչ ՚ի վաղիւ: * Մարգարէք 4
նր յաւակնեալք, արհամարհօղք. քահանայք նր պղծեն
զսրբութիւնս, եւ ամբարշտանեն յօրէնս: * Այլ տէր արդար 5
է ՚ի միջի նր, եւ ոչ արասցէ անիրաւութիւն: ընդ առա-
ւօտս կանխաւ տացէ զիրաւունս իւր ՚ի լոյս, եւ ոչ թա-
քիցէ. եւ ոչ ճանաչէր զանիրաւութիւն ՚ի պահանջելն: * Եւ 6
ոչ ՚ի սպառ զամբարտաւանութիւնս. ապականեաց կործանմա-
ցէ զամբարտաւանս: Աւերականեցան անկիւնք նց. աւ-
երեցից զճանապարհս նր, ամենեւին մի եւ զմոյն ընդ
նս: ապականեսցին քաղաքք նց առ ՚ի չգոյէ բնակչաց:
* Ասացի թէ երկերուք յինէն՝ եւ ընկալարուք զխրատ. 7
եւ ոչ սատակեսցիք յերեսաց նր ըստ ամի որչափ ինչ ա-
ծից վրէժ ՚ի նմանէ: Պատրաստ լեր կանխեա ընդ ա-
ռաւօտս. ապականեցան ամ ձիրք նր. * Վս այսորիկ 8
սպասեա ինձ՝ ասէ տր՝ յաւուր յարութեան իմոյ ՚ի վկա-
յութիւն: Զի դատաստանք իմ ՚ի մէջ ազգաց յաժողովել
զթագաւորս, ՚ի հեղուլ ՚ի վր նց զբարկութիւն իմ, զամ
բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ. զի հրով նախանձու ի-
մոյ մաշեսցի ամ երկիր: * Զի յայնժամ դարձուցից ՚ի 9
վր ժողովրդոց լեզու յազգս նց, ՚ի կարդալ ամենե-
ցուն զանուն տն, ՚ի ծառայել նմա ընդ միով լծով:
* ՚ի գետոյն եթեովպացւոց ընկալայց զնս ընդ ցրու- 10
եալսն, մատուցանիցեն ինձ պատարագս: * Յաւուր 11
յայնմիկ ոչ ամաչեսցես յամ գործոց քոց, որովք ամ-
պարշտեցեր առ իս. զի յայնժամ զերծից ՚ի քէն զա-
րութիւն ամբարտաւանութեան քոյ, եւ ոչ եւս յաւելցես մե-
ծաբանել ՚ի վր լերին սրբութեան իմոյ: * Թողեից քեզ 12
ժո-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Ո՛հ երեւելիդ փրկ": (1) ՚Ի լատ". Փրկեալ քաղաք աղաւնի. համաձայն ոմանց ՚ի Բն": (2) Ոմանք. Եւ առ տծ իւր ոչ մեր": (3) Ոմանք. Իշխանք նր ՚ի նմա իբրեւ . . . որ ոչ թողեին ինչ ՚ի վաղիւ: (4) Ոմանք. Պղծեսցեն զսրբութիս: (5) Ոմանք: Զանիրաւութի պահանջելն: (6) Ոմանք. Եւ ոչ խաղաղ զանիրաւութի. ապականե" . . . աւերեցից զճանապարհս նց . . ապականեցին քաղաքքն նց: (7) Ոմանք. Կանխեա ընդ առաւօտս ապականեցան ամ ձիրք: (8) Ոմանք. Ըմբռնել զթագաւորս . . եւ զամ բարկութի: (10) Ոմանք. Ինձ պատրաստ: (12) Ոմանք. Եւ թողից քեզ ժողովուրդ:

Digitized by Google

ժողովուրդ հեզ և խոնարհ, և երկիցեն յանուանէ Տն
13 * մնացորդքն Իէլի: և ոչ արասցեն անիրաւութի, և ոչ
խօսեսցին սնոտիս. և ոչ գտցի 'ի բերան նց լեզու նեն-
գաւոր. զի նոքա արածեսցին և մակաղեսցին. և ոչ ոք
եղիցի որ զարհուրեցուցանիցէ զնս:
14 * Ուրախ լեր յոյժ դուստր սիովնի, և քարոզեա Երմ. Գո-
ւարճացիր՝ և զուարճասջիր յամ սրտէ քումմէ դուստր
15 Երմի: * զի եհան 'ի քէն Տր շուրջ զանիրաւութիս. փըր-
կեաց զքեզ Տր 'ի ձեռաց թշնամեաց քոց. Թագաւոր
16 Իէլի Տր 'ի միջի քում, և ոչ ևս տեսցես զչարիս: * 'Ի
ժամանակին յայնմիկ ասէ Տր ցԵրմ. քաջալերեա՛ց սիոն՝
17 մի՛ լքցին ձեռք քո: * Տր ած 'ի քեզ է հզօրն, և փըր-
կեսցէ զքեզ. ածցէ 'ի վր քո ուրախուի, և նորոգես-
ցէ զքեզ սիրով իւրով. և ուրախ լիցի 'ի քեզ զուար-
18 ճութ իբրև յաւուր տօնի: * և ժողովեցից զմանրեալսն
19 քո: Վա՛յ որ նախատիցէ զնա: * Ահաւասիկ ես առ-
նեմ վն քո 'ի ժամանակին յայնմիկ. և փրկեցից զճըն-
շեալն, և զմերժեալն ընկալայց. և արարից զնոսա 'ի
20 պարծանս, և անուանիս ընդ ամ երկիր: * Եւ ամա-
չեսցեն 'ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից
ձեզ, և 'ի ժամանակի յորժամ ընկալայց զձեզ: զի տաց
զձեզ անուանիս և 'ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս
երկրի. 'ի դարձուցանել իմ զգերութի ձեր առաջի
ձեր՝ ասէ Տր:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Սոփոնեայ:

ՄԱՐ-

---

(13) Ոսկան. Իսրայէլի ոչ արասցեն զանիրաւութի:
(13) Բռնծ. Զի նոքա արածեսցին: (16) Ոսկան. 'Ի ժա-
մանակի յայնմիկ: (17) Ոսկան. 'Ի վր քո ուրախութիւն:
(20) Ոսկան. Անուանիս 'ի պարծանս:

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԵԱՅ

ԳԼ. Ա.

Յամին երկրորդի Դարեհի արքայի . յամսեանն վեցերորդի , որ մի 1
մի էր ամսոյն . եղեւ բան Տն 'ի ձեռն Անգէի մարգարէի , եւ ասէ ։

Ա ԽՕՍԵԱՑ ԸՆԴ ԶՕՐԱԲԱԲԷԼ
Ի որդւոյ Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ , եւ
ընդ Յեսուայ որդւոյ Յովսեդեկայ քահա-
նայի մեծի եւ ասասցես ։ *Այսպէս ասէ Տէր 2
ամենակալ . Ժողովուրդդ այդ ասեն . ոչ է հասեալ ժա-
մանակ շինելոյ զտունն Տն ։ *Եւ եղեւ բան Տն 'ի ձեռն 3
Անգէի մարգարէի՝ եւ ասէ ։ *Եթէ ձեզ միայն իցէ ժա- 4
մանակ բնակել 'ի տունս զմբեթեալս . եւ տունդ իմ ա-
ւեր կայ . *Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ . կար- 5
գեցէք զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս ձեր ։ *Վարեցէք 6
բազում եւ ժողովեցէք սակաւ . ուտէք՝ եւ ոչ յագէք .
ըմպէք՝ եւ ոչ լինէր 'ի յարբումն . զգենուք՝ եւ ոչ ջեռ-
նուք նոքօք . եւ որ զվարձս իւր ժողովէր՝ 'ի ծրարս ծա-
կոտեալս ժողովէր ։ *Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ . 7
դիք զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս ձեր , *ելէք 'ի լեառն , 8
հարէք փայտ , եւ շինեցէք զտունդ . եւ հաճեցայց ընդ
դմա՝ եւ փառաւորեցայց՝ ասէ Տէր ։ *Հայեցարուք 'ի բա- 9
զում՝ եւ եղեւ սակաւ . եւ դուք 'ի ներքս 'ի տունս կրեցէք՝
եւ ես արտաքս փչեցի զայն ։ Վն այդորիկ այսպէս ասէ
Տէր ամենակալ . փոխանակ զի տունդ իմ աւեր է , եւ դուք
ձեռակալեալ էք յիւրաքանչիւր տուն իւր ։ *Վն այդորիկ եր- 10
կինք կալցին զանձրեւ քո . եւ երկիր արգելցէ զարդիւնս
իւր . *Եւ ածից սուր 'ի վր երկրի , եւ 'ի վր ցորենոյ . եւ 'ի 11
վր գինւոյ , եւ 'ի վր իւղոյ , եւ 'ի վր ամ բուսոյ երկրի ,
եւ

Գլ. Ա. (1) Ոմն ծանուցանէ 'ի վերայ . Ա . Եզր . Ե . 13 . Գրե-
լէ ամ գրչագիրք մեր եւ յառաջինն զանուանս Զօրաբաբէլ
գրեալ ունէին՝ զաւրաբաբէլ . որ մեզ պարզած նշանակ յամէ
միայնես գնել ըստ ուղղագրութեանն ։ (1) Ոմանք . Յեսուայ որդ-
ւոյ յովսեդեկայ ։ (4) Ոմանք . Եւ տունս իմ աւեր ։
(5) Օրինակ մի . Զսիրտս ձեր 'ի ճամփս ձեր ։ (6) Ոմանք .
Ուտէիք , եւ ոչ լինէր 'ի յագուրդ ։ (9) Օրինակ մի . Հա-
յեցարուք 'ի բազում , եւ եղեւ ։ (9) Ոմանք . Վն այդորիկ
այսպէս . . յիւրաքանչիւր 'ի տուն իւր ։

Digitized by Google

և 'ի վերայ մարդկան, և 'ի վերայ անասնոց, և 'ի վերայ ամ վաս-
12 տակոց ձեռաց նց: * Եւ լուաւ զօրաբաբէլ որդի սա-
ղաթիելի յազգէ յուդայ, և յեսու յովսեդեկեայ քահա-
նայ մեծ, և ամ մնացորդք ժողովրդեանն ձայնի տն այ
իւրեանց. և զպատգամս անգէի մարգարէի, որպ առա-
քեաց զնա տր ած նց առ նա. և երկեաւ ժողովուրդն
13 յերեսաց տն: * Եւ ասէ անգէոս հրեշտակն տն 'ի հրեշ-
տակս տն ցժողովուրդն. Ես ընդ ձեզ եմ՝ ասէ տր:
14 * Եւ զարթոյց տր զոգի զօրաբաբէլի որդւոյ սաղա-
թիելի յազգէ յուդայ, և զոգի յեսուայ յովսեդեկեայ
քահանայի մեծի, և զոգի ամ մնացորդաց ժողովրդ-
եանն. և մտանէին և գործէին զգործ 'ի տան տն ամե-
նակալի այ իւրեանց.

ԳԼ. Բ.

1 Ի քսան և 'ի չորս ամսոյն վեցերորդի:
2 Յամին երկրորդի դարեհի արքայի, * յամսեանն Բ
եւթներորդի, որ օր քսան և մի էր ամսոյն: Խօսեցաւ
3 տր 'ի ձեռն անգէի մարգարէի՝ և ասէ. * Ասա ցզօրա-
բաբէլ որդի սաղաթիելի յազգէ յուդայ, և ցյեսու
յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, և ցամ մնացորդս ժո-
4 ղովրդեանն: * Ո՞վ 'ի ձէնջ մնացեալ իցէ զտեսանէր զայս
'ի փառաւորութեն իւրում զառաջինն. և որպէս արդ
5 տեսանէք զդա ոչ զոչինչ առաջի ձեր: * Եւ արդ զօ-
րացիր դու զօրաբաբէլ՝ ասէ տր, և զօրացիր յեսու
յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, և զօրասցի ամ ժողո-
վուրդ երկրիդ՝ ասէ տր. և գործեցէք զի ես ընդ ձեզ
6 եմ ասէ տր ամենակալ: * Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ
ձեզ՝ յելանելն յերկրէն եգիպտացւոց: և հոգին իմ որ
7 կայ 'ի մէջ ձերում. քաջալերեցարուք: * Զի այսպէս
ասէ տր ամենակալ. Դարձեալ միւսանգամ շարժեցից
8 զերկինս և զերկիր, և զծով և զցամաք: * Եւ միւսանգա-
մայն շարժեցից զամ ազգս. և եկեսցէ ընտիր ընտիր
ընծից ամ ազգաց, և լցուցից զտունդ զայդ փառօք՝ ա-
9 սէ տր ամենակալ: * Իմ է արծաթ՝ և իմ է ոսկի, ա-
10 սէ տր ամենակալ: * Զի մեծ եղիցին փառք տանդ այ-
դորիկ վերջինք քան զառաջինն՝ ասէ տր ամենակալ:
Եւ

(13) Յօրինակին. Հրեշտակն տն 'ի հրեշտակս տն: (14) Բա-
զումք. Զգործ տան տն ամենակալս":
Գլ. Բ. (3) Ոմանք. Ցզօրաբաբէլ սաղաթիելի.. քա-
հանայի մեծի: (4) Ոմանք. Տեսեալ է զտունս 'ի փառ"..
զդա իբրև զոչինչ առաւ": (6) Ոմանք. Որ կայր 'ի մէջ
ձերում: (10) Ոմանք. Վերջինն քան զառաջինն.. և խա-
ղաղութեն ոգւոյ 'ի փրկութիւն:

Digitized by Google

Եւ 'ի տեղւոջս յայսմիկ տաց խաղաղութիւն ասէ Տէր ա-
մենակալ. և խաղաղութիւն ոգւոց փրկութեան ամե, որ զօրա-
ծեցից յարուցանել զտաճարդ զայդ։

Գ * 'Ի քսաներորդի և չորրորդի, իններորդի ամսեանն. 11
յամի երկրորդի Դարեհի. եղև բան Տն առ Անգէոս մար-
գարէ՝ և ասէ։ * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. հարց 12
օրէնս 'ի քահանայիցդ և ասասջիր։ * Եթէ առնուցու 13
մարդ միս սուրբ 'ի դրօշակ հանդերձի իւրոյ, և մեր-
ձեսցի ձորձք իւր 'ի հաց, կամ 'ի թան, կամ 'ի գինի,
կամ յեւղ, կամ յամ կերակուր՝ եթէ թէ սրբեսցի։
Պատասխանի ետուն քահանայքն և ասեն. ոչ։ * Եւ 14
ասէ Անգէոս. Թէ մերձեսցի պղծեալ կամ անսուրբն
ոգւով յամ ինչ յայսցանէ՝ եթէ թէ պղծեսցի։ Պա-
տասխանի ետուն քահանայքն և ասեն՝ պղծի։ * Պա- 15
տասխանի ետ Անգէոս և ասէ. Նոյնպէս և ժողովուրդս
այս. Նոյնպէս և ազգս այս առաջի իմ ասէ Տէր։ Նոյն-
պէս և ամ գործք ձեռաց նոցա, որ ինչ մերձեսցին
անդր, պղծեսցի։ Վն առնելոյ իւրեանց առաւօտուց. և
տրտմեցուցին յերեսաց չարեաց իւրեանց. և ատեցէք 'ի
դրունս զյանդիմանիչս։ * Եւ արդ՝ դիք 'ի սիրտս ձեր 16
յօրէ յայսմ հետէ և յառաջ. մինչչև եդեալ քար 'ի քա-
րի 'ի վերայ տաճարին Տն։ * Ո՞վ էիք յորժամ արկանէիք 17
յամբարս ձեր քսան քոռ գարւոյ, և լինէր տասն քոռ
գարւոյ. և մտանէիք 'ի հնձանս ձեր հանել յիսուն
մար, և լինէր քսան։ * Հարի զձեզ անպտղութեամբ և խո- 18
շակաւ՝ և կարկտաւ, և զամ գործս ձեռաց ձերոց. և
ոչ դարձարուք առ իս՝ ասէ Տէր։ * Կարգեցէք զսիրտս 19
ձեր յօրէ յայսմանէ՝ և անդր. 'ի քսաներորդէ և չոր-
րորդէ իններորդի ամսեանն, և յօրէ յայդմանէ յո-
րում անկաւ հիմն տաճարին Տն։ Դիք 'ի սիրտս ձեր։
* Եթէ թէ յայտնեսցի ինչ 'ի վերայ կալոյ և յորթ, և 'ի 20
թզենի՝ և 'ի նռնենի, և 'ի փայտ ձիթոյ որ պտուղ ոչ
տայցէ՝ յօրէ յայսմանէ օրհնեցից։

Դ * Եւ եղև բան Տն կրկին անգամ առ Անգէ մարգարէ, 21
'ի քսան և 'ի չորս ամսոյն՝ և ասէ։ * ասա ցԶօրաբաբէլ 22
սաղաթիէլի յազգէ յուդայ. Դարձեալ միանգամ
շարժ

(11) Ոմանք. Եւ 'ի չորրորդի։ (13) Ոսկան. Մարդ սուրբ 'ի դրօ"... և մերձեսցի ձորձ իւր։ (14) Ոմանք. Եւ ասէ Անգէոս, եթէ։ (15) Ոմանք. Ձեռաց գոցա.. վն յառնելն։ (15) Բազումք. Եւ ատեցէք 'ի դրունս։ (16) Այլ. Յօրէ յայսմանէ և յառաջ։ (16) Ոմանք. Տաճարին Տն։ (19) Ոմանք. Եւ 'ի չորրորդէ իններորդ ամսեանն։ (20) Ոմանք. Եւ 'ի յորթ և 'ի թզենի"։ (22) Ոմանք. Միանգամ շարժեցից. . և զերկին և զցամաքս։

Digitized by Google

23 շարժեսցեմ զերկինս եւ զերկիր, ծով եւ ցամաք: * Եւ կոր-
ծանեսցից զաթոռս թագաւորաց, եւ սատակեսցից զզօ-
րութիւնս թագաւորաց. եւ կործանեսցից զկառս եւ զհե-
ծեալս. եւ իջցեն երիվարք եւ հեծեալք նոցա՝ իւրաքանչիւր
24 սրով առ եղբայր իւր: * Յաւուր յայնմիկ ասէ Տէր ա-
մենակալ. առից զքեզ զԶօրաբաբէլ սաղաթիէլի զծա-
ռայ իմ, եւ եդից զքեզ իբրեւ զկնիք: Զի զքեզ քեզ հա-
ճեցայ ասէ Տէր ամենակալ:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Անգեայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԶԱՔԱՐԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Յամսեանն ութերորդի՝ յամի երկրորդի Դարեհի արքայի. Եղեւ
բան Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ որդի Բարաքեայ, որդւոյ Ադ-
դովայ՝ եւ ասէ:

2 ԲԱՐԿԱՑԱՒ ՏԷՐ Ի ՎԵՐԱՅ Ա-
3 հարցն ձերոց բարկութիւն մեծ: * Եւ ասասց-
ես ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
դարձարուք առ իս՝ ասէ Տէր զօրութեանց. եւ
4 դարձայց առ ձեզ՝ ասէ Տէր զօրութեանց: * Մի լինիք իբրեւ
զհարսն ձեր, զոր պատուհասէին մարգարէքն առաջինք՝
եւ ասէին. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձարուք
յիւրմ ճանապարհաց ձերոց չարաց, եւ ՚ի գնացից ձերոց
չարաց. եւ ոչ լուան, եւ ոչ անսացին լսել ինձ՝ ասէ Տէր:
5 * Հարքն ձեր ո՞ւր են՝ եւ մարգարէքն. միթէ յաւիտեան
6 կեցցեն: * Բայց զբանս իմ եւ զօրէնս իմ ընկալարուք՝ զոր
ես պատուիրեմ հոգւով իմով ծառայից իմոց մարգա-
րէից որ ժամանեցին հարցն ձերոց: Պատասխանի ե-
տուն՝ եւ ասեն. որպէս կարգեաց Տէր ամենակալ առնել
ըստ ճանապարհաց մերոց՝ եւ ըստ գնացից մերոց, նոյն-
7 պէս եւ արար մեզ: * ՚Ի քսաներորդի եւ չորրորդի ամ-
սոյ

---

(23) Ոմանք. Եւ կործանեսցից զզօրութիւն թագաւորաց,
եւ սատակեսցից զզօրութիւն թագաւորաց ազգաց, եւ կառ՛՛.
.. եւ հեծեալք նո՛՛:

Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Որդւոյ Ադդովեայ՝ եւ ասէ: (4) Բազ-
ումք. Եւ մի լինիք իբրեւ .. զորս պատուի՛՛: (7) Ոմանք. Եւ

Digitized by Google

տասաներորդ ամսեանն. որ է ամիսն սաբաթ. յերկրորդ
ամի Դարեհի. եղեւ բան Տն առ Զաքարիա մարգարէ
Բարաքեայ որդւոյ Ադդովայ՝ եւ ասէ: * Տեսի 'ի տես- 8
լեան գիշերոյ, եւ ահա այր մի հեծեալ յերիվար շէկ,
եւ կայր 'ի մէջ երկուց անտառախիտ լերանցն: եւ զկնի
նր ձիք աշխէտք՝ եւ պիսակք՝ եւ սպիտակք: * Եւ ասեմ, 9
զի՞նչ են դոքա Տր: եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր
յիս. ես ցուցից քեզ զինչ են դոքա: * Պատասխանի 10
ետ այրն որ կայր 'ի մէջ լերանցն՝ եւ ասէ ցիս. դոքա
են զորս առաքեաց Տր շրջել ընդ երկիր: * Պատաս- 11
խանի ետուն հրեշտակին Տն՝ որ կայր 'ի մէջ լերանցն՝
եւ ասեն. շրջեցաք ընդ ամ երկիր. եւ ահա ամ երկիր
բնակեալ է եւ դադարեալ է: * Պատասխանի ետ հրեշ- 12
տակն՝ եւ ասէ. Տր ամենակալ, մինչեւ ցե՞րբ ոչ ողորմես-
ցիս 'ի վր Երմի եւ քաղաքացն Յուդայ: զորս անտեսս ա-
րարեր այս եւթանասնամեան երրորդ ամ: * Եւ պատասխա- 13
նի ետ Տր ամենակալ հրեշտակին՝ որ խօսէր յիս՝ բանս
բարեաց՝ եւ բանս մխիթարութե: * Եւ ասէ ցիս հրեշ- 14
տակն որ խօսէր յիս. աղաղակեա՛ եւ ասա՛: Այսպէս
ասէ Տր ամենակալ. Նախանձեցայ վս Երմի եւ վս Սիոնի
նախանձ մեծ: * Եւ բարկութբ մեծաւ բարկացեալ եմ 15
'ի վր ազգացն՝ որ միաբանգամայն յարեան 'ի վր նց. փո-
խանակ զի ես սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի 'ի վր նց,
եւ նոքա միաբանգամայնս յարեան 'ի վր 'ի չարիս: * Վս այ- 16
նորիկ այսպէս ասէ Տր. դարձայց առ Երմ գթութբ.
եւ տաճար իմ շինեսցի՝ ասէ Տր ամենակալ. եւ
չափ ձգեսցի միւսանգամ 'ի վերայ Երմի: * Եւ ասէ ցիս 17
հրեշտակն որ խօսէր յիս. աղաղակեա՛ եւ ասա՛: այսպէս
ասէ Տր ամենակալ. դարձեալ զեղցին քաղաքք բարու-
թբ, եւ ողորմեսցի Տր Սիոնի, եւ հաճեսցի միւսանգամ
ընդ Երմ: * Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի. եւ ահա չորք 18
եղջիւրք: * Եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. զի՞նչ 19
են այդոքիկ Տր: եւ ասէ ցիս. այդ եղջիւրք են որ ցրո-
ւեցին զՅուդայ՝ եւ զԻէլ: * Եւ եցոյց ինձ Տր չորս հիւ- 20
սածս: * Եւ ասեմ. իսկ դոքա զի՞նչ գան գործել: Եւ 21
ա

'ի չորրորդի ամսոյ"... բարաքեայ որդւի ադդովայ:
(7) Ոմանք. Մետասաներորդի ամսոյ"... յերկրորդի ամի:
(9) Ոմանք. Դոքա Տր իմ.. որ խօսէր ցիս. եւ ցուցից:
(12) Ոմանք. Ոչ ողորմիս 'ի վր.. այս եւթանասներորդ ամ: Ոմանք յաւելուն. ամ է: (15) Ոմանք. Որ միանգամայն հարեալ են.. բարկացեալ էի նոցա. եւ նոքա:
(16) Եւ տաճար իմ մերո": (17) Ոմանք. Եւ ասէր ցիս հրեշ": (21) Ոմանք. Եւ եղեն սորա չորք զինս: (21) Ոմանք. Արեւ լուսոյ.. զչորս եղջիւրս դարձուցանել

Digitized by Google

ասէ ցիս. այդ եղջիւրքն են որ ցրուեցին զՅուդայ՝ և
զԻէէլ խորտակեցին. և ո՛չ ոք ՚ի նոցանէ ամբարձ զգլուխ
իւր. և եկին սոքա սրել զնա ՚ի ձեռս նոցա: զչորս եղ-
ջիւրսն՝ զամբարձս յարուցեալս եղջեւր, ՚ի վերայ երկրի
Տն ցրուել զնա:

ԳԼ. Բ:

1 Ամբարձի զաչս իմ և տեսի, և ահա այր՝ և ՚ի ձեռին Բ
2 իւրում անձեր լար երկրաչափ: * և ասեմ ցնա՝
յո՞ երթաս: և ասէ ցիս՝ չափել զԵմ, և տեսանել թէ
3 որչափ է լայնութի նր՝ և որչափ երկայնութի: * Եւ ահա
հրեշտակն որ խօսէր ցիս՝ զանէղն առեալ կայր: և այլ
4 հրեշտակ ելանէր ընդ առաջ նր: * և ասէ ցնա. ընթա՛ց
և խօսեաց ընդ երիտասարդին ընդ այնմիկ՝ և ասա՛
ցնա. Պարսպաւէտ շինեսցի Եմ ՚ի բազմութենէ մարդոյ և
5 անասնոց ՚ի մէջ նր: * և ես եղէց նմա պարիսպ հրեղէն
6 շուրջանակի. և ՚ի փառս բնակեցայց ՚ի մէջի նր: * Ո՛
վ, փախերուք յերկրէ հիւսիսոյ՝ ասէ Տր. զի ՚ի չորից
7 հողմոց երկնից ժողովեցից զձեզ՝ ասէ Տր: * ՚ի Սիոն զե-
8 րծեալ ապրեցարուք բնակիչք դստեր Բաբելոնի: * Զի
այսպէս ասէ Տր ամենակալ. Զհետ փառաց զիս առաքե-
լեաց զիս յազգսն՝ որ կողոպտեցին զձեզ: զի որ մերձ-
ենայց ՚ի ձեզ՝ իբր որ ընդ հարկանիցէ ընդ բիբ ական
9 իւրոյ: * Զի ահաւասիկ ես ածից զձեռն իմ ՚ի վր նց.
և եղիցին յաւար ծառայեցուցչաց նց. և ծանիջիք թէ
10 Տր ամենակալ առաքեաց զիս: * Խնդա և ուրախ լեր
դուստր Սիովնի. զի ահա ես, եկից և բնակեցայց ՚ի մէ-
11 ջի քում՝ ասէ Տր: * և ապաւինեսցին ազգք բազումք ՚ի
Տր յաւուր յայնմիկ. և եղիցին նմա ժողովուրդք, և բնա-
կեսցեն ՚ի մէջի քում. և ծանիցես՝ թէ Տր ամենակալ
12 առաքեաց զիս առ քեզ: * Եւ ժառանգեսցէ Տր զՅու-
դայ զբաժին իւր յերկրին սրբութե, և հաճեսցի միւս-
13 անգամ ընդ Եմ: * և երկիցէ ամ մարմին յերեսաց
Տն. զի զարթուցեալ է ՚ի յարկաց սրբոց իւրոց:

ԳԼ.

եղջիւր ՚ի վր երկրի Տն ցրել զնա:

ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Ունէր լար երկրաչափ: Ն. օրինակ մի. երկնաչափ: (2) Ոմանք. Յո՛վ երթաս: (3) Յոմանս պակաս. Եւ ահա հրեշտա՛: (6) Ոմանք. Ո՛վ ո՛, խոյ, ո՛ որ փախերուք յերեսաց հիւսիսոյ: (8) Ոմանք. Ընդ բիբ ական իմոյ: (9) Ոմանք. Զի ահաւասիկ ես ածից: (11) Ոմանք. Ազգք բազումք . . . եղիցին նմա ժողովուրդք և բնակիցեն . . թէ Տր Տծ ամենակալ ա՛: (12) Ոմանք. Զյուդա և զբաժին իւր: (13) Ոմանք. Զարթուցեալ է յամպոց:

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Եւ եցոյց ինձ տր զյեսու քահանայն մեծ, զի կայր 1
առաջի հրեշտակին տն. և սատանայ կայր ընդդա-
մէ նր հակառակել ընդ նմա։ * Եւ ասէ տր ցսատա- 2
նայ. սաստեսցէ 'ի քեզ տր՝ սատանայ, և սաստեսցէ տր
'ի քեզ՝ որ ընտրեացն զԵմ։ ոչ ապաքէն դա աւադիկ եր-
րե զխանձող մի զերծեալ 'ի հրոյ։ * Եւ յեսու՝ էր զգե- 3
ցեալ հանդերձս աղտեղիս, և կայր առաջի հրեշտակին
տն։ * պատասխանի ետ՝ և ասէ ցայնոսիկ որ կային ա- 4
ռաջի նր. 'ի բաց արարէք զհանդերձս աղտեղիս 'ի նմա-
նէ. և ասէ ցնա, ահա բարձի 'ի քէն զանօրէնութիւնս
քո. և ագուցէք զնա պճղնաւոր։ * և դիք խոյր սուրբ 5
'ի գլուխ դորա։ և եդին խոյր սուրբ 'ի գլուխ նորա.
և զգեցուցին նմա հանդերձս։ Եւ հրեշտակ տն կայր,
* և գնէր վկայութիւն հրեշտակն տն ընդ յեսուայ՝ և ա- 6
սէր։ * Այսպէս ասէ տր ամենակալ. եթէ 'ի ճանա- 7
պարհս իմ գնասցես, և զհրամանս իմ պահեսցես, դա-
տեսցես զտուն իմ։ և եթէ պահեսցես զսրահս իմ,
տայց քեզ որ շրջիցին 'ի մէջ դոցա որ կանդ առաջիկդ։
* Բայց լուր յեսու քահանայդ մեծ, դու և մերձաւորք 8
քո որ նստին առաջի քո. զի արք կիւսահմայք են։ Զի
ահաւասիկ ես ածեմ զծառայ իմ զծագումն։ * զի ըն- 9
վէմն զոր ետու առաջի երեսաց յեսուայ, 'ի վր վիմին
եւթն աչքեն։ ահաւասիկ ես փորեցից խորխորան՝ ա-
սէ տր ամենակալ, և շօշափեցից զամ անօրէնութիւն երկ-
րին այնորիկ յաւուր միում։ * Յաւուր յայնմիկ ասէ 10
տր ամենակալ. կոչեսջիք ամենեքեան զընկեր իւր ընդ
որթով և ընդ թզենեաւ։

ԳԼ. Դ.

Եւ դարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ցիս. և զարթոյց 1
զիս՝ զոր օրինակ յորժամ զարթնուցու այր 'ի քնոյ
իւրմէ. * և ասէ ցիս. զի՞նչ տեսանես դու։ և ասեմ, 2
տեսանեմ ահա՝ աշտանակ ոսկի ձոյլ, և գունդ 'ի վր
նր, և եւթն ճրագ 'ի վր նորա, և եւթն բերանք ճրա-
գացն որ 'ի վր նր։ * և երկու ձիթենիք 'ի վր նր. մի 3
ընդ

Գլ. Գ. (3) Ոմանք. Զգեցեալ զհանդերձ աղտեղիս։
(5) Ոմանք. 'Ի գլուխ նր։ և եդին։ (7) Ոմանք. Եւ եթէ
պահես զսրահ.. որ կան առաջիկդ։ (8) Ոմանք 'Ի լուս". 'Ի
վր՝ կիւսահմայք, նշանակէն՝ հրաշագործք։ զոր և այլ ոմանք
'ի նշխօ առեալ յաւելուած 'ի ճառաճանին։ բայց սրբոյ ունին և այ-
կան։ (9) Ոմանք. Զամ անօրէնութիւն երկ"։
Գլ. Դ. (2) Յօրինակին. Տեսանեմ հրեշտակ ոսկի ձոյլ։

Digitized by Google

4 ընդ աջմէ ջահին լուցելոյ, և մի ընդ ահեկէ : * Հար-
ցի, և ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր ընդ իս . զի՞նչ են այ-
5 դոքիկ տէր : * Պատասխանի ետ հրեշտակն որ խօսէր ընդ իս՝,
և ասէ ցիս . ոչ գիտես զինչ են այդոքիկ : և ասեմ, ոչ
6 տէր : * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցիս : այս
բան տն է առ Զօրաբաբէլ : ասէ, ոչ զօրութ՛ մեծաւ և
ոչ ուժգնութ՛, այլ հոգւով իմով ասէ տէր ամենակալ :
7 * Ո՞վ ես դու լեառն մեծ կանգնեալ առաջի Զօրաբա-
բելի : և հանից զվէմն ժառանգութե զհաւասարութե
8 շնորհաց շնորհի նմա : * Եւ եղև բան տն առ իս՝ և ա-
9 սէ : * Ձեռք Զօրաբաբէլի հիմն արկին տանդ այդմիկ,
և ձեռք նր կատարեսցեն զդա : և ծանիցես՝ թէ տէր ա-
10 մենակալ առաքեաց զիս առ քեզ : * Քանզի ով է որ ա-
նարգոսնեաց զաւուրս փոքունս՝ և խնդասցէ : և տեսցեն
զվէմն անագեայ 'ի ձեռին Զօրաբաբէլի : այս են եւթն
11 աչքն որ հային ընդ ամ երկիր : * Պատասխանի ետու
և ասեմ ցնա . իսկ զի՞նչ են երկու ձիթենիքդ որ կան
12 ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ աշտանակին : * և հարցի կրկ-
կին՝ և ասեմ ցնա . զի՞նչ երկուս ոստք ձիթենեացդ որ 'ի
ձեռս երկուց ծրագաբերանացն ոսկեաց, արկանելեաց
13 և 'ի վեր հանելեաց զճաշակս ոսկիս : * Եւ ասէ ցիս :
ոչ գիտես զինչ են այդոքիկ . և ասեմ, ոչ տէր : Եւ ա-
սէ ցիս . դոքա են որդիքն պարարտութե՝ որ կան առա-
ջի տն ամենայն երկրի :

ԳԼ. Ե.

1 Եւ դարձայ ամբարձի զաչս իմ և տեսի, և ահա գե- Գ
2 րանդի թռուցեալ : * և ասէ ցիս՝ զի՞նչ տեսանես .
և ասեմ, գերանդի թռուցեալ տեսանեմ ես . քսան
կանգուն յերկայնութե, և տասն կանգուն լայնութե :
3 * Եւ ասէ ցիս . այդ են անէծք որ ելանեն 'ի վն երե-
սաց ամ երկրի : զի ամ գողոյ մինչև մահուչափ, դատա-
խնդրեսցի, և ամ սուտերդուեալ մինչև մահուչափ՝ դատա-
4 խնդրեսցի : * Եւ հանից զդա՝ ասէ տէր ամենակալ, և
մտցէ 'ի տունս գողոց, և 'ի տունս որոց երդնուցուն
սուտ յանուն իմ, և բնակեսցէ 'ի մէջ տանն նր, և վախճա-
5 նեսցէ զնա . և զփայտ նր՝ և զքարինս նր : * Եւ ել
հրեշ-

(4) Ոմանք . Ցհրեշտակն որ խօսէր յիս : (10) Ոսկան . Եւ խնդասցեն և տեսցեն : (12) 'Ի լուսան". Եւ հարցի կրկին անգամ. համաձայն ոմանց 'ի բնաբ" : (12) Ոսկան . Եւ 'ի վերայ հանելեաց :

ԳԼ. Ե. (2) Ոմանք . Կանգուն 'ի լայնութե : (3) Ոսկան . Արժէ մահուչափ 'ի դատաստանէ խնդ. : (4) Բաղդատ . Եւ 'ի տունս որ երդնուն : (5) Ոմանք . Եւ տեսի զայլոյն որ ելաւ

Digitized by Google

հրեշտակն որ խօսէր յիս, եւ ասէ ցիս, հայեաց աչօք
քովք՝ եւ տես զայն որ ելանէն: * Եւ ասեմ՝ զի՞նչ է: Եւ 6
ասէ ցիս. այդ է չափ որ ելանէ. եւ ասէ՝ այդ է անի-
րաւութիւն նց ընդ ամ երկիր: * Եւ ահա կշիռ մի կա- 7
պարեայ ամբարձեալ՝ եւ կին մի նստէր 'ի մէջ չափոյն:
* Եւ ասէ. այդ է անիրաւութիւն: Եւ ընկեց զնա 'ի մէջ չա- 8
փոյն եւ ընկեց զկշիռն կապարեայ 'ի բերան նորա: * Եւ 9
ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա երկու կանայք ե-
լանէին, եւ հողմ 'ի թեւս նց. եւ էին թեւք նց իբրեւ ըզ-
թեւս յոպոպոյ. եւ ամբարձին զչափն ընդ երկիր եւ ընդ
երկինս: * Եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. յո՞ տա- 10
նին նոքա զչափն: * Եւ ասէ ցիս. շինել նմա տուն յերկ- 11
րին բաբելացւոց, եւ պատրաստել: Եւ դիցեն զնա անդ՝
'ի վր պատրաստութե իւրոյ:

ԳԼ. Զ.

Դարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա չորք 1
կառք ելանէին 'ի միջոյ երկուց լերանց. եւ լե-
րինքն էին լերինք պղնձիք: * 'Ի կառսն առաջինս ձիք 2
աշխետք, եւ 'ի կառսն երկրորդս ձիք սեաւք. * Եւ 'ի 3
կառսն երրորդս ձիք սպիտակք. եւ 'ի կառսն չորրորդս
ձիք պէսպէս պիսակք: * Պատասխանի ետու, եւ ա- 4
սեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. զի՞նչ են այդոքիկ տր:
* Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ որ խօսէր յիս՝ եւ ասէ. 5
դոքա են չորք հողմք երկնից, որ ելանեն կալ առաջի
տն ամ երկրի: * Յորում էին ձիքն սեաւք, ելանէին 6
ընդ երկիր հիւսիսոյ. եւ սպիտակքն ելանէին զհետ նց.
եւ պիսակքն ելանէին ընդ երկիր հարաւոյ: * Եւ հայէին 7
շրջել ընդ ամ երկիր: Եւ ասէ, գնացէք եւ շրջեցարուք
ընդ երկիր: Եւ շրջեցան ընդ երկիր: * Եւ աղաղակեաց՝ 8
եւ ասէ ցիս. ահա որ ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ,
հանգուցին զբարկութի իմ յերկրին հիւսիսոյ:
Դ * Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ եւ ասէ: * Առ զուբենձ 'ի գե- 9
րութէ անտի յիշխանաց, եւ 'ի պիտանեաց նր, եւ 'ի գիտ- 10
նոցն նր. եւ մտցես յաւուր յայնմիկ 'ի տուն յովսիայ որդ-
ւոյ սոփոնիայ՝ որ եկեալ է 'ի բաբելոնէ: * Եւ առցես 11
ոսկի եւ արծաթ. եւ արասցես պսակ, եւ դիցես 'ի գլուխ
յես-

նէ: (7)(8) Ոմանք. 'Ի մէջ չափունն: (10) Յօրինակին. Եւ
ասեմ զհրեշտակն որ: (11) Ոմանք. Զնա անդ 'ի վր:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Դարձայ եւ ամբարձի: (1) Ոմանք.
Եւ տեսանէի, եւ ահա: (6)(7) Ոմանք. Եւ աշխետքն ե-
լանէին ընդ երկիր հարաւոյ: Եւ պիսակքն ելանէին,
հայէին շրջել: (8) Ոմանք. Զբարկութի իմ յերկիր հիւս":
(10) Ոմանք. 'Ի գերութէ այսմ յիշխա": (11) Ոմանք. Եւ.

12 յեսուայ յովսեդեկեայ քահանայի մեծի ։ * և ասաս-
ցես ցնա ։ Այսպէս ասէ տր ամենակալ, ահա այր՝ և
ծագումն անուն նր, և ՚ի ներքոյ իւրմէ ծագեսցէ. և
13 շինեսցէ զտուն տն ։ * և նա առցէ զքաջութի. նստցի
և տիրեսցէ ՚ի վր աթոռոյ իւրոյ. և եղիցի քահանայն
ընդաջմէ նր, և խորհուրդ խաղաղութե եղիցի ՚ի մէջ
14 երկոցունց ։ * Եւ պսակդ եղիցի այնոցիկ՝ որ ակն ու-
նին. և պիտանեաց նորա, և որոց ծանուցեն զնա, և ՚ի
15 շնորհս որդւոյ սոփոնեայ, և յերգս տան տն ։ * Եւ հե-
ռաւորք ՚ի նոցանէ եկեսցեն և շինեսցեն զտուն տն.
և ծանիջիք թէ տր ամենակալ առաքեաց զիս առ ձեզ ։
և եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ձայնի տն այ ձերոյ ։

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղև յամին չորրորդի դարեհի արքայի, եղև բան Ե
տն առ զաքարիա. որ օր չորք էին ամսոյն իններ-
2 րորդի, որ է քասղև ։ * Եւ առաքեաց ՚ի բեթելայ սա-
րասար՝ և արբուսար՝ թագաւորք և արք իւրեանց ա-
3 ղաչել զտր. * և ասել ցքահանայսն որ էին ՚ի տան տն
ամենակալի և ցմարգարէսն ։ եթէ մտցէ աստ յամսեանն
հինգերորդի սրբութի. քանզի արարէք զայս զամս բա-
4 զումս ։ * Եւ եղև բան տն զօրութեց առ իս՝ և ասէ ։
5 * խօսեաց ընդ ժողովրդեան երկրիդ՝ և ը քահանայսդ՝
և ասասցես, եթէ պահիցէք և կոծիցէք ՚ի հինգերորդս
կամ յեւթներորդս ամսոց ։ ահա եւթանասուն ամ.
6 միթէ պահս պահիցէք ինձ ։ * և եթէ ուտէք և ըմպէք,
7 ոչ ապաքէն դուք ուտէք և ըմպէք ։ * Ոչ այս բանք են
զոր խօսեցաւ տր ՚ի ձեռս մարգարէիցն իւրոց առաջ-
նոց՝ մինչդեռ շէն էր եէմ և ՚ի բարութե, և քաղաքք
նր շուրջանակի. և լեռնայինքն և դաշտայինքն բնա-
8 կեալ էին ։ * Եւ եղև բան տն առ զաքարիա՝ և ասէ ։
9 * Այսպէս ասէ տր ամենակալ. Դատաստան արդար
դատեցարուք, և ողորմութի և գթութի արարէք իւ-
10 րաքանչիւր եղբօր իւրոյ ։ * զայրին և զորբն և զպան-
դուխտն՝ և զաղքատն մի յաղթահարէք. և ոխս չարեաց
11 ընկերի իւրում մի ոք կալցի ՚ի սիրտս ձեր ։ * Եւ ոչ
հա-

արասցես պսակս ։ (13) Ոմանք. Եւ եղիցի քահանայ ընդ աջմէ ։ (14) Ոմանք. Զնա, ՚ի շնորհս.. և յերգս տանն նր ։ (15) Ոմանք. Թէ լսելով լուիջիք ձայ" ։
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Իններորդի, որ և քասղև ։ (2) Ոմանք. Եւ աբրուսայ, թագաւորք ։ (5) Ոմանք. Պահիցէք և կոծիցիք ։ (7) Ոմանք. ՚Ի ձեռն մարգարէից իւ"... մինչդեռ շինէր եէմ, և ՚ի ։ (10) Ոմանք. Ընկերի իւր, մի ոք կալցի ՚ի սիրտս իւր ։

Digitized by Google

հաւանեցան անսալ. այլ ետուն զթիկունս խաբեանց
'ի յիմարութիւն, և ծանրացուցին զականջս իւրեանց առ
'ի չլսելոյ: * և զսիրտս իւրեանց կարգեցին անհնազանդս 12
առ 'ի չլսելոյ օրինաց իմոց և բանից զոր առաքեաց Տէր
ամենակալ հոգւովն իւրով 'ի ձեռն մարգարէիցն առաջ-
նոց. եղև բարկութիւն մեծ 'ի Տեառնէ ամենակալէ: * Եւ ե- 13
ղիցի զոր օրինակ խօսեցաւ՝ և ոչ լուան նմա. նոյնպէս
աղաղակեսցեն՝ և ոչ լուիցէ նոցա, ասէ Տէր ամենակալ:
* Եւ հանից զնոսա ընդ ամենայն ազգս զորս ոչ գիտէին. և 14
երկիրն ապականեսցի զկնի նոցա, զի ոչ ոք իցէ որ ելա-
նիցէ՝ և դառնայցէ. և եդին զերկիրն ընտիր՝ յապա-
կանութիւն:

Գլ. Ը.

Եւ եղև բան Տեառն ամենակալի առ իս, և ասէ. Այս- 1
պէս * ասէ Տէր ամենակալ. նախանձեցայ վն Եմի 2
և վն Սիոնի նախանձ մեծ. և բարկութիւն մեծաւ նա-
խանձեցայ վն նր:
Զ * Այսպէս ասէ Տէր. դարձայց 'ի Սիոն՝ և բնակեցայց 3
'ի մէջ Եմի. և կոչեսցի Եմ քաղաք ճշմարիտ, և լեառն
Տն ամենակալի՝ լեառն սուրբ: * Այսպէս ասէ Տէր 4
ամենակալ. դարձեալ նստցին ծերք և պառաւունք 'ի
հրապարակս Եմի. իւրաքանչիւր ցուպ 'ի ձեռին իւ-
րում 'ի բազմութէ աւուրց: * Եւ հրապարակք քաղա- 5
քին լցցին մանկտեօք և աղջկամբք՝ որ խաղայցեն 'ի
հրապարակս նր: * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Ե- 6
թէ տկարանայցէ ինչ առաջի մնացորդաց ժողովրդեանդ
այդորիկ յաւուրս յայսոսիկ. միթէ և առաջի իմ տկա-
րանայցէ, ասէ Տէր ամենակալ: * Այսպէս ասէ Տէր 7
ամենակալ. ահաւասիկ ես փրկեմ զժողովուրդ իմ
յերկրէ արևելից՝ և յերկրէ արևմտից: * և ածից զնս՝ 8
և բնակեցուցից 'ի մէջ Եմի. և եղիցին ինձ ժողովուրդ,
և ես եղէց նց ած ճշմարտութբ՝ և արդարութբ: * Այս- 9
պէս ասէ Տէր ամենակալ. զօրասցին ձեռք ձեր որ լսէք
յաւուրս յայսոսիկ զբանս զայս 'ի բերանոյ մարգա-
րէիցն, յօրէ յորմէ արկեք հիմն տան Տն ամենակալի.
և տաճարս յորմէ հետէ շինեցաւ: * Զի յառաջ քան զա- 10
ւուրսն զայնոսիկ՝ վարձք մարդկան՝ ոչ եղեն յօգուտ.
և

(12) Բձն. Եւ եղև բարկութիւն: (13) Այլ. Զոր օրինակ
խօսեցան: (14) Ցանոսա կէս. Զերկիրն ընտիր յապա՛:
Գլ. Ը. (1)(2) Ոմանք. Առ իս: Եւ ասէ Տէր ամենա՛:
(6) Այլ. Յաւուրս յայնոսիկ: (7) Ոմանք. Ահաւասիկ
ես փրկեմ: (8) Ոմանք. Եւ եղիցի ինձ: (9) Ոմանք. Յա-
ւուրս յայսոսիկ 'ի բերանոյ մարգարէից: (10) Ոմանք.

Digitized by Google

և վարձք անասնոց ոչ էին յարգի. և ելողի և մտողի ոչ
էր խաղաղութի 'ի նեղութենէ. և առաքեցից զամ մար-
11 դիկ իւրաքանչիւր առ ընկեր իւր։ * Եւ արդ՝ ոչ ըստ
աւուրցն առաջնոց առնեմ ես մնացորդաց ժողովր-
12 դեանդ այսորիկ՝ ասէ Տէր ամենակալ. * այլ ցուցից
խաղաղութի։ այգի տացէ զպտուղ իւր, և երկիր՝ տա-
ցէ զարմտիս իւր, և երկինք տացեն զցօղ իւրեանց։ և
ժառանգեցուցից մնացորդաց ժողովրդեան իմոյ զայս
13 ամ։ * Եւ եղիցի որպէս էիքն յանէծս 'ի մէջ ազգաց տունդ
յուդայ՝ և տունդ Իէլի. նոյնպէս ապրեցուցից զձեզ՝
և եղիջիք յօրհնութի։ Քաջալերեցարո՛ւք՝ և զօրասցին
14 ձեռք ձեր։ * զի այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. որպէս խոր-
հեցայ չարչարել զձեզ, 'ի բարկացուցանել զիս հարցն
15 ձերոց, ասէ Տէր ամենակալ, * և ոչ զղջացայ. նոյնպէս
պատրաստեալ և խորհեալ եմ յաւուրս յայսոսիկ՝ բա-
րի առնել Եմի՝ և տանդ յուդայ։ քաջալերեցարո՛ւք.
16 * այս բանք են զոր առնիցէք։ Խօսեցարո՛ւք զճշմար-
տութի իւրաքանչիւր ընկերի իւրում։ և զդատաստան՝
խաղաղութե և արդար դատեցարո՛ւք 'ի դրունս ձեր։
17 * և իւրաքանչիւր չար ընկերի իւրում մի խորհիք 'ի
սիրտս ձեր. և զերդումն սուտ՝ մի սիրէք. զի զայն
18 ամ ատեցի՝ ասէ Տէր ամենակալ։ * Եւ եղև բան Տեառն ա-
19 մենակալի առ իս՝ և ասէ։ * Այսպէս ասէ Տէր ամենա-
կալ. Պահքն չորրորդք՝ և պահքն հինգերորդք. պահքն
եւթներորդք՝ և պահքն տասներորդք՝ եղիցին տանդ
յուդայ 'ի խնդութի և յուրախութի և 'ի տօնս բարու-
թեց. և ուրախ լիջիք, և զճշմարտութի և զխաղաղու-
թի սիրեսջիք։
20 * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձեալ եկեսցեն է
ժողովուրդք բազումք, և բնակիչք քաղաքաց բազմաց։
21 * և ժողովեսցին բնակիչք միոյ 'ի միւս քաղաք, և ասաս-
ցեն երթիցո՛ւք աղաչել զերեսս Տն, և խնդրել զերեսս
22 Տն ամենակալի՝ երթայց և ես։ * և եկեսցեն ժողո-
վուրդք բազումք խնդրել զերեսս Տն ամենակալի յԵմ.
23 և հաշտեցուցանել զերեսս Տն։ * Այսպէս ասէ Տէր
ամենակալ՝ յաւուրսն յայնոսիկ, եթէ բռնեն հարկա-
նի

Եւ վարձք անասնոյ։ (12) Ոմանք. Տացեն զցօղս․․ ժո-
ղովրդեանդ իմոյ։ (13) Յօրինակին. Եւ եղիցի որպէս էիքն
յանէծս։ Ոչ ոմանք. Որպէս և էիքն յա՛՛։ (13) Ոմանք.
Նոյնպէս և ես ապրեցուցից զձեզ։ (15) Ոմանք. Եւ զղջա-
ցայ. Նոյնպէս պատ՛՛․․․ յաւուրս յայնոսիկ։ (16) Քա-
ջանք. Իւրաքանչիւր ընդ ընկերի։ (19) Ոմանք. Եւ
պահքն եւթ՛՛․․․ և ուրախ եղիջիք. և զճշ՛՛։ (23) Օրի-
նակն. Արք տասն յամ լեզուաց։

ներից ազգաց տասն յամենայն լեզուաց ազգաց, բռնեսցեն հատ զքղ
կռնակացն զգեստուն առն հրէի եւ ասասցեն, երթիցուք
մեք ընդ քեզ, զի լուաք թէ ած ընդ քեզ է։

ԳԼ. Թ.

Ը Բան տեառն յերկիրն սեդրաքայ, եւ ի դամասկոս 1
հանգիստ նորա։ զի տէր տեսանէ զմարդիկ՝ եւ զամ ազգս
Իէլի։ * Եւ յեմաթ ի սահմանս նորա. տիւրոս եւ սիդոն՝ 2
զի արհամարհեցին յոյժ։ * Եւ շինեաց տիւրոս ամուրս 3
իւր. եւ դիզեաց զարծաթ իբրեւ զհող, եւ զոսկի իբրեւ
զկաւ ճանապարհաց։ * Վա այնորիկ տէր ժառանգեսցէ 4
զնա, եւ հարցէ ի ծով զզօրութիւն նր. եւ նա հրով ծա-
խեսցի։ * Տեսցէ ասկաղոն՝ եւ երկիցէ. եւ գազայ մոր- 5
մոքեսցի յոյժ. եւ ակկարոն՝ զի յամօթ եղեւ ի վր յան-
ցանաց իւրոց. եւ կորիցէ թագաւոր ի գազայ։ եւ ակ-
կարոն մի բնակեսցէ։ * Եւ բնակեսցեն այլազգիք յա- 6
զոտոս։ եւ քակեցից զհպարտութիւն այլազգեաց. * Եւ 7
բարձից զարիւն նց ի բերանոյ նց, եւ զգարշելիս նց ի
միջոյ ատամանց նց. եւ մնասցեն եւ նոքա այ մերում. եւ
եղիցին իբրեւ զհազարապետս ի մէջ յուդայ. եւ ակկա-
րոն իբրեւ զեբուսացին։ * Եւ կացուցից տան իմոյ 8
պարսպական՝ առ ի չանցանելոյ եւ չդառնալոյ. եւ մի եւս
եկեսցէ ի վր նց որ հալածեսցէ զնս։ զի այժմ տեսի
աչօք իմովք։

Թ * Ուրախ լեր յոյժ դուստր սիոնի, քարոզեա դուստր 9
երուսաղէմի. ահա թագաւոր քո գայ առ քեզ, արդար եւ փրկ-
իչ, նոյն հեզ՝ եւ հեծեալ ի վր էշոյ՝ եւ յաւանակի նո-
րոյ։ * Եւ սատակեսցէ զկառս յեփրեմայ, եւ զերիվարս 10
յերուսաղէմէ. եւ սատակեսցի աղեղն պատերազմողաց. եւ բազ-
մութիւն եւ խաղաղութիւն յազգաց. եւ տիրեսցէ ջրոց ի ծովէ
մինչեւ ի ծով, եւ ի գետոց մինչեւ ի ծագս երկրի։ * Եւ 11
դու արեամբ ուխտի քո արձակեցեր զկալանաւորս քո
յանջրդի գբոյ։ * Եւ նստջիք յամուրս կալանաւորք ժո- 12
ղովրդեան. եւ փոխանակ միոյ աւուր պանդխտութեան
քո կրկին հատուցից քեզ։ * Զի լարեցից զքեզ ինձ 13
յուդայ իբրեւ զաղեղն։ լցի եփրեմաւ. եւ զարթուցից
զոր-

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ դամասկոսի զոհ նորա։ (2) Ցօրինակին. Եւ յեթամ ի սահմանս նորա։ (5) Ոմանք. Եւ ակկարոն մի բնակեսցէ։ (7) Ոսկան. Եւ մնասցեն եւ նոքա։ (8) Ոմանք. Առ ի չանցուցանելոյ եւ դառնալոյ, եւ մի եկեսցէ ի վր։ (9) Ոմանք. Եւ յաւանակի նորոյ։ (10) Ոսկան. Սատակեսցէ... աղեղն պատերազմողի. եւ բազմ՛։ (10) Ոմանք. Յեփրեմէ... եւ տիրեսցէ ջուրց։ (13) Ոսկան. Զի լարեցի զքեզ ինձ։

զորդիս քո. սիոն՝ ի վր̃ որդւոցն յունաց։ և շօշափեցից
14 զքեզ. իբրև զսուսեր պողովատիկ պատերազմողի։ * Եւ
Տր̃ երևեսցի վերակացու նց̃. և ելցէ իբրև զփայլակն նետ
նր̃. և Տր Տր ամենակալ փող հարցէ, և գնասցէ շարժ_
15 մամբ սպառնալեաց իւրոց. * Տր ամենակալ պաշտպա_
նեսցէ նց̃։ Եւ սպառեսցեն զնս̃, և թաղեսցեն զնոսա
քարամբք պարսաքարաց. և արբցեն զարիւն նց̃ իբրև
16 զգինի, և լցցեն զտաշտս իբրև զսեղանն։ * Եւ փրկես_
ցէ զնս̃ Տր̃ ած̃ նց̃ յաւուր յայնմիկ՝ իբրև զոչխարս ըզ_
ժողովուրդ իւր։ Զի քարինք սուրբք թաւալին յերկ_
17 րի նր̃։ * Զի որքան բարին իցէ՝ նորա է, և որքան լաւն
նորին. ցորեան երիտասարդաց, և գինի անուշաբար
կուսից։

ԳԼ. Ժ.

1 Խնդրեցէք 'ի Տե̃ անձրև ըս̃ ժամանակաց՝ զկանուխն
և զանագան. Տր̃ արար զզարմանալիս, և զանձրև
2 ձմերայնոյ տացէ նց̃ իւրաքանչիւր խոտ յանդի։ * Զի
հարցուկք բարբառեցան աշխատութիւս, և ըղձապա_
տուք տեսիլս սուտս և երազս սուտս խօսէին. և 'ի
զուր մխիթարէին. վս̃ այնորիկ ցամաքեցան իբրև խա_
3 շինք. և չարչարեցան. զի ոչ գոյր բժշկութի̃։ * 'Ի
վր̃ հովուաց բարկացաւ սրտմտութի̃ իմ, և 'ի վր̃ գա_
ռանց այցելութի̃ արարից։ և այց արասցէ Տր̃ ած̃ ա_
մենակալ խաշին իւրոյ տանն յուդայ. և յարդարեսցէ
4 զնս̃ իւր իբրև զերիվար գեղեցիկ պատերազմի։ * Եւ
'ի նմանէ դիտեաց, և 'ի նմանէ յարդարեաց, և 'ի նմա_
նէ աղեղն իւր բարձրութե̃. և 'ի նմանէ ելցէ ամ̃ որ
5 հալածիցէ 'ի նոյն։ * Եւ եղիցին իբրև զպատերազմօղք՝
որ կոխիցեն զկաւ 'ի ճանապարհս պատերազմի. և ճա_
կատեսցին, զի Տր̃ ընդ նս̃ է։ Եւ ամաչեսցեն հեծեալք
6 յերիվարս։ * Եւ զօրացուցից զտունն յուդայ, և զտունն
յովսեփայ ապրեցուցից, և բնակեցուցից զնս̃ զի սի_
րեցի զնս̃. և եղիցին որպ̃ թէ չիցեմ մերժեալ 'ի նցէ̃.
7 զի ես եմ Տր̃ ած̃ նց̃, և լուայց նց̃։ * Եւ եղիցին իբրև
զպատերազմօղսն եփրեմի, և խնդասցէ սիրտ նց̃ իբրև
'ի գինւոյ. և որդիք նոցա տեսցեն և ուրախ լիցին, և
8 ցնծասցեն սիրտք նց̃ 'ի Տր̃։ * Ազդ արարից նց̃՝ և ըն_
կա_

---

(16) Ոմանք. Յերկիր նր̃։ (17) Ոմանք. Եւ զոր ինչ բարին։
Գլ. Ժ. (1) Ոմանք. Ըստ ժմկս՝ կանուխ և զանագան։
(2) Ոմանք. Խօսէին. զուր մխիթարէին.. և չարչարե_
ցան. զի ոչ գոյ բժշկութի̃։ (6) Ոմանք. Եւ բնակեցուցից
զնս̃ ... որպ̃ թէ ոչ էցեմ մերժեալ 'ի։ (7) Ոմանք. Եւ
ցնծասցեն որդիք նց̃ 'ի Տր̃։

Digitized by Google

կալայց զնոս, զի ապրեցուցից զնոս՝ և բազմասցին որ
էին բազումք ։ * Եւ սերմանեցից զնոս ընդ ազգս․ և որ 9
հեռաւորքն լիցեն՝ յիշեսցեն զիս ։ Սնուսցեն զորդիս
իւրեանց և դարձցին ։ * Եւ դարձուցից զնոս յերկրէն Ե- 10
գիպտացւոց, և յասորեստանեայց ընկալայց զնոս, և
'ի գաղաադ և 'ի լիբանան մուծից զնոս ։ և ոչ պակասես-
ցէ 'ի նցանէ՝ և ոչ մի ։ * Եւ անցցեն ընդ ծովս անձուկ, 11
և հարցեն զալիս ծովուն․ և ցամաքեսցին ամ խորք գե-
տոց․ և բարձցի ամ հպարտութի ասորեստանեայց, և
իշխանութիւն եգիպտացւոց քակեսցի ։ * Եւ զօրացուցից 12
զնոս 'ի տր ած նց․ և յանուն նր պարծեսցին՝ ասէ տր ։

ԳԼ. ԺԱ.

Բաց զդրունս քո լիբանան, և կերիցէ հուր զմայրս 1
քո ։ * Ողբասցեն սարոյք՝ զի մայրք գլորեցան, զի 2
մեծամեծս մեծամեծք չուառացան ։ ողբասցէք կաղնիք
բասանու, զի քակեցաւ անտառն անկափիւր․ * Ձայն 3
ողբալոյ հովուաց, զի թշուառացաւ մեծութի նց․ ձայն
գոչելոյ առիւծուց, զի թշուառացաւ բարձրութի յոր-
դանանու ։

Ժ. * Այսպէս ասէ տր ամենակալ․ արածեա զխաշինս 4
կոտորածի, * զոր ստացօղքն կոտորէին․ և վաճառէին 5
զնս՝ և ասէին․ օրհնեալ տր՝ և մեծացաք․ և հովուաց
նց ոչինչ ցաւէր վս նց ։ * Վս այնորիկ ոչ եւս խնայե- 6
ցից 'ի վր բնակչաց երկրիդ՝ ասէ տր ։ և ահաւասիկ
ես մատնեցից զմարդիկ իւրաքանչիւր 'ի ձեռս ընկերի
իւրոյ, և 'ի ձեռս թագաւորի իւրոյ՝ և հարցեն, և ոչ
փրկեցից 'ի ձեռաց նց ։ * Եւ հովուեցից զխաշինն կոտո- 7
րելոյ յերկիրն քանանացւոց ։ Եւ առից ինձ երկուս
գաւազանս․ զմին՝ կոչեցից գեղեցկութի, և զերկրորդն՝
կոչեցից վիճակ ։ և արածեցից զխաշինսն․ * Եւ բարձից 8
զերիս հովիւսն 'ի միում ամսեան․ և ծանրասցի անձն
իմ 'ի վերայ նց, քանզի և անձինք նց գոչէին 'ի վերայ
իմ ։ * Եւ ասեմ ոչ հովուեցից զձեզ․ որ մեռանելոցն 9
է՝ մեռցի, և որ սատակելոցն է՝ սատակեսցի․ և մնա-
ցեալքն կերիցեն իւրաքանչիւր զմարմինս ընկերի իւ-
րոյ ։ * Եւ առից զգաւազանն իմ զգեղեցիկ, և ընկե- 10
ցից

---

(11) Ոմանք․ Եւ ցամաքեսցին խորք գետոց ։
Գլ․ ԺԱ․ (2) Ոմանք․ Ողբասցէք սարոյք․․ զի քանդե-
ցաւ մեծապատուականն ։ (5) Ոմանք․ Ստացօղքն կոտորե-
ցին․ որ վաճառէին զնս ։ (6) Ոսկան․ Վս այսորիկ ոչ
եւս ։ (6) Ոմանք․ Եւ ահաւասիկ ես մատնեմ ։ (6) 'ի [illegible]
[illegible]․ ընկերի իւրոյ, և 'ի ձեռս թագաւորի իւրոյ ։ (10) Ոս-
կան․ Եւ առի զգաւազանն ։

ցի զնա՝ ցրել զուխտն իմ զոր եդի առ ամենայն ժողո֊
11 վուրդս. * Եւ ցրուեցի յաւուր յայնմիկ: Եւ ծանի֊
ցեն քանանացիքն զխաշինս պահեստի իմոյ. զի բանն Տն
12 է: * Եւ ասացի ցնոս, Թէ բարւոք Թուի յաչս ձեր՝ տուք
13 զվարձս իմ. ապա Թէ ոչ՝ զրո՞յց արարէք: * Եւ կշռե֊
ցին զվարձս իմ երեսուն արծաԹի: Եւ ասէ ցիս Տր,
արկ զդս զայդ ՚ի բովս, և քննեա Թէ փորձ իցէ, որ
և ես պատայ փորձ վն նց: Եւ առի զերեսուն արծաԹին,
14 և արկի ՚ի տունն Տն ՚ի բովս: * Եւ ընկեցի զգաւազանն
երկրորդ՝ զվիճակին, ցրել զուխտ իմ ՚ի մէջ յուդայ և
՚ի մէջ Իղի:
15 * Եւ ասէ ցիս Տր դարձեալ: առ դու քեզ գործի հո֊ ԺԱ
16 վուէ հովուի անգիտի: * զի ահաւասիկ ես յարու֊
ցանեմ հովիւ տգէտ ՚ի վր երկրի. զվտանգեալն ոչ յան֊
ձանձիցէ, և զցրուեալն ոչ խնդրիցէ, և զբեկեալն ոչ
բժշկեսցէ, և զողջն ոչ դարմանեսցէ. և զմիս ընտրա֊
17 նացն կերիցէ, և զոտս նց փշրեսցէ: * Ո՛վ տարապարտաբա֊
րօտք՝ որ ընդ վայր հարէք զխաշինս: սուր ՚ի բազուկ
նր՝ և յաչկն իւր աջոյ. բազուկ նր գօսանալով գօսա֊
ցի, և աչկն իւր աջոյ՝ կուրանալով կուրասցի:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Բամբ բանի Տն ՚ի վր Իղի: Ասէ Տր որ ձգեաց զեր֊ ԺԲ
կինս՝ և արկ հիմունս երկրի. և հաստատէ զոգի
2 մարդոյ ՚ի նմա: * Ահաւասիկ ես դնեմ զԵմ իբրև
զսեամս շարժուն ամ ժողովրդոց որ շուրջ զնովաւ ե֊
3 ղեն, և ՚ի հրէաստանի եղիցի պաշարումն Եմի: * Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ եդից զԵմ իբրև զքար մի կո֊
խան ամ հեԹանոսաց. ամ որ կոխիցէ զնա կատակե֊
լով կատակեսցէ, և ժողովեսցին ՚ի վր նորա ամ ազգք
4 երկրի: * Յաւուր յայնմիկ ասէ Տր ամենակալ. հա֊
րից զամ երիվարս տագնապաւ, և զհեծեալս նր յիմա֊
րուԹ. և ՚ի վր տանն յուդայ բացից զաչս իմ, և զամ
5 երիվարս ազգաց հարից կուրուԹ: * Եւ ասասցեն հա֊
զարապետք յուդայ ՚ի սիրտս իւրեանց. գտցուք մեզ
6 զբնակիչս Եմի ՚ի ձեռն Տն ամենակալի այ նց: * Յա֊
ւուր յայնմիկ եդից զհազարապետս յուդայ իբրև զը֊
խանձողս հրոյ ՚ի մէջ փայտից, և իբրև զլամբարս հրոյ
՚ի մէջ եղեգան, և կերիցեն յաջմէ և յահեկէ զամ ժո֊
ղո֊

(11) Ոմանք. Եւ ցրեցաւ յաւուր: (13) Ոմանք. Որք ես
պատայ: (16) Օրինակ մի. Զվտանգեալն ոչ յանձանձի"... և
զմիս ընտրանեացն ընտրիցէ:
Գլ. ԺԲ. (3) Ոմանք. Կատակելով կատակիցէ: (4) Ոմանք.
Զամ երիվար.. և զհեծելոց նր.. և ՚ի վր տանն յու"ա

պղծութեան շաղկամանակի։ Եւ դարձեալ բնակեսցէ Եէմ
առանձինն յԵէմ։ * Եւ ապրեցուսցէ Տր զյարկսն յու- 7
դայ որ իսկզբանն էն. զի մի մեծաբանեսցեն պարծանք
տանն Դաւթի, եւ հպարտութի բնակչաց Եմի 'ի վր տանն
յուդայ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ 8
Տր զամ բնակչաց Եմի։ եւ եղիցի որ տկարն իցէ յաւուր
յայնմիկ՝ իբրեւ զԴաւիթ. եւ տունն Դաւթի՝ իբրեւ զԱս-
տուծոյ, իբրեւ զհրեշտակ Տն առաջի նց։ * Եւ եղի- 9
ցի յաւուր յայնմիկ խնդրեցից բառնալ զամ ազգս ե-
կեալս 'ի վր Եմի։ * Եւ հեղից 'ի վր տանն Դաւթի՝ եւ 10
'ի վր բնակչաց Եմի հոգի շնորհաց եւ գթութե։ Եւ
հայեսցին առ իս փոխանակ կաքաւելոյն. եւ կոծեսցին
'ի վր նր կոծ իբրեւ 'ի վր սիրելւոյ. եւ աշխարեսցեն աշ-
խար իբրեւ 'ի վերայ անդրանկան։ * Յաւուր յայնմիկ 11
սաստկասցի կոծ յԵմ. իբրեւ զկոծ Նռնենեաց կոտորե-
լոց 'ի դաշտի։ * Եւ կոծեսցի երկիր ըստ ազգս ազգաց 12
առանձինն։ * Ազգ տանն Դաւթի առանձինն, եւ կա- 13
նայք նց առանձինն. ազգ տանն Նաթանայ առանձինն,
եւ կանայք նց առանձինն. ազգ տանն Ղեւեայ առան-
ձինն, եւ կանայք նց առանձինն. ազգ տանն Շմաւոնի ա-
ռանձինն, եւ կանայք նց առանձինն։ * Ամենայն ազգք 14
մնացեալք առանձինն, եւ կանայք նց առանձինն։

ԳԼ. ԺԳ.

Յաւուր յայնմիկ եղիցի ամ տեղի բացեալ տանն 1
Դաւթի՝ 'ի փոփոխումն եւ 'ի սրսկումն։ * Եւ եղի- 2
ցի յաւուր յայնմիկ բարձցէ Տր զանուանս կռոց յերկ-
րէ. եւ ոչ եւս եղիցի յիշատակ նց. եւ զսուտ մարգարէսն

եւ

---

(7) Բազումք. Յուդայ. որպէս եւ իսկզբան"։ (7) Յօրինա-կին. Բնակչաց Երուսաղէմ 'ի վերայ։ (8) Ոմանք. Որ տկարն է-ցէ 'ի նմ յաւուր.. իբրեւ զհրեշտակ Տն առաջի նոցա։ (10) 'Ի լուս". 'Ի հէ. Առ իս փոխանակ կաքաւելոյն. նշանա-կէ՝ յոր խոցեցին. [illegible] 'ի Բնա-գրին [illegible]. Եւ հայեսցին առ իս յոր խո-ցեցին փոխանակ կաքաւելոյն։ (13) Յոմանս գրչ.՝ Ազգ տանն Նաթանայ առանձինն, եւն։

ԳԼ. ԺԳ. (1) 'Ի լուս". 'Ի հէ՝ տեղի. նշանակէ՝ աղբիւր։ Եւ 'ի Բնագրին՝ [illegible] տանն Դաւթի, [illegible] 'ի լուս". նշանակի [illegible] 'ի փոփոխումն եւ 'ի սրսկումն. [illegible] Եղի-ցի ամ տեղի բացեալ տանն Դաւթի։ Եւ եղիցի յաւ"ս [illegible]. Եղիցի ամ տեղի բացեալ տանն Դաւթի աղ-բեւր 'ի փոփոխումն եւ 'ի սրսկումն։ [illegible]

3 և զայսս պիղծս բարձից յերկրէ ։ * Եւ եղիցի թէ մարգ-
գարէանայցէ ոք տակաւին, և ասասցեն ցնա հայր և
մայր իւր որ ծնան զնա, մի կեցցես՝ զի սուտ խօսեցար
յանուն Տն. և խափանեսցեն զնա հայր և մայր նր որ
4 ծնան զնա՝ 'ի մարգարէանալն իւրում ։ * Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ ամաչեսցեն մարգարէքն յիւրաքանչիւր տես-
լենէ 'ի մարգարէանալն իւրեանց, և զգեցցին փեղկս
5 մազեղէնս՝ փոխանակ զի ստեցին ։ * Եւ ասասցէ. չեմ
ես մարգարէ՝ այլ այր հողագործ եմ, և մարդ ծնաւ
6 զիս 'ի մանկութենէ իմմէ ։ * Եւ ասացի ցնա. զինչ են
վէրքդ այդոքիկ 'ի մէջ ձեռաց քոց. և ասասցէ, զորս
վիրաւորեցայ 'ի տան սիրելւոյ իմոյ ։
7 * Զարթիր սուր 'ի վերայ հովուի իմոյ, և 'ի վր առն ՔԳ
ընկերի նր, ասէ Տր ամենակալ. հարից զհովիւն և
ցրուեսցին խաշինքն. և դարձուցից զձեռն իմ 'ի վր
8 հովուաց ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր, եր-
կու մասունք 'ի նմա սատակեսցին և պակասեսցին. և
9 երրորդն մնասցէ 'ի նմա ։ * Եւ անցուցից զերրորդ
մասն ընդ հուր, և ջեռուցից զնս որպէս ջեռանու արծաթ.
և փորձեցից զնս որպէս փորձի ոսկի ։ Նա կարդասցէ զա-
նուն իմ, և ես լուայց նմա. և ասացից՝ ժողովուրդ
իմ է սա. և նա ասասցէ՝ Տր Աճ իմ ես դու ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Ահա աւուրք Տն եկեսցեն. և բաժանեսցի աւարն
2 քո 'ի քեզ ։ * և ժողովեսցէ զամ ազգս 'ի վր Երմի
'ի պատերազմ. և առցի քաղաքն, և յափշտակեսցին
տունք, և պղծեսցին կանայք, և ելցէ կէս քաղաքին 'ի
գերութիւն. և մնացորդք ժողովրդեան իմոյ մի սատա-
3 կեսցին 'ի քաղաքէ անտի ։ * Եւ ելցէ Տր՝ և տացէ պա-
տերազմ ընդ ազգսն ընդ այնոսիկ, իբրև յաւուր ճա-
4 կատու իւրոյ յաւուր պատերազմի ։ * Եւ կացցեն ոտք
նր յաւուր յայնմիկ 'ի վր լերինն ձիթենեաց՝ հանդէպ
Երմի յարևելից. և պատառեսցի լեառնն ձիթենեաց.
կէսն նր յարևելս, և կէսն նր 'ի ծով, վիհ մեծ յոյժ.
և խոնարհեսցի կէս լերինն առ հիւսիւսի, և կէս նր առ
5 հարաւ ։ * և կցեսցի ձոր լերանց իմոց մինչև ցԱսայէլ.
և

այսպէս գտնի. Եղիցի տմ տեղի աղբիւր բացեալ տանն
դաւթի՝ և բնակողացն Երմի 'ի լուացումն մեղաւորի և
դաշտանականաւորի ։ (5) Ոմանք. Հողագործ եմ ես ։ (6) Ո-
մանք. Եւ ասացից ցնա. զինչ են ։
Գլ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Ահաւասիկ աւուրք Տն ։ (4) Ո-
մանք. 'Ի լերինն ձիթենեաց ։ (5) Ոմանք յաւելուն. * Եւ
խցցի ձոր լերանց իմոց, և կցեսցի ձոր լերանցն մինչև ։

Digitized by Google

եւ խցցի ձոր օրինակ խցաւ յերեսաց շարժմանն՝ յա-
ւուրս Ոզիայ արքային Յուդայ ։
ԺԴ Եւ եկեսցէ հասցէ Տէր ած իմ եւ ամ սուրբք ընդ նմա ։
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի լոյս ․ եւ ցուրտ եւ 6
սառն՝ * եղիցի օր մի ․ եւ օրն այն յայտնի Տն, ոչ տիւ 7
եղիցի՝ եւ ոչ գիշեր, եւ ընդ երեկս եղիցի լոյս ։ * Յաւուր 8
յայնմիկ ելանիցեն ջուրք կենդանիք յԵմ, կէսն ՚ի ծովն
առաջին, եւ կէսն նր ՚ի ծովն որ յետոյ ․ ձմեռան եւ գա-
րունն նոյնպէս եղիցի ։ * Եւ եղիցի Տէր թագաւոր ՚ի 9
վ՟ր ամ երկրի ։ Յաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր մի՝ եւ ա-
նուն նր մի, * պատել զամ երկիր, զանապատն ՚ի գա- 10
բայ մինչեւ ցՌեմոն ընդ կողմն հարաւոյ Եմի ։ Եւ Հռամ
՚ի տեղւոջ իւրում կացցէ ․ ՚ի դրանէն Բենիամենի մինչեւ
՚ի տեղի դրանն առաջնոյ ․ մինչեւ ՚ի դրունն անկեանցն,
մինչեւ ցաշտարակն Անանայելի, մինչեւ ՚ի հնձանս թա-
գաւորին ։ * Եւ բնակեսցեն ՚ի նմա, եւ նզովք ոչ եւս լի- 11
ցին ․ եւ բնակեսցէ Եմ յուսով ։ * Եւ այս եղիցի հար- 12
ուածք զոր հարցէ Տէր զազգս ամ որ զօրաժողով եղեն
՚ի վ՟ր Եմի ։ Հալեսցին մարմինք նց մինչդեռ կայցեն ՚ի
վ՟ր ոտից իւրեանց ․ եւ ծորեսցին աչք նր ՚ի կապճաց
իւրեանց, եւ լեզուք նց հալեսցին ՚ի բերանս իւրեանց ։
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ահ մեծ ՚ի Տե ՚ի վ՟ր նց ․ 13
եւ բուռն հարկանիցեն իւրաքանչիւր զձեռանէ ընկե-
րի իւրոյ, եւ խառնեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի
իւրոյ ։ * Եւ Յուդայ ճակատեսցի յԵմ ․ եւ ժողովեսցէ զը- 14
զօրութիւն ամ ազգաց շուրջանակի ․ ոսկի եւ արծաթ՝ եւ
հանդերձ բազում յոյժ ։ * Եւ այս եղիցի հարուածք՝ 15
ձիոց եւ ջորւոց՝ եւ ուղտուց եւ իշոց, եւ ամ անասնոց որ
իցեն ՚ի բանակին յայնմիկ ըստ նմին հարուածոց ։ * Եւ 16
եղիցին որ մնացեալ մնասցեն յամ ազգաց եկելոցն ՚ի
վ՟ր Եմի, ելանիցեն ամ յամէ երկիր պագանել թագա-
ւորին Տն ամենակալի, եւ տօնել զտօն տաղաւարա-
հարացն ։ * Եւ եղիցի որ մնասցէ ոչ ելանիցեն յամ 17
ազգաց երկրի յԵմ, երկիր պագանել թագաւորին Տն
ամ ամենակալի, եւ սոքա ՚ի նմա յաւելցին ․ * Իսկ եթէ 18
ազգն Եգիպտացւոց ոչ ելանիցէ եւ գայցէ, եւ ՚ի վ՟ր նց

եւ

(5) Օրինակ մի ․ Զոր օրինակ խցեցաւ ։ (10) Օրինակ մի ․ Պատել զամ երկիր ։ (10) Ոմանք ․ Եւ մինչեւ ցաշտարակ"։ (12) Օրինակ մի ․ Որ զօրաժողովեալ են ՚ի վ՟ր Եմի ։ (12) Ոմանք ․ Աչք նց ՚ի կապճաց նր ։ (13) Օրինակ մի ․ Զձեռն իւր ընդ ձեռանէ ըն" ։ (15) Ոմանք ․ Եւ իշոց եւ ամ անասնոց ։ (16) Ոմանք ․ Եւ եղիցի որ մնասցէ մնացելոցն ։ (17) Ոսկան յաւելու ․ Տն ամ ամենակալի ․ ոչ եղիցի ՚ի վ՟ր նոցա անձրեւ ․ եւ սոքա ՚ի նմա ։ (18) Ոմանք ․ Զամ ազգան որ

Digitized by Google

եղիցին հարուածքն, զոր հարցէ Տր զամ ազգսն որ ոչ
19 ելանիցեն տօնել զտօն տաղաւարահարացն: * Նոյն եւ
զեղջ ՚ի մեղս Եգիպտացւոցն, եւ ՚ի մեղս ամ ազգաց ի
20 որ ոչ ելանիցէ տօնել զտօն տաղաւարահարացն: * Յա-
ւուր յայնմիկ որ ՚ի սանձս ձիոյն՝ իցէ սրբութի Տն:
Եւ եղիցին սանք ՚ի տան Տն՝ իբրեւ զսաշտս առաջի սե-
21 ղանոյն: * Եւ եղիցի ամ սան որ յեմ եւ որ ՚ի յուդայ՝ նուի-
րեալ Տն ամենակալի: Եւ եկեսցեն ամենեքեան որ մա-
տուցանիցեն պատարագ՝ առնուցուն ՚ի նոցանէ եւ եփես-
ցեն նոքօք. եւ ոչ եւս եղիցի քանանացի ՚ի տան Տն ամե-
նակալի յաւուր յայնմիկ:

Կատարումն Մարգարէութեն Զաքարեայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Ատեն բանի Տն ՚ի վր Իէլի ՚ի ձեռն հրեշտակի նորա:

2 ԴԻ՛Ք Ի ՍԻՐՏՍ ՁԵՐ: * ՍԻՐԵ- Ա
ցի զձեզ ասէ Տր: Եւ ասացէք՝ իւ սիրեցեր
զմեզ: Ո՛չ եղբայր էր եսաւ յակոբու՝ ասէ
3 Տր. եւ սիրեցի զյակոբ. * Եւ զեսաւ՝ ատե-
ցի, եւ կարգեցի զսահմանս նր յապականութի, եւ զժա-
4 ռանգութի նր ՚ի դաշտս անապատի: * Զի թէ ասիցէ
Եդոմ, թէ աւեր կործանեցաւ՝ դարձցուք եւ շինեսցուք
զաւերակս մեր. այսպէս ասէ Տր ամենակալ. Նոքա
շինեսցեն, եւ ես կործանեցից. եւ կոչեսցին նոքա սահ-
մանք անօրէնութե. եւ ժողովուրդ ընդ որում ոխացէ
5 պատերազմ Տր մինչեւ յյաւիտեան: * Եւ աչք ձեր տես-
ցեն. եւ դուք իսկ ասասջիք եթէ բարձրացաւ Տր ՚ի վր

սահ

ելանիցեն: (19) Ոմանք. Որ ոչ ելանիցեն տօնել: (21) Ո-
մանք. Առնուցուն ՚ի նոցանէ եփեսցեն.. եղիցի ՚ի տան
Տն ամենակալի քանան":
Գլ. ա: (1) Յոմանս. Սիրեցի զձեզ՝ ասէ Տր: (2) Ո-
մանք. Եղբայր էր եսաւայ յակոբ, ասէ: (3) ՚Ի լաւ"
նորա ՚ի բաշխս անապատի. համաձայն ոմանց ՚ի բնոց": Ոմ-
ոմանք. յանապատի: (4) Ոմանք. Զի թէ ասասցէ Եդոմ
եթէ աւեր.. եւ կոչեսցին նք սահմ... ատեաց պատերազմի

արհամարհեաց Եղի։ * Որդի փառաւո՛ր առնէ զհայր, եւ 6
ծառայ երկնչի՛ 'ի տեառնէ իւրմէ. իսկ արդ՝ եթէ հա՛յր եմ
ես՝ ո՞ւր է փառքն իմ. եւ եթէ տէր եմ, ո՞ւր է պատիւն
իմ, ասէ տէր ամենակալ։ Դուք քահանայք որ բամբա-
սէք զանուն իմ, եւ ասէք՝ Իւ բամբասեցաք զանուն քո։
* զի մատուցանէք 'ի սեղան իմ հաց պղծութեան. եւ ա- 7
սացէք, Իւ պղծեցաք զնա։ յասելն ձեր թէ սեղան տեառն
արհամարհեալ է, եւ զորինչ դնի 'ի վերայ նորա։ * Զի թէ 8
մատուցանիցէք զկոյրն 'ի պատարագ՝ չիցէ՞ չար. եւ ե-
թէ մատուցանիցէք զկաղն կամ զհիւանդոտն՝ չիցէ՞
չար։ ածէ՛ մատո՛ զնա իշխանին քում, թէ ընդունիցի՞
զքեզ, կամ թէ առնուցու՞ քեզ ակն, ասէ տէր ամենա-
կալ։ * Եւ այժմ աղաչեցէք զերեսս այ ձերոյ՝ եւ հաշ- 9
տեցուցէք զնա. 'ի ձեռաց ձերոց եղեւ այդ։ եթէ առնիցի
ինչ 'ի ձէնջ ակնառութիւն, ասէ տէր ամենակալ։ * Զի 10
եւ ձեզ դրունք փակեսցին, եւ մի՛ մերձենայք 'ի սեղան
իմ վայրապար։ զի ո՛չ են կամք իմ 'ի ձեզ՝ ասէ տէր ա-
մենակալ. եւ զպատարագս ո՛չ ընկալայց 'ի ձեռաց ձե-
րոց։ * Զի յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու փառաւո- 11
րեա՛լ է անուն իմ 'ի մէջ ազգաց. եւ յամ տեղիս մա-
տչին խունկք անուան իմոյ, եւ պատարագ սր. զի մեծ
է անուն իմ 'ի հեթանոսս՝ ասէ տէր ամենակալ։ * Եւ 12
դուք պղծեցէք զնա՝ յասելն ձեր՝ թէ սեղան տեառն պղծեալ
է, եւ կերակուրն որ դնի 'ի վերայ նորա՝ արհամարհեալ է.
* եւ ասէիք թէ այն յաշխատութենէ՛ է։ եւ փչեցէ՛ք զայն 13
արտաքս՝ ասէ տէր ամենակալ։ Եւ եթէ մատուցանի-
ցէք ինձ յափշտակեալն՝ եւ զկաղն՝ եւ զհիւանդս պատարագս.
եթէ ընկալա՞յց զնա 'ի ձեռաց ձերոց՝ ասէ տէր ամենա-
կալ։ * Անիծեա՛լ լիցի մարդն որ կարող իցէ, եւ կայցէ 14
'ի խաշինն նորա որձ. եւ ուխտ իւր յանձին իւրում. եւ մա-
տուցանիցէ տեառն զարատաւորն. զի թագաւոր յաղթող
եմ ես՝ ասէ տէր ամենակալ. եւ անուն իմ երեւելի՛ 'ի
մէջ ազգաց։

ԳԼ.

---

(6) Ոմանք. Եթէ հայր եմ, ո՛ւր են փառքն.. քահանայք որ բամբասէք։ (7) Ոմանք. Եւ ասէք, Իւ պղծ... յասելն ձերում թէ ... եւ զորինչ դնիցի 'ի վերայ։ (7) Բազումք յաւելուն. Դնի 'ի վերայ արհամարհէք։ (8) Ոմանք. Զի եթէ մատուցանէք զկոյրն։ (11) Ոսկան. Եւ պատարագք սրբէք։ (12) 'Ի բազմս պակասի. Արհամարհեալ է։ (13) Բազումք. Մատուցանէք ինձ զյափշտակեալն։ (13) Ոմանք. Եթէ ընկալայց զնա 'ի ձեռաց։ (14) Ոմանք. Անիծեալ իցէ մարդն։

Digitized by Google

Գլ. Բ.

1 Եւ արդ՝ այս պատուէր է իմ առ ձեզ քահանայք:
2 *Եթէ ոչ լուիցէք՝ և ոչ դնիցէք ՚ի սրտի ձերում,
տալ փառս անուան իմում՝ ասէ Տէր ամենակալ՝ ա-
ռաքեցից ՚ի վ(երայ) ձեր անէծս, և անիծից զօրհնութիւս ձեր՝
և նզովեցից զնա, և ցրուեցից զօրհնութիւս ձեր. և մի
եղիցի ՚ի միջի ձերում. զի դուք ոչ եդիք ՚ի սրտի ձե-
3 րում: *Ահաւասիկ ես որոշեցից ձեզ զթիկն, և ցանե-
ցից զաղբեւտն ընդ երեսս ձեր, զաղբեւտն տօնից
4 ձերոց, և բարձից զձեզ նովաւ: *և ծանիջիք՝ եթէ ես
առաքեցի առ ձեզ զպատուէրդ զայդ՝ լինել ուխտի
5 իմոյ առ ղեւտացիսն, ասէ Տէր ամենակալ: *Ուխտն
իմ որ ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան. ետու նմա
երկիւղ՝ երկնչել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խոր-
6 շել: *օրէնք ճշմարտութեան էին ՚ի բերան նր, և անօրէ-
նութիւն ոչ գտաւ ՚ի շրթունս նր. խաղաղութեամբ և ուղ-
ղութեամբ գնաց ընդ իս. և զբազումս դարձոյց յանիրա-
7 ւութենէ: *Զի շրթունք քահանայից պահեսցեն գի-
տութիւն. և օրէնս խնդրեսցեն ՚ի բերանոյ նր. զի հրեշ-
8 տակ Տեառն ամենակալի է: *Բայց դուք խոտորեցայք
՚ի ճանապարհէ. և տկարացուցէք զբազումս յօրինացն.
և ապականեցէք զուխտն ղեւեայ՝ ասէ Տէր ամենակալ.
9 *և ես ետու զձեզ արհամարհանս և լքեալս ընդ ամե-
նայն, փոխանակ զի ոչ պահեցէք զճանապարհս իմ.
10 այլ առնէիք աչառութիւնս օրինացն: *Ոչ ապաքէն մի՞ հայր է
ամենեցուն ձեր. ոչ մի Աստուած հաստատեաց զձեզ: զի՞ է
զի թողէք իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, պղծել զուխտ
11 հարցն ձերոց: *Լքաւ յուդա, պղծեցաւ պղծութիւն
յիէլ և յէմ. զի պղծեաց յուդա զսրբութիւն Տն ՚ի ձեռն
ռաց այնոցիկ զոր սիրեացն. և հարսն յաստուածս օ-
12 տարս: *Սատակեսցէ Տէր զմարդն որ առնիցէ զայն.
մինչև նկունեալ լիցի ՚ի յարկացն յակոբայ. և ՚ի մատուցա-
13 նելեացն պատարագաց Տն ամենակալի: *Եւ զոր ատեա-
տեցի՝ առնէիք: ծածկեցէք արտասուօք զսեղան իմ.
և լալով և քրքմով յաշխատութենէ:
Եթէ արժան՞ է ինչ ևս միւսանգամ հայիլ ՚ի պատարագս Բ
ձեր,

Գլ. Բ. (3) Ոմանք. Ահաւասիկ ես որո": (3) Ոսկան.
Զձեր թիկն: (5) Ոմանք. Իմ որ էր ընդ նմա: (6) Բազ-
ումք. Եւ անիրաւութիւն ոչ գտաւ: (10) Ոսկան. Հայր է
ամենեցուն ձեր: (11) Ոսկան. Գործեցին պղծութիւն յիէլ:
(11) Բազումք. ՚ի ձեռն այնոցիկ զոր սիրեացն: (13) Ոս-
կան. Եւ լալով քրքմով յաշխատ": (13) Բազումք. Եւ հայել
առնել ընդունելի":

մեր, կամ առնուլ ընդունելութիւն 'ի ձեռաց ձերոց։
* Եւ ասացէք՝ բայց ընդէ՞ր։ Զի Տէր եղ ուխտ 'ի մէջ 14
քո, և 'ի մէջ կնոջ մանկութեան քոյ զոր թողեր. և նա
էր ամուսին և կին ուխտի քոյ։ * Եւ ոչ այլ ոք արար. 15
և հատոր ոգւոյ նորա է։ Եւ ասացէք՝ թէ զի՞նչ այլ ինչ
խնդրէ Տէր՝ եթէ ոչ զաւակ։ Զգուշացարուք յոգիս
ձեր, և զկին մանկութեան քոյ մի թողուր. * Բայց եթէ 16
ատեսցես արձակեսցես՝ ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի։ Ծածկեսցէ
ամպարշտութիւն զխորհուրդս քո՝ ասէ Տէր ամենակալ.
Զգուշացարուք յոգիս ձեր, և մի թողուցուք։ * Որ բար- 17
կացուցանէք զԱստուած բանիւք ձերովք, և ասէք թէ՝ բար-
կացուցաք զնա. յասելն ձեր թէ ամենայն որ առնէ չար՝
բարւոք թուի առաջի Տեառն, և ընդ այնպիսիսն հաճեցա-
ւ նա. և ո՞ւր է Աստուած արդարութեան։

ԳԼ. Գ.

Գ. Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, և տեսցէ զճանա- 1
պարհ առաջի իմ. և յանկարծակի եկեսցէ 'ի
տաճար իւր Տէրն զոր դուք խնդրէք. և հրեշտակն ուխ-
տին զոր դուք կամիք։ Ահաւասիկ գայ՝ ասէ Տէր ամե-
նակալ։ * Եւ ո՞վ ժուժկալեսցէ աւուր մտից նորա, կամ 2
ո՞ հանդարտեսցէ յայտնութեան նորա. զի նա մտցէ իբրև
զհուր հալոցի, և իբրև զօճառ լուացողաց։ * Եւ նստցի 3
ոպրել և մաքրել իբրև զարծաթ, և իբրև զոսկի. և սր-
բեսցէ զորդիսն Ղևեայ. և հալեսցէ զնոսա իբրև զոսկի և
իբրև զարծաթ. և եղիցին Տեառն մատուցանել զպատարագս
արդարութեան։ * Եւ հաճոյ եղիցի Տեառն պատարագն Յու- 4
դայ և Իմի. ըստ աւուրցն յաւիտենից. և ըստ յառաջին ա-
մացն։ * Եւ մատեայց 'ի ձեզ դատաստանաւ. և եղէց 5
վկայ արագ 'ի վերայ կախարդաց և կանանց շնացե-
լոց, և 'ի վերայ այնոցիկ որք երդնուցուն յանուն իմ սու-
տ. և որոց հատանիցեն զվարձս վարձկանի, և որ
յաղթահարեն զայրիս և զորբս, և խոտորեցեն
զիրաւունս պանդխտաց. և որ ոչ երկնչիցին յինէն՝ ա-
սէ

(14) Ոմանք. Ուխտ ընդ մէջ քո, և 'ի մէջ։ (16) Ոմանք. Արձակել արձակեսցես.. և զգոյշ լերուք։ (17) Ոմանք. Բարւոք թուի յաչս Տն։

ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք.. Զճանապարհս առաջի իմ... առաջի Տեառն։ (1) Բոմ. Տէր զոր դուք խնդ.։ (2) Ոմանք. Եւ ո՞ ժուժկալեսցէ.. և իբրև զօճառ լուացողաց։ (3) Ոմանք. Եւ նստցի 'ի մաքրել և 'ի սրբել.. մատուցանել պատարագս արդարութեան։ (5) Ոմանք. Որք երդնուն յանուն իմ.. և որ հատանեն.. և որ յաղթահարեն զայրիս և զորբս, և որ խոտորեցեն

Digitized by Google

6 ասէ Տր ամենակալ: * Զի ես եմ Տր Այ ձեր, եւ ոչ փո-
7 խիմ. եւ դուք որդիք Յակոբու՝ * ոչ կայցէք 'ի բաց 'ի մե-
ղաց հարցն ձերոց. խոտորեցէք յօրինաց իմոց, եւ ոչ
պահեցէք զնոսա: Դարձարուք առ իս՝ եւ ես դառնամ առ
ձեզ՝ ասէ Տր ամենակալ: Եւ ասացէք՝ Յե՞ւ դարձցուք:
8 * Իցեմ թէ խաբիցէ մարդ զԱծ. զի դուք խաբեցէք
զիս, եւ ասացէք՝ Յե՞ւ խաբեցաք զքեզ: Զի տասանորդք
9 եւ պտուղք առ ձեզ են: * Եւ հայհոյելով հայհոյէք՝ եւ
10 խաբէք զիս: * Տարէք կատարեալս, եւ զարդիւնս ամ
'ի շտեմարանս ձեր ժողովեցէք. եւ եղիցի յափշտակուած
տանց ձերոց: դարձարուք այդուիկ՝ ասէ Տր ամենա-
կալ. եթէ ոչ բացից ձեզ զսահանս երկնից, եւ զե-
11 ղեցից ձեզ զօրհնութիւն իմ մինչեւ 'ի շատանալ: * Եւ զգու-
շացայց 'ի կերակրոց ձերոց, եւ ոչ ապականեցից զպտ-
ուղ երկրի ձերոյ. եւ մի վատեսցէ որթ ձեր յայգւոջ՝
12 ասէ Տր ամենակալ: * Եւ երանեսցեն ձեզ ամ ազգք.
զի եղիջիք դուք ինձ երկիր կամաց, ասէ Տր ամենա-
13 կալ: * Ծանրացուցէք ինձ զբանս ձեր. ասէ Տր: * Եւ
14 ասացէք՝ Յե՞ւ բամբասեցաք զքեզ. զի ասէիք՝ թէ ընդ-
վայր է ամ՝ որ ծառայէ Այ. եւ զի՞նչ աւելի է զի պահեցաք
զպահպանութիւս նր. եւ զի գնացաք պաղատանօք առա-
15 ջի Տն ամենակալի: * Եւ արդ մեք երանեմք այլոց.
եւ բարեշէնք են ամենեքին, որ գործեն զանօրէնութիւն,
16 եւ ընդդէմ դարձան Այ եւ կեցին: * Զայս արտնջեցին
երկիւղածքն Տն իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում: Եւ
անսաց Տր. եւ լուաւ եւ գրեաց գիր յիշատակի առաջի
17 երկիւղածաց Տն, եւ որոց սարսեն յանուանէ նր: * Եւ
եղիցին ինձ՝ ասէ Տր ամենակալ, յաւուր յորում ես
արարից փրկութիւն, եւ փափաքեցից զնա՝ որպէս փափագէ
18 հայր զորդի զբարւոք ծառայեալն նմա: * Եւ դարձ-

ջիք

---

(7) Յոմանս պակասէ. Ձերոց. խոտորեցէք յօրինաց իմոց, եւ ոչ: (7) Ոմանք. Ասէ Տր Տր ամենակալ: (9) 'Ի լուս". Եւ հայհոյելով հայհոյէք եւ խաբէք զիս. համաձայն ոմանց 'ի Եբրա": (10) Ոմանք. Եւ դարձարուք այդ".... ոչ բացից զսահանսն": (11) Բազումք. Եւ զգուշացայց կերակրոցն: (12) Յօրինակին մերում, որպէս եւ յայլս ոմանս. [illegible] եւ այսմ՝ ասէ Տր ամենակալ, 'ի [illegible] գրչաց 'ի թուոյ [illegible] համարս 12. Եւ երանեսցեն ձեզ. եւն. [illegible] համարեցաւ [illegible]: (14) Ոմանք. Ընթէ 'ի զուր է ամենայն: (17) Ոմանք. Եւ եղիցի ինձ ասէ Տր: (18) Յօրինակին պակասէր. Եւ դարձջիք եւ տեսն": (18) Ոմանք. 'Ի մէջ ծառայեցելոյն, եւ 'ի մէջ չծառայելոյն նմա:

Digitized by Google

չիք և անէծիցէք 'ի մէջ արդարոյն և 'ի մէջ անօրինին, և 'ի մէջ ծառայելոյն այ՛ և 'ի մէջ չծառայելոյն:

ԳԼ. Դ.

Զի ահա եկեսցէ օր Տն բորբոքեալ իբրեւ զհնոց, և 1
այրեսցէ զնս. և եղիցին ամ այլազգիք, և ամ որ
գործեն զանօրէնութիւն եղէգն. և վառեսցէ զնոսա օրն
որ գալոց է, ասէ Տր ամենակալ. և մի մնասցէ նց
արմատ և մի ոստ: * Եւ ծագեսցէ ձեզ երկիւղածաց 2
անուան իմոյ արեգակն արդարութեան, և բժշկութիւն 'ի
թեւս նր. և ելջիք և խայտասջիք իբրեւ որթք արձակեալք
'ի կապոյ: * և կոխեսջիք զանօրէնս, և եղիցին մոխիր 3
'ի ներքոյ ոտից ձերոց յաւուրն զոր ես առնեմ' ասէ
Տր ամենակալ:

Դ * Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զԵղիա Թեզբացի. 5
մինչչև եկեալ է օր Տն մեծ և երեւելի: * որ դարձ 6
ուսցէ զսիրտ հօր առ որդի, և զսիրտ առն առ
ընկեր իւր, զի մի եկեալ հարկանիցեմ զերկիր միան
գամայն: * Յիշեցէք զօրէնս մովսիսի ծառայի իմոյ. 4
զոր պատուիրեցի նմա 'ի քորեբ, զամենայն զհրամանս
և զիրաւունս:

Կատարեցաւ մէկ երկոտասան մարգարէիցն:

Գլ. Դ. (1) Ոմանք. Իբրեւ զբորբոքեալ հնոց: (1) Բազումք. Եւ ամենեքին որ գործեն. որպէս եղէգն է՝ ասէ Տր:
(2) Ոմանք. Երկիւղածաց իմոց արեգակն: (5) Այլք. Մինչչև եկեալ իցէ օր Տն: Աստանօր յօրինակս [illegible] գրեալ էր՝ Օր Տն մեծ և երեւելի. առ ոմ գրչագիրք՝ [illegible] [illegible] ասէին հանդերձեալ Գալստեանն: (6) Ոմանք. Զսիրտ հօր առ որդի, և զսիրտ առն:
'Ի վախճանի ոմն գրչագիրք ասէին համառօտ Գալստեան, [illegible] 'ի [illegible] օրինակս որ [illegible]. Կատարումն 'ի Տր Մարգարէութեանց երկոտասանեցն: Օրհնեալ է ոչ [illegible] երկոտասան մարգարէից
[illegible] Աստուծոյ, և այժմ և [illegible]:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Երեմիա սկսաւ մարգարէանալ յերեքտասան ամին Յովսիայ մինչ 'ի Գերութեան ամի Սեդեկիայ՝ յորում առաւ Երուսաղէմ, որ լինին ամք քառասուն : Յառաջ քան զյղանալն էր եւ սրբեալ, եւ ազգաց տուեալ, եւ ազգաց էին մարգարէ. եւ ունի սոյն եւ առ ազգօք դատել եւ կործանել. զի որոց առ Գերութեան մարգարէ՝ առաջին է առ, եւ վերջին՝ կործանել: Մանուկ կոչի Երեմիա 'ի մարգարէութիւն, թէպէտ առ 'ի չգոյէ կարգաւորելոց կամ ծերոց՝ որպէս դատել. կամ զի առաքինութիւն յամս հասակի պարտաւորէ՝ որպէս փիլիսոփայս : Մարգարէանայ սա Գերութեան յաղագս. զորոց եւ նշանակէ զկատարումն, խաբեբայն 'ի սուտ մարգարէիցն : Խօսի զհրեշտակն զորհն. եւ խորտակէ զմարգարէութիւն 'ի փառաց, այլ ոչ զանձն սպանանել : 'Ի դէմս իւր Գողգոթայ սա խաչին, եւ 'ի դէմս յիշատակաց՝ պատուիրելոյն. եւ 'ի պարգեւս Գողգոթայ յերեւելոց հինին : Սա մանկանցն ողորմելոց 'ի հերովդէս սա էր : Մարգարէանայ սա նորոյս ուխտին, եւ պատմէ զխոնարհութեանն եւ զերել զՏէր : Եւ ըստ սմին մարգարէից ողբանաց այլազգեաց Բաբելացւոց իւր. եւ քաղդեանց զպաշտօն Գերութեան հրէից. զի յայտնի նշանակէ զփրկութեան ապագայի, եւ ծնունդն Տեառն : Իսկ Բարուք ընդ Երեմիայի գնաց յԵգիպտոս՝ յետ առման Եմ. եւ եթէ ծառայ ծննդեան զերեխա 'ի տաճարն, էին Նաբուքոդոնոսոր եւ Գերեաց եւ զհրէայսն որ էջին յԵգիպտոս. եւ զԲարուք յԵգիպտոսէ դարձեալ 'ի Բաբելոն : Եւ զայլոցն որք Գերեալն էին անդ, զայնչափն զԲարուք գրել յետ առման սպանութեան Գոդողիայ անդ՝ առաքել զնոսա. եւ այս յետ հինգ ամի առման Եմ : Իսկ զսուրբն, ըստ օրէնսդրին Բաբելոն՝ յոյժ ընդունել հնազանդեալ՝ յառաջագոյն եղելոյ ազգին, կամ թէ Քաղդէի. այսպէս ըստ հնարիցս Բաբելոն ազգին զհրէայսն, որք ոչ կամէին Բաբելոն Գերեցան. զոր եւ ողբոց յայտ դառնայցէ :

Գլուխք Երեմիայ Մարգարէի :

ա. Սկիզբն մարգարէութեան Երեմիայ, եւ կանխասացութիւն լինելոց չարեացն իւր 'ի Նաբուքոդոնոսորայ :

բ. Յանդիմանութիւն կռապաշտութեան իւր, եւ յիշատակ այլ է բախտեալ 'ի նմա, եւ չարեացն զոր կրեցին. Տր զի ապաւէն է զին յեգիպտացին, կամ նոյն փկութիւն յանդիմանութիւն. եւ իսրայելացւոցն մարդահաճ լինելոյ ամբարշտութիւն :

գ. Զիւրէ ամբարշտութիւն, եւ համբերութիւն իւր եւ յորդոր ապաշխարութեան, յորում յանձնառնգոյն գտանի քան զՀուդայ. եւ կանխասացութիւն դարձութեան իւր՝ եթէ դառնայցէ յիս : Եւ 'ի

մար-

մարգարէին իբրև 'ի ժողովրդենէն խաղաղականութիւն ։
Դ. Վա՜ ելանելոյ բանբերացողն. և սուտ մարգարէին 'ի վե՜ր ցրման մերձեալ աւերածոյն. և նորին իսկ աւերածոյն նեղութիւնք ։ ամբաստանութիւն զժողովրդենէն, զի մի՛ տանել զոտ արդար՝ ցածուցանել զճշմարտութիւն այ, և զստանձնութեց նոցա յանդիմանութիւն ։
Ե. Յայտ մինչև 'ի հիմն փակելոյ է ենէմ 'ի նախատորագրութեանց, և ելանելն բանբերացողն. և ամբաստանութիւն զյանդիմանութիւն իսրայելի ։
Զ. Զի լանդացին ըստ մարգարէին. և ամբաստանութիւն սուտ մարգարէից, որ խաբէին զժողովուրդն. զի երեմա տակը զոպէրայծ յատանելոց է, և նոքա ասէին թէ ո՛չ, այլ խաղաղութիւն լինելոց է ։
Է. Հրաժեշտ 'ի զօրաւորագաց, և ելանել բանբերացողն, և անդարձ մահս հրէից յանդիմանութիւն ։
Ը. Խորոսէ զյուսա տանել 'ի լաւութիւն, և սրսանեայ թէ ո՛չ տանայցեն զմ՛ոյն երեւ զոր ինել երեւոյ ։ և արծելոս զերեխա յանանելոյ աղօթս զնա նոցա ։
Թ. Հրաժեշտ 'ի զաւհիցն, և ամբաստանութիւն լանդացութէ նոցա. և մարդադրեհն լինելոյ դիտայ. և յանխառնացութիւն գերեզման լինելոյ նոցա փչղայ կոացն. և թաղելոյ նա արծանի լլինել խափելոցն ։ Դարձեալ զա եւից թշնամեաց և սփոյ մարգարէին 'ի Վերայ լարեաց նոցա ։
Ժ. Ամբաստանութիւն զհրեից իբրև զանթլքարից որփիսք. և խորոփ աս 'ի լիասպալրել. և սուտ իբրև 'ի ժողովրդենէն 'ի վե՛ր ելբեաց հանդերձելոց, և ամբաստանութիւն յայ ։
ԺԱ. Խորոփ Ելի անեխտէր լինելոյ այ. և ամբաստանութիւն զնոցա նոցա և զխոցանէ, և գուշակութիւն լարեացն հանդերձելոց ։ և արգելու դարձեալ զերեխա յանանելոյ աղօթս զնա նոցա ։
ԺԲ. Ողբայ մարգարէն ննջեալ 'ի հրէից յանաւթեալ. և յաղամղփոյն ասէ, թէ զա մեղուրեն լինելոց է նոցա աստակուածս ։
ԺԳ. Զանխգածն հրաման ասնոս երեմիա թաղել և թափուցանել, և յասամղփոյն գուշակէ թէ լցցիք և արբեցջիք բարկոբ. և զա երաշխաւթե խանխոսս գուշակէ ։ և արգելու զմարգարէն յաղօթս ասնելոց զա նոցա. և հրաժարէ այծ յաղքակիդացն նոցա և 'ի պահոց. և սրսանեայ սուտ մարգարէիցն լարիս. փանզի ասէին թէ լէն հասանելոց Ետյամ ժողովրդեանն ։
ԺԴ. Ժողովրդեան աղաւէ զայծ. և նա ասէ լլեել նոցա թէ և մախէս և սամարել բարեխօս լինիցին. այլ փաղ զնա 'ի սուր 'ի սով, 'ի մահ և 'ի գերութիւն, և 'ի պղպղատասխեա լանց ։
ԺԵ. Երեմիա աղօթս ասնէ իւրեւ նոցա զպատիժ որ զեռասնեալն փեցին. և նա (Տր) ասէ զնա, եթէ հանցեա զղպատասխանեան յառ նարծանէ՝ իբրև զբերան իմ լիցես ։
ԺԶ. Հրաման ասնոս լսմանանոյ երեմիա, մի՛ սուտ ասնասլ. և մի՛ յղեացին որ զա մեռնելոց լինիցին՝ հաշտրդել եհացացն ։
ԺԷ. Վա՛ տատփելոցն ։
ԺԸ. Վա՛ փէ մարգարէութիւն ։

Digitized by Google

ԺԹ. Զբանս այնոցիկ որ չհաստատային նմա թուէ մարգարէն, և չառաքայ զնոսա :

Ի. Պատուէր տայ հրէից պահել զշաբաթն :

ԻԱ. 'Ի տուն բրտին առաքի մարգարէն :

ԻԲ. Եթէ զինչ տայ առնէ ած 'ի վր թագաւորութեան բառնալ. և եթէ դառնայցեն՝ չբարկից. և եթէ զինչ տայ 'ի վերայ ազգի և թագաւորութեան շինել, և եթէ առնիցեն զչարիս՝ զղջացայց և ես 'ի վերայ բարեացն զոր խորհեցայ առնել նոցա : Ա՛յս գլուխ 'ի դէպ է հրէից, յորժամ առնիցեն թէ ած բարիս խոստացաւ նոցա. զի ապաստանեսցին 'ի տնէ Տէրն չէ փէ, անյամբ անյանդիմանելի եղեն պատճառ չարեաց որ հասին նոցա :

ԻԳ. Որ 'ի նմանէն գաղափարէ հրէիցն առնէ մարգարէն. և չարափայ զն̄, զի չարիս փոխանակ բարեաց հատուցին :

ԻԴ. Հրաման առնու երեմիա զկուժ կաւեղէն առնուլ, և վկայել զչարեաց ժողովրդեանն. և բեկանել զկուժն առաջի աւագաց նոցա, և ասել թէ այսպէս խորտակեսցի եհէմ : Եմուտ 'ի պատուհաս յանիրաւ արգել. ել և մարգարէանայ պատուհասից զչարեացն որ հասանելոց էին նմա : Արտասուաւոր լինի մարգարէն բաժբասանացն, և չառաքայ զնա նոցա. և անիծանէ զօր ծննդեան իւրոյ :

ԻԵ. Աղօթէ սեդեկիա արքայ առնել յերեմիայէ թէ անցանիցէ զնովաւ նաբուքոդոնոսոր. և նա ասէ թէ ած տայ զարքայ ընդ հրէայս և ընդ սեդեկիայ արքայի. բայց եթէ կամիցի ժողովրդդ կամօք յետս տալ 'ի նաբուքոդոնոսոր, ազատեսցէ զանձն իւր. և թագաւորն կորնչիցի եթէ հեռանայցէ 'ի չարեացն իւրոց, և այլ հրամանացն անսալ կամիցի. և թէ չանսացէ յանձն՝ կորիցէ :

ԻԶ. Ընդդէմ յովակիմայ և յեքոնիայ, և այլոց հովուացն :

ԻԷ. Մարգարէութիւն զփրկչէ. և զսուտ մարգարէից ամբաստանութիւն :

ԻԸ. Դիտաւորութիւն յաղագս մարգարէանալոյ. հեղձուցանելոյ ժողովրդեանն էր հանդերձ սեդեկիայ չարիս՝ թզոյն օրինակաւ :

ԻԹ. Մարգարէանայ զկալանելն նաբուքոդոնոսորայ. և ամ հեթանոսաց խորտակ գաւաթիւ բաժակաւն :

Լ. Յառաջագոյն առնէ զխորտակումն էմ. և ըմբռնի երեմիա 'ի քահանայիցն. և զերծանի 'ի վտանգէն :

ԼԱ. Հրաման առնու մարգարէն արկանել անուր 'ի պարանոց իւր. և առնել չներեղակս այլազգեացն, պատմել թէ թագաւորին յերոյ լինել հնազանդ նաբուքոդոնոսորայ. տանել 'ի մահ ազգանաց ած այնոցիկ որ ոչ հնազանդիցին նմա. զնոյն խրատ տայ և սեդեկիայ, և ժողովրդեանն և քահանայիցն : Իսկ սուտ մարգարէ անանիա՝ հակառակ երեմիայի մարգարէէ. ասէ քահանայութեան անօթքն դառնալոց են, և յեքոնիա որդի յովակիմայ՝ եղբօրորդի սեդեկիայ. և խորտակեաց զանուր մարգարէին : առաքի այնուհետև երեմիա մահ գուշակել նմա 'ի նմին տարւոջ. որ և եղև իսկ :

Digitized by Google

ԼԵ. [illegible]

ԼԶ. Այս և դարձեալ [illegible]

ԼԷ. [illegible]

ԼԸ. [illegible]

ԼԹ. [illegible]

Խ. [illegible]

ԽԱ. [illegible]

ԽԲ. [illegible]

ԽԳ. [illegible]

զոր ձայնոց եղեան քաղցրաբարբառ հրեշտակային . խոստովանեցին ասա-
նա և հրեշտակին յղութեան : Աստուածն խոնարհել ընդունողին , և
սրբոյ անձին , և [illegible] ծնողութեանն և հրեշտակաց յաշխարհին ամե-
նայնոց :

ԽԱ . Իսկ և զայն եւս յանդիման [illegible] յերկնաւորացն որ էր մերձ
բարեխօս գործողեայ , 'ի նմ [illegible] , և հաւատարմութեան լինէր ում
միայն արդարև խոնարհել . սա ընդունելութեան էր յանուն և [illegible]
յա : Աստուածայն երեկոյ 'ի յանուանաց աղօթս մարդացուցել [illegible]
նոյա սա [illegible] : մարդոց աղօթս և Թէպէտ էր նոյն [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] առէ [illegible] թէ ոչ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . և [illegible] : Իսկ և [illegible] 'ի [illegible] [illegible] էր
նոյա ոչ [illegible] . Իսկ [illegible] [illegible] էր [illegible] . [illegible]
էր նոյն [illegible] [illegible] լինել , և Թագաւորին է [illegible] :

ԽԲ . Զ[illegible] [illegible] [illegible] , և [illegible]
[illegible] , և [illegible] , և [illegible] , և [illegible] :

ԽԳ . Զ[illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] առէ ,
[illegible] և [illegible] [illegible] :

ԽԴ . Իսկ թէ [illegible] [illegible] [illegible] , և [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] [illegible] , որ [illegible] էր [illegible] 'ի [illegible] [illegible]
[illegible] :

ԽԵ . [illegible] [illegible] , [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] :

ԽԶ . [illegible] [illegible] :

Digitized by Google

ԳԻՐՔ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. Ա.

Ա. ՊԱՏԳԱՄՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ՝ 1
որ եղեւ 'ի վ̄ր երեմիայի քեղկեայ, 'ի քա-
հանայից անտի՝ որ բնակեալ էր յանա-
թովթ յերկրին բենիամենի : * Առ որ 2
եղեւ բանն տ̄ն յաւուրս յովսիայ որդւոյ ամոնայ արքայի
հրէաստանի. յերեքտասաներորդի ամի թագաւորութե̄
նր̄ : * Եւ եղեւ յաւուրս յովակիմայ որդւոյ յովսիայ 3
արքայի հրէաստանի, մինչեւ 'ի կատարած մետասաներոր-
դի ամին սեդեկիայ որդւոյ յովսիայ արքայի յուդայ՝
ցգերութիւն եմ̄ի, յամսեանն հինգերորդի : * Եղեւ բանն 4
տ̄ն առ իս՝ եւ ասէ. * մինչչեւ ստեղծեալ էիր յորովայնի, 5
գիտեմ զքեզ. եւ մինչչեւ ելեալ էիր յարգանդէ, սրբե-
ցի զքեզ. մարգարէ 'ի հեթանոսս եդի զքեզ : * Եւ 6
ասեմ. որ էադ տ̄ր տ̄ր. ահաւասիկ եւ խօսել եսկ ոչ
գիտեմ, զի մանուկ եմ ես : * Եւ ասէ ցիս տ̄ր. մի ա- 7
սեր եթէ մանուկ եմ ես. զի առ ամենեսեան առ որս
առաքեցից զքեզ՝ երթիցես. եւ ըստ ամ̄ի զոր միանգամ
պատուիրեցից քեզ՝ խօսեսցես : * Մի երկնչիցես յերե- 8
սաց ն̄ց՝ զի ընդ քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ՝ ասէ տ̄ր : * Եւ 9
ձգեաց տ̄ր զձեռն իւր առ իս՝ եւ մերձեցոյց 'ի բերան
իմ, եւ ասէ ցիս. ահա ետու զբանս իմ 'ի բերան քո :
* ահա կացուցի զքեզ այսօր 'ի վ̄ր ազգաց եւ թագա- 10
ւորութե̄, խլել եւ քակել, կործանել եւ յատակել, շի-
նել եւ տնկել : * Եւ եղեւ բանն տ̄ն առ իս՝ եւ ասէ. զի՞նչ 11
տեսանես երեմիա. եւ ասեմ՝ գաւազան ընկուզի տե-

սա-

---

* Բաց յեբրայեցւոցն օրինակաց որք համեմատ միմեանս տանին ըն-
ձեռագիրս, յայլոց անտի ունէ գիրքն՝ Երեմիա Մարգարէ.
Ն օրինակ մ. Մարգարէութիւն Երեմիայ :

Գլ. Ա. (1) Ոսկան. Պատգամ Ա̄յ. . որք բնակեալ էին
յանաթովթ" : (4) Բազումք. Եւ եղեւ բանն տ̄ն : (5) Բազումք.
Ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի : (8) Ոսկան. Զի ես
ընդ քեզ եմ 'ի փրկ" : (10) Ոսկան. Եւ թագաւորաց : (10) Ո-
մանք. Յատակել եւ շինել :

12 տեսանեմ ես։ * Եւ ասէ ցիս Տր. բարւոք տեսաներ. զի
13 զարթուցեալ եմ ՚ի բանս իմ առնել զնս։ * Եւ եղեւ
բան Տն առ իս կրկին անգամ եւ ասէ, զի՞նչ տեսանես.
եւ ասեմ, կաթսայ յեռացեալ տեսանեմ ես, եւ երեսք
14 նր յերեսաց հիւսւոյ։ * Եւ ասէ ցիս Տր. յերեսաց
հիւսւոյ բորբոքեսցին չարիք ՚ի վր բնակչաց երկրի։
15 * Զի ահաւասիկ ես միաբանեմ կոչեցից զամ թագաւո-
րութիւնս թագաւորութեանց՝ ՚ի հիւսւոյ երկրէ՝ ասէ Տր.
եկեսցեն եւ արկցեն զիւրաքանչիւր աթոռ ՚ի վր մտից
դրանցն Եմի, եւ ՚ի վր ամ պարսպացն նր շուրջանակի,
16 եւ ՚ի վր ամ քաղաքաց Հրէաստանի։ * Եւ խօսեցայց
դատաստանաւ ընդ նս վս ամ չարեաց իւրեանց. զի
թողին զիս եւ զոհեցին աստուածոց օտարաց, եւ երկիր
17 պագին գործոց ձեռաց իւրեանց։ * Եւ դու պնդեա
զմէջ քո, արի եւ ասա նց զամ զոր միանգամ ես պատ-
ուիրեմ քեզ. մի երկնչիցես յերեսաց նց, եւ մի զանգի-
տիցես առաջի նց. զի ընդ քեզ եմ ես՝ ՚ի փրկել զքեզ
18 ասէ Տր։ * Բայց ես ահաւասիկ եդի զքեզ այսօր իբրեւ
զքաղաք ամուր. եւ իբրեւ զսիւն երկաթի, եւ իբրեւ ըզ-
պարիսպ պղնձի ամուր, ամ թագաւորաց Հրէաստա-
նի եւ իշխանաց նր, եւ քահանայից նր, եւ ժողովրդեան
19 երկրին։ * Եւ մարտիցեն ընդ քեզ՝ եւ քեզ ինչ ոչ կա-
րիցեն առնել. զի ես ընդ քեզ եմ ՚ի փրկել զքեզ
ասէ Տր։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ։ * Երթ եւ ընթերցիր
2 յականջս որդւոցն Եմի՝ եւ ասասցես։ Այսպէս
ասէ Տր, յիշեցի զքեզ՝ եւ զգութ մանկութե քոյ, եւ ըզ-
սէր կատարման քոյ՝ ՚ի գալն քեզ զհետ սրբոյն Իլի։
3 Ասէ Տր, * սրբն Իլի. Տն է սկիզբն արմտեաց նր. ա-
մենեքեան որ ուտեն զնա զղջասցին. չարիք հասցեն ՚ի
վր նց՝ ասէ Տր։
4 * Լուարո՛ւք զբանն Տն տունդ Յակոբայ՝ եւ ամ ազգ տանդ Բ
5 Իլի։ * Այսպէս ասէ Տր. զի՞նչ գտին յիս հարքն
ձեր զի հեռացան յինէն, եւ գնացին զհետ ունայնեաց եւ
6 ունայնք եղեն։ * Եւ ոչ ասացին՝ ուր է Տր որ եհան ըզ-
մեզ

(12) Ոմանք. Զարթուցեալ եմ ես ՚ի։ (15) Օրինակ մի. Միահամուռ կոչեցի զամ։ (17) Ոմանք. Եւ ասա ցնոսա զամ զոր միանգամ պատուէի"։ (18) Ոմանք. Եւ իշխանաց նց։ (18) Ոմանք. Եւ քահանայից նց։ (19) Ոմանք. Ոչ կարասցեն առնել։
Գլ. Բ. (3) Ոմանք. Ամենեքին որ ուտիցեն զնա։ (6) Ոմանք. Եգիպտացւոց, որ առաջնորդեաց մեզ յանապատն..

Digitized by Google

մեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, և առաջնորդեաց մեզ յա-
նապատին, յանդառ՝ և յանհետ՝ և յանջուր՝ և յանպ-
տուղ երկրին և 'ի բաւական մահու. յերկիր՝ ընդ որ ո՛չ
անց մարդ. և ո՛չ բնակեաց 'ի նմա որդի մարդոյ: * Եւ 7
ածի զձեզ 'ի Կարմէլ, ուտել զպտուղ նորա և զբա-
րութիւն: Եւ մտէք և պղծեցէք զերկիրն իմ, և զժառան-
գութիւն իմ եդիք 'ի պղծութիւն: * Եւ քահանայքն ո՛չ ա- 8
սացին՝ ուր է Տէր. և վերակացուք օրինաց իմոց ո՛չ
ծանեան զիս, և հովիւքն ամբարշտեցան յիս: Եւ մարգա-
րէքն մարգարէանային բահաղու. և զհետ անշահիցն
երթային: * Վ̃ն այսորիկ տակաւին դատեցայց ը̃ն ձեզ՝ 9
ասէ Տէր. և ը̃ն որդիս որդւոց ձերոց դատեցայց: * Արդ 10
անցէք ընդ կղզիս Քետտիմացւոց և տեսէք. և 'ի կեդարն
առաքեցէք՝ և խելամուտ եղերուք յոյժ. և տեսէք ե-
թէ եղե՞ այսպիսի ինչ: * Եթէ փոխեցին ազգքն զաստ- 11
ուածս իւրեանց, և նոքա ո՛չ են ածք. և ժողովուրդ
իմ փոխեաց զփառս իւր, ուստի ո՛չ օգտեսցին: * Զար- 12
մացաւ երկինք վ̃ն այսորիկ և սարսեցաւ յոյժ՝ ասէ
Տէր: * զի երկուս չարիս գործեաց ժողովուրդ իմ. 13
զիս թողին զաղբեւրս ջրոյ կենդանւոյ. և փորեցին իւ-
րեանց գուբս ծակոտս, որք ո՛չ կարասցեն ունել ջուր:
* Միթէ ծառայ իցէ Իէլ, կամ ընդոծին յաւելոր. զի ե- 14
ղեւ յաւար. * 'Ի վ̃ր նր̃ գոչեցին առիւծք, և տուին 15
զձայնս իւրեանց, որ արարին զերկիր նր̃ աւերակ. և
քաղաքք նր̃ կործանեցան առ 'ի չգոյէ բնակչաց: * Եւ 16
որդիքն Մեմփացւոց և Տափնացւոց՝ ծանեան զքեզ և
այպանեցին: * Ո՞չ ապաքէն թողլն զիս արար քեզ 17
զայդ. ասէ Տէր Ած̃ քո. 'ի ժամանակի ածելոյն զքեզ ը̃ն
անապատն: * Եւ արդ՝ զի՞նչ կայ քո և ճանապարհին 18
Եգիպտացւոց, ըմպել քեզ զջուր գեհոնի. և զի՞նչ քո
և ճանապարհին Ասորեստանեայց ըմպել զջուրն գե-
տոց: * Խրատեսցէ զքեզ ապստամբութիւն քո, և չա- 19
րիք քո կշտամբեսցեն զքեզ. և ծանիցես և տեսցես,
թէ չար և դառն է քեզ թողուլն զիս՝ ասէ Տէր Ած̃ քո.
Եւ

յերկիր ուր ոչ անց մարդ: (7) Ոմանք. Զձեզ 'ի քար-
մէղ: (10) Ոսկան. Քիտտիմացւոց: (11) Ոմանք. Եթէ փո-
խեցին ազգքն.. և նոքա չեն ածք: (13) Ոմանք. Թողին
զաղբեւր ջրոյ կենաց. և փո''.. որ ոչ կարիցեն ունել
զջուր: (13) Ոսկան նշխէ. Իւրեանց գուբս գուբս ծա-
կոտս: (15) Ոմանք. Զերկիր նր̃ յաւերակ: (17) Ոմանք.
Արար քեզ զայդ.. ածելոյն զքեզ ընդ ճանապարհն:
(18) Ոմանք. Եւ այժմ զի՞նչ կայ քո... զջուրն գեհոն-
նայ. և զի՞ կայ քո և ճանա'': (19) Ոմանք. Եւ ծանիցես և
տեսցես՝ թէ չար:

Digitized by Google

20 Եւ ոչ հաճեցայ ընդ քեզ՞ ասէ Տէր Ած քո։ * Զի յաւի-
տենից խորտակեցեր զլուծս քո, եւ խզեցեր զկապ զկա-
պանս քո. եւ ասացեր թէ ոչ ծառայեցից. այլ գնացից
'ի վերայ ամ բլրոց բարձանց, եւ 'ի ներքոյ ամ հովանաւոր
21 ծառոց՝ եւ անդ շուայտեցայց 'ի պոռնկութիւն։ * Եւ ես
տնկեցի զքեզ որթ պտղաբեր ամենեւին ճշմարիտ. զի-
արդ դարձար ինձ 'ի դառնութիւն որթդ օտարացեալ։
22 * Եթէ լուասցիս բորակաւ, եւ յաճախեսցես զքեզ ոչ-
ճարով. անարգեալ ծիրտեալ կաս յանօրէնութիւնս քո առա-
23 ջի իմ՝ ասէ Տէր Տէր։ * Զիարդ ասիցես թէ ոչ պղծե-
ցայ, եւ զհետ բահաղու ոչ գնացի. տես զճանապարհս
24 քո 'ի գերեզմանս, ու ծանիցես զինչ գործեցեր։ * Ընդ
երեկոյս ձայն լալոյ նորա զուժեաց 'ի ճանապարհս իւր.
յաճախեաց 'ի ջուրս անապատի. ըստ ցանկութեան ան-
ձին իւրոյ պատակէր եղեւ։ Մատնեցաւ, եւ ո՞ դարձուս-
ցէ զնա. ամենեքեան որ խնդրիցեն զնա ոչ աշխատես-
25 ցին.՝ 'ի տառապանս նորա գտցեն զնա։ * Դարձո զոտս
քո 'ի խիստ ճանապարհէ, եւ զկոկորդ քո 'ի ծարաւոյ.
եւ նա ասէ կարօղ եմ. քանզի սիրէր զօտարոտիս՝ եւ եր-
26 թայր զհետ նոցա։ * Որպէս ամաչիցէ գող յորժամ ըմբռնես-
ցի, այնպէս ամաչեսցեն որդիքն Իսրի, ինքեանք եւ թա-
գաւորք իւրեանց, եւ իշխանք իւրեանց, քահանայք
27 իւրեանց, եւ մարգարէք իւրեանց։ * Ցփայտն ասացին
թէ հայր իմ ես դու. եւ քարին՝ թէ դու ծնար զիս.
եւ դարձուցին յիս՝ զթիկունս եւ ոչ զերեսս իւրեանց։
եւ 'ի ժամանակի չարեաց իւրեանց ասասցեն՝ արի եւ
28 փրկեա զմեզ։ * Եւ ուր են աստուածքն քո զոր արա-
րեր քեզ. յարիցեն եւ փրկեսցեն զքեզ 'ի ժամանակի չա-
րեաց քոց. զի ըստ թուոյ քաղաքաց քոց էին քեզ աստ-
ուածքն քո յուդա. եւ ըստ թուոյ անցիցն Երմի զոհէին
29 բահաղու։ * Արդ՝ ընդէ՞ր խօսիք ընդ իս. զի ամենե-
քեան՝ դուք ամպարշտեցայք, եւ ամենեքեան դուք ա-
30 նօրինեցայք յիս՝ ասէ Տէր։ * Զուր հարի զորդիսն ձեր,
եւ խրատ դուք ոչ ընկալարուք, սուր եկեր զմարգարէսն
ձեր.

---

(20) Ոմանք. Այլ երթայց 'ի վերայ ամենայն բլրոց.. անդ շուայտեցայց 'ի պոռնկութիւն։ Այլ ոմանք. պղծութիւն։ (22) Ոմանք. Եւ եթէ լուասցիս.. քեզ ոչ ճար.. կաս յանօրէնութիւնս քո։ (23) Ոմանք. Եւ զհետ բահաղու ոչ գնացայ։ (24) Ցօրինակին. Ըստ մանկութեան անձին իւրոյ։ (24) Ոմանք. Անձին իւրոյ պատապէկ լինէր.. որ խնդրիցեն զնա.. նորա գտցեն զնա։ (26) Ոմանք. Որպէս ամաչէ գող յորժամ ըմբռնեսցի.. եւ քահանայք իւրեանց։ (27) Ոմանք. Զի փայտին ասացին եթէ։ (28) Ոմանք. Զոհէին բահաղու։

ձեր. իբրեւ առեւծ սատակիչ, եւ ոչ զարհուրեցարուք:
* Լուարո՛ւք զպատգամն Տն. այսպէս ասէ Տէր. միթէ 31
անապատ եղէ տանդ Իղի, կամ անտառ երկիր խոպանա-
ցեալ. զի ասաց ժողովուրդ իմ, տիրեսցուք չեկես-
ցուք՝ եւ առ քեզ ոչ եկեսցուք: * Միթէ մոռասցի 32
հարսն զզարդ իւր, կամ կոյս զկանճզարդեղ կամարն իւր.
բայց ժողովուրդ իմ մոռացաւ զիս աւուրս անթիւս:
* Զի՞նչ եւս բարի հնարեսցիս 'ի ճանապարհս քո խնդրե- 33
լով զհաճոյութիւն. ոչ այսպէս, այլ եւ դու խաբ անզգա-
մեցար ապականել զճանապարհս քո: * Եւ 'ի ձեռս քո գտաւ 34
արիւն անձանց տնանկաց անմեղաց. ոչ 'ի վիհս գտի
զնա, այլ առ ամ կաղնեաւ: * Եւ ասացեր թէ անմեղ 35
եմ, դարձցի սրտմտութիւն նր յինէն: Ահաւասիկ ես
դատեցայց ընդ քեզ, զի ասացեր թէ ոչ մեղայ: * Զի 36
արհամարհեցեր յոյժ կրկնել զճանապարհս քո. եւ
յեգիպտոսէ՝ ամաչեսցես՝ որպէս ամաչեցերն յասորես-
տանեայց: * Զի եւ անտի ելցես ձեռս 'ի գլուխ եղեալ. զի 37
մերժեաց Տր զյոյսն քո, եւ ոչ եւս աջողեսցիս 'ի նմա:

ԳԼ. Գ.

Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ գնասցէ 'ի նմա- 1
նէ՝ եւ լինիցի առն այլում. եթէ դառնալով դարձ-
ցի անդրէն 'ի նա. ոչ աղտեղեալ աղտեղեսցի կինն
այն: եւ դու պոռնկեցար ընդ հովիւս բազումս, եւ դեռ
դարձար առ իս՝ ասէ Տէր: * Ամբարձ զաչս քո յուղղու- 2
թիւն եւ տես, ո՞ւր ոչ թաւթաւեցար 'ի ճանապարհս քո.
նստար դու նոյ իբրեւ ագռաւ միայնացեալ թափուր.
եւ աղտեղեցեր զերկիր պոռնկութք քո՝ եւ չարեօք քովք.
* Եւ ունեցար հովիւս բազումս 'ի գայթագղութիւն քեզ: 3
Երեսք կնոջ պոռնկի եղեն քեզ. անամօթեցար առ ա-
մենեսեան: * Ոչ իբրեւ զտուն կոչեցեր զիս. հայր եւ իշ- 4
խան.

---

(31) Ոմանք. Լուարուք զպատգամս Տն: (31) Ոսկան. Մի՞ թէ անապատ եղև տանդ Իղի: (32) Ոմանք. Եւ կոյս զկանճզարդեղ: (33) Ոմանք. Բարիս հնարեսցես.. այլ դու խաբ անզգամ": (36) Ոմանք. Կրկնել զճանապարհս քո: (37) Ոմանք. Ձեռն 'ի գլուխ եղեալ:
ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Եթէ դարձցի անդրէն.. աղտեղեսցի կինն այն, եւ դու աղտեղեցար ընդ հովիւս բազումս, եւ դարձար. կամ, դարձ առ իս՝ ասէ Տէր: (2) Ոմանք. Ո՞ւր ոչ թաւթաւեցար.. զերկիր պոռնկութք քովք: (3) Բազումք. Պոռնկի եղեն քո: (3) Ոսկան. Անամօթեցար: (4) 'Ի լատին". Ոչ իբրեւ զտուն կոչեցեր զիս. հանձանցս զա- մանակ "'ի բնէ": Ոմանք. Ոչ իբրեւ զտուն եւ անէր կոչեցեր զիս, եւ հայր եւ իշխան կուսութեան քոյ:

Digitized by Google

5 նորդ կուսութե քո : * Միթէ յաւիտեան կայցէ, կամ
'ի սպառ պահեսցի . ահա խօսեցար՝ և արարեր զա֊
մն չարիս՝ և զօրացար :
6 * Եւ ասէ ցիս Տէր յաւուրս յովսիայ արքայի . տեսե՞ր Գ.
զոր ինչ գործեաց բնակիչն Իսրայէլի . գնաց ամենայնի 'ի վ.ր
ամ լերանց բարձանց՝ և 'ի ներքոյ ամ անտառախիտ
7 ծառոց, և անդ պոռնկեցաւ : * Եւ ասացի յետ այն֊
չափ պոռնկութեան նր . դարձ առ իս, և ոչ դարձաւ . և
8 ետես զզօփութիւն նր ուխտադրուժն յուդա : * և ետես
թէ յաղագս որոց շնացաւ բնակիչն Իսրայէլի ըմբռնեցաւ . ար֊
ձակեցի զնա , և ետու նմա թուղթ ապահարզանի 'ի
ձեռս նր . և ոչ զարհուրեցաւ ուխտադրուժն յուդա
9 քոյր նր . այլ գնաց և պոռնկեցաւ և նա : * Եւ եղև
յոչինչ պոռնկութիւն նր . և շաղախեաց զերկիրն , զի շնայր
10 ընդ քարի և ընդ փայտին : * և 'ի վ.ր այսր ամի ոչ դար֊
ձաւ առ իս ուխտադրուժ քոյր նր յուդա՝ յամ սրտէ
11 իւրմէ , այլ սուտ ասէ Տէր : * Եւ ասէ ցիս Տէր , ար֊
դարացոյց զանձն իւր ապստամբութիւն Իսրայէլի առ ուխ֊
12 տադրուժութիւն յուդայ : * Այլ երթ և ընթերցիր ըզ֊
պատգամս զայսոսիկ 'ի կողմանս հիւսիսոյ , և ասաս֊
ցես . դարձ առ իս բնակիչդ Իսրայէլի՝ ասէ Տէր . և ոչ հաս֊
տատեցից զերեսս իմ 'ի վ.ր ձեր , զի ողորմած եմ ես՝
13 ասէ Տէր . և ոչ պահեցից ձեզ ոխս յաւիտեան : * Բայց
ծանիր զանիրաւութիւնս քո , զի 'ի Տէր Այ քո ամպարշ֊
տեցար . և տարածեցեր զճանապարհս քո օտարաց 'ի
ներքոյ ամ անտառախիտ ծառոց . և ձայնի իմում ոչ
14 լուար՝ ասէ Տէր : * Դարձարո՛ւք առ իս որդիք հեռա֊
ցեալք՝ ասէ Տէր , զի ես տիրեցից ձեզ . և առից զձեզ
մի 'ի քաղաքէ և երկուս յազգէ , և ածից զձեզ 'ի
15 Սիովն : * և տաց ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում . և հո֊
16 վուելով հովուեսցեն զձեզ իմաստութբ : * Եւ եղիցի
եթէ բազմանայցէք և աճիցէք 'ի վ.ր երկրի յաւուրսն
յայն :

---

(5) Ոմանք յաւելուն . Կայցէ բարկութիւն քո , կամ խաղաղ պա֊
հեսցի : (6) Ոմանք . Բնակիչն Իսրայէլի : (7) Ոմանք . Զզօփու֊
թիւն ուխտադրժի" : (9) Ոմանք . Ընդ փայտի և ընդ քարի :
(12) Բազմք . Այլ գն երթ և ընթերցիր զպատգամսդ զայսոս
(13) Ոմանք . Ամ անտառախիտ փայտից . և ձայն" : (14) Յօ֊
րինակին 'ի Բնաբանի գրեալ . Ասէ Տէր . . տիրեցից զձեզ , և ա֊
ռից զձեզ . 'ի լուսանցս լուսերոյն նշանակի տաղագրեալ՝ տիրե֊
ցից ձեզ : համաձայն եօթանց : Ուր օրինակ մի ունի . Ասէ Տէր .
զի ես ընկալայց զձեզ մի 'ի քաղաքէ և : և այլ օրինակ մի .
զի ես ընտրեցից զձեզ մի 'ի քա" : (15) Բազմք . Եւ տաց
ձեզ հովիւս ըստ : (16) Ոմանք . Ո՛չ և ոչ ասասցեն . . և ոչ
անկանիցի 'ի սիրտ :

յաւուրսն այնոսիկ՝ ասէ Տէր, ոչ ևս ասասցեն՝ տապանակ կտակ-
կարանաց սրբոյն Իսրայէլի. և ոչ անկցի ՚ի սիրտ. և ոչ ան-
ուանեսցի ՚ի նմա. և ոչ ևս խնդրեսցի, և ոչ գործես-
ցի։ Յաւուրսն յայնոսիկ * և ՚ի ժամանակին յայնմիկ 17
կոչեսցեն զԵրուսաղէմ Աթոռ Տն. և ժողովեսցին ամ ազգք յա-
նուն Տն յԵմ. և ոչ ևս գնասցեն զհետ խորհրդոց սըր-
տից իւրեանց չարաց։ * Յաւուրսն յայնոսիկ ժողո- 18
վեսցին տունն Յուդայ առ տունն Իսրայէլի. և եկեսցեն ՚ի
միասին ՚ի հիւսիսոյ՝ և յամ գաւառաց յերկիրն զոր ետու
ժառանգութիւն հարցն իւրեանց։ * Եւ ես ասացի, եղիցի Տէր։ 19
Զի կարգեցից զքեզ յորդիս, և տաց քեզ զերկիրն ըն-
տիր, ժառանգութիւն ամենակալի Այ ամենակալին ազգաց.
և ասացից թէ հայր կոչեսցես զիս, և ոչ ևս դառնայ-
ցես յինէն։ * Բայց որպէս անարգանէ կին զամուսինն իւր- 20
այնպէս անարգանեաց զիս տունն Իսրայէլի՝ ասէ Տէր։ * Ձայն 21
՚ի շրթանց գուժեաց՝ լալոյ և աղաչանաց որդւոցն
Իսրայէլի. զի անիրաւեցան ՚ի ճանապարհս իւրեանց և մոռ-
ացան զԱծ սրբն իւրեանց։ * Դարձարուք որդիք՝ դար- 22
ձիք, և ես բժշկեցից զբեկութիւն ձեր. և ասացէք, ահա-
ւասիկ կամք. զի դու ես Տէր Այ մեր։ * Արդարև՝ ստա- 23
խօսք էին բլուրք և զօրութիւնք լերանց. բայց ՚ի ձեռն
Տն Այ մերոյ է փրկութիւն Իսրայէլի։ * Եւ ամօթ ծախեաց 24
զվաստակս հարցն մերոց ՚ի մանկութենէ իւրեանց. զո-
խարս նց և զանդեայս, և զուստերս և զդստերս իւր-
եանց։ * Ննջեցաք ամօթով մերով, և ծածկեցին զմեզ 25
անարգանք մեր. քանզի առաջի Այ մերոյ մեղաք մեք և
հարքն մեր ՚ի մանկութենէ մինչև ցայսօր. և ոչ լուաք ձայ-
նի Տն Այ մերոյ։

ԳԼ. Դ.

Դ. Եթէ դարձցի առ իս Իէլ՝ ասէ Տէր Այ, դարձցի. 1
և եթէ բարձցէ զպղծութիւնս իւր ՚ի բերանոյ իւր-
մէ. յԱյ ոչ Եմի, և յերեսաց իմոց երկիցէ։ * Եւ երդ- 2
նուս

---

(17) Օրինակ. Ոչ ևս գնասցեն զհետ խորհրդոց իւրեանց.
(18) Օրինակ. Տունն յուդայ առ տունն Իէլի. . յորում ժառ-
անգեցուցից. (19) Օրինակ. Եւ ասացի թէ հայր կոչ".
(20) Օրինակ. Անարգանեաց կին զամուսինն իւր. (21) Օր-
ինակ. Լալեան և աղաչանաց. . և անիրաւեցան ՚ի ձեռն".
(22) Օրինակ. Դարձարուք, և ես բժշկ". . ասացէք հաւանեալ.
(23) Օրինակ. Բլուրքն և զօրութիւնք լերանց. . փրկութիւն
Իէլի. (24) Օրինակ. Զվաստակս իւրեանց. (25) Օրինակ. Ի
մանկութենէ մերմէ. կամ, իւրեանց մինչև.
ԳԼ. Դ. (1) Օրինակ. Ասէ Տէր. դարձցի. . վն ... յերեսաց
... (2) Օրինակ. Եթէ կենդանի է. . և ծածկեա. ...

նուցուս՝ թէ կենդանի է Տր՟ ճշմարտութ՟՝ և իրաւամբք՝
և արդարութ՟ ։ օրհնեսցին նովաւ ազգք, և նովիմբք
3 գովեսցին ։ * Զի այսպէս ասէ Տր՟ ցարս Յուդայ և
ցբնակիչս Եմ՟ի ։ Հերկեցէք ձեզ հերկս, և մի՛ սերմա-
4 նէք 'ի վերայ փշոց ։ * Թլփատեցարուք ա՟յ ձերում, և
թլփատեցէք զանթլփատութի՟ն սրտից ձերոց արք Յուդայ
և բնակիչք Եմ՟ի ․ գուցէ ելանիցէ իբրև զհուր սրտմտու-
թի՟ն իմ․ բորբոքեսցի, և ո՛չ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ յե-
5 րեսաց չար գործոց ձերոց ։ * Գո՛յժ տուք 'ի Հրէաս-
տան ․ լո՛ւր լիցի յԵմ՟․ և ասացէք՝ փո՛ղ հարէք 'ի վերայ
երկրին ․ ղաղաղա՛կ բարձէք ․ գոչեցէք ․ ժողովեցարուք
6 և մտէք 'ի քաղաքս պարսպաւորս ։ * Առէ՛ք՝ փախերուք
'ի Սիովն ․ փութացարուք՝ մի՛ կայք ․ զի ածից ես չա-
7 րիս 'ի հիւսիսոյ, և բեկումն մեծ ։ * Ե՛լ առեւծ 'ի մոր-
ւոյ իւրմէ սատակե՛լ զազգս ․ խաղաց և՛ ել 'ի տեղւոջէ
իւրմէ՝ առնել զերկիր քո աւերակ ․ և քաղաքք քո քակ-
8 տեսցին առ 'ի չգոյէ բնակչաց 'ի նմ՟ ։ * 'Ի վե՟ր այդորիկ
քրձազգածս եղերուք՝ կոծեցարուք, ճի՛չ բարձէք ․ զի
9 ո՛չ դարձաւ սրտմտութե՟ն բարկութե՟ն Տն՟ 'ի ձէնջ ։ * Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր՟ ․ կորիցէ սիրտ թա-
գաւորին՝ և սիրտ իշխանացն ․ քահանայքն յիմարես-
10 ցին, և մարգարէքն զարմասցին ։ * Եւ ասեմ, ո՛ Տր՟
Տր՟, խաբէութեամբ ուրեմն խաբեցեր զժողովուրդն զայն՝
և զԵմ՟ ․ զի ասացեր թէ խաղաղութի՟ն եղիցի ձեզ, և հա-
11 սանիցէ սուր մինչև յանձինս նոցա ։ * 'Ի ժամանակին
յայնմիկ ասասցեն ցժողովուրդդ ցայդ՝ և ցԵմ՟, այս
մոլորութե՟ յանապատի ։ Ճանապարհ դստեր ժողովր-
12 դեան իմոյ՝ ո՛չ 'ի մաքրութի՟ն և ո՛չ 'ի սրբութի՟ն ․ * Ոգի լրու-
թե՟ 'ի նմանէ եկեսցէ ինձ ։ Այսուհետև ես խօսեցայց
13 Ը՟ նս՟ դատաստանօք իմովք ։ * Ահա իբրև զամպ ելցէ՝
և իբրև զմրրիկ կառք նր՟ ․ արագագոյն քան զարծուիս
14 երիվարք նր՟ ։ Վա՛յ մեզ՝ զի չուառացաք ։ * Լուա՛ 'ի չա-
րեաց զսիրտ քո Եմ՟՝ զի ապրեսցիս ․ մինչև ցե՞րբ դը-
15 տանիցեն 'ի քեզ խորհուրդք ցաւոց քոց ։ * Զի ձայն
գուժկանի 'ի Դանայ, և լուիցին ցաւք 'ի լեռնէ Եփրե-
16 մի ։ * Գո՛յժ արկէք զայս ազգաց ․ ահաւասիկ հասեալ
են

նովիմբ գովեսցին ։ (4) Ոմանք ․ Յերեսաց չարաց ․ կամ, չարեաց գործոցն ։ (5) Ոմանք ․ Լուր լիցի յԵմ՟ ․ ․ և մտա-ցուք 'ի քաղաքս ։ (6) Ոսկան ․ Առէք փախերուք 'ի սիոն ։ (8) Յօրինակին ․ կոծեցարուք ․ ճիչ բար" ։ (10) Ոմանք ․ Խաբէութեամբ ուրեմն խաբեցեր զժո" ։ (11) Ոմանք ․ 'Ի ժա-մանակին յայնմիկ ասասցեն ․ ․ այս մոլութե ․ ․ 'ի Ճանա-պարհ դստեր ժո" ։ (13) Ոմանք ․ Վա՛յ մեզ զի թշուա-ռացաք ։ (16) Ոմանք ․ Յուշ արարէք ազգաց ․ ահաւա-

են յԷմ. պատմեցէք թէ գունդք գան յերկրէ հեռա-
ւորէ, ձայն ետուն 'ի քաղաքս Հրէաստանի. * Իբրեւ 17
պահապանք ագարակի շուրջ պատեցան զնովաւ: Զի
անփոյթ արարեր զինեն՝ ասէ Տէր: * Ճանապարհք քո 18
եւ գնացք քո արարին քեզ զայդ ամ. այդ խակ է չա-
րութե քո՝ եւ դառնութի. զի եհաս 'ի սրտի քում: * Որո- 19
վայն իմ, որովայն իմ ցաւէ, եւ զգայարանք սրտի իմոյ
հեծէ. սիրտ իմ գեղու, եւ անձն իմ ոչ դադարեսցէ.
զի ձայն փողոյ լուաւ անձն իմ, զգոյժ պատերազմի
եւ զթշուառութե: * Բեկումն 'ի վր բեկման. բազում 20
բարձէք, զի թշուառացաւ ամ երկիր յանկարծակի.
չուառացաւ խորանն, եւ քակեցան փեղկք խորանի
իմոյ: * Մինչեւ յե՞րբ տեսանիցեմ փախստականս. լսե- 21
ցեմ զձայն փողոյ: * զի իշխանք ժողովրդեան իմոյ զիս 22
ոչ ծանեան. զի որդիք անմիտք են, եւ ոչ հանճարեղք.
իմաստունք են 'ի չար գործել, եւ զբարի ինչ առնել ոչ
գիտացին: * Հայեցայ յերկիր՝ եւ ահա թափուր, եւ ոչ 23
ինչ գոյր, եւ յերկինս՝ եւ ոչ էր լոյս նց: * տեսի զլերինս՝ 24
եւ կային յերերի, եւ զամ բլուրս խռովեալս: * Հայեցայ՝ 25
եւ ահա ոչ գոյր մարդ. եւ ամ թռչունք երկնից սասանե-
ցին: * տեսի՝ եւ ահա աւերակ էր կարմելոս, եւ ամ քա- 26
ղաքք նր հրձիգք. յերեսաց տն, եւ յերեսաց բարկու-
սրտմտութե նր սատակեցան: * Այսպէս ասէ Տր. 27
աւերեսցի երկիր ամ. եւ վախճան ոչ արարից: * 'ի վր 28
այսր ամի սուգ առցէ երկիր՝ եւ խաւարեսցին երկինք.
'ի վերուստ. զի խօսեցայ՝ եւ ոչ զղջացայց, դիմեցի՝ եւ
ոչ դարձայց 'ի նմանէ: * 'ի ձայնէ հեծելոց եւ 'ի ձգե- 29
լոյ աղեղանց խուսեաց աշխարհն ամ, եւ մտեցին յայրս,
եւ թագեան յանտառս, եւ ելին 'ի քարանձաւս: ամ քա-
ղաքք լքան՝ եւ ոչ բնակէր 'ի նս մարդ: * Եւ դու թշ- 30
ուառական զի՞ գործեսցես. եթէ կարմիր զգեցցիս,
եւ զարդարու ոսկւով զարդարեսցիս, եւ ածասցես ծիրա-
նիս յաչս քո. 'ի զուր են զարդարանք քո: Մերժեցին
զքեզ հոմանեակք քո, եւ խնդրեն զքեզ: * Զի զձայն իբրեւ 31
երկ-

գին: (18) Օրինակ մի. Զի եհաս 'ի սրտի քում: (19) Օ-
րինակ. Սրտի իմոյ հեծէին. կամ, հեծեն.. պատերազ-
մի եւ զթշուառութե: (20) Օրինակ. Թշուառացաւ խորանն
..փեղկք քո": (22) Օրինակ. Եւ զբարին առնել ոչ գի":
(24) Յօրինակին. Զլերինս, եւ կային յերերի: (26) Օրինակ.
Սրտմտութե նր սատակեցան: (27) 'Ի շատ". Վախճան
ինչ արար": (28) Օրինակ. Եւ ոչ զղջացայ.. եւ դարձայց 'ի
նմանէ: (30) Օրինակ. Զի գործեսցես թշ".. եւ ածասցես
ծարիր.. եւ խնդրեն զանձն քո: (30) Բազումք. Եւ ածես
զեւ ծարիր յաչս: (31) Օրինակ. Եւ լսացայց զձայն կա-

զերկանց անդրանկածնի լուայ զհեծութիւն քոյ. Ձայն
դստեր Սիոնի մեղկասցի, և լուծցէ զձեռս իւր։ Վայ ինձ,
զի պակասեաց անձն իմ ՚ի վերայ սպանելոցն։

ԳԼ. Ե.

1 Ընթացարո՛ւք յայսկոյս և յայնկոյս ընդ ճանապարհս
Եմի. և տեսէք և ծանիջի՛ք, և խնդրեցէք ՚ի հրա-
պարակս նց, եթէ գտանիցէք այր մի որ առնիցէ զի-
րաւունս, և խնդրիցէ հաւատս. և եղէց նց քաւիչ՝ ա-
2 սէ տր։ *Եթէ ասիցեն կենդանի է տր. թէպէտ և
3 սուտ իսկ երդնուցուն։ *Տր տր աչք քո ՚ի հաւատս.
տանջեցեր զնս, և նց ոչ ցաւեցան. վախճանեցեր զնս,
և ոչ կամեցան ընդունել զխրատ։ Կարծրացուցին զե-
րեսս իւրեանց քան զվէմ, և ոչ կամեցան դառնալ։
4 *Եւ ես ասացի՝ թերևս աղքատք իցեն. վն այնորիկ
ոչ կարացին ճանաչել զճանապարհս տն, և զիրաւունս
5 այ։ *Երթայց առ հարուստն՝ և խօսեցայց ընդ նս.
թէ նոքա գիտասցեն զճանապարհս տն և զիրաւունս այ։
և նոքա առհասարակ խորտակեցին զլուծն, և
6 խզեցին զամոկսս։ *Վն այնորիկ եհար զնս առեւծ
յանտառէ, և գայլ մինչև ՚ի տունս նոցա սատակեաց
զնոսա։ զարթեաւ ընձ ՚ի վր քաղաքաց նց, և ամենե-
քեան որ ելանիցեն ՚ի նոցանէ՝ անկցին գէշ. զի յաճա-
խեցին զամպարշտութիւն իւրեանց, զօրացան յապստամբ-
7 բութ իւրեանց։ *Որո՞վ այսոքիւք հաշտեցայց ը քեզ։
որդիքն քո թողին զիս, և երդնուին ՚ի չաստուածս.
յագեցուցի զնս՝ և շնային, և ՚ի պոռնկանոցս օթևանս
8 առնէին։ *Ձիք մատակախանձք եղեն, իւրաքանչիւր
9 ՚ի կին ընկերի իւրոյ վրնջէին։ *Միթէ ՚ի վր այսր
ամի ոչ առնիցեմ այցելութիւն ասէ տր. կամ յազգէ այն-
պիսւոյ ոչ խնդրէ վրէժ անձն իմ։
10 *Ելէք ՚ի պարիսպս նց և կործանեցէք. բայց վախ-
ճան մի առնիցէք։ Թողէք զհիմունս նորա՝ զի տն են։
11 *Զի արհամարհելով արհամարհեցին զիս տունն իէլի
12 և տունն յուդայ, ասէ տր։ *Ստեցին տն իւրեանց, և
ասեն ոչ ինչ է այդ. և ոչ եկեսցեն ՚ի վր մեր չարիք, և
ոչ-

Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Յայսկոյս յայնկոյս ընդ ճնպհս. . առնէ՝ իրաւունս։ (3) Բազումք. Տր աչք քո ՚ի հաւ"։ (4) Ոմանք. Եւ ասացի. . վն այսորիկ ոչ։ (5) Ոմանք. Թէ նոքա գիտասցեն զճանապարհս. . և խզեցին զամոկսս. (6) Այլք. Առեւծ յանտառէ. կամ, յանտառի։ (6) Ոմանք. Անկանիցին գէշ։ (7) Ոմանք. Եւ ՚ի պոռնկոցս օթեւանս։ (8) Ոմանք. Ձիք մատակախանձք եղեն։ (9) Ոմանք. Ո՞չ խնդրեսցէ վրէժ։

Digitized by Google

զսուր եւ զսով ոչ տեսցուք ։ * Մարգարէքն մեր էին 'ի 13
հողմն, եւ բանն տն ոչ գոյր 'ի նս ։ այնպէս եղիցի նց ։
* Վն այսորիկ այսպէս ասէ տր ած ամենակալ. փո- 14
խանակ զի խօսեցայք զբանդ զայդ՝ ահաւասիկ ես ե-
տու զբանս իմ 'ի բերան քո հուր, եւ զժողովուրդդ զայդ
փայտ. եւ կերիցէ զնս ։ * Զի ահաւասիկ ես ածից 'ի 15
վր ձեր ազգ 'ի հեռաստանէ տունդ Իէլի՝ ասէ տր, ազգ
որ առաջին. ազգ որ յաւիտենից. ազգ որոյ ոչ լսիցես
զլեզուս նր ; եւ ոչ իմանայցես զխօսս նր ։ * Կապարճք 16
նր իբրեւ զգերեզմանս բաց են. ամենեքին զօրաւորք ։
* եւ կերիցեն զհունձս ձեր՝ եւ զհաց. եւ կերիցեն զուս- 17
տերս ձեր՝ եւ զդստերս. եւ կերիցեն զոչխար եւ զարջառ
ձեր ։ եւ կերիցեն զայգիս եւ զթզենիս ձեր եւ զձիթենիս ։
եւ կործանեսցեն զամուր ամուր քաղաքս ձեր. եւ յորս դուքն
ապանծացեալ էք՝ սրով սատակեսցեն ։ * Եւ եղիցի յա- 18
ւուր յայնմիկ ասէ տր ած քո. ոչ արարից զձեզ 'ի վախ-
ճան ։ * եւ եղիցի յորժամ ասիցեն՝ վն էր արար տր ած 19
մեր մեզ զայս ամ, ասիցես ցնս. փոխանակ զի թողէք
զիս՝ եւ ծառայեցէք աստուածոց օտարաց յերկրի ձե-
րում, նոյնպէս ծառայեսջիք օտարաց յերկրի՝ որ ոչ
ձեր իցէ ։

Զ * Պատմեցէք զայդ 'ի տուն Յակոբայ, եւ լսելի լիցի 'ի 20
տունն յուդայ, եւ ասացէք. * Լուարուք զայս ժողովուրդդ 21
յիմար եւ անմիտ, որոց աչք են եւ ոչ տեսանեն, եւ ա-
կանջք եւ ոչ լսեն ։ * Եթէ յինէն ոչ երկնչիցիք՝ ասէ 22
տր, կամ յերեսաց իմոց ոչ սարսիցէք. որ կարգեցի
զաւազ սահման ծովու. հրաման յաւիտենական՝ եւ ոչ
անցցէ զնովաւ. խռովեսցի՝ եւ ոչ կարասցէ ելանել.
գոչեսցեն ալիք նր՝ եւ ոչ անցանեն զնովաւ ։ * Եւ ժո- 23
ղովրդեանս այսորիկ եղեւ սիրտ անհնազանդ՝ եւ անհա-
ւան. Թիւրեցան՝ եւ անցին գնացին ։ * եւ ոչ ասացին 'ի 24
սիրտս իւրեանց. երկիցուք 'ի տեառնէ այ մերմէ. որ տայ
մեզ

---

(14) Ոմանք. Վն այսորիկ այսպէս.. ահաւասիկ ես ե-
տու զբանս իմ.. եւ զժողովուրդն զայն փայտ ։ (15) Ո-
մանք. Զի ահաւասիկ ես ։ (15) Այլ. Ոչ լսիցես զլե-
զու նորա ։ (17) Ոմանք. Զուստերս եւ զդստերս ձեր..
եւ զձիթենիս ձեր. եւ կասցեն զամուր ա".. յոր դուք
սպանծ".. սրով սատակեսցեն ։ (17) 'Ի լուս". Եւ յորս
դուքն յուսացեալ էք ։ (19) Ոմանք. Յորժամ ասիցէք..
ասասցես ցնս. փխնկ զի թո" ։ (21) Ոմանք. Ժողովուրդ
յիմար, որոյ աչք են ։ (22) Ոմանք. Ոչ երկնչիջիք՝ ասէ
տր.. եւ ոչ անցանէ զնովաւ.. եւ ոչ կարասցէ. գոչեն".
.. եւ ոչ անցցեն զնովաւ ։ (22) 'Ի լուս". Սահման յաւի-
տենական ։ (23) Ոմանք. Անհնազանդ եւ անհանճար ։

մեզ զանձրեւ զկանուխ եւ զանագան, ըստ ժամանակի
25 լրութեան հրամանի հնձոց՝ եւ պահեաց զմեզ: * Անօրէ-
նութիւնք մեր վրիպեցուցին զայն, եւ մեղք մեր մերժե-
26 ցին զբարութիւն 'ի մէնջ: * զի գտան 'ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ ամպարիշտք. եւ որոգայթս իբրեւ զխարմս հաւոր-
27 սաց կանգնեցին ապականել զմարդիկ: * եւ ըմբռնելին
իբրեւ զորոգայթս անկեալս լի թռչնովք. այնպէս լի
են տունք նոցա նենգութեամբ: Վասն այսորիկ ստուարացան
28 մեծացան՝ * գիրացան եւ պարարտացան, եւ անցին ըզ-
բանիւք իմովք 'ի չարութեան. դատաստան արդար ոչ
դատեցան. զիրաւունս որբոյն՝ ոչ իրաւացուցին. եւ
29 զդատաստան այրւոյն՝ ոչ դատեցան: * Միթէ 'ի վերայ
այսր ամի ոչ առնիցեմ այցելութիւն ասէ Տէր. կամ յազ-
30 գէ այնպիսւոյ ոչ խնդրիցէ վրէժ անձն իմ: * Ցիմա-
31 րութիւնք եւ արհաւիրք եղեն 'ի վերայ երկրի: * մարգարէք
սուտ մարգարէանային, եւ քահանայք ծափ հարկանէին
նոցա. եւ ժողովուրդ իմ սիրեաց զայն. եւ զի՞նչ գործիցէք
առ յապայ:

ԳԼ. Զ.

1 Զօրացարո՛ւք որդիք բենիամենի 'ի մէջ Եմ. փո՛ղ
հարէք 'ի Թեկուէ, եւ 'ի վերայ բեթաքարմայ առէք
նշան. զի չարիք կարկառեալ գան 'ի հիւսւսոյ, եւ բե-
2 կումն մեծ * եղիցի գեղեցկին եւ փափկացելոյն: եւ բարձ-
3 ցի բարձրութիւն քո դուստր սիովնի: * Եկեսցեն 'ի նմա
հովիւք եւ խաշինք իւրեանց, եւ կանգնեսցեն շուրջ զնո-
վաւ զխորանս իւրեանց. եւ հովուեսցեն իւրաքանչիւր
4 ձեռամբ: * Պատրաստեցարո՛ւք 'ի վերայ նորա 'ի պատե-
րազմ. արիք եւ ելցուք 'ի վերայ նորա 'ի միջօրէի: Վայ մեզ
զի անցեալ կարճացաւ, եւ հասին մեզ ստուերք երեկո-
5 ւոյ: * Արիք եւ ելցուք գիշերի, եւ ապականեսցուք ըզ-
6 հիմունս նորա: * զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Ջար-
դեցէք զփայտակերտս նորա, արկէք 'ի վերայ Եմի զօր. զի
նա է քաղաք ամենայն սուտ. բռնութիւն 'ի մէջ նորա:
7 * Որ օրինակ ցրտացուցանէ գուբ զջուր իւր, այն-
պէս եւ նա ցրտացուցանէ զչարիս իւր: ամպարշտութիւն
եւ

(27)(28) Ոմանք. Վասն այնորիկ ստուարացան եւ մեծա-
ցան, եւ գիրացան եւ պարարտեցան: (29) Ոմանք. Յազգէ
յայնպիսւոյ ոչ խնդրեացէ վրէժ: (31) Ոմանք. Սուտ
մարգարէանային: (31) Այլք. Ծափս հարկանէին նոցա:
Գլ. Զ. (4) Բազումք. 'Ի վերայ նորա 'ի պատերազմ. . 'ի վերայ նորա
'ի միջօրէի: (4) Ոմանք. Եւ հասին ստուերք երեկոյ:
(5) Ոմանք. Եւ ելցուք 'ի գիշերի: (6) Ոմանք. 'Ի վերայ
Եմի զօրս: (7) Ոմանք. Նոյնպէս եւ նա ցրտա՛՛. եւ Թըշ-

Digitized by Google

և չարութիւն լուիցի 'ի միջի նր. յանդիմանութիւն իւր հանա-
պազ: Ցաւովք և տանջանօք *խրատեսցիս Երուսաղէմ, գու- 8
ցէ երբեք մերժեսցի անձն իմ 'ի քէն. գուցէ երբեք ա-
րարից 'զքեզ անապատ երկիր՝ ուր ոչ ոք երբեք բնա-
կեսցէ: * Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. կթեսջիք՝ 9
կթեսջիք. ճռաքաղ արարէք զմնացորդս Իէլի. և դարձու-
ցէն կրկնեսջիք ոչ կթօղ յոտն իւր. * Առ ո՞ ընդ ո՛ւմ 10
խօսեցայց, և ո՞ւմ երդուեցայց վկայութիւն և լուիցէ. անհաւա-
տիք անթլփատ են ականջք նց, և ոչ կարեն լսել: Ա-
հա բանն Տն եղև նց 'ի նախատինս, և ոչ են ախորժե-
լի նմա: * Եւ ես զբարկութիւն իմ լցի և արգելի, և 11
ոչ վախճանեցի զնս: հեղից 'ի վր տղայոց արտաքուստ,
և 'ի ժողովս երիտասարդաց 'ի միասին. զի այր և կին
առհասարակ ըմբռնեսցին. ծեր՝ հանդերձ կատարե-
լովն աւուրբք ըմբռնեսցին: * Եւ ըմբռնեսցին տունք 12
նց 'ի ձեռս օտարաց. անդք և կանայք նց 'ի միասին:
զի ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր բնակչաց երկրին այնորիկ՝
ասէ Տր: * Զի 'ի փոքուանց նց մինչև ցմեծամեծս, ա- 13
մենեքեան կատարեցին զանօրէնութիւնս. 'ի քահանայէ
մինչև 'ի սուտ մարգարէ, ամենեքեան արարին ստու-
թիւն: * Եւ բժշկեցին զհարուածս ժողովրդեան 14
իմոյ ընդ արհամարհանս. և ասէին՝ խաղաղութիւն, խա-
ղաղութիւն. և ո՞ւր է խաղաղութիւն: * Յամօթ եղեն զի 15
պակասեցին. և ոչ այնպէս ամաչեցեալք ամաչեցին, և զա-
նարգանս իւրեանց ոչ գիտէին 'ի միտ: Վն այնորիկ անկ-
ցին 'ի կործանումն իւրեանց. և 'ի ժամանակի այցե-
լութեան իւրեանց սատակեսցին, ասէ Տր:
Ե * Այսպէս ասէ Տր. կացէք 'ի ճանապարհս և տեսէ- 16
ցէք, և հարցէք զյաւիտենական շաւիղս Տն. և տեսէք
որ է ճանապարհն բարի, և գնացէք ընդ նա, և գտջիք
սրբութիւն անձանց ձերոց: և ասացին թէ ոչ երթիցուք:
* կացուցի 'ի վր ձեր դէտս, լուարուք բարբառոյ փո- 17
ղոյն. և ասեն, ոչ լուիցուք: * Վն այնորիկ լուան 18
ազգք, և որ հովուէին զհօտս 'ի նս: * Լուր երկիր, ա- 19
հաւասիկ ես ածից 'ի վր ժողովրդեանդ այդորիկ չա-
րիս,

ամբարշտութիւն լուիցի 'ի միջի: (9) Ոմանք. Եւ անդէն կրկն
կթեսջիք: (10) Ոմանք. Ընդ ո՞ւմ խօսեցայց, և մատե-
նից վկայութի. . անհաւանիք անթլփատութեն: (11) Ոմանք.
Կատարելովն աւուրբք. (13) Ոմանք. Մինչև 'ի մե-
ծամեծս: (14) Այլք. Եւ բժշկէին զհարուածս": (14) Ո-
մանք. Եւ ասեն. խաղաղ": (15) 'Ի չ..." իւրեանց անկա-
նիցին, ասէ Տր. հանդերձ 'ի յետս": (17) Ոմանք.
Եւ կացուցի 'ի վր ձեր: (18) Ոմանք յաւելուն. Զհօտս
'ի նս. որքան են ընդ նոսա:

ցէս, ըստ պտղոյ ապստամբութեան խորհրդոց. զի բանից
20 իմոց ոչ անսացին, և զօրէնս իմ մերժեցին: * Ընդէ՞ր
է այդ զի բերես ինձ խունկս 'ի Սաբայ, և կինամոմոն
յերկրէ հեռաւորանէ: ողջակէզքն ձեր՝ չեն ընդունե-
21 լի, և զոհք ձեր ինձ ոչ քաղցրացան: * Վա՛սն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես տաց 'ի վ՛ր ժողովրդ-
եանդ այդորիկ ախտ, և ախտասցին 'ի նմին, հարք և
որդիք 'ի միասին. դրացին և ընկեր իւր կորիցեն:
22 * Այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ զօր գայ 'ի հիւսւսոյ.
ազգ մեծ. Թագաւորք բազումք զարթիցեն 'ի ծագաց
23 երկրէ, * աղեղնաւորք և տիգաւորք. ազգ ժպիրհ և
անողորմ. ձայն նո՛ր իբրև զձայն ծովու յարուցելոյ. հա-
ւօք և երիվարօք ճակատեսցի, և լատեսցի իբրև զհուր
24 'ի պատերազմ 'ի վ՛ր քո դուստր Սիովնի: * Լուաք ըզլ-
լուր նց՝ և լքան ձեռք մեր. նեղութիւնք կալան զմեզ
25 իբրև երկնելիք ծննդականի: * Մ՛ի ելանէք յանդս, և
ընդ ճանապարհս մ՛ի գնայք. զի սուր թշնամեաց շուրջ
26 պատեալ է: * Դուստր ժողովրդեան իմոյ քուրձ ըզգ-
եցցիր. մոխիր ստարածեա. սուգ զաւակ սիրելւոյ, և
կոծեաց կոծ ողորմ. զի յանկարծակի եկեսցէ թշուա-
27 ռութիւն 'ի վ՛ր քո: * Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց
պաշարելոց, և գիտասցիր 'ի փորձել ինձ զճանապարհս
28 դոցա: * ամենեքեան անհնազանդք գնան կամակորու-
թբ. իբրև զպղինձ և զերկաթ՝ ամենեքեան ապականե-
29 նեալ ք: * Պակասեցին փուքք 'ի հրոյ. ապականեաց կա-
պարր. զո՛ւր աշխատի արծաթագործն, և նոցա չարիքն
30 ոչ հալեցան: * արծաթ խոտան կոչեցէք զնո, զի խո-
տեաց զնոսա Տէր: Լուարո՛ւք զպատգամս Տն՛ ամ՛ հզ-
րեաստան:

ԳԼ. Է.

1 Պատգամն որ եղև առ Երեմիա 'ի Տէ՛ն՝ և ասէ: * Կաց Ը
2 'ի դրան տանն Տն՛՝ և ընթերցիր անդ զբանս զայս.
և ասասցես: Լուարո՛ւք զբան Տն՛ ամ՛ հրէաստան որք
մտանէք ընդ դրունս ընդ այդոսիկ երկիրպագանել
3 Տն՛: * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Ած Իէլի. ուղղեց-
ու

(20) Ոմանք. խունկս 'ի Սաբայէ: (20) Ոմանք. Եւ կինամոմն յերկրէ": (21) Ոմանք. Այդորիկ ախտս: (22) Ոմանք. Ահաւասիկ զօր գայ... և Թագաւորք բազումք: (26) Ոմանք. կոծեաց կոծ... թշուառութիւն 'ի վ՛ր ձեր: (27) Ոմանք. Եւ գիտասցիք փորձել ինձ զճանապարհս դոցա: (28) 'Ի լուսանց". Ամենեքեան գնան կամակոր". հանդերձ ամենայն 'ի բնոց": (28) Ոմանք. Կամակորութբ և իբրև: (30) Ոմանք. Տն՛ ամ՛ հզօրեաստանի:

Digitized by Google

ա՛րարէք զճանապարհս ձեր՝ և զգնացս, և բնակեցուցա-
ցից զձեզ ՚ի տեղւոջս յայսմիկ ։ * Եւ մի՛ յանձնապաստան 4
լինիք ՚ի բանս սուտս. զի ամենևին ոչ օգնեսցեն ձեզ՝
որ ասեն՝ տաճար Տ̅ն է ։ * Թէ ուղղելով ուղղեսջիք 5
զճանապարհս ձեր և զգնացս. և եթէ առնելով առնի-
ցէք իրաւունս ՚ի մէջ առն և ընկերի իւրոյ ։ * Եւ զեկն 6
և զորբն և զայրին ոչ յաղթահարիցէք. և արիւն ան-
պարտ ոչ հեղուցուք ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ. և զհետ
աստուածոց օտարաց ոչ երթիցէք չարի ձերում ։ * Բնա- 7
կեցուցից զձեզ ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ, յերկրի զոր
ետու հարցն ձերոց յաւիտենից մինչև յաւիտեանս ։
* Ապա թէ դուք յանձնապաստան լինիք ՚ի բանս սու- 8
տութեան, ուստի ոչ ինչ օգտիցիք ։ * Եւ գողանայցէք. և 9
սպանանիցէք, և շնայցէք, և երդնուցուք սուտ, և արկա-
նիցէք խունկս Բահաղու, և երթիցէք զհետ աստուա-
ծոց օտարաց. զորս ոչ գիտիցէք, ստոյգ՝ ուստի և չար
լինիցի ձեզ ։ * Եւ գայցէք կայցէք առաջի իմ ՚ի տանս 10
յայսմիկ՝ յորոյ վ̅ր կոչեցեալ է անուն իմ. և ասիցէք.
Մերժեցաք յառնելոյ զամ̅ զարշելիսն զայսոսիկ ։ * Մի՞ 11
թէ այր աւազակաց եղև տունդ իմ. յորոյ վ̅ր կոչե-
ցեալ է անուն իմ այդր առաջի ձեր. և ես ահաւասիկ
տեսանեմ ասէ Տ̅ր ։ * Զի շոգայք ՚ի տեղին իմ ՚ի Սելով, ուր 12
բնակեցուցի զանուն իմ անդ զառաջինն. և տեսէք զինչ
արարի ընդ նա յերեսաց չարեաց ժողովրդեան իմոյ
Իսրայէլի ։ * Եւ արդ փոխանակ զի արարէք զայդ ամ̅ գործս՝ 13
ասէ Տ̅ր. և խօսեցայ ընդ ձեզ ընդ առաւօտս խօսելով.
և ոչ լուարուք ինձ. կոչեցի զձեզ՝ և ոչ ետուք ինձ պա-
տասխանի ։ * Եւ արարից ընդ տունդ ընդ՝ այդ՝ յորոյ 14
վ̅ր կոչեցեալ է անուն իմ, յոր դուքդ ապաստանեալ էք ։
և ընդ տեղիդ զոր ետու ձեզ և հարցն ձերոց. որպէս ա-
րարի ընդ Սելով ։ * Եւ ընկեցից զձեզ յերեսաց իմոց՝ 15
որպէս ընկեցի զեղբարս ձեր՝ զամ̅ զաւակն Եփրեմի ։
* Եւ դու մի՛ կար յաղօթս ՚ի վ̅ր ժողովրդեանդ այդո- 16
րիկ .

Գլ. Է. (4) Ոմանք. Ամենևին ոչ օգնեսցեն ձեզ ։
(4) Այսք երիցս ասելին այսպէս. Որ ասեն. տաճար Տ̅ն, տա-
ճար Տ̅ն. տաճար Տ̅ն է ։ (5) Բազմ. Եթէ ուղղելով ուղ՟ ։
(6) Ոսկան. Ոչ երթայցէք ՚ի չարիս ձերում ։ (7) Ոմանք.
Մինչև յյաւիտեան ։ (9) Ոմանք. Եւ սպանանիցէք և
շնայցէք.. և երթայցէք զհետ.. ոչ գիտիցէք. ուստի
չար լինիցի ։ (11) Ոմանք. Միթէ այր աւազակաց ե-
ղեն տունդ իմ ։ Ոսկան. Միթէ այր աւազակաց.. անուան
իմ այդ առաջ ։ (12) Ոմանք. Զի շոգայք ՚ի տեղին իմ ՚ի
Շելով ։ (14) Ոմանք. Դուքդ ապաստանեալ էք ։ (15) ՚Ի շատ..
Զաւակն Եփրեմի. համաձայն ամենից ՚ի Եբրա.

րինի. և մի խնդրեր 'ի վերայ դոցա ողորմութիւն. և մի
աղաչեր՝ և մի անկանիր առաջի իմ վասն դոցա. զի ոչ
17 լսեմ քեզ: * Եթէ ոչ տեսանես զինչ գործեն դոքա 'ի
18 քաղաքս յուդայ և 'ի ճանապարհս Երուսաղէմի: * որդիք նոցա
փայտ քաղեն, և հարքն նոցա հրատս արկանեն, և կանայք
նոցա հունցեն հարկանեն, առնել կարկանդակս զօրութեանց
երկնից. և նուիրեն նուէրս աստուածոց օտարաց, զի
19 բարկացուցանիցեն զիս: * Մի թէ զիս բարկացուցա-
նիցեն՝ ասէ Տէր. և ոչ զանձինս, զի ամաչեսցեն երեսք
20 նոցա: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. ահա զբարկութիւն
և զսրտմտութիւն իմ հեղեց 'ի վերայ տեղւոյս այդորիկ, 'ի
վ͞ր մարդոյ և անասնոյ, և 'ի վ͞ր փայտի ապարանի. և
'ի վ͞ր արդեանց երկրի: բորբոքեսցի և ոչ շիջցի:
21 * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Ած Իսրայէլի. զողջակէզս
ձեր ժողովեցէք հանդերձ զոհիւք ձերովք, և կերայք
22 միս: * զի ոչ խօսեցայ ընդ հարսն ձեր, և ոչ պատուիրեցի
նոցա յաւուրն յորում հանի զնս յերկրէն եգիպ-
23 տացւոց՝ վն բանից ողջակիզաց և զոհից: * Այլ զայս
բան պատուիրեցի նց՝ և ասեմ. լուարուք ձայնի իմ
իմում, և ես եղէց ձեզ յԱծ. և դուք եղիջիք ինձ 'ի ժո-
ղովուրդ, և գնասջիք յամ ճանապարհս իմ զոր պատու-
24 իրեցի ձեզ, զի բարի լինիցի ձեզ: * Եւ ոչ լուան
ինձ, և ոչ անսացին ականջօք իւրեանց. այլ գնացին ըստ խորհր-
դոց սրտից իւրեանց չարաց. և եղեն յետս և ոչ յառաջ:
25 * յօրէ յորմէ ելին հարքն նոցա յերկրէն եգիպտացւոց
մինչև ցայսօր: Եւ արդ՝ առաքեցի առ ձեզ զամ ծա-
ռայս իմ զմարգարէս, 'ի տուէ՝ և ընդ առաւօտս առա-
26 քեցի: * և ոչ լուան ինձ, և ոչ անսացին ականջօք նց. և
խստացուցին զպարանոցս իւրեանց առաւել քան զհա-
27 րս իւրեանց: * Եւ ասասցես ցնս զբանս զայս, և
ոչ լուիցեն քեզ. և կոչեսցես զնս՝ և ոչ տայցեն քեզ
28 պատասխանի: * և ասասցես առ նս. այս ազգ է որ ոչ
լուաւ ձայնի Տն Այ իւրեանց. և ոչ ընկալաւ զխրատ:
պակասեցաւ հաւատք, և բարձաւ ճշմարտութիւն 'ի բե-
29 րանոյ նց: * Կտրեա՛ զհերս քո և 'ի բաց ընկեա. և առ
զողբս

(18) Ոմանք. Հրատ հարկանեն.. հայս արկանեն, առնել
կարկանդակս զօրութեան երկ՛՛: (19) Ոմանք. Զիս բարկա-
ցուցանեն: (20) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս.. ահաւա-
սիկ բարկութիւն իմ և սրտմտութիւն իմ հեղցի 'ի վ͞ր տեղւոյս
այդորիկ: (23) Ոմանք. Եւ եղէց ձեզ Ած.. զի բարի լիցի
ձեզ: (25) Ոմանք. Յօրէ յորմէ հանէ ելին.. և առաքեցի
առ քեզ զամ ծառ՛՛: (27) Ոմանք. Ասասցես նց զբանս:
(28) Ոսկան. Այս ազգ էն որք ոչ: (28) Բազումք. 'Ի բերա-
նոյ նց: (29) Ոմանք. Կտրեա զհերք քո.. և առ. ասաս:

ձայնս 'ի շրթանց. զի խոտեաց տէր` և մերժեաց զազգն
որ առնէր զայս: * Զի արարին որդիքն Յուդայ չար 30
առաջի իմ` ասէ տէր: կարգեցին զգարշելիս իւրեանց
'ի տանն յորում կոչեցեալ էր անուն իմ 'ի վ(երայ) նո(ր)ա պղծել
զնա. * և շինեցին բագինս տոփեթայ, որ է 'ի ձոր որդ- 31
ւոցն Ենովմայ, այրել զուստերս և զդստերս իւրեանց
'ի հուր. զոր ոչ հրամայեցի նոցա, և ոչ զմտաւ ածի 'ի
սրտի իմում: * Վ(ասն) այնորիկ ահա աւուրք եկեսցեն` ա- 32
սէ տէր, և ոչ ևս ասասցեն բագինս տոփեթայ, և ձոր
որդւոցն Ենովմայ, այլ ձոր կոտորելոց, և թաղեսցեն
'ի տոփեթն առ 'ի տեղւոյն չգոյանալոյ: * Եւ եղիցին դիա- 33
կունք ժողովրդեանս այսորիկ` 'ի կերակուր թռչնոց
երկնից` և գազանաց երկրի. և ոչ ոք իցէ որ հալածի-
ցէ: * Եւ բարձից 'ի քաղաքացն Յուդայ և յանցիցն Եմի 34
զձայն խրախճանաց, և զձայն ցնծացելոց. զձայն հար-
սին, և զձայն փեսայի. զի յաւերակ եղիցի երկիրն:

ԳԼ. Ը.

'Ի ժամանակին յայնմիկ` ասէ տէր, հանցեն զոսկերս 1
թագաւորացն Յուդայ` և զոսկերս իշխանաց նոցա,
և զոսկերս քահանայից, և զոսկերս մարգարէից, և զոս-
կերս բնակչացն Եմի` 'ի գերեզմանաց իւրեանց: * և 2
յանդիմանեսցեն յարևու, և ընդ լուսնով, և ընդ ամ
աստեղօք, և առաջի ամ զօրութեանց երկնից զոր սիրե-
ցինն` և որոց ծառայեցինն, և որոց զհետ գնացին, և
յորս ապաստան լինէին, և երկիր պագանէին նոցա: ոչ
կոծեսցին. և ոչ լայցեն, այլ 'ի նշաւակ եղիցին 'ի վ(երայ)
երեսաց երկրի: * զի ախորժեցին զմահ` և ոչ զկեանս: 3
Եւ զմնացորդս որ մնացեալ իցեն յազգէ անտի չարէ.
ընդ ամ տեղիս մնացելոցն ուր և մերժեցից զնս անդր`
ասէ տէր զօրութեանց: * Եւ ասասցես ցնս. այսպէս ա- 4
սէ տէր. միթէ որ գլորին` ոչ յառնիցէ. կամ որ խո-
տորին` ոչ ևս դառնայցէ: * ապա` ընդէ՞ր խոտորեցաւ 5
ժողովուրդս այս և եհան` խոտորումն ժպիրհ. և ամրացե-
ցան կամօք իւրեանց` և ոչ կամեցան դառնալ: * Ո՛ւն- 6
կնդրեցէք և լուարո՛ւք, ոչ այդպէս խօսին. և ոչ գոյ մարդ
որ

---

(29) Բոմ. Զի խոտեաց տէր, և մերժ": (30) Ոմանք. Յորում վ(երայ) կոչեցեալ էր անուն իմ պղծել: (31)(32) Ոմանք. Տոփեթայ. 'ի տոփեթն: (32) Ոմանք. Առ անտեղւոյն չգոյ". կամ, առ 'ի չգտանելոյ տեղւոյ": (33) Ոմանք. Այսորիկ` կերակուր: (34) Ոմանք. Զի աւերակ լիցի երկիր:
Գլ. Ը. (2) Ոմանք. Ընդ ամ աստեղօք. . և որոց զհետ գնացին". . և ոչ կարծեսցին, և ոչ լացցեն: (4) Ոմանք. Միթէ որ դարձցին: (6) Ոմանք. Ոչ այնպէս խօսին...

որ զղջանայ ՚ի վերայ չարեաց իւրոց, և ասէ թէ զինչ գոր-
ծեցի. հաստատեալ ընթացօղն յընթացից իւրոց՝ իբրև զձի
7 ընդ քիրտն մարտի ՚ի խրխնջել իւրում: * Արդ՝ ա-
րագիլն յերկինս ծանեաւ զժամանակ իւր. տատրակ և
ծիծառն թռչունք վայրի՝ պահեցին զժամանակս մտից
իւրեանց. և ժողովուրդ իմ ոչ ծանեաւ զիրաւունս Տն.
8 * Զիարդ ասիցէք՝ թէ իմաստունք եմք, և օրէնք Տն
են ՚ի մեզ. վն այդորիկ զուր եղեւ սուտ վճռակն դպրա-
9 բացն: * Յամօթ եղեն իմաստունքն. զարհուրեցան և
պարտեցան. զի զբան Տն անարգեցին. զի՞նչ իմաս-
10 տութիւն իցէ ՚ի նս: * Վն այնորիկ տաց զկանայս նոցա
այլոց, և զագարակս նց օտար ժառանգաց. զի ՚ի փո-
քուէ մինչև ՚ի մեծամեծս նց ամ որ ագահէ զագահու-
թիւն. ՚ի մարգարէէ մինչև ցքահանայն՝ ամ որ առնէ ա-
11 նիրաւութիւն: * Եւ բժշկէին զբեկումն դստեր ժողո-
վրդեան իմոյ ընդ արհամարհանս. և ասէին խաղաղու-
12 թիւն խաղաղութիւն, և ոչ գոյր խաղաղութիւն: * Ամաչեցին
զի արարին զգարշութիւն. սակայն և այնպէս ոչ ամաչեցին
ամօթով, և զանարգութիւնս ոչ ծանեան ՚ի միտ: Վն այնո-
րիկ անկցին ընդ անկեալսն ՚ի ժամանակի այցելութե
13 իւրեանց, և անկարգացին՝ ասէ Տր: * Եւ ժողովեսցեն
զպտղաբերս իւրեանց՝ ասէ Տր. չիք խաղող յայգիս նց.
և ոչ թուզ ՚ի թզենիս նց. և տերևն թօթափեցաւ. և-
14 տու նց՝ և անցց զնոքօք: * Արդ մեք՝ զի՞ նստիցեմք.
այլ ժողովեցարուք՝ և մտցուք ՚ի քաղաքս ամուրս, և
անդր անկցուք. զի Տր ած մեր ընկէց զմեզ, և արբոյց
15 մեզ ջուր դառնութե, զի մեղաք առաջի նր: * Ժողո-
վեցաք ՚ի խաղաղութե, և ոչ գոյր բարութի: ՚ի ժամա-
16 նակի բժշկութե՝ և ահա տագնապ: * ՚Ի դանայ լուի-
ցուք զձայն երամակաց երիվարաց նր. ՚ի ձայնէ խրխն-
ջելոյ հեծելոյ նր շարժեցաւ երկիր ամ. եկեսցէ և
կերիցէ զերկիր լրիւ իւրով, զքաղաքս և զբնակիչս նր:
17 * Քանզի ես աւասիկ արձակեմ ՚ի ձեզ օձս կոտորիչս,
յորս

՚ի խրխնջել իւրում: (6) Բազումք. Զղջանայ ՚ի չարեաց իւրոց: (7) Ոմանք. Եւ թռչունք վայրի.. զժամանակ մտից... ոչ ծանեան զի՛՛: (8) Ոմանք. Զիարդ ասէք... են ընդ մեզ. վասն այնորիկ: (8) Ոսկան. Եղև, և սուտ վճռակն դպրաց: (10) Ոմանք. Վն այնորիկ տաց.. և՚ի մարգարէէ մինչև քահանայ: (12) ՚Ի լուս՛՛. Ամաչեցին զի արա՛՛: (12) Ոմանք. Իւրեանց անկարգացին: (13) Ոմանք. Եւ տերևն թափեցաւ: (14) Ոմանք. Այլ մեք զի նստիցիմք. ժողո՛՛: (15) Ոմանք. ՚Ի խաղաղութե. և ոչ գոյր. ՚ի բարուէ: (16) Ոմանք. Խրխնջելոյ հեծելոյ նր: (17) Ոմանք. Ահաւասիկ արձակեմ:

Digitized by Google

յորս ոչ մտանիցեն թովչութիւնք, և հարկանիցեն զձեզ
ասէ Տէր. * և յանբժշկական ցաւս սրտից ձերոց տա- 18
րակուսելոց: * Ահա ձայն գուժի դստեր ժողովրդեան 19
իմոյ յերկրէ հեռաստանէ. միթէ Տէր ոչ գուցէ՞ ՚ի Սիովն.
կամ թագաւոր անդ՝ ոչ իցէ. ընդէ՞ր բարկացուցին
զիս դրօշելովք իւրեանց, և սնոտուովք օտարոտովք.
* Անցին հունձք, անց ամառն. և մեք ոչ փրկեցաք: 20
* ՚Ի վ̄ր բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ խաւարտե- 21
ցայ. խաւարեցայ տարակուսանօք. յաղթահարեցին
զիս երկունք իբրև ծննդականի: * Միթէ գեղ ոչ գու- 22
ցէ ՚ի Գաղաադ, կամ բժիշկ ոչ կայցէ անդ. ընդէ՞ր ոչ
եղև բժշկութիւն դստեր ժողովրդեան իմոյ:

ԳԼ. Թ.

Ո՛ տայր զգլուխ իմ ջուր, և զաչս իմ աղբերս ար- 1
տասուաց. և լայի զժողովուրդս զայս զտիւ և զգի-
շեր, և զվիրաւորեալս դստեր ժողովրդեան իմոյ:
* Ո՛ տայր ինձ յանապատի օթևանս. և թողուի 2
զժողովուրդ իմ, և գնայի ՚ի դոցանէ. զի ամենեքեան
շնան՝ առհասարակ ժողովուրդք արհամարհողաց: * Լա- 3
րեցին զլեզուս իւրեանց իբրև զաղեղն: ստութիւն և
ոչ հաւատք զօրացան ՚ի վ̄ր երկրի. զի ՚ի չարեաց ՚ի չա-
րիս ելին, և զիս ոչ ծանեան՝ ասէ Տէր: * Իւրաքանչիւր 4
յընկերէ իւրմէ զգո՛յշ լերուք, և յեղբարս ձեր մի յու-
սայք: Զի ամ̄ եղբայր՝ խաբելով խաբէ, և ամ̄ բարե-
կամ նենգութ̄ գնայ: * Իւրաքանչիւր զբարեկամ իւր 5
այպանեսցէ, և ճշմարտութիւն ոչ խօսին. ուսաւ լեզու նց̄
խօսել ստութիւն. զրկեցին, և ոչ դադարեցին * Ժողո- 6
վել վաշխս ՚ի վ̄ր վաշխից, և նենգութիւն ՚ի վ̄ր նենգու-
թեանց. և ոչ կամեցան զիս ճանաչել՝ ասէ Տր̄: * Վ̄ս այ- 7
նորիկ այսպէս ասէ Տր̄՝ Տր̄ զօրութեանց. ահաւասիկ ես
ջեռուցից զնս̄, և փորձեցից զնս̄. զի արարից յերեսաց
չարեաց դստեր ժողովրդեան իմոյ * բալլէստր խոցո- 8
տիչ: լեզուք նց̄ նենգաւորք. և բանք բերանոյ նոցա
ընդ ընկերի իւրում խօսին զխաղաղութի, և ՚ի սրտի իւ-
րում

(21) Օրինակ մի. Խօսեցայ տարակուսանօք: (22) Յօրի-
նակին. Ընդ. ոչ եղև բժշ":
Գլ. Թ. (2) Ոմանք. Ժողովք արհամարհողաց: (3) Ոս-
կան. Իբրև զաղեղն ստութե: (4) Յօրինակին բանս այս.
Զի ամ եղբայր խաբելով խաբէ. կարմրադեղով նշանակի:
(5) Ոմանք. Ո՛չ խօսեցին. ուսան լեզուք նց: (7) Բա-
զումք. Վասն այսորիկ այսպէս.. ահաւասիկ ես: (8) Ո-
մանք. Ընդ ընկերի իւրեանց.. և ՚ի սրտի իւրեանց:
(8) Ոսկան. Ունի զթշնամանս:

9 բում ունին զԹշնամութի ։ * Մի թէ ՚ի վր այսոցիկ ոչ
արարից այցելութի ասէ տր. կամ յազգէ այնպիսւոյ
10 ոչ խնդրեսցէ վրէժ անձն իմ ։ * Կղզ անցէք ՚ի վր Կի-
րանց, և ձայնս ՚ի վր բլրոց անապատի. ողբացէք, քան-
զի պակասեցին առ ՚ի չգոյէ մարդկան անցաւորաց, և
ոչ լուան զձայնս ստացուածոց. ՚ի թռչնոց երկնից մին-
11 չև ցանասունս յիմարեցան և գնացին ։ * Եւ տաց զեմ
՚ի գերութի և ՚ի բնակութի վիշապաց. և զքաղաքս յու-
12 դայ երգից յապականութի, առ ՚ի չգոյէ բնակչաց ։ * Ո՞վ
է այր իմաստուն՝ և ՚ի միտ առցէ զայս, և առ որում բան
բերանոյ տն, պատմեսցէ մեզ թէ վն էր կորեաւ եր-
կիր. լքաւ իբրև զանապատ առ ՚ի չգոյէ անցաւորաց ։
13 * Եւ ասէ ցիս տր, վն թողլոյն զոցա զօրէնս իմ զոր ե-
14 դի առաջի աչաց նց, և ոչ լուան ձայնի իմում ։ * և
գնացին զհետ հաճոյից սրտից իւրեանց չարաց, և զհետ
15 կռոցն զոր ցուցին նց հարքն նց ։ * Վն այնորիկ այսպ-
պէս ասէ տր զօրութեանց՝ տր Իղի. ահաւասիկ ես ջամ-
բեմ ժողովրդեանդ այդորիկ վտանգ. և արբուցանեմ
16 զոցա ջուր դառնութե ։ * և ցրուեցից զդոսա ընդ ազգս
զորս ոչ գիտացին դոքա, և ոչ հարքն իւրեանց. և առ-
ձակեցից ՚ի վր դոցա սուր, մինչև սատակեցից զդո-
17 սա նոքաւ ։ * Այսպէս ասէ տր զօրութեանց. զմտաւ ա-
ծէք՝ և կոչեցէք զձայնարկուս՝ և եկեսցեն. և առ իմաս-
18 տունն կանայս առաքեցէք, և ձայնեսցեն ։ * և առիպեսցեն,
և առցեն ողբս ՚ի վր ձեր. և իջուսցեն աչք ձեր ար-
19 տասուս, և արտևանունք ձեր բղխեսցեն ջուր ։ * Զի
ձայն ողբոց լուաւ ՚ի Սիոնէ. զիարդ թշուառացաք,
ամաչեցաք յոյժ, զի լքաք զերկիր, և ընկեցաք զբնա-
20 կութիս մեր ։ * Լուարուք կանայք զպատգամս տն այ.
և ընկալցին ականջք ձեր զբանս բերանոյ նր. և արդ՝
ուսուցէք դստերաց ձերոց ձայնս. և կին՝ ընկերի իւ-
21 րում ողբս ։ * զի ել մահ ընդ պատուհանս ձեր, և ե-
մուտ յերկիր ձեր. ընջել զտղայս արտաքուստ, և զե-
22 րիտասարդս ՚ի հրապարակաց ։ * Այսպէս ասէ տր.
եղե-

---

(9) Ոմանք. Յազգէ յայնպիսւոյ ոչ խնդրեսցէ ։ (10) Ո-
մանք. Զի պակասեցին. . մինչև յանասունս ։ (12) Ոմանք.
Եւ առ որում բան բերա". . լքաւ որպէս զանապատ ։
(13) Ոմանք. Վն թողլոյ նոցա զօ". . զոր ետու առաջի
երեսաց նց ։ (15) Ոմանք. Վն այսորիկ. . ահաւասիկ ես.
ջամբեմ ժողովրդեանդ այդմիկ տագնապ, և արբու". ։
(17) Ոմանք. Ասէ տր տր զօրութեանց ։ Այլ ոմանք. ասէ տն
զօրութեանց ։ (19) Ոմանք. Ամաչեցաք յոյժ ։ (20) Բազմ.
Բերանոյ նորա, և ուսուցէք ։ (22) Ոմանք. Եւ եղիցին
դիա". . նշանակ ընդ երեսս ։ (23) Օրինակ մի. Մինթէ

Digitized by Google

նկեցցին դիակունք մարդկան նշաւակ ընդ երեսս դաշ-
տաց երկրի ձերոյ, եւ իբրեւ զխոտ զկնի հնձողի. եւ ոչ
ոք իցէ որ ժողովիցէ:
Ժ * Այսպէս ասէ Տէր, մի՛ պարծեսցի իմաստունն յիմաս- 23
տութիւն իւր, եւ մի՛ պարծեսցի հզօրն ՚ի զօրութիւն իւր,
եւ մի՛ պարծեսցի մեծն ՚ի մեծութիւն իւր. * այլ այնու պար- 24
ծեսցի՝ որ պարծիցի իմանալ եւ ճանաչել զիս, թէ ես եմ
Տէր Ած. որ առնեմ զիրաւունս եւ զողորմութիւն, եւ զար-
դարութիւն ՚ի վերայ երկրի. եւ ՚ի նոյնս են կամք իմ՝ ասէ
Տէր: * Ահա աւուրք եկեսցեն ասէ Տէր. եւ այցելեց այց 25
՚ի վերայ ամենայն թլփատելոց յանթլփատութիւն իւրեանց. * ՚ի 26
վերայ եգիպտոսի, եւ ՚ի վերայ յուդայ, եւ ՚ի վերայ եդովմայ, եւ ՚ի
վերայ որդւոցն ամոնայ, եւ ՚ի վերայ որդւոցն մովաբու, եւ
՚ի վերայ ամենայն յապականելոցն զերեսաց բնակելոց անապատի:
զի ամենայն ազգք անթլփատք են մարմնով. եւ ամենայն Իէլ անթլփատ-
թուք են սրտիւք իւրեանց:

ԳԼ. Ժ.

Լուարուք զպատգամսն զոր խօսեցաւ Տէր ՚ի վերայ ձեր՝ 1
տունդ Իէլի: * Այսպէս ասէ Տէր. ըստ ճանապար- 2
հաց հեթանոսաց մի ուսանիցիք, եւ ՚ի նշանաց երկնից մի
զարհուրիցիք. զի նոքա երկնչին յերեսաց նոցա: * Զի ամե- 3
նայն կրօնք հեթանոսաց ունայնք են. փայտ յանտառէ հա-
տեալ, գործք ձեռաց հիւսանց: * Ձուլեալ արծաթով եւ 4
ոսկւով փառազարդեալք. ուռամանօք եւ բեւեռօք հաստատես-
ցեն զնոսա՝ զի մի շարժեսցին. արծաթ ճախարակեալ,
արծաթ ՚ի գործ արկեալ ՚ի Թարշշէ, եւ ոսկի եկեալ ՚ի
Մեմփիթեայ: * Եւ ձեռն ոսկերչի գործեալ գործ ճար- 5
տարաց. կապուտակ եւ ծիրանի զգեցուցանեն նոցա. եւ
ոչ գնասցեն, այլ բառնալով բարձցին. եւ ոչ քայլ մի
առնել կարասցեն, եւ ոչ կենդանի ՚ի կերպարանս առնիցին:
մի երկնչիք ՚ի նոցանէ, զի ոչ չար առնեն. եւ բարի ինչ
ոչ գոյ ՚ի նոսա: * Ո՞չ ոք իբրեւ զքեզ Տէր. մեծ ես՝ եւ մեծ 6
է անուն քո զօրութեամբ: * Ո՞ ոչ երկնչիցի ՚ի քէն թագա- 7
ւոր

պարծեսցի իմաստ": (23) Ոմանք. Յիմաստութիւն իւրում.. ՚ի զօրութեան իւրում: (24) Բազումք. Այլ յայսմ պարծեսցի. որ պարծիցին: Ոմն օրինակ. Այլ պարծեսցի որ պարծի.. եւ ՚ի նոյն են կամք: (26) Յոմանս պակաս. ՚Ի վերայ եգիպտոսի, եւ ՚ի վերայ յուդայ, եւ ՚ի վերայ եդոմ": (26) Բազումք. Զի ամենայն ազգք.. եւ ամենայն տունն Իէլի անթլփատ սրտի":
ԳԼ. Ժ. (1) Ոմանք. Զպատգամսն զոր խօսե": (3) Ոմանք. Զի ամենայն օրէնք հեթանոսաց.. գործ ձեռաց հիւսանն: (4) Ոմանք. Եւ ձոյլ արծաթով.. զարդարեալ.. ՚ի Թարշշէ ոսկի եկեալ: (5) Ոմանք. Եւ մի երկնչիք.

Digitized by Google

ւոր ազգաց · զի քեզ իսկ վայելէ · զի յամէն իմաստնոցն
հեթանոսաց, եւ յամէն թագաւորութեանց նց ոչ է իբրեւ զքեզ ։
8 * Եւ միանգամայն այրեսցին, եւ անհետասցին սիրողք ու-
9 նայնեաց · զի փայտ են ։ * Եւ արծաթ ընտիր եկեալ 'ի
Թարշշայ, եւ ոսկի 'ի ովփազայ, գործ ճարտարաց ամ,
եւ ձեռաց ոսկերչաց · կապուտակ եւ ծիրանի հանդերձք
10 նց · գործ իմաստնոց ամ ։ * Այլ տր ած մեր ճշմարիտ ·
է ած կենդանի, եւ թագաւոր յաւիտենական · եւ 'ի
սրտմտութենէ նր շարժեսցի երկիր՝ եւ ոչ համբերես-
11 ցեն ազգք բարկութե նր ։ * Եւ այսպէս ասասջիք ցնս ·
աստուածք որ զերկինս եւ զերկիր ոչ արարին՝ կորիցեն
12 յերկրէ, եւ 'ի ներքոյ երկնիցս այսորիկ ։ * Տր՝ է որ ա-
րար զերկիր զօրութբ իւրով, եւ կանգնեաց զտիեզերս
իմաստութբ իւրով · եւ խորհրդով իւրով ձգեաց զեր-
13 կինս ։ * Եւ 'ի ձայնէ զձայն իւր՝ ընդ բազմութե ջուրցն
յերկինս · հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրէ՝ եւ զփայլա-
տակունս իւր յանձրեւս արար · հանէ զհողմս յշտեմա-
14 րանաց իւրոց ։ * Ցիմարեցաւ ամ մարդ 'ի գիտութե ·
յամօթ եղեն ամ ոսկերիչք դրօշելովք իւրեանց · զի
15 սուտ ձուլեցին, եւ չիք շունչ 'ի նոսա · * ունայնի են՝ եւ
գործք խաբէութե ։ 'ի ժամանակի այցելութե իւրեանց
16 կորիցեն ։ * Այլ ոչ այնպիսի ինչ է բաժին յակովբայ ·
զի որ ստեղծն զամ՝ նա է բաժին նր · եւ իէլ գաւազան
17 ժառանգութե նր ։ Տր զօրութեանց անուն է նր ։ * ժողո-
վեաց 'ի բացուստ զզօրութի քո բնակեալդ 'ի մէջ ընտ-
18 րելոց ։ * Այսպէս ասէ տր · ահաւասիկ ես քարընկե-
նեմ զբնակիչս երկրիդ այսուիկ նեղութբ · եւ նեղեսցեն
19 զնա զի մի գտցին ։ * Վայ 'ի վլթ բեկմանդ քոյ, զի ցա-
ւագին են հարուածք քո ։ Եւ ասեմ, արդարեւ այդ իսկ
20 են վէրք իմ, եւ եհաս յիս ։ * Խորանն իմ չուառացաւ ,
կորեաւ · եւ ամ խորանակերպք իմ քակեցան · որդիք
իմ եւ խաշինք իմ ոչ ուրեք են, եւ ոչ եւս գոյ անդէն խո-
21 րանի իմոյ, եւ ոչ անդր խորանակերպից իմոց ։ * Զի
հովիւքն անմտացան, եւ զտր ոչ խնդրեցին · վն այսորիկ
ոչ

(8) 'ի լուս" · Եւ ստամբակեսցին սիրողք սնոտի" · համաձայն բազ-
մաց 'ի բն" ։ (9) Ոսկան · Եւ ոսկի սոփաթայ ։ (9) Այլք · Հան-
դերձն նց ։ (10) Բժշկ · Տր ած ճշմարիտ է · · 'ի սրտմտու-
թէ · Ոսկան · 'ի սրտմտութե նր ։ (12) Ոմանք · Ո՛ է որ
արար զերկիր ։ (13) Ոմանք · Եւ հանէ զամպս · · 'ի շտեմա-
րանաց ։ (14) Ոսկան · Ամ մարդ 'ի գիտութե ։ (16) Բժշկ ·
Ոչ այնպիսի է բա" ։ (17) Ոմանք · Ժողովեաց 'ի բա-
ցուստ · · բնակեալք 'ի մէջ ընտ" ։ (18) Ոմանք · Զի այս-
պէս ասէ տր · · զի մի գտցեն ։ (19) Յօրինակին պակասէր ·
Այդ իսկ են վէրք իմ ։ (20) Բժշկ · Ոչ ուրեք են · եւ ոչ ։

Digitized by Google

ոչ խնդրեցան ամ՞ արօտականքն, և ցրուեցան ։ * Ձայն 22
գուժի եկեսցէ, և շարժումն մեծ յերկրէ հիւսիսոյ,
կարգել զքաղաքս Յուդայ յապականութիւն և 'ի դադարս
ջայլամանց ։ * Գիտեմ Տէր՝ զի ոչ մարդոյ է ճանապարհ 23
իւր. և ոչ այր գնասցէ, և յաջողեսցէ զճանապարհս
իւր ։ * Խրատեա զմեզ Տէր. բայց իրաւամբք, և մի ցասու- 24
մամբ. զի մի սակաւաւորս արասցես զմեզ ։ * Հեղ զբար- 25
կութիւն քո 'ի վ՞ հեթանոսաց որ ոչ գիտեն զքեզ, և 'ի
վերայ ազգաց որ զանուն քո ոչ կարդացին. զի կերան
զյակոբ՝ և սպառեցին զնա. և փախճանեցին զնա, և
զարօտս նորա աւերեցին ։

ԳԼ. ԺԱ.

ԺԱ. Բանն որ եղև առ Երեմիա՝ 'ի Տեառնէ և ասէ ։ * Լուա- 1
րուք զբանս ուխտիս այսորիկ. և խօսեցարուք ընդ 2
արս Յուդայ՝ և ընդ բնակիչս Երլմի ։ * Եւ ասասցես 3
ցնս. այսպէս ասէ Տէր Աձ Իէլի. Անիծեալ լիցի մարդն
որ ոչ լուիցէ բանից ուխտիս այսորիկ ։ * զոր պատուի- 4
րեցի հարցն ձերոց, յաւուր յորում հանի զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ 'ի հնոցէ երկաթոյն. և ասեմ,
Լուարուք ձայնի իմում, և արարէք զայդ ըստ ամի զոր
ինչ պատուիրեմ ձեզ. և եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ, և
ես եղէց ձեզ յԱծ ։ * Եւ հաստատեցից զերդումն իմ 5
զոր երդուայ հարցն ձերոց, տալ նց զերկիրն որ բղխէ
կաթն և մեղր. ոպս և այսօր ։ Պատասխանի ետու՝
և ասեմ, այո՛ Տէր՝ եղիցի ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. ընթեր- 6
ցի՛ր զամ՞ զբանսդ զայդոսիկ 'ի քաղաքս Յուդայ՝ և
արտաքոյ Երլմի, և ասասցես. Լուարուք զպատգամս ուխ-
տիդ այդորիկ, և արարէք զդոսա ։ * Զի վկայութ՞ ե- 7
գի զվկայութիւն հարցն ձերոց՝ յաւուրն հանելոյ իմոյ
զնս յերկրէն Եգիպտացւոց, և մինչև ցայսօր. կանխել
ընդ առաւօտս՝ և դնել վկայութիւն և ասել, Լուարուք
ձայնի իմում, և ոչ լուան ։ * Եւ խոտորեցուցին զական- 8
ջս իւրեանց, և գնացին այր ըստ յօժարութեան սրտից
իւրեանց 'ի չարիս ։ և ածից 'ի վ՞ նց զամ՞ բանս ուխ-
տիս այսորիկ՝ զոր պատուիրեցի նց առնել՝ և ոչ արա-
րին ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. գտաւ կնճիռն յարս Յուդա- 9
յի՛՝

(24) Օրինակ մ. Զի մի սակաւաւորս արասցես ։
Գլ. ԺԱ. (2) Զբանս ուխտիս.. ընդ արս.. և ընդ բնակիչս Երլմի ։ (3) Բոլոր. Բանից խրատուս այսորիկ ։
(4) Յօրինակին պակասէր. Եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ ։ (6) Ոմանք. Ընթերց զամ զբանսդ.. զպատգամս ուխտիդ ։
(7) Ոմանք. Հանելոյ իմ զնս յերկրէ՞ ։ (8) Ոմանք. Եւ ածի 'ի վ՞ նց զամ ։ (9) 'Ի յոյն. Յարս Յուդայ և 'ի բնակ

Digitized by Google

10 դայ՝ և 'ի բնակիչսդ Եմի ։ * դարձան յանիրաւութիւնս
հարցն իւրեանց առաջնոց, որք ոչ կամեցան լսել բա-
նից իմոց. և ահաւասիկ երթան զհետ աստուածոց
օտարաց ծառայել նց ։ և ցրեցին տունն Իէլի և տունն
Յուդայ զուխտն իմ, զոր ուխտեցի ընդ հարս նոցա ։
11 * Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր. ահաւասիկ ես ածից
'ի վր դոցա չարիս, յորոց ոչ կարասցեն ելանել. և ա-
12 ղաղակեսցեն առ իս՝ և ոչ լուայց նց ։ * Եւ գնասցեն
քաղաքք Յուդայ՝ և բնակիչք Եմի, և աղաղակեսցեն առ
դիսն իւրեանց որոց արկանէին խունկս. և փրկել
ոչ փրկեսցեն զնոսա 'ի ժամանակի չարեաց իւրեանց ։
13 * Զի ըստ թուոյ քաղաքացն քոց էին դիքն քո Յուդայ.
և ըստ թուոյ անցիցն Եմի կարգեցէք բագինս և սեղանս
14 ամօթոյ, արկանել խունկս բահաղու ։ * Եւ դու՝ մի
կար յաղօթս վասն ժողովրդեանդ այդորիկ, և մի աղա-
չեր վասն դոցա խնդրուածովք, և պաղատիր. զի ոչ
լսեմ 'ի ժամանակի յորում կարդասցեն առ իս՝ 'ի ժա-
15 մանակի չարեաց իւրեանց ։ * Զի ընդ սիրելին տանս՝
զի 'ի ներքս 'ի տաճարին խնում արար զարշելիս. միթէ
աղօթք, և միս նուիրեալ՝ անցուցանիցեն 'ի քէն զչա-
16 րիս քո. կամ թէ այնպիսեօք ապրիցիս ։ * Ձիթենի
գեղեցիկ վայրաւոր տեսլեամբ կոչեաց Տր զանուն քո.
'ի ձայնէ թլփատութե նց. մեծ է նեղութի 'ի վր քոյ,
17 անպիտանացան ոստք քո ։ * Եւ Տր Տծ զօրութեց որ
տնկեաց զքեզ՝ խօսեցաւ 'ի վր քոյ չարիս փոխանակ
չարեաց տանն Իէլի, և տանն Յուդայ ։ զի արարին ան-
ձանց անձանց 'ի բարկացուցանել զիս, յարկանել նց
խունկս բահաղու ։
18 * Տր ծանո ինձ և ծանեայց. յայնժամ տեսի զգործս ԺԲ
19 նց ։ * Ես իբրև զգառն անմեղ վարեալ 'ի սպանդ. ոչ
գիտացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդ չար, և ա-
սեն, եկայք արկցուք փայտ 'ի հաց նր, և ջնջեսցուք
զնա յերկրէն կենդանեաց. և անուն նր մի ևս յիշես-
20 ցի ։ * Տր զօրութեց որ ընտրես զիրաւունս, և քննես
զերիկամունս և զսիրտս, տեսից առ 'ի քէն զվրէժխնդ-
րութե. առ 'ի նոսա. զի քեզ յայտնեցի զիրաւունս իմ ։
21 * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տր 'ի վր արանցն Անա-
թովթայ որ խնդրեն զանձն քո, և ասեն մի մարգա-
րէա-

համաձայնն Եբրայեցւոյ 'ի Բնաբ''։ (12) Ոմանք. Եւ գնասցեն քա-ղաքք յու''։ (13) Յօրինակին պակասէր. Էին դիքն քո յու-դայ ։ (15) Յոմանս ոչինչ. Ընդ սիրելին տանէ՝ զի 'ի ներքս ։ (16) Ոսկան. Մեծ են նեղութի ։ (19) 'Ի Բաղոսի պակասի. խորհուրդ չար, և ասեն ։ (20) Ոմանք. Զերիկամունս և զսիրտ.. զի քեզ յայտնեցի զերիկամունս իմ ։

Digitized by Google

րէանար Տն՚ մեր, ապա Թէ ոչ՝ մեռանիցիս 'ի ձեռաց մե-
րոց: * Վն՚ այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրուԹեանց. ա- 22
հաւասիկ ես այց արարից 'ի վ[ե]ր նոցա. երիտասարդք նոցա
սրով մեռցին, և ուստերք և դստերք նոցա սովով վախ-
ճանեսցին: * Եւ մնացորդք ոչ եղիցին նոցա. զի ածից 23
չարիս 'ի վերայ բնակչացն ԱնաԹովԹայ յամի այցե-
լուԹեան նոցա:

ԳԼ. ԺԲ.

Արդար ես դու Տէր, և մխտասցից առաջի քո ատեանս. 1
բայց իրաւեցայց զիրաւունս: զի՞ է զի ճանապարհք
ամպարշտաց յաջողեալ են, խաղաղականացան ամենեքեան
որ արհամարհէին զարհամարհանս: * Տնկեցեր զնոսա` 2
և արմատացան. ծնան որդիս` և արարին պտուղ: Մերձ
ես դու Տէր 'ի բերանս նոցա, և հեռի ես յերիկամանց նոցա:
* Եւ դու Տէր գիտես զիս. անսեր զիս` և փորձեցեր 3
զսիրտ իմ առաջի քո: ժողովեա զնոսա իբրև զոչխարս 'ի
սպանումն, և նուիրեա զնոսա յաւուր սպանմանն նոցա:
* Մինչև յե՞րբ սգասցի երկիր, և խոտ ամ՝ վայրի 4
չորասցի. 'ի չարեաց բնակչաց երկրին սատակե-
ցան անասունք և Թռչունք: զի ասացին Թէ ոչ տեսցէ
Տէր զճանապարհս մեր: * Ոտք քո ընԹանան` և լքանե- 5
ին զքեզ. զիա՞րդ կարասցես երիվարաց: Իսկ արդ` յեր-
կրի խաղաղուԹեան յուսացեալ ես. զի՞ գործեսցես 'ի
մեծամբարձ յորդանանու գետոյ: * Զի եղբարք և ընտանիք քո` 6
և տուն հօր քո. և նոքա դառնացուցին զքեզ, և նո-
քին աղաղակեցին զհետ քո, հաւաքեցան 'ի վ[ե]ր քո. մի
հաւատար նոցա զի խօսեսցին զքեզ բարուԹ՝: * Լքի զտ- 7
ուն իմ` Թողի զժառանգուԹիւն իմ. ետու զսիրելի
անձն իմ 'ի ձեռս Թշնամեաց իւրոց: * Եղև ժառան- 8
գուԹիւն իմ ինձ իբրև առիւծ յանտառի. ետ 'ի վ[ե]ր
իմ զբարբառ իւր, վն՚ այնորիկ ատեցի զնա: * Մի Թէ 9
այր քարԹնաւոյ իցէ ժառանգուԹիւն իմ ինձ, կամ այր
շուրջ զնովաւ. չոգիցէք ժողովեցէք զամ՝ գազանս
անտառաց՝ և եկեսցեն ուտել զնա: * Հովիւք բազումք 10
ապա-

---

(22) Բնաւին. Ահաւասիկ ես այց առ": (22) Ոմանք. Սովով
վախճանեսցին: (23) Ոմանք. Եւ մնացորդք ոչ եղիցին նոցա:
Գլ. ԺԲ. (1) Բնաւին. Որ արհամարհէին զարհ": (2) Բնաւին.
Եւ հեռի յերիկամանց: (3) Ոմանք. Իբրև զոչխարս 'ի
սպ"... զնոսա աւուր սպանման: Այլ ոմանք. յօր սպան-
ման: (5) Ոմանք. Յուսացեալ իցես. զի՞ գործեսցես 'ի:
(6) Բազումք. Եւ նոքա դաւեցին քեզ, և նոքին: (7) Ո-
մանք. 'ի ձեռս Թշնամեաց իւ": (8) Ոմանք. Ետ 'ի վերայ
իմ զբարբառ. (9) Բազումք. Եւ եկեսցեն ուտել զնա:

Digitized by Google

տապականեցին զայգի իմ. եղծին զբաժին իմ։ արարին
11 զվիճակն իմ ցանկալի յանապատ անկոխ. * եդաւ յա-
պականութիւն կորստեան։ Վա՜ս իմ ապականեցաւ ապա-
կանութբ ամ երկիր. զի ոչ ընդ հուպ արարի հատու-
12 ցանել. զի ոչ գոյ մարդ որ դնէ ՚ի սրտի։ * Ընդ ամ
ելս անապատի անցին չուառացեալք. զի սուր Տն կե-
րիցէ ՚ի ծագաց մինչեւ ՚ի ծագս երկրի, և ոչ գոյ խա-
13 ղաղութի ամ մարմնոյ։ * ցորեան սերմանեցէք, և փուշ
հնձեսջիք. և վիճակք ձեր ոչ եղիցին ձեզ յօգուտ։
Յամօթ լերուք ՚ի պարծանաց ձերոց՝ ՚ի նախատանաց
14 առաջի Տն։ * զի այսպէս ասէ Տր, վա՜ ամ դրացեացդ
չարաց որ մերձենան ՚ի ժառանգութե իմ, զոր բաշխե-
ցի ժողովրդեան իմում Իէլի։ Ահաւասիկ ես կորզեցից
զնս յերկրէն իւրեանց, և զտունն յուդայ հանից ՚ի մի-
15 ջոյ նց. * և եղիցի յետ հանելոյն զնս. դարձայց և ո-
ղորմեցայց նց. և բնակեցուցից զնս՝ իւրաքանչիւր ՚ի
ժառանգութե իւրում, և իւրաքանչիւր յերկրի իւրում։
16 * Եւ եղիցի եթէ ուսանելով ուսանիցին զճանապարհ
ժողովրդեան իմոյ, երդնուլ յանուն իմ թէ կենդանի
է Տր, որպ ուսուցին զժողովուրդն իմ երդնուլ ՚ի բա-
17 հաղ. և շինեսցին ՚ի մէջ ժողովրդեան իմոյ։ * Եւ եթէ
ոչ դառնայցեն՝ ընջեցից զազգն զայն, և բարձից կորս-
տեամբ ասէ Տր։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Այսպէս ասէ Տր. գնա՛ և ստացիր քեզ սփածանե- ԺԳ
լի կտաւի, և ած զմիջով քո. և ընդ ջուր մի՛ ան-
2 ցանիցես։ * Եւ ստացայ սփածանելի ըստ բանին Տն,
3 և ածի զմիջով իմով։ * Եւ եղեւ բան Տն առ իս կրկին
4 անգամ՝ և ասէ։ * առ զսփածանելիդ զոր ստացար ՚ի
միջոյ քումմէ. և արի գնա յափն Եփրատու, և թաքու-
5 ցես զդա անդ ՚ի ծակ վիմի։ * և չոգայ և թաքուցի զնա
6 յԵփրատ, որպ պատուիրեաց ինձ Տր։ * Եւ եղեւ յետ
բազում աւուրց՝ ասէ ցիս Տր. արի գնա յափն Եփրա-
տայ, և առցես անտի զսփածանելին զոր հրամայեցի
քեզ

(11) ՚Ի Բաղդատմն պակասի. Ամ երկիր. զի ոչ ընդ հուպ ա-
րարի հատուցանել. զի ոչ գոյ։ (12) Բաղդատ. Անցին թըշ-
ուառացեալք... և ոչ գոյր խաղաղութի ամ մարմնոյ։
(13) Ոսկան. Եւ մի փուշ հնձեսջիք։ (14) Ոմանք. Ժո-
ղովրդեան իմոյ Իէլի.. հանից ՚ի միջոյ իւրեանց։ (15) Ո-
մանք. Յիւրաքանչիւր ժառանգութե իւրում, և յիւ"։
Գլ. ԺԳ. (1) Բաղդատ. Այսպէս ասէ Տր ցիս, գնա՛։
(1) Ոմանք. Եւ ած ընդ միջով քով։ (4) Ոմանք. Զսփա-
ծանելին զոր սփածար։ (5) Բղդտ. Որպ և պատուիրեաց։

Digitized by Google

քեզ անդ թաղուցանել: *Եւ գնացի յափն Եփրատա- 7
գետոյ, փորեցի և առի զափածանելին 'ի տեղւոջէ անդ-
ուր թաղեցի զնա. և ահա ապականեալ էր ափածանե-
լին, և ահա չէր ինչ իմիք պիտանացու: *Եւ եղև բան 8
Տն առ իս՝ *և ասէ. այսպէս ասէ Տր. այսպէս ա- 9
պականեցից զհպարտութիւն յուդայ և զհպարտութիւն Եմի:
*Զքաղաքն և զժողովուրդն իմ չար՝ որք ոչ կամէին 10
լսել բանից իմոց. որք գնան ըստ յօժարութեն սրտից
իւրեանց չարաց, և երթան զհետ աստուածոց օտարաց
ծառայել նց՝ և երկիր պագանել: և եղիցին իբրև զա-
փածանելիդ զայդ՝ որ ոչ իմիք է պիտանացու: *Զի 11
զոր օրինակ մածանի ափածանելի զմիջով մարդոյ, նոյն-
պէս մածուցի զինև զտուն տանն Իէլի, և զտուն տանն
յուդայ՝ ասէ Տր. լինել ինձ ժողովուրդ անուանի,
և 'ի պարծանս և 'ի փառս. և ոչ անսացին ինձ: *Եւ 12
ասասցես ժողովրդեանդ զպատգամդ զայդ. այսպէս
ասէ ՏրԱծ Իէլի. ամ տիկ գինւով լցցի: և եղիցի եթէ
ասիցեն ցքեզ. միթէ չգիտիցեմք գիտելով. եթէ ամ
տիկ գինւով լցցի: *Եւ ասասցես ցնս. այսպէս ասէ 13
Տր. ահա ես լնում զամ բնակիչս երկրիդ այդորիկ,
և զթագաւորս որդւոց դաւթի որ նստին յաթոռ նր,
և զքահանայս և զմարգարէս, և զյուդա և զամ բնա-
կիչս Եմի արբեցութե: *Եւ ցրուեցից զդոսա՝ զայր 14
և զեղբայր իւր, զհայր և զորդիս իւրեանց 'ի միասին՝
ասէ Տր. ոչ գթացայց և ոչ խնայեցից, և ոչ ողորմե-
ցայց ապականել զդոսա: *Լուարո՛ւք և ունկնդիր լի- 15
րուք, և մի հպարտանայք՝ զի Տր խօսեցաւ: *Տո՛ւք 16
Տն Այ ձերում փառս, մինչչև խաւարեալ և գայթագ-
ղեալ ոտից ձերոց 'ի վր խաւարին լերանց: ակն ու-
նիցիք լուսոյ, և անդ ստուերք մահու. և դնիցեն 'ի
խաւարի: *Եւ եթէ ոչ լսիցէք նմա՝ գաղտագողի լա- 17
ցցեն անձինք ձեր յերեսաց թշնամեաց, և արտասու-
ըեց իցէք արտասուօք. և իջուսցեն աչք ձեր արտա-
սուս, զի խորտակեցաւ հօտն Տն: *Ասասցէք ցթա- 18
գա-

---

(7) Ոմանք. 'Ի տեղւոջէ ուր թաքուցի զնա անդ.. և չէր ինչ իմիք պէտ": (10) Ոսկան. Ոչ կամէին լսել բա": (10) Ոմանք. Որ ոչինչ իմիք է պէտ": (11) Ոմանք. Ափածանելի ընդ միջով.. զամ տունն Իէլի և զամ տունն յու".. ինձ 'ի ժողովուրդ: (12) Ոմանք. Զպատգամդ զայդ.. չգիտիցեմ եթէ տիկ: (12) Ոսկան. Գինեաւ լցցի: (14) Ոմանք. Եւ զհարս դոցա, և զորդիս իւրեանց": (16) Ոմանք. 'Ի վր խաւարային լերանց. ակն ունէիք լուսոյ: (17) Ոմանք. Եթէ ոչ լսէք նմա.. լացցեն անձինք.. և արտասուս լիցէք արտասուօք: (18) Ոմանք. Ասասցէք ցթա-

Digitized by Google

դաւորն և ցբռնաւորսն, թէ կորացարո՛ւք և նստարո՛ւք.
19 զի անկա՛ւ 'ի գլխոց ձերոց պսակ փառաց ձերոց։ * Քա-
ղաքան քաղաքք որ ընդ հարաւակողմն, և ո՛չ ո՛ք էր որ
բանայր. գերեցաւ յուդա զվախճանեալ գերութն, ըղ-
20 կատարեալն հատուցմանց։ * Համբարձ զաչս քո երսղմ,
և տես զարձակեալսդ 'ի հիւսիսոյ. ուր է հօտն որ տը-
21 ուաւ ցքեզ, խաշինք փառաց քոց. * զի՞նչ տասցես պա-
տասխանի 'ի ժամանակի յորում պահանջիցեն 'ի քէն.
դու իսկ ուսուցեր զնս ուսումն՝ ածել 'ի վր քո։ Ո՛չ
ահա երկունք՝ ունիցին զքեզ իբրև կնոջ ծննդականի։
22 * Եւ եթէ ասիցես 'ի սրտի քում, թէ ընդէ՞ր պատահեաց
ինձ այս. վս բազմութն անիրաւութն քոյ՝ յայտնեցաւ
23 յետուստ քո խայտառակել զկրկունս քո։ * Եթէ
փոխիցէ հնդիկ զմորթ իւր, և ինձ զխայտուցս իւր.
և դուք կարող լինիցիք գործել զբարիս ուսեալք ըղ-
24 չարիս։ * Եւ ցրուեցից զնս իբրև զխոտս հողմակոծեալ
25 յանապատի։ * Այդ է վիճակ քո՝ և մասն չհաւանելդ
ձեզ ինձ։ զի մոռացար զիս և յուսացար 'ի ստուտս։
26 * Եւ ես մերկացից զյետուստ քո, և արկից զգլխով քո
27 և զերեսօք, և երևեսցին անարգանք քո։ * Շնութն և
վրնջիւն քո, և օտարանալն յինէն պոռնկութե քով։ 'ի
բագինս և յանդս տեսի զգարշելիս քո։ Վա՛յ քեզ երսղմ՝
զի ո՛չ սրբեցիր զհետ իմ. մինչև ցե՞րբ իցէ քեզ այդ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ եղև բանն տն առ երեմիա վս երաշտութե անձրևի.
2 * Սուգ առ հրէաստան, և դրունք նր թափուր
եղեն. խաւարեցան 'ի վերայ երկրի, և աղաղակն երմի
3 բարձրացաւ։ * և մեծամեծք նց առաքեցին զերիտա-
սարդս իւրեանց զջրոյ. եկին 'ի ջրհորս, և ո՛չ գտին
ջուր. դարձուցին ունայն զամանս իւրեանց։ Ամաչե-
4 ցին յամօթ եղեն՝ և ծածկեցին զգլուխս իւրեանց։ * և
գործ երկրին պակասեաց. զի ո՛չ եղև անձրև 'ի վերայ
երկրի։ յամօթ եղեն մշակք, ծածկեցին զգլուխս իւր-
եանց։

դաւորս և բռնաւորին։ (19) Ոմանք. Զկատարեալն հա-
տուցմանն։ (20) Ոմանք. Եւ տես զյարձակեալսդ. . հօտն
որ տուաւ քեզ։ (22) Ոսկան. Անօրէնութե քո յետուստ
քո խայտառակել։ (23) Ոմանք. Եւ ինձ զխայտուց իւր։
(24) Ոմանք. Եւ ցրեցի զնս իբրև ։ (25) Ոմանք. Չհա-
ւանելդ ձեր ինձ։ (26) Ոմանք. Եւ արկից զերեսօք քովք։
(27) Բաղդատ. 'Ի բագինս և յաղանդս տեսի զգարշե''։
Գլ. ԺԴ. (2) Ոմանք. Եւ դրունք նր թափուր մնացին։
(3) Ոմանք. Եւ մեծամեծք նր. . իւրեանց զջրոց։ (4) Բաղ-
դատ. Զի ոչ գոյր անձրև 'ի վերայ։

Digitized by Google

եանց։ * Եղջերուք 'ի վայրի ծնեան, և Թողին զծնունդս զի 5
ոչ գոյր բանջար։ * Եւ ցիռք 'ի դաշտս ծծեցին զօդս իբրև 6
զվիշապս. և սորեցին աչք իւրեանց զի ոչ գոյր խոտ։
* Եթէ մեղք մեր հակառակ կացին մեզ. դու Տէր ա- 7
րա՛ վասն անուանդ քո. զի բազում են մեղք մեր առա-
ջի քո. քե՛զ մեղաք * ակնկալութիւն Իղի։ Տր̅ փրկեալ 8
զմեզ 'ի ժամանակի չարեաց. ընդէ՛ր եղեր իբրև պանդ-
դուխտ յերկրի. կամ իբրև զբնակ երկրի որ դառնայ-
ցէ յօթեվանս։ * Մի թէ եղիցիս իբրև զմարդ որ ննջէ. 9
կամ իբրև զայր որ ոչ կարէ ապրեցուցանել։ և դու 'ի
միջի մերում ես Տէր, և անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ
մեր. մի մոռանար զմեզ։ * Այսպէս ասէ Տէր ժողովրդ- 10
եանդ այդմիկ. այնպէս սիրեցին շարժել զոտս իւ-
րեանց՝ և ոչ խնայեցին. և Ած ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա։
արդ յիշեսցէ զանօրէնութիւնս նց, և այց արասցէ մե-
ղաց նց։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. մի՛ կար յաղօթս քո ժո- 11
ղովրդեանդ այդմիկ 'ի բարիս։ * զի թէ պահեսցեն, 12
ոչ լուայց խնդրուածոց նց. և եթէ մատուսցեն ողջա-
կէզս և զոհս՝ ոչ հաճեցայց ընդ այն. զի սրով և սովով
և մահուամբ սպառեցից զնս։ * Եւ ասեմ. ո՛վ որ եսդ 13
Տէր Տր. ահա մարգարէքն ասեն նց՝ թէ ոչ տեսջիք զսը-
սուր, և սով ոչ եղիցի 'ի միջի ձերում. զի ճշմարտու-
թիւն և խաղաղութիւն տացի 'ի վր երկրի, և 'ի տեղւոջդ
յայդմիկ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. սուտ մարգարէանան 14
մարգարէքն յանուն իմ. ոչ առաքեցի զնս, և ոչ պատ-
ուիրեցի նց, և ոչ խօսեցայ ընդ նս. զի տեսիլս սուտս
և ըղձութիւնս, և հմայս, և զխաբս սրտից իւրեանց մար-
գարէանան նոքա ձեզ։ * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր 15
'ի վր մարգարէիցն, որ մարգարէանան յանուն իմ, և
ես ոչ առաքեցի զնս և ոչ պատուիրեցի նց. որ ասեն՝
թէ սուր և սով ոչ եղիցի յերկրիս յայսմիկ։ չարաչար ծիւ-
րական մահու՝ և 'ի սուր և 'ի սով սպառեսցին մարգա-
րէքն այնոքիկ, * և ժողովուրդն որոց նոքայն մարգա- 16
րէանան։ և եղիցին ընկեցեալք յանցս Երմ՝ յերեսաց
սրոյ և սովոյ, և ոչոք իցէ որ թաղիցէ զնս. ինքեանք՝
և կանայք իւրեանց, և ուստերք և դստերք նց. և հե-
ղից 'ի վր նց զչարիս իւրեանց։ * Եւ ասասցես ցնս 17
զբանս

---

(5) Օրին. Եւ եղջերուք 'ի վայրի ... և Թողին զծնունդս իւրեանց։ (8) Օրին. Ընդէ՞ր եղեւ իբրև զօտար յերկրի։ (9) Օրին. Ո՞չ զմարդ որ ն՛՛.. որ ոչ կարիցէ ապ՛՛։ (10) Օրին. Այսպէս սիրեցին շարժ՛՛։ (11) Օրին. Վն ժողովրդեանդ այդմիկ 'ի բար՛՛։ (12) Օրին. խնդրուածոց նց։ (15) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս։ (16) Օրին. Նոքայն մարգարէանայցեն։ եղիցին ընկեցեալք յանցս։ (17) Ա-

Digitized by Google

զայս բան. Իջուցէք ընդ աչս ձեր արտասուս ՚ի տուէ
եւ ՚ի գիշերի, եւ մի՛ դադարեսցին. զի բեկմամբ մեծաւ
բեկաւ կոյս դուստր ժողովրդեան իմոյ, եւ ցաւագին
18 հարուածովք յոյժ: * Եթէ ելից ՚ի դաշտ՝ ահա վիրաւ-
որք սրոյ, եւ եթէ մտից ՚ի քաղաք՝ ահա ցաւք սովոյ. զի
մարգարէ եւ քահանայ գնացին յերկիր զոր ոչ գիտէին:
19 * Միթէ խոտելով խոտեցեր զՅուդա, կամ մերժանա- ԺԳ
լով մերժեցաւ անձն քո. ընդէ՞ր հարեր զմեզ, եւ ոչ գոյ
մեզ բժշկութիւն. ակն կալաք խաղաղութեան, եւ ոչ գոյր
բարութիւն. ժամանակի բժշկութեան՝ եւ ահա խռովութիւն:
20 * Ծանեաք Տէր զմեղս մեր, եւ զանօրէնութիւնս հարց մե-
21 րոց. զի մեղաք առաջի քո: * Դադարեա՛ վասն անուանդ
քոյ. մի կորուսաներ զաթոռ փառաց քոց: յիշեա՛, մի
22 ցրեր զուխտն քո որ ընդ մեզ: * Միթէ իցե՞ ՚ի կուռս
հեթանոսաց՝ որ անձրեւեսցէ. կամ թէ երկինք տայցե՞ն
զլրութիւն իւրեանց. ոչ ապաքէն դու ես նոյն Տէր Ած
մեր, եւ ակնկալցուք քեզ զի դու արարեր զայս ամ:

ԳԼ. ԺԵ.

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, եթէ կացցեն Մովսէս եւ Սամուէլ
առաջի երեսաց իմոց, ոչ եղիցի անձն իմ ՚ի նս.
՚ի բաց արձակեա զժողովուրդդ զայդ յերեսաց իմոց՝
2 եւ ելցեն: * Եւ եղիցի եթէ ասասցեն ցքեզ՝ յո՞ երթիցուք.
ասասցես ցնս՝ այսպէս ասէ Տէր, որք ՚ի մահ՝ ՚ի մահ,
եւ որք ՚ի սուր՝ ՚ի սուր, եւ որք ՚ի սով՝ ՚ի սով, եւ որք ՚ի
3 գերութիւն՝ ՚ի գերութիւն: * Եւ խնդրեցից ՚ի նոցանէ վրէժս
չորեք օրինակօք՝ ասէ Տէր. զսուր ՚ի սպանանել, եւ զշու-
նս ՚ի պատառել, եւ զթռչունս երկնից՝ եւ զգազանս
4 երկրի՝ յուտել եւ յապականել: * Եւ մատնեցից զնոսա
՚ի վտանգ ամ թագաւորութեանց երկրի. վս Մանասէի
որդւոյ Եզեկիայ թագաւորին Յուդայ, եւ վս ամի զոր
5 արար յԵմ: * Ո՞ խնայեսցէ ՚ի քեզ Եմ, կամ ո՞ տրտ-
մեսցի ՚ի վր քո, կամ ո՞ դարձցի հարցանել զխաղաղու-
6 թէ քո: * Զի դու դարձար յինէն՝ ասէ Տէր. եւ
յետս

Ոմանք. Իջո՛ք աչս ձեր արտասուս: (19) Ոմանք. Եւ ոչ գոյր
մեզ բժշկ": (20) Ոմանք. Եւ զանօրէնութիւնս հարց: (22) Ոմանք. Իցէ՞ որ ՚ի հեթանոսաց որ անձրեւեսցէ: Եւ ոմանք. Իցէ՞
որ ՚ի կուռս հեթ":
Գլ. ԺԵ. (1) Ոմանք. Թէ կացցէ Մովսէս.. անձն իմ
ընդ դոսա: (2) Ոմանք. Եթէ ասասցեն ցքեզ յո՞ երթի-
ցուք: (3) Ոմանք. Եւ խնդրեցից վրէժ ՚ի նցէ: (5) Յօ-
րինակին պակասէր. Խնայեսցէ ՚ի քեզ ԵԷՄ, կամ ո՞ տրտմ":
(5) ՚ի լուս". ՚ի վերայ՝ Տրտմեսցի. Նշանակին՝ Ողորմեսցի:
(5) Ոմանք. Եւ ո՞վ տրտմեսցի.. կամ ո՞վ դարձցի ՚ի հարց":

Digitized by Google

յետս երթիցես: Եւ ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վ՛՛ քո, եւ
ապականեցից զքեզ. եւ ոչ եւս անսացից նոցա: * Եւ ցրուե- 7
ցից զնոսա ՚ի սփիւռս: ՚Ի դրունս ժողովրդեան իմոյ ան-
զաւակեցան. զի կորուսին զժողովուրդ իմ վս՛ չարեաց
իւրեանց, եւ ոչ դարձան: * Բազմացան այրիք նոցա 8
քան զաւազ ծովու. ածի ՚ի վ՛՛ նոցա՝ եւ ՚ի վ՛՛ մօրն զերե-
տասարդս: Թշուառութիւն ՚ի միջօրէի արկից զնովաւ. եկին
յանկարծակի դողումն եւ տագնապ: * Ունայնացաւ 9
եւթնածինն, ձանձրացաւ անձն նորա. եմուտ նմա արե-
գակն ՚ի միջօրէի, եղեւ յամօթ եւ ՚ի նախատինս: զմնացորդս
նոցա տաց ՚ի սուր առաջի թշնամեաց նոցա, ասէ Տէր:
ԺԵ * Վայ ինձ, վայ ինձ մայր իմ. իբրեւ զո՞ զք ծնար զիս. 10
այր դատափետեալ եւ ձգձգեալ ՚ի դատաստանի յամ՛
երկրի. ոչ պարտէի ինչ, եւ ոչոք պարտէր ինչ ինձ. եւ
զօրութիւն պակասեաց՝ յանիծանողաց իմոց: * Եղիցի 11
Տէր, եւ յաջողեսցէ նոցա ՚ի բարութիւնս. եթէ ոչ կացի ա-
ռաջի քո՝ ՚ի ժամանակի չարեաց նոցա, եւ ՚ի ժամանակի
նեղութեան նոցա ՚ի բարիս ընդդէմ թշնամւոյ: * Իցէ՞ թէ 12
ճանաչիցի երկաթ. եւ քաղաքորմ պղնձի զօրութիւն քո:
* Եւ զգանձս քո աւար տաց ՚ի փրկանս վս՛ ամ՛ մեղաց 13
քոց՝ յամ՛ սահմանս քո: * Եւ ծառայեցուցից զքեզ 14
թշնամեաց քոց յերկրի զոր ոչ գիտէիցես. զի հուր բոր-
բոքեալ է ՚ի սրտմտութենէ իմմէ, ՚ի վ՛՛ ձեր բորբոքեսցի:
* Դու գիտես Տէր. յիշեա՛ զիս Տէր. այց արա ինձ. ան- 15
պարտ արա զիս ՚ի հալածչաց իմոց, եւ մի յերկայնաբեր
վս՛ իմ. ծանիր՝ որչափ առի վս՛ քո նախատինս * յար- 16
համարհողաց բանից քոց: վախճանեա՛ զնոսա, եւ եղիցի
բան քո ինձ յուրախութիւն եւ ՚ի ցնծութիւն սրտի իմոյ. զի
կոչեցեալ է անուն քո ՚ի վ՛՛ իմ, Տէր ամենակալ:
* Ո՛չ նստայց յատենի այպանողաց. այլ զարհուրեցայ յե- 17
րե-

---

(7) Բազումք. Եւ ցրուեցից զնոսա ՚ի սփիւռս: (7) Ոմ-
նան. Զի կորուսի զժողովուրդ իմ: (8) ՚Ի լատ՛. Զինձ
այրիք նոցա. համաձայն ոմանց ՚ի Եբրա՛: (8) Օրինակ մի. Ած
՚ի վ՛՛ նոցա եւ ՚ի վ՛՛ մօրն: (8) Բազ՛. Թշուառութիւն ՚ի միջ-
օրէի արկի զնովաւ: (10) Ոսկան փոխանակ բնի. Վայ ինձ
մայր իմ. . յանիծողաց իմոց: (10) Բազ՛. Եւ ձգեալ ՚ի
դատաստան. . եւ ոչ պարտէ ոք ինչ ինձ, եւ զօրութիւն իմ
պակասեաց: (11) Ոմանք. Եթէ ոչ կամեցի առաջի քո:
(12) Ոմանք. Եւ քաղաքք որմն պղնձի: (13) Ոմանք. Տաց
աւարի փրկանս: Այլ օրինակ մի. Տաց յաւար ՚ի փրկանս:
(14) Ոմանք. Յերկիր զոր ոչ գիտեիցես. զի հուր բոր-
բոքեալ ՚ի սրտի": (16) Ոմանք. Յարհամարհանաց բանից
քոց: (17) Ոմանք. Ոչ նստայ յատենի այլ". . այլ զարհուրէի
յերեսաց ձեռին. . զի լցայ դառնութ՛:

Digitized by Google

երեսաց ձեռին քո. առանձինն նստէի զի լցայ դառնու-
18 թեամբ: * Ընդէ՞ր որ տրտմեցուցանեն զիս՝ զօրանան, և
վէրք իմ սաստկացեալ՝ ուստի՞ բժշկեցայց: լինելով եղև
19 ինձ իբրև զջուր ցուրտ, յորում ոչ գոյ հաւատ: * Վա՛ս
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր. եթէ դարձցիս այսրէն՝
պատսպարեցի՛ց զքեզ, և առաջի երեսաց իմոց կաց-
ցես: և եթէ հանցես զպատուականն յանարգէ, իբրև
զբերան իմ եղիցես: և եթէ դարձցին նոքա առ քեզ.
20 և ոչ ես դու դարձցիս առ նոսա: * տա՛ց զքեզ ժողովր-
դեանդ այդմիկ՝ ի պարիսպ պղնձի ամուր. մարտիցեն
ընդ քեզ, և ոչ կարիցեն սասանել. զի ընդ քեզ եմ
21 ապրեցուցանել և փրկել, ասէ Տէր: * Եւ զերծուցից
զքեզ ի ձեռաց չարաց, և փրկեցից զքեզ ի ձեռաց
ժանտաց՝ ասէ Տէր ած Իլի:

Գլ. ԺԶ.

2 Եւ դու մի՛ առնուցուս քեզ կին. և մի՛ ծնցին քեզ ԺԶ
3 ուստերք և դստերք ի տեղւոջդ յայդմիկ: * Զի
այսպէս ասէ Տէր, վասն ուստերաց և դստերաց որ ծնա-
նիցին ի տեղւոջդ յայդմիկ, և վասն մարց նոցա որ ծնանիցին
զնոսա, և վասն հարց նոցա որ ծնանիցին զնոսա յերկրիդ յայդմիկ:
4 * Ծիւրեալ մահու մեռցին. մի՛ կոծեսցին՝ և մի՛ թա-
ղեսցին, այլ խայտառակ եղիցին ընդ երեսս երկրի.
սրով անկցին, և սովով սպառեսցին: և եղիցին դիա-
կունք նոցա ի կերակուր թռչնոց երկնից և գազանաց
5 երկրի: * Այսպէս ասէ Տէր. յաշխարհումն նոցա մի՛ մտա-
նիցես, և ի կոծ նոցա մի՛ երթիցես, և սուգ ի վերայ նոցա մի՛
առնուցուս. զի ի բաց արարի զխաղաղութիւն իմ ի ժո-
ղովրդենէն յայնմանէ՝ ասէ Տէր. և զողորմութիւն և զգթու-
6 թիւն: * Եւ մեռանիցին մեծամեծք և փոքունք յերկրին
յայնմիկ. մի՛ կոծեսցին, և մի՛ ցանեսցին, և մի՛ խզեսցին,
7 և մի՛ լացցեն, և մի՛ թաղեսցին: * և մի՛ բեկցի հաց սգոյ
նոցա ի մխիթարութիւն ի վերայ մեռելոյ. և մի՛ արբուսցեն
8 բաժակ մխիթարութեան ի վերայ հօր և մօր իւրոյ: * Ի տուն
ըմպելեաց մի՛ մտանիցես նստել ընդ նոսա՝ ուտել և ըմ-
պել:

---

(19) Ոմանք. Վա՛ս այդորիկ այսպէս ա՛ս''... և ոչ դու դարձ-
ցիս առ նոսա. (20) Ոմանք. Ապրեցուցանել և ի փրկել:
Ոսկ ոմանք յաւելուն. և ի փրկել զքեզ:
Գլ. ԺԶ. * Ի Գլուխս յայս ոմանք յաւելուն համար 1. * Եւ
եղև բան Տն առ իս, ասելով: Եւ դու: (3) Ի [illegible]: * Զի
այսպէս ասէ Տր.. ի տեղւոջդ յայդմիկ. և վասն մարց: (4) Ո-
մանք. Սրով մեռցին. և սովով: Ոսկ ոմանք. սովու սպառ''ք
(6) Ոմանք. Մի՛ կոծեսցին, և մի՛ ցանեսցին: (7) Ոմանք.
Ի վերայ մեռելոց.. ի վերայ հօր իւրոյ և մօր:

Digitized by Google

պել։ * Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. Ահա 9
ւասիկ ես խափանեցից ՚ի տեղւոջէ յայդմանէ առա-
ջի աչաց ձերոց՝ եւ ՚ի ձեր իսկ աւուրս, զձայն ցնծութեան
եւ զձայն ուրախութեան, զձայն փեսայի եւ զձայն հարսին։
* Եւ եղիցի յորժամ պատմեսցես ժողովրդեանդ այդ- 10
միկ զամ զպատգամս զայսոսիկ, եւ ասասցեն. ընդէ՞ր
խօսեցաւ Տէր ՚ի վր մեր զայդ ամ չարիս մեծա-
մեծս. զի՞նչ անօրէնութիւն է ՚ի մեզ, կամ որ մեղք զոր
մեղաք առաջի Տն այ մերոյ։ * Եւ ասասցես ցնա. Փո- 11
խանակ զի թողին զիս հարքն ձեր՝ ասէ Տէր, եւ գնա-
ցին զհետ աստուածոց օտարաց, եւ ծառայեցին նց, եւ
երկիր պագին նց. եւ զիս թողին, եւ զօրէնս իմ ոչ պահ-
եցին։ * Եւ դուք անզգամեցայք առաւել 12
քան զհարսն ձեր։ եւ ահաւասիկ դուք երթայք իւ-
րաքանչիւր զհետ հաճոյից սրտից ձերոց չարաց առ ՚ի
չլսելոյ ինձ։ * Եւ ընկեցից զձեզ յերկրէս յայսմանէ 13
յերկիր՝ զոր ոչ գիտէիք դուք եւ հարքն ձեր. եւ ծա-
ռայեսջիք անդ աստուածոց օտարաց՝ ՚ի տուէ եւ ՚ի գի-
շերի, եւ ոչ տացեն ձեզ ողորմութիւն։ * Վն այսորիկ 14
ահա աւուրք գան ասէ Տէր. եւ ոչ եւս ասասցեն՝ Կեն-
դանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իսլի յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց։ * այլ Թէ կենդանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իսլի 15
յերկրէն հիւսւսոյ, եւ յամ աշխարհաց ուր եւ ցրուեա-
ցան անդ. եւ դարձուցից զնս անդրէն յերկիրն իւ-
րեանց զոր ետու հարցն նց։
ԺԵ * Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս բազումս՝ ասէ Տէր, 16
եւ որսասցեն զնս. եւ յետ այնորիկ առաքեցից որսորդս
բազումս, եւ որսասցեն զնս ՚ի վր ամ լերանց՝ եւ ՚ի վր
ամ բլրոց՝ եւ ՚ի ծերպս վիմաց։ * Զի աչք իմ ՚ի վր 17
ամ ճանապարհաց նց, եւ ոչ թաքեան յերեսաց իմոց,
եւ ոչ ծածկեցան անօրէնութիւնք նց առաջի աչաց իմոց։
* Եւ հատուցից նց նախ կրկին զանօրէնութիւնս նց. եւ 18
զմեղս նց որովք պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտւովք
զազրելեացն իւրեանց. եւ անօրէնութեամբք նոցա՝ որովք
լցին զժառանգութիւն իմ։

* Տէ

---

(9) Ոմանք. Ահաւասիկ ես խափ". . առաջի աչաց ձերոց։ (10) Ոմանք. Եւ ասասցեն քեզ. Ընդէր. . կամ զորպիսի մեղս զոր մեղաք։ (12) Ոմանք. Իւրաքանչիւր ըստ հաճոյից սրտից. . առ ՚ի չլսելոյ ինձ։ (13) Օրինակք ոմանք. Զոր ոչ գիտէիք դուք եւ հարքն։ (14) Ոմանք. Վն այսորիկ ահա աւ"։ (15) Ոմանք. Ամ երկրացն անդր. . անդրէն յերկիրս իւրե"։ (16) Ոմանք. Ահաւասիկ ես առաքեմ։ (16) Օրինակքն. Ձկնորս բազումս՝ ասէ։ (17) Ոմանք. ՚ի վր ճանապարհաց նց։ (18) Ոմանք. Եւ հատուցից

19 * Տէր զօրութիւն իմ՝ և օգնութիւն իմ և ապաւէն իմ յաւուր ԺԲ
չարեաց։ առ քեզ հեթանոսք եկեսցեն՝ ՚ի ծագաց երկ-
րէ և ասասցեն. սուտ ստացան հարքն մեր կուռս,
20 և ոչ գոյր օգուտ ՚ի նոցանէ։ * Եթէ առնիցէ մարդ ան-
21 ձին աստուածս՝ և նոքա չեն աստուածք։ * Վասն այ-
սորիկ ահաւասիկ ես ցուցից նոցա ՚ի ժամանակի յայսմիկ
զձեռն իմ, ծանուցից նոցա և զզօրութիւն իմ. և գիտասցեն
թէ անուն իմ Տէր է։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Մեղք յուդայ գրեալ են գրչաւ երկաթեաւ, ադա-
մանդեայ եղընգամբ. նկարեալ է ՚ի տախտակս սր-
2 տից նոցա, և յեղջիւրս սեղանոց նոցա * ՚ի ժամանակի
յորում յիշեսցեն որդիքն նոցա զսեղանս իւրեանց, և զան-
տառս իւրեանց ՚ի մէջ ծառոց վարսաւորաց՝ և ՚ի մէջ
3 բլրոց բարձանց, * և ՚ի մէջ լերանց վայրի։ զզօրութիւն
քո, և զգանձս քո բաշխեցից յաւարի. զբարձանս
4 քո մեղաց յամ սահմանս քո։ * Եւ լքցիս և նուաստ լի-
նիցիս ՚ի ժառանգութենէ քումմէ զոր ետու քեզ։ և հանեցից
զքեզ ՚ի ձեռս թշնամեաց քոց յերկիր զոր ոչ գիտէիր.
զի հուր վառեալ է ՚ի սրտմտութենէ իմմէ. մինչև յաւի-
5 տեան բորբոքեսցի։ * Այսպէս ասէ Տէր. անիծեալ
լիցի մարդ որ արասցէ զյոյս իւր ՚ի մարդ, և հաստա-
տան լինիցի ՚ի մարմինս բազկի նորա. և ապստամբեսցէ ՚ի
6 Տէ սիրտ նորա։ * Եւ եղիցի իբրև զմորենի յանապա-
տի. և ոչ տեսցէ յորժամ գայցէ բարութիւն. և բնակես-
ցէ յաղաղակալուտս անապատի, յերկիր աղաղակուտ՝ ուր
7 ոչ երբէք բնակեսցեն։ * Եւ օրհնեալ լիցի մարդն որ
8 յուսացաւ ՚ի Տէր, և եղիցի Տէր յոյս նորա։ * և եղիցի իբրև
զծառ զուարճացեալ ՚ի գնացս ջուրց. և ընդ գնացս
ջուրց ձգեսցէ զարմատս իւր. և ոչ երկիցէ յոր-
ժամ հասանիցէ տօթ։ և եղիցին տերևք նորա անտառա-
ցեալ շուրջ զնովաւ. յամի երաշտութեան ոչ երկիցէ, և
ոչ

նախ կրկին զանօրէնութիւն նոցա.. և անիրաւութիւնս նոցա։
(19) Ոմանք. Եւ օգնականութիւն իմ. կամ, օգնական իմ
ես յաւուր չարեաց.. սուտ գործեցին հարքն.. ՚ի նո-
ցանէն։ (20) Ոմանք. Եւ ոչ նոքա են անդք։ (21) Ոմանք.
Ահաւասիկ ես ցոյ՛՛։
Գլ. ԺԷ. (1) Ոմանք. Ադամանդեայ եղե՛՛։ (2) Ոմանք.
՚ի ժամանակի յորժամ յիշեսցեն.. և յանտառս իւր-
եանց։ (4) Ոմանք. Մինչև յաւիտեանս։ (5) Ոմանք. Եւ
ապստամբ լիցի.. և ապաստանն իցէ։ (6) Յօրինակին աղա-
կալ. Աղաղակուտ՝ ուր ոչ երբէք բնակիցեն։ (8) Ոմանք.
Ջուրցն ձգեսցէ.. յամի երաշտութեան.. և ոչ կա-

Digitized by Google

մի՛ կասեսցէ 'ի տալոյ զպտուղ: * Խորին է սիրտ քան 9
զամենայն, եւ մարդ է՝ եւ ո՞վ ծանիցէ զնա: * Ես Տէր քննեմ 10
զսիրտս՝ եւ փորձեմ զերիկամունս, տալ իւրաքանչիւր
ըստ ճանապարհաց իւրոց, եւ ըստ պտղոյ գործոց իւ-
րոց: * Ձայն արար կաքաւ. ժողովեաց զոր ոչ իւր 11
ծնեալ. որ ժողովէ զմեծութիւն առանց իրաւանց, 'ի
կէս աւուրց իւրոց թողցէ զնա, եւ 'ի վախճանի իւրում
եղիցի անզգամ: * Աթոռ փառաց բարձրացեալ ի սկզ- 12
բանէ տեղի սրբութեան մերոյ: * Համբերութիւն Իսրայէլի Տէր: 13
ամենեքեան որ թողին զքեզ՝ ամաչեսցեն. հեռացեալքն՝
յերկրի գրեսցին, զի թողին զՏէր զաղբիւր ջրոյ կենաց:
ԺԹ * Բժշկեա զիս Տէր՝ եւ բժշկեցայց, փրկեա զիս Տէր՝ եւ 14
փրկեցայց. զի պարծանք իմ դու ես: * Ահաւասիկ 15
նոքա ասեն ցիս. ո՞ւր է բանն Տեառն, եկեսցէ այսր: * Բայց 16
ես ոչ ձանձրացայց զհետ գնալ քո. եւ աւուր մարդոյ ոչ
ցանկացայ: դու իսկ գիտես՝ որ ինչ ելանէ ընդ շըր-
թունս իմ, առաջի երեսաց քոց է: * Մի՛ լինիր ինձ 17
յաւտարութիւն: խնայեա դու յիս յաւուր չարի: * Յամօթ 18
լիցին հալածիչքն իմ, եւ մի՛ ես ամաչեցից. զարհուրես-
ցին նոքա՝ եւ մի՛ ես զարհուրեցայց: ած 'ի վերայ նոցա օր
չար, կրկին բեկմամբ բեկ զնոսա:
Ի * Այսպէս ասէ ցիս Տէր. երթ կաց 'ի դրունս ժողովր- 19
դեան քոյ՝ Է որ մտանեն եւ ելանեն թագաւորքն յու-
դայ, եւ յամենայն դրունս Եմի: * եւ ասասցես ցնոսա. լուա- 20
րուք զպատգամս Տեառն թագաւորք յուդայ, եւ ամենայն հրէաս-
տան, եւ ամենայն բնակիչք Եմի որ մտանէք ընդ դրունդ
ընդ այդոսիկ: * Այսպէս ասէ Տէր. զգո՛յշ լերուք ան- 21
ձանց ձերոց. եւ մի՛ բառնայք բեռինս յաւուր շաբա-
թուց. եւ մի՛ ելանէք ընդ դրունս Եմի, * եւ մի՛ հանէք 22
բեռինս 'ի տանց ձերոց յաւուր շաբաթուց. եւ զամենայն
գործ մի՛ գործէք. եւ սրբեցէ՛ք զօրն շաբաթուց որպէս
պատուիրեցի հարցն ձերոց: * Եւ ոչ լուան, եւ ոչ խո- 23
նարհեցուցին զունկն իւրեանց. եւ խստացուցին զպա-
րանոցս իւրեանց առաւել քան զհարցն իւրեանց. առ
'ի չլսելոյ ինձ՝ եւ ընդունելոյ զխրատ: * Եւ եղիցի ե- 24
թէ

մեսցի 'ի տալոյ: (11) Ոմանք. Եւ ժողովեաց զոր ոչ:
(11) Ցօրինակին. Եղիցի անզգամ: (13) Ոմանք. Զաղբիւր
ջուրց կենաց: (15) Ոմանք. Ահաւասիկ նոքա ասեն:
(18) Ոմանք. Եւ մի՛ եւ ես ամաչեցից. . եւ մի՛ եւ ես զար":
(20) Ոմանք. Զպատգամ Տեառն: (20) Բոմն. Ընդ դրունդ
ընդ այդոսիկ: (21) Ոմանք. Բեռն յաւուր շաբա"...
ընդ դրունդ Եմի: (23) Ոմանք. Առաւել քան զհարս
իւրեանց. . եւ չընդունելոյ. կամ, եւ ընդունել զխրատ.
(24) Ոմանք. Եւ սրբել զօր շաբաթուց:

Digitized by Google

Թէ լսելով լուիցէք ինձ՝ ասէ Տէր, չմտանել բեռանց ընդ
դրունս քաղաքիս այսորիկ յաւուր շաբաթուց. և սրբե-
25 լով զօրն շաբաթու, չգործել 'ի նմա զամ գործ: * և
մտցեն ընդ դրունս քաղաքիդ այդորիկ թագաւորք և
իշխանք՝ որ նստիցեն յաթոռն Դաւթի. և ելանիցեն 'ի
կառս և յերիվարս իւրեանց, և իշխանք նց՝ արք յու-
դայ և բնակիչք Եմի. և բնակեսցի քաղաքդ այդ յաւի-
26 տեան: * Եւ եկեսցեն 'ի քաղաքացն յուդայ շուրջա-
նակի յԵմ, և 'ի բենիամինէ, և 'ի դաշտականաց, և 'ի
լեռնականաց, և 'ի կողմանց հարաւոյ բերել ողջա-
կէզս՝ և խունկս՝ և մանանայ՝ և կնդրուկ. մատուցանե-
27 լով օրհնութիւն 'ի տան Տն: * Ապա թէ ոչ լուիցէք ինձ
սրբել զօրն շաբաթուց՝ չբառնալ բեռինս և մտանել
ընդ դրունս Եմի յաւուր շաբաթուց. վառեցից հուր
'ի դրունս նր, և կերիցէ շուրջ զԵմաւ, և մի շիջցի:

ԳԼ. ԺԸ.

1 Բանն որ եղև առ Երեմիա 'ի Տէ՝ և ասէ: * Արի էջ ԻԱ
2 'ի տուն բրուտին, և անդ լուիցես զբանս իմ: * Իջի
3 'ի տուն բրուտին, և ահա նա գործէր 'ի վերայ վիմաց:
4 * Եւ անկաւ աման մի՝ զոր ինքն գործէր 'ի կաւոյն՝ 'ի
ձեռաց նր. և դարձեալ արար զնա այլ աման, որպէս հա-
5 ճոյ եղև առաջի նր առնել: * Եւ եղև բան Տն առ իս՝
6 և ասէ: * եթէ իբրև զբրուտդ զայդ ոչ կարիցեմ առ-
նել ձեզ տուն Իղի՝ ասէ Տր: Ահաւասիկ իբրև զկաւդ
'ի ձեռս բրտիդ, այդպէս էք 'ի ձեռս իմ տուն Իղի:
7 * Եթէ վախճան խօսեցայց 'ի վերայ ազգի՝ կամ թագա- ԻԲ
8 ւորութեան, բառնալ զնս՝ և քակել և կորուսանել: * և
դարձցի ազգն այն 'ի չարեաց իւրեանց զոր խօսեցայ
'ի վր նց. զղջացայց և ես 'ի վր չարեացն զոր խորհե-
9 ցայ առնել նց: * Եւ եթէ վախճան խօսեցայց ազգի
10 և թագաւորութե՝ շինել և տնկել: * և արասցեն չարիս
առաջի իմ, չլսել բարբառոյ իմոյ. զղջացայց և ես 'ի
11 վր բարեացն զոր խօսեցայ առնել նց: * Եւ արդ՝ խօ-

սեաց

---

(26) Ոմանք. Եւ 'ի կողմանց հիւսիսւոյ բերել ողջա՛՛. . և կնդրուկս մատուցանել օրհնի՛՛: (27) Ոմանք. Սրբել ինձ զօրն շա՛՛: (27) Բզմք. Բառնալ բեռն և մտանել ԸՆ դր՛՛:
Գլ. ԺԸ. (2) Ոմանք. Արի և էջ 'ի տուն: (3) Ոմանք. Նա գործէր 'ի վր վիմի: (3) 'Ի լուս՛՛. 'Ի Եբ՝ Վիմաց. Նշանակէ՝ դրգան: (6) Բզմք. Առնել զձեզ տունդ Իղի: (7) Ոմանք. Ազգի կամ թագաւորութե: (8) Ոմանք. 'Ի չարեաց իւրոց զորոց խօսեցայ. . զոր խօսեցայ առնել նց: (9) Ոմանք. Վախճան խօսեցայ 'ի վր ազգի: (10) Ոմանք. Զոր խորհեցայ առնել նց: (11) Ոմանք. Ահա-

Digitized by Google

խօսեաց ընդ ամենայն Յուդայ՝ և ընդ բնակիչս Երուսաղէմի, և ա_
սասցես. այսպէս ասէ Տէր, ահաւասիկ ես նիւթեմ
'ի վ[illegible] ձեր չարիս, և խորհիմ 'ի վ[illegible] ձեր խորհուրդ: արդ
դարձցին իւրաքանչիւրոք 'ի ճանապարհէն իւրեանց չարէ.
և ուղղեցէք զճանապարհս ձեր և զխորհուրդս ձեր:
* Եւ ասեն՝ քաջալերեսցուք, զհետ ամպարտաւանութեանց մե_ 12
րոց գնասցուք, և իւրաքանչիւրոք զհաճոյս սրտի իւ_
րոյ չարի արասցուք:
ԺԸ. * Վս այսորիկ այսպէս ասէ Տէր: արդ՝ անկէ հարցէք 13
ընդ ազգս՝ ո՞վ լուաւ այնպիսի արհաւիրս զոր արար
յոյժ կոյսն Իէլ: * Միթէ պակասեսցեն աղբիւրք 'ի վէ_ 14
մէ, կամ ձիւն 'ի Լիբանանէ. կամ թէ պաշտեսցեն
ջուրք բռնութեամբ 'ի սաստկութենէ հողմոյ: * Զի մոռացան 15
զիս ժողովուրդ իմ. ունայնութեանց արկին խունկս.
և գայթակղեցին 'ի ճանապարհս իւրեանց 'ի վիճակս յա_
ւիտենից. ելանել 'ի շաւիղս որ ոչ էին ճանապարհ գը_
նալոյ * կարգել զերկիր նց յապականութիւն և 'ի շչիւն յա_ 16
ւիտենից. ամենեքեան որ անցանեն ընդ այն՝ զարմասցին,
և շարժեսցեն զգլուխս իւրեանց: * Իբրև հողմ 17
տապախառն ցրուեցից զնոսա առաջի թշնամեաց իւ_
րեանց, 'ի թիկունս և ոչ յերեսս: ցուցից նոցա զօր
կորստեան իւրեանց: * Եւ ասացին. եկայք խորհեսցու_ 18
ցուք խորհուրդս 'ի վը Երեմիայի. զի ոչ կորիցեն օրէնք
'ի քահանայէ, և խորհուրդ յիմաստնոց, և բան 'ի մար_
գարէէ: եկայք և հարցուք զնա լեզուաւ, և ոչ լուի_
ցուք զամ բանս նը: * Լուր ինձ Տէր, և անսա բարբառ_ 19
ոյ իրաւանց իմոց: * Եթէ՞ թէ հատուցանիցի չար փո_ 20
խանակ բարւոյ. զի խորհեցան 'ի վերայ անձին զանձ_
նէ իմմէ; և զպատուհասն իւրեանց թաքուցին: յուշ լիցի
քեզ 'ի կալն իմում առաջի քո, խօսել վս նց բարիս,
դարձուցանել զբարկութիւն քո 'ի նոցանէ: * Վս այսո_ 21
րիկ տուր զորդիս նց 'ի սով, և ժողովեա զնս 'ի ձեռս
սրոյ. եղիցին կանայք նց անորդիք և այրիք, և արք նց
եղիցին կոտորեալք մահուամբ, և երիտասարդք նց
անկեալք սրով 'ի պատերազմի: * Եղիցի գոյժ 'ի տունս 22
նց.

ւագիւ. կամ, ահաւասիկ ես նիւթեմ: (12) Բղջ. Քաջա_
լերեսցուք, զհետ ամպարտաւ": (12) Ոմանք. Եւ իւրաքանչիւ_
րոք զհաճոյս սրտի իւրեանց չարի: (13) Ոմանք. Վս
այսորիկ.. լուաւ այնպիսի արհաւիրս.. կոյսն Իէլ:
(15) Բղջ. Որ ոչ էին ճանապարհ գնալոյ: (16) Ո_
մանք. Ամենեքեան որ անցանիցեն ընդ այն: (17) Ոմանք.
Եւ իբրև զհողմ տապոյ: (18) Ոմանք. Եւ խորհուրդք
յիմաստնոց: (21) Ոմանք. Վս այսորիկ տուր զորդս"... և
եղիցին կանայք նց: (22) Ոմանք. Եղիցի գոյժ 'ի տունս

Digitized by Google

նոց. զի ածիցես 'ի վրն յանկարծակի աւազակս: զի
բանս 'ի գործ արարին ունել զիս, և որոգայթս թա-
23 քուցին ինձ: * Եւ դու Տէր գիտացեր զամ խորհուրդս
նոցա զինեն 'ի մահ. մի քաւեսցես զանօրէնութիւնս նոցա, և
զմեղս նոցա յերեսաց քոց մի ջնջեսցես: եղիցի հիւանդ-
դութիւն նոցա առաջի քո. 'ի ժամանակի սրտմտութեան քո
արա 'ի նոսա:

Գլ. ԺԹ.

1 Յայնժամ ասէ ցիս Տէր. երթ ստացիր քեզ կուժ մի խղ-
ամերձեալ 'ի կաւոյ, և ածցես 'ի ծերոց ժողովր-
2 դեանն, և 'ի ծերոց քահանայիցն: * և ելցես 'ի գերեզ-
մանս որդւոցն նոցա՝ որ է առաջի մտից դրանն քարսի-
դեայ, և ընթերցցես անդ զամ զբանս զոր խօսեցայց
3 ընդ քեզ: * Եւ ասասցես ցնս. լուարուք զպատգամ
Տն թագաւորք յուդայ, և արք Երուսաղեմի, և բնա-
կիչք նմի: Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանցԱծ Ի՛ղի. ա-
հաւադիկ ես ածից 'ի վր տեղւոյդ այդորիկ չարիս.
4 ոյց զի ամի որ լուիցէ՝ հնչեսցեն ականջք իւր. * փո-
խանակ զի թողին զիս, և օտարացուցին զտեղիս զայս
յինէն. և արկանէին 'ի սմա խունկս աստուածոց օտա-
րաց, զորս ոչ գիտէին ինքեանք և հարք իւրեանց: Եւ
թագաւորքն յուդայ լցին զտեղիս զայս արեամբ ան-
5 մեղաց: * և շինեցին բագինս բահաղու, այրել զորդիս
իւրեանց հրով ողջակէզս բահաղու. զոր ոչ պատուի-
րեցի և ոչ խօսեցայ, և ոչ ածի զմտաւ 'ի սրտի իմում:
6 * Վս այդորիկ ահա աւուրք գան ասէ Տէր. և ոչ ևս կո-
չեսցի անուն տեղւոյդ այդորիկ գլորումն, և գերեզ-
7 մանս որդւոցն Ենովմայ, այլ ձոր կոտորածի: * Եւ խա-
փանեսցից զխորհուրդն յուդայ, և զխորհուրդն Եմի 'ի
տեղւոջն յայնմիկ. և արկից զնս սատակումն սրով առա-
ջի թշնամեաց իւրեանց, և 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց
նոցա. և տաց զդիակունս նոցա 'ի կերակուր թռչնոց երկ-
8 նից, և գազանաց երկրի: * Եւ կարգեցից զքաղաքն
զայն յապականութի և 'ի շչիւն. ամ որ անցանէ ընդ
նա տրտմեսցի. և շչեսցէ 'ի վերայ ամ հարուածոց նր:
9 * Եւ կերիցեն զմարմինս ուստերաց՝ և զմարմինս դըս-
տե-

նոց. զի ածցես 'ի վերայ: (23) Բազումք. Մի՛ քաւեսցես
զանիրաւութիւնս նոց:
Գլ. ԺԹ. (2) Ոմանք. Քարսիդայ. և ընթերցցիս անդ:
(3) Բզմք. Որ լուիցէ, հնչեսցեն ա՛՛: (4) Ոմանք. Եւ ար-
կանէին 'ի նմա խունկս: (6) Ոմանք. Որդւոյն Ենովմայ:
(7) 'Ի Բազումս պակասի. Եւ արկից զնս փաղափ սրով:
(8) Ոմանք. Որ անցանիցէ ընդ նա: (9) Ոմանք. Զմարմ:

Digitized by Google

տերաց իւրեանց, եւ իւրաքանչիւր զմարմին ընկերի իւ-
րոյ, 'ի նեղութեան եւ 'ի պաշարման զոր պաշարեսցեն զնս
թշնամիք իւրեանց՝ որք խնդրեսցեն զանձինս նոցա: *Եւ 10
խորտակեսցես զկուժն առաջի արանցն որ ելանիցեն
ընդ քեզ, *եւ ասասցես ցնս: Այսպէս ասէ Տէր Տէր 11
զօրութեանց. այսպէս խորտակեցից զժողովուրդ զայդ՝
եւ զքաղաքդ, որպէս խորտակի ամանն խեցեղէն, որ ոչ կա-
րիցէ միւսանգամ բժշկել. եւ 'ի տափէթ թաղեսցին առ
'ի չգոյէ տեղի թաղելոյ: *Այսպէս արարից տեղւոյդ 12
այդմիկ՝ ասէ Տէր, եւ բնակչացդ որ 'ի դմա. տալ զքա-
ղաքդ զայդ 'ի գլորումն: *Եւ եղիցին տունք Եմի եւ տունք 13
թագաւորացն յուդայ՝ իբրեւ զտեղին սալանելոց. վասն
պղծութեանց զոր արարին յամ տունս, յորս արկանէին
խունկս 'ի վերայ տանեաց իւրեանց՝ ամ զօրութեանց երկ-
նից, եւ նուիրէին նուէրս աստուածոց օտարաց: *Եւ 14
եկն Երեմիա 'ի գլորմանէն տափեթայ՝ ուր առաքեաց
զնա Տէր անդ մարգարէանալ. եւ եկաց 'ի սրահի տանն
Տն, եւ ասէ ցամ ժողովուրդն: *Այսպէս ասէ Տէր զօ- 15
րութեանց ած Իէլի. Ահաւասիկ ես ածեմ 'ի վերայ քաղա-
քիդ այդորիկ, եւ 'ի վերայ ամ քաղաքաց դորա՝ եւ աւանաց
զամ չարիս զոր խօսեցայ 'ի վերայ դորա, զի խստացու-
ցին զպարանոցս իւրեանց չլսել բանից իմոց:

ԳԼ. Ի.

Եւ լուաւ Պասքովր որդի Եմմերայ քահանայ, եւ 1
ինքն էր հրամանատար եւ իշխան տանն Տն, յերե-
միայէ 'ի մարգարէանալն զբանս զայսոսիկ: *Եւ ե- 2
հար Պասքովր զԵրեմիա մարգարէ, եւ արկեալ զնա 'ի
վերնագրանդն. որ էր 'ի դրանն բենիամինի, 'ի վերնա-
տանն որ էր 'ի տանն Տն: *Եւ եղեւ 'ի վաղիւն անդր, ե- 3
հան Պասքովր զԵրեմիա 'ի վերնագրանդէ անտի: Եւ ա-
սէ ցնա Երեմիա. ոչ Պասքովր կոչեաց զանուն քո Տէր,
այլ զերբ թափառական: *Զի այսպէս ասէ Տէր. Ա- 4
հաւասիկ ես տամ զքեզ 'ի գերութիւն հանդերձ ամ բա-
րեկամօք քովք, եւ անկցին 'ի սուր թշնամեաց իւրեանց.

Եւ

միսս ընկերի իւրեանց.. զոր պաշարեսցեն զնս: (11) Ոսկան. Այսպէս խորտակեցից.. որ ոչ կարէ միւսանգամ.. առ 'ի չգոյէ տեղւոյ թաղելոյ: (12) Բրէձ. Տալ զքաղաքդ զայդ 'ի գլ": (13) Ոսկան. Իբրեւ տեղիք գլորելոց.. եւ նուիրեցին նուէրս: (14) Ոսկան. Զնա Տէր անդր մար": (15) Ոսկան. Ահաւասիկ ես ածեմ:

ԳԼ. Ի. (1) Ոսկան. Եւ իշխան 'ի տանն Տն: (2) Բրէձ. Եհար Պասքովր.. զնա 'ի վերնագրանն որ է 'ի դրանն բե": (3) Բողոնտ. Եւ եհան.. 'ի վերնագրանէ անտի.

Digitized by Google

և աչք քո տեսցեն։ և զքեզ և զամ տունդ յուդայ տաց
'ի ձեռս Թագաւորին բաբելացւոց. և գերեսցեն զնո
5 'ի բաբելոն, և կոտորեսցեն զնո սրով։ * Եւ տաց զամ
զօրութիս քաղաքիդ այդորիկ. և զամ վաստակս դորա,
և զամ պատիւ դորա, և զամ գանձս Թագաւորին յու-
դայ, տաց 'ի ձեռս Թշնամեաց իւրեանց. և յափշտա-
6 կեսցեն և առցեն զնոսա և տարցեն 'ի բաբելոն։ * Եւ
դու պասքովր՝ և ամ բնակիչք տան քոյ, երթիջիր գե-
րի 'ի բաբելոն, երթիցես և անդ մեռանիցիս, և անդ
Թաղեսցիս. դու և ամ բարեկամք քո՝ որոց մարգա-
7 րէացարն սուտ։ * Խաբեցեր զիս Տր, և խաբեցայ,
յաղթահարեցեր և զօրացար. եղէ 'ի կատականս. զօր
8 ամ հանապազ 'ի գլուխս այպանեալ։ * զի դառնութբ բանից
իմոց արարից ըստ այն զարհամարհութիւն, և 'ի չուառութէ
բողոք բարձից. զի եղև ինձ բան Տն 'ի նախատինս և
9 'ի կատականս զօրհանապազ։ * Եւ ասացի՝ ոչ անուա-
նեցից զանուն Տն, և ոչ ևս խօսեցայց յանուն նր։ Եւ
եղև 'ի սրտի իմում իբրև զհուր վառեալ, բորբոքեալ
ընդ ոսկերս իմ. և լքայ յամ կողմանց, և ոչ կարեմ
10 հանդուրժել։ * Զի լուայ զպարսաւանս բազմաց շուրջ
զինև միաբանութեան ժողովելոց. Թէ արկէք և յարիցուք
'ի վր նորա ամ արք բարեկամք դորա. հնարեցարուք
նմա հնարս, Թերևս խաբեսցի՝ և յաղթեսցուք նմա.
11 և խնդրեսցուք զվրէժ մեր 'ի նմանէ։ * Եւ Տր ընդ իմ
էր իբրև զպատերազմօղ՝ և զօրացուցանէր. վն այնո-
րիկ հալածեցին, և իմանալ զհնարս ոչ կարէին. յա-
մօթ եղեն յոյժ, զի ոչ իմացան. անարգանք նց յա-
12 ւիտենից մի մոռասցին։ * Եւ Տր զօրութեց որ կշռես
զիրաւունս՝ և քննես զսիրտս և զերիկամունս, տեսից
առ 'ի քէն զվրէժխնդրութիւն 'ի վերայ նց. զի առ քեզ
13 յայտնեցի զդատս իմ։ * Օրհնեցէք զՏր. գովեցէք
զնա, զի փրկեաց զանձն տնանկի 'ի ձեռաց չարաց։
14 * Անիծեալ լիցի օրն յորում ծնայ, և օրն յորում ծը-
15 նաւ զիս մայր իմ, մի եղիցի ուխտադրութիւն։ * Անի-
ծեալ

(5) Ոմանք. Զամ զօրութի քս''.. Թագաւորիդ յուդայ.. և տարցեն զնո 'ի բաբելոն։ (6) Ոմանք. Երթիջիք գե-րի 'ի բա''։ (8) Ոմանք. Զի դառնութե բանից.. և 'ի Թշուառութէ բողոք.. ինձ բանն Տն։ (9) Բազումք. Եւ ոչ կարէի հանդուրժել։ (10) Բզմք. Զինև միաբանութեն ժողովե''։ (10) Ոմանք. Ամ արք բարեկամք նր։ (12) Ոս-կան. Եւ դու Տր զօրութեց.. զսիրտ և զերիկա''։ (12) Ո-մանք. Զի քեզ յայտնեցի զա''։ (13) Ոսկան. 'Ի ձեռաց չարաչարաց։ Ոսկ օրինակ մի. չարեաց։ (14) Այլք. Մի եղիցի ուխտադրութե։ (15) Ոմանք. Մարդ որ ետ ա''..

ծեա՛լ լիցի մարդն որ ետ աւետիս հօր իմոյ, և ասէ՝
թէ ծնաւ քեզ արու մանուկ. և ուրախութեամբ ուրախ
առնէր զնա։ * Եւ եղիցի մարդն այն իբրև զքաղաքս՝ 16
զոր կործանեաց Տէր սրտմտութեամբ՝ և ոչ զղջացաւ։ Լուի-
ցէ՛ գոյժ ընդ առաւօտս և աղաղակ 'ի միջօրեայ ժամա-
նակի։ * Զի ոչ սպան զիս անդէն յարգանդի, և լինէր 17
ինձ մայրն իմ գերեզման. և արգանդ յղութեան յաւիտե-
նից։ * Ընդէ՞ր է ինձ այս. զի ելի յարգանդէ տեսա- 18
նել զցաւս և զվաստակս, և վախճանեցան ամօթով ա-
ւուրք իմ։

ԳԼ. ԻԱ.

ԻԵ Բան որ եղև առ Երեմիա 'ի Տէ. յորժամ առաքեաց 1
առ նա արքայն Սեդեկիա զՓասքովր որդի Մելքեայ, և զՍ-
ոփոնիա որդի Մաասեայ զքահանայ՝ և ասէ։ * Հա՛րց 2
վն մեր զՏր. զի Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
եհա՛ս 'ի վր մեր. թերևս արասցէ Տր 'ի վր մեր՝ ըստ
ամ իւրոցն սքանչելեաց, և դարձուսցէ 'ի մէնջ։ * Եւ 3
ասէ ցնս Երեմիա. ա՛յսպէս ասասջիք Սեդեկիայ։ * Ա՛յս- 4
պէս ասէ Տր ած Իէլի. ահաւասիկ ես դարձուցանեմ
զզէնս ձեր 'ի պատերազմի՝ զոր ունիք 'ի ձեռս ձեր, ո-
րով դուք պատերազմիք ընդ արքային բաբելացւոց՝ և
ը քաղդէացիս որք պաշարեցին զձեզ արտաքոյ պարսպա-
պացդ։ և ժողովեցից զնս 'ի մէջ քաղաքիդ այդորիկ։
* Եւ տաց պատերազմ ես ինձ ընդ ձեզ՝ վերացեալ 5
ձեռամբ՝ և բարձրացեալ բազկաւ, սրտմտութեամբ և բար-
կութեամբ և մեծաւ ցասմամբ։ * և հարից զամ բնակիչս 6
քաղաքիդ այդորիկ, զմարդ և զանասուն մեծաւ մա-
հուամբ՝ և մեռցին։ * Եւ յետ այնորիկ՝ ա՛յսպէս ասէ 7
Տր. մատնեցից զՍեդեկիա արքայ յուդայ՝ և զծառայս
իւր և զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ 'ի քաղաքիդ յայդ-
միկ, 'ի մահուանէ, և 'ի սրոյ, և 'ի սովոյ, 'ի ձեռս Նա-
բուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց, և 'ի ձեռս թշ-
նամեաց իւրեանց, և 'ի ձեռս որ խնդրեն զանձինս դո-
ցա. և կոտորեսցեն զդոսա 'ի բերան սրոյ, և ոչ խնայե-
ցից 'ի դոսա, և ոչ ողորմեցայց դոցա, և ո՛չ գթացայց
'ի

ծնաւ արու մա՛՛։ (16) Ոմանք. Եւ ոչ զղջացան։ (17) Ո-
մանք. Սպան զիս յարգանդի անդ։
Գլ. իա. (1) Բազումք. Բանն որ եղև.. որդի Մաասեայ
զքահանայ։ (2) Ոմանք. Արասցէ Տր ընդ մեզ՝ ըստ։
(3) Յօրինակին. Եւ ասէ զնս Երեմիա։ (4) Ոմանք. Զզէնս
ձեր պատերազմի.. որովք դուք պատե՛՛։ (7) Ոմանք. 'Ի
քաղաքիդ յայդ, 'ի մահ՛՛.. 'ի ձեռն Նաբուգո՛՛... որ
խնդրեսցեն զանձինս դոցա, և կոտորեսցեն։

Digitized by Google

8 Դիոսա։ * Եւ ցժողովուրդդ ասասցես. Այսպէս ասէ
Տր. Ահաւասիկ ես եդի առաջի երեսաց ձերոց զճա-
9 նապարհս կենաց, և զճանապարհ մահու։ * Որ նստցի
՚ի քաղաքիդ յայդմիկ՝ որով և սովով և մահու մեռցի.
և որ ելանէ՝ կացցէ առաջի քաղդէացւոցն, որոց պա-
շարեալն է զձեզ՝ կեցցէ. անձն իւր իւրեան պարգև
10 լիցի և կեցցէ։ * Զի հաստատեցի զերեսս իմ ՚ի վր
քաղաքիդ այդորիկ ՚ի չարիս՝ և ոչ ՚ի բարիս՝ ասէ Տր։
՚Ի ձեռս Թագաւորին Բաբելացւոց մատնեսցի, և այրես-
11 ցէ զդա հրով։ * Տուն արքայիդ Յուդայ * և տուն
12 Դաւթի, լուարուք զպատգամ Տն. Այսպէս ասէ Տր
Դատեցարուք ընդ առաւօտս դատաստան, և իրաւա-
ցուցէք իրաւունս. փրկեցէք զյափշտակեալն ՚ի ձե-
ռաց զրկողին իւրոյ, զի մի բորբոքեսցի իբրև զհուր
բարկութիւն իմ՝ վառեսցի՝ և ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ
13 յերեսաց անիրաւութեան գնացից ձերոց։ * Ահաւասիկ
Ես ՚ի վր քո որ բնակեալդ ես ՚ի ծործորս դաշտականս
տիւրոսի՝ ասէ Տր։ ոյք ասէին՝ ո՞ զարհուրեցուսցէ
14 զմեզ, կամ ո՞ մտանիցէ ՚ի բնակութիւնս մեր։ * Եւ ա-
ռարից այցելութիւն ՚ի վր ձեր, ըստ չարութեան գնացից ձե-
րոց՝ ասէ Տր. և վառեցից զհուր յանտառս նր և կե-
րիցէ շուրջ զնովաւ զամ։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Այսպէս ասէ Տր. Երթ և էջ ՚ի տուն Թագաւորին
2 Յուդայ, և խօսեսցես անդ զբանդ զայդ, * և ա-
սասցես. Լո՛ւր զպատգամս Տն Թագաւորդ Յուդայ,
որ նստիս յաթոռ Դաւթի. դու և ծառայք քո և ժո-
ղովուրդ քո, որ մտանէն ընդ դրունս ընդ այնոսիկ։
3 * Այսպէս ասէ Տր. արարէք իրաւունս և արդարու-
թիւն. փրկեցէք զյափշտակեալն ՚ի ձեռաց զրկողին իւ-
րոյ, զպանդուխտն, և զորբն, և զայրին, մի բռնադա-
տէք՝ և մի ամպարշտէք. և արիւն անպարտ մի հեղու-
4 ցուք ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ։ * Զի թէ առնելով առնի-
ջէք զբանդ զայդ՝ մտցեն ընդ դրունս տանդ այդորիկ
Թագաւորք որ նստիցին յաթոռ Դաւթի. և ելանիցեն
՚ի

(8) Ոմանք. Երեսաց քոց զճանապարհս կենաց։ (9) Ո-
մանք. Որ նստի. կամ, Նստիցի ՚ի քաղա՛... և մահու
մեռցին. և որ ելցէ կացցէ առաջի.. ՚ի պարգև լիցի։
(12) Ոսկան. Դատեցէք ընդ առաւօտ՛։ (13) Ոմանք. Ոյք
ասէին. ով զարհուրեցուսցէ։
ԳԼ. ԻԲ. (1) Ոսկան. Անդ զբանսդ զայդ։ (2) Բազումք.
Եւ որ մտանեն ընդ դրունսդ ընդ այդոսիկ։ (3) Ո-
մանք. Մի հեղուք ՚ի տեղւոջդ։

Digitized by Google

'ի կառս և յերիվարս, ինքն և ծառայք իւր՝ և ժողո-
վուրդ իւր ։ * Ապա թէ ոչ անսիցէք զբանսդ զայսո- 5
սիկ, յանձն իմ երդուայ՝ ասէ տ̄ր, զի յաւերակ եղի-
ցի տունդ այդ ։ * Զի այսպէս ասէ տ̄ր 'ի վ̄ր տան Թա- 6
գաւորին յուդայ ․ գաղաադ՝ դու ես ինձ գլուխ լի-
բանանու ․ եթէ ոչ եդից զքեզ յաւերակ և 'ի քաղաքս
չբնակեալս ։ * Եւ հանից 'ի վ̄ր քո սատակիչս՝ զայր 7
և զտապար իւր, և կոտորեսցեն զընտիր ընտիր մայրից
քոց, և արկցեն 'ի հուր ։ * Եւ անցցեն ազգք բազումք 8
ընդ մէջ քաղաքիդ այդորիկ, և ասասցեն իւրաքանչիւր
ցընկեր իւր ․ ընդէ՞ր արար տ̄ր ա̄ծ այդպէս զայդ՝ քա-
ղաքիդ մեծի ։ * Եւ ասասցեն ․ փոխանակ զի թողին 9
զուխտ տ̄ն ա̄յ իւրեանց, և երկիր պագին աստուածոց
օտարաց՝ և ծառայեցին ն̄ց ։

ԻԲ * Մի՛ լայք զմեռեալն՝ և մի՛ ողբայք զնա ․ այլ լացէք 10
լալով 'ի վ̄ր այնորիկ որ ելանիցէ՝ և այլ ոչ դառնայ-
ցէ, և ոչ տեսցէ զերկիր ազգի իւրոյ ։ * Զի այսպէս 11
ասէ տ̄ր 'ի վ̄ր սելղեմեայ որդւոյ յովսիայ, որ թագա-
ւորեաց փոխանակ յովսիայ հօր իւրոյ ․ որ ել 'ի տեղ-
ւոջէդ յայդմանէ, և ոչ ևս դարձցի անդրէն ։ * զի 'ի 12
տեղւոջ յորում գերեցին զնա՝ անդ մեռցի, և զերկիրդ
զայդ ոչ ևս տեսցէ ։ * Ո՛հ, որ շինէ զտուն իւր՝ և ոչ 13
արդարութ̄, և զվերնայարկս իւր՝ և ոչ իրաւամբք ․ և
'ի մերձաւորէ իւրմէ գործի նմա գործ ձրի, և զվարձս
իւր ոչ հատուցանէ նմա ։ * Զի շինեցեր քեզ տուն պարա- 14
շաճօղ՝ վերնատուն հովանոց, յօրինեալ պատուհանիւք
տախտակամածս 'ի մայրից, ծեփեալ նաւթիւ ։ * Մի՞- 15
թէ թագաւորեսցես՝ զի զայրացար 'ի մայրակերտս հօր
քոյ ․ մի՛ կերիցեն և մի՛ արբցեն, զի զիրաւունս և զար-
դարութի և զբարութի ոչ ծանեան ։ * և ոչ արարին ի- 16
րաւունս տնանկին, և զաղքատն ոչ իրաւացուցին ։ ո՞չ
այն իսկ է չճանաչելն զիս՝ ասէ տ̄ր ։ * Ահաւադիկ ոչ 17
իսկ են քո աչք ․ և սիրտ քո ոչ է 'ի բարութի, այլ յա-
գա-

---

(6) Յօրինակին էր՝ ․ 'ի վ̄ր 'ի վ̄ր տան Թա՛՛ ։ (6) Ոմանք ․ Յաւերակ 'ի քաղաքս չբնա՛՛ ։ (7) Յօրինակին չիք ․ 'ի վ̄ր քո սատակիչս ։ (8) Ոմանք ․ Ընդէ՞ր արար ա̄ծ այդպէս ։ (10) Ոմանք ․ Եւ ոչ տեսանիցէ զեր՛՛ ։ (11) Ոմանք ․ 'ի վ̄ր սելեմայ ։ (12) Ոմանք ․ Յոր գերեցին զնա ․ ․ ոչ տեսցէ ։ (13) 'ի շին՛՛ ․ Եւ զվարձս նմ̄ ոչ հա՛՛ ․ համաձայն եբրայեցւոց 'ի քն՛՛ ։ (14) Ոմանք ․ Շինեցեր քեզ տուն ։ (15) Օրինակ մ ․ Մի թագաւորեսցես, զի զայ՛՛ ։ ըստ որում և յօրինակին մերում 'ի նշմարս բնաբանին էր թէ ի, գտաք փեղի բոզեալ, 'ի լու-սանցս նշանակի 'ի մէջ տողեաւ համաձայն եբրայեցւոց ։ (15) Ոմանք ․ Եւ զարդարութեա ․ զբարութի ոչ ։ (17) Ո-

Digitized by Google

դահճութին, և 'ի հեղուլ զարիւն անպարտ, և յանիրաւ_
18 ութիւն և յասպանել սպանութիւն: * Վն այդորիկ այսպէս
ասէ Տր 'ի վՐ յովակիմայ որդւոյ յովսիայ արքայի յու_
դայ. զայրդ զայդ մի կոծեսցեն, և մի ասասցեն՝ վայ
վայ եղբայր. մի կոծեսցեն՝ և ասասցեն վայ վայ տէր.
19 վայ վայ տիրուհի: * զԹաղումն իշոյ Թաղեսցի. նեխեալ
20 ընկեսցի արտաքոյ դրանն Եմի: * Ել 'ի լիբանան՝ և
գոչեա, և 'ի բասան տուր զձայն քո. աղաղակ բարձ
յայնկոյս ծովուն, զի խորտակեցան 'ի միասին ամ հա_
21 մանիք քո: * Խօսեցայ ընդ քեզ 'ի սխալելն քում. և
ասացեր Թէ ոչ լուայց քեզ: այդ է ճանապարհ քո 'ի
22 մանկութէ քումմէ, զի ոչ լուար բարբառոյ իմոյ: * Զամ
հովիւս քո հողմք արածեսցեն, և ամ հաճոյիք քո 'ի գե_
րութի գնասցեն. զի յայնժամ ամաչեսցես և անարգես_
23 ցիս յամ սիրելեաց քոց: * Բնակեալդ 'ի լիբանան՝ ամ_
բացեալդ 'ի մէջ մայրից, հեծեծեսցես 'ի հասանել քեզ
24 ցաւոց և երկանց իբրև ծննդական: * Կենդանի եմ
ես՝ ասէ Տր, եթէ լինելով լինիցի յեքոնիա որդի յո_
վակիմայ արքայի յուդայ՝ կնիք յաջոյ ձեռին իմում,
25 և անտի կորզեցից զքեզ: * և մատնեցից զքեզ 'ի ձեռս
խնդրողաց անձին քո, և 'ի ձեռս այնոցիկ յորոց զար_
հուրէիր յերեսաց նց. և 'ի ձեռս նաբուքոդոնոսորայ
26 արքայի բաբելացւոց, և 'ի ձեռս քաղդէացւոց: * և ըն_
կեցից զքեզ՝ և զմայր քո յերկիր օտար՝ յոր ոչ իծեր,
27 և անդ մեռջիք: * Եւ յերկիրս յոր ուխտադիր լինի_
ցին ոգւովք իւրեանց դառնալ այսրէն, մի դարձցին:
28 * զի անկաւ ինքն և զաւակ իւր. և եղև տարադիր բն_
կանն արհամարհեալ. Թօթափեալ անարգեցաւ. այրն
յեքոնիա իբրև զաման մի անպիտան. անկաւ յերկիր
29 զոր ոչ գիտէր: * Երկիր, երկիր, երկիր, լուր զպատ_
30 գամս Տն: * Այսպէս ասէ Տր՝ գրեա զայրդ զայդ՝
այր տարադիր. զի մի աճեսցէ յաւուրս իւր, և մի ա_
ճեսցէ 'ի զաւակէ դորա այր՝ որ նստիցէ յաԹոռն դաւ_
Թի իշխան տանն յուդայ:

ԳԼ. ԻԳ.

1 Ո՛ հովիւք. որ կորուսին՝ և ցրեցին զխաշինս արօտի
2 քոյ, ասէ Տր: * Վն այդորիկ այսպէս ասէ Տր Ած
Իլի:

հանդ. Եւ առնել սպանութիւն: (18) Ոմանք նշխն դէմն. Վայ վայ եղբայր. Վայ վայ եղբայր, և մի կո՛՛: (23) Ո_ մանք. Հեծեծեսցես 'ի հասանել քեզ: (24) Բազում. Յա_ ջոյ ձեռին իմումն և ասափ կորզեցից: (30) Ոմանք. Որ նստցի յաԹոռ դաւԹի:

ԳԼ. ԻԳ. (1) Ուղղ. Ոհ հովիւք: (1) Ոմանք. Որ ցրուե_

Digitized by Google

ճին, 'ի վերայ հովուացդ որ հովուեն զժողովուրդ իմ․
դուք ցրուեցէք զխաշինս իմ, և մերժեցէք զնս, և ոչ
յանձանձեցէք զնս։ Արդ՝ ահաւասիկ ես խնդրեցից
զվրէժս 'ի ձէնջ, ըստ չարուԹ գնացից ձերոց՝ ասէ Տր։
* և ես ընկալայց զմնացորդս ժողովրդեան իմոյ յամ 3
երկրէ ուր մերժեցից զնս անդր, և հաստատեցից զնս
յարօտս իւրեանց․ աճեսցեն և բազմասցին։ * և յա- 4
րուցից հովիւս որ հովուեսցեն զնս․ և ոչ ևս երկիցեն,
և ոչ ևս զարհուրեսցին, և ոչ լիցին անտես՝ ասէ Տր։
ԻԳ * Ահա աւուրք գան՝ ասէ Տր․ և յարուցից դաւԹի 5
ծագումն արդարուԹն․ և Թագաւորեսցէ Թագաւոր,
և 'ի միտ առցէ․ և արասցէ իրաւունս և արդարուԹն
'ի վր երկրի։ * Յաւուրս նր փրկեսցի յուդա, և իսրլ 6
բնակեսցէ յուսով․ և այս է անուն նորա զոր կոչեսցէ
զնա Տր՝ յովսեդեկ 'ի մարգարէս արդարան նոր։ * Վս 7
այդորիկ ահա աւուրք գան ասէ Տր․ և ոչ ևս ասաս-
ցեն՝ եԹէ կենդանի է Տր՝ որ եհան զորդին իղի յերկ-
րէն եգիպտացւոց, * այլ եԹէ կենդանի է Տր՝ որ ե- 8
հան զամ զաւակ իղի յերկրէն հիւսիսոյ, և յամ աշ-
խարհաց ուր մերժեաց զնս անդր․ և պատսպարեսցի
զնս անդրէն յերկիր իւրեանց։ * 'Ի վր մարգարէից 9
բեկաւ սիրտ իմ յիս․ շարժեցան ամ ոսկերք իմ․ և ե-
ղէ իբրև զայր մի աղճատեալ, և իբրև զայր մի շարալը-
լուկ 'ի գինւոյ, յերեսաց Տն՝ և յերեսաց մեծվայելչու-
Թե փառաց նր։ * Զի լցաւ երկիր շնացողօք․ զի յե- 10
րեսաց երդման սուգ առ երկիր․ ցամաքեցան արօտք
անապատի․ և եղեն ընԹացք նց 'ի չարուԹ։ Եւ ուժգ-
նուԹի նոցա ոչ այնպէս։ * զի մարգարէ և քահանայ 11
պղծեցան, և 'ի տան իմում գտի զչարիս նց՝ ասէ Տր։
* Վս այնորիկ եղիցի ճանապարհն նոցա նոցին 'ի գայ- 12
Թաղղութեան։ 'ի մԹի գայԹաղղեսցին՝ և կործանեսցին
'ի նմին․ զի ածից 'ի վր նց չարիս յամի այցելուԹ իւ-
րեանց՝ ասէ Տր։ * Եւ 'ի մարգարէսն շամրնի տեսի ա- 13
նօրէնուԹի․ զի մարգարէանային 'ի ձեռն բահաղու, և
մոլորեցուցին զժողովուրդ իմ զիղ։ * Եւ 'ի մարգա- 14
րէսն եմի տեսի արհաւիրս․ զի շնային և երԹային ըղ-
ձեւս ստուԹց, և օգնական լինէին ձեռաց չարաց, ա-
'ի

ցին և կորուսին։ (2) Ոմանք․ Արդ աւադիկ ես խնդրե-
ցից վրէժս ։ (3) Բազումք․ Ուր մերժեցի զնս անդր։
(4) Բազ․ Եւ ոչ զարհուրեսս"։ (6) Ոմանք․ Յովսեդեկ
մարգարէ։ (10) Ոմանք․ Եւ եղեն ընԹացք նր չարուԹ։
(12) Ոմանք․ Եղիցին ճանապարհք նց նոցին գայԹաղ-
ղուԹ մԹի։ (13) Ոմանք․ Զի մարգարէանային 'ի ձև"։
(14) Ոմանք․ Առ 'ի դառնալոյ իւրաքանչիւր։

Digitized by Google

'ի չդառնալոյ իւրաքանչիւր ումեք 'ի ճանապարհէ իւ_
մէ չարէ: Եղեն ինձ ամենեքին իբրև զսոդոմ, և բնա_
15 կիչք նր իբրև զգոմոր: * Վն այնորիկ այսպէս ասէ տր
զօրութեանց 'ի վր մարգարէիցն. աՀաւասիկ ես ջամբե_
ցից զոցա ցաւս, և արբուցից դոցա ջուր դառնութե.
զի 'ի մարգարէիցն Եմի ել պղծութիւն ընդ ամ երկիր:
16 * Այսպէս ասէ տր զօրութեանց. մի լսէք բանից մար_
գարէիցն որ մարգարէանան ձեզ. զի զրաբանեն զոքա
զձեզ. զտեսիլս սրտից իւրեանց խօսին, և ոչ 'ի բերա_
17 նոյ տն: * Ասեն ապստամբելոցն 'ի բանէն տն, թէ
խաղաղութիւն եղիցի ձեզ. և ամենեցուն որ գնան ըստ
կամաց իւրեանց, և ամի որ գնայ ըստ մոլորութե սրտի
18 իւրոյ, ասեն՝ ոչ եկեսցէ 'ի վր քո չար: * Զի ով ե_
կաց 'ի Հաստատութե տն, և ետես և լուաւ զբան նր:
19 Ով ունկն եդ բանի իմում՝ և լուաւ: * աՀաւասիկ
շարժումն 'ի տէ, և բարկութիւն մրրկեալ շարժմամբ ե_
20 կեսցէ 'ի վերայ ամպարշտաց: եկեսցէ * և մի դարձցի
բարկութիւն տն, մինչև արասցէ և Հաստատեսցէ զյօ_
ժարութիւն սրտի նր. յետին ժամանակս իմասցին զայն
21 խորՀրդով: * Ոչ առաքէի զմարգարէսն՝ և նոքա ըն_
թանային. ոչ խօսէի ընդ նս, և նոքա մարգարէա_
22 նային: * Եթէ կացեալ էին 'ի Հաստատութե իմում.
և լուուցեալ էր զբանս իմ ժողովրդեան իմում, և դար_
ձուցեալ էր զնս 'ի ճանապարՀաց իւրեանց չարաց, և
23 'ի գնացից նց չարաց: * Ած մերձաւոր եմ ես՝ ասէ տր,
24 և ոչ Ած Հեռաւոր: * եթէ թաքիցէ մարդ 'ի թաքս_
տեան, և ես ոչ տեսից զնա՝ ասէ տր: միթէ զերկինս
25 և զերկիր ես ոչ լնում ասէ տր: * Լուայ զինչ խօսին
մարգարէքն՝ զոր մարգարէանային յանուն իմ սուտ.
26 և ասէին, երազ երազեցայ ինձ: * Մինչև յերբ լինի_
ցի 'ի սրտի մարգարէիցդ որ մարգարէանան սուտ:
և 'ի մարգարէանալ զկամս սրտից իւրեանց, խորՀին
27 * մոռանալոյ ժողովրդեան իմոյ զօրէնս իմ երազօք իւ_
րեանց՝ զոր պատմէին իւրաքանչիւր ընկերի իւրում.

զոր

---

(15) Ոմանք. Եւ արբուցից նց ջուր: (16) Բազումք. Զրա_
բանեն զոքա ձեզ. զտեսիլ սրտից: (19) Բազումք. Շարժ_
մամբ ելցէ 'ի վր ամբ": (22) Ոմանք. Եթէ կացեալ էր
'ի Հաստատութե իմում, և ուսուցեալ էր զբանս.. 'ի
գնացից իւրեանց չարեաց: Ոսկ օրինակ. Եւ լուեալ էր
զբանս իմ: (23) 'Ի Լատին. Տր մերձաւոր եմ ես. Հաճոյալն
ոմանց 'ի բնաբ": (24) Բազումք. Ես ոչ լնուցում, ասէ:
(25) Բազումք. Զինչ խօսէին մարգարէքն.. յերազե_
ցայ ինձ: (27) Բազումք. Մոռանալ ժողովրդեան.. երա_
զովք իւրեանց.. Հարքն նց զանուն: (27) 'Ի Լատին. 'Ի

Digitized by Google

զոր օրինակ մոռացան հարքն դոցա զանուն իմ 'ի ձեռն
բահաղու: * Մարգարէն յորում երազն իցէ՝ պատ- 28
մեսցէ զերազն իւր. եւ յորում բանն իմ իցէ՝ պատ-
մեսցէ զբանն իմ ճշմարտութբ: Զի՞նչ է յարդ առ
ցորենոյ՝ ասէ Տր: * Ոչ ապաքէն բանք իմ իբրեւ բո- 29
ցհուր են՝ ասէ Տր, եւ իբրեւ զմուրճ որ հատանէ զվէմ:
* Վս այդորիկ ահա ես 'ի վ՟ր մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. 30
որք գողանան զբանս իմ իւրաքանչիւր յընկերէ իւրմէ:
* Ահաւասիկ ես 'ի վ՟ր մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. որք 31
մերժեն զմարգարէս 'ի լեզուաց, եւ նիրհեն զնիրհս իւ-
րեանց: * Ահաւասիկ ես 'ի վ՟ր մարգարէիցդ. որ մար- 32
գարէանան երազս սուտս՝ ասէ Տր. եւ պատմեն զայն.
եւ մոլորեցուցանեն զժողովուրդն իմ սուտս իւրեանց.
եւ ես ոչ առաքեցի զնս, եւ ոչ պատուիրեցի նց. եւ օգ-
տութին ինչ ոչ օգտեսցեն ժողովրդեանդ այդմիկ՝ ասէ
Տր: * Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ ժողովուրդդ այդ, 33
կամ մարգարէ՝ կամ քահանայ՝ եւ ասասցէ. զի՞նչ է ա-
ռածդ Տն. եւ ասասցես ցնս, դուք էք առածն. եւ կոր-
ծանեցից զձեզ՝ ասէ Տր: * Եւ մարգարէ՝ եւ քահանայ՝ 34
եւ ժողովուրդ՝ որ ասիցեն առած Տն. եւ խնդրեցից զը-
վրէժ 'ի մարդոյն յայնմանէ՝ եւ 'ի տանէ նր: * Զի՞ ոչ 35
նոյնպէս ասիցէք իւրաքանչիւր ցընկեր իւր, եւ իւրա-
քանչիւր ցեղբայր իւր՝ թէ զի՞նչ պատասխանի արար
Տր. եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տր: * Եւ առած Տն մի եւս ա- 36
ռանէք. զի առած՝ Տն եղիցի մարդոյ բանն նորա. եւ
դարձուցանիցէք զբանս Այ կենդանւոյ՝ Տն զօրութեանց
Այ մերոյ: * Այլ այսպէս ասասջիք ցմարգարէն. զի՞նչ 37
արար քեզ պատասխանի Տր, եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տր:
* Եթէ առած Տն ասիցէք. վս այդորիկ այսպէս ասէ 38
Տր. փոխանակ զի ասիցէք զբանդ առած Տն, եւ ես ոչ
առաքեցի առ ձեզ՝ ասել. մի ասիցէք առած Տն: * Վս 39
այդորիկ ահաւասիկ ես առից զձեզ առ իս. եւ կործա-
նեցից զձեզ, եւ զքաղաքդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձե-
րոց

Վս՟ զօրէնս. նշանակի՝ զանուն: (28) Ոմանք. Երազն իցէ՝ պատմեսցէ զնան իւր.. առ ցորենով՝ ասէ Տր: (29) Ոմանք. Ոչ ապաքէն նոյնպէս. կամ, այսպէս բանք իմ: (32) Ոմանք յաւելուածով այսպէս ունին. Զերազս սուտ.. եւ պատմեն զնս, եւ մոլոր".. սուտ իւրեանց. եւ մոլորութ իւրեանց. եւ ես.. ինչ ոչ օգտեսցեն. կամ, օգտեսցեն: (34) Բազումք. Որ ասիցէ թէ առած Տն. խնդրեցից: (36) Ոմանք. Եւ փարձուցանէք զբանս: (37) Ոմանք. Ասասջիք ցմարգարէն: (38) Բազումք. Փոխանակ զի ասացէք զբա".. ասէ մի ասէք առած Տն: (39) Ոմանք. Ահաւասիկ ես առից:

40 րոց յերեսաց իմոց : * Եւ տաց 'ի վ[երայ] ձեր նախատինս յաւ-
իտենից, եւ անարգանս յաւիտենից՝ որ ոչ մոռասցին :

ԳԼ. ԻԹ.

1 Եւ եցոյց ինձ տէր երկուս կողովս թզոյ, որ կային ԻԴ.
առաջի տաճարին տն. յետ գերելոյն Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային Բաբելացւոց զՅեքոնիա որդի Յովա-
կիմայ արքայի Յուդայ, եւ զիշխանս Յուդայ, եւ զարուեստ-
աւորս, եւ զկալանաւորսն, եւ զմեծամեծս յԵմէ.
2 եւ տարաւ զնս 'ի Բաբելոն : * Կողովն մի էր յոյժ քաղցր
թզոյ՝ իբրեւ զկանխահաս թզոյ. եւ կողովն երկրորդ՝ ժանտ
ապականեալ թզոյ, որ ոչ ուտիցի 'ի ժանտութենէ իւրմէ :
3 * Եւ ասէ ցիս տէր՝ զի՞նչ տեսանես Երեմիա. եւ ասեմ՝
թուզ, թուզ քաղցր, եւ առաւել քաղցր. եւ թուզ ժանտ՝
եւ առաւել ժանտ, որ ոչ ուտիցի 'ի ժանտութենէ իւրմէ :
4 * Եւ եղեւ բան տն առ Երեմիա, եւ ասէ : * Այսպէս
5 ասէ տէր ած Իէլի. իբր զթուզ քաղցր, այսպէս ծա-
նեայց զգերեալսն Յուդայ՝ զորս առաքեցի 'ի տեղւոջէս
6 յայսմանէ յերկիրն քաղդէացւոց 'ի բարութիւն : * Եւ հաս-
տատեցից զաչս իմ 'ի վ[երայ] նց 'ի բարութիւն. եւ դարձու-
ցից զնս 'ի յայս երկիր. եւ շինեցից զնս, եւ ոչ քակե-
7 ցից. եւ տնկեցից զնս եւ ոչ խլեցից : * Եւ տաց նոցա
սիրտ ճանաչել զիս՝ թէ ես եմ տէր. եւ եղիցին ինձ 'ի
ժողովուրդ, եւ ես եղէց նց յած : զի դարձցին առ իս
8 յամ սրտէ իւրեանց : * Եւ իբրեւ զթուզս ժանտս որ
ոչ ուտին 'ի ժանտութենէ իւրմէ. այսպէս ասէ տէր՝ այս-
պէս մատնեցից զՍեդեկիա արքայ Յուդայ, եւ զմեծա-
մեծս նր, եւ զմնացորդս Եմի, եւ զմնացորդս երկրիս
9 այսորիկ, եւ զբնակեալսն յԵգիպտոս : * Եւ տաց զնս
'ի ցրումն ընդ ամ ազգս եւ թագաւորութիւնս երկրի, եւ
'ի նախատինս, եւ յառակս, եւ յատելութիւն, եւ յանէծս,
10 եւ յամ տեղիս ուր մերժեցից զնս անդր : * Եւ առա-
քեցից 'ի դոսա սով եւ սուր եւ մահ, մինչեւ սպառես-
ցին յերկրէն զոր ետու դոցա եւ հարց իւրեանց :

ԳԼ.

ԳԼ. ԻԹ. (1) Բոմն. Եցոյց ինձ տէր : (1) Ոմանք. Յեքո-նիա որդի . . . եւ զմեծամեծս Եմի : (2) Բոմն. Կողով մի քաղցր յոյժ թզոյ . . որ ոչ ուտիցի 'ի ժանտութենէ թզոյ : (5) Բոմն. Իբրեւ զթուզս քաղցր : (6) 'Ի Բազումս պակասի. Եւ ոչ քակեցից. եւ տնկեցից զնոսա, եւ ոչ խլեցից : (8) Ոմանք. Եւ զմնացորդս Եմի երկրիս այսորիկ : (9) Բոմն. Եւ տաց զնոսա 'ի ցրումն ընդ ամ թագաւորութիւնս . . մերժեցից զնոսա անդր : (10) Բոմն. 'Ի դոսա սուր եւ սով . . սպառեսցին յերկրէն.

ԳԼ. ԻԵ.

ԻԹ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա վ՟ն ժողովրդեանն Յուդայ, 1
յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ ար-
քային Յուդայ. այն ամ առաջին էր Նաբուքոդոնոսոր-
այ արքային Բաբելացւոց: * Զբանն զոր խօսեցաւ 2
Երեմիա մարգարէ առ ամ ժողովուրդն Յուդայ, եւ առ
բնակիչս Երուսաղէմի՝ եւ ասէ: * Յերեքտասաներորդ ամէ Յով- 3
սիայ որդւոյ Ամոնայ արքային Յուդայ մինչեւ ցայսօր.
քսան եւ երեք ամ, զի եղեւ բան Տն առ իս, եւ խօսե-
ցայ ընդ ձեզ կանխելով ընդ առաւօտս եւ ասացի, եւ ոչ
լուարուք: * Եւ առաքեցի առ ձեզ զծառայս իմ զմար- 4
գարէս ընդ առաւօտս առաքելով, եւ ոչ լուարուք՝
եւ ոչ անսացէք ականջօք ձերովք լսել: * Ասէի՝ դարձ- 5
ջիք իւրաքանչիւրոք ի ճանապարհէն իւրմէ չարէ, եւ
ի չարեաց գնացից ձերոց. եւ բնակեսջիք յերկրին զոր ե-
տու ձեզ եւ հարց ձերոց յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս:
* Եւ մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծառայել 6
նոցա եւ երկիր պագանել: Եւ մի բարկացուցանէք զիս գոր-
ծովք ձեռաց ձերոց չարչարել զձեզ: * Եւ ոչ լուարուք 7
ինձ՝ ասէ Տէր. զի բարկացուցանէիք զիս գործովք ձե-
ռաց ձերոց չարչարել զձեզ: * Վասն այսորիկ այսպէս 8
ասէ Տէր զօրութեանց. զի ոչ հաւատացէք բանից իմոց,
* Ահաւասիկ ես առաքեմ, եւ առնից զամ ազգս հիւսի- 9
սոյ՝ ասէ Տէր. եւ զՆաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելաց-
ւոց զծառայ իմ. եւ ածից զնս ի վ՟ր երկրիս այսորիկ
եւ ի վ՟ր բնակչաց դորա, եւ ի վ՟ր ամ ազգաց որ շուրջ
զդովաւ. եւ սատակեցից զնոսա, եւ արարից զնոսա յապա-
կանութիւն եւ ի շչիւն՝ եւ ի նախատինս յաւիտենից: * Եւ 10
կորուսից ի դոցանէ զձայն ուրախութեան եւ զձայն ցնծու-
թեան, եւ զձայն փեսայի եւ զձայն հարսին. զձայն երկա-
նաց եւ զլոյս ճրագի: * Եւ եղիցի ամ երկիրս այս յա- 11
նապատ եւ յապականութիւն. եւ ծառայեսցեն ազգքս այսո-
ցիկ՝ եւ արքային Բաբելացւոց զեօթանասուն ամ: * Եւ 12
ի կատարել ամացն եօթանասնից, խնդրեցից զվրէժ
ի թագաւորէն Բաբելացւոց. եւ յազգէն յայնմանէ՝ աս-
է Տէր, զանօրէնութիւնս նց, եւ յերկրէն Քաղդէաց-
ւոց. եւ եդից զնա յապականութիւն յաւիտենական: * Եւ 13
ա-

Գլ. ԻԵ. (1) Ոմանք. Առաջին է Նաբուքոդ": (2) Ոմանք. Զբանն զոր խօսեցաւ: (4) Բազումք. Ականջօք ձերովք: (5) Ոմանք. Զոր ետու հարցն ձերոց: (9) Բազումք. Ա-
ռաքեմ առնուլ զզա": (11) Բազումք. Եղիցի ամ երկիրս: (12) Ոմանք. Խնդրեցից զվրէժ ի.. զանօրէնութիւնս նց: (13) Ոմանք. Զոր խօսեցայ ի նոսա:

ածից 'ի վ͞ր ամ երկրին այնորիկ զամ բանս իմ զոր խօ-
սեցայ վ͞ն նր՝ ըստ ամ գրելոցս 'ի գիրս յայսմիկ : Զոր
14 մարգարէացաւ Երեմիա 'ի վ͞ր ամ ազգաց , * զի ծա-
ռայեցեն 'ի մէջ նց : քանզի և նոքա ազգք բազումք՝ և
թագաւորութիւնք մեծամեծք են . և հատուցից նց ըստ
15 անօրէնութեն նց , և ըստ գործոց ձեռաց նց : * Զի այս-
պէս ասէ Տէր ած Իէլի . առ զբաժակ գինւոյս ա-
նապականիս այսորիկ 'ի ձեռաց իմոց , և արբուցես զա-
16 մ ազգս առ որս առաքեմ զքեզ : * արբցեն՝ և քա-
մեսցին՝ և մոլեսցին յերեսաց սրոյն , զոր ես առաքե-
17 ցից 'ի մէջ դոցա : * Եւ առի զբաժակն 'ի ձեռանէ Տն ,
և արբուցի ամ ազգաց առ որս առաքեաց զիս Տր :
18 * զԵրմ , և զքաղաքսն Յուդայ , և թագաւորաց նորա , և
իշխանաց նր . դնել զնս յաւերակ՝ և յանապատ՝ և 'ի
19 շշիւն , և յանէծս ըստ աւուրքս ըստ այսմիկ : * Եւ փա-
րաւոնի արքայի Եգիպտացւոց , և ծառայից նր , և մե-
20 ծամեծաց նր , և ամ ազգի նր . * և ամ խառնիճաղանճ
զօրաց նր , և ամ թագաւորաց կղզեացն , և ամ թագա-
ւորաց երկրին այլազգեաց՝ զԱսկաղոնի և զԳազայ , և զԱկ-
21 կարոնի , և մնացորդացն Ազովտացւոց . * և Եդովմայ , և Մով-
22 աբացւոցն , և որդւոցն Ամոնայ : * Եւ ամ թագա-
ւորացն Տիւրոսի , և ամ թագաւորացն Սիդոնացւոց .
23 և թագաւորաց կղզւոյն որ յայն կոյս ծովուն . * և զԴե-
դանայ , և Թեմանայ , և Բուզայ . և ամ յապատակելոցն զե-
24 րեսաց : * Եւ ամ թագաւորացն Արաբացւոց , և ամ
թագաւորաց խառնաղանճից . օթեւանելոցն յանապա-
25 տին : * և ամ թագաւորացն Զամբրեայ , և ամ թագա-
26 ւորացն Եղամայ , և ամ թագաւորացն Պարսից : * Եւ
ամ թագաւորացն հիւսիսոյ որ հեռի են . մերձաւորաց
և հեռաւորաց իւրաքանչիւր առ եղբօր իւրում և ամ
թագաւորաց երկրի , որ 'ի վ͞ր երեսաց երկրի : և թա-
27 գաւորն Սեսակայ արբցէ յետ ամենեցուն : * Եւ ասաս-
ցես ցնս . այսպէս ասէ Տէր ամենակալ ած Իէլի . արբէք
և արբեցարուք , յիմարեցարուք , և կործանեցարուք .
և մի կանգնեսջիք յերեսաց սրոյն զոր ես առաքեցից
28 'ի մէջ ձեր : * Եւ եղիցի յորժամ ոչ կամիցին ընդունել
զբա

(14) Ոմանք . Ըստ անօրէնութեն նց , և ըստ գործոց ձե"։
(15) Ոմանք . Այսպէս ասաց ցիս . . անապականի այսորիկ
. . առ որս ես առաքեցից զքեզ : (16) Ոմանք . . Առաքե-
ցից 'ի մէջ նց : (19) Ոմանք . Փարաւոնի արքայի և ե"։
(20) Ոմանք . Խառնաղանճ զօրաց նր : (24) Ոմանք . Օթա-
ւանելոցն յանա"։ (25) Ոմանք . Եղամայ . և ամ թագա-
ւորացն Մարաց : (26) Բազմք 'ի լուս". 'ի վ͞ր՝ սեսակ . կոչմամբ
ևն՝ արքայն : (27) Բազմք . Եւ մի կանգնեսջիք . . զոր ես ա"։

զբաժակն 'ի ձեռանէ քումմէ ըմպել, ասասցես ցնա.
Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց՝ ըմպելով արբջիք ։ * Զի 29
ահա 'ի քաղաքէն յորում կոչեցեալ է անուն իմ, 'ի նմա
արարից սկիզբն չարչարելոյ. և դուք սրբելով սրբե-
ցիք. ոչ սրբեսջիք. զի սուր կոչեցի ես 'ի վր ամենե-
ցուն որ բնակեալ են յերկրի, ասէ Տր զօրութեանց ։ * Եւ 30
դու մարգարէասցես 'ի վր նց զմ զպատգամս զայ-
սոսիկ, և ասասցես ցնս. Տր 'ի բարձանց 'ի սրբութե-
նէ իւրմէ տացէ հրաման. տացէ զձայն իւր. զբան հրա-
մանի 'ի տեղւոջէ իւրմէ ։ և նոքա իբրև կթօղք տացեն
պատասխանի 'ի վր ամ բնակչաց երկրին, * Թէ եկն 31
սատակումն 'ի կողմանէ երկրին. զի դատաստան Տն
է 'ի մէջ ազգաց, և դատեսցի ինքն զմ մարմին. և ամ-
պարիշտք տուան 'ի սուր՝ ասէ Տր ։
Լ * Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց. ահաւասիկ չարիք գան 32
յազգէ 'ի վր ազգի, և մրրիկ մեծ ելցէ 'ի ծագաց երկ-
րէ ։ * Եւ եղիցին վիրաւորք 'ի Տն յաւուր Տն. 'ի կողմա- 33
նէ մինչև ցկողմ երկրին. մի կոծեսցին և մի ժողովես-
ցին, այլ երեսս զաւշաղին իբրև զաղբ ընկեսցին ։ * Գոչե- 34
ցէք հովիւք և աղաղակեցէք, և կոծեցարուք խոյք
մաքիաց. զի կատարեցան աւուրք ձեր 'ի սպանումն,
և 'ի ցրումն ձեր. կործանեսջիք իբրև խոյք ընտիրք ։ * Եւ 35
կորիցէ փախուստ 'ի հովուաց. և փրկութիւն 'ի խոյանց
մաքիաց ։ * Ձայն գոչման հովուաց, և աղաղակ խոյանց 36
մաքիաց. զի սատակեաց Տր զարօտս նց ։ * Եւ դադա- 37
րեսցէ զեղեցկութիւն խաղաղութեան յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան Տն ։ * Թողին իբրև առեւծ զմայրի իւր. 38
և եղև երկիր նց յանապատ, յերեսաց բարկութեան սրտ-
մտութեան սրոյն մեծի, և յերեսաց բարկութեան սրտմտու-
թեան նորա ։

ԳԼ. ԻԶ.

Ի սկզբան թագաւորութեան յովակիմայ որդւոյ յովսիայ 1
արքային յուդայ. եղև բանս այս 'ի Տէ՝ և ասէ ։
* Այսպէս ասէ Տր ։ կաց 'ի սրահի տանն Տն, և մար- 2
գա-

(29) Ոմանք. Զի ահա 'ի քաղաքին յորում.. . արարի ըս-
կիզբն .. ոչ սրբեցիք զի սուր կոչեցից ես ։ (30) Ոմանք.
Իբրև կթող տայցեն պատասխանի . . բնակչաց երկրի ։
(31) Ոմանք. 'Ի կողմանս երկրին ։ (32) Ոմանք. 'Ի ծա-
գաց երկրի ։ (35) Ոմանք. Եւ փրկութիւն խոյանց մաք՟ ։
(36) Ոմանք. Եւ սպառեաց Տր ։ (38) Ոմանք. Թողին որ-
պէս առեւծ. . և եղև երկիր նց անապատ ։ (38) Յօրինա-
կին. Առեւծ զկորի իւր ։
ԳԼ. ԻԶ. (2) Ոմանք. Ամենայն յուդայ, որք գայցեն ։

Digitized by Google

Հրէաստանի ամ ամենայն յուդայ, որք գային երկիրպա-
գանել ’ի տանն տն. զամ բանսդ զոր կարգեցի առ քեզ
մարգարէանալ նց, մի՛ համառօտիցես ինչ ’ի բանիցդ:
3 * Թերևս լուիցեն, և դարձցին իւրաքանչիւր ’ի ճա-
նապարհէ իւրմէ չարէ. և մեղմացայց ես ’ի չարեացն
զոր խորհիմ ես առնել նց վն չարութե գնացից նց:
4 * Եւ ասասցես ցնս. այսպէս ասէ տր՝ եթէ ոչ լուիցէք
5 ինձ գնալ յօրէնս իմ զոր ետու յանդիման ձեր, * լսել
բանից ծառայից իմոց մարգարէից՝ զոր ես առաքեցի
6 առ ձեզ կանխաւ. և առաքեցի՝ և ոչ լուարուք: * և
արարից զտունդ զայդ իբրև զսելովմ, և զքաղաքդ տաց
7 յանէծս ամ ազգաց երկրի: * Եւ լուան քահանայքն
և սուտ մարգարէքն՝ և ամ ժողովուրդն ’ի խօսել երե-
8 միայի զբանս զայսոսիկ ’ի տանն տն: * Եւ եղև ’ի դա-
դարել երեմիայի ’ի խօսիցն՝ ըստ ամի զոր հրամային ես
նմա տր խօսել առ ամ ժողովուրդն: կալան զնա քա-
հանայքն և սուտ մարգարէքն և ամ ժողովուրդն՝ և ա-
9 սեն. մահու մեռցիս. * զի մարգարէացար յանուն տն,
և ասացեր՝ թէ իբրև զսելովմ եղիցի տունս այս, և քա-
ղաքս աւերեսցի ’ի բնակչաց: և կուտեցաւ ժողովուրդն
10 ’ի վր երեմիայի ’ի տան տն: * Եւ լուան իշխանքն յու-
դայ զբանս զայսոսիկ, և ելին ’ի տանէ թագաւորին ’ի
11 տունն տն. և նստան առաջի դրանն տն նորոյ: * Եւ
ասեն քահանայքն և սուտ մարգարէքն ցիշխանսն՝ և
ցամ ժողովուրդն. դատաստան մահու է առնդ այդ-
միկ, զի մարգարէացաւ զքաղաքէս զայսմանէ, ոպ̃ ձե-
12 րովք իսկ ականջօք լուարուք: * Եւ ասէ երեմիա ցա-
մենեսին ցիշխանսն և ցամ ժողովուրդն: տր առաքեաց
զիս մարգարէանալ ’ի վր տանդ այդորիկ՝ և ’ի վր քա-
13 ղաքիս զամ բանսդ զոր լուարուք: * և արդ՝ ուղղեցէք
զճանապարհս ձեր՝ և զգործս ձեր, և լուարուք ձայնի
տն այ ձերոյ. և մեղմասցի տր ’ի չարեացն ձերոց՝ զոր
14 խօսեցաւ ’ի վր ձեր: * և ես ահաւասիկ կամ ’ի ձեռս ձեր,
15 արարէք ընդ իս ոպ̃ և ձեզ օգուտ և լաւ իցէ: * Բայց
գիտելով գիտասջիք՝ զի թէ սպանանէք դուք զիս՝ ա-
րիւն անպարտ արկանէք ’ի վր ձեր, և ’ի վր քաղաքիս
այսորիկ, և ’ի վր բնակչաց սորա: զի ճշմարտութ ա-

ռա-

(3) Յոմանս գիրս. Եւ մեղմացայց ես ’ի չար: (5) Ոմանք. Եւ
լսել բանից. . զոր ես առաքեմ առ ձեզ: (6) Ոմանք. Եւ
զքաղաքդ տաց յանէծս ամ երկրի: (9) Ոմանք. Եթէ
իբրև զսելովմ եղի՛: (10) Ոմանք. Զբանսն զայսոսիկ:
(13) Բազումք. Զճանապարհս ձեր և զգնացս ձեր. . ’ի չա-
րեացն զոր խօսեցաւ: (14) Բազումք. Եւ ես ահաւասիկ
. . . որպէս ձեր օգուտ և լաւ իցէ:

ճշմարտութեամբ զիս Տէր առ ձեզ՝ խօսել յականջս ձեր զամ.
բանս զայսոսիկ: * Եւ ասեն իշխանքն եւ ամ. ժողովուրդն 16
ցքահանայս եւ ցսուտ մարգարէսն. ոչ է դատաստան
մահու առնդ այդմիկ. զի յանուն Տն Այ խօսեցաւ ընդ
մեզ: * Յարեան կացին արք 'ի ծերոց երկրին, եւ ասեն 17
ցամ. ժողովս ժողովրդեանն: * Միքիա Մորասթացի մար- 18
գարէանայր յաւուրս Եզեկիայ արքային Յուդայ. խօսե-
ցաւ ընդ ամ. ժողովրդեանն Յուդայ՝ եւ ասէ. Այսպէս
ասէ Տր զօրութեանց. Սիովն իբրեւ զագարակ արօրադիր
լիցի, եւ Երուսաղէմ՝ իբրեւ զհերկ մրգապահաց, եւ լեառն տանդ՝
եղիցի իբրեւ զանտառ մայրեաց: * Միթէ սպանանե- 19
լով սպան զնա Եզեկիա արքայ Յուդայ՝ եւ ամ. Հրէաս-
տան. ոչ ապաքէն զահի հարեան 'ի Տէ, եւ խնդրեցին յե-
րեսաց Տն. եւ դադարեաց Տր յամ. չարեացն զոր խօ-
սեցաւ 'ի վ[եր]այ նց: Եւ մեք արարաք չարիս մեծամեծ
յանձինս մեր: * Եւ այր մի մարգարէանայր յանուն Տն, 20
ուրիա որդի Սամեայ 'ի Կարիաթարիմայ. եւ մարգարէա-
ցաւ 'ի վ[եր]այ քաղաքիս այսորիկ, եւ 'ի վ[եր]այ երկրիս այսո-
րիկ ըստ ամ. բանից Երեմիայի: * Եւ լուաւ արքայ Յո- 21
վակիմ, եւ ամ. զօրաւորք իւր. եւ ամ. իշխանք զամ. բանս
նր. եւ խնդրէին սպանանել զնա: եւ լուաւ ուրիա, եր-
կեաւ՝ եւ փախեաւ եւ գնաց յերկիրն Եգիպտացւոց: * Եւ 22
առաքեաց արքայ Յովակիմ արս յԵգիպտոս. զԵղնա-
թան որդի Աքովրեայ եւ արս ընդ նմա յԵգիպտոս:
* Եւ հանին զնա անտի՝ եւ ածին առ արքայն Յովակիմ, 23
եւ սպանին զնա սրով. եւ ընկեց 'ի շիրիմ որդւոց ժողո-
վրդեան իւրոյ: * Բայց ձեռն Աքիկամայ որդւոյ Սա- 24
փանայ՝ էր ընդ Երեմիայի. զի մի մատնեսցի 'ի ձեռս
ժողովրդեանն սպանանել զնա:

ԳԼ. ԻԷ.

ԼԱ Ի սկզբան թագաւորութեանն Յովակիմայ որդւոյ Յով- 1
սիայ՝ արքային Յուդայ. եղեւ բանս այս առ Երեմիայ
'ի Տէ՝ եւ ասէ: * Այսպէս ասէ Տր ցիս. արա դու 2
քեզ կապանս եւ անուրս՝ եւ արկ ընդ պարանոց քո: * Եւ 3
ա-

(16) Ոմանք. Ցքահանայսն եւ ցմրգարէսն. ոչ է.. դատաստան մահու առնդ այդմիկ. զի յանուն Տն խօ": (17) Ոմանք. Ցամ. ժողովս ժողովրդեանն: (18) Ոմանք. Իբրեւ զանտառս մայրի": (19) Ոմանք. Զչարիս մեծամեծս յանձն": (20) Ոմանք. Որդի Սամեայ 'ի Կա": (22) Ոմանք. Եւ որ ը՛նմա յե": (23) Ոմանք. Եւ սպանին զնա սրով: (23) Ոմանք. Եւ ընկեցին 'ի շի": (24) Ոմանք. Որդւոյ Սափանեայ.. մատնեսցի ժողովրդեանն
Գլ. ԻԷ. (1) Ոմանք. Յովսիայ թգրի Յուդայ: (3) Բազումք. Եւ առաքեսցես զայն առ:

առաքես զայն առ թագաւորն Եդովմայեցւոց, և առ
թագաւորն Մովաբացւոց, և առ թագաւոր որդւոցն
Ամոնայ, և առ թագաւորն Տիւրոսի, և առ թագա-
ւորն Սիդոնացւոց, 'ի ձեռն հրեշտակաց նոցա որ գան
4 յնդ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ: * Եւ պատուիրեսցես
նոցա ասել ցտեարս իւրեանց. Այսպէս ասէ Տր զօ-
5 րութեանց Աստուած Իսրայէլի. այսպէս ասասջիք ցտեարսն ձեր: * Ես
արարի զերկիր, և զմարդիկ, և զանասուն, և որ ինչ 'ի
վր երեսաց երկրի, զօրութեամբ իմով մեծաւ, և բազկաւ
իւրով բարձու. և տաց զնա՝ ում և կամ լիցի առաջի
6 աչաց իմոց: * Եւ արդ ես եմ որ ետու զամ երկիր 'ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց ծա-
ռայի իմոյ. նաև զգազանս անապատի 'ի գործ արկա-
7 նել, և ետու նմա 'ի ծառայութիւն: * ծառայեսցեն նմա
ամ ազգք, և որդւոց նր, և որդւոց որդւոց նր, մին-
չև եկեսցէ ժամանակ բարկութեան երկրի նր, և նր. և
ծառայեսցեն նմա ազգք բազումք և թագաւորք մեծա-
8 մեծք: * Եւ եղիցի՝ ազգ և թագաւորութիւն որ ոչ ծա-
ռայեսցեն Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց,
և որք միանգամ ոչ մուծցեն զպարանոցս իւրեանց ընդ
լծով արքային Բաբելացւոց. սրով և սովով և մահ-
ուամբ արարից այցելութիւն 'ի վր ազգին այնմիկ՝ ասէ
9 Տր. մինչև սատակեսցին 'ի ձեռաց նր: * Եւ դուք մի
լսէք մարգարէից ձերոց, և ըղձութեանց ձերոց, և երա-
զոց ձերոց, և կիւսից ձերոց, և հաւահմայից ձերոց,
և կախարդաց ձերոց. որք ասեն ձեզ թէ ոչ հարկիցէք
10 արքային Բաբելացւոց. * զի սուտ մարգարէանան դո-
քա ձեզ՝ առ 'ի հեռացուցանելոյ զձեզ յերկրէդ ձեր-
11 մէ. և ցրուեսցից զձեզ և կորիջիք: * Եւ ազգ որ մու-
ծանիցէ զպարանոց իւր ընդ լծով արքային Բաբելաց-
ւոց, և կայցեն նմա 'ի հարկի՝ թողից զնա յերկրի իւ-
րում՝ ասէ Տր. գործեսցէ զնա, և բնակեսցէ 'ի նմա:
12 * Եւ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ խօսեցայ ըստ ամ
բանիցս այսոցիկ, և ասեմ. մուծէք զպարանոցս ձեր
ընդ լծով արքային Բաբելացւոց, և ծառայեցէք նմա
13 և ազգի նր՝ և կեցջիք: * Եւ ընդէ՞ր մեռանիք դուք,
և

(5) 'Ի բզմ օրինկ. Եւ բազկաւ իւրով բարձր": Ոսկ'ի բնաւ մի.
Եւ բազկաւ իմով: (7) Ոմանք. Եւ ծառայեսցեն նմա:
(7) 'Ի բզմ օրինկ. Երկրի նր, և նորա: (8) Ոսկան. Որ ոչ
ծառայեսցէ նմա": (8) Բզմք. 'Ի վերայ ազգին այնորիկ:
(9) Ոմանք. Եւ հաւահմայից ձերոց .. և որք ասեն: Ոսկա-
նան. և հմայից ձերոց: (11) Այլք. Եւ կայցէ. կաց, կայ-
ցէ նմա: (11) Ոմանք. Եւ գործեսցէ զնա: (13) Ոսկան.
Դուք և ժողովուրդ քո սր": (13) Ոմանք. Եւ ժողովուրդ

Digitized by Google

և ժողովուրդ քո, սրով և սովով և մահուամբ. որպէս և
խօսեցաւ տր առ ազգ՝ որ ո՛չ ծառայեսցէ արքային բա-
բելացւոց: * Մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն որ ասեն 14
ձեզ՝ թէ մի՛ հարկիք արքային բաբելացւոց. զի սուտ մար-
գարէանան նոքա ձեզ: * Զի ո՛չ առաքեցի զնոսա՝ ասէ 15
տր: և նոքա մարգարէանան յանուն իմ սուտ, առ 'ի
կորուսանելոյ զձեզ. և կորիցէք դուք և մարգարէքդ՝
որ մարգարէանան ձեզ տարապարտուց սուտս: * Եւ 16
ցքահանայս և ցամ ժողովուրդն՝ զոր խօսեցայ ասա-
ցեր. Այսպէս ասէ տր. մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն
որ մարգարէանան ձեզ՝ և ասեն. ահա սպաս տան տն
դարձցի 'ի բաբելոնէ այժմ ընդ հուպ: զի սուտ մարգա-
րէանան ձեզ, և ես ո՛չ առաքեցի զնս: * Մի՛ լսէք նց. 17
այլ ծառայեցէք արքային բաբելացւոց՝ և կեցջիք: և
ընդէ՞ր լինիցի քաղաքդ աւերակ: * Եթէ մարգարէք 18
իցեն, և իցէ բան տն առ նս, եկեսցեն և յանդիման լի-
ցին ինձ: Զի այսպէս ասէ տր. և մնացեալ սպասն զոր
ո՛չ առ արքայն բաբելացւոց՝ յորժամ գերեաց զյեքո-
նիա յեմէ, 'ի բաբելոն երթիցէ՝ ասէ տր զօրութեանց:
Այլ զմ չերթալոյ սպասուցն մնացելոց 'ի տան տն և
'ի տան թագաւորին յուդայ յեմէ 'ի բաբելոն: * Այս- 19
պէս ասէ տր զօրութեանց զմ սեանցն, և զմ ծովուն, և
զմ մեքենովթիցն, և մնացորդաց սպասուցն՝ որ մնացին
'ի քաղաքիդ յայդմիկ. * զոր ո՛չ առ նաբուքոդոնոսոր 20
արքայ բաբելացւոց, 'ի գերելն իւրում զյեքոնիա որ-
դի յովակիմայ արքայի յուդայ յեմէ 'ի բաբելոն, և
զամ ազատսն յուդայ և զեմի: * Այսպէս ասէ տր զօ- 21
րութեանց՝ այ իլի. զմ սպասուցն մնացելոց 'ի տան տն,
և 'ի տան թագաւորին յուդայ՝ և յեմ: * 'Ի բաբելոն 22
երթիցեն, և անդ եղիցին՝ մինչև յօրն յորում այց ա-
րարից նց: այսպէս ասէ տր. հանից զնոսա, և դար-
ձուցից 'ի տեղիդ յայդ:

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ եղև յամին յայնմիկ իսկզբան թագաւորութեանն 1
սեդեկիայ արքայի յուդայ. յամին չորրորդի՝ յամ-
սեանն

ձեր.. զոր խօսեցաւ.. որ ոչ ծառայեսցէ: (14) Ոմանք. Եւ մի՛ լսէք.. որ ասեն ցձեզ թէ: (15) Ոմանք. Առ 'ի կորուսանել զձեզ: (17) Բազումք. Բաբելացւոց. և կեցէք: (18) Ոմանք. Եւ եթէ մարգարէք.. բան տն 'ի նս.. Այլ զմ չերթալոց սպաս": Ոմանք. չերթելոց սպաս": (19) Ոմանք. Եւ զմ մեքենովթացն: (22) Ոմանք. Մինչև յաւուր յորում:
ԳԼ. ԻԸ. (1) Ոմանք. Սկզբան թգրութեն յովակիմայ ար":

Digitized by Google

ամսեանն հինգերորդի․ ասէ ցիս Անանիա որդի Ազովրայ
սուտ մարգարէ 'ի Գաբաւոնէ, 'ի տան Տն առաջի քա-
2 հանայիցն և ամ ժողովրդեանն ։ * Այսպէս ասէ Տր
զօրութեանց Այ Իէլի․ խորտակեցի զլուծ արքային Բաբե-
3 լացւոց * յետ այլ ևս երկուց ամաց աւուրց․ և ես դար-
ձուցից 'ի տեղւոջ յայդ զամ սպաս տանն Տն, զոր միան-
գամ առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց 'ի տե-
4 ղւոջէդ յայդմանէ, և տարաւ 'ի Բաբելոն ։ * Եւ զՅեքո-
նիա որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ, և զամ գերութի
Հրէաստանի որք մտին 'ի Բաբելոն՝ դարձուցից ես 'ի տե-
ղիս յայս՝ ասէ Տր․ և զՅեքոնիա, և զգերութեն Յուդայ․
5 զի խորտակեցից զլուծ արքային Բաբելացւոց ։ * Եւ ա-
սէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա սուտ մարգարէ, առա-
ջի քահանայիցն և առաջի ամ ժողովրդեանն որ կային 'ի
6 տան Տն․ * արդարև այդպէս արասցէ Տր․ հաստատես-
ցէ զբանդ քո զոր մարգարէացար, դարձուցանել
զսպաս տանդ այգորիկ, և զամ գերին 'ի Բաբելոնէ 'ի
7 տեղիս յայս ։ * Բայց լուարուք զպատգամս Տն՝ զոր ես
ասեմ յականջս ձեր, և յականջս ամ ժողովրդեանդ ։
8 * Մարգարէք որ եղեն յառաջքան զիս՝ և զքեզ՝ յաւի-
տենից, և մարգարէացան 'ի վ՟ր բազում աշխարհաց և
մեծամեծ թագաւորութեանց, 'ի պատերազմ, և 'ի չարիս,
9 և 'ի մահ ։ * մարգարէ որ մարգարէանայ խաղաղութի և
լիցի բան մարգարէին, ծանիցեն զմարգարէն զոր ա-
10 ռաքեաց նմ Տր հաստատութբ ։ * Եւ առ Անանիա մար-
գարէ առաջի ամ ժողովրդեանն զանուրսն 'ի պարա-
11 նոցէ Երեմիայ մարգարէի՝ և խորտակեաց ։ * Եւ ասէ
Անանիա առաջի ամ ժողովրդեանն․ այսպէս ասէ Տր․
այդպէս խորտակեցից զլուծ Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քայի Բաբելացւոց, յետ երկուց ամաց աւուրց 'ի պա-
12 րանոցէ ամ ազգաց ։ * Եւ գնաց Երեմիա մարգարէ
զճանապարհս իւր ։ Եւ եղև բան Տն առ Երեմիա յետ
խորտակելոյն Անանիայ մարգարէի զանուրսն 'ի պա-
13 րանոցէ Երեմիա մարգարէի, և ասէ․ * Երթ խօսեաց
ընդ Անանիայ՝ և ասասցես․ Այսպէս ասէ Տր․ անուրս
փայտեղէնս խորտակեցեր, և արարից ընդ այնր ա-
14 նուրս երկաթիս ։ * զի այսպէս ասէ Տր զօրութեանց Այ
Իէլի․

---

(3) Օրինակ մի․ 'Ի տունդ յայդ զամ սպ" ։ (6) Բազումք․
Հաստատեսցէ զբանս քո ։ (7) Ոմանք․ Զպատգամ Տն ։
(8) Ոսկան․ Յառաջքան զիս, և յառաջքան զքեզ յա" ։
(9) Ոմանք․ Եւ լինիցի բան մարգարէին․ ծանիցեն ։
(9) Բազումք․ Առաքեաց նոցա Տր հաւատարմութբ ։
(13) Ոմանք․ Խօսեաց ընդ Անանիայի ։ (13) Յօրինակին
Ձիւկր․ Այսպէս ասէ Տր․ անուրս ։

Digitized by Google

ծլն. լո՛ւծ երկաթի եդի 'ի վ՟ր պարանոցի ամ՟ ազգացդ
այդոցիկ՝ հարկել Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբե-
լացւոց, և ծառայեսցեն նմա. նա՛ և զգազանս անա-
պատի ետու նմա: * Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱ- 15
նանիա մարգարէ: Լո՛ւր Անանիա, ոչ առաքեաց
զքեզ Տ՟ր, և դու 'ի զո՛ւր յուսացուցեր զժողովուրդդ
զայդ 'ի նանրութիւն: * Վ՟ն այդորիկ այսպէս ասէ Տ՟ր. 16
ահաւասիկ արձակեցից զքեզ յերեսաց երկրիդ. և 'ի միւն
տարւոջ մեռցի՛ս դու, զի խստութիւն խօսեցար 'ի Տ՟նէ:
* Եւ մեռաւ Անանիա մարգարէ յամին յայնմիկ, յամ- 17
սեանն եւթներորդի:

ԳԼ. ԻԹ.

ԼԲ Եւ այս բանք են թղթոյն զոր առաքեաց Երեմիա 1
մարգարէ յԵ՟մ առ ծերս գերութեն, և առ քահա-
նայս, և առ սուտ մարգարէսն: Թուղթ 'ի Բաբելոն
առ գերին, և առ ամ՟ ժողովուրդն զորս գերեաց Նա-
բուքոդոնոսոր յԵ՟մէ 'ի Բաբելոնի: * յետ ելանելոյ Յե- 2
քոնիայ արքայի, և տիկնոջն, և ներքինեաց, և իշխա-
նաց յուդայ յԵ՟մէ. և ամ՟ ազատաց, և արուեստագէ-
տաց, և կալանաւորականաց յԵ՟մէ: * 'Ի ձեռն Եղասեայ 3
որդւոյ Սափանայ, և Գամարեայ որդւոյ Քեղկեայ. զորս
առաքեաց Սեդեկիա արքայ առ Նաբուքոդոնոսոր ար-
քայ բաբելացւոց 'ի Բաբելոն. և ասէ: * Այսպէս ա- 4
սէ Տ՟ր զօրութեանց Ած Իէլի, վ՟ն գերութեանդ որ գերեցա-
յԵ՟մէ 'ի Բաբելոնի: * Տունս շինեցէք՝ և բնակեցէք. 5
դրախտս տնկեցէք, և կերայք զպտուղս նց. * առէք 6
կանայս, և եղիցին ուստերք և դստերք. և առէք կա-
նայս ուստերաց ձերոց, և զդստերս ձեր տո՛ւք արանց,
և ծնցին ուստերս և դստերս. և բազմասջիք այդր, և
մի նուազեսջիք: * Եւ խնդրեսջիք խաղաղութի՟ երկրին յոր 7
գերեցի զձեզ այդր, և աղօթս արարէք 'ի վ՟ր դորա առ
Տ՟ր. զի 'ի դորա խաղաղութեն եղիցի և ձեզ խաղաղու-
թի. * Զի այսպէս ասէ Տ՟ր զօրութեանց Ած Իէլի. մի 8
հրապուրեսցեն զձեզ սուտ մարգարէքդ ձեր որ 'ի միջի
ձերում են, և ըղձապատումքդ ձեր. և մի անսայք ե-
րազոց ձերոց զոր դուք երազիք: * զի սո՛ւտ մարգա- 9
րէանան դոքա ձեզ յանուն իմ. և ես ոչ առաքեցի՝ զ-
սա

(15) Օրինակ ՚Գ. Ցանանիայ սուտ մարգարէ... և դու
զուր յուսաս'': (16) Ոմանք. Վ՟ն այսորիկ.. յերեսաց երկ-
րիդ: (16) Ոմանք. Արձակեցից զքեզ յերեսաց:
Գլ. ԻԹ. (2) Ոմանք. Եւ արուեստաւորաց և կալանա-
ւորաց'': (3) Ոմանք. 'Ի ձեռն Եղասեայ որդւոյ Սափա՟:
(6) Ոմանք. Եւ մի նուազեսջիք:

Digitized by Google

10 ասէ Տէր։ * Զի այսպէս ասէ Տէր. յորժամ մերձեսցի լը-
նուլ Բաբելոնի եւթանասուն ամ, այց արարից ձեզ.
եւ հաստատեցից 'ի վ՟ր ձեր զբանս իմ զբարիս, դար-
11 ձուցանել զձեզ 'ի տեղիս յայս։ * Զի ես գիտեմ ըզ-
խորհուրդս զոր խորհիմ, եւ խորհեցայց 'ի վ՟ր ձեր՝ ա-
սէ Տէր, խորհուրդ խաղաղութեան՝ եւ ոչ չարութեան. տալ
12 ձեզ յետ այգորիկ յոյս։ * Եւ կարդասջիք առ իս. եւ եր-
թիջիք եւ յաղօթս կացջիք առ իս, եւ ես լուայց ձեզ։
13 * Եւ խնդրեսջիք զիս՝ եւ գտջիք. զի խնդրիցէք զիս յամ՟
14 սրտէ ձերմէ։ * Եւ երեւեցայց ձեզ ասէ Տէր. եւ դարձու-
ցից զգերութիւն ձեր, եւ ժողովեցից զձեզ յամ՟ ազգաց,
եւ յամ՟ տեղեաց ուր ցրուեցի զձեզ անդր՝ ասէ Տէր. եւ
դարձուցից զձեզ 'ի տեղիդ՝ ուստի գերեցի զձեզ ան-
15 տի։ * Զի ասիցէք՝ թէ կացոյց Տէր 'ի մեզ մարգարէս 'ի
16 Բաբելոն։ * Զի այսպէս ասէ Տէր ցթագաւորդ որ նստի
յաթոռ Դաւթի. եւ ցամ՟ ժողովուրդդ որ բնակեալ է
'ի քաղաքիդ յայդմիկ. Եղբարք ձեր որ ոչ ելին ընդ
17 ձեզ 'ի գերութեան։ * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. ահաւա-
սիկ ես առաքեմ 'ի նո՟ սով եւ սուր եւ մահ, եւ արարից
զդոսա իբրեւ զթուզ ժանտ սուարիմ որ ոչ ուտիցի 'ի
18 ժանտութենէ իւրմէ։ * Եւ հալածեցից զնո՟ սրով եւ սո-
վով եւ մահուամբ. եւ տաց զնո՟ 'ի չարչարանս ամ՟ թագա-
ւորութեանց երկրի. 'ի նզովս եւ յապականութիւն եւ 'ի շչիւն
եւ 'ի նախատինս՝ 'ի մէջ ամ՟ ազգաց ուր ցրուեցից զնո՟
19 անդր։ * Փոխանակ զի ոչ լուան բանից իմոց՝ ասէ Տէր.
զի առաքեցի առ նո՟ զծառայս իմ զմարգարէս կանխեալ
20 եւ առաքեալ, եւ ոչ լուարուք՝ ասէ Տէր։ * Եւ դուք լը-
ուարուք զբան Տն ամ՟ գերիդ՝ զոր առաքեցի յԵմէ 'ի Բա-
21 բելոնէ։ * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Ած Իէլի, 'ի վ՟ր
աքիաբայ որդւոյ ուզիեայ, եւ 'ի վ՟ր սեդեկիայ որդւոյ
մաասայ՝ որ մարգարէանային ձեզ յանուն իմ զուր. ա-
հաւասիկ ես տաց զնո՟ 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քայի

---

(10) Բազմ. Յորժամ մերձեցի բաբելոնի լնուլ եւ"։ Ոմանք. Մերձ եցէ 'ի բաբելոն 'ի լնուլ։ (10) Յօրինակին պակաս. Զբանս իմ զբարիս։ (11) Ոմանք. Եւ խորհեցայ 'ի վ՟ր ձեր.. տալ ձեզ յետ այդր"։ (14) Ոմանք. Ուր ցրուեցից զձեզ անդր։ (15) Ոմանք. Զի ասացէք թէ կացոյց։ (17) Ոմանք. Ես առաքեմ 'ի ձեզ սով։ (17) Ոմանք. Եւ արարից զնո՟ իբրեւ։ (18) Ոմանք. Հալածեցից զդոսա սրով.. եւ տաց զդոսա... ուր ցրուեցի զնոսա անդր։ (19) Օրինակ մի. Փոխանակ զի ոչ լուան ձայնի իմում, ասէ։ (21) Ոմանք. Աքիաբայ որդւոյ կողիա.. որ մարգարէանային ձեզ յա"։ Ասորւոց օրինակ 'ի լատինն նշանակեալ օրինակս. Ծներքն շուշանեայ են տեղիս, զորս անուանէ։

քային բաբելացւոց, և սատակեսցէ զնս առաջի աչաց
ձերոց։ * Եւ առցեն 'ի նոցանէն անէծս 'ի մէջ ամ գե- 22
րութեն յուդայ որ է 'ի բաբելոնի՝ և ասասցեն. արաս-
ցէ զքեզ տր որպէս արար սեդեկիայ և աքիաբայ, զորս
տապակեաց արքայն բաբելացւոց 'ի հուր։ * Վս զի 23
գործեցին զանօրէնութիւս յիլի, և շնային ընդ կանայս
քաղաքայնոց իւրեանց. և խօսէին սուտ պատգամս յանուն
իմ սուտ, զոր ոչ հրամայեցի նց. և ես ինձէն իրազեկ
և վկայ եմ ասէ տր։ * Եւ ցսամէա ելամացի ասասցես։ 24
* Այսպէս ասէ տր զօրութեց ած իլի. փոխանակ զի առ- 25
աքեցեր դու յանուն իմ թուղթս առ ամ ժողովուրդն
յեմ, և ես ոչ առաքեցի զքեզ յանուն իմ։ և առ սո-
փոնիա որդի մաասայ քահանայ՝ և առ ամ քահանայսն
ասել, * Թէ տր ետ զքեզ քահանայ փոխանակ յովէ- 26
դայեայ քահանայի, լինել վերակացու 'ի տան տն ամ
մարդոյ որ մարգարէանայ, և 'ի վերայ ամի որ պատահէ
ըղձութի. և տացես զնս յարգելան 'ի վերնագրանդն։
* Եւ արդ՝ ընդէր ոչ արարէք պատուհաս երեմիայի 27
անաթովթացւոյ՝ որ մարգարէանայ ձեզ։ * Զի առա- 28
քեաց առ մեզ 'ի բաբելոնէ և ասէ, թէ հեռի է ժա-
մանակն. շինեցէք տունս՝ և բնակեցէք, տնկեցէք դը-
րախտս՝ և կերայք զպտուղս նց։ * Եւ ընթերցաւ սո- 29
փոնիա քահանայ զթուղթն յականջս երեմիայի մարգա-
րէի։ * Եւ եղև բան տն առ երեմիայ՝ և ասէ. * առա- 30
քեա առ ամ գերին՝ և ասասցես. այսպէս ասէ տր 'ի 31
վն սամեայ ելամացւոյ. փոխանակ զի մարգարէացաւ
ձեզ սամեայ՝ և ես ոչ առաքեցի զնա. և յուսացոյց ըզ-
ձեզ 'ի նանրութի։ * Վս այսորիկ այսպէս ասէ տր. ա- 32
հաւասիկ ես արարից հանդէս 'ի վն սամեայ ելամաց-
ւոյ, և 'ի վն ազգի նորա. և ոչ եղիցի նորա մարդ որ՝
որ նստիցի 'ի միջի ձերում տեսանել զբարութի զոր ես
արարից ձեզ՝ ասէ տր. զի խոտորումն խօսեցաւ 'ի տէ։

ԳԼ. Լ.

ԼԳ Բանն որ եղև առ երեմիա 'ի տէ ասել։ * Այսպէս 1
ասէ տր ած իլի. գրեա դու քեզ զամ զբանս զոր 2
ե-

---

(22) Ոմանք. Արասցէ քեզ տր որ արար սեդեկիայ...
զոր տապակեաց արքայ՝ նաբուգոդոնոսոր 'ի հուր։
(23) Ոմանք. Վս զի գործեցին անդ զանօ"... և շնացին ը-
կանայս։ (23) Օրինակ մի. Իրազեկս և վկայեմ։ (25) Ո-
մանք. Առ ամ ժողովուրդն իմ. և ես։ (26) Ոմանք.
Յարգելան վերնագրանդն։ (31) Ոմանք. Առ ամ գերիսն։
(32) Ոմանք. Արարից հանդէս 'ի վն ամ ելամացւոց։
ԳԼ. Լ. (2) Ոմանք. Զամ բանս զոր ետու։

Digitized by Google

3 ետու քեզ հրաման 'ի մատենի ։ * Զի ահա աւուրք
գան ասէ Տէր, և դարձուցից զգերութիւն ժողովրդեան
իմոյ Իէլի և Յուդայ՝ ասէ Տէր ․ և դարձուցից զդոսա
յերկիրն՝ զոր ետու հարցն նոցա, և տիրեսցեն դմա ։
4 * Եւ այս բանք են զոր խօսեցաւ Տէր 'ի վր Իէլի և Յու-
5 դայ ։ * Այսպէս ասէ Տէր, ձայն ահի լուիցիք, և զձայն
ահեղ դուժի, յորմէ դողայցեն մէջք ․ և փրկութիւն և
6 խաղաղութիւն ոչ եղէ ։ * Հարցէք և տեսէք՝ եթէ ծնա-
նիցի արու ․ զի տեսի զամ այր՝ և ձեռք իւր 'ի վերայ
մէջս իւրոյ իբրև ծննդականի, և դարձան երեսք ամ
7 'ի դոյն դալկան ․ * զի մեծ է օրն այն, և չիք այնպի-
սի ․ և անհնարին նեղութե է ժամանակն յակովբայ, և
8 ապրեսցի 'ի նմանէ ։ * Եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր
զօրութեց, խորտակեցից զլուծն 'ի պարանոցէ նց, և
զկապանս նց խզեցից ․ և ոչ ևս կայցեն նոքա 'ի հարկի
9 օտարաց ․ * այլ հարկեսցին Տն Այ իւրեանց, և զԴա-
10 ւիթ արքայ իւրեանց յարուցից նց ։ * Բայց դու մի
երկնչիր ծառայ իմ յակովբ՝ ասէ Տէր, և մի զարհուրես-
ցիս Իէլ ․ զի ահաւասիկ ես փրկեցից զքեզ 'ի հեռաս-
տանէ, և զզաւակ քո յերկրէ գերութե նց ․ և դարձցի
յակովբ՝ և դադարեսցէ, և բարեկեցիկ լիցի ․ և ոչ ոք ի-
11 ցէ որ զարհուրեցուսցէ ։ * Զի ընդ քեզ եմ ես՝ ասէ
Տէր՝ 'ի փրկել զքեզ ․ զի արարից նուաղումն 'ի մէջ ազ-
գաց, յորս ցրուեցից զքեզ անդր ․ և զքեզ ոչ արարից
վախճան ․ և խրատեցից զքեզ իրաւամբք, և քաւելով
12 ոչ քաւեցից զքեզ ։ * Այսպէս ասէ Տէր ․ սաստկացու-
13 ցի զբեկումն քո, և ցաւագին են հարուածք քո ․ * ո՞չ ոք
է որ դատի զդատաստանս քո ։ 'ի ցաւս քո բժշկեցար,
14 և օգուտ ոչ եղև քեզ ։ * Ամ բարեկամք քո մոռացան
զքեզ, և ոչ հարցանիցեն զքէն ․ զի զհարուածս թշ-
նամեաց հարի զքեզ՝ խրատ սաստիկ ։ վս ամ անիրա-
15 ւութեց քոց, բազմացան մեղք քո ։ * Զի՞ գոչես 'ի վր
բեկման քոյ, սաստկայն ոչ արարից քեզ վախճան ․ բուռն
են ցաւք քո ․ վս բազմութե անօրէնութե քոյ սաստկա-
16 ցան ․ մեղք քո արարին քեզ զայդ ։ * Վս այդորիկ ա-
մենեքին որ ուտէին զքեզ՝ կերիցին ․ և ամ թշնամիք
քո

(3) Ոմանք ․ Իսրայէլի և Յուդայ՝ ասէ Տէր ․ ․ ․ յերկիրդ զոր ետու ։ (5) Ոմանք ․ Եւ ձայն ահեղ դուժի ։ (6) Ոմանք ․ Թէ ծնաւ ուրեք արու ․ ․ 'ի դոյն դալկան ։ (7) Ոսկան ․ Վայ զի մեծ է օրն այն ։ (8) Բնէ ․ Եւ եղիցի յաւուր յայնմ" ։ (10) Ոմանք ․ Զի ահաւասիկ ես փր" ․ ․ որ զարհուրեցուցանիցէ ։ (10) Բազումք ․ Եւ բարեկեցիկ լիցի ։ (11) Ոմանք ․ Յորս ցրուեցի զքեզ անդ ։ (13) Ոմանք ․ Եւ 'ի ցաւս բժշկեցար ։

Digitized by Google

քո կերիցեն զմարմինս իւրեանց. վասն բազմութեան անիրաւ-
ութեանց քոց որ յաճախեցին. և մեղք քո արարին քեզ
զայդ: և եղիցին ապականիչք քո յապականութիւն, և
զամենայն աւարառուս քո տաց յաւար: *Զի ածից զբժշկու- 17
թիւն քո 'ի ցաւագին վիրաց քոց, և բժշկեցից զքեզ՝ ա-
սէ Տր: զի ցրուեալ կոչեցար սիոն, և դոյն է որս
ձեր. զի որ խնդրիցէ ոչ գտանիցէ զնա: *Այսպէս 18
ասէ Տր. ահաւասիկ ես դարձուցից զգերութիւն
յարկացն յակոբայ, և գերութեան նր ողորմեցայց. և
շինեսցի քաղաքն 'ի բարձրուն իւրում. և տաճարն ըստ
իրաւանց իւրոց կանգնեսցի: *և ելցեն 'ի դոցանէ եր- 19
գիչք և ձայն խաղալեաց, և բազմացուցից զդոսա՝ և
մի՛ նուազեսցին. փառաւորեցից զդոսա՝ և մի՛ նուաղես-
ցին: *Եւ մտանիցեն որդիք նոցա իբրև զառաջինն, և վկայու- 20
թիւնք դոցա կանգուն կայցեն առաջի աչաց իմոց: Եւ
հանդէս արարից 'ի վերայ նեղչաց դոցա: *և եղիցին 21
բռնաւորք քան զնա 'ի մէջ նց. և իշխան դոցա 'ի դո-
ցանէ ելցէ: Եւ ժողովեցից զդոսա, և դարձցին առ
իս: զի ո՞վ է այն որ ետ զսիրտ իւր դառնալ առ իս,
ասէ Տր: *Եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ, և ես եղէց 22
ձեզ յԱծ: *զի բարկութիւն Տն ել ցասմամբ. ել բար- 23
կութիւն մրրկեալ 'ի վր ամպարշտաց: *եկեսցէ՝ և մի՛ 24
դարձցի բարկութիւն սրտմտութեան Տն՝ մինչև արասցէ և
կատարեսցէ զյօժարութիւն սրտի իւրոյ 'ի վախճանի ա-
ւուրց: Եւ ծանիջիք զայն

ԳԼ. ԼԱ.

Ի ժամանակի յայնմիկ՝ ասէ Տր: և եղէց յԱծ ազգին 1
Իղի, և դոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ: *Այս- 2
պէս ասէ Տր. գտի տապ յանապատի անդ, սատա-
կեալքն հանդերձ սուսերաւ: Երթայք՝ մի՛ սատա-
կիք զԻղ. *բացէ 'ի բաց Տր երևեցաւ նմա. սէր յա- 3
ւիտենական սիրեցի զքեզ, վն այնորիկ ձգեցի զքեզ
'ի գթութիւն: *Դարձեալ շինեցից զքեզ, և շինեսցիս 4
կոյս Իղի. դարձեալ առցես զթմբուկ քո՝ և ելցես ընդ
ժողովս խաղալեաց: *Դարձեալ տնկեսջիք այգիս 'ի 5
լերինն սամարեայ. տնկեսջիք տունկս՝ և օրհնեսջիք:

*զի

---

(17) Բ.Ձ. Ո՛չ գտանիցէ զնա: (18) Բ.Ձ. Ահաւասիկ ես դար"... ըստ իրաւանց իւրոց կանգնեսցի: (19) Ոմանք. Եւ ձայնք խաղալեաց.. և մի՛ նուաղեսցին: (23) Ոմանք. Ել ցասմամբ. և բարկութ: (24) Ոմանք. 'Ի վախճանի աւուրց ծանիջիք զայն:

Գլ. լա. (2) Բ.Ձ. Գտի տապ յանապատի: (3) Ոմանք. 'Ի սէր յաւիտենական: (4) Բ.Ձ. Զթմբուկ, և ելցես:

6 * զի հասանելոց է օր կոչման հրաւիրակի 'ի լերինս եփրե-
7 մի. արիք և ելցուք 'ի Սիովն առ Տէր Աստուած մեր։ * Այս-
պէս ասէ Տէր. ցնծութիւն առնել Յակոբայ. ուրախ լե-
րուք՝ և գոչեցէք 'ի վերայ գլխոց ազգաց. լսելի արարէք՝
օրհնեցէք և ասացէք. փրկեաց Տէր զժողովուրդ իւր,
8 զմնացորդս Իսրայէլի։ * Ահաւասիկ ես ածից զնոսա յերկրէ
հիւսիսոյ, և ժողովեցից զնոսա 'ի ծագաց երկրէ 'ի տօնն
պասեքայ. և ծնցին որդիս 'ի բազմութիւն յոյժ 'ի միջի նոցա.
կոյրն կաղն յղին և ծննդականն՝ միահամուռ ժողովուրդ
9 մեծ. դարձցին այսր։ * Լալով ելին. և մխիթարութեամբ
ածից զնոսա, հանգուցանել 'ի վերայ ջուրց վտակաց, ընդ
ճանապարհ ուղիղ՝ և մի՛ մոլորեսցին 'ի նմա. զի եղէ
10 Իսրայէլի 'ի հայր, և եփրեմ անդրանիկ իմ է։ * Լուարո՛ւք
զպատգամս Տեառն ազգք, և պատմեցէ՛ք 'ի կղզիս հեռա-
ւորս՝ և ասացէ՛ք. որ հոսեացն զԻսրայէլ՝ ժողովեսցէ զնա,
11 և պահեսցէ զնա իբրև տուարածական զհօտ իւր։ * զի
փրկեաց Տէր զՅակոբ, և ապրեցոյց զնա 'ի ձեռաց բռնա-
12 ւորաց նորա։ * Եկեսցեն և ուրախ լիցին՝ և ցնծասցեն
'ի լերին Սիովնի։ եկեսցեն 'ի բարութիւնս Տեառն՝ յերկիր ցո-
րենոյ և գինւոյ՝ և պտղոյ և խաշանց, արջառոյ և ոչ-
խարի. և եղիցին անձինք նոցա իբրև զծառ պտղալից, և
13 ոչ եւս քաղցիցեն։ * Յայնժամ ցնծասցեն կոյսք 'ի ժո-
ղովս երիտասարդաց. և ծերք խնդասցեն. և դարձու-
ցից զսուգ նոցա 'ի խնդութիւն, և ուրախ արարից զնոսա 'ի
14 տրտմութենէ իւրեանց։ * Զմպլեցուցից և արբեցուցից
զանձինս քահանայից որդւոցն Ղեւեայ, և ժողովուրդ
իմ լցցի իմովքն բարութեամբք՝ ասէ Տէր։
15 * Այսպէս ասէ Տէր. ձայն 'ի Հռամայ լսելի եղեւ՝ ող- ԼԴ
բումն և լալումն և դուժումն. Ռաքէլ լայր զորդիս
իւր, և ոչ կամէր մխիթարել 'ի վերայ որդւոց իւրոց՝ զի
16 ոչ գոյին։ * Այսպէս ասէ Տէր. դադարեսցէ անձն քո
'ի լալոյ, և աչք քո յարտասուաց. զի գոյ վարձք գոր-
17 ծոց քոց՝ ասէ Տէր, և դարձցին յերկրէ թշնամեաց։ * Եւ
եղիցի յոյս վախճանի քոյ՝ ասէ Տէր, բնակաւոր որդւոց
18 քոց 'ի սահմանս նոցա։ * Լսելով լուայ զողբումն եփրե-
մի։ Խրատեցեր զիս Տէր և խրատեցայ, և ոչ ուսայ իբրև
զըն-

(7) Ոմանք. Ուրախ եղերուք և գո՛։ (8) Ոմանք. Ահա-
ւասիկ ես ածից... և կաղն և յղին։ (8) Ոսկան. 'ի ծա-
գաց երկրի 'ի տօն պասեքի։ (9) Ոմանք. Հանգուցեալ
'ի վերայ ջուրց։ (10) Ոմանք. Զպատգամ Տեառն.. որ հոսեա-
ցն զԻսրայէլ՝ ժողովեսցէ զնա. և պահեսցէ զնա։ (12) Ո-
մանք. 'ի լերինս Սիոնի.. 'ի բարութիւն Տեառն։ (14) Բազումք.
իմովք բարութեամբք։ (18) Ոմանք. Լսելով լուայ զող՛..
և խրատեցայ, և ոչ ուսայց իբրև։

Digitized by Google

զընկճեալ ամոլուղ. դարձո զիս եւ դարձայց՝ զի դու ես
Տէր Աստուած իմ։ *Եւ յետ գերութեան իմոյ ապաշխարեցի, եւ 19
յետ խոնարհելոյս իմոյ յողոց հառաչեցի՝ ՚ի վերայ աւուր ամօ-
թոյն իմոյ. եւ ցուցի քեզ թէ առի նախատինս ՚ի ման-
կութենէ իմմէ։ *Եւ թէ որդի սիրելի էր ինձ Եփրեմ 20
մանուկ գրգանաց, փոխանակ զի բանք իմ են ՚ի նմա.
յիշելով յիշեցից զնա միւսանգամ. վասն այնորիկ փու-
թացայ յաղագս նորա. ողորմելով ողորմեցայց նմա՝
ասէ Տէր։

ԼԵ *Մատեր անձամբ անձին սորա դու քեզ սիոն պա- 21
տուհաս. ընկեա զսիրտ քո ՚ի թիկունս. զնա զճանա-
պարհ. դարձիր կոյս Իսրայէլ, դարձիր անդրէն ՚ի քա-
ղաքս քո զղջացեալ։ *Մինչեւ յերբ թափառեսցիս դուստր 22
անարգեալ. զի հաստատեաց Տէր զփրկութիւն ՚ի ձեռա-
տունկն. նոր փրկութեամբ շրջեսցին մարդիկ։ *Այսպէս 23
ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. դարձեալ ասասցեն զբանս
զայս յերկրին Յուդայ՝ եւ ՚ի քաղաքս նորա, յորժամ դար-
ձուցից զգերութիւն նորա. օրհնեալ է Տէր յարդար եւ ՚ի
սուրբ լերին իւրում։ *Եւ բնակիչքն հրէաստանի 24
ամենայն քաղաքօքն իւրեանց եւ գործաւորօքն, յղփասցին հօ-
տիւքն։ *Զի արբուցի զամենայն անձն ծարաւի, եւ զամենայն 25
անձն քաղցեալ լցուցի։ *Վասն այնորիկ զարթեայ եւ տե- 26
սի, եւ քուն իմ քաղցրացաւ ինձ։ *Ահա աւուրք գան 27
ասէ Տէր. եւ սերմանեցից զտունն Իսրայէլի, եւ զտունն Յու-
դայ ՚ի զաւակ մարդկան եւ ՚ի զաւակ անասնոյ։ *Եւ ե- 28
ղիցի զոր օրինակ զարթուցեալ էի ՚ի վերայ նոցա ՚ի խլել եւ ՚ի
կործանել, ՚ի քակել եւ ՚ի կորուսանել՝ եւ ՚ի չարչարել,
նոյնպէս զարթեայց ՚ի վերայ նոցա՝ ՚ի շինել եւ ՚ի տնկել՝ ասէ
Տէր։ *Յաւուրսն յայնոսիկ մի եւս ասասցեն՝ թէ հարքն 29
աղոխ կերան, եւ որդւոց ատամունք առին։ *Այլ իւ- 30
րաքանչիւր ՚ի մեղս իւր մեռցի. ամենայն մարդ որ ուտիցէ
զաղոխն՝ նորին ատամունքն առցին։ *Ահաւասիկ ա- 31
ւուրք գան ասէ Տէր. եւ ուխտեցից ընդ տանն Իսրայէլի եւ տանն
Յուդայ ուխտ նոր։ *Ոչ ըստ ուխտին զոր ուխտեցի 32
ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում առի զձեռանէ նոցա հա-
նել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց։ Զի նոքա ոչ կացին
յուխտին իմում, եւ ես անփոյթ արարի զնոսանէ՝ ասէ
Տէր։

---

(19) Օրին. ՚ի վերայ աւուր ամօթոյն իմոյ։ (20) Օրին. Եթէ որդի սիրելի.. փութացայց յաղագս նորա։ (21) Օրին. ՚ի քաղաքս քո սգացեալ։ (22) Օրին. ՚ի ձեռատունկն նոր փրկութեամբ շրջեսցին։ (29) Օրին. Յաւուրսն յայնոսիկ մի եւս ասասցեն։ (29) Ոսկան. Եւ որդւոց ատամունք առան։ (30) Բաղդ. Եւ որ ուտիցէ զաղոխն։ (32) Օրին. Ուխտին զոր եդի ընդ հարս։

33 Տէր ։ * Այլ այս է ուխտն զոր ուխտեցից ընդ տանն Իսրա-
յէլի յետ աւուրցն այնոցիկ ասէ Տէր, տաց զօրէնս իմ 'ի
միտս նոցա, և 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա · և եղէց նոցա յԱծ,
34 և նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ ։ * Եւ մի ևս ուսու-
ցանիցեն իւրաքանչիւր զընկեր իւր, և իւրաքանչիւր
զեղբայր իւր ասել՝ թէ ծանի՛ր զՏէր · զի ամենեքին ծա-
նիցեն զիս 'ի փոքրկանց նոցա մինչև 'ի մեծամեծս՝ ասէ
Տէր · զի քաւիչ եղէց անօրէնութեանց նոցա, և զմեղս նոցա ոչ
35 ևս յիշեցից ։ * Այսպէս ասէ Տէր՝ որ ետ զարեգակն
'ի լոյս տուընջեան հաստատութիւն, զլուսին և զաստեղս
'ի լոյս գիշերոյ, և աղաղակէ 'ի ծովու, և գոչեն ալիք նորա ·
36 Տէր ամենակալ անուն է նորա ։ * Եթէ դադարեսցեն օ-
րէնքս այս յերեսաց իմոց՝ ասէ Տէր · ապա և ազգն Իսրլի
դադարեսցէ 'ի լինելոյ յազգ առաջի աչաց իմոց զամ
37 աւուրս ։ * Այսպէս ասէ Տէր, եթէ վերասցին երկինք
'ի բարձունս, և եթէ խոնարհեսցին յատակք երկրի 'ի
խոնարհ · ես ոչ խոտեցից զամ ազգ Իսրլի՝ ասէ Տէր՝ վն
38 ամի զոր արարին ։ * Ահա աւուրք գան ասէ Տէր · և շի-
նեսցի քաղաք Տն յաշտարակէն Անամայելի և մին-
39 չև 'ի դուռն անկեանն ։ * Եւ ելցէ տակաւին կանոնն ·
և չափ նր յանդիման նց մինչև ցբլուրն գարեբայ · և
40 բոլորեսցի շուրջանակի յընտիր ընտիր վիմաց ։ * Եւ
ամ ձորն փապաղախմաց և մոխրոցն, և ամ ասարեմովթն,
մինչև 'ի ձորն կեդրոնի, մինչև ցանկիւն դրանն ասպա-
տանացն արևելից՝ սրբութիւն Տն ։ և մի ևս խլեսցին ·
և մի ևս քակեսցին մինչև յաւիտեան ։

ԳԼ. ԼԲ.

1 Բանն որ եղև 'ի Տնէ առ Երեմիա, յամին տասներոր- ԼԶ
դի Սեդեկիայ արքայի յուդայ · այն ամ ութու-
տասն էր Նաբուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց ։
2 * Եւ յայնժամ զօր արքային բաբելացւոց պաշարեաց
զԵմ ։ և Երեմիա մարգարէ կայր 'ի կալանս 'ի սրահի
3 բանտին՝ որ էր յապարանս թագաւորին յուդայ ։ * յոր
ար-

---

(34) Յօրինակին պակասէր · Զի քաւիչ եղէց անօրէ՛՛ ։ Որոշ
Յաղագս · անիրաւութեանց նց ։ (36) Ոմանք · Եւ եթէ դադա-
րեսցեն ։ (38) Բազումք · Անամայելի մինչև 'ի դուռն ։
(39) 'Ի լուսն՛՛ · Մինչև ցգրուանս գարեբայ ։ (40) Ոմանք ·
Զորն փապաղախմաց · · մինչև յանկիւն դրան · · · և մի ևս
խլեսցի և քակեսցի · և մի ևս մինչև ։
ԳԼ · ԼԲ · (1) Բազումք · Ամ ութուտասներորդ էր Նաբուքո՛՛ ։
Բազումք · Այն է ամ ութնուտասներորդ Նաբուքոդո՛՛ ։
(2) Օրինակ մի · Եւ յայնժամ զօրք ար՛՛ ։ (3) Բազումք յան-
գան · Ամրգեալ զնա արքայ սեդեկիա · · անհաւանեցին ևս

Digitized by Google

արգելին զնա Սեդեկիա՝ և ասէ, ընդէ՞ր դու մարգա-
րէանաս և ասես. այսպէս ասէ Տէր, ահաւասիկ ես
տամ զքաղաքդ զայդ 'ի ձեռս Թագաւորին Բաբելաց-
ւոց՝ և առցէ զդա: * Եւ Սեդեկիա արքայ Յուդայ մի 4
ապրեսցի 'ի ձեռաց Քաղդէացւոցն. զի մատնելով մատ-
նեսցի 'ի ձեռս Թագաւորին Բաբելացւոց. և խօսեսցի
բերան 'ի բերան ընդ նմա, և աչք նորա զաչս նորա տեսա-
ցեն: * Եւ 'ի Բաբելոն մտցէ Սեդեկիա, և անդ նստցի. 5
մինչև այց արարից զնմա՝ ասէ Տէր: Զի՞ մարտնչիք ընդ
Քաղդէացիսն՝ ուստի ոչինչ յաջողեսցիք: * Եւ եղև բանն 6
Տն առ Երեմիա՝ և ասէ: * Ահաւասիկ Անամեայէլ որ- 7
դի Սեղղոմայ հօր եղբօր քո գայ առ քեզ՝ և ասէ, ստա-
ցի՛ր դու քեզ զագարակն իմ, որ է յԱնաթովթ. զի քեզ
իսկ է անկ ըստ մերձաւորութեան առնուլ 'ի ստացուած:
* Եւ եկն առ իս Անամեայէլ որդի Սեղղոմայ հօր եղբօր 8
իմոյ, ըստ բանին Տն 'ի սրահ բանտին՝ և ասէ ցիս. ստա-
ցի՛ր զագարակն իմ որ է յԱնաթովթ յերկրին Բենիա-
մենի. զի քեզ պարտ է ստանալ զժառանգութիւնն. և
դու իսկ երիցագոյն ես: Եւ գիտացի՝ թէ բանն Տն է:
* Եւ ստացայ զագարակն յԱնամեայելայ որդւոյ հօր եղ- 9
բօր իմոյ՝ որ է յԱնաթովթ. և կշռեցի նմա արծաթ եօթն
սիկղ և տասն արծաթոյ. * Եւ գրեցի մուրհակս և կնքե- 10
ցի. և կացուցի վկայս, և կշռեցի զարծաթն 'ի կշիռս:
* Եւ առի զմուրհակ ստացուածոյն զկնքեալն՝ ըստ հրա- 11
մանի և ըստ իրաւանց՝ և զարձակն: * Եւ ետու զմուր- 12
հակ ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներեայ որդւոյ Մաս-
այ առաջի Անամեայելի որդւոյ հօրեղբօր իմոյ, և ա-
ռաջի այնոցիկ որ կային անդ. և գրեցին 'ի մուրհակն
ստացուածոյն առաջի ամ Հրէից՝ որ նստէին 'ի սրահի
բանտին: * Եւ պատուիրեցի Բարուքայ առաջի նց և 13
ասեմ: * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ ած Իէլի. առ 14
զմուրհակդ զայդ զմուրհակ ստացուածոց զկնքեալն,
և զմուրհակն արձակ, և դիցես 'ի խեցեղէն ամանի, զի
կացցէ աւուրս բազումս: * Զի այսպէս ասէ Տէր ա- 15
մենակալ ած Իէլի. դարձեալ ստասցին տունս և ագա-
րակս՝ և այգիս յերկրիդ յայդմիկ: * Եւ կացի յաղօթս 16
առ Տր, յետ տալոյն զմուրհակ ստացուածոյն ցԲարուք
որդի Ներեայ. և ասեմ: * Ով Տէր Տէր. դու արա- 17
րեր

ասեմ: (7) Ոմանք. Առնուլ 'ի ստացուածս: (8) Ոմանք. Որ յԱնաթովթ: (11) Ոմանք. Առի զմուրհակս ստացուածոյն: (12) Ոմանք. Եւ առաջի ամ Հրէիցն: (14) Ոմանք. Եւ զմուրհակ ստացուածոյն . . . 'ի խեցեղէն ամանն դիր: (16) Ոմանք. Զմուրհակս ստացուածոյն ցԲա": (17) Ոմանք. Ով ծածկեցեր 'ի կզկն:

Digitized by Google

ըներ զերկինս եւ զերկիր զօրութեամբ քո մեծաւ՝ եւ բազկաւ
քով բարձու։ զի ոչ ինչ է բան որ ծածկեսցի ՚ի քէն։
18 * առնես զողորմութիւն ՚ի հազարս դարս․ եւ հատուցանես
զմեղս հարց ՚ի ծոց որդւոց իւրեանց յետ նոցա։ Այ
19 մեծ եւ հզօր․ Տէր զօրութեանց անուն նորա․ * մեծ խորհր-
դովք՝ եւ զօրաւոր գործովք։ Ամենակալ մեծանուն
Տէր․ աչք քո բաց են յամենայն ճանապարհս որդւոց մարդ-
կան, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում, եւ
20 ըստ պտղոյ գնացից իւրեանց։ * Որ արարեր նշանս եւ
արուեստս յերկրին Եգիպտացւոց՝ մինչեւ ցայսօր ՚ի մէջ
Իէլի, եւ ՚ի մէջ ծննդոց երկրի, եւ արարեր քեզ անուն
21 իբրեւ յաւուր յայսմիկ․ * եւ հաներ զժողովուրդ քո
զԻէլ յերկրէն Եգիպտացւոց՝ նշանօք եւ արուեստիւք,
հզօր ձեռամբ՝ եւ բարձր բազկաւ, եւ մեծամեծ տես-
22 լեամբք։ * Եւ ետուր նոցա զերկիրս զայս զոր երդուար
հարցն նոցա՝ տալ նոցա զերկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր։
23 * եւ մտին եւ ժառանգեցին զնա․ եւ ոչ լուան ձայնի
քում, եւ ըստ հրամանաց քոց ոչ գնացին․ ըստ ամի զոր
պատուիրեցեր նոցա առնել, եւ ոչ արարին․ եւ արարին ՚ի
24 պատահել իւրեանց ամ չարեացս այսոցիկ։ * Եւ արդ՝
ահա հասեալ է զօր ՚ի քաղաքս առնուլ զնա․ եւ մատ-
նեցաւ քաղաքս ՚ի ձեռս Քաղդէացւոցն որ տան ընդդ-
էմ նմա պատերազմ յերեսաց սրոյ եւ սովոյ եւ մահու․ որպ
եւ խօսեցար նոյնպէս եւ եղեւ՝ զոր դու ինքն տեսանես։
25 * Եւ դու Տէր ասես ցիս, ստացիր քեզ ագարակ ար-
ծաթոյ․ եւ գրեցի մուրհակ եւ կնքեցի, եւ կացուցի վկա-
յս․ եւ քաղաքս մատնեցաւ ՚ի ձեռս Քաղդէացւոցն։
26 * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ․ * ահա ես Տէր Այ ամ
27 մարմնեղինաց․ միթէ Թաքչիցի ամ բան յինէն․ * Վն այսո-
28 րիկ այսպէս ասէ Տէր․ մատնելով մատնեսցի քաղաքս
՚ի ձեռս Քաղդէացւոցն, եւ ՚ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ
29 արքային Բաբելացւոց, եւ առցէ զդա։ * Եւ եկեսցեն
Քաղդէացիքն պատերազմել ընդ քաղաքիս, եւ այրես-
ցեն զդա հրով․ եւ հրձիգ արասցեն զտունս յորս ար-
կանէին խունկս ՚ի վերայ տանեաց նոցա Բահաղու, եւ ըն-
ծէին ընծայս աստուածոց օտարաց վն զիս դառնացու-
30 ցանելոյ։ * որդիքն Իէլի՝ եւ որդիքն Յուդայ միայն գոր-
ծէին զչարիս առաջի աչաց իմոց ՚ի մանկութենէ իւրեանց։
Բայց որդիքն Իէլի դառնացուցին զիս գործովք ձեռաց
31 իւրեանց՝ ասէ Տէր։ * ՚Ի բարկութենէ եւ ՚ի սրտմտութենէ էր
քնձ.

---

(18) Ոմանք․ Զմեղս հարանց ՚ի ծոց․ (22) Ոմանք․ Զայս նոցա զերկիր։ (23) Բազումք․ Եւ արարին պատահել։ (28) Ոմանք․ Վն այսորիկ այսպէս ասէ․․ եւ առցէ զդա։ (31) Ոմանք․ ՚Ի բարկութենէ իմ եւ ՚ի սրտմտութենէ էր․․ յօրէ

ինձ քաղաքդ այդ, յօրմէ հետէ շինեցին զդա մինչև ցայ-
սօր. ընջել զդա յերեսաց իմոց * վն ամ չարեաց որդ- 32
ւոցն Իղի և որդւոցն Յուդայ՝ զոր արարին 'ի դառնա-
ցուցանել զիս, ինքեանք և թագաւորք իւրեանց, և իշ-
խանք իւրեանց, և քահանայք իւրեանց, և մարգա-
րէք իւրեանց, արք Յուդայ և բնակիչք Երմի: * Դար- 33
ձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս. և ուսուցի զնոսա
ընդ առաւօտս. ուսուցի, և ոչ անսացին ընդունել խրա-
տրատ: * և եդին զպղծութիւնս իւրեանց 'ի տան՝ յորում 34
վր կոչեցեալ է անուն իմ: * Եւ առ պղծութե իւրեանց 35
շինեցին բագինս բահաղու 'ի ձոր որդւոյն Ենովմայ,
մատուցանել զուստերս և զդստերս իւրեանց մողոքայ.
զոր ոչ պատուիրեցի նց: և ոչ անկաւ 'ի սիրտ իմ առ-
նել նց զպղծութիւն զայն առ 'ի յանցուցանելոյ զՅու-
դայ: * Եւ արդ՝ այսպէս ասէ տր ած Իղի, վն քաղա- 36
քիդ այդորիկ՝ զորմէ դու ասացեր թէ մատնեսցի 'ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց, 'ի
սուր՝ և 'ի սով և 'ի գերութի: * Ահա ես ժողովեցից 37
զնս յամ երկրէ, ուր ցրուեցից զնս անդր բարկութբ
և սրտմտութբ իմով, և ցասմամբ մեծաւ: և դարձու-
ցից զնս 'ի տեղիս յայս, և նստուցից զնս յուսով: * և 38
եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ, և ես եղէց նոցա յած: * և 39
տաց նոցա սիրտ այլ, և ճանապարհ մի՝ երկնչել յինէն
զամ աւուրս 'ի բարութե իւրեանց, և որդւոց իւրեանց
յետ նց: * Եւ ուխտեցից նոցա ուխտ յաւիտենական, 40
զոր ոչ դարձուցից յետս առնել նց բարի. և զերկեւղ
իմ տաց 'ի սիրտս նց առ 'ի չապստամբելոյ նց յինէն:
* և այց արարից բարի առնել նց. և տնկեցից զնոսա 41
յերկրիս յայսմիկ հաւատովք, ամ սրտիւ իմով՝ և ամ
անձամբ իմով: * Զի այսպէս ասէ տր. որպ ածի 'ի 42
վր ժողովրդեանս այսորիկ զամ չարիս մեծամեծս.
նոյնպէս ածից 'ի վր դոցա բարիս՝ զոր խօսեցայ 'ի վր
դոցա: * Եւ ստասցին միւանգամ ագարակս յերկրիս 43
յայսմիկ, զորմէ դու ասացեր թէ անապատ է 'ի մար-
դոյ և յանասնոց, և մատնեցաւ 'ի ձեռս քաղդէացւոց:
* և ստասցին ագարակս արծաթոյ. և գրեսցեն մուր- 44
հակս.

շինեցին: (32) Ոմանք. Եւ արք յուդայ, և: (33) Ոմանք
զխրատ [illegible] համարայն [illegible]. Զթիկունս նոցա
[illegible] իւրեանց, և ոչ զե՛: (34) Ոմանք. Յորում վր կոչեցա
անուն իմ: (35) Օրինակ մի. Մատուցանել զորդիս և
զդստերս: (36) Ոմանք. Թէ մատնեսցի 'ի ձեռս: (37) Բազ
[illegible] Ուր ցրուեցի զնս անդր: (39) Ոմանք. Առաւ[illegible]
'ի բարութե իւրեանց: (43) Բազք. Ագարակս յերկրիս
յայսմիկ: (44) Ոմանք. Եւ գրեսցեն մուրհակս: (44) Բ

հակս. և կնքեսցես, և կացուսցես վկայս յերկրին Բե-
նիամինի՝ և շուրջ զԵմաւ. և 'ի քաղաքս յուդայ, և 'ի
քաղաքս լերինն, և 'ի քաղաքս սեփելայ, և 'ի քաղաքս
Նաւգեբայ. զի դարձուցից զգերութիս նց՝ ասէ տր։

ԳԼ. ԼԳ.

1 Եւ եղև բան տն առ Երեմիա երկրորդ անգամ. և
նա՝ կայր տակաւին կապեալ 'ի սրահի բանտին՝ և
2 ասէ։ * Այսպէս ասէ տր՝ որ արար զերկիր և ստեղծ
3 զդա՝ կանգնել զդա. տր անուն է նորա։ * կարդա առ
իս, և տաց քեզ պատասխանի, և պատմեցից քեզ մե-
4 ծամեծս և զօրաւորս՝ զոր ոչ գիտիցես։ * Զի այսպէս
ասէ տր ած իլի. վն տանց քաղաքիդ այդորիկ, և վն
ապարանից արքայիդ յուդայ, քակեալոց է 'ի մահա-
5 ձանս՝ և 'ի մարտկոցս * եկեալոցն մարտնչել ընդ քաղ-
դէացիս. և լնուլ զնս գիակամբք մարդկան, զորս հա-
րի բարկութբ իմով և սրտմտութբ, և դարձուցից զե-
6 րեսս իմ 'ի նոցանէ վն ամ չարութեց նց։ * Ահաւասիկ
ես ածից զայխոն 'ի բժշկութն, և բժշկեցից զնս', և
7 յայտնեցից նց զհնչիւն խաղաղութե և զհաւատս։ * և
դարձուցից զգերութիւն յուդայ և զգերութիւն Իղի. և
8 շինեցից զնս իբրև զառաջինն։ * և սրբեցից զնս յամ
անիրաւութեց իւրեանց՝ զոր անիրաւեցան յիս. և ոչ եւս
յիշեցից զմեղս նց զոր մեղան առ իս՝ և ապստամբեցան
9 յինէն։ * Եւ եղիցին ինձ յուրախութե և յօրհնութե և
'ի մեծարանս առաջի ամ ժողովրդոց երկրի, որք լսի-
ցեն զամ բարութիւնս՝ զոր ես արարից դոցա. և երկի-
ցեն՝ և դառնայցեն 'ի վր ամ բարութեանցն, և 'ի վր ամ
10 խաղաղութեցն զոր ես արարից դոցա։ * Այսպէս ասէ
տր. դարձեալ լուիցի 'ի տեղւոջդ յայդմիկ՝ զորմէ
դուք ասէք թէ աւերակ է 'ի մարդոյ և յանասնոյ. 'ի
քաղաքս յուդայ՝ և արտաքոյ Եմի յաւերակսն, առ 'ի
չգոյէ մարդկան, և առ 'ի չգոյէ բնակչաց, և առ 'ի
11 չգոյէ անասնոց։ * ձայն ուրախութե, և ձայն ցնծու-
թե. ձայն փեսայի, և ձայն հարսին. որք ասիցեն՝ գո-
հացարո՛ւք զտն ամենակալէ զի քաղցր է զի յաւիտեան
է ողորմ նր։ բերցեն պատարագս օրհնութե 'ի տուն
տն.

լաւ''. Եւ կնքեսցեն և կացուսցեն. համաձայն ոմանց 'ի բն''։
Գլ. ԼԳ. (4) Ոմանք. Արքայիդ յուդայ. քակեալոց 'ի մա-
հարձանս։ (5) Օրինակ մի. Մարտնչել ընդ քաղդէացիս,
և լն''։ (5) Ոմանք. Եւ դարձուցի զերեսս իմ.. չարութե
նց։ (8) Ոմանք. Յամ անիրաւութեց նց։ (9) Ոմանք. Եւ
դառնասցեն 'ի վերայ ամ բար''։ (10) Ոմանք. Եւ առ 'ի
չգոյէ անասնոց։

նա. զի դարձուցից զգերութիւն երկրին այնորիկ՝ ըստ
առաջնոյն՝ ասէ Տէր: * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. 12
Դարձեալ եղիցի յաւերակ տեղւոջ անդ առ 'ի չգոյէ մար-
դոյ և անասնոյ, և յամենայն քաղաքս դորա վանք հովուաց,
և մակաղատեղք խաշանց * 'ի քաղաքս լեռնականս. և 13
'ի քաղաքս սեփելայ, և 'ի քաղաքս նագեբայ, և յերկ-
րին բենիամենի, և շուրջ զԵրուս. և 'ի քաղաքս յուդայ՝
դարձեալ անցանիցեն խաշինք ընդ ձեռն թուողի՝ ա-
սէ Տէր: * Ահա աւուրք գան՝ ասէ Տէր, և հաստատե- 14
ցից զբանն իմ բարի զոր խօսեցայ 'ի վ̃ր տանն Իէլի,
և 'ի վ̃ր տանն յուդայ: * Յաւուրսն յայնոսիկ՝ և 'ի ժա- 15
մանակին յայնմիկ բուսուցից զԴաւթի բուսումն արդա-
րութեան, որ առնիցէ իրաւունս և արդարութիւն յերկրի:
* յաւուրսն յայնոսիկ փրկեսցի յուդա, և Եր̃մ բնա- 16
կեսցէ յուսով: և այս է անուն՝ զոր կոչեսցէ նմա Տէր,
արդարութիւն մեր: * Զի այսպէս ասէ Տէր. մի՛ պակա- 17
սեսցէ դաւթի այր՝ որ նստիցէ յաթոռ տանն Իէլի: * և 18
քահանայիցն ղևտացւոց՝ մի՛ պակասեսցէ այր յերեսաց
իմոց՝ մատուցանել ողջակէզս, և զոհել զոհս, և ար-
կանել խունկս զամ̃ աւուրս: * Եւ եղև բան Տն̃ առ 19
Երեմիա մարգարէ՝ և ասէ: * Այսպէս ասէ Տէր. եթէ 20
խափանիցէք զուխտ իմ զառաւօտեան, և զուխտ իմ զգի-
շերոյ. զի մի՛ լինիցի տիւ և գիշեր 'ի ժամանակի իւ-
րեանց, * ապա և ուխտն իմ որ ընդ դաւթի ծառայի 21
իմոյ է՝ խափանեսցի. չլինել նմա որդի որ թագաւո-
րեսցէ յաթոռ նր̃: և 'ի քահանայիցն ղևտացւոց պաշ-
տօնէից իմոց: * Զոր օրինակ ոչ թուին զօրութիւնք երկ- 22
նից, և ոչ չափի աւազ ծովու. նոյնպէս բազմացուցից
զզաւակն դաւթի ծառայի իմոյ, և զղևտացիսն պաշ-
տօնեայս իմ: * Եւ եղև բան Տն̃ առ Երեմիա՝ և ասէ. 23
* ոչ տեսանես զինչ խօսի ժողովուրդդ՝ և ասեն. եթէ 24
զերկուս ազգս զոր ընտրեաց Տր̃՝ մերժեաց զնս̃. և
զժողովուրդն իմ դառնացուցանեն չլինել միւսանգամ
յազգ առաջի նց̃: * Այսպէս ասէ Տէր, եթէ զուխտ 25
իմ զառաւօտեան և զգիշերոյ՝ և զերկնից և զերկրի հաս-
տատութիւն ոչ կարգեցի: * ապա և զզաւակն յակոբայ 26
և զդաւթի ծառայի իմոյ՝ անարգեցից, չառնուլ 'ի զա-
ւակէ նր̃ իշխան 'ի վ̃ր զաւակին աբրահամու և սահա-

կայ

(12) Ոմանք. Եղիցի 'ի յաւերակ տեղւոջ: (13) Ոմանք. Եւ յերկիրն բենիամենի, և որ շուրջ զԵրուս., 'ի քաղաքս: (14) Ոմանք. Խօսեցայ 'ի վ̃ր տանն Իէլի: (15) Օրինակ մի. Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ ծագեցի: (16) Ոմանք. Զոր կոչեսցէ զնմա Տր̃: (21) Ոմնք. Եւ քահանայիցն ղևտացւոց: (24) Ոմանք. Զորս ընտրեաց Տր̃. մերժեաց:

կայ և յակոբայ։ զի դարձուցից զդարձ նոցա և գը-
թացայց ՚ի նոսա։

ԳԼ. ԼԴ.

1 Բանն որ եղև առ Երեմիա ՚ի տէ։ Եւ Նաբուքոդոնոսոր ԼԷ
տոր արքայ բաբելացւոց. և ամ զօրականն, և ամ
երկիր որ ընդ իշխանութեամբ ձեռին նր, և ամ ազգք.
մարտնչէին ընդ Եմի, և ընդ ամ քաղաքսն յուդայ։ Եւ
2 ասէ։ * այսպէս ասէ տր ած իլի. երթ առ սեդեկիա
արքայ յուդայ, և ասասցես ցնա. այսպէս ասէ տր.
մատնելով մատնեսցի քաղաքդ այդ ՚ի ձեռս արքային
բաբելացւոց. և առցէ զդա, և այրեսցէ զդա հրով։
3 * և դու՝ ոչ ապրեսցիս ՚ի ձեռաց նր. այլ ըմբռնելով
ըմբռնեսցիս, և ՚ի ձեռս նր մատնեսցիս, և աչք քո զաչս
նր տեսցեն, և բերան ՚ի բերան խօսեսցիս ընդ նմա.
4 և ՚ի բաբելոն երթիցես։ * Այլ լուր զպատգամս տն՝
սեդեկիա արքայ յուդայ. այսպէս ասէ տր վն քո. ոչ
5 մեռցիս սրով, * այլ խաղաղութբ մեռանիցիս։ և ոպ լա-
ցին զհարսն քո զթագաւորսն առաջինս, որ եղեն յա-
ռաջ քան զձեզ, նոյնպէս լացցեն և զքեզ, թէ վայ վայ
տէր, և կոծեսցին զքեզ. զի մեծամեծս խօսեցայ՝ ասէ
6 տր։ * Եւ խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ սեդեկիա
7 արքայ յուդայ զամ զբանս զայսոսիկ յԵմ։ * Եւ զօր
թագաւորին բաբելացւոց մարտնչէր ընդ Եմի, և ընդ
ամ քաղաքսն յուդայ ընդ մնացեալսն, ընդ լաքիսայ՝
և ընդ ազեկայ. զի նոքա մնացեալ էին ՚ի քաղաքացն՝
8 յուդայ քաղաքք ամուրք։ * Բանն որ եղև առ Երե-
միա ՚ի տէ, յետ կատարելոյ սեդեկիայ արքայի զուխտն
ընդ ամ ժողովրդեանն որ յԵմ. կոչել նց թողութն.
9 * արձակել իւրաքանչիւրումեք զծառայ իւր, և իւրա-
քանչիւր զաղախին, զայր եբրայեցի, և զկին եբրայե-
ցի ազատս. և մի ծառայել ամ առն յազգէ յուդայ՝ եղ-
10 բօր իւրում։ * Եւ դարձան ամ մեծամեծք՝ և ամ ժո-
ղովուրդն որ մտեալ էին յուխտ՝ արձակել իւրաքան-
չիւր զծառայ իւր, և իւրաքանչիւր զաղախին իւր.
զայր եբրայեցի և զկին եբրայեցի ազատս, և ոչևս ծա-
11 ռայել նց։ Լուան և արձակեցին։ * և յետոյ դարձան,
և դարձուցին անդրէն զծառայս և զաղախնայս, զորս
արձակեցին ազատս. և կալան զնն ՚ի ծառայս և յա-
12 ղախնայս։ * Եւ եղև բան տն առ Երեմիա ՚ի տէ՝ և ա-
սէ։

Գլ. ԼԴ. (1) Ոսկան. Եւ ամ զօր նր. և ամ եր՛՛։ (1) Բղմք. Մարտնչէւ ընդ Եմի։ (4) Բղմք. Այլ լուր զպատգամ։ (5) Ոմանք. Որ եղեն յառաջ քան զքեզ. և խօսեցայ ես՝ ասէ տր։ (9) Բղմք. Եւ մի ծառայել առն յազ՛՛։

Digitized by Google

ռէ ։ * Այսպէս ասէ Տր ած Իլի. Ես եդի ուխտ ընդ 13
հարսն ձեր՝ յաւուր յորում փրկեցի զնս յերկրէն ե-
գիպտացւոց՝ 'ի տանէ ծառայութե, և ասեմ։ * Թէ 14
յորժամ վեց ամ լցցի, արձակեսցես զեղբայրն քո զեբ-
րայեցի՝ որ վաճառեսցի քեզ. և գործեսցէ քեզ զվեց
ամ, և արձակեսցես զնա ազատ 'ի քէն. և ոչ լուան
ինձ հարքն ձեր, և ոչ խոնարհեցուցին զունկն իւրեանց։
* Եւ դարձան այսօր առնել զհաճոյս առաջի աչաց ի- 15
մոց, կոչել իւրաքանչիւր թողութի ընկերի իւրում.
և կտակարեցին զուխտն առաջի իմ 'ի տանն յորոյ վր
կոչեցեալ է անուն իմ։ * Եւ շրջեցէք և պղծեցէք զա- 16
նուն իմ, դարձուցանել իւրաքանչիւր 'ի ծառայս իւր, և իւ-
րաքանչիւր յաղախին իւր, զորս արձակեցէք ազատս
ոգւոց ձերոց. և դարձուցէք զնս լինել ձեզ 'ի ծառայս
և յաղախնայս։ * Վն այդորիկ այսպէս ասէ Տր. դուք 17
ոչ լուարուք ինձ կոչել արձակումն իւրաքանչիւր եղ-
բօր իւրում, և իւրաքանչիւր մերձաւորի իւրում. ա-
հաւասիկ ես կոչեցից ձեզ արձակումն՝ ասէ Տր, 'ի
սուր՝ և 'ի սով և 'ի մահ։ * Եւ տաց զձեզ 'ի ցրումն ընդ 18
ամ թագաւորութիս երկրի. և տաց զարսդ որ անցին
զուխտիւ իմով, և ոչ կացին 'ի բանս ուխտի իմոյ զոր
արարին առաջի իմ. զորթն զոր կարեցին, և անցին ը̄
մէջ յօշոտածոյն նր՝ զիշխանս յուդայ * և զիշխանսն Եմ, 19
և զներքինիս, և զքահանայս. և զամ ժողովուրդ երկ-
րին՝ որ անցին ընդ մէջ յօշոտածոյ որթուն։ * Տաց զնս 20
'ի ձեռս թշնամեաց նց, և 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց
նց. և արկից զդիակունս նց կերակուր թռչնոց երկ-
նից՝ և գազանաց երկրի։ * Եւ զսեդեկիա արքայ հր- 21
էաստանի՝ և զիշխանս նր տաց 'ի ձեռս թշնամեաց իւր-
եանց, և 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց նց, և 'ի ձեռս
զօրու արքային բաբելացւոց, որ եկեալ հասեալ են
'ի վր նց։ * Ահաւասիկ ես հրամայեմ նոցա՝ ասէ Տր, և 22
դարձուցից զնս այդրէն 'ի քաղաքդ. մարտիցեն ընդ
դմա, և առցեն զդա, և այրեսցեն զդա հրով. և զքա-
ղաքսն յուդայ տաց յանապատ 'ի բնակչաց իւրեանց։

ԳԼ.

(14) Ոսկան. Թէ յորժամ եօթն ամ լցցի։ (14) Ոմանք. Որ վաճառեցի քեզ.. զնա ազատ 'ի քէն։ (15) Ոմանք. Յորոյ վերայ կոչեցեալ է. կամ, կոչեցաւ անուն իմ։ (16) Ոսկան. Ազատս հոգւոց ձերոց։ (17) Յօրինակին պա-կասէր. Կոչեցից ձեզ արձակումն։ Ոսկ օրինակ. կոչեցից զձեզ արձա՛՛։ (18)(19) Ոմանք. Յօշոտածոց նորա. զիշխանսն Եմի, և զներ՛՛։ (20) Ոմանք. 'Ի ձեռս թշնամեաց իւրեա՛՛։ (22) Ոմանք. Եւ դարձուցից զնոսա անդրէն.. և զքաղաքսն յուդայ տաց։

Digitized by Google

ԳԼ. ԼԵ.

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ՝ յաւուրս Յովա-
կիմայ որդւոյ Յովսիայ արքային Յուդայ՝ եւ ասէ.
2 * Երթ 'ի տունն Ռաքաբիմաց, եւ կոչեա՛ զնոսա՝ եւ ածցես
'ի տունն Տն 'ի մի 'ի սրահից անտի, եւ արբուսցես նոցա
3 գինի: * Եւ ածի զՅեքոնիա որդի Երեմիայ որդւոյ Քա-
բասինայ, եւ զեղբարս նորա, եւ զամ որդիս նորա. եւ զամ
4 տունն Ռաքաբիմաց * ածի 'ի տունն Տն, 'ի գանձատուն որդ-
ւոյն Անանիայ որդւոյ Գոդողիայ առն Այ. որ էր մերձ
'ի տունն իշխանացն, 'ի վր ատարպանիցն Մաասեայ՝ որդ-
5 ւոյ Սեղոմայ պահապանի դրանն: * Եւ եդի առաջի որդ-
ւոցն Ռաքաբիմաց սափորս մի լի գինւով՝ եւ բաժակս. եւ
6 ասեմ ցնոսա, արբէք գինի այտի: * Եւ ասեն՝ ոչ արբցուք
գինի. զի Յովնադաբ որդի Ռեքեբայ հայր մեր պատուէ-
ւիրեաց մեզ՝ եւ ասէ. մի ըմպիցէք գինի դուք՝ եւ որ-
7 դիքն ձեր մինչեւ ցյաւիտեան: * Եւ մի՛ շինիցէք տունս,
եւ մի՛ սերմանիցէք սերմանս, եւ մի՛ տնկիցէք այգիս. այլ
'ի վրանս բնակիցէք զամ աւուրս ձեր, զի կեցցէք աւ-
ուրս բազումս յերկրի յորում շրջիցիք դուք 'ի նմա:
8 * Եւ լուաք բարբառոյ Յովնադաբայ որդւոյ Ռեքեբայ
հօր մերում՝ ըստ ամի զոր պատուիրեաց մեզ չըմպել
գինի զամ աւուրս մեր. մեք՝ եւ կանայք մեր՝ եւ ուս-
9 տերք եւ դստերք մեր: * Եւ ոչ շինել տունս՝ եւ ոչ բնա-
կել 'ի նմա. եւ այգիք՝ եւ անդք՝ եւ սերմանիք ոչ եղեն մեր:
10 * Եւ բնակեցաք վրանօք. եւ լուաք եւ արարաք ըստ ամի՝
11 զոր պատուիրեաց մեզ Յովնադաբ հայր մեր: * Եւ եղեւ
իբրեւ ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց յերկիրս
յայս՝ ասացաք, Ելցուք եւ մտցուք յԵմ, յերեսաց զօ-
րացն Քաղդէացւոց, եւ յերեսաց զօրուն Ասորեստա-
12 նեայց, եւ բնակեցաք անդ: * Եւ եղեւ բանն Տն առ իս՝
13 եւ ասէ: * Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց՝ Այ Իէլի. Երթ եւ
ասա ցարս Յուդայ՝ եւ ցբնակիչսն Եմի. ոչ առնուցուք խր-
14 ատ լսել բանից իմոց՝ ասէ Տր: * Կացին 'ի բանն որ-
դւոցն

Գլ. ԼԵ. (2) Ոմանք. 'Ի տունն Ռեքաբիմաց: (3) Ոմանք. Զորդի Երեմիայի որդւոյ Քաբասինայ: (4) Ոմանք. 'Ի գանձզէտ որդւոցն.. ատարպանեկցն Մաասեայ: (6) Այլ ոմանք Ռեքեբայ; յաշխարհիկն այլ եւ այլ նշանակաւ գրեալ էր, Ռեքեբայ. խոլ; Ռեքաբայ, եւ խոլ, Ռաքեբայ. որ մեք յետ մի... գրեցաք: (7) Ոմանք. Եւ մի սերմանեսցէք սերմանիս: (7) Ոմանք. Եւ մի տնկեսցէք այգիս... բնակեսցէք զամ աւ".. զի կեցցէք աւ": (8) Յայլ գիրս. Եւ լուաք բարբառոյ Յովնադաբայ": (8) Ոմանք. Եւ ուստերք մեր եւ դս": (9) Բ. Էջ. Եւ այգիք եւ անդք: (13) Ոմանք. Եւ ասա ցայր յու":

Digitized by Google

դէքն յովնադաբայ որդւոյ ռեքաբայ զոր պատուիրեաց
որդւոց իւրոց, չըմպել գինի, եւ ոչ արբին մինչեւ ցայս-
օր. զի լուան պատուիրանի հօրն իւրեանց: Եւ ես
խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, եւ ոչ լուարուք ինձ: * Եւ 15
առաքեցի առ ձեզ զամ ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ եւ առաքեալ. բամ դարձարուք իւրաքանչիւր'ի
ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ լաւագոյնս արարէք զգոր-
ծս ձեր. եւ մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծա-
ռայել նոցա. եւ բնակեսջիք յերկրին զոր ետու ձեզ եւ
հարցն ձերոց. եւ ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, եւ
ոչ լուարուք ինձ: * Եւ կացուցին որդիքն յովնադա- 16
բայ որդւոյ ռեքաբայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր
պատուիրեաց նոցա. եւ ժողովուրդս այս ոչ լուան ինձ:
* Վ՟ն այսորիկ այսպէս ասէ տէր զօրութեանց ած իղի. ա- 17
հաւասիկ ես ածից 'ի վ՟ր յուդայ' եւ 'ի վ՟ր ամ՟ բնակչաց
Եղմի զամ՟ չարիս զոր խօսեցայ 'ի վ՟ր նց. փոխանակ զի
խօսեցայ առ նս' եւ ոչ լուան. կոչեցի զնոսա' եւ ոչ ե-
տուն ինձ պատասխանի: * Եւ առ տունն ռեքաբայ ա- 18
սաց երեմիա. վ՟ն այսորիկ այսպէս ասէ տէր զօրութեց
ած իղի. փոխանակ զի լուան որդիքն յովնադաբայ որդ-
ւոյ ռեքաբայ պատուիրանի հօր իւրեանց. եւ պահեցին
զամ՟ հրամանս նր, առնել ըստ ամի զոր պատուիրեաց
նց հայրն իւրեանց: * Վ՟ն այսորիկ այսպէս ասէ տր 19
զօրութեց ած իղի. մի պակասեսցէ այր յորդւոցն յով-
նադաբայ որդւոյ ռեքաբայ յանդիման կալ առաջի իմ
զամ՟ աւուրս երկրի:

ԳԼ. ԼԶ.

ԼԸ Եւ յամին չորրորդի յովակիմայ որդւոյ յովսիայ ար- 1
քային յուդայ, եղեւ բան տն առ իս եւ ասէ: * Ա՛ռ 2
քեզ քարտէս մատենի, եւ գրեա՛ 'ի նմա զամ՟ զբանս
զոր հրամայեցի առ քեզ 'ի վ՟ր իղի, եւ 'ի վ՟ր յուդայ, եւ
'ի վ՟ր ամ՟ ազգաց' յօրէ յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ
յաւուրց յովսիայ արքայի յուդայ եւ մինչեւ ցայսօր.
* Թերեւս լուիցեն տունն յուդայ զամ՟ չարիս, զոր խորհ- 3
եալ եմ ես առնել նց. զի դարձցին իւրաքանչիւր 'ի
ճան

(15) Ոսկան. Եւ լաւագոյնս արարէք զգործս ձեր:
(15) Ոմանք. Եւ բնակեսջիք յերկրին. եւ խոնարհեցու-
ցէք զունկն ձեր: (16) Ոմանք. Այլ ոչ լուան ինձ:
(17) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ածից . . . եւ կոչեցի զնոսա:
(19) Ոմանք. Ռեքաբայ յանդիմանելոց. հաւ. յառաջ
մնալոց առաջի իմ:
ԳԼ. ԼԶ. (1) Ոմանք. Յովակիմայ յովսեայ արքայի յու-
դայ մինչեւ: (3) Ոմանք. Անհրաժեշտ է կամաց նոցա

ճանապարհէն իւրմէ չարէ, և քաւիչ եղէց անօրէնու-
4 թեանց նց և մեղաց նց։ * Եւ կոչեաց երեմիա զբարուք
որդի ներեայ. և գրեաց բարուք 'ի բերանոյ երեմիայի
զամ զբանս տն՝ զոր հրամայեաց նմա 'ի քարտիսի մա-
5 տենին։ * Եւ պատուիրեաց երեմիա բարուքայ՝ և աս-
է. ես 'ի կալանս եմ, և ոչ կարեմ մտանել 'ի տուն
6 տն։ * և դու մտցես և ընթերցցես 'ի մատենէդ՝ զոր
գրեցեր 'ի բերանոյ իմոյ զբանս տն յականջս ժողովր-
դեանն 'ի տանն տն յաւուր պահոց. և յականջս ամ յու-
դայ որ մտանեն 'ի քաղաքաց իւրեանց՝ ընթերցցես։
7 * Թերևս անկցի գութ 'ի սիրտ նոցա առաջի տն, և
դարձցին իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չա-
րաց. զի մեծ է սրտմտութիւն և բարկութիւն տն, զոր խօ-
8 սեցաւ տր 'ի վ͞ր ժողովրդեանդ այդորիկ։ * Եւ արար
բարուք որդի ներեայ ը͞ս ամի՝ զոր պատուիրեաց նմա
երեմիա մարգարէ, ընթերցանել 'ի մատենէն զպատ-
9 գամս տն 'ի տանն տն։ * Եւ եղև յամին հինգերորդի
յովակիմայ որդւոյ յովսիայ արքայի յուդայ՝ յամսեանն
իններորդի, ժողովեցաւ 'ի պահս առաջի տն, ամ ժո-
ղովուրդն եմ, և ամ ժողովուրդն որ գայցեն 'ի քաղա-
10 քացն յուդայ յեմ, և տունն յուդայ։ * Եւ ընթերցաւ
բարուք 'ի մատենէն զբանս երեմիայի 'ի տանն տն, 'ի
սրահին գամարիայ որդւոյ սափանայ դպրապետի,
'ի միջում նորոյ դրանն տանն տն՝ յականջս ամ ժողովր-
11 դեանն։ * Եւ իբրև լուաւ միքիա որդի գամարեայ որդ-
ւոյ սափանայ զամ պատգամս տն 'ի մատենէն անտի,
12 * էջ 'ի տուն թագաւորին 'ի դիւան դպրապետին. և
անդ նստէին ամ իշխանքն. եղիսամա դպրապետ, և
դալեա որդի սամեայ, և եղնաթան որդի աքոբովրայ,
և գամարիա որդի սափանայ, և սեդեկիա որդի ա-
13 նանեայ, և ամ իշխանքն։ * Եւ պատմեաց նց միքեայ
զամ զբանս զոր լուաւ յընթեռնուլ բարուքայ 'ի մա-
14 տենէն անտի յականջս ամ ժողովրդեանն։ * Եւ առա-
քեցին ամ իշխանքն առ բարուք զյուդի որդի նաթա-
նեայ որդւոյ սելեմեայ որդւոյ քուսեայ՝ և ասեն. զմա-
տեանն զոր ընթեռնուիր յականջս ժողովրդեանն,
առ-

(5) Օրինակին. Երեմիա բարուքայ։ (6) Ոմանք. Յաւուր պահոց։ (7) Ոմանք. 'Ի վերայ ժողովրդեանդ այդմիկ։ (8) Ոսկան. Ընթեռնուլ 'ի մատենէն զպատգամսն։ (9) Օրինակ մի. Ժողովեցաւ 'ի պահս առաջի տն.. յեմ և 'ի տունն յուդայ։ (9) Ոսկան. Ժողովուրդն յեմ։ (12) Ոմանք. Եղիսամ դպրապետ.. և նաթան որդի աքոբո"։ (13) Ոմանք. Պատմեաց նց միքէ զամ բանս.. յականջս ժողովրդ"։ (14) Ոմանք. Նաթանեայ որդւոյ սեմելեայ։

Digitized by Google

դիցեն յովնադաբայ որդւոյ ռեքեբայ զոր պատուիրեաց
որդւոց իւրոց, չըմպել գինի, և ոչ արբին մինչև ցայսօր.
զի լուան պատուիրանի հօրն իւրեանց ։ Եւ ես
խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, և ոչ լուարուք ինձ ։ * Եւ 15
առաքեցի առ ձեզ զամ ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ և առաքելով. բամ դարձարուք իւրաքանչիւր՚ի
ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և լաւագոյնս արարէք զգոր-
ծս ձեր. և մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծա-
ռայել նոցա. և բնակեցէք յերկրին զոր ետու ձեզ և
հարցն ձերոց. և ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, և
ոչ լուարուք ինձ ։ * Եւ կացուցին որդիքն յովնադա- 16
բայ որդւոյ ռեքեբայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր
պատուիրեաց նոցա. և ժողովուրդս այս ոչ լուաւ ինձ ։
* Վն այդորիկ այսպէս ասէ Տր զօրութեանց Աժ Իէլի. ա- 17
հաւասիկ ես ածից ՚ի վ̃յ յուդայ՝ և ՚ի վ̃յ բնակչաց
Եմի զամ չարիս զոր խօսեցայ ՚ի վ̃յ նց. փոխանակ զի
խօսեցայ առ նս՝ և ոչ լուան. կոչեցի զնոսա՝ և ոչ ե-
տուն ինձ պատասխանի ։ * Եւ առ տունն ռեքեբեանց ա- 18
սաց Երեմիա. Վն այդորիկ այսպէս ասէ Տր զօրութեանց
Աժ Իէլի. փոխանակ զի լուան որդիքն յովնադաբայ որդ-
ւոյ ռեքեբայ պատուիրանի հօր իւրեանց. և պահեցին
զամ հրամանս նր, առնել ըստ ամի զոր պատուիրեաց
նց հայրն իւրեանց ։ * Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր 19
զօրութեանց Աժ Իէլի. մի պակասեսցէ այր յորդւոցն յով-
նադաբայ որդւոյ ռեքեբայ յանդիման կալ առաջի իմ
զամ աւուրս երկրի ։

ԳԼ. ԼԶ.

ԼԸ Եւ եղև յամին չորրորդի յովակիմայ որդւոյ յովսիայ ար- 1
քային յուդայ. եկն բանն Տն առ իս՝ և ասէ ։ * Ա՛ռ 2
դու քեզ քարտէս մագաղաթի, և գրեա՛ ՚ի նմա զամ զբանս
զոր հրամանս ետու քեզ ՚ի վ̃յ Իէլի, և ՚ի վ̃յ յուդայ, և
՚ի վ̃յ ամ ազգաց՝ յօրէ յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ ՚ի
յաւուրցն յովսիայ արքային յուդայ և մինչև ցայսօր ։
* Թերևս լուիցեն տունն յուդայ զամ չարիս, զոր խորհ- 3
եալ եմ ես առնել նց. զի դարձցին իւրաքանչիւր ՚ի
ճան-

---

(15) Օրին. Եւ լաւագոյնս արարէք զ[illegible] ձեր ։
(15) Ոմանք. Եւ բնակեցէք յերկրին. և խոնարհեցուցէք զունկն ձեր ։ (16) Ոմանք. Այս ոչ լուաւ ինձ ։
(17) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ածից. . . և կոչեցի զնոսա ։
(19) Ոմանք. Ռեքաբայ յանդիմանելոց. հանդ. յորդւոց մնալոց առաջի իմ ։
Գլ. ԼԶ. (1) Ոմանք. Յովակիմայ յովսիայ արքային յուդայ մինչև ։ (3) Ոմանք. Ամենայն ազգաց [illegible]

Digitized by Google

ճանապարհէն իւրմէ չարէ. և քաւեցից զանօրէնու-
4 թեանց նոցա և մեղաց նոցա: * Եւ կոչեաց Երեմիա զԲարուք
որդի Ներեայ. և գրեաց Բարուք 'ի բերանոյ Երեմիայի
զամ զբանս Տն՝ զոր հրամայեաց նմա 'ի քարտիսի մա-
5 տենին: * Եւ պատուիրեաց Երեմիա Բարուքայ՝ և ա-
սէ. Ես 'ի կալանս եմ, և ոչ կարեմ մտանել 'ի տուն
6 Տն: * և դու մտցես և ընթերցջիր 'ի մատենիդ՝ զոր
գրեցեր 'ի բերանոյ իմոյ զբանս Տն յականջս ժողովր-
դեանն 'ի տան Տն յաւուր պահոց. և յականջս ամ յու-
դայ որ մտանեն 'ի քաղաքաց իւրեանց՝ ընթերցջիր:
7 * Թերևս անկցի գութ 'ի սիրտ նոցա առաջի Տն, և
դարձցին իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չա-
րաց. զի մեծ է սրտմտութիւն և բարկութիւն Տն, զոր խօ-
8 սեցաւ Տր 'ի վր ժողովրդեանդ այդորիկ: * Եւ արար
Բարուք որդի Ներեայ ըստ ամի՝ զոր պատուիրեաց նմա
Երեմիա մարգարէ, ընթերցանել 'ի մատենին զպատ-
9 գամս Տն 'ի տան Տն: * Եւ եղև յամին հինգերորդի
յովակիմայ որդւոյ յովսիայ արքայի յուդայ՝ յամսեանն
իններորդի, ժողովեցաւ 'ի պահս առաջի Տն. ամ ժո-
ղովուրդն Եմի, և ամ ժողովուրդն որ գային 'ի քաղա-
10 քացն յուդայ յԵմ, և տունն յուդայ: * Եւ ընթերցաւ
Բարուք 'ի մատենէն զբանս Երեմիայի 'ի տան Տն, 'ի
տաճարին Գամարիայ որդւոյ Սափանայ դպրապետի,
'ի սրահին վերնոյ դրանն տան Տն՝ յականջս ամ ժողովր-
11 դեանն: * Եւ լուաւ Միքիա որդի Գամարիայ որդ-
ւոյ Սափանայ զամ պատգամս Տն 'ի մատենէն անտի.
12 * Էջ 'ի տուն թագաւորին 'ի դիւանն դպրապետին. և
անդ նստէին ամ իշխանքն. Եղիսամա դպրապետ, և
Դաղիա որդի Սամեայ, և Եղնաթան որդի Աքովրայ,
և Գամարիա որդի Սափանայ, և Սեդեկիա որդի Ա-
13 նանիայ, և ամ իշխանքն: * Եւ պատմեաց նց Միքիա
զամ զբանսն զոր լուաւ յընթեռնուլ Բարուքայ 'ի մա-
14 տենին անդ յականջս ամ ժողովրդեանն: * Եւ առա-
քեցին ամ իշխանքն առ Բարուք զՅուդի որդի Նաթա-
նեայ որդւոյ Սելեմիայ որդւոյ Քուսեայ՝ և ասեն. զմա-
տեանն զոր ընթեռնուիր յականջս ժողովրդեանն.

առ

---

(5) Յօրինակին. Երեմիա Բարուքայ: (6) Ոմանք. Յաւուր պա-
հոց: (7) Ոմանք. 'Ի վերայ ժողովրդեանդ այդմիկ:
(8) Ոսկան. Ընթեռնուլ 'ի մատենէն զպատգամսն: (9) Օ-
րինակի. Ժողովեցաւ 'ի պահս առաջի Տն. . յԵմ և 'ի
տունն յուդայ: (9) Ոսկան. Ժողովուրդն յԵմ: (12) Ո-
մանք. Եղիսամա դպրապետ. . և Նաթան որդի Աքոբո":
(13) Ոմանք. Պատմեաց նց Միքէ զամ բանս. . յականջս
ժողովրդ": (14) Ոմանք. Նաթանեայ որդւոյ Սելեմեայ:

առ 'ի ձեռս քո եւ եկ այսր։ Եւ առ Բարուք որդի Նե-
րեայ զմատեանն 'ի ձեռս իւր՝ եւ էջ առ նա։ * Եւ ասեն 15
ցնա. աղէ՝ դարձեալ ընթերցիր յականջս մեր. եւ ըն-
թերցաւ Բարուք յականջս նոցա։ * Եւ եղեւ իբրեւ լուան 16
զամ պատգամսն, խորհեցան իւրաքանչիւր ընդ ըն-
կերի իւրում՝ եւ ասեն ցԲարուք. պատմելով պատմես-
ցուք արքայի զամ զբանս զայսոսիկ։ * Հարցին զԲա- 17
րուք եւ ասեն. այլ պատմեա մեզ, ուստի՞ գրեցեր
զամ զբանս զայսոսիկ՝ յոյր բերանոյ։ * Եւ ասէ ցնս 18
Բարուք. 'ի բերանոյ Երեմիայի. նա պատմէր ինձ զամ
զբանս զայսոսիկ, եւ ես գրեցի 'ի մատենին դեղով։
* Եւ ասեն իշխանքն ցԲարուք. երթ թաքիր՝ դու եւ 19
Երեմիա, եւ մի ոք գիտասցէ թէ ուր իցէք։ * Եւ մտին 20
առ արքայ 'ի սրահ անդր. եւ զմատեանն եդին պահել
'ի տան Եղիսամայ դպրապետի, եւ պատմեցին արքայի
զամ զբանսն։ * Եւ առաքեաց արքայ զՅուդի առնուլ 21
զմատեանն. եւ առ զայն 'ի տանէ Եղիսամայ դպրապե-
տի, եւ ընթերցաւ Յուդի յականջս թագաւորին, եւ յա-
կանջս ամ իշխանացն որ կային շուրջ զթագաւորաւն։
* Եւ թագաւորն նստէր 'ի ձմերայնոցն յամսեանն իններ- 22
րորդի, եւ կրակարան հրոյ առաջի նր։ * Եւ եղեւ իբրեւ 23
ընթերցաւ Յուդի երիս էջս՝ կամ չորս. եւ կտրեաց զայն
գրչեղինաւ դպրապետաց. եւ ընկէց 'ի կրակն որ կայր 'ի
մէջ կրակարանին, մինչեւ սպառեցաւ ամ քարտէսն 'ի
հուր կրակարանին։ * Եւ ոչ խնդրեցին, եւ ոչ պատա- 24
ռեցին զպատմուճանս իւրեանց թագաւորն եւ ամ ծա-
ռայք իւր որք լուան զամ զբանսն զայնոսիկ։ * Եւ 25
Եղնաթան, եւ Գոդողիա, եւ Գամարիա՝ եդին 'ի միտս ար-
քայի՝ չայրել զքարտէսն. եւ ոչ անսաց նց։ * Եւ հրա- 26
մայեաց արքայ Յերեմիելի որդւոյ արքայի, եւ Սարեայ
որդւոյ Եսրիելի, եւ Սելեմիայ որդւոյ Աբդիելի, ունել
զԲարուք դպրապետ՝ եւ զԵրեմիա մարգարէ։ Եւ նոքա
չգտան թաքեան։ * Եւ եղեւ բան Տն առ Երեմիա յետ 27
այրելոյ թագաւորին զքարտէսն, եւ զամ բանսն զոր գը-
րեաց Բարուք 'ի բերանոյ Երեմիայի։ * Եւ ասէ. դար- 28
ձեալ՝ առ դու այլ քարտէս՝ եւ գրեա 'ի նմա զամ զա-
ռաջին զառաջինն՝ որ էին յառաջնում քարտիսին, զոր
այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ։ * Եւ ցՅովակիմ ար- 29
քայ

---

(16) Ոմանք. Զամ պատգամսն սն։ (18) Բիւզ. Գրեցի
'ի մատենին սեաւ դեղով։ (19) Ոմանք. Եւ ոք մի գիտասցէ։
(23) Ոմանք. Երիս կամ չորս էջս. կտրեաց զայն գրչե-
ղինաւ։ (25) Ոմանք. Եւ Գոդողիա եւ Գամարիա։ (26) Ոմանք.
Եւ Սելեմիայ որդւոյ Աբդիելի, ունել։ (28) Ոմանք.
Որ էր յառաջնում քարտ՞։ (29) Յայլս պակասի. Եւ ցՅո-

Digitized by Google

քայի Յուդայ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր. դու՝ այրե-
ցեր զմատեանն զայն եւ ասացեր, թէ ընդէ՞ր գրեցեր
'ի նմա՝ եւ ասացեր, մտանելով մտցէ արքայն Բաբելաց-
ւոց. եւ ընջելով ընջեսցէ զերկիրդ զայդ. պակասս ա-
30 րասցէ 'ի դմանէ զմարդ եւ զանասուն: * Վն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր 'ի վր Յովակիմայ արքային Յուդայ. Ոչ
մնասցէ նմա որ նստցի յաթոռն Դաւթի, եւ դիականունք
նորա եղիցին ընկեցեալ 'ի տաւէ 'ի տօթի, եւ գիշերի 'ի
31 ցուրտ. * Եւ այց արարից 'ի վր նր, եւ 'ի վր զաւակի նր,
եւ 'ի վր ծառայից նր՝ ըստ անօրէնութեանց նր: Եւ ածից
'ի վր նց՝ եւ 'ի վր բնակչաց Եմի եւ 'ի վր երկրին Յու-
դայ զամենայն չարիսն զոր խօսեցայ 'ի վր դոցա, եւ ոչ լուան:
32 * Եւ առ Երեմիա այլ քարտէս՝ եւ ետ ցԲարուք որդի
Ներիայ դպրապետ. եւ գրեաց 'ի նմա 'ի բերանոյ Երե-
միայի զամենայն բանս մատենին զոր այրեաց Յովակիմ ար-
քայ Յուդայ 'ի կրակի. եւ այլ եւս բանք յաւելան 'ի նոյն
առաւելքան զայնս:

ԳԼ. ԼԷ.

1 Եւ թագաւորեաց Սեդեկիա որդի Յովսիայ փոխա- ԼԹ
նակ Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ, զոր թագա-
ւորեցոյց Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց՝ թա-
2 գաւորել 'ի վր Յուդայ: * Եւ ոչ լուաւ նա՝ եւ ծառայք
իւր, եւ ժողովուրդ երկրին զբանս Տն զոր խօսեցաւ
3 'ի ձեռն Երեմիայի մարգարէի: * Եւ առաքեաց արքայ
Սեդեկիա զՅովաքաղ զորդի Սելեմեայ, եւ զՍոփոնիայ որ-
դի Մաասեայ զքահանայս առ Երեմիա մարգարէ՝ եւ
ասէ. Կաց դու յաղօթս 'ի վր մեր առ Տէր Ած մեր:
4 * Եւ Երեմիա անց ընդ մէջ ամբոխին՝ եւ եկն, եւ ոչ ար-
կին զնա 'ի բանտ: Եւ զօրն փարաւոնի ել յերկրէն Ե-
գիպտացւոց. եւ լուան Քաղդէացիքն որոց պաշարեալ
5 էր զԵմ զլուր նց. եւ ելին յԵմէ: * Եւ եղեւ բանն Տն առ
6 Երեմիա մարգարէ՝ եւ ասէ: * Այսպէս ասէ Տէր Ած
Իէլի. այսպէս ասասջիք ցարքայն Յուդայ՝ որ առաքեացն
զձեզ առ իս խնդրել զիս. ահա զօրն փարաւոնի որ ել
7 ձեզ յօգնականութիւն՝ դարձցի անդրէն յԵգիպտոս. * Եւ
Քաղդէացիքն դարձցին այսրէն. եւ մարտիցեն ընդ քա-
ղաքիս ընդ այսմիկ, եւ առցեն զսա, եւ այրեսցեն զսա
հրով:

ւով ընջեսցէ.. եւ պակասս ա՛՛: (30) Ոմանք. Վն այսորիկ
այսպէս... Ոչ մնասցէ նմա որ նս՛՛... եւ 'ի գիշերի 'ի
ցրտոյ. (32) Ոմանք. Որդի Ներիայ դպրապետին... յա-
ւելան 'ի նոյն աւելի քան զայնս:

Գլ. ԼԷ. (3) Ոմանք. ԶՅովաքաղ զորդի Սելեմեայ, եւ՛՛
(6) Յօրինակին. Այսպէս ասասջիր ցարքայն յու՛՛:

Digitized by Google

հրով։ * Այսպէս ասէ Տէր. մի կարծէք յանձինս ձեր՝ 8
թէ երթալով գնասցեն քաղդէացիքն ի մէնջ. զի ոչ թափեսցեն
ի մէնջ։ * Թէպէտ եւ զամենայն զօրս քաղդէացւոց որ մար- 9
տնչէին ընդ ձեզ՝ հատանիցէք. մնասցեն որ մնասցեն ի
նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր տեղւոջ յարիցեն եւ այրեսցեն
հրով զքաղաքդ։ * Եւ եղեւ իբրեւ մերժեցաւ զօրն քաղ- 10
դէացւոցն յԵրուսաղեմէ, յերեսաց զօրացն փարաւոնի, * Եւ 11
ել Երեմիա յԵրուսաղեմէ երթալ յերկիրն բենիամենի, գնել անդ
բաժին ի մէջ ժողովրդեանն։ * Եւ եկն եհաս ի դրունս 12
բենիամենի։ Եւ անդ էր այր մի՝ առ ում մանեալ էր
նա, Սարուաս որդի Սելեմեայ, որդւոյ Անանեայ.
կալաւ զԵրեմիա մարգարէն՝ եւ ասէ, առ քաղդէացիսն
փախուցեալ երթաս։ * Եւ ասէ Երեմիա. սուտ ա- 13
սես, չերթամ փախուցեալ առ քաղդէացիսն. եւ ոչ
անսաց նմա. եւ կալաւ Սարուաս զԵրեմիա, եւ ած առ իշ-
խանսն։ * Եւ զայրացան իշխանքն ի վերայ Երեմիայ, 14
զանին հարին եւ տարան զնա ի տուն բանտին, յապարանս
Յովնաթանու դպրապետի. քանզի զնորա ապարանսն
արարին բանտ։ * Եկն Երեմիա ի տուն գբոյն յայներկ- 15
նովքն, եւ նստաւ անդ Երեմիա աւուրս բազումս։
* Առաքեաց արքայ Սեդեկիա՝ եւ կոչեաց զնա. եւ ե- 16
հարց զնա թագաւորն ի տան իւրում ի ծածուկ՝ եւ
ասէ ցնա. եթէ իցէ ինչ պատգամ ի Տեառնէ։ Եւ ասէ Երե-
միա. այո, է. եւ ասէ, ի ձեռս թագաւորին բաբելացւոց
անկցիս մատնեսցիս։ * Եւ ասէ Երեմիա ցթագաւորն Սե- 17
դեկիա. զի՞նչ մեղայ քեզ՝ եւ ծառայից քոց՝ եւ ժողովր-
դեանդ. զի տաս զիս ի տուն բանտին։ * Եւ ուր 18
են՝ մարգարէքն ձեր որ մարգարէանային եւ ասէին՝ թէ
ոչ է գալոց արքայն բաբելացւոց ի վերայ ձեր, եւ երկրիս
այսորիկ։ * Եւ արդ՝ լուր. աղաչեմ տէր իմ արքայ, անկ- 19
ցի ողորմ իմ առաջի քո. եւ ընդէ՞ր դարձուցանես զիս
ի տուն Յովնաթանու դպրապետի. եւ մի՛ անդ մեռանի-
ցիմ։ * Հրամայեաց եւս արքայ Սեդեկիա, եւ արկին զնա 20
ի տուն բանտին. եւ տային նմա աւուրն նկանակ մի հաց
արտաքուստ ի հացագործացն, մինչեւ հատաւ ամենեւին
հաց ի քաղաքէն. եւ նստաւ Երեմիա ի տուն բանտին։

ԳԼ.

---

(9) Ոմանք. Որ մարտնչէին. կամ, մարտնչիցին ընդ ձեզ
. . որ մնասցեն ի։ (9) Ոմանք. Խոցեալքն որ մնասցեն։
(10) Ոմանք. Իբրեւ մերժեցաւ զօրն քաղդ։ (11) Ոմանք.
Գնել անդ բաժին։ (12) Ոմանք. Այր որ. կամ, առ ո-
րում մանեալ էր նա . . Սարուաս որդի Սելեմեայ։ (13) Ո-
մանք. Չերթամ փախստականաւ։ (15) Ոմանք. ի տուն
յայներկրնաց։ (20) Ոմանք. Նկանակ մի հաց ի հա-
ցագործացն, մինչեւ։

ԳԼ. ԼԸ.

1 Եւ լուաւ Սափատիաս որդի Մատթանայ, եւ Գոդո-
ղիա որդի Պասքորայ, եւ Յովաքազ որդի Սելե-
միայ, եւ Պասքովր որդի Մելքեայ, զբանս Երեմիայի՝
2 զոր խօսէր առ ամ ժողովուրդն՝ եւ ասէր: * Այսպէս
ասէ Տր. որ նստի 'ի քաղաքիս յայսմիկ՝ մեռցի սրով
եւ սովով եւ մահուամբ. եւ որ ելանէ առ քաղդէացիսն՝
կեցցէ, եւ եղիցի նմա անձն իւր 'ի գիւտս, եւ կեցցէ:
3 * Զի այսպէս ասէ Տր. մատնելով մատնեսցի քաղաքդ
'ի ձեռս զօրու թագաւորին բաբելացւոց, եւ առցէ
4 զդա: * Եւ ասեն իշխանքն ցթագաւորն. սպանցի այրն
այն. զի այնու լքուցանէ նա զձեռս արանց պատերազ-
մողաց մնացորդաց քաղաքիս այսորիկ, եւ զձեռս ամ
ժողովրդեանդ, խօսել ընդ դոսա ըստ բանիցդ այդո-
ցիկ. զի այրն այն ոչ օգտի եւ խաղաղութեան բանս խօսի
5 ընդ ժողովրդեանն՝ այլ չարի: * Եւ ասէ արքայ Սե-
դեկիա. ահաւասիկ կայ 'ի ձեռս ձեր. քանզի ոչինչ
6 էր ձեռնհաս առ նա՝ եւ ոչ իւիք: * Եւ առին զԵրե-
միա, եւ ընկեցին զնա 'ի գուբն Մելքեայ որդւոյ Թա-
գաւորին, որ էր 'ի սրահի բանտին: եւ իջուցին զԵրե-
միա պարանօք 'ի գուբն. եւ 'ի գբի անդ ջուր ոչ էր,
7 այլ լոկ տիղմ. եւ կայր Երեմիա 'ի տղմին: * Եւ լուաւ
աբդամելէք եթէովպացի՝ այր ներքինի, եւ ինքն էր յա-
պարանս թագաւորին, թէ արկին զԵրեմիա 'ի գուբն:
8 եւ արքայ նստէր առ դրան բենիամինի: * Եւ ել առ նա
աբդամելէք յապարանից թագաւորին, եւ խօսեցաւ ընդ
9 թագաւորին՝ եւ ասէ: * Տէր արքայ՝ չարիս գործեցին
արքն այնոքիկ ըստ ամի զոր արարին Երեմիայի մար-
գարէի, զի արկին զնա 'ի գուբն, եւ մեռանի 'ի ներքս.
չարիս գործեցեր սպանանել զայրն ած յերեսաց սովոյս
10 այսորիկ. զի ոչ գտանի հաց 'ի քաղաքիս: * Եւ հրա-
մայեաց թագաւորն աբդիմելէքայ եթեովպացւոյ՝ եւ
ասէ. առ դու ընդ քեզ աստի արս երեսուն, եւ հա-
11 նէք զմարգարէն 'ի գբոյ անտի՝ զի մի մեռցի: * Եւ
առ աբդիմելէք զարսն ընդ իւր, եւ եկն յապարանս Թա-
գաւորին 'ի գետնափոր տուն գանձին. առ անտի հին
ալէք

Գլ. ԼԸ. (1) Այլ. Եւ յովաքազ որդի սելեմիայ, եւ:
(3) Ոմանք. Բաբելացւոց, եւ առցէ զդա: (4) Ոմանք. Ընդ
նոս ըստ բանիցս ըստ այսոցիկ... ընդ ժողովրդեանն.
այլ չարիս: (5) Ոմանք. Ահաւասիկ կայ 'ի ձեռս ձեր:
(6) Ոմանք. Որ է 'ի սրահի բանտն": (7) Ոմանք. Եւ լուաւ
աբդեմելէք.. եւ էր ինքն յապարանս: (9) Ոսկան. Սպա-
նանել զայրն յերեսաց սովոյս: (11) Ոմանք. Եւ առ անտ

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible]
[illegible] 20
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 23

[illegible] (12) [illegible] (14) [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (23) [illegible]

Digitized by Google

նայս քո և զորդիս քո հանցեն առ քաղդէացիսն, և դու
ոչ ապրեսցիս 'ի ձեռաց նոցա· զի 'ի ձեռս Թագաւորին
բաբելացւոց ըմբռնեսցիս, և քաղաքս այրեսցի հրով:
24 *Եւ ասէ ցնա Թագաւորն· այր դու՝ մի ոք իմասցի
25 ինչ 'ի բանից այտի յայսցանէ, դուցէ մեռանիցիս: *Եւ
եթէ լուիցեն իշխանքն եթէ խօսեցայ ընդ քեզ, և գայ-
ցեն առ քեզ և ասիցեն· պատմեա մեզ՝ զի՞նչ խօսեցար
ընդ արքայի, մի Թաքուցաներ 'ի մէնջ՝ և ոչ սպանցուք
26 զքեզ· և կամ թէ զի՞նչ խօսեցաւ ընդ քեզ արքայ: *Ա-
սասցես ցնոսա, արկի գութս առաջի արքայի՝ զի մի դար-
ձուսցէ զիս անդրէն 'ի տուն յոնաթանու մեռանել
27 ինձ անդ: *Եւ եկին ամ իշխանքն առ Երեմիա՝ և հար-
ցին ցնա· և պատմեաց նոցա զամ բանսն զոր պատուի-
րեաց նմա Թագաւորն, և լռեցին 'ի նմանէ զի ոչ ել
28 'ի վեր բանն: *Եւ նստաւ Երեմիա 'ի սրահի բանտին,
մինչև 'ի ժամանակն յորում առաւ եղեւ: Եւ եղև յոր-
ժամ առաւ Երուսաղէմ,

ԳԼ· ԼԹ·

1 Յամին իններորդի սեդեկիայ արքայի յուդայ՝ յամ-
սեանն տասներորդի· եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց, ինքն և ամ զօրք իւր ընդ իւր,
2 և պաշարեցին զնա: *Եւ յամին մետասաներորդի սե-
դեկիայ՝ յամսեանն չորրորդի՝ որ օր ինն էր ամսոյն,
3 պատառեցաւ քաղաքն: *Եւ մտին ամ զօրավարք արքային
բաբելացւոց, և նստան 'ի դրանն միջնում· Ներգաղսա-
րասար, սամագովաղ, Նաբուսարսեքիմ, ռափսարիս·
և Ներգեղսարասար, ռաբամագ· և ամ այլ ևս իշխանք
4 արքային բաբելացւոց: *Եւ եղև իբրև ետես զնոսա
սեդեկիաս արքայ յուդայ, և ամ արք պատերազմողք·
փախեան և ելին գիշերի 'ի քաղաքէ անտի ընդ ճանա-
պարհ բուրաստանին արքունի, ընդ դուռնն որ էր 'ի
մէջ պարսպացն· և ելին ընդ ճանապարհն արաբիայ:
5 *Եւ զհետ եղեն նոցա զօրք քաղդէացւոցն, և հասին սե-
դեկիայ յարաբովթ երիքովայ· կալան զնա՝ և ածին առ
Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց 'ի դեբլաթա
յեր-

արքային բաբելացւոց: (24) Ոմանք· 'ի բանիցդ այտի
յայսցանէ: Ուր ասէն· 'ի բանիցդ յայդցանէ: (26) Ո-
մանք· Արկի գութս առաջի·· 'ի տուն յոնաթանու:
(26) Ցօրինակին պակասէր· Զի մի դարձուսցէ զիս:
Գլ· ԼԹ· (3) Ոմանք· Եւ մտին ամ զօրք առ·· 'ի դրանն
միջնում·· սամագովաղ, Նաբուսարսեքիմ, ռափսարիմ:
(4) Ոմանք· Եւ զօրք պատերազմողք փախեան: (5) Ոմանք·
Եւ զհետ եղեն նոցա զօրավարք քաղդէացւոց:

յերկիրն Եմաթայ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանս
նոքօք։ * Եւ սպան արքայն Բաբելացւոց զորդիսն Սեդեկիայ, 6
նորայ ՚ի Դեբղաթա առաջի նորա։ Եւ զամենայն ազատսն Յուդայ
կոտորեաց արքայն Բաբելացւոց։ * Եւ զաչսն Սեդեկիայ 7
կուրացոյց, եւ կապեաց զնա պղնձի շղթայիւք տանել
զնա ՚ի Բաբելոն։ * Եւ զտունն թագաւորին եւ զտունս 8
ժողովրդեանն, այրեցին քաղդեացիքն հրով, եւ զպարս
երուսաղէմի կործանեցին։ * Եւ զմնացորդս ժողովրդեանն 9
որ մնացին ՚ի քաղաքին, եւ զանկեալսն որ անկան ՚ի
նա. եւ զմնացեալ ժողովրդեանն որ մնացին, խաղաց
գերի Նաբուզարդան դահճապետ ՚ի Բաբելոն։ * Եւ 10
յաղքատաց ժողովրդեանն՝ որոց ոչինչ գոյր, եթող
Նաբուզարդան դահճապետ մնացորդս յերկրին Յուդայ.
եւ ետ նոցա այգիս եւ ջրհորս յաւուր յայնմիկ։ * Եւ ետ 11
պատուէր Նաբուքոդոնոսոր արքայն Բաբելացւոց
զԵրեմիայ ՚ի ձեռն Նաբուզարդանայ դահճապետին եւ
ասէ. * Առ զդա՝ եւ դիր զաչս ՚ի վերայ դորա, եւ մի ինչ ա- 12
րասցես դմա չար. այլ որպէս ինչ ասասցէ քեզ՝ արաս-
ցես դմա։ * Եւ առաքեաց Նաբուզարդան դահճա- 13
պետ, եւ Նաբուսասպան ներքինապետ, եւ Ներգաղ եւ
Սարասար. եւ Ռաբամագ, եւ ամենայն մեծամեծք արքային Բա-
բելացւոց։ * Եւ առին զԵրեմիա ՚ի սրահէ բանտին, եւ ե- 14
տուն ցԳոդողիա որդի Աքիկամայ՝ որդւոյ Սափանայ,
եւ հանին զնա ՚ի տունն. եւ նստէր նա ՚ի մէջ ժողովր-
դեանն։

Խ * Եւ առ Երեմիա եղեւ բան Տեառն՝ մինչ էր ՚ի նեղութեան 15
՚ի սրահի բանտին՝ եւ ասէ. * Երթ եւ ասա՛ յԱբդեմելէք 16
Եթովպացի. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի. Ահաւասիկ ածեմ ես զբանս իմ ՚ի վերայ քաղաքիս այսո-
րիկ ՚ի չարիս՝ եւ ոչ ՚ի բարիս։ Եւ եղիցին առաջի աչաց
քոց յաւուր յայնմիկ։ * Եւ զերծ փրկեցից զքեզ յաւուր 17
յայնմիկ՝ ասէ Տէր, եւ ոչ մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս արանց
յորոց դու երկնչիս յերեսաց նց։ * Զի ապրեցուցանելով 18
ապրեցուցից զքեզ, եւ ՚ի սուր մի անկցիս. եւ եղի-
ցի քեզ անձն քո ՚ի գիւտ, զի յուսացար յիս՝ ասէ Տէր։

ԳԼ.

(8) Ոմանք. Եւ զպարիսպն Երմի։ (9) Ոմանք. Եւ զմն-
ացեալսն ժողովրդեանն։ (10) Ոմանք. Որոց ոչինչ գոյր
... մնացեալս յերկրին Յուդայ... այգիս եւ ջրհորս յաւուր
յայնմ"։ (11) Ոմանք. ՚ի ձեռն Նաբուզարդանայ դահճապետ-
ին։ (12) Ոմանք. Զոր ինչ ասասցէ քեզ։ (13) Ոմանք.
Եւ Նաբուսասպան... եւ Ռաբամագ. հօն, Ռաբմագոս. հօն,
Ռաբամադոս։ (16) Ոմանք. Ես ածեմ զբանս իմ... աչաց
երեսաց քոց յաւուր յայնմ"։ (17) Ոմանք. Յորոց դու
երկնչէիր յերեսաց։

Գլ. Խ.

1 Բանն որ եղեւ 'ի վ՟ր Երեմիայի 'ի Տեառնէ՝ յետ արձակե-
լոյն զնա Նաբուզարդանայ դահճապետի 'ի Հռա-
մա․ քանզի առեալ էր զնա կապեալ ձեռնակապօք 'ի մէջ
ամ՟ գերութեանն Երուսաղէմի եւ Յուդայ՝ զոր խաղացուցին 'ի Բա-
2 բելոն։ * Առ զնա դահճապետն՝ եւ ասէ ցնա․ Տ՟ր Ած՟
քո խօսեցաւ զչարիսդ զայդ 'ի վ՟ր տեղւոյս այսորիկ։
3 * եւ ած՝ եւ արար Տ՟ր որպէս եւ խօսեցաւ․ զի մեղայք Տն՟, եւ
4 ոչ լուայք ձայնի նր՟, եւ եղեւ ընդ ձեզ բանդ այդ։ * Եւ
արդ՝ ահա այժմ լուծի զքեզ այսօր 'ի ձեռնակապացդ
որ էին 'ի ձեռս քո․ եթէ բարւոք թուի առաջի քո գալ
ընդ իս 'ի Բաբելոն՝ եկ, եւ ածից 'ի վ՟ր քո աչս։ եւ եթէ
չար թուի յաչս քո գալ ընդ իս 'ի Բաբելոն, դադարեա՛
աստէն․ ահա ամ՟ երկիրս առաջի քո է 'ի բարիս, ուր
5 հաճոյ է քեզ երթալ՝ անդր երթիցես։ * Եւ մինչդեռ
… երթ յոր եւ կամիս․ եւ դարձիր առ Գոդողիա
որդի Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ․ զոր կացոյց ար-
քայն Բաբելացւոց 'ի վ՟ր երկրին Հրէաստանի, եւ բը-
նակեսցես ընդ նմա 'ի մէջ ժողովրդեանն։ ապա թէ
ոչ՝ ըստ ամ՟ հաճութեան աչաց քոց երթալոյ երթիցես։
եւ ետ նմա դահճապետն նպարակս, եւ պարգեւս՝ եւ ար-
6 ձակեաց։ * Եւ եկն Երեմիա առ Գոդողիա որդի Աքի-
կամայ 'ի Մասեփա, եւ նստաւ անդ 'ի մէջ ժողովրդեան
7 երկրին մնացելոց։ * Եւ լուան ամ՟ զօրավարք զօրաց
որ էին 'ի բացի, ինքեանք եւ զօրք իւրեանց, թէ կա-
ցոյց արքայն Բաբելացւոց զԳոդողիա որդի Աքիկամայ
'ի վ՟ր երկրին․ եւ յանձն արար նմա զարս՝ եւ զկանայս,
եւ ժողովուրդ բազում․ եւ յաղքատաց ժողովրդեան երկ-
8 րին զորս ոչ խաղացոյց 'ի Բաբելոն։ * Եկին առ Գո-
դողիա 'ի Մասեփա, Իսմայէլ որդի Նաթանիայ, եւ Յով-
նան եւ Յովնաթան որդիք Կարեէ․ եւ Սարեա որդի Թա-
նաթեմայ, եւ որդիք Ովփերի որդւոյ Նետոփատայ, եւ
Յեզոնիա որդի Մաքաթայ․ ինքեանք եւ արք որ ը՟ն նս՟։
9 * Եւ երդուաւ նց՟ Գոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ
Սա-

Գլ․ Խ․ (1) Ոմանք․ կապեալ ձեռնակապօք։ (2) Բզմք․ Տ՟ր Ած՟ քո բարկացաւ"։ (3) Ոմանք․ Եւ ած արար․․․ եւ եղեւ ձեզ բանդ այդ։ (4) Ոմանք․ 'ի ձեռնակապանացդ որ են 'ի ձեռս քո․․․ առաջի քո 'ի բարիս։ (5) Ոմանք․ Հաճութեան աչաց քոց երթ՟յս երթիցես։ (6) Բազումք․ ժողովրդեան երկրին մնացելոց։ (7) Ոմանք․ Եւ յաղ-քատաց երկրին զոր ոչ խա"։ (8) Ոմանք․ Եւ Յովնա-նան, Սարեամ որդի․․ եւ որդիք Ովփերի որդւոյն Նետոփա-տայ։ (9) Ոմանք․ Այլ բնակեցայք յերկրիս․ Ոմանք, …

սափանայ, եւ տարանցն որ ընդ նմա՝ եւ ասէ. Մի երկնչիք
յերեսաց ծառայիցն քաղդէացւոց, այլ բնակեցէք յերկ-
րիս. եւ հաւատարմացուք արքային բաբելացւոց, եւ բարի
եղիցի ձեզ: * Եւ ես ահաւասիկ նստիմ 'ի Մասեփա. 10
կալ ընդդէմ քաղդէացւոցն որ եկանիցեն 'ի վ՜ր ձեր:
եւ դուք ժողովեցէք գինի եւ գիրս. եւ ժողովեցէք եւղ
յամանս ձեր. եւ բնակեցէք 'ի քաղաքս ձեր զորս կա-
լայք զաւնուք: * Եւ ամ հրէայք որ էին յերկիրն Մո- 11
վաբացւոց, եւ 'ի մէջ որդւոցն ամոնայ, եւ որք յեդովմ
եւ որք յամ երկիր, լուան եթէ եթող արքայն բաբելաց-
ւոց մնացորդս 'ի հրէաստանի. եւ կացոյց նոց վերակա-
ցու՝ զգոդողիա որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ.
* դարձան ամ հրէայքն յամ տեղեաց ուր ցրուեա- 12
լեան անդր, եւ եկին յերկիրն յուդայ առ գոդողիա 'ի
Մասեփա, եւ ժողովեցին գինի եւ միրգ բազում յոյժ:
* Եւ յովնան որդի կարեայ, եւ ամ զօրավարք զօրացն 13
որ էին 'ի դաշտ՝ եկին առ գոդողիա 'ի Մասեփա. * եւ 14
ասեն ցնա. գիտես զի բաղաեղիս թագաւոր
որդւոցն ամոնայ արձակեաց առ իսմայէլ որդի նա-
թանեայ սպանանել զքեզ: եւ ոչ հաւատայ նց գոդողիա
որդի աքիկամայ: * Եւ յովնան որդի կարեայ ասէ գաղտ 15
ցգոդողիա 'ի Մասեփա. երթայց սպանից զիսմայէլ որ-
դի նաթանեայ, եւ մի ոք գիտասցէ: գուցէ երբեք սպա-
նանիցէ զքեզ, եւ ցրուեսցին հրէայք որ ժողովեալ են
առ քեզ. եւ կորիցեն մնացորդք յուդայ: * Եւ ասէ 16
գոդողիա որդի աքիկամայ ցյովնան որդի կարեայ. Մի
առնասցես զբանն զայդորիկ, զի սուտ խօսեցար զա-
զիսմայելէ:

ԳԼ. ԽԱ.

Եւ եղեւ յամսեանն եւթներորդի՝ եկն իսմայէլ որ- 1
դի նաթանեայ, որդւոյ եղիսամայ յազգէ թագա-
ւորին, եւ ծառայք թագաւորին, եւ տասն այր ընդ նմա
առ գոդողիա որդի աքիկամայ 'ի Մասեփա. եւ կերան
հաց 'ի միասին 'ի Մասեփա: * Եւ յարեաւ իսմայէլ որ- 2
դի նաթանեայ, եւ տասնեքին արքն որ ընդ նմա, եւ ե-
հար զգոդողիա որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ սու-
րով եւ սպան զնա. զոր կացուցեալ էր արքայն բաբե-
լացւոց 'ի վ՜ր երկրին: * Եւ զամ հրէայսն որ էին ընդ 3
նմա.

զբնակեցարուք: (11) Նայ. Եւ որք յամ երկիր: (12) Ոմանք. Որք եւ ցրուեցան անդր: (14) Բաղամն. Զի բաղ... թագաւոր որդ": (15) Օրինակն ... յովնան, ...:

Գլ. ԽԱ. (2) Ոմանք. Եւ սպանին զնա, զոր կար...

Գոդողիա 'ի Մասեփա, և զամ քաղդեայցիս որ անդ գը-
4 տան զարս պատերազմօղս, կոտորեաց Իսմայէլ: * Եւ
եղև յերկրորդում աւուր սպանանելոյ նորա զԳոդո-
5 ղիա. և ոչ ոք գիտէր: * Եկին արք 'ի Սիւքիմայ, և 'ի
Սաղեմայ, և 'ի Շամրնէ, արք ութսուն. գերծեալ զմօ-
րուս և պատառեալ զհանդերձս՝ կոծելով, և մանանայ և
6 կնդրուկ 'ի ձեռս նոցա տանել 'ի տուն Տն: * Եւ ել Իս-
մայէլ որդի Նաթանեայ ընդ առաջ նոցա 'ի Մասեփա, եր-
թալով երթայր և լայր: Եւ եղև իբրև մերձեցաւ 'ի նո-
7 սա ասէ ցնս. մտէք առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ: * Եւ
եղև իբրև մտին 'ի մէջ քաղաքին, կոտորեաց զնս Իս-
մայէլ որդի Նաթանեայ 'ի մէջ քաղաքին, և անկոյց 'ի ջըր-
8 հոր՝ ինքն և արքն որ ընդ նմա: * Եւ արք տասն գտան
անդ, և ասեն ցԻսմայէլ. մի սպանաներ զմեզ, զի գոն
մեզ գանձք 'ի բացի. ցորեան և գարի՝ մեղր և եւղ. և
զանց արար և ոչ սպան զնս 'ի մէջ եղբարց իւրեանց:
9 * Եւ ջրհորն յոր անկոյց Իսմայէլ զամ մարմինս արանցն
զոր կոտորեաց վս Գոդողիա, ջրհոր մեծ էր՝ զոր արար
արքայ Ասա յերեսաց Բաասայ արքայի Իէլի. զայն ելից
10 Իսմայէլ որդի Նաթանեայ վիրաւորօք: * Եւ դարձոյց
Իսմայէլ զամ ժողովուրդն որ մնացեալ էր 'ի Մասեփա.
և զդստերս թագաւորին հանդերձ ամ [illegible] ժո-
ղովրդեանն որ էին 'ի Մասեփա. զորս յանձնարարեալ
էր Նաբուզարդանայ դահճապետի Գոդողիայ որդւոյ
Աքիկամայ: Եւ կանխեաց Իսմայէլ որդի Նաթանեայ ընդ
առաւօտս, և գնաց յայնկոյս առ որդիսն Ամոնայ:
11 * Եւ լուաւ Յովնան որդի Կարեայ՝ և ամ զօրավարք զօ- ԽԱ
րացն որ ընդ նմա էին՝ զամ չարիսն զոր գործեաց Իս-
12 մայէլ որդի Նաթանեայ: * Ժողովեցին զամ զօրականն
իւրեանց, և խաղացին երթալ տալ պատերազմ ընդ
Իսմայէլի որդւոյ Նաթանեայ. և գտին զնա 'ի վ ջուրցն
13 բազմաց որ էին 'ի Գաբաւոն: * Եւ եղև իբրև տեսին
ամ ժողովուրդն որ էին ընդ Իսմայէլի, զՅովնան որդի
կա-

---

(4) Ոսկան. Յերկրորդումն աւուր յետ սպանանելոյ անդ.
(4) Ոմանք. Եւ ոք ոչ գիտէր: (5) Ոմանք. 'Ի Սիւքեմայ, և 'ի Սամարիէ, և 'ի Շամրի": Ոսկան. 'ի Սեղովմայ, և 'ի Շամրի": (6) Ոմանք. Եւ Իսմայէլ.. մերձեցաւ առ նոսա. ասէ. մտէք առ: (7) Ոմանք. Եւ արքն որ էին ընդ նմա: (8) Ոմանք. Զի գոն մեր գանձք: (8) 'Ի լուս". Ցորեան և գինի, մեղր. համաձայն ոմանց 'ի Բնաբ": (9) Ոմանք. Եւ 'ի ջրհորն.. Իսմայէլ զմարմինս արանցն զորս կո": (10) Ոմանք. Եւ կանխեաց.. ընդ առաւօտն: (11) Բազումք. Եւ ամ զօրավարք արանցն որ ընդ: (12) Ոմանք. Զամ զօրականս իւրեանց... որ 'ի գաբաւոն էին:

Կարեայ։ եւ զամ զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա՝ ու-
րախ եղեն։ * Եւ դարձաւ ամ ժողովուրդն զոր 14
գերեալ էր Իսմայէլի ՚ի Մասփաթայ, եւ եկին առ Յովհաննան որ-
դի Կարեայ։ * Բայց Իսմայէլ որդի Նաթանիայ՝ ապրե- 15
ցաւ ութ արամբք յերեսաց Յովհաննու, եւ գնաց առ
որդիսն Ամոնայ։ * Եւ առ Յովհաննան որդի Կարեայ, եւ 16
ամ զօրավարք զօրացն որ էին ընդ նմա, զամ մնացորդս
ժողովրդեանն զորս դարձուցին յԻսմայէլէ յորդւոյ Նա-
թանիայ ՚ի Մասփաթայ։ յետ սպանանելոյն զԳոդողիա որ-
դի Աքիկամայ զարս հզօրս պատերազմօղս, եւ զկանայս,
եւ զայլս, եւ զներքինիս, զոր առ յերկրէն Գաբաւոնա-
ցւոց, * եւ գնաց։ Եւ նստան յերկրին Բերութամայ Քամ- 17
գէայ Բեթղեհէմի. երթալ մտանել յերկիրն Եգիպ-
տացւոց։ * յերեսաց Քաղդէացւոցն։ քանզի զահի հա- 18
րան յերեսաց նոցա. զի սպան Իսմայէլ զԳոդողիա որդի
Աքիկամայ՝ զոր կացոյց արքայն Բաբելացւոց ՚ի վերայ
երկրին։

ԳԼ. ԽԲ.

Եւ մատեան ամ զօրավարք զօրացն, եւ Յովհաննան որ- 1
դի Կարեայ, եւ Յեզոնիաս որդի Մաասեայ, եւ ամ ժողո-
վուրդն ՚ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս։ * Եւ ասեն ցԵրե- 2
միա մարգարէ. անկցի գութ մեր առաջի երեսաց քոց.
եւ կաց յաղօթս վս մեր առ Տր Այծ քո, եւ վս մնացորդ-
դացս այսոցիկ. զի մնացաք սակաւք ՚ի բազմաց. որ-
պէս աչք քո տեսանեն զմեզ։ * Եւ պատմեսցէ մեզ Տր Այծ 3
քո զճանապարհն՝ ընդ որ գնասցուք. եւ զբանն զոր
արասցուք։ * Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա մարգարէ. լուայ ես. 4
ահաւասիկ ես կացից յաղօթս առ Տր Այծ մեր ըստ բա-
նից ձերոց. եւ եղիցի զոր ինչ բան պատասխանի տացէ
Տր՝ պատմեցից ձեզ. եւ ոչ թաքուցից ՚ի ձէնջ բանս։
* Եւ նոքա ասեն ցԵրեմիա. եղիցի մեզ Տր ՚ի վկայութիւն 5
արդար հաւատարիմ. եթէ ոչ ըստ ամ բանին զոր առ-
աքեսցէ զքեզ Տր Այծ քո առ մեզ՝ այնպէս արասցուք.
* եթէ բարի՝ եւ եթէ չար. եւ ձայնի Տն Այ մերոյ առ 6
որ առաքեմք զքեզ՝ լուիցուք. զի բարի եղիցի մեզ. եւ

լուի-

(14) Ոմանք. Եւ դարձան առ նա ամ։ (16) ՚Ի շատ՛՛. Եւ զկանայս եւ զայրս, եւ զներ՛՛. Համաձայն Եբր՛ ՚ի Բն՛՛։ (17) Ոմանք. Եւ գնացին եւ նստան յեր՛՛։ (17) Ոմանք. Յերկրին Գերութ Քամաամայ։ (18) Յօրինակին. ՚Ի վր երկրի։
Գլ. ԽԲ. (3) Բազ. Զճանապարհ ընդ որ։ (4) Բազ. Ահաւասիկ ես կացից։ (4) Ոմանք. Եղիցի որ ինչ բան։
(6) Օրինակ. Առաքեսցուք զքեզ. հնազանդիմք. զի բարի ե՛՛։
(6) Ոմանք. Ձայնի Տն Այ մերում։

7 լուիցուք ձայնի տն այ մերոյ: * Եւ եղեւ յետ աւուրց
8 տասանց, եղեւ բան տն առ Երեմիա: * Եւ կոչեաց զյով-
նան որդի Կարէի, եւ զամ զօրավարս զօրացն որ էին
ընդ նմա, եւ զամ ժողովուրդն 'ի փոքուէ մինչեւ ցմե-
9 ծամեծսն. * եւ ասէ ցնս: Այսպէս ասէ տր ած իղի,
առ որ առաքեցէքն զիս արկանել զուԹս առաջի նր:
10 * եԹէ նստելով նստիցէք յերկրիս յայսմիկ, շինեցից
զձեզ՝ եւ ոչ քակեցից. տնկեցից զձեզ՝ եւ ոչ խլեցից. զի
մեղմացեալ եմ 'ի չարեաց զոր ասացի առնել ձեզ:
11 * Մի երկնչիք յերեսաց արքային Բաբելացւոց. յորմէ
զարհուրեալ էիք յերեսաց նր. մի երկնչիք 'ի նմանէ՝
ասէ տր. զի ընդ ձեզ եմ ես 'ի փրկել զձեզ, եւ ապրե-
12 ցուցանել 'ի ձեռաց նր: * եւ արկից զձեզ գուԹ, եւ
ողորմեցայց ձեզ. եւ դարձուցից զձեզ յերկիր ձեր:
13 * Եւ եԹէ ասիցէք՝ ոչ նստցուք յերկրիս յայսմիկ, եւ ոչ
14 լուիցուք ձայնի տն այ մերոյ. * այլ երԹիցուք յեր-
կիրն Եգիպտացւոց, եւ ոչ տեսցուք պատերազմ, եւ ըզ-
ձայն փողոյ ոչ լուիցուք, եւ հացի ոչ քաղցիցուք. եւ
15 անդ բնակեսցուք: * Եւ արդ վա այդորիկ լուարուք
զպատգամս տն մնացորդք հրէաստանի: Այսպէս ա-
սէ տր զօրուԹեց ած իղի. եԹէ դուք տալով տացէք
16 զերեսս ձեր մտանել յեգիպտոս՝ եւ անդ բնակել: * Եւ
եղիցի սուրն յորմէ երկնչէիք, անդ գտցէ զձեզ յերկ-
րին Եգիպտացւոց. եւ սովն յորմէ կասկածէք՝ անդ հաս-
ցէ ձեզ յերկրին Եգիպտացւոց, եւ անդ մեռանիցիք:
17 * Եւ եղիցի ամ արք որք դէմ եդին մտանել յերկիրն
Եգիպտացւոց բնակել անդ, սրով եւ սովով եւ մահ-
ուամբ սատակեսցին, եւ ոչոք եղիցի 'ի նցնէ ապրեալ
18 'ի չարեացն զոր ես ածից 'ի վր նց: * Զի այսպէս
ասէ տր զօրուԹեց ած իղի. որպս կաԹեաց սրտմտուԹի
բարկուԹե իմոյ 'ի վր բնակչաց Եմի. նոյնպէս կաԹեսս-
ցէ սրտմտուԹի իմ 'ի վր ձեր 'ի մտանելն ձեր յեգիպ-
տոս: եւ եղիջիք յանապատ, եւ վտարանդիք, եւ 'ի նզովս,
եւ 'ի նախատինս. եւ մի եւս տեսանիցէք զտեղիս զայս,
19 * զորմէ խօսեցաւ տր 'ի վր ձեր, եւ 'ի վր մնացորդացն
յուդայ՝ Թէ մի մտանիցէք յեգիպտոս: Բայց այժմ գի-

տե-

(8) Ոմանք. Մինչեւ 'ի մեծամեծս: (10) Ոմանք. 'Ի չարեացն
զորս ասացի: (11) Ոմանք. Զարհուրեալ էք յե՛՛. . փրկել
զձեզ: (12) Ոմանք. Ողորմեցայց ձեզ յերկիր ձեր, եւ
դար՛՛: Որ Ոսկան. Յերկրի ձերում: (14) Ոսկան. Եւ հացի
ոչ քաղցիցուք: (15) Այլք. Եւ անդ բնակել: (16) Բզմք.
Յորմէ կասկածէիք: (17) Ոմանք. Եւ եղիցին ամ արք
. . մտանել եւ բնակել անդ: (18) Ոմանք. 'Ի մտանել ձեզ
յեգի՛՛: (19) Ոսկան. Յորմէ խօսեցաւ տր: (19) Ոմանք.

[illegible] զչարութիւնս · գիտելով գիտասջիք վկայեմ զձեզ այսօր,
* զի չարացուցէք յանձինս ձեր ։ զի առաքեցէք զիս 20
առ Տէր Ած ձեր՝ և ասացէք, յաղօթս կաց մեզ առ Տէր Աս-
տէր Ած մեր · և ըստ ամենայնի զոր ինչ խօսեսցի ընդ քեզ Տէր
Ած մեր՛, [illegible] ձեզ՝ և արասցուք ։ * Եւ 21
պատմեցի ձեզ այսօր՝ և ոչ լուարուք ձայնի Տն Այ ձե-
րոյ, զոր առաքեաց առ ձեզ ։ * Եւ արդ՝ գիտասջիք, 22
եթէ սրով և սովով և մահուամբ սատակեսջիք 'ի տեղւո-
ջն յորում դուք կամիք մտանել բնակել անդ ։

ԳԼ. ԽԳ.

Եւ եղեւ իբրեւ դադարեաց Երեմիա 'ի խօսելոյ ընդ 1
ամենայն ժողովրդեանն զամենայն բանս Տն Այ նոցա, զորս ա-
ռաքեաց Տէր Ած նոցա առ նա ։ * Եւ ասէին՝ Յազարիաս որ- 2
դի Ովսեայ, և Յովհաննան որդի Կարեայ, և ամ արք ամբարտաւանք
ասացին՝ ցԵրեմիա · սուտ խօսիս դու, ոչ առաքեաց
զքեզ Տէր Ած մեր առ մեզ՝ ասել, թէ մի մտանէք յԵ-
գիպտոս բնակել անդ ։ * Այլ Բարուք որդի Ներիեայ 3
գրգռէ զքեզ ընդ մեզ, զի մատնեսցէ զմեզ 'ի ձեռս Քաղ-
դէացւոց կոտորել՝ և տանել զմեզ գերի 'ի Բաբելոն ։
* Եւ ոչ լուաւ Յովհաննան որդի Կարեայ և ամ զօրագլուխք 4
զօրացն և ամ ժողովուրդն՝ ձայնի Տն բնակել յերկրին
Յուդայ ։ * Եւ առ Յովհաննան որդի Կարեայ՝ և ամ զօրա- 5
վարք զօրացն զամ մնացորդս Յուդայ՝ որ դարձեալ էին
յամ ազգաց՝ ուր ցրուեալ էին անդր, բնակե՛լ յեր-
կրին Յուդայ ։ * զարս և զկանայս և զմանկտին, և զդստե- 6
րս թագաւորին, և զանձինս որ թողեալ էր 'ի Նաբու-
զարդանայ դահճապետէ առ Գոդողիաս որդի Աքի-
կամայ որդւոյ Սափանայ · և զԵրեմիա մարգարէ, և
զԲարուք որդի Ներիեայ ։ * և գնացին յերկիրն Եգիպ- 7
տացւոց, զի ոչ լուան ձայնի Տն · և հասին 'ի Տափնիս ։
* Եւ եղեւ բան Տն առ Երեմիա 'ի Տափնիս՝ և ասէ ։ 8
* Ա՛ռ դու քեզ քարինս մեծամեծս, և թաքուսցես զնոսա 9
յանդիմանութիւն Թագաւորին, 'ի մուտս ապարանիցն
փարաւոնի 'ի Տափնիս առաջի արանցն Յուդայ ։ * և 10
ասասցես ցնա · Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Ած Իէլի ·
Ահաւասիկ ես առաքեմ՝ և առնեմ զՆաբուքոդոնոսոր

արք-

Գտնեմ ես ձեզ այսօր ։ (20) Ոմանք · Զի չարաչար [illegible]
· · խօսեսցի ընդ մեզ ։ (22) Ոսկան · Մտանել և բնակել
Գլ. ԽԳ. (5) Ոմանք · Ցրուեալ էին անդ ։ (6) Ոմանք ·
Եւ զմանկունս և զանձինսն · · առ Գոդողիաս որդւոյ Աքի-
կամայ որդւոյ Սափանայ ։ (9) Ոմանք · Թագաւորութեան
'ի Տափնաս ։ (10) Ոմանք · Եւ ասասցես · · Տէր ամենակալ ։
(10) Ոսկան · Զ[illegible] ։

Digitized by Google

արքայ բաբելացւոց զծառայ իմ, և արկցէ զաթոռ իւր
'ի վերայ քարանցդ այդոցիկ զորս ծածկեցեր. և առցէ
11 զզէն իւր զինքեամբ 'ի վ͞ր դոցա: * և մտցէ հարցէ զեր-
կիրդ եգիպտացւոց, զոր 'ի մահ՝ 'ի մահ, և զոր 'ի գե-
12 րութի՝ 'ի գերութի, և զոր 'ի սուր՝ 'ի սուր: * Եւ արկ-
ցէ հուր 'ի տուն աստուածոց ն͞ց՝ և այրեսցէ զն͞ս, և
տարցի գերի: և որոնեսցէ զերկիրդ եգիպտացւոց. ո͞պ
որոնեսցէ հովիւ զհանդերձս իւր, և ելցէ այտի խա-
13 ղաղու͞թ: * և խորտակեսցէ զսիւնս արեգ քաղաքի, որ
է յերկրիդ եգիպտացւոց, և զմեհեանս դից նոցա այ-
րեսցէ հրով:

ԳԼ. ԽԸ.

1 Բանն տ͞ն որ եղև առ երեմիայ, 'ի վ͞ր ամ͞ հրէիցն որ
բնակեալ էին յերկրին եգիպտացւոց, և որք նստ-
եալ էին 'ի մագդողի, և 'ի տափնաս, և 'ի մեմփիս, և յերկ-
2 րին պաթուրէս. և ասէ: * Այսպէս ասէ տ͞ր զօրու-
թեց ա͞ծ ի͞էլի. դուք տեսէք զամ չարիս զոր
ածի 'ի վ͞ր ե͞մի, և 'ի վ͞ր ամ͞ քաղաքացն հրեաստանի. և
3 ահա կան աւերակ այսօր 'ի բնակչաց, * յերեսաց չա-
րեաց իւրեանց զոր արարին 'ի դառնացուցանել զիս:
զի գնացին խնկս արկանել և պաշտել զաստուածս
4 օտարս, զոր ո՛չ գիտէին դուք և հարքն ձեր: * Եւ առա-
քեցի առ ձեզ զամ զծառայս իմ զմարգարէս ընդ առա-
ւօտս առաւօտս, և ասէի՝ մի գործէք զիրս պղծութեան այ-
5 դորիկ զոր ատեցի: * Եւ ոչ լուան ինձ, և ո՛չ խոնարհե-
ցուցին զունկն իւրեանց դառնալ 'ի չարեացն իւրեանց՝
6 չարկանել խունկս աստուածոց օտարաց. * և կաթեաց
բարկութի սրտմտութե իմոյ, և բորբոքեցաւ 'ի դրունս
յուդայ՝ և արտաքոյ ե͞մի, և եղեն յաւեր և յանապատ
7 ո͞պ և այսօր: * Եւ արդ այսպէս ասէ տ͞ր ամենակալ՝
ա͞ծ ի͞էլի. ընդէ՞ր առնէք դուք չարիս մեծամեծս յան-
ձինս ձեր, սատակել զձեր զայր և զկին, և զմանուկ
առնդիացս 'ի միջոյ յուդայ, առ 'ի չմնալոյ ումեք 'ի
8 ձէնջ. * դառնացուցանել զիս գործովք ձեռաց ձե-
րոց, արկանել խունկս աստուածոց օտարաց յերկրին
և-

(11) Ոմանք. Հարցէ զերկիրդ եգիպտոսի: (12) Ոմանք. 'Ի տունս աստուածոց .. ո͞պ որոնէ հովիւ: (13) Ոմանք. Որ յերկրիդ եգիպտաց":

Գլ. խը. (1) Ոմանք. Բանն որ եղև .. և յերկիրն պաթուրէս: (3) Ոմանք. Արարին առ'ի դառնա": (4) Բազումք. Զամ ծառայս իմ: (6) Այլք. Սրտմտութե բարկութե իմոյ: (7) Բազումք. Եւ զմանկունս ստնդիացս 'ի միջոյ: (8) Ոմանք. Մտէք բնակել անդր:

Digitized by Google

Եգիպտացւոց, յոր դուք մտէք բնակել այդր. զի սա-
տակիցէք՝ և լինիցէք յանէծս և 'ի նախատինս ընդ ամ
ազգս երկրի: * Աւ. 'ի չմոռանալոյ ձեր զչարիս հարցն 9
ձերոց, և զչարիս թագաւորացն յուդայ, և զչարիս կա-
նանց նց. և զչարիս ձեր, և զչարիս կանանց ձերոց.
զոր արարին յերկիրն յուդայ և արտաքոյ Եմի: * Եւ 10
ոչ դադարեցին մինչև ցայսօր, և ոչ երկեան, և ոչ կա-
ցին յօրէնս իմ և 'ի հրամանս զոր ետու առաջի երեսաց
ձերոց, և առաջի երեսաց հարցն ձերոց: * Վս այնորիկ 11
այսպէս ասէ Տր զօրութեանց ած Իէլի. Ահաւասիկ ես հաս-
տատեմ զերեսս իմ 'ի վր ձեր 'ի չարիս, սատակել զամ
զյուդայ: * Եւ առցեն զմնացորդս յուդայ՝ որ դնէմ ե- 12
դին մտանել յերկիրս Եգիպտացւոց բնակել անդ, կո-
րուսանել զամ մնացորդս որ են յԵգիպտոս. և անկցին
'ի սուր, և սատակեսցին սովով, 'ի փոքուէ մինչև ցմե-
ծամեծս՝ սրով և սովով մեռանիցին. և եղիցին 'ի նզովս
և 'ի կորուստ՝ և յանէծս և 'ի նախատինս: * Եւ այց ա- 13
րարից 'ի վր նց որ նստին յերկրին Եգիպտացւոց. որպէս
արարի այց Եմի սրով և սովով և մահուամբ: * Եւ ոչ ոք 14
ապրեսցի 'ի մնացորդացն յուդայ, որ բնակեալ են
յերկրին Եգիպտացւոց՝ դառնալ յերկիրն յուդայ ու-
րում անձն ունէին յանձինս իւրեանց դառնալ բնակել
անդ. և ոչ դարձցին բայց միայն ապրեալքն: * Եւ 15
պատասխանի ետուն Երեմիայի ամ արք որք գիտէին՝
թէ արկանեն խունկս կանայք իւրեանց աստուածոց
օտարաց. և ամ կանայք որք կային անդ ժողովք մե-
ծամեծք, և ամ ժողովուրդն որ բնակեալն էին յեր-
կրին Եգիպտացւոց 'ի պաթուրէս՝ և ասեն: * Բանիդ 16
զոր խօսեցար առ մեզ յանուն Տն՝ ոչ լուիցուք: * Զի 17
առնելով արասցուք զամ բան որ ելանէ 'ի բերանոյ
մերմէ. արկանել խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրել
նմա նուէրս, որպէս արարաք մեք և հարքն մեր. և թա-
գաւորքն մեր, և իշխանքն մեր՝ 'ի քաղաքս յուդայ և ար-
տաքոյ Եմի; և եաք հացալիցք և փափկացեալք. և չար
ինչ ոչ տեսանէաք: * և իբրև դադարեցաք յարկանե- 18
լոյ խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրելոյ նմա նուէրս,
նուազեցաք յամ, և սրով և սովով սատակեցաք: * Եւ 19
զի մեք արկաք խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրեցաք
նմա

---

(9) Ոմանք. Յերկրին յուդայ: (11) Ոմանք. Ահաւասիկ ես հաստ''.. զամ յուդա: (12) Ոմանք. Զմնացորդսն յուդայ, ոչ եղեն 'ի մտանել յեր'': (13) Ոմանք. Նստին յերկրին եգ'': (14) Ոմանք. 'Ի մնացորդացն յուդայ.. յերկրին ե'': (17) Ոմանք. Եւ նուիրել նուէրս: (17) Ոսկան. Եւ 'ի քաղաքս յուդայ: (18) Ոմանք. Յարկանել խունկս տիկ'':

նմա նուէրս . մինչ առանց արանց մերոց արարաք
նմա հաստեայս և կարկանդակս, և նուիրեցաք նմա
20 նուէրս ։ * Եւ պատասխանի ետ երեմիա ամ զօրաւորաց
ժողովրդեանն հանդերձ կանամբքն, և ամենայն ժողո-
վրդեանն որ ետուն նմա զայն բանս պատասխանի՝ և
21 ասէ ։ * Ոչ ապաքէն զխունկսն զոր արկանէիք 'ի քա-
ղաքսն յուդայ և արտաքոյ Եմի . դուք և հարք ձեր և
թագաւորքն ձեր և իշխանքն ձեր և ժողովուրդ երկ-
22 րին, յիշեաց տր՝ և անկաւ 'ի սիրտ նորա ։ * և ոչ կա-
րաց տր համբերել յերեսաց չարեաց իրաց ձերոց, և
դարշելեացն զոր առնէիք . և եղև երկիրն ձեր յաւե-
րակ, և յանապատ, և 'ի նզովս առ 'ի չգոյէ բնակչաց
23 ոպ այսօր . յերեսաց դոցա * որոց խունկս արկանէքդ՝
և որովք մեղանչէք տն . և ոչ լուէք ձայնի տն . և ըստ
օրինաց նր և ըստ վկայութեացն, և ըստ հրամանաց նր ոչ
գնայք . վն այնորիկ գտին զձեզ չարիքդ այդոքիկ ոպ
24 և այսօրդ ։ * Եւ ասէ երեմիա ցամ ժողովուրդսն, և
ցամ կանայսն . լուարուք զպատգամս տն ամ յուդայ,
25 որ էք յերկրիս եգիպտացւոց ։ * Այսպէս ասէ տր
զօրութեց ած իլի . դուք և կանայք ձեր խօսեցարուք
բերանովք ձերովք, և ձեռօք ձերովք վճարեցէք ։ ա-
սէք՝ առնելով արասցուք զդաւանութիւնս մեր զոր դա-
ւանեցաք՝ արկանել խունկս տիկնոջ երկնից, և նուի-
րել նուէրս . և կալով կացէք 'ի դաւանութեան ձերում,
26 և առնելով՝ արարէք զուխտն ձեր ։ * Վասն այդորիկ
լուարուք զպատգամ տն ամ յուդայ որ բնակեալդ էք
յերկրիդ եգիպտացւոց ։ աՀաւասիկ երդուայ յանձն
իմ մեծ՝ ասէ տր ած . եթէ կոչեսցի եւս անուն իմ 'ի
բերանոյ ամ առն յուդայ, ասել թէ կենդանի է տր
27 յամ երկրիս եգիպտացւոց ։ * զի աՀաւասիկ ես զար-
թուցեալ եմ 'ի վն դոցա չարչարել զդոսա, և ոչ առ-
նել բարի ։ Եւ սատակեսցին ամ արք յուդայ որ բնա-
կեալ են յերկրիդ եգիպտացւոց սրով և սովով, մինչև
28 նուաղեսցին ։ * և ապրեալքն 'ի սրոյ՝ դարձցին յերկ-
րէս եգիպտացւոց յերկիրն յուդայ՝ արք սակաւք թը-
ւով ։ Եւ ծանիցեն ամ մնացորդքն յուդայ որ բնակեալ
են

(20) Յօրինակին պկսէր . ժողովրդեանն հանդերձ կանամբքն, և ամ ժողովրդեանն որ ետուն նմա ։ (21) Ոմանք . Զոր արկանէք 'ի քաղաքսն ։ (22) Ոմանք . Յերեսաց չարեաց իրաց . . երկիրդ ձեր աւե" ։ (23) Ոմանք . Ոպ և այսօր ։ (24) Բզմք . Ցամ ժողովուրդն ։ (25) Ոմանք . Տիկնոջն երկնից . . զուխտսն ձեր ։ (26) Բզմք . Յամ երկրիս եգիպտացւոց ։ (27) Ոմանք . Եւ որ բնակեալ են յերկ" ։ (28) Ոմանք . Որ բնակեալ էին յերկրիդ ։

Digitized by Google

են յերկրին Եգիպտացւոց, թէ ո՛յր բան կայ, իմ թէ
նոցա։ * Եւ այս ձեզ նշանակ՝ ասէ Տէր, եթէ արարից ձեզ 29
այց ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ. զի գիտասջիք եթէ կալով
կայցեն բանք իմ ՚ի վերայ ձեր ՚ի չարիս։ * Այսպէս ա- 30
սէ Տէր. ահաւասիկ ես տաց զՓարաւոն Վափրէ ար-
քայ Եգիպտացւոց ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրոց, և ՚ի ձեռս
խնդրողաց անձին իւրոյ. որպէս ետու զՍեդեկիա արքայ
՚ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց թշ-
նամւոյ իւրոյ, և խնդրողի անձին նորա։

ԳԼ. ԽԵ.

Բանն զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ՝ առ Բարուքայ 1
որդի Ներեայ. յորժամ գրեաց զբանսս զայսոսիկ
՚ի մատենի ՚ի բերանոյ Երեմիայի, յամին չորրորդի Յո-
վակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Յուդայ։ * Այսպէս 2
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի՝ ՚ի վերայ քո Բարուք. * որ ասացեր թէ 3
վա՛յ ինձ՝ վա՛յ ինձ, զի յաւել Տէր աշխատութիւն ՚ի վերայ ցա-
ւոց իմոց. ննջեցի հեծութեամբ, և հանգիստ ո՛չ գտի։
* Այսպէս ասասցես ցնա։ Այսպէս ասէ Տէր. ահա 4
զոր ես շինեցի, ես ինձէն քակեցից, և զոր ես տնկեցի,
ես ինձէն խլեցից՝ զամենայն զերկիրն զայն։ * Եւ դու խնդ- 5
րես քեզ մեծամեծս. մի՛ խնդրեր. զի ահա ես ածից չա-
րիս ՚ի վերայ ամենայն մարմնոյ՝ ասէ Տէր. և տաց քեզ զանձն քո
՚ի գիւտս յամենայն տեղւոջ ուր և երթայցես անդր։

ԳԼ. ԽԶ.

ԽԲ ՚Ի վերայ Եգիպտոսի։ Բանն Տեառն՝ որ եղև առ Երեմիա մար- 1
գարէ՝ ՚ի վերայ ամենայն ազգացն Եգիպտացւոց։ * Եւ ՚ի վերայ 2
զօրացն Փարաւոնի Նեքաւովայ արքային Եգիպտաց-
ւոց, որ էր առ Եփրատ գետով ՚ի Քարքամիս. զոր ե-
հար Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց. յամին չոր-
րորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Հրէաստա-
նի։ * Առէք զէն և վահանս. մատուցէք ՚ի պատերազմ։ 3
* Կազմեցէք զերիվարս. հեծարո՛ւք սպառազինք. դի՛մք 4
զսաղաւարտս. առէք յառաջ զգեղարդունս. զգեցարո՛ւք

ԶՐ-

---

(29) Ոմանք. Թէ կալով կացցեն։ (30) Օրինակ մի. Զփա-
րաւոն վայ փառ. արքայ ե՛՛. ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։
Գլ. խե. (3) Ոմանք. Ննջեցի հեծութեամբ։ (4) Ոմանք. Եւ
զոր ես տնկեցից։ (5) Ոմանք. Ուր երթիցես անդր։
Գլ. խզ. (2) Օրինակ մի. Փարաւոնի Ներքաաւովայ։ (3) ՚Ի
Բազումս գիրս. Եւ վահանս. մատուցէք ՚ի պատ՛՛։ (3)(4) Յօ-
րինակին մերում և ըստ հայկական ուղղական գրենն բառս. Ա-
ռէք. կազմեցէք. հեծարուք. և՛ն. ըստ այսմ չէ յարուցեալ
գրենն ՚ի հրամայական եղանակի։ (4) Ոմանք. Դի՛մք զսաղաւարտս։

5 զզրահս ձեր: * Իսկ այդ զի՞նչ է: զա՛ սատակին զար-
հուրեալ իմն են, և յետս ընդդէմ չարժին, զի զօրա-
ւորք նց հարան. ՚ի փախուստ կացին, և ոչ դարձցին ՚ի
6 դոցանէ պատերազմէն շուրջանակի՝ ասէ տր: * Մի փա-
խիցէ թեթեւն, և մի ապրեսցի հզօրն. ՚ի կողմանս հիւ-
սիսոյ առ եփրատ գետով տկարացան, կործանեցան:
7 * Ո՞վ է սա որ իբրեւ զգետ յարուցեալ է, և իբրեւ զգետս
8 կուտակեալս ջուր զջուրբք: * Ջուրքն եգիպտացւոց
իբրեւ զգետ ելանէ, և իբրեւ զգետ խռովին ջուրք նր.
և ասէ. ելից և ծածկեցից զերկիր, կորուսից զքա-
9 ղաքս և զբնակիչս նր: * Հեծեալք յերիվարս, կազմե-
ցէք կառս, ելէք պատերազմօղք եթովպացւոց. և
լիբէացիք վահանաւորք զինու. և լիդացիք ելէք լարեցէք
10 զաղեղունս: * Զի օրն այն տն այ մերոյ, օր վրէժխնդ-
րութե է, առնուլ վրէժ ՚ի թշնամեաց իւրոց. և կերի-
ցէ սուր և յագեսցի, և արբեսցի յարենէ նց: զի զոհ
տն զօրութեց է յերկրէն հիւսւսոյ ՚ի վր գետոյն եփ-
11 րատայ: * Ե՛լ ՚ի գաղաադ, և առ ռետին կուսի
դստերն եգիպտացւոց. ՚ի զո՞ւր յաճախեցեր զբժշկու-
12 թիս քո, և օգուտ չիք ուստեք քեզ: * Լուան զգոյժ
քո ազգք, և աղաղակաւ քով լի եղև երկիր. զի պա-
տերազմօղ առ պատերազմօղն տկարացաւ, և անկան
13 երկոքեան ՚ի միասին: * Բանն զոր խօսեցաւ տր ՚ի ձեռն
երեմիայ մարգարէի ՚ի գալ նաբուքոդոնոսորայ արքային
14 բաբելացւոց, հարկանել զերկիրն եգիպտացւոց: * Գո՛յժ
տարարէք յեգիպտոս, և հնչեցէք ՚ի մագդոլ, և պատ-
ուէր տուք ՚ի մեմփիս, ասացէք ՚ի տափնաս. Թէ
15 արի և պատրաստեա՛ց, զի եկեր սուր զուռս քո: * ՚ի
փախուստ դարձաւ ցուլն քո ընտիր, ոչ մնաց՝ զի տր
16 լքոյց զնա: * Եւ բազմութիւն տկարացաւ, և անկան իւ-
րաքանչիւր առ ընկերի իւրում: և ասեն, արի՛ք և դարձ-
ցուք առ իւրաքանչիւր ժողովուրդ մեր, և յիւրաքան-
17 չիւր աշխարհ իւր՝ յերեսաց յունական սրոյն: * Կոչե-
ցէք.

---

(5) Ոսկան. Դոքա սատակին զար'': (5) Ոմանք. ՚ի նոցանէ պատերազմէն: (7) Բագրատ. Կուտակեալ զջուրս ջուրբք: (8) Ոսկան. Ջուրն եգիպտացւոց իբրեւ զ'': (9) Ոմանք. Հեծեալք յերիվարս... և ելէք պա'': (10) Ոմանք. Եւ ՚ի վր գետոյն եփ'': (11) Ոմանք. Ել գաղաադ և առ: (12) Ոմանք. Եւ աղաղակով քով: (13) Բագրատ. ՚ի ձեռն երեմիայի մարգա'': (13) Ոսկան. Եւ հարկանել զեր'': (14) Ոսկան. Եկեր սուր զկուռս քո: (16) Ոմանք. Եւ բազմութիւն տկարացան. և դարձցուք իւրաքանչիւր առ ժողովուրդ մեր.. յաշխարհ իւր.. յունականն սրոյն: (17) Ոմանք. Զփարաւոն, և երկեր եմնեկ:

Digitized by Google

ցէք զանուն փարաւոնի արքային եգիպտացւոց՝ աս-
ուին, և եսբիր, և մոեդ ։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, 18
որոյ Թագաւոր զօրութեանց անուն է նորա . զի իբրև զգա-
հաւանդակ 'ի լերինս, և իբրև զկարմեղոս 'ի ծովու ե-
կեսցէ ։ * Հանդերձ գերութեան՝ արա քեզ բնակեալդ 19
դուստր եգիպտացւոց . զի Մեմփիս յապականութիւն
եղիցի, և կործեսցի նմա վա՜յ առ 'ի չգոյէ բնակչաց նորա ։
* երինջ զարդարեալ գեղեցիկ՝ եգիպտոս ։ Հա՛տ հա- 20
տում 'ի հիւսիսոյ՝ եկն 'ի վր նր . * և վարձկանք նր 'ի 21
նմա իբրև եզինք պարարտակք . զի և նոքա 'ի փախուստ
դարձան առհասարակ, և ոչ հանդարտեցին . զի օր
կորստեան եկն 'ի վր նց, և ժամանակ վրէժխնդրու-
Թեան . * Ձայն նր իբրև զօձի որ շչիցէ, զի ընդ աւազ 22
գնասցեն ։ տապարաւորք եկեսցեն 'ի վերայ նր իբրև
զփայտահատս ։ * հատեք զանտառս նր՝ ասէ Տէր Տր՝ զո- 23
րոյ ո՛չըք անձնուցու զչափ . զի բազմացաւ առաւել քան
զմարախ, և ոչ է նց Թիւ ։ * Յամօթ եղև դուստրն ե- 24
գիպտացւոց . մատնեցաւ 'ի ձեռս հիւսիսային զօրացն ։
* Ասէ Տէր զօրութեանց Աստծ Իսլի . ահաւասիկ ես խնդրե- 25
ցից զվրէժ յամոնեայ որդւոյ նր, 'ի փարաւոնէ՝, և յե-
գիպտացւոց, և 'ի դից նց, և 'ի Թագաւորաց նր . և 'ի
փարաւոնէ՝ և 'ի յուսացելոց 'ի նա ։ * և մատնեցից զնս 26
'ի ձեռս խնդրողաց անձանց նց, և 'ի ձեռս Նաբուքո-
դոնոսորայ արքային բաբելացւոց, և 'ի ձեռս ծառայից
նր ։ Եւ յետ այնորիկ բնակեսցէ իբրև զաւուրսն՝ ասէ
Տր ։ * Բայց դու մի՛ երկնչիցիս ծառայ իմ յակոբ . և 27
մի՛ զարհուրեսցիս իսլ . զի ահաւասիկ ես զերծուցանեմ
զքեզ 'ի հեռաստանէ, և զզաւակ քո 'ի գերութենէ նց ։
և դարձցի յակոբ և դադարեսցէ, և ննջեսցէ . և ոչոք
իցէ որ լլկեսցէ զնա ։ * Եւ դու մի՛ երկնչիր ծառայ իմ 28
յակոբ՝ ասէ Տր . զի ես ընդ քեզ եմ, Թէ արարից վախ-
ճան ամ ազգաց ուր ցրուեցի զքեզ անդր . այլ քեզ
ոչ

(18) Ոմանք . Իբրև զգահաւանդ 'ի լերինս ։ (18) 'Ի
գոյն" . 'Ի եբր՝ զգահաւանդակ, նշանակէ՝ Թաբաւր ։ (19) Յո-
մանս պակասի . Արա՛ քեզ բնակեալ դուստր եգիպտաց" ։
(19) Օրինակ մի . Նմա վկայ առ 'ի չգոյէ բն" ։ (20) Ոսկան .
Զարդարեալ և գեղե" ։ (21) Բազումք . Եւ վարձանք նր 'ի
նմա ։ (21) Յօրինակին պակասէր . Նորա 'ի նմա իբրև ե" ։
(22) Ոմանք . Իբրև զձայն օձի որ . . եկեսցեն 'ի վր նց ։
(23) Ոմանք . Զի բազմացի իբրև զմարախ, և ոչ իցէ նց
Թիւ ։ (24) Ոմանք . Դուստր եգիպտոսի ։ (25) Ոմանք .
Եւ 'ի դից նր, 'ի Թգրաց նր ։ (26) Բազումք . Բնակեցուցից
իբրև զառ" ։ (27) Ոմանք . Որ լլկեսցէ զնա ։ (28) Ոմանք .
Ուր մերժեցի զքեզ անդ . այլ քեզ ոչ արարից վախճան ։

Digitized by Google

ոչ արարից վախճան։ և խրատեցից զքեզ յիրաւունս,
և քաւելով ոչ քաւեցից զքեզ։

Գլ. ԽԷ.

1 Ի վերայ Այլազգեաց։ Բանն Տն՝ որ եղև առ Երեմիա
մարգարէ 'ի վր այլազգեաց, մինչչև հարեալ էր
2 փարաւոնի զԳազա։ * Այսպէս ասէ Տր. Ահաւասիկ
ջուրք ելանեն 'ի հիւսւսոյ, և եղիցին հեղեղատք յորդա-
դանել, և ողողեսցեն զերկիր լրիւ իւրով, զքաղաքն
և զբնակիչս նր։ Բողոք բարձցեն մարդիկ, և աղաղա-
3 կեսցեն ամ բնակիչք երկրին, * 'ի ձայնէ ասպատակի
նր, 'ի զինուց ոտից նր, և 'ի շարժելոյ կառաց նր, և 'ի
շառաչելոյ անուոց նր։ Եւ ոչ դարձցին հարք առ որ-
4 դիս իւրեանց 'ի լքմանէ ձեռաց իւրեանց՝ * յաւուրն
յորում գայցէ կորուսանել զամ այլազգիսն։ Եւ կո-
րուսից զծուր և զծայդան, և զամ մնացորդս օգնակա-
նութե նց։ և սատակեսցէ Տր զայլազգիս զմնացորդս
5 կղզեացն՝ և զԳամրաց։ * Հասցէ կնդութե 'ի վր Գա-
զայ. կործանեցաւ Ասկաղոն, և մնացորդքն Ենակե-
6 մայ։ մինչև յերբ կոտորեսցես * սուրդ Տն. մինչև ցերբ
ոչ դադարիցես. դարձիր 'ի պատեանս քո, դադարեա՛
7 և մերրացի՛ր։ * Զիարդ դադարիցէ. զի Տր հրամայեաց
զնա 'ի վր Ասկաղոնի, և 'ի վր ծովեզերեայցն մնա-
ցելոց զարթնուլ։

Գլ. ԽԸ.

1 Ի վր Մովաբու։ Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց Ած Իսրայէ-
ղի 'ի վերայ Նաբաւու, զի կորեաւ։ յամօթ եղև
առաւ Կարիաթեմ. յամօթ եղև Մասողամն. 'ի պարտու-
2 թիւն մատնեցաւ։ * Եւ ոչ ևս եղեն պարծանք Մովաբա-
յեցւոցն. խորհեցաւ 'ի վր նր չարիս. եկայք հա-
տուսցուք զնա յազգէ և լռելով լռեսցէ, զկնի քո շրջեսցի
3 հուր։ * Զի ձայն գուժողաց յորոնիմայ. սատա-
4 կումն և բեկումն մեծ * բեկաւ Մովաբ։ Գոյժ տուք 'ի
5 Զոգորա. * զի լցաւ Աղովթ լալովք։ ելցէ. լալով ընդ
ճանապարհն Որոնիմայեմայ։ Տագնապ և գոյժ բեկման
լուայ։

Գլ. ԽԷ. (2) Ոմանք. Զքաղաքս և զբնակիչս։ (3) Ոմանք.
Եւ 'ի զինուց ոտից։ (3) (4) Ոմանք. իւրեանց։ Լքման 'ի
ձեռաց իւրեանց... զի սատակեսցէ Տր զայլ։ (5) Ո-
մանք. Ենակեմայ. մինչև յերբ կոտորիցես։
Գլ. ԽԸ. (1) Ոմանք. Վայ 'ի վր Նաբաւայ.. յամօթ եղև
Մասողամ։ (4) Ոմանք. Գոյժ տուք 'ի Սեգովր. կամ, 'ի
Զոգար։ (5) Ոմանք. Զի լցաւ աղաւոթ լալեօք...և
գոյժ և բեկումն լուայ։

Digitized by Google

չուայ։ * փախերո՛ւք՝ և ապրեցուցէք զանձինս ձեր. 6
և եղիջիք իբրև ցցիռ յանապատի։ * Քանզի յուսացեալ 7
էիր յամուրս քո. և կալցին նեղութիւնք և դու ըմբռնես_
ցիս, և ելցէ Քամովս ՚ի գերութիւն, քուրմք նորա և իշխանք
նորա։ միանգամայն։ * Հասցէ սատակումն ՚ի վերայ ամենայն քա_ 8
ղաքաց. և մի՛ քաղաք մի՛ ապրեսցի, և կորիցէ դաշտն՝
և սատակեսցի դաշտականն։ Ա՛յսպէս ասէ Տէր. * տո՛ւք 9
նշանակ Մովաբու. զի ապականութեամբ ապականեսցի, և ամենայն քա_
ղաքք նորա յանապատ եղիցին առ ՚ի չգոյէ բնակչաց։
* Անիծեա՛լ լիցի որ գործէ զգործ Տեառն հեղգութեամբ. և 10
անիծեա՛լ լիցի որ մերժացուսցէ զսուր իւր յարենէ նորա։
* Հանգուցեալ էր ՚ի մանկութենէ իւրմէ Մովաբ. և յու_ 11
սացեալ էր ՚ի փառս իւր. և ոչ թափեալ ամա՛ն յաման_
նոյ, և ոչ երթեալ ՚ի գերութիւն. վասն այնորիկ կայր համ
նորա ՚ի նմին, և հոտ նորա ոչ պակասեաց։ * Վասն այնորիկ 12
ահա աւուրք գան՝ ասէ Տէր, և առաքեցից նմա կործա_
նուցիչս, և կործանեսցեն զնա. և զանօթս նորա մանրես_
ցեն, և զամանս նորա փշրեսցեն։ * Եւ ամաչեսցէ Մովաբ 13
՚ի Քամովսայ, որպէս ամաչեաց տունն Իսրայէլի ՚ի Բեթելայ յու_
սոյն իւրեանց։ * Զիա՞րդ ասիցէք թէ հզօրք եմք, և 14
այրք զօրաւորք պատերազմի։ * Կորեաւ Մովաբ՝ և քա_ 15
ղաքք նորա, և ընտիրք ընտիր երիտասարդք նորա անկա՛ն ՚ի
սպանումն. ասէ արքայ՝ որոյ Տէր զօրութեանց անուն է
նորա։ * Մերձ է ՚ի հասանել օր Մովաբու, և չարիք նորա 16
արագեն յոյժ։ * Խախտեցէ՛ք զնա շուրջանակի. ամե_ 17
նեքին որ գիտէք զանուն նորա, ասացէ՛ք՝ զիա՞րդ խոր_
տակեցաւ ցուպն գեղեցիկ, գաւազանն մեծապանծ։
* Էջ ՚ի փառաց, և նի՛ստ ՚ի գիջի խոնարհական դուստր 18
Դիբոնայ, զի կորեաւ Մովաբ. եհաս ապականիչ ամ_
րոցաց քոց։ * Կա՛ց յանցս ճանապարհաց և հայեա՛ց՝ 19
որ նստիս յԱրոյեր, և հա՛րց զփախստականն՝ և զապ_
րեալս, և ասասջի՛ր զի՞նչ գործեցաւ։ * Յամօթ եղև 20
Մովաբ զի խորտակեցաւ. ճչեա՛ և աղաղակեա՛ և գո՛չ
առ Առնոն՝ թէ կորեաւ Մովաբ։ * Եւ դատաստան 21
տանիք

---

(9) Ոմանք. Տուք նշան Մովաբու։ (10) Ոմանք. Որ գոր_ծիցէ զգործ Տեառն.. որ մերժացուցանէ զսուր իւր յարենէ"։ (11) Բազումք. Եւ չէր թափեալ ամանն։ (12) Ոմանք. Եւ առաքեցից ՚ի նմա կործանս"։ (13) Ոսկան. ՚Ի Բեթելայ յուսոյ իւրոյ։ (15) Ոմանք. Եւ քաղաքք նորա։ (16) Օրինակ մի. Մերձ էր հասանել աւուր Մովաբու։ (18) Ոմանք. Դուստր եղերանչաց... և եհաս ապականիչ"։ (19) Ոմանք. Յարուէր. հարց զփախստականս և զապրեալս։ (20) Ոսկան. Յառնոն և ՚ի ձէն թէ կոր"։ (21) Բազումք. Հասանել զամն յերկիրն Միսովրայ։

տանք հասեալ գոն յերկրին Միսովրայ, 'ի Քեղոնէ, և յաս-
22 սա, և 'ի Մովփաթ, * և 'ի Դեբոն, և 'ի Նաբաւ, և 'ի
23 տունն Դեբղաթեմայ: * և 'ի Կարաթեմ, և 'ի տունն
24 Գամոլայ, և 'ի տունն Մաւոնայ, * և 'ի Կարիաւովթ.
և 'ի Բոսոր, և յամ քաղաքս երկրին Մովաբայ 'ի հեռա-
25 ւորս և 'ի մերձաւորս: * Խորտակեցաւ եղջեւրն Մովա-
բու, և յանդգնութիւն նորա խորտակեցաւ՝ ասէ Տէր:
26 * Արբեցուցէք զնա, զի 'ի վերայ Տն մեծաբանեաց.
ծափծափի հարցէ Մովաբ, և եղիցի 'ի կատականս և
27 ինքն: * Զի ոչ եթէ 'ի ծաղր ինչ էր քեզ Իէլ, և 'ի գո-
ղոնս գտան. յորժամ մարտնչէիր ընդ նմա նովաւ գե-
28 րեացիս: * Թողին զքաղաքս՝ և բնակեցան 'ի քարա-
ծերպս բնակիչք Մովաբու. եղեն իբրև զաղաւնիս բու-
29 նեալք 'ի քարածերպս և 'ի բերանս սորոց: * Լուայ
զհպարտութիւն Մովաբու. զի հպարտացաւ յոյժ բարձ-
րութի նր՝ և հպարտութի իւր՝ և ամբարտաւանութի
30 իւր: և բարձրացաւ սիրտ նր. * և ես ծանեայ զգործս
նր: ոչ ապաքէն բաւ կարծ նր լիցին բաղումք նորա.
31 այլ նա ոչ այնպէս արար: * Վն այնորիկ ճիչ բարձէք
'ի վր Մովաբու. գուժեցէք յամ կողմանց Մովաբու.
32 'ի վր արանց խզելոց՝ փետելոց՝ մրելոց: * և մրմնջեա-
ցէ իբրև զլալիւնն յազերայ: Լացցուք զքեզ այգիդ սա-
բեմայ. բարունակք քո ձգեցան ընդ ծով. քաղաքք յա-
զերայ հասին 'ի վր մրգոց քոց, և 'ի վր կթոց քոց և
33 հաս ապականութի: * Մաշեցաւ ուրախութի և ցնծու-
թի 'ի կարմելայ՝ և յերկրէն Մովաբացւոց: գինի էր 'ի
հնծանս քո. ընդ առաւօտս ոչ կոխեցին, և ընդ երեկս
34 ոչ հանին զձայն հնծանահարաց: * յաղաղակէն յեսե-
բոնայ մինչև յեղեալ, և մինչև յասսա. քաղաքք նց և-
տուն զձայնս իւրեանց 'ի սեգովրայ մինչև յերոնայիմ.
և գոյժ 'ի սաղեսայ. զի և ջուրն եպերիմայ 'ի տապ խոր-
շա-

(22) Բաղում՟. Եւ 'ի տունն դեբղաթաիմայ. կամ, դեա-
ղաթաիմայ: (23) Բաղում՟. Եւ 'ի կարիաթեմ: (24) Ո-
մն. Եւ 'ի կարիովթ, և 'ի բո": (26) Ոմանք. Արբուցէք
զնա, զի .. ծափս զծափի հարցէ: (27) Բազում. Եւ ոչ 'ի
գողոնս գտան: (28) Ոմանք. Եւ բնակեցին 'ի քարա-
ծերպս բնակիչք Մովաբայ .. 'ի քարածերպս 'ի բերանս
սո": (31) Ոմն. փետտելոց՝ մրելոց: (32) Ոմանք. Ա-
գիդ սեբեմայ .. ձգտեցան ընդ ծով .. հասին 'ի վերայ
մրգոց քոց: (33) Ոմանք. Եւ ընդ երեկոյս ոչ հանին:
(33) Ոմն. Ոչ հանին զձայնն ձայնահարաց: (34) Ո-
մանք. Մինչև ցյեղեալեայ, և մինչև ցյասսայ .. և գոյժ 'ի
սաղիսիայ: զի և ջուրն նեբերիմայ: (34) Ոմն. Մին-
չև յասսա ... մինչև յորոնայիմ:

[illegible]

ԳԼ. ԽԹ.

[illegible]

[illegible]

2 ՚ի քաղաքս նոյա բնակէ : * Վն այսորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տէր, և լսելի արարից յՌաբբաթ որդւոցն ա-
մոնայ զղօղանջ պատերազմաց . և եղիցին յանապատ և ՚ի կո-
րուստ, և բագինք նոյա հրով այրեսցին . և առցէ Իէղ
3 զիշխանութիւն իւր՝ ասէ Տէր : * Գոչեա՛ Եսեբոն՝ զի կո-
րեաւ Գէհ . բողոք բարձէք դստերք Ռաբբայ . քրձազ-
գածք եղերուք՝ և մոլեգարուք . նուագ առէք՝ և յորս-
կոյս յայնկոյս ընթացարուք զցանկովք . զի Մելքոմ
՚ի գերութիւն երթիցէ, քուրմք նորա և իշխանք ՚ի միասին :
4 * Զի՞ ցնծայցես ՚ի խորաձորս քո զէփ, և ՚ի դաշտս քո
դուստր ժպրհութե . որ յուսացեալն էիր ՚ի գանձս քո և
5 ասէիր՝ ո՞ գայցէ ՚ի վերայ իմ : * Ահաւասիկ ես ածից ՚ի
վր քո երկիւղ՝ ասէ Տէր զօրութեանց յամ կողմանց շուրջ
զքև բնակելոց . և ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր կողմ .
6 և ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ զթափառականսն : * Եւ յետ
այնորիկ դարձուցից զգերութիւն որդւոցն Ամոնայ՝ ա-
սէ Տէր :

7 * ՚Ի վերայ Եդովմայ : Ա՛յսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . ոչ ևս
գոյ իմաստութիւն ՚ի Թեման . կորեաւ խորհուրդ ՚ի հանճա-
8 րեղաց . զնաց իմաստութիւն նոցա : * Խաբեցաւ տեղի
նց : ծածկեցարուք ՚ի նստել բնակիչք Դեդանայ, զի
զժուարութիւն արար : ածի ՚ի վր նց ժամանակ՝ յորում
9 այց արարից նմա : * Զի կթողք հասին ՚ի վր քո, և ոչ
թողցեն ՚ի քաղ մնացորդս . իբրև գողք գիշերոյ դիցեն
10 զձեռս իւրեանց ՚ի վր նց : * Զի ես կործանեցի զԵ-
սաւ . և յայտնեցի զծածուկս նր, և թաքչել ոչ կարաս-
ցեն : կորեաւ զաւակ նր ՚ի ձեռանէ եղբօր և դրացւոյ
11 իւրոյ : * Եւ չիք մնալ որբոցն քոց թէ կեցցէ . և այրիք
12 նց յիս յուսասցին : * Զի այսպէս ասէ Տէր . ահա որոց
ոչ էր օրէն ըմպել զբաժակն՝ արբին ըմպելով . և դու
արդարանալով արդարանայցես . ոչ արդարանայցես, այլ
13 ըմպելով արբցես : * Զի յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տէր,
թէ

միջքամ . կամ, մոլջքամ ղզաղ : (2) Ոմանք . Եւ լու ա-
րարից . . և բագինք նոյա հրով այ'' : (3) Ոմանք . Գոչեցայ
Եսեբոն . . և յայսկոյս և յայնկոյս . . զցանկովք . զի Մելք-
քոմ : (4) Ոմանք . Զի ցնծացես . կամ, ցնծացայց ես ՚ի
խորաձս քո . . և ասէիր ո՞վ գայցէ : (5) Ոմանք . Ահաւա-
սիկ ես ՚ի վր . . որ ժողովեսցէ զթափառականսն : (8) Ո-
մանք . Խաբեցաւ տեղի նց . . բնակիչք Դադանայ . . այց
արարի նմա : (8) ՚Ի լուսն''. Դժուարին արար ած ՚ի վր
նց . հանդերձեալն առանց ՚ի բնաբ'' : (11) Բաղդ . Որբոցն քոց :
(12) Ոմանք . Ահա որոյ ոչ . . արբին ըմպելով, կամ, ըմպեսս
և դու . ար'' : (13) Բնաբանդ . Եղիցին ՚ի մէջ բաժնի . . .
քաղաքք նոյ եղիցին աւերակք յաւիտենից :

չանկի եղիցի ։ * Եւ կորուսից զՄովաբ՝ ասէ Տէր ․ որ ե֊ 35
լանէր 'ի բագինս՝ և արկանէր խունկս աստուածոց օ֊
տարաց ։ * Վա՛ սիրտ իմ 'ի վ՛ն Մովաբու իբրև 36
զփող գոչեսցէ ․ սիրտ իմ 'ի վերայ արանց առ որմովքն
խաղելոց իբրև զհնչիւն փողոյ ․ վ՛ն այնորիկ զորինչ ստա֊
ցաւ՝ կորեաւ 'ի մարդկանէ ։ * Ամ՛ գլուխք ընդ ամ՛ 37
տեղիս գերծցին ․ և ամ՛ մօրուք խուզեսցին ․ և ամ՛ ձեռք
կոծեսցին ․ և ամ՛ հաստակ քրձազգածք եղիցին ։ * Եւ 38
յամ՛ տանիս Մովաբայ և 'ի հրապարակս նր՛ ամենեւին
կոծ ․ զի խորտակեցի զՄովաբ իբրև զաման՝ որ ոչ իմիք
իցէ պիտանացու՝ ասէ Տէր ։ * Զիա՛րդ փոփոխեցաւ ․ 39
ո՛ղբս առէք ․ զիա՛րդ դարձոյց զԹիկունս իւր ․ ամա֊
չեաց և եղև 'ի ծաղր և 'ի քէնս ամենեցուն որ շուրջ
զնովաւ ։ * Զի այսպէս ասէ Տէր ․ անհաւասարելի իբրև 40
զարծուի դիմեսցէ, և տարածեսցէ զձեռս իւր 'ի վ՛ն
Մովաբու ։ * Առաւ Կարիովթ, և ըմբռնեցան ա֊ 41
մուրք նր՛ ․ և եղիցի սիրտ զօրաւորացն Մովաբայ յաւուր
յայնմիկ իբրև զսիրտ կանանց յերկանս ։ * և կորիցէ 42
Մովաբ 'ի բազմութենէ ․ զի 'ի վ՛ն Տն մեծաբանեաց ։ * Վի՛հ, 43
և ո՛րս, և որոգայթ 'ի վերայ քո որ բնակեալդ ես 'ի Մո֊
վաբ ։ * և որ փախիցէ յերեսաց ահին՝ անկցի 'ի վիհն ․ 44
և որ ելանիցէ 'ի վհէ անտի՝ ըմբռնեսցի յորոգայթէն ․
զի ածից զամ՛ 'ի վ՛ն Մովաբու յամին յորում հանդէս
արարից նոցա՝ ասէ Տէր ։ * Եւ յարկան յԵսեբոնայ հա֊ 45
սին փախստեայք յորոգայթէն ․ զի հուր ել յԵսեբո֊
նայ, և բոց 'ի քաղաքէն Սեհոնայ, և եկեր զիշխանս Մո֊
վաբայ, և քննեաց զորդիսն աղմկաց ։ * Վա՛յ քեզ Մո֊ 46
վաբ, կորուսեր զժողովուրդն Քամովսայ ․ զի առան
ուստերք նր՛ և դստերք նր՛ 'ի գերութիւն ։ * և դարձու֊ 47
ցից զգերութիւն Մովաբու յաւուրս յետինս՝ ասէ Տէր ։
Մինչև ցայս վայր են դատաստանք Մովաբու ։

ԳԼ․ ԽԹ․

'Ի ՎՐ Որդւոցն Ամոնայ ։ Այսպէս ասէ Տէր ․ միթէ որ֊ 1
դիք ոչ իցեն Իղի ․ կամ յանձանձիչս ոչ իցէ նց ․
ընդէ՞ր ամփոփեաց Մեղքոմ զԳաադ ․ և ժողովուրդ նորա
'ի

---

(37) Ոսկան ․ Եւ ամ՛ ձեռք կործեսցին ։ (37) Բռ՛նփ ․ Եւ ամ՛ հաստակք քր՛՛ ։ (38) Ոսկան ․ Զի խորտակեցից ։ (39) Ոսկան ․ Եւ եղև 'ի ծաղր ամէցուն ։ (41) Ոսկան ․ Առաւ կարիոթ ։ (42) Ոմանք ․ Եւ կորեաւ Մովաբ ։ (44) Ոմանք ․ Որ փախիցէ ։ (45) Ոմանք ․ 'Ի յարկան եսեբոնայ ․ ․ և քննեաց զորդիսն ատաղձեայ ։ (47) Ոմանք ․ Եւ դարձուցից զգերութիւն յաւուրս յա՛՛ ։ (47) Յօրինակին ․ Յաւուրս յետին ։ Գլ․ ԽԹ ․ (1) Ոմանք ․ Կամ յանձանձիչ չիցէ նորա ․ ․ ․

2 ՚ի քաղաքս նորա բնակէ : * Վա՛սն այսորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տէր, եւ լո՛ւր արարից յաւարառութիւն որդւոցն ա-
մոնացւոց պատերազմ քաղաքացն . եւ եղիցին յանապատ եւ ՚ի կո-
րուստ, եւ բագինք նորա հրով այրեսցին . եւ առցէ Իէլ
3 զիշխանութիւն իւր՝ ասէ Տէր : * Գոչեա՛ Եսեբոն՝ զի կո-
րեաւ Գէհ . բողո՛ք բարձէք դստերք Հռաբայ . քրձազ-
գածք եղերուք՝ եւ մալեցարո՛ւք . խո՛ւզ արկէք՝ եւ յայս-
կոյս յայնկոյս ընթացարո՛ւք պարսպովք . զի Մելքոմ
՚ի գերութիւն երթիցէ, քուրմք նորա եւ իշխանք ՚ի միասին :
4 * Զի՞ ցնծայցես ՚ի խորաձորս քո դէմ, եւ ՚ի դաշտս քո
դստեր ժպրհութեան . որ յուսացեալ էիր ՚ի գանձս քո եւ
5 ասէիր՝ ո՞ եկեսցէ ՚ի վերայ իմ : * Ահաւասիկ ես ածից ՚ի
վ՛ր քո երկեւղ՝ ասէ Տէր զօրութեանց յամենայն կողմանց շուրջ
զքեւ բնակելոցդ . եւ ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր կողմ .
6 եւ ո՛չ ոք իցէ որ ժողովեսցէ զԹափառականսն : * Եւ յետ
այսորիկ դարձուցից զգերութիւն որդւոցն Ամոնայ՝ ա-
սէ Տէր :
7 * ՚Ի վերայ Եդովմայ : Ա՛յսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . ո՛չ եւս
գոյ իմաստութիւն ՚ի Թեման . կորեաւ խորհուրդ ՚ի հան-
8 ճարեղաց . գնա՛ց իմաստութիւն նոցա : * Խաբեցաւ տեղի
նորա : ծածկեցարուք ՚ի նստել բնակիչք Դեդանայ, զի
զծանրութիւն արար : ածի ՚ի վ՛ր նորա ժամանակ՝ յորում
9 այց արարից նմա : * Զի կթողք հասին ՚ի վ՛ր քո, եւ ո՛չ
Թողցեն ՚ի նմա մնացորդս . իբրեւ գողք գիշերոյ դիցեն
10 զձեռս իւրեանց ՚ի վ՛ր նորա : * Զի ես կողոպտեցից զԵ-
սաւ . եւ յայտնեցից զծածուկս նորա, եւ Թաքչել ո՛չ կարաս-
ցեն : կորեաւ զաւակ նորա ՚ի ձեռն եղբօր եւ դրացւոյ
11 իւրոյ : * Եւ չիք մնալ որբոյն քում Թէ կեցցէ . եւ այրիք
12 նորա յիս յուսասցին : * Զի ա՛յսպէս ասէ Տէր . ահա որոց
ո՛չ էր օրէն ըմպել զբաժակն՝ արբին ըմպելով . եւ դու
արդարացելովդ արդարանայցես . ո՛չ արդարանասցես, այլ
13 ըմպելով արբցես : * Զի յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տէր,
Թէ

մերձաւորս . կամ, մօտաւորս զգաւառ : (2) Ոմանք . Եւ լուր ա-
րարից . . եւ բագինք նորա հրով այր՛՛ : (3) Ոմանք . Գոչեսցի
Եսեբոն . . եւ յայսկոյս եւ յայնկոյս . . պարսպով . զի Մելք-
քոմ : (4) Ոմանք . Զի ցնծասցես . կամ, ցնծացայցես ՚ի
խորաձորս քո . . եւ ասէիր ով դիմեսցէ : (5) Ոմանք . Ահաւա-
սիկ ես ՚ի վ՛ր . . որ ժողովեսցէ զԹափառականսն : (8) Ո-
մանք . Խաբեցաւ տեղի նորա . . բնակիչք Դադանայ . . այց
արարից նմա : (8) ՚Ի լուսան՛՛ . Դժուարինս արար ած ՚ի վ՛ր
նորա . համաձայն ոմանց ՚ի Եբրայ՛՛ : (11) Բազումք . Որբոյն քում :
(12) Ոմանք . Ահա որոց ոչ . . արբին ըմպես, կամ, ըմպեսս
եւ դու . ար՛՛ : (13) Բազումք . Եղիցին ՚ի մէջ բաժնի . . .
քաղաքք նորա եղիցին աւերակք յաւիտենից :

թէ յապականութիւն՝ և 'ի նախատինս՝ և յանապատ, և
յանէծս եղիցիս 'ի մէջ բաժնի նր̃, և ամ̃ քաղաքք նց̃
եղիցին աւերակք յաւիտեան ։ * Լո՛ւր լուայ 'ի տ̃է, և 14
հրեշտակս յազգս առաքեաց ․ ժողովեցարո՛ւք և
հասէ՛ք 'ի վ̃ր նր̃ ․ արի՛ք ելէ՛ք 'ի պատերազմ ։ * զի ա- 15
հաւասիկ ես փոքրկեալ ես՝ և անարգ զքեզ 'ի մէջ ազ-
գաց արհամարհեալ 'ի մէջ մարդկան ։ * Ամբարտաւանութի 16
քո հարոյց զքեզ զայր ․ լրբութիւն սրտի քոյ արար զքեզ
ծակամուտ վիմաց, և ուր զզօրութիւն բարձրացեալ բլրոյն
քոյ ․ զի եթէ բարձրացուսցես իբրև զարծուի զբոյն
քո, և անտի իջուցից զքեզ՝ ասէ տ̃ր ։ * Եւ եղիցի Ե- 17
դովմ յանապատ ․ և ամ̃ որ անցանիցէ ը̃նդ նա՝ զարմաս-
ցի, և շչեսցէ 'ի վ̃ր ամ̃ հարուածոց նր̃ ։ * ո՛րպէս կործա- 18
նեցաւ Սոդոմ և Գոմոր և բնակիչք նր̃ ասէ տ̃ր ․ և մի՛
նստցի 'ի նա մարդ՝ և մի՛ բնակեսցէ 'ի նմա որդի մար-
դոյ ։ * Ահաւասիկ իբրև զառեւծ ելցէ 'ի միջոյ յորդա- 19
նանու 'ի տեղին եթեմայ ․ զի վաղվաղակի հալածական
արարից զնա 'ի նմանէ ․ և ո՞վ է ընտրեալ 'ի նմա, և ո՞յց
արարից նմա, կամ ո՞վ ընդդէմ դառնայցէ ինձ ․ կամ
ո՞վ իցէ այն հովիւ որ ընդդէմ կայցէ երեսաց իմոց ։
* Վ̃ն այդորիկ լուարո՛ւք զխորհուրդ տ̃ն զոր խորհե- 20
ցաւ 'ի վ̃ր եդովմայեցւոց, և զխորհուրդ նր̃ զոր խոր-
հեցաւ 'ի վ̃ր բնակչաց թեմանայ ։ Եթէ ոչ հարցեն յե-
տինք ոչխարացն, բայց եթէ յաւերեսցեն կայքն քակ-
ումն նց̃ ։ * 'Ի ձայնէ կործանման նր̃ շարժեցաւ եր- 21
կիր ․ ճիչ քո եհաս 'ի ծով կարմիր, և լսելի եղև աղա-
ղակ քո ։ * ահաւասիկ իբրև զարծուի երևեսցի, և սլա- 22
ցի ; և տարածեսցէ զթևս իւր 'ի վ̃ր ամրոցաց նր̃ ։ Եւ
եղիցի սիրտ զօրաւորացն եդովմայ յաւուր յայնմիկ
իբրև զկնոջ կանանց յերկունս ։

ԽԹ * 'Ի Դամասկոս ։ Յամօթ եղև եմաթ՝ և արփաթ ․ զի 23
լուր չարեաց լուան, յիմարեցան 'ի ծովուն ․ զայրա-
ցան՝ և հանգչել ոչ կարացեն ։ * Լքաւ դամասկոս ․ 24
դարձաւ 'ի փախուստ և կործանեցաւ ․ դողումն կա-

լաւ

(14) 'Ի բազում օրին․ Յազգս ազգս առաքեաց ․․ արիք և ե-
լէք՝ ի ։ (16) Ոմանք․ Բլրոցն քոց ․․ ոչ արծուի զբոյն քո ։
(18) Այլ․ Եւ մի նստցի 'ի նմա մարդ ։ (19) Ոմանք․
Ահաւասիկ ․․ 'ի տեղին եթանայ ․․ հալածականս ա՛․
․․ և կամ ով իցէ ։ (20) Ոմանք․ Եւ ոչ հարցեն յետինք
․․ եթէ յաւեր կայցեն քակումն․ կամ, քանդումն նց̃ ։
(21) Ոմանք․ Կործանմանն նց̃ ։ (22) Ոմանք․ Ահաւասիկ
իբրև զարծուի վերասցի ․․ զթևս իւր 'ի վ̃ր ամրոցին․
կամ, ամրոցն նր̃ ։ Այլ օրինակ․ 'Ի վ̃ր բօսրանայ ։ (24) Ո-
մանք․ Դողումն կալաւ զնա ։

Digitized by Google

լաւ զնա, և երկուոք ձեռակերտին զնա երբեք զծննդակա-
25 նի ։ * Եւ զխամբդ է․ զի ոչ թողցես զքաղաքն իմ, զաւանն
26 զոր սիրեցի ։ * Վս այնորիկ անկցին երիտասարդք ՚ի
հրապարակս քո, և ամ արք պատերազմողք կործանես-
27 ցին յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր զօրութեանց ։ * Եւ վառե-
ցից հուր ՚ի պարիսպն Դամասկոսի, և կերիցէ զհրա-
պարակս որդւոյն Ադերայ ։
28 * ՚Ի Կեդարու ։ ՚Ի վր տիկնոջ հանդրուանին զոր ե-
հար Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց ։ Այսպէս
ասէ Տր․ արիք ելէք ՚ի վր կեդարու, և հարէք զոր-
29 դիսն կեդեմայ ։ * զխորանս նց և զխաշինս նց․ առցեն
զհանդերձս նց և զամ կահ և զկարասի նց․ և զուղտե-
րամակս նց առցեն իւրեանց ։ և կոչեցէք ՚ի վր նոցա
30 կորուստ շուրջանակի ։ * Փախուցէք առաւել․ խորե-
ցէք ՚ի նստել բնակիչք հանդրուանիդ՝ ասէ Տր․ զի
խորհուրդ խորհեցաւ ՚ի վր ձեր Նաբուքոդոնոսոր ար-
քայ բաբելացւոց․ խորհեցաւ ՚ի վր քո խորհուրդ․
31 * արի ել ՚ի վր ազգին զաղարելոյ որ նստի ՚ի հանդա-
րտեան՝ ասէ Տր․ որոց ոչ դրունք, և ոչ նիգք, առան-
32 ձինն բնակեալ են ։ * Եւ եղիցին ուղտերամակք նց յա-
ւառ, և բազմութիւն խաշանց նց ՚ի կորուստ․ և հոսեցից
զն ամ հողմս փչապատակառեալս առ երեսօք, և յամ կող-
33 մանց նց ածից նց կործանումն՝ ասէ Տր ։ * Եւ եղիցի
հանդրուանն բնակութիւն ջայլամանց, և անապատ մինչև
յաւիտեան ։ և մի բնակեսցէ ՚ի նմա մարդ, և մի նստցի
՚ի նմա որդի հողածնի ։
34 ՚Ի Ելամայ ։ * Բանն Տն՝ որ եղև առ Երեմիա մարգա-
րէ վս Ելամայ յսկզբան թագաւորութեն Սեդեկիայ,
35 արքայի յուդայ՝ և ասէ ։ * Այսպէս ասէ Տր զօրու-
թեց ած Իլի․ ահաւադիկ խորտակեցից զաղեղն Ելա-
36 մայ, իշխանութեն բանաւորութե նց ։ * և ածից ՚ի վր Ե-
ղամայ չորս հողմս ՚ի չորից կողմանց երկնից, և ցրուե-
ցից

(25) Ոմանք․ Եւ զխարդ էր․․ զոր սիրեցին ։ (25) Օրինակ մի․ Զի ոչ թողցես զեմ ասէ զքաղաքն իմ ։ (27) Ոմանք․ ՚Ի պարիսպս դամասկոսի․․ որդւոյն Ադերայ ։ (28) Օրինակ մի յաւելու․ ՚Ի վր կեդարու․ որ էն արաբացիք ։ (28) Յօրինակին․ Ելէք ՚ի վր կենդարու ։ (28) Ոմանք․ Զորդիսն կեդամայ ։ (29) Ոմանք․ Եւ զամ զկահ․․ ՚ի վր նոցա կորուստ ։ (30) Ոսկան․ Փախերուք առաւել․ խո՛ ։ (33) Ոմանք․ Եւ մի բնակեսցէ անդ մարդ ։ (34) Օրինակ մի յաւելու․ ՚Ի վր Ելամայ, այսք էն պարսիկք ։ (34) Ոմանք․ Վս Եղամայ․ ի սկզբան ։ (35) Ոմանք․ Ահաւասիկ խորտակեցաւ աղեղն եղամայ․ իշխանութե բանաւե նր ։ Ոսկան․ Զիշխանութե բանաւորութե նր առից ։

Digitized by Google

ցից զնս ընդ ամ՟ հողմս ընդ. ամենայն · և ոչ եղիցի ազգ
յոր ոչ հասանիցեն թափառականքն Եղամայ ։ * Եւ 37
զարհուրեցուցից զնս առաջի թշնամեաց նց որք խնդ_
րեին զանձինս նց · և ածից ՚ի վ՟ր նց ըստ բարկութն
սրտմտութն իմոյ՝ ասէ տր · և արձակեցից զսուր իմ
զկնի նց մինչև սատակեսցէ զնս ։ * Արկից զաթոռ իմ 38
յԵղամ, և կորուսից անտի զթագաւորս՝ և զմեծամեծս՝
ասէ տր ։ * Եւ եղիցի յաւուրս յետինս դարձուցից 39
զգերութն Եղամայ՝ ասէ տր ։ Ի սկզբան թագաւորութն
Սեդեկիայ արքայի եղև բանս այս ՚ի վ՟ր Եղամայ ·

Գլ. Ծ·

Ի Վ՟Ր Բաբելացւոց ։ Բանն զոր խօսեցաւ տր ՚ի վ՟ր բա_ 1
բելոնի, առ երկիրն քաղդէացւոց ՚ի ձեռն Երե_
միայ մարգարէի ։ * Պատմեցէք յազգս՝ և լու արարէք · 2
նշան կանգնեցէք, լսելի արարէք · մի ծածկեցէք · ա_
սացէք առ Բաբելոն · յամօթ եղև Բէլ · փափկացեալքն ա_
ներկեալք · մատնեցաւ Մերոդաք · յամօթ եղեն կուռք
նր · ամաչեցին պարծելիքն նր ։ * Զի ել ՚ի վ՟ր նր ազգ 3
՚ի հիւսիսոյ · նա դիցէ զերկիր նր յապականութն · և
ոչ իցէ որ բնակեսցէ ՚ի նմա ՚ի մարդոյ մինչև յանա_
սուն · զի խախտեցան և գնացին ։ * Յաւուրսն յայնո_ 4
սիկ, և ՚ի ժամանակին յայնմիկ ասէ տր՝ եկեսցեն որ_
դիքն Իղի · ինքեանք և որդիքն Յուդայ ՚ի միասին, շրջե_
լեսցին և լալով գայցեն առ տր ած իւրեանց · խնդրես_
ցեն * մինչև ՚ի Սիոն, հարցցեն զճանապարհէ, այսր դի_ 5
մեսցեն, և եկեսցեն՝ և ապաւինեսցին ՚ի տր · զի ուխտ
յաւիտենից է՝ և ոչ մոռասցին ։ * Իբրև զոչխարս կո_ 6
րուսեալս եղև ժողովուրդ իմ · հովիւք նց մերժեցին
զնս ՚ի վ՟ր լերանց, մոլորեցուցին զնոսա ՚ի լերանց ՚ի
բլուր, գնացին մոռացան զհանգստեան իւրեանց ։
* Ամենեքեան որ գտանէին՝ սատակէին զնս ։ Թշնա_ 7
միք նց ասացին՝ մի ներեսցուք նց · փոխանակ զի մե_
ղան տն ։ արօտք արդարութն է, և տն որ ժողովեաց
զհարսն նց ։ * Օտարացարուք ՚ի միջոյ Բաբելոնի · և 8
յերկ

(37) Ոմանք · Որք խնդրէին զանձինս իւրեանց ։
Գլ. Ծ · (1) Օրինակ մի · ՚Ի վ՟ր Բաբելացւոց պատգամ։
(2) Ոմանք · Եւ լուր արարէք · · մի ծածկէք ։ (2) Ոմանք ·
Նշանակեցէք, լսելի արարէք · · առաւ Բաբելոն · · մատ_
նեցաւ Մերոդաք ։ (4) Ոմանք · Իւրեանց, և խնդրեսցեն ։
(5) Ոմանք · Յաւիտենից է, և ոչ մոռասցի ։ (7) Ոմանք ·
Արօտ արդարութե է, և տր որ ժողովեաց ։ (8) ՚Ի լատ՟ ·
Եւ յերկրէդ քաղդէացւոց ելէք · համաձայն Եբրայեց՟ ՚Ի բն՟ ։
(8) Ոմանք · Իբրև նոխազք առաջի խաշանց ։

Digitized by Google

յերկրէդ Քաղդէացւոց ելէ՛ք, և եղերո՛ւք իբրև զվի-
9 շապս առաջի խաշանց ։ * Զի ահաւասիկ ես յարուցից
և ածից 'ի վ՜ր Բաբելացւոց զժողովս ազգաց մեծամե-
ծաց յերկրէ հիւսւսոյ, և ճակատեսցին զնովաւ. և ան-
տի ըմբռնեսցի ։ իբրև նետ՝ իմաստուն պատերազմողի
10 որ ոչ դարձցի ունայն ։ * Եւ եղիցի երկիրն Քաղդէաց-
ւոց յաւար. և ամ՛ աւարառուքն նո՛ր յագեսցին՝ ասէ
տ՛ր ։ զի ուրախ լինէիք և պարծէիք յափշտակել զժա-
11 ռանգութիւն իմ ։ * զի խայտայիք իբրև զուարակս 'ի վ՜ր
12 դալարոյ, և ոգորէիք իբրև զցուլս ։ * Յամօթ եղև
մայրն ձեր յոյժ. մայրն որ 'ի բարութիւն էր. ահաւա-
սիկ վախճան ազգաց՝ աւեր, անջուրք, և անապատ՝
13 * 'ի բարկութենէ տն ։ և ոչ բնակեսցի, այլ եղիցի յապա-
կանութիւն առհասարակ ։ և ամ՛ որ անցանիցէ ընդ Բա-
բելոն՝ զարմասցի, և շչեսցէ 'ի վ՜ր ամ՛ հարուածոց նո՛ր ։
14 * Ճակատեցարո՛ւք շուրջ զԲաբելոնիւ ամ՛ աղեղնաւորք.
ձգեց դիք 'ի նա, և մի՛ խնայէք 'ի նետս ձեր՝ զի տն մե-
15 ղաւ ։ * Խրախո՛յս բարձէք շուրջ զնովաւ, զի լքան
ձեռք նր. անկան մահարձանք՝ և կործանեցան պա-
րիսպք նո՛ր՝ զի վրէժխնդրութիւն յայ է. խնդրեցէ՛ք վրէ-
16 ժս 'ի դմանէ. որպ արար՝ արարէ՛ք դմա ։ * Սատա-
կեցէ՛ք զզաւակ 'ի Բաբելոնէ. և առնուցու մանգաղ 'ի
ժամանակի հնձոց. յերեսաց յուսոյ սրոյն իւրա-
քանչիւր 'ի ժողովուրդ իւր դարձցին, և իւրաքանչիւր
17 յերկիր իւր փախիցեն ։ * Ոչխար մոլորեալ իէլ. ա-
ռեւծք մերժեցին զնա. նախ եկեր զնա թագաւորն
Ասորեստանեայց, և յետոյ զոսկերս նորա արքայն Բա-
18 բելացւոց ։ * Վ՜ն այդորիկ այսպէս ասէ տ՛ր զօրութեց
ած իէլի. ահաւասիկ ես խնդրեցից վրէժ յարքայէն
Բաբելացւոց և յերկրէ նո՛ր, որպ խնդրեցի վրէժ յար-
19 քայէն Ասորեստանեայց ։ * Եւ պատսպարեցուցից
զիէլ անդրէն 'ի ճարակս իւր. և արածեսցի 'ի Կարմե-
լոս, և 'ի Բասան, և 'ի լերինն Եփրեմի, և 'ի Գաղաադ.
20 և յագեսցին անձինք նր ։ * Յաւուրսն յայնոսիկ, և 'ի
ժամանակին յայնմիկ՝ ասէ տ՛ր, խնդրեսցեն զանիրա-
ւութիւն իէլի, և ոչ ևս իցէ. և զմեղս Յուդայ՝ և ոչ գտա-
նի.

(9) 'Ի լուս՛՛. Եւ անտի ըմբռնեսցիս ։ իք՛՛ ։ (12) Օրինակ մի. Ահաւասիկ վատատակ ազգաց աւեր, անջուր ։ (14) Ոմանք. Ձիգ դիք 'ի նմա ։ (15) Բազումք ։ Վրէժխնդրութիւն յայ ։ (16) Բազումք. 'Ի Բաբելոնէ, որ առնուցու ։ (16) Ոմանք. 'Ի ժողովուրդ իւր դարձցի... փախիցէ ։ (18) Ոմանք. Վ՜ն այնորիկ այսպէս.. ահաւասիկ ես խնդրեցից զվրէժ ։ (19) Օրինակ մի. Անդրէն 'ի ճակատս իւր ։ (20) Ոմանք. Յուդայ. և ոչ գտանիցին ։

Digitized by Google

Նիցեն. զի քաւիչ եղեց անիրաւութեանց նց̄ * ՚Ի վերայ 21
երկրի: Ե՛լ դառնութ̄ ՚ի վր̄ նր̄, և ՚ի բնակչաց նորա
խնդրեսջիր վրէժս. սո՛ւր և ապականութ̄ զկնի նր̄՝ ա-
սէ Տր̄. և արասջիր ըստ ամի զոր պատուիրեցի քեզ:
* Ձայն պատերազմի յերկրէն քաղդէացւոց, և բեկումն 22
մեծ: * զիա՛րդ խորտակեցաւ և մանրեցաւ ուռնն ամ̄ 23
երկրի. զիա՛րդ եղև բաբելոն յապականութի՛ ՚ի մէջ
ազգաց: * Յարձակեցին ՚ի վր̄, և ըմբռնեսցիս՝ բա- 24
բելոն, և ոչ իմասցիս. գտար և ըմբռնեցա՛ր, զի Տն̄
ընդդէմ դարձար: * Եբա՛ց Տր̄ զգանձս իւր, և եհան 25
զանօթս բարկութ̄ իւրոյ. զի գործ Տն̄ զօրութեանց է
յերկրին քաղդէացւոց: * Եկին հասին նմա ժամանակք 26
իւր. բացէք զշտեմարանս նր̄. որոնեցէ՛ք զնա իբրև
զայրս, և սատակեցէ՛ք զնա. մի՛ մնասցեն նց̄ մնացորդք:
* ցամաքեցուցէ՛ք զամ̄ պտուղս նր̄, և իջցեն ՚ի սպա- 27
նումն: վա՛յ նց̄՝ զի եկն օր նց̄, և ժամանակ վրէժխնդ-
րութ̄ նց̄: * Ձայն փախուցելոց և ապրելոց յերկրէն 28
քաղդէացւոց, պատմե՛լ ՚ի սիոն զվրէժխնդրութ̄ ՚ի
Տն̄ այ̄ մերոյ, զվրէժխնդրութ̄ տաճարի իւրոյ: * Պատ- 29
ուէ՛ր տուք բազմաց ՚ի վր̄ բաբելոնի, ամ̄ աղեղնաւո-
րաց՝ թէ բանակեցարո՛ւք զդովաւ շուրջանակի. զի մի՛
ոք իցէ որ ապրեսցի ՚ի դմանէ. հատուցէ՛ք դմա ըստ
գործոց իւրոց, ըստ ամի զոր արար՝ արարէ՛ք դմա.
զի Տն̄ ընդդէմ դարձաւ, այ̄ սրբոյն Իղի: * Վասն այ- 30
նորիկ անկցին երիտասարդք նր̄ ՚ի հրապարակս նր̄, և
ամ̄ արք պատերազմողք նր̄ անկեալ դնիցին յաւուր
յայնմիկ՝ ասէ Տր̄: * Ահաւասիկ ես ՚ի վր̄ քո՝ ասէ 31
Տր̄ զօրութեանց, ՚ի վր̄ հպարտիդ. զի հասեալ է օր քո՝
և ժամանակ վրէժխնդրութ̄ քոյ: * և տկարասցի հպ- 32
պարտութ̄ քո, և կործանեսցի. և ոչ ոք իցէ որ յարու-
ցանիցէ զնա: և վառեցից հուր յանտառս նր̄, և կերի-
ցէ շուրջ զնովաւ զամ̄: * Ա՛յսպէս ասէ Տր̄ զօրութեանց. 33
բռնադատեցան որդիքն իսրայէլի և որդիքն յուդայ.
ամենեքեան որ գերեցին զնս̄, բռնաբարեցին զնոսա,
և ոչ կամեցին արձակել զնս̄: * որ փրկեաց զնս̄ հզօրն. 34
Տր̄

(21) Բազումք. Դառնութ̄ ՚ի վերայ բլրոց.. խնդրեսցես վրէժս.. զկնի նոցա, ասէ: (23) Ոմանք. Եւ մանրեցաւ ուռնն ամ̄.. յապականութի ամ̄ ազգաց: (24) Բազումք. ՚Ի վր̄ քո, և ըմբռնեսցիս: (25) Ոմանք. Եբաց Տր̄ զգանձս իւր: (26) Ոմանք. Մի՛ մնասցէ նր̄. կամ, Նմա մնաց": (28) Ոմանք. Եւ ապրեցելոց յերկ": (28) ՚Ի լուսն". Յերկրէն բաբելացւոց. պատ". համաձայն Եբրայեցւոց ՚ի բնաբ": (33) Օրինակ մի. Ամենքին ոգորեցին զնս̄, բռնա": (34) Ոմանք. Եւ որ փրկէ զնս̄ հզօրն:

Digitized by Google

տր ամենակալ անուն է նր : դատեսցի դատաստան ը-
ոսոխս իւր . զի բարձցէ զերկիր, և զայրասցի բնակ-
35 չաց բաբելոնի : *Սուր ՚ի վր քաղդէացւոցն՝ ասէ տր .
և ՚ի վր բնակչացն բաբելոնի ; և ՚ի վր ամ մեծամե-
36 ծաց նր, և ՚ի վր խորհրդակցաց նր : *Սուր ՚ի վերայ
ըղձութեց նր, և բարձցին . սուր ՚ի վր պատերազմո-
37 ղաց նր, և լքցին : *Սուր ՚ի վր երիվարաց և կառաց
նր . սուր ՚ի վր նահատակաց նց, և ՚ի վր ամ խառ-
նաղանճիցն որ ՚ի մէջ նորա՝ և եղիցին իբրև զկանայս :
38 Սուր ՚ի վր գանձուց նր, և յափշտակեսցին : *Սուր
՚ի վր ջուրց նր, և ամաչեսցեն . զի երկիր դրօշելոց է .
39 և ՚ի վր կղզեացն որովք պարծէին : *Վն այնորիկ ձի-
ւնղք բնակեսցեն ՚ի կղզիսն, և բնակեսցեն ՚ի նմա դըս-
տերք համբարուաց . և մի ևս չինեսցի ՚ի սպառ, և մի
40 ևս բնակեսցէ յաւիտեան . *որպ տապալեաց ած զեր-
կիրն սոդոմացւոց և գոմորացւոց, և զսահմանակիցս
նր՝ ասէ տր : և մի բնակեսցէ անդ մարդ, և մի պան-
41 դխտեսցի ՚ի նմա որդի մարդոյ : *Ահաւասիկ գունդ
գայ ՚ի հիւսիսոյ, և ազգ մեծ . և թագաւորք բազումք
42 զարթիցեն ՚ի ծագաց երկրէ : *աղեղն և վաղակաւոր
՚ի ձեռին իւրում ժպիրհ է, և մի ողորմեսցի : ձայն նց
իբրև զծով գոչեսցէ . հեծեալք յերիվարս, պատրաս-
տեալք իբրև զհուր ՚ի պատերազմ ՚ի վր քո դուստր
43 բաբելացւոց : *Լուաւ զլուր նց արքայն բաբելացւոց,
և լքան ձեռք նր . նեղութի տագնապեաց զնա, երկունք
44 իբրև ծննդականի : *ահաւասիկ իբրև առեւծ ելցէ
՚ի յորձանացն յորդանանու ՚ի տեղին եթամայ . զի ե-
րագերագ հալածեցից զնա ՚ի նմանէ . և զամ երիտա-
սարդս յարուցից ՚ի վր նր : Զի ով ոք է իբրև զիս . և
ով ընդդէմ դառնայցէ ինձ . և ով ոք հովիւ կայցէ հակա-
45 ռակ : *Վն այդորիկ լուարուք զխորհուրդ տն զոր խոր-
հեցաւ ՚ի վր բաբելոնի, և զխորհուրդս նր զոր խոր-
հեցաւ ՚ի վր բնակչաց քաղդէացւոց . եթէ ոչ ապա-
կանեսցէք զգառինս հօտից նց . եթէ ոչ ապականիցին
46 ՚ի նոցանէ արօտք : *զի ՚ի ձայնէ կործանմանն բաբելոնի
շարժեսցի երկիր, և գոյժ նր լուիցի ՚ի հեթանոսս :

ԳԼ.

---

(35) Այլ . Եւ ՚ի վր խորհրդականաց նր : (37) Օրինակ մ . Սուր ՚ի վր երիտասարդաց նր և կառաց : (37) Ոմանք . Նահատակաց նր . . խառնաղանճից : Այլ ոմանք . խառնէ-ձաղանճիցն : (39) Ոմանք . Դստերք համբարուաց : (40) Ոմանք . Եւ զգոմորացւոց : (44) Ոմանք . Ահաւասիկ իբրև . . ՚ի տեղին եթեմայ . . կացցէ ինձ հակառակ : (44) Բազումք . Հալածեցից զնա ՚ի նմանէ : (45) Բզմք . Եթէ ոչ ապականիցէք . . եթէ ոչ ապականեսցին :

ԳԼ. ԾԱ.

Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես յարուցից ՚ի վերայ 1
Բաբելոնի՝ և ՚ի վերայ բնակչաց նորա զսիրտ յարուցե-
լոց, և հողմ խորշակի սատակիչ: *Եւ առաքեցից ՚ի 2
Բաբելոն դարմիչս և դարմեսցեն զնա, և ապակա-
նեսցեն զերկիր նորա. զի վայ ՚ի վերայ Բաբելոնի շուրջա-
նակի յաւուր չարչարանաց իւրոց: *Լարեսցէ որ լա- 3
րելոցն իցէ զաղեղն իւր, և առցէ զանձամբ զոր իցէ
զէն: Մի խնայէք յերիտասարդս նորա, և ապականեսցէք
զամենայն զօրութիւն նորա: *Եւ անկցին վիրաւորք յերկրին 4
Քաղդէացւոց, և խոցոտեալք շուրջ զնովաւ: *զի ոչ 5
եղև այրի Իսրայէլ և Յուդա յԱստուծոյ իւրեանց և ՚ի Տեառնէ ամենա-
կալէ. զի երկիր նոցա լցաւ անօրէնութեամբ ՚ի սրբոցն
Իսրայէլի: *Փախերուք ՚ի միջոյ Բաբելոնի, և ապրեցուցէք 6
իւրաքանչիւր զանձն իւր, և մի կործանիցիք յանիրա-
ւութեանց նորա. զի ժամանակ վրէժխնդրութեան է նորա ՚ի Տեառնէ.
զհատուցումն նորա ինքն հատուցանէ: *Բաժակ ոսկի 7
Բաբելոն ՚ի ձեռին Տեառն, որ արբուցանէ զամենայն երկիր ՚ի
գինւոյ իւրմէ. արբին հեթանոսք, վասն այնորիկ շար-
ժեցան ազգք: *և յանկարծակի կործանեցաւ Բաբե- 8
լոն, և խորտակեցաւ: Ողբ առէք ՚ի վերայ նորա. առէք
դեղ ՚ի վիրաց նորա, թերևս բժշկեսցի: *Բժշկեցաք 9
զԲաբելոն, և նա ոչ բժշկեցաւ. թողցուք զնա և գնաս-
ցուք իւրաքանչիւր յերկիր իւր. զի մերձեցաւ մինչև
յերկինս դատաստանք նորա. ամբարձան մինչև ցաստեղս:
*Եւ ած Տէր զդատաստան ՚ի վերայ նորա. եկայք՝ և պատմես- 10
ցուք ՚ի Սիոն զգործս Տեառն Աստուծոյ մերոյ: *Կազմեցէք աղե- 11
ղունս, լցէք զկապարճս. զի զարթոյց Տէր զոգի թա-
գաւորին Մարաց. զի բարկութիւն նորա ՚ի վերայ Բաբելոնի,
և ընջեսցէ զնա. զի վրէժխնդրութիւն Տեառն է, վրէժխնդ-
րութիւն տաճարի նորա: *՚Ի վերայ պարսպացն Բաբելոնի 12
կանգնեցէք նշան. կացուցէք պահապանս. զարթու-
ցէք զառաջապահս. պատրաստեցէք զզէնս. զի ձեռն
՚ի գործ արար. և արասցէ Տէր զոր ինչ խօսեցաւ ՚ի վերայ
բնակ-

Գլ. ԾԱ. (1) Ոմանք. Ահաւասիկ ես յարու՛՛: (2) Ոմանք. ՚Ի Բաբելոն գործիչս, և գործեսցեն զնա: (3) Ոմանք. Որ լարելոցն է զա՛՛... որոյ իցէ զէն: (5) Ոմանք. Լցաւ անիրաւութեամբ ՚ի սր՛՛: (6) Ոսկան. Եւ ապրեցուսցէ իւրաք՛՛: (6) Ոմանք. Իւրաքանչիւր զանձինս և մի կործանիցիք յանիրաւութեան. կամ, յանօրէնութեան: (8) Բօմ. Ողբս առէք ՚ի վերայ նորա. առէք դեղ վիրաց նորա: (9) Ոմանք. Մինչև յաստեղս: (12) Ոսկան. Կանգնեցէք նշանս:

Digitized by Google

13 բնակչացն բաբելոնի, *բնակելոց առ ջուրքքն բազ-
մօք. ՚ի վերայ բազմութեան գանձուց նր̅. հասեալ է վախ-
14 ճան քո. արդարև սոդյդ ՚ի փոր քո եմուտ: *Զի երդ-
ուաւ տր̅ զօրութեց ՚ի բազուկ իւր, թէ լցից զքեզ զ-
րօք իբրև մարախով, և բարբառեսցին ՚ի վր̅ քո որ ի-
15 ջանեն ՚ի քեզ: *Որ արար զերկինս զօրութը̅ իւրով,
պատրաստեաց զտիեզերս իմաստութը̅ իւրով. ձգեաց
16 զերկինս հանճարով իւրով: *Եդ ՚ի բարբառ զբազմու-
թիւն ջուրց շառաչմանց յերկինս, և հանէ զամպս ՚ի ծա-
գաց երկրէ, և զփայլատակունս յանձրևս արար. եհան
17 զլոյս յշտեմարանաց իւրոց: *Յիմարեցաւ ամ̅ մարդ
՚ի գիտութէ̅. յամօթ եղև ամ̅ ոսկերիչ ՚ի դրօշելոց իւ-
18 րոց, զի սուտ ձուլեցին, չիք ոգի ՚ի նս̅: *Սնոտի են
գործքն ձաղանաց. ՚ի ժամանակի այցելութե̅ իւրեանց
19 կորիցեն: *Ո՛չ այնպէս ինչ իցէ բաժինն յակոբայ. զի
որ ստեղծ զամ̅՝ նա է բաժին նր̅, և գաւազան ժառան-
20 գութե̅ նր̅. Տր̅ զօրութեց է անուն նր̅: *Ցրուեսցես
դու ինձ զանօթս պատերազմիդ, և ցրուեցից ես ՚ի
քեզ զազգս. և բարձից ՚ի միջոյ քումմէ զթագաւորս,
21 *և ցրուեցից ՚ի քեզ զայրուձի նր̅. և ցրուեցից ՚ի վր̅
22 քո զկառս և զհեծեալս նորա: *Եւ ցրուեցից ՚ի քեզ
զայր և զկին. և ցրուեցից ՚ի քեզ զծերն և զերիտա-
23 սարդն. և ցրուեցից ՚ի քեզ զընտիրն և զկոյսն: *Եւ
ցրուեցից ՚ի քեզ զհովիւն և զհօտ իւր. և ցրուեցից ՚ի
քեզ զհողագործն և զհողագործութիւն իւր. և ցրուեցից
24 ՚ի քեզ զզօրավարս և զզօրագլուխս իւր: *Եւ հատու-
ցից բաբելոնի և բնակչաց քաղդեացւոցն ըստ ամ̅ չա-
րեացն նց̅ զոր արարին ընդ սիոն, առաջի աչաց ձե-
25 րոց՝ ասէ տր̅: *Ահաւասիկ ես ՚ի վր̅ քո լեառնդ ա-
պականիչ՝ ասէ տր̅, որ ապականէիր զամ̅ երկիր: և
ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վր̅ քո, և թաւալեցուցից զքեզ ՚ի
26 վիմացդ. և տաց զքեզ ՚ի լեառն այրեցեալ: *և ոչ ես
առ-

(13) Բազումք. Բնակելովք առ ջուրքքն... և ՚ի վերայ բազմութեան գանձու նորա: (14) Ոմանք. Իբրև մարախաւ: (15) Ոմանք. Որ արար զերկին զօրու՛՛: Ուր ոմանք. որ արար զերկիր: (16) Ոմանք. Զլոյս ՚ի շտեմարանաց: (18) Ոմանք. Սնոտիք են գործք, և ձաղանաց արժանիք, ՚ի ժամանակի: (18) Ոմանք. ՚Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց ակարացին: (19) Ոմանք. Այնպէս ինչ է բա՛՛. .. որ ստեղծն զամ̅: (19) ՚Ի Բազումս պակասի. Բաժին նր̅. և գաւազան ժառանգութե̅ նորա: (20) Ոմանք. Զանօթս պատերազմիդ: (21) Ոմանք. Եւ ցրուեցից ես ՚ի քեզ զայր և զձի նր̅: (23) Բազումք. Եւ զզօրագլուխս քո: (24) Ոմանք. Ըստ ամ̅ չարեաց զոր արարին: (25) Ոմանք. Ահա-

Digitized by Google

առնուցուն 'ի քէն վէմ անկեան՝ և վէմ հիման. զի յա-
պականութիւն յաւիտենից եղիցես՝ ասէ տր։ * Առէք 27
նշան 'ի վր երկրի. փող հարէք ընդ ազգս ամ, հրա-
ւիրեցէք 'ի վր զօրագունդս։ Պատուէր տուք յինէն
այրարատեան թագաւորութեցն և աքքանազեան զըն-
դին. կանգնեցէք զնովաւ նետակալս. ելէք 'ի վերայ.
շարժեցաւ՝ և չարչարեցաւ, զի եկն եհաս 'ի վր բաբե-
լոնի խորհուրդ տն։ երիվարք իբրև զբազմութի մարա-
խոյ։ * Հրաւիրեցէք 'ի վր նր զազգս՝ և զթագաւորն 28
մարաց. զզօրավարս նր, և զամ զօրագլուխս նց անգր.
և զամ երկրի զիշխանութիս։ * դնել զերկիրն բաբե- 29
լացւոց յապականութի. զի մի լինիցի 'ի նմա բնակու-
թի։ * Կասեցին նահատակքն բաբելոնի 'ի պատերազ- 30
մէ. նստցին 'ի պաշարման. բեկաւ զօրութի նց, և ե-
ղեն իբրև զկանայս։ հրձիգ եղեն յարկք նց. խորտա-
կեցան նիգք նց։ * Փախստեայ փախստէի պատահես- 31
ցէ. և գուժկան գուժկանի դիպեսցի, գոյժ տանել
թագաւորին բաբելացւոց, թէ առաւ քաղաքն նր. 'ի
ծագաց ելից իւրոց * ըմբռնեցան, և ժողովք նոցա 'ի 32
հուր այրեցան. և արք պատերազմողք 'ի դրունս գե-
մեցին։ * Զի այսպէս ասէ տր զօրութեց ած իղի. տուն 33
բաբելացւոց իբրև զօրան վականակ կասցի. սակաւիկ
մեւս ևս՝ և հասցեն հունձք նր։ * Եկեր զիս՝ եհաս 'ի վր 34
իմ, բաժանեաց զիս նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբե-
լացւոց. կացոյց զիս իբրև զաման մի ունայն. եկուլ
զիս իբրև զվիշապ. ելից զկուշտ իւր 'ի փափկութէ իմ-
մէ։ մերժեցան վաստակք իմ, * և տառապանք իմ 'ի 35
բաբելոն գնացին. ասասցէ բնակիչն սիոնի. և արիւն
իմ 'ի վր բնակչացն քաղդէացւոց. ասասցէ եղէմ։ * Վն 36
այդորիկ այսպէս ասէ տր՝ ահաւասիկ ես դատեցայց
զդատն քո, և խնդրեցից զվրէժ քո, և աւերեցից զծով
նր, և ցամաքեցուցից զաղբեւրս նր։ * Եւ եղիցի բա- 37
բելոն 'ի բլուրս՝ բնակութի վիշապաց, յապականութի և
'ի շչիւն, և մի բնակեսցի * համօրէն։ իբրև առիւ- 38
ծունք պատրաստեցան որդիք նց. և իբրև զկորիւնս
առիւծուց։ * 'Ի ջերմն խշտեաց իւրեանց տաց նց ար- 39
հաւիրս, և արբուցից զնս. զի թմբրեսցին և ննջեսցեն
քուն յաւիտենից։ և մի զարթիցեն՝ ասէ տր։ * Իջ- 40
զնս

ւագինես 'ի վր քո։ (27) Ոսկան. Արարատեան թու"։
(27) Ոմանք. Այրարատեան թագաւորութեն և աքքա-
նազեան գնդին։ Ոսկ և ոմանք 'ի լուսն". Նշանակեն. Հայք.
(30) Ոմանք. Կասեցին նահատակք.. նիգք նր։ (36) Ո-
մանք. Ահաւադիկ ես դատեմ"... և աւերեցից զծով։
(32) Ոմանք. 'Ի ջերմ խշտաց իւ"... և արբեցուցից զնս։

Digitized by Google

զնս իբրև զոչխարս 'ի սպանումն, և իբրև զխոյս, այ-
41 ծեօք հանդերձ: * Զիա՞րդ 'ի պարտութիւն մատնեցար
սիսակ, և անկար յորս պարծանքդ ամ երկրի: Զիա՞րդ
42 եղև բաբելոն յապականութիւն 'ի մէջ ամ ազգաց: * Ե՛լ
'ի վր բաբելոնի ծովն գոչմամբ ալեաց իւրոց, և ծած-
43 կեցաւ: * Եղեն քաղաքք նր յապականութիւն յերկիր ան-
ջուր և յանապատ. և մի ոք իցէ որ բնակիցէ 'ի նմա,
44 և մի հանգիցէ 'ի նմա որդի մարդոյ: * Եւ խնդրեցից
զվրէժ 'ի բելայ 'ի բաբելոն, և հանից զոր եկուլն 'ի բե-
րանոյ նր, և մի ևս ժողովեսցին առ նա ազգք. նաև
45 պարիսպք բաբելացւոց անկան: * Ելէք 'ի միջոյ նր
ժողովուրդ իմ, և ապրեցուցէք իւրաքանչիւր զանձինս
46 ձեր 'ի սրտմտութէ բարկութեն տն: * Մի երբեք զան-
գիտեսցեն սիրտք ձեր. և մի երկնչիք 'ի համբաւուց զոր
լուիցէք յերկրին. զի 'ի նմին տարւոջ մացէ լուրն, և
յետ այնր տարւոյ՝ այլ լուր, և անիրաւութիւն յերկրին.
47 տաւակ 'ի վերայ տաւակի: * Վն այդորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ տր, և արարից հանդէս 'ի վր դրօշելոցն բա-
բելացւոց, և ամ երկիր նր ամաչեսցէ, և ամ վիրաւորք
48 նր անկցին 'ի միջի նր: * և ցնծասցեն 'ի վր բաբելոնի
երկինք և երկիր և ամ որ 'ի նս. զի 'ի հիւսւսոյ եկեա-
49 ցեն թշուառացուցիչք նորա՝ ասէ տր: * և 'ի բաբելոն
50 անկցին վիրաւորք ամ երկրին: * Ելէք ապրեալք
յերկրէդ. մի կայք. յիշեցէք զտր հեռաւորքդ, և եմ
51 անկցի 'ի սիրտ ձեր: * Յամօթ եղաք՝ զի լուաք զնա-
խատինս մեր. ծածկեցին անարգանք զերեսս մեր. մը-
52 տին այլազգիք 'ի սրբութիս մեր 'ի տան տն: * Վն այ-
դորիկ ահա աւուրք գան՝ ասէ տր, և խնդրեցից զվրէժ
'ի դրօշելոց նր, և յամ երկրի անկանիցին վիրաւորք:
53 * Եթէ բարձրասցի բաբելոն իբրև զերկինս, և ե-
թէ ամրացուսցէ զբարձրութիւն զօրութ իւրոյ. յինէն
54 եկեսցեն նմա սատակիչք՝ ասէ տր: * Ձայն գուժի 'ի
55 բաբելոն, և բեկումն մեծ յերկրին քաղդեացւոց: * զի
սատակեաց տր զբաբելոն, և կորոյս 'ի նմանէն զձայն
մեծ՝ զգոչիւն ալեաց իւրոց: իբրև ջուրք բազումք ե-
56 տուն զբարբառ սատակման նր: * Զի եկն 'ի վր բա-
բելոնի թշուառութիւն. ըմբռնեցան սպառազէնքն նր.
զարհուրեցան աղեղնաւորքն նր: Զի այ հատուցիչ
է.

---

(41) Ոմանք. 'ի պարտութիւն մատնեցար սիսեկիս: (43) Բա-
զումք. Եւ ոչ հանգիցէ 'ի նմա: (46) Ոսկան. 'ի համբաւուց
զոր լուիցէք: (47) Բազումք. Վն այնորիկ ահա աւուրք:
(47) Օրինակ մի. Անկցին 'ի միջոյ նր: (50) Ոմանք. Անկ-
ցի 'ի սիրտս ձեր: (52) Այլք. Անկցին վիրաւորք:
(53) Բազումք. Եւ եթէ բարձրացուսցէ զբարձրութիւն ...

Digitized by Google

է. ինքն տէր հատուցանէ նմա զհատուցումն ։ * Եւ ար- 57
բեցուցից արբեցութիւն զզօրավարս նր̃, և զիմաստունս
նր̃. զիշխանս նր̃՝ և զզօրագլուխս նր̃, և զզօրաւորս նր̃ ։
Եւ ննջեսցեն ՚ի քուն յաւիտենից, և մի՛ զարթիցեն ։ ա-
սէ արքայ՝ Տր̃ ամենակալ անուն է նր̃ ։ * Այսպէս ա- 58
սէ տէր զօրութեանց. պարիսպն բաբելոնի լայնեցան. կոր-
ծանելով կործանեսցի, և դրունք նր̃ բարձունք հրով
այրեսցին. և ջանասցին ժողովուրդք ընդ այն, և ազգք
իսկզբան սատակեսցին ։ * Բանն զոր պատուիրեաց տէր 59
երեմիայի մարգարէի ասել ցսարեա որդի ներեայ՝ որդ-
ւոյ մաասայ, յորժամ երթայր ՚ի սեդեկիայ արքայէ
յուդայ ՚ի բաբելոն, յամին չորրորդի թագաւորութեան
նր̃. և սարեա էր պարգևապետ նր̃ ։ * Եւ գրեաց երե- 60
միա զա̃մ չարիս որ գալոց էին ՚ի վ̃ր բաբելոնի ՚ի մա-
տենի միում. զա̃մ զբանս զայսոսիկ գրեալս ՚ի վ̃ր բա-
բելոնի ։ * Եւ ասէ երեմիա ցսարեա. յորժամ երթայ- 61
ցես ՚ի բաբելոն, և տեսցես՝ և ընթեռնուցուս զա̃մ ըզ-
բանսդ զայդոսիկ ։ * Եւ ասասցես, տէր՝ դու խօսեցար ՚ի 62
վ̃ր տեղւոյս այսորիկ սատակել զսա. մի ևս լինել ՚ի
սմա բնակիչ ՚ի մարդոյ մինչև յանասուն. զի յապակա-
նումն յաւիտենից եղիցի ։ * Եւ եղիցի յորժամ դադա- 63
րեսցես յընթեռնլոյ զմատեանդ զայդ, կապեսցես ՚ի
դմա քար և ընկեսցես ՚ի մէջ եփրատայ. * Եւ ասասցես՝ 64
այսպէս ընկղմեսցի բաբելոն, և մի՛ կանգնեսցի ՚ի չա-
րեացն զոր ես ածից ՚ի վ̃ր դորա ։ Եւ հասին մինչև ցայս
վայր բանք Երեմիայ մարգարէի ։

՚Ի Թագաւորութիւնն է այս բանս

Կատարումն փրկչի ։

ԳԼ. ԾԲ.

ԽԴ Քսան և մի ամաց էր սեդեկիա արքայ ՚ի թագաւո- 1
րել իւրում. և մետասան ամ թագաւորեաց յեմ̃,
և անուն մօր նր̃ ամիտաաղ դուստր երեմիա ՚ի ղոբե-
նայ ։

(57) Ոմանք. Եւ արբուցից արբեցս''... և զիշխանս նր̃ ։
(57) Բազումք. Եւ ննջեսցեն քուն յա''.. տէր զօրութե անուն
է նր̃ ։ (58) Ոմանք. Ժողովուրդք ընդունայն, և ազգք ՚ի սկզբան
կատակեսցին ։ (59) Ոսկան. Յորժամ երթայր ը̃ սեդե-
կիա արքայի յու'' ։ (64) Բազումք. Զոր ես ածից ՚ի վ̃ր նր̃ ։
* Այս գրութիւնս մեր այսոր ծանօթութե, ՚Ի Թագաւորութե է, և ն.
կնքեն զմարգարէութիս Երեմիայ, սակայն եւ եւս զխոստմանն՝ կատա-
րումն ։ Զորոյ օրինակ մի և նն զանց առարեալ՝ այսպիսի վերնագիր
կարգէ յաջորդ բանիցն. Պատմութիւն գերութեն հրէաստանի ։
Գլ. ԾԲ. (1) Այլք. Ամիտաաղ դուստր երե'' ։

Digitized by Google

2 նայ։ * Եւ արար չար առաջի տն, որպէս արար Յովակիմ։
3 * զի 'ի ցասումն տն էր եղէմ եւ յուդայ. մինչեւ մերժեաց
զնոսա յերեսաց իւրոց։ եւ ապստամբեաց սեդեկիա յար-
4 քայէն բաբելացւոց։ * Եւ եղեւ յիններորդի ամի թա-
գաւորութեան նր, եւ յամսեանն տասներորդի որ օր տասն
էր ամսոյն. եկն նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
ամ զօրք իւրովք յեմ, եւ պաշարեաց զնա. եւ շինեաց
շուրջ զնովաւ պարիսպ առ պարսպաւ՝ 'ի չորեքկուսի վե-
5 մաց։ * Եւ եհաս քաղաքն 'ի նեղութիւն մինչեւ յամն մետա-
6 սաներորդի սեդեկիայ արքայի, * եւ յամսեան չորրորդ՝
որ օր իննն էր ամսոյն։ եւ զօրացաւ սով 'ի քաղաքին. եւ
7 ոչ գտանէր հաց ուտելոյ ժողովրդեան երկրին։ * Եւ
խրամատեցաւ քաղաքն, եւ ամ արք պատերազմողք փա-
խեան, եւ ելին 'ի քաղաքէ անտի 'ի գիշերի ընդ ճանա-
պարհ դրանն՝ ընդ պարիսպ եւ ընդ պատուհան, ընդ
կողմն պարտիզին արքունի. եւ քաղդեացիքն շուրջ զքա-
ղաքաւն էին։ եւ գնացին ընդ ճանապարհս արաբաց-
8 ւոց։ * Եւ զհետ եղեն զօրք թագաւորին քաղդեացւոց,
եւ հասին սեդեկիայ արքայի յանցս երիքովի. եւ ամ ծա-
9 ռայք նր ցրուեցան 'ի նմանէ։ * Եւ կալան զթագա-
ւորն եւ ածին առ արքայն բաբելացւոց 'ի դեբլաթա
յերկիրն եմաթայ. եւ խօսեցաւ ը նմա դատաստանօք։
10 * Եւ կոտորեաց արքայն բաբելացւոց զորդիսն սեդե-
կիայ յանդիման նր. եւ զամ իշխանս յուդայ կոտորեաց
11 'ի դեբլաթա։ * Եւ զաչսն սեդեկիայ կուրացոյց. եւ կա-
պեաց զնա ձեռնակապօք. եւ տարաւ զնա արքայն բա-
բելացւոց 'ի բաբելոն, եւ եդ զնա 'ի տուն աղօրեաց,
12 մինչեւ յօր մահուան իւրոյ։ * Եւ յամսեանն հինգերոր-
դի որ օր տասն էր ամսոյն. այն ամ իններտասան էր նա-
բուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց. եկն նաբու-
զարդան դահճապետ որ կայր առաջի արքային բաբե-
13 լացւոց։ * Եւ հրձիգ արար զտունն տն, եւ զապարանսն
արքունի, եւ զամ տունս քաղաքին. եւ զամ ապարանս
14 մեծամեծս այրեաց հրով։ * Եւ զամ պարիսպն եմի շուր-
ջանակի՝ ամ զօրք քաղդեացւոց քակեցին որ էին ընդ
15 դահճապետին։ * Բայց յաղքատաց ժողովրդեանն եւ
'ի մնացորդաց, եւ զանձնատուրսն որ մնացին 'ի քաղաքին.
եւ

(3) Ոսկան. Զի ցասումն տն էր յեմ եւ յու": (7) 'Ի լուս". Ընդ պարիսպ եւ ը պատուար։ (7) Բռնէ. Ընդ ճնշմրհ արաբաց": (9) Ոմանք. Յերկրին եմաթայ։ (10) Յօրինակին. Զորդիսն եղեկիայ յանդիման նր։ (11) Բաղդ. Եւ ետ զնա 'ի տուն . . . մինչեւ յօր մահուան։ (14) Ոմանք. Եւ զամ պարիսպ եմի։ (14) Այլ. Ամենայն զօրք քաղդէացւոց։ (15) Ոսկան. Եթող 'ի նաբուզարդան։

Digitized by Google

և զփախստականսն որ փախեան առ արքայն բաբելաց-
ւոց, և զմնացորդս ժողովրդեանն եթող Նաբուզար-
դան դահճապետ: * և յաղքատաց երկրին եթող Նա- 16
բուզարդան դահճապետ յայգեգործս և յագարակա-
րարս: * Եւ զսիւնսն պղնձիս տան Տն, և զխարիսխսն, 17
և զծովն պղնձի որ էր 'ի տան Տն՝ խորտակեցին քաղ-
դէացիքն, և խաղացուցին զամ պղինձն 'ի բաբելոն:
* Եւ զոսան և զմերնախարիսխսն, և զպնակսն, և զբու- 18
րվառսն, և զմասհանսն. և զամ կահ պղնձի որովք պա-
շտէին սպաս՝ առ: * և զապարօշն, և զամասարանակալսն, 19
և զպարզուասն, և զաշտանակսն, և զծնաչակսն. և զբու-
րվառսն, որ ոսկի՝ ոսկի, և որ արծաթի՝ արծաթի,
առ դահճապետն: * Եւ սիւնսն երկուս էին, և ծով մի. 20
և ցուլսն երկոտասան էին որ կային ընդ ծովուն.
զորս արար արքայ սողոմոն 'ի տան Տն. և ոչ գոյր չափ
պղնձոյն, և ամ կահին պղնձոյ: * Եւ սեանցն՝ երեսուն 21
և հինգ կանգուն էր բարձրութն միոյ միոյ սեան. և մա-
նեակ յերկոտասան կանգնոյ շուրջ զնովաւ. և թանձ-
րութն նորա չորս մատունս: * և խոյակեղա- 22
գէսք նորա պղնձիք. և բարձրութն միոյ խոյակեղա-
գլխոյն ; 'ի հինգ կանգնոյ: և վանդակապատք և նռ-
նաձևք 'ի վր ահաւեղագլխոյն շուրջ շրջանակաւ՝ ամ
պղնձի: ըստ նմին օրինակի և երկրորդի սեանն, ութ
նռնաձևք, կանգուն առ կանգուն, յերկոտասան կանգ-
նոյ: * Եւ էին նռնաձևքն ինն սուն և վեց, 'ի միոջէ կող- 23
մանէ. և էին ամ նռնաձևքն հարիւր 'ի վր վանդակին
շուրջանակի: * Եւ առ դահճապետն զսարեա զքահա- 24
նայ զգլխաւորն, և զսոփոնիա զերկրորդ, և երիս պա-
հապանս: * և 'ի քաղաքէ անտի առ ներքինի մի, որ էր 25
ստահակն արանց պատերազմողաց. և եւթն այր ա-
ռանց որ կային առաջի թագաւորին՝ գտեալք 'ի քաղա-
քին. և զդպրապետն զիշխան զօրացն, և զդպրապետս
ժողովրդեան երկրին, և վաթսուն այր 'ի ժողովրդեա-
նէ երկրին՝ որ գտան 'ի քաղաքին: * և առ զնս Նաբու- 26
զարդան դահճապետ, և տարաւ առ արքայն բաբելաց-
ւոց

---

(18) Ցօրինակին. Եւ զմերնախարիսխսն. և զպնակսն և
զմասհանսն: (19) Օրինակ մի. Եւ զապարօշն, և զամասարա-
նակալսն, և զպարզուաասն: (20) Ոմանք. Երկոտասան,
որ կային... կահին պղնձւոյ: (21) Ոմանք. Առ չորս մա-
տունս: (22) 'Ի լուս''. Եւ ահաւեղագլխոյ նռ պղնձիք:
(22) Ոմանք. 'Ի վր ախոյակեղագլխոյն... ութ նռնաձևս
կանգուն առ կանգնոյ: Ուրանոյն. Եւ երկրորդի սեանն.
և նռնաձևք կանգուն առ կան'': (24) Ոմանք յաւելուն.
Եւ զսոփոնիա զերկրորդն:

Digitized by Google

27 ւոց 'ի Դեբղաթա ։ * Եւ եհար զնոսա արքայն բաբելա-
ւոց, և սպան զնոսա 'ի Դեբղաթա յերկրին Եմաթայ ։ և
28 գերեցաւ յուդայ անդուստ յերկրէ իւրմէ ։ * և այս
ժողովուրդ է զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ՝
Յամին եւթներորդի 'ի հրէից երիս հազարս և քսան
29 և երեք ։ * և յամին ութուտասաներորդի Նաբուքոդո-
նոսորայ, տարան յԵմէ ոգիս ութնհարիւր երեսուն
30 և երկուս ։ * և յամին քսաներորդի և երրորդի Նաբու-
քոդոնոսորայ խաղացոյց Նաբուզարդան դահճապետ
'ի հրէից ոգիս եւթնհարիւր քառասուն և հինգ ։ ընդ-
31 ամ ոգիք չորք հազար և վեցհարիւր ։ * Եւ եղև յերեսու-
ներորդի եւթներորդի ամի գերութեն յովակիմայ ար-
քայի յուդայ, յերկոտասաներորդ ամսեանն 'ի քսան
և 'ի չորս ամսոյն, բարձրացոյց ուղմարոդաք արքայ
բաբելացւոց՝ յամին յորում թագաւորեաց՝ զգլուխ
յովակիմայ արքայի յուդայ ․ և եհան զնա 'ի տանէն
32 ուր կայր 'ի պահեստի, * և խօսեցաւ ընդ նմա քաղց-
րուՙ ․ և էարկ զաթոռ նր̃ 'ի վերոյ քան զաթոռս թա-
33 գաւորացն որ էին ընդ նմա 'ի բաբելոնի ։ * և փոխեաց
զպատմուճան բանտի նր̃ ․ և ուտէր հաց հանապազ ա-
34 ռաջի նր̃ զամ աւուրս որչափ և եկեաց ։ * Եւ կարգե-
ցաւ նմա ռոճիկ հանապազորդ, զոր տայրն յարքայէն
բաբելացւոց օր ըստ օրէ մինչև ցօր մահու զամենայն ա-
ւուրս կենաց իւրոց ։

Տուն ճլ̃ ։

(27) Ոմանք ․ Յերկիրն Եմաթայ ։ (28) Ոմանք ․ Եւ քսան և երկու ։ (29) Ոմանք ․ Ոգիս ութհարիւր և երկ" ։ (30) Ո-
մանք ․ Ոգիք չորք հազարք ։ (31) Ոմանք ․ Եւ եղև յամին երեսներորդի և եւթներ" ․․․ 'ի քսան և չորս ամսոյն ․․․ ուղմարոդաք արքայ ։ (32) Բազումք ․ Եւ արկ զա-
թոռ ։ (33) Ոմանք ․ Բանտին նորա, և ուտէր նա հաց հանա" ․․․ որչափ և եկաց ։

* Աղփանօր 'ի վախճանի օրինակին մեր և էին նշանակք ․ ըստ համարոց ․ Բիւ տանց, ըստ քանց տանէն այսպ ։

ԹՈՒՂԹ ԲԱՐՈՒՔԱՅ

ԳԼ. Ա.

ԽԵ **Ե**Ւ ԱՅՍ ԵՆ ԲԱՆՔ ԹՂԹՈՅՆ 1
զոր գրեաց Բարուք որդի Ներեայ որդւոյ
Մաասայ որդւոյ Սեդեկիայ որդւոյ Ասա-
դայ, որդւոյ Քեղկեայ 'ի Բաբելոնի։ * Յա- 2
մին հինգերորդի՝ որ օր եւթն էր ամսոյն, 'ի ժամա-
նակի յորում առին Քաղդեացիքն զԵմ, եւ այրեցին զնա
հրով։ * Եւ ընթերցաւ Բարուք զբանս թղթոյս այսո- 3
րիկ յականջս Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ արքայի Յու-
դայ, եւ յականջս ամ ժողովրդեանն որ գային 'ի մա-
տեանն։ * եւ յականջս զօրացն, եւ որդւոց թագաւո- 4
րացն. եւ յականջս ծերոցն. եւ յականջս ամ ժողովր-
դեանն, 'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս. ամենեցուն որ
բնակեալ էին 'ի Բաբելոնի, առ սուրբ գետովն։ * Եւ 5
լային եւ պահէին, եւ կային յաղօթս առաջի Տն։ * Եւ 6
ժողովեցին արծաթ ըստ իւրաքանչիւր կարի։ * Եւ ա- 7
ռաքեցին յԵմ առ Յովակիմ որդի Քեղկեայ՝ որդւոյ Սա-
ղովմայ առ քահանայ. եւ առ այլ քահանայս եւ առ ամ
ընդ նմա յԵմ։ * Յառնուլ նր զսպաս տանն Տն որ ել 8
'ի տաճարէն՝ դարձուցանել յերկիրն Յուդայ, 'ի տաս-
ներորդում սիւանայ ամսոյ զսպասն արծաթեղէնս՝ զոր
արար Սեդեկիա որդի Յովսիայ արքայի Յուդայ. * յետ 9
գերելոյ Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց՝ զՅե-
քոնիա եւ զիշխանսն՝ եւ զկալանաւորականսն՝ եւ զզօրա-
ւոր [illegible] զժողովուրդ երկրին՝ յԵմ. եւ տարաւ զնս 'ի
Բա[illegible]։ * Եւ ասեն, ահաւասիկ առաքեցաք առ ձեզ 10
արծաթ. եւ գնեցէք արծաթոյդ ողջակէզս՝ եւ զմղս մե-
ղայն, եւ կնդրուկ՝ եւ արարէք մաննա. եւ հանէք 'ի սե-
ղանն Տն այ մերոյ։ * Եւ աղօթս արարէք 'ի վր կե- 11
նաց Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց, եւ 'ի վր
կե-

---

* Ամենայն Գրչագիրք Մեր չարգեն զԲարուք առաջին յառաջքան ԱՂԲԻՆ Երեմիայ. այլ ոմանք զանազանեն միայն 'ի Աւրինակին՝ գտնելով ըստ Բարուք։

ԳԼ. Ա. (1) Օրինակ. Բանք թղթին զոր։ (1) Յօրինակին. Որդւոյ սասաղայ։ (4) Օրինակ. 'Ի փոքուէ մինչեւ 'ի մեծա"։ (4) Յօրինակին. Առ սուրբ գետովն։ (5) Բոլոր. Որք լա-լեալ լային եւ պա"։ (8) Օրինակ, 'Ի տասներորդում նի-սան ամսոյ.. զսպասան զարծաթեղէնս։ (10) Օրինակ. Ար-ծաթոյդ յողջակէզս։

Digitized by Google

կենաց Բաղտասարայ որդւոյ նորա. զի եղիցին աւուրք
12 նոցա իբրեւ զաւուրս երկնից ՚ի վր երկրի ։ * Եւ տացէ
մեզ տր զօրութիւն, եւ լուսաւոր արասցէ զաչս մեր. եւ
կեցցուք ընդ հովանեաւ Նաբուքոդոնոսորայ արքային
բաբելացւոց, եւ ընդ հովանեաւ Բաղտասարայ որդւոյ
նորա. եւ ծառայեսցուք նոցա աւուրս բազումս, եւ գտցուք
13 շնորհս առաջի նոցա ։ * Աղօթս արարէք եւ ՚ի վր մեր առ
տր այ մեր. զի մեղաք տն այ մերում, եւ ոչ դարձաւ
սրտմտութիւն տն եւ բարկութիւն նորա ՚ի մենջ մինչեւ ցայսօր ։
14 * Եւ ընթերցջիք զթուղթդ զայդ զոր առաքեցաք առ ձեզ, դնել ՚ի տաճարդ տն՝ յաւուրս տօնի, եւ յաւուրս
15 ժամանակի ։ * Եւ ասասջիք, տն այ մերոյ արդարութիւն
է, եւ մեր՝ ամօթ երեսաց, որպէս յաւուրս յայսմիկ ամե-
16 նայն յուդայ՝ եւ բնակչաց Եմի ։ * եւ թագաւորաց մերոց, եւ
իշխանաց մերոց, եւ քահանայից մերոց, եւ մարգարէից
18 մերոց, եւ հարց մերոց առաջի տն ։ * զի անհնազանդ
եղաք նմա, եւ ոչ լուաք ձայնի տն այ մերոյ գնալ ըստ
19 հրամանաց տն՝ զոր ետ առաջի մեր ։ * յօրէ յորմէ ե-
հան տր զհարսն մեր յերկրէն եգիպտացւոց մինչեւ ցայ-
սօր էաք անհնազանդք տն այ մերոյ, եւ խուսափեալք
20 չլսել ձայնի նր ։ * Եւ պատեցան զմեւք չարիքն, եւ
նզովք զոր կարգեաց տր ՚ի ձեռն մովսէսի ծառայի իւ-
րոյ, յաւուր յորում եհան զհարսն մեր յերկրէն եգիպ-
տացւոց՝ տալ մեզ զերկիրդ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր՝
21 որպէս եւ այսօր ։ * Եւ ոչ լուաք ձայնի տն այ մերոյ ըստ
22 ամ բանից մարգարէիցն զոր առաքեաց առ մեզ ։ * եւ
գնացաք իւրաքանչիւր ըստ մտաց սրտի իւրոյ չարի,
հարկել աստուածոց օտարաց, առնել չար առաջի տն
այ մերոյ ։

Գ.Լ. Բ.

1 Եւ կացոյց տր զբանս իւր զոր խօսեցաւ ՚ի վր մեր,
եւ ՚ի վր դատաւորաց մերոց որ դատէին զիէլ, եւ
՚ի վր թագաւորաց մերոց, եւ ՚ի վր իշխանաց մերոց,
2 եւ ՚ի վր առն իէլի եւ յուդայ ։ * ածել ՚ի վր մեր չարիս
մեծամեծս, որ ոչ երբեք գործեցան ՚ի ներքոյ ամ երկ-
նից.

---

(12) Բաղդատ. Տացէ մեզ տր ։ (14) Ոմանք. Դնել ՚ի տաճարն տն ։ (16) Ոսկան յաւելու յետ՝ առաջի տն. համար 17. "Մեղաք առաջի տն այ մերոյ. եւ ոչ հաւատացաք՝ ապաստան լեալ ՚ի նմանէ ։ "զի անհնա" ։ (18) Բաղդ. Զոր ետ առաջի մեր ։ (19) Ոմանք. Եւ մինչեւ ցայսօր.. եւ խուսափէաք չլսել ձայ" ։ (21) Ոմանք. Տն այ մերում ։

Գլ. Բ. (1) Ոմանք. Եւ կացոյց տր զբանն իւր ։ (2) Ոմանք. Որպէս եւ արարաւ ։

նոցա, ըստ արարոյն. Իսկ՝ ըստ գրելոյն յօրէնսն մովսէ-
սի: * ուտել մեզ զմարմինս որդւոց մերոց, և մին ըզ- 3
մարմինս դստեր իւրոյ: * Եւ մատնեաց զմեզ 'ի ստրկութն 4
ամ թագաւորաց որ շուրջ զմեւք էին. 'ի նախատինս
և յանապատ 'ի մէջ ամ ժողովրդոց շուրջանակի՝ ուր
ցրուեաց զմեզ տր անդր: * և եղաք 'ի վայր՝ և ոչ 'ի 5
վեր. զի մեղաք տն այ մերոյ առ 'ի չլսելոյ ձայնի նր:
* Տն այ մերոյ արդարութիւն. և մեր՝ և հարցն մերոց ա- 6
մօթ երեսաց, որպէս և յաւուրս յայսմիկ: * զոր խօսե- 7
ցաւ տր 'ի վր մեր զամ չարիսս զայսոսիկ որ եկին 'ի
վր մեր: * Եւ ոչ աղաչեցաք զերեսս տն, դառնալ իւ- 8
րաքանչիւր 'ի խորհրդոց սրտի իւրոյ չարի: * և զար- 9
թեաւ տր 'ի վր չարեացն, զորս զարթոյց տր 'ի վր
մեր. զի արդար է տր յամ 'ի գործս իւր՝ զոր պատուի-
րեաց մեզ: * և ոչ լուաք ձայնի նր երթալ զհետ հրա- 10
մանաց տն զոր ետ առաջի մեր:

Գ. * Եւ արդ տր ած Իղի, որ հաներ զժողովուրդ քո յերկ- 11
րէն եգիպտացւոց, հզօր ձեռամբ՝ նշանօք և արուես-
տիւք՝ և մեծամեծ զօրութեամբ՝ և բարձր բազկաւ, և ա-
րարեր քեզ անուն որպէս յաւուրս յայսմիկ: * Մեղաք ամ- 12
պարշտեցաք՝ անիրաւեցաք տր ած մեր յամ իրաւունս
քո: * դարձցի սրտմտութիւն քո 'ի մէնջ. զի մնացաք 13
նուազք 'ի մէջ հեթանոսաց՝ ուր ցրուեցեր զմեզ անդր:
* Լո՛ւր տր աղօթից մերոց, և խնդրուածոց մերոց, և 14
փրկեա՛ զմեզ վս անուան քոյ. և տո՛ւր մեզ շնորհս ա-
ռաջի գերչաց մերոց: * զի ծանիցէ ամ երկիր՝ թէ դու 15
ես տր ած մեր. զի անուն քո կոչեցաւ 'ի վր Իղի, և
'ի վր ազգի նր: * Տր՝ նայեա՛ց 'ի տաճարէ սրբոյ քում- 16
մէ, և խորհեա՛ց զմեզ. խոնարհեցո՛ տր զունկն քո՝ և
լո՛ւր. * բա՛ց զաչս քո՝ և տե՛ս. զի ոչ եթէ մեռեալք 'ի 17
դժոխս որոց առան ոգիք 'ի միջոյ նց, տացեն փառա-
ւորութիւն և իրաւունս տն: * այլ անձինք տրտմեալք 18
յանհնարին տրտմութենէ, որ դնան կորացեալք՝ և հի-
ւանդացեալք, և աչք տակացեալք՝ և անձինք քաղ-
ցեալք՝ տացեն քեզ փառս և արդարութիւն: * Տր՝ ոչ ե- 19
թէ առ իրաւանց հարցն մերոց և թագաւորաց մերոց
արկանեմք գութս առաջի քո տր ած մեր: * զի առաքեր 20

ԸԶ-

(3)(4) Ոմանք. Զմարմինս որդւոյ մերոյ. կամ, իւրոյ.. ամ թագաւորութեանց որ շուրջ: (5) Ոմանք. Եւ եղեաք 'ի վայր... տն այ մերում: (6) Ոսկան. Եւ մեզ և հարց մերոց: (9) Ոմանք. Յամի գործս իւր: (10) 'Ի լուս". Զոր ետ առաջի մեր: (11) Ոմանք. Տր ած մեր որ հաներ.. որպէս և յաւուր յայս": (14) Ոմանք. Եւ փրկեա՛ զմեզ վս քո: (16) Ոսկան. Զունկն քո՝ և լո՛ւր մեզ:

զսրտմտութիւն քո և զբարկութիւն քո ՚ի վերայ մեր, որպէս և խօ-
21 սեցար ՚ի ձեռն ծառայից քոց մարգարէից. եթէ * այս-
պէս ասէ տէր, խոնարհեցուցէք զպարանոցս ձեր, և
հարկեցարո՛ւք արքային բաբելացւոց. և նստարո՛ւք յերկ-
22 րին զոր ետու հարցն ձերոց: * և եթէ ոչ լուիցէք ձայ-
նի տեառն հարկել արքային բաբելացւոց, պակաս արա-
23 րից ՚ի քաղաքացդ յուդայ և արտաքոյ Երուսաղեմի՝ * զձայն ու-
րախութեան, և զձայն ցնծութեան, զձայն փեսայի և զձայն
հարսին. և եղիցի ամենայն երկիրդ յանապատ ՚ի բնակչաց:
24 * Եւ ո՛չ լուաք ձայնի քում հարկել արքային բաբե-
լացւոց: և կացուցեր զբանս քո զոր խօսեցար ՚ի ձեռն
ծառայիցն քոց մարգարէից, հանել զոսկերս թագա-
ւորացն մերոց, և զոսկերս հարց մերոց ՚ի տեղւոջէ իւր-
25 եանց: * Եւ ահա անկեալ կան ՚ի տօթի տունջեան,
և ՚ի ցուրտ գիշերոյ. և մեռան ՚ի ցաւս չարաչարս՝ ՚ի
26 սով և ՚ի սուր և ՚ի գերութիւն: * և արարեր զտաճարն
քո յորոյ վերայ կոչեցաւ անուն քո, որպէս յաւուրս յայս-
27 միկ՝ վասն չարութեան տանն Իսրայէլի և տանն յուդայ: * Եւ ա-
րարեր ընդ մեզ տէր աստուած մեր ըստ ամենայն հեզութեան քում,
28 և ըստ ամենայն մեծի գթութեան քոյ: * որպէս խօսեցար ՚ի ձեռն
ծառայի քոյ մովսիսի, յաւուր պատուիրելոյ քոյ նմա
29 գրել զօրէնս քո առաջի որդւոցն Իսրայէլի: * և ասել՝ եթէ
ոչ լուիցէք ձայնի իմում. եթէ ոչ շռախինդդ մեծ և յոյժ
դարձցի ՚ի փոքրկութիւն ՚ի մէջ ազգաց ուր ցրուեցից
30 զձեզ անդր: * զի գիտեմ եթէ ո՛չ լսիցեն ինձ, զի ժո-
ղովուրդ խստապարանո՛ց է. և դարձուցանեն զսիրտս
31 իւրեանց յերկրին պանդխտութեան իւրեանց: * Եւ ծա-
նիցեն՝ թէ ես եմ տէր աստուած նոցա. և տաց նոցա սիրտ՝ և ա-
32 կանջս լսելոյ: * և օրհնեսցեն զիս յերկրին գերութեան
33 իւրեանց. և յիշեսցեն զանուն իմ: * և դարձցին ՚ի խըս-
տութենէ պարանոցի իւրեանց, և յերրաց չարեաց իւր-
եանց. զի յիշեսցեն զճանապարհս հարց իւրեանց մե-
34 ղուցելոց առաջի իմ: * Եւ դարձուցից զնոսա յերկիրն
զոր երդուայ տալ հարցն նոցա աբրահամու և սահակայ
և յակոբայ, և տիրեսցեն նմա. և բազմացուցից զնոսա,
35 և ո՛չ նուազեսցին: * և հաստատեցից նոցա ուխտ յաւի-
տենական լինել ինձ նոցա յած, և նոքա եղիցին ինձ ՚ի
ժո-

---

(21) Բազումք. Եւ հարկեցէք արքային: (23) Ոմանք. Եւ եր-
կիրդ անապատ ՚ի բն": (27) Ոմանք. Հեզութեան քո, և ըստ ամ
մեծի: (29) Ոմանք. Եւ ասել եթէ լուիցէք: (29) Ոմանք.
Շռախինդն մեծ և յոյժ դարձցի փոքրկութեան: (30) Ոմանք.
Եթէ ո՛չ լուիցեն ինձ.. յերկիրն պանդխտութեան: (33) Ո-
մանք. Եւ յերրաց չարաց իւ".. զճանապարհս հարցն իւ":
(34) Ոմանք. Եւ յակոբու.. և ոչ նուազեսցին:

ժողովուրդ: եւ ոչ եւս խախտեցից զժողովուրդ իմ զիէլ
յերկրէն զոր ետու նց:

ԳԼ. Գ.

Տր ամենակալ՝ ած իէլի, անձինք նեղեալք՝ եւ հոգիք 1
ձանձրացեալք աղաղակեն առ քեզ: * Լուր Տր եւ 2
ողորմեաց, զի ած ողորմած ես, եւ ողորմեաց՝ զի մե֊
ղաք առաջի քո: * զի դու բնակեալ ես յաւիտեան, եւ 3
մեք կորստականք յաւիտեան: * Տր ամենակալ՝ ած իէլի. 4
լուր աղօթից մեռելոցն իէլի, եւ որդւոցն մեղուցելոց
առաջի քո. որք ոչ լուան ձայնի տն այ իւրեանց. եւ
պատեցին զմեզ չարիք: * Մի յիշեր զանիրաւութիւն 5
հարցն մերոց, այլ յիշեա՛ զձեռն քո, եւ զանուն քո 'ի
ժամանակի յայսմիկ: * զի դու Տր ած մեր. եւ օրհնես֊ 6
ցուք զքեզ Տր: * Զի վն այսորիկ ետուր զերկեւղ քո 7
'ի սիրտս մեր կարդալ զանուն քո. եւ օրհնեսցուք զք֊
քեզ 'ի գերութեան մերում. զի դարձուցաք 'ի սրտէ
մերմէ զամ անիրաւութիւն հարցն մերոց մեղուցելոց ա֊
ռաջի քո: * Ահաւասիկ մեք այսօր 'ի գերութեան մերում. 8
ուր ցրուեցեր զմեզ այդր 'ի նախատինս՝ եւ 'ի նզովս՝ եւ
'ի պարտիս ըստ ամ անօրէնութեանց հարց մերոց՝ որ
ապստամբեցին 'ի տնէ այ մերմէ:

Դ. * Լուր իէլ զպատուէրս կենաց. ունկնդիր լեր ճանաչել 9
զիմաստութիւն: * զի՞նչ է իէլ. զի՞ է զի յերկիրդ թշնա֊ 10
մեաց ես: * հնացար յերկրի օտարութեան, խառնակե֊ 11
ցար ընդ դիակունս. համարեցար ընդ իջեալս 'ի դը֊
ժոխս: * Թողեր զաղբիւրն իմաստութեան: * եթէ 'ի ճա֊ 12
նապարհն այ գնացեալ էիր, բնակեալ էիր խաղաղու֊ 13
թն յաւիտեանս ժամանակաց: * Ուսի՛ր՝ ուր է իմաս֊ 14
տութիւն, ուր է զօրութիւն, ուր է հանճար, ճանաչել միան֊
գամայն՝ թէ ուր են կեանք երկայնակեացք. ուր է լոյս
աչաց եւ խաղաղութիւն: * ո՞ եգիտ զտեղի նր, եւ ո՞ եմուտ 15
'ի գանձս նր: * Ո՞ւր են իշխանք հեթանոսաց՝ եւ որ տի֊ 16
րէին գազանաց երկրի: * որ ընդ թռչունս երկնից 17
ճախրէին. * եւ գանձէին արծաթ եւ ոսկի՝ յոր յուսացան 18
մար֊

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Եւ ոգիք ձանձրացեալ": (7) Ոսկան. Զի վն այնորիկ: (7) Ոմանք. Զամ անօրէնութիւն հարցն: (8) Ոմանք. Զմեզ այսօր 'ի նախատինս". . . ըստ ամ անի֊րաւութեանց: (10) Ոսկան. Իէլ, զի յերկիրդ թշ": (11) Ո֊մանք. Յերկրիդ օտարութեան, խառնեցար ընդ: (13) Յօ֊րինակին պակասէր. Գնացեալ էիր, բնակեալ էիր խաղա": Որ ոմանք. բնակեալ էիր խա": (16) Ոմանք. Եւ որ տիրէին գազա": Այլ ոմանք. եւ որ իշխէին գազա": (18) 'Ի բազումս պակասի: Զարծաթն եւ զոսկին. եւ:

մարդկան. և ոչ զայլ բաւ ստացուածոց նց. և որք գո-
ծեն զարծաթն և զոսկին, և հագուստ. և ոչ գոն հանու-
19 մանք գործոց նց։ *Ապականեցան և 'ի դժոխս իջին.
20 և այլք փոխանակ նց կանգնեցան։ *Երիտասարդք
տեսին լոյս, և բնակեցին յերկրի. և զճանապարհս ի-
21 մաստութն ոչ ծանեան։ *և ոչ 'ի միտ առին զշաւիղս
նր, և ոչ կալցին 'ի վր նր. որդիք նց 'ի ճանապարհէ
22 նր հեռի եղեն։ *Ո՛չ լու եղև 'ի քանան, և ոչ երևե-
23 ցաւ 'ի թեման։ *և ոչ որդիքն հագարու խնդրեն զի-
մաստութի։ վաճառականք մերանայ և թեմանայ. և ա-
ռասպելախօսք՝ և քննիչք իմաստութն զճանապարհն
իմաստութն ոչ ծանեան, և ոչ յուշ եղեն նց շաւիղք
24 նր։ *Ո՛վ իէլ՝ ոչ զի մեծ է տունն այ, և ընդարձակ
25 է տեղի ստացուածոց նորա։ *Մեծ է՝ և ոչ գոյ բաւ.
26 բարձր և անչափ։ *Անդ ծնան սկայքն անուանիք.
իսկզբանէ եղեալք մեծամեծք, հմուտք պատերազմաց։
27 *ոչ եթէ զնս ընտրեաց ած, և ոչ զճանապարհ իմաս-
28 տութե ետ նց։ *և կորեան առ 'ի չգոյէ իմաստութե.
29 և սատակեցան վս անմտութե իւրեանց։ *Ո՞ ել յեր-
30 կինս և առ զնա՝ և իջոյց զնա յամպոց։ *Ո՞ անց յայնկոյս
ծովու՝ և եգիտ զնա, և բերիցէ զնա ընդ ընտիր ոսկ-
31 ւոյ։ *չիք որ գիտէ զճանապարհս նր, և ոչ որ զմտա-
32 ածիցէ զշաւիղս նր։ *Այլ որ գիտէն զամ՝ նա ճա-
նաչէ զնա, եգիտ զնա իմաստութբ իւրով. և որ կազ-
մեաց զերկիր յաւիտեանս ժամանակաց, ելից զնա ա-
33 նասնովք և չորքոտանեօք։ *Որ առաքէ զլոյս՝ և գնայ.
34 կոչեաց զնա՝ և նա լուաւ նմա դողութբ։ *և աստեղք
ծագեցին յիւրաքանչիւր պահպանութե՝ և ուրախ ե-
35 ղեն։ *կոչեաց զնս՝ և ասեն, ահաւասիկ կամք. ծա-
36 գեցին ուրախութբ արարչի իւրեանց։ *Սա է Ած
37 մեր՝ ընդ որում ոչ համարեսցի այլ։ *եգիտ զամ ճա-
նապարհս իմաստութե. և ետ զնա յակոբայ ծառայի
38 իւրում, և իէլի սիրեցելոյ 'ի նմանէ։ *Յետ այսորիկ
յերկրի երևեցաւ՝ և ընդ մարդկան շրջեցաւ։

ԳԼ. Դ.

1 Այս են գիրք հրամանաց այ, և օրէնք որ կան յա-
ւիտեան։ Ամենեքին որ ընդունին զնա կեան, և

որք

---

(21) Բձ. 'ի ճանապարհէ նց հեռի։ (23) 'Ի բձ գիր. Եւ թե-
մանայ. և ա'': (29) Յօրինակին. Եւ առ զնս, և իջոյց զնա։
(30) Օրինակ. Ո՛վ անց.. և բերիցէ զնա ընտիր ոսկւոյ։
(31) Օրինակ. Չիք ոք որ գիտէ։ (36) Բձ. Սա ած մեր՝ է։
(37) Օրինակ. Ծառայի իւրոյ և իէլի սիրելւոյ 'ի նմանէ։
ԳԼ. Դ. (1) Օրինակ. Եւ ամենեքեան որ ընդ ունին զնա 'ի

Digitized by Google

որք թողուն զնա մեռանին ։ * Դարձիր Յակոբ՝ եւ բուռն 2
հար զնմանէ, ընթաց ծագուածն առաջի լուսոյ նորա ։ * Մի 3
տար այլում զփառս քո, եւ մի զօգուտս ազգի օտարո-
տւոյ ։ * Երանի է մեզ իէլ, զի հաճոյքն Այ ծանուցեալք 4
մեր են ։ * Քաջալերեցարուք ժողովուրդ իմ․ յիշատակ իէլ ։ 5
* զի վաճառեցարուք յազգս՝ եւ ոչ 'ի կորուստ․ փոխա- 6
նակ զի բարկացուցէք դուք զԱծ՝ մատնեցայք հակա-
ռակորդաց ։ * քանզի զայրացուցէք զարարիչ ձեր․ 7
զոհեցէք դիւաց՝ եւ ոչ Այ ։ * Մոռացարուք զկերակ- 8
րիչն ձեր զԱծ յաւիտենական․ տրտմեցուցէք եւ զդայեակն
ձեր զԵմ ։ * զի ետես զեկեալ 'ի վերայ ձեր զբարկու- 9
թիւն յԱյ՝ եւ ասէ ։

Ե Լուարո՛ւք պանդուխտք սիովնի, զի ած 'ի վերայ իմ Ած
սուգ մեծ ։ * տեսի զգերութիւն ուստերաց եւ դստերաց ի- 10
մոց, զոր ած 'ի վր նց յաւիտենականն ։ * սնուցի զնս 11
ուրախութբ, եւ յուղարկեցի զնս լալով եւ սգով ։ * Մի 12
ոք ուրախ լիցի այրւոյս, որ թողացի միայնացեալս 'ի
բազմաց․ Թափուր եղէ վս բազում մեղաց որդւոց ի-
մոց․ զի խոտորեցան յօրինացն Այ, * եւ զիրաւունս նր 13
ոչ ծանեան․ եւ ոչ գնացին 'ի ճանապարհս պատուիրա-
նաց Այ, եւ ոչ 'ի շաւիղս խրատու արդարութե նր եկին ։
* Եկեսցեն պանդուխտք սիովնի, եւ յիշեսցեն զգերու- 14
թիւն ուստերաց եւ դստերաց իմոց զոր ած 'ի վր նոցա
յաւիտենականն ։ * ած 'ի վր նց ազգ հեռաւոր, ազգ 15
լիրբ եւ այլալեզու․ * որ ոչ ակն ածէին 'ի ծերոյն, եւ 16
ոչ ողորմէին տղայոյն․ տարան զսիրելիս այրւոյս, եւ 'ի
դստերաց Թափուր արարին զմիայնացեալս ։ * Եւ ես՝ զի՞ 17
չէի ձեռնհաս օգնել ձեզ ։ * որ ած զչարիսն 'ի վերայ, 18
փրկեսցէ զձեզ 'ի ձեռաց Թշնամեաց ձերոց ։ * Գնա- 19
ցէք որդեակք գնացէք, զի ես թողացի աւերակ ։ * Մե- 20
կեցայ զպատմուճան խաղաղութե, եւ զգեցայ զքուրձ
խնդրուածոց իմոց․ աղաղակեցից առ յաւիտենականն
յաւուրս իմ ։ * Քաջալերեցարուք որդեակք․ գոչե- 21
ցէք առ Ած եւ փրկեսցէ զձեզ 'ի բռնութէ ձեռաց Թշ-
նամեաց ։ * զի ես յուսացայ 'ի յաւիտենականն վասն 22
փրկութե ձերոյ․ եւ եկն ինձ ուրախութի 'ի սրբոյն 'ի վր

ողոր-

կեանս․ Կ որք ։ (1) 'Ի լատ․ Նշանակի․ Մնացին զնա հոգ-ւոյ ։ զոր Կ օրինակ մի յաւելեալ է 'ի բնաբանի ։ (3) Բռնմ․ Եւ մի զօգուտս քո ազգի ։ (8) Բռնմ․ Զեր՝ զԱծ յաւիտենա-կան ։ (11) Ոմանք․ Լալով եւ սգալով ։ (16) Ոմանք․ Ոչ ակ-նածէին ծերոյն․․ զսիրելիս այրւոյն ։ (17) Ոմանք․ Եւ ես զինչ էի ձեռնհաս ։ (20) Ոմանք․ Խնդրուածոց ի-մոց․ աղաղակեցից առ յաւի․ ։ (21) Յօրինակին պակասէր․ 'ի բռնութէ ձեռաց Թշնամեաց ։

Digitized by Google

տուրմունն, որ եկեսցէ ձեզ ընդ հուպ ՚ի յաւիտե-
23 նականէ փրկչէ ձերմէ: *զի յուղարկեցի զձեզ սգով
և լալով. և տացէ ինձ Տէր զձեզ ցնծութ՜բ և ուրախութ՜բ
24 յաւիտենից: *Զի որպ՜ս այժմ տեսին դրացիքն
սիոնի զգերութիւն ձեր. նոյնպէս տեսցեն ընդ հուպ
յԱյ զփրկութիւն ձեր, որ եկեսցէ ՚ի վ՜ր ձեր փառօք
25 մեծօք՝ և լուսաւորութ՜բ ՚ի յաւիտենականէն: *Որ-
դեակք՝ երկայնամիտ եղերուք ՚ի վ՜ր բարկութե հա-
սելոյ ձեզ յԱյ: հալածեաց զքեզ թշնամին քո, և տես-
ցես զկորուստ նր՜ ընդ հուպ, և ելցես ՚ի վ՜ր պարանո-
26 ցի նորա: *Փափկասունք իմ գնացին զճանապարհս
խիստս. վարեցան իբրև զհօտ յափշտակեալ ՚ի թշնա-
27 մեաց: *Քաջալերեցարուք որդեակք՝ և կոչեցէք առ
28 Տէր, զի եղիցի ձեզ յիշատակ ՚ի վարչէն: *զի ոչ եղեն
ձեր միտք մոլորեալք յԱյ. տասնպատիկ եղերուք դառ-
29 նալ և խնդրել զնա: *զի որ ածն ՚ի վ՜ր ձեր չարիս,
ածցէ ՚ի վ՜ր ձեր զյաւիտենական ուրախութիւն հան-
դերձ փրկութ՜բն ձերով:

30 *Քաջալերեա՛ց Երուսաղէմ, մխիթարեսցէ զքեզ որ անուա- Է
31 նեաց զքեզ: *եղո՛ւկ որ չարչարեցին զքեզ, և որ խնդա-
32 ցին ընդ կործանումն քո: *Եղո՛ւկ են քաղաքքն որոց
ծառայեցին մանկունք քո. և եղո՛ւկ է որ ընկալաւ զոր-
33 դիսն քո: *զի ոչ խնդաց նա ՚ի վ՜ր կործանման քոյ,
և ուրախ եղև յանկանելն քում. նոյնպէս տրտմեսցի ՚ի
34 վ՜ր աւերածին իւրոյ: *Եւ բարձից ՚ի նմանէ զուրա-
խութ՜ն բազում խրախճանութեն. և դարձուցից ՚ի սուգ
35 զպերճութ՜ն նր՜: *եկեսցէ ՚ի վ՜ր նր՜ հուր ՚ի յաւիտե-
նականէն աւուրս բազումս. և եղիցի բնակութ՜ն դի-
ւաց զբազում ժամանակս:

36 *Հայեա՛ց ը՜ արևելս Երուսաղէմ, և տես զեկեալ ուրախու- Ը
37 թիւն քեզ յԱյ: *ահաւասիկ գան որդիքն քո զորս յու-
ղարկեցեր. գան ժողովեալք յարևելից մինչև ՚ի մուտս
արևու բանիւ սրբոյն. խնդացեալք փառօքն Այ:

Գ.Լ.

---

(23) Ոմանք. Լալով և սգով, և տացէ ինձ զձեզ Տէր ցն՜:
(24) Ոմանք. Ընդ հուպ զԱյ զփրկութիւն.. փառօք մե-
ծաւ, և լուսաւորութ՜բ յաւիտենականին: (26) Բա-
զումք. Գնացին ՚ի ճանապարհս խիստս: (29) Ոմանք.
Հանդերձ փրկութ՜բ ձերով: (30) Ոմանք. Մխիթա-
րել զքեզ որ: (31) Ոմանք. Եղուկ որ չարչարեցին ըզ-
քեզ: (33) Ոմանք. ՚Ի վերայ կործանմանն... յանկա-
նելն քո.. ՚ի վ՜ր իւրոյ աւերածին: (35) Ոմանք. Դի-
ւաց բազում ժամանակս: Որք ոմանք. ՚ի բազում ժամա-
նակս: (37) Ոմանք. Մինչ ՚ի մուտս արևու:

Digitized by Google

ԳԼ. Ե.

Մերկեա՛ Եէմ զհանդերձ սգոյ եւ չարչարանաց քոց. 1
եւ զգեցի՛ր զվայելչութիւն փառացն Այ՝ յաւիտեան։
* Ա՛րկ զքեւ զկրկնոցն արդարութեան յԱյ. դի՛ր խոյր ՚ի 2
գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին։ * Զի ցուցցէ 3
ԱԾ ՚ի ներքոյ երկնից զամ լուսաւորութիւն քո. * Եւ կո- 4
չեսցի քեզ անուն յԱյ յաւիտեան՝ խաղաղութիւն, արդա-
րութեան՝ եւ փառք ածպաշտութեան։ * Արի՛ Եէմ, եւ կա՛ց 5
՚ի վե՛ր բարձու, եւ հայեա՛ց ընդ արեւելս, եւ տե՛ս ժողո-
վեալ զորդիսն քո յարեւելից մինչեւ յարեւմուտս՝ բանիւ
սրբոյն զուարճացեալս յԱյ յիշատակօք։ * Զի ելին ՚ի 6
քէն հետեւակք՝ վարեալք ՚ի թշնամեաց. եւ ածցէ զնո-
սա քեզ ԱԾ ամբարձեալս փառօք իբրեւ զաթոռ թա-
գաւորութեան։ * Զի հրամայեաց ԱԾ խոնարհել ամ լե- 7
ռանց բարձանց, եւ ըլրոց մշտնջենաւորաց, եւ լնուլ ձո-
րոց ՚ի հարթութիւն երկրի. զի գնասցէ Իէլ զգուշութ
փառացն Այ։ * Եւ հովանի՛ եղեն նմա մայրիք. եւ 8
ամ փայտ անուշահոտ Իէլի հրամանաւ Այ։ * Զի առաջ- 9
նորդեսցէ ԱԾ Իէլի ուրախութ լուսով փառաց իւրոց
հանդերձ ողորմութբ եւ արդարութբ ՚ի նմանէ։

Բարուք։

ՈՂ

Գլ. Ե. (1) Օրինակ մի. Սգոյ եւ չարչարանաց քոց. . ՚ի յաւիտեան. (2) Ոմանք. Եւ արկ զքեւ կրկնոցն ար՝։ (3) Ոմանք. Լուսաւորութիւն քո։ (4) Ոմանք. Այլ ՚ի յաւիտեան։ (4) Ոմանք. Արդարութիւն, եւ փառք։ (5) Բ. Այլք. Եւ կաց ՚ի բարձու։ (9) Բազումք. ԱԾ Իէլի խաղաղութբ լուսով։

* ՚ի Հայկականի՝ ունի. Կատարեցաւ բարուք։

* Ոմանք ՚ի լատինական օրինակէն թարգմանեցին նորին [illegible] Գլուխ Վեցերորդ՝ Բարուքայ, մակագրելով՝ Օրինակ Թղթոյն զոր առաքեաց Երեմիաս [illegible] ՚ի Յուն. Գիրս ոչ սա մեզ։

ՈՂԲՔ ՍՐԲՈՑՆ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. Ա.

Եւ եղեւ յետ գերութեան Իէլի եւ աւերածոյն Եմի, նստէր եւ լայր Երեմ. եւ ողբայր երեմիա զողբս զայս 'ի վր Եմի՝ եւ ասէր :

1 ԶԻԱ՛ՐԴ ԶԱՑԱՒ, ՆՍՏԱՒ
միայնակեցեալ քաղաքն բազմամարդոյ, եւ եղեւ
իբրեւ կին մի այրի լցեալ ժողովրդովք 'ի մէջ
հեթանոսաց : իշխանն աշխարհի եղեւ հար-
2 կատու : *Լալով լալոց 'ի գիշերի, եւ արտասուք իւր էին
'ի վերայ ծնօտից իւրոց. եւ ոչ գտաւ մխիթարիչ նմա
յամենայն աւուր 'ի սիրելեաց իւրոց : Ամ բարեկամք նր
3 անարգեցին զնա. եւ եղեն նմա իբրեւ թշնամիք : *Վա՛յ գա-
րեցաւ 'ի գերութի յուդայ, 'ի բազում առատապանս : Նա
'ի նեղութե, աղքատութե, ծառայութե. Նստաւ 'ի մէջ հե-
թանոսաց, եւ ոչ եգիտ հանգիստ : Ամ հալածիչք իւր
4 հասին նմա 'ի մէջ թշնամեաց իւրոց : *Սուգ առեն ճա-
նապարհք սիոնի. զի ոչ գոյր երթեւեկ տօնից առ ՚լէն
բնակաւորք նր. Ամ դրունք նր եղեն յապականութե : Եւ
քահանայք նորա հայեն՝ հառաչեն՝ եւ յոգւոց հանեն :
կուսանք նր 'ի գերութե վարեցան. եւ ինքն դառնա-
5 ցեալ յանձն իւր : *Եւ եղեն նեղիչք նր 'ի գլուխ, եւ
եւ թշնամիք նր յուրախութե. զի տր կորացոյց զնա վն
բազում ամպարշտութե նր : տղայք նր վարեցան 'ի գե-
6 րութի առաջի նեղչաց նր : *Բարձաւ 'ի դստերացն սիո-
նի ամ վայելչութե նր : եղեն իշխանք նր իբրեւ խոյք,
որոց ոչ գտանիցեն ճարակ : երետուն զցանկալի ցան-
կալի ինչս իւրեանց կերակրոց. զի հանգուսցեն զան-
ձինս

---

* Բացատրութ այլազգ 'ի մերմէս այսպէս ունին գրչագիրք. Սէյն Երեմիայի ողբք :

Գլ. ա. Ոմանք. Եւ աւերածոյն Եմի : (1) Օրինակ մի. Նստաւ միայնացեալ : (1) Բղձ. Մենացեալ քաղաքն .. իբրեւ այրի լցեալ .. իշխանն աշխարհին եղեւ : (2) Բղձ. Եւ եղեն նր իբրեւ Թշ" : (3) Ոմանք. 'Ի նեղութեան տրտմութե. կամ, տրտմութե : (4) Ոմանք. Հաչեն եւ հառաչեն, եւ հոգւոց ելանեն .. եւ ինքն դառնացեալ անձամբ : Որ յօրինակին. Եւ ինք դառնա" : (5) Ոմանք. Նորա 'ի գլուխ .. տղայք նր վարեցան 'ի գերութե : (6) Ոմանք. Դարձաւ 'ի դստերաց սիոնի ամ վայելչութեն նր :

Digitized by Google

ձինս իւրեանց ։ երթային և ոչ 'ի միասս իւրեանց՝ առա-
զէ ջի նեղչաց ըստ վարել հալածչացն ։ * Յիշեաց Եէմ զօր
տառապանաց, և զօր անձկութեան իւրոյ ․ Թափեցաւ
ընդ ամ ցանկալի ինչս որ ստացեալ էր իսկզբանէ ։
յանկանել ժողովրդեանն 'ի ձեռս թշնամեացն, և ոչ
էր որ օգնէր նմա ։ տեսին ատելիք նր, ծաղր հարին և
խէթ ծիծաղեցան 'ի վր գերութե նր ։ * Մեղս մեղաւ Եէմ, 8
վն այսորիկ ամ գովիչք նր կոր՛ իգլուխ անանէին զնա ․
զի տեսին զանարգանս նր ․ զի նա ինքնին յետս դար-
տէթ ձեալ յոգւոց ելանէր ։ * Պղծութի նր առաջի ոտից իւ- 9
րոց, և ոչ յիշեաց նա զյետինս իւր ․ իջոյց արտասուս
մեծամեծս, և ոչ էր որ մխիթարէր զնա ։ տես Տր
զտառապանս իմ, զի բարձրացան թշնամիք իմ 'ի վր
յոդ իմ ։ * Զձեռն իւր ձգեաց նեղիչն 'ի վր ցանկալեաց 10
իմոց ։ տեսի ես զհեթանոսս զի մտին 'ի սրբութի քո ․
որոց պատուիրեցեր թէ մի մտցեն 'ի եկեղեցի ժողովրդոց
քաֆ քոց ։ * Ամ ժողովուրդք յոգւոց ելանէին 'ի խնդիր հա- 11
ցի ․ տային զամ ցանկալի ինչս իւրեանց 'ի գինս հացի ․
զի դարձուսցեն զանձինս իւրեանց յինքեանս ։ տես Տր՝
և հայեաց ․ զի եղէ ես անարգեալ և արհամարհեալ ։
լա- * Ձեզ ասեմ, ձեզ ասեմ անցաւորք ճանապարհաց՝ 12
մէդ դարձարուք հայեցարուք և տեսէք, թէ իցէ՞ն երբէք
ցաւք ըստ ցաւոց լեալ՝ որ 'ի վր իմ հասին ։ բարբա-
ռեցաւ յիս, Տր, և կորացոյց զիս յաւուր բարկութե և
մեմ սրտմտութե իւրոյ ։ * 'Ի բարձանց իւրոց առաքեաց 13
հուր յոսկերս իմ ․ ցանց ձգեաց ոտից իմոց, և դար-
ձոյց զիս յետս իմ ․ արար յապականութի զանձն իմ,
նուն զօրհանապազ 'ի տառապանս սրտմտութե ։ * Արկանեաց 14
Տր 'ի վր ամպարշտութե իմոյ, և արկ զինև զձեռն իւր ։
ծանրացոյց զլուծ իւր 'ի վերայ պարանոցի իմոյ ․ տկա-
րացաւ զօրութի իմ ։ մատնեաց զիս Տր 'ի ձեռս ցաւոց
սամ իմոց, և ոչ կարեմ հանդարտել ։ * Զնշխարս 'ի միջոյ իմմէ 15
փաւ զընտիրս ընտիր զօրաց իմոց ։ կոչեաց 'ի վր ընտրելոց
իմոց ժամանակ բեկման ։ հնձան եհար Տր կուսի դստ-
երն յուդայ ։ * Վն այսորիկ ես տխրութի 'ի լալ ան-16
տառ․

(7) Օրինակ Գ ընդ ոսկանայ ․ Թախծեաց ընդ ամ ցանկա՛՛ ։ (8) Ոմանք ․ Վն այնորիկ ամ ․․․ յոգւոց ելանէ ։ (9) Ո-մանք ․ Եւ ոչ յիշեաց նա զատեղին իւր ։ (10) Բազումք ․ Ձգեալ նեղչին 'ի վր ցան՛՛ ։ (11) Ոմանք ․ Ինչս իւ-րեանց գինս հա՛՛ ․․․ զի եղէ անարգեալ ։ (12) Ոսկան ․ Դարձարուք հայեց՛՛ ։ (12) Բզմք ․ Բարկութե սրտմտութե ։ (14) Ոմանք ․ Տր 'ի վերայ սրտմտութե ․ կամ, սրտմտութե իմոյ ․․ և ոչ ես կարեմ հանդարտել ։ (15) Ոմանք ․ 'Ի վր ընտրելեաց իմոց ժամանակս բեկման ։ (16) Ոմանք ․ Ես

Digitized by Google

տուցեալ եմ։ Աչք իմ իջոյց արտասուս. զի հեռի եղ
եղեն յինէն մխիթարիչք իմ, որ դարձուցանէ զանձն
իմ յիս։ մատնեցան որդիք իմ յապականութիւն, զի զօ-
17 րացաւ թշնամիք իմ։ * Տարածեաց սիոն զբազուկս ձե
իւր առ տծ, և ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնա. շուրջ զնո-
վաւ նեղիչք նր։ եղև եհմ ապտերեալ իբրև կին մի 'ի
18 մէջ նց։ * Արդար է տր տծ. զի ես դառնացուցի ըզ-ծա-
նա։ լուարո՛ւք զայս ամ ժողովուրդք և տեսէք զցաւս դէ
իմ։ օրիորդք իմ և երիտասարդք իմ վարեցան 'ի գե-
19 րութե։ * Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ, և նոքա արհամարհե- նաց
ցին զիս. քահանայք իմ և երիցունք իմ աստէն 'ի քա-
ղաքիս սատակեցան։ խնդրեցին կերակուր զի դարձու-
20 ցեն զոգիս իւրեանց, և ոչ գտաւ։ * Տես տր զի նե- ղեր
ղեալ եմ. ոսկերք իմ խռովեցան, սիրտ իմ դեղձեալ յիս,
և ես դառնայ դառնացեալ. արտաքուստ ժառանգեաց
21 զիս սուր, որպէս և մահ 'ի ներքուստ։ * Լուարո՛ւք լուա- րէն
րո՛ւք զայս. զի ես հեծեծեմ հառաչեմ, և ոչ ոք է որ մխի-
թարէ զիս. ամ թշնամիք իմ լուան զչարիս իմ, և ուրա
հարեին ինձ. զի դու արարեր զօրն զայն, և դու կոչե-
22 ցեր զժամանակն զայն. և եղև ինձ վայ վայ։ * Մտցեն առա-
ջարկեն ամ առաջի քո, և ճռաքաղ արարեր դու զնս.
զոր օրինակ արարեր ճռաքաղ զիս 'ի վր ամ մեղաց ի-
մոց. զի բազում եղեն հեծութիւնք իմ, և սիրտ իմ լի
եղև տրտմութբ։

ԳԼ. Բ.

1 Ո՛ րպէս խաւարեցաւ սրտմտութբ և բարկութբ տն Բ
դուստր սիոնի. ընկէց յերկնից յերկիր զփառս ուղե-
2 ղէի, և ոչ յիշեաց զպատուանդան ոտից իւրոց։ * Յաւ բէբ
եւոր սրտմտուե բարկուե իւրոյ ընկլոյզ տր յանխնայ
զամ գեղ յակոբայ. քակեաց և ոչ անխայեաց։ զա-
մուրս դստերն յուդայ կործանեաց յերկիր. անար-
գեաց

տուաւեկ.. իջոյց արտօսր.. զի զօրացաւ թշնամին։
(18) Բղմ. Զայս ամ ժողովք։ (18) Ոմանք. Վարեցան
'ի գերութե։ (19) Ոմանք. Եւ երիցունք աստէն 'ի քա-
ղաքի.. զկերակուր զի դարձուսցեն զոգիս իւրեանց։
(21) Ոմանք. Զի դու արարեր զամ, և դու... և ինձ
վայ վայ։ (22) Ոմանք. Գուցին չարիքն ամ առա՛։ (22) Ոմ-
նան. Եւ ճռաքաղ արա դու զնս։
ԳԼ. Բ. (1) Բազումք. Սրտմտութբ բարկութբ։ Ոմ. ոմ-
նան. բարկութե։ (1) Ոմանք. Եւ ոչ ևս յիշեաց զպատ-
ուանդան ոտից նր։ (2) Բազումք. Ընկլոյզ տր յանխը-
նայ զամենայն։ (2) Ոմանք. Զամուրս դստեր յակոբայ,
կործանեաց յերկրի։

Digitized by Google

գու. զերաց զկեղեքման և զԹագաւորս նց: * Փշրեաց տէր յա 3
մէլ ւուր սրտմտութեան բարկութեն իւրոյ զամ եղջեւրս Իէլ,
և դարձոյց յետս զաջոյ նր առաջի Թշնամեաց նորա:
հնար պատրաստեաց զյակոբ. հաշեաց և մաշեաց զամ, որ
դա. շուրջ էր զնովաւ: * Մուա է զերկս իւր իբրև զԹշ 4
ղէԹ նամի. հաստատեաց զաջ իւր 'ի վր նր, և սպան զամ
ցանկալիս դստեր սիոնի: հեղ 'ի վր նր զսրտմտութիւն
հէ բարկութեան իւրոյ հրով: * Եղև տէր իբրև Թշնամի, և կոր 5
ծանեաց զԻէլ. կործանեաց զԹագաւոր նր, կործա
նեաց զամ ամուրս նր. և բազմացոյց դստերն յուդայ
վաւ տառապանս 'ի վր տառապանաց: * Խզեաց իբրև զայ 6
գի զխորանս նորա, և ապականեաց զտօն տարեկանաց
նր: մոռացաւ տէր զոր արար սիոնի տօնս տարեկանաց
և զշաբաթս. և զայրացոյց 'ի մաշելն բարկութեն իւրոյ՝
զէ զԹագաւորս և զքահանայս: * Մերժեաց 7
տէր զսեղան իւր, և 'ի բաց ընկէց զսրբութիւն իւր. կոր
ծանեաց զպարիսպս աշտարակաց ամրոցաց նորա:
ձայն ետուն՝ գոչեցին 'ի տան տն. իբրև յաւուրս տօ
խէԹ նից տարեկանաց նր: * Ընկեցաւ կործանելոյ պարիսպ 8
դստեր սիոնի: չափ արկին՝ և ոչ անդրէն դարձուցին
զձեռս իւրեանց: սուգ առին մահարձանք, և պարիսպք
տէԹ առհասարակ դողդոջեալ կործանեցան: * Կործանեցին 9
յերկիր զդրունս նր, և խորտակեցին զնիգս նր. Թա
գաւորք նր և իշխանք նր 'ի մէջ հեԹանոսաց: ոչ գոյին
օրէնք և մարգարէք. և ոչ էին այնք որ տեսանէին տե
յով սիլս 'ի տէ: * Իջին հանգիտ եղեն գետնոյ. կարկեցան 10
ծերք դստեր սիոնի. հող արկին զգլխով իւրեանց.
քրձազգածք եղեն. յերկիր կործանեցին զիշխանս կու
քափ սանաց Իէմ: * Պակասեցին աչք իմ յարտասուաց. 11
խռովեցաւ սրտմտութիւն իմ. յերկիր յածան փորոտիք իմ 'ի
վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ. 'ի պատակել
լա. տղայոց ստնդիեաց ընդ ամ փողոցս քաղաքին: * Ի 12
մէդ մարց իւրեանց պահանջէին հաց և գինի. 'ի պապակել
Թափել հանել զոգիս իւրեանց, ընկեցեալ ցրուեալ
մէմ կային 'ի մէջ քաղաքին: * Զի՞նչ վկայութիւն վկայեցից 13
քեզ.

---

(3) Ոսկան. Դարձոյց յետս զաջ նր․․ որ շուրջ զնովաւ է: (4) Ցօրինակին. Մուտ ընդ զերկս քո իբրև: (4) Ոսկան. իբրև Թշնամի․․ զամ ցանկալի դստեր: (5) Բաղդատ. ԶԹագաւորս նր: (5) Ցօրինակին. Տառապանս 'ի վերայ տառա․․: (6) Ոսկան. Զտօնս տարեկանաց նր․․․ և զշաբաթս: (7) Ոսկան. Զսրբութիւն իւր: (10) Ցօրինակին. Ծերք դստերք սիոնի: (10) Ոսկան. Զգլխովք իւրեանց: (11) Բաղդատ. Յերկիր լուծան փորոտիք իմ: (11) Ոսկան. 'Ի պատակել տղայոց ստնդիեաց: (13) Այլք. Նման

Digitized by Google

քեզ. կամ զի՞նչ նմանութիւն նմանեցուցից զքեզ դուստր
Սիոն. ո՞վ մխիթարեսցէ զքեզ օրիորդ դուստր Սիոնի.
զի ծանրացաւ բաժակ բեկմանց քոյ. իսկ ո՞վ իցէ որ
14 բժշկեսցէ զքեզ: * Մարգարէքն տեսին քեզ տեսիլս նանունս
զմտաց տարապայմանս և անօգուտս. և ոչ յայտնեցին
քեզ զանիրաւութիւնս քո, զի դարձ լիցի քեզ 'ի գերութե
քումմէ: այլ պատմեցին քեզ առեղծուածս սնոտիս,
15 և մերժումն 'ի տեղւոջէ իւրմէ: * Ծափ զծափս հա_ սա_
րին ձեռս անցաւորք ճանապարհի. շչեցին շարժեցին զգլ_ խոյ
գլուխս իւրեանց 'ի վ՛ր դստեր Սիոնի. այս այն քա_
ղաք է ասէին, պսակ փառաց ուրախութե ամ երկրի:
17 * Արար Տր՝ զոր խօսեցաւ. կատարեաց զբանս իւր
զոր պատուիրեաց յաւուրցն առաջնոց. քակեաց, և ոչ
անխնայեաց. ուրախ արար 'ի վ՛ր քո զթշնամիս քո, և
16 բարձր արար զեղջերս նեղչաց քոց: * Բացին զբերանս իւ
իւրեանց 'ի վ՛ր քո ամ թշնամիք քո. շչեցին և կրճտեցին
զատամունս իւրեանց՝ և ասէին, եկայք կլցուք զսա.
զի այս՝ այն օր է որում ակնունէաք. ահաւասիկ գտա_
18 աք և տեսաք և հասաք մեք նմա: * Գոչեցին սիրտք նո_
նոցա առ պարիսպս դստեր Սիոնի. և հոսեսցեն իբրև գե_
ղեղեղ արտասուս 'ի տուէ և 'ի գիշերի. մի լռեր և
մի դադարեր և մի առցէ դուլ՝ ակն քում յարտասու_
19 աաց: * Արի՛ 'ի խրախուսանս 'ի գիշերի, 'ի սկիզբն 'ի կոփ
գլուխ պահուց քոց. հեղ իբրև զջուր զսիրտ քո առա_
ջի Տն. համբարձ զձեռս քո 'ի Տր անձանց տղայոց՝ որ
լուծանեցին 'ի սովոյ 'ի գլուխ ճանապարհաց ելից և
20 մտից քոց: * Տես Տր և հայեաց. ո՞ւմ արարեր այդպէս ոչ_
ճռաքաղ, եթէ կերիցեն կանայք զպտուղ որովայնի
իւրեանց: արարեր ճռաքաղ. արկեր 'ի ներքս զկանհա_
կերս, սպանու 'ի ներքս 'ի սրբութե Տն զքահանայս մարգա_
րէ

նեցուցից քեզ դուստր: (13) 'Ի բնաբն գլուխ. Զքեզ օրիորդ
դուստր: (14) Ոսկան. Մարգարէքն քո տեսին: (14) Ոս_
կան. Տարապայմանս անօգուտս.. առեղծուածս սնո_
տիս, և մերժումն 'ի տեղւոջէ քումմէ: (15) Յօրինակին
պակասէր. Պսակ փառաց ուրախութե ամ երկի": (17) Աս_
տանօր Վրէնփեէրն կաստեսար մերամն ամնայն ... , տես_
ցու նախ՝ Արար Տր: և ապա՝ Բացին զբե": զոր ... այ_
լոյն զայս ... հակառակորդ ... : (17) Ոսկան. Արար
Տր զոր խորհեցաւ: (16) Ոսկան. Կլցուք մեք զսա.. և
հասաք մեք նմա: (18) Բաղդատ. Մի առցէ դուլ ար_
տասուաց: (19) Ոսկան. Ակիզբն 'ի գլուխ.. որ լուծանե
'ի սովոյ... ճանապարհաց ելից մտից քոց: (20) Ոսկան.
Զպտուղս որովայնի.. սնունդիտցս, զքահանայս և զմ_
արգարէս: (20) Ոսկան. Արկեր 'ի ներքս զկանհակերս:

Digitized by Google

[illegible] զկայս, զքահանայն և զմարգարէն։ * Ննջեցին 'ի մէջ 21
ելիցն ճանապարհաց, մանկտի ծերք և տղայքն,
կուսանքն և երիտասարդքն վարեցան 'ի գերութիւն. 'ի սուր
արկեր՝ կոտորեցեր յաւուր բարկութեան քոյ. զեներ,
խնայեցեր, և ոչ անխնայեցեր։ * Կոչեցեր իբրև զօր 22
տարեկանաց պանդխտութիւն իմ շուրջ զինեւ. և ոչ
էր որ զատանէր յաւուր սրտմտութեան բարկութեան Տե.
առն, զերեալս և մնացեալս, 'ի տանել 'ի բաղձանաց Թշ.
նամեաց իմոց սատակեցան։

ԳԼ. Գ.

Գ. ԵՍ հզօր, հայեաց յաղքատութիւն իմ. 'ի ձեռն գաւա. 1
ալէփ զանի սրտմտութեան նորա. * ընկեաց զիս, և ած 'ի 2
մէջ իմ խաւար՝ և ոչ լոյս։ * բայց սակայն դարձոյց 'ի 3
բէթ մէջ իմ զձեռն իւր հանապազ։ * Մաշեաց զմարմին և 4
զմորթին իմ. զոսկերս իմ փշրեաց ամենահասարակ։ * Շի. 5
նեաց 'ի մէջ իմ, և պատեաց զգլխով իմով. * և Ձանձրա. 6
ցաւ նստոյց զիս 'ի խաւարի իբրև զմեռեալս յաւիտե.
գիմ. նից։ * Պատեաց 'ի մէջ իմ, և ոչ ես կարիցեմ ելանել. 7
դէլ ծանրացոյց 'ի վերայ իմ զշղթայսն։ * Այլ թէպէտ և ա. 8
ղաղակեմ՝ թէ կարդացից և աղաղակեցից. փակեաց և ար.
հէ գելեալ է առաջի իմ զաղօթս իմ։ * Ա՛րգել արգելաւ ճա. 9
վաւ նապարհաց իմոց, և խցեաց 'ի խորտակել շաւիղս իմ։ * Արջ 10
ինձ իբրև արջ դարանակալ՝ և իբրև առեւծ թագու.
ցեալ. * Խռովեաց զհետ իմ, հալածեաց և եհաս, և լքոյց 11
զայն զիս և արար զիս յապականութիւն։ * Մտաւ ընդ զաղեղն 12
իւր, և եղեց զիս նշանակ իբրև զնշաւակ. * Կարկեաց 13
ընդ մէջ զերիկամունս իմ. արար զիս նետաւորեալ, * և 14
ծաղր ժողովրդեան իմոյ, և երգք նոցա զօրհանապազ։
* Ջամբեաց ինձ լեղի, և արբոյց զիս դառնութիւն։ * Քա. 15
բախեաց առաւ զատամունս իմ, և ջամբեաց ինձ մոխիր։ 16
* Մեր.

(21) Օրինակ մի. Զեներ խնայեցեր, և ոչ։ (22) Ո. մանք. Պանդխտութեան խսրում։ (22) Բազումք. Եւ ոչ ոք զատանէր. 'ի պատճէլ բարկութեան Թշ"։ (22) Ոմանք յաւե. լուն. Բարկութեան Տն, ոչ փախուցեալ. սատակեցաք։

ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Հայեցաւ յաղքատութիւն իմ։ (2) 'Ի ձեռն". Ընկեաց զիս և ած։ Ոմանք. Ընկեցոյց. կամ, ըն. կեցաւ զիս։ (4) Ոմանք. Եւ զմորթին իմ և զոսկերս։ (7) Ոմանք. Եւ ոչ կարեմ ելլել"։ (8) Բազումք. Թէպէտ և առացից, և աղաղակեցից։ (9) Ոմանք յայսմ [illegible] [illegible] [illegible]։ (10) Ոմանք. Եւ եղև ինձ իբրև։ (11) 'Ի Եբր. [illegible]. Եւ լքոյց զիս, և արար զիս յապականութիւն"։ (14) Ոմանք. Եւ եղէ ծաղր ժողովրդեան։ (14) Ոմանք. Եւ երգս նոյ զօրհան"։ (15) Ոմանք. Եւ [illegible]

17 * Մերժեցայ 'ի խաղաղութենէ զանձն իմ . մոռացայ զբա-
18 րիս : * կորեաւ յաղթութիւն իմ , և յոյս իմ 'ի Տէ : * Յի-
19 շեցի յաղքատութենէ իմմէ և 'ի հալածանաց իմոց . դառ-
20 նութիւն և բարկութիւն * յուշ եղեն ինձ միանգամայն . ձանձ-
21 րացաւ յիս անձն իմ : * զայս ինչ կարգեցի 'ի սրտի ի-
22 մում : վա̃ այսորիկ համբերեցից նմա : * Ողորմութիւնք Տն̃ յաւի-
23 տենական են , և ոչ նուաղեն գթութիւնք նր̃ : * 'ի նորո-
24 գունս առաւօտու բազմանայ ճշմարտութիւն քո Տր̃ : * Ա-
սաց անձն իմ բայց բաժին իմ է նա . վա̃ այնորիկ ակն
25 կալայց նմա : * Բարերար է Տր̃ 'ի վր̃ համբերողաց [illegible]
26 իւրոց . զի անձն որ խնդրէ զնա՝ * բարի է որ համբե-
րէ նմա ճշմարտութեր̃ , և հանգչի նա 'ի փրկութն̃ Տն̃ :
27 * Բարի է մարդոյ առնուլ զլուծ խոնարհութն̃ 'ի մանկ-
28 կութենէ իւրմէ : * Նստցի միայն լռիկ 'ի տան իւրում . [illegible]
29 զի անձամբ իւրով լուա յանձն զլուծ քո : * Տացէ հո-
30 ղոյ զբերան իւր , վա̃ զի կայ յոյս . * մատուսցէ հարկա-
31 նելեաց զծնօտ իւր . լցցի նախատանօք : * այլ ոչ թէ
32 յաւիտեան մերժեսցէ Տր̃ : * Որ տառապեցոյց , նոյն և
33 ողորմեսցի ըստ բազում ողորմութեն̃ իւրում : * ոչ եթէ
պատասխանի 'ի սրտէ իւրմէ . և խոնարհեցոյց զորդիս
34 մարդկան : * Խոնարհեցուցանել 'ի ներքոյ ոտից նր̃ զա-
մենայն կապեալս երկրի . մերժել զիրաւ մարդ 'ի դատաստա-
35 նի Տն̃ . * խոտել զիրաւունս առն առաջի երեսաց բարձ-
36 րելոյն : * պատժել զմարդ 'ի դատաստանի իւր ոչ տե-
37 սանէ : * Ոչ ասաց՝ թէ այսպէս արաց Տր՝ և եղև . ոչ հրմ̃.
38 պատուիրեաց * 'ի բերանն բարձրելոյն . ոչ ելցեն [illegible]
39 չարիք՝ և ոչ բարիք : * զինչ տրտնջեսցէ մարդ կենդա-
նի , կամ այր 'ի սերոյ եղբօր իւրոյ 'ի վր̃ մեղաց իւ-
40 րոց : * Քննեսցուք ճանապարհս մեր , և կշռեսցուք . [illegible]
41 դարձցուք մեք 'ի Տր̃ , * համբարձցուք զձեռս մեր ընդ
42 սրտիւք հանդերձ 'ի բարձունս երկնից : * Մեղաք , ամ-
պար-

բեցոյց զիս դառն": (21) Ոմանք . Վա̃ այնորիկ և համբե-
րեց : (24) Յօրինակին . Ասա՛ց անձն իմ, բաժ բաժ": (24) Ո-
մանք . Վա̃ այսորիկ ակնկալայց : (25) Ոսկան . Եւ անձն
որ խնդ": (27) Բազումք . Մարդոյ որ առնու զլուծ :
(28) Բազմ . Միայն լռու 'ի տան իւ": (30) Ոմանք . Հարկա-
նելեաց իւրոց զծնօտ : (31) Ոմանք . Այլ ոչ 'ի յաւիտեան
մեր": (33) Բազումք . Ձեռ պխնի 'ի . . և խոնարհեցոյց
զորդիս մարդկան : Ոսկան . Զի չէ : (36) Ոսկան . 'Ի
դատաստանի Տն̃ ոչ տե": (37)(38) Ոմանք . Ոչ պատուէ-
րեաց : 'Ի բերանոյ բարձրելոյն : (39) 'Ի Եբր̃ պակաս .
կամ այր 'ի սերոյ եղբօր իւրոյ 'ի վերայ մեղաց : (41) Օրի-
նակն . Համբարձցուք զսիրտս մեր ձեռօք հանդերձ :
(42) Ոմանք . Մեք ամպարշտեցաք , և ոչ հաւանեցաք ընդ.

Digitized by Google

ամ_ բարշտեցաք. և ոչ հաճեցար ընդ մեզ: * Ցայց եղեր
Սամ սրտմտութե. և բարկութե., և հալածեցեր զմեզ. կոտորե_
ցեր և ոչ խնայեցեր: * ծածկեցեր ամպով զերեսս քո՛ զի
մի հասցէ աղօթք մեր առ քեզ: * ընկեցեր մերժեցեր
զմեզ. արհամարհեալս և անարգեալս արարեր զմեզ 'ի
Փէ մէջ զօրաց հեթանոսաց: * Աչք իմ ընկղմեցան՝ և ոչ
լռեցից, և ոչ լռեայց, * մինչև երևեսցի՝ և տեսցէ Տէր
յերկնից: * աչք իմ կաթեցուցէ 'ի վ[ե]ր անձին իմոյ, քան 5
Այն զամ դստերս քաղաքաց իմոց: * Բացեր 'ի մեզ զամ բե_ 4
րանս թշնամեաց մերոց: * ահ և երկեւղ եկն 'ի վ[ե]ր 4
մեր, բեկումն և տառապանումն: * և հոսանս ջուրց իջու_ 4
ցին աչք մեր 'ի վ[ե]ր բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ:
Ծա_ * Որսալով որսացան զիս իբրև հաւուրք թշնամիք իմ. 52
դէ որսացան զիս տարապարտուց. * հեղձուցին 'ի գուբ ըզ_ 53
կեանս իմ. եդին վէմ 'ի վ[ե]ր իմ: * և զեղան ջուրք ըն_ 54
Կոփ դ գլխով իմով. և ասացի թէ ահա մերժեցայ: * Կարդա_ 55
ցի ես զանուն քո Տէր 'ի գբոյ ստորնագունեաց, * և 56
դու լուար ձայնի իմում. մի թաքուցաներ զականջ քո
'ի խնդրուածոյ իմոյ. այլ ընդարձակեցեր ինձ և փրկեցե՛
զիս: * դու յօգնել ինձ մերձեցար, և ասացեր՝ քաջ 57
Ռէշ յորում աւուր կարդացից առ քեզ, մի երկնչիցես: * Դատա_ 58
տեցեր Տէր զդատաստանս անձին իմոյ. փրկեցեր զկեանս
իմ: * տեսեր զխռովութիւնս իմ. դատեցար Տէր զդատաստա_ 59
տանս իմ: * տեսեր զամ վրէժխնդրութիւնս իմ. հայեցար յամ 60
Շին խորհուրդս իմ: * Լուար Տէր զնախատինս և զամ խոր_ 61
հուրդս նոցա որ զինեւն: * 'ի շրթունս յարուցելոց 'ի վ[ե]ր 62
իմ զօրհանապազ: * զնստելն նոցա և զյառնելն նոցա 'ի միտ 63
Թաւ_ առուր ես 'ի խորհրդոց ամոնի նոցա: * Հատուսցես 'ի հատուց_ 64
ութե ձեռաց նոցա. և հատուսցես նոցա Տէր զհատուցումն
նոցա 'ի գլուխս նոցա: * Հատուսցես նոցա ըստ պարտքխառնութե 65
սրտից նոցա: * հալածեսցես զնոս սրտմտութե քով, և ջն_ 66
ջեսցես զնոս բարկութե քո 'ի ներքոյ երկնաց երկնից:

ԳԼ.

մեզ: (43) Օրինակ մի. Բացց եղեր սրտմտութե. բարկութե.: (49) Ոսկան ասելէն ետ այլայել ունի զհարց ըստ ըստի նախան թատահամարոյն: (49) Ոսկան. Աչք իմ ընկղմեցան՝ և ոչ լռ.": (52) Ոմանք. Զիս ոչ հաւուրցք: (53) Օրինակ մի. Հեղձուցին զիս 'ի գուբ: (55) Բոլին. Կարդացի զանուն քո: (56) Ոմանք. Մի թաքուցաներ զունկն քո 'ի խնդրուածոյ ի": (57) Ոմանք. Զի դու յօգնել ինձ: (58) 'ի լուսն". Դատեցար Տէր զդատաստանս.. փրկեցեր Տէր ըն_ զրկեալս. համաձայնյն ամենայն 'ի բնէն": (59) Ոմանք. Տեսեր Տէր զդատաստանս իմ. դատեցար: (61) Ոմանք. Լուր Տէր զնախատ_ ինս նոցա և: (64) 'ի լուսն". 'ի հատուցումն ամենեցուն նոցա. համաձայնյն ընդ 'ի բն": (65) Բոլին. Ըստ պղծութե սրտից նոցա:

Digitized by Google

ԳԼ. Դ.

1 Ո խմրդ՝ շլացաւ ոսկին · այլագունեցաւ արծաթն Դ
[illegible] սախտակ · հալեցան ափացան ականք նո՛ 'ի գլ_ ւնէ
2 լուխ անցից ճանապարհաց նո՛ : * Որդիք սիոնի պատ_ ենի
ուականք, որ առաւել քան զոսկիս պատուականս ·
զիարդ համարեցան իբրեւ ամանք խեցեղէնք ձեռագործք
3 որդւոց բրտից : * Մերկացուցին իբրեւ վիշապք զըս գա_
տինս իւրեանց, եւ դիեցուցին զկորիւնս իւրեանց · եւ դս_
ղեն ուստերք ժողովրդեան իմոյ 'ի տանջանս հարուա_
ծոց, զի չիք նո՛ բժշկութի · եւ տառապեցան իբրեւ ջայ_
4 լամունք յանապատի : * Կցեցան լեզուք դիեցեկ մանկ_ տա_
կանց 'ի քիմս իւրեանց 'ի ծարաւս իւրեանց : տղայք խն
5 հաց խնդրեցին, եւ ոչ ոք էր որ բեկէր նո՛ : * Որ ուտէին հե
զկերակուր՝ եղծան 'ի վ՟ր անցից ճանապարհաց · որ 'ի
գիրկս դրդեալք եւ դդուեալք էին, գիրկս արկեալ
6 աղբեաց թաթաւեալ թաւալէին : * Բազմացաւ անէ_ րէն
րէնութի դստեր ժողովրդեան իմոյ, քան զանօրէնու_
թիւն սոդոմայ կործանելոյ · 'ի ձեռս 'ի փոյթս յառնէին ·
7 եւ ոչ ուրեք էր վաստակ ձեռաց իւրեանց : * Սրբեցան զե
ուխտաւորք նո՛, իբրեւ զձիւն սպիտակացան · իբրեւ ըղ_
կաթն զատեցան, իբրեւ զականս շափիղայ 'ի հատուցման
8 իւրեանց : * Թխացան քան զածուխ տեսիլք իւրեանց՝ խէն
եւ ոչ ոք ճանաչէր զնս, զի դնէին յանցս ճանապարհաց ·
մածեալ էր մորթ նո՛ յոսկերս նո՛ · ցամաքեցան նոքա, եւ
9 եղեն իբրեւ զփայտ չորացեալ : * Գեղեցիկ էին վիրա_ փէն
ւորքն դխակաց աներկելոց 'ի սրոյ, քան զանկեալսն 'ի
10 սովոյ · երթայքն վիրաւորք ալքք ալքք յարանց : * Ձեռք յոր
կանանց ողորմածաց եփեցին զմանկունս իւրեանց, եւ
եւ

ԳԼ. Դ. (1) Օրինակ մի ընդ ոսկւոյ · Աչուք նո՛ 'ի դր" :
(2) Ոմանք · Որդւոց բրտի : (3) Ոմանք · Իբրեւ վիշապք
զատինս · · եղեն դստերք ժողովրդեան · · զի չիք նոցա
բժշկութի, եւ տառապեցան իբրեւ ջայլա" : (3) Ուխտ · Ջայ_
լամանք յանա" : (4) Ոմանք · Դիեցեկք մանկանց · · · 'ի
ծարաւոյ իւրեանց · · · հաց խնդրէին : (4) Բաղդ · Եւ
ոչ ոք էր որ բեկէր նո՛ : (5) Ոմանք · Եղծանէին 'ի վերայ
ան" · · · որ 'ի գիրկս դդուեալք էին · · Թօթափեալ · կամ,
Թաւթաւեալ թաւալէին : (6) Բաղդ · Բազմացաւ անօ_
րէնութի դստեր ժո" · · · 'ի ձեռս փոյթս յառ" : (7) Ուխտ ·
Իբրեւ զականս շափիղայից : (7) Օրինակ մի · Շափիղայ
'ի հատուցանել իւրեանց : (8) Ոմանք · Զի դնէին յանցս
· · · մորթ յոսկերս նո՛, ցամաքեցան եւ եղեն նոքա իբրեւ :
(9) Ոմանք · Ալքք ալքք արանց : (10) Բաղդ · Եւ եղեն
նո՛ 'ի կերակուր :

Digitized by Google

եղև նց ՚ի կերակուր, առ ՚ի բեկումն դստեր ժողովր-
դեան իմոյ: * Ա՛ծ և կատարեաց Տէր զսրտմտութիւն բար- 11
կութեան իւրոյ. եհեղ զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ, և
բորբոքեցոյց հուր ՚ի Սիոն, և եկեր զհիմունս նր: * Ո՛չ 12
հաւատացին թագաւորք ամ երկրի որ բնակեալ էին
ընդ տիեզերս, եթէ մտցէ թշնամի ընդ դրունս Եմի:
* ՚Ի մեղս մարգարէիցն իւրեանց, և ՚ի մեղս քահանայիցն 13
իւրեանց, որ հեղցին զարիւն արդարոցն ՚ի միջի իւր-
եանց: * Շարժեցան սասանեցան զօրութիւնք նց յեր- 14
ճանապարհաց. պղծեցան թաթաւեցան յարեան մե-
ռելոց. զի ոչ կարէին զհանդերձս նց անարատ հա-
նել ՚ի նոցանէ: * ՚Ի բաց կացէք՝ պիղծս կարդացէք 15
զնս. ՚ի բաց կացէք, ՚ի բաց կացէք. մի մերձենայք՝ զի
շարժեցան բորբոքեցան. ասացէք ՚ի հեթանոս՝ զի մի
ևս յաւելցեն բնակել ՚ի նս: * Կենդանութեամբ մերով 16
նուաղեցին աչք մեր յօգնականութէ մերմէ. զի առ-
բաստարանաց կացուցեալ էր մեր զնս դէտս ՚ի տեսանս:
* Երեսք Տն բաժանեալ են ՚ի նցանէ, և ոչ ևս յաւելցէ 17
հայել ՚ի նս. երեսք քահանայից ածին ոչ առին ծերոց.
ոչ ողորմեցան ՚ի վր տղայոց նոցա: դէս ածին կալեալ
հայէաք յազգս որ ոչ փրկէին զմեզ: * որսացան զմեզ, 18
փոքր մեսևս սատակել շրջեալէր զմեզ ՚ի քաղաքաց
մերոց: Հաս ժամ, հասեալ է ժամանակ, կատարեցան
աւուրք մեր, լցան ժամանակք: * Թեթևացան հալա- 19
ծիչք մեր ՚ի վր լերանց. իբրև զարծուիս երկնից ՚ի
վր լերանց բարձանց ձախորեցին, և յանապատի ՚ի դա-
րան մնեալ պաշարեցին զմեզ: * Հոգի երեսաց մերոց 20
Տէր քս, պատեցան փտեալ յապականութեան իւրեանց.

մինչ-

---

(11) Ոմանք. Եւ բորբոքեաց հուր ՚ի: (12) Բազումք. Ոչ հաւատացին ամ թագաւորք երկրի որ բնակեալ էին ՚ի տիեզերս: (13) Ոմանք. Հեղին զարիւնս ար": (14) Ոմանք. Թօթափեցան յարեան.. զհանդերձս նց անարատ պահել ՚ի նցանէ: (15) Ոմանք. ՚Ի բաց կացէք ՚ի բաց կացէք. պիղծս կար"... մի մերձենայք ՚ի նս... բնակել: (16) Ոմանք. Կենդանեաւ մերով նուա"... կացուցեալ էր մեզ զնս: (17) Բզմք. Բաժանեալ է ՚ի նցանէ.. ոչ ողորմեցան տղայոց նց.. յազգսն որ ոչ փրկեցին զմեզ. Ոմն ունի. յազգս ձեր: (18) Բզմք. Սատակեալ շրջեալ էր: (19) [illegible] իբրև զածուիս երկնից. [illegible] իբրև զարծուիս երկնից: (19) Յօրինակին. ՚Ի դարման մնեալ պաշար": (20) Յօրինակին կարմրադրեալ գրի. Տէր քս: (20) Ոմանք. Խորհեաք՝ ընդ հովանեաւ նր նստեաք ՚ի մէջ հեթա":

մինչդեռ մեք խորհէաք թէ ը հովանեաւ նո՛ր նստցուք
21 և կեցցուք 'ի մէջ հեթանոսաց ։ * Ցնծա՛ դու և ու-
րա՛խ լեր դուստր Եդովմայեցւոց · որ բնակեալդ ես
յերկրիդ Աւստացւոց ։ եկեսցէ բաժակս այս 'ի վերայ
քո · յարբեցես և արբեցես , արբեսցիս և անդրէն դար-
22 ձուսցես ։ * Պակասեցին անօրէնութիւնք քո սիոն , և ոչ
ևս յաւելցէ խրատել զքեզ · այց արար անօրէնու-
թեանդ քոյ դուստր Եդովմայ · յայտնեաց զամենայն ամ-
պարշտութիւնս քո ։

ԱՂՕԹՔ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ։

1 Յիշեա՛ Տէր որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ · նայեա՛ց և
2 տե՛ս զնախատինս մեր ։ * Ժառանգութիւն մեր դար-
3 ձաւ յօտարութիւն , և բնակութիւն մեր 'ի նշդեհութիւն ։ * Ո՛րբ
եղաք մեք՝ և ոչ գոյր մեր հայր ։ մարք մեր իբրև այ-
4 րիք 'ի ժամանակաց մերոց ։ * Զջուր մեր գնո՛յ արբաք ·
5 և փայտն մեր առանց փոխանակի * եկն 'ի վ՛ր պարա-
նոցի մերոյ ։ Հալածակա՛ն եղեաք , և ոչ գտաք հան-
6 գիստ ։ * Զեռնամձիգ եղեն եգիպտացիքն՝ և ոչ ասո-
7 րեստանեայքն յագեցուցանել հացիւ ։ * Հարքն մեր
մեղան , և չիք ուրեք 'ի միջի · և մեղաց հարցն այն ընդ
8 մեզ եղին ։ * Ծառայք տիրեցին մեզ · և այն որ փրկէրն
9 զմեզ 'ի ձեռաց նո՛ց՝ չիք 'ի միջի ։ * Եկեա՛յք համբարս 'ի
10 ներքս արասցուք յերեսաց սրոյն անապատի ։ * մորթք
մեր կարկամեցան իբրև զթոնիր հնացեալ յերեսաց
11 բարկութեան սովոյն ։ * Զկանայս խայտառակեցին 'ի սիոն ,
12 և զկուսանս 'ի քաղաքս յուդայ ։ * զծերս կախեցին ըղ-
13 բունթաց , և 'ի պառաւունս ոչ խնայեցին ։ * ընտիր
ընտրեքն զձայն բարձեալ կականէին , և երիտասարդքն

ըղ-

---

(21) Ոմանք · Յերկրիդ աւստրացւոց · եկեսցէ բաժակս 'ի վերայ քո արբցես արբեսցիս և այսրէն դարձուսցես ։ (22) Ոմանք · Պատեցին անօրէնութիւնք . . . ոչ ևս յաւելցէ խախտել զքեզ . . . անօրէնութեան քում . . . ամբարշտութեանդ քո ։

* Ոմանք · Աղօթք սո՛յն երեմիայի ։ (2) Այլք · 'ի նժդեհութիւն ։ (4) Ոմանք · Զջուրս մեր . . և փայտ մեր ։ (6) Յ- [illegible] · Եւ ոչ ասորեստանեայք ։ (7) 'Ի բզմս պակաս · Հարցն այն ընդ մեզ է" ։ (8) Ոմանք · Չիք ուրեք 'ի միջի ։ (13) Ոմանք · Եւ ընտիր ընտրեքն ։

Digitized by Google

զփայտի հարկաւ տկարացան: * Ծերք 'ի դրոց մերժե- 14
ցան, և ընտիրքն յօրհնութեանց լռեցին: * Լքան յու- 15
րախութենէ սիրտք մեր, և դարձան 'ի սուգ օրհնութիւնք
պարուց մերոց: * Անկաւ պսակն 'ի գլխոց մերոց. վայ 16
մեզ վայ մեզ՝ զի մեղուցաք: * Վն այսորիկ տրտում 17
եղև սիրտ ցաւագին. վն այսորիկ և խաւարեցան աչք
մեր * 'ի վր լերինն Սիոնի, զի դարձաւ յապականու- 18
թիւն. և աղուեսք մտեալ և ել տանէին 'ի սրահս նորա: * Եւ 19
դու Տէր յաւիտեան կաս, և աթոռ քո ազգէ մինչև յազգ:
* Ընդէ՞ր մինչև 'ի սպառ մոռացար զմեզ. հարկեր թո- 20
ղեր և լքցես զմեզ մինչև յերկար ժամանակս: * Դարձ- 21
ո զմեզ Տր՝ և դարձցուք: Նորոգեա զմեզ Տր իբրև
զաւուրսն զառաջինս: * զի մերժելով մերժեցեր զմ- 22
եզ. բարկացար սաստկութեամբ բարկութեամբ քոյ 'ի վր մեր
մինչև 'ի սպառ:

Կատարեցաւ Գիրք Մարգարէութեանն Երեմիայ:

---

(14) 'Ի լուս՝. Ծերք 'ի դպրացն մեկնեցան: Այլ օրինակ. 'Ի դրանցն մեկնեցան: Եւ օրինակ, 'Ի դրոց դրացն մեկնեցան, և յընտիրք ընտիրքն յօրհն՝: (15) Այլ օրին. Լքան սիրտք մեր յուրախ՝: (16) Բառնազեղ. Վայ մեզ՝ զի մեղաք: (18) Այլ օրին. Զի դարձաւ յապականութիւն: (19) Այլ օրին. Եւ աթոռ քո ազգէ յազգ: (20) Յօրինակին պակասէր. Հարկեր թողեր և: Այլ օրինակ. Հարցես թողցես: (20) 'Ի լուս՝. Եւ լքեր զմեզ: (21) Բառնազեղ. Իբրև զաւուրսն առաջինս:

'Ի Լուսանցս օրինակ. Կատարումն 'ի տէր Երեմիայ մարգարէի: Եւ օրին. Կատարեցաւ Երեմիա մարգարէ:

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Սա՛ Դանիէլ որդի գոլ յազգատոհմէ արքայից [illegible] բարե-
պաշտին արքայի, հօրեղբօրորդի երից մանկանցն, որք ամե-
նեքեան գոլ յազատաց, և [illegible] յուդայց: Զսոսա Նաբուքոդ-
ոնոսոր յառաջին ելանելն 'ի վերայ Եմ փոխեաց 'ի Բաբելոն: և
մինչ մանուկն էր Դանիէլ ընկալաւ զհոգին Այ [illegible], որով վարդապետու-
թեան [illegible], և առաւելեալ [illegible] շնորհս: Մ[illegible]
[illegible] Դանիէլեանն յարքունիսն [illegible] պահօք, [illegible] և [illegible]
[illegible] ամ: զի Դանիէլ [illegible] [illegible] որ [illegible]
Նաբուքոդոնոսոր' [illegible] [illegible]. յորում [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] է 'ի [illegible]' [illegible] որ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. և [illegible] 'ի Բաբելոնի: [illegible] երեք մանկանցն 'ի
հնոցին [illegible] [illegible]: Յայտնել և [illegible] Դանիէլ [illegible]
[illegible] [illegible] 'ի [illegible] Նաբուքոդոնոսորայ, և [illegible] [illegible] 'ի
[illegible]: Նմանապէս Դանիէլ յեղանակաւն' և [illegible]:
և [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] է: [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 'ի [illegible] է: [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. յորում [illegible] [illegible] [illegible] որ 'ի [illegible]. և [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], և [illegible]
[illegible] 'ի [illegible]: Եւ [illegible] [illegible] Դանիէլի [illegible] [illegible]
[illegible] և [illegible]:

Գլուխք Դանիէլի Մարգարէի:

ա. Մարգարէանայ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

բ. Ընթերն Դանիէլեանք և [illegible] [illegible] [illegible].
և [illegible] [illegible]. և 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

գ. Տեսանէ երազ Նաբուքոդոնոսոր. և [illegible] 'ի [illegible] [illegible]
և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. և 'ի [illegible] [illegible] և Դանիէլեանք, և [illegible]
[illegible] ամ. [illegible] [illegible] Դանիէլի [illegible] [illegible]:

դ. Մեկնէ Դանիէլ և [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible]
[illegible] նորա: [illegible] [illegible] որ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] է. զի [illegible]
[illegible] [illegible] 'ի [illegible]:

ե. Կանգնեաց պատկերն Նաբուքոդոնոսոր, և հրամայէ ամենե-

ցուն

[illegible]

Զ . Տ[illegible]

Է . ՚Ի [illegible]

Ը . [illegible]

Թ . [illegible]

Ժ . Մ[illegible]

ԺԱ . Իսկ վերջին [illegible]

ԺԲ . Ջ[illegible]

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՆԻԷԼԻ

ԴԱՆԻԷԼ ԴԱՏԱՍՏԱՆԱՑ.

ԳԼ. ԺԳ.

1 ԵՒ ԷՐ ԱՅՐ ՄԻ ԲՆԱԿԵԱԼ 'Ի ԲԱ
2 բելոնի, եւ անուն նորա Յովակիմ։ * Եւ ա-
ռեալ էր կին՝ անուն Շուշան, դուստր Քեղ-
կեայ, գեղեցիկ յոյժ՝ երկիւղած 'ի Տէ։
3 * Եւ ծնողք նորա արդարք, եւ ուսուցին զդուստրն իւր-
4 եանց ըստ օրինացն Մովսիսի։ * Եւ էր Յովակիմ մեծա-
տուն յոյժ. եւ էր նորա բուրաստան՝ մերձ յապարանս
իւր. եւ առ նա ժողովէին Հրէայք, զի փառաւորագոյն
5 էր քան զամենեսեան։ * Եւ երեւեցան երկու ծերք 'ի
ժողովրդենէ անտի դատաւորք տարւոյն այնմիկ։ զո-
րոց խօսեցաւ Տէր՝ եթէ ել անօրէնութիւն 'ի Բաբելոնէ
'ի ծերոցն դատաւորաց։ որ համարէին առաջնորդել
6 ժողովրդեանն։ * Եւ նոքա հանապազորդէին 'ի տանն Յո-
վակիմայ. եւ գային առ նա ամենեքեան 'ի դատաստան։
7 * Եւ լինէր իբրեւ ժողովուրդն մեկնէր 'ի հասարակ ա-
ւուրքն՝ մտանէր Շուշան, եւ զգնայր 'ի բուրաստանի
8 առն իւրոյ։ * Եւ տեսանէին զնա երկոքեան ծերքն հա-
9 նապազ՝ զի մտանէր եւ զգնայր. եւ ցանկացան նմա։ * Եւ
դարձուցին զմիտս իւրեանց, եւ խոտորեցուցին զաչս
իւրեանց չհայել յերկինս՝ եւ չյիշել զարդար դատաս-
10 տանսն։ * Եւ էին երկոքեան հարեալ 'ի նմա. եւ ոչ պատ-
11 մէին միմեանց զցաւս իւրեանց, * զի պատկառէին

պատ

---

* 'Ի ճառագրն պահանթ. Մարգարէութիւն Դանիէլի. Ն. ունին նորն գիրք Տեսութեան. Դանիէլ Դատաստանաց։
ԳԼ. ԺԳ. * Վս՟ այլաւայլութե՟ գլխոյ նիւս 'ի գիրս յայս՝ փնտ-
րէ նշանակեցաւ 'ի գիրսն Եսթերայ։
(2) Ոմանք. Եւ երկիւղած 'ի Տնէ։ (3) Ոմանք. Եւ ու-
սուցանէին զդուստ"։ (5) Ոմանք. Դատաւորք տարւոյն
այնորիկ ... եւ համարէին առաջ"։ Ուր եւս ոմանք. Որ առ-
համարձակէին առաջնորդել։ (6) Ոմանք. 'Ի տուննն Յովա-
կիմայ։ (7) Ոմանք. Առն իւրում։ (9) Ոմանք. Եւ դար-
ձուցին զմիտս իւրեանց։ (11) Ոմանք. Զցանկութիւն

ԽԲ Tt

Digitized by Google

պատմել զցանկութիւն իւրեանց․ քանզի կամէին լինել
ընդ նմա ։ * Եւ սպասէին նմա ամենայն հանապազ տեսա- 12
նել զնա ։ Եւ ասեն ցմիմեանս․ * երթիցուք ՚ի տուն, 13
զի ճաշոյ ժամ է ։ Ելին մեկնեցան ՚ի միմեանց․ * Եւ դար- 14
ձեալ անդրէն եկին միւսանգամ առ միմեանս, և հար-
ցեալ միմեանց զպատճառսն, խոստովան եղեն զցան-
կութիւն իւրեանց ։ Ապա եղեն ժամադիր միմեանց՝ թէ
երբ կարասցեն զնա միայն գտանել ։ * Եւ եղև ՚ի սպա- 15
սելն նոցա նմա ՚ի դիպող աւուր․ եկն եմուտ երբեմն
որպէս յերէկն և յեռանտն, երկու միայն աղջկամբք, և
ցանկացաւ լուանալ ՚ի բուրաստանի անդ․ քանզի տօթ
էր, * և չէր ոք անդ ։ բայց միայն երկու ծերքն թա- 16
քուցեալք՝ որ սպասէին նմա ։ * Եւ ասէ ցաղջկունսն․ 17
երթայք բերէք ինձ ձէթ և օճառ, և զդրունս բուրաս-
տանիս փակեցէք՝ զի լուացայց ։ * Եւ արարին որպէս ա- 18
սաց նոցա․ փակեցին զդրունս բուրաստանին, և ելին ՚ի
կողմնակի դրանցն բերել զոր ինչ հրամայեաց նոցա ։ և
չտեսին զծերսն՝ քանզի թաքուցեալ էին ։ * Եւ եղև 19
իբրև ելին աղջկունքն, յարեան երկու ծերքն, և ըն-
թացեալ ՚ի վերայ նորա և ասեն․ * ահա դրունք բուրաստանիս 20
փակեալ են, և չիք ոք որ տեսանէ զմեզ, և մեք ցան-
կացեալ եմք քեզ․ արդ արա և դու հաւանեալ մեզ՝ լեր
ընդ մեզ ։ * ապա թէ ոչ՝ վկայեսցուք զքէն, թէ այր մի պա- 21
տանի էր ընդ քեզ, և վասն այնորիկ արձակեցեր զաղ-
ջկունսն ՚ի քէն ։ * Յոգւոց եհան Շուշան և ասէ․ նեղ- 22
եալ է ինձ յամենայն կողմանց․ եթէ զայդ գործեցից՝ մահ
է ինձ, և եթէ ոչ գործեցից՝ չիմ ապրել ՚ի ձեռաց
ձերոց ։ * բայց լաւ է ինձ չգործել զայդ՝ և անկանել 23
՚ի ձեռս ձեր, քան թէ մեղիցեմ առաջի Տեառն ։ * Եւ աղա- 24
ղակեաց ՚ի ձայն մեծ Շուշան․ աղաղակեցին և երկոքին
ծերքն հանդէպ նորա ։ * և ընթացեալ մին եբաց զդրունս բու- 25
րաստանին ։ * Իբրև լուան զձայնն ճչոյն ՚ի բուրաստանի 26
նի

իւրեանց ։ (13) Ոմանք․ Քանզի ճաշոյ ժամ է․ և ելին մեկնեն՛՛ ։ Այլ ոմանք․ Ճաշու ժամ է ։ (14) Ոմանք․ Եւ հարցեալ ՚ի միմեանց զպատճառն՛՛․ զցանկութիւն իւրեանց ։ ապա ժամադիրք եղեն միմեանց՛՛ ։ (15) Ոմանք․ Երկուք միայն աղջ՛՛ ։ (16) Ոմանք․ Եւ ոչ ոք էր անդ ։ (17) Յօրինակն․ Եւ ասէ զաղջկունսն ։ (17) Ոմանք․ Ձէթ և օճառ ։ (18) Ոմանք․ Որպէս և ասաց նոցա․ և ելին ընդ կողմանց դր՛՛․ և ոչ տեսին զծերսն ։ (20) Օրինակ մի․ Եւ քո հաւանեալ յանձն առ և լեր ընդ մեզ ։ (22) Բազումք․ Յոգւոց եհան ։ (22) Ոմանք․ Եթէ զայդ գործ գործեցից ։ (23) Ոմանք․ Բայց լաւ լիցի ինձ ։ (24) Ոմանք․ Եւ երկոքին ծերքն նմա ։ (26) Օրինակ մի․ ՚Ի մէջ բուրաստանի․

Digitized by Google

նի անդ ընտանիքն՝ անկան ընդ կողմն դրանն 'ի ներքս ,
27 տեսանել թէ զի՞նչ իրք ընդ նմա անցեալ իցեն : * և
իբրև ասացին ծերքն զբանս իւրեանց՝ զամօթի հարան
ծնողքն յոյժ . զի ոչ երբէք այնպիսի բանք ասացան
28 զշուշանայ : Եւ եղև 'ի վաղիւ անդր * իբրև եկն ժո–
ղովուրդն առ այրն նր̃ յովակիմ . եկին և երկու ծերքն
29 անօրէն մտօք զշուշանայ՝ սպանանել զնա : * և ասեն
առաջի ժողովրդեանն . յղեցէք զշուշանայ զդստերն
30 քեղկեայ , որ է կին յովակիմայ : և նոքա յղեցին : * և
եկն նա՝ և ծնողք իւր՝ և որդիք իւր՝ և ամ̃ ազգականք
31 նր̃ : * Եւ շուշան՝ էր փափուկ յոյժ և գեղեցիկ տես–
32 լեամբ : * և անօրէնքն հրամայեցին հոլանի առնել զնա՝
33 քանզի սքողեալ էր , զի լցցին գեղով նր̃ : * Եւ իւրքն
34 լային : և ամենեքին որ ճանաչէին զնա : * Յարեան եր–
կոքին ծերքն 'ի միջոյ ժողովրդեանն՝ և եդին զձեռս իւր–
35 եանց 'ի վր̃ գլխոյ նորա : * և նա լալով հայեցաւ յեր–
36 կինս . քանզի էր սիրտ նր̃ յուսացեալ 'ի տր̃ : * Ասեն
ծերքն երկոքեան . մինչդեռ մեք միայն զգնայաք 'ի մէջ
բուրաստանին , եմուտ դա անդր երկու աղջկամբք .
և փակեաց զդուրս բուրաստանին , և արձակեաց զաղջ–
37 կունսն : * Եկն առ նա պատանի մի որ էր թաքուցեալ ,
38 և անկաւ ընդ դմա : * և մեք էաք յանկեան բուրաս–
տանին : իբրև տեսաք զանօրէնութիւնն՝ ընթացաք առ
39 դոսա , և տեսաք զլինելն դոցա ընդ միմեանս : * զնա
ոչ կարացաք ունել , քանզի բռուն էր քան զմեզ , և ե–
40 բաց զդուրսն և փախեաւ արտաքս : * զդա զոր ըմբռ–
նեցաքդ՝ հարցաք թէ ո՞վ էր պատանին , և ոչ կամե–
41 ցաւ պատմել մեզ . զայդ վկայեմք : * Եւ հաւատացն̃
ատեանն իբրև ծերոց ժողովրդեան՝ և դատաւորաց . և
42 դատեցան զնա մեռանել : * Աղաղակեաց 'ի ձայն բարձր
շուշան՝ և ասէ . ած̃ յաւիտենական ծածկագէտ , որ
43 գիտես զամ̃ յառաջ քան զլինել նց̃ : * դու գիտես զի
սուտ վկայեն զինէն . և ահա մեռանիմ որ ոչինչ գոր–
44 ծեցի՝ զոր դոքայդ անօրինեն զինէն : * Եւ լուաւ տր̃
45 ձայնի նորա : * և մինչդեռ տանէին զնա կորուսանել ,
Զարթոյց ած̃ զհոգին նբ̃ 'ի վր̃ մանկան միոյ տղայոյ
ո–

(26) Բաղդատ . Ընդ նա անցեալ իցեն : (27) Ոմանք յաւել–
լուն . Զամօթի հարան ծառայքն և ծնողքն յոյժ : (28) Ո–
մանք . Եկին և երկոքին ծերքն անօրէնք մտօք : (34) Ո–
մանք . Ծերքն երկոքեան 'ի միջոյ ժողովրդենէն , եդին :
(36) Ոմանք . Միայն գնայաք 'ի մէջ . . դա անդ : (37) Ո–
մանք . Եւ եկն առ դա պատանի ոմն որ թաքուցեալ էր :
(40) Ոմանք . Եւ չկամեցաւ պատմ" : (43) Ոմանք . Եւ դու
գիտես : (45) Ոմանք . Տանէին զնա 'ի կորուսանել :

Digitized by Google

որում անուն էր Դանիէլ։ * Եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն բարձր՝ և ասէ. անպարտ եմ ես յարենէ դորա։ * Եւ դարձաւ ամ ժողովուրդն առ նա՝ և ասեն. զի՞նչ է բանդ այդ զոր դուդ խօսեցար։ * Եւ նա եկաց ՚ի մէջ նց և ասէ. այդպէս անմիտք էք որդիք Իէլի. ոչ քննեցէք, և ոչ յիրաւանց վճ հասէք, և դատապարտեցէ՛ք զդուստր Իէլի։ * Դարձարո՛ւք անդրէն յատեան. քանզի սուտ վկայեցին դոքա զնմանէ։ * Եւ դարձաւ ժողովուրդն վաղվաղակի։ Եւ ասեն ցնա ծերքն. եկ նիստ ՚ի միջի մերում՝ և պատմեա՛ մեզ. զի քե՛զ ետ Աձ զերիցութի։ * Եւ ասէ ցնս Դանիէլ. մեկնեցէ՛ք զդոսա ՚ի միմեանց ՚ի բա՛ց և քննեսցո՛ւք զդոսա։ * Իբրև մեկնեցան ՚ի միմեանց, կոչեաց զմին ՚ի նոցանէ և ասէ ցնա. ո՛վ հնացեալ աւուրբք չարաւք. այժմ ահա եկին հասին մեղք քո՝ զոր գործէիր յառաջագոյն։ * Զի դատէիր զդատաստանս անիրաւութ, զանմեղս դատապարտէիր, և զվնասակարս արձակէիր. ուր Տր ասացեալ էր՝ թէ զանմեղն և զարդարն մի սպանանիցես։ * Բայց արդ՝ եթէ տեսեր զդոսա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա՝ մինչ խօսէին ընդ միմեանս։ Եւ նա ասէ՝ ընդ հերձեւան։ * Ասէ Դանիէլ. բարւո՛ք ստեցեր ՚ի քոյին գլուխդ. ահաւասիկ հրեշտակի Այ առեալ հրաման, հերձցէ ըզքեզ ընդ մէջ։ * Եւ ՚ի բաց մերժեաց զնա։ Հրամայեաց ածել զմեւսն, և ասէ ցնա. զաւա՛կ քանանու՝ և ո՛չ յուդայ. դէմք դորա պատրեցին զքեզ՝ և ցանկութի ըղձեաց զսիրտ քո։ * Այդպէս առնէիք զդստերս Իէլի, և նոքա առ երկիւղի մերձենային առ ձեզ. այլ և ո՛չ դուստր յուդայ կալաւ յանձին զանօրէնութիս ձեր։ * Բայց արդ ասէ՛ ասա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա մինչդեռ խօսէին ընդ միմեանս. և նա ասէ, ընդ սղոցեա՛ւն։ * Ասէ ցնա Դանիէլ. բարւո՛ք ստեցեր և դու ՚ի քոյին գլուխ, զի կայ աւասիկ հրեշտակ Այ, սուսեր մերկ ՚ի ձեռին սղոցել զքեզ ընդ մէջ՝ զի սատակեսցէ զձեզ։ * Եւ աղաղակեաց ամ ժողովուրդն ՚ի ձայն մծ, և

(47) Ոմանք. Եւ ամ ժղվդն դարձան առ։ (48) Ոմանք. Եկաց ՚ի միջի՝ և ասէ։ (49) Ոմանք. Դարձարուք յատեանն, զի սուտ վկայեցին զնմանէ։ (52) Ոմանք. Եւ իբրև մեկնեցան.. այժմ, եկին հասին։ (53) Օրինակ մի. Զի առնէիր զդատաստան անիրաւութ... որում Այ ասացեալ էր։ (54) Օրինակ մի. Թէ տեսեր զդա՝ ասա ընդ որո՞վ ծառով տեսեր զդոսա մինչդեռ խօսէին։ (56) Ոմանք. Եւ հրամայեաց ածել։ (57) Ոմանք. Այլ ոչ և դուստր յու.. զանօրէնութիւն ձեր։ (59) Ոմանք. Աւասիկ հրեշտակ Այ սուսեր ՚ի ձեռին .. սատակեսցէ զձեզ։

և օրհնեցին զած որ ապրեցուցանէ զյուսացեալս իւր։
61 Եւ յարեան՝ ՚ի վր երկուց ծերոցն. քանզի յանդիմա-
նեաց զնն դանիէլ ՚ի նոցին բերանոց սուտ վկայս. և
արարին ընդ նն՝ ոպ և եդին չարութիւն ՚ի մտի առնել
62 ընդ ընկերի, ըստ օրինացն մովսիսի։ և սպանին զնն։
63 և ապրեցաւ արիւն արդար յաւուր յայնմիկ։ Իսկ
քեղկեա և կին նր օրհնեցին զած վն դստերն իւրեանց
շուշանայ՝ հանդերձ յովակիմաւ արամբ նորա, և ամ
ազգականօք նորա. զի ոչ գտան իրք գարշութեան ՚ի նմա։
64 Եւ դանիէլ եղև մծ առաջի ժողովրդեանն յօրէ
յայնմանէ և անդր։

ԳԼ. Ա.

Տեսիլ Երկրորդ։

1 Յամին երրորդի թագաւորութեան յովակիմայ արքայի Բ
յուդայ. եկն նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
2 յեմ, և պաշարեաց զնա։ Եւ ետ տր ՚ի ձեռս նր
զյովակիմ արքայ յուդայ, և ՚ի մասնէ սպասուց տանն
այ։ և տարաւ զայն յերկիրն սենաար ՚ի տուն աստուա-
ծոյ իւրոյ. և զսպասն եմոյծ ՚ի տուն գանձի աստուա-
3 ծոյ իւրոյ։ Եւ ասէ թագաւորն ցասփանէզ ներքի-
նապետ իւր, ածել յորդւոց գերութեան իէլի, և ՚ի զա-
4 ւակէ թագաւորութեան, և ՚ի պարթևաց, մանկունս
անարատս՝ գեղեցիկս երեսօք, և խելամուտս ամ իմաս-
տութեան՝ և հմուտս գիտութեան. միտավարժս հանճարով՝ և
զօրաւորս, կալ ՚ի տաճարին առաջի թագաւորին. և
ուսուցանել նց դպրութիւն, և զլեզու քաղդէացւոց։
5 Եւ կարգեաց նց թագաւորն ռոճիկս օր ըստ օրէ ՚ի
սեղանոյ արքայի, և ՚ի գինւոյ զոր ինքն ըմպէր. սնու-
ցանել զնոսա ամս երիս. և ապա կացուցանել առաջի
6 թագաւորին։ Եւ էին ՚ի նց յորդւոցն յուդայ՝ դա-
7 նիէլ, և անանիա, և միսայէլ, և ազարիա։ Եւ եդ նց
ներքինապետն անուանս. դանիէլի՝ բաղտասար. և ա-
նա-

(61) Օրինակ մի. Բերանոց սուտ վկայիցն։ (62) Ոմանք. Արիւն արդարոյ յա՛՛։ (63) Ոսկան. Օրհնեցին զտր։
(63) Ոմանք. Եւ ամ ազգականօքն. զի։
ԳԼ. Ա. (2) ՚Ի բզմ օրինակ. ՚Ի սենաար ՚ի տուն աստուածոյ իւրոյ. և զսպասն եմոյծ ՚ի տուն գանձի աստուածոյ իւրոյ։ Որ օրինակ մի. Եւ տարաւ զայն յերկիրն իւր բաբելոն ՚ի տուն այ իւրոյ և զսպասն ե՛՛։ (3) Ոմանք. Ցասփանէզ ներքինապետն։ (4) Ոմանք. Ամ իմաստութբ։ (5) Ոմանք. ՚Ի սեղանոյ թգրի.. սնուցանել զնն ամիս երիս։ (7) Ոմանք. Եւ անանիայ՝ սեդրաք, և միսայէլի՝ միսաք։

Digitized by Google

նանիւցն՝ ակնարկս, և միամտել՝ միտս, և ազգաբանալ՝ ա-
րեգնագիրս: * Եւ եդ դանիէլ ի մտի իւրում չճաշա- 8
կել ի սեղանոյ Թագաւորին, և ոչ ի գինւոյ ըմպելեաց
նորա: և աղաչէր զներքինապետն զի մի ճաշակեսցէ:
* Եւ ետ Տր զդանիէլ ի շնորհս և յողորմութիւն առաջի 9
ներքինապետին: * Եւ ասէ ներքինապետն ցդանիէլ. 10
երկնչիմ ես ի տեառնէ իմմէ արքայէ, որ կարգեաց ձեզ
զկերակուրս ձեր և զըմպելիս. գուցէ տեսանիցէ զե-
րեսս ձեր տրտմագոյնս քան զայլոց մանկանց հասա-
կակցաց ձերոց. և առնիցէք զիս գլխապարտ Թագա-
ւորին: * Եւ ասէ դանիէլ ցամիեղասար, զոր կարգե- 11
ցեալն էր ներքինապետն ի վր դանիէլի՝ և անանիայ՝
և միսայելի՝ և ազարիայ: * Արդ փորձեա՛ զծառայս քո 12
աւուրս տասն, և տացեն մեզ ունդս՝ և կերիցուք, և
ջո՛ւր արբցուք: * և երևեսցին առաջի քո գոյնք մեր, 13
և գոյն մանկանցդ՝ որ ուտեն զսեղան Թագաւորին. և
ըստ տեսանիցես արասջի՛ր ընդ ծառայս քո: * Եւ ան- 14
սաց նոցա՝ և փորձեաց զնո աւուրս տասն: * և յետ կա- 15
տարելոյ աւուրցն տասանց, երևեցան երեսք նոցա նմա՝
բարւոք, և հզօրք մարմնով քան զամ մանկունսն որ ու-
տէին զսեղան Թագաւորին: * Եւ ամիեղասար անմեղապարտ 16
զընծայս նոցա, և զգինի ըմպելեաց նոցա, և տայր ունդս
չորեցունց մանկանցն: * Եւ ետ նոցա Տր իմաստութիւն և 17
հանճար յամ դպրութեան՝ և իմաստութեան: և դանիէլ իմա-
ստուն էր յամ տեսլեան երազոց: * Եւ յետ կատա- 18
րածի աւուրցն՝ հրամանն ետ Թագաւորն ածել զնո.
և ած զնո ներքինապետն առաջի նաբուքոդոնոսորայ.
* և խօսեցաւ ընդ նո արքայն: Եւ ոչ գտան յամն նման 19
դանիէլի՝ և անանիայ՝ և միսայելի՝ և ազարիայ: և կային
առաջի Թագաւորին: * և յամ բանս իմաստութեան և գի- 20
տութեան զոր խնդրէր ի նոցանէ Թագաւորն՝ գտանէր
զնոսա տասնապատիկ առաւել քան զամ գէտս և զմոգս
որ էին ի Թագաւորութեան նորա:

Տե

(8) Ոմանք. Ոչ ճաշակել ի սեղանոյ: (8) Ոսկան. Եւ
ոչ ի գինւոյ և ըմպելեաց նորա: (9) Օրինակ մի. Եւ
ետ Տր զդանիէլի շնորհս առաջի ներքինա": (10) Ոմանք.
Տրտմագոյն քան զայլ": (10) Յօրինակին պակասէր. Եւ առ-
նիցէք զիս գլխապարտ: (11)(16) Ոմանք. Ամիեղասար:
Իսկ ոսկան. Մելասար: (12) Ոմանք. Եւ ջուր՝ և արբ-
ցուք: Իսկ ոսկան. զի արբցուք: (13) Օրինակ մի. Եւ ըստ
տեսանիցես այնպէս արասցես ընդ ծառայս: (17) Ո-
մանք. Տեսլեան և երազոց: (19) Ոմանք. Եւ ոչ գտան
յամենայն նման դա": (20) Ոմանք. Եւ յամ բան իմաս":

Տե՛ռն Եւ՛՛ր՛՛։

21 Եւ եղեւ Դանիէլ մինչեւ յամն Կիւրոսի արքայի։

ԳԼ. Բ.

1 Յամին երկրորդի թագաւորութեան իւրոյ, ետես ե- Գ
րազ Նաբուքոդոնոսոր. եւ յիմարեցաւ ոգի նր, եւ
2 քուն հատաւ 'ի նմանէ։ * Եւ ասէ թագաւորն. կոչե-
ցէք զգէտս, եւ զմոգս, եւ զկախարդս, եւ զքաղդեայս,
պատմել թագաւորին զերազ իւր։ եւ եկին կացին ա-
3 ռաջի թագաւորին։ * Եւ ասէ ցնս թագաւորն. ե-
րազ ետես, եւ յիմարեցաւ ոգի իմ խելամուտ լինել ե-
4 րազոյն։ * Եւ խօսեցան քաղդեայքն ընդ թագաւորին
ասորերէն. արքայ յաւիտեան կեաց. ասա դու զերազդ
5 ծառայից քոց, եւ զմեկնութիւն նր պատմեսցուք։ * Պատաս-
խանի ետ արքայն եւ ասէ ցքաղդեայսն. բանն մեկնեցաւ
յինէն. արդ եթէ ոչ ցուցանիցէք ինձ զերազն՝ եւ զմե-
կնութիւն նր՝ 'ի կորուստ լինիցիք, եւ տունք ձեր յա-
6 ւար լինիցին։ * Ապա թէ զերազն՝ եւ զմեկնութիւն նր
ցուցանիցէք ինձ՝ պարգեւս եւ տուրս բազումս՝ եւ պա-
տիւս առնուցուք յինէն։ բայց միայն զերազն եւ զմեկ-
7 նութիւն նորա պատմեցէք ինձ։ * Պատասխանի ետուն
երկրորդ անգամ, եւ ասեն. ասասցէ արքայ զերազն ծա-
8 ռայից իւրոց, եւ զմեկնութիւն նր պատմեսցուք։ * Պա-
տասխանի ետ արքայ եւ ասէ. ճշմարտիւ գիտեմ եթէ
ժամանակաշահ լինիք, զի տեսէք եթէ բանն մեկնեցաւ յի-
9 նէն։ * Արդ՝ եթէ զերազն ոչ պատմիցէք ինձ, գիտեմ
զի բան սուտ եւ զեղծուցանելի՝ միաբանեալ էք առնել
առաջի իմ մինչեւ ժամանակն անցցէ։ ասասցէք ինձ զե-
րազն իմ, եւ գիտացից եթէ եւ զմեկնութիւն նր պատմե-
10 լոց էք ինձ։ * Պատասխանի ետուն միաբանգամ քաղ-
դեայքն առաջի թագաւորին՝ եւ ասեն. ոչ գոյ մարդ
'ի վերայ երկրի՝ որ զբան թագաւորի կարօղ է ցուցա-
նել։

---

(21) Ոմանք. Մինչեւ յամն կիւ՛՛։ (21) Ոսկան. Բայց եղեւ Դանիէլ մինչեւ յամն առաջներորդ Կիւրոսի ար՛՛։

Գլ. Բ. (1) Օրինակ մի յաւելու. Նաբուքոդոնոսոր արքայ։ (2) Օրինակ մի. Եւ ասաց թագաւորն կոչել զմոգ գէտս եւ զմո՛՛։ (4) Բազում. Եւ խօսեցան քաղդեայքն։ (4) Ոմանք. Յաւիտեան կաց։ (6) Ոմանք. Ապա եթէ .. ցուցանէք ինձ։ (7) Օրինակ մի. Պատասխանի ետուն քաղդեայքն կրկին։ (9) Ոմանք. Ոչ պատմէք ինձ .. մինչեւ ժամանակ անցցէ։ (10) Բազումք. Միաբանգամ քաղդեայքն, առաջի։ (10) Ոմանք. Զբանդ զայդպիսի .. ցգէտս եւ ցմոգս եւ ցքաղդեայս։

Digitized by Google

նել ։ զի նա Թագաւոր մեծ և հզօրան , բայց՝ զօրութե-
ամբ ոչ հարցանէր ցպետ՝ և ցեղոյ՝ և ցքաղաքացս ։ * զեղբայր 11
զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր է . և այլ ոչ չէր . որ արաս-
մեցէ զայդ առաջի արքայի , բայց եթէ զեկեն որոց ոչ
է բնակութի՛ ՚ի մէջ մարմնեղեաց ։ * Յայնժամ Թագա- 12
ւորն բարկութեամբ և սրտմտութեամբ . բազմաց ասաց կոտո-
րել զամ իմաստունս բաբելացւոց ։ * և հրամանն ել , 13
և իմաստունքն կոտորէին ։ և խնդրէին զդանիէլ՝ և ըն-
կերս նր սպանանել ։ * Յայնժամ դանիէլ խօսե- 14
ցաւ խորհուրդ և խրատ ը արիովքայ դահճապետին
արքային որ ելեալ կոտորել զիմաստունս բաբելաց-
ւոց՝ իշխանն Թագաւորին ։ * եհարց զնա և ասէ . զի 15
էր ել հրամանդ այդ խիստ յերեսաց արքայի ։ և յայտ-
նեաց զբանն արիովքայ դանիէլի ։ * Եւ ասէ դանիէլ . 16
մտեալ և աղաչեաց զարքայն , զի տացէ նմա ժամ . և ըն-
ծեցուսցէ նր պատմեսցէ Թագաւորին ։ * Եւ եմուտ 17
դանիէլ ՚ի տուն իւր . և անանիայ և ազարիայ և միսայէ-
լի բարեկամաց իւրոց՝ եցոյց զբանն ։ * և խնդրէին զը- 18
Թութիւն յայ երկնից , զի մի կորիցեն դանիէլ՝ և բարե-
կամք իւր ընդ այլ իմաստունս բաբելացւոց ։ * Յայն- 19
ժամ դանիէլի ՚ի տեսլեան գիշերոյ յայտնեցաւ խոր-
հուրդն ։ և օրհնեաց զայն երկնից դանիէլ , * և ասէ եղի- 20
ցի անուն այս օրհնեալ յաւիտենից մինչև յաւիտեանս .
զի իմաստութի և հանճար և զօրութի նր է ։ * և նա 21
փոփոխէ զժամանակս՝ և զժամս . կացուցանէ զԹագա-
ւորս և փոփոխէ . տայ իմաստութի իմաստնոց՝ և խոր-
հուրդ խորհրդականաց ։ * նա է յայտնէ զխորքենս՝ և 22
զծածկագոյնս . գիտէ որ կայ ՚ի խաւարի և լոյս ընդ նմա ։
* Զքեզ այդ հարցն մերոց գոհանամ և օրհնեմ . զի ի- 23
մաստութի և զօրութի ետուր ինձ . և ծանուցեր ինձ
որինչ աղօթիւք խնդրեցաք մեք ՚ի քէն . և զտեսիլ Թա-
գաւորին ցուցեր ինձ ։

* Եւ

---

(11) Ոմանք . Զի բանդ զոր . . . որոց բնակութիւն չէ ՚ի մէջ ամ մարմ" ։ (11) Յօրինակին Բառն էր ճշգրտապէս գրի . Որոց ոչ է բնութի ՚ի մէջ ։ (12) Օրինակ մի . Եւ սրտմտութ բազմաւ հրամայեաց կո" ։ (13) Ոմանք . խնդրեցին զդանիէլ ։ (14) Օրինակ մի . Դանիէլ խորհեցաւ խորհուրդ . . որ ելեալ էր կոտորել զիմաստունս Թագաւորին բաբելացւոց ։ (16) Ոմանք . Եւ դանիէլ եմուտ և աղաչեաց զարքայն , զի տացէ ։ (17) Ոմանք . Բարեկամաց իւրոց յայտնեաց զբանն ։ (18) Ոմանք . Եւ խնդրեցին յայ երկնից գԹութի ։ (20) Ոմանք . Եղիցի անուն այ օրհ" ։ (21) Ոմանք . Տայ զիմաստութիւն իմաստնոց , և զխորհուրդս ։ (22) Ոմանք . Յայտնէ զխորս . . և լոյս ընդ նմա է ։

Digitized by Google

24 * Եւ եմուտ դանիէլ առ արիովք՝ զոր կացուցեալ
էր Թագաւորին կորուսանել զիմաստունս բաբելոնա-
ցւոց։ և ասաց ցնա զիմաստունս բաբելոնացւոց մի կորուսա-
ներ. բայց զիս տար առաջի Թագաւորին, և ես պատ-
25 մեցից զմեկնութին Թագաւորին։ * Յայնժամ արիովք
փութանակի տարաւ զդանիէլ առաջի Թագաւորին,
և ասէ ցնա. գտի այր մի յորդւոց գերութեն հրէաս-
26 տանի, որ զմեկնութին պատմեսցէ արքայի։ * Պատաս-
խանի ետ Թագաւորն և ասէ ցդանիէլ՝ որոյ անուն
էր բաղդասար։ եթէ կարօղ իցես պատմել ինձ զերազն
27 զոր տեսի՝ և զմեկնութին նր։ * Պատասխանի ետ դա-
նիէլ առաջի Թագաւորին՝ և ասէ. զխորհուրդ զայդ
զոր արքայդ հարցանէ, ոչ է իմաստնոց՝ և մոգուց՝ և
28 գիտաց՝ և ըղձից՝ պատմել առաջի արքայի։ * այլ գոյ
Այ յերկինս՝ որ յայտնէ զխորհուրդս։ և եցոյց նաբու-
քոդոնոսորայ արքայի՝ որինչ լինելոց է յաւուրս յե-
տինս։ Երազն և տեսիլ գլխոյ քոյ յանկողնի քում, այս
29 է արքայ։ * Խորհուրդք քո մտայոյզ առնէին զքեզ
յանկողնի քում, թէ զինչ լինելոց է յետ այսորիկ։ և
30 յայտնիչն խորհրդոց եցոյց քեզ զինչ լինելոց է։ * Եւ
ինձ՝ ոչ առ իմաստութե ինչ՝ որ իցէ յիս քան յամ կեն-
դանիս՝ յայտնեցաւ խորհուրդս. այլ վա ցուցանելոյ
արքայի զմեկնութին, զի ծանիցես զխորհուրդս սրտի
31 քոյ։ * Դու արքայ տեսանէիր. և ահա պատկեր մի
մեծ պատկերն. և երեւոյթ նր և տեսիլ նր ահաւորին յոյժ։
32 և կայր առաջի քո. ահաւոր էր յոյժ պատկերն։ * Որոյ
[illegible] յոսկւոյ ընտրոյ. ձեռքն և լանջքն և բազուկք իւր՝
33 արծաթիք։ մէջք նր և բարձք՝ պղնձիք։ * և սրունքն՝
երկաթիք։ և ոտքն՝ կէսն յերկաթոյ՝ և կէսն 'ի խեց-
34 ւոյ։ * Հայէիր մինչև հատաւ վէմ առանց ձեռին՝ և ե-
հար զպատկերն 'ի վն երկաթեղէն և խեցեղէն ոտիցն՝
35 և մանրեաց զնա 'ի սպառ։ * Յայնժամ առ հասարակ
մանրեցան՝ խեցին և երկաթ, պղինձն և արծաթ՝ և ոս-
կին, և եղեն իբրև զփոշի կալոյ ամառնայնոյ։ և առ զնա
սաստկութի հողմոյ. և տեղի ոչ գտանէր նց։ Եւ վէմն
որ եհար զպատկերն՝ եղև լեառն մեծ, և ելից զամ երկ-
36 իր։ * Այս է երազն։ և զմեկնութի նր՝ ասասցուք
առ

(24) Ոմանք. Զիմաստունս բաբելոնի։ (24) 'Ի բաց". Եւ ասէ ցնա. զիմաստ". հանդերձ բազմօք 'ի բն"։ (24) Յոմանս պակաս. Առաջի Թգին, և ես պատմեցից, ևն։ (26) Ոմանք. Որոյ ա-
նունն բաղդասար. եթէ կարօղ ես։ (27) Օրինակ մի. Եւ
գիտնոց և ըղձից։ (29) Ոմանք. Յայտնելոց իցէ յետ։
(31) Յոմանս պակաս. Պատկեր մի մեծ պատկեր... էր յոյժ
պատկերն։ (32) Ոմանք. Ձեռք և բազուկք և լանջք։ (36) Օ-

Digitized by Google

առաջի արքայի ։ * Դու ես արքայ՝ արքայից արքայ ․ 37
որում Աստուած երկնից թագաւորութիւն հզօր և պատուական
ետ ․ * և ընդ ամ տեղիս ուր բնակեալ են որդիք մարդ- 38
կան ․ զգազանս վայրի՝ և զթռչունս երկնից՝ և զձկունս
ծովու ետ ՚ի ձեռս քո ։ և կացոյց զքեզ տէր ամենայնի ։ Դու
ես գլուխն ոսկի ։ * և զկնի քո յարիցէ այլ թագաւո- 39
րութիւն խոնարհագոյն քան զքեզ ։ և թագաւորութիւն
երրորդ՝ որ է պղնձեայ՝ տիրեսցէ ամ երկրի ։ * և թա- 40
գաւորութիւն չորրորդ՝ հզօր իբրև զերկաթ ․ զոր օրի-
նակ երկաթ մանրէ և մաշէ զամ, նոյնպէս մանրեսցէ
և մաշեսցէ զամ ։ * Եւ զի տեսանէիր զոտսն և զմա- 41
տունսն, կէս կաւոյ յերկաթոյ, և կէս կաւոյ ՚ի խեց-
ւոյ ․ թագաւորութիւն բաժանեալ լիցի ․ և յարմատոյ
երկաթոյն եղիցի ՚ի նմա, զոր օրինակ տեսանէիր զեր-
կաթն ընդ խեցին խառնեալ ։ * Եւ մատունքն ոտիցն՝ 42
կաւոյ մի յերկաթոյ, և կաւոյ մի ՚ի խեցւոյ ․ մի կողմն
թագաւորութեան հզօր կայցէ ․ և ՚ի նմանէ եղիցի ջախ-
ջախեալ ։ * զի տեսանէիր զերկաթն ը խեցին խառնեալ ․ 43
եղիցին խառն ՚ի զաւակէ մարդկան, և ՚ի միմեանս ոչ
յարիցեն ․ զոր օրինակ ոչ խառնի երկաթ ընդ խեցի ։
* Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ յարուսցէ Ած 44
երկնից թագաւորութի որ յաւիտեան ոչ եղծանիցի ․
և թագաւորութի նր ազգի այլում ոչ մնասցէ ։ մանր-
րեսցէ և հոսեսցէ զամ թագաւորութիւնս ․ և ինքն կացցէ
յաւիտեանս ։ * Որպէս տեսանէիր՝ զի ՚ի լեռնէն հատաւ 45
վէմն առանց ձեռին, և մանրեաց զխեցին և զերկաթ՝
զպղինձն և զարծաթ և զոսկի ։ Ած մեծ եցոյց արքայի
որ ինչ լինելոց է առ յապա ․ և ճշմարիտ է երազն՝ և
հաւատարիմ մեկնութի նր ։ * Յայնժամ արքայն նա- 46
բուքոդոնոսոր անկաւ ՚ի վր երեսաց իւրոց ․ և երկիր
եպագ դանիէլի ․ և զոհս և խունկս անուշութեան հրա-
մայեաց մատուցանել նմա ։ * Պատասխանի ետ թա- 47
գաւորն և ասէ ցդանիէլ ․ արդարև՝ Ածն ձեր՝ նա է

Ած

րինակ մ ․ Ասպացուք առաջի քո ։ (37)(38) Օրինակ մ ․ Զթագաւորութի հզօր և հաստատուն և պատուական ընդ ամ տեղիս ։ (40) Ոմանք ․ Այնպէս մանրեսցէ և ։ (41) Ոմանք ․ Կէս կաւոյ ՚ի խեցւոյ, և կէս կաւոյ յերկա" ․ ․ ․ եղիցի նմա ․ և զոր օրինակ տեսա" ․ ․ ․ ընդ խեցւոյն խառ" ։ (42) Ոմանք ․ Եւ կաւոյ մի խեցւոյ ․ ․ հզօր կայցէ ։ (42) Օրինակ մ ․ Կայցէ ․ և միւսն ՚ի նոցանէ եղիցի ջախ-ջախ ։ (43) Օրինակ մ ․ Եւ զի տեսա" ․ ․ և ՚ի միմեանս ոչ խառնեսցին ․ զոր օրինակ չխառնիցի ։ (44) Ոմանք ․ Որ յաւիտեան ոչ եղ" ։ (45) Ոմանք ․ Ած եցոյց արքայի ։ (47) Ոմանք ․ Եւ զի յայտնել կարաց" ։

Digitized by Google

ա̃ծ աստուծոց՝ և Տէր տէրանց՝ և Թագաւոր Թագաւո-
րաց, որ յայտնէ զխորհուրդս: զի յայտնել կարացեր
48 զխորհուրդդ զայդ: *Եւ մեծացոյց Թագաւորն զԴա-
նիէլ, և պարգևս մեծամեծս և բազումս ետ նմա. և
կացոյց զնա 'ի վ̃ր աշխարհին Բաբելացւոց, և իշխան
նախարարացն: և 'ի վ̃ր ա̃մ իմաստնոցն Բաբելացւոց:
49 *Եւ Դանիէլ խնդրեաց յարքայէ, և կացոյց 'ի վերայ
գործոց աշխարհին Բաբելացւոց՝ զՍեդրաք, զՄիսաք, և
զԱբեդնագով: և Դանիէլ էր 'ի դրան արքային:

ԳԼ. Գ.

Տէօէւ Զօրրօրտ:

1 Յամին ութևտասներորդի Նաբուքոդոնոսորայ ար- Ե
քայի, արար պատկեր ոսկի. բարձրութիւն նորա
վաթսուն կանգուն, և լայնութիւն նո̃ր կանգուն վեց: և
կանգնեաց զնա 'ի դաշտին Դեհերայ յաշխարհին Բաբե-
2 լացւոց: *Եւ առաքեաց ժողովել զզօրավարս, և
զզօրագլուխս, և զկուսակալս, զպետս և զդատաւորս
և զգործակալս՝ և զա̃մ իշխանս աշխարհաց գալ 'ի նա-
ւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբու-
3 քոդոնոսոր: *Եւ ժողովեցան կուսակալք, զօրավարք
և զօրագլուխք՝ պետք և դատաւորք. մեծամեծք՝ գոր-
ծակալք, և ա̃մ իշխանք աշխարհաց, գալ 'ի նաւակա-
տիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքոդո-
նոսոր: և կային առաջի պատկերին զոր կանգնեաց ար-
4 քայն Նաբուքոդոնոսոր: *Եւ քարոզ կարդայր զօրու-
5 թեամբ և ասէր՝ ձեզ ասի ազգք և ազինք և լեզուք: *յոր
ժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնգի՝ Թմբկի՝ և քնարի՝ և
սաղի և զերգոց միաբանութե. և զա̃մ ազգաց արուես-
տականաց, անկանիջիք և երկիրպագանիջիք պատկե-
6 րին զոր կանգնեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ: *Եւ որ
ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ՝ 'ի նմին ժամու ընկեսցի
7 'ի հնոցն հրոյն բորբոքելոյ: *Եւ եղև իբրև լուան
ազգքն զձայն փողոյն՝ զսրնգին զսաղին, և զնուագա-
րանաց, և զա̃մ ազգաց արուեստականաց, անկանէին
ա̃մ ազգքն և ազինք և լեզուք՝ և երկիր պագանէին
պատկերին ոսկւոյ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքո-
8 դոնոսոր: *Յայնժամ մատեան արք քաղդեացիք՝ և ե-
կին

---

(48) Ոմանք. 'Ի վերայ ա̃մ իմաստնոցն: (49) Օրինակ մի. Էր 'ի դրան արքունի:
ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. 'Ի դաշտին Դեհերայ աշ՛՛: (3) Ոմանք. Եւ զօրավարք.. և մեծամեծք և գործա՛՛: (6) Օրինակ մի. 'Ի նմին ժամու անկցի 'ի հնոցն հրոյն: (8)(9) Ոմանք. Առ.

Digitized by Google

զէն չարախօս զհրէից առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ, * և ա-
սեն․ Արքայ՝ յաւիտեան կեաց։ * Դու հրաման ետուր 10
ամ մարդոյ՝ որ լուիցէ զձայն փողոյ՝ զարբնիկի՝ և զքնա-
րի՝ և զսաւղի՝ և նուագարանաց․ և զամ ազգաց եր-
աժշտականաց։ * և որ ոչն անկեալ երկիրպագանիցէ 11
պատկերին ոսկւոյ՝ անկցի 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։
* Արդ՝ են աստ արք հրէայք՝ զորս կացուցեր 'ի վ[երայ] 12
գործոց աշխարհիս բաբելացւոց, Սեդրաք, Միսաք, և
Աբեդնագով․ որք ոչ հնազանդեցան հրամանի քում ար-
քայ․ և զդիս քո ոչ պաշտեն, և պատկերիդ ոսկւոյ զոր
կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պագանեն։ * Յայնժամ Նաբու- 13
քոդոնոսոր սրտմտութեամբ և բարկութեամբ հրամայեաց ածել
զսեդրաք՝ Միսաք՝ և զաբեդնագով։ և ածին առաջի թա-
գաւորին։ * Պատասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր՝ և ա- 14
սէ ցնոսա․ Թէ արդարև Սեդրաք Միսաք և Աբեդնագով,
զդիս իմ ոչ պաշտիցէք՝ և պատկերին ոսկւոյ զոր կանգ-
նեցի երկիր ոչ պագանիցէք։ * Բայց արդ՝ եթէ պատ- 15
րաստ լինիցիք, զի յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ արբն-
կի և թմբկի և քնարի, և զամենայնի ամ ազգաց եր-
աժշտականաց, անկանիցիք և երկիր պագանիցէք պատ-
կերին զոր արարի։ ապա թէ ոչ պագանիցէք երկիր՝ 'ի
նմին ժամու անկանիցիք 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ․ և
ո՞վ է այն՝ որ փրկէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց։ * Պատաս- 16
խանի ետուն՝ Սեդրաք, Միսաք, և Աբեդնագով․ և ա-
սեն ցարքայ Նաբուքոդոնոսոր։ ոչինչ է պիտոյ մեզ բա-
նիւ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի։ * զի է Աստուած 17
յերկինս՝ զոր մեքն պաշտեմք․ կարօղ է փրկել զմեզ
'ի հնոցէ հրոյդ բորբոքելոյ, և 'ի ձեռաց քոց արքայ՝ ա-
զատել զմեզ։ * ապա թէ ոչ՝ այս լինիցի յայտնի քեզ 18
արքայ՝ զի զդիս քո մեք ոչ պաշտեմք, և պատ-
կերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պագանեմք։
* Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր լի եղև սրտմտութեամբ․ և 19
գոյն երեսաց նորա շրջեցաւ 'ի վ[երայ] Սեդրաքայ Միսաքայ և
Աբեդնագովի։ և ասէ՝ ջեռուցէք զհնոցն եւթնպատիկ,
զի մինչև 'ի վախճան այրեսցին։ * և արք հզօր զօրա- 20
ւորք զօրութեամբ՝ կապեսցեն զսեդրաք Միսաք և զաբեդ-
նագով՝ արկանել 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ * Յայն- 21
ժամ

Նաբուքոդոնոսոր, և ասեն․ արքայ յաւիտեան կաց։
(11) Ոմանք․ Եւ որ ոչ երկիրպագա"։ (14) Ոմանք․ Զդիս
իմ ոչ պաշտէք․․․ երկիր ոչ պագանէք։ (15) Ոմանք․
Բայց եթէ պատ"․․․ և զամենայն ազ"․․․ անկ-
ցէք 'ի հնոց․ ․որ փրկեսցէ զձեզ։ (19) Օրինակ մի յաւե-
լու․ Լի եղև սրտմտութեամբ և բարկութեամբ։ (20) Ոմանք․ Կապել-
ցեն զսեդրաք։ (21) Ոմանք․ Եւ վարտօք։

ժամ արքն այնոքիկ կապեցան պատմուճանօք և վար-
տեօք, արտախուրակօք և զանկապանօք իւրեանց, և ըն-
22 կեցան 'ի մէջ հնոցի հրոյն բորբոքելոյ: * զի հրաման
թագաւորին սաստկանայր, և հնոցն բորբոքէր եւթն-
23 պատիկ առաւել յոյժ: * Եւ երեքեան նոքա՝ սեդրաք,
միսաք, և աբեդնագով, անկան 'ի մէջ հնոցին կապեալք:
24 * գնային 'ի մէջ հրոյն: օրհնէին և գովէին զՏ̃ր Ա̃ծ:
25 * Յարեաւ ազարիա, և կաց յաղօթս այսպէս. եբաց
26 զբերան իւր 'ի մէջ հրոյն՝ և ասէ: * Օրհնեալ ես Տ̃ր
Ա̃ծ հարցն մերոց, գովեալ և փառաւորեալ է անուն
27 քո յաւիտեանս. * զի արդար ես յա̃մի զոր ածեր 'ի վ̃ր
մեր, և ա̃մ գործք քո ճշմարիտ են: և ուղիղ են ճանա-
28 պարհք քո, և ա̃մ դատաստանք քո ճշմարտութի̃: * և
իրաւունս ճշմարտութե̃ արարեր ըստ ա̃մի զոր արարեր
մեզ, և քաղաքին սրբոյ հարցն մերոց Ե̃մի: Զի ճշմար-
տութ̃բ և յիրաւե̃ ածեր զայս ա̃մ վ̃ն մեղաց մերոց:
29 * զի մեղաք և անօրինեցաք յապստամբ լինելն 'ի քէն,
30 և առաւել մեղաք յա̃մի. * և պատուիրանաց քոց ոչ ան-
սացաք: Ո՛չ պահեցաք և ոչ արարաք ո̃պ պատուիրե-
31 ցեր մեզ՝ զի բարի լինիցի մեզ: * և զա̃մ զոր ածեր 'ի
վ̃ր մեր, և զա̃մ զոր արարեր մեզ՝ արդարով դատաստա-
32 նաւ արարեր: * Եւ մատնեցեր զմեզ 'ի ձեռս թշնա-
մեաց մերոց, անօրինաց խոտոց և ապստամբողաց. և
33 թագաւորի՝ անիրաւի և չարի քան զա̃մ երկիր: * Եւ
արդ ոչ գոյ մեզ բանալ զբերանս մեր, զի ամօթ և նա-
34 խատինք եղաք ծառայից քոց պաշտօնէից: * Այլ մի
մատներ զմեզ 'ի սպառ վասն անուան քոյ, և մի ցրեր
35 զուխտ քո, * և մի 'ի բացէ առներ զողորմութիս քո 'ի
մէնջ: Վ̃ն աբրահամու սիրելւոյ քոյ և վ̃ն իսահակայ
36 ծառայի քոյ՝ և վ̃ն Ի̃ղի սրբոյ քոյ. * որոց խոստացար
բազմացուցանել զզաւակ ն̃ց իբրև զաստեղս երկնից,
37 և իբրև զաւազ առ ափն ծովու: * Եւ արդ Տ̃ր՝ նուա-
ղեցաք քան զա̃մ ազգս: և եմք տառապեալք յա̃մ երկ-
38 րի այսօր վ̃ն մեղաց մերոց: * և ոչ գոյ 'ի ժամանակի
յայսմիկ իշխան՝ մարգարէ՝ և առաջնորդ. ոչ ողջակէզք
և ոչ զոհք, և ոչ պատարագք և ոչ խունկք. և ոչ տեղի
39 տալոյ երախայրիս առաջի քո, * և գտանել զողորմութի̃:

Այլ

(24) Ոմանք. Եւ գնային 'ի մէջ: (25) Յօրինակին պակասէր. Զբերան իւր 'ի մէջ: (26) Բ̃ղմք. Անուն քո յաւիտեան: (29) Այլք. Ապստամբ լինել 'ի քէն: (32) Օրինակ մի. Եւ 'ի ձեռս թագաւորի անօրինի և չարի: (33) Օրինակ մի. Ոչ գոյ մեզ ժամ բա''... եղեն ծառայից քոց և պաշտօ'': (36) Բ̃ղմք. Որոց խոստացար բազմացու''.. ո̃պ զաստեղս երկնից, և ո̃պ զաւ'': (39) Ոմանք. Զողորմութի̃

Այլ անձամբք բեկելովք՝ և հոգւովք տառապանօքեալց
ընդունելի լիցուք * Իբրև զողջակէզս խոյոց և զուա- 40
րակաց. և իբրև զբիւրաւորս գառանց պարարտաց.
այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո ըն-
դունել կատարեալ զհետ քո. զի չիք ամօթ յուսացելոցն ՚ի
քեզ: * Եւ արդ գամք զհետ քո ամ սրտիւք մերովք, 41
և երկնչիմք մեք ՚ի քէն, և խնդրեմք զերեսս քո. * Մի 42
յամօթ առներ զմեզ: այլ արա ընդ մեզ ըստ հեզութ̄
քում, և ըստ բազում ողորմութե̄ քում: * Եւ փրկեա 43
զմեզ վասն սքանչելեաց քոց. և տուր փառս անուան
քում Տէր: * Եւ յամօթ լիցին ամենեքեան որ ցուցա- 44
նեն չարիս ծառայից քոց, և ամաչեսցեն յամ բռնութ̄
իւրեանց. և զօրութիւն նոցա խորտակեսցի: * Եւ ծանիցեն 45
զի դու ես Տէր Աստուած միայն, և փառաւորեալ ՚ի վ̄ ամ
տիեզերաց: * Եւ ոչ դադարէին որք արկին զնն սպա- 46
սաւորք թագաւորին՝ զհնոցն բորբոքելոյ, նաւթիւ և
ձիթով և վշով և որթով: * Եւ ելանէր դիզանայր բոցն 47
՚ի վերոյ քան զհնոցն ՚ի քառասուն և յինն կանգուն.
* Եւ շրջէր պատէր շուրջ զհնոցաւն. և այրէր զորս գը- 48
տանէր ՚ի քաղդէացւոց անտի: * Եւ հրեշտակ Տն էջ 49
եկաց ընդ Ազարիայ ՚ի հնոցին անդ. և թօթափէր
զբոց հրոյն ՚ի հնոցէ անտի: * Եւ արար ՚ի մէջ հնոցին 50
իբրև զհողմ որ ցօղաբեր շնչէ. և ոչ մերձենայր ա-
մենևին հուրն ՚ի նս, ոչ տրտմեցուցանէր և ոչ նեղէր
զնս: * Յայնժամ երեքեան իբրև ՚ի միոջէ բերանոյ 51
օրհնէին և գովէին և փառաւոր առնէին զԱծ ՚ի մէջ
հնոցին՝ և ասէին: * Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն 52
մերոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս:
և օրհնեալ է անուն Տէր փառաց քոց. գովեալ և ա՛:
* Օրհնեալ ես ՚ի տաճարի փառաց սրբութե քոյ, գո- 53
վեալ և: * Օրհնեալ ես ՚ի վ̄ր աթոռոյ արքայութե 54
քոյ. գովեալ և ա՛: * Օրհնեալ ես որ հայիս յան- 55
դունդս

՚ի քէն: (40) Ոմանք. Ոպ զողջակէզս.. և ոպ զբիւրա-
ւորս գառանց պարարտից: այնպէս ընդունելի լիցի
պատարագս մեր.. և չիք ամօթ: (42) Ոմանք. Տր մի
յամօթ առներ զմեզ. այլ արա առ մեզ ըստ: (44) Ոմ-
նան. Յամ բռնութե իւրեանց, և զօրութիւնք նց խորտակես-
ցին: (45) Ոմանք. Որ փառաւորեալդ ես: (46) Ոմանք.
Թագաւորին ՚ի զհնոցն բորբո՛: (46) Ոսկան. Նաւթիւ
և ձիւթով: (47) Ոմանք. Դիզանէր բոցն: (48) Օրինակ
մի. Եւ շրջեալ պատէր: (50) Օրինակ մի. Ոպ հողմ ցօ-
ղաբերին որ շնչիցէ: (51) Օրինակ մի. Ոպ ՚ի միոջէ բե՛..
՚ի մէջ հնոցի հրոյն: (54) Ոմանք զփառսն զայսոսիկ ասեն
եւս [illegible] բանադատութեան: (55) Բազումք. ՚Ի վր̄

56 պատուեալ, եւ նստիս 'ի քերովբէս, գովեալ": * Օրհնեալ
ես՝ որ նստիս 'ի հաստատութեան երկնից, գովեալ ես։
57 * Օրհնեցէք ամ՟ գործք տն՟ զՏէր. օրհնեցէք եւ բարձրացու-
58 ցէք զնա յաւիտեանս։ * օրհնեցէք երկինք զՏէր,
59 օրհ։ * օրհնեցէք հրեշտակք տն՟ զՏէր. օրհնեա։ * օրհնե-
61 ցէք Ջուրք ամ՟ որ 'ի վերոյ քան զերկինս օրհ։ * օրհնեցէք
62 ամ՟ զօրութիւնք տն՟ զՏէր։ * օրհնեցէք արեգ. եւ լուսին զՏէր.
63 օրհ։ * օրհնեցէք ամ՟ աստեղք երկնից զՏէր. օրհ։ * օրհ-
65 նեցէք ամ՟ անձրեւք եւ ցօղք զՏէր. օրհ։ * օրհնեցէք
66 ամ՟ հողմք զՏէր. օրհնեա։ * օրհնեցէք հուր եւ տապ զՏէր.
67 օրհնեցէք, եւ։ * օրհնեցէք ցուրտ եւ տօթ զՏէր. օրհ-
68 նեա։ * օրհնեցէք եղեամնք եւ ձիւն զՏէր. օրհնեա։ * Օրհ-
71 նեցէք գիշերք եւ տիւք զՏէր. օրհ։ * օրհնեցէք լոյս եւ
73 խաւար զՏէր. օրհնեցէ։ * օրհնեցէք ամպք եւ փայլա-
74 տակունք զՏէր. օրհ։ * օրհնեցէք երկիր զՏէր. օրհնե-
75 ցէք եւ բարձ։ * օրհնեցէք լերինք եւ բարձունք զՏէր.
77 օրհ։ * օրհնեցէք ամ՟ բոյսք երկրի զՏէր. օրհ։ * Օրհ-
78 նեցէք աղբիւրք զՏէր. օրհնեա։ * օրհնեցէք ծով եւ գետք
79 զՏէր. օրհնեցէք եւ։ * օրհնեցէք կէտք եւ ամ՟ կայտառք
80 որ 'ի ջուրս զՏէր. օրհ։ * օրհնեցէք թռչունք երկնից
81 զՏէր. օրհ։ * օրհնեցէք ամ՟ գազանք՝ եւ անասունք զՏէր.
83 օրհ։ * օրհնեցէք որդիք մարդկան զՏէր. օրհնեա։ * Օրհ-
84 նեսցէ Իսրայէլ զՏէր. օրհնեսցէ։ * օրհնեցէք քահանայք զՏէ-
85 ր. օրհնեցէք եւ։ * օրհնեցէք ծառայք տն՟ զՏէր. օրհ-
86 նեց։ * օրհնեցէք հոգիք եւ շունչք արդարոց զՏէր. օրհ։
87 * օրհնեցէք սուրբք եւ խոնարհք սրտիւք զՏէր. օրհ.
88 * Օրհնեցէք Անանիա՝ Ազարիա՝ եւ Միսայէլ զՏէր. օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս։ Զի փրկեաց
զմեզ 'ի դժոխոց, եւ 'ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ.
եւ փրկեաց զմեզ 'ի հնոցէս, եւ 'ի միջոյ բորբոքեալ բո-
89 ցոյս, եւ 'ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ։ * Գոհացարուք
90 զՏէր, զի քաղցր է զի յաւիտեան է ողորմ՟ իւր։ * Օրհ-
նեցէք ամ՟ պաշտօնեայք տն՟ զԱծն աստուծոց, օրհնե-
91 ցէք եւ գոհացարուք, զի յաւիտեան է ողորմ՟ իւր։ * Եւ
Նաբուգոդոնոսոր լուաւ օրհնութիւն նց՟ զարմա-
ցաւ։ յարեաւ փութանակի՝ եւ ասէ ցմեծամեծս իւր։
Ո՞չ արս երիս կապեալս արկաք 'ի մէջ հրոյն։ եւ ասեն
ցնա-

աթոռոյ քո": (56) Ոմանք 'ի լուս". Որ նստիս 'ի վերայ հաստ":
(67) Ոմանք. Ցուրտ եւ տօթ։ (68) Ոմանք յաւելուն. Օրհ-
նեցէք սառն եւ ցուրտ, եղեամնք եւ։ Իսկ ոմանք. Եղեամնք եւ
ձիւնաբերք զՏէր։ Որք եւ յաւելուն. համար 69։ "Օրհնեցէք
սառն եւ ցուրտ զՏէր։ 70. "Օրհնեցէք սառն եւ ձիւն, զՏէր. օրհ"։
(78) Ոմանք. Ծովք եւ գետք։ (81) Ոմանք. Եւ անասունք։
(89)(90) Ոմանք. Զի յաւիտեան է ողորմութիւն իւր . . . .

ցԹագաւորն · այո արդարև տէր արքայ · * Եւ ասէ 92
Թագաւորն, այլ ես տեսանեմ արս չորս արձակս, և
գնան ՚ի մէջ հրոյն · և ապականութիւն ինչ ոչ գոյ ՚ի նոսա ·
և տեսիլ չորրորդին նման է որդւոյ Այ · * Յայնժամ 93
մատեաւ Նաբուգոդոնոսոր ՚ի դուռն հնոցին հրոյն բոր-
բոքելոյ · և ասէ, Սեդրաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնագով ծա-
ռայք Այ բարձրելոյ, ելէք և եկայք · Եւ ելին Սեդ-
րաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնագով ՚ի միջոյ հրոյն : * և ժողո- 94
վեցան նախարարքն և կուսակալք՝ և զօրավարքն և գը-
րաւորք Թագաւորին · և տեսանէին զարսն զի ոչ իշ-
խեաց հուրն ՚ի մարմինս նց, և հեր գլխոյ նց ոչ խան-
ձատեցաւ, և վարտիք նց ոչ այլագունեցան, և հոտ
հրոյ ոչ գոյր ՚ի նս : * Եւ երկիր եպագ Թագաւորն ա- 95
ռաջի նց Տն : և պատասխանի ետ Նաբուգոդոնոսոր՝ և
ասէ · օրհնեալ է Աձ Սեդրաքայ՝ Միսաքայ՝ և Աբեդնա-
գովի · որ առաքեաց զհրեշտակ իւր և փրկեաց զծա-
ռայս իւր զի յուսացան ՚ի նա, և զբան Թագաւորի ա-
նարգեցին · և մատնեցին զմարմինս իւրեանց ՚ի հուր ·
զի մի պաշտեսցեն և մի երկիր պագանիցեն Այ օտարա-
ծոյ, բայց միայն Այ իւրեանց : * Եւ արդ ես տամ 96
հրաման · Ամ ազգք և ազինք և լեզուք, որ խօսեսցին հայ-
հոյութիւն զԱյ Սեդրաքայ Միսաքայ և Աբեդնագովի ՚ի
կորուստ մատնեսցին, և տունք նց ՚ի յափշտակութիւն · զի
ոչ գոյ այլ Աձ՝ որ կարօղ իցէ այսպէս փրկել : * Յայն- 97
ժամ Թագաւորն առաւել շքեղացոյց զՍեդրաք Միսաք
և զԱբեդնագով յերկրին բաբելացւոց, և բարձրացոյց
զնս · և պաշտօնեայս արար նց իշխան ամ հրէիցն որ էին
՚ի Թագաւորութեան նր ·

Տեսիլ Հինգերորդ :

Զ * Նաբուգոդոնոսոր արքայ, առ ամ ազգս և լեզուս որ 98
բնակեալ են յամ երկրի · խաղաղութիւն բազմասցի ձեզ :
* Զնշանս և զսքանչելիս զոր արար ընդ իս Աստուած բարձրեալն 99
հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ պատմել ձեզ, * Թէ որչ 100
մեծամեծք՝ և զօրաւորք են · արքայութիւն նր արքայութիւն
յաւիտենից, և իշխանութիւն նր ազգաց յազգս :

ԳԼ. Դ.

Ես Նաբուգոդոնոսոր՝ ուրախ էի ՚ի տան իմում և 1
զուարճացեալ : * Երազ տեսի՝ և զարհուրեցոյց 2
զիս, և խռովեցայ յանկողնի իմում · և տեսիլ գլխոյ իմ
զիս

(94) Ոմանք · Եւ զօրավարքն և կուսակալք · և գօ" · (95) Ոմանք · Օրհնեալ Աձ սեդրա" · · և մի երկիրպագանիցեն Այ օտարոտւոյ : (98) Ոմանք · խաղաղութիւն բազմասցի ՚ի ձեզ

Digitized by Google

3 ցի տագնապեցուցանէր զիս։ * Եւ ապա հրամանաւ յինէն ա-
ծել առաջի իմ զամ իմաստունս բաբելացւոց, զի զմե-
կնութիւն երազոյն ցուցցեն ինձ։ * Եւ մտին առաջի
4 իմ գէտք՝ և մոգք՝ և քաղդէացիք՝ և գազրէացիք. և զերազն իմ
ասացի առաջի նց. և զմեկնութիւն նր ոչ ցուցին ինձ։
5 * Մինչև եկն Դանիէլ՝ որում անուն էր Բաղտասար՝ ըստ
անուան աստուծոյ իմոյ. զի հոգի նյ այ գոյ 'ի նմա։
6 Ցոր և ասացի, * Թէ Բաղտասար իշխան՝ գիտեմ զոր
ես գիտեմ. գիտեմ եթէ հոգի նյ այ գոյ 'ի քեզ, և ամ
խորհուրդք ոչ ծածկին 'ի քէն. արդ լո՛ւր զոր տեսի զտես-
իլ երազոյն իմոյ զոր տեսի, և զմեկնութիւն նր ասա-
7 ցես ինձ։ * Տեսանէի յանկողնի իմում, և ահա ծառ
8 մի 'ի մէջ երկրի. և բարձրութիւն նր բազում յոյժ։ * Մե-
ծացաւ ծառն և զօրացաւ, և բարձրութիւն նր հասանէր մինչև
9 յերկինս, և լայնութիւն նր 'ի ծագս ամ երկրի։ * Տերև
նր գեղեցիկ, և պտուղ նր բազում, և կերակուր ամե
'ի նմա։ 'Ի ներքոյ նր բնակեալ էին գազանք վայրի. և
յոստս նր հանգուցանէին թռչունք երկնից. և 'ի նմանէ
10 նէ կերակրէր ամ մարմին։ * Տեսանէի 'ի տեսլեան
գիշերոյ յանկողնի իմում, և ահա զուարթուն և սուրբ
11 իջանէր յերկնից։ * Եւ բարբառէր զօրութբ՝ և ասէր
այսպէս. հատէք զծառդ՝ և քրեցէք զոստս դորա.
թօթափեցէք զտերև դորա, և ցրուեցէք զպտուղ դորա.
շարժեսցին գազանք 'ի ներքոյ դորա, և թռչ-
12 ունք յոստոց դորա։ * Բայց զշառաւիղ արմատոյ դո-
րա թողէք յերկրի, երկաթապատ և պղնձապատ 'ի
դալար վայրի՝ և 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ. և ընդ գա-
զանս անասնոց բաժին դորա, և 'ի խոտ երկրի։
13 * Սիրտ նորա 'ի մարդկանէ փոխեսցի, և սիրտ գազա-
նաց տացի նմա. և եւթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վե-
14 րայ նր։ * Մեկնութբ զուարթնոյ է բանս. և պատ-
գամ սրբոց է հարցուածս. զի ծանիցեն կենդանիք՝ և-
թէ տր է բարձրեալն թագաւորութե մարդկան, և
ում կամի տացէ զնա. և զարհամարհեալն 'ի մարդկանէ
յա

Գրչ. Ք. (4) Ոմանք. Եւ զերազն ասացի։ (5) Ոմանք. Ո-
րոյ անուն էր.. յոր ասացի. Թէ։ (6) Ոմանք. Իշխան՝
գիտեմ զոր ես գիտեմ, եթէ։ Ոսկ. ձեռ. Իշխան գէ-
տաց, զոր ես։ (9) Ոմանք. Եւ պտուղ նր բազում յոյժ.
և կերակուր ամ 'ի նմա։ (11) Օրինակ մի. Եւ թռչունք
յոստոյ դորա։ (12) Ոմանք. Բայց զշառաւիղս արմա-
տոյ դորա... 'ի դալար 'ի վայրի և 'ի ցօղ երկնից դա-
դարեսցէ, և ընդ գազանս բաժին նր։ (14) Ոմանք. Եւ
պատգամ սրբոյ է... ծանիցեն կենդանիքս՝ թէ տր է
բարձրեալն.. յարուցէ 'ի վերայ նր։

Digitized by Google

յարուցանէ 'ի վերայ նորա ։ * Այս է երազն զոր տեսի ես 15
Նաբուքոդոնոսոր արքայ ։ Եւ դու Բաղտասար՝ ասա
ինձ զմեկնութիւն նորա ․ զի ամ իմաստունք թագաւորութեան
իմոյ ոչ կարացին ցուցանել ինձ զմեկնութիւն նորա ․ այլ
դու Դանիէլ կարող ես՝ զի հոգի սուրբ Այ գոյ 'ի քեզ ։
* Յայնժամ Դանիէլ՝ որում անուն էր Բաղտասար՝ 16
հիացաւ իբրև ժամ մի և խորհուրդք նորա խռովեցուցա-
նէին զնա ։ պատասխանի ետ թագաւորն՝ և ասէ ցնա ․
Բաղտասար, երազն և մեկնութիւն նորա մի տագնապեցու-
ցանեն զքեզ ։ Եւ պատասխանի Բաղտասար՝ և աս-
է տէր՝ երազն ատելեաց քոց, և մեկնութիւն նորա թշնամեաց
քոց ։ * Ծառն զոր տեսանէիր մեծացեալ և զօրացեալ, 17
որոյ բարձրութիւն հասանէր յերկինս, և լայնութիւն նո-
րա յամ երկիր ․ * տերևն նորա գեղեցիկ, և պտուղ նորա բա- 18
զում, և կերակուր ամենայնի 'ի նմա ․ 'ի ներքոյ նորա
բնակեալ էին գազանք անապատի, և յոստս նորա հա-
ւուցեալ թռչունք երկնից ։ * Դու ես արքայ ։ Զի մե- 19
ծացար և զօրացար, և մեծութիւն քո բարձրացաւ եհաս
մինչև յերկինս ․ և տէրութիւն քո 'ի ծագս ամ երկրի ։
* Եւ զի տեսանէիր արքայ՝ զի զուարթունն և սուրբ 'ի- 20
ջանէր յերկնից՝ և ասէր, կոտորեցէք զծառդ և ապակա-
նեցէք զդա ․ բայց զշառաւեղ արմատոյ դորա թողէք
յերկրի ․ երկաթապատ և պղնձապատ, և 'ի դալարս
վայրի՝ և 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ ․ և ընդ գազանս ա-
նապատի բաժին նորա, մինչև եւթն ժամանակք փոխես-
ցին 'ի վերայ նորա ։ * Այս է մեկնութիւն նորա արքայ ։ Եւ դա- 21
տաստանք բարձրելոյն հասանե՛լ 'ի վերայ տեառն իմոյ ար-
քայի ։ * և զքեզ հալածեսցեն 'ի մարդկանէ ։ և ընդ գա- 22
զանս անապատի եղիցի բնակութիւն քո ։ և խոտ իբրև
արջառոյ ճարակեսցեն զքեզ, և 'ի ցօղոյ երկնից հանգի-
ցես ։ և եւթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վերայ քո, մին-
չև ծանիցես թէ տիրէ բարձրեալն թագաւորութեան մարդ-
կան ․ և ում կամի, տացէ զնա ։ * Եւ զի ասաց՝ թէ 23
թողէք զշառաւեղ արմատոյ ծառոյն ․ թագաւորութիւն
քո քեզ մնայ, մինչև ծանիցես զիշխանութիւն երկնա-
ւորին ։

---

(16) Ոմանք ․ Որոյ անուն էր Բաղտասար ․․․ մի տագնա-
պեցուսցեն ․ կամ, տագնապեցուսցէ զքեզ ։ (17) Ոմանք ․ Նորա
յամ երկրի ։ (18) Բազումք ․ Եւ կերակուր ամ 'ի նմա ։
(19) Ոմանք ․ Եւ եհաս յերկինս ։ (20) Ոմանք ․ Տեսանէիր
զզուարթութիւնն և զսուրբ զի իջանէր ․․ զշառաւեղս արմա-
տոյ դորա ․․ և 'ի դալարս վայրի և 'ի ցօղ երկնից հան".
․․ փոխեսցին 'ի վերայ դորա ։ (21) Ոմանք ․ Դատաստանք բարձ-
րելոյն են հասեալ 'ի վերայ տեառն իմոյ ար"։ (23) Ո-
մանք ․ Զշառաւեղս արմատ" ․․․ զիշխանութիւն երկնաւո"։

24 րին ։ * Վասն այդորիկ արքայ, խորհուրդ իմ հաճոյ թուես-
ցի քեզ․ և զմեղս քո ողորմութեամբ քաւեսջիր, և զանօրէ-
նութիւնս քո գթովք տնանկաց․ թերևս երկայնամիտ լի-
25 ցի 'ի վ՟ր յանցանաց քոց ած ։ * Այս ամ եկն եհաս 'ի
26 վերայ Նաբուքոդոնոսորայ արքայի * յետ երկոտասան
ամսոյն, մինչդեռ 'ի վ՟ր տաճարի թագաւորութեան իւ-
27 րոյ շրջէր 'ի Բաբելոն ։ * Խօսեցաւ սկսաւ թագաւորն՝
և ասէ․ ոչ այս՝ այն մեծ Բաբելոն է զոր ես շինեցի
'ի տուն թագաւորութեան հաստատութեամբ զօրութեան իմոյ՝
28 'ի պատիւ փառաց իմոց ։ * Եւ մինչդեռ բանքն 'ի բե-
րան էին թագաւորին, ձայն եղև յերկնից և ասէ․ Քեզ
ասեմ Նաբուքոդոնոսոր արքայ․ թագաւորութիւն քո ան-
29 ցաւ է 'ի քէն․ * և 'ի մարդկանէ հալածեսցեն զքեզ,
և ընդ գազանս անապատի բնակութիւն քո, և խոտ իբրև
արջառոյ ջամբեսցեն քեզ․ և եւթն ժամանակք փոխես-
ցին 'ի վ՟ր քո, մինչև ծանիցես՝ թէ տիրէ Բարձրեալն
թագաւորութեան մարդկան, և ում կամի տացէ զնա ։
30 * 'Ի նմին ժամու բանն կատարեցաւ 'ի վ՟ր Նաբուքոդո-
նոսորայ․ և 'ի մարդկանէ հալածեցաւ, և խոտ՝ իբրև
արջառ ուտէր․ և 'ի ցօղոյ երկնից մարմին նորա ներկաւ․
մինչև վարսք նորա իբրև զառիւծուց մեծացան, և եղու-
31 նգք նորա իբրև զթռչնոց ։ * Եւ յետ կատարածի ա-
ւուրցն, ես Նաբուքոդոնոսոր՝ զաչս իմ յերկինս համ-
բարձի, և միտք իմ առ իս դարձան․ և զԲարձրեալն
օրհնեցի, և զկենդանին յաւիտենից գովեցի և փառա-
ւորեցի․ զի իշխանութիւն նորա իշխանութիւն յաւիտենական․
32 և արքայութիւն նորա ազգաց յազգս ։ * և ամ բնակիչք երկրի
իբրև զոչինչ համարեցան ։ Ըստ կամաց իւրոց առնէ
'ի զօրութեան երկնից, և 'ի բնակութեան երկրի․ և չիք որ
ընդդէմ դառնայցէ ձեռին նորա և ասիցէ թէ զինչ գոր-
33 ծեցեր ։ * 'Ի նմին ժամանակի միտք իմ առ իս դար-
ձան, և 'ի պատիւ թագաւորութեան իմոյ եկի․ և կեր-
պա-

(24) Օրինակ մի․ Վասն որոյ արքայ․․ քեզ․ զմեղս քո ողոր-
մութեամբ քաւեսցես և զա"։ (27) Օրինակ մի․ Բաբելոնին է
զոր ես շինեցի տուն թգ̃րութե իմոյ ։ (28) Ոմանք․ Ձայն
եղև յերկնից․ քեզ ասեն Նաբու"։ Որ ոմանք․ քեզ ասէ
նա"։ (29) Ոմանք․ Եւ խոտ ոչ արջառոյ․․ և եւթն ժամա-
նակ փոխեսցի ։ (30) Օրինակ մի․ Ոչ զարջառ ուտէր, և
'ի ցօղ երկնից․․ ներկեաւ․ և վարսք իւր իբրև զառիւ"․
․ ոչ թռչնոց երկնից ։ (31) Ոմանք․ Զաչս իմ 'ի յեր-
կինս ։ (32) Օրինակ մի․ Իբրև ոչինչ համարեցան նմա ։
(32) Ոմանք․ Առնէ զօրութեան երկնից և բնակութեան երկրի
․․ ընդդէմ դառնայ ձեռին ։ (33) Օրինակ մի․ Խնդրէին
զիս․ և անդէն 'ի թագա"․․․ և մեծութիւն առաւելաւ ինձ ։

Digitized by Google

պարանք իմ առ իս դարձան. և իշխանք իմ և մեծա-
մեծք իմ խնդրեցին զիս. և անդրէն 'ի թագաւորու-
թիւն իմ հաստատեցայ. և մեծութիւն առաւել յաւելաւ ինձ:
* Արդ ես Նաբուքոդոնոսոր օրհնեմ և առաւել բարձ- 34
րացուցանեմ, և փառաւոր առնեմ զարքայն երկնից.
զի ամ գործք նր ճշմարիտ են, և շաւիղք նորա իրա-
ւունք. և զամենեսին որք գնան ամբարտաւանութբ՝
կարօղ է խոնարհեցուցանել:

ԳԼ. Ե.

Ե Բաղտասար արքայ՝ արար ընթրիս մեծամեծաց իւ- 1
րոց հազար առն. և ըստ հազարացն նոյնպէս և
գինի: և եբրև ընդ գինիս եմուտ Բաղտասար, * հրա- 2
մայեաց բերել զսպաս արծաթոյ և ոսկւոյ, զոր եհան
Նաբուքոդոնոսոր հայր նորա 'ի տաճարէն որ յեմ: զի
արբցեն նոքօք թագաւորն և մեծամեծք իւր, և հարճք
և կանայք իւր: * Եւ բերին զսպասն ոսկեղէնս և 3
արծաթեղէնս, զոր բերեալ էր 'ի տաճարէն այ՝ որ էր
յեմ. և ըմպէին նոքօք թագաւորն և մեծամեծք իւր,
և հարճք նր՝ և կանայք: * ըմպէին գինի, և օրհնէին 4
զաստուածս ոսկեղէնս՝ և զարծաթեղէնս՝ և պղնձիս՝
և զերկաթիս, և զփայտեղէնս՝ և զքարեղէնս. և զածն
յաւիտենից ոչ օրհնեցին, որ ունէր իշխանութիւն ոգ-
ւոց նց: * 'Ի նմին ժամու ելին մատունք ձեռին մար- 5
դոյ, և գրէին հանդէպ ջահին 'ի վերայ բռելոյ որմոյ
տաճարի թագաւորին: և թագաւորն տեսանէր զթաթ
ձեռինն որ գրէր: * Յայնժամ հասաան գոյնք թագա- 6
ւորին, և խորհուրդք նր խռովեցուցանէին զնա, և
յօդք միջոյ նր լուծանէին, և ծունկք նր զմիմեանս բա-
խէին: * Եւ աղաղակեաց թագաւորն զօրութբ՝ ա- 7
ծել զմոգս և զքաղդեայս, և զգէտս: և ասէ ցիմաս-
տունս բաբելացւոց. որ ոք ընթերցցի զգիրդ զայդ,
և զմեկնութիւն դորա ցուցանէ ինձ, ծիրանիս զգեցցի,
և մանեակ ոսկի 'ի պարանոց իւր. և երրորդ է թագա-
ւո-

---

(34) Օրինակ Գ. Ես Նաբուքոդոնոսոր արքայ օրհնեմ և առաւել բարձր առնեմ, և փառաւորեմ զարքայն երկնից.. և շաւիղք նր իրաւամբք.. կարող ես խոնարհել": ԳԼ. Ե. (1) Ոմանք. Պաղտասար արքայ: (2) Բազումք. Զսպասս արծաթոյ: (4) Ոմանք. Եւ զպղնձեղէնս և զերկաթեղէնս.. ոչ օրհնէին, որ ունէր զիշխանութիւն հոգւոց նց: (6) Բազումք. Եւ խորհուրդք նր խռովէին զնա: (7) Ոմանք. Որ ընթերցցի զգիրդ.. դորա ցուցցէ ինձ, ծիրանիս զգեցուցից... 'ի պարանոցի իւրում, և երրորդ 'ի թագաւորութեն իմում:

Digitized by Google

8 ւորութեան իմում տիրեսցէ: * Եւ մտանէին ամ իմաս-
տունք բաբելացւոց. եւ ոչ կարէին զգիրն ընթեռնուլ,
9 եւ ոչ զմեկնութիւն նր ցուցանել թագաւորին: * Եւ ար-
քայ Բաղդասար խռովեցաւ, եւ գոյն երեսաց նր շրջե-
10 ցաւ. խռովէին եւ մեծամեծք նր ընդ նմա: * Եւ ե-
մուտ տիկինն 'ի տաճարն խրախութեան' եւ ասէ. արքայ'
յաւիտեան կեաց. մի խռովեցուսցեն զքեզ խորհուրդք
11 քո, եւ գոյն երեսաց քոց մի եղծցի: * զի է այր մի 'ի
թագաւորութեան քում, յորում դոյ հոգի Ած. եւ յա-
ւուրս հօր քոյ' զարթութիւնք եւ իմաստութիւնք գտանէին 'ի
նմա. եւ արքայ Նաբուքոդոնոսոր հայր քո' իշխան կա-
ցոյց զնա 'ի վր գիտաց եւ մոգուց' եւ քաղդէից' եւ բղձից:
12 * զի ոգի առաւել դոյ 'ի նմա իմաստութեան եւ հանճա-
րոյ. մեկնէ զերազս' եւ պատմէ զառակս, եւ լուծանէ
զիրս կապեալս' դանիէլ, եւ արքայ' բաղդասար անուա-
նեդ նմա. արդ կոչեսցի' եւ զմեկնութիւն դորա պատմէ:
13 * Յայնժամ ածին 'ի ներքս զդանիէլ առաջի թագա-
ւորին: Եւ ասէ թագաւորն ցդանիէլ. դու ես դա-
նիէլ յորդւոց գերութեան հրէաստանի, զոր ած Նաբու-
14 քոդոնոսոր հայր իմ. * լուայ զքէն թէ հոգի Ած դոյ
է 'ի քեզ, եւ զօրութիւն եւ հանճար' եւ իմաստութիւն առաւել
15 գտաւ 'ի քեզ: * Եւ արդ' աւասիկ մտին առաջի իմ
իմաստունք եւ մոգք եւ բղձք, զի զգիրդ զայդ ընթեռ-
նուցուն' եւ զմեկնութիւն դորա ցուցցեն ինձ, եւ ոչ կա-
16 րացին պատմել ինձ: * Եւ ես լուայ զքէն' թէ կարօղ
ես մեկնել մեկնութիւնս: եւ արդ եթէ կարիցես զգիրդ
ընթեռնուլ' եւ զմեկնութիւն դորա ցուցանել ինձ, ծի-
րանիս զգեցցիս, եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի քում.
17 եւ երրորդ 'ի թագաւորութեան իմում տիրեսցես: * Եւ
ասէ դանիէլ առաջի թագաւորին. պարգեւք քո քեզ
լիցին, եւ զպատիւ տան քոյ այլում տուր. բայց զգիրդ
18 ես ընթերցայց, եւ զմեկնութիւն դորա ցուցից քեզ: * Ար-
քայ' Ած բարձրեալ' զմեծութիւն եւ զթագաւորութիւն եւ
զպատիւ եւ զփառս ետ Նաբուքոդոնոսորայ հօր քում:

* Եւ

---

(8) Ոմանք. Ամ իմաստունք թագաւորին: (10) Ոմանք. Յաւիտեան կաց: (11) Ոմանք. Հօր քո' զուարթութիւնք եւ իմաստութիւնք գտան 'ի նմա. . եւ քաղդեայք եւ բղձից: (12) Ոմանք. Զի հոգի առաւել դոյ 'ի նմա, իմաստութիւն եւ հանճար. . դորա պատմեսցէ: (12) Օրինակ մի յաւելու. Դանիէլ էր անուն նորա, եւ արքայ' բաղդասար անուանէ: (14) Ոմանք. Թէ հոգի Ած է 'ի քեզ, եւ զուարթութիւն, եւ հան": (15) Ոմանք. Եւ արդ' ահաւասիկ մտին: (16) Օրինակ մի. Եւ մանեակ ոսկի լիցի 'ի պարա"... եւ երրորդ 'ի թագաւորութեան: (17) Ոմանք. Եւ զպատիւ տան քում:

Digitized by Google

* Եւ 'ի մեծութենէն զոր ետ նմա, ամենայն ազգք և ազինք և 19
լեզուք զարհուրեալ դողային յերեսաց նորա: զորս կա-
մէր հարկանէր, զորս կամէր սպանանէր, և զորս կա-
մէր ինքն բարձրացուցանէր, և զորս կամէր ինքն խո-
նարհեցուցանէր: * Եւ յորժամ բարձրացաւ սիրտ նորա, 20
և ոգի նորա զօրացաւ յամբարտաւանել, անկաւ յաթո-
ռոյ թագաւորութեան իւրոյ. և պատիւն բարձաւ 'ի նմա-
նէն: * Եւ 'ի մարդկանէ հալածեցաւ. և սիրտ ընդ գա- 21
զանս տուաւ նմա, և ընդ ցիռս բնակութիւն նորա. և խոտ
իբրև արջառոյ ջամբէին նմա. և 'ի ցօղոյ երկնից մար-
մին նորա ներկաւ: մինչև ծանեաւ թէ տիրէ բարձրեալն
թագաւորութեան մարդկան, և ում կամի' տացէ զնա:
* Եւ դու' որդի նորա բաղտասար' ոչ խոնարհեցուցեր 22
զսիրտ քո առաջի Այ' ուստի զայդ ամենայն գիտէիր: * Եւ ընդ- 23
դէմ Այ երկնից հպարտացար. և զսպաս տան նորա բե-
րին առաջի քո, և դու և մեծամեծք քո' հարճք քո և
կանայք քո ըմպէին նովաւ գինի. և զաստուածս զա-
կեղէնս և զարծաթեղէնս' և զպղնձիս և զերկաթիս' և
զփայտեղէնս և զքարեղէնս, որ ոչ տեսանեն և ոչ լսեն
և ոչ գիտեն' օրհնէիր. և զԱծ' որոյ շունչ քո 'ի ձեռին
նորա է' և ամենայն ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւորեցեր:
* Վասն այսորիկ յերեսաց նորա առաքեցաւ թաթ ձեռին' 24
և զգիրդ զայդ գրեաց: * Եւ այս ինչ է գիրդ որ գրեալ 25
է. մանէ. թեկէլ. փարես: * Եւ այս է մեկնութիւն 26
բանիդ. Մանէ, չափեաց Ած զթագաւորութիւն քո' և
վախճանեաց զնա: * Թեկէլ, կշռեցաւ 'ի կշիռս' և գտ- 27
աւ պակասեալ: * Փարես, բաժանեցաւ թագաւո- 28
րութիւն քո, և տուաւ մարաց և պարսից: * Եւ հրաման 29
ետ բաղտասար' և զգեցուցին նմա ծիրանիս, և մանեակ
ոսկի 'ի պարանոցի նորա, և քարոզ կարդացին առաջի նորա
լինել իշխան երրորդի թագաւորութեան նորա: * Եւ 'ի նմին 30
գիշերի սպանաւ բաղտասար արքայ քաղդէացւոց:

* Եւ

---

(19) Յօրինակին 'ի բնաբանի դադարէ թերթի բովանդակ 'ի մէջ ամե-
ն և ազինք, անցանէ 'ի ներքս Եբրէն ազգ' համաձայն Եբր-
այեց: Իսկ Եբրայեցին օրինակ մի ունի.. ամ ազինք: (21) Ա-
յլ օրինակ մի. Ոչ արջառոյ ջամբ"... մարմին նր ներկեալ
.. թէ տիրէ ամ բարձրեալն: (22) Բաղտասար. Եւ արդ'
դու որդի նր ... ուստի զայդ ամ գիտէիր: (23) Օրի-
նակ մի յաւելու. Որ ոչ տեսանեն, և ոչ գիտեն, և ոչ լսեն:
(24) Ոմանք. Վն այսորիկ յե": (25) Օրինակ մի. Եւ այս
ինչ է 'ի գիրդ: (26) Յօրինակին պակասէ. Չափեաց Ած զթա-
գաւորութիւն: (29) Օրինակ մի. Ոսկի օրէնս 'ի պարանո-
ցի նր.. երրորդ 'ի թագաւորութեան նր: (30) Օրինակ
մի. Բաղտասար արքայ քաղդէացւոց:

Digitized by Google

31 * Եւ դարեհ մարայ՝ առ զթագաւորութիւնն, որ էր ա- Ը
մաց վաթսուն և երկուց:

ԳԼ. Զ.

1 Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի դարեհի, և կացոյց ՚ի
վերայ թագաւորութեան նախարարս հարիւր և քսան.
2 զի իցեն յամ թագաւորութեան նորա: * և ՚ի վերայ նոցա երիս
հրամանատարս, և մի ՚ի նոցանէ էր դանիէլ. տալ նոցա
նախարարացն հրաման, զի արքայ՝ աշխատ ինչ մի լի-
3 ցի: * Եւ դանիէլ առաւել էր քան զնոս. զի հոգի ա-
4 ռաւել գոյր ՚ի նմա: * և թագաւորն կացոյց զնա ՚ի
վերայ ամ արքայութեան իւրոյ: Եւ հրամանատարքն և նախա-
րարքն նախանձէին՝ և խնդրէին պատճառս զդանիէլէ.
և ամենեւին պատճառս և յանցանս և թերութիւն ոչ
5 գտանէին զնմանէ. քանզի հաւատարիմ էր: * Եւ ա-
սեն հրամանատարքն՝ չգտանեմք ուստեք պատճառս ընդ-
6 դանիէլէ, բայց եթէ յօրէնս այ իւրոյ: * Յայնժամ
հրամանատարքն և նախարարքն կացին առաջի թագաւո-
րին՝ և ասեն ցնա. դարեհ արքայ՝ յաւիտեան կեաց:
7 * Խորհուրդ արարին ամենեքեան որ են ՚ի թագաւո-
րութեան քում, զօրավարք և նախարարք՝ իշխանք և կու-
սակալք, հաստատել արքունի հաստատութը, և զօրա-
ցուցանել ուխտ մի. զի եթէ խնդրեսցէ ոք խնդրուածս
յամ աստուծոյ՝ կամ ՚ի մարդոյ մինչև յաւուրս երե-
սուն՝ բաց ՚ի քէն արքայ, անկցի ՚ի գուբ առիւծուց:
8 * Արդ հաստատեա արքայ զուխտն, և գրեա գիր. զի
9 մի երկրանիցի հրամանն մարաց և պարսից: * Յայնժամ
10 դարեհ արքայ պատուէր ետ գրել զհրամանն: * Եւ
դանիէլ իբրև գիտաց թէ կարգեցաւ հրամանն, եմուտ
՚ի տուն իւր, և պատուհանք բաց էին նմա ՚ի վերնա-
տուն իւր ընդդէմ երուսաղէմի. և երիս ժամս յաւուր դնէր
ծունր և կայր յաղօթս, և գոհանայր առաջի այ իւրոյ.
11 որպէս առնէր յառաջագոյն: * Յայնժամ արքն այնոքիկ
դիտեցին՝ և գտին զդանիէլ զի կայր յաղօթս և աղա-
չէր

(31) Օրինակ մի. Ամաց վաթսուն և չորից:
ԳԼ. Զ. (2) Ոմանք առ սորին տունս ընդ նախընթացին դնեն հրամա-
նատարս: որպէս նշանակեցաւ ՚ի Գ. Մակ. Ե. 6: (3) Օրինակ
մի. Զի հոգի մեծ առաւել: (4) Օրինակ մի. ՚Ի վերայ ամ
թագաւորութեան իւրոյ.. Նախանձէին ընդ նա, և խնդ":
(7) Ոմանք. Որ էին ՚ի թագաւորութեան... հաստատեսցուք
արքունի հրամ": (7) Օրինակ մի. Եթէ խնդրեսցէ խնդրը-
ուածս ոք..՝ բայց եթէ ՚ի քէն արքայէ, անկցի ՚ի:
(10) Ոմանք. Եւ երիս ժամս աւուր.. որպէս և առնէր
յառաջ": (11) Ոմանք. Դիտեցին և գտին զդանիէլ:

Digitized by Google

չէր զնա ձեռն իւր: * Մատեան եւ ասեն ցթագաւորն. ար- 12
քայ՝ ոչ ուխտս մի կարգեցեր, զի ամ մարդ որ խնդրե-
ցէ խնդրուածս յամ աստուծոյ՝ կամ 'ի մարդոյ մինչե-
յաւուրս երեսուն, բայց եթէ 'ի քէն արքայէ, անկցի
'ի գուբ առիւծուց: եւ ասէ արքայ. Ճշմարիտ է բանդ,
եւ զհրամանն մարաց եւ պարսից չէ օրէն շրջել: * Յայն- 13
ժամ պատասխանի ետուն արքային՝ եւ ասեն. Դանիէլ՝
որ յորդւոց գերութեան հրէաստանի, ոչ հնազանդեցաւ
հրամանի քում արքայ. եւ երիս ժամ խնդրէ խնդրուածս
յայլ իւրմէ: * Յայնժամ թագաւորն իբրեւ լուաւ զբա- 14
նն՝ տրտմեցաւ յոյժ վն դանիէլի, եւ ջանայր փրկել
զնա. եւ մինչեւ ցընթրիկերեկս ջանացաւ փրկել զնա: * Յայն- 15
ժամ արքն այնոքիկ ասեն ցթագաւորն. գիտասջի՛ր ար-
քայ, զի հրամանի մարաց եւ պարսից՝ եւ ամ ուխտի եւ
հաստատութե զոր արքայ հաստատեսցէ, ոչ է օրէն շըր-
ջել: * Յայնժամ հրամայեաց թագաւորն՝ եւ ածին ըզ- 16
դանիէլ, եւ արկին զնա 'ի գուբն առիւծուց: եւ ասէ
արքայն ցդանիէլ. Ած զոր դուն պաշտես յամէնի,
նա փրկեսցէ զքեզ: * Եւ բերին վէմ մի, եւ եդին 'ի 17
վը գբոյն. եւ կնքեաց թագաւորն մատանեաւ իւրով,
եւ մատանեաւք մեծամեծացն. զի մի այլ ազգ ինչ շրջես-
ցին վասն դանիէլի: * Եւ գնաց թագաւորն 'ի տունն 18
իւր. եւ ննջեաց առանց ընթրեաց, եւ խորտիկ ոչ մու-
ծին առաջի նորա. եւ քուն՝ հատաւ 'ի նմանէ: Եւ ե-
խփեց ած զբերանս առիւծուցն, եւ ոչ լլկեցին զդանիէլ:
* Յայնժամ յարեաւ արքայն ընդ առաւօտս լուսով, 19
եւ փութանակ եկն 'ի գուբն առիւծուց. * Եւ իբրեւ մերձե- 20
ցաւ 'ի գուբն՝ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ եւ ասէ. Դա-
նիէլ ծառայ այ կենդանւոյ. ած քո զոր դու յամէնի
պաշտէիր, եթէ կարացի՞ց փրկել զքեզ 'ի բերանոյ առիւ-
ծուցդ: * Եւ ասէ դանիէլ ցարքայ. արքայ՝ յաւիտեան 21
կեաց. * Ած իմ առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ խցեաց ըն- 22
բերանս առիւծուցս, եւ ոչ ապականեցին զիս. զի ա-
ռաջի նը ուղղութի գտաւ իմ. եւ առաջի քո արքայ վնաս
ինչ՝ ոչ արարի: * Յայնժամ թագաւորն զուարճացաւ 23
յանձն

---

(12) Ոմանք. Բայց եթէ 'ի քէն արքայէ.. բանդ. զհրա-
մանն մարաց: (13) Օրինակ մի. Գերութեան էր հրէաս":
(13) Բազումք. Եւ երիս ժամս աւ": (14) Ոմանք պակասու-
թեամբ զբանս այսպէս. Եւ վն դանիէլի ջանայր փրկել
զնա: Յայնժամ արքն: (14) Օրինակ մի. Եւ մինչեւ ցե-
րեկս ջանացաւ փր": (16) Յօմանս պէսն. Զոր դու յամէնի պաշ-
տես յաճախ: (17) Ոմանք. Այլազգ ինչ. կամ, ինչ ինչ
շրջեսցին: (18) Ոմանք. Եւ խորտիկս ոչ մու": (23) Օրի-
նակ մի. Յանձն իւր յոյժ... եւ հանեալ զա"... պատահի

յանձին իւր․ և հրաման ետ հանել զդանիէլ՝ ի գբոյ ան-
տի։ Հանին զդանիէլ ՚ի գբոյ անտի, և ամենևին ապա-
24 կանութի ոչ գտաւ ՚ի նմա․ զի հաւատաց յԱծ իւր։ *Եւ
հրաման ետ թագաւորն՝ և ածին զարսն չարախօսս զդա-
նիելէ․ և ընկեցին ՚ի գուբն առիւծուց, ինքեանք
և որդիք իւրեանց, և կանայք նց։ և չև էին յատակս
գբոյն հասեալ՝ մինչև տիրեցին նց առիւծքն, և զամ
25 ոսկերս նց մանրեցին։ *Յայնժամ դարեհ արքայ գը-
րեաց առ ամ ազգս և ազինս և լեզուս, որ բնակեալ էին
26 յամ երկրի։ խաղաղութի ձեզ բազմասցի։ *Յերեսաց
իմոց եդաւ հրամանս այս ընդ ամ իշխանութի թագա-
ւորութե իմոյ․ զի երկնչիցին և դողայցեն յերեսաց
այյն դանիէլի․ զի նա է Ած կենդանի՝ և կայ յաւիտեանս․
և արքայութի նր ոչ եղծանի, և տէրութի նր մինչև ցվախ-
27 ճան։ *օգնական լինի և փրկէ, և առնէ նշանս յերկինս
և յերկրի․ որ փրկեաց զդանիէլ՝ ի բերանոյ առիւծուցն։
28 *Եւ դանիէլի աջողէր ՚ի թագաւորութեն դարեհի՝ և
կիւրոսի պարսկի։

ԳԼ․ Է․

1 Յամին առաջներորդի բաղտասարայ արքայի քաղ-
դէացւոց, երազ ետես դանիէլ․ և տեսիլ գլխոյ
նր յանկողնի իւրում․ և զերազն գրեաց։
2 *Ես դանիէլ տեսանէի ՚ի տեսլեան գիշերոյ․ և ահա Թ
3 չորք հողմք երկնից բախէին զծով մեծ։ *և չորք գա-
զանք մեծամեծք ելանէին ՚ի ծովէ անտի՝ այլակերպք
4 միմեանց։ *Առաջինն՝ իբրև զմատակ առեւծ թևաւոր․
և թևք նր իբրև արծուոյ․ հայէի մինչ թափեցան թևք
նր և ջնջեցաւ յերկրէ։ և եկաց իբրև ՚ի վր ոտից մար-
5 դոյ, և սիրտ մարդոյ տուաւ նմա։ *Եւ ահա երկրորդ
գազանն նման արջոյ, և եկաց ՚ի կողմն մի․ և կողք ե-
րեք ՚ի բերան նր՝ ՚ի մէջ ժանեաց նր․ և այսպէս ասէին
6 ցնա․ արի կեր զմարմինս բազմաց։ *Եւ զկնի նորա
հայէի, և ահա այլ գազան իբրև զինձ․ և չորք թևք

Թռչ-

նուն ինչ ոչ գտաւ ՚ի նա։ (23) Յօրինակին պակասէր․ Հա-
նել զդանիէլ ՚ի գբոյ։ (24) Ոմանք․ Եւ ՚ի գուբն առիւ-
ծուց ընկեցան։ (25) Օրինակ մի․ Որ բնակեալ էք յամ
երկրի։ (26) Ոմանք․ Եդաւ հրամանս յամ իշխանութե
թագաւորութեանս իմում։ (28) Ոմանք․ Եւ դանիէլ յա-
ջողէր։ Յորս և պակասի․ Եւ կիւրոսի պարսկի։
Գլ․ Է․ (1) Ոմանք․ Յամին առաջնորդի։ (2) Ոմանք․
Զծովն մեծ։ (3) Այլք․ Անտի այլակերպք ՚ի միմեանց։
(4) Ոմանք․ Որք արծուոյ․ և հայէի։ (4) Այլք․ Մինչև
թափեցան։ (6) Օրինակ մի․ Ահա գազան ելանէր իբրև

Digitized by Google

Թռչնոց 'ի վերայ նորա. և չորք գլուխք գազանին. և իշխա-
նութիւն տուաւ նմա: * Եւ զկնի նր հայէի. և ահա գա- 7
զան չորրորդ՝ ահեղ և զարմանալի՝ և հզօր առաւել,
և ժանիք նորա երկաթիք. ուտէր և մանրէր, և զմնա-
ցորդսն առ ոտն կոտորէր: և ինքն առաւել այլայլեալ էր
քան զամ գազանսն որ յառաջ քան զնա. և եղջիւրք
տասն 'ի նմա: * Աչսուցեալ հայէի ընդ եղջիւրսն նր. և 8
ահա այլ եղջիւր փոքրիկ ելանէր 'ի մէջ նց, և երեք
եղջիւրք յառաջնոցն 'ի բաց խլեսին յերեսաց նորա. և
ահա աչք իբրև զաչս մարդոյ յեղջիւրին յայնմիկ, և բե-
րան որ խօսէր զմեծամեծս: * Տեսանէի մինչև աթոռք 9
անկանէին, և Հինաւուրցն նստէր. հանդերձ նր սպի-
տակ իբրև զձիւն, և հեր գլխոյ նր իբրև զասր սուրբ.
աթոռ նր իբրև զբոց հրոյ, անիւք նորա իբրև զհուր
բորբոքեալ. * գետ հրոյ յորդեալ ելանէր առաջի նր: 10
հազարք հազարաց պաշտէին զնա, և բեւրք բեւրուց
կային առաջի նր. ատեան նստաւ՝ և դպրութիւնք բա-
ցան: * Տեսանէի յայնժամ 'ի բարբառոյ մեծամեծ բա- 11
նիցն զոր եղջիւրն այն խօսէր, մինչև բարձաւ գազանն
և կորեաւ. և մարմին նր տուաւ յայրումն հրոյ: * և 12
այլոց գազանացն իշխանութիւն փոփոխեցաւ. և երկայ-
նութիւն կենաց տուաւ նց մինչև 'ի ժամանակ ժամու: * Տեսա- 13
նէի 'ի տեսլեան գիշերոյ՝ և ահա ընդ ամպս երկնից իբրև
որդի մարդոյ գայր՝ և հասանէր մինչև 'ի Հինաւուրցն,
և մատուցան առաջի նր: * Եւ նմա տուաւ իշխանութիւն 14
և պատիւ և արքայութիւն: և ամ ազգք և ազինք և լեզուք
նմա ծառայեսցեն. և իշխանութիւն նր իշխանութիւն յաւի-
տենական որ ոչ անցանէ, և թագաւորութիւն նր ոչ եղ-
ծանիցի: * Սոսկացաւ մարմին իմ յանձին իմում. Եւ 15
զանգիտէր՝ և տեսիլ գլխոյ իմոյ խռովեցուցանէր զիս: * և մա- 16
տեայ առ մի ոմն որ կային անդ, և զճշմարտութիւն խնդ-
րէի ուսանել՝ վն ամի այսորիկ. և ասաց ինձ զճշմար-
տութիւն, և զմեկնութիւն բանիցն եցոյց ինձ: * Այս 17
գազանք մեծամեծք՝ չորք թագաւորութիւնք յարիցեն 'ի

մր

զինեղ. և չորս թև: (7) Օրինակ մի յաւելու. Երկաթիք,
և ժանիք նորա պղնձիք, ուտէր... այլակերպ էր քան:
(8) Ոմանք. Եւ աչքաւորեցաւ: (8) Բազումք. Եւ բերան նորա
խօսէր: (9) Ոմանք. Եւ հինաւուրց նստէր: (9) Օրինակ
մի. Որպէս զբոց հրոյ. անիւք կառաց նր որպէս զհուր:
(12) Այլք. Իշխանութիւն փոփոխեցաւ: (12) Ոմանք յաւելուն.
Մինչև 'ի ժամանակս և 'ի ժամանակս: (14) Յօրինակին
պակասէր. Եւ թագաւորութիւն նորա ոչ եղծանիցի: (16) Օ-
րինակ մի. Անհնարին այսոցիկ: (17)(18) Օրինակ մի. Չորք
թագաւորք յարիցեն.. բարձցեն և առցեն զթագաւո-

Digitized by Google

18 վր̄ երկրի։ * Բարձցին. և առցեն զթագաւորութիւն
սուրբք բարձրելոյն, և կալցին զնա մինչև յաւիտեանս
19 յաւիտենից։ * Եւ քննէի ճշմարտիւ վասն գազանին
չորրորդի. զի առաւել այլակերպ էր քան զամ̄ գա-
զանսն՝ որ յառաջ քան զնա, և ահագին յոյժ. և ժանիք
նորա երկաթիք, և մագիլք նր̄ պղնձիք. ուտէր և մանր
20 ուէր՝ և զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր։ * Եւ վս̄ եղջե-
րացն տասանց որ էր ՚ի գլուխ նր̄. և վս̄ միւսոյն որ ե-
լանէր՝ և զերիսն ՚ի բաց թափէր։ որոյ աչք էին՝ և բե-
րան որ խօսէր զմեծամեծս. և տեսիլ նր̄ առաւել էր
21 քան զայլոցն։ * Տեսանէի՝ և եղջեւրն այն տայր պա-
22 տերազմ ընդ սուրբս. և զօրանայր ՚ի վր̄ նց̄։ * Մինչև
եկն հինաւուրցն՝ և ետ իրաւունս սրբոց բարձրելոյն։
ժամանակ եհաս, և զարքայութիւն սուրբք ըմբռնեցին։
23 * Եւ ասէ. գազանն չորրորդ՝ թագաւորութիւն չորրորդ
կացցէ յերկրի, որ առաւել իցէ քան զամ̄ թագաւո-
րութիւնս. և կերիցէ զամ̄ երկիր, և կոխիցէ և հարցէ զնա.
24 * Եւ տասն եղջեւրքն նր̄՝ տասն թագաւորք յարիցեն։
և զկնի նց̄ յարիցէ այլ, որ առաւել իցէ չարեօք քան
զամ̄ առաջինսն. և երիս թագաւորս խոնարհեցուսցէ։
25 * Եւ բանս առ բարձրեալն խօսեսցի. և զսուրբս բարձ-
րելոյն մաշեցուսցէ. և կարծեսցէ զժամանակս և զօ-
րէնս փոփոխել. և տացի ՚ի ձեռս նր̄ մինչև ՚ի ժամանակ,
26 և ՚ի ժամանակս, և ՚ի կէս ժամանակաց։ * Ատեանն նստցի.
զիշխանութիւն նր̄ փոխեսցեն, յապականել և ՚ի կորուսա-
27 նել մինչև ՚ի սպառ։ * Եւ թագաւորութիւն և մեծութիւն թա-
գաւորաց որ ՚ի ներքոյ երկնից՝ տուաւ սրբոց բարձրե-
լոյն. և արքայութիւն նր̄ արքայութիւն յաւիտենական, և
ամ̄ իշխանութիւնք նմա ծառայեսցեն, և հնազանդեսցին։
28 * Մինչև ցայս վախճան բանիս։ Ես դանիէլ՝ և
խորհուրդք իմ յոյժ խռովեցուցանէին զիս. և գոյն ե-
րեսաց իմոց շրջեցաւ. և զբանն ՚ի սրտի իմում պահէի։

ԳԼ.

րութիւն նը բարձ"։ (19) ՚ի բազումս պակասի. Զամ̄ գա-
զանսն՝ որ յառաջ քան զնա։ (20) Բազմ. Որ ՚ի գլուխ նր̄։
(20) Ոմանք. ՚ի բաց թօթափէր. . և բերան նր̄. կամ, և
բերանն խօսէր։ (21) Ոմանք. Տեսանէի որ եղջիւրն այն։
Որպիսին. զի եղջիւրն։ (22) Ոմանք. Եւ ետ իրաւունս։
(24) Ոմանք. Եւ զկնի նր̄ յարիցէ . . առաւելլէ չարեօք։
(26) Օրինակ մի. Ատեանն նստցի, և զիշխա"։ (27) Օրի-
նակ մի յաւելու. Եւ թագաւորութիւն և իշխանութիւն և մե-
ծութիւն։ (27) Ոմանք յաւելուն. Որ ՚ի ներքոյ ամ̄ երկնից։
(28) Օրինակ մի. Վախճան բանին . . . և զբանն ՚ի սրտի
իմում։ (28) Ոմանք. Եւ գոյն իմ շրջեցաւ։

ԳԼ. Ը.

Յամին երրորդի թագաւորութեան Բաղտասարայ ար- 1
քայի, տեսիլ երեւեցաւ ինձ։
ժ. Ես Դանիէլ յետ տեսլեանն առաջնոյ, * Էի 'ի Շուշան ա- 2
պարանին՝ որ է յերկրին Ելամայ, և կայի 'ի վերայ Ուբա-
ղայ։ * Համբարձի զաչս իմ և տեսի, և ահա խոյ մի կայր 3
հանդէպ Ուբաղայ. և եղջերք նորա բարձունք, և մին
բարձրագոյն էր քան զմեւսն. և որ բարձրն էր՝ յետոյ
ելանէր։ * Տեսանէի զխոյն՝ զի ոգորէր ընդ ծով և ընդ 4
հիւսիս և ընդ հարաւ. և ամ գազանք ոչ կային առա-
ջի նորա, և ոչ էր որ ապրէր 'ի ձեռաց նորա. և առնէր ըստ
կամաց իւրոց՝ և մեծանայր։ * Եւ ես միտ դնէի։ Եւ 5
ահա քօշ մի այծեաց գայր յարեւմտից ընդ երեսս երկ-
րի, և յերկիր ոչ մերձենայր. և քօշին եղջեւր մի էր 'ի
մէջ աչաց նորա։ * Եւ եհաս մինչեւ 'ի խոյն եղջերաւոր, 6
զոր տեսանէի զի կայր հանդէպ Ուբաղայ. և յարձա-
կեցաւ 'ի վերայ նորա զօրութեամբ ուժոյ իւրոյ։ * Եւ տեսանէի 7
զնա հասեալ մինչեւ ցխոյն։ Զայրացաւ և եհար զխոյն
և խորտակեաց զերկոսին եղջերս նորա. և ոչ գոյր զօրու-
թիւն խոյին ունել զդէմ նորա, արկ զնա յերկիր՝ և առ ոտն
իւրոց կոխան արար զնա. և ոչ էր որ թափէր զխո-
յն 'ի ձեռաց քօշին։ * Եւ քօշն այծեաց մեծացաւ մե- 8
ծութ յոյժ. և 'ի զօրանալ նորա խորտակեցաւ եղջեւր նորա
մեծ. և ելին այլ չորք եղջեւրք 'ի ներքոյ նորա ընդ չորս
հողմս երկնից։ * Եւ միոջէ 'ի նոցանէ ել եղջեւր մի հզօր։ 9
և մեծացաւ առաւել ընդ հիւսիս։ * Եւ առ զօրութե 10
և բարձրացաւ մինչեւ 'ի զօրութիւս երկնից. և ընկէց յեր-
կիր 'ի զօրութենէ երկնից՝ և յաստեղաց, և կոխեաց զնոս։
* մինչեւ զօրավարն փրկեսցէ զգերութիւն։ Եւ նովաւ պա- 11
տարագք խառնեցան։ և եղեւ՝ և յաջողեցաւ նմա։ և սր-
բութիւն աւերեսցի։ * Եւ տուան 'ի վերայ պատարագացն 12
մեղք. և անկաւ յերկիր արդարութիւն։ և արար՝ և յա-
ջողեցաւ։ * Եւ լուայ 'ի միոջէ սրբոյ որ խօսէր. և աս- 13
սէր սուրբ մի ցփելմոնին որ խօսէր. մինչեւ ցե՞րբ տե-
սիլդ

ԳԼ. Ը. (2) Ոմանք. 'Ի Շուշայ ապարանս։ (3) Օրինակ մի. խոյ մի գայր հանդէպ։ (4) Յօրինակին. Տեսանէ զխոյն զի։ (5) Ոմանք. Եւ ես միտ դնէի նմա։ Եւ ոմանք. և ես 'ի միտ դնէի, և ահա։ (6) Ոմանք. Մինչեւ ցխոյն եղջերաւոր։ (7) Ոմանք. Զերկոսեան եղջիւրս նորա. . կոխան առնէր զնա . . . զխոյն 'ի ձեռաց նորա։ (8) Ոմանք. Մեծացաւ յոյժ. և 'ի։ (9) Ոմանք. Եւ 'ի միոյ. կամ, 'ի միջոյ 'ի նոցանէ ել եղ"։ (10) Ոմանք. Եւ առ զօրութիւն բարձրացաւ։ (13) Ոմանք. Եւ ասէ սուրբ մի ցփելմոնին. . մինչեւ յե՞րբ

սիլդ այդ կացցէ. պատարագք բարձեալք, և մեղք
աւերածի տուեալք, և սրբութիւնք և զօրութիւն կոխեսցին ։
14 * Եւ ասէ ցնա. մինչև յերեկոյ և 'ի վաղորդայն, աւուրս
հազար երկերիւր և վաթսուն և ութ ։ և սրբեսցի սըր-
15 բութիւն ։ * Եւ եղև իբրև տեսի ես դանիէլ զտեսիլն,
և խնդրէի խելամուտ լինել, և ահա առաջի իմ եկաց
16 իբրև զտեսիլ մարդոյ ։ * և լուայ բարբառ մարդոյ 'ի
միջոյ ուբաղայ, և կոչեաց՝ և ասէ. Գաբրիէլ՝ իմացո
17 դմա զտեսիլդ ։ * և եկն եկաց ուր եսն կայի ։ և 'ի գալն
նր̅՝ յիմարեցայ և անկայ 'ի վր̅ երեսաց իմոց. և ասէ
ցիս, 'ի միտ առ որդի մարդոյ՝ զի տակաւին 'ի ժամա-
18 նակս վախճանի է տեսիլդ ։ * Եւ մինչդեռ խօսէր նա
ընդ իս, յիմարեցայ և անկայ 'ի վր̅ երեսաց իմոց յեր-
կիր. և բուռն եհար զինէն՝ և կացոյց 'ի վերայ ոտից
19 իմոց ։ * և ասէ ցիս. ահաւասիկ ես ցուցից քեզ որինչ
լինելոց է 'ի վախճանի 'ի վր̅ երկրի. քանզի տակաւին
20 'ի ժամանակս է վախճանն ։ * Խոյն զոր տեսանէիր եղ-
21 ջեւրաւոր՝ թագաւորն պարսից և մարաց է ։ * և քօշն
այծեաց՝ թագաւորն յունաց է. և եղջեւրն մեծ որ էր
22 'ի մէջ աչաց նր̅, նոյն ինքն է թագաւորն առաջին ։ * և
'ի խորտակելն նր̅ ընդ որով էին այլ եղջեւրքն, չորք
թագաւորք յազգէ նր̅ յարիցեն, և ոչ իւրեանց զօրու-
23 թբ̅ ։ * Եւ յետ թագաւորութե̅ նց̅ և 'ի կատարել մե-
ղաց նց̅. Յարիցէ թագաւոր՝ ժպիրհ երեսօք. յառակս
24 խորհրդականս. * և հզօր զօրութե̅ նր̅, և զսքանչելիսն
ապականեսցէ. և յաջողեսցի և արասցէ. և ապակա-
25 նեսցէ զհզօրս, և զժողովուրդն սուրբ ։ * և լուծ՝ ան-
րոյ նր̅ յաջողեսցի. և նենգութե̅ 'ի ձեռս նր̅. և 'ի սրտի
իւրում մեծամտեսցի ։ և նենգութբ̅ ապականեսցէ զ-
բազումս, և 'ի կորստեան բազմաց կացցէ. և իբրև զ-
26 ձու 'ի ձեռին մանրեսցէ ։ * Եւ տեսիլն երեկորին և
առաւօտին որ ասացաւ՝ ճշմարիտ է. և դու կնքեա
27 զտեսիլդ՝ զի յաւուրս բազումս է ։ * Եւ ես դանիէլ
ննջեցի և խօթացայ, և յարեայ և գործեցի զգործ ար-
քու-

·· սրբութիւնք կոխեսցի ։ (14) Ոմանք. Եւ 'ի վաղորդեան ա-
ւուրս երկուս հազարս և երեք հարիւր ։ Ն. ոմանք. Ա-
ւուրս հազար երկերիւր եւթանասուն և ութ ։ (16) Ո-
մանք. Իմացո նմա զտեսիլդ ։ (17) Ոմանք. 'Ի ժամանակ
վախճանի է տեսիլս ։ (19) Ոմանք. Զոր ինչ լինելոցն է 'ի ։
(21) Ոմանք. Եւ քօշն յայծեաց ։ (22) Ոմանք. 'Ի խորտա-
կել նր̅, ընդ որով էին այլ եղջիւրքն չորք, չորք թա՛՛ ։
(25) Ոսկան. Եւ լուծ ծանրոյ նր̅ յա՛՛ ։ (25) Ոմանք. Եւ
կորստեան բազմաց կայցէ. Ա․․ որս և պակասի. Ե․․ իբրև
զձու 'ի ձեռին մանրեսցէ ։

քունի, և զարմացեալ էի ընդ տեսիլն: և ոչ էր որ իմացուցանէր:

ԳԼ. Թ.

Յամին առաջնորդի Դարեհի որդւոյ Արշաւրայ 'ի 1
զաւակէ Մարաց, որ թագաւորեաց 'ի թագաւո-
րութեն քաղդեացւոց: * Ես Դանիէլ խելամուտ եղէ 2
'ի գիրս, թուոյ ամացն որ եղև բան Տն առ Երեմիայ
մարգարէ՝ 'ի կատարումն աւերածոյն Եմի յամս եւթ-
նասուն: * և դարձուցի զերեսս իմ առ Տր Այ իմ 3
խնդրել աղօթիւք և խնդրուածովք, պահօք և խորգով:
* կացի յաղօթս առ Տր Այ. գոհացայ և ասեմ: Տր Այ 4
մեծ և զարմանալի. որ պահես զուխտ և զողորմութիւն սի-
րելեաց քոց, որոց պահեն զպատուիրանս քո: * Մե- 5
ղաք՝ անօրինեցաք՝ ամբարշտեցաք՝ և ապստամբեցաք՝ և
խոտորեցաք 'ի պատուիրանաց քոց, և յիրաւանց քոց.
* և ոչ լուաք ծառայից քոց մարգարէիցն որք խօսեցան 6
յանուն քո առ թագաւորս մեր, և առ իշխանս մեր, և
առ հարս մեր, և առ ամ ժողովուրդս երկրին: * Քո 7
Տր արդարութի, և մեր ամօթ երեսաց իբրև յաւուր
յայսմիկ, առն յուդայ՝ և բնակչաց Եմի, և ամ Իէլի մեր-
ձաւորաց և հեռաւորաց յամ երկրի ուր ցրուեցեր զնս
անդր վս անհնազանդութն իւրեանց՝ զոր անհնազան-
դեցան քեզ Տր: * մեր ամօթ երեսաց մերոց, և թա- 8
գաւորաց մերոց՝ և իշխանաց մերոց, և հարցն մերոց
որք մեղաք: * և Տն Այ մերոյ գթութիւնք և քաւութիւնք. 9
զի ապստամբեցաք 'ի Տէ, * և ոչ լուաք ձայնի Տն Այ 10
մերոյ, գնալ յօրէնս նր զոր ետ առաջի մեր 'ի ձեռն
ծառայից իւրոց մարգարէից: * Եւ ամ Իէլ անցին զօ- 11
րինօք քովք, և խոտորեցան զի մի լուիցեն ձայնի քում:
և եկին 'ի վր մեր անէծքն և երդումնն, գրեալ յօրէնս
Մովսիսի ծառայի քո՝ Տր. զի մեղաք նմա: * և հաստա- 12
տեաց զբանս իւր զոր խօսեցաւ 'ի վր մեր, և 'ի վր
դատաւորաց մերոց որ դատէին զմեզ՝ ածել 'ի վերայ
մեր չարիս մեծամեծս, որ ոչ եղեն 'ի ներքոյ ամ երկ-
նից՝ ըստ այնմ որ եղեն յԵմ: * Որպէս և գրեալ է յօրէնսն 13
Մովսիսի. այն ամ չարիք եկին 'ի վր մեր, և ոչ աղաչե-

ցաք

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Յամին առաջներորդի: (2) Ոմանք. Թուոց ամացն: (4) Ոմանք. Եւ որոց պահեն: (6) Ոմանք. Որք խօսէին յանուն: (8) Ոմանք. Մեզ ամօթ երեսաց... և հարց մերոց որք մեղան: (11) Օրինակ մի. Անց զօրինօք քովք.. որ գրեալ է յօրէնս: (11) Բազ. 'ի վերայ մեր անէծք և երդումն, գրեալ: (12) Ոմանք. Զբան իւր զոր խօսե":

ցուք զերեսս տն այ մերոյ, դառնալ յանիրաւութեանց
հարցն մերոց. և խելամուտ լինել ամ ճշմարտութե
14 քում: * Եւ զարթեաւ տր ած մեր 'ի վր չարեացն մե
րոց՝ և ած զնա 'ի վր մեր. զի արդար է տր ած մեր 'ի
վր ամ գործոց իւրոց զոր արար ընդ մեզ: և ոչ լուաք
15 ձայնի նր: * Եւ արդ տր ած մեր որ հաներ զժողո
վուրդ քո յերկրէն եգիպտացւոց հզօր ձեռամբ, և ա
րարեր քեզ անուն որպէս և յաւուր յայսմիկ: մեղաք և ա
16 նօրէնեցաք: * Տր ամ ողորմութբ քով դարձցի սրտմտութի
քո, և բարկութի քո 'ի քաղաքէ քումմէ յեմէ,
և 'ի լեռնէ սրբոյ քոյ: զի մեղաք, և առ անօրէնութե
մերում և հարցն մերոց՝ եղէմ և ամ ժողովուրդ քո եղե
17 'ի նախատինս ամենեցուն որ շուրջ զմեւք էին: * Եւ
արդ լուր տր ած մեր աղօթից ծառայի քոյ և խնդրուա
ծոց. և երևեցո զերեսս քո տր քո 'ի սրբութին որ աւե
18 րեցաւ: * Խոնարհեցո ած իմ զունկն քո՝ և լուր ինձ.
բաց զաչս քո և տես զապականութի մեր, և զքաղաքին
քո յորոյ վր կոչեցեալ է անուն քո: զի ոչ առ արդա
րութեանց մերոց արկանեմք զգութս մեր առաջի քո, այլ
19 վր բազում գթութե քոյ տր: * Լուր տր. քաւեա տր.
անսա տր. և մի յամեր վն քո՝ ած իմ. զի անուն քո կո
20 չեցեալ է 'ի վր քաղաքին քոյ: * Եւ մինչդեռ ես խօ
սէի և յաղօթս կայի, և խոստովան լինէի զմեղս իմ, և
զմեղս ժողովրդեանն իմի. և արկանէի զգութս առա
21 ջի տն այ իմոյ վր լերինն սրբոյ: * և մինչդեռ խօսէի
յաղօթսն: Եւ ահա այրն գաբրիէլ՝ զոր տեսանէի յա
ռաջնում տեսլեանն, թռուցեալ և մերձեցաւ առ իս,
22 իբրև 'ի ժամ երեկորին պատարագին: * և խելամուտ
արար զիս, և խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. Դանիէլ այժմ
23 եկի խելամուտ առնել զքեզ: * Իսկզբան աղօթից քոց
ել պատգամ, և ես եկի պատմել քեզ. զի այր ցանկալի
ես դու. արդ՝ ած զմտաւ զբանդ, և 'ի միտ առ զտե
24 սիլդ: * Եւթանասուն եւթներորդք համառօտեցան
'ի վր ժողովրդեան քոյ, և 'ի վր քաղաքին սրբոյ: 'ի
վախ

---

(14) Բաղդատ. Զի ոչ լուաք ձայնի նորա: (15) Ոմանք յաւելուած. Քեզ անուն նոր՝ որպէս և յաւուրս: (16) Յոմանս պակասի. Եւ բարկութեն: (16) Բաղդատ. Որ շուրջ զմեւք էին: (18) Ոմանք. Յորոյ վր է անուն քո: (19) Ոմանք, 'Ի վր քաղաքին քո այ: (20) Ոմանք. Մինչդեռ ես.. զգութս իմ առաջի: Ա[illegible] պակասի. Վերերինն այլ: (21) Ոմանք. Իբրև 'ի ժամ երեկոյին պատարագի: (23) Յօրինակին՝ Բանս, Այր ցանկալի ես դու. նշանակի: (23) Յօրինակին՝ ընդ այլոց ոմանց պակասէր. Ած զմտաւ զբանդ, և 'ի միտ առ զտեսիլդ:

վախճանել մեղաց, և 'ի կնքել անօրէնութեանց, և 'ի ջնջել
անիրաւութեանց, և 'ի քաւել ամպարշտութեանց, և 'ի գալ
յաւիտենական արդարութեան. և 'ի կնքել տեսլեան և
մարգարէի. և յօծանել սրբութիւն սրբութեանց: * և գի- 25
տասջիր և խելամուտ լիջիր յելից բանին առնել պատաս-
խանի: Եւ 'ի շինելն եմ մինչև յօծեալն առաջնորդ՝
եւթներորդք եւթն, և եւթներորդ վաթսուն և երկու:
և դարձցին և շինեսցին հրապարակքն և պարիսպք, և
նորոգեսցին ժամանակք: * Եւ յետ վաթսուն և երկուց 26
եւթներորդաց, բարձցի օծութիւն, և իրաւունք ոչ իցեն
'ի նմա. և զքաղաքն և զսրբութիւն ապականեսցեն առաջ-
նորդաւն հանդերձ որ գալոցէ. և ջնջեսցին հեղեղաւ:
և մինչև 'ի վախճան պատերազմին համառօտելոյ կար-
գեսցէ ապականութեամբ: և զօրացուսցէ զուխտ բազ-
մաց: Եւթներորդ մի և կէս եւթներորդի, դադարե-
ցուսցէ զոհս և զպատարագս. և մինչև 'ի ծայրս ա-
կեանն ապականութեան. և մինչև ցվախճան և ցատակումն
կարգեսցէ 'ի վերայ ապականութեանն: * և զօրացուսցէ 27
զուխտ բազմաց: Եւթներորդ մի՝ և կէս եւթներորդի
բարձցին զոհք և նուէրք. և 'ի վ՜ր տաճարին պղծու-
թեան աւերածոյն կացցէ. և մինչև 'ի վախճան ժամանակի կա-
տարած տացի 'ի վ՜ր աւերածին:

ԳԼ. Ժ.

Տեսիլ Վեցերորդ:

ԺԱ. Յամին երրորդի Կիւրոսի արքային պարսից, բան 1
յայտնեցաւ Դանիէլի՝ որոյ անուն կոչեցաւ Բաղ-
տասար. և ճշմարիտ է բանն: և զօրութիւն մեծ և հան-
ճար տուաւ նմա 'ի տեսլեանն: * Յաւուրսն յայնոսիկ 2
ես Դանիէլ էի 'ի սուգ երիս եւթներորդս աւուրց.
* հաց ցանկութեան ոչ կերայ, և միս և գինի ոչ եմուտ 'ի 3
բերան իմ, և իւղով ոչ օծայ, մինչև 'ի կատարել երից
եւթներորդաց աւուրց: * Յաւուրն քսաներորդի և 4
չորրորդի ամսեանն առաջնոյ. կայի ես առ ափն գե-
տոյն մեծի՝ որ է տիգրիս դեկլաթ: * Ամբարձի զաչս 5
իմ, և ահա այր մի զգեցեալ փառս. և ընդ մէջ խարա-
ծեալ կամար յոսկւոյն ոփազայ: * և մարմինն նր՜ ծաղ- 6
գոյն.

---

(25) Օրինակ մի. Յօծեալն և առաջնորդ: (26) Օրինակ
մի. Որ կայցէ. և ջնջես''... և կէս եւթներորդ, և զա'':
(26) Ոմանք. Եւ մինչև վախճան պատերազ'': (27) Ոմանք. Եւ
եօթներորդ մի և կէս:

ԳԼ. Ժ. (4) Օրինակ մի. Մեծի՝ որ է դեկլաթ: (5) Օ-
րինակ մի. Այր մի զգեցեալ բադէն փառս: (6) Յօրին-

Digitized by Google

գոյն. և երեսք նր իբրև զանուանել փայլատակման, և աչք
նր իբրև ճառագայթք հրոյ. բազուկք և բարձք նորա
իբրև զտեսիլ փայլուն պղնձոյ. և բարբառ բանից նր
7 իբրև զբարբառ զօրու: * Եւ տեսի ես Դանիէլ միայն
զտեսիլն. և արքն որ ընդ իս էին՝ ոչ տեսին զտեսիլն,
այլ ահ մեծ անկաւ ի վր նոցա, և փախեան զարհուրե-
8 ալք: * Եւ ես միայն մնացի, և տեսի զտեսիլն զայն
մեծ. և ոչ մնաց յիս զօրութիւն. և փառք իմ յապակա-
9 նութիւն դարձան, և չհանդարտեցի զօրութեամբ: * Եւ լուայ
զբարբառ բանից նր. և ի լսելն իմում զբարբառ բա-
նից նորա՝ կայի հիացեալ, և երեսք իմ յերկիր խոնար-
10 հեալ: * Եւ ահա ձեռն մերձեցաւ առ իս՝ կանգնեաց զիս
11 ի ծունկս իմ և ի թաթս ձեռաց իմոց: * Եւ ասէ ցիս.
Դանիէլ այր ցանկալի, խելամուտ լեր բանիցս զոր
խօսեցայց ընդ քեզ, և կաց ի կայի քում՝ զի այժմ ա-
ռաքեցայ առ քեզ: Եւ ի խօսել նր ընդ իս զբանս զայս՝
12 յարեայ կայի դողալով: * Եւ ասէ ցիս. Մի երկնչիր Դա-
նիէլ. զի յօրէ յորմէ ետուր զսիրտ քո խելամուտ լի-
նել, և ճգնաւորել առաջի այ քոյ, լսելի եղեն բանք քո,
13 և ես եկի ընդ բանից քոց: * Եւ իշխան թագաւորու-
թեան պարսից կայր հակառակ իմ քսան և մի օր.
և ահա Միքայէլ՝ մի յառաջնոց իշխանացն եկն օգնել ինձ:
և թողի զնա անդ ընդ իշխանին թագաւորութեան պար-
14 սից: * Եւ եկի խելամուտ առնել զքեզ որչափ ինչ անցք
անցանելոց իցեն ընդ ժողովուրդ քո յաւուրս յետինս.
15 զի տեսիլդ յաւուրս է: * Եւ ի խօսելն նր ընդ իս զբ-
անիցս այսոցիկ, անկայ ի վր երեսաց իմոց յերկիր.
16 և կայի հիացեալ: * Եւ ահա իբրև ի նմանութիւն որդ-
ւոյ մարդոյ մերձեցաւ ի շրթունս իմ. բացի զբերան
իմ և խօսեցայ. և ասեմ ցայրն որ կայր յանդիման իմ.
Տր՝ յերևելն քո ինձ՝ խռովեցան փորք իմ յիս, և ոչ գոյ
17 յիս զօրութիւն: * Եւ զիարդ կարիցէ ծառայ քո Տր խօ-
սել ընդ Տն իմում. և ոչ ևս է յիս զօրութիւն կալոյ, և
18 շունչ ոչ մնաց յիս: * Եւ յաւել և մերձեցաւ յիս իբրև
19 զտեսիլ մարդոյ, և զօրացոյց զիս, * և ասէ. Մի երկնչիր
այր

ջին. Իբրև զանուանել փայլատակման: (6) Ոմանք. Զանուանել փայլակման. և աչք նր իբրև զճառագայթս հրոյ, և բա՛՛: (8) Ցօրինակին պակասէր. Եւ ոչ մնաց յիս զօ՛՛: Այլ ոմանք. Եւ չմնաց յիս ... և ոչ հանդարտեցի. (9) Ոմանք. Բանիցն. կայի հիա՛՛: (10) Օրինակ մի. Եւ ահա ձեռն մերձեցաւ առ: (11) Ոմանք. Զոր ես խօսեցայց.. զբանս զայս ընդ իս, կացի յառն դողալով: (14) Ոմանք. Անցք անցանելիցեն ընդ: (18) Ոմանք. Եւ յաւել և մերձեցաւ: (19) Օրինակ մի. Խաղաղացի Տր իմ, զի:

Digitized by Google

զեր այր ցանկալի. խաղաղութիւն ընդ քեզ. զօրացի՛ր և
քաջ լեր։ Եւ ՚ի խօսել նորա ընդ իս՝ զօրացայ և ասեմ. Խօ-
սեսցի տէր իմ՝ զի զօրացուցեր զիս։ * Եւ ասէ՝ եթէ գի- 20
տիցե՞ս զի՞ եկի առ քեզ. և արդ դառնամ մարտնչել
ասել պատերազմել ընդ իշխանին Պարսից. և ես ելանէի՝
և իշխանն Յունաց գայր։ * Բայց պատմեցից քեզ զինչ 21
հաստատեալ է ՚ի գիրս ճշմարտութեան. և ոչ ոք է ինձ օգնա-
կան այսոցիկ, բայց Միքայէլ իշխանն ձեր։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ ես յառաջնում ամին Կիւրոսի՝ կացի ՚ի հաստա- 1
տութիւն և ՚ի զօրութիւն։ * Եւ արդ պատմեցից քեզ 2
զճշմարտութիւն. ահա երեք թագաւորք յարիցեն յերկ-
րին Պարսից, և չորրորդն մեծասցի մեծութեամբ մեծ քան
զամենեսեան. և յետ զօրանալոյ նորա ՚ի մեծութեան իւրում,
յարիցէ ՚ի վերայ թագաւորութեանց Յունաց։ * Եւ յարիցէ 3
թագաւոր հզօր, և տիրեսցէ տէրութեան բազմում. և ա-
րասցէ ըստ կամս իւր։ * Եւ իբրև յարիցէ՝ թագաւո- 4
րութիւն նորա փշրեսցի, և բաժանեսցի ՚ի չորս հողմս երկ-
նից. և ոչ ըստ վախճանի նորա, և ոչ ըստ տէրութեան նո-
րա որ տիրեաց. զի խլեսցի թագաւորութիւն նորա, և այլոց՝
թող զնոցայն։ * Եւ զօրասցի թագաւորն հարաւոյ. և 5
մի յիշխանացն զօրասցի ՚ի վերայ նորա, և տիրեսցէ տէրու-
թիւն մեծ։ * Եւ յետ ամացն իւրեանց խառնակեսցին ընդ 6
միմեանս։ Եւ դուստր արքային հարաւոյ մտցէ առ ար-
քայն հիւսիսոյ, առնել դաշինս ընդ նմա. և ոչ հաս-
տատեսցէ զօրութիւն բազկին. և ոչ կացցէ զաւակ նո-
րա. և մատնեսցի ինքն և ածողքն իւր. և օրիորդն, և որ
զօրացուցանէր զնա ՚ի ժամանակին։ * Եւ յարիցէ ՚ի 7
ծաղկէ արմատոյ նորա ՚ի վերայ պատրաստութեան իւրոյ. և
եկեսցէ առ զօրութիւն. և մտցէ ՚ի հաստատութիւնս թա-
գաւորութեան հիւսիսոյ. և արասցէ ընդ նոսա, և զօրա-
ցի։ * Եւ զաստուածս նոցա կործանեսցէ հանդերձ ձու- 8
լածոյիւք նոցա. և զամ սպաս ցանկալիս նոցա՝ զարծաթ և
զոսկի գերութեամբ ածցէ յԵգիպտոս. և ինքն
հաստատեսցի քան զթագաւորն հիւսիսոյ։ * Եւ մտցէ ՚ի 9
թագաւորութիւն արքային հարաւոյ. և դարձցի անդրէն
յերկիր իւր։ * Եւ որդիք նորա ժողովեսցեն ամբոխ զօ- 10
րաց.

(20) Օրինակ մ. Եւ ասէ ցիս, թէ գիտիցես։
Գլ. ԺԱ. (1) Ոմանք. կացի ՚ի հաստատութեան։ (4) Ոմանք.
Զի խլեսցի թագաւորութիւն նորա։ (6) Ոմանք. Եւ չմնասցէ զաւակ
նորա... և օրիորդն. և որ զօրացուցանէին զնա։ Ոմանք
... և օրիորդք։ (7) Օրինակ մ. Եւ ՚ի հաստատութիւն
թագաւորին հիւսիսոյ։ (8) Ոմանք. ձուլածոյիւք ...։

րաց աստեղաց․ և մնաց զխմբաւ, և հեղձեղձատեսցէ․ և
անցցէ և գաղափարեսցէ, և գրգռեսցի մինչև 'ի զօրութե
11 նէ ։ ＊Եւ գազանասցի Թագաւորն հարաւոյ, և ելցէ և
տացէ պատերազմ ընդ Թագաւորին հիւսիսոյ․ և գու-
մարեսցէ զօր բազում, և մատնեսցի զօրն 'ի ձեռս նորա ։
12 ＊Եւ առցէ զամբոխն՝ և բարձրասցի սիրտ նր․ և կործա-
13 նեսցէ զբիւրաւորս, և ոչ զօրասցի ։ ＊Եւ դարձցի ար-
քայն հիւսիսոյ, և ածցէ զօր բազում քան զառաջինն․
և 'ի վախճանի ժամանակաց եկեսցէ մտանել զօրաւ մե-
14 ծաւ և բազում ստացուածովք ։ ＊Եւ 'ի ժամանակսն
յայնոսիկ բազումք յարիցեն 'ի վերայ Թագաւորին հա-
րաւոյ․ և որդիք մնացելոց ժողովրդեան քո բարձրաս-
15 ցին 'ի հաստատել զտեսիլն, և տկարասցին ։ ＊Եւ մտցէ
Թագաւորն հարաւոյ, և կուտեսցէ հող՝ և առցէ զքա-
ղաքս ամուրս․ և բազուկք արքայն ոչ հաստատեսցին․
և յարիցեն ընտրեալք նր, և ոչ լիցէ զօրութի կալոյ ։
16 ＊Եւ արասցէ 'ի մտանելն իւրում առ նա զկամս իւր․ և
ոչ ոք իցէ որ ունիցի զդէմ նր․ և կացցէ յերկրին սա-
17 բեմայ, և վախճանեսցի 'ի ձեռս նր ։ ＊Եւ դիցէ զերեսս
իւր մտանել զօրութբ իւրով յամ Թագաւորութեն նր,
և զամ ուղղութիւն արասցէ ընդ նմա․ և զդուստր կա-
նանց տացէ նմա յապականութի․ և ոչ յամրասցի, և
18 ոչ եղիցի նա նր ։ ＊Եւ դարձուսցէ զերեսս իւր 'ի կղզիս․
և առցէ զբազումս․ և այրեսցէ զիշխանսն որ նախատե-
ցին զնս․ և զնախատինս նց դարձուսցէ յերեսս նոցա ։
19 ＊Եւ դարձցի զօրութբ յերկիր իւր, և տկարասցի և անկ-
20 ցի, և ոչ գտանիցի ։ ＊Եւ յարիցէ յարմատոյ նր տունկ
Թագաւորութե 'ի վր պատրաստութե նր, և բռնադա-
տիցէ առնել շուք Թագաւորութե ։ և յաւուրսն յայնո-
21 սիկ խորտակեսցի․ և ոչ երեսօք և պատերազմաւ ＊կաց-
ցէ 'ի վր պատրաստութե իւրոյ, զի արհամարհեցաւ․
և ոչ ետուն նմա փառս Թագաւորութե ։ և եկեսցէ յա-

ըռ

---

(11) Ոսկան․ Եւ ելցէ պատերազմ․ ․ և գումարեսցէ զօրս բազումս ։ (12) Օրինակ մ․ Զբիւրաւորս և զզօրաւորս ։ և դարձցի ։ (13) Ոմանք․ Եկեսցէ 'ի մտանել զօրաւ ։ Այլ ոսկան․ զօրու մեծաւ ։ (14) Յօրինակին պակասէր․ Եւ 'ի ժամանակսն յայնոսիկ բազումք ։ (14) Ոմանք․ Բարձրասցին հաստատել ։ (15) Ոմանք յառելուածով ունին․ Եւ բազուկք արքային հարաւոյ հաստատեսցին ։ (16) Ոմանք․ Կացցէ յերկրին սաբային ։ Այլ ոսկան․ սաբիրայ ։ (18) Ոմանք․ Զիշխանսն որ նախատեցին զնս և զնախատանս նց ։ (20) Բազումք․ Եւ ոչ երեսօք և ոչ պատերազմաւ ։ Այլ օրինակ մ․ և ոչ պատարագօք կացցէ ։ (21) Ոմանք․ Եւ բռնաւորեսցի Թագաւորութեց ։

Digitized by Google

ժողովուրդ, և բռնադատեսցի թագաւորութեանց դայթագ-
ղութեամբ : * և բազուկք այնր որ հեղեղատեսցեն, և հեղե- 22
ղատեսցին յերեսաց նր . և խորտակեսցին և առաջնորդ
ուխտին : * և այնոցիկ որ խառնիցին ՚ի նա արասցէ 23
նենգութիւն : Եւ ելցէ և զօրասցի ՚ի վերայ նց սակաւ ազ-
գաւ : * և յանկարծուստ բազում աշխարհօք եկեսցէ՝ և ա- 24
րասցէ զոր ոչ արարին հարք նր ; և ոչ հարք հարց նր .
և զաւար և զկապուտ և զստացուածս բաշխեսցէ նց :
և ՚ի վր Եգիպտացւոց խորհուրդ խորհեսցի մինչև ՚ի
ժամանակ : * և զարթիցէ զօրութիւն նր, և սիրտ նր ՚ի 25
վր թագաւորին հարաւոյ զօրութեամբ մեծաւ : Եւ թա-
գաւորն հարաւոյ խմբեսցէ պատերազմ զօրաւ մեծաւ
և հզօրաւ յոյժ, և ոչ հանդարտեսցէ . զի խորհեսցին ՚ի
վր նր խորհուրդս : * և կերիցեն որ ինչ նմա անկ իցէ . 26
և խորտակեսցեն զնա, և զզօրսն ողողեսցեն, և անկցին
վիրաւորք բազումք : * Եւ երկոցունց թագաւորացն 27
սիրտք իւրեանց ՚ի չարութիւն . և ՚ի միում սեղանի սուտ
խօսեսցին, և ոչ յաջողեսցի . զի վախճանն ՚ի ժամա-
նակս է : * և դարձցի յերկիր իւր մեծութեամբ բազմաւ . 28
և սիրտ նր ՚ի վր ուխտին սրբոյ . և արասցէ և դարձցի
յերկիր իւր : * ՚ի ժամանակի դարձցի՝ և եկեսցէ ՚ի վր 29
հարաւոյ . և ոչ եղիցի իբրև զառաջինն վերջինն : * Եւ 30
մտցեն ՚ի նա բանակք կիտացւոց, և խոնարհեսցի . և
դարձցի և բարկասցի ՚ի վր ուխտին սրբոյ . և արա-
սցէ և դարձցի և գումարեսցի ՚ի վր այնոցիկ որք թո-
ղին զուխտն սուրբ : * և յարիցեն զաւակք ՚ի նմանէ, 31
և պղծեսցեն զսրբութիւն բռնութ ; և փոխեսցեն զհանա-
պազորդութիւն, և տացեն պղծութիւն ապականութեան : * և 32
ապականիչք ուխտին տացեն ՚ի վերայ իւրեանց դայ-
թագղութիւն : Եւ ժողովուրդ որ ճանաչէ զած իւր՝ զօ-
րասցին՝ և արասցեն : * և հանճարեղք ժողովրդեան 33
բազում իմիք խելամուտ եղիցին . և տկարասցին սրով
և հրով՝ և գերութ և յափշտակութ աւուրս : * Եւ ՚ի 34
տկարանալ նց օգնականութիւն ինչ սակաւ գտցեն . և
յաւելցին ՚ի նս բազումք դայթագղութեամբք : * Եւ ՚ի 35
հանճարեղացն տկարասցին ՚ի փորձել զնս և ընտրել
և յայտնել մինչև ՚ի վախճանի ժամանակի . զի տակաւին
ժամանակ է : * և արասցէ ըստ կամաց իւրոց : Եւ 36
թագ

(24) Ոմանք . Եւ բազումք աշխարհօք . . մինչև ՚ի ժամանակս : (25) Յօրինակին . Բղխեսցէ պատերազմ զօրա. Որ ասէն . զօրու : (27) Ոմանք . Իւրեանց ՚ի չարութի . . . զի վախճանն ՚ի ժամանակս է : (29) Օրինակ . Եւ ՚ի ժամանակին դարձցին և եկեսցեն ՚ի վր թագաւորին հարաւոյ : (30) Ոմանք . Բանակք կիտացւոց : (36) Ոմանք .

Digitized by Google

բարձրասցի թագաւորն, և հպարտասցի 'ի վերայ ամ՟
աստուածոց, և 'ի վերայ ա՟յն աստուածոց խօսեսցի ամ-
բարտաւանս. և յաջողեսցի մինչև վախճանեսցի բար-
37 կութիւն, քանզի 'ի վախճան լինելոց է: * Եւ 'ի վ՟ր աս-
տուածոց հարց իւրեանց զմտաւ ածցէ, և վ՟ր ցանկու-
թեան կանանց. և զամ՟ դիս զմտաւ ոչ ածցէ. և 'ի վ՟ր ամ՟ի
38 հպարտասցի: * և զա՟ծ հզօր 'ի տեղւոջէ իւրմէ փառա-
ւորեսցէ. և զա՟ծ զոր ոչ ծանեան հարք նր՟ փառաւո-
րեսցէ, ոսկւով և արծաթով և ականամբք պատուականօք
39 և ցանկալեօք: * Եւ անցցէ յամուրս փախստականաց
ընդ աստուծոյ օտարի, և յաճախեսցէ փառս. և հնա-
զանդեցուսցէ նոցա զբազումս, և զերկիրն բաժանես-
40 ցէ 'ի պարգևս: * Եւ 'ի ժամանակի վախճանի ոգորես-
ցի ընդ արքային հարաւոյ: և զօրաժողով լիցի 'ի վ՟ր
նր՟ արքայն հիւսիսոյ, կառօք և հեծելովք և նաւօք բազ-
41 մօք, և մտցէ յերկիրն՝ և խորտակեսցէ. և անցցէ: * և
մտցէ յերկիրն սաբայիմ. և բազումք տկարասցին: Եւ
սոքա ելցեն որ ապրեսցեն 'ի ձեռաց նր՟. եդոմ, և մով-
42 վաբ, և իշխանութիւն որդւոցն ամոնայ: * և ձգեսցէ
զձեռն իւր յերկիրն. և երկիրն եգիպտացւոց ոչ եղի-
43 ցի 'ի փրկութիւն: * և տիրեսցէ 'ի վ՟ր գաղտնեաց ոսկւոյ
և արծաթոյ, և 'ի վ՟ր ամ՟ ցանկալեացն եգիպտացւոց՝
44 և լիբեացւոց, և եթէովպացւոց յամուրս նց՟: * Եւ ա-
պա համբաւք և տագնապք ձեպեսցեն զնա յարևելից.
և 'ի հիւսիսոյ ելեսցէ սրտմտութբ՟ բազմաւ սատակե-
45 նել զբազումս: * և հարցէ զխորան իւր յեփադնոն.
'ի մէջ ծովուցն 'ի լեառն սաբային սուրբ, և եկեսցէ
մինչև 'ի կողմն մի նր՟. և ոչոք իցէ որ փրկեսցէ:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ միքայէլ իշխանն
մեծ, որ կայ 'ի վ՟ր որդւոց ժողովրդեան քո. և
եղիցի ժամանակ նեղութեան. նեղութիւն որպիսի ոչ եղև
յոր.

'Ի վ՟ր ամենայն աստուծոյ. . քանզի վախճան լինելոց է: (37) Ոմանք. Եւ 'ի վերայ աստուածոյն հարցն իւրե". . . զմտաւ ոչ ածիցէ: (37) Օրինակ մի. Եւ 'ի վ՟ր ամ՟ աստուածոց հարց իւրոց՝ զմտաւ ածիցէ. և վ՟ր բազում ցանկութե կա": (38) Ոմանք. Եւ զա՟ծն հզօր: (39) Ոմանք. Յամուրս փախստականաց ընդ ա՟յ օտարի. . նց՟. կամ, նա զբազումս: (43) Ոմանք. Եւ լիբացւոց: (44) Ոմանք. Եւ եկեսցէ սրտմտ": (45) Ոմանք. Յեփադոնի: (45) 'Ի լեառ". 'Ի ներքոյ՝ յեփադնոն. նշանակի. յապարանս: Զոր օրինակ մի 'ի մէջ տողից գրէ. Զխորան իւր յապարանս յեփադնոն: (45) Բազումք. Որ փրկեսցէ զնա:

Digitized by Google

յորմէ հետէ եղեւ ազգ ՚ի վ՟ր երկրի մինչեւ ՚ի ժամանակն
յայն: Եւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ ապրեսցի ժողովուրդ
քո, ամ՟ որ գտցի գրեալ ՚ի դպրութեան: * Եւ բազումք 2
՚ի ննջեցելոց ՚ի հող երկրի՝ յարիցեն, ոմանք ՚ի կեանսն
յաւիտենականս, եւ ոմանք ՚ի նախատինս եւ յամօթ յա-
ւիտենական: * Եւ իմաստունք ծագեսցեն իբրեւ զլու- 3
սաւորութիւն ՚ի հաստատութեան. եւ բազումք յարդարոց իբրեւ
զաստեղս յաւիտեանս՝ եւ եւս: * Եւ դու Դանիէլ փա- 4
կեա զբանսդ, եւ կնքեա զգիրդ՝ մինչեւ ՚ի ժամանակս վախ-
ճանի. մինչեւ ուսուսցին բազումք, եւ բազմասցի գիտու-
թիւն: * Եւ տեսի ես Դանիէլ, եւ ահա երկուք կային յայս 5
կոյս եւ յայնկոյս գետոյն. * Եւ ասեն ցայրն որ զգե- 6
ցեալն էր զբադեանն, եւ կայր ՚ի վ՟ր ջուրց գետոյն. Մին-
չեւ ցե՞րբ իցէ վախճան սքանչելեացդ զոր ասացեր: * Եւ 7
լուայ յառնէն որ զգեցեալն էր զբադեանն, եւ կայր ՚ի վ՟ր
ջուրց գետոյն. ամբարձ զաջ իւր եւ զձախ իւր յերկինս,
եւ երդուաւ ՚ի կենդանին յաւիտենից, թէ ՚ի ժամա-
նակ՝ եւ ՚ի ժամանակս՝ եւ ՚ի կէս ժամանակի: Եւ ՚ի կատա-
րել ցրման ձեռին ժողովրդեանն սրբեցելոյ, ծանիցեն
զայս ամ՟: * Եւ ես լուայ՝ եւ ոչ առի ՚ի միտ. եւ ասեմ, 8
տէ՟ր ւ՟մինչէ վախճան այսոցիկ: * Եւ ասէ. Երթ Դա- 9
նիէլ. զի արգելեալ եւ կնքեալ են բանքս մինչեւ ցժա-
մանակ վախճանի: * Ընտրեսցին՝ եւ սպիտակեսցին՝ եւ 10
փորձեսցին՝ եւ սրբեսցին բազումք, եւ անօրինեսցին ա-
նօրէնք, եւ ոչ առնուցուն ՚ի միտ ամենայն մեղաւորք. եւ իմաս-
տունք իմասցին * ՚Ի ժամանակէ փոփոխմանն յանձնմա- 11
նէ: Եւ տացի պղծութիւն աւերածին աւուրս հազար
երկերիւր երեսուն եւ հինգ: * Եւ երանի որ համբերես- 12
ցէ՝ եւ հասցէ յաւուրս հազար երեք հարեւր երեսուն եւ
հինգ: * Եւ դու եկ հանգիր, զի տակաւին են աւուրք 13
եւ ժամք ՚ի կատարումն վախճանի, եւ հանգիցես. եւ յա-
րիցես ՚ի ժամանակի քում ՚ի վախճանի աւուրց:

ԳԼ.

Գլ. ԺԲ. (2) Ոմանք. Եւ յամօթս յաւիտենականս: (3) Ոմանք. Իբրեւ լուսաւորք ՚ի հաստա՛՛: (4) Ոմանք. ՚ի ժամանակս վախճանի: (4) ՚Ի լուսն՛՛. Մինչեւ ուսցին բազումք. համաձայն ոմանց ՚ի Եբրայ՛՛: Որ օրինակ մի. մինչեւ ուսցին եւ սրբեսցին բազումք: (5) Օրինակ մի. Եւ ահա երկուք կային յայս՛՛: (6) Ոմանք. Եւ ասեմ ցայրն որ զգեցեալ էր զբադեանն... վախճան ժամանակի սքանչելեացդ զոր ա՛՛: (7) Ոմանք. Եւ ՚ի կէս ժամանակաց: (8) Ոմանք. Եւ ես Դանիէլ լուայ: (9) Ոմանք. Մինչեւ ցվախճան ժամանակի: (11) Ոմանք. Եւ ՚ի ժամանակէ փոփոխմանն... հազար երկերիւր երեսուն:

ԳԼ. ԺԴ.

65 Եւ թագաւորն Աստիագէս յաւելաւ առ հարս իւր,
եւ առ Կիւրոս պարսիկ զթագաւորութիւն նորա։
1 * Եւ Դանիէլ էր կենակից թագաւորին. եւ փառաւ
որ քան զամ՛ բարեկամս նր՛։
2 * Եւ էին կուռք մի բաբելացւոց անուն Բէլ. եւ ելա ԺԲ
նէր 'ի նմա ուռճիկ՝ ալեւր միոջ, նաշիհ՝ երկոտասան
3 արդու. եւ քառասուն ոչխար, եւ գինի վեց մար։ * Եւ
թագաւորն պաշտէր զնա, եւ երթայր հանապազ երկիր
պագանէր նմա։ Բայց Դանիէլ պագանէր երկիր Այ
իւրոյ։ Եւ ասէ ցնա թագաւորն՝ դու ընդէ՞ր ոչ երկիր
4 պագանես Բէլայ։ * Եւ նա ասէ. քանզի ոչ պաշտեմ
զկուռս ձեռագործս, այլ զԱծ կենդանի զարարիչն
5 երկնի եւ երկրի, որ ունի իշխանութի ամ՛ մարմնոյ։ * Եւ
ասէ ցնա թագաւորն. իսկ Բէլ ո՞չ թուի քեզ թէ իցէ
Ած կենդանի. եթէ ո՞չ տեսանիցես՝ որչափ ուտէ եւ ըմպէ
6 հանապազ։ * Եւ ասէ Դանիէլ ծիծաղելով. մի խաբիր
արքայ, զի դա է 'ի ներքոյ կաւեայ, եւ արտաքոյ պղընձի
7 ձի. ոչ կերեալ զորս երբէք՝ եւ ոչ արբեալ։ * Եւ բար
կացեալ թագաւորն, կոչեաց զքուրմսն նորա, եւ ասէ
ցնոսա թագաւորն. եթէ ոչ ասիցէք ինձ, ով ուտէ
8 զծախսն զայն՝ մահու մեռանիցիք. * ապա եթէ յայտ
առնիցէք՝ թէ զայն ամ՛ Բէլ ուտէ՝ մեռանիցի Դանիէլ՝
զի հայհոյեաց զԲէլ։ Եւ ասէ Դանիէլ ցթագաւորն, եղ
9 իցի ըստ բանի քում։ * Եւ էին քուրմքն Բէլայ եւթա
նասուն, թող զկանայս եւ զմանկունս։ Եւ եկն թագաւորն
10 Դանիէլիւ հանդերձ 'ի տուն Բէլայ։ * Եւ ասեն քուրմքն
Բէլայ, ահաւասիկ մեք արտաքս ելցուք. եւ դու, ար
քայ՝ դիր առաջի զորս զկերակուրս եւ զգինին խառ
նեալ դիցես. եւ փակեսցես զդուռնդ, եւ կնքեսցես մատա
11 նեաւ քով։ * Եւ եկեալ ընդ առաւօտս, եթէ ոչ գտցի
այդ

ԳԼ. ԺԴ. * (65) Այս է Աւելին համարն ԺԳ գլխոյն ըստ լատի
նացւոց, զոր Գրիգորիոս Մեր ընդ յունական Բնագրին ունին առա
նօք, եւ ոմանք 'ի սպառ զանց առնեն զնովաւ։ (1) Ոմանք. Քան
զամ՛ բարեկամս իւր։ (2) Ոմանք. Եւ էր կուռք մի։ (2) Բա
զումք. Եւ ելանէր նմա ռո՛։ (3) Օրինակ մի. Երկիր պագա
նէր նմա.. երկիր Այ իւրում։ (5) Ոմանք. Ո՞չ թուիցի
քեզ Ած կենդանի։ (5) Ոմանք. Եթէ ոչ տեսանես։ Եւ
ոմանք. Եթէ ոչ տեսանիցես։ (6) Ոմանք. Ոչ է կերեալ
զորս։ (7) Ոմանք. Եթէ ով ուտիցէ զծախսն։ (8) Ո
մանք. Մեռցի Դանիէլ։ (10) Յոմանս պակասի. Զկերա
կուրսդ. եւ զգինին խառնեալ դիցես. եւ փակեա զդուռնդ,
եւ կնք՛։ (11) Օրինակ մի. Եթէ ոչ գտցես զայդ ամ՛ կեր

Digitized by Google

այլ. [illegible] 'ի բերան. [illegible] Թէ ոչ
[illegible] : * Եւ [illegible] 11
[illegible]
և ընդ [illegible] : * Եւ 13
լուայ [illegible] սրբոյ, և [illegible]
[illegible] : Եւ [illegible]
[illegible], և [illegible], և [illegible]
[illegible] : Եւ [illegible]
[illegible], և [illegible]
[illegible] և [illegible] : * Եւ [illegible] 14
[illegible], [illegible] և [illegible] :
[illegible] և [illegible] և ոչ [illegible] : * Եւ [illegible] 15
[illegible] : * Եւ 16
[illegible], [illegible] : Եւ նա [illegible]
[illegible] : * Եւ [illegible] 17
[illegible] 'ի [illegible], 'ի [illegible] և [illegible]
[illegible], և ոչ [illegible] 'ի [illegible] և ոչ [illegible] : * Եւ [illegible] 18
[illegible] : Եւ [illegible]
[illegible], և [illegible], և [illegible]
[illegible] այդ : * Եւ [illegible] 19
[illegible] և [illegible] : * [illegible] 20
[illegible], և [illegible]
[illegible] և [illegible]
[illegible] և [illegible] : * Եւ [illegible] 21
[illegible], և [illegible] 'ի [illegible], և [illegible]
[illegible] և [illegible] : * Եւ [illegible], և 22
[illegible] : * Եւ [illegible] 23
[illegible] և [illegible]
[illegible], [illegible] և [illegible] և ոչ [illegible]
[illegible]
[illegible] : * Եւ [illegible] 24
[illegible], [illegible] : * [illegible] 25
[illegible], և [illegible]
[illegible] և [illegible] : Եւ [illegible]
[illegible] : * Եւ [illegible], և [illegible] 26
և [illegible] և [illegible] 'ի [illegible] և [illegible], և [illegible]
'ի

[illegible] : (13) Ոմանք. [illegible] . . . [illegible]
[illegible] : (17) Ոմանք. [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] : (18) Ոմանք. [illegible]
[illegible] 'ի . . [illegible] : (19) Ոմանք. [illegible] :
(20) [illegible]. [illegible] : (23) Ոմանք. [illegible]
[illegible] : (24) Ոմանք. [illegible]
(25) [illegible]. [illegible] . . . [illegible] :
(25) Ոմանք. [illegible] :

՚ի բերան վիշապին : և իբրև կերաւ՝ պայթեցաւ վիշապն .
27 և ասէ՝ տեսէք զպաշտամունս ձեր : * Եւ եղև իբրև
լուան բաբելացիքն՝ բարկացան յոյժ , և կուտեցան ՚ի
վերայ թագաւորին՝ և ասեն . Հրեայ եղև թագաւորն :
զԲէլ կործանեաց , և զվիշապն սպան , զքուրմսն կո_
28 տորեաց : * Եւ իբրև եկին , ասեն ցթագաւորն . տուր
մեզ ՚ի ձեռս զԴանիէլ . ապա թէ ոչ՝ սպանանեմք զքեզ
29 և զտուն քո : * Եւ իբրև տեսանէր թագաւորն՝ եթէ կա_
րի սաստկանային զնա , հարկեալ ՚ի ձեռս ետ նոցա զԴա_
30 նիէլ : * Եւ նոքա արկին զնա ՚ի գուբն առիւծուց . և
31 անդ էր զվեց օր : * Եւ էին ՚ի գբին եւթն առեւծք . և
տային նոցա հանապազ երկուս մարմինս , և երկուս պատա_
րաճակս . բայց յայնժամ ոչ ինչ արկին նոցա , զի վաղվա_
32 ղակի կերիցեն զԴանիէլ : * Եւ էր Ամբակում մարգա_
րէ ՚ի Հրէաստանի . և եփեաց թան , և բրդեաց հաց ՚ի
33 կուր . և երթայր յանդ՝ տանել մշակաց իւրոց : * Եւ
ասէ Հրեշտակ Տն ցԱմբակում . տար զճաշդ զոր ունիս՝
34 ՚ի Բաբելոն Դանիէլի ՚ի գուբն առիւծուց : * Եւ ասէ
Ամբակում , Տր՝ զԲաբելոն իմ չէ տեսեալ , և զգուբն
35 ոչ գիտեմ ուր իցէ : * Եւ բուռն եհար Հրեշտակն զգա_
գաթանէ նր , և կալեալ զվարսից գլխոյ նր , և եդ զնա
՚ի Բաբելոն ՚ի վերայ գբոյն սաստկութբ հոգւոյ իւրոյ :
36 * Եւ աղաղակեաց Ամբակում՝ և ասէ . Դանիէլ Դա_
37 նիէլ՝ առ զճաշդ զոր առաքեաց քեզ Այ : * Եւ
ասէ Դանիէլ . յիշեցեր զիս Այ , և ոչ ընդ վայր համարեր
38 զսիրելիս քո : * և յարեաւ Դանիէլ՝ և եկեր : և հրեշ_
տակ Այ տարաւ զԱմբակում նոյնժամայն անդրէն ՚ի
39 տեղի իւր : * Եւ թագաւորն եկն յաւուրն եւթներորդ
զի ողբասցէ զԴանիէլ . և իբրև եկն ՚ի բերան գբոյն ,
40 և հայեցաւ , և տեսանէր զի նստէր Դանիէլ . * աղաղակեաց
՚ի ձայն մեծ՝ և ասէ . Մեծ ես Տր Այ Դանիէլի . և չիք
41 այլ ոք բաց ՚ի քէն : և ած զնա ՚ի վեր : * Եւ զվնասա_
կարս կորստեան նր արկին ՚ի գուբն : և գէշ գէշ պա_
տառեցան նոյնժամայն առաջի նր :

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Դանիէլի :

---

(29) Ոմանք . Տագնապեցին զնա . հարկեալ ետ ՚ի ձեռս նց :
Այլ ումեք . հարկեալ ետ ՚ի ձե" : (32) Օրինակ մ . Հաց ՚ի
կերակուր : (39) Ոմանք . Եւ եկն ՚ի բերան գբ" . . և տեսե
զԴանիէլ զի նստէր : և աղա" : (41) Այլ գրչագիր մի յայս
բան կատարէ զմարգարէութիւն Դանիէլի . պատառեցան նոյն
ժամայն առաջի նր : Այլ ումեք յաւելու համար 42 . * Յայն
ժամ ասէ թագաւորն , պաշտեսցեն զԱծ բնակիչք յամենայն երկ_
րի ՚ի յայս Դանիէլի . զի նա է փրկէ՝ ազատէ նշանօք և սքանչելեօք
երկրի . որ փրկեաց զԴանիէլ ՚ի գբոյ առիւծուց :

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Եզեկիէլ՝ նախատեսողականութեամբ յերկրորդ [illegible] յեմ, գեր-
վարեցաւ ընդ Յովակիմայ արքայի, որ նոյն ինքն է Յեքոնիա՝
հայր Սաղաթիէլի. յորոյ հինգերորդ ամի գերութեանն սկսաւ մար-
գարէանալ Եզեկիէլ 'ի Բաբելոն: Եւ է զարմանալի [illegible]
[illegible]՝ զոր երկու, այսինքն: 'ի [illegible] հասեալ
հրէից՝ [illegible] եղեն 'ի Բաբելոն, ընդ որս և [illegible]
[illegible]. [illegible], այլ [illegible]
հասեալ 'ի պատմութիւն որ [illegible] էր հրեիդեաւ, որ [illegible]
[illegible]. և [illegible] խորհեն [illegible] զնա [illegible], զոր
[illegible]՝ և 'ի [illegible]: Եւ զի 'ի ժամանա-
կի անդ՝ Երեմիա 'ի [illegible] էր յեմ. որ [illegible] և
յանդիմանէր զնոսա՝ [illegible]. այլ ընդ [illegible]
[illegible] զնա, և [illegible] ընդ [illegible] ընդ նա, և
ընդ Բաբելոնի [illegible], ոչ [illegible], այլ և [illegible]
[illegible]: Առնու [illegible] 'ի [illegible] մարգարէութեան ընդ
[illegible] Եզեկիէլ 'ի Բաբելոն, ընդ որում [illegible] հրէից [illegible]
[illegible] ընդ Երեմիայի. և [illegible] 'ի
[illegible] հրէից, և 'ի [illegible]
[illegible] և պատմութիւն [illegible]: [illegible] 'ի [illegible] 'ի Բաբելոն
[illegible], զոր 'ի յետ [illegible] յեմ,
[illegible] զի [illegible]: Արդ՝ [illegible]
[illegible] 'ի վերայ [illegible], [illegible]
հրէից՝ [illegible], [illegible] որ [illegible].
զի [illegible]. և [illegible]
[illegible] հրէից [illegible]. զոր և [illegible]
[illegible]: Զի [illegible] է [illegible]
[illegible] է [illegible], և [illegible], [illegible] և [illegible]
[illegible]. զոր և [illegible] 'ի վերայ նոցա և պատմու-
թեան: Եւ զի [illegible], [illegible]
մարգարէս յեմ և [illegible] նմա [illegible] և [illegible] նոյ-
նա, ընդ որոց [illegible] մարգարէութիւն [illegible]՝ որ ա-
նն՝ [illegible] և [illegible]. և [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] Եզեկիէլի 'ի [illegible]: Արդ
և 'ի վերայ [illegible] հրէից: Եւ և
[illegible]. և [illegible]. և [illegible]
[illegible] 'ի ժամ [illegible]:
Եւ [illegible], և [illegible] պատմութիւն, և [illegible]
[illegible], և [illegible]՝ [illegible]
հրէից. և [illegible] պատմութիւն, և [illegible] և [illegible]
[illegible]

Digitized by Google

[illegible]

Գովեստք գրոց Եզեկիէլի Մարգարէի :

Ա. Տեսիլ փառացն ըստ նմանութեան, 'ի վերայ քերովբէից, [illegible] 'ի վերայ [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ.

Ժ. Զի մի՛ շահասցին աղտեղութեամբ գեղխութեան՝ մի՛ հնազանդեալ օրինաց արդարոյն. և որ երբեմն գոն որ խնդրէ 'ի նորամ շահագործն՝ գէ գոյոյն թագից. այժմ գերեալ առն անձերը, զի մի՛ ծուլացուցացէ: Պաշտի թանա և 'ի հանդերձեալն դատաստան:

ԺԱ. Փութասցին որդւոցն զհեշտութիւն թողուցին նշանակէ, որ 'ի հրոյ յեղեկցանէ խելին, և 'ի հաւր թագաւորութեան համբերէ մահ խաղաղութեան:

ԺԲ. 'Ի դէմս մանկութեան և ծերոյն գնէ զխնամս, թէ որ առ նէմ՝ յեղեկցանէ և յառաջ. որոյ զգեդերեմն գիտութենէ՝ տան զգամ գին, և զաղամ, որ է առէին և գար, ըստ որոյ եւեւ առն գըփեծս առ 'ի տուել: Պաշտէ այժմ և առ մեզ ամենապաշտելում, և անդ ազատանոցէթս:

ԺԳ. Արծաթն մեծ նահատակութեան, որ գերեաց զմէտանես և հարցոյց զերդեմամ. մայր ընթանալով թագաւորին երգասացէ. հով այլ արծաթ՝ թագաւոր, յոր յիշատակ զերեկեմս և անդ զերդմանէն, որ նմա գերեաց թագաւորին: խոստովանս և զղջումն: Թագ ընծայութիւն 'ի մեծ հայր, որ խոնարհոյն զմնացեն 'ի լցեալ գողգոթա:

ԺԴ. Որպէս զմեր խորհուրդ, զի առեղն մեր հայրն մեզ՝ և մեզ փրկեմք. և յայնժամ մեր յորում մահն մարմնոյն կենդանոյ հաստանէ՝ այնր մահն ընդիմ կենդանեաց:

ԺԵ. Ողբոյ զերեկմա և զեղծարանացն, ամենապատուեցուք զնոր բնոյ գիտոյ նորա:

ԺԶ. Ամենապատկէ զանհնազանդութեան նորա յեղեկցանէ և յառաջ, և աղատանոյ մեր հանդէպ զմեռ յարգաց, յեղեկցանէ առը ազատարան հոգին. և ծննդոց զմեռ յանապատ, 'ի փեղեն առը զբարերարել էր գերին 'ի թագէ, որպէս յեղեկցան 'ի գերեմն:

ԺԷ. Թէ մահն և նահանգէ հոգւոյ առն, եթէ էմ որոյ հաւր աղատանոյ արդեանէ, զերեկս և զղջումն գաւ թագաւորութեան:

ԺԸ. Գուշակէ՝ զի հաւատոյ թագաւորութեան յեմեռ, առաջի թագ ծանր ծառայութեան յաւէտ և յէմ, և հնազանդեն յէմ դիմեն. ոչ թէ զի դէմս գերեմն մեր զհոգեւոր նմա յաղթել. այլ 'ի մեր գործերոյն լուսեաւ էր նորա: Աղատանոյ ոսկերեզաց որ անձնաւորեաց զթագաւորին, և յիշատակ յեղեկցանեն, միշտ եղեալ զգուշանալ և փառ խոյ անձն՝ ոճոյն զգեցանել նահատակութեան առէն առը:

ԺԹ. Թագաւոր զէնէ 'ի աղանձն և 'ի զինուորս ազատագեն, և հրով աղատանոյ՝ թագաւորութեան և գեհենին այրմամբ:

Ի. Զանկանութիւն եղխանոյն ամենապատկէ:

ԻԱ. 'Ի դէմս երկնից պատմեցան թագաւոր զէնէ և զմարդ խոստովանութիւն:

ԻԲ. Տէրունեան եղանելոյ խաղաղութեան զատակելով Վարդանի էր 'ի թագաւորութեան գաւառէ:

ԻԳ. Հերձուած առաջին եղծանել ըստ նմանութեան 'ի մեռանելն կենաց յորդեաց ծաղկեցեալ:

ԻԴ: Կորուսող անձնազանց, մոլութեանց, երդմնազանցից, գողութեան, որ յետ և 'ի մերոյ աղատամբերեաց յոյս:

Digitized by Google

ԻԵ. Սպառնացեալն ՚ի վերայ իշխանին ծառայ, յետ և յա-
ղամ և ՚ի բանարկուան :

ԻԶ. Եւ ՚ի վերայ կարաւանի առաջեալ՝ յետ և յիմանալի կա-
րաւանն. քայց նախօրդք դարձեալ քաջեւրեալք և առաքինութի-
ւնք անկան, մեծապարգեւ եկեղեցեացն որ զի անկցի :

ԻԷ. Երկրորդէ էր ընթեն. զի պարտ է նորդաղեալն խրատել,
և լռելին՝ անսալ. և զի ողջինչ դարձադարձն ըն առ խորհր-
դեալ և առ զղջացեալ. ոչինչ այսու զծնեալն ՚ի գերուէն. ընդ
որ էր հայրն մեղաց մարմնոյ զէմ, զորդին դարձուցանէ անդրէն :

ԻԸ. Պախստն ընդդէմ մոծի առաջնն էր՝ յառաջէ մարգարէն
աղօթաւորաց զինովիւ երկրին այլ և այլ հարստութիւն ՚ի զնա-
ցուէ զինի դարձին. նա և մեղաւ ՚ի խրատ :

ԻԹ. Թեպետ և ՚ի լուեալ յօծարք եւն, և յառնելն՝ ոչ. այլ յոգ-
նորէ ծնօ խօսել առ նոսա մարգարէին. զի վիճմանք կանխա-
տացութիւն լսելոյն յերաց :

Լ. Մեղաւորք իշխանացն ընդ սպասուէ և ծառայութէ. նաև
հարստաց իշխեցելոցն, և խոստանայ ՚ի դերձ դասութի՝ զպարտու-
թիւն հրեից, և զըն հասարակաց :

ԼԱ. Կարասար սպասնոյ երանեաց ՚ի դասնաւ Գերոյն. էր որ
ընդ հրեայն նախանձման. յետ քանս և ՚ի վերայ ազգացն նա-
խանձոզաց :

ԼԲ. Ըխնաւէ խոստանայ ՚ի դարձին՝ նկարելով զհաստատութէ է
ջիռլեցոյ. և զլուացումն առաքանին. և որոշէ հրեիցն զայս նա
մայրն առնել նոցա դարձ ՚ի Գերութէ :

ԼԳ. Մարգարէական փեսացմք, և ոչ զփոխն իրօք կանգնեցին
անկերծն. ՚ի հաստատուէ խոստման դարձին, և ՚ի հասատ վերջ-
նոյ յարութէն :

ԼԴ. Զի յետ դարձին ընդ զորաքաջելոյն նոսաձին մեղցն քա-
ծանեալք նկարելով զառ ՚ի բո փառքէ հրեից և հեթանոսաց :

ԼԵ. ՚Ի վերայ գովեաց առաջեալն՝ է իւր վճարեալ յետ դարձին,
և է իւր լինելոց յերկնել նշանին :

ԼԶ. Յուցանէ մարգարէին անմարթաւորս զյետ դանձարին. և զի
դասանն որևէլիծ բանկեալ կայցէ՝ ՚ի խորհուրդ կատուն :

ԼԷ. Մեղծէ զգաստածինան ՚ի սպասաւորելոյ. և օրինաւորէ էր
փախանայից, զոր և նորթէ դարպասոր :

ԼԸ. Խորոքէ զիշխանս և օրինաւորէ էր արդար լափոյ, և վառն
փոխից և զարդարանաց, որ և պաշտի առ մեղ հաքեալս :

ԼԹ. Նկարէ Գերոյն յարդութէ զպարծի նոցա յերդեալք. և
զմնամն աւետարանին փէ որ օծաան ՚ի փառինէն : առաջի լափն
զորս հագեալ անձն մեղ ՚ի կատարելութեան :

Խ. Ծածկէ զաշխարհն, զոր և վիճակս քաղանեն ցեղերն.
և կանգնել դրանց փաղաքին՝ ՚ի նշանակ եկեղեցւոյ և հանդերձեա-
լոյն :

ՄԱՐ.

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԵԶԵԿԻԷԼԻ

ԳԼ. Ա.

Տեսիլ եզեկիէլի տեսանելոյ որպէս քառակերպ. զոր նախ յերկինս կառացն 'ի վր քոբարայ գետոյ։

Ա ԵՒ ԵՂԵՒ ՅԱՄԻՆ ԵՐԵՍ 1
ներորդի, յամսեանն չորրորդի, որ օր
հինգ էր ամսոյն. և ես էի 'ի մէջ գերու-
թեանն առ ափն քոբարայ գետոյ։ և բացան
երկինք, և տեսի զտեսիլ Այ. * որ օր հինգ 2
էր ամսոյն. այն ամ հինգերորդ էր գերութեանն յովա-
քիմայ արքայի։ * Եւ եղև բան Տն առ եզեկիէլ քա- 3
հանայ՝ որդի բուզեայ, յերկրին քաղդեացւոց 'ի վր
քոբարայ գետոյ. Եւ անդ եղև 'ի վր իմ ձեռն Տն։ * և 4
տեսի՝ և ահա հողմ վերացեալ գայր 'ի հիւսիսոյ, և ամպ
մեծ 'ի կողմանն նր. և լոյս շուրջ զնովաւ, և հուր փայ-
լատակէր 'ի նմանէ. և 'ի մէջ նր իբրև զտեսիլ բազմա-
գունի ակական, և ճառագայթք 'ի նմա։ * Եւ 'ի մէջ նր 5
կերպարանք չորից կենդանեաց։ և այս տեսիլ նոցա.
կերպարանք մարդոյ 'ի վր նց։ * և չորք դէմք միոյ, և 6
չորք թևք միոյ միոյ 'ի նոցանէ։ * և բարձք նց բարձք 7
ուղիղք. և ոտք նց թևաւորք էին, և կճղակք նոցա
իբրև զկճղակս որթուց. և կայծակունք թօթափէին 'ի
նոցանէ իբրև 'ի փայլատակմանց պղնձոյ։ Եւ թևք իւ-
րեանց երագագոյնք էին. * և ձեռն մարդոյ 'ի ներքոյ թևոց 8
նց 'ի չորեսին կողմանս նց։ և երեսք նց * և թևք չո- 9
րեցունցն ընդ միմեանս թևակից էին խառնեալ։ և ե-

րեսք

Գլ. Ա. * 'Ի բազումս պակասի այսպիսի յիշատակ մարգարէու-թեան. այլ միայն սոսկ. Տեսիլ եզեկիէլի մարգարէի։ (1) Բազ. Եւ ես էի 'ի մէջ գեր... տեսիլ Այ։ (2) Բազ. Յովակիմայ արք։ Այլ օրինակ մի. Գերութեանն յո-վակիմայ արքայի։ (3) Ոմանք. Եղև ձեռն Տն 'ի վր իմ։ (4) Բազ. 'Ի կողմանն նմա։ Այլ օրինակ մի. և ամպ մեծ 'ի նմա։ (5) 'Ի լուս. Կերպարանք չորից գազանաց. համաձայն բազմաց 'ի բնոց։ (9) Այլք. Ընդ միմեանս թևակ-ցէին։ Այլ և 'ի բազմ գիրս. խառնեալ։

Digitized by Google

րեւս իւրեանց 'ի գնալն յետս ընդդէմ ոչ դարձուցա՟
նէին ։ իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց գը՟
10 նային ։ * Եւ կերպարանք երեսաց նոցա՝ կերպարանք
մարդոյ՝ և կերպարանք առիւծու յաջմէ չորեցունց ․ և
կերպարանք եզին, և կերպարանք արծուոյ 'ի ձախմէ
11 չորեցունց ։ * այս կերպարանք նց ։ Եւ թեւք նց տա՟
րածեալ 'ի վերուստ չորեցունց ․ իւրաքանչիւր երկու
երկու խառնեալ ընդ միմեանս, և երկու երկու ծած՟
12 կէին 'ի վերուստ զմարմինս իւրեանց ։ * Եւ իւրաքան՟
չիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց գնային ։ յոր կողմն
դիմէր հոգին՝ գնային, և յետս ընդդէմ ոչ դառնային
13 'ի գնացս իւրեանց ։ * Եւ 'ի մէջ գազանացն տեսիլ իբրև
զկայծականց հրոյ բորբոքելոյ ․ և իբրև զտեսիլ ջահա՟
րաց խառնելոց 'ի մէջ գազանացն, և լոյս հրոյ ․ և 'ի
14 հրոյ անտի փայլատակունք հատանէին ։ * և գազանքն
երագս ընթանային, և թեւթեւս դառնային 'ի նմանու՟
15 թիւն արեգական ։ * Եւ տեսանէի և ահաւասիկ անիւ մի
յերկրի զհետ գազանացն չորեցունց ․ և կերպարանք ա՟
16 նուացն և արար նց՝ իբրև զտեսիլ ականց թարշշի ։ * և
կերպարանք չորեցունց՝ և տեսիլ նց, և գործուած իւ՟
17 րեանց, որպէս թէ շրջիցի անիւ 'ի մէջ անուոյ ։ * 'ի չորե՟
սին կողմանս իւրեանց գնային, և յետս ընդդէմ ոչ
18 դառնային 'ի թիկունս իւրեանց ․ * և բարձրունք էին ։
Հայէի ընդ նս՝ և տեսանէի զի լի էին աչօք թիկունք
19 նց շուրջ զչորեքումբք ․ * և 'ի գալ գազանացն, գնային
և անիւքն ը̅ նոսա, և 'ի վերանալ գազանացն յերկրէ՝
20 վերանային և անիւքն ։ * ընդ որ կողմ դիմէր ամպն և
հողմն, երթային գազանքն՝ և անիւքն ընդ նոսին վե՟
21 րանային ․ զի ոգի կենդանի գոյր յանիւսն ։ * 'ի գնալն
նց գնային, և 'ի կալն նց՝ զտեղի առնուին, և 'ի վերա՟
նալ նց յերկրէ, և անիւքն ընդ նոսին վերանային ․ զի
22 ոգի կենդանի գոյր յանիւսն ։ * Եւ նմանութիւն հաստա՟
տութեան 'ի վր գլխոյ գազանացն իբրև զտեսիլ ական
23 վանի՝ տարածեալ 'ի վր թեւոց նց 'ի վերուստ ։ * Եւ 'ի
ներքոյ հաստատութեանն թեւք իւրեանց տարածեալ տա՟
տանէին ընդ միմեանս ․ և իւրաքանչիւր երկու երկու
ծած՟

---

(11) Ոմանք ․ Եւ այս կերպարանք նց թեւք նոցա տա՛՛։
(12) Բազմ ․ Ոչ դառնային 'ի գնալն իւր՛՛։ (13) Բազմ ․
Զամբարաց խառնելոց ։ (15) Ոմանք ․ Ական թարշշի ։
(16) Ոմանք ․ Եւ գործած իւրեանց ։ (18) Բազումք ․ Եւ
բարձրունք էին՝ և հայէին ընդ նս ։ (19) Բազումք ․ Եւ
'ի գնալն գազանացն ։ (20) 'Ի լուս՛՛։ Ընթանային գա՟
զանքն ․ համաձայն օրինաց 'ի բնաք՛՛։ (21) Ոմանք ․ Եւ 'ի գնալ
նոցա գնային ։

ծածկեալքն զանկիւնս խորանացն : *Եւ երկու դրանցն Թեւք : 24
Նոյ 'ի սատարածովն երկուք դրանցն շուրջ դառնալոց . և երկուք
դրանցն մոյ սատարացն : և 'ի դրանցն խորանացն ճակտի պատուար
ձոյց երկուք դրանցն բանականն . և 'ի կողմն խորանացն յանկեալքն
Թեւք խորանացն : *Եւ անկեալ քանդակաւ 'ի վերայ սոյն զարդն 25
զհաստատութիւն որ էր 'ի մէջ գլխոց նոյ 'ի կողմն խոր
անացն , և յանձնառութեան զԹեւս խորանացն : *Եւ 'ի միջոյ 26
դրան զհաստատութիւն որ 'ի մէջ գլխոց նոյ երկուք դրան
ակիլ սեղան շարժելոյ . և նմանութիւն սեթաւոյ 'ի մէջ նոր :
և 'ի մէջ սեթաւոյն՝ նմանութիւն կերպարանաց մարգոյ :
*Եւ տեսանէի երկուք դրանակիլ սեղան բարձրագոյնս , և [illegible]
'երկուք դրանակիլ հրոյ 'ի նեղքս յան գետ շարքն աւաններ : Մի
ջովք շարք 'ի վերք՝ նմանութիւն աղեղնաւորաց , և միջովք շարք
'ի խորանացն՝ նմանութիւն հրոյ : և լոյսն որ շարքն շինուած
քանի ոստեր , * երկուք տեսանել տախտակաց որ ձգեն յանդիման [illegible]
յառաջագոյն անձրևաց : և այսպէս ահագինն տեսանել շարք
շարքն շինուած :

ԳԼ. Բ.

Եւ այս տեսիլ նմանութեան փառացն Տեառն : Երկրորդ ան 1
ան՝ անկեալ 'ի մէջ երկրաւոր խոնոց , և շարժեալ բազմութ
որ խօսէր ընդ իս՝ և ասէր . որդի մարդոյ՝ կաց 'ի մէջ
ոտից քոց և խօսեցայց ընդ քեզ : * Եւ եկն 'ի մէջ հողմ , 2
վերացոյց և կանգնեաց կոչեցոյց 'ի վերայ ոտից իմոց . և
լսէի զի խօսէր նա ընդ իս , * և ասէր՝ որդի մարդոյ՝ 3
ես առաքեցից զքեզ առ զաւակս տանն Իսրայէլի .
որք դառնացուցին զիս ; նոքա և հարք նոցա ,
անարգեցին զիս մինչև ցայսօր : * Որդիք երեսօք խստք և 4
խստասիրտք են առ որս առաքեմ զքեզ . և ասասցես
ցնոսա . այսպէս ասէ Տէր Տէր : * Թերևս լուիցեն կամ 5
զարհուրեսցին , զի տուն դառնացուցանող են . և կամ ընդ
ծանիցեն Թէ մարգարէ ես դու 'ի միջի նոց : * Եւ դու 6
որդի մարդոյ՝ մի երկնչիցիս 'ի նոցանէ , և մի զանգիտ
եսցես յերեսաց նոց . զի զայրանասցեն զարհուրեսցեն և յար
ուցեն 'ի մէջ քո . զի 'ի մէջ կարճից բնակեալ ես դու՝
մի երկնչիցիս 'ի բանից նոց . և յերեսաց նոց մի զանգիտ
եր

(24) Օրին . Երկուք դռնակն սատարացն . 'ի դրանցն . . հանդ
էպէս Թեւք էր" : (25) Օրին . 'Ի վերայ գլխոյ նոյ 'ի կող
էր" : (27) Օրին . 'Ի նեղքս յան գետ . . . միջով շարք . . և
միջով շարք . . . որ շինուած շարքն փայտե :
ԳԼ . Բ . (1) Օրին . Տեսանել նմանութիւն փառացն էր :
(2) Օրին . յառաջնուան . 'Ի մէջ իմ հողմ , վերացոյց զիս և
կանգնեաց կոչեցոյց (4) Օրին . Եղջերակերպ և խառն" :
(6) Օրին . Եւ մի զանգիտեսցես :

Digitized by Google

7 ահիցես, զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ խօսեսցիս
ընդ նս զբանս զայսոսիկ. եթէ լուիցեն կամ արգ-
8 ելցեն, զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ դու որդի
մարդոյ՝ լուր բանից զոր խօսիմ ընդ քեզ. մի լինիր դառ-
նացօղ իբրեւ զտուն դառնացողաց, բաց զբերան քո եւ
9 կեր զոր ես տամ քեզ։ * Տեսի՝ եւ ահա ձեռն ձգեալ
առ իս, եւ ՚ի նմա մագաղաթ մի գրոց, եւ տարածեաց առա-
ջի իմ. եւ էր գրեալ ՚ի նմա ներքոյ եւ արտաքոյ՝ ողբս,
եւ ձայնս, եւ վայս։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ զորինչ գտանիցես ՚ի դմա՛
կեր։ կեր մատեանս զմագաղաթդ զայդ. եւ գնա եւ խօ-
2 սեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի։ * Եբաց զբերան իմ, եւ շամ-
3 բեաց զմագաղաթն։ * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ բերան
քո կերիցէ, եւ որովայն քո լցցի ՚ի մատենէդ այդմիկ որ
տուաւ քեզ։ Կերայ զայն, եւ եղեւ ՚ի բերան իմ իբրեւ
4 զքաղցրութիւն մեղու։ * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝
գնա՛ դու եւ մուտ ՚ի տունն Իսրայէլի, եւ խօսեսցիս ընդ նս
5 զպատգամս իմ։ * Զի ոչ եթէ առ ժողովուրդ խորա-
6 խօս ծանրալեզու առաքեսցիս առ տունն Իսրայէլի։ * Եւ ոչ
առ ժողովուրդս բազումս այլալեզուս կամ այլալեզուս.
եւ ոչ առ թանձրալեզուս, զորոց ոչ լսիցես զբանս նց։
զի թէ առ այնպիսիսն առաքէի զքեզ. սակայն եւ նոքա
7 լուիցեն քեզ։ * Այլ տունն Իսրայէլի ոչ կամիցին լսել քեզ,
քանզի ոչ կամին լսել ինձ. զի ամ տունն Իսրայէլի հակա-
8 ռակօղք եւ խստասիրտք են։ * Եւ ահաւասիկ արարի
զդէմս քո հաստատուն առաջի երեսաց նց. եւ զյաղ-
9 թութիւն քո զօրացուցից առաջի հակառակութեան նց։ * Եւ
եղիցի յամ ժամ հաստատուն իբրեւ զվէմ յաղթութիւն քո։
Մի երկնչիր ՚ի նոցանէ, եւ մի զանգիտեսցես յերեսաց
10 նց. զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ ասէ ցիս Տր.
որդի մարդոյ՝ զամ զբանս զոր խօսեցայ ընդ քեզ, լուր
11 ականջօք քովք, եւ դիր ՚ի սրտի քում։ * Եւ երթ մուտ
՚ի մէջ գերութեանն առ որդիս ժողովրդեանն քո. խօսե-
ցիս ընդ նս՝ եւ ասասցես։ այսպէս ասէ Տր Տր՝ եթէ
լսիցեն։

---

(7) Օրինակ մի յաւելու. Եւ դու որդի մարդոյ խօսեսցիս ընդ։ (9) Բազումք. Եւ պարզեաց զնա առաջի իմ։
ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Զոր ինչ գտանիցես ՚ի դմա։ (3) Ոմանք. Եւ եղեւ ՚ի բերանի իմում։ (4) Այլք. Եւ խօսեսցիս առ նս զպատգամս։ (6) Բազումք. Զորոց ոչ լուիցես զբանս... թէ եւ առ այնպիսիս առաքէի։ (8) Ոմանք. Եւ ահաւասիկ արարի։ (8) Ոսկան. Զօրացուցի առաջի։ (11) Ոմանք. Լուիցեն եւ անսասցեն։ Ոսկան. եւ ա-

Digitized by Google

իցէ լուիցեմն և անսայցեմն։ * Եւ վերացոյց զիս ոգի.
և լուայ զկնի իմ ձայն շարժման մեծի՝ որ ասէին. օրհ-
նեալ են փառք Տն ՚ի տեղւոջէ իւրմէ։ * Եւ տեսի ձայն
թևոց գազանացն սաւառնելոց ընդ միմեանս, և ձայն
անուոցն զհետ նց, և ձայն շարժման։ * Եւ հոգի Տն
վերացոյց զիս և բարձրացոյց, և երթայի համբարձեալ
՚ի դիմել հոգւոյն իմոյ։ Եւ ձեռն Տն եղև ՚ի վր իմ զօ-
րութբ. * և մտի վերամբարձ ՚ի մէջ գերութեն, և շրջե-
ցայ առ բնակիչսն քաղաքի գետոյ որ էին անդ. և նստայ
աւուրս եւթն դադարեալ ՚ի մէջ նց։ * Եւ եղև յետ
եւթն աւուրն, եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ. * որդի
մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ տանն Իէլի. լուիցես յի-
նէն զպատգամս՝ և սպառնասցես նց յերէ յինէն։ * Յոր-
ժամ ասիցեմ ցանօրէնն, թէ մահու մեռանիցես. և
դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա, և ոչ խօսեսցիս զը-
գուշանալ անօրինին, և դառնալ ՚ի չար ճանապարհաց
իւրոց և կեալ. անօրէնն այն յանօրէնութեն իւրում
մեռցի, և զարիւն նր ՚ի ձեռաց քոց խնդրեցից։ * Իսկ
եթէ դու զգուշացուցանիցես անօրինին, և նա ոչ դարձ-
ցի յանօրէնութէ իւրմէ՝ և ՚ի ճանապարհէ իւրմէ, ա-
նօրէնն այն՝ յանօրէնութեն իւրում մեռցի. և դու զանձն
քո ապրեցուսցես։ * Եւ յորժամ դարձցի արդարն
յարդարութենէ իւրմէ՝ և արասցէ յանցանս, արկից
տանջանս զգլխով նր. նա մեռցի. քանզի ոչ եթէ յի-
շեսցին արդարութիւնք նր զոր արար։ բայց քանզի դու
ոչ զգուշացուցեր նմա՝ զարիւն նր ՚ի ձեռաց քոց խնդ-
րեցից։ * Այլ եթէ դու զգուշացուցանիցես զարդարն
զի մի մեղիցէ, արդարն կենդանի կեցցէ. զի դու զգու-
շացուցեր նմա. և դու զանձն քո ապրեցուսցես։
Բ * Եւ եղև ՚ի վր իմ անդ ձեռն Տն, և ասէ ցիս. արի և
ել դու ՚ի դաշտ անդր, և անդ խօսեցայց ընդ քեզ։
* յարեայ և ելի ՚ի դաշտ անդր. և ահա՛ իջեալ կայր
անդ փառքն Տն, իբրև զտեսիլն և զփառսն՝ զոր տեսի
առ ափն քաղաքի գետոյ. և անկայ ՚ի վր երեսաց իմոց։
* Եւ

սեսցեն։ (12) Ոմանք. Եւ վերացոյց զիս հոգի։ (13) ՚ի
լուսն". Եւ տեսի զձայն.. և զձայն անուոց. համաձայն ս-
ծանց ՚ի Բնաբ"։ (14) Յօրինակին. Հոգւոյն իմոյն։ (15) Ո-
մանք. Եւ նստայ անդ աւուրս եւթն դարձեալ ՚ի մէջ նց։
(17) ՚ի լուսն". Զքեզ տանդ Իէլի. համաձայն այլոց ՚ի Բնաբ"։
(18) Բնաբ. ՚ի ճանապարհաց իւրոց չարաց և կեալ, ա-
նօրէնն յանօրէն"։ (20) Ոմանք. Ոչ զգուշացուցեր զնա։
(21) Բազումք. Այլ թէ զգուշացուցես զարդարն։
(22) Օրինակ մի առաջին յաւել Արևմտեան. Տեսիլ երկրորդ։
(22) Ոմանք. Արի ել դու. և անդ խօսեցայց ընդ քեզ։

Digitized by Google

24 * Եւ եմուտ 'ի վ՟ր իմ հոգի, և կացոյց 'ի վ՟ր ոտից իմոց.
և խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. Մուտ՝ և արգելիր 'ի մէջ
25 տան քոյ: * Եւ դու որդի մարդոյ, ահաւասիկ տուեալ
են 'ի վ՟ր քո կապանք, և կապեսցեն զքեզ նոքօք. և ոչ
26 ելցես 'ի միջոյ նոցա: * Եւ զլեզու քո կապեցից 'ի քիմս
քո, և եղիջիր դու համր. և ոչ եղիցես դու նոցա իբրև
27 զայր մի յանդիմանիչ, զի տուն դառնացողաց են: * Եւ
յորժամ խօսիցիմ ընդ քեզ՝ բացից զբերան քո, և ասաս-
ցես ցնոսա: Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր Տէր. որ լսելոցն
է՝ լուիցէ, և որ արհամարհելոցն՝ արհամարհեսցէ.
քանզի տուն դառնացողաց են:

ԳԼ. Դ.

1 Եւ դու որդի մարդոյ, առ դու քեզ աղիւս մի, և
դիցես զնա առաջի երեսաց քոց. և նկարեսցես 'ի
2 նմա զքաղաքն Եմի. * և տացես շուրջ զնովաւ պաշա-
րումն. և շինեսցես շուրջ զնովաւ մարտկոցս. և պա-
տեսցես շուրջ զնովաւ պատնէշ. և տացես շուրջ զնո-
3 վաւ բանակս, և ածցես շուրջ զնովաւ նետակալս: * Եւ
առցես դու քեզ տապակ երկաթի, և կանգնեսցես զնա
իբրև զպարիսպ երկաթի ընդ քեզ և ընդ քաղաքն. և
պատրաստեսցես զերեսս քո 'ի վ՟ր նր, և եղիցի 'ի պա-
շարումն, և պաշարեսցես զնա. զի այն նշանակ է որդ-
4 ւոցն Իլի: * Եւ դու ննջեսցես 'ի ձախակողմն քո, և
դիցես զանիրաւութիւնս տանն Իլի 'ի վերայ նորա. ըստ
թուոյ աւուրց զոր ննջեսցես 'ի վ՟ր նորա հարիւր և
5 յիսուն օր: և առցես զանիրաւութիւնս նց: * Եւ ես ե-
տու քեզ զերկուս անիրաւութիւնս նց 'ի թիւ աւուրց՝
հարիւր և իննսուն օր: և առցես զանիրաւութիւնս տանն
6 Իլի, * և բովանդակեսցես 'ի միասին զամ: Եւ դար-
ձեալ ննջեսցես յաջակողմն քո, և առցես զանիրաւութիւնս
տանն Յուդայ զքառասուն օր. զի օր ընդ տարւոյ եդի
7 քեզ: * Եւ 'ի պաշարումն Եմի պատրաստեսցես զերեսս
քո, և զօրացուսցես զբազուկս քո, և մարգարեասցես
'ի

---

(24) Ոմանք. 'Ի վ՟ր իմ ոգի, և կացոյց զիս 'ի վ՟ր ոտից:
(25) Յօրինակին պակասէր. 'Ի վ՟ր քո կապանք: (27) Բա-
զումք. Բացից զբերան քո.. որ լսելոցն իցէ լուիցէ..
արհամարհելոցն իցէ արհամ":
Գլ. Դ. (1) Օրինակ մի. Առ քեզ խեցեղէն աղիւս մի:
(1) Բազումք. Եւ նկարեսցես 'ի նմա զքաղաքն Եմի: (3) 'Ի
բազ". Եւ պաշարեսցեն զգա. համաձայն Եբրայեցւոց 'ի Բնաբ":
(3) Ոմանք. Զի այդ նշանակ է: (6) 'Ի շատ". Եւ դիցես
զանիրաւութիւնս տանն. համաձայն Եբրայեցւոց 'ի Բնաբ": (7) Յօրի-
նակին պակասէր. Պատրաստեսցես զերեսս քո և զօրացու

Digitized by Google

՚ի վր՛ նր։ *Եւ ես ահա եդու ՚ի վր՛ քո կապանս, և մի 8
փոխեսցես կողմն ՚ի կողմանէ մինչև կատարեսցին ա-
ւուրք պաշարման քոյ։ *Եւ դու առ քեզ ցորեան, և 9
գարի, ոսպն, և ոլոռն, և կորեակ, և հաճար, և արկ-
ցես զայն յաման մի խեցեղէն, և արասցես զնոսա զայն
քեզ հաց. և ըստ թուոյ աւուրցն զոր ննջեսցես դու ՚ի
կողմն քո, հարիւր և իննսուն օր կերիցես զայն։ *Եւ 10
զկերակուրն քո կերիջիր կշռով. քսան սիկղ յաւուր,
ժամէ ՚ի ժամ կերիջիր անտի։ *Եւ ջուր չափով արբջիր. 11
զվեցերորդ մասն դորակի միոյ՝ ժամէ ՚ի ժամ արբջիր։
*Եւ նկան գարեղէն արկեալ կերիցես զնոսա. յաղբ 12
մարդոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց նց։ *Եւ ա- 13
սասցես. այսպէս ասէ Տր Ած Իղի. այսպէս կերիցեն
որդիքն Իղի զհաց իւրեանց պղծութբ ՚ի մէջ ազգաց
ուր ցրուեցից զնս անդր։ *Եւ ասեմ, քաւ լիցի Տր 14
Ած Իղի, եթէ պղծեալ իցէ երբէք անձն իմ ՚ի պղծու-
թիս. և մեռելոտի և ՚ի գազանաբեկ ոչ երբէք կերայ
՚ի ծննդենէ իմմէ մինչև ցայժմ. և ոչ եմուտ ՚ի բերան
իմ ամ միս պիղծ։ *Եւ ասէ ցիս. ահա ետու քեզ զա- 15
կոր արջառոյ փոխանակ աղբոյն մարդոյ, և նովաւ ա-
րասցես զհաց քո։ *Եւ ասէ ցիս Տր. որդի մարդոյ, 16
ահաւասիկ ես բեկանեմ զհաստատութիւն հացի յԵմ. և
կերիցեն հաց կշռով և կարօտութեամբ, և ջուր չափով և
կարօտութբ արբցեն։ *Զի եղիցին կարօտեալք ՚ի հացէ 17
և ՚ի ջրոյ. և ապականեսցի մարդ և եղբայր իւր, և հա-
լեսցին յանիրաւութիւնս իւրեանց։

ԳԼ. Ե.

Եւ դու որդի մարդոյ՝ առ քեզ սուսեր յեսանեալ 1
սուր քան զածելի վարսավիրայից. ածանիցես
զայն քեզ, և ածիցես զայն զգլխով քով և զմօրուօք.
և

ցես զպաշարումս քո։ (8) Ոմանք. Մի փոխեսցես։ (9) Օրինակ
մի. Աւուրցն քոց զոր։ (10) Այլք. Կերիցես կշռով։
(11) Ցօրինակին ՚ի կարգի բնաբանին՝ և. ջուր. չափով. չակե
պեղու գրեալ ՚ի լուսան'. նշանակի քո։ (11) Ոմանք. Եւ զվեցերո
մասն։ (12) Ոմանք. ՚Ի յաղբ մարդոյ։ Ուր ոմանք. յաղբ
մար''։ (13) Բազումք. Այսպէս կերիցեն որ''։ (14) Ոմանք.
Եւ մեռելոտի և գազանաբեկ.. ՚ի բերան իմ միս պիղծ։
(15) Ոմանք. Փոխանակ աղբին մարդոյ։ (16) Ոմանք.
Ահաւասիկ ես բեկա''։ Ուր ոմանք. Ահաւադիկ ես բե.
կա''... հացէ յԵմէ։ (16) Ոմանք. Չափով և ապականու.
թբ. կամ, և պակասութբ արբցեն։
ԳԼ. Ե. (1) Բազումք. Առ դու քեզ սուսեր յեսանեալ,
սուր քան զածելի վար''... և ածիցես զգլխով.. և սա.

2 Եւ առցես կշիռս՝ և կշռեսցես զնա ։ * Զերրորդ մասնն
հրով այրեսցես 'ի մէջ քաղաքին, ըստ լրումն աւուրցն
պաշարմանն. և զերրորդ մասնն կոտորեսցես սրով շուրջ
զնովաւ. և զերրորդ մասն հոսեսցես հողմոյ, և սուր
3 արձակեսցես զկնի նր ։ * Եւ առցես անտի սակաւ ինչ
4 թուով, և ծրարեսցես 'ի մեկնոցի քում ։ * Եւ դարձեալ
առցես անտի, և ընկեսցես 'ի մէջ հրոյ, և այրեսցես
5 զնոսա 'ի հուր, և անտի ելցէ հուր ։ * Եւ ասասցես ամ
տանն Իէլի. Այսպէս ասէ Ադոնայի Տր. այս այն Երուսաղէմ
է զոր եդի 'ի մէջ հեթանոսաց զդա, և որ շուրջ զդո-
6 վաւ գաւառք ։ * Զի փոխեցին զիրաւունս իմ ընդ անի-
րաւութեան հեթանոսաց. և զօրէնս իմ ընդ օրէնս աշ-
խարհացն, որ շուրջ էին զնովաւ. զի զիրաւունս իմ
7 մերժեցին, և յօրէնս իմ ոչ գնացին ։ * Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տր. փոխանակ զի պատճառք
ձեր յազգաց են որ շուրջ են զձեւք. և յօրէնս իմ ոչ
գնացէք, և զիրաւունս իմ ոչ արարէք. այլ և ոչ ըստ
իրաւանցն հեթանոսաց՝ որ շուրջ են զձեւք արարէք ։
8 * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տր. Ահաւա-
սիկ ես 'ի վր քո, և արարից 'ի միջի քում դատաստանս
9 առաջի ազգաց ։ * Եւ արարից ընդ քեզ՝ զոր ոչ երբէք
արարի. և ոչ այլևս նմին նման արարից ըստ ամ պղծու-
10 թեանց քոց ։ * Վն այնորիկ հարք կերիցեն զորդիս 'ի մի-
ջի քում, և որդիք կերիցեն զհարս. և արարից 'ի քեզ
դատաստանս, և ցրուեցից զամ մնացորդս քո ընդ ամ
11 հողմս ։ * Վն այսորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադոնայի
Տր. փոխանակ զի զսրբութիւնս իմ պղծեցեր ամ գար-
շելեօքն քովք, և ամ պղծալից պաշտամամբքն քովք.
և ես մերժեցից զքեզ, և ոչ խնայեսցէ 'ի քեզ ակն իմ.
12 և ոչ ողորմեցայց քեզ ։ * Զերիր մասն քո մահու սպա-
նեսցի. և զերիր մասն քո սովով վախճանեսցի 'ի միջի
քում.

ցես քեզ կշիռս ։ Ոմանք ունին. քան զարբիչ վարսավիրաց
.. քեզ 'ի կշիռս ։ (2) Ոմանք. Հոսեսցես հողմով ։ (2) Ո-
մանք. Արձակեսցես զկնի նց ։ (4) Օրինակ մի յաւելու.
Եւ անտի ելցէ հուր յամ տունն Իէլի ։ (6) Ոմանք. Զի փո-
փոխեցին զիրաւունս ։ (7) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս
ա". . . զի պատճառք ձեր 'ի յազգաց . . . ոչ ըստ օրէ-
նաց հեթանոսաց որ շուրջ զձեւքէն ա" ։ (7) 'Ի լատ".
Փոխանակ զի կերպարանք ձեր յազգաց. համաձայն ո-
մանց 'ի Բնաբ" ։ (8) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս ա". . . 'ի
միջի քո դատաստանս ։ (10) Ոմանք. Վն այսորիկ հարք ։
(11) Ոմանք. Պղծալից ցանկութեքն քո . . և ոչ խնայեսցէ
'ի քեզ ։ (12) Յօրինակին 'ի Բնաբանն գրի. սրով վախճա-
նեսցի, այլ 'ի լատ". օրինագրի՝ սովով. համաձայն այսմ ։ Երք

Digitized by Google

քում. եւ զերրորդ մասն քո ընդ ամ հողմս ցրուեսցես. եւ
զերրորդ մասն քո շուրջ զքեւ ի սուր անկցի, եւ սուր
արձակեցից զհետ նոցա։ *Եւ կատարեսցի սրտմտութիւն 13
բարկութեան իմոյ ի վերայ նոցա, եւ մխիթարեցայց. եւ ծանի-
ցեն զի ես եմ Տէր խօսեցայ նախանձու իմով ի կատարել
ինձ զբարկութիւն իմ ի վերայ նոցա։ *Եւ եդից զքեզ յաւեր- 14
ակս եւ ի նախատինս հեթանոսաց որ շուրջ զքեւ իցեն.
եւ զդստերս քո շուրջ զքեւ առաջի ամ անցաւորաց ճա-
նապարհի։ *Եւ եղիցես հեծեծելի եւ եղկելի, ծաղր եւ 15
երկեւղ ի մէջ ազգացն որ շուրջ զքեւ իցեն. յառնել
ինձ ի քեզ դատաստանս բարկութեամբ, եւ սրտմտութեամբ եւ
վրէժխնդրութեամբ ցասման։ *Ես եմ Տէր խօսեցայ, յառաքել 16
իմ զչարաչար նետս իմ սովոյ ի վերայ նոցա, եւ եղի-
ցին ի սատակումն. արձակեցից զայս ի վերայ նոցա. եւ սով
ժողովեցից ի վերայ ձեր. եւ խորտակեցից զհաստատու-
թիւն հացի քոյ։ *Եւ առաքեցից ի վերայ քո սով եւ գազանս 17
չարս, եւ պատժեցից զքեզ. եւ մահ եւ արիւն անցցեն ի
քեզ, եւ ածից շուրջ զքեւ սուր. զի ես եմ Տէր խօսեցայ։

Գլ. Զ.

Գ Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. *որդի մարդոյ՝ 1
հաստատեա զերեսս քո ի վերայ լերանցն Իէլի. եւ մար- 2
գարէա՛ց ի վերայ դոցա, *եւ ասասցես. Լերինք Իէլի՝ լուա- 3
րուք զպատգամս Ադոնայի Տն. Այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր ցլերինս եւ ցբլուրս՝ ցձորս եւ ցփարախս. ահա-
ւասիկ ես ածեմ ի վերայ ձեր սուր, եւ ապականեսցին
բարձունք ձեր. *եւ կործանեսցին սեղանք ձեր. եւ խոր- 4
տակեսցին մեհեանք ձեր. եւ տապալեցից զվիրա-
ւորս ձեր առաջի կռոց ձերոց։ *Եւ դիթաւալ կա- 5
ցուցից զվիրաւորս զորդիսն Իէլի առաջի պատկերաց ձե-
րոց. եւ ցրուեցից զոսկերս ձեր շուրջ զսեղանօք ձերովք
*յամ բնակութեան ձերում. քաղաքք աւերեսցին, եւ բար- 6
ձունք ապականեսցին. զի լքցին եւ ապականեսցին սե-
ղանք ձեր, եւ խորտակեսցին՝ եւ դադարեսցեն կուռք ձեր
եւ բարձցին մեհեանք ձեր. եւ լքցին գործք ձեռաց
ձերոց. *եւ անկցին վիրաւորք ի միջի ձերում. եւ ծա- 7
նի-

որում եւ ձեռ էղաւ։ (12) Ոմանք. Եւ երրորդ մասն քո շուրջ։
(13) Ոմանք. Եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր, խօսեցայ նա՛։
(14) Ոմանք. Եւ եդից զքեզ անապատ։ (17) Ոմանք. Ի
վերայ քո սուր եւ գազանս.. եւ ածից զքեւ շուրջ։
Գլ. Զ. (5) Ոմանք. Զվիրաւոր զորդ՛... զոսկերս նց
շուրջ զսեղանովք իւրեանց։ (5) 'Ի լուս՛. Որդւոցդ Իէլի
առաջի պատկերաց իւրեանց. համաձայնի Եբրայեցւոց 'ի Յունաց՛։
(6) Ոմանք. Յամ բնակութեան նց.

8 նիջիք թէ ես եմ Տր ։ * Եւ թողից 'ի ձէնջ ապրեալս
'ի սրոյ 'ի մէջ ազգաց, և 'ի վարատման ձերում 'ի մէջ
9 աշխարհաց ։ * և յիշեսցեն զիս ապրեալքն ձեր 'ի մէջ
ազգաց ուր գերեցան 'ի նմա ։ զի երդուայ ես սրտի նց
շնացելոյ և ապստամբելոյ յինէն, և աչաց նց պոռնկա-
ցելոց զհետ գնացիցն իւրեանց ։ և կոծեսցեն յերեսս
իւրեանց, վս չարեացն զոր արարին յամ գարշելիսն
10 իւրեանց և յամ 'ի գնացս իւրեանց ։ * Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տր, և ոչ 'ի զուր խօսեցայ առնել ընդ
11 նմա զայս ամ չարիս ։ * Այսպէս ասէ ադոնայի Տր ։
ծափս հար ձեռամբ, և դոփեա ոտամբ, և ասասցես՝
վաշ վաշ 'ի վր գարշելեացն և չարեաց տանն Իսլի ։ զի
12 սրով և մահուամբ և սովով անկցին ։ * Հեռաւորն՝ մա-
հու վախճանեսցի, և մերձաւորն՝ սրով անկցի, և մնա-
ցեալն և պաշարեալն սովով սատակեսցին ։ և կատարե-
13 ցից զբարկութիւն իմ 'ի վր նց ։ * Եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տր, յորժամ անկցին վիրաւորքն ձեր 'ի մէջ կռոցն
ձերոց, շուրջ զսեղանովքն ձերովք ։ 'ի վր ամ բլրոցն
բարձանց, և յամ գլուխս լերանց, և 'ի ներքոյ ամ վար-
սաւոր ծառոց, և 'ի ներքոյ ամուր կաղնեաց՝ ուր ար-
14 կանէին խունկս ամ կռոցն իւրեանց ։ * Եւ ձգեցից
զձեռն իմ 'ի վր նց, և եդից զերկիրն յապականութիւն
և 'ի սատակումն ։ յանապատէն դեբղաթայ յամ բնա-
կութիւն նց ։ և ծանիջիք թէ ես եմ Տր ։

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ ։ * և դու որդի մար-
2 դոյ ասասցես ։ այսպէս ասէ ադոնայի Տր ։ երկ-
րիդ իէլացւոց վախճան հասեալ է ։ հասեալ է վախ-
3 ճան 'ի վր չորեցունց կողմանց երկրիդ ։ * ահաւասիկ
հասեալ է 'ի վր քո վախճան ։ Եւ առաքեցից 'ի վերայ
քո, և խնդրեցից 'ի քէն վրէժս ըստ ճանապարհաց քոց ։
4 և հատուցից քեզ ըստ ամ գարշելեացն քոց ։ * և ոչ
խը-

---

(9) Ոսկան ։ 'Ի մէջ ազգաց ուր գերեցանն ։ ։ և ապստամ-
բեցելոյ ։ ։ և կործեսցեն յերեսս ։ (9) Ոմանք ։ Եւ յամ
գնացս իւրեանց ։ (12) Ոմանք ։ Եւ հաստատեսցից զբար-
կութիւն իմ ։ (13) Ոմանք ։ Յորժամ անկանիցին ։ (13) Բա-
ղդատ ։ Եւ 'ի ներքոյ ամ ամուր կաղն"։
Գլ ։ Է ։ (2) Յօրինակին ։ Երկիրդ իէլացւոց վախճան հա"։
(3) Բէլն ։ Ահաւասիկ հասեալ է ։ ։ ։ 'ի քէն վրէժ ըստ
ճանապ"։ (3) Օրինակ մ յաւելու ։ 'Ի վր քո վախճան, որ
ժամանակն եւ յերկիր ։ և առաքեցից ես զբարկութիւն իմ 'ի
վր քո ։ և դատեցայց զքեզ ըստ ճանապարհաց քոց, և հա"։
(4) Ոմանք ։ Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տր ։

Digitized by Google

խնայեսցէ ակն իմ ՚ի քեզ, և ոչ ողորմեսցայց. զի ըստ
զնացից քոց հատուցից քեզ, և պղծութիւնք քո ՚ի մէջ
քո եղիցին. և ծանիցես թէ ես եմ Տէր: * Քանզի 5
այսպէս ասէ Տէր Տէր. չարիք մի ահաւասիկ՝ չարիք մի
հասանեն եկն: * Եհաս վախճան. զարթեաւ ՚ի վ̄ր քո: 6
* Ահաւասիկ հասանէ կատարած ՚ի վ̄ր քո, որ բնա- 7
կեալդ ես յերկրի. հասանէ ժամանակ, մերձեցաւ
օր՝ և ոչ աղմկաւ և ոչ երկանցք: * Այլ այժմ ՚ի մօտոյ 8
հեղից զբարկութիւն իմ ՚ի վ̄ր քո, և կատարեցից ՚ի քեզ
զբարկութիւն իմ. և դատեցայց զքեզ ըստ ճանապար-
հաց քոց, և տաց ՚ի վ̄ր քո զամ̄ պղծութիւնս պաշտամանց
քոց: * Եւ մի խնայեսցէ ակն իմ ՚ի քեզ, և ոչ ես ողոր- 9
մեցայց. զի ըստ ճանապարհաց քոց հատուցից քեզ, և
պղծութիւնք քո՝ ՚ի մէջ քո եղիցին: և ծանիցես թէ
ես եմ Տէր որ հարկանեմ զքեզ: * Ահաւասիկ օր Տն, 10
ահա հասանէ վախճան. ելին զարդարք, ծաղկեցաւ
գաւազանն. յարեաւ ամբարտաւանութիւն. * Եւ խորտա- 11
կեսցես զհաստատութիւն անօրինին. ոչ աղմկաւ և ոչ
փութով. ոչ են ՚ի մէջ նոցա գեղեցկութիւն ՚ի նս:
* Հասանէ ժամանակ. ահա եկն օր. ստացօղն մի 12
խնդասցէ, և որ վաճառէն՝ մի ողբասցէ. զի բարկութի
՚ի վ̄ր ամ̄ անիրաւութե մարդկան, և ՚ի վ̄ր ամ̄ բազմութե
նց: * Զի որ ստանայն, ՚ի վաճառականն անդր այլ մի 13
դարձցի, և ոչ ևս է՝ կեալ ՚ի կենդանութե նց. զի ան-
կեալս ՚ի վ̄ր ամ̄ բազմութե նց ոչ դարձցի. և մարդ յայս
կենաց իւրոց՝ մի հաստատեսցի: * Փող հարէք և ըմբռ- 14
նեցէք զամ̄. և ոչոք իցէ որ երթայցէ ՚ի պատերազմ,
զի բարկութի ՚ի վ̄ր բազմութե նր: * Պատերազմ արտ 15
արտաքուստ, և սով և մահ ՚ի ներքուստ. և որ ՚ի դաշտ
իցեն, սրով վախճանեսցին, և որ ՚ի քաղաքի իցեն, սո-
վով և մահուամբ վախճանեսցին: * Եւ ապրեսցին որք 16
ապրելոց իցեն ՚ի նոցանէ. և եղիցին ՚ի վ̄ր լերանց իբրև
աղաւնիս անձանձրոյթ մնջել: Զամենեսեան կոտորե-
ցից

(7) Ոմանք. Բնակեալդ ես յերկրի.. օր՝ ոչ աղմկաւ:
(8) Ոմանք. Զբարկութի ՚ի վ̄ր քո: (11) Բոլք. ՚Ի մէջ նոցա
իւրեանց, և ոչ գեղեցկութի: (12) Բոլք. Ահա հասանէ
ժամ"... զի բարկութի է յամ̄ բազմութե նր: (13) Ոմանք.
Այլ մի ևս դարձցի. ոչ ևս եկեալ ՚ի կեն"... զի անկեալ
՚ի վ̄ր ամ̄ բազմութեց նր: (13) Օրինակ մի. Յայս կենաց
իւրոց ոչ կալցի յոյս: (14) Ոմանք. Որ երթիցէ ՚ի պտ":
(15) Օրինակ մի. Պատերազմ և սուր արտաքուստ:
(15) Ոմանք. Եւ որ ՚ի քաղաքին իցեն... սով և մահ վախ-
ճանեսցէ: Այլ օրինակ մի. սովով և մահուամբ սատակես-
ցին: (16) Ոմանք. Յանձանձրութեան իւրեամ:

Digitized by Google

17 ցեց՝ զիւրաքանչիւր ըստ յանիրաւութեան իւրում: * Ամե
նայն ձեռք լուծցին, և ամ երանք գարշասցին խոնաւութեամբ:
18 * ածածցին քուրձս, և ծածկեսցեն զնոս ցնորք: յամ
19 երեսս ամօթ, և յամ գլուխս կնդութի: * արծաթ նց
ընկեսցի 'ի հրապարակս, և ոսկի նց արհամար-
հեսցի: Արծաթ նց և ոսկի նց ոչ կարասցէ փրկել
զնս յաւուր բարկութեան տն. և անձինք նց մի յագես-
ցին, և որովայնք նց մի լցցին. զի տանջանք եղեն անի-
20 րաւութեանց նց: * Զընտիր ընտիր զարդուցն եդին 'ի
հպարտութիւն. և պատկերս գարշելեաց պղծութեանցն
իւրեանց արարին 'ի նմին. վն այսորիկ ետու զայն նց
21 'ի պղծութիւն, * և մատնեցից 'ի ձեռս օտարաց յափշտա-
կել զնս. և ժանտագործաց երկրի յաւար, և պղծես-
22 ցեն զնս: * և դարձուցից զերեսս իմ 'ի նոցանէ՝ և զօր-
արարէք ձեռք իշխանաց պետական զարդս, և պղծեսցեն
զնս: Եւ պղծեսցեն զայցելութիւն իմ, և մտցեն 'ի նա
23 անխտիր. և պղծեսցեն զնա, * և արասցեն խառնակու-
թիւն. զի լցաւ երկիր 'ի դատաստանաց արեանց նց, և
24 քաղաքք լի եղեն անօրէնութեամբ: * Եւ ածից զչարս
ազգաց՝ և ժառանգեսցեն զտունս նց. և կործանեցից
զամբարտաւանութիւն զօրութեանց նց. և պղծեսցին սրբու-
25 թիւնք նց: * եկեսցէ քաւութիւն, և խնդրեսցէ զխաղա-
26 ղութիւն և ոչ գտանիցէ: * Վայ 'ի վերայ վայի եղիցի, և
գոյժ 'ի գուժի. խնդրեսցին տեսիլ 'ի մարգարէից,
և օրէնք պակասեսցեն 'ի քահանայէ, և խորհուրդ 'ի ծե-
27 րոց. և ոչ գտանիցեն: * Թագաւորն սգասցի, և իշխանն
զգեցցի զապականութիւն, և ձեռք ժողովրդեան երկրին
լուծցին: ըստ ճանապարհաց նց արարից նց. և ըստ դա-
տաստանաց նոցա առից վրէժ 'ի նոցանէն: և ծանիցեն
թէ ես եմ տր:

ԳԼ. Ը.

1 Եւ եղեւ յամին վեցերորդի յամսեանն հինգերորդի, Դ
որ օր հինգ էր ամսոյն. ես նստէի 'ի տան իմում,
և ծերքն յուդայ նստէին առաջի իմ: Եւ եղեւ 'ի վերայ
իմ

(17) Բաղդատ. Գարշեսցին խոնաւութեամբ: (17) Յօրինակին:
Գարշասցին խոնարհութեամբ: (18) Օրինակ մ. Յամ ե-
րեսս ամօթ 'ի վերայ նոցա. և յամ: (19) Ոմանք. Ան-
կեալ կայցէ.. քանզի արծաթ նց և ոս''... և որովայնք
նց ոչ լցցին. զի տանջանք անիրաւութեան նոցա եղև:
(21) Բ.Ձեռ. Եւ մատնեցից զայն 'ի ձեռս օտա'': (22) Յո-
մանս գիրս. 'ի նոցանէ. և զօր արարէք ձեռք իշխանաց պետական
զարդս, և պղծեսցեն զնս: և այլ'': (23) Բ.Ձեռ. Եւ մատնեցիցեն
'ի նա: (24) Ոմանք. Զչարիս ազգաց... զտունս նոցա:

[illegible]

13 Թող Տր, եւ ոչ հայի յերկիր ։ * Եւ ասէ ցիս. դարձեալ
եւս մեծամեծ անօրէնութիւնս տեսցես՝ զոր գործեն դոքա ։
14 * Եւ եմոյծ զիս առաջի դրանն տանն Տն, որ հայէր ընդ
հիւսիսի. եւ ահա նստէին անդ կանայք՝ եւ ողբային զԹա-
15 մուզ ։ * Եւ ասէ ցիս, տեսանես զայդ որդի մար-
դոյ. դարձեալ եւս մեծամեծ գործս քան զայդ տեսա-
16 նիցես ։ * Եւ եմոյծ զիս 'ի ներքին սրահ տանն Տն, եւ
ահա 'ի վր դրաց տաճարին Տն ընդ սեղանն եւ ընդ վան-
դակն՝ իբրեւ արք քսանեւհինգ, որոց զԹիկունս 'ի տա-
ճարն Տն դարձուցեալ էր, եւ զերեսս ընդ արեւելս, եւ
17 երկիր պագանէին արեգականն ։ * Եւ ասէ ցիս. տե-
սես զայդ որդի մարդոյ. միթէ փոքր ինչ իցէ անօրէ-
նութիւն տանդ Յդի զոր գործեն աստ. զի լցին զերկիր
անօրէնութեամբք, եւ դարձան 'ի բարկացուցանել զիս. եւ
18 ահա ձգեն զբաղաղուկ որթուն իբր արհամարհանս ։ * Եւ
ես արարից ընդ դոսա բարկութբ, եւ ոչ խնայեսցէ ակն
իմ, եւ ոչ ողորմեցայց նց. եւ աղաղակեսցեն յականջս իմ
մեծաձայն, եւ ոչ լուայց նց ։

ԳԼ. Թ.

1 Եւ աղաղակեաց յականջս իմ մեծաձայն եւ ասէ. մեր-
ձեցաւ է վրէժխնդրութիւն քաղաքիդ. եւ իւրաքան-
չիւր ոք զգործի սատակմանն 'ի ձեռին իւրում ունէր ։
2 * Եւ ահա արք վեց գային ընդ ճանապարհ բարձու
դրանն՝ որ հայէր Է հիւսիսի, եւ իւրաքանչիւր տապար
'ի ձեռին իւրում. եւ այր մի 'ի մէջ նց զգեցեալ պճղնա-
ւոր, եւ կամար ականակապ յականց շափիղայ ընդ մէջ
3 իւր. եւ մտին կացին առաջի պղնձի սեղանոյն ։ * Եւ փառք
Այ՝ Իղի վերացան 'ի քրովբէիցն յորմէ որ 'ի մէջ տաճա-
րին ։ Եւ կոչեաց զայրն որ զգեցեալ էր զպճղնաւորն,
4 եւ ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր. * Եւ ասէ ցնա Տր.
անց ընդ մէջ քաղաքիդ Եմի, եւ գրեա նշան 'ի ճակատս ա-
րանցդ որ հեծեն եւ յոգւոց հանեն 'ի վր անօրէնութեանց
5 գործելոց 'ի մէջ դոցա ։ * Եւ ցնոսա ասէ՝ իմ լու 'ի
լսել. զնացէք զհետ նը 'ի քաղաքն՝ եւ կոտորեցէք. եւ
6 մի խնայեսցեն աչք ձեր, եւ մի ողորմեսջիք. * ծերոյն եւ

տղ-

---

(17) Ցօրինակին դնէր. Միթէ փոքր ինչ իցէ ։ (17) Բնչ.
Զի լցին զերկիրն. . եւ ահա ձգեն զբաղաղուկ որթոյն ։
(18) Ոմանք. Եւ ոչ ողորմեցայց դոցա . . . իմ մեծաձայնս ։
Գլ. Թ. (1) Բնչ. Վրէժխնդրութի քաղաքին ։ (2) Ոմանք.
'ի մէջն նց զգեցեալ" . . կացին առ պղնձի սեղանոյն ։ (3) Ո-
մանք. Եւ փառքն Այ Իղի վերացան ։ (4) Ոմանք. Անօ-
րէնութեանց գործելոց 'ի մէջ նց. Ոմանք. Գործեցելոց ։
(6) Ոմանք. Ծերոց եւ տղայոց, կուս" . . . եւ զկանայս նց

Digitized by Google

տղայոցն, կուսանն եւ երիտասարդացն. եւ զկանանցս կոտո-
րեսջիք 'ի սատակումն: բայց յորոց վերայ նշանն իցէ՝ մի
մերձենայցէք. եւ սկիզբն՝ 'ի սրբութեանց իմոց արասջիք:
եւ սկսան յարանց ծերոց որ էին 'ի ներքս 'ի տաճարին:
* Եւ ասէ ցնոսա. պղծեցէք զտունդ, եւ լցէք զտունդ 7
դիականամբք. եւ ելէք կոտորեցէք եւ հարէք զքաղաքդ:
* Եւ եղեւ 'ի կոտորելն զնոսա, հայեցայ՝ եւ անկայ, եւ ան- 8
կայ 'ի վերայ երեսաց իմոց, աղաղակեցի եւ ասեմ. վայ ինձ
Ադոնայի Տէր, ընդէ՞ր դու սատակես զմնացորդս տանն
Իսրայէլի, 'ի հեղուլ զբարկութիւն քո 'ի վերայ Երուսաղեմի: * Եւ ասէ 9
ցիս. անօրէնութիւն տանն Իսրայէլի եւ Յուդայ մեծացաւ յոյժ
յոյժ. զի լցաւ երկիր ժողովրդովք բազմօք, եւ քա-
ղաքդ լի եղեւ անօրէնութեամբ եւ պղծութեամբ. զի ասացին եւ
թէ եթող Տէր զերկիրն, եւ ոչ եւս հայի Տէր: * Եւ արդ ես 10
խնայեսցէ ակն իմ 'ի նոսա, եւ ոչ ողորմեցայց, այլ զճա-
նապարհս նոցա տաց 'ի գլուխ նոցա: * Եւ ահա այրն որ 11
զգեցեալն էր զպճղնաւորն, եւ ունէր զկամարն ընդ մէջ
իւր, պատասխանի ետ եւ ասէ. արարի որպէս եւ հրամայե-
ցեր ինձ:

ԳԼ. Ժ.

Եւ տեսանէի ահա 'ի վերայ հաստատութեանն որ էր 'ի 1
վերայ գլխոց քերովբէիցն իբրեւ զվէմ շափիղայ ա-
կան, եւ 'ի վերայ նոցա նմանութիւն աթոռոյ: * Եւ ասէ ցայրն 2
որ զգեցեալն էր զպատմուճանն սուրբ. մուտ 'ի մէջ
անուոցդ եւ 'ի ներքոյ քերովբէիցդ՝ եւ լից զափս քո
կայծակամբք հրոյ 'ի միջոյ քերովբէիցդ. եւ ցանեա 'ի վերայ
քաղաքին, եւ եմուտ այրն առաջի իմ: * Եւ քերովբէքն 3
կային ընդ աջմէ տաճարին 'ի մտանելն առնն. եւ ամպն
ելից զսրահն ներքին: * Եւ վերացաւ փառքն Տեառն 'ի 4
քերովբէից անտի յօդն որ 'ի մէջ տաճարին. եւ տաճարն
լի եղեւ ամպով, եւ սրահն լի եղեւ լուսով փառացն Տն:

* Եւ

կոտորեսջիք: (7) Օրինակ մի յաւելու. Եւ հարէք զքա-
ղաքդ. և ելեալ կոտորեցին զքաղաքն: (8) Օրինակ մի. Եւ ե-
ղեւ 'ի կոտորելն զնոսա, ես մնացի միայն, եւ անկայ 'ի վերայ
երեսս... վայ է ինձ ասէ: (8) Ոմանք. 'Ի հեղուլ զբար-
կութիւն քո: (9) Ոմանք. Եւ զի ասացին եթէ: (10) Բա-
զումք. Ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց, զամ ճանապարհս
նոցա տաց 'ի գլուխս նոցա:

Գլ. Ժ. (1) Ոմանք. Եւ ահա 'ի վերայ.. 'ի վերայ գլխոյ քերովբէ-
իբր վէմ շափիղայ: (2) 'Ի բազում տեղիս. Զպատմուճանն
սուրբ.. եւ եմուտ այրն առաջի իմ: (2) 'Ի լուսն. 'Ի վերայ
քաղաքին. համաձայն ոմանց 'ի բնագ: (3) Ոմանք. Կային
ընդ մէջ տաճարին.. եւ ամպ ելից:

Digitized by Google

5 * Եւ ձայն թեւոց քերովբէիցն լսելի լինէր մինչեւ 'ի սրահն
6 արտաքին. իբրեւ զձայն Այ Սադդայի՝ որ խօսէր: * Եւ
եղեւ մինչդեռ տայր պատուէր առնն որ զգեցեալ էր
զպատմուճանն սուրբ, եւ ասէր. առ հուր 'ի միջոյ ա-
նուոցդ 'ի միջոյ քերովբէիցդ. եւ եմուտ եւ եկաց 'ի մէջ
7 անուոցն: * Եւ ձգեաց քերովբէ մի զձեռն իւր 'ի միջոյ քե-
րովբէիցն 'ի մէջ հրոյն որ էր 'ի մէջ քերովբէիցն, առ
եւ եդ 'ի ձեռս նորա. եւ որ զգեցեալ էր զպատմուճանն
8 սուրբ, առ եւ ել անտի: * Հայէի ընդ քերովբէսն, եւ
տեսանէի նմանութիւն ձեռաց մարդոյ 'ի ներքոյ թեւոց
9 նց: * Տեսանէի՝ եւ ահա անիւք չորք կային մերձ առ
քերովբէսն. մի մի անիւ զհետ միոյ միոյ քերովբէի. եւ
10 տեսիլ անուոցն իբրեւ զտեսիլ ակամն կարկեհանի: * Եւ
տեսիլ նց եւ նմանութիւն չորեցունց, ոպ զի իցէ տեսա-
11 նել անիւ ընդ մէջ անուոյ: * Եւ 'ի գնալն իւրեանց՝
'ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնային, եւ յետս ընդդէմ
ոչ դառնային. զի յոր կողմն հայէր մի առաջին, զհետ
12 նր երթային եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնային: * Եւ ամ
մարմինք իւրեանց, եւ ձեռք, եւ թեւք նց, եւ անիւք, լի
13 էին աչօք՝ շուրջ զչորեքումբք անուովք նց: * Եւ ա-
նուոցն անուն՝ կոչեցաւ գեղ գեղ, իմով իսկ լսելով:
14 * Եւ չորք դէմք միոյ. դէմք միոյն՝ դէմք եզին. դէմք
երկրորդին՝ դէմք մարդոյ. եւ դէմք երրորդին՝ դէմք
15 առիւծու. եւ դէմք չորրորդին՝ դէմք արծուոյ: * Եւ վե-
րացան քերովբէքն: Այս այն գազան է՝ զոր տեսի
16 'ի վր քոբար գետոյ: * Եւ 'ի գնալ քերովբէիցն, գը-
նային եւ անիւքն զհետ նց. եւ յամբառնալ քերովբէիցն
զթեւս իւրեանց 'ի վերանալն յերկրէ, ոչ դառնային
17 յետս անիւքն. քանզի զհետ նց էին: * 'Ի կալն նոցա
դադարէին, եւ յամբառնալ նց՝ ընդ նոսին վերանային.
18 զի ոգի կենդանութեան էր 'ի նս: * Եւ ել փառքն տն
19 'ի միջնորդոյ տաճարին, եւ նստան 'ի վր քերովբէիցն: * Եւ
ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւրեանց, եւ վերացան
յերկրէ առաջի իմ, յելանելն նց եւ անիւքն զհետ նց.
եւ կացին առաջի դրանդեաց դրան տանն տն որ հայէր
ընդ

(7) 'Ի լուս''. 'Ի միջոյ քերոբէիցն: (7) Յօժանս ոչ՛իւէ. 'Ի մի-
ջոյ քերոբէիցն. 'Ի մէջ հրոյն որ էր 'ի մէջ քերովբէիցն, առ եւ
եդ: Որբ ոսկան. Զձեռն իւր առ հուրն. որ էր 'ի միջոյ
քերոբէիցն. եւ եդ 'ի ձեռս: (8) Բրլ՟. Նմանութիւն ձեռաց
մարդոյ'': (9) Ոմանք. Մի անիւ զհետ միոյ քերոբէի. . իբրեւ
տեսիլ: (10) Բրլ՟. Անիւ 'ի մէջ անուոյ: (13) Ոսկան.
Եւ անուոցն կոչեցաւ գեղգեղ: (14) Բրլ՟. Դէմք միոյն
դէմք քերոբէի, եւ դէմք եզի'': (18) Բրլ՟. Տն 'ի միջոյ օդոյ
տաճարին: Որբ ոսկան. 'Ի միջօդոյ: (19) Ոմանք. Զհետ

Digitized by Google

ընդ արեւելս. և փառքն այ Իղի ՚ի վր նց: * Այս այն կեն-
դանի է զոր տեսի ՚ի ներքոյ այ Իղի ՚ի վր քոբար գե-
տոյ, և գիտացի թէ այն քերովբէք են: * Չորք չորք
դէմք միոյ միոյ, և ութ թեւք միոյ միոյ. և նմանութի
ձեռաց մարդոյ ՚ի ներքոյ թեւոց նց. * և նմանութի ե-
րեսաց նց: Այս դէմք են զոր տեսի ՚ի ներքոյ փա-
ռացն այ Իղի ՚ի վր քոբար գետոյ. զանազանել նց և զեն:
զի ընդ իւրաքանչիւր դիմաց գնային:

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ ամբարձ զիս հոգի, և ած զիս յանդիմանեան դրան
տաճարին տն որ հայէր ընդ արեւելս. և ահա առաջի
դրանն արահին արք իբրեւ քսան և հինգ, և տեսի ՚ի մէջ
նց զյեզոնիա զորդի յազերայ՝ և զփաղատիա զբանեայ՝ զա-
ռաջնորդս ժողովրդեանն: * Եւ ասէ ցիս Տր. որդի
մարդոյ, այս արք են որ խորհին ունայնս, և առնեն խորհ-
ուրդ ՚ի քաղաքիդ յայդմիկ. * և ասեն՝ ոչ եթէ նորոգ
ինչ շինեալ են տունքս, այլ սա է կաթսայ՝ և մեք միս:
* Վն այդորիկ մարգարեաց ՚ի վր նց. մարգարեաց
որդի մարդոյ: * Եւ եհաս ՚ի վր իմ ոգի տն՝ և ասէ.
այսպէս ասէ ադոնայի Տր. այդպէս ասացէք տունդ
Իղի, և զխորհուրդ ոգւոց ձերոց ես գիտեմ: * յաճա- 6
խեցէք զդիակունս ձեր ՚ի քաղաքիդ յայդմիկ, և լցէք
զճանապարհս դորա վիրաւորօք: * Վն այդորիկ այս- 7
պէս ասէ ադոնայի Տր. զի դիակունս ձեր զոր կոտո-
րեցէք ՚ի մէջ դորա, նոքա միսն են, և կաթսայն դա է.
և զձեզ հանից ՚ի միջոյ դորա: * ՚Ի սրոյ երկնչէիք՝ սուր 8
ածից ՚ի վր ձեր՝ ասէ ադոնայի Տր: * և հանից ըզ- 9
ձեզ ՚ի միջոյ դորա, և մատնեցից զձեզ ՚ի ձեռս օտա-
րաց. և արարից ՚ի ձեզ դատաստանս՝ * զի անկանիցիք 10
՚ի սուր: և ՚ի վր լերանց Իղի դատեցայց զձեզ. և ծանի-
ջիք թէ ես եմ Տր: * և դա ոչ լիցի ձեզ կաթսայ, և դուք 11
չլինիցիք ՚ի դմա միս: ՚Ի վր լերանցն Իղի դատեցայց
զձեզ, * և գիտասջիք թէ ես եմ Տր: զի ընդ արդա- 12
րու-

երթային նց և կային: (20) Օրինակ մի. Այս այն կենդա-
նի է զոր.. թէ այն քերովբէք էին: (21) Ոմանք. Չորք
դէմք միոյ միոյ: (21) Ոմանք. Ձեռին մարդոյ:
Գլ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Եւ ամբարձ զիս ոգի.. զորդի ա-
զերայ, և զփաղատիա զբանեայ: (4) Ոմանք. Վն այնորիկ
մարգարեաց ՚ի վերայ դոցա: (5) Ոմանք. Եւ ասէ ցիս.
այսպէս ասէ.. այսպէս ասացէք.. և զխորհուրդս ոգ՟:
(7) Բաղդատ. Տր. զդիակունս ձեր... ՚ի միջի դորա:
(8) Ոմանք. ՚Ի սրոյ երկնչէիք սուր: (10) Բղձ. Եւ ծա-
նիցէք թէ ես: (12) Բղձ. Այլ ընդ կրօնից ազգացն

րամանաց իմոց ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս իմ դուք
ոչ արարէք. այլ եւ ոչ ըստ կրօնից ազգացն որ շուրջ
13 զձեւք էին՝ արարէք: *Եւ եղեւ մինչդեռ մարգարէա-
նայի, մեռաւ Փաղտիաս որդի Բանեայ: անկայ ՚ի վր
երեսաց իմոց, եւ ՚ի ձայն մեծ աղաղակեցի՝ եւ ասեմ. վայ
ինձ՝ վայ ինձ ադոնայի տր. զի ՚ի կատարած հասու-
14 ցեր զմնացորդս Իէլի: *Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ա-
15 սէ. *որդի մարդոյ, եղբարք քո՝ եւ արք գերութե քոյ՝
եւ ամ տունդ Իէլի հասեալ են ՚ի վախճան. որոց ասացին
բնակիչքն Եմի, ՚ի բաց մերժեցարուք ՚ի տէ. զի մեզ
16 տուեալ է զերկիրդ ՚ի ժառանգութի: *Վս այնորիկ
ասա. այսպէս ասէ ադոնայի տր, թէ մերժեցից զնս
յազգս, եւ ցրուեցից զնս ընդ ամ երկիր. եւ եղէց նց
փոքր մի ՚ի սրբութի ՚ի գաւառսն յոր մտանիցեն ՚ի նս:
17 *Վս այնորիկ ասա. Այսպէս ասէ ադոնայի տր. եւ
ընկալայց զնս յազգացն, եւ ժողովեցից զնս ՚ի գաւա-
ռացն ուր ցրուեցից զնս ՚ի նս: եւ տաց նոցա զերկիրն
18 Իէլի: *եւ մտցեն անդր, եւ բարձցեն զամ գարշելիս նց,
19 եւ զամ զանօրէնութիս նր ՚ի նմանէ: *Եւ տաց նց սիրտ
այլ. եւ ոգի նոր նորոգեցից նց: եւ հանից զսիրտն քա-
րեղէն ՚ի մարմնոց նց, եւ տաց նոցա սիրտ մարմնեղէն:
20 *զի ըստ հրամանաց իմ գնասցեն, եւ զիրաւունս իմ
պահեսցեն, եւ արասցեն զնս. եւ եղիցին ինձ ՚ի ժողո-
21 վուրդ՝ եւ ես եղէց նց ած: *Եւ ըստ գարշելեաց սր-
տից նց, եւ ըստ անօրէնութեան նց զոր արարին, եւ ըստ
ճանապարհացն յոր գնային՝ հատուցից ՚ի գլուխս նց՝
ասէ ադոնայի տր:
22 *Եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւրեանց, եւ անիւքն Զ
23 զհետ նց. եւ փառքն այ Իէլի ՚ի վր նց: *եւ ամբարձան
փառքն Տն ՚ի միջոյ քաղաքին. եւ կացին ՚ի վր լերինն որ
24 էր յանդիման քաղաքին: *Եւ վերացոյց զիս ոգի, եւ ած
՚ի յերկիրն քաղդեացւոց ՚ի մէջ գերութեն, տեսլեամբ
25 հոգւոյն այ: Եւ յարեաւ ՚ի տեսլենէ անտի զոր տեսի. *եւ
խօսեցայ առ գերութեն զամ բանս Տն զոր եցոյց ինձ:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. *Որդի մարդոյ՝
2 ՚ի մէջ անօրէնութեանց նց բնակեալ ես դու. որ աչս
ու-

որ շուրջ զձեւք էին ա՛՛: (16) Ոմանք. Փոքր մի սրբութե: (18) Ոմանք. Զամ գարշելիս նց: (19) Բզմ. Եւ հոգի նոր պարգեւեցից նց: (20) Բզմ. Ըստ հրամանաց իմոց գն՛՛... նց յած: (21) Ոմանք. Յոր գնացին՝ հա՛՛: (23) Ոմանք. Եւ կային ՚ի վր լե՛՛: (24) Ոմանք. Եւ վերացոյց զիս հոգի, եւ ած զիս յերկիրն.. տեսլեամբ հոգւոյն այ:

ուտիցեն սրբութեանցն՝ և ոչ սրբութեան, և զպատարագս ընկերաց՝
և ոչ լինին. զի սուրբ զատուցեալք են: * Եւ դուռ որ
զի մարդոյ՝ արտ դուռ քեզ հանդերձ զերբուէ, և դու
ընկալց 'ի զերբուէն զառաւօտ ասաւղէ նոց. և զերբեալին 'ի
սրբութեան քառամեա յայլ անդր ասաւղէ զոգա՝ զի սրբեցին.
քահանայք սուրբ զատուցեալք են: * Եւ մերկասցին ընդ
հանդերձս քո, երբե զհանդերձ զերբուէ * ասաւղէ ա-
շաց նոց: Եւ դու ելցես ընդ երեկոյս ասաւղէ նոց, որ
եղանակեցէ զերբէ, ասաւղէ աշաց նոցա ծառայեսն դու քեզ
որմ, և ելցես ընդ այն * ասաւղէ նոց. կռապաշտ զնա-
ցես՝ զպաշտամունս եղանակեցես. ձորձ զպղծութիւն պատմեսցես,
և մի սրբութեսցես զերկիրն. զի նշանակ եղաւ զքեզ
տանն Իսր: * Եւ արդարեւ այնոքիկ ընդ սուրբ զոր պատ-
ուիրեաց քեզ Տէր, և արկաց հանդերձ զերբութիւն զը-
նաւոր. և փոխեսցի ընդ երեկոյս զորմն հեռաւոր խմել,
և երթայցէ զպղծութեան կռապաշտ ասաւղէ նոցա: * Եւ
երգեսցեն ընդ սրբութեան 'ի մէջ իմ և այլ: * որդի
մարդոյ՝ ոչ ասասցեն քեզ տանդ Իսր սուրբ զատուցեա-
լաց, թէ զինչ է զոր գործեաց: * Եւ արդ ասա ցնա. 10
այնոքիկ ասէ Տէր Տէր ցիշխանսդ՝ և ցառաջնորդս Իսր՝
և ցամ տանդ Իսր որ են 'ի մէջ դոցա. * Թէ եւ նշա- 11
նակ արարից 'ի մէջ դորա. ով արարեք՝ այնոքիկ եղի-
ցի զնա. զի 'ի պատկառութիւն և 'ի զերբուէն երթիցեն:
* Եւ իշխանն 'ի մէջ նոց կռապաշտ զնասցէ, զպաշտամունս 12
շրջեսցի, զորմն հատանել ելցէ, զերկուս ծառայեսցեն զը-
նասցէ. և մի սրբեսցէ զերկիրդ: * Եւ արկից զձեռն իմ 13
զնովաւ՝ և պատեսցի ուրկանաւ 'ի պաշարման. և ա-
ծից զնա 'ի բաբելոն յերկիրդ քաղդէացւոց. և զնա
տեսցէ, և նոյնը մախճանեսցի: * Եւ զամ օգնականս 14
նորա որ շուրջ զնովաւ իցեն, և զամ պաշտպանս նորա ընդ
ամ հողմս ցրուեցից, և սուր զհետ նոց արձակեցից: * Եւ 15
ծանիցեն թէ ես եմ Տր. 'ի ցրուել իմ զնա ընդ ամ
ազգս, և ցանել զնոսա ընդ գաւառս: * Եւ թողից 'ի 16
նոց

Գլ. ԺԲ. (3) Ոմանք. Արձ զու հայե"... ասաւղէ զոգա:
(4) Ոմանք. Մերկասցես զհանդերձ քո: (5) Բնագիր. Ոչ
ելցէ զերբէ — և ծառայեսցես դու քեզ: (6) Ոմանք. Գաղ-
տագողի զնասցես ... պատեսցես: (7) Ոսկան. Եւ արկից
հանդերձ: (8) Ոմանք. Բանն իմն առաւօտուն. խոմ, ընդ
առաւօտս: (9) Բնագիր. Ոչ ասասցեն ցքեզ: (10) Ոմանք.
Ասէ Տէր ցիշխանսդ և ցառաջնորդսդ: (11) Բնագիր. 'Ի
մէջ դորա. որպէս արարից այդպէս եղիցի: (12) Ոսկան.
Եւ իշխանն որ է 'ի մէջ նոց: (14) Ոմանք. Զհետ նոց ա-
ձակեցից: (15) Բնագիր. Եւ ծանիցեն թէ ես — 'ի ցրուելն
իմ զնա ընդ ազգս, և ցանել զնա ընդ ամ գաւառս":

ԽԵ

նշանէ արս թրով 'ի սովոյ, և 'ի սրոյ, և 'ի մահուանէ.
զի պատուհասեսցեն զնոսա անօրէնութիւնք նց 'ի մէջ ազգացն՝
յորս մտանիցեն անդր։ և ծանիցեն թէ ես եմ Տր։
17 * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ. * որդի մարդոյ՝ ըղ- Ե
18 հաց քո կարօտութեամբ կերիցես, և զջուր քո՝ տանջանօք
19 և նեղութեամբ արբջիր. * և ասասցես ցժողովուրդ երկ-
րին։ Այսպէս ասէ ադոնայի Տր ցբնակիչս Եմի յեր-
կիրն Իղի. զհաց իւրեանց կարօտութեամբ կերիցեն, և
զջուր իւրեանց ապականութեամբ արբցեն. զի ապակա-
նեսցի երկիր լրիւ իւրով, զի յամպարշտութիւն են ամ
20 բնակիչք նր։ * և քաղաքք նց բնակեալք՝ աւերեսցին.
և երկիր նց յապականութիւն եղիցի։ և ծանիջիք թէ ես
21 եմ Տր։ * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։ * որդի մար-
22 դոյ, զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ յերկիրն Իէլացւոց՝ զոր
ասեն. հեռի են աւուրքն, և կորեան տեսիլք ամ։
23 * Վն այդորիկ ասա ցնս. այսպէս ասէ ադոնայի Տր.
դարձուցից զառակդ զայդ՝ և ոչ ևս ասասցեն առակդ
Իղի զառակդ զայդ. զի խօսեսցիս առ նս, թէ հասեալ
24 են աւուրք՝ և պատգամք ամ տեսլեանց։ * զի ոչ ևս
եղիցի ամ տեսիլ սուտ, և որ խօսիցի ըղձութբ և շող-
25 հոսկս 'ի մէջ որդւոցն Իղի։ * Քանզի ես Տր խօսեցայց
զբանս իմ, խօսեցայց և արարից, և ոչ ևս յերկարեսցից։
զի յաւուրս ձեր տուն դառնացողաց խօսեցայց զբանն,
26 և արարից ասէ ադոնայի Տր։ * Եւ եղև բան Տն առ
27 իս՝ և ասէ։ * որդի մարդոյ՝ ահաւասիկ տունդ Իղի
տուն դառնացողաց ասեն. տեսիլդ զոր տեսանէ դա՝
յաւուրս բազումս և 'ի ժամանակս հեռաւորս լինելոց
28 է այդ զոր դայդ մարգարէանայ։ * Վն այդորիկ ասա
ցնս. այսպէս ասէ ադոնայի Տր. ոչ ևս յերկարես-
ցին ամ բանք իմ զոր խօսեցայց, այլ զոր խօսեցայց՝
արարից ասէ ադոնայի Տր։

ԳԼ. ԼԳ.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։ * որդի մարդոյ՝ Ը
2 մարգարեաց 'ի վր մարգարէիցդ Իղի որ մարգա-
րէանան անդ, և ասասցես ցմարգարէսդ որ մարգա-
րէանան 'ի սրտից իւրեանց. մարգարէանայցես և ա-
սաս-

(19) Բզմ. Յերկիրն Իղի։ (20) Ոմանք. Յապականութեան
եղիցի։ (22) Ոմանք. Զոր ասեն. հեղան աւուրք և կո-
րեան աւուրքն ամ։ (24) Ոմանք. Այլ որ խօսիցի ըղձու-
թբ շողոքորթս։ (25) Ոմանք. Տունդ դառնացողաց խօսե-
ցայց զբանն։ (27) Յօրինակին. Է այդ զդայդ մարդա՛։
ԳԼ. ԼԴ. (2) Ոմանք. Որ մարգարէանանդ, և այլն. որ
մրգրէանայքն 'ի սրտս իւրեանց. մրգրէասցես և ա՛։

Digitized by Google

սասցես ցնոսա · Լուարուք զպատգամս Տեառն : * Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր · Վայ դոցա որ մարգարէանանդ՝ ի
սրտից իւրեանց, որ երթան զհետ ոգւոց իւրեանց,
և ամենևին ոչ տեսանեն : * Իբրև աղուեսք յաւերակս
եղեն մարգարէքդ քո Իսրայէլ · * և ոչ կացին ՚ի հաստատութեան ·
և ժողովեցին հօտս ՚ի վերայ տանն Իսրայէլի, և ոչ հաստատե-
ցան այնք խօսէին յաւուր Տեառն : * որ տեսանէին զստու-
թի, և պատմէին զգուշակութի սնոտիս : որք ասեն, այս-
պէս ասէ Տէր · և նա Տէր ոչ առաքեաց զնոսա, և սկսան
յարուցանել բանս : * Ոչ ապաքէն տեսիլս սնոտիս տե-
սէք, և զգուշակութիւնս սնոտիս պատմէիք · և ասէիք, այս-
պէս ասէ Տէր, և նա Տէր ոչ խօսեցաւ : * Վն այսորիկ
ասա · այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր · փոխանակ զի բանք
ձեր սուտ են, և գուշակութիւնք ձեր սնոտիք · վն այնորիկ
Ես ՚ի վր ձեր՝ ասէ Ադոնայի Տէր : * և ձգեցից զձեռն
իմ ՚ի վր մարգարէիցդ, որ տեսանէին ստութիւնս, և խօ-
սէին սնոտիս : ՚ի խորհուրդ ժողովրդեան իմոյ մի կաց-
ցեն · և մի ՚ի գիրս տանն Իսրայէլի գրեսցին, և յերկիրն Իսրայէլի
մի մտցեն : և ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր : * Փո- 10
խանակ զի մոլորեցուցանէին զժողովուրդ իմ, և ա-
սէին · խաղաղութի՛ խաղաղութի, և ոչ գոյր խաղաղու-
թի : և նա շինէր որմ, և նոքա ծեփէին, զի անկցի:
* ասա ցնոսա որ ծեփէին, թէ անզգամութե է այդ, 11
քանզի տեղալոց է · եկեսցէ անձրև՝ և ողողեսցէ, և
տաց քարինս վիմաքարաց ՚ի պատուանդանս նց՝ և կործա-
նեսցին, հողմ յարիցէ՝ և պատառեսցէ : * և ահա կոր- 12
ծանեցաւ որմն · և ոչ ևս ասասցեն ցձեզ, թէ ուր է
ծեփն ձեր՝ զոր ծեփեցէքդ : * Զի այսպէս ասէ Ադո- 13
նայի Տէր · արձակեցից հողմս որ բառնայցէ սրտմտու-
թբ իմով, և եկեսցէ անձրև ողողանել բարկութբ ի-
մով · և զքարինս վիմաքարացն ածից յատակսն ՚ի վրն
՚ի վախճան · * և յատակեցից զորմն զոր ծեփէիքդ՝ և կոր- 14
ծանեսցի · և ընկեցից զնա յերկիր, և յայտնեսցին հի-
մունքն նց, և անկցի և վախճանեսցի յանդիմանութբ :

Եւ

(3) Ոմանք · ՚Ի սրտից իւրեանց : (4) Ոմանք · Յաւերակս եղեն մարգ" : (5) Ոմանք · Եւ ոչ հաստատեցան այնք : (6) Ոմանք · Եւ տեսանէին ստութի : (7) Ոմանք · Սնոտիս պատմէիք : (8) Ոմանք · Վն այնորիկ ասա : (9) Ոմանք · ՚Ի խորհրդեան ժողովրդեան իմոյ մի կացցեն : (10) Ոմանք · Մոլորեցուցին զժողովուրդն իմ : (10) Յօրինակին · Եւ նա շինէր որմ : (11) Ոմանք · Ասա ցնոսա որ ծեփէին · · ՚ի պատուանդանս նց : (12) Ոմանք · Եւ ասասցեն ձեզ : (13) Ոմանք · Արձակեցից հողմս : Որոշ ոմանք · հողմ որ բառնա" · · ՚ի վրն նց ՚ի վախճան : (14) Ոմանք · Եւ յայտնեսցին հիմունքն նց :

Digitized by Google

15 Եւ գիտասջիք թէ ես եմ Տէր: * Եւ կատարեցից զբար_
կութիւն իմ ՚ի վ՟ր որմոյն, եւ ՚ի վ՟ր ծեփողաց նր՟. եւ կոր_
ծանեցի: Եւ ասացից ձեզ՝ թէ չիք ուրեք որմ, եւ
16 ոչ ծեփօղք նր՟ * մարգարէքն Իսր՟լի՝ որ մարգարէանային
՚ի վ՟ր Եմի. եւ տեսանէին նմա խաղաղութիւն, եւ ոչ գոյր
17 խաղաղութիւն. ասէ Ադոնայի Տէր: * Եւ դու որդի մարդ_
ոյ՝ հաստատեա զերեսս քո ՚ի վ՟ր դստերաց ժողովր_
դեան քոյ, որ մարգարէանային ՚ի սրտից իւրեանց.
18 մարգարէացի՛ց ՚ի վ՟ր նց՟, * եւ ասասցես: Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. վա՜յ այնոցիկ որ կարեն կարկատանս ընդ
բազկինս աորդ ՚ի ներքոյ ամ՟ արմկան ձեռին. եւ առնեն
գլխադիրս գլխոյ ամ՟ հասակաց թիւրել զանձինս. զի
թիւրեցան անձինք ժողովրդեան իմոյ: եւ ապրեցուցա_
19 նէին զանձինս, * եւ բամբասէին զիս առաջի ժողովր_
դեան իմոյ վ՟ն ափոյ մի գարւոյ՝ եւ կտորոյ մի հա_
ցի, սպանանել զանձինս որ ոչ էին մահապարտք: եւ
ապրեցուցանել զանձինս որոց ոչ էր պարտ կեալ, ՚ի
բարբառել ձեր յականջս ժողովրդեանն, որ ունկնդիր
20 լինէին բարբառոյ նանրութեան: * Վ՟ն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. ահաւասիկ ես ՚ի վ՟ր բազկնոցաց ձերոց, յորս
դուք ժողովէիք զանձինս, եւ պատառեցից զայդ ՚ի բազ_
կաց ձերոց. եւ արձակեցից զանձինս զոր դուք թիւ_
21 րեիք ՚ի ցրուումն: * եւ պատառեցից զգլխադիրսն ձեր.
եւ ապրեցուցից զժողովուրդ իմ ՚ի ձեռաց ձերոց, եւ ոչ
եւս եղիցին ՚ի ձեռս ձեր ՚ի ժողովել: Եւ ծանիջիք թէ
22 ես եմ Տէր: * փոխանակ զի խոտորեցէք զսիրտ արդա_
րոյն անիրաւութեամբ, եւ իմ ոչ էր թիւրեալ զնա. եւ զօ_
րացուցանէիք զձեռս անօրինին չդառնալ ամենեւին յա_
նօրէնութենէ իւրմէ, եւ ՚ի ճանապարհաց իւրոց չարաց
23 եւ կեալ: * Վ՟ն այսորիկ զսուտն մի եւս տեսանիցէք,
եւ ըղձութիւնս այլ ոչ եւս ըղձանայցէք. եւ ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ ՚ի ձեռաց ձերոց: Եւ ծանիջիք թէ ես
եմ Տէր:

ԳԼ.

(15) Ցօրինակին պակասէր. Զբարկութիւն իմ ՚ի վ՟ր: (15) Ո_
մանք. Եւ ասացից ձեզ թէ: (17) Բազումք. ՚Ի վ՟ր դստեր
ժողովրդեան քո որ մարգարէանան ՚ի սր՟: (18) Բազումք.
Զգլխադիրս գլխոյ.. թիւրել զանձինս: (18) Ոմանք.
Եւ ապրեցուցանէին զանձինս: (19) Ոմանք. ՚Ի բարբա_
ռել յականջս ժողովրդեան: (20) Բազումք. Վ՟ն այսո_
րիկ այսպէս: (21) Բազումք. Եւ ծանիջիք զի ես եմ:
(22) Ոմանք. Զսիրտ արդարոյն: (22) Բազումք. Զդառ_
նալ անօրինին յանօրէնութենէ իւրմէ: (23) Բազումք. Ասեն
մի եւս ըղձանայցէք:

ԳԼ. ԺԴ.

Թ Եւ եկին առ իս արք 'ի ծերոցն Իէլի, և նստան ա- 1
ռաջի իմ։ * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։ * Որ- 2
դի մարդոյ, արքդ այդոքիկ եդին զխորհուրդս իւ- 3
րեանց 'ի սիրտս իւրեանց, և զտանջանս անօրէնութեանց
իւրեանց եդին առաջի երեսաց իւրեանց. Թէ եւս տա-
լով տաց դոցա պատասխանի։ * Վն այնորիկ խօսեաց 4
ընդ դոսա՝ և ասասցես. այսպէս ասէ ադօնայի Տր։
այր ոք այր՝ 'ի տանէդ Իէլի, որ դիցէ զխորհուրդս իւր
'ի սրտի իւրում. և զտանջանս անօրէնութեան իւրոյ կար-
գեսցէ առաջի աչաց իւրոց, և եկեսցէ առ մարգարէ
հարցանել նովաւ յինէն. Ես Տր՝ պատասխանի տաց
նմա ըստ այնմ զոր 'ի միտս ունիցի։ * Զի մի խոտորե- 5
ցուսցեն զտունդ Իէլի ըստ օտարացելոց սրտից իւրեանց
յինէն 'ի գնացս իւրեանց։ * Վն այնորիկ ասա առ տունդ 6
Իէլի. այսպէս ասէ Տր՝ Տր Տծ. դարձայք և դարձու-
ցուք 'ի գնացից ձերոց, և յամ անօրէնութեանց ձերոց.
և դարձուցէք զերեսս ձեր առ իս։ * Քանզի այր ոք 7
այր 'ի տանէդ Իէլի, և յեկաց և պանդխտացդ Իէլի, որ
օտարասցի յինէն, և դիցէ զխորհուրդս իւր 'ի սրտի
իւրում, և զտանջանս անօրէնութեան իւրոյ կարգեսցէ
առաջի երեսաց իւրոց. և եկեսցէ առ մարգարէ հար-
ցանել նովաւ զիս. Ես Տր պատասխանի տաց նմա ըստ
այնմ զոր 'ի միտս ունիցի։ * և հաստատեցից զերեսս 8
իմ 'ի վր մարդոյն այնորիկ. եդից զնա 'ի նշան և յա-
պակասութիւն, և բարձից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան ի-
մոյ։ և ծանիջիք զի ես եմ Տր։ * Եւ մարգարէ՝ որ թէ 9
խաբեսցի՝ և խօսեսցի բան ինչ. Ես Տր մոլորեցուցի
զմարգարէն զայն. և ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր նր, և
սատակեցից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան իմոյ Իէլի։ * Եւ 10
ընկալցին զանօրէնութիւն իւրեանց ըստ անօրէնութե
հարցողին. նոյնպէս և անօրէնութիւն մարգարէին եղի-
ցի։ * զի մի ևս մոլորեսցի տունն Իէլի յինէն. և զի մի 11
ևս պղծեսցին յամ յանցանս իւրեանց։ և եղիցին ինձ
'ի ժողովուրդ, և ես եղէց նց յԱծ՝ ասէ ադօնայի Տր։

* Եւ

ԳԼ. ԺԴ. (3) Ոմանք. Տնկեալ տացէ դոցա պատասխա-
նի։ (4) Ոմանք. Խօսեաց ընդ նս... այր ոք այլ ոք 'ի
տանէդ... առաջի աչաց իմոց... և ես Տր պատասխանի։
(5) Ոմանք. Ըստ օտարացելոյ սրտից։ (7) Բզք. Այլ
ոք այր ոք 'ի տանէդ Իէլի, յեկաց։ (7) Ոմանք. Եւ զտան-
ջանս անօրէնութեան իւ"։ (8) Ոմանք. Եւ եդից 'ի նշան և
յապականս"։ (9) Ոմանք. Մոլորեցուցից զմար"։ (11) Ո-
մանք. Մոլորեսցին տունն Իէլի։

Digitized by Google

12 * Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ և ասէ : * որդի մարդոյ, եր Ժ
13 կիր մի որ յանցանիցէ ինչ ինձ յանցանս. և ձգեցից ըզ-
ձեռն իմ 'ի վր նր, և խորտակեցից զհաստատութի հա-
ցի նր, և արձակեցից 'ի վր նր սով. և բարձից 'ի նմա-
14 նէ զմարդ և զանասուն : * Եւ եթէ իցեն արքն այն ե-
րեքին 'ի միջի նր, Նոյ, և Յոբ, և Դանիէլ. նոքա ար-
դարութբն իւրեանց ապրեսցին՝ ասէ ադոնայի տր :
15 * Եւ եթէ գազանս չարս ածից 'ի վր երկրին՝ և պատ-
ժեցից զնա, և եղիցի յապականութի. մինչև անց ոչ լի-
16 նիցի ՚ի նա յերեսաց գազանաց : * Եւ այն արք 'ի միջի
նր իցեն. կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ
իցէ ուստերք նց և դստերք՝ ապրեսցին, այլ ինքեանք
17 ապրեսցին, և երկիրն եղիցի 'ի սատակումն : * Եւ ե-
թէ սուր ածից յերկիրն յայն, և ասացից սրոյն անցա-
նել ը երկիրն, և բարձից 'ի նոցանէ զմարդ և զանա-
18 սուն : * Եւ արքն այն երեքեան 'ի միջի նր իցեն. կեն-
դանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, ոչ ապրեցուսցեն
զուստերս և զդստերս, բայց եթէ ինքեանք միայն ապ-
19 րեսցին : * Եւ եթէ մահ առաքեցից յերկիրն յայն, և
հեղից զբարկութի իմ 'ի վր նր՝ արեամբ սատակել 'ի
20 նմանէ զմարդ և զանասուն : * Եւ Նոյ, և Յոբ, և Դա-
նիէլ 'ի միջի նր իցեն. կենդանի եմ ես ասէ ադոն-
նայի տր, եթէ իցէ ուստերք և դստերք նց մնասցեն.
այլ նոքա արդարութբ իւրեանց զանձինս իւրեանց ապ-
21 րեցուսցեն : * Այսպէս ասէ ադոնայի տր. և եթէ
զչորեսին իսկ զանհնարին վրէժսն արձակեցից, զսուր,
և զսով, և զգազանս չարս, և զմահ 'ի վր եմ, սատա-
22 կել 'ի նմանէ զմարդ և զանասուն. * ափն լքորքն ապ-
րեալքն 'ի նմա հանիցեն զուստերս և զդստերս իւրեանց.
Ահաւասիկ ընդ նս ելցեն առ ձեզ, և տեսջիք զճանա-
պարհս նց և զխորհուրդս նց. և զղջանայցէք 'ի վերայ
չարեացն զոր ածի 'ի հր եմ, զամ չարեան զոր ածի
23 'ի վր նր : * Եւ մխիթարեսցեն զձեզ. և տեսանիցէք
զճանապարհս նց և զխորհուրդս նց, և 'ի միտ առնու-
ցուք՝ թէ ոչ տարապարտուց արարի զամենայնն զոր
ինչ արարի ընդ նս՝ ասէ ադոնայի տր :

ԳԼ.

(14) Ոմանք. Երեքին 'ի միջոյ նորա : (16) Բազումք. Եթէ իցեն ուստերք նոցա : (16) Ոսկան. Եւ դստերք՝ ոչ ապրեսցին : (17) Ոմանք. Եւ բարձից 'ի նմանէ զմարդ : (20) Ոսկան. Եթէ իցեն ուստերք և դստերք նոցա՝ մի մնասցեն : (20) 'Ի բազումս պակաս. Արդարութբ իւրեանց զանձինս իւրեանց : (22) Ոմանք. Ահաւադիկ ընդ նս : (22) Ոսկան. Զոր ածի 'ի վր նց : (23) Բազումք. Զձեզ. քի տեսանիցէք. . եթէ ոչ. . արարի զամ :

Digitized by Google

Գլ. ԺԵ.

Վասն փայտի Որթոյն:

ԺԱ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ, զի՞նչ լինիցի փայտ որթոյն՝ յամենայն փայտից ոստոց որ են ՚ի փայտս անտառի: * Միթէ առնուցուն ՚ի նմանէ փայտ մի առնել գործի ինչ, կամ առնուցուն ՚ի նմանէ ցից մի կախել զանօթ ինչ: * Բայց զի ՚ի հրոյ ծախս տուեալ է. զի զամ ՚ի յամէ զզուանս նորա ծախէ հուր, և պակասէ ՚ի սպառ: միթէ պիտանացու իցէ ինչ իցէ ՚ի գործ. * Թէպէտեւ նորոգեալ ամբողջ հաստատեալ իցէ, չէ ինչ պիտոյ ՚ի գործ. բայց թէ հրոյ ծախեալ լինիցի ՚ի սպառ. և ոչինչ անկանելի պիտանացու ՚ի գործ: * Վա այսորիկ ասա. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Որպէս զփայտ որթոյն ՚ի փայտս անտառի ետու ծախել հրոյ, այնպէս տաց զբնակիչս Երուսաղէմի. * Եւ հաստատեցից զերեսս իմ ՚ի վերայ նոցա. ՚ի հրոյ ելցեն՝ և հուր կերիցէ զնոսա: Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր: ՚Ի հաստատել իմ զերեսս իմ ՚ի վերայ նոցա, * և տաց զերկիրն յապականութիւն, փոխանակ զի անկան է յանցանսն՝ ասէ Ադոնայի Տէր:

Գլ. ԺԶ.

ԺԲ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ, գիր վկայութեան Երուսաղէմի զանօրէնութիւնս նորա, * և ասասցես. Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր Երուսաղէմի. Արմատ քո և ծնունդ քո յերկրէն Քանանացւոց. և հայր քո Ամովրհացի, և մայր քո Քետացի: * Եւ ծնունդ քո յաւուր ծնանելոյ քո՝ ոչ եհատ զպորտ քո, և ոչ ջրով լուացար ՚ի փրկութիւն, և աղիւ ոչ աղեցար, և ՚ի խանձարուրս ոչ պատեցար: * Եւ ոչ խնայեաց ՚ի քեզ ակն իմ, և ոչ արարի քեզ ինչ մի յայսմ

ամէ

Գլ. ԺԵ. * Ոսկան. Վա փայտին որթոյն: (2) Ոսկան. փայտ որթոյն յամէն փայտից ոստոց: (4) Երեքին նոր օրինակք [illegible] ... Զի ամ յամէ զզուանս նր ծախէ: այլ [illegible] ... Զի ամ յամէ զզուանս նր ծախէ: (4) Ոսկան. Պիտանացու իցէ: (5) Ոսկան. Նորոգեալ ամբողջ հաստ- ցէ: (5) Ոսկան. Այլ թէ հրոյ ծախեալ: (6) Ոսկան. Վա այսորիկ ասա:

Գլ. ԺԶ. (4) ՚Ի [illegible] ... ոչ [illegible]: Որ օրինակ մի. Ոչ որ եհատ զպորտ քո: Զոր [illegible] ... ՚ի լուսոյ [illegible] ... Ոչ հատաւ պորտ քո: (5) Օրինակ մի. Եւ ոչ

ածել զգուշանալ, թէ գուցէ անցանիցէ ինչ ընդ քեզ:
և ընկեցեալ դնէիր ընդ երեսս դաշտին վն̅ խոտորնակ
6 մտաց քոց: յաւուրն յորում ծնար * անցի առ քև, և
տեսի արեամբ թաւթաւեալ. և ասացի ցքեզ՝ կենդա-
նասջիր յարենէ քումմէ, և կեանք քո յարենէ բազ-
7 մասջիր. * Քանզի իբրև զբոյս ագարակի ետու զքեզ:
և բազմացար՝ և մեծացար, և եկիր մտեր դու 'ի քա-
ղաքս քաղաքաց: ստինք անկան քո՝ և մազք արձակե-
8 ցան. և դու էիր մերկ խայտառակ: * Եւ եկի հասի
'ի վր̅ քո, և տեսի զքեզ զի հասեալ էր ժամանակ քո,
և ժամանակ խախառողաց քոց: տարածեցի զթևս իմ 'ի
վր̅ քո և ծածկեցի զխայտառակութիւն քո: և երդուայ
քեզ երդումն, և յուխտ մտի ը̅ քեզ. ասէ ադոնայի
9 տէր. Եւ եղեր ինձ: * Եւ լուացի զքեզ ջրով, և սրբե-
10 ցի զքեզ յարենէ քումմէ, և օծի զքեզ իւղով: * Եւ զգե-
ցուցի զքեզ պէսպէս, և ագուցի քեզ զերկնագոյնն,
11 և ածի ընդ մէջ քո բեհեզ, և արկի զքև մետաքս: * Եւ
զարդարեցի զքեզ զարդու, և եդի ապարանջանս 'ի
12 ձեռս քո, և քառամանեակ 'ի պարանոց քո: * Եդի քեզ
գինդս, և գործապասհանդս յականջս քո. և պսակ պար-
13 ծանաց 'ի գլուխ քո: * Եւ զարդարեցար 'ի զարդ ոսկւոյ
և արծաթոյ: Եւ հանդերձ քո բեհեզ և զառնաւոխտ
և ճաճանչանաւոխտ: և կերար նաշիհ և եւղ և մեղր,
և եղեր գեղեցիկ յոյժ յոյժ. և գրգեցար 'ի գրգանս
14 թագաւորութեան: * Եւ ել անուն գեղեցկութեան քոյ ընդ
ամ̅ ազգս. զի էր կատարեալ վայելչութիւն գեղոյ քոյ
15 զոր յօրինեցի 'ի վր̅ քո: ասէ ադոնայի տէր: * Եւ դու
գեղապանծ եղեր 'ի գեղ քո, և պոռնկեցար 'ի համա-
նիան քո. և տարածեցեր զպոռնկութիւն քո առ ամ̅ ան-
16 ցաւորս, որոց ոչ լինէր այնպիսի ինչ: * Եւ առեր 'ի
հանդերձից քոց և արարեր քեզ կուռս կարկատունս,
և

խնայեսցի քեզ ակն իմ: (7) Ոմանք. Եւ եկիր մտեր դու:
Այլ ոմանք. և եկեալ մտեր դու.. մերկ և խայտառակ:
(7) Օրինակ մի. Եւ մազք արձակեցան: (8) Ոմանք. Եւ
ուխտեցի ընդ քեզ, ասէ ադօ": (10) Ոմանք. Եւ զգե-
ցուցի քեզ պէսպէս: (10) Ոմանք. Քեզ երկնագոյնս:
(12) Յօրինակին 'ի բնաբանի գրեալ համեմատ միում և եբ. օրի-
նակի. Եւ գործապասհանդս, 'ի լուսանցսն ուղղագրելի՝ գործա-
պաճանդս, համաձայն այլոց բազմաց: (13) Օրինակ մի: Բե-
հեզ և զառնաւոխտ: (13) Յօրինակին՝ բառս Ճաճանչա-
նաւոխտ, տառաշխոյն փեղծածէ և վերջին գրութեան էր յարմա-
րեալ, համեմատ այլ միում օրինակի: որ ճշդեալ հինգ օրինակք
ունին՝ Ճաճանչաւոխտ: Իսկ ոմանք. Ճաճանչաւոխտ:
(15) Ոմանք. Եւ պոռնկեցար յանուն քո. և այլն":

և պոռնկեցար ընդ նմա. և մի՛ մտցես անդր, և ոչ եղիցի՛
և ոչ լիցին : *և առեր զզարդս պարծանաց քոց յոսկւոյն 17
իմոյ և յարծաթոյն զոր ետու քեզ, և արարեր քեզ պատ-
կերս արուականս, և պոռնկեցար ընդ նմա : *Եւ առեր 18
զհանդերձս զերփներանգս քո՝ և արկեր զնոքօք. և զիւղն
իմ և զխունկս իմ եդեր առաջի երեսաց նց : *և զհացն 19
իմ զոր ետու քեզ՝ և զնաշիհն և զձէթ և զմեղր զոր ճաշա-
կեցի քեզ՝ եդեր առաջի երեսաց նց ՚ի հոտ անուշից :
Եւ եղև յետ այնորիկ՝ ասէ Ադոնայի Տէր, *առեր 20
զուստերս քո և զդստերս քո զոր ծնար ինձ՝ զոհեցեր նց
՚ի սատակումն : Իբրև սակաւ ինչ համարեցար զպոռն-
կութիւն : *և զենեեր զորդիսն իմ, և տայիր զնս նոցա 21
ընծայս : *և այն անհնարին եղև քան զամ պոռնկութիւնս 22
և պղծութիւնս քո. և ոչ յիշեցեր զաւուրս տղայութեան քոյ,
՚ի ժամանակի յորում էիր մերկ և խայտառակեալ, և
թաթաւեալ յարեան քում, ապրեալ կենդանութեամբն. *և 23
եղև յետ ամ չարեացն քոց՝ վայ վայ քեզ՝ ասէ Ադոնա-
յի Տէր : *Եւ շինեցեր դու քեզ տուն պոռնկութեան, 24
և արարեր քեզ բարձրաւանդակս յամ հրապարակս քո : *և ՚ի 25
գլուխս ամ ճանապարհաց քոց շինեցեր զպոռնկութիւնս
քո, և աղտեղացուցեր զգեղ երեսաց քոց, և լայնեցուցեր
զամ անցաւորաց ճանապարհի՝ և յաճախեցեր զպոռն-
կութիւնս քո. *և պոռնկեցար ընդ որդիսն եգիպտացւոց 26
սահմանակցաց քո ընդ մեծամարմինս. և բազմապատիկ
պոռնկեցար՝ զի զիս բարկացուցես : *Արդ՝ ես ձգե- 27
ցից զձեռն իմ ՚ի վր քո և բարձից զկերակուրս քո, և
մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս ատելեաց քոց զդստերս այլ-
ազգեացն, որք թիւրեցին զքեզ ՚ի ճանապարհէ քում
մէ : *Ամբարշտեցար և պոռնկեցար ընդ որդիսն ա- 28
սորեստանեայց, սակայն և այնպէս ոչ յագեցար : յա-
ճախեցեր ՚ի պոռնկութիւնս քո, սակայն և այնպէս ոչ
յագեցար : *յաճախեցեր զաշխարհս ընդ երկիրն քաղ- 29
դեացւոց, համայն և այնպէս ոչ յագեցար :
*Զի՞նչ արարից Է դատերս քո. ասէ Ադոնայի Տէր. 30
յետ գործելոյ քո զայդ ամ զգործս կնոջ պոռնկի. զի
պոռնկեցար բազմապատիկ ընդ դստերս քո : *Եւ 31
շինեցեր զպոռնկոցս ՚ի գլուխս ամ ճանապարհաց, և
կա-

(17) Յօրինակին ՚ի բնաբանի ՚ի վեր այր արուականս գրեալ էր. զեռ, ՚ի լուսանց. նշանակին [illegible] ՚ի նիւթս [illegible], և առնէր արուականս. համաձայնն այլոց : (20) Ոմանք. Իբրև փոքր ինչ համ : (22) Այլք. Եւ թաթաւեալ յարեան քում : Ոմանք. և թօթափեալ յար : (24) Ոմանք. Բարձր յամ հրապ : (29) Բազմ. Սակայն և այնպէս ոչ յագե : (30) Յօրինակին պակասէր. Գործելոյ քո զայդ :

Digitized by Google

կոթողս կոթողեիր յամ հրապարակս․ և ոչ եղեր իբրև
32 զկին մի պոռնիկ որ ժողովէ զվարձս։ * զի ահա կին
պոռնիկն նմանօղ քո, որ շնայցէ ընդ արամբ իւրով, ոչ
առնու զանձս յառնէ իւրմէ՝ և տայ վարձս հոմանեաց
33 իւրոց։ * Ամենայն պոռնիկք կազմէին առնուլ անձանց
իւրեանց, և դու տայիր վարձս սիրելեաց քոց, և ու-
ղերձէիր զնս գալ առ քեզ յամ կողմանց ՚ի պոռնկու-
34 թիւն քո։ * և եղև քեզ ՚ի խոտորնակի քան զամ կանանց
՚ի պոռնկութեան քում․ և յետ քո ոչ պոռնկեցան։ զի նոքա
կազմէին առնուլ յարանց, և դու տայիր վարձս սիրե-
35 լեաց․ և եղև քեզ այն ՚ի խոտորնակի։ * Վն այսորիկ
36 պոռնիկ՝ լուր զպատգամս տն։ * Այսպէս ասէ ադոն-
նայի տր․ փոխանակ զի հեղեր արկեր զպղինձ քո․ և
յայտնեսցի ամօթ պոռնկութեան քոյ առաջի հոմանեաց
քոց․ և յամ խորհուրդս անօրէնութեան քոց, և յարիւնս
37 որդւոց քոց զորս տայիր նց։ * Վն այնորիկ ահաւա-
սիկ ես ժողովեցից ՚ի վր քո զամ հոմանիս քո, ը̅ որս
դու խառնակէիր․ և յարուցից ՚ի վր քո զամ սիրելիս
և զատելիս քո․ և ժողովեցից պատեցից զնոսա շուրջ
զքև․ և յայտնեցից զչարիս քո առաջի նց, և տեսցեն
38 զամ խայտառակութիւնս քո։ * և խնդրեցից ՚ի քէն զվրէժ
շնացելոյ և արիւնահեղի․ և եդից զքեզ յարիւն քո,
39 և եդից զքեզ յարիւն սրտմտութեան և նախանձու։ * Եւ
մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս նց․ և կործանեսցեն զպոռն-
կոցս քո, և քակեսցեն զկոթողս քո, և մերկասցեն ՚ի
քէն զհանդերձս քո, և առցեն զպաճուճս պարծանաց
40 քոց․ և թողցեն զքեզ մերկ խայտառակեալ։ * և ած-
ցեն ՚ի վր քո ամբոխ, և քարկոծեսցեն զքեզ վիմօք․ և կո-
41 տորեսցեն զքեզ սրով իւրեանց։ * և այրեսցեն զտունս
քո հրով՝ և արասցեն ՚ի քեզ վրէժխնդրութիւն առաջի
կանանց բազմաց։ և դարձուցից զքեզ ՚ի պոռնկութենէ
42 քումմէ, և վարձս ոչ ևս տայցես նց։ * Եւ արձակե-
ցից զբարկութիւն իմ ՚ի վր քո, և բարձցի նախանձն
43 իմ ՚ի քէն․ և հանգեայց՝ և ոչ ևս հոգացայց․ * փոխա-
նակ զի ոչ ևս յիշեցեր զօր տղայութեան քոյ․ և արտմե-
ցու-

(32) Օրինակ․ Որ շնայցէն ը̅ արամբք։ (33)(34) Օրինակ․ Սի-
րելեաց քոց։ (33) Բ̅ղ̅մ․ Եւ ուղերձէիր զնս։ (34) Բա-
զումք․ Եւ եղև քեզ խոտորնակի քան զամ։ (35) Օրինակ․
Վն այնորիկ պոռնիկ։ (35) Օրինակ․ Վն այսորիկ պոռն-
կիս, լուր։ (37) Օրինակ․ Որոց խառնակեցեր, յարուց"․
․․․ և ժողովեցից և պատեցից։ (39) Օրինակ․ Եւ առցեն
զպաճուճ պար"․․․ և խայտառակեալ։ Այլ օրինակ․ Եւ առ-
ցեն զպաճուճս պարծա"։ (43) Բազումք․ Զի ոչ յիշեցեր
զօրն։ (43) Օրինակ․ Եւ ես ահաւասիկ զճանապարհացն

ցուցանէիր զիս 'ի վր ամ այդորիկ. և ես ահաւասիկ
ըստ ճանապարհաց քոց եդու 'ի գլուխ քո. ասէ Ա-
դոնայի Տէր։ և այնպէս արարեր ամպարշտութիւնս 'ի
վր ամ անօրէնութեանց քոց։ * Այս ամ է զոր մրմռեսցեն 44
զքէն առակօք՝ և ասիցեն, եթէ ըստ մօրն՝ նոյնպէս և
դուստրն։ * Արդ՝ դուստր մօրն քու ես, որ մերժեաց 45
զայր իւր և զորդիս իւր, և քոյր քերցն քոց որք մեր-
ժեցին զայրս իւրեանց՝ և զորդիս իւրեանց։ Մայր ձեր
քետացի, և հայր ձեր ամովրհացի. * և քոյր ձեր երէց 46
շամրին, ինքն և դստերք իւր, որ բնակեալ է 'ի ձախմէ
քումմէ. և քոյր քո կրսեր, որ բնակեալ է ընդ աջմէ
քումմէ, սոդոմ և դստերք իւր։ * Այսպէս ոչ ես ըստ 47
ճանապարհաց նց գնացեր, և ոչ ըստ անօրէնութեանց նց
արարեր. զի փոքր մի առաւել զաւար քան զնս յամ
ճանապարհս քո։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադոնայի 48
Տէր՝ եթէ արար ինչ առնել սոդոմ քոյրն քո, ինքն և
դստերք իւր, քան զոր արարեր դու և դստերք քո։
* Բայց այս է անօրէնութիւն սոդոմայ քեռ քոյ. ամբար- 49
տաւանութիւն, 'ի լիութեան հացի և յղփութեան գինւոյ՝ փափ-
կանայր ինքն և դստերք իւր. այսու առաւել էր ինքն
և դստերք իւր։ Եւ ձեռն յաղքատն և 'ի տնանկին ոչ
կարկառէին. * մեծամտեցին և գործեցին զանօրէնութիւն 50
առաջի իմ։ իբրև զայն տեսի՝ բարձի զնոսա։ * Նա՝ և 51
շամրին զկէս յանցանաց քոց ոչ յանցեաւ. և յաճախե-
ցեր զանօրէնութիւնս քո առաւել քան զնս, և արդարա-
ցուցեր զքորս քո յամ անօրէնութիւնս քո զոր արարեր։
* Եւ արդ ընկալ զտանջանս քո որ արդարացուցեր զքո- 52
րսն քո, անօրէնութեամբն զոր անօրինեցար առաւել
քան զնս. և արդարացուցեր զնս յոյժ քան զքեզ։ և
արդ յամօթ լեր և կրեա զանարգանս 'ի յարդարացու-
ցանել զքորսն քո քան զքեզ։ * Եւ դարձուցից զդ- 53
արձուածս նց, զդարձուածս սոդոմայ՝ և զդստերաց
իւրոց։ և դարձուցից զդարձուածս շամրինի, և զդստե-
րաց նր։ և դարձուցից զդարձուածս քո 'ի մէջի քո։
* զի ընկալցիս զտանջանս քո, և անարգեսցիս յամէ զոր 54
արարեր 'ի բարկացուցանել զիս։ * Եւ քոյր քո սոդոմ, 55
և դստերք իւր անդրէն հաստատեսցին, որպէս և էին
իսկ.

քոց եդու 'ի գլուխ քո. ասէ Ադոնայի Տէր Տէր.. ամ-
պարշտութիւն 'ի վր ամ։ (45) Ոմանք յաւելուն. Մօրն քո
դու ես։ (46) Բազումք. Եւ քոյր ձեր երէց շամրին։
(46) Ոմանք յաւելուն. Եւ քոյր քո փոքրագոյն կրսերն։ (47) Ո-
մանք. Այսպէս և ոչ ըստ ճա"։ (49) Բումք. Բայց այս էր
անօ"։ (50) Ոմանք. Եւ բարձի զայն առի'։ (53) Բազումք.
Զդարձուածս քո 'ի մէջ նց։

ի սկզբանն է ։ և Շամրին՝ և դստերք իւր հաստատեսցին
անդրէն որպէս և էինն ի սկզբանն է ։ և դու և դստերք քո
56 հաստատեսջիք 'ի նոյն՝ որպէս և էիք ի սկզբանն ։ * Եւ ե-
թէ ոչ էր սոդոմ քոյր քո համբաւ 'ի բերան քո՝ յա-
57 ւուրս հպարտութե քոյ ․ * մինչև յայտնեալ էին չարիքն
քո, որպէս այժմ նախատ եղեր դստերացն ասորւոց, և
ամենեցուն որ շուրջ զնովաւ էին դստերք այլազգեաց,
58 և պատառեալ շուրջ զքև ։ * Արդ՝ կրեա զամպարշտու-
59 թիւնս քո և զանօրէնութիւնս քո՝ ասէ Տէր ։ * Զի այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր, և արարից Ը ընդ քեզ՝ որպէս արարերն,
60 որպէս անարգեցեր զայն նով անցանելոյ զուխտս իմ ։ * և
յիշեցից զուխտն իմ որ Է ընդ քեզ յաւուրս մանկու-
61 թե քոյ ․ և կանգնեցից ինձ ուխտ յաւիտենական ։ * և
յիշեսցես զճանապարհս քո՝ և անարգեսցիս, յորժամ
ընդունիցիս զքորս քո՝ զերէցունս համարերձ կրսե-
րոցն ․ և տաց զնս քեզ 'ի շինուած, և ոչ 'ի դաշինս ։
62 * Եւ կանգնեցից ես զուխտ իմ ընդ քեզ, և ծանի-
63 ցես թէ ես եմ Տէր ։ * զի յիշեսցես՝ և ամաչեսցես, և
մի ևս լիցի քեզ բանալ զբերան քո առաջի անարգա-
նաց քոց, 'ի քաւել ինձ զամ գործս քո զոր գործեցեր ․
ասէ Ադոնայի Տէր ։

ԳԼ․ ԺԷ․

Առակ մն Արծուեացն ։

1 Եւ եղև բանն Տն առ իս՝ և ասէ ․ * որդի մարդոյ՝ ԺԳ․
2 պատմեա պատմութի, և խօսեաց առակ առ տունն
3 Իղի, * և ասասցես ։ Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր ․
արծուին մեծ՝ մեծաթև երկայնաթարթափ՝ լի լեռանա-
գեղ որ խորհրդով մտանել 'ի լիբանան, և առ զընտրս
4 ընտիր մայրիցն ։ * և եհատ զծառատապատութիւնն՝ և տարաւ
յերկիրն քանանացւոց, և եդեաց զնա 'ի պարսպապատուոր
5 քաղաքին ։ * Եւ առ 'ի սերմանէ երկրին, և ցանեաց
ընդ երեսս գաշտին՝ առանց մանրատաունկ, ընդ առա-
6 ւաթթ ջրոյ եղեալ առնել կարգեաց զնա ։ * և բու-
սաւ՝ և եղև յորթ ակար ․ և փոքր մեծութբ, յերևել
ու-

---

(56) Ոմանք ․ Համբաւ 'ի բերանոյ քո ։ (58) Ոմանք ․ Եւ զանէնութի քո, ասէ ։ (60) Բազումք ․ Եւ ոչ յիշեցից զուխտն իմ ։ (61) Օրինակ մի ․ Եւ յիշեսցես զճանապարհան քո ։ (62) Ոմանք ․ Զուխտ իմ ընդ քեզ ։

Գլ․ ԺԷ ․ * Յոմանս պակասի այս վերնագիր՝ Առակ մն արծուեացն ։ (3) 'Ի բազմս պակասի ․ Լի լեռանագեղ ։ (4) Ոմանք ․ Եւ անկեաց զնս 'ի պարսպապատուոր քաղաքի ։ (5) Բազումք ․ Ընդ երեսս գաշտին ։ (6) Ոմանք ․ Տկար ․ փոքր մեծութբ ։

Digitized by Google

ուռոյ կարոյ ՚ի նմա. և արմատք նր ՚ի ներքոյ նր եղեն.
և եղև յորթ մեծ. և եհան անդ ոստոյս, և արձակեաց
զթագաւորութիւնս իւր։ * Եւ երևեցաւ այլ արծուի մեծ, 7
մեծաթև՝ բազմամագիլ, և ահա որթս այս պատատեալ
է զնովաւ, և արմատք սորա ՚ի նմա, և ոստք նր ՚ի ներ-
քոյ նր. և առաքեաց առ ՚ի ջրելոյ զնա հանդերձ բա-
ռով տնկոյ նր։ ՚Ի գեղեցիկ դաշտին * Ի բազում ջրոյ 8
պատսպարեսցի, արձակել շառաւիղս, և բերել պտուղս,
և լինել յորթ մեծ։ * Վն այսորիկ ասա. այսպէս ասէ 9
ադոնայի Տր, եթէ իցէ աջողեսցի. ոչ ապականեսցին ար-
մատք փափկութեն նր, և պտուղ նր նեխեսցին. և ցա-
մաքեսցին ամ շառաւիղք նր. և ոչ բազկաւ մեծաւ՝ և ոչ
ազգաւ բազմաւ՝ բուսան հարկանել և խլել զնա յար-
մատոց իւրոց։ * Եւ արդ պատսպարեսցի, մի յաջողեսցի 10
ցի։ ոչ ապականեսցին ընդ մերձենալն հողմոյ խորշակի՝ ցա-
մաքեսցի հանդերձ բուսովքն և շառաւիղօք իւրովք։ * Եւ 11
եղև բանն Տն առ իս՝ և ասէ. որդի մարդոյ, * ասա ցտունդ 12
Տէր տան դառնացողաց. ոչ գիտէք զի՞նչ են այդ զոր
ասացէք. յորժամ եկեսցէ թագաւորն բաբելացւոց
յԵմ, առցէ զթագաւոր նր և զիշխանս, և տարցէ զնո-
սա ինքն ՚ի բաբելոն։ * Եւ առցէ ՚ի զաւակէ թագա- 13
ւորութեն, և դիցէ ընդ նմա ուխտ, և անցուսցէ ընդ
նզովս. և զիշխանս երկրին առցէ, * լինել ՚ի թագաւո- 14
րութի տկար, ամենևին ոչ բարձրանալ. պահել զուխտ
նր՝ և կալ ՚ի նմին։ * Եւ սա՝ ապստամբեսցի ՚ի նմանէ 15
առաքել հրեշտակս յեգիպտոս, տալ նմա երիվարս և
զօրս բազումս։ եթէ իցէ աջողեսցի, եթէ իցէ ապ-
րեսցի. որ առնէ իրս հակառակս, և անցանէ զուխտ.
եթէ իցէ ապրեսցի։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնա- 16
նայի Տր. եթէ ոչ ՚ի տեղւոջ յորում թագաւորն թա-
գաւորեցոյց զնա. որ անարգեաց զնզովսն իմ, և անց
ընդ ուխտն իմ որ ընդ նմա. ՚ի մէջ բաբելոնի վախճա-
նեսցի։ * Եւ ոչ զօրութեամբ մեծաւ, և ոչ զինուու բազ- 17
մաւ արասցէ ընդ նմա պատերազմ փարաւոն. պատնէշ
և նետաձգութիւն չինեսցէ սատակել զանձինս բազմաց։ * Զի 18
անարգեաց զերդումն, և անց զուխտիւն։ և ահա ետ
՚ի ձեռս նր, և արարի զայս ամ ընդ նմա, մի եթէ ապ-
րեսցէ.

---

(7) Ոսկան. Պատսպարեալ էր զնովաւ, և արմատք սորա ՚ի նմա։
(9) Բնաբ. Եւ պտուղ նր նեխեսցի։ (10) Բ.ձե. Ընդ
մերձենալ հողմոյ։ (12) Ոսկան. Ասա դու ցտունդ Տէ
... եկեսցէ արքայն բաբելացւոց։ (13) Ոսկան. Եւ ան-
ցուսցէ նզովս։ (15) Բ.ձե. Եւ ապստամբեսցի ... որ
առնէն իրս հակառակս։ (15) Ոսկան. Եթէ իցէ ապրեսցի։
(16) Ոսկան. Եթէ ոչ և ՚ի տեղւոջ։ (18) Բ.ձե. Մի եթէ ապ-

Digitized by Google

19 ըեւցէ՞ ։ * Վն այսորիկ ասա, այսպէս ասէ Ադոնայի
Տր. կենդանի եմ ես ասէ Ադոնայի Տր՝ եթէ ոչ ըստ
ուխտին իմում զորով անց, և ըստ երդմանն իմոյ զոր
20 անարգեաց, հատուցից ՚ի գլուխ նր ։ * Եւ սփռեցից
՚ի վր նր զվարմ իմ, և ըմբռնեսցի ընդ պաշարմամբ ի-
մով. և ածից զնա ՚ի բաբելոն, և անդ դատեցայց ընդ
նմա ըստ անիրաւութեն նր զոր անիրաւեցաւ առ իս.
21 * և ըստ ամ խուսափանաց նր ։ յամ պատերազմունս նր
սրով անկցին, և զմնացորդս նր ընդ ամ հողմս ցրուե-
22 ցից ։ և ծանիջիք զի ես Տր խօսեցայ ։ * Վն այնորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տր, և առից ես յընտիր ընտիր
մայրից բարձրաւանդակին. և տաց ես ՚ի գլխոյ շառա-
ւիղացն նր ՚ի սիրտս նց. քշեցից և տնկեցից ՚ի վր լե-
23 րինն բարձու. * և կախեցից զնա զբարձրացեալ լեռ-
նէն Իղի. տնկեցից՝ և ոստս արձակեսցէ և պտուղ բեր-
ցէ, և եղիցի ՚ի մայր մեծ. և հանգիցեն ՚ի ներքոյ ամ
գազանք, և ամ հաւք թռչունք ընդ հովանեաւ նր դա-
դարեսցին. և բարունակք նր ՚ի նմին հաստատեսցին ։
24 * Եւ ծանիցեն ամ փայտք դաշտի՝ թէ ես եմ Տր. որ
խոնարհեցուցանեմ զփայտ բարձրացեալ, և բարձրա-
ցուցանեմ զփայտ խոնարհեալ. ցամաքեցուցանեմ ըզ-
փայտ դալար, և դալարացուցանեմ զփայտ ցամաքեալ ։
Ես Տր խօսեցայ՝ և արարից ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ ԺԴ
2 զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ՝ ՚ի մէջ որդւոցդ Իղի զոր
ասեն. թէ հարք ագուխ կերան, և որդւոց ատամունք
3 առնուն ։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադոնայի Տր, եթէ
4 լինիցի առակդ այդ որ ասի ՚ի մէջ Իղի ։ * զի ամ ան-
ձինք իմ են. որպէս անձն հօր՝ նոյնպէս և անձն որդւոյ ։
5 անձն որ մեղիցէ՝ նոյն և մեռցի ։ * Այր մարդն որ ար-
6 դար իցէ, և առնիցէ զիրաւունս և զարդարութի ։ * ՚ի
վր լերանց զոհեալ՝ ոչ ուտիցէ. և զաչս իւր ՚ի կուռս
տանն

ըեւցի ։ (19) Յօրինակին պակասէր. Վն այսորիկ ասա, այս-
պէս ։ (20) Բղդ. Եւ ըմբռնեսցի ընդ պաշարմամբ ։
(22) Ոմանք. Վն այսորիկ այսպէս.. մայրեցն բարձրաւան-
դակէն ։ Որ ոսկան. բարձու աւանդակին ։ (22) Բղդ.
Եւ տնկեցից ՚ի լերինն բար՛՛ ։ (23) Ոսկան. Եւ պտուղ
բերիցէ և եղիցի մայր մեծ ։ (23) Բղդ. Դադարեսցեն ։
(24) Ոմանք. Զփայտն խոնարհացեալ.. և դալարեցու-
ցանեմ.. խօսեցայ և արարի ։
Գլ. ԺԸ. (2) Օրինակ մի. Եւ որդւոցն ատամունք առին ։
(3) Բաղդատ. Եթէ լիցի առակդ ։ (6) Երկոսին օրինակք

ամենեւին ելի ոչ արձակեսցէ. եւ զկին ընկերի իւրոյ ոչ ա-
պականեսցէ. եւ 'ի կին իւր առաջարան ոչ մերձեսցէ:
* Եւ զմարդոյ՝ բռնաւոր ոչ լինիցի. զգրաւ պարտապանին 7
դարձուցանիցէ. յափշտակութիւն ոչ յափշտակեսցէ. զհաց
իւր տացէ քաղցելոց, եւ զմերկն զգեցուցանիցէ: * Զար- 8
ծաթ իւր 'ի վաշխս ոչ տացէ, եւ աւելորդս առնուցուն
ոչ պահանջեսցէ. յանիրաւութենէ զձեռս իւր դարձուցա-
նիցէ. դատաստան ուղիղ առնիցէ ընդ այր եւ ընդ
ընկեր իւր: * Ըստ հրամանաց իմոց գնայցէ, զիրաւունս 9
իմ պահիցէ եւ առնիցէ զնոսա. արդար է նա՝ կենօք կեց-
ցէ, ասէ Ադոնայի Տէր: * Եւ եթէ ծնանիցի որդի ժանտ, 10
հանդգնող, արիւնահեղ, եւ առնիցէ զմեղս: * 'Ի ճանա- 11
պարհս հօրն իւրոյ արդարոյ՝ ոչ գնաց. եւ 'ի վերայ լերանց
եկեր զոհեալ. եւ զկին ընկերի իւրոյ պղծեաց. * Եւ 12
զաղքատն եւ զտնանկն յաղթահարեաց, եւ յափշտակու-
թիւն յափշտակեաց, եւ զգրաւ ոչ դարձոյց, եւ 'ի կուռս
դից զաչս իւր արձակեաց, անօրէնութիւն գործեաց:
* Զարծաթ իւր 'ի վաշխս ետ, եւ վաշխս եւ աւելորդս 13
պահանջեաց. նա՝ մի կեցցէ որ զայս ամենայն անօրէնութիւն
արար՝ մահու մեռցի. եւ արիւն նորա 'ի վերայ նորա եղիցի:
* Եւ եթէ ծնանիցի որդի՝ եւ տեսանիցէ զամենայն մեղս հօր 14
իւրոյ զոր գործեաց. եւ երկիցէ՝ եւ ոչ արասցէ ըստ նոցին:
* 'Ի վերայ լերանց զոհեալ ոչ եկեր. եւ զաչս իւր 'ի կուռ- 15
հուրգս ամենեւին ելի ոչ արձակեաց. եւ զկին ընկերի իւ-
րոյ ոչ ապականեաց: * Եւ զմարդ ոք ոչ յաղթահարեաց. 16
եւ զգրաւ ոչ գրաւեաց. եւ յափշտակութիւն ոչ յափշտա-
կեաց: զհաց իւր ետ քաղցելոց, եւ զմերկն զգեցոյց:
* Եւ յանիրաւութենէ դարձոյց զձեռս իւր. վաշխս եւ ա- 17
ւելորդս ոչ առ. արդարութիւն գործեաց. եւ ըստ հրաման-
աց իմոց գնաց. նա՝ մի վախճանեսցի յանիրաւութիւնս
հօր իւրոյ, այլ կենօք կեցցէ: * Իսկ հայրն նորա եթէ 18
նեղելով նեղեսցէ, եւ յափշտակելով յափշտակեսցէ զեղ-
բօրն իւր, հակառակութիւն գործս գործեաց 'ի մէջ ժողո-
վրդեան իմոյ. մեռցի յանիրաւութեան իւրում: * Եւ ա- 19
սէք թէ զի՞ է զի ոչ եհաս անիրաւութիւն հօրն՝ որդւոյն:
զի որդին զուղղութիւն եւ զարդարութիւն արար. զամ օրէնս
իմ

հանձնայցէ կեղեքոց. Եւ 'ի կին իւր ստահակ ոչ: (8) Ո-
մանք. Եւ զարծաթ իւր 'ի վաշխ ոչ տայցէ, եւ աւել-
որդս: (8) Ոմանք. Յանիրաւութենէ զաչս իւր դար": (8) Օ-
րինակ մի. Ընդ այր եւ ընդ կին իւր: (13) Ոմանք. Անօ-
րէնութիւն արար. եւ արիւն նորին 'ի վերայ նորին: (17) Ո-
մանք. Դարձոյց զձեռն իւր: (17) 'Ի չառ". Յանօրէնու-
թեան հօր իւ". Համաձայն ոմանց 'ի բնաբ": (18) Ոմանք. Եւ
մեռցի յանօրէնութեան իւ": (19) Ոմանք. Եւ ասէք թէ զի՞ է:

20 իմ պահեաց և արար զնա, կենօք կեցցէ։ * Անձն որ
մեղիցէ, նոյն և մեռցի։ և որդի զհօր մեղս մի՛ առցէ.
և մի՛ հայր առցէ զանիրաւութիւնս որդւոյ իւրոյ։ Ար-
դարութիւն արդարոյն՝ 'ի վ՛ր նորին եղիցի, և անօրէնու-
21 թիւն անօրինին 'ի վ՛ր նորին եղիցի։ * և անօրէնն եթէ
դարձցի յամ՛ անօրէնութեանց իւրոց զոր արար. և պա-
հեսցէ զամ՛ պատուիրանս իմ, և արասցէ արդարութի և
22 ողորմութի, կենօք կեցցէ, և մի՛ մեռանիցի։ * Ամ՛ յան-
ցանք նր զոր գործեալ իցէ, և ամ՛ անիրաւութիւնք նր զոր
անիրաւեալ իցէ՝ մի՛ յիշեսցին. այլ արդարութ՛ իւրով
23 զոր արար՝ կեցցէ։ * Միթէ կամելով կամիցիմ զմահ
մեղաւորին ասէ տր տր՝ ոչ՛ զդառնալ նր 'ի չար ճանա-
24 պարհէ՝ և կեալ։ * 'Ի դառնալ արդարոյն յարդարութե՛
իւրմէ, և առնել զանիրաւութի, ըստ ամ՛ անօրէնութեանց՝
զոր առնիցէ անօրէնն. ամ՛ արդարութիւնք նր զոր արար՝
մի՛ յիշեսցին։ 'Ի յանցանս իւր յոր անկաւ, և 'ի մեղս
25 իւր զոր մեղաւ՝ 'ի նոսին մեռցի։ * Եւ ասէք՝ թէ ո՛չ
ուղղ՛ղ է ճանապարհ տն։ արդ լուարո՛ւք տունդ Իէլի.
միթէ իմ ճանապարհ չիցէ ուղիղ, ոչ ապաքէն ձեր ճա-
26 նապարհք չե՛ն ուղիղ։ * Եւ 'ի դառնալ արդարոյն յար-
դարութէ իւրմէ, և առնել զանիրաւութի մեռցի յանօ-
27 րէնութեն զոր գործեաց։ * Եւ 'ի դառնալ անօրինին
յանօրէնութենէ իւրմէ զոր արար, և առնիցէ իրաւունս
28 և արդարութի; կեցցէ զանձն իւր ապրեցուցց։ * զի եստես
և դարձաւ յամ՛ ամպարշտութեանց իւրոց զոր արար. կեն-
29 օք կեցցէ և մի՛ մեռցի։ * Եւ ասեն տունդ Իէլի, ո՛չ
ուղիղ է ճանապարհ տն։ միթէ իմ ճանապարհ չիցէ
ուղիղ տո՛ւնդ Իէլի, ոչ ապաքէն ձեր ճանապարհք չեն
30 ուղիղ։ * Վս այսորիկ զիւրաքանչիւրոք ըստ իւրում
ճանապարհին դատեցայց զտունդ Իէլի. ասէ ադոնայի
տր։ Դարձարո՛ւք և դարձարուք յամ՛ ամպարշտութեանց
ձերոց. և ո՛չ լինիցի ձեզ 'ի տանջանս անիրաւութե։
31 * Ընկեցէք յանձանց ձերոց զամ՛ ամպարշտութիւնս ձեր զոր
ամպարշտեցայք յիս։ և արարէք ձեզ սիրտ՝ նոր, և ո-
գի նոր. և արարէք զամ՛ պատուիրանս իմ։ և ընդէ՞ր
մե-

---

(20) Ոսկան. Նոյն մեռցի. և որդի զհօրն զմեղս։ (21) Ո-
մանք. Եւ պահեսցէ զամ՛.. և մի՛ մեռցի։ (22) Բազումք.
Ամ՛ մեղք նորա զոր գոր"... անիրաւութիւնք իւր զոր։
(23) Ոմանք. Զմահ անօրինին, ասէ տր տր.. 'ի չար ճա-
նապարհէն և զկեալն։ (24) Ոմանք. Եւ 'ի դառնալ ար".
..'ի յանցանս իւրում յոր անկաւ, և 'ի մեղսն իւրում
զոր մե": (25) Ոմանք. Իմ ճանապարհ ոչ իցէ յաջող..
ձեր ճանապարհք չիցեն ուղիղք։ (26) Բազք. 'Ի դառնալ ար".
(30) Յօրինակին Դկեկր. Յամ՛ ամպարշտութեանց ձերոց։

մեռանիցիք տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր: * Զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորին 32
մեղուցելոյն՝ ասէ Ադոնայի Տէր. այլ զի դարձցի 'ի
Ճանապարհաց իւրոց չարաց, եւ կեցուսցէ զանձն իւր:
արդ՝ եկայք դարձարուք՝ եւ կեցջիք.

ԳԼ. ԺԹ.

Ողբ 'ի վերայ իշխանին Իսրայէլի:

ԺԵ Եւ դու որդի մարդոյ, ողբս ա՛ռ 'ի վերայ իշխանին 1
Իսրայէլի. * եւ ասասցես: Զի՞նչ է զի եղեւ մայր քո 'ի մէջ 2
առիւծուց. կորիւնս 'ի մէջ առիւծուց բազմացոյց զկո-
րիւնս իւր. * եւ զարգացաւ կորիւն մի 'ի կորիւնոց նորա. 3
եւ առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակել զյափշտակութիւն,
եւ եկեր մարդախանձ: * լուան զնմանէ ազգք, ըմբռնե- 4
ցին զնա յապականութեան. եւ տարան զնա գայլակեբերան
յերկիրն Եգիպտացւոց: * Եւ ետես զի անջրպետեցաւ 'ի 5
նմանէ, եւ կորեաւ յոյս նորա: եւ նա միւս եւս մի կորիւն 'ի
կորիւնոց իւրոց առիւծացոյց: * եւ շրջէր 'ի մէջ առիւ- 6
ծուց: Առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակել յափշտա-
կութիւն, եւ եկեր մարդախանձ: * արածայր յանդգնութի 7
իւրով. զքաղաքս կործանէր, եւ զերկիրն լնոյր իւրով
ապականութեամբ մռնչելով բարբառոյ իւրոյ: * Եւ յարեան 8
'ի վերայ նորա ազգք յիւրաքանչիւր աշխարհաց շուրջանա-
կի, եւ պատեցին զնա թակարդաւ յապականութեան: * գայլ- 9
ակեբերան հարին, եւ տարան զայն առ արքայն բա-
բելացւոց, եւ արկին զնա 'ի բանտ. զի մի եւս լուիցի
բարբառ նորա 'ի վերայ լերանցն Իսրայէլի: * Մայր քո իբրեւ 10
որթ, եւ իբրեւ զծաղիկ նռնենեաց տնկեալ 'ի գնացս
ջուրց. բոյս նորա եւ պտուղ նորա եղեւ 'ի ջուրց բազմաց:
* եւ եղեւ նորա գաւազան զօրութեան 'ի վերայ ազգաց իշխանաց, 11
եւ բարձրացաւ մեծութեամբ 'ի մէջ գաղտառանաց: եւ ետես
զմեծութիւն իւր 'ի բազմութեան ոստոց իւրոց. * եւ բեկաւ 12
'ի բարկութեան՝ եւ յերկիր կործանեցաւ, եւ հողմ խորշա-
կի ցամաքեցոյց զպտուղս նորա. խնդրեցաւ 'ի նմանէ
վրէժ, եւ ցամաքեցաւ գաւազան զօրութեան նորա. եւ հուր

մաշ

---

(32) Այլ. 'ի Ճանապարհաց իւրոց չարաց:
Գլ. ԺԹ. *Բղձ. Ողբք 'ի վեր են": (3) Ոսկան. Եւ կո-
րիւն մի 'ի կորիւնոց նորա առիւծա": (4) Բղձ. Գայլ 'ի
բերան: (5) Օրինակ մի. Եւ նա մի եւս կորիւն 'ի կորիւնոցն
իւրոց: (7) Օրինակ մի. Ապականէր 'ի մռնչելոյ բար":
(9) Ոմանք. Գայլ 'ի բերան հարին, եւ տարան գաւաղ-
զիւ: (10) Ոմանք. Եւ պտուղ եղեւ: (11) Օրինակ մի. Եւ
բարձրացաւ զօրութեամբ 'ի մէջ: (12) Ոսկան. Եւ բեկաւ
'ի բարկութէ". եւ ցամաքեցաւ պնդութեան զօրութեան նորա:

13 մաշեաց զնա ։ * Եւ անդ տնկեցին զնա յանապատի
14 յերկրի յանջրդի ։ * Եւ ել հուր յՍեռանէ ընտիր գաւա-
զանաց նորա՝ եւ եկեր զնա ։ Եւ ոչ գոյր 'ի նմա գաւա-
զան զօրութեան ։ Ողբ յաւուրս ողբոց եւ յողբս եղիցի ։

ԳԼ. Ի.

Առ ծերս տանն Իսրայէլի ։

1 Եւ եղեւ յամին եւթներորդի, յամսեանն հինգերոր- ժԶ
դի որ օր տասն էր ամսոյն ․ եկին արք 'ի ծերոց
2 տանն Իսրայէլի հարցանել 'ի Տեառնէ՝ եւ նստան առաջի իմ ։ * Եւ
3 եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ ․ * Որդի մարդոյ՝ խօսեաց
ընդ ծերսդ տանդ Իսրայէլի՝ եւ ասասցես ցդոսա ։ Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր ․ եթէ հարցանել զիս դուք գայք առ
իս ․ կենդանի եմ ես եթէ տաց ինչ ձեզ պատասխանի
4 ասէ Ադոնայի Տէր ։ * Եթէ իցէ խնդրեսցես զվրէժ նոցա
որդի մարդոյ ։ զմեղս հարց դոցա դիր դոցա յայտնութիւն ․
5 * Եւ ասասցես ցդոսա ։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր Աստուած ․ յօ-
րէ յորմէհետէ ցանկացայ ես տանդ Իսրայէլի, եւ ծանուցայ
զաւակի տանդ Յակոբու ․ եւ ծանուցայ նոցա յերկրին ե-
գիպտացւոց, ձեռն ետու նոցա եւ ասեմ ․ Ես եմ Տէր Աստուած
6 ձեր ։ * յաւուր յայնմիկ ես ձեռն ետու նոցա հանել զնոսա
յերկրէն եգիպտացւոց, յերկիրն զոր պատրաստեցի
նոցա ․ երկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր, քաղցր քան զամ
7 երկիր ։ * Եւ ասացի ցնոսա ․ իւրաքանչիւրոք զգարշելիս
իւր յաչաց իւրոց 'ի բաց ընկեսցէ, եւ 'ի գնացսն եգիպ-
8 տացւոց մի պղծիք ․ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր ։ * Եւ ապս-
տամբեցան յինէն, եւ ոչ կամեցան լսել ինձ ․ իւրաքան-
չիւրոք զգարշելիս իւր յաչաց իւրոց ոչ ընկեց 'ի բաց ․
եւ զգնացսն եգիպտացւոց՝ ոչ թողին ։ Եւ ասացի հեղուլ
զբարկութիւն իմ 'ի վ(երայ) նոցա, կատարել զբարկութիւն իմ
9 'ի նոսա 'ի մէջ եգիպտացւոցն ։ * Բայց ոչ արարի, զի մի
անուան իմ ամենեւին մի պղծեսցի առաջի ազգացն յորոց
միջի էին նոքա ․ յորս ծանուցայ նոցա առաջի նոցա, հա-
10 նել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց ։ * Եւ հանի զնոսա յերկ-
11 րէն եգիպտացւոց՝ եւ ածի զնոսա յանապատ ․ * Եւ ետու
նոցա զհրամանս իմ ․ եւ զիրաւունս իմ ցուցի նոցա ; զոր ա-
12 րասցէ մարդ՝ եւ կեցցէ 'ի նոսա ։ * Եւ զշաբաթս իմ ետու նոցա

եւ

---

(13) Բազում. Եւ արդ անկեցին զնա ․․ յերկրի անջրդի ։
(14) Օրինակ. Յաւուրս ողբոցէ, եւ յողբս եղեւ" ։
ԳԼ. Ի. (1) Օրինակ. Եկին արք յորդւոց տանն ։ (5) Բա-
զումք. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած ։ (6) Ի բազումս պակասի.
Յաւուր յայնմիկ ես ձեռն ե" ։ (9) Բազում. Բայց արարի
զի անուան իմ ամենեւին մի ; (12) Օրինակ. Պահեսցեն եւ առ-

Digitized by Google

լինել նշանակ ընդ իս և ընդ նոսա. ճանաչել նոցա թէ ես
եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա: Եւ ասացի ցտունն Իսրայէլի յանա-
պատի անդ՝ թէ 'ի հրամանս իմ գնացէք, և ոչ գնացին.
և զիրաւունս իմ պահեցէք, առնել զնոսա. զոր թէ ա-
նիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք: *Եւ դառնացուցին զիս 13
տունն Իսրայէլի յանապատին. ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնա-
ցին, և զիրաւունս իմ մերժեցին. զոր թէ առնիցէ
մարդ՝ կեցցէ նոքօք: և զշաբաթս իմ պղծեցին յոյժ:
Եւ ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ յանապատին սատա-
կել զնոսա: *և արարի զի անուն իմ ամենևին մի պղծես- 14
ցի առաջի ազգացն յորոց հանի զնոսա յանդիման նոցա:
*Եւ ես համբարձի զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա յանապատին 15
համօրէն չտանել զնոսա յերկիրն՝ զոր ետու նոցա. երկիր որ
բղխէ զկաթն և զմեղր. քաղցր քան զամ երկիր: *փո- 16
խանակ զի զիրաւունս իմ մերժեցին, և ըստ հրամանաց
իմոց ոչ գնացին, և զշաբաթս իմ պղծեցին, և զհետ
խորհրդոց սրտից իւրեանց գնացին: *Եւ խնայեաց 17
'ի նոսա ակն իմ ջնջել զնոսա. և ոչ արարի զնոսա 'ի վախճան
յանապատին: *և ասացի ցնոսա յանապատին. ըստ 18
կրօնից հարցն ձերոց մի գնայք, և զիրաւունս նոցա մի
պահէք. և 'ի գնացս նոցա մի խառնակիք և մի պղծիք:
*Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, ըստ հրամանաց իմոց գնացէք: 19
և զիրաւունս իմ պահեցէք՝ և արարէք զնոսա: *և զշա- 20
բաթս իմ սրբեցէք. և եղիցի նշանակ ընդ իս և ընդ
ձեզ, ճանաչել ձեզ թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր: *Դառ- 21
նացուցին զիս և որդիք նոցա, ըստ հրամանաց իմոց ոչ
գնացին, և օրինաց իմոց ոչ զգուշացան առնել զնոսա:
զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք. և զշաբաթս իմ
պղծեցին: և ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ նոցա
յանապատին, կատարել զբարկութիւն իմ 'ի վերայ նոցա: *Եւ 22
դարձուցի զձեռն իմ 'ի նոցանէ. և արարի զի անուն իմ
ամենևին մի պղծեսցի առաջի ազգացն՝ յորոց հանի զնոսա
յանդիման նոցա: *Եւ ես ամբարձի զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա 23
յանապատի անդ, ցրուել զնոսա ընդ ազգս, և ցանել
զնոսա ընդ գաւառս. *փոխանակ զի զիրաւունս իմ ոչ 24
արարին, և զհրամանս իմ մերժեցին, և զշաբաթս իմ
պղծեցին. և զհետ խորհրդոց հարցն իւրեանց էին աչք
նոցա: *Եւ ես ետու նոցա հրամանս անբարիս, և իրաւունս 25

դ

նիցէք զնոսա: (14) Ոսկան. Իմ մի ամենևին պղծեսցի:
(15) Ոմանք. Համբարձի զձեռն իմ: (15) Բղջմ. Զնոսա
յերկիրն զոր ետ՛՛: (17) Բղջմ. Եւ ոչ արարի զնոսա 'ի վախճ՛՛:
(18) Ոմանք. Մի խառնակիք և մի պղծիք: (21) Բղջմ. Եւ
իրաւանց իմոց ոչ զգուշ՛՛. իմ պղծէին: (23) Յօրինակին.
Զնոսա ընդ յազգս: (25) Ոմանք. Եւ զիրաւունս որով:

26 որովք ո՛չ կեցցեն ։ * Եւ պղծեցից զնս 'ի պատարագս իւ-
րեանց․ ընդ անցանել ինձ ընդ հուր որ բանայ զարգանդ,
27 զի ապականեցից զնս ։ Եւ ծանիցեն եթէ ես եմ տր ։ * Վս
այդորիկ խօսեաց ընդ տանդ Իլի, որդի մարդոյ՝
և ասասցես ցդոսա․ Այսպէս ասէ ադոնայի տր․ մին-
չև ցայսչափ բարկացուցին զիս հարքն ձեր յանցանս
28 իւրեանց զոր յանցեան առ իս ։ * Եւ տարայ զնս յեր-
կիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ նց զնա․ Եւ տեսին
անդ զամ բլուրս բարձր, և զամ ծառ վարսաւոր, և
զոհեցին անդ դիցն իւրեանց․ և կարգեցին անդ զոհս
պատարագաց իւրեանց․ և արկին զխունկս անուշու-
29 թեան իւրեանց, և նուիրեցին անդ զնուէրս իւրեանց ։ * Եւ
ասացի ցնս․ զի՛նչ է աբբամայդ այդ յոր դուք մտա-
նէք․ և կոչեցին զանուն նր աբբամա, մինչև ցայսօր ժա-
30 մանակի ։ * Վս այնորիկ ասա՛ ցտունն Իլի․ այսպէս ա-
սէ տր տր ած, եթէ յանօրէնութ հարցն ձերոց պղծիք ։
31 և զհետ գարշելեացն նց պոռնկիք․ * և 'ի պտուղս պա-
տարագացն ձերոց, և յընծայս որդւոցն ձերոց․ և 'ի
զատուցանել որդւոցն ձերոց անցանել ընդ հուր․ պղծիք
յամ խորհուրդս ձեր մինչև ցայսօր ժամանակի․ և ես
տայցեմ ձեզ պատասխանի տունդ Իլի ։ Կենդանի եմ
ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ տաց ձեզ պատասխանի ։
32 * Եւ եթէ անկցի յակիս ձեր այդ, և ոչ լիցի որպ դուք
ասէք․ եթէ եղիցուք մեք իբրև զհեթանոսս, և իբրև
33 զազգս երկրի պաշտել զփայտ՝ և զքարինս․ * Վս այ-
դորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ ոչ
հզօր ձեռամբ և բարձրացեալ բազկաւ․ և հեղեալ ցաս-
34 մամբ թագաւորեցից 'ի վերայ ձեր ։ * Եւ հանից զձեզ
յազգաց, և ընկալայց զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալ
իցէք 'ի նս, հզօր ձեռամբ և բարձրացեալ բազկաւ, և
35 հեղեալ ցասմամբ․ * Եւ ածից զձեզ յանապատ ազ-
գացն․ և դատեցից ընդ ձեզ անդ դէմ յանդիման ։
36 * Զոր օրինակ եդի դատ ընդ հարսն ձեր յանապատի
անդ՝ յորժամ հանի զնս յերկրէն եգիպտացւոց․ այն-
37 պէս դատեցայց ընդ ձեզ՝ ասէ տր տր ած ։ * Եւ ան-
ցուցից զձեզ ընդ ցպով իմով, և մուծից զձեզ ընդ
38 թուով ուխտի իմոյ ։ * Եւ որոշեցից 'ի ձէնջ զամպարիշտս

և

(26) Ոսկան․ Եւ պղծեցի զնս ։ (27) Բաղամէ․ Խօսեաց ընդ
տանդ Իլի ։ (28) Ոսկան․ Յերկիրն զոր ամբարձի․․ զամ
բլուր բարձր"։ (29) Ոմանք․ Զի՛նչ է աբբամն այդ, յոր դուք
մտայ"։ (30) Բղջէ․ Այսպէս ասէ տր ած ։ (32) Ոսկան․
Եւ ոչ լինի որպ դուք ։ (32) Ոմանք․ Մեք որպ զհեթա-
նոսս ։ (35) Բղջէ․ Ազգաց, և դատ եդից անդ ԸԵ ձեզ ։
(36) Ոմանք․ Այնպէս դատեցայց զձեզ ասէ ։

Digitized by Google

և զպատարագս․ զի ՚ի բնակութենէ նոյն հանէին զնոսա, և
յերկիրն Իսրլ. ոչ մնացին։ և ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Ած։
* Եւ դուք տուն Իսրլի՝ այսպէս ասէ Տէր Տէր Ած․ Նախ՝ 39
՚ի բաց ընկեցէք զիւրաքանչիւր զգնացս ձեր․ և ապա
թէ լսիցէք ինձ, և զանուն իմ սուրբ ոչ պղծիցէք այ-
սուհետև պատարագօք ձերովք՝ և գնացիւք ձերովք։ * զի ՚ի վերայ 40
լերին սրբոյ իմոյ, և ՚ի վր լերին բարձու Իսրլի՝ ասէ Տէր
Տէր․ անդ ծառայեսցեն ինձ ամ տունն Իսրլի ՚ի սպառ,
և անդ ընկալայց, և անդ այց արարից ընծայից ձերոց,
և զպտուղս երախայրեաց ձերոց յամ սրբութիւնս ձեր․
* ՚ի հոտ անուշից ընկալայց, հանել զձեզ ՚ի ժողովր- 41
դոց, և ընդունել զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալն էիք
՚ի նմա․ և սուրբ եղէց ՚ի ձեզ յանդիման ժողովրդոց։
* Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր, ՚ի տանել զձեզ յերկիրն 42
Իսրլի, յերկիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ զնա հարցն
ձերոց։ * և յիշեսջիք անդ զճանապարհս ձեր և զգնացս 43
ձեր, որովք պղծեցայք ՚ի նմա․ և կոծեսջիք զերեսս ձեր
՚ի վր ամ անիրաւութեցն զոր արարէք։ * Եւ ծանիջիք 44
թէ ես եմ Տէր, առնել ձեզ զայդ այնպէս․ զի մի ա-
նուն իմ պղծեսցի ըստ ճանապարհաց ձերոց չարաց․
և ըս ապականութեան գնացից ձերոց․ ասէ ադոնայի Տէր։
ԺԵ * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ․ * որդի մարդոյ՝ հաս- 45
տատեա զերեսս քո ՚ի Թեման, և հայեաց ՚ի դարոմ․ 46
և մարգարէեա ՚ի վր անտառի իշխանին Նագեբայ։ * և 47
ասասցես ցանտառն Նագեբայ․ լուր զբանս Տն․
Այսպէս ասէ Տէր Տէր Ած, ահաւասիկ ես հանից ըն-
քեզ հուր, և կերիցէ ՚ի քեզ զամ փայտ դալար և զամ
փայտ չոր, և ոչ շիջցի բոցն բորբոքեալ․ և այրեսցի
՚ի նմա ամ դէմք յարևելից մինչև ՚ի հիւսիս։ * Եւ ծա- 48
նիցէ ամ մարմին, եթէ ես Տէր վառեցի զնա՝ և ոչ շիջ-
ցի։ * Եւ ասեմ․ քաւ լիցի Տէր Տէր․ և նոքա ասեն ցիս, 49
ոչ առակս են ասացեալ և. այդ որ ասիդ։

ԳԼ․

---

(39) Բաբ․ Զիւրաքանչիւր զգնացս իւր։ (40) Ոմանք․ Ասէ Տէր Տէր Ած․ անդ։ (43) Բազումք․ Անիրաւութեանց ձերոց զոր արար"։ (44) Յօրինակի միում՝ համաձայն այլ փամօրինակի, Գրեալ՝ Գնացից իմոց, չունէրելի նշանակի․ որ և այնուհետև ասել՝ գնացից ձերոց, ըստ որում ասեն ծանիջիք ... (46) ՚Ի լուս"․ Եւ հայեաց ՚ի դերգամն․ համաձայն քաղդէաց ՚ի ճնաք"։ Ուր օրինակ մ․ ՚Ի դարոմն։ (46) Ոմանք․ Եւ մարգարէեաց ՚ի վր անտառի իշխանին դարոմայ։ (47) Ոմանք․ Ցանտառն դարոմայ․․․ այսպէս ասէ Տէր Ած․․ և կերիցէ ՚ի քեն զամ․ մինչև ցհիւսիսի։ (47) ՚Ի լուս"․ Եւ ոչ շիջցի բոցն բոցը"․ համաձայն քաղդէաց ՚Ի ճնաք"։ (49) Բազումք․ Տէր Տէր․ նոքա ասեն։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * Վն այդորիկ մար-
2 գարէա որդի մարդոյ, եւ հաստատեա զերեսս քո
'ի վր Եմի. եւ հայեսցիս 'ի սրբութիւնս նց, եւ մարգարէաս-
3 ցես 'ի վերայ երկրին Իղի, * եւ ասասցես ցերկիրն Իղի:
Այսպէս ասէ Տր Տր Ած. ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո,
եւ մերկացից զսուսերն իմ 'ի պատենից իւրոց, եւ
սատակեցից 'ի միջոյ քումմէ զանիրաւն եւ զանօրէնն:
4 * փոխանակ զի սատակեցից 'ի քէն զանիրաւն եւ զա-
նօրէնն: Վն այնորիկ ելցէ սուսերն իմ 'ի պատե-
նից իւրոց 'ի վր ամ մարմնոյ, յարեւելից մինչեւ 'ի հիւ-
5 սիս: * եւ ծանիցէ ամ մարմին թէ ես Տր մերկացի զսու-
սերն իմ 'ի պատենից իւրոց. եւ անդրէն ոչ եւս
6 դարձցի: * Եւ դու որդի մարդոյ՝ հեծեծեսջիր բե-
կանել միջովք քով, եւ հեծեծեսջիր ցաւովք յանդիման
7 նց: * եւ եղիցի թէ ասիցեն ցքեզ՝ վն էր հեծես, ասաս-
ցես՝ զի բօթ լուայ՝ եւ գալոց է. եւ բեկցին ամ սիրտք,
եւ ամ ձեռք լքցին. եւ ցամաքեսցի ամ մարմին եւ ամ
շունչ, եւ ամ երանք պղծեսցին գիջութբ. ահաւա-
8 սիկ գայ եւ եղիցի, ասէ Տր Տր Ած: * Եւ եղեւ բան Տն
9 առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ մարգարէացի եւ ասաս-
ցես. այսպէս ասէ ադոնայի Տր. եւ ասասցես, սուր
10 սուր՝ սրեաց եւ զայրացիր, * զի սպանցես զսպանումն.
սրեաց՝ ջնջել լեր. պատրաստեաց 'ի հարուածս, կատա-
րեա. արհամարհեա. որդեակ իմ. յապականեա զամ ծառ:
11 * եւ ետ զնա 'ի պատրաստ, ունել 'ի ձեռին իւրում:
սրեցաւ պատրաստեալ է սուրն տալ 'ի ձեռս կոտորչի:
12 * Զայն ած, ճիչ բարձ որդի մարդոյ. զի եկն՝ եհաս
այն 'ի վր ժողովրդեան իմոյ, եւ 'ի վր իշխանացն Իղի:
պանդուխտք եղիցին, քանզի եհաս սուրն 'ի վր ժո-
ղովրդեան իմոյ: Վն այնորիկ ծափս հար ձեռամբ քով.
13 * զի արդարացաւ. եւ զինչ է, ապրեսցի ազգն. ոչ ե-
14 ղիցի՝ ասէ Տր Տր: * Եւ դու որդի մարդոյ մարգա-
րէաց, ծափս հար ձեռամբ. կրկնեա զսուրն, զի եր-
րորդ սուրն վիրաւորաց է. սուր վիրաւորացն սաստ-
կաց

Գլ. ԻԱ. (4) Օրինակ. Վն այսորիկ ելցէ... մինչեւ ցհիւսիս: (5) Օրինակ. Թէ ես եմ Տր. մերկա"... եւ անդրէն ոչ եւս: (6) Բնագիր. Մէջովք քով: (7) Օրինակ. Թէ ասասցեն ցքեզ... եւ ասասցես՝ զի: (7) 'Ի լուր". 'Ի ՀՐ. ամ երանք ապա". Նշանակէ, յամ ծնգաց ելցէ ջուր: զնոյն եւ օրինակ նշանակէ՝ յաւելուած 'ի վերայ՝ սիրտ. այսինքն. բայց օրինակաւն: (11) Օրինակ. Եւ ետ պատրաստ ունել զնա 'ի ձեռին իւ": (14) Օրինակ. Զի երկրորդ սուրն վի"... եւ զարհուրեց-

Digitized by Google

կացեալ է. եւ զարհուրեցուցէ զնոսա, * զի լքցին 15
սիրտք իւրեանց. բազմասցին տկարացեալքն յամ դը-
րունս նց, զի մատնեցան ՚ի սպանումն սրոյ. գեղեց-
կացաւ ՚ի փայլելն, պատրաստեալ եղեւ ՚ի սպանումն: * Շըր- 16
ջեաց յածեաց սրեաց յաջմէ եւ յահեկէ. զի ուր քո ե-
րեսք զարթիցեն, * եւ ես անգ ծափս հարից, եւ կայթե- 17
ցից, եւ արձակեցից զբարկութիւն իմ. Ես Տր խօսեցայ:
ԺԲ * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ: * Եւ դու որդի մար- 18
դոյ՝ պատրաստեա դու քեզ երկուս ճանապարհս, մտա- 19
նել սրոյ արքային բաբելացւոց. զի ՚ի միոջէ աշխարհէ
ելցեն երկու առաջք, եւ ձեռնպատրաստս՝ ել ՚ի գլուխ
ճանապարհի քաղաքին: * Իսկզբան ճանապարհին կար- 20
գեսցես. եւ դու պատրաստեա եւ յարդարեա ճանապարհ
մտանել սրոյն ընդ Ռաբաթ որդւոցն ամոնայ ՚ի վր
Հրէաստանի եւ ՚ի վր Եմի ՚ի մէջ նորա: * Զի եկեսցէ 21
կացցէ արքայն բաբելացւոց ՚ի վր հին ճանապարհին,
՚ի գլուխ երկուց ճանապարհաց, հմայս հմայել՝ գա-
ւազանս ընկենուլ. հարցումն հարցանել ՚ի դրօշելոց,
լերդահմայս լինել: * Ընդ աջմէ իւրմէ ելցեն նմա հմայքն 22
՚ի վերայ Եմի, արկանել պատնէշ, բերանալիր գոչել,
բարձրացուցանել զձայն աղաղակի. արկանել խեց ՚ի
վր դրանց նր, եւ արկանել հող եւ շինել նետակալս:
* Եւ նա նց այնպէս թուեսցի՝ որ հմայեսցէ առ հմայս 23
առաջի նց, եւ եւթներորդեսցէ նոցա եւթներորդս. եւ
նա յուշ արասցէ զանիրաւութիւն նց յիշել: * Վասն 24
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տր Ած. փոխանակ զի յուշ
արարէք զանիրաւութիւն ձեր, ՚ի յայտնել ամբարշտու-
թեցն ձերոց, յերեւել մեղացն ձերոց՝ յամ ամբարշտու-
թիւս ձեր եւ ՚ի գնացս ձեր. փոխանակ զի դուք յիշէին
յիշեցուցէք, ՚ի նոսին առաջակալջիք: * Եւ դու պիղծ 25
եւ անօրէն իշխանդ Իէլի, որոյ եկեալ է օր վախճանի ՚ի
ժամանակի անիրաւութեան: * Այսպէս ասէ Տէր Տր. 26
՚ի բաց առ ՚ի քէն զխոյրդ, եւ հան զպսակդ. զի այդ՝
ոչ այդպէս վճարեսցի. խոնարհեցուցեր զբարձրա-
ցեալն, եւ բարձրացուցեր զխոնարհեալն: * Անգ՝ անի- 27
րաւ

ցուցանես զնս: (15) Ոմանք. ՚Ի սպանումն. սրոյ գեղեցկ": Որ ոմանք. Զի մատնեցան ՚ի սրումն սրոյ: (17) Ոսկան. Եւ արձակեցից զբարկութիւն իմ. Ես Տր: (19) ՚Ի բազում օրինակ. Եւ դու որդի մարդ": (19) Ոմանք. Եւ ձեռն պատրաստեալ ՚ի գլուխ ճա": (20) Ոսկան. Պատրաստեա եւ յորդորեա ճանապարհ: (21) Ոսկան. Գաւազանս ընկենուլ: (24) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս.. ՚ի յերեւել մեղաց ձե": (26) Բզմ. Զի ոչ այդպէս վճարեսցի.. եւ բարձրացուցեր զխոնարհն: (27) Օրինակ մի. Եկեսցէ.

Digitized by Google

թագաւորութեան յանիրաւութեանց վերայ եդից զնա. և այդ՝
ոչ այդպէս եղիցի, մինչև եկեսցէ որում անկն է, և
տաց 'ի ձեռս նորա:

28 Առ որդիսն Ամոնայ: * Եւ դու որդի մարդոյ՝ մարգա-
րէացի՛ր և ասասցես. այսպէս ասէ Տէր Տէր Աստուած ցորդիսն
Ամոնայ. և վասն նախատանացն նոցա ասասցես. սուր՝
սուր հանեալ 'ի սպանումն, սրեցեալ 'ի վախճան:
29 * Զարթի՛ր զի փայլեսցես առաջեամբ նանրութեան, և 'ի
հանգչել հմայս ստութեան. մատնել զնա քեզ, 'ի պարանոցս
վիրաւորացն անօրինացն, որոց եկեալ հասեալ է օր
30 վախճանի 'ի ժամանակի անիրաւութեան: * Դարձ անդ-
րէն, մի՛ ասեն լուծանիր 'ի տեղւոջ յորում ծնեալդ
31 ես. անդրէն յերկրին քում դատեցայց զքեզ: * Եւ հե-
ղից 'ի վերայ քո զբարկութիւն իմ. հրով բարկութեան իմոյ
փչեցից 'ի քեզ, և մատնեցից զքեզ 'ի ձեռս արանց բար-
32 բարոսաց՝ որ գործեն զապականութիւն: * Եւ եղիցես
կերակուր հրոյ, և արիւն քո եղիցի 'ի մէջ երկրի քոյ,
և յիշատակ քո մի՛ գտցի. զի ես Տէր խօսեցայ:

ԳԼ. ԻԲ.

Առ որդիսն Իսրայէլի:

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ: * Եւ դու որդի
2 մարդոյ, եթէ դատեսցես՝ դատեսցե՞ս զքաղաքն ա-
3 րեանց. * և խայտառակեսցես զնա զամենայն անօրէնութիւնս նորա՝
և ասասցես. Այսպէս ասէ Տէր Տէր Աստուած. ո՛վ քաղաք որ
հեղու զարիւն 'ի մէջի իւրում, 'ի հասանել ժամանա-
կի իւրոյ. և խորհի խորհուրդ զանձնէ՝ պղծել զանձն
4 իւր * յարիւնս նոցա: Զոր հեղեր՝ թանթանեցար, և 'ի
խորհուրդսն քո զոր խորհեցար՝ պղծեցար, և մերձե-
ցուցեր զաւուրս քո, և ածեր զժամանակ ամաց քոց:
Վասն այնորիկ ետու զքեզ 'ի նախատինս ազգաց, և
5 յայպն ամենայն աշխարհաց: * որ մօտ 'ի քեզ էին՝ և հեռի
'ի քէն, այպանեսցեն զքեզ՝ և ասասցեն, թէ անուա-
նիդ 'ի պղծութիւն մատնեցար. քանզի յաճախեցեր զա-
6 նօրէնութիւնս: * Ահաւասիկ առաջնորդք տանդ Իսրայէլի,
իւրաքանչիւր ընդ մերձաւորս ազգի իւրեանց խառ-
7 նակէին 'ի քեզ՝ զի հեղցեն արիւն: * զհայր և զմայր
ա-

րում անկն է: (28) 'Ի բազմ. օրին. Վերնագիր. Առ որդիսն
ամոնայ: (28) Ոմանք. Եւ ասասցես. սուր: (30) 'Ի
լուս". Անդրէն յերկրին քում. համաձայն ոմանց 'ի բնաբ":
Գլ. իբ. (2) Ոմանք. Եթէ դատեսցիս դատես": (4) Ո-
մանք. Յարիւնս նց զոր հեղեր: (5) Օրինակ մի. Քանզի
յաճախեցեր զանօրէնութիւնս:

Digitized by Google

[illegible]

ձուլեսցի արծաթ ՚ի մէջ բովոյ, այնպէս ձուլեսջիք ՚ի
մէջ դորա։ և ծանիջիք, թէ ես եմ Տէր որ հեղի զբարկութիւն
իմ ՚ի վերայ ձեր։
23 * Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։ * որդի մարդոյ ա- Ի
24 սա ցդա. Դու՝ այն երկիր ես որ ոչ թանաս. և ոչ եկն
25 անձրև ՚ի վերայ քո յաւուր բարկութեան։ * որոյ իշխանք
իւր ՚ի մէջ իւրում իբրև զառիւծ գոչէին յափշտա-
կել զյափշտակութիւնս. ուտէին զանձինս ամենեցուն բռնու-
նութեամբ, և առնուին զպատիւս անիրաւութեամբ. և բազմա-
26 ցան այրիք ՚ի մէջ քո։ * Եւ քահանայք նորա անար-
գէին զօրէնս իմ և պղծէին զսրբութիւնս իմ. և զսուրբն
՚ի պղծոյն ոչ որոշէին, և զպատուականն յանարգէ ան-
անի ոչ զատուցանէին. և ՚ի շաբաթուց իմոց ծածկէին
զաչս իւրեանց, և զշաբաթս իմ պղծէին ՚ի մէջ նոցա։
27 * Իշխանք նորա ՚ի մէջ նորա իբրև գայլք յափշտակողք.
յափշտակել յափշտակութիւնս, հեղուլ զարիւնս. կորու-
28 սանել զանձինս, զի ագահութեան յոյժ առասցեն։ * Եւ
մարգարէք նորա՝ որ ծեփէին զնոսա անկցին. որք տեսա-
նէին ունայնս. ըղձային նոցա սուտս, և ասէին՝ այսպէս
29 ասէ Ադոնայի Տէր. և Տէր ոչ խօսեցաւ։ * զժողովուրդ
երկրին առաւելեցուցանէին անիրաւութեամբ, և յափշտա-
կէին յափշտակութիւնս. զաղքատն և զտնանկին բռնադա-
30 տէին, ընդ պանդխտին իրաւանց ոչ գնային։ * Եւ
խնդրեցի ՚ի նոցանէ այր մի որ ուղիղ գնայցէ, և կայցէ
առաջի իմ միջնորդ ՚ի ժամանակի բարկութեան, զի մի
31 ջնջեցից զնա, և ոչ գտի։ * և հեղի ՚ի վերայ նոցա զբարկութիւն
իմ հրով բարկութեան իմոյ կատարել ՚ի նոսա. ըստ Ճանա-
պարհաց նոցա ետու ՚ի գլուխս նոցա ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ։ * Որդի մարդոյ. ԻԱ
2 կանայք երկու էին՝ դստերք միոյ մօր. * և պոռնկե-
3 ցան յեգիպտոս ՚ի մանկութեան իւրեանց. անդ անկան
ստինք իւրեանց. անդ արկան ՚ի կուսութենէ իւրեանց։
4 * Անուն զաւերին երիցու Ոողա, և քեռ նորա Ոողիբա։
և

(24) Բ. Ձեռ. Յաւուր բարկութեան։ (25) Ոմանք. Գոչէին յափ-
շտակել յափշ՛՛.. և բազմանայր այ՛՛։ (26) Ոսկան. Քահա-
նայքն որք անարգէին զօրէնս. և։ (27) Բ. Ձեռ. Որք գայլք
յափշ՛՛.. հեղուլ զարիւն։ (28) Ոմանք. Որ ծեփէին զնա
.. տեսանէին զսուտ, ըղձանային ՚ի նոսա նոցա. և
ասէին, այսպէս։ (29) Ոմանք յաւելուն. Ընդ փոխանկին և
ընդ պանդխտ՛՛։ (31) Ոմանք. Եւ հեղի ՚ի վերայ նոցա զբար՛՛։
(31) Ոսկան. Զնոցա՝ ետու նոցա ՚ի գլուխս նոցա։
ԳԼ. ԻԳ. (3) Ոմանք. Եւ անդ անկան ՚ի կուսութենէ։ (4) Ո-

Digitized by Google

և եղեն ինձ՝ և ծնան ուստերս և դստերս, և անուանք նոցա
անուն Շամրին Ոոլա, և Երուսաղեմի Ոոլիբա: *Եւ պոռնկե-
ցաւ Ոոլայն յինէն. և արձակեցաւ զհետ իւր սիրելեաց հո-
մանեաց իւրոց, յաստրեստանեայսն որ մերձ էին առ
նա. *'Ի զգեցեալս հերս և կարմիրս, յիշխանս և 'ի զօ- 6
րագլուխս, յերիտասարդս, յընտրեալս յամենեսեան, 'ի
սպառազէնս 'ի հեծեալս յերիվարս: *Եւ տարածեաց 7
զպոռնկութիւն առ նա, առ ամենայն ընտրեալս որդւոցն աս-
րեստանեայց. և առ ամենեսեան զորոց շրջագայէր զհետ, և ամ
խորհրդովք իւրովք՝ և պղծեցաւ: *Եւ զպոռնկութիւն 8
իւր յերկրէն Եգիպտացւոց ոչ եթող. զի ընդ նմա ննջէին
'ի մանկութեան իւրում. և նոքա արկին զնա 'ի կասկած,
և հեղին 'ի վերայ նորա զպոռնկութիւն իւրեանց: *Վասն այսո- 9
րիկ մատնեցից զնա 'ի ձեռս հոմանեաց իւրեանց, 'ի
ձեռս որդւոցն աստրեստանեայց զորոց զհետ երթայր:
*Նոքա յայտնեցին զխայտառակութիւն նորա. զուստերս և 10
զդստերս նորա առին, և զնա սրով սպանին: և եղև խօսք
կանանց, և խնդրեցին վրէժ 'ի նմանէ 'ի դստերս իւր:
*Եւ ետես քոյր նորա Ոոլիբա. և ապականեաց զանձն իւր զոլ- 11
արձակութիւն ատարկանութեան իւրոյ քան զնորայն. և զը-
պոռնկութիւն իւր քան զպոռնկութիւն քեռ իւրոյ: *Զի զ- 12
գաւ զհետ որդւոցն աստրեստանեայց. իշխանաց և զօ-
րավարաց, որ մերձ էին առ նա, զգեցելոց հանդերձս
ծիրանիս ազնուականս. զարդարեալս հեծելոց յերի-
վարս, երիտասարդաց՝ ընտրելոց ամենեցուն: *Եւ 13
տեսի զի պղծեցաւ՝ և միաճանապարհ էր երկոցունց:
*Եւ յաւել 'ի պոռնկութիւնս իւր. և ետես արս նկա- 14
րեալս յորմս պատկերս քաղդէացւոց՝ նկարեալս գու-
նով 'ի ներկարս. *ածեալ պէսպէս կամարս ընդ մէջ իւ- 15
րեանց, և խոյրս ներկեալս 'ի գլուխս իւրեանց. երփն
երփն հարկանէր յամենեցունց 'ի նմանութեան որդւոց
քաղդէացւոց՝ յերկրէն քաղդէացւոց՝ յաշխարհէն իւ-
րեանց: *Եւ ակն եդ նոցա հայեցուածովք աչաց իւ- 16
րեանց. և առաքեաց հրեշտակս առ նոսա յերկիրն քաղ-
դէացւոց

սկան. Եւ անուանք նոցա. անուն: (5)(6) Ոսկան. Աւ-
նա: Զգեցեալ հերս..յընտրեալս զամենեսեան: (6) Ո-
սկան. Հերս և 'ի կարմիրս..յընտրեալս ամենեքին: (7) Ո-
սկան. Որդւոցն աստրեստանեայս: (9) Ոսկան. Մատնե-
ցի զնա 'ի ձեռս: (9) Այլ. 'ի ձեռս հոմանեաց իւրոց:
(10) Ոսկան. Եւ եղեն խօսք կանանց: (13) Բազումք. Եւ
տեսի զի պղծեցաւ, և մի: (14) Բազ. Նկարեալ գու-
'ի ներկարու: (15) Ոսկան. Եւ երփն երփն..յերկիրն քաղ-
դէացւոց յաշխարհին իւրեանց: (16) Բազումք. Եւ ակն
եդ նոցա..աչաց իւրոց:

17 դէացւոց: * Եւ եկին առ նա որդիքն բաբելացւոց յան-
կողինս օթի, եւ պղծեցին զնա ՚ի պոռնկութեան իւրեանց.
եւ պղծեցաւ ընդ նս, եւ յափրացաւ անձն նր ՚ի նցանէ:
18 * Եւ յայտնեաց զպոռնկութիւն իւր, եւ առակեաց զամօթ
իւր: Եւ մեկնեցաւ անձն իմ ՚ի նմանէ. որպէս եւ մեկնե-
19 ցաւ անձն իմ ՚ի քերմէ նր: * Եւ յաճախեցեր զպոռն-
կութիւն քո յիշեցուցանել զաւուրս մանկութեան քոյ յորս
20 պոռնկէիրն յեգիպտոս: * Եւ արձակեցեր զանձն քո առ
21 քաղդէացիսն՝ յիշանդամս եւ ՚ի ձիանդամս: * Եւ մայց ա-
րարից անօրէնութիւն մանկութեան քոյ՝ զոր գործէիրն յերկ-
րին եգիպտացւոց յօթեվանս քո. ուր անկանէ ստինք
22 քո եւ լուծաւ կուսութիւն քո: * Վն այնորիկ Ողիբա՝
այսպէս ասէ ադոնայի տէր. Ահաւասիկ ես յարուցից
՚ի վր քո զհոմանիսն յորոց յափրացաւ անձն քո, եւ ա-
23 ծից պատեցից զնս զքեւ * զորդիսն բաբելացւոց, եւ
զամ քաղդէացիսն, զփակուդ եւ զսուէ եւ զկուէ, եւ զամ
որդիսն ասորեստանեայց ընդ նս. զերիտասարդս ըն-
տիրս, զիշխանս, զզօրավարս, զպատուականս զանուա-
24 նիս՝ զհեծեալս յերիվարս: * Ամենեքին եկեսցեն ՚ի
վր քո ՚ի հիւսիսոյ. կառք եւ անիւք ազգաց բազմութեան,
ասպարաւորութիւնք եւ վահանաւորք. եւ արկցեն շուրջ զքեւ
պահ. եւ տաց առաջի երեսաց նց դատաստանս, եւ խորհր-
25 դեսցեն ՚ի քեզ մորէժս դատաստանօք իւրեանց: * Եւ
տաց զնախանձ իմ ՚ի քեզ. եւ արասցեն ընդ քեզ ըստ
բարկութեան սրտմտութեան իմոյ. եւ զունչս եւ զականջս քո
կտրեսցեն. եւ զմնացորդս քո սրով կոտորեսցեն, եւ զուս-
տերս քո եւ զդստերս քո առցեն, եւ զմնացորդս քո հրով
26 սատակեսցեն: * Եւ մերկասցեն ՚ի քէն զհանդերձս քո,
27 եւ առցեն զզարդ պարծանաց քոց: * Եւ դարձուցից
զամպարշտութիւնս քո ՚ի քէն, եւ զպոռնկութիւնս քո որ
յերկրէն եգիպտացւոց. եւ ոչ ամբառնայցես զաչս քո
28 ՚ի նս, եւ ոչ եւս յիշեսցես զեգիպտոս: * Վն այդորիկ
այս-

---

(18) ՚Ի բազումս պակասի. Որպէս եւ մեկնեցաւ անձն իմ ՚ի քե-
ռէ նորա: (20) Յօրինակին Եւ ձիանդամս: (21) Ոմանք.
Յերկիրն եգիպտացւոց: (22) Բազումք. Վն այդորիկ
.. այսպէս ասէ տէր տէր. ահաւադիկ ես յա": (23) Ոմանք.
Եւ զորդիսն բաբելացւոց եւ զամենայն քաղդէացւոց:
(23) Յօրինակին. Քաղդէացիսն, զփակուդ՝ եւ զսուէ,
եւ զկուէ: (25) ՚Ի լուսա". Եւ արասցեն ՚ի քեզ ըստ. հա-
մաձայն ոմանց ՚ի բնաբ": (25) ՚Ի լուսա". Սրով սատակեսցեն.
համաձայն ոմանց ՚ի բնաբ": (25) Առ ոմանս պակասի. Եւ
զմնացորդս քո սրով կոտորեսցեն, եւ զուստերս քո եւ զդստերս քո
առցեն, եւ զմնացորդս քո հրով սա": (27) Ոմանք. Զամպարշ-
տութիւնս քո ՚ի քէն .. որ յերկրէն եգիպտացւոց: (28) Ո-

Digitized by Google

այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես մատնեցից ըզ-
քեզ 'ի ձեռս անօրինաց յորոց յարփեցաւ անձն քո 'ի
նոցանէ: *և գնասցեն ընդ քեզ ատելութբ, և առցեն
զամ վաստակս քո և զերկս քո. և եղիցես մերկ և խայ-
տառակեալ. և յայտնեսցի անօթ պոռնկութե քոյ. ամ-
պարշտութին քո և պոռնկութի քո *արարին քեզ զայդ. 30
'ի պոռնկելն քում զհետ ազգաց, ուր պղծեցեր 'ի խոր-
հուրդս նց: *զճանապարհս քեռ քո գնացեր. և տաց 31
զբաժակ նորա 'ի ձեռս քո: *Այսպէս ասէ Տէր Տէր. 32
զբաժակն քեռ քո արբցես, զխորն և զլայնն. *և եղի-
ցես 'ի ծաղր և 'ի կատականս, յաճախել կատարել զար-
բեցութի: *և լցցիս լրմամբ: զբաժակն ապականու- 33
թե, զբաժակն քեռ քո Շամրնի, *արբցես՝ և քամես- 34
ցես. և զհերս քո խզեսցես, և զստինս քո կոծեսցես:
և զտօնս քո և զամսագլուխս քո դարձուցից 'ի քէն. զի
ես խօսեցայ՝ ասէ ադոնայի Տէր: *Վս այդորիկ այս- 35
պէս ասէ ադոնայի Տէր. փոխանակ զի մոռացար զիս,
և ընկեցեր զիս զկնի մարմնոյ քոյ. և դու ընկալ զամ-
պարշտութիւնս քո և զպոռնկութիւնս քո: *Եւ ասէ ցիս 36
Տէր. որդի մարդոյ, եթէ դատեսցես զոողայն և զոողի-
բայն, և պատմեսցես նց զանօրէնութիս իւրեանց: *զի 37
շնացան՝ և արիւն է 'ի ձեռս նց և 'ի խորհուրդս նց:
շնային՝ և զորդիս իւրեանց զոր ինձ ծնան՝ ածէին ըն-
բոցով: *Մինչ ցայսչափ ևս արարին ինձ. զի զսրբու- 38
թիս իմ պղծէին 'ի նմին աւուր, և զշաբաթս իմ ապա-
կանէին՝ *'ի զոհել նոցա զորդիս իւրեանց կռոցն իւ- 39
րեանց: և մտանէին 'ի նմին աւուր 'ի սրբութիս իմ և
պղծէին զնոսա. և այսպէս առնէին 'ի մէջ տան իմոյ:
*Զի և արանց եկելոց 'ի հեռաստանէ, առ որս հրեշ- 40
տակս արձակէին. իսկ և իսկ եկին գային, 'ի բաղանիս
մտանէիր. 'ի ծարիր և 'ի սնդոյր շպարէիր. և զարդա-
րէիր զարդու, *և նստէիր 'ի գահոյս զարդարեալս: 41
և

Նոյն. Ահաւասիկ ես մատ'': (28) Բազումք. Անօրինաց քոց յորոց յարփրացաւ. կամ, յարփրեցաւ անձն քո 'ի նոցանէն: (32) Ոմանք. Յաճախել և կատարել: (33) 'Ի լուս''. Եւ լցցիս լրմամբ: (33) Ոմանք. Զբաժակն ապականութե: (35) Ոմանք. Եւ դու ընկալար զամբար'': (35) 'Ի լուս''. Ընկալ զամբարշտութիւնս քո: (37) Բազումք. Եւ խորհուրդք նց շնային: (38) Բզմք. Մինչ այնչափ արարին ևս ինձ: (38) 'Ի լուս''. Պղծէին և 'ի նմին աւուր: (40) Ոմանք. Առ որ հրեշտակս արձակէին, իսկ եկին գային: (40) Եբրա. օրինակք համաձայնք եւթանց. Եւ 'ի սնդոյր պաշարէիր: (41) Բզմք. Յօրինեալ գահէիր առաջի քո. և:

Եւ անկողին յօրինեալ՝ եւ գնէիր առաջի. եւ զխունկս իմ եւ
42 զիւղն ածանէիր՝ եւ ուրախ լինէիր ընդ նմա: * Եւ ի ձայն
աղուեսասակութեանց նուագէին: Եւ առ այն արամբք;
այլեւս բազմութեան արանց գինեմոլաց եկելոց յանապա-
տէ, տային ապարանջանս ի ձեռս նց եւ պսակ պար-
43 ծանաց ի գլուխս նց: * Եւ ասացի՝ թէ ոչ շնացի ընդ
44 նմա զգործ պոռնկութ. եւ նա պոռնկէր: * Եւ մտանէին
առ նա՝ որպէս մտանիցեն առ կին պոռնիկ. նոյնպէս մտա-
նէին առ Ողողա եւ առ Ողիբայն՝ գործել զանօրէնու-
45 թիւն: * Եւ արք արդարք էին նոքա, եւ խնդրեսցեն վրէ-
ժս ի նոցանէ, զդէպս շնացելոց եւ զդէպս արեանց.
46 զի շնացօղք էին, եւ արիւն ի ձեռս նց: * Զի՝ այսպէս
ասէ Տր Տր, ած ի վր զոր՝ եւ տուր զնոսա խռովութիւն եւ
47 յափշտակութիւն: * Եւ քարաձիգ լիցի ի նմա քարամբք զօ-
րաց, եւ խոցոտեսցեն զնոսա սրովք նց. ուստերս նց եւ դստե-
րս կոտորեսցեն, եւ զտունս նոցա հրձիգ արասցեն:
48 * Եւ դարձուցից զամպարշտութիւն յերկրէ. եւ խրա-
տեսցին ամ կանայք, եւ ոչ եւս արասցեն ըստ ամպարշ-
49 տութեան նց: * Եւ տացի ամպարշտութիւն ձեր ի վերայ
ձեր, եւ զմեղս խորհրդոց ձերոց ընկալջիք: Եւ ծանիջիք
թէ ես եմ Տր Տր:

ԳԼ. ԻԴ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ յամին իններորդի, յամսեանն ԻԲ
2 տասներորդի, որ օր տասն էր ամսոյն: * Եւ աս-
ացէ՝ որդի մարդոյ, գրեա զաւ քեզ զանուն աւուրն, յոր-
3 մէ հեծաւ եհաս արքայն Բաբելացւոց ի վր Եմի: * Յորե
յայնմանէ առակեսցես տանն դառնացողաց զառակս
զայս, եւ ասասցես ցնա. Այսպէս ասէ Տր Տր. կացո՛
4 զկաթսայդ, կացո՛ եւ արկցես ի դմա ջուր: * Եւ գիցես
զանդամանիթեւդ, զամ յօշուած գեղեցիկ, զազդր՝ եւ
5 զթիկն, քանցեալ յոսկերաց. * առեալ յոչխարս ընտիր
անասնոց. եւ զոսկերսն ի ներքոյ կաթսային այրեսջիք:
եռաց՝ զեռալ՝ քանզի եռայց, եփեցան ոսկերքն ի միջի
նց:

(42) Ոմանք. Եւ ձայնս արուեստաս": (43) Ոմանք. Թէ ոչ շնացեա ընդ նմա: (45) Ոմանք. Վրէժ շնացելոյ: (46) Ոմանք. Ած ի վր նց զօր: (47) Ոմանք. Եւ դստերս նց կոտոր": (48) Յօրինակին. Եւ խրատեսցին ամ կանայք: (49) Բզմ յաւելուն. Եւ ըստ մեղաց խորհրդոց: (49) Ոմանք. խորհրդոց ձերոց պատուէջիք. եւ ծանիջիք:
Գլ. ԻԴ. (2) Ոմանք. Քեզ զանուանուրն, յորմէ յորմէ հեծաւ եհաս: (3) Ոմանք. Տանն դառնացողի.. եւ արկցես ի դա ջուր: (4) Ոմանք. Եւ դիցես ի դմա զանդամսն": (5) Բզմք. Ոսկերքն ի միջի նր:

նց ։ * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Վա՜յ
քաղաքդ արեանց, կաթսայ լի ժանգով. եւ ժանգն ի նմա-
նէ ոչ պարզեցաւ. անդամ անդամ եհան ի նմանէ, եւ
վիճակ ոչ անկաւ ի վր նր ։ * Զի արիւն նր ի մէջ նր
է. ի սալայքարի վր եդի զնա, եւ ոչ հեղի զնա յերկիր
ծածկել զնա հողով ։ * Մինչեւ ելցէ սրտմտութիւն իմ ի
վրէժխնդրութիւն պահանջել զվրէժս. եւ ետու զարիւ-
նն ի վր սալայքարին զի մի ծածկեսցի ։ * Վն այսորի-
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր՝ վա՜յ քաղաքդ արեանց. եւ
ես զփայտն բազմացուցից, եւ յաճախեցից * զխանձողն.
եւ հուր բորբոքեցից զի միսն հալեսցի, եւ արգանակն
նուազեսցի, եւ ոսկերքն փխրեսցին, * եւ կացցէ ի վե-
կայծականց իւրոց ։ Բորբոքեցաւ զի վառեսցի լեզցի,
եւ պղինձ նր հալեսցի, եւ ի մէջ նր պղծութիւն նր. եւ
պակասեսցի ժանգ նր. * եւ նուաստասցի ժանգ նր, եւ մի
ելցէ ի միջոյ նորա բազում ժանգ նր. եւ յամօթ լիցի
ժանգ նր պղծութբ արգահատակին ։ * փոխանակ զի պղծ-
ծեիր դու, եւ ոչ սրբեսցիս ի պղծութե քումմէ ։ եւ զինչ
իցէ զի ոչ սրբեսցի առակաւքն, մինչեւ կատարեցից զսրտ-
մտութիւն իմ ի նմա ։ * Ես Տէր խօսեցայ, եւ եկեսցէ եւ
արարից՝ եւ ոչ խորշեցայց, եւ ոչ ողորմեցայց, եւ ոչ մխ-
թարեցայց. այլ ըստ ճանապարհաց քոց՝ եւ ըստ գնա-
ցից քոց դատեցայց զքեզ, ասէ Ադոնայի Տէր ։ Վան
այսորիկ ես դատեցայց զքեզ ըստ արեանց քոց. եւ ըստ
խորհրդոց քոց դատեցայց զքեզ պղծեալդ եւ անուանար-
որ յաճախեցեր ի դառնութիւնս ։

ԻԴ * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * Որդի մարդոյ, ա-
հաւասիկ ես բառնամ ի քէն զցանկալի աչաց քոց պա-
տերազմաւ, եւ ոչ կոծեսցես, եւ ոչ լայցես, եւ ոչ եկես-
ցէ արտասուք ի քեզ ։ * Զի հեծութիւն արեան միջոյ եւ այս
է, եւ ոչ հիւսեսցին զհերք քո, եւ կօշիկք քո ոտքն յոտս
քո. եւ մի մխիթարեսցիս ի շրթանց նց, եւ զհաց արանց
մի կերիցես ։ * Եւ խօսեցայ ժողովրդեանն ընդ առաւ-
օտս, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր ։ եւ մեռաւ կինն իմ յե-
րեկորեայ. եւ արարի ընդ առաւօտն որպէս հրամայեցաւ
ինձ ։

---

(6) Ոմանք. Վն այսորիկ այսպէս ։ (7) Ոմանք. Արիւն նր ի մէջ նր է.. ծածկել հողով ։ (9)(10) Բազումք. Զփայտն յաճախեցից զխանձողն բազմացուցից. հուր բորբո՛՛ ։ (10) Ոմանք. Եւ ոսկերքն փշրեսցին ։ (12) Ոմանք. Նուազեսցի ժանգ նր ։ (13) Բազումք. Իցէ եթէ ոչ սրբեսցի ։ (13) Ի լուս՛՛. Ոչ սրբեսցի. համաձայն ամենից ։ (16) Ոմանք. Եւ ոչ ելցէ արտասուք ։ (17) Ոմանք. Կօշիկք քո անդրքն յոտս.. առնանց մի ուտիցես ։ (18) Բազումք. Եւ խօսեցայ ընդ ժողով՛՛ ։ (18) Ոմանք. Ընդ առաւօտս որպէս հրամայեաց ինձ ։

Digitized by Google

19 թեմ ։ * Եւ ասէ ցիս ժողովուրդն. ոչ պատմես մեզ՝ զի՞նչ
20 է այդ զոր գործես ։ * Եւ ասեմ ցնա. բան տն եղև առ
21 իս՝ և ասէ. * Ասա ցտունդ Իղի, այսպէս ասէ Տր տր.
Ահաւասիկ ես պղծեցից զսրբութիւնս իմ, զհպարտութիւն զօ-
րութեան ձերոյ, զցանկալիս աչաց ձերոց, և յորս խնայեն
անձինք ձեր. ուստերքն ձեր և դստերք ձեր որ ի ձենջ
22 մնացեալ են՝ ի սուր անկցին ։ * Եւ արասջիք նմին պէս
զոր ես արարի. ի բերանոյ նոցա մի մխիթարեսջիք, և
23 զհաց արանց ոչ ուտիցէք ։ * Եւ վարսք ձեր ի վր գլխոց
ձերոց, և կօշիկք ձեր յոտս ձեր ։ ոչ կոծեսջիք, և ոչ
լայցէք. և հալեսջիք յանիրաւութիւնս ձեր, և ոչ մխիթա-
24 րեսցէ իւրաքանչիւրոք զեղբայր իւր ։ * Եւ եղիցի ձեզ
Եզեկիէլ ի նշան. ըստ ամի զոր ինչ արար, արասջիք
յորժամ հասանիցէ այդ ։ և ծանիջիք թէ ես եմ Ադով-
25 նայի տր ։ * Եւ դու որդի մարդոյ, ոչ ապաքէն յաւուր
յայնմիկ յորժամ բարձից ի նոցանէ զզօրութիւն նց, և
զհպարտութիւն պարծանաց նց, և զցանկալիս աչաց նց,
և զհպարտութիւն անձանց նց, զուստերս և զդստերս նց ։
26 * յաւուրն յայնմիկ գայցէ ապրեալն առ քեզ՝ տալ գոյժ
27 յականջս քո ։ * Յաւուր յայնմիկ բացցի բերան քո առ
ապրեալն. խօսեսցիս և մի ևս համրասցիս, և եղիցիս
նց ի նշան ։ և ծանիցեն եթէ ես եմ տր ։

Գլ. ԻԵ.

Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ ։

1 Եւ եղև բան տն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ՝ ԻԴ
2 հաստատեա զերեսս քո ի վր որդւոցն Ամոնայ.
3 մարգարեսցես ի վր նց. * և ասասցես ցորդիսն Ամով-
նայ. լուարուք զպատգամս Ադոնայի տն ։ Այսպէս
ասէ Ադոնայի տր. փոխանակ զի ուրախ եղերուք ի
վր սրբութեանց իմոց որ պղծեցան, և ի վր երկրին Իղի
որ ապականեցաւ, և ի վր տանն յուդայ որ գնաց ի
4 գերութիւն ։ * Վն այնորիկ ահաւասիկ ես մատնեմ ըզ-
ձեզ որդւոցն կեդեմայ ի ժառանգութիւն, և բնակեսցեն
մե-

---

(21) Ոմանք. Եւ պղծեցից զսրբութիւն . . . և յոր խնայեսցեն
անձն" . . . և դստերքն որ ի ձենջ մնացեալ էին ի ։ (22) Ո-
մանք. Եւ արասջիք սոյնպէս ։ (22) Յօրինակին պակասէր.
Ի բերանոյ նց մի մխիթարեսջիք ։ Այլ բազումք. մի մխի-
թարեսջիք ։ (24) Օրինակ մ. Եւ եղիցի ձեզ Եզեկիէլն
նշան. ըստ ամի զոր արար ։ (26) Բզմք. Յաւուր յայն-
միկ գայցէ ։
Գլ. ԻԵ. (4) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ։ (4) Բզմք. Որդ-
ւոցն կեդմայ . . մեղուաբք իւրեանց ի քեզ ։

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

15 'Ի Տիւրոս փղշտացւոյն : * Վ՟ն այդորիկ այսպէս ասէ ադո-
նայի Տէր . փոխանակ զի տապալեալ եղեն այլազգիքն, և
յարուցին վրէժխնդրութիւն սրտի մտօք յաւիտենականութեան
16 սատակել մինչև յաւիտեան : * Վ՟ն այսորիկ այսպէս ա-
սէ ադոնայի Տէր . ահաւասիկ ես ձգեցից զձեռն իմ
'ի վ՟ր այլազգեացդ, և սատակեցից զկրետացիսդ, և կո-
17 րուսից զմնացորդս ծովեզերեայցդ : * և խնդրեցից 'ի
նոցանէ վրէժս մեծամեծս կշտամբութ՟բ և բարկութ՟բ :
Եւ ծանիցեն թէ ես եմ ադոնայի Տէր, 'ի տալ հանդերձ
զվրէժխնդրութիւն իմ 'ի նոցանէ :

Գլ. ԻԶ.

'Ի վերայ Տիւրոսի :

1 Եւ եղև յամին մետասաներորդի որ օր մի էր ամ- ԻԵ
2 սոյն . եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ : * Որդի մար-
դոյ, փոխանակ զի ասաց Սոր . եղև ուրախս 'ի վ՟ր Երմի, և
ասէ՝ վա՛շ վա՛շ, զի բեկաւ կործաւ . առ իս դարձցին
3 ազգքն, որովհետև լքին աւերեցաւ : * Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ ադոնայի Տէր . ահաւասիկ ես 'ի վ՟ր քո՝
Տիւրոս, և հանից 'ի վ՟ր քո ազգս բազումս, որպ՟ս ելա-
4 նէ ծովդ ալեօք իւրովք . * և կործանեսցեն զպարիսպս
Տիւրոսի, և կործանեսցեն զաշտարակս նր . և հոսեցից
5 զհող նորա 'ի նմանէ, և արարից զնա յապառաժ : * և
ձգանք ուռկանաց եղիցի 'ի մէջ ծովուն : զի ես խօսե-
6 ցայ՝ ասէ Տէր Տէր . և եղիցի յաւար ազգաց, * և դըս-
տերքն նր 'ի դաշտի սրով սպանցին : և ծանիցեն թէ ես
7 եմ Տէր : * Զի այսպէս ասէ ադոնայի Տէր . ահաւա-
սիկ ես ածից 'ի վ՟ր քո Տիւրոս՝ զՆաբուքոդոնոսոր ար-
քայ բաբելացւոց 'ի հիւսիսոյ, որ է արքայ արքայից .
կառօք և երիվարօք, գունդագունդ հեծելօք ազգաց
8 բազմաց յոյժ : * Նա զդստերս քո 'ի դաշտի սրով կո-
տորեսցէ . և շուրջ զքև պահս դիցէ, և փոս փորեսցէ,
և

(15) Ոսկան . Ոտնհարութ՟բ սատակել : (16) Ոմանք . Ահա-
ւասիկ ես ձգեմ" . . զմնացորդս ծովեզերեայցդ : Ոսկ ա-
կան . ծովեզերեայդ : (17) Յօրինակին գրեալ . Զվրէժխնդ-
րութեան իմ 'ի նցնէ :
Գլ . ԻԷ . * Յատաղէնկաս և 'ի յաղերս գրեալ կայ բաղում զա-
խանակ Տիւրոսի, ընէն՝ Ծուռ . Ծուրայ : (3) Ոմանք . Վ՟ն
այնորիկ այսպէս . . ահաւասիկ ես 'ի վ՟ր . . որպ՟ս ելանէ-
ցէ ծով ալեօք : (4) Ոմանք . Զաշտարակն նր . . և արա-
րից զնա ապառաժ : (5) Բ՟ղծ . Եղիցին 'ի մէջ ծովուն :
(6) Ոսկան . 'Ի դաշտի սպանցին : (6) Բ՟ղծ . Եւ ծանի-
ցեն զի ես եմ Տէր : (8) Բ՟ղծ . 'Ի դաշտին սրով կոտո-

Digitized by Google

և պատնէշ կանգնեսցէ․ և զամրութիւն զինուց, * և զնետ- 9
ղարդութիւն իւր յանդիման քո կանգնեսցէ․ և զպարիսպ
քո և զաշտարակս կործանեսցէ սրով իւրով։ * Եւ 'ի 10
բազմութենէ երիվարաց նորա՝ ծածկեսցէ զքեզ փոշի նց̃։ 'ի
ձայնէ երիվարաց՝ և յանուոց կառաց նոցա շարժեսցին
պարիսպք քո 'ի մտանելն նորա 'ի դրունս քո, որ̃պ որ
մտանիցէ 'ի դաշտէ 'ի քաղաք։ * սմբակօք երիվարաց 11
իւրեանց կոխեսցեն զհրապարակս քո, և զժողովուրդ քո
սրով սատակեսցեն, և զհաստատութիւն զօրութե̃ քո յեր-
կիր կործանեսցէ։ * Եւ աւար առցէ զզօրութիւնս քո, 12
և կողոպտեսցէ զինչս քո, և կործանեսցէ զպարիսպս
քո, և զցանկալի ապարանս քո տապալեսցէ․ և զքա-
րինս և զփայտս և զհողն 'ի ծովն անկցէ։ * և բառ- 13
նասցէ զբազմութիւն արուեստականաց քոց, և ձայն եր-
գոց մի ևս լուիցի 'ի քեզ։ * Եւ արարից զքեզ յապա- 14
ռաժ, և եղիցիս 'ի ձգանս ուռկանաց․ և մի ևս շինես-
ցիս․ զի ես խօսեցայ՝ ասէ ադոնայի տր̃։ * Զի այս- 15
պէս ասէ տր̃ տր̃ ցտիւրոս․ ոչ ապաքէն 'ի ձայնէ կոր-
ծանման քոյ, 'ի հեծելոյ վիրաւորաց քոց, 'ի մերկանա-
լոյ սրոյ 'ի միջի քում, շարժեսցին կղզիք քո։ * և իջցեն 16
յաթոռոց իւրեանց ա̃մ իշխանք ազգաց ծովուդ, և
մերկասցեն զխոյրս իւրեանց 'ի գլխոց իւրեանց, և
զպէսպէս հանդերձս իւրեանց մերկասցին, տագնա-
պելով տագնապեսցին․ յերկիր կործանեսցին, և զար-
հուրեսցին 'ի կորստեան իւրեանց, և յոգոց հանցեն 'ի
վ̃ր քո։ * ողբս առցեն 'ի վ̃ր քո՝ և ասասցեն․ Զիարդ 17
կորեար, քակեցար 'ի մէջ ծովու քաղաքդ հոյակապ։
որ եղեր զօրացեալ 'ի մէջ ծովու՝ դու և բնակիչք քո,
որ զարհուրեցուցանէիր զա̃մ բնակիչս քո։ * և երկի- 18
ցեն կղզիք յօրէ կործանման քոյ։ և խռովեսցին կղզիք
ծովուդ 'ի հերքելոյն քումմէ։ * Զի այսպէս ասէ տր̃ 19
տր̃․ յորժամ տաց զքեզ քաղաքդ յաւերակ, իբրև զ-
քաղաքս որ բնաւ չիցեն բնակեալ, 'ի հանել իմ 'ի վ̃ր
քո զանդունդս, և ծածկեսցեն զքեզ ջուրք բազումք։
* և իջուցից զքեզ առ իջեալսն 'ի խորխորատ, առ ժո- 20
ղովր̃

բեսցէ․ և զքև շուրջ․․ և ամրութիւն զինուց։ (10) Ոմանք․ Զքեզ փոշի նր̃։ (11) Բազումք․ Եւ զազգդ քո սրով կոտորեսցէ։ (11) Ոսկան․ Յերկիր կործանեսցես։ (13) Ոմանք․ Եւ քակեսցէ զբազմութիւն․․ երգոց քոց մի ևս։ (16) Բազումք․ 'Ի գլխոյ իւրեանց ։ (17) Օրինակ մի․ Զա̃մ բնակիչս երկրի քո։ (18) Ոսկան․ Կղզիք յաւրէնէ կործ̃։ (18) Բազումք․ Կղզիք ծովու 'ի քերքելոյն քումմէ ։ (19) Ոմանք․ Քաղաքդ աւերակ․․ զանդունդսն, ծածկեսցեն զքեզ։ (20) Ոմանք․ Առ ժողովսն յաւիտենից։

Digitized by Google

զոմն յաւիտենից. եւ բնակեցուցից զքեզ 'ի խորս երկ-
րի, իբրեւ զաւերականս յաւիտենից, ընդ իջելոյն յաւի-
տենից 'ի խորխորատ: Զի մի եւս բնակեսցես, եւ մի կանգ-
21 նեսցիս յերկիր կենաց: * 'Ի կորուստ մատնեցից զքեզ՝
եւ ոչ եւս իցես. եւ խնդրեսցիս՝ եւ ոչ գտանիցիս յաւիտեան:

ԳԼ. ԻԷ.

Ողբ 'ի վերայ Տիւրոսի:

1 Եւ եղեւ բանն Տեառն առ իս՝ եւ ասէ: * Որդի մարդոյ՝
2 ողբս առ 'ի վր̃ Տիւրոսի: * եւ ասասցես ցՏիւրոս.
3 որ բնակեալդ ես 'ի մուտս ծովուդ վաճառաշահ ազ-
գաց 'ի կղզեաց բազմաց: Այսպէս ասէ Տէր Տէր ցՏիւ-
րոս. դու ասէիր՝ եմ զարդարեցի զիս 'ի զարդ գեղոյ
4 իմոյ՝ * 'ի սիրտ ծովու Բեթեղիմայ: Սահմանակիցք քո որ-
5 դիքն քո զարդարեցին զքեզ: * մայրք 'ի սանայիր լեռ-
նէ շինեցան քեզ պահանգք, եւ տախտակք նաւիք 'ի լի-
բանանէ առան, առնել քեզ կայմս եղեւնափայտեայս:
6 * 'Ի բասանէ արարին զթիկս նաւաց քոց: եւ զմեհեանս
քո շինեցին 'ի փղոսկրէից: ապարանս անտառախիտս
7 'ի կղզեաց քետիմացւոց: * բեհեզ ընդ գունակի զար-
դեցաւ քեզ. 'ի պատուտաս յեգիպտոսէ՝ արկանելլինել քեզ
'ի փառս, եւ հանդերձ ծիրանի եւ կապուտակ 'ի կղզեացն
8 յեղիմացւոց եղեն 'ի զարդ պաճուճանաց քոց: * Եւ
իշխանք քո բնակիչք սիդոնացւոց. եւ եղեն արադա-
ցիք նաւավարք քո, եւ իմաստունք քո տիւրոս որ եղեն
9 'ի քեզ. նոքա եղեն քեզ նաւապետք: * եւ ծերքն մա-
տենագէտք, եւ իմաստունք նոցա որ էին 'ի քեզ, նոքա
զօրացուցանէին զխորհուրդս քո: եւ ամ նաւք ծովուն
եւ նաւավարք նց̃ եղեն քեզ երթալ յարեւմուտս արե-
10 մտից: * Լիդացիք եւ լիբէացիք Թիկունք զօրուէ քոյ.
արք ընտիրք պատերազմողք, որ կախեցին զվահանս եւ
սաղաւարտս իւրեանց 'ի քեզ, եւ նոքա փառաւորեցին
11 զքեզ: * Որդիքն արադացւոց զօրուէք իւրեանց ըղ-
պա

---

(21) Ոմանք. Խնդրեսցիս՝ եւ ոչ գտցիս:
Գլ. ԻԷ. (4) 'Ի բազում օրինակս. Բեթեղիմայ: սահմանակիցք քո որդիքն: (5) Ոմանք. Մայրք 'ի սանիր լեռնէ: (5) Ոսկան. Եւ տախտակք եւ նոճիք 'ի լիբան'': (7) Բազումք. Քեզ, պատուտասյն'': (7) Օրինակ մի. 'Ի զարդ պատմուճանաց քոց: (8) Յօրինակին. Արդացիք նաւավարք քո: (8) Ոմանք. Որ էին 'ի քեզ: (9) Ոմանք. Որ են 'ի քեզ, նոքա... նաւք ծովու եւ նաւավարք իւրեանց եղեն 'ի քեզ երթալ: (11) Օրինակ մի. Զպարսպաւ քոյովք: (11) Յօրինակին. Զծարպս իւրեանց կախէին շուրջա'': բայց որպէս այլք

Digitized by Google

պարսպացք քովք պատերալ կային՝ և պահէին զպաշտա-
րանս քո, զկապարճս իւրեանց կախէին շուրջանակի
՚ի պարիսպս քո. և նոքա իսկ բովանդակեցին զգեղեց-
կութիւն քո: * Կարկեդոնացիք վաճառականք քո ՚ի բազ-
մութէ ամ զօրութեան քոյ. զարծաթ և զոսկի և զպղինձ՝ և
զերկաթ և զանագ՝ և զկապար ետուն ՚ի վաճառս քո:
* յոյնք և ամ որ շուրջ զնովաւ էին մարդավաճառք
քո, և անօթս պղնձիս ետուն ՚ի վաճառս քո: * Եւ ՚ի
տանէ Թորգոմայ ձիովք և հեծելովք և ջորւովք լցին
զվաճառս քո: * որդիք Հռոդացւոց վաճառականք քո:
յաճախեցին ՚ի կղզեաց զվաճառս քո, ժանեօք փղոս-
կրէիւք. և երթևեկացն մարգարիտ տայիր ՚ի գինս: * և 16
վաճառք քո բազմացեալք յաղխամաղխէ քումմէ. յա-
մեկայ զտաշխն, և երփներփն նարօտս ՚ի Թարշշայ:
և հռամոյթ և կարքեդոն լցին զվաճառս քո: * Հրէաս- 17
տան և որդիքն Իսրայէլի՝ վաճառականք քո ցորենով և խն-
կովք՝ և կասեաւ՝ և ընտիր ընտիր մեղու, և իւղով, և
ռետնիւ լցին զաղխամաղխեայ վաճառաց քոց: * Դա- 18
մասկոս վաճառականք քո. և բազմամբոխն և ՚ի բազում
զօրութէ քումմէ. գինի ՚ի քեղբոնեայ, և աստ ՚ի Միլէ-
տեայ: * Դան՝ և յաւան ՚ի Մէոզելեանց բերէին քեզ գի- 19
նի ՚ի վաճառս քո: յասելայ երկաթ գործեալ անիւ
պատրաստեալս ՚ի վաճառս քո: * Դեդանացիք վաճա- 20
ռականք քո, ածէին կառս ընտիրս ջորւովք հանդերձ:
* Արաբացիք՝ և ամ իշխանք կեդարու, և նոքա վաճա- 21
ռականք ընդ ձեռամբ քով ուղտս, և խոյս, և որջս՝
վաճառէին ՚ի քեզ: * Սաբա և Հռեգմա, և նոքա վա- 22
ճառականք քո. եւղս անուշունս, և ակունս պատուա-
կանս, և ոսկի, ետուն ՚ի վաճառս քո: * Խառան, և 23
քաննան, և դադան, և նոքա վաճառականք քո: Ասուր,
և Քաղմատ, և քաղմատ վաճառականք քո: * որք բերէին 24
քեզ

Հեթանոսք և այլ օրինակ մի: (11) Բաղդատ. Կախեցին շուր-
ջանակի: (15) Ոսկան. Որդիք Հռոմայեցւոց վաճառա-
կանք քո յաճախ": (15) Օրինակ մի. Ժանեօք փեղոսկրեք:
(15) Բաղդատ. Մարգարիտ տայիր գինս: (16) Բղ֊ին. Ցա-
մեկայ ստաշխն: (16) Ոսկան. Եւ կորքոդ՝ լցին: (17) Ո-
մանք. Զաղխամաղխս վաճառաց: (18) Ոմանք. Եւ ՚ի բազ-
մաղխէ և ՚ի բազմազօրութէ քում": և աստ ՚ի Միլիտեայ: Ոս-
կան. ՚Ի բազում աղխէ՝ և ՚ի բազում: (19) Բաղդատ.
Անիւս պատրաստեալս ՚ի վաճ": (20) Ոմանք. Դեդանացիք
վաճառ"... ջորեօք հան": (21) Այս ոսկանայ պակաս. Ընդ
ձեռամբ քով ուղտս, և խոյս, և որջս՝ վաճառէին ՚ի քեզ:
(22) Ոմանք. Սաբա և Հռեգմամ: (23) Ոմանք. Եւ քա-
նան և դեդան: (24) ՚Ի լուս". Նարօտից:

Digitized by Google

քեզ վաճառս ընդ մաքրիմ, և ընդ գալէմ՝ հեր, և կար-
միր, և կապուտակ, և երփն երփն նարօտուց. և գանձս
25 ընտիրս վանդակեալս չուանօք: * ՚Ի նաւս նոճիս, ո-
րովք էր վաճառն քո: Նաւք ՚ի բազմութեան վաճառաց
քոց, և ՚ի ցանկալութեան աղխամաղխ քոյ, լցար ծան-
26 րացար յոյժ: ՚Ի սիրտ ծովու * ՚ի ջուրս բազումս վա-
րեցին զքեզ նաւավարք քո: Հողմ հարաւոյ խորտա-
27 կեաց զքեզ ՚ի սիրտ ծովու: * և զօրութիւն քո, և վարձք
քո, և խառնաղանջեցն քոց, և նաւավարք քո, և նաւա-
պետք քո, և խորհրդականք քո, և խառնաղանջք խառ-
նաղանճից քոց. և ամ արք պատերազմօղք քո որ ՚ի
քեզ, և ամ ժողովք որ ՚ի միջի քում անկցին ՚ի սիրտ
28 ծովու՝ յաւուր կործանման քոյ: * ՚Ի ձայնէ բարբառոյ
29 քոյ նաւավարք քո երկիւղիւ զարհուրեսցին. * և իջ-
ցեն ՚ի նաւաց իւրեանց. ամ նաւավարք քո և նաւա-
մուտք քո առաջնորդք նաւաց, յափն ծովուն կաց-
30 ցեն: * և աղաղակեսցեն ՚ի վր քո, և փոխեսցեն զձայնս
իւրեանց. զուժեսցին դառնապէս, հող ՚ի գլուխ լի-
31 ցին. * ընդ մոխիր թաւալեսցին. գերծցեն զգլուխս
՚ի կնգութն, և քրձազգածք լիցին, և լացցեն ՚ի վր քո
32 դառնացեալ սրտիւք: * Կոծ դառնութե առցեն որդիք
նց ՚ի վր քո, ողբս առցեն և ողբասցեն. Ո՞վ էր իբրև
33 զտիւրոս որ լռեաց դադարեաց ՚ի մէջ ծովուն: * որ-
չափ ինչ գտեր քեզ վարձս ՚ի ծովէ այտի. լցուցեր զազգս
՚ի բազմութենէ քումմէ, և յաղխամաղխէ վաճառաց քոց
34 մեծացուցեր զամ թագաւորս երկրի: * Արդ բեկար
՚ի ծովուդ ՚ի խորս ջուրց վաճառք քո. և ամ ժողովք
35 քո ՚ի միջի քում, անկան ամ նաւավարք քո: * ամ բը-
նակիչք կղզեաց տրտմեցան ՚ի վր քո. և թագաւորք նց
զարհուրելով զարհուրեցան. և հեղին արտասուք զե-
36 րեսօք իւրեանց ՚ի վերայ քո: * վաճառականք ազգաց
շչեցին ՚ի վր քո. ՚ի կորուստ մատնեցար, և այլ ոչ ևս
իցես յաւիտեան՝ ասէ տր ած:

ԳԼ.

(25) Ոմանք. "Նաւք ՚ի բազմութե . . և յա": (27) Յօրինակին ՚ի կարգ ընթերցմանն զանց արարեալ՝ և վարձք քո. և դարձեալ փոխանորդեալ, "՚ի լռու". նշանակի ՚ի մէջ բերել, համօրէն այլոց: (27) Բազումք. Եւ խառնաղանջք քո ՚ի խառնաղանջից: (29) Ոսկան. Յափն ծովու կացցեն: (30) Բոլորք. Զուժեսցեն դառնապէս: (31) Ոմանք. Եւ քրձազգեցեալք լիցին: (32) Ոսկան. Լռեաց և դադարեաց: (33) Ոմանք. ՚Ի ծովէ անտի: (34) Ոմանք. Արդ բեկաւ ՚ի ծովուդ . . . և ամ ժողովուրդք քո ՚ի միջի: (35) Ոմանք. Եւ հեղին զարտասուս զերե": (36) Ոմանք. Ոչ ևս իցես յաւիտեան:

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԸ.

'Ի Վերայ Իշխանին Տիւրոսի:

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ: * Եւ դու որդի մար-
դոյ՝ ասա՛ ցիշխանն Տիւրոսի: Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. փոխանակ զի հպարտացաւ սիրտ քո, եւ ասացեր՝
թէ Աստուած եմ ես, եւ զբնակութիւն Այ բնակեցի 'ի սիրտ ծո-
վու. մարդ ես դու՝ եւ ոչ Աստուած. եւ ետուր զսիրտ քո իբրեւ
զսիրտն Այ: * Միթէ իմաստնագոյն եղեր քան զԴա- 3
նիէլ, կամ իմաստունք խրատեցին զքեզ հանճարովք
իւրեանց: * Միթէ իմաստութեամբ քով կամ խորհրդով 4
արարեր դու քեզ զօրութիւն, եւ ստացար ոսկի եւ արծաթ
'ի գանձս քո: * կամ բազմութեամբ իմաստութեան քոյ եւ վա- 5
ճառուց՝ յաճախեցեր զզօրութիւն քո, եւ բարձրացաւ սիրտ
քո զօրութեամբ քով: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. 6
փն զի ետուր զսիրտ քո իբրեւ զսիրտն Այ. * փոխանակ 7
այնորիկ ահաւասիկ ես ածից 'ի վր քո օտարս ժան-
տագործս յազգաց, եւ թափեսցեն զսուրս իւրեանց 'ի
քեզ, եւ 'ի վր գեղոյ իմաստութեան քոյ, եւ տարածեսցեն
զգեղ քո 'ի կորուստ. * Եւ կործանեսցեն զքեզ՝ եւ մե- 8
ռանիցիս մահու վիրաւորաց 'ի սիրտ ծովու: * Միթէ 9
ասելով ասիցես՝ Աստուած եմ ես՝ առաջի վիրաւորացն քոց.
բայց դու մարդ ես՝ եւ ոչ Աստուած. եւ 'ի բազմութեան վիրաւո-
րաց քոց * մեռցիս անթլփատից մահուամբ 'ի ձեռաց 10
օտարաց. զի ես խօսեցայ ասէ Ադոնայի Տէր: * Եւ 11
եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. որդի մարդոյ՝ ողբս առ
'ի վր իշխանին Տիւրոսի, * եւ ասասցես ցնա. Այսպէս 12
ասէ Տէր Տէր. դու ես կնիք նմանութեան լի՛ իմաստութեամբ՝
եւ պսակ գեղեցկութեան. * 'Ի գրգանս դրախտին Այ ե- 13
ղեր, եւ զամ ականս պատուականս 'ի քեզ կապեցեր.
Զսարդիոնն. եւ զտապազիոն. եւ զզմրուխտ. եւ զկարկե-
հան. եւ զշափիղայ. եւ զյասպիս. զարծաթ եւ զոսկի.
եւ զգոհակն. զակատն. զմելենեփն. զոսկեքարն. ըն-
բեր-

Գլ. ԻԸ. (2) Ոմանք. Եւ բնակութեն Այ բնակեցի. . մարդ ես դու՝ եւ ոչ ես Աստուած: (2) Ոմանք. Եւ 'ի բնակութեան Այ բնակեցայ: (3) Ոմանք. Հանճարովք իւրեանց: (6) Ոմանք. Վն այսորիկ այս": (7) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ածից . . . զսուրս իւրեանց . . . զգեղեցկութեն քո 'ի կռ": (8) Ոմանք. Եւ կործանեսցեն զքեզ՝ եւ մի յաւանիցես. եւ մահու մի": (9) Ոմանք. Առաջի վիրաւորացն քոց. բայց դու: (9)(10) Ոմանք. Վիրաւորաց եւ մեռցիս անթլ": (12)(13) Ոմանք. Լի իմաստութեամբ եւ կատարեալ գեղով: 'Ի փափկութեն դրախտին Այ եղեր: (13) Ոմանք. Զսե

բեւրեղն · զերկերգնաքարն ։ և ոսկեով լցուցեր զգանձս
քո, և զշտեմարանս քո 'ի քեզ · յորէ յորմէ հաստատե-
14 ցար և հանդերձեցար * ընդ օծելոյ քրովբէին, եդի ըզ-
քեզ 'ի լեառն սուրբ այ, և եղեր 'ի մէջ հրեղէն վէ-
15 մացն ։ * Եղեր անարատ յաւուրս քո, յորէ յորմէ հաս-
տատեցար դու, մինչև գտան անիրաւութիւնք 'ի քեզ ։
16 * 'Ի բազմութենէ վաճառաց քոց լցեր զշտեմարանս քո
անիրաւութեամբ · մեղար՝ և վիրաւորեցար ։ 'Ի լեռնէն
այ խլեցից զքեզ քերովբէն վարատաւոր, 'ի միջոյ հրեղէն վէ-
17 մացն ։ * և բարձրացաւ սիրտ քո 'ի գեղեցկութեան քում,
և ապականեցաւ հանճար քո հանդերձ գեղովն քո ։ Վա
բազմութեան մեղաց քոց ընկեցի զքեզ յերկիր · յանդի-
18 ման թագաւորաց ետու զքեզ 'ի խայտառակութիւն ։ * Վա
բազմութեան մեղաց քոց, և խարդախութեան վաճառաց քոց՝
պղծեցեր զսրբութիւնս քո ։ Հանից հուր 'ի միջոյ քումմէ՝
և նոյն կերիցէ զքեզ · և տաց զքեզ 'ի մոխիր յերկրին
19 քում առաջի ամ տեսողացն քոց ։ * և ամենեքին որ
ճանաչէին զքեզ 'ի մէջ ազգաց տրտմեսցին վն քո · զի
եղեր 'ի կորուստ, և ոչ ևս լինիս յաւիտեան ։
20 'Ի վերայ Սիդոնի ։ * Եւ եղև բանն տն առ իս՝ և ասէ ։ * որ-
21 դի մարդոյ՝ հաստատեսցես զերեսս քո 'ի վը սիդոնի ·
22 մարգարէասցես 'ի վը նր, * և ասասցես ։ Այսպէս ասէ
ադոնայի տր · ահաւասիկ ես 'ի վը քո սիդոն, և փա-
ռաւորեցայց ես 'ի քեզ ։ և ծանիցես թէ ես եմ տր
յառնել ինձ 'ի քեզ դատաստանս, և սբ եղէց ես 'ի
23 քեզ ։ * Եւ առաքեցից 'ի վը քո մահ, և արիւն 'ի հը-
րապարակս քո · և անկցին վիրաւորք 'ի միջի քում, սրա-
տեսցին շուրջ զքև սրովք ։ և ծանիցեն թէ ես եմ տր ։
24 * Եւ ոչ ևս եղիցին տանն Իէլի խոչ դառնութե, և փուշ
ցաւոց յամենեցունց որ շուրջանակի անարգեցին զնա ։
25 և ծանիցեն թէ ես եմ ադոնայի տր ։ * Այսպէս ա-
սէ ադոնայի տր · և ժողովեցից զտունն Իէլի յազգաց
ուր ցրուեցան անդր · և սուրբ եղէց 'ի նոսա առաջի
ազգաց և ժողովրդոց · և բնակեսցեն յերկրին իւրեանց
26 զոր ետու ծառայի իմում յակոբայ, * և բնակեսցեն
'ի նմա յուսով · շինեսցեն տունս, և տնկեսցեն այգիս՝
և.

զկոյեկ · · զերկերգնաքարն · կամ, զերզընդնաքարն ։ (16) Ո-
մանք · Զշտեմարանս քո անօրէնութեամբ ։ (19) Ոմանք · Զի
եղիցես 'ի կորուստ ։ (20) Եբր․ · 'Ի վերայ ծայդանա ։
(21) 'Ի լուս․ · Քն 'ի վերայ ծայդանայ · համաձայն բաժնոյ ձի
Եբրա․ ։ (22) Ոմանք · Ահաւասիկ ես 'ի վը քո ծայդան ։
(24) Բազումք · Եւ ոչ ևս եղիցին տանն ․ ․ ․ և ծանիցեն
թէ ես եմ ։ (25) Ոմանք · Եւ սբ եղէց առաջի ․ ․ ․ ծա-
ռայի իմոյ յա՛ ։ (26) Ոմանք · Դատաստանս յանդիմանեան ։

Digitized by Google

և բնակեսցեն յուսով. յորժամ արարից դատաստան
յամենեսին որ շուրջանակի անարգեցին զնոսա: Եւ ծա-
նիցեն թէ ես եմ Տէր Ած նց, և Ած հարց նց:

ԳԼ. ԻԹ.

'Ի Վր Եգիպտոսի, և փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց:

ԻԶ Յամին տասներորդի՝ յամսեանն տասներորդի՝ օրօ 1
միւր ամսոյն, եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ: * Որ- 2
դի մարդոյ՝ հաստատեա զերեսս քո 'ի վր փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց. մարգարէաց 'ի վր նր՝ և 'ի վր
ամ Եգիպտոսի, * խօսեաց՝ և ասասցես: Այսպէս ա- 3
սէ Տր Տր, ահաւասիկ ես 'ի վր քո փարաւոնի արքայ
Եգիպտացւոց վիշապդ մեծ՝ որ նստիս 'ի մէջ գետոց. որ
ասես թէ իմ են գետքս՝ և ես արարի զսոսա: * Եւ ես 4
արկից զանդամանդ 'ի կզակս քո, և մածուցից զձը-
կունս գետոյդ 'ի թեւս քո, և հանից 'ի միջոյ քումմէ
զգետս քո. և ամ ձկունք գետոյդ կցեսցին 'ի թեւս
քո: * և կործանեցից զքեզ արագ արագ, և զամ ձը- 5
կունս գետոյդ քոյ: ընդ երեսս դաշտին անկանիցիս,
և մի ժողովեսցիս, և մի եւս ամփոփեսցիս. զի գազանաց
երկրի՝ և թռչնոց երկնից ետու զքեզ 'ի կերակուր:
* Եւ ծանիցեն ամ բնակիչք Եգիպտացւոց թէ ես եմ 6
Տր. փոխանակ զի եղեր գաւազան եղեգնեայ տանդ
Իէլի. * և յորժամ յենուին 'ի քեզ՝ կլանէիր ընդ ձեռս 7
նց, և յորժամ բուռն հարկանէր զքէն ամ ձեռն, և
յորժամ յենուին 'ի քեզ՝ խորտակէիր և բեկանէիր
զամ մէջս նց: * Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր Տր. ա- 8
հաւասիկ ես ածեմ 'ի վր քո սուր, և կոտորեցից 'ի քէն
զմարդ և զանասուն: * և եղիցի երկիրդ Եգիպտաց- 9
ւոց 'ի կորուստ՝ և յաւերակ. և ծանիցեն թէ ես եմ
Տր: փոխանակ զի ասէիր՝ թէ գետքս իմ են, և ես ա-
րար

Գլ. ԻԹ. * Բազումք. Եւ փարաւոնի Թագաւորին եգ": (1) Ոսկան. Եւ եղև բան Տն: (2) Բազմք. 'Ի վր փարաւոնի Թագաւորին: (3) Բազմք. Վիշապդ մեծ: (4) Յօրինակին 'Ի Վր' Ե՛ւ ես արկից, [illegible] օրինակէ: (4) Ոմանք. Եւ ես արկի զանդամն": (4) Ոսկան. Եւ մածացուցից զձկունս գետոյդ: (5) Ոմանք. Զքեզ երագ երագ: (5) Ոսկան. Անկանիցիս, և մի ժողովեսցիս: Որ օրինակ Գ ընդ ա- ջակայ. և մի եւս հաւաքեսցիս: (6) Ոմանք. Բնակիչք Ե- գիպտացւոցն: (7) Ոսկան. Եւ բեկանէիր զմէջս նոցա: (8) Ոսկան. 'Ի քէն զամ մարդ՝ և զան": (9) Ոմանք. Եւ ծանիցեն թէ ես եմ:

10 րարի զնոսա. * Վն այդորիկ ահաւասիկ ես 'ի վր քո
և 'ի վր ամ գետոց քոց, և տաց զերկիրդ Եգիպտա֊
ցւոց յաւերած՝ և 'ի սուր, և 'ի կորուստ, 'ի Մագդո֊
ղայ՝ և 'ի Սուենեայ մինչև 'ի սահմանս Եթովպացւոց։
11 * Եւ մի անցցէ ընդ նա ոտն մարդոյ. և կճղակ անասու֊
նոյ մի գնասցէ ընդ նա. և մի բնակեսցէ ամս քառա֊
12 սուն։ * և տաց զերկիրն նորա 'ի կորուստ 'ի մէջ աւե֊
րակ երկրին. և քաղաքք նոցա 'ի մէջ աւերեալ քաղա֊
քաց. և եղիցին յապականութիւն ամս քառասուն։ և ցրը֊
ուեցից զԵգիպտոս 'ի մէջ ազգաց. և հոսեցից զնոսա
13 ընդ գաւառս։ * Զի այսպէս ասէ տր տր, յետ ամացն
քառասնից ժողովեցից զԵգիպտացիս յազգաց ուր ցրը֊
14 ուեցան 'ի նս։ * և դարձուցից զգերութիւն Եգիպտա֊
ցւոցն, և բնակեցուցից զնս յերկրին Պաթուրէս՝ յերկ֊
րին ուստի առան։ և եղիցի անդ իշխանութիւն մի՝ տառա֊
15 պեալ քան զամ իշխանութիւնս։ * Եւ եղիցի խոնարհա֊
գոյն, և մի ևս բարձրասցի 'ի վերայ ազգաց։ և սակա֊
ւաւորս արարից զնս, զի մի բազմասցին 'ի մէջ ազ֊
16 գաց։ * և մի ևս եղիցին տանն Իլի յոյս յիշատակի անօ֊
րէնութե, երթալ զհետ սոցա նց։ և ծանիցեն թէ ես
եմ ադոնայի տր։

17 Դարձեալ 'ի Վերայ Եգիպտոսի։ * Եւ եղև 'ի քսաներորդի
և յեւթներորդի ամին, որ օր մի էր ամսոյն առաջնոյ.
18 եղև բան տն առ իս՝ և ասէ։ * Որդի մարդոյ, Նաբուքո֊
դոնոսոր արքայ բաբելացւոց աշխատեցոյց զզօրս
իւր աշխատութբ մեծաւ 'ի վր Տիւրոսի։ Ամ գլուխք
կնդացեալք՝ և ամ ուսք գերծեալք. և վարձք նմա և
զօրաց նր ոչ եղեն առ 'ի Տիւրոսէ ծառայութեն՝ զոր
19 ծառայեցին ինձ 'ի նմա։ * Վն այնորիկ այսպէս ասէ
տր տր, ահաւասիկ տաց Նաբուքոդոնոսորայ արքայի
բաբելացւոց զերկիրն Եգիպտացւոց։ և առցէ զբազ֊
մութի նր, և աւարեսցէ զաւար նր, և կողոպտեսցէ ըղ֊
20 կապուտ նր, և եղիցի վարձ զօրաց նր։ * փոխանակ
հարկէին յորում ծառայեաց ինձ 'ի Տիւրոս, ետու նմա
զեր֊

---

(10) Օրինակ. Վն այնորիկ ահաւաս"։ (11) Օրինակ. Ընդ նա մի գնասցէ։ (12) Օրինակ. Եւ քաղաքք նր 'ի մէջ աւերեալ քաղաքաց եղիցին յապա". . և ցրուեցից զնս ընդ գաւառս։ (14) Ոսկան. Յերկրին Պաթուրէ։ (17) 'Ի ճառընտիր պակասի Վերնագիրս այս՝ Դարձեալ 'ի վր Եգիպտոսի։ (18) 'Ի լուս". Ուսք քերծեալք. համաձայն ոմանց Դ ճառք"։ (18) Ոսկան. Եւ զօրացն իւրոց ոչ եղեն։ (18) Բազմամբ. Առ 'ի ծառայ ծառայ"։ (19) Բազմամբ. Վն այսորիկ այսպէս . . ահաւասիկ ես տաց։ (19) Օրինակ. Եւ առից զբազմութի . . . և կողոպտեսցէ զկողոպուտ նր.։

զերկիրն Եգիպտացւոց ընդ նմին զոր աշխատեցաւ ինձ:
Այսպէս ասէ Տէր Տէր: *յաւուր յայնմիկ ծագեսցէ
եղջիւր յամ՟ տանն Իսրայէլի. և քեզ տաց բերան բաց 'ի մէջ
նոցա. և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:

ԳԼ. Լ.

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. *որդի մարդոյ՝ 2
մարգարէացիր՝ և ասասցես: Այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր Տէր. ո՜հ ո՜հ, օր: *զի մերձ է օր Տեառն, օր մեգի. 3
զի հասանել է վախճան ազգաց: *Եւ եկեսցէ սուր 'ի 4
վերայ Եգիպտացւոց, և եղիցի խռովութիւն 'ի կողմանս Եթ-
ովպացւոց. և անկցին վիրաւորք յԵգիպտոս, և առ-
ցեն զբազմութիւն նր, և տապալեսցին հիմունք նորա:
*պարսիկք, և կրետացիք, և լիդացիք, և լիբէացիք, 5
և ամ՟ խառնաղանճքն. և յորդւոց ուխտին իմոյ 'ի նմին
սրով կոտորեսցին: *Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. 6
կործանեսցին մոյթքն Եգիպտացւոց, և իջցէ հպար-
տութիւն զօրութեան նր, 'ի Մագդոլայ մինչև ցասուենէ սրով
անկցին 'ի նմա, ասէ Ադոնայի Տէր: *և աւերեսցի 'ի 7
մէջ աւերակացեալ աշխարհաց, և քաղաքք նց 'ի մէջ քա-
ղաքաց աւերելոց: *Եւ ծանիցեն՝ թէ ես եմ Տէր, յոր- 8
ժամ տաց հուր 'ի վերայ Եգիպտացւոցն. և խորտակես-
ցին ամ՟ օգնականք նր: *Յաւուր յայնմիկ եկեսցեն հրեշ- 9
տակք յերեսաց իմոց տագնապաւ՝ ապականել զանհոգ
յոյսն Եթովպացւոց, և եղիցի խռովութիւն 'ի նս յաւուր
Եգիպտացւոց. զի ահաւասիկ հասանէ: *Այս- 10
պէս ասէ Տէր Տէր. և կորուսից զբազմութիւն Եգիպտա-
ցւոցն, 'ի ձեռն Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելաց-
ւոց. *զնա՝ և զազգ նր ընդ նմա. ժանտագործք յազ- 11
գաց առաքեսցին կործանել զերկիրն, և թափեսցեն
զսուրս իւրեանց 'ի վերայ Եգիպտոսի, և լցցի երկիրն
վիրաւորօք: *Եւ տաց զգետս նր յանապատս, և մատ- 12
նեցից զերկիրն 'ի ձեռս չարաց. և կորուսից զերկիրն
լրիւ իւրով ձեռօք այլազգեաց. զի ես Տէր խօսեցայ:
*Այսպէս ասէ Տէր Տէր. կորուսից զգարշելիսն, և 13
դադարեցուցից զմեծամեծս 'ի Մեմփեաց, և զիշխան
յերկրէն Եգիպտացւոց, և ոչ ևս լինիցին. և տաց ահ 'ի

---

(21) Բազումք. Եղջիւր ամ՟ տանն: (21) Ոմանք. Եւ ծա-
նիցես, թէ ես եմ:

Գլ. Լ. (3) Բ՟ձ՟. Օր մեգի. հասանել է վա՟: (5) Այլ.
խառնաղանճքն: (7) Ոմանք. Եւ աւերեսցի 'ի մէջ ա՟:
(9) Ոմանք. Զանհոգ յոյսն Եգիպտացւոց: (11) Բ՟ձ՟.
Եւ թափեսցեն զսուրս իւր՟: (12) Բազումք. Զգետս նց
յանապատս: (12) Յօրինակին. 'Ի ձեռս չարեաց:

Digitized by Google

14 'ի վե՛ր երկրին եգիպտացւոց. * և կորուսից զերկիրն
պաթթուրէս, և արկից հուր զտափանաւ, և խնդրեցից
15 զվրէժ 'ի դիոսպոլսացւոց: * և հեղից զսրտմտութիւն իմ 'ի
վե՛ր սայիսայ զօրութեան եգիպտացւոց, և կորուսից ըզ-
16 բազմութիւն մեմփացւոց: * և տաց հուր յեգիպտոս, և
խռովութիւն խռովեսցի սայիս: և եղիցի քաղաքն դիոսպո-
17 լսացւոց յերկփեղկումն. և բղխեսցեն ջուրք: * Երիտա-
սարդք արեգ քաղաքի և բուբաստայ՝ անկցին սրով,
18 և կանայք նց 'ի գերութիւն վարեսցին: * և խաւարեսցի
ցի աւր 'ի տափնաս, 'ի փշրել իմ անդ զգաւազանս իշ-
խանութեան եգիպտացւոցն. և կորիցէ անդ հպարտութիւն
զօրութեան նր, և զնոյն մէգ ծածկեսցէ. և դստերք նր 'ի
19 գերութիւն վարեսցին: * Եւ արարից դատաստան յեգիպ-
տոս. և ծանիցեն թէ ես եմ տր:
20 Դարձեալ 'ի վերայ եգիպտոսի: * Եւ եղև 'ի մետասանե-
րորդի ամի անդ՝ յամսեանն առաջնում, որ օր եւթն էր
21 ամսոյն. եղև բան տն առ իս և ասէ: * Որդի մարդոյ,
զբազուկս փարաւոնի արքային եգիպտացւոց խորտա-
կեցից, և ահա ոչ եւս պատեսցի 'ի բժշկութեն. և ոչ տա-
ցեն 'ի վե՛ր նր դեղս, կամ թէ զօրանայցէ առնուլ սուր
22 'ի ձեռին: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ տր տր. ահա-
ւասիկ ես 'ի վե՛ր փարաւոնի արքային եգիպտացւոց, և
խորտակեցից զբազուկս նր հզօրս, զձեռբաղդատս և
զամրացեալս. և ընկեցից զսուրն 'ի ձեռանէ նորա:
23 * և ցրուեցից զեգիպտոս ընդ ազգս, և հոսեցից զնս
24 ընդ գաւառս: * Եւ զօրացուցից զբազուկս արքային
բաբելացւոց, և տաց զսուր իմ 'ի ձեռս նր. և ածցէ
զնա 'ի վե՛ր երկրին եգիպտացւոց, և աւարեսցէ զա-
25 ւար նր, և կողոպտեսցէ զկապուտ նր: * և զօրացու-
ցից զբազուկս արքային բաբելացւոց. և բազուկքն
փարաւոնի լքցին: Եւ ծանիցեն թէ ես եմ տր, 'ի տալն
իմ զսուրն իմ 'ի ձեռս արքային բաբելացւոց, և ձգ-
գէ-

---

(14) Ոմանք. Զվրէժ եգիպտոսպոլսացւոց: (15) Բազումք.
'ի վերայ սայիսայ: Ոմանք. սայինայ: (16) Ոմանք. Քա-
ղաքն եգիպտոսպոլսացւոց: (17) Ոմանք. Եւ երիտասարդք
.. 'ի գերութեն վարեսցին: (18) Ոմանք. Եւ փշրել անդ
իմ զգաւազանն .. 'ի զօրութեն նր .. դստերք նորա 'ի
գերութեն վարեսն": (19) Ոմանք. Դատաստանս յեգիպ":
(20) 'Ի բազումս չիք վերնագիրս՝ Դարձեալ 'ի վր եգիպ":
(21) Ոմանք. խորտակեցի. և ահա... սուր 'ի ձեռն:
(22) Ոմանք. Վն այսորիկ.. ահաւասիկ ես.. զձեռբաղդա-
տս և զամրս": (24) Բազումք. Զնա 'ի վր եգիպտաց-
ւոց: (25) Բազումք. 'Ի տալ իմ... և ձգեսցէ զնա 'ի
վր երկրին եգիպտացւոց:

Digitized by Google

դեցից զնա 'ի վ՛ի արքային եգիպտացւոց ։ * Եւ ցրու- 26
ւեցից զեգիպտոս ընդ ազգս, և հոսեցից զնոսա ընդ
գաւառս ։ և ծանիցեն ամ եգիպտացիքն թէ ես եմ տր ։

ԳԼ. ԼԱ.

Եւ եղև յամին մետասաներորդի՝ յամսեանն երրոր-
դի, որ օր մի էր ամսոյն․ եղև բան տն առ իս՝ և
ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ ասա՛ ցարքային եգիպտացւոց 2
ցփարաւոն և ցզօրս իւր․ Ո՛ւմ նմանեցուցեր զքեզ
'ի հպարտութեան քում․ * ահաւասիկ ասո՛ւր եբրև նոճ 3
մի 'ի լիբանան գեղեցիկ շառաւիղօք և խիտ ստուովք՝ և
բարձր մեծութբ ։ 'ի մէջ ամպոց եղև գլուխ նր, * և 4
ջուր սնոյց զնա, և անդունդք բարձրացուցին զնա․ և
զգետս նր ած շուրջ զանկովք իւրովք, և զանձաւա-
խիտս իւր արձակեաց ընդ ամ փայտս դաշտին ։ * Վս 5
այնորիկ բարձրացաւ մեծութն նր քան զամ ծառս դաշ-
տին, և տարածեցան ոստք նր․ և բարձրացան շառա-
ւիղք նր 'ի ջուրց բազմաց ։ * 'ի տարածանել իւրում՝ 'ի 6
շառաւիղս նր բնակեցին ամ թռչունք երկնից, և 'ի ներ-
քոյ ոստոցն նր ծնան ամ գազանք դաշտի, և ընդ հո-
վանեաւ նր բնակեցին ամ բազմութիւնք ազգաց ։ * և ե- 7
ղև գեղեցիկ բարձրութբ իւրով, վս երկայնութն ոստոց
իւրոց․ զի եղեն արմատք նորա 'ի ջուրս բազումս ։
* Սո՛րգն և սարոյն և նոճ 'ի դրախտին այ, և ո՛չ հա- 8
ւասարեցին շառաւիղաց նր մայրքն և սաւստյք՝ ո՛չ նմա-
նեցին ոստոց նր ։ Ամ փայտ 'ի դրախտին այ ո՛չ նմա-
նեցին նմա գեղեցկութբ՝ * վս անտառախիտ ոստոց նր ։ 9
և նախանձեցան ընդ նմա ամ ծառք դրախտին փափ-
կութեն այ ։ * Վս այսորիկ այսպէս ասէ տր տր․ փո- 10
խանակ զի մեծացար մեծութբ, և հասին ծայրք քո
յամպս․ և տեսի զհպարտութն քո, * մատնեցից զքեզ 11
'ի ձեռս իշխանին ազգաց, և արարին զնա 'ի կորուստ ։
* Եւ հանին զնա, և սատակեցին զնա օտարք ժանտա- 12
փորձք յազգաց, և տապալեցին զնա 'ի վ՛ի լերանց ։ յամ
ձորս անկան ոստք նր, և խորտակեցաւ սաղարթ նր ընդ
ամ դաշտս երկրի․ և իջին 'ի հովանւոյ նր ամ ազգք ա-

զանց

Գլ․ լա․ * Օրինակ մի ասէ յանելոյս վերնագրիս․ Գուշակէ ա-
'ի վ՛ի եգիպտոսի ։ (3) Ոմանք․ Շառաւեղաւ և խիտ ոս-
տովք ։ (4) Ոմանք․ Ջուր սնոյց զնա ։ (6) Յօրինակին․ 'ի շա-
ւիղս նր բնակեցին ։ (8) Բազք․ 'ի դրախտին այ ոչ հա՛" ։
(9) Ոմանք․ Եւ նախանձեցան ընդ նմա ։ (10) Ոմանք․ Վս
այնորիկ այսպէս ։ (11) Բազումք․ Եւ մատնեցի զքեզ 'ի
ձեռս ։ (11) 'ի լուսո"․ Եւ արարից զնա 'ի կոր"․ համաձայն
ոմանց 'ի բնոց" ։ (12) Օրինակ մի, Յամ ազգաց դաշտաց ։

Digitized by Google

13 զանց, եւ յաստակեցին զնա: * Եւ 'ի գլորելն նր՝ հան-
գեաւ եղեւ ամ թռչնոց երկնից, եւ 'ի ստեղն նր հասին
14 ամ գազանք վայրի: * Զի մի եւս հպարտասցին 'ի մե-
ծութե իւրեանց ամ փայտք ջրասունք, եւ ոչ արձա-
կեսցեն զծայրս իւրեանց ընդ ամպս, եւ մի կայցեն 'ի
հպարտութե իւրեանց իբրեւ զնա որ ըմպիցեն ջուր.
ամենեքին 'ի մի մահ մատնեցան 'ի խորս երկրի՝ 'ի մէջ
15 որդւոց մարդկան իջելոց 'ի խորխորատ: * Այսպէս
ասէ Տր Տր. յաւուր յորում էջ 'ի դժոխս՝ սուգ ա-
ռին 'ի վր նր անդունդք. եւ արգել զգետս նորա, եւ
խնից արկի ջուրց բազմաց. եւ խաւարեցաւ 'ի վր նր Լի-
16 բանան, եւ ամ ծառք դաշտի լքան վս նր: * 'Ի ձայնէ
կործանման նր դղրդեցան ազգք, յորժամ իջուցի զնա
'ի դժոխս ընդ իջեալսն 'ի գուբ: Եւ մխիթարէին զնա
'ի սանդարամետսն ամ ծառք փափկութե. եւ ընտիր ըն-
17 տիր գեղեցիկքն Լիբանանու որ էին ջրարբիք: * Քանզի
նոքա իջին ընդ նմա վիրաւորօք սրոյ 'ի դժոխս. եւ զա-
ւակք նր որ բնակեալ էին ընդ հովանեաւ նր, յընդ-
18 մէջ կենաց իւրեանց սատակեցան: * Ո՞ւմ նմանե-
ցար զօրութե եւ փառօք եւ մեծութե՝ 'ի ծառս փափկու-
թե. էջ՝ եւ գիջիր հանդերձ ծառովք փափկութե քոյ 'ի
խորս երկրի, 'ի մէջ անթլփատից նիզեցելոց ընդ վիրա-
ւորս սրոյ. այնպէս փարաւոն եւ ամ բազմութի զօրու-
թե իւրոյ՝ ասէ Տր Տր:

ԳԼ. ԼԲ.

1 Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի՝ յամսեանն եր-
կոտասաներորդի, որ օր մի էր ամսոյն. եղեւ բան
2 Տն առ իս՝ եւ ասէ: * Որդի մարդոյ՝ ո՛ղբս առ 'ի վերայ
փարաւովնի արքային եգիպտացւոց՝ եւ ասասցես ցնա.
առիւծացար 'ի մէջ ազգաց, եւ նմանեցար վիշապի 'ի
մէջ ծովու. եւ ոգորէիր ընդ գետս քո, եւ առ ոտս
պղտորէիր զջուրսն, եւ առաթուր կոխան առնէիր զգ-
3 գետս քո: * Այսպէս ասէ Տր Տր. պատեցից զքեզ
թա-

(14) Ոմանք. Ամենեքին 'ի մահ մատնեսցին 'ի խորս երկ'':
(15) Յօրինակին. Եւ արգել զգետս նր: (15) Ոմանք. Եւ
խնից արկից ջուրց: (16) Բազ. Եւ մխիթարեցին զնա 'ի
սանդարամետսն: (16) Ոսկան. Գեղեցիկքն 'ի Լիբանանն
որք էին: (17) Բազ. Ընդմիջեալ կենաց իւր'': (18) Ո-
մանք. Ո՞ւմ նմանեցաւ զօրութե... եւ մեծութե ծառօք
փափկ'': Ոսկան. Ո՞ւմ նմանեցուցեր զօր''... եւ ծա-
ռօք փափկ'': (18) Բազումք. Սոյնպէս փարաւոն, եւ:
ԳԼ. ԼԲ. *Օրինակ մի յաւելու վերնագիր. Դարձեալ 'ի
վերայ եգիպտացւոց թագաւորին: (3) Ոմանք. Եւ ժո-

Digitized by Google

Թակարդաք իմովք, և ժողովովք զօրաց բազմաց. և
հանից զքեզ կարթիւ իմով. * աշխատացուցից ըզ- 4
քեզ 'ի վր երկրի, և լցցին քեւ դաշտք. և իջուցից 'ի
վր քո զամ թռչունս երկնից, և յագեցուցից 'ի քէն
զամ գազանս երկրի: * և տաց զմարմինս քո 'ի վր լե- 5
րանց, և լցուցից զձորս յարենէ քումմէ: * և արբե- 6
ցի երկիր յապականէ քումմէ' 'ի բազմութենէ քոյ 'ի վր
լերանց, զձորս լցից 'ի քէն: * և պատրուակեցից զեր- 7
կինս 'ի շիջանել քում, և խաւարեցուցից զաստեղս նր:
զարեգակն ամպով ծածկեցից, և լուսին մի տացէ ըզ-
լոյս իւր. * և զամ լուսաւորս խաւարեցուցից 'ի վր 8
քո. և տաց խաւար 'ի վր քո' ասէ Տր Տր: * Եւ զայ- 9
րացուցից զսիրտս ազգաց բազմաց, 'ի ժամանակի երբե-
հանիցի զգերութիւն քո ընդ ազգս յերկիր զոր ոչ գիտէ-
ցես: * և ողբասցեն 'ի վր քո ազգք բազումք, և թա- 10
գաւորք նոցա զարհուրելով զարհուրեսցին, 'ի թռչել
սրոյ իմոյ առաջի երեսաց նց մինչ ունել կործանման
իւրեանց յօրէ կործանման քոյ: * Զի այսպէս ասէ 11
Տր Տր. սուր արքային բաբելացւոց եկեսցէ 'ի վր քո
* հանդերձ սրով սկայից, և կործանեցից զզօրութն քո. 12
եկեսցեն ամ ժանտագործք ազգաց' և կորուսցեն ըզ-
հպարտութն եգիպտացւոց. և խորտակեսցի ամ զօրու-
թն նր: * և կորուսից զամ անասուն նր 'ի ջուրց բազ- 13
մաց. և մի պղտորեսցէ զնա ոտն մարդոյ, և կճղակ ա-
նասնոյ մի կոխեսցէ զնա: * Եւ ապա դադարեսցեն 14
ջուրք նց, և գետք նց նման իւղոյ գնասցեն. ասէ ա-
դոնայի Տր: * Յորժամ տաց զեգիպտոս 'ի կորուստ. 15
և աւերեսցի երկիրն լրիւ իւրով: յորժամ ցրուեցից
զամ բնակիչսն 'ի նմանէ, և ծանիցեն թէ ես եմ Տր
Տր: * Ո՛ղբք են՝ և ողբասցեն զնա, և դստերք ազգաց 16
ողբասցեն զնա. 'ի վր եգիպտոսի և 'ի վր ամ զօրութն
նր ողբասցեն զնա ասէ Տր Տր:

ՈՂԲ 'Ի ՎՐ ՓԱՐԱՒՈՆԻ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ: * Եւ եղև յամին եր- 17
կոտասաներորդի' յամսեանն առաջնում, որ օր հնգե-
տասան էր ամսոյն. եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ: * Որ- 18
դի մարդոյ ո՛ղբս առ 'ի վր զօրութեան եգիպտոսի, և
իջուսցեն զդստերս նր ազգքն՝ զմեռեալս 'ի խորս երկ-
րի, առ իջեալսն 'ի խորխորատ՝ * 'ի ջուրց վայելչու- 19
թէ.

զովք զօրաց բազմաց: (7) Ոմանք. Ամպովք ծածկեցից:
(12) Ոսկան. Եւ յարուսցեն զհպարտութիւն եգիպտացւոց":
(12) Ոմանք. Եւ սատակեսցին ամ զօրութիք նր: (13) 'Ի
ջրոց". Եւ կճղակ անասնոց: (15) Ոմանք. Թէ ես եմ Տր:
(17) 'Ի բէշմս ոսկան վերնագիր. Ողբք 'ի վր փարաւոնի
և եգիպտ": (18) Բազումք. Առ իջեալսն 'ի խորխորատ:

0 լեր․ էջ ննջեա՛ ընդ անթլփատս * 'ի մէջ վիրաւորաց․
սրով անկցին ընդ նմա, և դադարեսցէ ամենայն զօրութիւն
1 նորա ։ * Եւ ասասցեն ցքեզ սկայքն․ եւ էջ 'ի խորս խո_
րխնս, զի քան զո՞վ լաւ էիր դու․ էջ և դադարեա՛ ընդ
2 անթլփատս 'ի մէջ վիրաւորաց սրոյ ։ * Անդ Ասուր և
3 ամենայն ժողովուրդք նորա՝ ամենեքին վիրաւորք ։ անդ * տուաւ
գերեզմանս նոցա 'ի խորս խորխորատին, և եղեն ժողո_
վուրդք նորա շուրջ զգերեզմանօք նորա ։ ամենայն վիրաւորք անկան
սրով․ որ արարին զգերեզմանս իւրեանց 'ի յատակս
դբրոց, և եղեն ժողովք շուրջ զգերեզմանօք նորա ։ ամե_
նեքեան վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն զահ իւր_
4 եանց 'ի վերայ երկրին կենդանութեան ։ * Անդ Էղամ, և
ամենայն զօրութիւն նորա շուրջ զգերեզմանաւ նորա․ ամենեքեան
վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ իջին անթլփատք 'ի խորս
երկրի․ որ ետուն զահ իւրեանց 'ի վերայ երկրին կենդա_
նութեան, և ընկալան զտանջանս իւրեանց ընդ իջեալսն
25 'ի խորխորատ * 'ի մէջ վիրաւորաց ։ * Անդ տուան մո_
26 սոք՝ և Թոբէլ, և ամենայն զօրութիւնք նոցա շուրջ զգերեզմանաւ
նորա․ ամենայն վիրաւորք նորա ամենեքեան անթլփատք վիրա_
ւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն զահ իւրեանց 'ի վերայ
27 երկրին կենդանութեան ։ * և ննջեցին ընդ հսկայսն ան_
կեալսն յաւիտենից․ որ իջին 'ի դժոխս պատերազմօք
զինուքն իւրեանց, և եղան անօրէնութիւնք նոցա 'ի վերայ ոս_
կերաց իւրեանց․ զի զարհուրեցուցին զհսկայս 'ի կեն_
28 դանութեան իւրեանց ։ * և դու 'ի մէջ անթլփատից խոր_
29 տակեսցիս, և ննջեսցես 'ի մէջ վիրաւորացն սրոյ * Անդ
Եդովմ և Թագաւորք իւր և ամենայն իշխանք նորա, որ ետուն
զզօրութիւն իւրեանց 'ի հարուածս սրոյ․ և նոքա ընդ վի_
30 րաւորս ննջեցին ընդ իջեալսն 'ի խորխորատ ։ * Անդ
ամենայն իշխանք հիւսիսոյ, և ամենեքեան նոքա զօրավարք
Ասորեստանեայն, իջեալք վիրաւորք հանդերձ ահիւն
զօրութեան իւրեանց․ ամօթալից ննջեցին անթլփատք
ընդ վիրաւորս սուսերաց, և տարան զտանջանս իւր_
31 եանց ընդ իջեալսն 'ի խորխորատ ։ * Զնոսա տեսցէ փա_
րաւոն և մխիթարեսցի 'ի վերայ ամենայն զօրութեան նորա ։ Վիրա_
ւորք փարաւոնի 'ի սրոյ, և ամենայն զօրութիւն նորա՝ ասէ Տէր
32 Տէր ։ * զի ետ զահ իւր յերկիրն կենդանութեան, և ննջե_
ցէ

---

(21) Ոմանք․ Ասասցեն քեզ․ կամ, Է քեզ սկայքն, եւ էջ 'ի խորխորխնս․ զի քան զո՞ լաւ ։ (22) Բազումք․ Եւ ամենայն ժողովք նորա ամենայն վիրաւորք ։ (23) Բազումք․ Եւ եղև ժողովք նոցա շուրջ․․ իւրեանց յատակս դբ"։ (24) Բազումք․ Զահ իւրեանց յերկիրն կենդ"։ (26) Յօրինակին․ Եւ ամենայն զօրութիւնք նոցա շուրջ ։ (27) Ոմանք․ Եւ ոչ ննջեցին ընդ հսկայսն ։ (29) Բազումք․ Անդ եդովմ, և Թագք ։ (32) Բա_

ցեն ՚ի մէջ անթլփատից վիրաւորելոց սրով, փարաւոն՝
եւ ամ բազմութիւն իւր ընդ նմին՝ ասէ Տէր Տէր ։

ԳԼ. ԼԳ.

Առ որդիսն Յակոբեա ։

ԻԵ Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝
խօսեաց ընդ որդիսդ ժողովրդեան քոյ, եւ ասաս-
ցես ցնոսա ։ Երկիր մի յորժամ ՚ի վր ածիցեմ նա սուր. եւ
առնուցուն ազգք երկրին այր մի յինքեանց, եւ կացու-
ցանիցեն զնա դէտ ։ * եւ տեսանիցէ սուր եկեալ յեր-
կիրն, եւ փող հարկանիցէ՝ եւ ազդ առնիցէ ժողովր-
դեանն ։ * Եւ լուեալ լուիցէ զձայն փողոյն՝ եւ ոչ զգու-
շասցի. եւ հասանիցէ սուրն՝ եւ ըմբռնեսցէ զնա, արիւն
նր ՚ի գլուխ նորին եղիցի ։ * զի զձայն լուաւ զփողոյն
եւ ոչ զգուշացաւ, արիւն նր ՚ի վր նորին եղիցի. եւ նա
զի զգուշացոյց, զանձն իւր ապրեցոյց ։ * Եւ եթէ տե-
սանիցէ դէտն զսուրն եկեալ՝ եւ ոչ նշանակիցէ փողով,
եւ ազգն ոչ զգուշանայցէ. եւ եկեալ սուրն ըմբռնիցէ
՚ի նոցանէ անձն մի. նա վն անօրէնութեան իւրում ըմբռնե-
ցաւ, եւ զարիւն նր ՚ի ձեռաց դիտակին խնդրեցից ։ * Եւ
դու որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ տանդ Իէլի,
եւ լուիցես բանից բերանոյ իմոյ, եւ զգուշացուսցես զնո-
սա յինէն ։ * Յասելն իմ ցմեղաւորն թէ մահու մե-
ռանիցիս. եւ դու ոչ խօսիցիս զգուշացուցանել զամ-
պարիշտն ՚ի ճանապարհէ իւրմէ. ինքն անօրէնն յանօ-
րէնութեան իւրում մեռցի, եւ զարիւն նր ՚ի ձեռաց քոց
խնդրեցից ։ * Ապա թէ դու յառաջագոյն պատմեսցես
ամպարշտին զճանապարհս իւր՝ դառնալ նմա ՚ի նմա-
նէ, եւ ոչ դարձցի ՚ի ճանապարհէ իւրմէ. ինքն յամ-
պարշտութեան իւրում մեռցի, եւ դու զանձն քո ապրե-
ցուսցես ։ * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ասա ցտունդ Իէլի ։ 10
այսպէս խօսեցարուք եւ ասացէք, եթէ մոլորութիւնք մեր
եւ անօրէնութիւնք մեր ՚ի մեզ են, եւ մեք ՚ի նոսին մաշիմք.
եւ զիարդ ապրեսցուք ։ * Ասա ցնոսա. կենդանի եմ ես՝ 11
ասէ Ադոնայի Տէր. ոչ կամիմ զմահ ամպարշտին, այլ
դառնալ ամպարշտին ՚ի չար ճանապարհէ իւրմէ՝ եւ
կեալ.

ղուսխ. Վիրաւորելոց սրով ։
ԳԼ. ԼԳ. (2) Այլ. Ընդ որդիս ժողո՟ ։ (2) Ոմանք. Եւ
առնուցու ազգ երկ՟ ։ (4) Այլ. Եւ ըմբռնիցէ զնա ։
(5) Ոմանք. Զձայն լուաւ փողոյն ։ (6) Բազումք. Վն
անօրէնութեան իւրոյ ։ (7) Բազումք. Դէտ եդաւ զքեզ տանդ
Իէլի.. զգուշացուսցես զնոսա յինէն ։ (9) Ոմանք. Ինքն
յանօրէնութեան իւրում մեռցի, եւ դու ։

Digitized by Google

կեալ : դարձարուք դարձարուք՝ 'ի ճանապարհաց ձերոց
12 չարաց . և ընդէ՞ր մեռանիցիք տունդ Իլի : * Եւ դու որ-
դի մարդոյ՝ ասա՛ ցորդիս ժողովրդեան քոյ : արդարու-
թիւն արդարոյն ոչ փրկեսցէ զնա՝ յաւուր յորում մոլո-
րեսցի . և անօրէնութիւն անօրինին ոչ չարչարեսցէ զնա՝
յաւուր յորում դառնայցէ յանօրէնութենէ իւրմէ :
Եւ արդարն ոչ կարասցէ ապրել յաւուր մեղաց իւ-
13 րոց : * յասել իմ ցարդարն՝ թէ կեալով կեցցես , և
նա յուսացեալ յարդարութիւն իւր՝ առնիցէ անօրէնու-
թիւն . ամ արդարութիւնք նորա մի յիշեսցին , այլ անօրէնու-
14 թեամբ իւրով զոր արար՝ նովին մեռցի : * Եւ յասել իմ
ցամպարշտն թէ մահու մեռցիս . և դարձցի 'ի մեղաց
15 իւրոց , և արասցէ իրաւունս և արդարութիւն : * և զգրաւ
պարտապանին 'ի բաց տացէ , և զյափշտակութիւն դար-
ձուցանիցէ , 'ի հրամանս կենաց գնասցէ չառնել զա-
16 նիրաւութիւն . կեալով կեցցէ՝ և մի մեռցի : * Ամ մեղք
իւր զոր մեղաւ՝ մի յիշեսցին . զի իրաւունս և արդա-
17 րութիւն արար , նոքիմբք կեցցէ : * Եւ ասեն որդիք ժո-
ղովրդեան քոյ . ոչ ուղիղ են ճանապարհք տն . նա՛ նոցա
18 ճանապարհն չէ ուղիղ : * 'Ի դառնալն արդարոյն յար-
դարութենէ իւրմէ և առնել անիրաւութիւն՝ նոքիմբք մեռ-
19 ցի : * Եւ 'ի դառնալ մեղաւորին յանօրէնութենէ իւրմէ՝
և առնիցէ իրաւունս և արդարութիւն՝ նոքիմբք կեցցէ :
20 * Եւ այս է զոր ասացէքն թէ ոչ ուղիղ է ճանապարհ
տն : զիւրաքանչիւրոք ըստ ճանապարհաց ձերոց դա-
տեցայց զձեզ տունդ Իլի :
21 * Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի՝ 'ի տասներորդ ԻԸ
ամսեանն , որ օր հինգ՛ էր ամսոյն գերութեան մերոյ , ե-
կն առ իս ոմն զերծեալ յԵմ , և ասէ . առաւ քա-
22 ղաքն : * Եւ ձեռն տն եղեւ 'ի վր իմ յերեկորեայն՝
մինչչև եկեալ էր նո , և եբաց զբերան իմ մինչև եկեալ
էր ընդ առաւօտն . և 'ի բանալ բերանոյ իմոյ ոչ ևս
23 ամփոփեցաւ անդրէն : * Եւ եղև բանն տն առ իս՝ և ա-
24 սէ . * որդի մարդոյ՝ բնակիչք աւերակաց երկրին Իլի
ասեն . մի մարդ էր աբրահամ՝ և կալաւ զերկիրն . և
մեք բազումք եմք , և մեզ տուեալ է երկիրն 'ի
25 ժառանգութիւն . ոչ ժառանգիցեմք զնա : * Վն այսորիկ
ասա՛ ցնս : Այսպէս ասէ ադոնայի տր . որովհետև
'ի

(13) Ոմանք . Զոր արար՝ նովիմբ մեռցի : (15) Ոմանք . 'ի
բաց տայցէ . . 'ի հրամանս կենաց գն'' : (17) Բզմ . Ո՛չ ու-
ղիղ է ճնպրհ տն . . ոչ է ուղիղ : (19) Ոմանք . իւրմէ , առ-
նիցէ իրա'' : (20) Բազումք . Ըստ ճնպրհաց իւրոց դա'' :
(21) Ոմանք . 'Ի տասներորդի յամսեանն : (22) Ոմանք .
Ընդ առաւօտն : (25) Բազումք . Վն այնորիկ ասա՛ :

Digitized by Google

[illegible]

ԻԹ [illegible]

[illegible]

ԳԼ. Լ.

[illegible]

Լ [illegible]

[illegible]

---

(26) [illegible] (26) [illegible] (27) [illegible] (27) [illegible] (29) [illegible] (31) [illegible] (32) [illegible] (33) [illegible]

ԳԼ. Լ. (2) [illegible]

Digitized by Google

մինչ Տէր. Միթէ հովիւք զանձի՞նս արածեն. ո՛չ հովիւք
3 զխաշինս արածեն: * Աչքդ՝ ուտէիք զկաթն ուտէք,
և զասրդ ագանէիք. զպարարտն զենուիք. և զխաշն իմ
4 ոչ արածէք: * զտկարացեալն ոչ զօրացուցանէք, և
զհիւանդացեալն ոչ բժշկեցէք. զխորտակեալն ոչ յան-
ձնանէիք, և զբեկեալն ոչ պատեցէք. զմոլորեալն ոչ
դարձուցէք, և զկորուսեալն ոչ խնդրեցէք. զհաստա-
5 հարուստն աշխատ արարէք: * Եւ ցրուեցան խաշինք
իմ, քանզի ոչ գոյին նոցա հովիւք. և եղեն կերակուր գա-
6 զանաց անտառի. և ցրուեցան, * և մոլորեցան խա-
շինքն իմ ընդ ամ լերինս, և ընդ ամ բլուրս բարձունս,
և ընդ ամ երեսս երկրի ցրուեցան խաշինքն իմ. և ո՛չ ոք
7 էր որ խնդրէր, և ոչ այն որ դարձուցանէր: * Վասն
8 այսորիկ հովիւք լուարուք զբանս տեառն: * Կենդա-
նի եմ ես ասէ տէր տէր. եթէ ոչ փոխանակ
զի եղեն խաշինք իմ յաւար, և մատնեցան խաշինք իմ
՚ի կերակուր գազանաց անտառի. վն զի ոչ գոյին
հովիւք, և ոչ խնդրեցին հովիւք զխաշինս իմ. և արա-
ծին հովիւքն զանձինս իւրեանց, և զխաշինս իմ ոչ ա-
9 րածեցին: * փոխանակ այսորիկ լուարուք հովիւք զբա-
10 նս տեառն: * Այսպէս ասէ տէր տէր. ահաւասիկ
ես ՚ի վր հովուացդ. և պահանջեցից զխաշինս իմ ՚ի
ձեռաց դոցա, և դադարեցուցից զդոսա յարածելոյ
զխաշինս իմ, և ոչ ևս արածեսցեն զնոսա. և փրկեցից
զխաշինս իմ ՚ի ձեռաց դոցա, և ոչ ևս եղիցին դոցա ՚ի
11 կերակուր: * Զի այսպէս ասէ տէր տէր. ահաւասիկ ես
խնդրեցից խնդրեցից զխաշինս իմ, և այց արարից դոցա:
12 * զոր օրինակ խնդրիցէ հովիւ զհօտ իւր, յաւուր յո-
րում իցէ մէգ և մառախուղ ՚ի մէջ խաշանց իւրոց ցրուե-
ցելոց. այսպէս խնդրեցից զխաշինս իմ, և ժողովեցից
զնս յամ տեղեաց ուր ցրուեցան ՚ի նմ յաւուր մգի և
13 մառախղի: * Եւ հանից զնս յազգաց, և ժողովեցից
զնս ՚ի գաւառաց, և տարայց զնս յերկիրն իւրեանց.
և

---

(3) Ոմանք. Ահաւադիկ զկաթն: (3) Բազմ. Եւ զխաշինս իմ ոչ արա": (4) Ոմանք. Զտկարացեալն ոչ զօրացուցէք: (4) ՚Ի լուսն. Ո՛չ դարձուցէք. . ո՛չ խնդրեցէք. . աշխատ արարէք. համաձայն այլոց ՚ի Բնաբ": (5) Բազումք. Ոչ գոյին նոցա հով": (6) Ոմանք. Եւ ընդ ամ երկիր ցրուե": (7) Ոմանք. Զպատգամ տն: (8) Ա. ոմանց պակասի. Խաշինք իմ յա- ւար. և մատնեցան խաշինք իմ ՚ի կերա": (8) Բազմ. Եւ ոչ խնդրեցին հովիւքն: (10) Ոմանք. ՚Ի ձեռաց նց. . ՚ի ձեռաց նց, և ոչ եղիցին դոցա: (11) Բազումք. Ահաւադիկ ես ինքնին: (12) Բազումք. Այնպէս խնդրեցից: (12) Ոմ- նան. ՚Ի նմ, մգի և մառախղի:

Digitized by Google

և արածեսցեց զնոսա 'ի վ՛ր լերանց Իէլի. * և 'ի ձորս՝ և 14
յամ բնակութե երկրին: յարօտս փափկութե արածե-
ցեց զնս 'ի լերինն բարձու Իէլի. և անդ եղիցին մակա-
ղատեղք նց, անդ դադարեսցեն՝ և անդ հանգիցեն 'ի
դրդուութե բարութեց. և յարօտս պարարտութե արա-
ծեսցին 'ի վ՛ր լերանցն Իէլի: * Ես արածեսցեց զխաշինս 15
իմ, և ես հանգուցեց զնս. և ծանիցեն թէ ես եմ Տր:
Այսպէս ասէ Տր Տր. * զկորուսեալն խնդրեցից, 16
և զմոլորեալն դարձուցից, զբեկեալն պատեցից. և
զնուաղեալն զօրացուցից, զգէրն և զհզօրն պահեցից.
և արածեսցեց զնս իրաւամբք. * Եւ դուք խաշինք իմ, 17
այսպէս ասէ Տր Տր. ահաւասիկ ես՝ ընտրեմ ատ ոչ-
խարի դատեցայց, և խոյ՝ ատ խոյ: * չիցէ՞ ձեզ բաւա- 18
կան զգեղեցիկ արօտսն յառաջագոյն արածել. այլ և
զմնացեալ Ճարակն 'ի ձեռն ատ ոտն կոտորէիք, և ըմ-
պուրան յստակ ըմպէիք, և զմնացեալն ոտամբ պղտո-
րէիք: * և խաշինք իմ զկոխան ոտից ձերոց Ճարակէին. 19
և զջուրան պղտորեալ 'ի կճղակաց ձերոց ըմպէին: * Այդ 20
աղագորիկ այսպէս ասէ Տր Տր. ահաւասիկ ես դատե-
ցայց 'ի մէջ հարուստ և անաւագ ոչխարաց: * փոխա- 21
նակ զի կողամբք և ուսովք ձերովք գրթէիք և ոգա-
րէիք, և եղջերովք ձերովք խեթկէիք զամ անուաղն.
և 'ի բաց մերժէիք զնս, մինչև ցրուեցան խաշինք իմ:
* Եւ փրկեցից զխաշինս իմ, և ոչ ևս լինիցին 'ի յափշ- 22
տակութիւն. դատեցայց խոյ՝ ատ խոյ: * և կացուցից 'ի 23
վ՛ր նց հովիւ մի զծառայ իմ զԴաւիթ, և նա հովուես-
ցէ զնս: նա եղիցի նց հովիւ. * և ես Տր եղէց նոցա 24
յԱծ. և Դաւիթ ծառայ իմ իշխան 'ի մէջ նց: Ես Տր
խօսեցայ: * և եդից ընդ Դաւթի ուխտ խաղաղութե, 25
և սատակեսցեց զգազանս չարս յերկրէ. և բնակեսցեն
յանապատի յուսով, և ննջեսցեն յանտառս: * Եւ տաց 26
նց շուրջ զլերամբ իմով օրհնութի. և տաց ձեզ անձրև,
և եղիցին անձրևք օրհնութե: * ծառք ապարանքն տա- 27
ցեն

(14) Ոմանք. Եւ յամ բնակութե երկի": (14) Ոմանք. Եղիցի մակաղատեղ նց: (14) Ոմանք. 'Ի դրդուեց. և յարօտս: (16) Ոմանք. Զվտանգեալն: և ոմանք. զվտանգեալն: (17) Բազ. Եւ խոյ ընդ խոյ: (18) Ոմանք. Յառաջագունոյն արածել ... յստակս ըմպէիք: (18) Բազ. Զմնացեալ ևս Ճարակն ... ատ ոտն կոտորէք: (20) Ոմանք. Վն այդորիկ ... ահաւասիկ ես դատեմ": (21) Այլք. կողամբքն և ուսովք: (21) Օրինակ մի. Գոթցէիք ազօրէիք: (23) Յօրինակին գտանի. Զծառայ իմ զԴաւիթ: (25) Բազում. Զգազանս չարս յերկրէ, և բնակեսցեն: (26) Ոմանք. Շուրջ զլերամբք ի": (27) Ոմանք. Զնս 'ի ծառայեցուցչաց:

Digitized by Google

կին զպտուղս իւրեանց , և երկիր տացէ զզօրութիւն իւր·
և բնակեսցեն յերկրի իւրեանց յուսով խաղաղութեան :
և ծանիցեն թէ ես եմ Տր · 'ի խորտակել իմ զլուծ պա-
րանոցի նց : Եւ փրկեցից զնս 'ի ձեռաց ծառայեցուց-
28 չաց իւրեանց : * և ոչ ևս եղիցին յաւար 'ի մէջ ազգաց·
և գազանք երկրի մի ևս կերիցեն զնս : և բնակեսցեն
յուսով , և ոչոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ զնոսա :
29 * և կանգնեցից նց տունկ խաղաղութե · և ոչևս վատնե-
ցին 'ի սովոյ 'ի վր երկրի , և նախատինս յազգաց ոչևս
30 կրեսցեն : * Եւ ծանիցեն թէ ես տր ած նց՝ ընդ նոսա
եմ · և նոքա ժողովուրդ իմ՝ տունն Իէլի , ասէ տր տր :
31 * Եւ դուք խաշինք իմ ոչխարք արօտի իմոյ՝ մարդիկ
էք , և ես տր ած ձեր , ասէ տր տր :

ԳԼ· ԼԵ·

'Ի Լերաց Եդովմայեցւոցն :

1 Եւ եղև բան տն առ իս՝ և ասէ : * որդի մարդոյ՝ Լ
2 դարձո զերեսս քո 'ի վր լերինդ սէիրայ · մար-
3 գարէացի 'ի վր դորա՝ և ասասցես ցդա : * Այսպէս
ասէ տր տր , ահաւասիկ ես 'ի վր քո լեառնդ սէիր ,
և ձգեցից զձեռն իմ 'ի քեզ , և տաց զքեզ յանապատ՝
4 և աւերեսցիս · * և զքաղաքս քո յաւեր դարձուցից ,
5 և եղիցիս աւերակ · և ծանիցես թէ ես եմ տր : * Փո-
խանակ զի եղեր 'ի թշնամութե յաւիտենից , և դարա-
նակալ նստէիր ննդութք տանն Իէլի , 'ի ձեռն թշնա-
մեաց սրոյ 'ի ժամանակի նեղութե , 'ի ժամանակի անի-
6 րաւութե յետին վախճանի : * Վն այնորիկ կենդանի
եմ ես՝ ասէ տր տր · եթէ ոչ յարեան մեղար՝ և արիւն
հալածեսցէ զքեզ , և զարիւնն զոր ատեցեր՝ նոյն արիւն
7 հալածեսցէ զքեզ : * Եւ տաց զլեառնդ սէիր յաւե-
րակ և յանապատ · և կորուսից 'ի դմանէ զմարդ և զա-
8 նասուն : * և լցից զլերինս վիրաւորօք քովք · զբլուրս
քո և զձորս քո · և յամ դաշտս քո՝ վիրաւորեալք 'ի
9 սրոյ անկցին 'ի քեզ : * յաւերակ յաւիտենից եդից ըզ-
քեզ · և քաղաքք քո ոչ ևս շինեսցին : և ծանիցես թէ ես
10 եմ տր : * փոխանակ ասելոյն թէ երկու ազգքն և եր-
կոս

(29) Ոսկան · Եւ ոչ ևս վատնեսցին 'ի սովու : (30) Այսմ · Եւ ընդ նոսա եմ :
Գլ· ԼԵ · (4) Այսմ · Քո աւեր դարձուցից , և եղեցես : (6) Այսմ · Վն այնորիկ կենդան'' : (6) 'Ի [illegible] · Զքեզ , և զարիւնն զոր ատեցեր՝ նոյն արիւն հալածեսցէ զքեզ :
(9) Ոսկան · Եւ յաւերակ յաւի'' : (9) Այսմ · Եւ քաղաքք քո ոչևս · · և ծանիցեն թէ ես եմ : (10) Այսմ · Եւ երկ

Digitized by Google

կաւ ատելութեամբ իմ եղեցին. և ժառանգեցից զնա. և Տէր
անդ էր: *Վասն այնորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր
Տէր. և արարից ընդ քեզ ըստ թշնամութեան քում, և ըստ
նախանձու քում զոր արարեր ատել զնա. և ծանու-
ցայց քեզ յորժամ դատեցայց զքեզ: *և ծանիցես թէ 12
ես եմ Տէր: Լուայ զձայն հայհոյութեց քոց զի ասէիր,
թէ լերինք Իսրայէլի աւերեալք՝ մեզ տուեալ են 'ի կերա-
կուր: *և մեծաբանեցեր 'ի վերայ իմ բերանովք քովք. 13
և հնչեցեք առ իս զբանս ձեր, և ես լուայ: *Այսպէս 14
ասէ Տէր Տէր, յուրախութեան ամենայն երկրի աւերեցից զքեզ
յաւերակ. *փոխանակ զի ուրախ էիր ժառանգու- 15
թեան տանն Իսրայէլի՝ զի ապականեցաւ. *նոյնպէս արարից 16
զքեզ, և եղիցիս աւերակ լեառնդ Սէիր, և ամենայն Իդու-
մէա սատակեսցի: և ծանիցես թէ ես եմ Տէր ած նց:

ԳԼ. ԼԶ.

'Ի վերայ Լերանցն Իսրայէլի:

ՆԲ Եւ դու որդի մարդոյ մարգարէացիր 'ի վերայ լերանցն 1
Իսրայէլի, և ասասցես զլերինսն Իսրայէլի. լուարուք զբա-
նս Տեառն: *Այսպէս ասէ Տէր Տէր. փոխանակ զի ա- 2
սաց թշնամին 'ի վերայ ձեր՝ վաշ վաշ. աւերակք յաւիտե-
նից 'ի ժառանգութիւն եղեն մեզ. *Վասն այսորիկ մարգա- 3
րէացի՝ և ասասցես: Այսպէս ասէ Տէր Տէր. փոխանակ
զի եղէք յանարգութիւն ամենայն ազգաց որ շուրջ զձեւք են.
և փոխարինողք եղէք ազգաց բազմաց, խօսք լեզուաց և
նախատինք ազգաց: *Վասն այսորիկ լերինք Իսրայէլի՝ լու- 4
արուք զպատգամս ադոնայի Տէր. Այսպէս ասէ ա-
դոնայի Տէր Տէր ցլերինս և ցբլուրս և ցհովիտս և ցձորս
և ցաւերակս ապականեալս. և ցքաղաքս լքեալս՝ որ ե-
ղեն յաւար և 'ի կոխումն մնացելոց ազգացդ որ շուրջ
զձեւք են: *Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. եթէ 5
ոչ հրով բարկութեան իմոյ խօսեցայց 'ի վերայ այլոց ազ-
գացն, և 'ի վերայ ամենայն Իդումեացւոցն, զի արարին զեր-
կիրն իմ իւրեանց 'ի փոխարինութիւն. ուրախութեամբ սրտից
զե-

կաւ ատելութեամբ 'ի մեզ եղեն: (13) Ոմանք. Բերանովդ քով: (14) Ոմանք. Աւերեցից զքեզ աւերակ: (16) Ոսկան. Եւ Իդումէա սատակեսցի: (16) Օրինակ մի. Եւ ամենայն Իդումէա սատակեսցի: Որ և այլ օրինակ մի. Եւ յամենայն զօ... նոյն կատարեսցիս. և ծանիցեն:

ԳԼ. ԼԶ. (3) Բազումք. Մարգարէացի և ասասցես: (3) Յօրինակին. Որ շուրջ ձեւք են: (4) Ոսկան. Այսպէս ասէ Տէր Տէր: (5) Ոմանք. Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. եթէ: (5) Յօրինակին դոյովանք. Եւ 'ի վերայ ամ Իդումեայ":

Digitized by Google

6 գեցցին զամենայն ապականեալ աւուրսս։ * Վա՛յ այնոցիկ
մարգարէից ՚ի վ̃ր երկրին Իղ̃ի, և տեսանես զլերինս
և զբլուրս և զձորս և զգաղտս. այսպէս ասէ Տէր Տէր.
ահաւասիկ ես նախանձու իմով և բարկութեամբ իմով խօսեցայ.
փոխանակ կրելոյն ձերոյ նախատինս ՚ի հեթանոսաց։
7 * Վ̃ն այսորիկ այսպէս ասէ ադոնայի Տէր. ամբար-
ձից զձեռն իմ ՚ի վ̃ր ազգացդ որ շուրջ զձեւք են.
8 նոքա ընկալցին զանարգանս իւրեանց։ * Բայց զձեր
լերինքդ Իղ̃ի՝ զխաղող և զպտուղս կերիցէ ժողովուրդ
9 իմ Իղ̃. զի մերձ ունին դառնալոյ։ * Ահաւասիկ ես
հայեցայց ՚ի ձեզ, և անկանիցիք ՚ի գործ. և սերմանի-
10 ցիք, * և բազմացուցից ՚ի ձեզ մարդիկ, և համօրէն ըն-
տանիս Իղ̃ի ՚ի սպառ. և բնակեսցին քաղաքք, և աւե-
11 րակք շինեսցին։ * և բազմացուցից ՚ի ձեզ զմարդ և զա-
նասուն. բազմասցին և աճեսցեն, և բնակեցուցից ըզ-
ձեզ ըստ իսկզբանն, և բարի արարից ձեզ քան զյա-
12 ռաջագոյն։ և ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ * Եւ առիցեցու-
ցի ձեզ մարդիկ զժողովուրդն իմ Իղ̃. ժառանգեսցեն
զձեզ, և եղիջիք նց̃ ՚ի բնակութի̃, և ոչ ևս լինիցիք ան-
13 զաւակ ՚ի նոցանէն։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր. փոխա-
նակ զի ասացին ցձեզ թէ երկիր մարդակեր ես դու,
14 և անզաւակ յազգէ քումմէ եղեր. * Վ̃ն այսորիկ ոչ ևս
լինիցիս մարդակեր, և զազգդ քո անզաւակ ոչ ևս ա-
15 րասցես, ասէ Տէր Տէր։ * Եւ անարգանք ազգաց ՚ի ձեզ
ոչ ևս լինիցին. և նախատինս ՚ի ժողովրդոց այլ ոչ ևս
կրեսցես, և ազգդ քո այլ ոչ ևս անզաւակեսցի՝ ասէ
16 Տէր Տէր։ * Եւ եղև բան Տն̃ առ իս և ասէ, * Որդի մար-
17 դոյ՝ տունդ Իղ̃ի բնակեցան յերկրին իւրեանց, և պղծե-
ցին զնա ճանապարհօք իւրեանց՝ և կռովք իւրեանց.
և պղծութեամբ իւրեանց, ըստ պղծութե̃ ապաշարհի. և եղև
18 ճանապարհ դոցա առաջի իմ։ * Եւ հեղի զսրտմտու-
թի̃ իմ ՚ի վ̃ր դոցա վ̃ն արեանն զոր հեղին յերկրին,
19 և կռովք իւրեանց պղծեցին զնա։ * և ցրուեցի զդոսա
ընդ ազգս, և հոսեցից զդոսա ընդ գաւառս. ըստ ճա-
նապարհաց դոցա, և ըստ մեղաց իւրեանց դատեցայ
զդո-

(7) Ոմանք. Վ̃ն այսորիկ այսպէս... ՚ի վ̃ր ազգացն որ։
(9) Ոսկան. Եւ սերմանիցէք։ (12) Բազ̃մք ՚ի բնաբանի ու-
նին. Եւ առիցեցից ձեզ. և ՚ի լուս՟. Նշանակէն՝ սերմանե-
ցից։ Որ և ոմանք. Եւ սերեցից ձեզ.. և ժառանգեսցեն։
(14) Ոսկան. Ոչ ևս արասցեն։ (15) Ոսկան. Եւ նախա-
տինս ժողովրդոց այլոց ոչ ևս։ (15) Ոմանք. Ոչ ևս կը-
րեսցեն։ (17) ՚Ի լուս՟. Բնակեցին յերկ՟. համաձայն Եբրա՟
՚ի բնաբ՟։ (17) Օրինակ մի. Ըստ պղծութե̃ ապաշահարի։ Որ՟
ոսկան. ըստ պղծութե̃ ճանապարհի եղև ճանա՟։

զնոսա։ * Եւ մտին յազգս․ և ուր մտին, և պղծե- 20
ծեցին զանուան իմ սր․, յասելն ցնս Թէ ժողովուրդ տն
են դոքա, և յերկրէն նր ելին։ * Եւ խնայեցի 'ի դոսա 21
վս անուան իմոյ սրբոյ, զոր պղծեցին տունն Իէլի 'ի
մէջ ազգացդ յոր մտին 'ի նոսա։ * Վս այսորիկ ասա 22
ցտունդ Իէլի․ այսպէս ասէ տր տր, ոչ ձեզ ինչ առնեմ
տունդ Իէլի, այլ վս անուան իմոյ սրբոյ զոր պղծեցէք
դուք 'ի մէջ ազգացդ յորս մտէք 'ի նոսա։ * Եւ սրբեցից զա- 23
նուն իմ մեծ որ պղծեցաւ 'ի մէջ ազգացդ՝ զոր դուք
պղծեցէք 'ի մէջ նոցա։ և ծանիցեն ազգք եթէ ես եմ
տր, ասէ ադոնայի տր․ 'ի սրբելն իմում 'ի ձեզ յան-
դիման նոցա։ * Եւ առից զձեզ 'ի հեթանոսաց, և ժո- 24
ղովեցից զձեզ յամ աշխարհաց, և տարայց զձեզ յերկիրն
ձեր։ * Եւ ցանեցից 'ի վր ձեր ջուր սուրբ, և սրբե- 25
ջիք յամ պղծութեց ձերոց, և յամ կռոց ձերոց սրբե-
ցից զձեզ։ * Եւ տաց ձեզ սիրտ նոր, և ոգի նոր նորո- 26
գեցից 'ի ձեզ․ և հանից զսիրտն քարեղէն 'ի մարմնոց
ձերոց, և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն․ * Եւ զոգի իմ 27
տաց 'ի ձեզ։ Եւ արարից, զի յարդարութիւնս գնասջիք,
և զիրաւունս իմ պահեսջիք, և արասջիք զնս։ * Եւ բնա- 28
կեսջիք յերկրին՝ զոր ետու հարցն ձերոց․ և եղիջիք ինձ
'ի ժողովուրդ, և ես եղէց ձեզ յած։ * Եւ զերծուցից 29
զձեզ յամ պղծութեց ձերոց։ և կոչեցից զցորեան և
բազմացուցից զնա, և ոչ ածից 'ի վր ձեր սով։ * Եւ 30
բազմացուցից զպտուղ ծառոց, և զարդիւնս անդաց,
զի մի ևս ընդունիցիք զնախատինս սովոյ 'ի մէջ ազ-
գաց։ * Եւ յիշեսջիք զճանապարհսն ձեր չարս և զգ- 31
նացս ձեր զանիրաւս․ և ատեսջիք յերեսաց անօ-
րէնութեցն ձերոց, և 'ի գարշելեացն ձերոց։ * Ո՛չ վս 32
ձեր ինչ առնեմ զայս՝ ասէ տր տր, այլ յայտնի լիցի
ձեզ․ ամաչեսջիք և պատկառեսջիք 'ի ճանապարհաց ձե-
րոց տունդ Իէլի։ * Այսպէս ասէ տր տր․ յաւուր յո- 33
րում սրբեցից զձեզ յամ անօրէնութեցն ձերոց, և շի-
նեսցին աւերակք, և բնակեցուցից զքաղաքս․ * Եւ եր- 34
կիրն ապականեալ՝ գործեսցի․ փոխանակ զի ապակա-
նեցաւ յանդիման ամ անցաւորաց։ * Եւ ասասցեն, 35
երկիրն ապականեալ՝ եղև իբրև զպարտէզ փափկութե․

Եւ

---

(21) Ոսկան․ Յոր մտիցեն 'ի դոսա։ (22) Ոմանք․ Յորս մտէք 'ի դոսա։ (27) Բղծ․ Եւ զոգի իմ տաց ձեզ․․ յարդա-րութիւնս իմ գնասջիք։ (28) Ոմանք․ Յերկիրն զոր ետու․․ ինձ ժողովուրդ, և ես եղէց ձեզ ած։ (30) Ոսկան․ Զպտուղ ծառոյ։ (31) Ոսկան․ Եւ 'ի գարշելեացն նց։ (33) Բազումք․ Անօրէնութեց ձերոց, և բնակեցուցից զձեզ 'ի քաղաքս, և շինեսցին աւերակք։

և քաղաքքն աւերակք՝ ապականեալք և քանդեալք՝
36 ամրացեալք նստան։ * և ծանիցեն ազգք որ միանգամ
շուրջ զձեւք մնացեալք իցեն, թէ ես եմ տր, որ շի-
նեցի զաւերեալսն, և հաստատեցի զապականեալսն։
37 Ես տր խօսեցայ՝ և արարից։ * Այսպէս ասէ տր տր.
զայս ևս այց արարից տանն Իէլի առնել դոցա. և բազ-
38 մացուցից զմարդիկ դոցա իբրև զխաշինս, * և իբրև
զոչխարս սուրբս. և իբրև զոչխարս Երմի 'ի տօնս իւ-
րեանց՝ այնպէս եղիցին քաղաքքն աւերեալք, լի՛ խա-
շամբք և մարդկաւ։ և ծանիցեն թէ ես եմ տր։

ԳԼ. ԼԷ.

Վասն Յարութեան։

1 Եւ եղև 'ի վր իմ ձեռն տն. և եհան զիս հոգւովն տն, ԼԳ
և եդ զիս 'ի մէջ դաշտին. և այն լի՛ էր ոսկերօք
2 մարդկան։ * և շրջեցոյց զիս շուրջ զոսկերօքն. և ահա
բազո՛ւմ յոյժ էին 'ի վերայ երեսաց դաշտին, և ցամա-
3 քեա՛լք յոյժ։ * Եւ ասէ ցիս՝ որդի մարդոյ՝ իցէ՞ թէ
կենդանի լինիցին ոսկերքդ այդոքիկ։ և ասեմ, տր տր
4 դո՛ւ գիտես զայդ։ * Եւ ասէ ցիս. որդի մարդոյ մար-
գարեա՛ց 'ի վր ոսկերացդ այդոցիկ՝ և ասասցես ցդո-
սա. ոսկերք ցամաքեալք՝ լուարո՛ւք զպատգամս տն։
5 * Այսպէս ասէ տր տր ցոսկերսդ ցայդոսիկ. ահա-
6 ւասիկ ես ածից 'ի վր ձեր շո՛ւնչ կենդանի. * և տաց
'ի ձեզ ջիլս, և ածից 'ի վր ձեր մարմինս, և ձգեցից
'ի վերայ ձեր մորթ. և տաց զոգի իմ 'ի ձեզ, և լինի-
7 ջիք կենդանի։ և ծանիջիք թէ ես եմ տր։ * և մարգա-
րէացայ որպէս և հրամայեաց ինձ տր։ Եւ եղև բար-
բառ 'ի մարգարէանալն իմում, և ահա շարժումն. և
8 մերձեցաւ ոսկր առ ոսկր առ իւրաքանչիւր յօդս. * և
տեսի և ահա ջիլք և մարմինք պատեցին, և ձգեր 'ի վր
9 նց մորթ. և շունչ ո՛չ գոյր 'ի նոսա։ * Եւ ասէ ցիս,
մարգարէա՛ց որդի մարդոյ, մարգարէա՛ց 'ի վր շնչոյն,
և ասասցես ցշունչն. այսպէս ասէ տր տր, եկ շունչ
'ի չորից հողմոց, և փչեա՛ 'ի մեռեալս յայսոսիկ՝ և կեց-
10 ցեն։ * և մարգարէացայ ոպս և հրամայեաց ինձ տր. և
եմուտ 'ի նս շունչն, և եղեն կենդանի. և կանգնեցան՝
կա-

---

(37) Ոսկան. Եւ բազմացուցանել զմարդիկ դոցա իբ"։
(38) Ոմանք. Իբրև զոչխարս Երմ 'ի տօնս իւր, այնպէս
. . լի խաշամբք մարդկան։
ԳԼ. ԼԷ. (5) Ոմանք. Ես ածեմ 'ի վր ձեր։ (6) Ոմանք. Եւ
տաց ձեզ ջիլս։ (6) Ոսկան. Եւ տաց 'ի ձեզ մար"։ (9) Ո-
մանք. Եւ փչեաց 'ի մեռեալս յայսոսիկ։ (10) Ոմանք.

կացին 'ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազմամբոխ
յոյժ: * Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր՝ եւ ասէ. որդի մար- 11
դոյ, ոսկերքդ այդոքիկ ամենայն տունն Իսրայէլի է. եւ նոքա ա-
սեն, ցամաքեցան ոսկերք մեր՝ կորեաւ յոյս մեր՝ եւ մեռաք:
* Վասն այդորիկ մարգարեա՛ եւ ասասցես ցդոսա. այս- 12
պէս ասէ Տէր Տէր. աՀաւասիկ ես բացից զգերեզմանս
ձեր, եւ Հանից զձեզ 'ի գերեզմանաց ձերոց ժողովուրդ
իմ. եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայէլի: * Եւ ծանիջիք՝ եւ 13
թէ ես եմ Տէր, 'ի բանալ իմում զգերեզմանս ձեր՝ եւ Հա-
նել իմ զձեզ 'ի գերեզմանաց ձերոց ժողովուրդ իմ:
* Եւ տաց զոգի իմ 'ի ձեզ, եւ լինիջիք կենդանիք: եւ եդից 14
զձեզ յերկրին ձերում. եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր: Ե
խօսեցայ եւ արարից, ասէ Տէր Տէր:
ԼԸ * Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Եւ դու որդի մար- 15
դոյ՝ առ դու քեզ գաւազան մի, եւ գրեա՛ 'ի նմա զՅու- 16
դա եւ զորդիսն Իսրայէլի զմերձաւորս նորա: Եւ առցես քեզ
գաւազան երկրորդ, եւ գրեսցես 'ի նմա զՅովսէփ՝ եւ
զգաւազանն Եփրեմի. եւ զամենայն որդիսն Իսրայէլի զյարեցեալսն
'ի նա: * Եւ կցեսցես զնոսա ընդ միմեանս կապակցեալ լինել 17
'ի գաւազան մի. եւ եղիցի 'ի ձեռին քում: * Եւ եղիցի 18
յորժամ ասասցեն ցքեզ որդիք ժողովրդեան քոյ. ոչ
պատմեսցես մեզ զինչ է այդ 'ի քեզ: * Եւ ասասցես ցնո. 19
Այսպէս ասէ Տէր Տէր. աՀաւասիկ ես առից զգաւազան
Յովսեփու՝ որ է 'ի ձեռին Եփրեմայ, եւ զազգս Իսրայէլի
մերձաւորս նորա. եւ տաց զնոսա յազգն Յուդայ, եւ
եղիցին 'ի մի գաւազան. եւ եղիցին մի 'ի ձեռին Յուդայ.
* Եւ եղիցին գաւազանքդ յորս դու գրեցեր 'ի ձեռին 20
քում առաջի նոցա: * Եւ ասասցես ցնոսա: Այսպէս ասէ 21
Տէր Տէր. աՀաւասիկ ես առնում զամենայն Իսրայէլ 'ի միջոյ
ազգաց յորս մտին 'ի նոսա. եւ ժողովեցից զնոսա յամենայն
աշխարհաց որ շուրջ զնոքօք են, եւ տարայց զնոսա յերկիրն
Իսրայէլի, * եւ տաց զնոսա յազգ մի յերկրին իմում 'ի լերինսն 22
Իսրայէլի. եւ մի իշխան եղիցի 'ի վերայ ամենեցուն դոցա 'ի թա-
գաւոր: եւ ոչ եւս եղիցին յերկուս ազգս, եւ ոչ եւս բա-
ժա

ժողովուրդ բազմամբոխ յոյժ: (11) Ոմանք. Տունն Իսրայէլի են..
Հատաւ յոյս մեր: (12) Բազումք. Մարգարեացի՛ր եւ ա-
սա՛.. . աՀաւասիկ ես բացից: (13) Բազումք. Եւ Հանել
զձեզ 'ի գերե": (16) Ոմանք. 'Ի նմա զյարեալսն զգաւա-
զանն Եփրեմի.. յարակցեալսն 'ի նա: (17) Ոմանք. Լի-
նել գաւազան մի, եւ եղիցին 'ի ձեռին: (18) Յօրինակին
պակասէր. Ոչ պատմես մեզ զինչ է: (19) Յօրինակին. Եւ
տաց զզա զազգն Յուդայ: Այլ ոմանք. Ընդ ցազգն Յու-
դայ: (21) Բազումք. ԱՀաւասիկ ես առ": (21) Ոմանք. Յորս
մտին 'ի նոսին: (22) Ոմանք. Դոցա՝ եւ թագաւոր:

Digitized by Google

23 բաժանեսցին յերկուս թագաւորութիւնս: * Զի մի եւս պղ-
ծեսցին 'ի կուռս իւրեանց եւ 'ի գարշելիս իւրեանց, եւ
յամենայն ամպարշտութիւնս իւրեանց. եւ փրկեցից զնոսա յամենայն
անօրէնութեանց նոցա զոր մեղան 'ի նմ, եւ սրբեցից զնո-
սա: եւ եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա
24 յԱստուած: * Եւ ծառայ իմ Դաւիթ՝ իշխան 'ի մէջ նոցա.
եւ մի հովիւ եղիցի ամենեցուն նոցա. զի ըստ հրամա-
նաց իմոց գնասցեն եւ զիրաւունս իմ պահեսցեն, եւ ա-
25 րասցեն զնոսա: * Եւ բնակեսցեն յերկրին իւրեանց զոր
ետու ես ծառայի իմում Յակոբայ ուր բնակեցին
հարքն իւրեանց. եւ բնակեսցեն նոքա 'ի նմա, եւ որդիք
նոցա, եւ որդիք որդւոց նոցա մինչեւ յաւիտեան: Եւ
26 Դաւիթ ծառայ իմ եղիցի իշխան նոցա յաւիտեան: * Եւ
եդից նոցա ուխտ խաղաղութեան, եւ ուխտ յաւիտենական
եղիցի ընդ նոսա: եւ տաց նոցա՝ եւ բազմացուցից զնո-
27 սա, եւ եդից զսրբութիւնս իմ 'ի մէջ նոցա յաւիտեան: * Եւ
եղիցի բնակութիւն իմ 'ի նոսա. եւ եղէց նոցա յԱստուած, եւ
28 նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ: * Եւ ծանիցեն ազգք
թէ ես եմ Տէր որ սրբեցի զնոսա, 'ի լինել սրբութեանց
իմոց 'ի մէջ նոցա յաւիտեան:

ԳԼ. ԼԸ.

'Ի վերայ Գոգայ՝ եւ Մագոգայ:

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Որդի մարդոյ՝ ԼԵ
2 հաստատեա զերեսս քո 'ի վերայ Գոգայ, եւ երկրին
Մագոգայ, իշխանին ռոսմեսաքայ եւ Թոբելայ: եւ
3 մարգարեա 'ի վերայ նորա, * եւ ասասցես ցնա: Այսպէս
ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո իշխանդ ռոսմե-
4 սաքայ եւ Թոբելայ: * Եւ պաշարեցից զքեզ, եւ արկից
դանդանաւանդ 'ի կզակս քո, եւ ժողովեցից զքեզ եւ
զամենայն զօրութիւն քո. զձիաւորս եւ զհեծեալս, զզգեցեալս
եւ զպատրաստականս ազգաց բազմաց. վահանաւորս եւ սա-
ղաւարտաւորս, եւ սուսերաւորս: եւ ամենեքին սոքա
5 ընդ նոսա: * Պարսիկք եւ Եթովպացիք՝ Լիբէացիք եւ
Լիդացիք, ամենեքին սաղաւարտաւորք՝ եւ վահանաւորք:
6 * Գոմեր՝ եւ ամենեքին որ շուրջ են զնովաւ. եւ տունն
Թոր-

---

(24) Այլ օրինակաց ունի. Գնասցեն եւ զիրաւունս իմ պահեսցեն, եւ արասցեն զնոսա: (25) Ոմանք. Մինչեւ ցյաւիտեան: (26) Բազումք. Եղիցի ընդ նոսա: (26) Յօրինակին ունէր. Զսրբութիւնս իմ 'ի մէջ նոցա: (27) Բազումք. Եղիցին իմ ժողովուրդ: ԳԼ. ԼԸ. * 'Ի բազումս պակասի. 'Ի վերայ Գոգայ՝ եւ Մագոգայ: (2) Բազումք. Մարգարեաց 'ի վերայ նորա: (4) Ոմանք. Եւ արկից դանդանաւանդ: (6) Ոմանք. Որ շուրջ զնովաւ.

Digitized by Google

Թորգոմայ 'ի ծագացն հիւսիսոյ, և ամենեքեան որ շուրջ
զնովաւ, և ազգք բազումք ընդ քեզ։ * Պատրաստեա՛ց,
պատրաստեա՛ զանձն քո՝ դու և ամ ժողովք որ ժողո-
վեալ են ընդ քեզ. և եղիցես ինձ յառաջապահ։ * Յա- 8
ւուրց բազմաց պատրաստեսցի, և 'ի վախճանի ժամա-
նակաց եկեսցէ և հասցէ յերկիրն յապահով 'ի սրոյ.
ժողովեալ յազգաց բազմաց յերկիրն Իէլի, որ եղև ա-
ւերակ համօրէն. և նոյն յազգաց ժողովեալ՝ և բնակեսցեն
խաղաղութե ամենեքին։ * Եւ ելցես իբրև զանձրև, և 9
հասցես իբրև զամպ և ծածկեսցես զերկիրն. և եղիցես
դու՝ և ամ ազգք բազումք՝ որ շուրջ զքեւ՝ իցեն ընդ
քեզ։ * Այսպէս ասէ Տր Տր. և եղիցի յաւուր յայն- 10
միկ անկանիցին բանք 'ի սիրտ քո, և խորհեսցիս խոր-
հուրդս չարս. * և ասասցես, ելից 'ի վերայ յապահով 11
երկրին. հասից 'ի վը հանդարտացելոցն յանհոգութե,
և բնակեցելոցն 'ի խաղաղութե, ամենեցուն որ բնա-
կեալ են յերկրին. որոց ո՛չ պարիսպք և ո՛չ նիգք և ո՛չ
դրունք, * աւարել զաւար, կողոպտել զկապուտ նց. 12
արկանել զձեռն իմ 'ի վը երկրին աւերելոյ՝ և բնակե-
ցելոյ, և 'ի վերայ ազգին ժողովելոյ յազգաց բազմաց.
ստացելոց ինչս և զստացուածս, բնակելոց 'ի սիրտ
երկրի։ * Սաբա և Դեդան, և վաճառականք Կարքե- 13
դոնացւոց, և ամ աւանք նց ասիցեն ցքեզ, յաւա՛ր յա-
ւա՛ր արշաւեալ գաս. ժողովեցեր զժողովս քո առնուլ
զարծաթ և զոսկի, վարել 'ի գերութի զստացուածս,
և կողոպտել զկապուտ մեծ։ * Վասն այնորիկ մարգա- 14
րէացի որդի մարդոյ, և ասասցես ցԳոգ. այսպէս ասէ
Տր Տր. ոչ ապաքէն յաւուր յայնմիկ յորում բնակեսցէ
ժողովուրդ իմ Իէլ խաղաղութե, զարթիցես * և եկես- 15
ցես 'ի տեղւոջէ քումմէ 'ի ծագաց հիւսիսոյ, դու և
բազում ազգք ընդ քեզ հեծեալ յերիվարս. ամենեքին
ընդ գունդս բազումս զօրաց բազմաց։ * Եւ ելանի- 16
ցես 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իէլի՝ իբրև զամպ ծած-
կեալ զերկիրն։ 'Ի յետին ժամանակի եղիցի այս. և ա-
ծից

".. որ շուրջ են զնովաւ։ (7) Ոսկան. Պատրաստեա՛. պատ-
րաստեա՛ զանձն"։ (7) Ոմանք. Եւ ամ ժողովուրդք որ ժո-
ղովեալ են։ (8) Ոսկան. Յետ աւուրց բազմաց պատ"։
(8) Ոմանք. Ապահով 'ի սրոյ։ (11) Ոմանք. 'Ի վը ապա-
հով երկ"... հանդարտելոցն յանհոգութե և բնակելոցն
'ի խա"։ (12) Ոմանք. Աւերել զաւար.. ստացելոյ ինչս։
(12) Ոսկան. Եւ բնակելոյ՝ 'ի վերայ ազ"։ (13) Ոսկան. Ա-
յաւար արշաւեալ։ (13) Ոմանք. Վարեալ 'ի գերութե։
(16) Ոմանք. Յետին ժամանակի եղիցի.. և ծանիցեն զես
ամ։ (16) Ոսկան յաւելու. 'Ի մէջի քում ատեանի նց գոգ։

ծից զքեզ յերկիր իմ, զի ծանիցեն զիս ամ ազգք, 'ի
17 ըննել իմ նք 'ի մէջ քում առաջի նց ։ * Այսպէս ա-
սէ Տէր Տէր ցԳոգ. դու ես վն որոյ խօսեցայ յաւուրցն
առաջնոց 'ի ձեռն ծառայիցն իմոց մարգարէիցն Իսրայէ-
լի յաւուրսն յայնոսիկ՝ և յամս, ածել զքեզ 'ի վր նց ։
18 * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ յորում եկեսցէ Գոգ 'ի
վր երկրին Իսրայէլի՝ ասէ Տէր Տէր. ելցէ սրտմտութիւն իմ բար-
19 կութեամբ, * և նախանձ իմ հրով բարկութեան իմոյ. խօսե-
ցայ թէ ոչ յաւուր յայնմիկ եղիցի շարժումն մեծ 'ի վր
20 երկրին Իսրայէլի. * և խռովեսցին յերեսաց իմոց ձկունք ծո-
վու, և թռչունք երկնից, և գազանք դաշտաց, և ամ
սողունք երկրի, և ամ մարդիկ որ 'ի վր երեսաց երկ-
րի ։ լերինք պատառեսցին, և ձորք տապալեսցին, և
21 ամ պարիսպք երկրին կործանեսցին ։ * Եւ կոչեցից
զամ սրոյ 'ի վր նր՝ ասէ Տէր Տէր. սուր առն 'ի վր եղ-
22 բօր իւրոյ լինիցի. * և դատեցայց զնա արեամբ և մա-
հու. և հեղեղօք անձրևաց, և վիմօք կարկտի. և հուր
և ծծումբ տեղացից 'ի վր նր, և 'ի վր ամենեցուն որ
ընդ նմա իցեն, և 'ի վր ազգաց բազմաց որ ընդ նմա ։
23 * և մեծացայց և սրբեցայց, և փառաւորեցայց և ծանու-
ցայց առաջի ազգաց բազմաց ։ և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր ։

ԳԼ. ԼԹ.

1 Եւ դու որդի մարդոյ մարգարէա 'ի վր Գոգայ՝ և
ասասցես. Այսպէս ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես
'ի վր քո Գոգ՝ իշխանդ ռոսմեսոքայ և Թոբելայ ։
2 * և ժողովեցից զքեզ և առաջնորդեցից քեզ. և հանից
զքեզ 'ի ծագաց հիւսւսոյ, և ածից զքեզ 'ի վր լերանցն
3 Իսրայէլի ։ * Եւ կորուսից զաղեղն քո 'ի ձախմէ ձեռանէ քում-
մէ, և զնետս քո յաջմէ ձեռանէ քումմէ. և կործանե-
4 ցից զքեզ * 'ի վր լերանցն Իսրայէլի. և անկանիցիս դու և ա-
մենեքին որ զքև իցեն. և ազգքն որ ընդ քեզ իցեն,
մատնեսցին 'ի կերակուր հաւուց և ամ թռչնոց. և ամ
5 գազանաց անապատի ետու զքեզ 'ի կերակուր ։ * ընդ
երեսս դաշտին անկցիս. զի ես խօսեցայ՝ ասէ Տէր Տէր ։
6 * Եւ առաքեցից հուր 'ի վր Մագովգայ. և բնակեսցեն
կղզիք 'ի խաղաղութեան ։ և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր Տէր ։
* և

---

(17) Օրինակ մի առաջին վերայն նորէն վերնագիր. 'Ի վր Գոգ-
այ ։ (17) Ոմանք. Խօսեցայ յաւուր յառաջնոյ 'ի ձեռն ։
(17) Ոսկան. Եւ յայս ածել զքեզ ։ (21) Ոմանք. Եւ կո-
չեցից զմահ սրոյ 'ի վերայ ։
ԳԼ. ԼԹ. (1) Ոսկան. Իշխան ռոսմեսոքայ ։ (2) Այս ա-
ռանց պակասի. Ժողովեցից զքեզ. և առաջնորդեցից քեզ ։
(5) Ոմանք. Ընդ երեսս դաշտին անկանիցիս ։

Digitized by Google

[illegible]

(9) Ոմանք. Զառաւելութիւնս. [illegible] (9) Ոմանք. [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (14) [illegible] (15) Ոմանք. [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (20) [illegible]

սեղանոյ իմմէ · 'ի հեծելոց, եւ յերիվարաց ; եւ 'ի սկայից,
21 եւ յամենայն արանց պատերազմողաց՝ ասէ Տէր Տէր ։ * Եւ տաց
զփառս իմ 'ի ձեզ · եւ տեսցեն ամենայն ազգք զդատաստանս
22 իմ զոր արարի, եւ զձեռն իմ զոր ածի 'ի վերայ նոցա ։ * Եւ
ծանիցեն տունն Իսրայէլի թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յօրէ յայսմ-
23 հետէ եւ առ յապայ ։ * Եւ ծանիցեն ամենայն ազգք, թէ վասն
մեղաց իւրեանց գերեցան տունն Իսրայէլի · փոխանակ զի
անարգեցին զիս, դարձուցի զերեսս իմ 'ի նոցանէ, եւ
մատնեցի զնոսա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց · եւ անկան
24 ամենեքեան 'ի սուր · * Ըստ պղծութեան նոցա՝ եւ անօրէնու-
թեանց՝ արարի նոցա այնպէս · եւ դարձան երեսք իմ 'ի նոցանէ ։
25 * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր · արդ դարձուցից
զգերութիւն Յակոբայ, եւ ողորմեցայց տանն Իսրայէլի, եւ նա-
26 խանձեցայց վասն անուան սրբոյ իմոյ ։ * Եւ ընկալցին զա-
նարգանս իւրեանց եւ զանիրաւութիւն զոր անիրաւեցան ։
'ի բնակեցուցանել զնոսա յերկրին իւրեանց խաղաղութեամբ ·
27 եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ՝ * 'ի դարձուցա-
նել իմ զնոսա յազգաց, եւ ժողովել զնոսա 'ի գաւառաց հե-
28 թանոսաց ։ Եւ սրբեցայց 'ի նոսա առաջի ազգաց · * Եւ ծա-
նիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յերեւել իմ նոցա 'ի մէջ
ազգաց ։ եւ ժողովեցից զնոսա յերկրին իւրեանց, եւ ոչ եւս
29 թողից 'ի նոցանէ ուրեք · * Եւ ոչ եւս դարձուցից զերեսս
իմ 'ի նոցանէ · փոխանակ հեղլոյ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ
տանն Իսրայէլի · ասէ Տէր Տէր ։

ԳԼ. Խ.

Վասն Շինուածոյ Տաճարին ։

1 Եւ եղեւ 'ի քսաներորդի եւ 'ի հինգերորդի ամի գե- ԼԶ
րութեան մերոյ, յամսեանն առաջնում որ օր մետասա-
նան էր ամսոյն · 'ի չորեքտասաներորդի ամի առնլոյ
քաղաքին · յաւուր յայնմիկ եղեւ 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն ։
2 * Եւ ած զիս 'ի տեսլեան այլ յերկիրն Իսրայէլի, եւ եդ զիս
'ի վերայ լերին միոյ բարձու յոյժ ։ եւ 'ի վերայ նորա իբրեւ ըն-
3 ձինուած քաղաքի դէմ յանդիման · * Եւ տարաւ զիս 'ի
ներքս ։ Եւ ահա այր մի, եւ տեսիլ նորա իբրեւ զտեսիլ փայ-
լուն

եւ յամենայն արանց պատերազմողաց ։ (21) Օրինակ · Զոր ածի 'ի վերայ նոցա ։ Այլ եւ օրինակ · զոր արարից 'ի վերայ նոցա ։ (22) Օրինակ · Յօրէ յայսմհետէ եւ առ յապայ ։ (24) Բազումք · Եւ անօրէնութեանց նոցա արարի նոցա ։ (25) Ոմանք · Վասն այսորիկ այսպէս ։ (26) Բազումք · Եւ զանիրաւութիւն զոր ։ (28) Բազումք · Ժողովեցից յերկիրն իւրեանց ։

ԳԼ. Խ. * Օրինակ · 'Ի վերայ շինուած տաճարին ։ (1) Բազումք · Եւ հինգերորդի ։ (3) Օրինակ · Եւ տեսիլ նորա էր իբրեւ ։

լոյն պղնձոյ. եւ 'ի ձեռին նորա էր լար շինողաց. եւ ձող
չափոյ. եւ ինքն կայր 'ի վերայ դրանն : * Եւ ասէ ցիս
այրն. տեսեր որդի մարդոյ. որք՝ հայեսցիս աչօք քովք.
եւ լուր ականջօք քովք, եւ հաստատեա՛ 'ի սրտի քում զամ
զոր ես ցուցից քեզ: զի վա՛ ցուցանելո՛յ քեզ եկիր այսր.
եւ ցուցցես զամ զոր դու տեսանես՝ տանն Իլէ: * Եւ 5
ահա շուրջ զտաճարաւն փողոց. եւ 'ի ձեռին առն՝ ձող
չափոյ 'ի վեց կանգնոյ եւ թզաւ: եւ չափեաց զլայնութի՛ն
պարսպացն հաւասար ձողոյն, եւ զբարձրութի՛ն նորա հաւա-
սար ձողոյն: * Եւ եմուտ ընդ դուռնն որ հայէր ընդ 6
արեւելս՝ եւթն աստիճանօք. եւ չափեաց զկողմակսն վեց
վեց զկամարօք դրանն հաւասար ձողոյն. եւ զերկայնու-
թի՛ն կողմակին հաւասար ձողոյն, եւ զլայնութի՛ն նորին հաւա-
սար ձողոյն: եւ կամարս 'ի մէջ կողմակացն 'ի վեց կանգ-
նոյ : * եւ կողմակն երկրորդ հաւասա՛ր ձողոյն 'ի լայնու-
թի՛, եւ հաւասար ձողոյն յերկայնութի՛, եւ կամարն 'ի
հինգ կանգնոյ: * Եւ կողմակն երրորդ հաւասար ձողոյն 8
յերկայնութի՛, եւ հաւասար ձողոյն 'ի լայնութի՛. եւ կա-
մարք դրանն * մերձ 'ի կոնք դրանն յութ կանգնոյ. եւ 9
կամարք յերկուց կանգնոց, եւ կամարք ներքին դրանն:
* եւ կողմակք դրանն՝ դէմ յանդիման միմեանց երեք ա- 10
սի եւ երեք անտի. եւ չափ մի էր երեցուն. եւ չափ մի
կամարացն՝ աստի եւ անտի : * Եւ չափեաց զլայնութի՛ 11
մուտից դրանն 'ի տասն կանգնոյ, եւ զերկայնութի՛ դրանն
յերեքտասան կանգնոյ: * եւ 'ի մի կանգունն բովանդա- 12
կեալ դէմ յանդիման կողմակացն՝ 'ի մի կանգունն սահ-
մանեալ յայս կոյս յայն կոյս. եւ կողմակքն աստի եւ ան-
տի 'ի վեց վեց կանգնոյ : * Եւ չափեաց զդուռնն 'ի 13
պարսպէ կողմակին մինչեւ յորմ կողմակին, 'ի լայնութի՛
քսան եւ հինգ կանգուն. եւ այն էր դուռն 'ի դրան վր:
* եւ զմիջոց կամարի դրանն, եւ զկողմակս ներքին 'ի վաթ- 14
սուն կանգնոյ շուրջ զդրամբն. եւ զմիջոց սրահին ա-
ռաքնոյ, * եւ զմիջոց կամարի դրանն ներքնոյ, 'ի յիսուն 15
կանգնոյ : * եւ պատուհանք ծածուկ էին 'ի կողմակսն, 16
եւ 'ի կամարսն ներքուստ դրան սրահին շուրջ զշրջանա-
կաւ: Նոյնպէս եւ կամարացն, եւ պատուհանք շուրջ ներ-
քոյ եւ արտաքոյ. եւ 'ի վր կամարացն արմաւենիք ա-
սի եւ անտի: Եւ տարաւ զիս 'ի ներքին սրահն. * եւ ա- 17
հա

---

(6) Բազում. Զեւթն աստիճանօք: (6) Ոմանք. Վեց վեց կամարօք դր'': (8) Ոմանք. Եւ կամար դրանն: (9) Բազում. Եւ այլ կամարք յերկուց կանգ'': (12) Ոմանք. 'Ի կողմակքն աստի անտի: (13) Ոսկան. Եւ այն դուռն էր 'ի դրան վե'': (15) Ոմանք. Դրանն ներքնոյ: (16) Ոմանք. 'Ի կամարսն 'ի ներքուստ դրան:

Digitized by Google

հա գանձինք ; և սիւնք շրջանակօք , շուրջ զսրահիւքն յօ-
րինեալք . երեսուն գանձինք 'ի մէջ սեանցն շրջանա-
18 կացն : * և սիւնք դէմ յանդիման դրանցն ըստ երկայ-
19 նութեան դրանցն , * և սիւնք շրջանակաւ 'ի ներքոյ : Եւ
չափեաց զլայնութիւն սրահին 'ի միջոցէ դրանն արտաք-
նոյ մինչև ցմիջոց դրանն ներքնոյ որ հայէր ը արևելս .
20 հարիւր կանգուն : * Եւ տարաւ զիս 'ի կողմն հիւսի-
սոյ , և ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հիւսիսի սրահին
արտաքնոյ . և չափեաց զնա յերկայնութեան և 'ի լայնութի .
21 * և զխորշակս նր աստի և անտի , և զկամարն , և զկոճքն ,
և զարմաւենիսն : Եւ եղև ըստ չափոյ դրանն որ հայէր
ընդ արևելս , յիսուն կանգուն յերկայնութի , և քսան և
22 հինգ կանգուն 'ի լայնութի : * և պատուհանք նր , և
կամարք . և արմաւենիք ըստ դրանն որ հայէր ընդ ար-
ևելս : և ընդ եւթն աստիճանս ելանէին 'ի նա . և էր
23 կամարակապ 'ի ներքոյ : * և դուռն ներքին սրահին
հայէր ընդ դուռն հիւսիսոյ , ըստ օրինակի դրանն որ
հայէր ը արևելս . և չափեաց զսրահն դրանէ 'ի դուռն
24 հարիւր կանգուն : * Եւ տարաւ զիս ընդ կողմն հարա-
ւոյ , և ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հարաւ . և չա-
փեաց զնա և զխորշակս նր , և զկոճքս , և զկամարս ըստ
25 նմին չափոյ : * և պատուհանք նորա և կամարք շրջանա-
կաւ , ըստ օրինակի պատուհանիցն և կամարացն առաջ-
նոցն , յիսուն կանգուն յերկայնութի և քսան և հինգ
26 կանգուն 'ի լայնութի : * և եւթն աստիճանք 'ի նմա .
և կամարք 'ի ներքս , և արմաւենիք աստի և անտի 'ի վր
27 կոճքիցն : * և դուռն ներքոյ հանդէպ դրան սրահին
որ հայէր ընդ հարաւ : Եւ չափեաց զսրահն դրանէ 'ի
դուռն 'ի լայնութի հարիւր կանգուն 'ի կողմն հարա-
28 ւոյ : * Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին դրանն որ հայէր
ընդ կողմն հարաւոյ . և չափեաց զդուռնն որ ընդ հա-
29 րաւ ըստ նմին չափոյ : * և զխորշակսն , և զկամարս և
զկոճքս նմին չափով . և պատուհանք նորա և կամարք
շուրջ

---

(19) Յօրինակին . 'Ի միջոցէ դրանն արտաքնոյ : (19) Ոմանք . Դրանն արտաքոյ . . դրանն ներքոյ : (21) Ոմանք . Նորա աստի անտի . . և զկոճքս , և զար" . . . հայէր յարևելս : (22) Բազումք . Եւ էր կամարապատ 'ի ներքոյ : (23) Ոմանք . Հայէր 'ի դուռն հիւսիսի" : (23) Յօրինակին . Ընդ արևել . և : (24) Ոմանք . Զիս 'ի կողմն հարաւոյ : (24) Յօրինակին . Ընդ նմին չափոյ : (25) Բազմք . Եւ կամարք շուրջանակաւ . . և կամարացն առաջնոյն : (26) Բազումք . 'Ի վր կոճքացն : (27) Ոսկան . Զսրահ դրանն և զդուռնն 'ի լայ" : (28) Ոմանք . Որ ընդ կողմն հարաւ" : (29) Ոսկան . Եւ զկամարսն նոյնին չափու , և զկոճքսն :

Digitized by Google

շուրջ շրջանակաւ. յիսուն կանգուն յերկայնութիւն, և
քսան և հինգ 'ի լայնութիւն: * Եւ շուրջ զնովաւ կամարքն՝ 30
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն և քսան և հինգ 'ի լայնու-
թիւն: * Եւ կամարքն 'ի յարտաքնում սրահին, և արմաւե- 31
նիք 'ի կամարսն. և եւթն սանդուխք ելանելիք նորա:
* Եւ տարաւ զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ ճանապարհ 32
արեւելից, և չափեաց զնա ըստ առաջին չափոյն. * զխց- 33
'ցակսն, և զկամարսն, և զխորշսն՝ ըստ նմին չափոյ. և
պատուհանք 'ի նմա, և կամարքն շուրջանակի. յիսուն
կանգուն յերկայնութիւն, և քսան և հինգ 'ի լայնութիւն:
* Եւ կամարքն 'ի ներքնում սրահին, և արմաւենիք 'ի մի 34
կամարացն աստի և անտի, և եւթն սանդուղք 'ի նմա:
* Եւ տարաւ զիս 'ի դուռնն որ ընդ հիւսիսի. և չա- 35
փեաց ըստ նմին չափոյ, * զխցակսն և զկամարսն և զը- 36
կոնքս. և պատուհանք 'ի նմա շուրջանակի. և կամարքն
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն, և քսան և հինգ կան-
գուն 'ի լայնութիւն: * Եւ կամարքն արտաքոյ դրանն. և 37
արմաւենիք կամարացն աստի և անտի, և ութ սան-
դուխք 'ի նմա: * Եւ դահլիճք նր՝ և լայնութիւնք նր՝ և կա- 38
մարք նորա հանդէպ երկրորդ դրանն՝ առ լուանալոյն
'զողջակէզսն: * Եւ 'ի կամարի դրանն երկու սեղանք 39
յայսկոյս, և երկու սեղանք յայնկոյս. զի զենուցուն
'ի նմա զողջակէզսն՝ և զվ՜ս մեղացն՝ և զվ՜ս անգիտութեանն:
* Եւ է հարաւակողմն խորանակի ողջակիզացն 'ի մուտս 40
դրանն որ հայէր ընդ հիւսիսի, երկու սեղանս որ հայէր
ընդ արեւելս: և 'ի հարաւակողմ կուսէ երկրորդի դը-
րանն՝ հանդէպ կամարաց դրանն երկու սեղանք: Եւ
ընդ արեւելս ութ սեղանք: * չորք սեղանք յայսկոյս, 41
և չորք սեղանք յայնկոյս, հանդէպ հարաւոյ դրանն: և
'անդ զենուցուն զզոհսն և զողջակէզսն, յանդիմանու-
թից սեղանոյ ողջակիզացն: * Եւ չորք սեղանք ողջակի- 42
զացն քարեղէնք կոփածոյք. կանգնոյ և կիսոյ երկայ-
նութիւն, և կանգնոյ և կիսոյ 'ի լայնութիւն, և կանգնոյ և
կէ-

(29) Ոմանք. Շուրջ շրջանակի, յիս"... և քսան և հինգ կանգուն 'ի լայ": (31) Ոմանք. Կամարքն յարտաքնում: (32) Ոսկան. Ըստ առաջնոյ չափուն: (33) Ոմանք. Եւ զխոզակսն և զկա": (35) Ոսկան. Որ հիւսիսի, չափեաց: (39) Ոսկան. Եւ 'ի կամար դրանն... զենուցուն 'ի նմ: (40) Ոմանք. Խորանակի ողջակիզացն.. երկու սեղանք որ հայ"... երկրորդի հանդէպ դրանն. կա": (41) Ոմանք. Չորս սեղանք.. և չորս սե"... և անդ զենուն զզոհս: (41) Ոսկան. Յանդիմանն օթից սեղանոյ: (42) Ոմանք. Եւ կիսոյ երկայնութիւն.. և կիսոյ լայնութիւն.. և կիսոյ բարձրութիւն. զի 'ի մի նր գնիցեն:

Digitized by Google

կերտով 'ի բարձրութենէ. զի 'ի վր̅ նց դնիցեն զգործիսն' ո-
43 րով զենուցուն անդ զողջակէզսն, և զզոհսն: * Եւ ծը-
նօտս ունկեանս քանդակագործս ունիցին 'ի ներքուստ
շուրջանակի: և 'ի վերայ սեղանոյն յարկ առ 'ի ծածկել
44 յանձրևոյ և յերաշտութէ: * Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն
ներքին. և ահա երկու պատուհանք 'ի ներքոյ սրահին,
մի ընդ հարաւոյ դրանն որ հայէր ընդ հիւսիսի, և հա-
նէր ընդ հարաւ. և մի ընդ հիւսիսոյ դրանն որ հայէր
45 ընդ հարաւ, և հանէր ընդ հիւսիսի: * Եւ ասէ ցիս'
այս պատուհան, որ հայի ընդ կողմանս հարաւոյ' քահա-
46 նայիցն եղիցի որ պահեն զպահպանութիւն տանն: * Եւ
պատուհանն որ հայի ընդ հիւսիսի' քահանայիցն եղիցի
որ պահեն զպահպանութի սեղանոյն. նոքա են որդիք
սադովկայ' որ մերձենան 'ի ղևտացւոց անտի պաշտել
47 զտ̅ր: * Եւ չափեաց զսրահն յերկայնութի հարիւր կան-
գուն, և 'ի լայնութի հարիւր կանգուն, զչորեսին կող-
48 մանս նր̅, և 'ի սեղանն' յանդիման տաճարին: * Եւ տա-
րաւ զիս 'ի կոնքն տաճարին, և չափեաց զլայնութի կոն-
քին, 'ի միոջէ կողմանէ հինգ կանգուն, և 'ի միւսմէ կող-
մանէ հինգ կանգուն, և զլայնութի մուտին' չորեքտասան
կանգուն. և զխոյակս ուսոց դրան կոնքին յայսկոյս
49 յայնկոյս' երեք երեք կանգունս: * և զբարձրութի կոն-
քին քսան կանգուն. և զլայնութի նորին' մետասան կան-
գուն. և ընդ տասն աստիճան ելանէին 'ի նա: և սիւնք
երկու էին աստի և անտի:

ԳԼ. ԽԱ.

1 Եւ տարաւ զիս 'ի տաճարն զորոյ չափեաց զկամարն,
վեց կանգուն զլայնութի 'ի միոջէ կողմանէ. և վեց
կանգուն զերկայնութի կամարին 'ի միւսմէ կողմանէ:
2 * և զլայնութի դրանն տասն կանգուն. և զխոյակս կո-
ղոց դրանն յայսկոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն. և
չափեաց զերկայնութի նր̅ քառասուն կանգուն, և զլայ-
3 նութիւն քսան կանգուն: * Եւ եմուտ 'ի ներքին սրահն'
և չափեաց զլայնութի մուտին երկուս կանգունս, և ըղ-
մուտն

(43) Ոմանք. Քանդակագործ ունիցեն 'ի ներքուստ. և 'ի վր̅ սեղանոցն: (44) Ոմանք. Երկու պատուհանք. և միւս ընդ հիւսիսոյ: (45) Ոմանք. Այս պաշտօդարան որ հայի ընդ կողմն հա՛': (47) Բազումք. Եւ սեղանն յանդիման տա՛': (49) Բազումք. Աստի անտի:
ԳԼ. ԽԱ. (1) Ոմանք. Վեց կանգուն 'ի լայնութի: (2) Բազումք. Եւ զլայնութի նր̅ քսան: (3) Բազումք. Եւ եմուտ 'ի ներքս 'ի սրահն: (3) 'Ի լուս՛'. Եւ չափեաց զկամար մտին. յայնկոյս եւթն եւթն կանգուն. համաձայն Եբրայեցւոց

Digitized by Google

մուտին վեց կանգուն, և զնոյակս կոճոց մտիցն յայս_
կոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն: * և չափեաց զեր_ 4
կայնութիւն դրանն՝ քառասուն կանգուն, և զլայնութիւն
քսան կանգուն՝ առաջի տաճարին. և ասէ ցիս, այս է
սրբութիւն սրբութեանց: * Եւ չափեաց զորմ տաճարին 'ի 5
վեց կանգնոյ. և զլայնութիւն կողմանն ամենայն, 'ի չորից
կանգնոց շուրջ զշրջանակաւ. * և 'ի կողմանէ 'ի կողմ 6
երեսուն և երիս կանգունս կրկին: և անջրպետ 'ի մէջ
որմոյ տաճարին շուրջանակի շուրջ զկողմանամբքն. զի
լինիցի ամրացեալ որք անկանիցին զնոքօք հայեալ. և ան_
նէ'ին մի մերձենայցեն յորմ տաճարին: * Եւ զլայնու_ 7
թին կողմանց վերին դրանն, ըստ առաւելոյ կողմանց
յորմոյն առ 'ի վերին կողմն շուրջ զառամբքն. զի ընդար_
ձակութ լինիցի տանն 'ի վերուստ և 'ի ներքուստ, որոց
ելանիցեն 'ի վերնայարկսն, և 'ի միջնայարկացն յեր_
րորդ յարկսն: * Եւ ձեղուան տանն բարձրութ շուրջ 8
շրջանակաւ զանջրպետօք կողմանցն, հաւասար ձողոյն
'ի վեց կանգնոյ անջրպետ մի: * և լայնութ որմոյ ար_ 9
տաքին կողմանն 'ի հինգ կանգնոյ. և առանցք 'ի մէջ
կողմանց տանն. * և 'ի մէջ պատշգամացն 'ի լայնութ 10
քսան կանգուն, և շրջանակաւ շրջանակք տանն: * Եւ 11
դուրք պատշգամացն յառանցս՝ դրան միոյ ընդ հիւս_
ւսի, և դուռն մի որ ընդ հարաւ. և լայնութ տեղւոյն
ընդարձակութ մի լուսոյ առանցիցն, հինգ կանգուն
'ի լայնութ շուրջանակի: * և անջրպետ 'ի մէջ առան_ 12
ցիցն 'ի ծովակողմ ճանապարհին, յերկայնութ ութ_
սուն կանգուն, և լայնութ որմոյն անջրպետի հինգ
կանգուն, և երկայնութ նր իննսուն կանգուն: * Եւ 13
չափեաց առաջի տանն յերկայնութ հարիւր կանգուն.
և խորշքն և անջրպետք և որմք նց՝ յերկայնութ հարիւր
կանգուն. * և լայնութ առաջի տանն, և խորշքն յան_ 14
դիման նորին՝ հարիւր կանգուն: * Եւ չափեաց զեր_ 15
կայնութիւն անջրպետին ընդդէմ խորշիցն 'ի թիկանց
տանն. և զխորշսն աստի և անտի հարիւր կանգուն յեր_

կայս

'Ի բնաբ": (4) Ոսկան. Զերկայնութ դրանն քսան կան": (7) Ցօրինակին. կողմանց որմոցն առ: (7) Ոսկան. Զի ար_ձակութ լինիցի տանն: (7) Ոմանք. Ցերկրորդ յարկսն: (8) Բազմ. Եւ ձեղուն տանն բարձ": (10) Ոմանք. 'Ի մէջ պատշգամբացն: (11) Բազմ. Դրան միոյ որ ընդ հիւս". . . և դուռն մի ընդ հարաւ. . . յառանցիցն: (12) 'Ի լուս". Եւ անջրպետ ընդդէմ առանցիցն. համաձայն բնաբնոյ 'Ի բնաբ": (12) Ոմանք. Ցերկայնութ եւթանասուն կան_գուն. . . և երկայնութ նորին իննսուն: (15) Ոմանք. Եւ զխորշն աստի անտի:

Digitized by Google

կայնուն։ Եւ տաճարն արտաքին, և անկիւնքն, և կա֊
16 մարքն, *և յարկքն, և պատուհանքն վանդակապատք,
քուանցուցք շուրջ զերեքումբք մի հայելոյ։ և տունն՝
և որ զնովաւ յարկքն առհասարակ շուրջ շրջանակաւ
տախտակամած 'ի յատակացն մինչև 'ի պատուհանսն։
17 և պատուհանք բացեալք երեքկին առ 'ի հայել. *ոստ
և 'ի ներքոյ կողմանն մինչև յարտաքինն։ Եւ 'ի վր տան
տանն շուրջ շրջանակաւ, և 'ի վր տան տանն շուրջանա֊
18 կի ներքոյ և արտաքոյ, *քերովբք քանդակեալ և արմա֊
ւենիք. և արմաւենի մի 'ի մէջ քերովբէից, և երկու
19 քերովբէքն հանդէպ միմեանց։ միոյ քերովբէին *դէմքն
մարդոյ՝ 'ի միոջէ կողմանէ արմաւենւոյն. և դէմք ա֊
ռիւծու՝ 'ի միւսմէ կողմանէ արմաւենւոյն։ և այսպէս
20 քանդակեալ էր տաճարն շուրջանակի, *յատա֊
կաց մինչև ցյարկսն քերովբէք և արմաւենիք քանդա֊
21 կեալք։ և սրբութիւնն՝ և տաճարն՝ թուոցեալ *և բա֊
ցեալ չորեքկուսի։ Եւ դէմ յանդիման սրբութեցն տե֊
22 սիլ, *իբրև նմանութիւն փայտեղէն սեղանոյ՝ երեք կան֊
գուն 'ի բարձրութիւն, և երկու կանգուն յերկայնութիւն, և
երկու կանգուն 'ի լայնութիւն և եղջերքն 'ի նմա. և յա֊
տակքն նր և որմք փայտեղէնք։ Եւ ասէ ցիս. այս է սե֊
23 ղան երեսաց տն։ *Եւ երկու մուտք տաճարին, և եր֊
կու մուտք սրբութեյ. երկոցունց շրջանակաւ մուտցն՝
24 *երկու մուտք միոյ, և երկու մուտք միւսոյ դրանն։
25 *և քանդակագործք 'ի վր նց։ և 'ի վր մտից տաճա֊
րին քերովբէք և արմաւենիք քանդակեալք ըստ քան֊
դակի սրբութեցն։ և փայտակերտ աղխիւ դէմ յանդի֊
26 ման կամարին արտաքուստ կողմանէ։ *և պատուհանք
ծածուկք։ Եւ չափեաց յայսկոյս յայնկոյս զյարկս կա֊
մարին, և զկողմանս տանն խառնեալ ընդ միմեանս։

ԳԼ. ԽԲ.

1 Եւ եհան զիս 'ի սրահն արտաքին ընդ արևելս դէմ
յանդիման դրանն հիւսիսոյ։ և տարաւ զիս 'ի
ներ֊

---

(16) Ոմանք. Եւ որ զնովաւ յատակքն առհնրկ։ (17) Ոմ֊
անք. Մինչև զարտաքինն.. շուրջանակի 'ի ներ"։ (18) Ո֊
մանք. Եւ երկու քերովբէք հանդէպ։ Ոմանք. Միոյ
քերովբէին։ (20) Ոմանք. 'Ի յատակացն մինչև յարկսն։
(21) Ոմանք. Եւ մուտ բացեալ չորեքկուսի։ (22) Ոմանք.
Իբրև նմանութիւն փայտ"... և յատակ նր.. այս սեղան է
երեսաց։ (22) 'Ի լայ". Եւ երեք կանգուն յերկայնութիւն.
համաձայն բնագրին 'ի բն"։ (23) Ոմանք. Եւ երկոցունց շրջա"։
(25) Օրինակ մի. Եւ փայտակերպ աղխիւ։ (26) Ոմանք.
Խառնեալ ընդ միմեանս։

Digitized by Google

ներքս ։ Եւ առաջ պատշգամաց հինգ տասանցիւք և խոր_
շիւք ընդ կողմ հիւսւսոյ ։ * հարիւր կանգուն յերկայ_ 2
նութիւն, և յիսուն կանգուն 'ի լայնութիւն ։ * Նկարեալք 3
ըստ օրինակի դրան սրահին ներքնոյ, և ըստ օրինակի
շրջանակիւ ճեմանցն սրահին արտաքնոյ ։ դէմ ընդդէմ
կարգեալ երեք սրահեան ։ * Եւ դէմ ընդդէմ պատշ_ 4
գամացն գնացք 'ի տասն կանգնոյ լայնութիւն, և հարիւր
կանգուն յերկայնութիւն ։ և ներքսագոյն կողմ Ճանապար_
հին կանգուն մի ։ և դրունք նոցա ընդ հիւսիւսի ։ * Եւ 5
գնացք 'ի վերնատունսն նոյնպէս, զի խառնեալ էին
սիւնքն շրջանակաւ 'ի ներքսուստ մինչև 'ի վեր ։ և ան_
ջրպետան նոյնպէս ։ և սիւնքն շրջանակօք, և անջրպետք
և մոյթք ։ * քանզի երեքսրահեանք էին ։ և սիւնք ոչ 6
գոյին որպէս զսիւնս պատշգամացն ։ վասն այնորիկ ա_
ռանցք էին 'ի ներքսոյ կողմանէն ։ և 'ի միջնայարկացն 'ի
գետնոյ կողմանէ յիսուն ։ * Եւ լոյս արտաքուստ, ըստ 7
և պատշգամքն սրահին արտաքնոյ որ հայէին դէմ յանդի_
դիման պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսւսոյ՝ յերկայնութիւն
յիսուն կանգուն ։ * քանզի երկայնութիւն պատշգամացն 8
որ հայէին 'ի սրահն արտաքին՝ էր 'ի յիսուն կանգնոյ ։
և նոքա էին դէմ յանդիմանն միմեանց ։ ընդ ամ հարիւր
կանգուն ։ * Եւ դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտս 9
արևելից՝ վն մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահէն
անտի ։ * ըստ լուսամուտին առաջին գնացին որ ընդ 10
կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, և ընդդէմ
անջրպետացն, և հանդէպ խորշիցն ։ Եւ պատշգամքն,
* և գնացն հանդէպ նոցուն ըստ չափոյ պատշգամացն 11
Ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսիւսի ։ և ըստ երկայնութեն
նց՝ և ըստ լայնութեն նց՝ և ըստ ելից նց ։ և ըստ շրջա_
նակաց նոցին, և ըստ լուսամուտացն ։ * և ըստ մտից 12
պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիս, և ըստ մտից պատշգա_
մացն որ ընդ հարաւ ։ և ըստ մտից առաջին գնացիցն
առ 'ի ղենյան տալոյ անջրպետութե-ձողոյն, և հանդէպ
արևելից գնալ ընդ նա ։ * Եւ ասէ ցիս ։ պատշգամքն 13
որ

Գրչ. խզ ։ (3) Ոսկան ։ Կարգեալք ըստ օրինակի դրան ։ (3) Բաղդատ ։ Եւ ըստ օրինակի շրջանակաւ սեանց ։ (4) Ոմանք ։ Եւ ընդդէմ պաշտկամքացն գնացի՝ տասն կանգնոյ 'ի լայնութիւն ։ (7) Ոսկան ։ Որք հայէին դէմ յանդէ ։ (8) Ոմանք ։ Էր 'ի յիսուն կանգուն ։ (9) Ոսկան ։ Որք արևելից վն մուտ ։ (9) Ոմանք ։ Յարտաքին սրահէ ։ (10) Ոմանք ։ Եւ որ ընդ կողմն հա ։ (11) Բաղդատ ։ Եւ գնացքն հանդէպ նց ։ (12) Ոմանք ։ Առաջին գնացին առ 'ի ։ (13) Ոմանք ։ Պաշտկամքքդ որ հիւսիւսի . . . որ Է հարաւոյ են հանդէպ բացատացն ։ (13) 'Ի

Digitized by Google

որ են ընդ հիւսիւսի, և պատշգամքդ որ են ընդ հարաւ
հանդէպ բացատանցն, դոքա են պատշգամք սրբութեան
ուր ուտեն քահանայքն որդիքն սադովկայ մերձաւորք
տեառն զսրբութիւն սրբութեանցն: և անդ դիցեն զսրբութիւն
սրբութեանցն, և զզոհսն, և զվասն մեղացն, և զվասն անգիտու-
14 թեան. քանզի սուրբ է տեղին: * Եւ մի ոք մտցէ անդր,
բայց 'ի քահանայիցն: Եւ ոչ ելանիցեն 'ի սրբութենէ ան-
տի 'ի սրահն արտաքին. զի յամ ժամանակի որ մերձե-
նան՝ սուրբ կացցեն. և մի մտանիցեն 'ի պատմուճանս
իւրեանց որով պաշտեսցեն, զի սուրբ է այն: և զգեցցեն
այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն 'ի ժողովուրդն:
15 * Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ: Եւ եհան
զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ հայէր ընդ արևելս. և
16 չափեաց զձև՝ տանն շուրջանակի ըստ յօրինուածոյ: * Եւ
եկն եկաց առ հարաւային դրանն որ հայէր ընդ ար-
ևելս, և չափեաց հինգ հարիւր չափով ձողոյն: Եւ
17 դարձաւ 'ի կողմ հիւսիսոյ. * և չափեաց հանդէպ հիւսի-
18 սոյ, հինգ հարիւր չափով ձողոյն: * Եւ դարձաւ 'ի
ծովակողմն, և չափեաց հանդէպ ծովուն, հինգ հարիւր
19 չափով ձողոյն: * Եւ դարձաւ 'ի կողմն հարաւոյ, և չա-
փեաց հանդէպ հարաւոյ հինգ հարիւր չափով ձողոյն:
20 * Եւ զփողոցս նր̃ շուրջանակի 'ի չորեսին կողմանսն նո-
յնին չափով: և յօրինեաց զնա և զփողոցս նր̃ շուրջանա-
կի, 'ի հինգ հարիւր կանգնոյ հանդէպ արևելից, և 'ի
հինգ հարիւր կանգնոյ զլայնութիւն անջրպետել 'ի մէջ
սրբութեանցն, և 'ի մէջ պարսպացն յօրինուածոյ տաճարին:

ԳԼ. ԽԳ.

1 Եւ ած զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ արևելս, և ե-
2 հան զիս ընդ այն: * Եւ ահա փառքն Այ Իէլի գային
ընդ ճանապարհն արևելից, և ձայն բանակին իբրև ըղ-
ձայն կրկնակի ջուրց բազմաց. և երկիրն լուսաւորեցաւ 'ի
3 նմանութեն լուսաւորաց 'ի փառացն շուրջանակի: * և
տե-

լոյս". Մերձաւորքտեառն զսրբութիւն սր". համաձայն բազմաց 'ի բնաբ": (14) Բչն. Եւ մի ոք մտանիցէ.. որով պաշտեսցեն. կամ, պաշտեսցեն. քանզի սբ է այն: (16) Ոմանք. Եւ դարձաւ ընդ կողմն հիւս": (17) Ոմանք. Հինգ հարիւր կանգնուն չափով ձողոյն: (18) Ոմանք. Եւ դարձաւ ընդ ծովն": (20) Այս ոսկանայ պակաս. Շուրջանակի 'ի չորեսին կողմանսն նոյնին չափով: և յօրինեաց զնա և զփողոցս նորա շուրջանակի, 'ի հինգ հար".. անջրպետելով.. յօրինուած տաճարին:

Գլ. խգ. (2) Յօրինակին. 'ի նմանութե լուսոյ 'ի փառ": (3) Բնագրոք. Զոր տեսանէի 'ի ժամանակի.. զոր տե-

Digitized by Google

ներքս ։ Եւ ահա պատշգամք հինգ առանցիւք և խոր-
շիւք ընդ կողմն հիւսիսոյ ։ * հարիւր կանգուն յերկայ- 2
նութիւն, և յիսուն կանգուն ՚ի լայնութիւն ։ * Նկարեալք 3
ըստ օրինակի դրան սրահին ներքնոյ, և ըստ օրինակի
շրջանակիւ ծեանցն սրահին արտաքնոյ ։ դէմ ընդդէմ
կարգեալ երեք սրահեան ։ * Եւ դէմ ընդդէմ պատշ- 4
գամացն գնացք ՚ի տասն կանգնոյ լայնութիւն, և հարիւր
կանգուն յերկայնութիւն ։ և ներքսագոյն կողմ ճանապար-
հին կանգուն մի ։ և դրունք նոցա ընդ հիւսիսի ։ * Եւ 5
գնացք ՚ի վերնատունսն նոյնպէս, զի խառնեալ էին
սիւնքն շրջանակաւ ՚ի ներքուստ մինչև ՚ի վեր ։ և ան-
ջրպետն նոյնպէս ։ և սիւնքն շրջանակօք, և անջրպետք
և մոյթք ։ * քանզի երեքյարկեանք էին ։ և սիւնք ոչ 6
գոյին նման զսիւնս պատշգամացն ։ վասն այնորիկ ա-
ռանցք էին ՚ի ներքոյ կողմանէն ։ և ՚ի միջնայարկացն ՚ի
վերնոյ կողմանէ յիսուն ։ * Եւ լոյս արտաքուստ, ամ̃ 7
և պատշգամք սրահին արտաքնոյ որ հային դէմ յանդի-
դիման պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիսոյ՝ յերկայնութիւն
յիսուն կանգուն ։ * քանզի երկայնութիւն պատշգամացն 8
որ հայէին ՚ի սրահն արտաքին՝ էր ՚ի յիսուն կանգնոյ ։
և նոքա էին դէմ յանդիման միմեանց ։ ընդ ամ̃ հարիւր
կանգուն ։ * Եւ դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտս 9
արևելից՝ վն̃ մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահին
անտի ։ * ըստ լուսամտին առաջին գնացին որ ընդ 10
կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, և ընդդէմ
անջրպետացն, և հանդէպ խորշիցն ։ Եւ պատշգամքն,
* և գնացն հանդէպ նոցուն ըստ չափոյ պատշգամացն 11
ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսիսի ։ և ըստ երկայնութեան
նց̃՝ և ըստ լայնութեան նց̃՝ և ըստ ելից նց̃ ։ և ըստ շրջա-
նակաց նոցին, և ըստ լուսամտացուցոց ։ * և ըստ մտից 12
պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիս, և ըստ մտից պատշգա-
մացն որ ընդ հարաւ ։ և ըստ մտից առաջին գնացիցն
առ ՚ի գլխոյն տաճրոյ անջրպետութեան ձողոյն, և հանդէպ
արևելից գնալ ընդ նոս ։ * Եւ ասէ ցիս ։ պատշգամք 13
որ

Գլ. խբ. (3) Ոսկան. Կարգեալք ըստ օրինակի դրան ։ (3) Բաղդատ. Եւ ըստ օրինակի շրջանակաւ ծեանց ։ (4) Ոմանք. Եւ ընդդէմ պատշտամբացն գնացք՝ տասն կանգնոյ ՚ի լայնութիւն ։ (7) Ոսկան. Որք հայէին դէմ յանդի՛ ։ (8) Ոմանք. Էր ՚ի յիսուն կանգուն ։ (9) Ոսկան. Որք արևելից վն̃ մտա՛ ։ (9) Ոմանք. Յարտաքին սրահէ ։ (10) Ոմանք. Եւ որ ընդ կողմն հա՛ ։ (11) Բաղդատ. Եւ գնացքն հանդէպ նց̃ ։ (12) Ոմանք. Առաջին գնացին առ ՚ի ։ (13) Ոմանք. Պաշտամունք որ հիւսիսի... որ Է հարաւոյ են հանդէպ բացատրացն ։ (13) Ի,

որ են ընդ հիւսիւսի, և պատշգամքդ որ են ընդ հարաւ՝
համդէպ բացատանցն, դոքա են պատշգամք սրբութեան
ուր ուտեն քահանայքն որդիքն սադովկայ մերձաւորք
տեառն զսրբութիւն սրբութեանց։ և անդ դիցեն զսրբութիւն
սրբութեանց, և զզոհսն, և զվնս մեղացն, և զվնս անգիտու-
14 թեան. քանզի սուրբ է տեղին։ * Եւ մի՛ ոք մտցէ անդր,
բայց ՚ի քահանայիցն։ Եւ ոչ ելանիցեն ՚ի սրբութենէ ան-
տի ՚ի տրահն արտաքին. զի յամ ժամանակի որ մերձե-
նանն՝ սուրբ կացցեն. և մի՛ մատչիցեն ՚ի պատմուճանս
իւրեանց որով պաշտիցեն, զի սուրբ է այն։ և զգեցցեն
այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն ՚ի ժողովուրդն։
15 * Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ։ Եւ եհան
զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ հայէր ընդ արևելս. և
16 չափեաց զձև տանն շուրջանակի բաց յօրինուածոյ։ * և
եկն եկաց առ հարաւային դրանն որ հայէր ընդ ար-
ևելս, և չափեաց հինգ հարեւր չափով ձողոյն։ Եւ
17 դարձաւ ՚ի կողմ հիւսիւսոյ. * և չափեաց համդէպ հիւս-
18 ւսոյ, հինգ հարեւր չափով ձողոյն։ * Եւ դարձաւ ՚ի
ծովակողմն, և չափեաց համդէպ ծովուն, հինգ հարեւր
19 չափով ձողոյն։ * Եւ դարձաւ ՚ի կողմն հարաւոյ, և չա-
փեաց համդէպ հարաւոյ հինգ հարեւր չափով ձողոյն։
20 * Եւ զփողոցս նոր շուրջանակի ՚ի չորեսին կողմանսն նո-
ւիրին չափով։ և յօրինեաց զնա և զփողոցս նոր շուրջանա-
կի, ՚ի հինգ հարեւր կանգնոյ համդէպ արևելից, և ՚ի
հինգ հարեւր կանգնոյ զլայնութիւն անջրպետել ՚ի մէջ
սրբութեանց, և ՚ի մէջ պարսպացն յօրինուածոյ տաճարին։

ԳԼ. ԽԳ.

1 Եւ ած զիս ՚ի դուռնն որ հայէր ընդ արևելս, և ե-
2 հան զիս ընդ այն։ * Եւ ահա փառքն Այ Իէլի գային
ընդ ճանապարհն արևելից, և ձայն բանակին իբրև ըզ-
ձայն կրկնակոյ բազմաց. և երկիրն լուսաւորեցաւ ՚ի
3 նմանութե լուսաւորաց ՚ի փառացն շուրջանակի։ * և
ել-

լաս''. Մերձաւորքն տն զսրբութիւն սր''. համաձայն եբրայեց ՚ի բնաբ''։ (14) Բղխ. Եւ մի ոք մտանիցէ.. որով պաշտեցինն. կամ, պաշտիցեն. քանզի սբ է այն։ (16) Ամանք. Եւ դարձաւ ընդ կողմն հիւս''։ (17) Ամանք. Հինգ հարիւր կանգուն չափով ձողոյն։ (18) Ամանք. Եւ դարձաւ ընդ ծովս''։ (20) Ա- ոսկանայ պղնձոց. Շուրջանակի ՚ի չորեսին կողմանսն նուիրին չափով։ և յօրինեաց զնա և զփողոցս նորա շուրջանակի, ՚ի հինգ հար''.. անջրպետել.. յօրինուած տաճարին։

Գլ. խէ. (2) Յօրինակին. ՚ի նմանութե լուսոյ ՚ի փա''։ (3) Բազումք. Ջուր ետ աննէր ՚ի ժամանակի.. զոր ել-

Digitized by Google

տեսիլն զոր տեսանէի, էր ըստ տեսլեանն զոր տեսի 'ի
ժամանակի երբև մտանէի օծանել զքաղաքն: Եւ տե-
սիլ կառացն զոր տեսի, էր ըստ տեսլեանն զոր տե-
սանէի 'ի վ՟ր քոբարայ գետոյ. և անկայ 'ի վ՟ր երեսաց
իմոց: * Եւ փառքն տ՟ն մտին 'ի տաճարն ընդ ճանապարհ 4
դրանն՝ որ հայէր ընդ արևելս: * Եւ համբարձ զիս 5
հոգին, և տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին. և ահա լի էր
փառօք տ՟ն տաճարն, և կայի անդ: * Եւ ահա ձայն 'ի 6
տաճարէ անտի որ խօսէր ընդ իս: Եւ այր մի կայր մօտ
առ իս, * և ասէ ցիս. որդի մարդոյ՝ տեսեր զտեղի ա- 7
թոռոյ իմոյ, և զտեղի հետոց ոտից իմոց. որում ընա-
կեսցէ անուն իմ 'ի մէջ տանն Իս՟ի յաւիտեան: Եւ մի ևս
պղծեսցեն տունն Իս՟ի զանուն իմ ս՟բ, նոքա և առաջ-
նորդք նոցա պոռնկութեամբ իւրեանց, և սպանութեամբ
իշխանացն որ 'ի մէջ նց: * 'Ի դնել նոցա զդրանդս իմ 8
'ի մէջ դրանդեաց նց, և զսեամս իմ առ սեամս նոցա:
Եւ արկին զպարիսպս նեղել ընդ իս և ընդ նս. և պղծ-
եցին զանուն իմ ս՟բ անօրէնութեամբ իւրեանց զոր առ-
նէին. և խորտակեցից զնոսա բարկութեամբ իմով և սպան-
մամբ: * Գոնեայ արդ մերժեսցեն զպոռնկութիւնս իւ- 9
րեանց, և զսպանութիւնս իշխանաց նց յինէն. և բնակեցայց
'ի մէջ նց յաւիտեան: * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ցոյց 10
տանդ Իս՟ի զտաճարդ, և դադարեսցեն 'ի մեղաց իւր-
եանց, զտեսիլ դորա և զձև և զյօրինուած: * Եւ նոքա 11
ընկալցին զպատիժս իւրեանց վ՟ս ամի զոր արարին: Եւ
նկարեսցես զտունդ և զպատրաստութիւն նորա, և զել և
զմուտ դորա, և զկաց և զամ հրամանս դորա. և զամ
օրէնս և զհրաւիրս դորա ցուցցես նց. և գրեսցես ա-
ռաջի նց. և պահեսցեն զամ իրաւունս և զհրամանս
իմ, և արասցեն զնս: * Եւ նկարագիր տանն 'ի վ՟ր գլխոյ 12
լերինն, և ամ սահմանք նր շուրջանակի. սրբութիւն սր-
բութեանց են: Այս օրէնք է տաճարին: * Եւ չափ սեղա- 13
նոյն. կանգուն մի 'ի կանգնոց. և կանգուն մի և թի-
զուկ պորտ խորութիւն նր. և կանգուն մի լայնութիւն.
և պսակ շուրջ զծնոտիւք նր շուրջանակի թզաւ մի: Եւ
այս

սի 'ի վ՟ր քոբարայ: (4) Ոմանք. Ընդ ճանապարհն որ հայէր:
(5) Ոմանք. Համբարձ զիս հոգի: (6) Ոմանք. Ձայն 'ի
տաճարէն որ: (7) Ոմանք. Տե՛ս զտեղի աթոռ՛՛: (7) Բազ-
ում. Եւ ապականութեամբ իշխանացն: (8) Ոմանք. 'Ի դը-
նել զդրանդս իմ 'ի մէջ դրանդեաց նց. . զպարիսպս իմ
նեղել ընդ իս . . . և խորտակեցի զնս բարկ՛՛: (9) Ոմանք.
Եւ բնակեցից 'ի միջի նց: (10) Ոմանք. Ցոյց տանն Իս՟ի:
(11) Ոմանք. Ցուցցես դոցա: (12) Բազում. Եւ զնկարա-
գիր տանն: (13) Ոմանք. Եւ այս չափք սե՛՛ . . . և պսակ

Digitized by Google

14 նոյն բարձրութիւն սեղանոյն * 'ի խորուէ սկզբան փոր_
ուածոյն մինչև 'ի մեծ քաւութիւն, կանգունք երկուք
'ի ներքուստ, և 'ի լայնութեն կանգուն մի. և փոքր քաւու_
թենէն մինչև 'ի մեծ քաւութիւն կանգունք չորք, և 'ի լայ_
15 նութիւն կանգուն մի: * և արիէլն 'ի չորից կանգնոց. և
16 'ի քեմէն 'ի վեր ցեղջերսն՝ կանգուն մի: * և արիէլն յեր_
կոտասան կանգնոյ, առ երկոտասան կանգուն 'ի լայ_
17 նութիւն, չորեքկուսի 'ի չորեսին կողմանս իւր: * Եւ
քաւութիւն չորեքտասան կանգուն յերկայնութեն, և չո_
րեքտասան կանգուն 'ի լայնութեն, հաւասար 'ի չորե_
ցունց կողմանց: և ծնօտքն պատուածոյք շուրջանակի
պատեալ զնովաւ 'ի կէս կանգնոյ, և բոլորակն նր շուր_
ջանակի կանգուն մի. և աստիճանքն նր ընդ արևելս:
18 * Եւ ասէ ցիս Տր. որդի մարդոյ՝ այսպէս ասէ Տր Տր.
այս հրամանք են սեղանոյն. յաւուր գործուածոյ իւրոյ
մատուցանել 'ի վ՛ր նր ողջակէզս, և հեղուլ առ նովաւ
19 արիւն: * Եւ տացես քահանայիցն ղևտացւոց որք 'ի
զաւակէ սադովկայ մերձեսցին առ իս՝ ասէ Տր Տր պաշ_
20 տել զիս, զուարակ մի յանդէոյ վս մեղաց: * Եւ առցեն
յարենէ նր, և դիցեն 'ի վ՛ր չորեցունց եղջերաց սեղա_
նոյն, և 'ի վ՛ր չորեցունց անկեանց քաւութեան. և շուրջ
21 զյատակաւն, և ցանեսցեն՝ և քաւեսցեն: * Եւ առցեն
զզուարակն զվս մեղացն՝ և այրեսցի 'ի զատեալ տեղւոջ
22 տաճարին՝ արտաքոյ սրբութեացն: * Եւ յաւուրն երկ_
րորդի առցեն նոխազս երկուս յայծեաց անարատս վս
մեղաց, և քաւեսցեն զսեղանն՝ որպ քաւեցին զուարա_
23 կաւն: * Եւ յետ վախճանելոյ զքաւութիւնն, մատուսցեն
զուարակ յարջառոց անարատ՝ և խոյ 'ի հօտից ա_
24 նարատ: * և մատուսցին առաջի Տն, և ցանեսցեն 'ի
վ՛ր նր քահանայքն աղ. և հանցեն զնս յողջակէզս Տն:
25 * Զեւթն օր արասցեն նոխազ մի վս մեղաց հանապազ,
և զուարակ մի յարջառոց, և խոյ մի 'ի հօտից անարատ
26 արասցեն * զեւթն օր, և քաւեսցեն զսեղանն՝ և սրբես_
27 ցեն զնա: Եւ կատարեսցեն զձեռս իւրեանց: * Եւ վախ_
ճան_

գործած: Ոմանք ունին. Ուղիղ գոգ": (14) Ոմանք. Սկզբան
փորուածոյն. . և 'ի լայնութիւն կան": (14) Այլ. Եւ 'ի փոքր
քաւութենէն: (15) Ոմանք. Եւ 'ի քեմէն և 'ի վեր ։ (17) Ո_
մանք. 'Ի կողմանց լայնութեն հաւասար 'ի չորեցունց:
(18) Ոմանք. Յաւուր գործուածոց իւրոց: (19) Ոմանք.
Զուարակ մի յանդէոյ: (20) Ոմանք. Եւ շուրջ զյատակաւն
ցանեսցեն: (22) Ոմանք. Յայծեաց անարատս վասն.
(24) Այլ. Եւ մատուսցեն առաջի Տն: (24) 'Ի լուս".
Եւ ցանեսցեն 'ի վ՛ր նց. հանդերձ աղիւ 'ի Տն": (25) Օ_
րինակ մի. Զեւթն օր արածեսցեն նոխազ: (27) Բազ.

ճանեսցեն զաւուրսն ։ Եւ եղիցի յօրէն ութերորդէ եւ
անդր՝ արասցեն քահանայքն 'ի վերայ սեղանոյն զողջակէզս
ձեր, եւ զփրկութեան ձերոյ, եւ ընկալայց զձեզ՝ ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԽԴ.

Եւ դարձոյց զիս ընդ ճանապարհ արտաքին դրան 1
սրբութեանցն՝ որ հայէր յարեւելս. եւ այն էր փա-
կեալ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. այդ դուռն փակեալ կաց- 2
ցէ՝ եւ մի՛ բացցի՝ եւ մի՛ ոք անցցէ ընդ դա, զի Տէր Աստուած
Իսրայէլի մտցէ ընդ դա. եւ եղիցի փակեալ։ * Քանզի առաջ- 3
նորդ իշխանն նա նստցի 'ի դմա ուտել հաց առաջի Տեառն,
ընդ ճանապարհ կամարի դրանն մտցէ, եւ ընդ նոյն ճա-
նապարհ ելցէ։

ԼԵ * Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ ընդ հիւսի- 4
սոյ յանդիման տաճարին. տեսանէի եւ ահա փառօք Տեառն
լի էր տունն Տեառն. եւ անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց։ * Եւ 5
ասէ ցիս Տէր. որդի մարդոյ, դիր 'ի սրտի քում, եւ տես
աչօք քովք, եւ լուր ականջօք քովք զամենայն ինչ զոր ես. ընդ
քեզ խօսեցայց, ըստ ամենայն հրամանաց տանդ Տեառն, եւ ըստ
ամենայն իրաւանց դորա. եւ կարգեսցես 'ի սրտի քում ըս-
տ մտիցն տանդ ըստ ամենայն ելից դորա, եւ ընդ ամենայն սրբութեանցն։
* Եւ ասասցես ցտունդ Իսրայէլի դառնացողաց. այս- 6
պէս ասէ Տէր Տէր. շատ լիցի ձեզ առ ամենայն անօրէնութիւնք
ձերովք տունդ Իսրայէլի, * մուծանել ձեր զորդիս այլա- 7
զգիս անթլփատս սրտիւ՝ եւ անթլփատս մարմնով լինել
'ի սրբութիւնս իմ եւ պղծել զնոսա, 'ի մատուցանել ձեր
զհացս իմ ճարպով եւ արեամբ, եւ անցանէիք զուխտիւ
իմով ամենայն անօրէնութեամբք ձերովք։ * Եւ ոչ պահեցէք զպ- 8
ահպանութիւնս սրբութեանց իմոց. եւ կարգեցէք զնոսա պա-
հել զպահպանութիւն սրբութեան սրբութեանց իմոց։ * Վասն 9
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած. ամենայն որդի օտարածին
անթլփատ սրտիւ եւ անթլփատ մարմնով, մի՛ մտցէ 'ի
սրբութիւնս իմ. յամենայն որդւոց այլազգեաց որ իցեն 'ի
տանդ Իսրայէլի։ * Այլ եւ ղեւտացիքն որք հեռացան յինէն 'ի 10
մոլորել ժողովրդեանն. որ մոլորեցան յինէն զհետ
խորհրդոցն իւրեանց, եւ ընկալցին զանօրէնութիւնս
իւրեանց։ * Եւ եղիցին 'ի սրբութիւնս իմ պաշտօնեայք 11
քա-

Յօրէն ութերորդի եւ անդր ։
Գլ. ԽԴ. (1) Ոմանք. Որ հայէր ընդ արեւելս ։ (3) Ոսկան. Նստցի 'ի դմա ուտել զհաց ։ (5) Ոմանք. Ըստ ամենայն հրամանաց տանն Իսրայէլի, եւ ըստ ամ. . ամ ելից նր ։ (7) Ոմանք. Անթլփատս սրտիւք ։ (7) Ոսկան. Եւ անցանէիք զուխտիւ իմով ։ (8) Բազումք. Պահել զպահպանութիւնս ։ (10) Ոմանք. Ըստ անօրէնութեան իւրեանց ։

Digitized by Google

բարապանք դրանց տանդ , և սպասաւորք տաճարիդ .
Նոքա զենուցուն զողջակէզս և զզոհս ժողովրդեանն .
և նոքա կացցեն առաջի ժողովրդեանն լինել նոցա 'ի
12 սպասաւորս . * փոխանակ զի եղեն նոքա սպասաւորք ա-
ռաջի կռոցն նց . և եղև տանն Իղի այն 'ի տանջանս ա-
նիրաւութեան : Վն այնորիկ ամբարձի զձեռն իմ 'ի վն
նց ասէ Տր Ած . և ընկալցին ըստ անօրէնութեան իւր-
13 եանց . * և մի մերձեսցին առ իս քահանայանալ ինձ ,
և մի հպել յամ սրբութիս որդւոցն Իղի , և մի յամ սրբ-
բութիւն սրբութեանց իմոց . և ընկալցին զանարգանս իւր-
14 եանց մոլորութեան զոր մոլորեցան : * և կարգեսցեն
զնս պահել զպահպանութիւնս տանն . յամ 'ի գործս նր ,
15 և յամ ինչ զոր գործեսցեն անդ : * Եւ քահանայքն
ղեւտացիք որդիքն սադովկայ որք պահեցին զպահպա-
նութիւնս սրբութեանց իմոց 'ի մոլորել տանն Իղի յինէն ,
նոքա մերձեսցին առ իս պաշտել զիս . և կացցեն առա-
ջի երեսաց իմոց մատուցանել ինձ զոհս և ճարպ և ա-
16 րիւն ասէ Տր Ած : * Նոքա մտցեն 'ի սրբութիս իմ , և
նոքա մերձեսցին 'ի սեղան իմ պաշտել զիս . և պահես-
17 ցեն զպահպանութիւնս իմ . * Եւ եղիցի 'ի մտանելն նց
ընդ դրունս սրահին ներքնոյ , զգեցցին զպատմուճանս
կտաւիս . և մի զգենուցուն ասուիս 'ի պաշտաման իւր-
18 եանց , 'ի դրանէ ներքին սրահին : * Եւ խոյրս կտաւիս
ունիցին 'ի գլուխս իւրեանց , և անդրավարտիս կտա-
ւիս յերանս իւրեանց , և ոչ զգենուցուն բռնութիւն :
19 * Եւ յելանելն իւրեանց յարտաքին սրահն առ ժողո-
վուրդն , մերկասցին զպատմուճանս իւրեանց որով
պաշտիցենն . և դիցեն զնս 'ի սենեակս սրբութեանց , և
զգեցցին այլ պատմուճանս . և մի սրբեսցեն զժողո-
20 վուրդն պատմուճանօք իւրեանց : * Եւ զգլուխս իւր-
եանց մի գերծցեն , և զվարս իւրեանց մի անօսրա-
ցուսցեն . ծածկելով ծածկեսցեն զգլուխս իւրեանց :
21 * Եւ գինի մի արբցեն ամ քահանայքն 'ի մտանելն
22 իւրեանց 'ի ներքին սրահն : * և զայրի , և զհանեալ մի
առնուցուն իւրեանց 'ի կանայս , այլ զկոյս 'ի զաւա-
կէ տանն Իղի . և այրի թէ իցէ 'ի քահանայէ մնացեալ
23 առցեն : * Եւ զժողովուրդն իմ ուսուսցեն ընտրել 'ի
մէջ

(12) Բզմք . Ըստ անիրաւութեան իւրեանց : (13) Բազումք .
Մերձեսցին առ 'ի քհնյանալ ինձ : (14) Ոմանք . Յամ
գործս նր , և յամ ինչ զոր գործիցէ անդ : (14)(15) Բա-
զումք . Զոր գործիցեն անդ քահանայքն ղև'' : (17) Ոմանք .
Սրահին 'ի ներքնոյ : (17) Ոմանք . 'Ի դրանէ սրահին ներ-
քին : (18) Ոմանք . Եւ ոչ զգենուցուն 'ի բռնութ : (22) Ո-
մանք . Իւրեանց կանայս : (23) Ոմանք . 'Ի մէջ սրբոցն և

Digitized by Google

մէջ սրբոյն և պղծոյն. և ՚ի մէջ անսրբութեան և սրբու-
թեան։ * Եւ ՚ի վճիռ դատաստանի արեան նոքա կաց- 24
ցեն քննել. զարդարութիւնս իմ արդարացուսցեն, և զդա-
տաստանս իմ դատեսցեն. և զօրէնս իմ, և զհրա-
մանս իմ յամենայն տօնս պահեսցեն, և զշաբաթս իմ սր-
բեսցեն։ * Եւ ՚ի վերայ մարդոյ մի մտցեն պղծել. բայց 25
թէ ՚ի հօր կամ ՚ի մօր՝ և յուստերս և ՚ի դստերս՝ և ՚ի
յեղբօր և ՚ի քեռ՝ որ առն չիցէ ամուսնացեալ՝ պղծեսցին։
* Եւ յետ սրբելոյն նորա՝ եւթն օր թուեսցէ իւր։ * Եւ 26
յորում աւուր մտանիցէ ՚ի սրբութիւն սրահին ներքնոյ 27
պաշտել ՚ի սրբութեան՝ մատուսցանէ քաւութիւն՝ ասէ Տէր
Տէր։ * Եւ ոչ եղիցի նոցա ժառանգութիւն, զի ես եմ նոցա 28
ժառանգութիւն. և կալուածք մի տացին նոցա ՚ի մէջ որդ-
ւոցն Իսրայէլի, զի ես եմ նոցա ժառանգութիւն։ * Եւ զզոհսն, 29
և զմեղաց, և զվասն անգիտութեան՝ նոքա կերիցեն.
և ամենայն նուէրք Իսրայէլի՝ նոցա լիցին։ * Պտուղ ամենայն և անդ- 30
րանիկք ամենեցուն, և երախայրիք յամենայն պտղոց ձերոց՝
քահանայիցն եղիցին։ Եւ զառաջինս մասն ալերոց ձե-
րոց տայցէք քահանային՝ դնել օրհնութիւն ՚ի վերայ տանց
ձերոց։ * Զամենայն զմեռելոտի և զգազանաբեկ, ՚ի 31
թռչնոց և յանասնոց, մի ուտիցեն քահանայքն։

ԳԼ. ԽԵ.

Եւ ՚ի վիճակել ձեր զերկիրն ՚ի ժառանգութիւն, զա- 1
տուսջիք պտուղ Տեառն սուրբ ՚ի յերկրէն. քսան և հինգ
հազար յերկայնութիւն, և տասն հազար ՚ի լայնութիւն, նուի-
րեալ եղիցի յամենայն սահմանս նորա շուրջանակի։ * Եւ եղի- 2
ցի յայսմանէ ՚ի սրբութիւն։ հինգ հարիւր առ հինգ հա-
րիւր քառակուսի շուրջանակի. և յիսուն կանգուն բա-
ցատուցն շուրջանակի։ * Եւ յայսմ չափոյ չափեսցես քսան 3
և հինգ հազար յերկայնութիւն, և տասն հազար ՚ի լայ-
նու-

պղծոյ։ (24) Բզմ. Եւ զհրամանս իմ յամ. տօնս պա-
հեսցեն։ (25) Ոմանք. Եւ յուստեր և ՚ի դստեր և յեղ-
բօր և ՚ի քեռ, որ առն չիցէ լեալ՝ պղծ"։ (27) Բազումք.
Մատուսցէ քաւութիւն։ (28) Ոմանք. Եւ եղիցի նց ժառ".
. . և կալուածք մի տացի նոցա։ Ուր ոմանք. ՚ի ժառան-
գութիւն, և կալուածք մի . . նց ՚ի ժառան"։ (30) Ոմանք.
Քահանայիցն եղիցին։ (31) Բազումք. Մի կերիցեն
քահանայքն։
Գլ. խե. (1) Բզմ. Տն սուրբ յերկրէն։ (2) Ոմանք.
Յայսմանէ սրբութիւն . . շուրջանակի շուրջանակաւ, և յի-
սուն կանգուն բացատուն. կամ, բացատուցն . . կամ,
բացատատեղն շուր"։ (3) Ոմանք. Չափեսցեն. կամ, չա-
փեսցես քսան և հինգ հազ"։

4 նութեան։ և 'ի նմին եղիցի սրբութիւն սրբութեանցն։ * Նուէ-
րեալ յերկրէն. և եղիցի քահանայիցն որ պաշտօնեայքն 'ի
սրբութեան, և այնոցիկ որ մերձենան պաշտել զՏէր։ Եւ
եղիցի նոցա տեղի մի զատեալ 'ի տուն սրբութեան նուէրանաց,
5 * քսան և հինգ հազար յերկայնութիւն, և տասն հազար
'ի լայնութիւն։ Եւ ղևտացւոցն որ պաշտօնեայն 'ի տաճարին,
6 եղիցի 'ի կալուածս քաղաքի 'ի բնակութիւն. * Ըստ բնա-
կութեան քաղաքի տացես, հինգ հազար 'ի լայնութիւն, և
քսան և հինգ հազար յերկայնութիւն ըստ երախտեաց սըր-
7 բութեանցն. յամենայն տանէն Իսրայէլի եղիցի։ * Եւ առաջնորդին
յայսմանէ և անտի յերախայրիս սրբոցն 'ի նուաստ քաղա-
քին յանդիմանն երախայրեաց սրբութեանցն, ընդդէմ բը-
նակութեան քաղաքին ընդ կողմ ծովու. և 'ի ծովէն ընդ
արևելս. և երկայնութիւն ըստ միոյ վիճակաց 'ի սահմա-
նացն որ ընդ ծովակողմն, և լայնութիւն ըստ սահմանաց
8 երկրին որ ընդ արևելս։ * և եղիցի նմա 'ի կալուածս
'ի մէջ Իսրայէլի։ Եւ ոչ ևս բռնաւոր լիցին իշխանք որդւոցն
Իսրայէլի ժողովրդեան իմոյ. և զերկիրն վիճակեալ ժա-
ռանգեսցեն տունն Իսրայէլի ըստ ազգս իւրեանց։
9 * Այսպէս ասէ տէր տէր. շատ լիցի ձեզ իշխանքդ Իսրայէլի. ԼԸ
արդ 'ի բաց արարէք զապիրատութիւն և զչուառութիւն.
իրաւունս և արդարութիւն արարէք. 'ի բաց մերժեցէք
10 զբռնութիւն 'ի ժողովրդենէ իմմէ՝ ասէ տէր տէր։ * Կշիռք
արդարք, և չափ արդար, և կապիճ արդար եղիցի չա-
11 փոյ ձերոյ։ * և կապիճ նոյն լիցի տալոյ և առնլոյ.
տասներորդն գրուի եղիցի կապիճն. և տասներորդ գըր-
ուի կապիճն, կշիռ ըստ գրուին, և ըստ արդուին ե-
12 ղիցի։ * և կշիռն քսան դանգ, և քսան սիկղ, և քսան
և հինգ սիկղ, և 'ի քսան և 'ի հինգ սկեղէ՝ եղիցի ձեզ
13 մնաս մի։ * Եւ այս պտուղ իցէ զոր պատուանեսցէք. ըզ-
վեցերորդ չափոյն 'ի գրուէ ցորենոյ, և զվեցերորդ որդ-
14 ուի 'ի քոռէ գարւոյ։ * Եւ հրամանն ձիթոյ, քսէստ
մի

---

(4) Բաղդատ. Յերկրէն եղիցի քահանայիցն որ պաշտօնէ.. զատեալ 'ի տուն սրբութեանցն։ (5) Ոսկան. 'Ի լայնութեան եղիցի ղևտացւոցն.. եղիցի կալուածս քա"։ (6) Ոմանք. 'Ի լայնութիւն, և հինգ հազար յերկայնութիւն։ (6) Բաղդատ. Ըստ երախայրեաց սրբութեանցն։ (6) Ոսկան. Ամենայնի տանն Իսրայէլի եղիցի։ (7) Ոսկան. Եւ անտի յերախայրեաց սրբոցն։ (7) Բաղդատ. Եւ երկայնութիւն ըստ սահմանաց երկ"։ (9) Յօրինակին. Շատ լիցի ձեզ իշխանդ Իսրայէլի։ (9) Ոսկան. Զապիրատութիւն և զթշուառութիւն. զիրաւունս և զար"։ (9) Բաղդատ. 'Ի բաց մերժեցէք զբռնաւորութիւն։ (10) Ոմանք. Չափոյ ձերոյ։ (11)(12) Ոմանք. Եղիցի քսան. և կշիռն դանգ։ (14) Բաղդատ. Քսէստ։

Digitized by Google

մի ի կուղոյն տասներորդ սափորոյն․ զի տասն քսեստ՝ է
սափոր մի։ * Եւ ոչխար մի ՚ի տասն ոչխարէ, նուէրք 15
յամ ազգացն Իսրայէլի, ՚ի զոհս և յողջակէզս քաւութեան և
փրկութեան ձերոյ՝ ասէ Տէր Տէր։ * Եւ ամ ժողովուրդ 16
երկրիդ՝ տացէ զերախայրիսն ցառաջնորդսդ Իսրայէլի։ * և 17
՚ի ձեռն առաջնորդին եղիցին ողջակէզքն՝ և զոհքն՝ և
ըմպելիքն, ՚ի տօնս և յամսագլուխս և ՚ի շաբաթս․ և
յամ տօնս տանն Իսրայէլի նա մատուսցէ զմէ մեղացն, և
զզոհսն՝ և զողջակէզսն, և զմն փրկութեանն քաւել ըն-
տանդ Իսրայէլի։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր; յառաջնում ամ- 18
սեանն որ օր մի իցէ ամսոյն, առնուցուք զուարակ մի
յանդուոյ անարատ՝ քաւել զսրբութիւն։ * և առցէ քա- 19
հանայն յարենէ քաւութեան, և ցանեսցէ ՚ի մերձաւորս սեմոց
տանն, և ՚ի վր չորեցունց անկեանց տաճարին, և ՚ի
վր սեղանոյն, և ՚ի վր սեմոց դրանն ներքին սրահին։
* և այսպէս արասցէ, որ օր եւթն իցէ ամսոյն, յամ 20
յանգէտս յանցանաւորէ և ՚ի տղայոց քաւել զտունն։
* Եւ յամսեանն առաջնում, որ օր չորեքտասան իցէ 21
ամսոյն, եղիցի ձեզ տօնն պասեքա, զեւթն օր բաղարջ
կերիջիք։ * և արասցէ առաջնորդն յաւուրն յայնմիկ 22
վասն իւր՝ և վն տանն՝ և վն ամ ժողովրդեան երկրին,
զուարակ մի յարջառոց վն մեղաց։ * և զեւթն օր տօ- 23
նին արասցէ ողջակէզս Տն, եւթն զուարակս՝ և եւթն
խոյս․ անարատս աւուր աւուր զեւթն օր․ և վն մեղաց
նոխազ մի յայծեաց աւուր աւուր։ * և զոհ և նուէր 24
գործեսցէ ըստ զուարակին, և հաց գործեսցէ ըստ խոյին․
և քսեստ մի եւղ ըստ հացին։ * Եւ յամսեանն եւթնե- 25
րորդի որ օր հնգետասան իցէ ամսոյն արասցէն տօն ըստ
օրինակի եւթանց աւուրց․ որպէս վն մեղացն՝ և վն ող-
ջակիզացն․ և ըստ նուիրացն՝ և ըստ ձիթոյն։

(16) Ոմանք․ Զերախայրիս ցառաջնորդսն Իսրայէլի։ (17) Ո-
մանք․ Եւ նա մատուսցէ։ (18) Ոմանք․ Ասէ Տէր Տէր Տէր․․
որ օր մի է ամսոյն։ (19) Ոմանք․ Եւ ցանեսցեն ՚ի վր սե-
մոց։ (20) Ոմանք․ Որ օր եւթն էր ամսոյն։ (20) Այլ․
Յանգէտս յանցաւորէ, և ՚ի․ (21) Ոմանք․ Չորեքտասա-
նան է ամսոյն ․ (22) Առ [illegible]․ Առաջնորդն
յաւուրն յայնմիկ վն։ (23) Ոմանք․ Արասցէ ողջակէզս։
(23) Յօրինակին․ Նոխազ մի յայծեաց։ (25) Օրինակ մի․
Եւ յամսեանն եւթներորդի որ օր հինգ է։ Որոշ ոմանք․
Վեցերորդի ՚ի հնգետասան օր ամսոյն ա"․․․ վն մեղացն
նոյնպէս և վն ողջա"։

Digitized by Google

ԳԼ. ԽԶ.

1 Այսպէս ասէ Տէր Տէր, դուռնն որ 'ի ներքնում սրա-
հին հայի ընդ արեւելս. եղիցի փակեալ զվեց ա-
ւուրսն արդեայս, եւ յաւուրն շաբաթու բացցի, եւ յա-
2 ւուրն ամսագլխոցն բացցի։ * Եւ մտցէ առաջնորդն ընդ
Ծածկապարհ կամարի դրանն արտաքնոյ, եւ կացցէ 'ի վերայ
սեմոց դրանն. եւ արասցեն վասն նորա ողջակէզս քահա-
նայքն. եւ զփրկութեցն վասն նորա. եւ երկիր պագցէ 'ի վերայ
սեմոց դրանն՝ եւ ելցէ։ եւ դուռն մի՛ փակեսցի մինչեւ ցե-
3 րեկոյ։ * Եւ երկիր պագանիցեն ժողովուրդ երկրին ա-
ռաջի մտից դրանն յաւուր շաբաթուց՝ եւ յամսագլուխս՝
4 առաջի Տեառն։ * Եւ զողջակէզսն զոր մատուցանէ Տեառն ա-
ռաջնորդն յաւուր շաբաթուց, վեց որոջ անարատ՝ եւ
5 խոյ մի անարատ։ * Եւ մանանայ եփեալ առ խոյն եւ առ ո-
րոջսն եւ զոհս եւ տուրս ընդ ձեռին նորա, եւ քսէստ իւղոյ
6 ըստ հացին։ * Եւ յաւուրն ամսամտից զուարակ մի
որդի պատուականօր՝ անարատ. եւ վեց որոջքն եւ խոյն,
7 անարատք եղիցին։ * Եւ նաշիհ ըստ զուարակին, եւ նա-
շիհ եւ մանանայ ըստ խոյին՝ եւ ըստ որոջացն. որչափ եւ պատա-
8 րաստեսցի 'ի ձեռս իւր. եւ իւղ ըստ նաշհւոյն։ * Եւ 'ի
մտանել առաջնորդին՝ ընդ Ծածկապարհ կամարի դրանն
9 մտցէ, եւ ընդ նոյն Ծածկապարհ դրանն ելցէ։ * Եւ յոր-
ժամ մտանիցեն ժողովուրդ երկրին առաջի Տեառն 'ի տօնս,
որ մտանիցէ ընդ Ծածկապարհ դրանն հիւսիսոյ երկիր
պագանել ելցէ ընդ Ծածկապարհ դրանն հարաւոյ. եւ
որ մտցէ ընդ Ծածկապարհ դրանն հարաւոյ, ելցէ ընդ
Ծածկապարհ դրանն հիւսիսոյ. եւ մի՛ դարձցի ընդ Ծա-
ծկապարհ դրանն ընդ որ եմուտ. այլ ուղորդ ընդ նոյն
10 ելցէ։ * Եւ առաջնորդն 'ի մէջ նոցա, 'ի մտանելն նոցա՝ ընդ
11 նոսին մտցէ, եւ ընդ ելանելն նոցա՝ ընդ նոսին ելցէ։ * Եւ
'ի տօնս եւ 'ի ժողովս՝ եղիցի մանանայ եփեալ ըստ զուա-
րակին, եւ մանանայ ըստ խոյին եւ ըստ որոջացն, որչափ պատա-
րաստեսցի 'ի ձեռս նորա եւ քսէստ մի իւղոյ ըստ հացին։
12 * Ապա թէ առնիցէ առաջնորդն զխոստովանութեան ող-
ջա-

Գլ. ԽԶ. (1) Ոմնք. Արտաքին որ հայի ընդ.. եւ յաւուրս շաբաթուց բացցի.. եւ յաւուրս ամսագլխոց։ (1) Ոսկան. Զվեց աւուրսն արդեայս... ամսագլխոյն։ (2) Ոմնք. Քահանայքն ողջակէզս վասն նորա։ (4) Ոմնք. Զոր մատուցանէ Տեառն յաւուր։ (4) Յօրինակին գտանէր. Որոջս անարատս, եւ խոյ մի անարատ։ (5) Ոմնք. Եւ առ որոջն զոհս եւ տուրս, ըստ ձեռին նորա։ (7) Ոմնք. Եւ նաշիհ 'ի մանանայ ըստ։ (9) Այլ. Եւ որ մտանիցէ ընդ Ծածկապարհ։ (10) Ոմնք. Եւ առաջնորդն ընդ մէջ նոցա 'ի մտ"։ (12) Իսկ

ջակէզս, և զխաղաղական փրկութեան տն. բացցէ իւր զդուռնն
որ հայի ընդ արեւելս, և արասցէ զողջակէզս՝ և զխաղաղական
փրկութեանն, ըստ օրինակին որ առնիցէ յաւուր շաբա-
թուցն. և ելցէ և փակեսցէ զդրունսն յետ ելանելոյն
իւրոյ: * Եւ բուծ մի տարեւոր անարատ արասցէ յող- 13
ջակէզ տն, հանապազօր այգուն այգուն արասցէ զայն
* և մանանայ Զ նժին այգուն այգուն, զվեցերորդ մասն 14
չափոյն. և երրորդ մասն քսեստի եւղ խառնելոյ 'ի նա-
շիհն. մանանայ տն՝ հրամանն յաւիտենական: * Հանապազ 15
մատուցանիցէ զգառնն և զմանանայն, և զեւղն արասցէ
այգուն այգուն ողջակէզ հանապազորդ: * Այսպէս 16
ասէ տր տր. և եթէ տացէ առաջնորդն պարգեւ միում
յորդւոց իւրոց 'ի ժառանգութենէ իւրմէ. եղիցի այն
որդւոց նր 'ի կալուածս ժառանգութեան: * Եւ եթէ 17
տացէ պարգեւ 'ի ժառանգութենէ իւրմէ միում 'ի ծա-
ռայից իւրոց, եղիցի նմա այն մինչեւ ցամն թողութեան,
և ապա դարձցի անդրէն առ առաջնորդն: բայց ժա-
ռանգութին որդւոց նր՝ նոցին եղիցի: * Եւ մի առցէ 18
առաջնորդն 'ի ժառանգութենէ ժողովրդեանն իւրոյ բռը-
նադատել զնս. այլ յիւրմէ կալուածոց և յիւրմէ ժա-
ռանգութենէ ժառանգեցուսցէ որդւոց իւրոց. զի մի
ցրուեսցի ժողովուրդ իմ 'ի յիւրաքանչիւր բնակութէ:
* Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ. 19
'ի պատշգամս սրբութեանց քահանայիցն որ հայէր ընդ հիւ-
սիս, և ահա անդ տեղի զատեալ: * Եւ ասէ ցիս, այս 20
է տեղի յորում եփիցեն քահանայքն զմն անգիտութեանն՝
և զմն մեղացն. անդ եփեսցեն և զմանանայն, ամենեւին
մի ելանել 'ի սրահն արտաքին սրբել զժողովուրդն:
* Եւ եհան զիս 'ի սրահն արտաքին, և շրջեցոյց զիս ընդ 21
չորս կողմանս սրահին. և ահա գաւիթ առ գաւթիւ.
* ընդ չորս կողմանս սրահին. Գաւթին փոքու՝ քառա- 22
սուն կանգուն երկայնութե. և երեսուն կանգուն լայ-
նութեն. մի չափ էր չորեցունց: * և պատշգամք շուր- 23
ջանակի զչորեքումբք. և խոհանոցք շինեալք 'ի ներ-
քոյ պատշգամացն շուրջանակի: * Եւ ասէ ցիս, այս 24
տունք

զդանծ. Եւ արասցէ զողջակէզսն իւր, և զխաղ... որ-
պէս և առնիցէ յաւ": (13)(14) Ոմանք. Այգոյն այգոյն:
(14) Ոմանք. Եւ երիդ մասն քսեստ մի իւղ խառնելոյ:
(16) Բազումք. Եւ եղիցի այն որդ": (18) Ոսկան. Բռնա-
դատեալ զնս: (18) Բգծք. Ժողովրդն իմ յիւրաքանչիւր:
(19) Ոմանք. 'Ի պատշգամսն սրբ": (20) Ոմանք. Յորում
եփեսցեն: կամ, եփեսցին քահանայքն: (21) Ոմանք. Գա-
ւիթք առ գաւթիւ: (22) Ոմանք. Ցերկայնութենէ, և 'ի
լայնութեն երեսուն կան":

տուանք են խոհակերաց, ուր հասուցանիցեն սպաշտօ-
նեայքն տանն զզենլիս ժողովրդեանն :

ԳԼ. ԽԷ.

1 Եւ եմոյծ զիս առաջի դրան տաճարին, և ահա ե-
լանէր ջուր *՚ի ներքոյ վերապատուարաց տաճարին ընդ
արևելս. զի երեսք տաճարին հայէին ընդ արևելս. և
ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ տաճարին հարաւոյ՝ ՚ի
2 սեղանոյն կողմ : * Եւ եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն
հիւսիսոյ, և շրջեցոյց զիս ընդ ճանապարհ դրանն ար-
տաքնոյ առ դրանցն արտաքնովն, որ հայէր ընդ ար-
3 ևելս. և ահա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ : * Իբրև ելանէր
այրն զձեռն յանդիման, և չափ ՚ի ձեռին իւրում.
Եւ չափեաց հազար, չափովն՝ և անց ընդ ջուրն յոր-
4 դութեց : * Եւ չափեաց հազար, չափովն՝ և անց ընդ
ջուրն, և հասանէին ջուրն մինչև ցերանսն : Եւ չափեաց
հազար, չափովն՝ և անց է ջուրն. և հասանէին ջուրն
5 մինչև ցգօտին : * Եւ չափեաց հազար, չափովն զձորն՝
և ոչ կարէր անցանել. զի յորդեալ ջուրն իբրև զգետ
6 հոսան հեղեղաց է որ ոչ ոք անցանիցէ : * Եւ ասէ ցիս,
տեսեր որդի մարդոյ : Եւ դարձոյց զիս և առբերաւ յափն գե-
7 տոյն. * Եւ ՚ի շրջելն իմում, և ահա յափն գետոյն
8 ծառաստանք բազում յոյժ յայսկոյս յայնկոյս : * Եւ ա-
սէ ցիս. Ջուրս այս որ ելանէ ՚ի կողմ գալիլեացւոց է
արևելից, և իջանէր յարաբիա, և գայ մինչև ցծով ՚ի ջուրս
9 ելիցն, և բժշկեսցէ զջուրս : * Եւ եղիցի ամ շունչ անասու-
նոց թռչելոց. յոր յորոց վերայ եկեսցէ գետն՝ կեն-
դանասցին : Եւ եղիցի անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հա-
սանել անդր ջրոյս այսորիկ՝ բժշկեսցէ. և կենդանասցի
10 ցին յորոց վերայ հասցէ գետն՝ և կեցցէ : * Եւ կացցեն
՚ի նմա որսորդք յենգադեայ մինչև ցենգալիմ. ձգանք
ուռկանաց առանձինն եղիցին. և ձկունք նորա իբրև
զձկունս ծովուն մեծի, և բազմութիւն բազում յոյժ :

յեւ

Գլ. ԽԷ. (1) ՚Ի լուսն. ՚Ի ներքոյ վերնայարկութեանց տաճա-
րին. համաձայնի ոմանց ՚ի բն: (2) Ոմանք. ՚Ի հիւսիսոյ ՚ի սե-
ղանն: (3) Բ. Ձեռ. Եւ անց է ջուրն ջուր յորդութե: (5) Յե-
բրայեցին ՚ի [illegible] ջուրս [illegible]՝ որ. ՚Ի լուսն.
նշանակի ՚ի [illegible], և ասէր՝ ընդ որ ոչ ոք անցան. հա-
մաձայնի բազմաց: (6) Բ. Ձեռ. Տեսեր որդի մարդոյ: (7) Ոմ-
անք. ՚Ի շրջել իմում անդ, և յափն գետոյն: (9) Բա-
ղումք. Անասնոց ՚ի բաց թռչելոց... եկեսցէ գետն՝ կեն-
դանի լիցին.. և կենդանասցին յորոց վերայ եկեսցէ գետն:
(10) Ոմանք. Յենգադայէ մինչև ցենգալիմ. և ձգանք
ուռկանաց առանձինն... բազմութիւն բազում յոյժ:

Digitized by Google

* յելս նր՝ և ՚ի դարձս նորին, և ՚ի համբառնալ նորին 11
մի՛ ողջասցին. աղի յաղի մատնեսցին։ * Եւ առ գե– 12
տովն ելցեն զափամբն յայսկոյս յայնկոյս՝ ամ ծառ ու–
տելի, և մի՛ հնասցի շուրջ զնովաւ, և մի՛ պակասեսցի
պտուղ նր, և զպտղաբերութիւն իւր յառաջագոյն արձակես–
ցէ. զի ջուրք նորա ՚ի սրբութեանց ելանիցեն. և եղիցի
պտուղ նց ՚ի կերակուր, և ելք նց ՚ի բժշկութիւն։
ԽՍ * Այսպէս ասէ Տր ած. այս են սահմանք ժառանգու– 13
թն երկրին, զոր ժառանգեցուցանիցեն երկոտասան
ազգացն որդւոցն Իղի յաւելուած վիճակաց։ * և ժա– 14
ռանգեսցեն զնա իւրաքանչիւրոք՝ ոմն և եղբայրն իւր,
յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ հարցն նց. և անկցի եր–
կիրն այն ձեզ ՚ի վիճակ ժառանգութն։ * Եւ այս են 15
սահմանք երկրին որ ընդ կողմ հիւսւսոյ։ ՚Ի ծովէն մե–
ծէ, որ իջանէ և մեկնէ ՚ի մուտս եդդադայ * և եմաթայ, 16
և բերովթայ, սաբարաիմայ. ՚ի մէջ սահմանացն դամաս–
կոսի, և ՚ի մէջ սահմանացն եմաթայ՝ բնակութիք աւա–
նայ որ են ՚ի սահմանս աւրանացւոց։ * Այս են սահ– 17
մանք ՚ի ծովէ ՚ի հանդրուանէ աւնանայ՝ սահմանք դա–
մասկոսի. և ՚ի կողմ հիւսւսոյ ընդ հիւսւսոյ, և սահ–
մանն եմաթայ սահման հիւսւսոյ, * դէմ յանդիմանն ա– 18
րևելից ՚ի մէջ աւրանացւոցն և ՚ի մէջ դամասկոսի. ՚ի
մէջ գաղաադացւոցն և ՚ի մէջ երկրին Իղի, յորդանան
մեկնէ ընդ ծովակողմն արևելից ՚ի արմաւաստանն։ այս
ընդ արևելս, * և ընդ հարաւ. և առ հարաւով ՚ի թե– 19
մանայ և յարմաւաստանէ՝ մինչև ՚ի ջուրն մարիմովթկա–
դէս որ ձգի ՚ի ծովն մեծ։ Այս բաժին հարաւոյն՝
և առ հարաւով։ * և սոյն բաժին ծովուն մեծի, որ ո– 20
րոշէ մինչև հանդէպ մտիցն եմաթայ, մինչև ՚ի մուտս
նորին. այս իւրքն են ընդ ծովակողմն եմաթայ։ * Եւ 21
բաժանեսջիք զերկիրն զայն նց, և ազգացն Իղի * արկ– 22
ջիք

(11) Ոմանք. Եւ յելս նր, և ՚ի մուտս նր և ՚ի համբառ–
նալ նր.. այլ յաղ մատնեսցին։ (12) Ոմանք. Ելցէ զա–
փամբքն յայսկոյս.. ՚ի սրբութեցն ելանեն։ (13) Ոմանք.
Զոր ժառանգեցուցանիցես։ (14) Ոսկան. Ամ ՚ի ձեզ ՚ի
վիճակ։ (15) Ոմանք. Որ իջանէ և մեկնի։ (15) Ոսկան. ՚Ի
մուտս եղդադայ։ (16) Ոմանք. Եմաթայ բերովթայ.. ՚ի
սահմանս աւրանացւոյն։ (17) Բնք. ՚Ի ծովէն հանդր–
ուանին աւ".. և ընդ կողմն հիւսիւսոյ.. և սահմանքն
եմաթայ սահմանք հիւ"։ (18) Ոմանք. ՚Ի մէջ աւրանաց–
ւոյն.. ՚ի մէջ գաղաադացւոյն... յորդանան մեկնէր։
(18) Յօրինակին. Ընդ արմաւաստաննայս ընդ արևելս։
(19) Ոմանք. Եւ ընդ հարաւով ՚ի թեմանայ.. ՚ի ջուրն մա–
րիմովթ կադէս։ (20) Ոմանք. Եւ այն բաժին.. ցի է Է։

Digitized by Google

ջիք զնա 'ի վիճակս • ձեզ և եկեացն, և պանդխտացն որ 'ի
միջի ձերում, որք ծնան որդիս 'ի միջի ձերում • և եղիցին
ձեզ իբրև այդրենածինք 'ի մէջ որդւոցն Իէլի • եղիցին
ընդ ձեզ • կերիցեն ժառանգութե՟ 'ի մէջ ազգացդ Իէլի ։
23 *Եւ եղիցին յազգ պանդխտաց 'ի մէջ պանդխտացն՝ որ ե-
ցեն 'ի ձեզ • անդ տայջիք նմ̃ ժառանգութի՟ ասէ Տր Ած ։

ԳԼ • ԽԸ •

1 Եւ այս են սահմանք ցեղիցն • իսկզբանէ կողմանն
հիւսիսոյ ըստ կողման զաւիթափին, որ զատա-
նէ ընդ մուտս Եմաթու հանդրուանին ասնանու • սահ-
ման դամասկոսի առ հիւսիսով ըստ կողման բնակու-
թեն եմաթայ ։ Եւ եղիցի նմ̃ արևելակողմ մինչև 'ի ծո-
2 վակողմ՝ դանայ բաժին մի ։ *Եւ 'ի սահմանաց անտի
դանայ յարևելակողմ մինչև 'ի ծովակողմ՝ ասերայ բա-
3 ժին մի ։ *Եւ 'ի սահմանացն ասերայ յարևելից կուսէ
4 մինչև ցծովակողմ՝ նեփթաղիմայ բաժին մի ։ *Եւ 'ի
սահմանացն նեփթաղիմայ յարևելից կուսէ մինչև ցծո-
5 վակողմ՝ մանասէի բաժին մի ։ *Եւ 'ի սահմանացն մա-
նասէի յարևելից կուսէ մինչև ցծովակողմ՝ եփրեմի բա-
6 ժին մի ։ *Եւ 'ի սահմանացն եփրեմի յարևելից կուսէ
7 մինչև 'ի ծովակողմ՝ ռոբինի բաժին մի ։ *Եւ 'ի սահ-
մանացն ռոբինի յարևելից կուսէ մինչև ցծովակողմ՝
8 յուդայի բաժին մի ։ *Եւ 'ի սահմանացն յուդայի
յարևելից կողմանէ մինչև ցծովակողմ • և եղիցի պտուղ
նուէրաց քսան և հինգ հազար յերկայնութե, և տասնհա-
զար 'ի լայնութի • իբրև զմի 'ի վիճակաց 'ի կողմանցն
արևելից մինչև ցծովակողմն ։ Եւ եղիցի սբ 'ի մէջ նց •
9 *պտուղ զոր նուիրիցեն տն, յերկայնութե քսան և հինգ
10 հազար կանգուն, և 'ի լայնութե տասնհազար ։ *Եղի-
ցի պտուղ սրբութեց քահանայիցն • ընդ հարաւակողմ
յերկայնութե քսան և հինգ հազար, և ընդ ծովակողմ
'ի լայնութե տասնհազար, և ընդ արևելս 'ի լայնութե
տասն հազար, և ընդ հիւսիսակողմ յերկայնութե քսան
և հինգ հազար ։ Եւ եղիցի սահման սրբութեցն 'ի միջի
նց,

---

(22) Ոմանք • Իբրև այդենածինք ։
ԳԼ • ԽԸ • (1) Ոմանք • Որ զատանէր ընդ մուտսն եմա" •
• • սահմանն դամասկոսի առ հիւսիսոյ • • նց յարևելա-
կողմն ։ (4) Բազմք • Նեփթաղիմի յարևելից մինչև 'ի ծո-
վակողմն մա" ։ (5) Ոմանք • Մինչև 'ի ծովակողմն ։ (7) Ո-
մանք • Մինչև 'ի ծովակողմն ։ (9) 'Ի բազումս պակասի •
Քսան և հինգ հազար կանգուն ։ (10) 'Ի բազմս գրի • Ընդ
հարաւակողմն յերկայնութե ։ (10) Այլ ոմանս պակասի •
Եւ ընդ արևելս • • • և ընդ հիւսիսակողմ յերկայ" ։

Digitized by Google

նց, * քահանայիցն սրբեցելոց որդւոցն Սադովկայ 11
որք պահեն զպահպանութիւնս տանն իմ. որք ոչ մոլո-
րեցան 'ի մոլորութեան որդւոցն Իսրայէլի՝ որպէս մոլորեցան ղեւտա-
ցիքն: * Եւ եղիցի նոցա պատիւ տուեալ 'ի պատուոյ երկ- 12
րին սրբութիւն սրբութեանցն, 'ի սահմանաց ղեւտացւոցն:
* Եւ ղեւտացւոցն որ զհետ սահմանաց քահանայիցն, ե- 13
ղիցի յերկայնութիւն քսան և հինգ հազար՝ և 'ի լայնութիւն
տասնհազար: * Ոչ վաճառեսցի 'ի նմանէն, և ոչ չափես- 14
ցի, և ոչ առցի սատաղին արդեանց երկրին. զի սրբու-
թիւն տեառն է: * Իսկ հինգհազարն աւելորդ լայնութեան 15
առ քսան և հինգ հազարին, պատուար արտաքոյ քա-
ղաքին լիցին 'ի բնակութիւն և յարձակաւորս նորին. և
եղիցի քաղաքն 'ի միջի նորա: * Եւ այս է չափ նորա. 'ի 16
կողմանէ հիւսիսոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ արեւելից՝ չորքհազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ ծովուն՝ չորքհազար և հինգ հարիւր: * Եւ 17
եղիցի բացատ քաղաքին ընդ հիւսիսի՝ երկերիւր և յի-
սուն. և ընդ հարաւ՝ երկերիւր և յիսուն. և ընդ ար-
ևելս՝ երկերիւր և յիսուն. և ընդ ծով՝ երկերիւր և
յիսուն: * Եւ աւելորդ երկայնութեանն միջոյ առ երա- 18
խայրեօք սրբութեանն տասն հազար ընդ արևելս, և տասն
հազար ընդ ծով: և եղիցին երախայրիք 'ի սրբութեն.
և եղիցին արդիւնք նորա 'ի հաց գործաւորի քաղաքին.
* և գործաւորք քաղաքին գործեսցեն զնա յամ ցեղից 19
Իսրայէլի: * Եւ ամ պատուղ քսան և հինգ հազար՝ առ քսան 20
և հինգ հազար. չորեքկուսի զատուսցիք զպատուղ սրբու-
թեան 'ի բնակութիւն քաղաքին: * Եւ աւելորդ նորա՝ 21
զլխաւորին եղիցի. և անտի 'ի պատուղ սրբութեան, և 'ի
ներա քաղաքին յանդիման նորին, քսան և հինգ հազար
յերկայնութիւն մինչև 'ի սահմանս արևելից կողմանն:
և 'ի ծովակողմ դէմ յանդիման նմին, քսան և հինգ հա-
զար մինչև 'ի սահմանս ծովակողմանն միջոց առ միմեանս
զլխաւորին: և եղիցի պատուղ սրբութեցն, և սրբու
տաճարին 'ի միջի նորա: * Եւ ժառանգութեն ղեւտացւոցն: 22
Եւ

(12) Ոմանք. 'Ի պատուոյ երկրին: (13) Բազ. Քահանայից-
եցն. յերկայնութեն: (15) Քաղաքն. Քաղաքին լինելոյ 'ի
բնաւ՛՛: (16) Յոմանս պակասի. Եւ այս է չափ նր.. և հինգ
հարիւր, և 'ի կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր,
և 'ի կող՛՛: (17) Այս ամենայն պակասի. Եւ յիսուն, և ընդ ծով
երկերիւր և յիսուն: (18) Ոմանք. Երախայրիք սրբութեն:
(19) Ոմանք. Զնա յամ ցեղից: (20) Ոմանք. Զպատուղ
սրբութեցն: (21) Բազ. Եւ աւելորդքն նորին: (21) Այս ա-
մենայն պակասի. Եւ 'ի ծովակողմն դէմ յանդիման նմին: (22) Ո-

Digitized by Google

Եւ 'ի բնակութենէ քաղաքին, միջոցն գլխաւորացն եղի_
ցի. և 'ի մէջ սահմանացն յուդայ. և 'ի մէջ սահմանացն
23 բենիամինի՝ գլխաւորին եղիցի: *Եւ աւելորդ ցե_
ղիցն՝ 'ի կողմանցն արևելից մինչև ցծովակողմ բենիա_
24 մինի բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն բենիամինի՝ 'ի կող_
մանցն արևելից մինչև 'ի ծովակողմ շմաւոնի բաժին մի:
25 *Եւ 'ի սահմանացն շմաւոնի 'ի կողմանցն արևելից մին_
26 չև 'ի ծովակողմ իսաքարայ բաժին մի: *Եւ 'ի սահմա_
նացն իսաքարայ 'ի կողմանցն արևելից մինչև 'ի ծովա_
27 կողմ զաբուղոնի բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն զա_
բուղոնի 'ի կողմանցն արևելից մինչև 'ի ծովակողմ գա_
28 դայ բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն գադայ մինչև ցհա_
րաւ եղիցի սահմանք նց՝ 'ի Թեմանայ և 'ի ջրոցն ա_
29 բաղթկադէս՝ ժառանգութեն մի մինչև յծովն մեծ: *Այս
երկիրն զոր բաժանեսջիք վիճակաւ ազգացն Իէլի. և
30 այս բաժինք նց ասէ Տր Տծ: *Եւ այս ելմունք քա_
ղաքին. ընդ կողմ հիւսիսոյ չորեքհազար և հինգ հարեւր
31 չափովն: *Եւ դրունք քաղաքին ըստ անուանց ազ_
գացն Իէլի: դրունք երեք ընդ կողմ հիւսիսոյ. դուռն
մի ռուբինի, և դուռն մի յուդայ, և դուռն մի ղևեայ:
32 *Եւ ընդ կողմ արևելից չորեքհազարք՝ և հինգհարեւր
չափովն: և դրունք երեք. դուռն մի յովսեփայ, և դուռն
33 մի բենիամինի, և դուռն մի դանայ: *Եւ ընդ կողմ
հարաւոյ չորեքհազարք՝ և հինգհարեւր չափովն. և դը_
րունք երեք. դուռն մի շմաւոնի, և դուռն մի իսաքա_
34 րայ, և դուռն մի զաբուղոնի: *Եւ ընդ կողմն ծովու
չորեքհազար՝ և հինգհարեւր չափովն. և դրունք երեք.
դուռն մի գադայ, և դուռն մի ասերայ, և դուռն մի
35 նեփթաղիմայ: *Շուրջ շրջանակաւ՝ ութուտասն հա_
զար: և անուն քաղաքին յորմէհետէ եղիցի անդ Տր,
Տր եղիցի անուն նր:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Եզեկիէլի:

մանք. Եւ 'ի ժառանգութենէ ղևտ՛... եղիցի. 'ի մէջ սահ_
մանացն յու՛: (24) Ոմանք. Մինչև ցծովակողմն շմա՛:
(26)(27) Ոմանք. Մինչև ցծովակողմն: (28) Ոմանք. Եւ
եղիցին սահմանք նորա... և 'ի ջրոյն ուաբուղթ կադէս:
(29) Ոմանք. Զոր բաժանեսջէք վի՛: (30) Ոմանք. Ելմ_
մունք քաղաքին: (35) Ոմանք. Ութ և տասն հազար:
Այլ ոմանք. Ութ և տասն. և անուն: (35) Բազումք.
Յորմէհետէ լինիցի անդ, Տր եղիցի ա՛:
'Ի հնումն ձեռ. Կատարեցաւ Եզեկիէլ:

Digitized by Google

ԿԱՏԱՐԵՑԱԻ ԵՐՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵՆԻՍ։

Յորում պարունակին քսան և չորք գիրք. սկսեալ 'ի սաղմոսաց մինչև ցեզեկիէլ.

որ 'է

ՎԱԽՃԱՆ ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ։

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google